

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

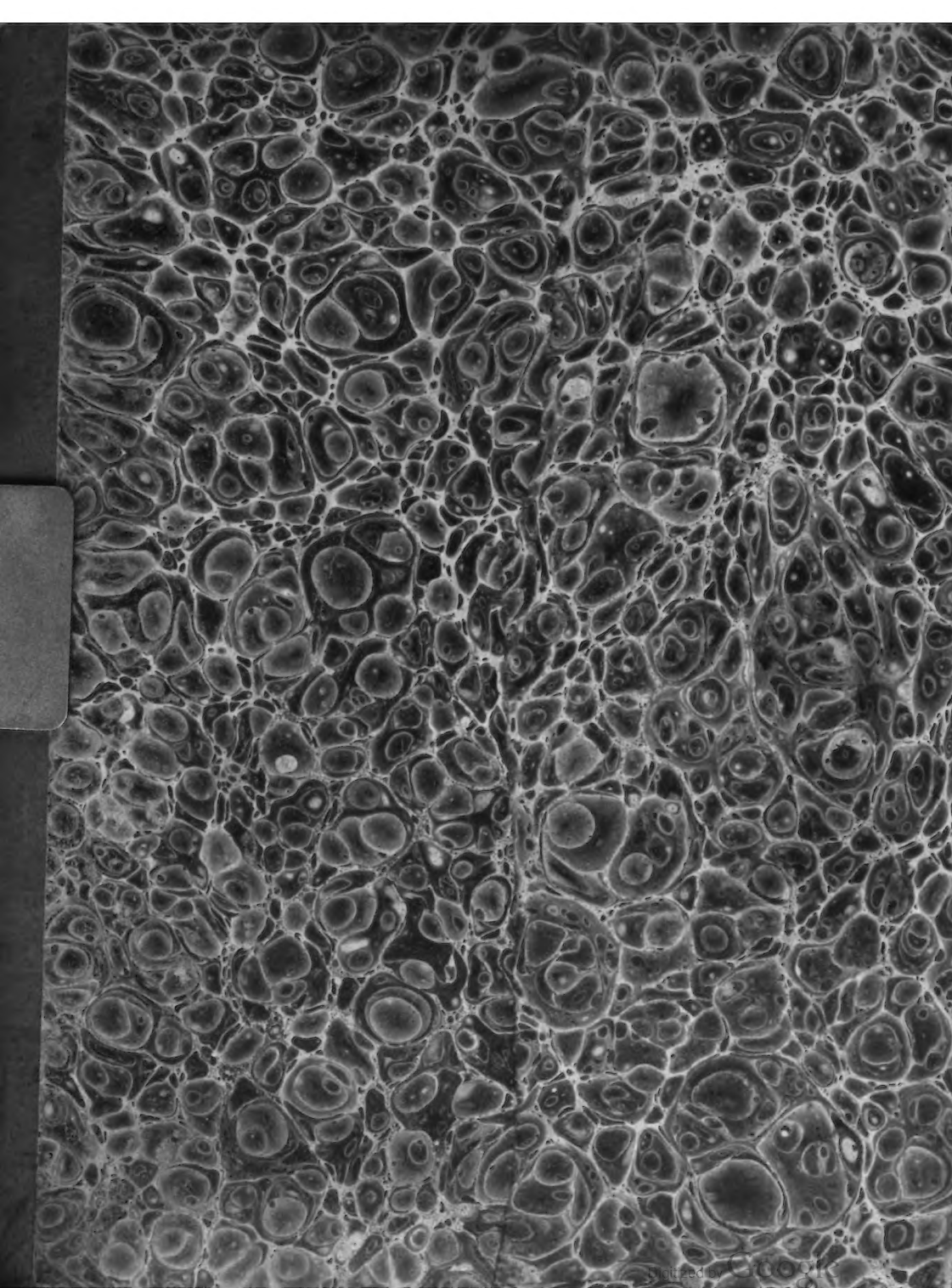
We also ask that you:

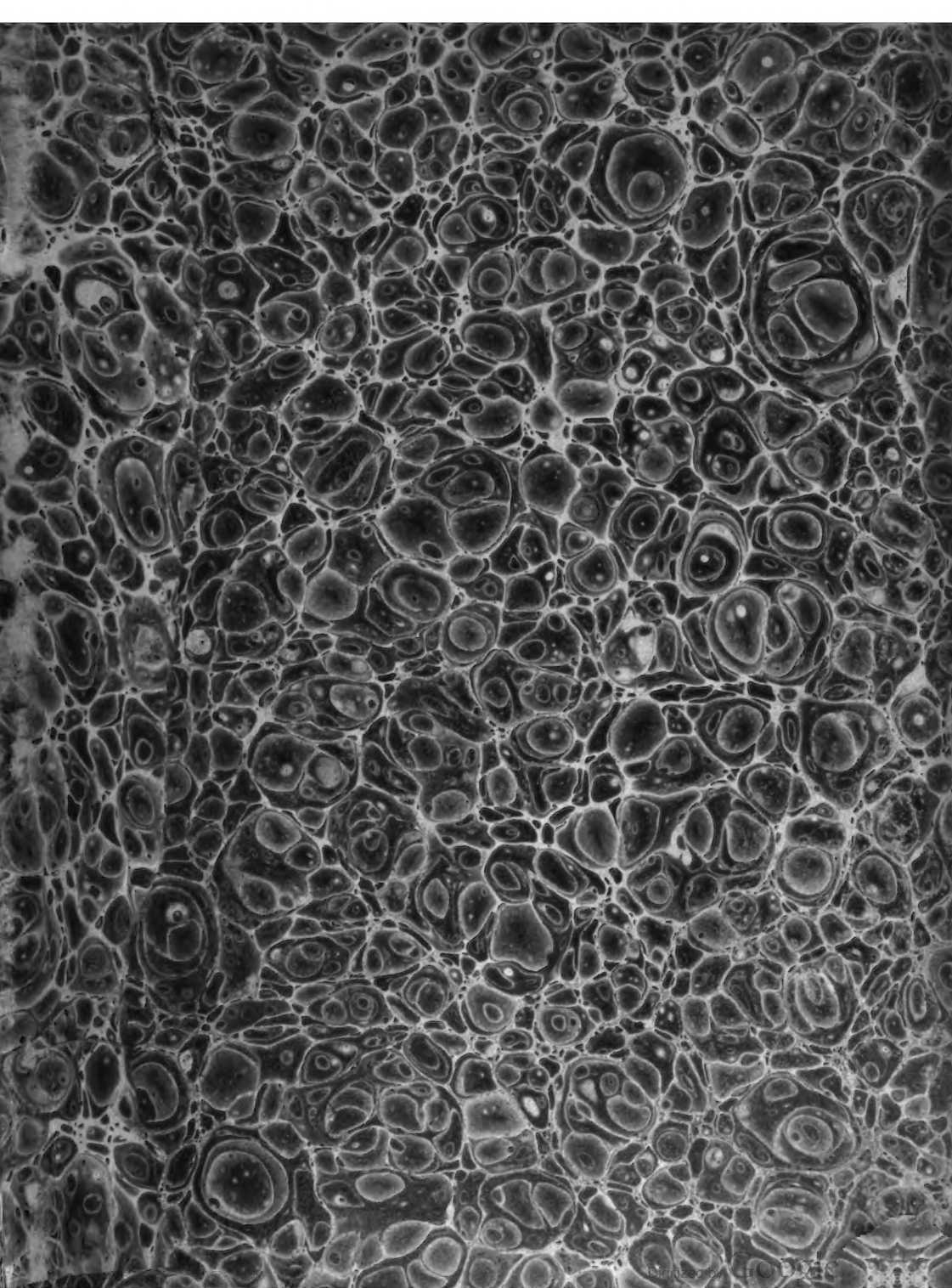
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

AK 400 / 15

ANTIQUÆ
MUSICÆ

AUCTORES

SEPTEM.

GRÆCE ET LATINE.

MARCUS MEIBOMIUS

Restituit ac Notis explicavit.

VOLUMEN I.

BIBLIOTHEQUE

Les Fontaines

60 - GRANTILLY

AMSTELODAMI,
Apud Ludovicum Elzevirium,

MDCLXXII.

S E R E N I S S I M Æ
P R I N C I P I
C H R I S T I N Æ,
S V E D O R V M , G O T T H O R V M ,
V A N D A L O R V M Q V E
R E G I N Æ , &c.

Ntiquissimam disciplinam,
Musica, quæ mortalium
ingenia primis mundi se-
culis ad virtutem & hu-
manitatem excitavit, o-
mnibus exercuit, ex veterum scriptorum
rueribus, quibus hætenus sepulta ja-
cuit, erutam, tibi, S E R E N I S S I M A D O-
M I N A, consecrandam existimavi. Cum
enim divina mens tua omnibus literis,
quæ ad comparandam sapientiam condu-
cunt, vehementer delectetur, illa in pri-

mis disciplina, quæ suo ambitu omnem
olim eruditionem ac sapientiam comple-
tebatur, veneranda videbare. Musica ea
est, ars æternis naturæ legibus adstricta,
quam qui callebat, doctus idem ac sapiens,
& fortis habebatur. Hanc Reges olim &
summi Principes didicere; hanc publice
& privatim exercuere. quod nihil ad vir-
tutes Heroïcas accendendas, propositis
veterum Heroum laudibus utilius existi-
marent; nihil ad tranquillandum animum
augustius. Quantum vera sapientia, at-
que invicto animi robore cæteros morta-
les Reges atque Duces antecellebant, tan-
to majore studio suum prius animum;
quæ omnium victoriarum potissima est;
ad omnem virtutem suscipiendam Musi-
ca domuerant. Moysen, Israëlitici popu-
li Ducem, etiam divino testimonio maxi-
mum, hac disciplina eruditum fuisse Phi-
lo

lo tradidit; cujus quoque Soror in decan-
tando hymno, ob præstitum liberationis
beneficium, reliquis mulieribus præivit.
Davidem non montes, non silvas atque
feras: quod de Orpheo cecinit antiquitas:
divina quadam canendi solertia traxisse le-
gimus; sed furiosum Regis animum, po-
tentissimo hoste infessum, domuisse. Hac
Achilles, omnium qui ad Trojam militari
laude claruerunt, dux fortissimus, ad o-
mne virtutis exercitium, nervos animi
vel intendebat, vel remittebat. Innu-
meros alios commemorare possem, nisi
cum tuo fastidio, SAPIENTISSIMA
DOMINA, in re nota versaturus essem.
Pythagoricos omnes hanc & didicisse &
exercuisse; ut non plures inter illos Phi-
losophi extiterint quam Musici; tibi no-
tum. & ab omni literarum memoria, sa-
pientiæ & eruditionis laude commenda-

tissima nomina, Pythagoras, Platones, Aristoteles, Aristoxenos, Plutarchos, Cl. Ptolemæos, Augustinos, Boëthios, aliofque, tam profanos quam Ecclesiasticos Scriptores, hanc vel invenisse vel illustrasse. Cum autem barbaris in imperium irruentibus, fatali illi ruinæ una fuerit involuta; te, SAPIENTISSIMA DOMINA, feliciter regnante; barbarie profligata; Musis undique revocatis; caput rursus adtollere conatur. Te CHRISTINA, (patere tuo nomine literatus orbis pro Mæcenatis in posterum utatur) quæ & judicium de ipsa ferre possis, & omni veterum sapientia impense delecteris, in lucem hominum, & conspectum publicum redire gaudeat. Veterum Musicorum notas decantandis laudibus tuis, quæ non tam veterum exempla exprimunt, quam nova posteris exhibent, literato orbi restitu-

stitutas exhibebit. Hanc testandæ tibi humillimæ devotionis occasionem nactus, inter alios, qui stupendam virtutum tuarum harmoniam publice admirantur, comparere volui; ne, cum tam æquabili regni tui circulum impetu torqueas, ut virtutum tuarum suavissimo concentu impulsæ non tantum omnium ordinum subditi tui, tibi HYPATÆ dia pason, dia pente ac dia tessaron consonent, sed etiam reliquus orbis una abripiatur, solus concentus illius magnitudine non obstupuisse viderer.

Tibi,

SERENISSIMA DOMINA,

devotissimus,

M. MEIBOMIUS.

CONTINENTVR

I. VOLUME.

- I. ARISTOXENI HARMONICORVM ELEMENTORVM LIBRI III.
- II. EVCLIDIS INTRODVCTIO HARMONICA.
- III. NICOMACHI GERASENI, PYTHAGORICI, HARMONICES MANVALE.
- IV. ALYPII INTRODVCTIO MVSICA.
- V. GAUDENTII, PHILOSOPHI, INTRODVCTIO HARMONICA.
- VI. BACCHII SENIORIS INTRODVCTIO ARTIS MVSICÆ.

II. VOLUME.

- ARISTIDIS QVINTILIANI DE MVSICA LIBRI III.
- & MARTIANI CAPELLÆ DE MVSICA LIBER IX.

L E C T O R I B E N E V O L O .

Antiquam Musicam ; ipso nomine & vetustate venerabilem, restituere in his auctoribus sum conatus. Quisquis profundas veterum contemplationes, & divina in reliquis artibus inventa miraris, hic de veteribus nova quadam expecta. Musurgorum vulgus, sat scio, ipse titulus absterrebit. qui non antiquos Musica auctores quarit, sed novos ; & sapissime vere tales invenit. Novos errorum commentarios, & opinionum portenta, in primis cum veteres explicare adgrediuntur. quos ubi magno ingenii molimine intelligere nequiverunt, novo more barbaros vocant. Quod si quis veteres elegantes, & in omni Musices parte constituenda, circumspectos fuisse putet, inelegans, & Græcicarum rerum ineptus admirator censetur. Sic converso vocabulorum usu luditur. Barbaros Græci reliquos populos olim vocabant, quod ad suam elegantiam in omni rerum ac scientiarum tractatione non accederent : nunc barbaros novi homines Græcos nominant, non alia de causa, quam quod illos non intelligant. Multa sunt, erudite Lector, de quibus te hic admonendum duxi ; sed cum forsitan properes, & an utilitatis aliquid ex antiquis Musica scriptoribus hauriri possit, scire desideres, de quibusdam recentiorum musurgorum erroribus in ipso limine te admonebo. Quanta inscitia nostri temporis scriptores laborent, in ultimis tibi voluminibus, qua de hac scientia, recentiorum more ac methodo, scripta sunt, ostendam. Musicam, Græcam disciplinam, quam hactenus Græce doctissimorum virorum vix ullus attrectare ausus fuit, sine ulla ferme Græca litteratura, nullo Græcorum Musico-
rum lecto, tradere adgressus est vir Cl. Athanasius Kircherus. Fateor non tantum me miratum ex celeberrimo orbis terrarum loco, Româ, tantum ineptiarum adferri potuisse ; sed etiam à tanta fama viro. Quod si ita in literarum studiis & antiquitatis pergatur, converso rerum ordine, barbariem ex Italia, politissima gentis sede, in omnem Europam diffusam videbimus. Nec sphalmata typographica, & stupendam
* * corre-

LECTORI BENEVOLO.

correctoris ositantiam in eo opere admirabor, sed errores, ab ipso auctore profectos, undecunque etiam sua transcripserit, indicabo. Si quis communes literas iuvandi amor, si quod studium liberandi imperitam juventutem, totamque adeo literariam rempublicam, infinitis erroribus; ignoscet mihi vir doctissimus, si qua summa cum admiratione legi, sine ira atque studio, quorum causas me procul habere non ignorat qui me noxip, hic refellam. Quod si errasse deprehendar, ante omnes rogatum volo ipsum Kircherum, ut antequam latius errores serpant, & studiosorum animos intricent, nugas nostras publice corrigat & explodat. Modum itaque aliquem interpretandi veteres auctores, qui Musica suis operibus inseruerunt, videbimus in loco Vitruvii, qui est libro V cap. 5. Harmonices doctrinam brevem ac solidam, ex Aristoxeno depromptam, pramiserat Vitruvius, ut echeorum, quae in theatris apto ordine ac loco collocari volebat, consonantias doceret. Totam illam doctrinam musica fideis mendis, communi reliquis auctoribus falso, obscurata ad nos pervenit. quam pristina integritati suae restituere ante tres annos laboravi. Kircherus, qui laudando comatu ad veterum quoque auctorum difficiliora loca explicanda curas suas extendit, ex Philandro aliquam explicationem hic adfert, & item de suo quadam adtexit, sed plane erronea. Primum vult pagina 284 libri IX, echea, quae in extremis cornibus collocantur, & neten hyperbolaon sonant; ad illud quod in medio est, & hypaten hypaton sonat, consonare bis dia pason, quae est in ratione quadrupla. Quod quam absurdum sit in antiqua Musica, ex nostris in hunc Vitruvii locum notis pag. 261. perspicitur. Nulla unquam Musica atas fuit, qua hypate hypaton ad neten hyperbolaon bis dia pason consonarit. quamvis hypate ad neten in heptachordo lyra, & deinde octachordo, dia pason fecerit. ut monstravi in notis ad Nicomachum pag. 52. Hunc errorem hic ubique repetit Kircherus. Sic enim pergens secunda vasa ad maximum; quod in medio est, & hypaten hypaton sonat; dia pason ac dia pente in ratione tripla consonare statuit. atque eadem ratiocinatione de ceteris. Vbi quarta vasa enumerat, Vitruvii locum, vere corruptum, emendare conatur. Itaque ex verbis, quarta dia tessaron ad neten synemmenon, voces dia tessaron ejiciendas censet: expungenda, inquit, est dictio dia tessaron. Ego pro illis scribendum docui, dia pente.

LECTORI BENEVOLO.

pente. Quam autem insignis est error, quem ibi Kircherus non reperit, sed
 committit, cum *vas netes synemmenon* ad maximum, seu *hypates hypaton*,
dia pason consonare putat. Annon primis Harmonica elementis, quae in
 veteribus ubique obvia habemus, quaeque in systemate veterum cum Gui-
 donis comparato ad Euclidem exposuimus, plane hac aduersantur? De
 vasis quinto loco positis, vix adsequor, quia dicere velit. χαλκὸς ἡχῶν,
 καὶ κύμβαλον ἀλαλάζον. Sed ius diutius immorari nolo, quod in notis no-
 stris ad Vitruvium perspicue sunt exposita. Vulgaribus literis illa *echea* hic
 ex Vitruvii mente sic notabo: a a. e. b. d. a. E. B. unde Kircheri diagram-
 ma corrigi poterit. Porro illa *echea* non uno tempore ac momento pulsa
 concentum edidere, sed deinceps unum post alterum, prout actoris vox ad
 hanc vel illa allideret. Neque enim actor voce sua ita verberare potuit aë-
 rem, ut omnia *echea* simul sonarent, sed corpus semper movens, ac in gy-
 rum flectens, ut omnibus spectatoribus satisfaceret, nunc hac nunc illa
 pulsavit. Hoc tamen aliter statuere videtur Kircherus pag. 288. qui illa
 sua enumeratione summo errori, tam secundum recentiorum quam vete-
 rum Harmonicam, se implicat, quod, cum duodecimam & undecimam, ut
 vocant, secunda vasa & tertia ad medium consonasse velit, tonus inter-
 medius sua dissonantia concentum illum impedierit. Sed de his alibi age-
 mus. Pagina 289. Vitruvium inscitia arguere conatur. sed hac, cum Vitru-
 vium summa cum ratione in iis versatum nota nostra probent, Divi Au-
 gustini exemplo, ipsi retractanda relinquimus. Aliquid de toto opere, quod
 studiosus lector in primis requireret, dicendum videtur. Illud num summo
 illius labore, an nullo; conscriptumne, an exscriptum dicere debeam, ipse
 dubito. Hoc dicam, in prioribus libris, ubi veterem & novam Musicam at-
 tingit, nihil novi ipsum adferre, nisi nova sua errata; tam in verbis, quam
 ipsis rebus. Primum enim vocabula barbara, & male inflexa, quae recen-
 tiores musurgi omnes adhibent, non tantum ipse retinuit, sed & nova male
 formavit. Sed hoc nomine forsitan ipse in primis accusandus videbor, quod
 multa novis vocabulis, & aliter inflexis interpretatus dicar, quorum exem-
 pla apud idoneos scriptores non occurrant. Paucis illa videbimus, à minimis
 incepturi. *Ditonus*, *tritonus*, non tantum vulgo scriptorum musicorum u-
 surpantur, sed etiam doctis viris, & prisca Latinitatis studiosissimis. Hac

LECTORI BENEVOLO.

ego inflexi ditonum, tritonum, neutro genere, quod scirem nullum locum ex ullo Latino scriptore, qui Cassiodoro non sit inferius proferri posse, quo illa masculo genere usurpata monstrantur. De Gracis hoc adfirmare possum, semper etiam in corruptissimis libris me invenisse διττον, τεττον, quemadmodum huiusmodi alia omnia, isto genere posita reperiuntur. Porro hemitonium scribere malui, quam semitonium; quod antiquissimos quosque illo potius quam hoc usos viderem. Semitonium enim ex iis vocabulis est, quae hybridas Grammatici vocant, & ex duabus linguis nata. cuiusmodi ut monstrofa, ex casta Latini sermonis civitate docti viri cum ratione ejiciunt. Si qui probum vocabulum illud censent, cur non eadem compositionis lege dicunt semistichium pro hemistichium, trisemitonium pro triemitonium, pertonium pro diatonum? Quare Boethio, ejusque sectatoribus, hoc incite compositum vocabulum relinquemus; & cum Vitruvio, Censorino, Macrobio, Martiano Capella, Cassiodoro, hemitonium ex Graco ἡμιτόνιον retinebimus. ut hemisphaerium, quod Varro habet, ex ἡμισφαίριον, inflexum. Eodem modo ex Gracis scribimus diphthongus, non biphthongus. & sic de aliis. nec ex tetrachordum ullus fecit quadrichordum, quamvis illud majori jure potuerint, quod τὸ chorda Latina civitate jamdudum fuerit donatum. Pratersa novo etiam more scribere videbor parypate, non parhypate, cum adspiratione intermedia; quod omnes recentiores ex depravatis superiorum temporum barbarie libris mordicus retinent. Hoc tamen, tanquam pure Gracum vocabulum sine adspiratione scribere non dubitavi, quod etiam in aliis hoc fieri observassem. quippe recte scribitur Philippus, non Philhippus. Xanthippus, non Xanthhippus. Sic Chrysippus, Aristippus, Cratippus; & in adpellativis, tricimeris, penthemimeris. tetraedram. Non tamen ignoro, in quibusdam vocabulis adspirationem retineri, ut in, exhedra, polyhystor. sed cum optimi libri quoque habeant exhedra, polyystor, usque ratio etiam accedat, non dubitem h illud expungere. Alioqui si illa τὴ h insertio in medio compositi Graci, Latinis literis exarati, locum haberet, scribendum esset, synhaphe, hemiholius, anhomala. atque huiusmodi multa alia. Deinde in probe editis libris quoque invenies, triemitonium; ut apud Censorinum, Macrobiū,

Mar-

LECTORI BENEVOLO.

Martianum. Illam itaque adspirationem plane à barbaris hominibus inferetam censeo, qui pleraque vocabula Græca; quædam etiam Latina, eo ipso deformarunt. De pure Latinis notum, quomodo quædam verba illam adspirationem habeant, ut, anhelo. & necessitatis causa, antehabeo, inhio. alias confundenda cum ante abeo. cum iniet pro inhiet. Venio ad majoris momenti vocabula, quæ primus, felici, spero, sidere Latina civitati, adeoque Mathematicis, restituo. Illa sunt, supertertius, superquartus, superoctavus, pro sesquitercius, sesquiquartus, sesquioctavus. quæ summa cum inscitia, & doctrinæ intricatione, hætenus à doctissimis viris sunt usurpata. Sed de iis alio loco sum dicturus. Adeo autem illa placere, ut ad eundem formationis modum, novo vocabulo Latinam Linguam ditare voluerim. Nam ut Græcorum Πημιόλον Latini dixerunt superparticulare; ita illorum Πημιπὲς vocarem superpers. ut expers, quod ab ex & pars compositum, a in e, soni gratioris causa, mutato. Idem factum videmus in iners, ab in & ars. item solers. sic quoque superstes est ex superstas. Scribo quoque semper dia tessaron, dia pente, dia pason; disjunctim duabus vocibus. contra quidem quam in omnibus impressis libris invenitur; non vero quam ratio illa scribenda esse dicet. Cum enim in Græcis duo sint distincta vocabula, quæ hic nulla compositione coalescere potuerint, in Latinis idem sequendum putavi. Ejusmodi duarum vocum vocabula multa habent Græci Medici, cum sua ἀνίδοτα & Πητιμάτα vocant Διὰ μύλων, ex malis. Διὰ καρύων, ex nucibus. βηχικὸν τὸ δι' ὀφθαλμῶν, ad tussim efficax, quod ex ervis dicitur. Hac, & forsitan multa alia, mutasse ipsis dicar contra auctoritatem, non veterum; quos nunquam legerunt, saltem non intellexerunt; sed recentiorum, ut Glareani, Zalina; & præstantissimi scriptoris Musici, Ioa. Baptista Donii, Patricii Florentini; quo nostro ævo nemo doctius, nemo politius, de Musica scripsit. Qui si majus à Græca litteratura, & in primis disciplinis Mathematicis, præsidium habuisset, majora præstitisset. Errores ejus non paucos indicabo, ubi de Tonis veterum ad Bryennium, vel Cl. Ptolemaum sum dicturus. Iam pergendum esset ad ea, quæ contra veterum auctoritatem mutantur in vocabulis, quæ sunt rerum nota, recentiores. Sed hanc exerci-

LECTORI BENEVOLO.

tationem relinquam viris doctis, & Græca Lingua professoribus, qui novum Lexicon Græco-barbarum ex uno hoc opere Kircheri colligere poterunt. Hujusmodi est primum totius operis, ne diu queras, ipsa illius inscriptio, ΜΥΣΥΡΓΙΑ. ut quodam omine totam inde molem operis censes. Illo utitur pro, Opus de Musica. nulla Scriptoris Græci auctoritate, sed & repugnante compositorum vocum usu. Significant enim, operationem musicam. In his septem auctoribus, quos nunc edimus, bis tantum reperitur, libro II Aristidis, pag. 102. ubi dubia scriptura est, & rectius legetur μουσικῆς. deinde pag. 108. quem locum Kircherus notabit. Caterum Cantrices olim & Psalteria, qua adhibita saltatione theatri in primis inserviebant, & magnatibus, Græcis μουσουργοὶ vocabantur. Insignem Suidæ locum hic adscribam: Μουσουργοί. ψάλτραι. αἱ δὲ μουσουργοί, βάρβαροι ἦσαν γυναικες. ὄνομα αὐταῖς Πιχώλεον ζάρβα. καὶ τῶν αἱ μὲν αὐλῶσιν. (unde Hesychius: μουσουργός, ὁ αὐλῆης.) αἱ δὲ ψάλτραι πνύχόρδω. αἱ δὲ, ἐπὶ αχόρδω ψαλῆρῳ. αἱ αὐταὶ δὲ καὶ πρὸς ἀδελφὸν τῷ ψάλμῳ. ὁ ψαλμός ἔστι πρὸς τὸ ᾠδῶν ἐχθὲν ποιημῶν τὸ μέλῳ, καθάπερ παρ' ἑλλήσιν· ἀλλ' ἐστὶν οἱ ἐδύσιμον εἶναι τῇ ᾠδῇ. καὶ λήγοντι μὲν ἔπειτα τῷ βασιλεῖ, καὶ ἡ ᾠδὴ ξυγεπώετο. ὅπῃ δὲ ἐγγεῖται κελεύσκειν, αὐτὸς ἤρχοντο ἄδειν καὶ ψάλλειν. Pro ἐδύσιμον plane scribendum ἐνδύσιμον. ex eodem Suida in voce Ἐνδύσιμον. Optime Hesychius: Ἐνδύσιμον, τὸ πρὸ τῆς ᾠδῆς κινῆμα. Hæc autem verba vix Latine reddemus; certe non ita rotunde. Verto: Μουσουργοί (Cantrices) Instrumentis canentes. Erant autem musurgæ feminæ barbaræ, & sua lingua vocabantur Zarba. Illarum aliæ tibia canunt; aliæ, pentachordo; aliæ heptachordo psalterio. Eadem quoque instrumentali cantui accinunt. Porro instrumentalis cantus melodiam non habet odæ congruenter factam, quemadmodum apud Græcos; sed odæ, tanquam præludium, præmittitur. Et simulac Rex bibere desisset, etiam oda una desinebat; ubi autem infundi sibi præcepisset, statim canere voce & instrumentis incipiebant. Hinc clarum est, quid sit μουσουργία. nempe hujusmodi cantatio, & actio cantandi & psallendi; non autem Opus, quod Musicam Theoreticam & Practicam complectatur. Si tracta-

LECTORI BENEVOLO.

tu quodam describere voluisset actionem Muscam, in solemnī quodam Feste, ut Natalis Christi, Roma exhibitam; quanta cum concinnitate, & chororum apta distributione à peritissimis cantoribus fuisset administrata, bene hunc titulum fecisset: Musurgia Natali die Christi Roma exhibitae, & descriptae ab Ath. Kircherō. Quod si artem ipsam adornandi, & administrandi choros, omnemque concentum Muscum; qua decus choris Musicis conciliari posset, & auctoritas surgere cantoribus, conscribere vellet: quo nimirum modo, & quo loco chori sint disponendi, qui cantores, & quo numero singulis vocibus, ut vocant, adhibendi, ne alter alterius vocem opprimat, & sit de ceteris; optime illud opus inscriberet, Musurgicam. vel pluralivo numero, Musurgica Kircheri. Sic Græci scripsere de Harmonia, & Harmonica. de Chirurgia & Chirurgica. aliisque artibus & scientiis. Nunc per singulas paginas eundum esset, sed nimis mihi tædioſo scribendi labore, & Lectori erudito legendi. Si errorum silvas cadere cupiat, prius legat veteres; quibus intellectus hoc minime difficile videbit. Quædam nescio an Kircherō tribuere debeam, ut cum pag. 118. sic legitur: Quæri autem hoc loco posset, cur infra hypaten hypaton tonum integrum posuerit Guido. Certe adeo hoc absurdum in Musica, ut ab insulsissimo correctore, vel librario hoc admissum putem. pro posuerit Guido, scribe, posuerint antiqui. Guido tonum præterea infra hunc, seu proslambanomeni sonum, adsumsit. de quo postea aliquid dicetur. Huiusmodi crassissimum peccatum est pag. 133. Aristoxenus semitonia putat esse dimidia tonorum. Hunc secutus Martianus Felix turpiori adhuc errore lapsus deprehenditur, qui non modo tonum in duas æquales, sed in 3 & 4 dirimit atque secat partes. Quem turpiorem errorem ab hoc viro proficisci potuisse censebimus, qui Martianum, pedarium scriptorem, qui ex Aristide sua transcripsit, nec ubique satis feliciter, nova hic molitum putat? An ille unquam legit Aristoxenum, aut ullum ex antiquis? An Boëtium, qui claris verbis hæc toni divisionem Aristoxeno quoque tribuit libro V cap. 15? Ex hoc certe loco vere cognovi, antiquorum nullum ne ita quidem ipsum legisse, ut historiam Musices inde disceret; tantum abest ut ad difficiliora loca intelligenda animum intendisset. Vis ne, erudite lector,

Etor, interpretationes scitās chordarum? ecce pag. 117. λιχαὺς ὑπαλῶν,
 disjunctiva (pro index) principalium. Ὠγενήτη σαπημερῶν, proxima
 prima connexarum. Hujusmodi non sexcenta, sed millena in hoc opere in-
 venies, & liberali auctario adhuc auctum numerum, si colligendi labo-
 rem suscipias. Hic autem mirare, quod recte scriptum invenias verbum
 σαπημερῶν, inde forsan quod hoc ex alio sit desumptum, vel ab alio sup-
 peditatum. uti recte illa ipsum habere vidi, quæ ex Glareano, de Caus,
 aliisque transcripsit. Alias toto in opere vel σαπημερῶν invenies, vel
 σαπημερῶν, quod etiam cum aliis errorum portentis ari. incisum pag. 541.
 vel σαπημερῶν. Alterutrum hinc concludes, vel Græce ultra pueriles
 annos ipsum non sapere, vel pueros hoc opus ex ipsius autographo exscri-
 psisse, qui pro libitu id semper mutant. Quis enim hæc ubique à typo-
 graphorum operis peccata credet, cum etiam ari eadem incisa habeantur?
 An vero non meram hæc barbariem sapiunt; ut vere barbara
 Græcorum nomina fuisse (quod pag. 213. ausus fuit dicere Kircherus)
 lector Musicarum rerum ignarus iudicet? In una illa tabula pag. 541.
 facile ducenta errata numerabis. Quam illud quoque turpe ibidem est,
 quod juxta μέσῳ, & sequentes chordas, ponuntur litera a b c. pro
 a b c d. Hoc forsan scire desiderabis lector, cur bina dumtaxat genera,
 Diatonum & Chromaticum proferat Kircherus, ego enarmonium insu-
 per addam? Breviter dicam. In omnibus scriptis codicibus, qui hæte-
 nus inveniri potuerunt, septem amplius integri modi in fine enarmonii
 desiderantur. quos cum restituere non posset Kircherus, satius putavit,
 totum illud genus omittere. Fateor, cum primum hoc opus in has ter-
 ras pervenisset, magnopere me perculsum, quod audirem omnes illas no-
 tas Alypii jam accurate à Kircherō restitutas in eo inveniri. Tabula qui-
 dem nostra jam ante semestre erant excusa; sed cum nullo auctore, quod
 conjunctim edendos vellem, prodire potuerant. Dolebam me prave-
 ntum, & restitutarum antiqua Musica notarum gloriam, adeo admi-
 rando, ut jactabant, opere esse præreptam. Neque hoc tantum. putabam
 multos fore, qui me illas ingenioso furto ex Kircherō, non commemora-
 to ipsius nomine, transtulisse credituri essent: quod deinde vidi à Kir-
 chero ubique factum, qui ex Glareano, Merfeno, aliisque, non adpo-
 sitis

LECTORI BENEVOLO.

stis illorum nominibus, sua descripsit. Verum ubi illud opus tandem inspicere licuit; cum stupore tabulam illam, tot mendis scatentem, oculis pererravi, & meum *Ἐρμῆα*, *Ἐρμῆα* latior repetivi. Non tantum nihil hic prastitit Kircherus, sed etiam mendosius quam codex suus illas notas habuit, ari curavit incidendas. Quas in ipsius tabula areas vacuas vides, illarum nota similiter à reliquis codicibus aberant, quas cum toto citharionio genere restituimus. Integre se illas exhibiturum promiserat pag. 71. verum maiorem hic difficultatem reperit, quam ut promissis stare. Plura non sumi additurus. Quod si ullus in ipso ingenuus ardor iuvandi rempublicam literariam, spero paucis his admonitum, retractationum Musicarum libros Oedipo suo Egyptiaco adjuncturum. Alterutrum certe ab ipso expecto, ut vel paucula hac refellat, vel gratias pro his admonitionibus agat. uti fecit Cl. & item doctissimus vir, Ismaël Bullialdus. Venerat hic Amstelodamum proxime superiore autumno, cumque de Musiciis nostris intellexisset, & jam excusas videret notas in Bacchium & Gaudentium, colloqui desiderabat. Admonuit de Bacchio, quem me primum vertisse scripseram, jam occupatam esse eam industriam à Merfenne Gallice. de qua versione postea sum dicturus. Vidit sui mentionem factam in Gaudentio pag. 36. cumque Theonem suum inspicere cuperet, collatione facta, in sententiam concessit. Dixi plura me ante tres annos in eo auctore adnotasse; quorum aliqua etiam monstravi. Rogavit ut similiter illa in reliquis auctoribus adducerem. Veritate nihil se ducere antiquius, quam discere aequè ac docere expeteret. Feci uno atque altero loco in Euclide. facturum in aliis, ubi commoditas tulerit, vel etiam ipsi transmissurus, ut nova sua editioni, quam se, ejusdem Theonis quodam scripto auctam, daturum pollicebatur, illa adjungat. Hunc ego, & quotquot eruditi ubiqueerrarum nostra legent, rogatos volo; ut errores nostros vel publice refellant, vel privatim me literis admoneant, paratum non maiore cum pudore Retractationes Musicas scribere, quam fecit vir sanctissimus, Augustinus. ~~V~~on adhuc monebo de quibusdam auctoribus Musiciis, de quibus ita scribit Kircherus pag. 139. Non dicam hoc loco de variis, à diversis antiquis, Aristoxeno, Archyta, Didymo, Eratosthene, aliisque (quorum omnium manuscripta penes me habeo) factis divisionibus. Falli

* * *

ipsum

LECTORI BENEVOLO.

ipsum puto, quandoquidem præter divisiones trium generum, libri secundi sine à Ptolemaeo adductas (quas jamdudum restitutas aliquando cum Ptolemaeo dabimus) nullum eorum scriptum de Musica extare memoratur. Laudant illos tam Latini quam Græci Musici auctores. Vitam vero hic falsus ipse deprehendar, & publico bono illos edat Kircherus!

Nunc ad illud veniam, quod prius dictum oportuerat, (quamvis & ex parte dictum censei possis) qua me causa ad edendos hos auctores impulerit. Tanta enim in antiquitatis ignoratione non solum nostri temporis scriptores Musicos versari videmus, sed etiam humanioribus literis eruditos quosdam viros, ut hanc scientiam, tanquam vilem, & theatris ac ludis præcipue inservientem, suo contemptu dignam putent. Illis non aliter occurrendum censeo, quam ut sua ignorantia relinquantur. majori contemptu, quin & miseratione digni, quod cum nihil ex antiquis intelligant, illos tamen contemnere non erubescant. Duo vero in primis in edendis his auctoribus considerata habui: quorum alterutrum si consequeretur, publico bono cum gloria inservisse videri possem; si utrumque, omne talis punctum. Primum est; si vel nulla hinc alia rebus Musicis utilitas surgeret, illud fore maximum, quod in posterum, antiquorum musica cognita, omnes de illa controversia cessatura essent. Perpetua enim sunt cruditorum hominum, aut nimis antiqua admirantium, aut etiam extenuantium dissensiones, & vel in primis in Musica. Deinde veterum auctorum loca plurima, tam Latinorum quam Græcorum, hinc & explanationis lucem, & sæpe restitutionem expectare posse. De profanis Scriptoribus nunc nihil dicam; vel ex uno Plutarcho (& quis sapientissimum hunc scriptorem esse negabit, & emaculatione dignum?) quinquaginta amplius loca hic restituerem; versiones omnes, Latinam, Gallicam, aliasque emendarem. In Ecclesiasticis unum atque alterum locum explicabo. Multi enim ex antiquis Patribus Musicæ, tanquam omnium liberalium disciplinarum maxime divinam, fuisse docti. quod non tantum ex Augustino adparet, qui VI libris de illius partibus, Rhythmica ac Metrica, est commendatus; verum etiam ex crebris locutionibus, quas ex intima Musices cognitione fluxisse, nemo, nisi Musica ignarus, negabit. Quam sæpe Patrum antiquissimus, Ignatius, hujus scientiæ ver-

bis

LECTORI BENEVOLO.

his ad omnem Christianam virtutem hortatur, instigat, atque animorum concordiam a suavissima nervorum concordia & harmonia commendat? Epistola ad Ephesios, Τὸ γὰρ, inquit, ἁγιονόμαστον ὑμῶν πνεύμα, τὸ θεῶν ἅγιον, ἕως σωήρησται τῷ ὁπισκόπῳ, ὡς χορδαὶ κιθάρα. Venerabile vestrum presbyterium, Deo digne constitutum, non minus quam citharæ chordæ, episcopo suo concordat, atque ex pluribus vocibus ac votis compositum unum cum illo voluntatis concentum edit. Et quæ sequuntur, quam sunt divina, & durissimum quemque ad similem concordiam flectere nata? Διὰ τῆς ἐν τῇ ὁμονοίᾳ ὑμῶν, καὶ συμφῶν ἀγάπῃ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀδελφαί. καὶ οἱ κατ' ἀνδρά διὲ χορδὴ γίνεσθε, ἵνα σύμφωνοι ὄντες ἐν ὁμονοίᾳ ἡρώμα θεῶ λαβόντες, ἐν ἐνότητι ἀδῆτε ἐν φωνῇ μιᾷ. Qua vetus interpres ita versit: Propter hoc in consensu vestro & consona charitate Iesus Christus canitur. Sed & singuli chorus facti estis: ut consoni existentes in consensu, melos Dei accipientes in unitate cantetis in voce una. &c. ἡρώμα interpretatur melos, seu cantum. quod ut novum videri possit, non tamen est incertum. Addere autem debuisset, jucundum, & animum suavitatem delinientem; cuiusmodi à virtutis via semper deflectere nitens humana natura querit & desiderat; cum enarmonius potius & diatonis, severis illis modis, & ad omnem virtutem incitantibus delectari deberet. Ac si dicere vellet, ὡς ἀδελφὸν μὲν πᾶς σώφρωνος ἀρμονίας κατὰ λαλῆσθαι διὲ πᾶς ἡρώμαλκας, ut loquitur Clem. Alexandrinus: Modesti modi sunt recipiendi; relinquendi autem Chromatici; quod si tamen mollioribus cantilenis diffluere vultis, divinis rebus illas adcommodate, & hymnis in Dei ac Salvatoris vestri laudes toti incumbite. Hic est genuinus illius loci sensus, quem tanta antiquitatis Scriptori, qui tot locis corruptius ad nos pervenit, restitutum volumus. Alia ex eodem proferre possem, sed nunc Musicos, non autem Scriptores Ecclesiasticos, emendandos suscepi. Philo Iudæus, in suis de Mundi Creatione libris, nimis ferme est in divina scientiæ decretis repetendis, quem non semel ex Musicis emendare possumus. ut & Clem. Alexandrinum, aliosque, qui Musicis eruditi fuerunt. Ex Basilica unum hic locum adferam, quem inepte hactenus lectum esse nemo animadvertit. Tractatu de Vera Virginitate

LECTORI BENEVOLO.

ita scribit : ὅταν ἀναγκάσῃ ἡ χρῆσις λαλεῖν, πολλῶν ἐλάττωνα ὢν ἀκρίβως λαλεῖν. ἐπεὶ καὶ ἡ φύσις τὸ χρεῖωδες τῷ λόγῳ πρὸς ἀκρίβειαν δι' ἀναλογίας μετρεῖται, δύο μὲν ὦνται, μίαν δὲ γλῶσσαν ἡμῖν ἐξαιρῶσαι. ὡς δέον, διπλασίονα εἰς παιδείαν ἀκρίβειαν, ἡμιόλιον δὲ πρὸς τὴν ἐρωτήματα συναπλοῦτον προάγειν τὸν λόγον. *Locus est elegans, quem Interpres ejus non vidit mendo infessum, cum ita vertit* : Cumque necessario loquendum erit, multo pauciora, quam audiet, referet. Namque & natura loquendi audiendique modum ad proportionis regulam (*scribe simpliciter*, proportionem) metiens, duas aures, linguam unam nobis effinxit : quasi & duplum disciplinæ causā audire debeamus, & ad ea quæ rogamur, sesquialtera proportionem contractum referre sermonem. *Vocabulam ἡμιόλιον (pro quo scribendum esset ἡμιόλιον, non autem ἡμιόλια, quod succurrere alicui posset) omnino hic est ineptum. quod ab ullo, vel Græcorum, vel Latinorum, pro ἡμῖους usurpatum nemo hæcenus observavit; ideoque rescribendum, ἡμισυ, & in versione: quasi duplus esse debeat sermo, quem discendi causā audimus, illius quem ad interrogata contractum proferimus. Quicquid ἡμιόλιον alterius dicitur, id se habet ad idem, ut 3 ad 2. Sic ἡμιόλιον τέκνον, usura sesquialta, dicitur, quoniam datis duobus tria recipiuntur.*

Paucis his præmissis accedo ad ea, quæ de ipsis auctoribus necessario dicenda restant. Primum autem de Notis Musicis, quas in his auctoribus, in primis autem Alypio & Aristide, restitui, sum dicturus. atque eo quidem diligentius, quo illustrior hæc est Musica particula, & cum aliis summis, & ingeniosissimis antiquitatis reliquiis admiranda. Cum primum ad hos Musicos legendos accederem, in densis ignorantia tenebris, ut adsolet, oberrabam, hic illic solidam aliquam doctrinam captans. Vidi magnopere conatui meo obsistere notas illas, quas ubique corruptas, nec ullibi inter se consentientes deprehendebam. Ex Alypio autem in primis illarum rationem, ob additas quoque descriptiones, discendam arbitrabar. Itaque toto negotio ab ipsis fundamentis arcessito, tribus me rationibus fultum ad illarum restitutionem pervenire posse perspexi. Prima erat, quod stabiles chordæ in omnibus tribus generibus eodem loco, hoc est, eodem acumine aut gravitate consistant, seu eandem utque po-
testa.

LECTORI BENEVOLO.

testatem habeant. Hoc cum ex omnibus Alpyi modis verum deprehenderem; paucis locis exceptis, ubi nota vel exciderant, vel corrupte erant scripta; vides, ingeniose Lector, jam omnes me restituisse. adeo ut superflua essent bina reliqua rationes, at quibus tamen inventi veritatem explorare possem. Altera autem erat ab homotonis petita. quippe non tantum ex Nicomacho didiceram pag. 23. v. 14. neten synemmenon esse homotonam, aquitensam, diezeugmenon diatono; sed etiam ex ipsarum notarum inspectione saepe easdem recurrere observaram, qua quin propterea aquipollerent; non posset esse dubium. Tertia à notarum ordine Alphabetico, quem necessario statuendum arbitrabar. Harum quo-

que alterutra ad idem inveniendum suffecisset; in primis posterior. quae fuis, tanquam accuratissima norma, non pauca etiam in his notis emendavi. ut in sequentibus videbimus. Sunt autem in univsum notarum paria L. non numeratis iis, quae hoc tantum differunt ab aliis, quod virgulis notentur, vel confodiantur. Si Aristidis numerationem sequamur, additis videlicet in grave quatuor paribus, erunt LIV. Duobus illa alphabetis, ut vocant, exponuntur, & insuper sex paribus. Prius, rectis literarum figuris progrediens, incipit hemitonio supra neten hyperbolaon Hypodorii, in genere Enarmonio; desinit autem in mese. Posterius, figuris literarum inversis, aversis, jacentibus; incipit ab hypaton enarmonio Lydii, quae unisona est τῇ mese Hypodorii. desinit autem integro

1 A \	1 V 6	1 L A
2 B /	2 R L	2 J 4
3 Γ N	3 T F	3 Θ H
4 Δ □	4 V H	4 X 7
5 E U	5 F L	5 4 A
6 Z □	6 L H	6 U Z
7 H 7	7 H E	
8 Θ V	8 7 E	1 U Z'
9 I 7	9 I E	2 A V
10 K λ	10 M H	3 Γ N'
11 Λ 7	11 V F	4 Z □'
12 M η	12 W H	5 H 7
13 N χ	13 H F	6 Θ V'
14 Z M	14 7 H	7 I 7
15 O K	15 Q H	8 K λ'
16 Π □	16 H 3	9 Λ 7
17 P O	17 b ω	10 M η'
18 C C	18 3 E	11 N χ'
19 T 7	19 7 T	12 Z K'
20 T 7	20 (7 T)	13 O K'
21 Φ F	21 7 7	
22 χ 7	22 (X X)	
23 ψ 2	23 (7 E)	
24 Ω 7	24 (7 7)	

*** 3

tono

tono infra Hypodorii proslambanomenon. Intelligenda autem haec de primis, seu superioribus, notis, qua sunt dictionis. quippe secunda, & inferiores, nullum continuum ordinem servant; sed alium admirabilem. de quo statim dicam. Posterius alphabetum; secundum Alypii expositionem, qui tonorum notas usitatas duntaxat recenset; finit in littera Φ discissa, (hoc modo, $\eta\psi$. quae sic jacent, $\eta\psi$) nec pertingit ad ultimam, seu Ω . Veteres tamen ad hanc usque progressos esse liquet ex Aristide pag. 25. v. 32. (quamvis omnes codices perperam ibi habeant notam $\tau\phi$ & simillimam; ut in Notis pag. 240. monuimus) & pag. 27. Discrepantia causam breviter explicabo. Gravissimi toni proslambanomenon antiqui statuebant sonum, qui primus clare audiri posset; atque hunc notabant dimidio ϕ i jacente; ut egregie quoque docet Gaudentius pag. 22. Infra hunc itaque alium quidem tonum ponebant, cujus partes seu dieses finalibus litteris notarentur; sed quod obscuris sonis, qui auditu clare distingui non possent, proferretur, ideo fuit neglectus. Hunc tamen tonum Guido suo systemati adjungendum putavit, ne minus religiose Gracae disciplinam tractasse videretur, & sua culpa aliquid omisisse. Notavit illum ex necessitate Graca littera Γ , quandoquidem majuscula Latina G jam cesserat meson diatono, ad quam haec infima dia pason consonabat. Vel itaque extranea littera adsumenda erat, vel littera majuscula geminanda; hoc modo, GG . quod posterius minus placuit. Quam hujus rei causam musurgorum vulgus adferat, notum. Hinc autem luce meridiana clarius est, Guidonem non auxisse systema Gracorum; (quod recentiores omnes in sua musica commendationem ubique decantant) sed nimia religione ductum, ex Graecis illum sonum, quamvis nullius usus (siquidem clare exaudiri non poterat retinuisse. Porro in acumen longius quam Guidonem processisse Gracos, quid opus est ut amplius demonstrem, cum id trium generum tabula loquantur? ut non minus hinc vana sit recentiorum gloriatio. Et futile est argumentum, quod tantum octodecim sint chordarum nomina; & propterea totidem duntaxat soni. Quippe in singulis tonis, quae se invicem hemitonio superant, omnia illa nomina repetuntur, additis semper tonorum, seu modorum, nominibus. quod certe egregium fuit & subtile Gracorum inventum. Cum enim proslambanomenos Hyper-

mixo-

mixolydiis, qui *Aristoxeni* est tonus acutissimus, integro dia pason superet proslambanomenon *Hypodoriis*, qui est tonus gravissimus, patet *Aristoxeni* diagramma procedere potuisse ad ter dia pason. quamvis ille, restitso integro dia pente progressus tantum fuerit ad bis dia pason & dia tessaron, ut discimus ex *Adraſti* loco, quem in *Notis ad Euclidem* pag. 51. adduximus. Hanc autem vocis extensionem maximam statuebat *Aristoxenus*, nempe unius & ejusdem hominis. quippe alias pueri vocem & viri, ter dia pason & ampliore intervallo distare posse, docuerat in suis *Harmonicis*. Hoc *Aristoxeni* systema maximum admirabili quadam ratione quoque adparet in ipsis *notis*. Nam sonam, qui à gravissimo distat bis dia pason & dia tessaron intervallo, signatam videmus bis *notis*, $\text{I}\lambda$. Reliqua autem nota in acutum, ab iis quos recentiores vocat *Aristides* pag. 23. adjecta sunt; non nota, sed ex gravioribus tantum repetita, & ad differentiam virgulis notata. Inceptorum autem à versu XIX ; quem numerum in *Diatoni* generis tabula adponendum curavimus; ubi sunt nota O & K . de quo vide *Gaudentium* pag. 23. Hinc de harum notarum antiquitate certa argumenta deprimere soleo. *Pythagoram* nempe *Samium*; qui tono disjunctivo addito primus systema fecit octachordum; adhibuisse primum alphabetum, rectis literarum figuris constans. Nam quod in *Aristide* pag. 28. legitur, *Pythagoram* exposuisse literas in XV modis; magna ea avisorio est; ut illum locum omnino interpolatum censeam. nisi *Pythagora* literas disoi velimus, quod ab ipso primum notandis cantilenis sint adhibita. Post *Pythagoram*, cum systema crevisset ad bis dia pason, adhibita esse bina alphabeta. qua *Aristoxenus*; vir tantà auctoritate apud veteres, ut *Muscorum* dictator adpellari possit; auxerit, sex in acumen additis literis. Ipso juniores, reliquas in acutum, virgulis notatas, addidisse. Hac ut subtilia sunt, ita certissima esse nemo, qui rem perspexerit, negabit.

Antequam ad alia pergo, illud hic explicandum videtur, qua ratione genus *Enarmonium*, quod in omnibus *Alypii* codicibus septem amplius tonis mutilum invenitur, restituerim. Primum itaque sciendum, notas omnes primario generi, quod omnis antiquitas *Enarmoniam* censuit, primo esse adtributas. Hoc adeo ex notarum ordine in genere *En-*

armo-

LECTORI BENEVOLO.

armonio est evidens, ut *Herculeum* hinc argumentum peti possit, quo generis *Enarmonii* usus apud antiquos evincatur. Certe ob solam systematicam spissitudinem hoc non esse factum, facile liquet. Quin & ipsi *Musici Harmonici* ferme omnes erant, ab hoc genere; quod etiam *Harmonia*, ob excellentiam, ab antiquissimis dictum fuit; nomen sortiti. Porro genus *Chromaticum* easdem habet notas, quas *Enarmonium*; nisi quod singulorum *tetrachordorum chromatica* virgulis ab *enarmoniis* sint distincta. Nec minus hoc sententiam nostram adprobat, primum nempe generi *Enarmonio* adtributas fuisse notas. Hoc itaque in totius generis *Enarmonii* restitutione tantum agendum fuit, ut notas *Chromaticas* describerem, & si qua virgulis notata erant (quas in solo *Lydio* omnes cordices habent) iis liberarem. Hic autem illa difficultas occurrit, cur solum *Chromatici Lydii*, singulorum *tetrachordorum chromaticas*, virgulis notatas & confossum habeat. Causa hac est, quod, cum *Lydius* ex tonis rectis sit primus; quomodo omnis antiquitas ab acumine hic incipit; suffecturum putaris *Alypius* (& ex ipso *Boethius*) si in illo monstraretur, notas *Chromaticas* easdem esse qua *enarmonia*, nisi quod virgulis notentur & confodiantur: posse unumquemque in reliquis *Chromatici* tonis facile idem imitari. Caterum in omnibus generibus primus mobilis; qui est cujusque toni *lichanos*, aut *paraneie*; generis differentiam constituit. reliqui, non tantum *apycni* & *barypycni*, seu stabiles omnes soni; sed & *mesopycni*, seu *parypata* & *trita* easdem ubique notas habent. Porro in binis generibus, *enarmonio* & *chromatico* saepius eadem notarum paria in proximis chordis, & in tertiis, repetuntur; ob systematicam spissitudinem; ut, qua nota vero loco posita sint, & qua repetito, dubitari possit. Vno canone hanc difficultatem tollam. In *enarmonio* genere superius notarum par vero est loco; inferius, repetito. Contra, in *Chromatico* inferius vero loco est, superius repetito. Causa hac est, quod, cum toni in quoque genere *hemitonio* se invicem superent, in *Chromatico*; quo solum tonium hic censemus; duo in proximis chordis *hemitonio* ponantur. quare superius notarum par ultra suum locum ascendit.

De notis ipsis, quem usum in antiqua musica habuerint, nemo hactenus plene ac solide explicavit; quod ex binis tantum manu exaratis libris

libris, .iisque depravatis, id fuerit addiscendum. Hoc ex Boethio, qui id ex Alypia desumpsit, scivere, priores ac superiores notas esse dictionis, id est, verborum: secundas verò atque inferiores, percussionis. Duo itaque loca in omnibus musicis auctoribus inveni, quibus accuratius notarum usus explicetur. Prior est nostri Aristidis pag. 26. v. 11. διπλῆ δὲ ἡ ἐκθεσις &c. ad quem vide Notas pag. 241. Alter legitur in quibusdam Excerptis MS^{ss} Bacchii subjunctis, his verbis: Διπλᾶς ὁ χαρακτὴρ τῶν φθόγγων εἰληπται. ἐπειδὴ καὶ διπλῶ ἔχει τὴν χρῆσιν ὅτι λέξεως γάρ (hanc voculam delerem) καὶ κράσεως. ἢ ὅτι ἐν τοῖς ἀσμασὶ ποιεῖ μεσολαβῆ καὶ (mailem, μεσολαβῆται) κῶλα. καὶ διὰ φόρω χαρακτὴρ τὸ ἀνάγκη χρῆσθαι. ἰδὲ γάρ ἀρχῇ τῆς ἀναγνώσεως λήψεται τὸ μέλ^{λον} καὶ κατὰ μνησιν (scribe, κατὰ μνησιν. nempe auctor, ex quo hac excerpta.) ὡς ἐν κράσι τὴν χρῆσιν ἔχει. καὶ ὅτι ἂν ῥηθῇ ὡς ἀλλολεπται (omnino scribendum censeo, παρείληπται) ἡ εἰσις, ἀλλ' ἐστὶν ἡ παρελκυσμὸς μέλ^{λον} τῆς τῆς ῥηθῆς συλλαβᾶς, ἡ μετὰ βολὴ ὅτι κῶλον μεσολαβῆν ἢ ἐπαρόμνον. καὶ πᾶσι μὲν ἀνωθεν τῆς λέξεως. διὰ γάρ φωνῆς ἀνωθεν ἢ λέξις μόνη. (scribe μόνη. incognitum hic est trajectio) πᾶσι δὲ τῆς κράσεως κάτωθεν διὰ χειρῶν. Hac ita verto: Duplex character sonorum est adsumtus; quoniam & duplicem habet usum. nempe in dictione noranda, & pulsatione. Præterea quod in canticis interdum cola interferuntur, unde diverso characterē necessario tunc utendum. quippe peculiare lectionis initium accipiet cantus. Et indicat, quem usum habeat in pulsatione. Porro non ob ipsa verba adsumpta est puncti in medio literæ positio; sed est aut attractio cantus secundum verborum syllabas, aut transitus ad colon medio loco acceptum, aut subjunctum. Cæterum superiores notæ sunt dictionis, quippe per vocem supra dictio sola effertur: at inferiores pulsationis, quæ fit manibus. Hac minus scite coherent. Vt autem hac, crudite Lector, intelligas, nervos ingenii paulum contendere debes. Primum Aristidis verba explicabimus. Dicit duplicem literarum expositionem se fecisse, ut ex infra scriptarum notarum similitudine, superiorum consecutionem conspiciamus. Hac tantum de ipsius diagrammate accipienda. Neque enim in usu fuisse putandum, ut duplices notæ versibus supra scriberentur;

* * * *

tur;

tur; nisi in Harmonica tironum gratiam, ut eo facilius utrarumque potestatem, in notandis verbis ac pulsatione, perciperent. Qua ratione & sequenti hymno divorum Ambrosii & Augustini duplices notas circumposuiimus; cum alias simplices, seu superiores, sufficerent. Deinde docet, inferiorum notarum hunc fuisse usum, ut iis cola signarentur, & nuda tibiatarum inflationes ac nudi pulsus. Quid hic cola sint, non puto ulli in mentem venisse. Gracis quidem poetis, tam comicis ac tragicis, quam lyricis pro parte versus colon accipitur. de quo vide Notas ad Aristidem, pag. 279. Verum Aristides pag. 32. v.8. & 12. hoc vocabuli usurpat pro cantilena aliqua parte, quæ solo cantu ac rhythmo constat. quæ certe significatio hæctenus inaudita. Sciendum itaque Muscos, qui modos comædiarum faciebant, non tantum versibus eos adcommoðasse, sed etiam posuisse nudos, in primis sine æctuum ac scenarum, ut tam spectatores quam actores recrearent, atque his etiam ad alia se parandi tempus concederent. Quid μεσώλικα fuisse censeam, docui in Notis pag. 241. Eustathius εἰς τὴν λ' β' αὐτ. τῆς Ἰλιάδης. Μεσώλιον, inquit, κρῦμα τι μετὰ τὴν αὐλῆς αὐλᾶ μὲρον. pro αὐλῆς plane legendum, ὠδῆς. Μεσώλιον (quæ dicas, meditibicinium) est pulsus (præliudium. quæ nostro tempore præcipue usurpantur. quamvis eodem modo in medio & sine adhiberi possint.) aliquis, qui inter odam tibia canitur. Hesychius: Διαύλιον. ὁπότεν ἐν τοῖς μέλεσι μετὰ τὸ ὠδᾶ βάλῃ μέλ. πὶ ὁ ποιητῆς, ὠδᾶσι πᾶσι τῆ χορᾶ. ὠδὰ δὲ τοῖς μουσικοῖς τὰ ποιῶντα μεσώλια. Cum hac Aristidis doctrina satis conveniunt illa excerpta. Novi aliquid habent de puncti positione in nota medio. Easdem nempe has notas antiqui punctis in medio notabant, ad denotandam sublationem. Hoc ex iisdem excerptis docemur, in quibus circa finem ita legitur: ἢ μὲν ἐν ἑστέσι σημαινέσαι, ὅταν ἀπαλῶς τὸ σημείον ἄσκηλον ἢ. ἢ δὲ ἄρσις, ὅταν ἐστιγμύρον. Positio igitur significatur, cum simpliciter nota absque puncto est; sublatio autem, cum puncto est notata. Adduntur hic alii usus, nempe ad denotandum, multas syllabas eodem cantus tenore esse proferendas. Præterea, ut, si in fine versus puncto signata cernatur nota, moneamur transitum faciendum esse ad colon aliquod intercalare, aut subsequens. Hic porro docebimus, quomodo cuiusque cantilena tonus, seu modus, ex notis cognosci

LECTORI BENEVOLO.

gnosci possit. Loca duo insignia in Aristide nostro hac de re precipiunt. Prior est pag. 18. v. 8. de cantu notis perscripto intelligendus: alter pag. 24. v. 8. explicandus de cantu, cujus modum cognoscere velimus, & notis describere. Exemplis hac clara fient. Sint sequentes duo versus, iambici senarii, quorum utrumque peculiari modo decantandum exhibemus. Priorem hoc modo:

∇ ψ Τ Π Π Τ Π Η Κ Ο Π ∇
 Ἀν γῶς τί ἐς' αὖ θῶπ' ἦ δὲ ὦν ἔ σῃ.

Quem vulgaribus notis ita signamus; & rhythmo aequali, seu, ut vulgo loquuntur, tactu choralis decantamus.

Alterum versum sic notatum,

∇ ^ Τ Τ Π Ω ψ Ω ∇ Ω ^ ι Ν
 Μή ῶα μέ γαν εἰ πῆς πρὶν π λῶ γή σσῶι ἰ δῆς.

his vulgaribus notis canemus:

Quisquis ad hac nostra cognoscenda accedis, senex, juvenis, adolescens; nisi voce ad canendum apta natura destitueris, ad bis dia pason, seu ut vulgus loquitur, ad duas octavas progredi potes. Cum autem non omnes ab uno sono incipias; uti nec in uno desinitis; quilibet sibi gravissimum sonum, id est, eum quem primum canore proferre possit, constituat Hypodorii modi proslambanomenon, qui ab antiquis nota — signabatur; à Guidone autem litera A. Ab hoc sono in acutum progredere ad meson diatonon: seu sumto sono, qui vocis tue gravissimo est antiphonos, scilicet mese, ab hoc remitte tonum superoctavum. Hic antiquis nota ∇ signatur; Latinis litera G. Hanc notam ∇ vides nos initialem constituisse utriusque harmonia. At variam illa habet vocis potestatem, ut ex Tabula Diatoni generis, quod hic adhibemus, perspicitur. Nam in tono Mixolydio hac nota ∇ valet proslambanomenon. in

**** 2

Æolio,

LECTORI BENEVOLO.

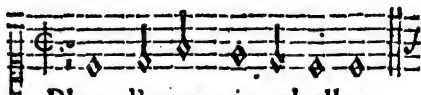
Æolio, hypaten hypaton. in Dorio, hypaton diatonon. in Hypoæolio, hypaten meson: & denique in Hypodorio, meson diatonon. Cum itaque in tot modis eadem nota reperiatur, hasitare possis in eligendis modis, qui precedentibus duabus cantilenis sint proprii. Hanc hasitationi Aristides occurrit, dum pag. 18 docet, ex deinceps positis notis harmonias cognosci. Nempe si ex pag. 24. inspicias, quis sit totius cantilena sonus gravissimus. Hic enim illius modi, in quo cantus est collocatus, erit proslambanomenos. Iam ad exempla nostra revertemur. In priori melodia vides ex Tabula notam ∇ esse infimam, & præterea Mixolydii proslambanomenon. Quare sine ulla hasitatione hanc harmoniam pronuntiabis Mixolydiam. In altera, infima seu gravissima nota reperitur ∇ . quæ est Dorii proslambanomenos. adeoque tota harmonia Doria dicetur. Insignis est hac doctrina, & studiosè cognoscenda. quam si ex hoc Aristide hausisset vir doctrina & iudicio summus, Pontius Tyardeus, Cabilonensium Episcopus, hic non impegisset. Non tantum in singulis notarum paribus recensendis pag. 50. & seq. multos errores committit, sed & in illa Gallica cantilena, veterum notis designanda. Diagrammata ipsius adponam.

E W I $\ominus$ W E E
 U Z 7 N Z U U
 Plus, d'une paix rebelle,

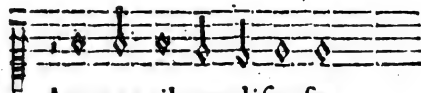
E W I $\ominus$ W E E
 U Z 7 N Z U U
 Vo stre douceur cru el le

I I I $\ominus$ W $\ominus$ $\ominus$
 7 7 7 N Z N N
 Au travail me dispo se,

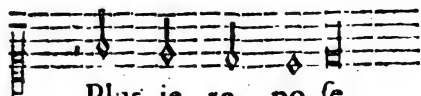
I $\ominus$ W E W
 7 N Z U Z
 Plus je repose.

Plus, d'une paix rebelle,
 Vostre douceur cruelle

Au travail me dispose,

Plus je repose.

Primum male duplices notas ponit, cum superiores sufficerent. nisi, ut nos in sequenti hymna, id fecerit docendi causa, & ob maiorem evi-
den-

LECTORI BENEVOLO.

dentiam. Deinde pro his quatuor notarum paribus, quæ adhibet,
 $\begin{matrix} \text{E} & \text{W} & \text{O} & \text{I} \\ \text{U} & \text{Z} & \text{N} & \text{7} \end{matrix}$ reponenda hæc $\begin{matrix} \text{E} & \text{U} & \text{O} & \text{I} \\ \text{U} & \text{Z} & \text{N} & \text{7} \end{matrix}$. Porro utrumcunque dia-
 gramma genuinum censeas, alterum erit falsum. quippe notis $\begin{matrix} \text{E} \\ \text{U} \end{matrix}$ respon-

*det in Guidonis systemate clavis a a. contra ipsi c in systemate veterum
T u vel T 3, alieue aquisona. ut alia inconvenientia taceam, qua le-
ctori erudito sunt manifesta.*

Nunc te, Lector cande, in latissimum campum, nec minus latam, ducam, unde in alias disciplinas non tantum prospicere, sed & exspatiari cum voluptate possis. Ad ipsas notarum figuras veniemus, & num veris nominibus recensita sint & descripta ab Alypio, dispiciemus. Primum de secundis notis dicam, quæ sunt percussiones, in quibus ordo est revera conspicuus. In primo enim alphabeto prima est gravis; altera, acuta; tertia dua. re~~cto~~ linea, quæ gravi connectuntur. Quæ deinceps sequuntur, terna quævis sunt ejusdem literæ figura jacentes averse, inversa, & jacentes. excepto uno terminone, à decima nota ad duodecimam. In secundo alphabeto terna quoque ejusdem literæ positiones cernuntur, at non ubique. Omnium notarum figuras inversas, jacentes, aversas, jacentes simul & aversas, sequenti diagrammate exponam.

Α Α Γ Γ Δ Δ Μ Ν Π Ρ Τ Υ Ψ Λ
 Υ Ϛ ϛ Ϝ ϝ Ϟ ϟ Ϡ ϡ Ϣ ϣ Ϥ ϥ Ϧ ϧ Ϩ ϩ

Literæ inversæ.

F L E H I K A P Π C E T Φ P X Ψ Λ
 πλάγια.
 jacentes.

. Γ Ϝ Ε Η Κ Ϟ Ϝ
 ἀπεραμυδία. Τ Η Ε Η Χ Ϟ Ϝ
 averſæ.

ἁπλάσια καὶ ἀ-
 παρὰ μὲν ἑα.
 jacentes & averſæ.

LECTORI BENEVOLO.

Superiore ordine posita sunt litera recta, *επιχειρα* η *σημεια* *ορθα*. inferiore eadem inversa, jacentes, *aversa*, jacentes & *aversa*. Quid sit *σημειον ορθον*, quid *απεσραμμενον*, clarissime perspicies ex una litera Φ. cujus dextra pars Ρ., est ημιφι ορθον, ut Γ dicitur γαμμα ορθον. (Græcorum quippe litera omnes spectant dextram; ut Hebræorum, & qui ipsos sequuntur, sinistram) sinistram Ϙ, est ημιφι απεσραμμενον. Porro ut = est πωλάγιον, sic — est ημιφι πωλάγιον. & ut = est πωλάγιον απεσραμμενον, ita — est ημιφι πωλάγιον απεσραμμενον. Ab hoc situ toni quoque, qui vocolam *παρ* prapositam habent, dicti sunt plagii. Vetus tam admodum hanc adpellationem censere nequeo. Nec quod in tabula, quæ Boethii Musica inserta est pag. 1467. adposita cernuntur vocabula Plagis (barbare pro plagius) protii. & sic deinceps. inde firmiter argumentabimur jam Boethii tempore fuisse usitata. quippe à longe posterioribus sunt adscripta. Nullibi certe in ipsius opere hoc vocabulum leges. multo minus alterum, hujus oppositum, *authentes*, vel *authenticus*; pro quo rectius, *ορθος*, dicendum fuisset. Istud recentioribus, ut scitum valde nomen, placet. Ego inscitum & barbarum censeo, cujus nulla hic ratio adsignari possit; cum in priore evidentem cernamus ex ipso situ. Ceterum jam Bryennii atate plagium, notum hoc usu erat vocabulum. ut & alterum ηχϙ pro τόνϙ. quod nec Bacchio auditum; certe non usurpatum; quem eorum, quos jam edimus, postremum censeo. Caussam verò, cur plagii echi dicantur, nec ipse Bryennius satis certo perspexit. Ita enim scribit lib. III. sect. 4. πωλάγιον δε (οκαλέσων,) ητοι *Διὰ τὸ τὸ μέσλιν αὐτὸς ὡς ἀρκείων τῇ πατρὶ τῷ πρώτῳ ἤχῳ, ἢ μάλλον Διὰ τὸ ἀπ' αὐτῆς ἀρχιων πωλαγιάζει τὸ μέλϙ. καὶ ὅτι τὸν βαρύτερον τῆς Φωνῆς τὸν χωρεῖν.* Plagium (obliquum) verò nominarunt, vel quod mese ipsius adjaceat hypatæ primi echi, (toni) vel potius, quod ab ipso cantus obliquare incipiat, & ad graviolem vocis locum concedere. Prior ratio optime quidem de situ etiam hoc vocabulum explicat, at male ibi additur de hypate & mese. quamvis revera plagii primi mese Ω Ρ, secundum ipsius recensionem, sit κατὰ τὸ πωλάγιον ipsi hypatæ primi. Generaliter recte dixisset, Διὰ τὸ ὡς ἀρκείων τῷ πρώτῳ. reliquis omissis. Itaque hos quinque tonos; Hypolydium, Hypoæolium, Hypophrygium, Hypoæstium, Hypodorium; plagios, seu obliquos, dicemus

LECTORI BENEVOLO.

cemus rectorum tonorum, Lydii, Æolii, Phrygii, Iastii, Dorii. propterea quod sinistram versus ab his sint siti. quod hactenus ignoratum. Reliquos quinque, Hyperlydium, Hyperæolium, Hyperphrygium, Hyperia-stium, Hyperdorium, non minus plagios adpellabimus. ut plagios aversos dicam, ad eum modum, quo nota ita posita vocabantur; vix adduci possum. Quamvis παλαιὸν vetustissimi auctores de eo tantum usurpare videntur; quod alterius respectu est ad sinistram. Sic divinus Plato in *Timæo*: κατὰ δὲ τὴν πάλιν φρενὶ παλαιὰν εἶται, διὰ τῆς πάλιν φύσεως ἰσότητος τε καὶ κατὰ φύσιν. tunc ex alterius naturæ motione transversa in ejusdem naturæ motum incurrentia. &c. Quæ verba ut intelligas, universi sapientissimum conditorem in polo boreo quasi constituisse mente concipies; ut ad dextram habuerit occasum; ad sinistram, ortum. Ejusdem itaque motionem, seu exteriorē, quam primi mobilis vulgo vocant, à latere, id est, à sinistra detorsit in dextram partem, seu ab ortu in occasum. Alterius autem motionem, seu interiorē, quæ est planetarum, secundum diametrum, seu mediam lineam, deflexit à dextra in sinistram, ab occasu in ortum. Hanc motionem παλαιὰν dixit, quod ad sinistram ferretur. non autem propter Zodiaci obliquitatem, quam Græci λοξότητα vocant. Ad eundem positum respexit, (forſan Pythagoras) qui Grammaticorum casus alios rectos dixit, alios obliquos. Quam enim causſam vulgo adferunt; nominativum dici rectum, quia aliorum est quasi parens; inepta ea est, & ex Prisciani *V* libro depromta, ubi inquit: Rectus autem dicitur, quod ipse primus natura nascitur, vel positione, & ab eo facta flexione nascuntur obliqui casus. Vetustissimi Sapientes nomina rebus, & artibus, ex natura imposuerunt, & à figuris mathematicis. Recti igitur dicuntur casus, quod in verborum collocatione recta cadant; Obliqui autem, quod semper sint à rectorum latere, & potissimum à sinistris. Exemplo id clarum fiet. Pater donat librum. recta in constructione cadit nomen pater; at oblique idem in genitivo. Cum enim dici nequeat, patris donat; adsumto alio substantivo, obliquo situ prius patris colloco sic: patris amicus donat. Rectus hic est amicus. à cujus latere sinistro, est patris. Primarium itaque hic nomen est amicus: secundarium, patris. Poteris quidem etiam sic collocare verba: ami-

LECTORI BENEVOLO.

amicus patris donat. *sed minus eleganter.* Priorem verborum collocationem, ut elegantiores, frequentius adhibent illa lingua, qua articulum inflectunt, ut quoque Germanica: *Deß Menschen Seel.* ἡ τῆς ἀνδρὸς ψυχῆ. *minus eleganter,* & ferme ad verto aliquid ostendendum, aliter: *Die Seel deß Menschen.* ἡ ψυχῆ τῆς ἀνδρὸς. In reliquis obliquis casibus eadem est ratio. Patri amicus donat. patrem amicus donat. à patre amicus donatur. Hanc veram illorum vocabulorum rationem censeo: quae si in mentem venisset summo viro Iul. Cas. Scaligero, non tam subtiliter se torsisset libro V de Caussis Linguae Latinae, cap. 80. ubi obliquum male idem putat quod curvum, adeoque melius omitti. Sic enim circa finem: Sed rectius fiat, ut obliquorum nomen omittas: nullo enim modo potest competere ratio curvitatatis. Caterum Hebraea lingua usum hic advocari posse non puto, ubi semper posterius substantivum, ut natura, ita collocatione, ipsis usitata, postponitur ut *עצה זקנה* consilium senum. quamvis prius Grammaticae mutetur. Gradum hic, Lector benevole, sistimus. Notarum usum in solempni hymno divorum Ambrosii & Augustini monstrabo. Neque vero ullum dubium, quin, si hac melodia; quamvis forsitan paullum, ut adsolet, immutata; usi fuerint illi patres, etiam his notis, nempe superioribus, cantum signaverint. quippe Boethius, qui integro seculo Augustino fuit posterior, solas has notas recenset. Posteriores Latini virgulas quasdam rectas, obliquo, incurvas, usurparunt, ut ex vetustis libris adparet. Eas autem eodem, quo Graeci, modo supra versus scribebant. Totum autem hymnum adponere placuit, non tantum ut eo clarius omne notandi negotium redderem, sed etiam ut Deo Optimo Maximo grates agerem, qui cum in omni vita, tum vel maxime in difficillimo hoc & desperato opere adjuverit, ut ob restitutos antiquae Musica auctores, à doctis nostri aevi viris favorem, à posteritate laudem sperare possim.

CAN-

CANTICVM
SS. AMBROSII
ET
AVGVSTINI.

Te Deum lau da mus: te Do minum confi te mur.

— ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ — ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯
E H P P P H P 2 3 2 P E H P P P H P 2 3 P H H

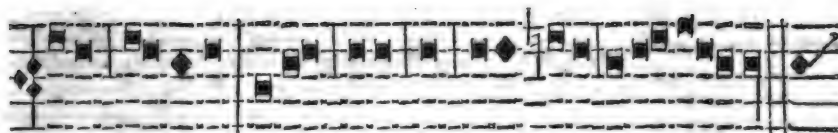
Te De um lau da mus: te Do minum con fi te mur.

Te æternum Pa trem omnis terra venera tur. Ti bi

♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ — ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯
H 3 3 2 P F P H P E H P P P H P 2 3 P H H H 3 3

Te æ ternum Pa trem o mnis terra ve ne ra tur. Ti bi

omnes Angeli: ti bi cœli, & uni ver sœ po te sta tes.

♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ — ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯
2 P 2 P H P E H P P P P P F P H P 2 3 P H H

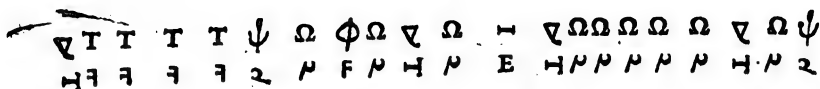
omnes An geli: ti bi cœli & uni ver sœ po te sta tes.

*****

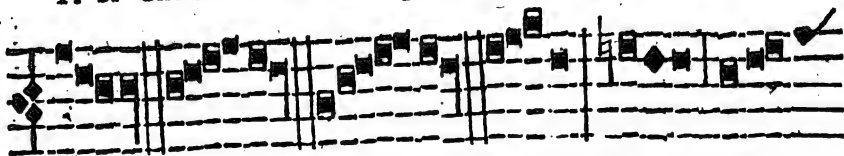
Tibi

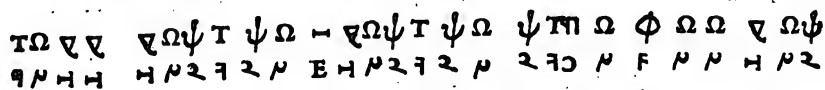
Ti bi Cherubim & Se raphim: incessabili voce pro-

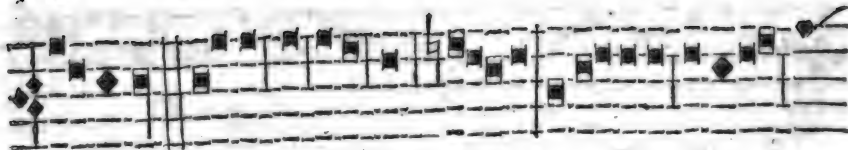
Ti bi Che ru bim & Se raphim: in ces sa bi li vo ce pro-

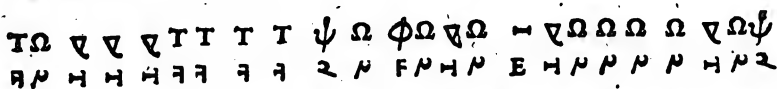
clamant. San ctus, San ctus, Sanctus: Dominus Deus

cla mant. San ctus, San ctus, San ctus, Dominus Deus

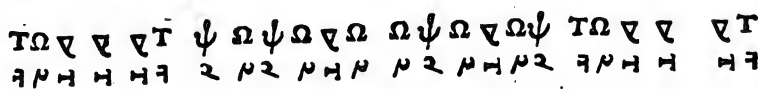
Sa baoth. Pleni sunt cœli & ter ra: majestatis glo riæ

Sa baoth Ple ni sunt cœ li & ter ra: māje statis glo riæ

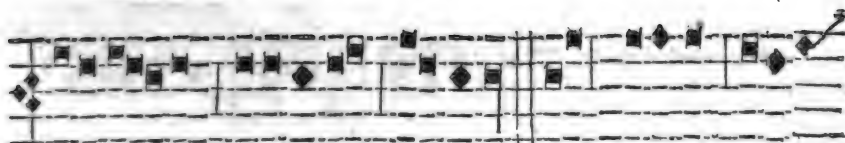

tu æ. Te glori o sus Apostolorum chorus. Te

tu æ. Te glori o sus Apostolorum cho rus. Te

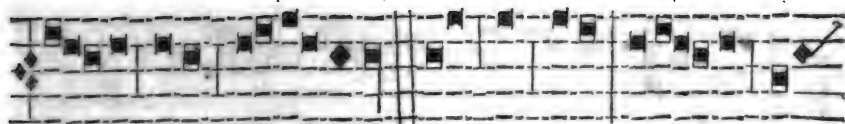
Pro-

Propheta rum laudabi lis nu merus. Te Martyrum candi-

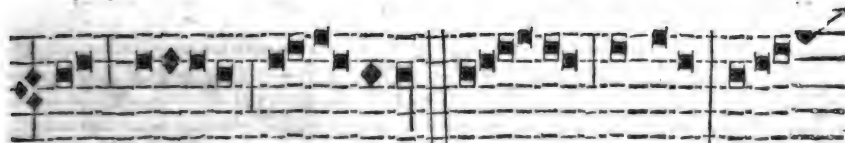
ψ Ω ψ Ω Ω Ω ψ Τ Ω ψ ψ ψ Τ Τ Τ Τ ψ Ω
 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2

Propheta rum laudabi lis nu merus. Te Martyrum candi-

da tus laudat ex er ci tus. Te per orbem terrarum, fan-

ψ Ω ψ Ω Ω Ω ψ Τ Ω ψ ψ ψ Τ Τ Τ ψ Ω ψ Ω ψ Ω
 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 E
 da tus laudat ex er ci tus. Te per orbem terra rum, fan-

cta confitetur Ec cle si a. Pa trem immen sae maje-

ψ Ω Ω Ω Ω Ω ψ Τ Ω ψ ψ ψ Τ ψ Ω ψ Τ Ω ψ Ω ψ
 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2
 cta confitetur Ec cle si a. Pa trem immen sae maje-

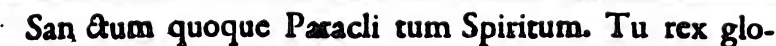
sta tis. Venerandum tuum verum, & u nicum Fi lium.

Τ Ω ψ ψ ψ Τ Τ Τ Τ ψ Ω ψ Ω ψ Ω Ω ψ Ω ψ Ω ψ Τ Ω ψ ψ
 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2

sta tis. Venerandum tuum ve rum, & u ni cum Fi lium.

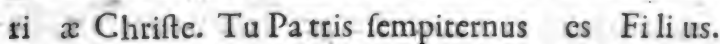
***** 2

San-

၇၀၂၇၂၈ ၂၈ ၈၈၈၈၈၈ ၇၇၇၇ ၇၇၈၈ ၈၈၈
 ၇၇၇၇၇၇ ၇၇ ၈၈ ၈၈၈၈၈၈ ၇၇၇၇ ၇၇၈၈ ၈၈၈

San ctum quoque Pa tris cli tum Spi ri tum. Tu rex glo-

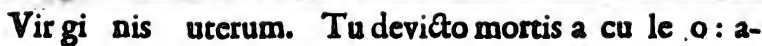
Ω Ϙ ϙ ∇ − Ω Ω √ T √ Ω Ω Ω Ω ∇ Ω Ω ϙ ∇ ∇ −
μ μ F · H E μ μ 2 q q μ μ μ μ H μ μ F · H H E

ri æ Chri ste. Tu Pa tris sem pi ter nus es . Fi li -us.

Ω Ω ΩΩΩ Ω Ω Ω ∇ Ωψ ΤΩ ∇ Ω ι ∇ΩΩΩΩ
ρ ρ ρρρ ρ ρ ρ ρ ρ ρ ρ ρ ρ Ε Ηρ ρρρ

Tu ad li beran dum fu sce ptu rus ho mi nem , non hor ru i sti

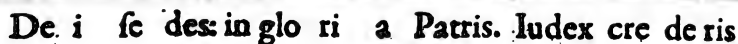

Ω ∇ Ω Ω ϕ ∇ ∇ -   - ∇ Ω Ω Ω ∇ Δ ψ Γ Ω ∇ Ω -
 μ γ μ μ f γ γ E   E γ μ μ μ γ μ z γ μ γ μ E

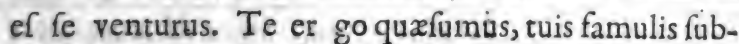
Vir gi nis u te rum. Tu, de vi cto mor tis a cu le o, a-
perui-

pe ru i sti cre den ti bus reg na coe lorum. Tu ad dex teram

De i fe des, in glo ri a Pa tris. Iu dex cre de ris

• et se ven tu rus. Te ergo quaesumus, tuis fa mu lis sub-

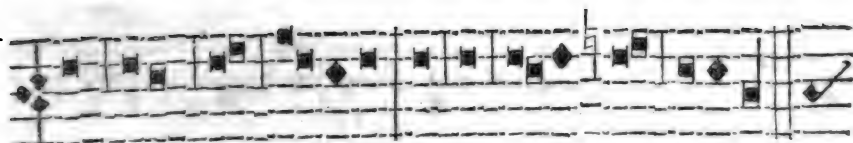

veni, quos pre ti o so sangui ne re de misti. Æ ter na fac

***** 3

cum

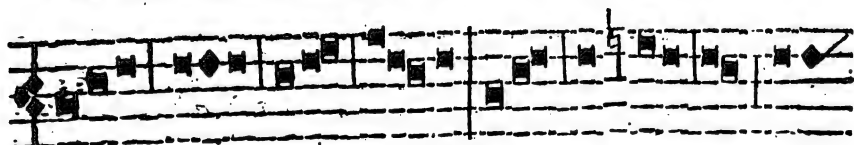

men tuum in sæ culum: & in sæcu lum sæculi.

Ω Ω ∇ Ωψ ΤΩ ∇ Ω Ω Ω ∇ Ω Ω ϕ ∇ ∇ -
 Ρ Ρ Η Ρ 2 3 Ρ Η Ρ Ρ Ρ Ρ Η Ρ Ρ F Η Η E

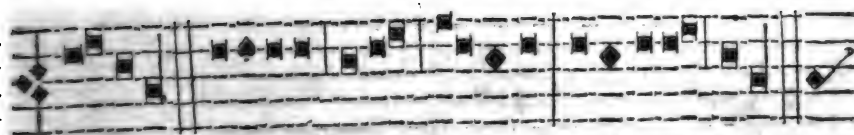
men tuum in se culum; & in se cu lum se cu li.

Dignare Domine di e i sto: si ne pec cato nos cu-

- ∇ Ω Ω Ω Ω ∇ Ωψ ΤΩ ∇ Ω - ∇ Ω Ω ϕ Ω Ω ∇ Ω
 E Η Ρ Ρ Ρ Ρ Η Ρ 2 3 Ρ Η Ρ E Η Ρ Ρ F Ρ Ρ Η Ρ

Dignare Domine die i sto: si ne pec ca to nos cu-

sto dire. Miserere no stri Domine: miserere nostri.

Ωψ ∇ - Ω Ω Ω Ω Ω ∇ Ωψ ΤΩ ∇ Ω Ω ∇ Ω Ωψ ∇ -
 Ρ 2 Η E Ρ Ρ Ρ Ρ Η Ρ 2 3 Ρ Η Ρ Ρ Η Ρ Ρ 2 Η E

sto di re. Mife re re nostri Do mine: mife re re nostri.

Fi at misericordia tu a Domi ne su per nos quem-

- ∇ Ω Ω Ω Ω Ω Ω Ω Ω ∇ Ωψ ΤΩ ∇ Ω Ω
 E Η Ρ Ρ Ρ Ρ Ρ Ρ Ρ Ρ Ρ Η Ρ 2 3 Ρ Η Ρ Ρ

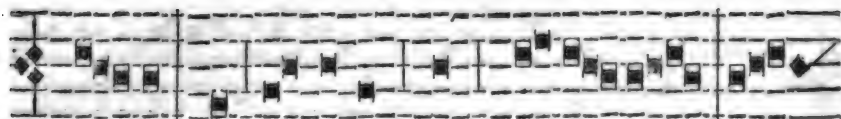
Fi at miseri cordi a tu a Domine su per nos quem-
 admo-

admodum spera vimus in te. In te Do mi ne spe-

ψ Ω Ω Ω Ω ∇ Ω Ω ψ ∇ — ∩ ∩ ∩ — ∩ ∩ ∇ Ω
 2 ρ ρ ρ ρ ∩ ρ ρ 2 ∩ E ∩ ∩ ∩ E ∩ ∩ ∩ ρ

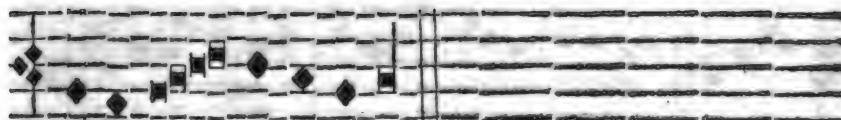
admodum spe ra vi mus in te. in te Do mi ne spe-

ra vi: non confundar in æ ter num.

∇ ∩ — — ∩ ∩ ∩ ∩ ∩ ∇ Ω ∇ ∩ — — ∩ ∇ — — ∩ ∇
 — ∩ E E E 3 ∩ ∩ ∩ ∩ ∩ ∩ ∩ ∩ E E ∩ E E ∩

ra vi: non confundar in æ ter num.

∩ ∩ ∩ — ∇ ∩ — — ∩ ∩
 ∩ 3 ∩ E E ∩ E E ∩ E

Hoc hymno in Dei laudes sic decantato ad notas nostras revertemur,
 ut singularum figuras & nomina accuratius consideremus. Prius autem
 definitiones quasdam proferam, secundum quas illarum situm examina-
 bimus. Aversio est motio corporis in dextram vel sinistram partem,
 magnitudine semicirculi. Inversio est motio corporis in anteriorem par-
 tem aut posteriorem, magnitudine semicirculi. Iacens dicitur, quod mo-
 tum est in latus sinistrum, magnitudine quadrantis. Iacens & aversum,
 quod motum est in latus dextrum, magnitudine quadrantis. In priori-
 bus duabus definitionibus pro voce corporis substitui hic potest notæ.
 quippe nota est figura corporis. Nota, quibus averfi notio competit; qua-
 rum septem numerantur; nullam habent difficultatem; at non parvam
 ea, quibus notio inversi. Ex iis sequentes novem $\vee$ Δ ∇ μ μ μ μ μ μ μ
 definitioni convenienter sunt sitæ. Primum autem hac nota μ dicitur he-
 mialpha sinistrum sursum respiciens, quæ utcumque etiam vocari posset
 hemialpha sinistrum deorsum respiciens, inversum: & hac μ he-
 mialpha dextrum deorsum respiciens, inversum. Ita enim hac nota μ
 dicitur μ deorsum spectans; quæ plane est μ inversum. Similiter μ .
 Porro harum notarum μ una suffecisset. Nam si hemialpha sinistrum,
 deorsum respiciens, retinere velimus, alterum vocabimus hemialpha
 sinistrum aversum, deorsum respiciens: & contrà, si eligamus hemial-
 pha dextrum. Eadem ratio obtinet in his figuris μ μ . ex generali notio-
 ne aversionis. Si tamen ipsius rei evidentiam inspiciamus, melius isto
 modo ab Alypio vocatas illas notas judicabimus. Caterum verba, deor-
 sum vel sursum respiciens, necessario fuere addenda, quod alias figura
 dimidii A vel dextri, vel sinistri futura essent hæc μ μ . Secundo hac
 nota μ vocatur Δ inversum. male si rem exactius pensitemus. Quip-
 pe illa inferius protracta virgula non ad dextram; sed ad sinistram ver-
 gere deberet. Tercio hac nota μ , quæ antiny adpellatur, etiam ny in-
 versum, ob figuræ convenientiam, vocari posset; sed male. Potius est
 ny aversum: quomodo μ quod est Alypio sigma aversum, Diogeni Laër-
 tio libro III. & Isidoro Orig. lib. I. vocatur antisigma. Si præpositionis
 avli rationem habere vellemus, non tam ny aversum, quam adversum
 dicendum esset. Certe aversum & adversum parum admodum hic dif-
 ferunt. quod sic ostendemus. Sint duo qui conjuncti ambulent, Γ . Ho-
 rum alteruter socio adversus consistet, si passu uno vel altero progressus,

*****

ad

ad dextram, vel sinistram, se moveat per semicirculum, Γ Γ. Aversus autem à socio erit, si retrogressus se vertat itidem ad dextram, vel sinistram, semicirculi magnitudine, Γ Γ. Posteriores motionem, ac situm, ubique fere respexit Alypius: priorem illi, qui antisigma, & antiny vocarunt, figuras, quæ aversæ alias sunt dictæ. Caterum præpositio ἀνὰ primo suo significatu respondet Latina pro. ut in ἀνέλεσις, quæ Iurii Consultis dicitur usus alicujus rei pro alia. vel, ut est in lege 11. §. 1. D. de Pign. mutuus pignoris usus pro credito. Sic ἀνέλεσις, quæ figura etiam ἀνέλεσις adpellatur, est, litera pro litera positio; ut optimus pro optimus. Plurimi errores in omni literarum genere ex male intellecta hac particula, cum in compositione usurpatur, existerent. Quam enim falsa est vocis ἀνέλεσις interpretatio; contrarias chordas habens, contrarium sonum chordis emittens, obsonus, dissonus; quam etiam in Thesaurum suum transcripsit Stephanus: cum explicanda sit, consonus, conveniens, concordans, congruens; ut Hesychius & Suidas illam optime explicarunt? Sint enim due lyra seu testudines; altera jam ἡμοσῶδιον, intenta; altera ad eundem modum contendenda. Vbi unam chordam, numero atque ordine illi, qui est in priore lyra, respondentem intenderimus, has duas chordas ὁμοῶς εἶναι dicemus, equaliter esse intentas. Postquam posterioris lyra omnes chordæ chordis prioris lyra consonarint, posteriorem lyram sic intentam dicemus ἀνέλεσις prioris, quasi chordam contra chordam habentem. Non aliter quam librum descriptum dicimus illius, ex quo descriptus est, ἀνέλεσις. Ita Suidas ἀνέλεσις explicat ἀνέλεσις. & optime quoque Hesychius; ἀνέλεσις, σύγχορδα, ἰσόχορδα. Sic perperam vulgo explicatur notissimus Homeri versus,

Ἰητρος γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀνέλεσις ἄλλων.

Vir medicus multis aliis præferendus. cum hoc significet: virum medicum, si permutatio cum mancipiis aliis esset instituenda; quod belli ac pacis tempore olim erat usitatissimum; multis aliis mancipiis esse æstimandum: unum valiturum plures alias. Neque particula hujus vim videt vir summus Isa. Casaubonus, qui in Notis in Novum Testamentum verbum ἀνέλεσις idem significare putat, quod anteferre, præponere. Ita enim scribit in Matthæi 6. v. 24. ἢ τίς ἐὼς ἀνέλεσις, καὶ τὸ ἐπὶ καὶ τὰ φρονήσας. Torfit hic locus doctissimos interpretes, quum toto isto libro nullus esse queat facilior, si modo quid singulæ voces significant attendatur. Nam ita facillime intelligemus nullam

hic

hic esse *φορῶν* repetitionem, ut quidam putant. Docet Dominus noster qui fieri nequeat, ut duobus dominis idem serviat. Quia, inquit, vel unum odio habebit alterum amans: aut etiam, licet amet utrumque, fieri poterit, ut dum in alterius voluntate exequenda erit intentior, erga alterum gerat se negligentius. Quid quæso in hac interpretatione obscuri? Distinguarur igitur diligenter inter ἀγαπᾶν & ἀνίχεσθαι, & omnis fuerit sublata difficultas. *Hæc ingeniosè adnotasse mihi olim visus fuit, sed deinde deprehendi veritati minime esse consona.* Nullibi Græcum verbum ἀνίχεσθαι ea significatione usurpatum legitur. Hesychius, Ἀνίχεσθαι, ἀνιλήψαι. ἢ λυῖν. (Scribo, κωλύει, vel potius, κωλύει. Ita enim idem: ἀνιλαμβάνειν, βοηθεῖν ἢ κωλύει.) Ἀνίχεσθαι, ἀνιλαμβάνειν, φρονιζειν, πεποιεῖν. Optimam quoque significationem suppeditat locus Aristophanis in *Lystrata*, ubi hæc verba, ἀνίχεσθαι τῶν θυρῶν, verto: tu sta pro foribus. Minus bene interpres, ad fores obnitere. Isto autem modo optimos quosque auctores, tam prosa quam ligata orationis, locutos observamus. *Quintilianus*: Pro Iuba atque Afris, inimicissimis populi Romani, stetisse. *Virgilius*, stabat pro templo. *Ovid.* Mulciber in Trojam, pro Troja stabat Apollo. *Verterem itaque*: aut pro uno stabit, & alterum contemnet. *Possemus quoque*: aut unius curam geret, & alterum negliget. *Sed prior interpretatio ipsi verbo magis respondet, & alteram includit.* Omnes versiones, quas videre contigit, vulgatam Latinam sequuntur, quæ habet, adhærebit. Minus commode, si rem accuratius inspiciamus. Neque enim tam familiare verbum de servo ab ulla tum gente usurpatum demonstrari potest. Doctissimus vir Seb. Munsterus, qui Hebræicum *Matthæi* textum restituisse videri voluit, inepte vertit vulgatam sequendo, דָּבָר. Quamvis hæc locutio Hebræis usitatior videri posset, quam Latinis. Sic enim *Genes. cap. II. v. 24* יְהוָה אֱלֹהִים דָּבָר: Et adhærebit uxori. *Dent. IV. v. 4.* וְאַתֶּם דֹּבְרֵי דְיְהוָה דָּבָר: Et vos adhæretis Domino. *Prov. XVIII. v. 23.* נֶאֱמַר דָּבָר דְּכֵן וְיָדוּ: Et amicus adhæret plusquam frater. Idem verbum occurrit in epistola ad Titum cap. I. v. 9. ἀνιχομόρον τῇ κατὰ τὴν διδασχὴν πνεῦμα λόγου. Tenacem fidei illius secundum doctrinam sermonis. *Vulgata*: Amplectentem eum, qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem. *Paulo melius ultima versio Italica*: Che ritenga fermamente la fedel' parola, che è secondo

***** 2

am-

ammaelstramento. *Interpres*: Stantem pro eo, qui in doctrina
 (nostra) est, fideli sermone. *Egregie in hunc locum Chrysostomus ser-*
monem II in epistolam ad Titum: πρὸ ἐν αὐτῷ τῷ ἀληθῶς φησιν, ἡ δὲ
 διὰ πίστεως ὡς δεδομένη, ἡ δὲ δομένη συλλογισμῶν, ἡ δὲ ζητημάτων.
 ἀνελχόμενον, φρονιζόντα, ἔργον τῆς ποιήσεως. τίς ἂν ἂν λόγων ἀπει-
 ρῶν ἢ τῶν ἔξωθεν; διὰ τῆς εἰπῶν (scribe, εἰπῶν) τῷ κατὰ διδασχλῶν
 πρὸς λόγους. *Fideli* hīc pro vero dicit; aut qui per fidem est tra-
 ditus, non indigente ratiocinationibus & quæstionibus. *Stan-*
tem, curam gerentem, opus suum hoc facientem. Quid igitur
 si externa doctrina non sit instructus? Propterea dixit; qui in
 doctrina est, fideli sermone. **l x x** *Interpres multa verba He-*
braa, quamvis non ubique aequè concinne, hoc Græcè ἀνέλχου expref-
serunt: in quibus ferme omnibus locis significat φρονιζεν. qua signifi-
catione frequenter hoc verbi occurrit, etiam apud Scriptores Ecclesiasti-
cos. Iustinus, Philosophus ac Martyr, Responsionibus ad Orthodoxos,
quæstione XLVI. Εἰ καλὰ τὰ τῷ βίῳ πάντες, διὰ τί οἱ τέτων ἀπὸ χό-
μοι, ἐν γεγραφαῖς ἐπαινεῖται καὶ οἱ ἀνελχόμενοι αὐτῶν, (Interpres,
& qui ea complectuntur. Verto, & qui ea curant.) διὰ δὲ ἀλλοίαι;
Et egregie Basilīus magnus sermone in Psal. XIV. μακάριοι δὲ τῷ ὄν-
τι, μὴ ὡς οἰκίοις περιεστηκέναι τοῖς ἐν τῇ γῇ, μηδὲ ὡς πύρι πλεῖστον
πυρὸς φυσικῆς ἀνέλχου τῶν ἐν αὐτῷ. Beatum revera, qui non ad-
fixus est terrenis tanquam propriis, neque quæ hīc sunt, tan-
quam naturalem aliquam patriam curat. Plures adhuc errores ver-
bum ἀνελχόμενου, quod frequentius occurrit, reperisse videtur. Pro-
prie significat, pro alio sumere. Theod. orat. III de Prov. ὡς ἀπὸ
πυρὸς δὲ ἔτῳ ὁ πνεύματι τὸ καθαρόν πνεῦμα, τὸ λιγυρῶδες ἀνελχό-
μενον. Hic autem pulmo purum aërem transmittens, fuliginoso-
sum pro eo recipit. Deinde idem est quod adjuvare, propugnare, de-
fendere. ut supra vidimus ex Hesychio. Idem, Ἀνελήπιος, ἀνελχό-
μενος. ὑπερασπιστής, βοηθός. Luca I v. 54. ἀνελάβετο Ἰσραὴλ
παῖδός αὐτοῦ. Omnes: suscepit Israël puerum suum. quam versio-
nem etiam Glossa Græco-latina confirmant, in quibus legitur: Ἀνελχό-
μενος, Sulcīpio, Affecto. Optime Italica: Egli ha souvenuto
Israël, suo servidore. Nec minus concinne in margine addit: sou-
venuto o, preso nella sua protezione: o, sollevato. utpote quæ
verba ὑπερασπίζειν, βοηθεῖν, exprimunt. Locus ille desumptus est ex
 Esa-

Esaiæ XLII. v. 9. ubi est verbum *וָיָחַץ* Unde vir summus, Hugo Grotius, putat *ἀνιλάμεναι* idem esse quod iustentare, manu ducere. Sed hac verba Latina, cum Græco minime respondeant, non opus est ut Hebræo tribuamus, quod proprie significat, confirmavit, roboravit, fortificavit. quæ, ut evidens est, sensu cum verbo adjuvare conveniunt. Luca X. v. 40. *ἵνα μοι σὺ ἀνιλάῃς*, omnes recte, sensus evidentiâ adacti; ut me adjuvet. Particula vicissim hîc locum non habet, quam etiam omittit Italica, *che m'ajuti*. Caterum affectandæ significatio optime huic verbo convenit apud Aristophanem, *βαλεῖσθαι*.

καπεῖν ἐπαρθεῖς ἀνιλάειν τὸ θρόνον,

ἢ ἂν αἰχὺλῶ καθίσεν.

Interpres perperam:

Atque ille elatus sedem Æschyli

Prehendit.

ἀνιλάειν τὸ θρόνον, verto; thronum adfectavit. ut Latini dicunt, adfectare regnum. Hac autem interpretatio quomodo cum defendendi significato conveniat, non difficulter expenditur. Idem verbi pro Sentire frequenter, etiam antiquissimis auctoribus, usurpatur. Hac autem significatio ex prima, & propria, ita derivatur, ut, qui sentit, unum pro altero sumere intelligatur. Et alia quoque ratio assignari posset. De hac significatione non cogitavit Interpres Aristophanis, qui in hoc *ἑσμοφοραζῶν* versu: *Περὶ ἀνιλάειν* (forsan addendum γα, ut versus restituitur) *περικτὸν τῆς φλόγος*. illud vertit, apprehendat. Quo eodem errore abreptus doctissimus Bisetius ita scribit: *Περὶ ἀνιλάειν, ἀντὶ τῆς, πρὶν τῷ φλόγα ἀνιλάειν τὸ περικτὸν, πρὶν τῷ φλόγα ἀνιλάειν, πυρὸν, καὶ καίειν τὸν περικτὸν. τῶν γὰρ καθ' ἑαυτὰ ἀλλήλων αἰρῶναι δοκεῖ.* Ad alias vel Sacrorum scriptorum, vel in primis profanorum, versiones examinandas non accedam; ne hoc Augia stabulum, cui repurgando alterum olim Herculem nascendum expectamus, temere ingressus videar. Redeo ad propositum. Hac nota *ὡς πτεράγων ὑπὸν*. Si rationem sitis accuratius expendamus, pro ὑπὸν melius scribetur *ἀνεπαμειβρόν*. Reliquas tres notas, *ω κ ρ* quarum descriptionibus eadem vox ὑπὸν additur, ad jacentes relegavi. Porro primæ jacentium nota *ω* male ubique vocatur *διχαμμα ἀνεπαμειβρόν*, quod huic figura convenit. Ita Alypium scripsisse, putare nequeo. omnes tamen codices istud mendii invasit. Ha nota *ω* male dicuntur *ἀνε-*

***** 3

επαμ-

σπαμίδρα. quippe πλάγιον & ἀνέσπαμίδιον pro eodem accipi nequeunt. In notis aversis nulla difficultas. nec in jacentibus & ἀversis: quarum figuras quoque cognosces, si recto situ scriptas, per chartam transparentes videas.

De notis praeerea hoc monendum, quod majusculis literis pleraque in omnibus codicibus fuerint exarata; attamen multa etiam minusculis: de quibus singulis monui in Notis ad Alypium. Delta hac figura Δ retinendum duxi, quod alias hemidelta δ idem futurum esset quod lambda. De ξ̄ idem statuendum videtur, ob duplex ξ̄, quod etiam ubique sic pingitur μμ. Zeta imperfectum potest esse 7 vel 4. Sed forsitan melius hoc, quam isto modo pingetur: quoniam & in eta imperfecti η superiore parte aliquid deest, non autem in inferiore. obstat tamen beta imperfectum β. Hemimy sinistrum ρ, & dextrum υ, ex majusculo M ortas esse veri est similis. certe my rectum, & inversum, ubique est majusculum. Figuras τω̄ν hemialpha ρ ρ sic restituendas censui. Semel; ut deinde vidi, hemialpha dextrum sic quoque recte pictum habebant codices Oxonienses. Caterum omnes notas ex majusculis literis fuisse ortas, quae non diversa fuerint ab iis, quas nunc usurpamus, videtur statuendum. Vt enim aliter censeamus, antiquissima marmora obstant. Turbare hic possint Δ illud, & Ε, quod ε̄ πετάγωνον vocatur. ut saltem minusculas jam ab antiquissimis temporibus usurpatas fuisse putemus; quas vocarint γεόμματα ἀμελητικά, literas celeriter, & ideo absque cura exaratas. Hoc docemur hac nota η, quae vocatur ἥτα ἀμελητικόν καθεύκυσμύον. ut hac η sit simpliciter ἥτα ἀμελητικόν. Neque vero hanc lectionem dubiam reddere debent codices Boëthii, in quibus pro ἥτα ἀμελητικόν, legitur, η̄ inversum. quod imperiti homines sic mutarunt. Porro litera Ε & Ο Alypio dicuntur ε̄ & οῡ, antiquis usitata harum literarum nomenclatura. quod etiam perspicitur ex egregia quadam inscriptione, quam in Chalcedone Thrasy Machi Sophista fuisse, Neoptolemus Parianus ait, ut prioribus literis nomen conscriptum esset. Distichon vera scriptura restitutum hic adponam:

τὸννομα θῆτα, ρῶ. ἄλφα. σᾶν. ῡ. μν. ἄλφα. χ̄. οῡ. σᾶν.
παρεῖς χαλκηδών· ἡ δὲ πύχνη σοφία.

Nomen, theta, rho, alpha, san, y, my, alpha, chi, u, san:

Patria Chalcedon; ars mihi sed Sophia.

De hac veterum scriptura ita Eustathius in Iliada ε̄. Ἰστον δὲ, ὅτι τὸ ε̄

συχεῖον, εἰ (scribe, εἰ) ἔλεγον οἱ παλαιοὶ, προσήθεντες τὸ ἰ. ἵνα τῇ
 Διὰ διφθόγγῃ ἐκείνῃ διωώνῃαι φεῖσιν καὶ αὐτὸ, κατὰ καὶ τὰ ἄλλα συ-
 χεῖα. ποιῶτον δὲ ποιῶσι καὶ ὅτι τῷ μικρῷ ο. καὶ ἐκείνο γὰρ Διὰ τὴν αὐ-
 τὴν αἰτίαν οὐ λέγεται. περὶ δὲ τῶν ἐξήγηται τῆς γραμματικῆς γε-
 φουσιν ὅσα ἐνδέχεται. Eodem modo scribit in Iliada ο. Quinetiam
 per εἰ exaratum reperitur in vetustis inscriptionibus, & nummis. un-
 de ἱεροπολεῖται. Φιλιποπολεῖται. Ἀντωνεῖται. De virgulis, quibus a-
 cutissima nota signantur, hoc monendum est, unam duntaxat nos cum
 MSS. adhibuisse, qua posterior nota signaretur, cum utraque aequae
 notanda esset. Nam si solas adhibeamus superiores in verbis notandis,
 perspicuum est, etiam virgulas illas, seu acutas, esse adponendas. Ca-
 eterum interpretatio Alypii in pauculis verbis consistit. πλάγιον cum Boë-
 thio verti, jacens. quod hoc magis denotare videretur situm nota,
 quam vulgare Latinum vocabulum, obliquum. Sic & Isidorus Orig.
 lib. 16. ubi i geminum jacens (aspici,) spondeus, --- Et
 cap. 20. Obelus, id est, virgula jacens. Porro καθελευσμένον
 cum eodem Boëthio interpretatus sum, diductum. Significantius tamen
 foret, infra protractum. ἀνέσραμμένον ubique reddidi, inversum:
 & ἀπεσραμμένον, aversum. Boëthius utrumque male, conversum.
 Quamvis enim hoc verbum utraque significatione à Latinis usurpatum
 legatur, hic tamen, ob ambiguitatem evitandam, bina sunt adhibenda.
 Nunc de ipsis Tonis, ob quorum varietatem nota illa sunt inventa, di-
 cendum foret: sed hanc disquisitionem, ne nimis prolixi simus, ad
 Bryennium, aut Ptolemaeum reservabimus. Nam & recentiores, Itali,
 Hispani, Galli, quorum errores notavimus, in partes sunt vocandi.

De reliquis auctoribus hic ob loci angustiam, nihil monere possum. &
 pauca sunt relicta, quae Bryennio, aut Ptolemaeo sum adjungentur. In Eu-
 clide omissum est: pag. 13. v. ult. pro σχημάτων vertendo me legisse
 διασημάτων. Priorem tamen lectionem retineri posse, distin-
 ctione transposita, hoc modo: ἡ ὁμοίων, σχημάτων ἄλλοι. con-
 stant, figurarum ullam. In Bacchio pag. 20. v. 17. & v. 33. & pag.
 21. v. 28. pro ἡῖν vertendo legi ἔδην. quod videtur melius. Hic autem
 de hujus auctoris versione Gallica, quam dedit vir Clar. Merfennus,
 aliquid discendum restat. An ulla extaret, priusquam hac de re admone-
 rer ab Ism. Bullialdo, ignorabam. Parisius itaque per tabellarium eam
 adferendam curavi, ut quid novi illa haberet, cognoscerem. Missa sunt
 septem

septem folia, ex libro in octavo, ut vocant, edito excissa, à pagina 93 ad pag. 106. Hujusmodi autem est hac versio Gallica, ut si ante editas nostras in hunc auctorem notulas eam habuisssem, erroribus istius adnotandis auctiores ea prodissent. Difficilia multa omisit: nec pauca sunt loca, in quibus est hallucinatus. Pag. nostra edit. 1. v. 23. hac verba, ἡ αἰὲς αὖ Φόγγυς ἡθωμία, perperam vertit: mais ceux (sons) qui servent pour les mœurs, ont esté introduits par l'usage, & par la coustume. Pag. 8. instantium sonorum enumeratione gravissime errat, dum tres ultimos facit e, a a, d d. pro h, e, a a: & mobiles, h, c, f, g, b, cc. pro b, c, c, d, f, g. & sic de sequentibus. Neque hac ab operis admitti potuerunt, cum etiam in sequentis pagina diagrammate turpiter repetita cernantur. Miratus autem sum quam maxime, tam crassum errorem à viro, qui tot voluminibus de Musica scriptis clarus est, proficisci potuisse. Sic pag. 104. tetrachordum disjunctarum & excellentium communi chorda a a conjungi scribit. Idem tamen bene pag. 103. parameso hanc notam h tribuit, & recto ordine ceteris: ut alio inspecto diagrammate hac vertisse videatur. Simili errore lapsus Kepplerus, lib. 111 de Harmonia Mundi, proslambanomenon statuit Γ ut. & consequenter mesen, Γ sol re ut. triten diezeugmenon, b fa, h mi. ac si fatalis errandi necessitas recentioribus incumberet, quoties antiqua Musica decreta explicare conantur. Pag. 10. v. 25. disjunctionem tetrachordorum synemmenon & hyperbolaon male incipit ab h. pro qua nota scribe, d. Idem pag. 98. male: comme de f à g. vide editionem nostram pag. 11. v. 8. Pag. 18. v. 13. pro Δὲ παῶν καὶ Δὲ πάντῃ rescribendum, δις Δὲ παῶν. bis dia pason. & in Mers. vers. quinziesme pro douziesme. Vide Eucl. pag. 18. v. 2. Pag. 21. v. 8. perperam: dont les deux extrêmes produisent l'octave. Ibidem v. 29. male: qui met le ton entre deux tetrachordes. Pag. 22. v. 31. Phadri; & v. ult. Aristoxeni, definitionem non intellexit. Pag. 25. v. 28. pro ἐνόπλις vitiosam codicum manu exaratorum scripturam retinuit, Enopaeon. Omissa qui vis deprehendet.

Hic, Lector Candide, finem facio. de reliquis, quae hic omissa sunt, ut & de Hebraeorum Musica, in sequentibus auctoribus aliquid dicturus. Quae in libro שלמי הנבחרים adferuntur; omnia ex Italogum scriptis sunt desumpta. Vale. Amsterdami c l o l o c l i i.

M O N Ω, T Ω, Θ E Ω, Δ O Ξ A.

ΑΡΙΣΤΟΞΕΝΟΥ

ΑΡΜΟΝΙΚΩΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.

Πρώτον.

ARISTOXENI

HARMONICORVM

ELEMENTORVM

LIBER PRIMVS.

MARCO MEYBOMIO

Interprete.

ΕΣ οὖν μελέως ὁπισθί-
μης, πολυμερῆς ἔσσης, καὶ
διηρημένης εἰς πλείους
ιδέας, μίαν πινὰ αὐτῶν
ὑπολαβεῖν δεῖ, τὴν ἀρ-
μονικὴν καλεσμένην, εἶναι πραγμα-
τείαν, τῇ περὶ τὰς πρώτων ἔσων, ἔχα-
σαν τε διώαμιν στοιχειώδη. τυγχά-
νῃ γὰρ ἔσων πρώτη τῇ θεωρητικῇ· ταῦ-
τα δὲ εἰσιν ὅσαι σωλείνῃ πρὸς τὴν συ-
μάτων τε καὶ τόνων θεωρίαν. περὶ
ἧς γὰρ μηδὲν πρὸ ῥωτέρω τέτων ἀξίον
παρ' αὐτῶν εἶναι εἰρημύλῳ ἔχοντι
ὁπισθίμῳ. τέλος γὰρ τὸ ἐπὶ τῆς
πραγμαθείας ταύτης. καὶ οὖν ἀνωτέ-

Um de cantu scien-
tia multas habeat par-
tes, atque in plu-
res diuisa species re-
periatur, unam ex
ipsis autumandum, quæ Harmo-
nica vocatur, esse tractationem,
quæ & ordine prima sit, & ele-
menta in primis complectatur.
Prima enim est inter contempla-
tivas partes: atque ea, quæ ad sy-
stematum & tonorum contempla-
tionem spectant, absoluit. Nam-
que ab illo, qui hanc sibi scien-
tiam comparauit, amplius nihil
est postulandum; quod hujus tra-
ctatus hæc sit finis. Quorum verò

A con-

contemplatio altius ascendit; puta cum Poëtica, *Musices pars*, systematis & tonis jam utitur; illa non ad hanc, sed ad eam, quæ & hanc & alias partes continet, scientiam revocantur. In qua, quæcunque ad Musicam spectant, contemplationi subjiciuntur. qui demum Musici est habitus. Porro putandum, qui ante nos fuere, tantum esse voluisse Harmonicos, cum harmoniam tantum attigerint, cæterorum verò generum considerationem neglexerint. Cujus rei hoc est indicium, quod ipsos Harmonicorum systematum diagrammatis tantum usos, diatonorum aut chromaticorum curam nullam suscepisse comperimus. Et quidem totus modulationis ordo ex ipsorum diagrammatis perspicitur: in quibus de systematis octo chordarum Harmonicis tantum egere. De aliis verò, cum generibus, tum speciebus; & hujus ipsius generis, & reliquorum; nemo quid addiscere conatur. Quin tertiæ partis, ex tota modulandi ratione refectæ, unum quoddam agnoscere genus. cujus magnitudo esset diapason. de quo omnem tractationem suscipere. Quod verò de iis quoque, quæ attigerant, nullo modo plenè egerint, vidimus in præcedentibus, cum Harmonicorum opiniones vestigabamus. Quinimò longe melius hoc innotescet, cum, quæ totius tractationis partes sint, & quam singulæ vim obtineant, recensuerimus. Ex his enim

ρων ὅσα θεωρεῖται, χρωμίδης ἤδη τῇ ποιητικῇ τοῖς τε συστήμασι καὶ τοῖς τόνοις, ὅτι ἐπὶ ταύτης ἐστὶν, ἀλλὰ τῆς πύτῃ τε καὶ τὰς ἄλλας περιεχέσας ὁπισθήμης. δι' ὧν πάντα θεωρεῖται τὰ κτ' μουσικῶν. αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ τῶν μουσικῶν ἐξῆς. ὅτι μὲν οὐκ ἔμπροσθεν ἀρμονικὰς εἶναι βέβαιον μόνον. αὐτῆς γὰρ τῆς ἀρμονίας ἡ πῶλον μόνον. τῶν δὲ ἄλλων γῆνων ἐδεμίαν πῶλον ἐννοίαν εἶχον. σημείον δὲ. τὰ γὰρ διαγράμματα αὐτοῖς τῶν ἀρμονικῶν ἐκείναι μόνον συστήματων. Διατόνων ὅ, ἡ χρωματικῶν ἐδεῖς πῶλον ἐώρακε. Καὶ τοῖς τὰ διαγράμματα γε αὐτῶν ἐδήλως τῶν πῶλον τῆς μελωδίας τέξιν. ἐν οἷς περὶ συστήματων ὁκταχόρδων ἀρμονικῶν μόνον ἔλεγον. περὶ ὅ, τῇ ἄλλων γῆνων τε καὶ χημάτων ἐν αὐτῶν περὶ γῆν τῆς τῶν, καὶ τοῖς λοιποῖς, οὐδ' ὁπισθεῖς ἐδεῖς καταμανθάνειν. ἀλλ' ὁποσμένον μὲν οὐδ' ὅλης μελωδίας ὅ, τῆς μερὸς ἐν πῶλον, μέγεθος ὅ, τὰ διαπῶλον, περὶ τῆς πῶλον πεποίηται πραγμασίαν. ὅτι ἐδεῖς πεπραγμάτων διαπῶλον, ἐδεῖς περὶ αὐτῶν πῶλον, ὧν ἡμεῖς τυγχάνομεν, σχεδὸν μὲν ἡμῖν γεγῆναι φανερόν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὅτι ἐπισκοποῦμεν τὰς τῆς ἀρμονικῶν δόξας. ὅ, μὲν, ἀλλ' ἐπὶ μάλλον νῦν ἔσται δῆλον, διεξιόντων ἡμῶν τὰ μέρη τῆς πραγμασίας ὅσα ἐστὶν, καὶ λῦσινα ἕκαστον αὐτῶν δυνάμειν ἔχει. ὅ, μὲν γὰρ ὅλως οὐδ' ἡμῶν

μίνες δὲ ῥήσιν μὲν αἰέτας· τὸ δ' ἔχ' ἰκα-
νῶς. ὡς δ' ἅμα τῷ π' φανερόν ἐστι,
καὶ τὸ τυπὸν καθοριζόμεθα τ' πραγμα-
τίας, ἢ πῶς ποτε ἐστὶ.

Πρῶτον μὲν οὐκ ἀπάντων, πῶς τ'
φωνῆς κίνησιν διορίζον τῷ μέλλοντι
πραγματιζέσθαι περὶ μέλους, αὐτὴν
πῶς καὶ τόπον. ἔτι γὰρ εἰς τρεῖς αὐ-
τῆς ὡς τυγχάνει· κινεῖται μὲν γὰρ καὶ
διαλεγομένων ἡμῶν, καὶ μελωδών-
των, καὶ εἰρημύλου κίνησιν. ὅξυ γὰρ καὶ
βαρὺ δῆλον ὡς ἐν ἀμφοτέροις τέτοις
ἐστίν. αὕτη δ' ἐστὶν ἡ καὶ τόπον, καθ'
ὃν ὅξυ περὶ καὶ βαρὺ γίνεται. ἀλλ' οὐ
πᾶσι δὲ τῆς κινήσεως ἑκατέρως
ἐστίν. ὅππῃ μὲν δ' ἐδένει πῶς ποτε γε-
νῆται περὶ τέττα διορίσας, πῶς ἑκατέ-
ρας αὐτῶν ἡ διαφορά. καὶ τοὶ τέττα
μὴ διοριζέμεν, ἔπειτα ῥά οἱ οἰεῖται
περὶ φθόγγων πῶς ποτε ἐστίν. ἀναγκαῖον
ὅμως μὴ παύειν, ὅπερ Λά-
σος καὶ τ' ἐπὶ πρηνέων πινὲς ἔπαθον,
πλάττειν αὐτὸν οἰηθέντες ἔχειν, εἰπῶν
περὶ αὐτῶν μικρὸν ἀκρεβέστερον. τέττα
γὰρ διοριζέμεν περὶ πολλὰ τ' ἔπει-
τα μᾶλλον ἐστὶ σαφές. ἀναγκαῖον
δ' εἰς τὸ τέτων ζυώσιν πῶς ποτε εἰ-
ρημύλοις, περὶ πῶς ἀνέσεως καὶ ὅππῃ
σεως, καὶ βαρὺ τῇ καὶ ὅξυ τῇ, καὶ πῶς
σεως εἰπῶν, πῶς ποτε ἀλλήλων διαφέ-
ρουν. ἐδὲ γὰρ ἐδένει περὶ τέτων εἰρη-
κεν, ἀλλὰ πᾶσι μὲν αὐτῶν ὅλως ἐδὲ νο-
εῖται· πᾶσι δ' ὅσον συγκεχυμένα μὲν τ'. πᾶσι
δ' ἐπὶ βαρέει καὶ ὅξυος διαφέ-

quædam ipsos nec attigisse invenie-
mus; quædam non satis copiosè.
Quod & ipsum, ut perspicuum eva-
dat, brevem hîc totius tractationis
designationem inspicimus.

Primum itaque omnium, qui
de cantu tractare velis, vocis mo-
tum, eum qui in loco sit, determi-
nare debet. Neque enim unus il-
lius modus existit. quandoquidem
illa dicto motu movetur & loquen-
tibus nobis, & modulantibus. Pa-
tet namque quomodo in his utrif-
que sit acumen & gravitas. Atqui
hic est vocis in loco motus, per
quem acumen fit & gravitas. Ve-
rùm non eadem est utriusque mo-
tus species. De quo nemo satis di-
ligenter definivit, quænam utriuf-
que illorum sit differentia. cum ta-
men, hoc non definito, non ita fa-
cile de sono, quid sit, quis sit dictu-
rus. Neceffe autem est, ut, qui sibi
idem accidere nolit, quod Laso &
Epigoniorum quibusdam accidit,
sonum latitudinem aliquam habe-
re putantibus, de eo aliquanto ac-
curatius agat. Hoc enim definito
multa ex sequentibus crunt evi-
dentiore. Præterea illis, quæ dixi-
mus, ut hæc intelligantur, neces-
sariò addendum; de remissione &
intentione, de gravitate item &
acumine, ac tensione, quonam
inter se differant. Nemo enim de
his quicquam dixit: cum quædam
planè ignoraverint, quædam verò
inter se confuderint. De gravis
itaque & acuti distensione hæc di-

A 2 . cenda:

cenda: utrum in infinitum recipiant augmentum & deminutionem, nec ne: aut quonam modo, quo verò non. His definitis de intervallo in genere, pro instituti ratione, agendum. quod deinde dividendum, quot modis dividi potest. Postea de systemate. quo generatim diviso dicendum, in quot dividi possit partes. Deinde de cantu explicandum, ac breviter monstrandum, quam naturam habeat is, qui in Musica consideratur. quandoquidem cantus plures sunt naturæ. Ex quibus omnibus una est illa, quæ modulata serie decantatur. Cæteras verò naturas attingere debemus, quod ad hunc referantur, eoque melius hic ab aliis distinguatur. Musico cantu hac ratione convenienter ab aliis distincto, singulis partibus nondum consideratis, sed obiter & crassa Minerva delineatis, cantus est generaliter dividendus atque partiendus, in quot partes dividi posse videtur. Postea de continuitate & consecutione dicendum, quidnam sit in systematis, & quomodo ibi locum invenerit. His subjungemus generum differentias illas, quæ per mobiles sonos fiunt. præterea modos, in quibus isti moventur. De hisce verò nemo unquam vel minimum dispicere cepit. Itaque primis nobis omnia hæc recensita pertractare incumbit. Nichil enim, quod alicujus momenti esset, ad nos pervenit. Deinde de incompressis primū intervallis di-

σως λεκτέον, πότερον εἰς αὐξήσιν τε καὶ ἐλάττωσιν ἔχῃ, ἢ οὐ. ἢ πῶς μὲν, πῶς δ' οὐ. τῶν δὲ διωροσµῶν, περὶ διαιρέσεως καθόλου δίκαιον. ἔπειτα διαιρετέον ὅσας ὥς διῶν διαιρέσας. εἴτα περὶ συστήματος. καθόλου δὲ διελόντα, λεκτέον εἰς ὅσας πέφυκε τέμνεσθαι διαιρέσεις. εἴτα περὶ μέλους ὑποδηλωτέον, καὶ τυπωτέον, οἷον ἔχῃ φύσιν τὸ κατὰ μουσικὴν. ἐπειδὴ πολλοὶ εἰς φύσεις μέλους. μία δὲ ἐξ ἑστέον πᾶσι παρὰ αὐτῶν, ἢ ἡ ἁρµοσµὴ καὶ μελωδία. διὰ τὴν ἐπαγγελίαν δὲ τὴν δὲ τῶν γινωσκόντων, καὶ ἁρµοσµὴν καὶ τὸν ἄλλον, ἀνέχοντες πῶς καὶ τὸν ἄλλον ἐπαρῶν φύσιν. ἀφορᾷ δὲ τὴν μουσικὴν μέλους, ἔτις ὡς ἐνδέχεται, μηδέπω τὸ καθ' ἑκάστην θεωρηµῶν, ἀλλ' ὡς ἐν τῷ καὶ περιγραφῇ διαιρετέον, τὸ καθόλου καὶ μερῶν, εἰς ὅσα φύσιν μέρη διαιρεῖσθαι. καὶ τὰς δὲ περὶ πνευματίας, καὶ τοῦ ἐξ ἧς, τίπτε εἰναι ἐν τοῖς συστήμασι, καὶ πῶς ἐγγινώσκον. εἴτε δόδοτεον πᾶσι τῶν γινωσκόντων αὐτῶν, πᾶσι ἐν τοῖς κινήσεσιν τῶν φθόγγων. δόδοτεον δὲ καὶ τὸν ἑαυτοῦ, ἐν οἷς κινῶνται. τῶν δ' ἐδεῖ περὶ ἐδεῖς πᾶσι ἐξαχθεῖν ἐνομοιοῦν, ἐπὶ ἡνίκασιν. ἀλλὰ περὶ πάντων τῶν εἰρηµῶν αὐτοῖς ἡμῖν ἀναγκαῖον ἐξ ἀρχῆς παραµαθεῖσθαι. παρελθόντων γὰρ ἐδεῖ περὶ αὐτῶν ἀξιολογόν. καὶ δὲ τὰς περὶ διαιρέσεων ἀσυνήτων

ἔτις

θέτων πρώτων λεκτέον. ἔτι περὶ σω-
 θέτων. ἀναγκαῖον ἢ ἀπιομενοῖς ἡμῖν
 σωθέτων διασημάτων, οἷς ἅμα καὶ
 συστήμασιν εἶναι πως συμβαίνει, περὶ
 σωθέτων ἔχειν πὶ λέγειν τὸ ἄσωθέ-
 των διασημάτων. περὶ ἧς οἱ πολλοὶ
 τὸ ἀρμονικῶν οὐδὲ ὅτι παραμαίω-
 πον ἡδονῆο. δῆλον ἢ ἡμῖν ἐν τοῖς ἐμ-
 ποροῦν γέγονεν. οἱ δὲ περὶ Ἐρατο-
 κλέα τοῦ ἔστιν εἰρήκασι μόνον, ὅτι διὰ
 τὸ διαί πωσάρων ἐφ' ἐκάπερα δίχα
 χρίζεται τὸ μέλῳ. ἔθεν ἔτ' ἐπὶ διὰ
 πινὸς τῷ τὸ γίνεσθαι διορίσασθαι, ἔπε
 διαί τίνα αἰτίαν εἰπὼν, ἔθ' ἔπειτα
 ἄλλων διασημάτων ὁποσείψασθαι,
 τίνα πρὸς ἄλλα σωθέτων τρέπον.
 καὶ πότερον πινὸς διασημάτων πρὸς
 πᾶν ὠροσμήνῳ τίς ἐστὶ λόγος τῆς
 σωθέσεως. καὶ πῶς μὲν ἐξ αὐτῶν, πῶς
 ἢ ἐκ γίνεσθαι συστήματα. ἢ τῷ ἀόριστον
 ἐστὶ. περὶ γὰρ τέτων οὐτ' ἀποδεικνύσθαι,
 οὐτ' ἀναποδεικνύσθαι ἔθεν ὁ δένος πῶ-
 ποτ' εἰρηται λόγῳ. ἔσης ἢ θεωμασῆς
 τὸ πᾶξως περὶ τῷ ἔμειλως σύστασιν,
 αἰτίας ἀλλήλων μεσσησῆς ἐπ' ἐνίων κα-
 πύγνως, διαί οὖν μετὰ χειροσμήνως
 τὸ εἰρησμήνως παραμαίειαν. ἔθεν ἢ τὸ
 αἰσθητῶν πᾶσιν ἔχθ' πᾶξιν, ἔθεν
 πᾶσιν. ἔπειτα δὲ ἡμῖν δῆλον τῷ
 ἔτως ἔχον, ἔτ' ἀν' ἐν αὐτῇ γινώμεθα
 τῇ παραμαίειᾳ. νυνὶ ἢ πᾶσι τῶν
 μερῶν λεκτέον. ἀποδεικνύσθαι γὰρ τὸ
 ἄσωθέτων διασημάτων, ἐν τρέπον
 quas partes percensebimus. Postquam ita

cendum. postea de compositis. Ne-
 cesse verò est, ut, ubi de compositis
 intervallis quædam attigerimus,
 quæ interdum systemata quoq; esse
 possunt, de incompositorum inter-
 vallorum compositione aliquid di-
 camus. De qua an agendum esset,
 plerique Harmonicorum ignora-
 runt. Atq; hoc in sequentibus mon-
 stravimus. Eratodis verò sectato-
 res hoc tantum dixere, tantum sci-
 licet bifariam secari à diatessaron
 versus utramque partem. nulla ad-
 hibita distinctione, an ab omni in-
 tervallo incipientibus hoc contin-
 gat: uti etiam causam, cur hoc fiat,
 non adduxere, nedum ut de aliis
 intervallis inquisivissent, quonam
 modo inter se mutuo componan-
 tur. & num cujusque intervalli ad
 quodlibet, definita quædam habe-
 tur compositionis ratio. præterea
 quomodo ex iis fiant systemata,
 quomodo verò non: nisi forsitan hoc
 definiri posse negent. De iis enim
 vel demonstrationibus suffultum,
 vel iis carens, nemo quicquam pro-
 didit. Cum verò in cantus constitu-
 tione ordo sit admirabilis, confu-
 sionis tamen summæ notam Musi-
 cæ inurere quidam non dubitarunt
 propter illos, qui hanc doctrinam
 dilucidandam susceperant. Neque
 verò ex sensibilibus ullum est,
 quod tanto atque tali ordine sit
 conspicuum. Atque hoc se ita ha-
 bere, cum in ipsa tractatione occu-
 pabimur, manifestum fiet. Iam reli-

incomposita intervalla sibi mutuò addantur, de systematis, quæ ex iis consistunt, est dicendum; cum de aliis, tum de perfecto. ubi quotnam illa sint & quæ, ex iis ostendemus. præterea exhibebimus eorum secundum magnitudinem, ut & magnitudinem cuiusque, differentias: ut eorum, quæ modulamur, nihil; nec magnitudo, nec figura, nec compositio, nec positio sine demonstratione transmittatur. Quam tractationis partem nemo unquam alius attigit. Erastocles quidem aliqua ex parte hæc sine demonstrationibus enumerare instituit; sed conatu plane irritò. quinimo falsa omnia proferens, etiam in illis, quæ sensui sunt manifestissima, aberravit. Quod antea consideravimus, cum hanc doctrinam seorsim & per se inquirebamus. Cætera verò universa, quemadmodum supra dicebamus, nemo tetigit. Vnius verò systematis, in uno genere, Erastocles enumerare instituit diapason figuras, demonstrative hoc per intervallorum circumferentiam ostendens. Qui non animadvertit, quod, nisi una diapente & diatessaron figuræ demonstrantur; deinde etiam, quænam ipsorum sit compositio, secundum quam concinnè componantur, varias septem illas diapason figuras esse posse, sit ostensum. Atque hoc ita se habere, in prioribus proponimus. Quare his omisissis, reliquas tractationis partes persequa-

πρὸς ἄλληλα συνήχεται, πρὸ τῶν συστήνων ἐξ αὐτῶν συστημάτων λεγέον, περί τε τῶν ἄλλων, καὶ τῶν πελείων, ἐξ ὁκείνων διαποδεικνύοντας πόσα ἐστὶ καὶ ποῖα ἄττα. τίς τε καὶ μέγεθος αὐτῶν διαποδύντας διαφοράς, καὶ τῶν μεγεθῶν ἑκάστης, τίς τε καὶ σχήματα καὶ καὶ συνήχονται, ὅπως μηδὲν τῶν μελωδισμῶν, μήτε μέγεθος, μήτε σχήμα, μήτε συνήχονται, μήτε ἵσους ἀναποδείκτος. τέτταρσι δὲ μέρεσι τῆς παραμαλείας ἄλλος μὲν εἰδὲς πῶς πρὸς ἡψαλο. Ἐραστοκλῆς δὲ ἐπεχείρησεν ἀναποδείκτως ἐξαριθμῆναι ὅτι τι μέρος ὅτι εἰδὲν εἰρηκεν, ἀλλὰ πάντας ψαλῶν, καὶ τῶν φαινομένων τῇ αἰσθήσει διημάτηκε. περὶ ῥῆσιν μὲν ἐμπροσθεν, ὅτι αὐτῶν καθ' ἐαυτῶν ἐξετάζοντι τῶν παραμαλείων πῶς τῶν. τῶν δὲ ἄλλων καθόλου μὲν, καθάπερ ἐμπροσθεν εἰπομεν, εἰδὲς ἦπται. ἐνὸς δὲ συστήματος Ἐραστοκλῆς ἐπεχείρησε καθ' ἐν γένος ἐξαριθμῆσαι καὶ σχήματα δὲ διαπάσων, διαποδεικτικῶς τῇ διαφορᾷ τῶν διαστημάτων δεικνύς. καὶ καταμαθῶν, ὅτι μὴ παρὰ ἀποδείχοντων δὲ τῶν διαπέντε σχημάτων, καὶ τῶν δὲ διαπέντε παρὰ τῶν. πρὸς δὲ τέτοις τῶν συνήχονται αὐτῶν, τίς πρὸς ἐστὶ, καθ' ἑαυτῶν ἐμμελῶς συνήχονται, πολλὰ πλάσια τῶν ἐπὶ ἀ συμβαίνειν γίνεσθαι δεικνύται. πρὸς δὲ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν, ὅτι οὕτως ἔχεται. Διόπερ πάντες μὲν ἀφείδω, καὶ δὲ λοιπὰ λεγέσθω τῶν τῆς παραμαλείας μερών.

ρῶν. ἐξηρθετο μὲν γὰρ τῶν συστημά-
 των καθ' ἕκαστον τῶν γῆρῶν καὶ πᾶσαν
 διαφοράν τ' εἰρημὸν μιν γινυμένῳν,
 πάλιν τῶν γῆρῶν παυτὸ ποιῆται πρᾶ-
 γμα διότιον. ἐδὲ γὰρ αὐτῶν τῶν μί-
 ξιν τίπῃ ἐστὶ κατὰ μεμαθηκέναι. τὰ
 των δὲ ἐχόμενον ἐστὶ περὶ φθόγγων
 εἰπεῖν, ἐπειδὴ περὶ σὺν αὐτῶν καὶ πᾶ
 διαστήματα πρὸς τ' τ' φθόγγων δια-
 γινώσκουσιν. ἐπεὶ δὲ τῶν συστημάτων ἕκα-
 στον, ἐν τῷ πᾶσι τ' φωνῆς πῆν, με-
 λωδεῖται, καὶ καθ' αὐτὸ διαφοράν οὐ-
 δεμίαν λαμβάνοντι αὐτὰ, τὸ γινόμε-
 νον ἐν αὐτῷ μέλει καὶ τῶν τυχεῶν
 λαμβάνει διαφοράν, ἀλλὰ σχεδὸν τ'
 μεγίστην ἀναγκαῖον ἂν εἴη τῷ τῶν
 εἰρημὸν μετὰ χειρὶ ζομένην πρᾶ-
 γμαίαν, περὶ δ' τ' φωνῆς τῶν κα-
 θόλου καὶ μέρους εἰπεῖν, ἐφ' ὅσον ἐστὶ
 δίκαιον. ἐστὶ δὲ ὅτι πᾶσι πᾶσιν, ἐφ' ὅσον
 ἢ τῶν συστημάτων αὐτῶν σημαίνει φύ-
 σις. περὶ δὲ συστημάτων καὶ τῶν οἰ-
 κειότητι καὶ τ' τόνων λεκτέον, καὶ πρὸς
 τ' κατὰ πύκνωσιν βλέποντας, κατὰ περὶ
 οἱ ἀρμονικῶν, ἀλλὰ τ' πρὸς ἀλλήλα
 μελωδεῖται τῶν συστημάτων. οἷς ὅτι τ'
 τόνων κειμένοις μελωδεῖται συμβαί-
 νει πρὸς ἀλλήλα. περὶ τὰς δ' τ' μέ-
 ρους ὅτι βραχὺ τῶν ἀρμονικῶν ἐνίχως
 συμβέβηκεν εἰρηκέναι καὶ τυχόν. οὐ
 περὶ τὰς λέγουσιν, ἀλλὰ κατὰ πύ-
 κνωσιν βελομένοις τὸ διάστημα.
 καὶ καθόλου δὲ εἰδὲς σχεδὸν ἐν τῇ ἐμ-
 πορῶν φανερώς γινώσκῃ τὰ ἡμῶν. ἐστὶ δὲ ὡς εἰπεῖν καθόλου τὸ μέρος

mur. Enumeratis ita in unoquo-
 que genere systematis secundum
 omnem dictam differentiam; gene-
 ribus deinde mistis idem illud a-
 gendum incumbit. Neq; enim, ipsa
 quid sit mistio, addidicerant. His
 verò proximè succedit doctrina de
 sonis, quoniam intervalla ad so-
 nos dignoscendos non sufficiunt.
 Cum verò systematum quodlibet,
 vocis quodam loco positum, mo-
 dulemur, licet per se ipsum nullam
 recipiat differentiam; cantus ta-
 men in eo factus illam capiat vel
 maximam: hinc necesse fuerit ei,
 qui dictam tractationem suscep-
 rit, de vocis loco generaliter &
 particulatim differere, quantum re-
 quiri videtur. Tantum autem vi-
 detur, quantum ipsorum syste-
 matum natura indicârit. Porro de
 systematum & locorum, ut & to-
 norum communicatione dicen-
 dum, non ut, quemadmodum
 Harmonici, ad condensationem
 respiciamus; sed ad mutuam syste-
 matum inter sese modulationem.
 quibus accidit, ut dum in tonis po-
 nuntur, mutua inter ipsa modula-
 tio habeatur. De hac verò parte
 Harmonicorum quosdam breviter
 dixisse ac casu quodam contigit.
 Neque enim de illa quicquam pro-
 ferunt, nisi cum diagramma con-
 densare volunt. In genere verò
 nullum de his tractasse, supra, pu-
 to, vidimus. Est verò, ut in sum-
 ma dicam, hæc tractationis pars

de

de mutatione talis, quæ ad contemplationem de cantu plurimum momenti conferat.

Harmonicæ itaque dictæ scientiæ partes tot sunt ac huiusmodi. Quod si hisce superiores tractationes recensere inciperemus, perfectioris illas operis argumentum fore autumandum. De iis itaque, quænam sint, & quot, tum qualis illarum quælibet, suo tempore dicendum. De prima verò tractationis parte jam agere conabimur.

Primum itaque omnium istius, quæ fit in loco, motus differentias, quænam sint, contemplari tentabimus. Omnis verò vocis, quæ dicto illo modo moveri potest, duæ quædam sunt motus species; continua scilicet, & intervallis disjuncta. Porro in continua, vox locum aliquem percurrere ipsi sensui videtur, ita ut nullibi consistat, neque in ipsis, ut sensui adparet, terminis; sed continenter ad silentium usque moveatur. In altera verò motus specie, quam intervallis distinctam nominamus, contrarium moveri modo videtur. Nam de loco ad locum transiens, in unam finitionem se statuit, deinde rursus in aliam. continuè hoc faciens. Dico autem continuè secundum tempus, locos quidem à tensionibus comprehensos transiens; in ipsis verò tensionibus consistens, & sonum edens, has tantum per sese modulari, ac sic mo-

τὰ τοῦ τῆς μετέβολῆς πραγματείας τὸ σωλεῖν εἰς τὴν περὶ μέλους θεωρίαν.

Τὰ μὲν οὖν τῆς ἀρμονικῆς καλῶς μένης ὀπτισημῆς μέρη ταῦτά τε καὶ ποσά τε εἰσὶ. τὰς δὲ ἀνωτέρω τέτων πραγματείας ἑπὶ ἐπομῇ δρχόμενοι, πλεωτέρω τινὲς ὑποληπίον εἶναι. περὶ μὲν οὖν ἐκείνων ἐν τοῖς κατῆκτοις καιροῖς λεκτέον, τινες δὲ εἰσι, καὶ πόσαι, καὶ ποία τις ἐκάστη αὐτῶν. περὶ δὲ τῆς πρώτης νῦν περὶ αὐτῶν διελεῖν.

Πρώτον μὲν οὖν ἀπάντων αὐτῆς τῆς κατὰ τόπον κινήσεως τὰς ἀφ' ὧν θεωρεῖται τινες εἰσὶ θεωρεῖν. πάσης δὲ φωνῆς, διωαμένης κινεῖσθαι τὴν εἰρημένον αὐτὴν τρόπον, δύο τινὲς εἰσιν ἰδέαι κινήσεως, ἥ τε σιωπῆς καὶ ἡ ἀφ' ἧς μαλὶκῆ. καὶ μὲν οὖν τὴν σιωπῆς, τόπον πινὰ διεξιέναι φαίνεται ἡ φωνὴ τῇ αἰσθησὶ, ὥτως ὡς ἀν' μηδαμῆς ἰσχυμένη, μηδὲ ἐπ' αὐτῶν τὴν περὶ αὐτῶν κατὰ γὰρ τὴν αἰσθησῆς φωνασίαν. ἀλλὰ φερομένη σιωπῆς μέχρι σιωπῆς. καὶ δὲ τὴν ἐπέραν, ἢ ὀνομαζομένη ἀφ' ἧς μαλὶκῆ, ἐναντίως φαίνεται κινεῖσθαι. ἀφ' ἧς αἰσθάνομαι γὰρ ἴσησιν αὐτὴν ὅτι μίας πάσεως. εἴτε πάλιν ἐφ' ἐπέρας, καὶ τὰ τοιαῦτα σιωπῆς λέγω δὲ σιωπῆς καὶ τὴν χρόνον, ὑπερβαίνουσαν μὲν τὰς περὶ αὐτῶν ἐκείνων τῶν πάσεως. ἰσχυμένη δὲ ἐπ' αὐτῶν τῶν πάσεως, καὶ φηγεγμένη, πάντως μόνον κατὰ αὐτῆς μελωδῶν λέγει, καὶ κινεῖσθαι

ὅταν διασηματικῶς κίνησιν. ληψέον
 δὲ ἐκάτερον τῶν κτ' ἢ αἰσθήσεως
 φαντασίαν. πότερον μὲν γὰρ διωαλόν,
 ἢ αἰσθασίαν, φωνῶν κινήσεως, ἢ πάλιν
 ἴσαται αὐτῶν ὅτι μιᾶς πίσεως, ἐπί-
 ρας ἐπὶ σκέψεως, καὶ πρὸς τὴν ἐνε-
 σταύσαν πσαγματικῶς οὐκ ἀναγκαῖον,
 πὸ ἣ κινήσιν τῶν ἐκάτερον. ὁπότερος
 γὰρ ἐχθ' τὸ αὐτὸ ποιεῖν πρὸς γὰρ τὸ χω-
 ρίσαι τὴν ἐμμελῆ κίνησιν τῇ φωνῇ
 ὅσοι τῶν ἄλλων κινήσεων. ἀπλῶς γὰρ
 ὅταν ἂν οὕτω κινήσιν ἢ φωνῇ, ὥστε
 μηδαμῆ δοκεῖν ἴσαται τῇ ἀκοῇ, συνε-
 χῇ λέγομεν πάντῃ τὴν κίνησιν. ὅτ' ἂν
 δὲ σῆμα πρὸς δόξασαι, εἴτε πάλιν
 διαβαίνειν πρὸς πότον φωνῇ, ἢ τῷ
 ποιῆσαι, πάλιν ἐφ' ἐπίρας πίσεως
 εἰσὶν δόξα, καὶ τῷ ἐναλλαχῶς ποιεῖν
 φαινομένη συνεχῶς διατελῇ, δια-
 σηματικῶς τὴν ποιῶν κίνησιν λέ-
 γομεν. Τὴν μὲν οὐ συνεχῇ, λογιῶν
 εἶναι φανερὸν. Διαλεγομένων γὰρ ἡ-
 μῶν ὅπως ἢ φωνῇ κινήσιν κτ' πότον,
 ὥστε μηδαμῆ δοκεῖν ἴσαται. κατὰ δὲ
 τὴν ἐπίραν, μὲν ὀνομάζομεν διαση-
 ματικῶς, ἐναπλῶς πέφυκε γίνεσθαι.
 ἀλλὰ γὰρ ἴσαται πε δοκεῖ, καὶ πάν-
 τες τὸν τῷ φαινομένον ποιεῖν, οὐκ
 ἐπὶ λέγειν φασίν, ἀλλ' αἰεὶ. διό-
 περ ἐν τῷ διαλέγεσθαι φανερὸν
 τὸ ἴσταναι τὴν φωνῶν, ἂν μὴ δια-
 πάθῃ ποτὲ εἰς ποιῶν κίνησιν ἀ-
 ναγκασθῶμεν εἰσθῆναι. ἐν δὲ τῷ με-
 λῶδεον πύνασιον ποιῶμεν. τὸ μὲν

tu intervallis discreto moveri dici-
 tur. Horum verò utrumque ca-
 piendum secundum sensus imagi-
 nationem. Etenim num possibile sit,
 aut impossibile, vocem moveri,
 aut ipsam se statuere in unam fini-
 tionem, alterius est consideratio-
 nis. Nec ad præsentem tractatio-
 nem necessarium horum utrumque
 inquirere. Vtro enim libet modo
 sit comparatum illud fieri, certè ad
 sejungendum concinnum vocis
 motum. ab aliis motibus quam o-
 ptimè se habet. Nam simpliciter di-
 cendo, cum vox ita movetur, ut
 nullibi consistere auditui videatur,
 continuum dicimus huncce mo-
 tum: cum verò alicubi consistere
 visa, deinde rursus locum aliquem
 transire videtur, &, hoc facto,
 rursus in alia finitione stare, at-
 que hoc ultro citroque facere ad-
 paret ac continuè; intervallis dis-
 junctum ejusmodi motum dici-
 mus. Continuum itaque *vocius mo-
 tum* dicimus esse rationalem. No-
 bis enim differentibus vox ita in
 loco movetur, ut nullibi consiste-
 re videatur. In altera verò *motus
 specie*, quam intervallis discretam
 nominamus, contrà fieri solet.
 Nam & consistere videtur, & o-
 mnes eum, quem hoc facere vi-
 dent, haud differere amplius, sed
 canere dicunt. Quapropter in dis-
 ferendo vocem sistere vitamus,
 nisi aliquando ob affectum expri-
 mendum ad ejusmodi motum de-
 venire cogamur: In modulando

B

verò

verò contrarium observamus. Continuum quippe fugimus : . vocem verò sistere quam maxime quærimus. Quanto enim magis vocum quamlibet, unam & stabilem, atque eandem faciemus, eo cantus accuratior sensui adparet. Quod itaque, cum duo sint vocis in loco motus; continuus, quidam sit rationalis: intervallis verò discretus, cantui accommodatus, ex iis quæ dicta sunt ferme constare putamus.

Porro cum manifestum sit, vocem in modulando & intensiones & remissiones facere occultas: tensiones verò ipsam edito sono manifestas constituere; siquidem intervalli locum, quem percurrit, cum modo remittitur, modo intenditur, latenter ipsam percurrere oportet; terminantes verò intervalla sonos claros atque stables reddere: hoc, inquam, cum sit manifestum, dicendum fuerit de intensione & remissione: tum acumine & gravitate, atque insuper tensione. Est itaque Intensio, vocis motus continuus ex graviore loco in acutiorem. Remissio verò, ex acutiore loco in graviorem. Porro Acumen, id quod fit intensione: ut Gravititas, id quod fit remissione. At levioribus ingeniis, hujusmodi inquiringibus, contra opinionem forsan acciderit, hocce ponere. Non enim duo, sed quatuor, hæc existunt. Plerique enim idem esse intensiorem atque acumen dicunt; ut & remif-

γὰρ συνεχὲς φάτορ μὲν τὸ ἵεσθαι τὴν φωνὴν ὡς μάλιστα διώκομεν. ὅσῳ γὰρ μᾶλλον ἐκείνῳ τῇ φωνῶν μίαν τε καὶ ἐσηκῆαν, καὶ τὴν αὐτὴν ποιήσομεν, τοσάτω φαίνεται τῇ αἰσθήσει τὸ μέλ^ε ἀκριβέστερον. ὅπερ οὐκ ὅμοιόν ἐστιν κινήσεων οὐκ ὄντων καὶ τόπων τῆς φωνῆς, ἢ μὲν συνεχῆς, λογικῆ τις ἐστίν· ἢ δὲ διαστηματικῇ, μελωδικῇ, σχεδὸν δὴλον ἐκ τῶν εἰρημύμων.

Φανερὰ δὲ ὅτι, ὅπερ δὲ τῇ φωνῇ ἐν τῷ μελωδεῖν πᾶς μὲν ὁππότε τις καὶ ἀνέσεις ἀφανῆς ποιῶται· πᾶς δὲ πάσης αὐτῇ φθγγομύμῳ φανερὰ καθίσταται. ἐπειδὴ μὲν δὲ διαστηματικῇ τόπον ὃν διεξέρχεται, ἐπεὶ μὲν ἀνισμύνη, ἐπεὶ δὲ ὁππαινομύνη, λαμβάνειν αὐτῇ δὲ διεξιῶσαι. ὅθεν δὲ ὁ ἐκζύτης φθγγος καὶ διαστηματικῇ ἐναργῆς καὶ ἐκστάτος ἀπειθόνομα. ὡς ἐπεὶ τοῦτ' ἐστὶ δὴλον, λεγέμεν ἂν ὅτι πᾶς ὁππαισεως καὶ ἀνέσεως. ἐπεὶ δὲ ὁ ἐξύτης καὶ βαρύτης. πρὸς τὴν τῆς πάσης. ἢ μὲν ἐν ὁππαισεως ἐστὶ κίνησις τῇ φωνῇ συνεχῆς ἐκ βαρύτερος πάσης εἰς ὁξύτερον. ἢ δ' ἀνέσεις, ἐξ ὁξύτερος πάσης εἰς βαρύτερον. ὁξύτης δὲ, τὸ ἡρόμενον διατῇ ὁππαισεως βαρύτερης δὲ, τὸ γενόμενον διατῆς ἀνέσεως. πᾶσα ἐν περιόδῳ ἂν φαίνοισι πᾶς ἐλαφροτέροις καὶ πιαῦται ὁππαισεως μύμοις τὸ πρῆναι. τίτιθα γὰρ πῶται, καὶ μὴ δύο. σχεδὸν γὰρ οἱ καὶ πολλοὶ ὁππαισι μὲν ὁξύτης καὶ λέγουσιν ἀνέσεις

ἀνεῖν δὲ βαρύτητι. ἵζως οὖν ἔχει-
 ρον κατὰ μαθεῖν, ὅτι σωκεχυμῶς
 πως δοξάζουσι περὶ αὐτῶν. δεῖ γὰρ πε-
 ρὶ αὐτῶν κατὰ νοεῖν εἰς αὐτὸ ἀποβλέ-
 πονίας τὸ γινώσκον, τί πῶς ἐστὶν ὁ
 ποιῶν, ὅτι ἂν ἀρμοστέονοι τῇ χορ-
 δῶν ἐκαστῷ ἀνιῶντι ἢ ὀππιδίνω, ὁ
 δὴλον γὰρ ποῖς γε μὴ παυήλων ἀπέ-
 ροις ὀργάνων, ὅτι ὀππιδίνοντες μὲν εἰς
 ὀξύτητα τὴν χορδῶν; ὅσα ἐνδὲ χειρὶ
 περὶ ἡδὴ εἶναι τὴν γε μέλλουσαν ἐστῆ
 ὀξύτητα διὰ τὸ ὀππιδίνου. τότε γὰρ
 ἐστὶν ὀξύτης, ὅταν ὀππιδίνου ἀγού-
 σης εἰς τὴν περὶ αὐτῶν τῶν ἐστὶν ἢ
 χορδῇ, καὶ μετέλιν κινήται. τῷ
 δὲ ἐστῆ τῆς ὀππιδίνου ἀπὸ ἀλλαγμέ-
 νης, καὶ μετέλιν ἔσσης. ἔστι γὰρ ἐνδὲ
 χεῖρ κινεῖσθαι ἅμα τὴν χορδῶν,
 καὶ ἐστῆναι. ὡς δὲ ἡ μὲν ὀππιδίνου,
 κινεῖσθαι τῆς χορδῆς. ἢ δὲ ὀξύ-
 της, ἡρεμῆς ἢ δὴ, καὶ ἱερῆς.
 ταυτὰ δὲ ἐροῦν καὶ περὶ τῆς ἀνέ-
 στῆς πὶ καὶ βαρύτητι, πάλιν
 ὀππιδίνου ἐναντίων τῶν. Δὴλον δὲ
 διὰ τῶν ἐρημένων, ὅτι ἢ τε ἀνε-
 σης τῆς βαρύτητι ἐπὶ πὶ ἐστὶν,
 ὡς τὸ ποιῆν τῶν ποιῶν, ἢ τε ὀπ-
 πιδίνου τῆς ὀξύτητι τὸν αὐτὸν τῶν.
 ἐπὶ μὲν οὖν ἔπερ ἀλλήλων
 ἐστὶν, ὀππιδίνου μὲν, ὀξύτητι. ἀνε-
 σης δὲ; βαρύτητι, ὁρδὸν δὴ-
 λον ὅσα τῶν ἐρημένων. ὅτι δὲ καὶ
 τὸ τῶν, ὅτι δὲ πῶς ὀνομάζοντι,
 ἐπὶ ἐστὶν ἐκαστῷ τῶν ἐρημένων,

sionem atque gravitatem. Atque
 hinc forsan non inutile fuerit co-
 gnoscere, quod de his confusas ali-
 quo modo opiniones foveant. Ten-
 tandum verò est hoc intelligere,
 dum in ipsum, quod fit, intue-
 mur; quidnam sit quod facimus,
 cum modulatam seriem efficien-
 tes, chordarum quamlibet remit-
 timus aut intendimus. Perspicuum
 certè illis, qui non omnino nulla
 instrumenta tractarint, quod, cum
 chordam ad acumen intendimus,
 fieri ullo modo nequeat, ut illud,
 quod per intensiorem futurum erat
 acumen, jam existat. Tunc enim
 acumen erit, cum, intensiōe ad
 justam tensionem adducente, chor-
 da consistit, nec omnino move-
 tur. Hoc verò erit intensiōe jam
 remota, nec amplius existente.
 Neque enim fieri potest, ut simul
 chorda moveatur ac consistat. At-
 qui intensio existerat, dum chor-
 da movebatur: acumen verò, il-
 la jam quiescente ac consistente.
 Eadem hæc dicemus de remissione
 ac gravitate. Sed in locis opposi-
 tis. Atque ex his, quæ diximus,
 est perspicuum, & remissionem
 esse diversum quid à gravitate, ut
 faciens ab eo quod fit: intensio-
 nem quoque ab acumine, eodem
 modo. Esse itaque inter se diver-
 sa; intensiōem ab acumine: re-
 missionem à gravitate, ex dictis
 constare puto. Sed esse quoque
 istud tertium, quod tensionem
 nominamus, diversum à quolibet

dictorum, perspicere tentabimus. Itaque, quod dicere volumus tensionem, ferme est huiusmodi; Mora quædam & statio vocis. Nec perturbent vos illorum, qui sonos motus esse asserunt, opiniones; quique generaliter vocem esse motum contendunt. ac si nos dicere contingeret, accidere aliquando motui, non moveri, sed stare ac quiescere. Nihil enim nobis differt, tensionem vocare æquabilitatem motus aut identitatem. sive aliud quoddam reperiatur hisce notius vocabulum. Nihilominus enim nos tunc stare vocem dicimus, quando nobis ipsam nec ad acutum, nec ad grave ferri, sensus judicavit. Nihil quippe aliud facimus, quam ut huiusmodi vocis affectioni hoc vocabulum imponamus. quandoquidem vox istud in modulando facere videtur. Movetur enim dum aliquod facit intervallum: sed cum sonum facit, consistit. Sive enim eo motu, quo nos dicimus, movetur, quod iste motus, qui ab illis dicitur, secundum celeritatem, differentiam accipiat: rursus verò quiescit illa, quam nos dicimus, quiete, cum celeritas ista constiterit, & unum quendam ac eundem ductum acceperit, nostra quidem hic nihil interfuerit. Constare enim ferè putamus, quid nos motum dicamus vocis & quietem, tum quid illi motum. De iis itaque hic satis. cum in aliis latius & accuratius sint explicata. Quare ten-

πειραλέον κατ'ενοῆσαι. ὃ μὲν ἐν βα-
λόμεθα λέγειν τῷ πᾶσι, σχεδὸν ἐστὶ
ποιεῖτον, οἶον, μονή τις καὶ στάσις τῆ φω-
νῆς. μή παρατίετωσαν δ' ἡμᾶς αἱ τ' εἰς
κινήσεις ἀγόνων τὰς φθόγγους δόξα.
καὶ καθόλου τῆ φωνῆς κίνησιν εἶναι φα-
σκόντων, ὥς συμπεσεμὸς λέγειν ἡ-
μῖν, ὅτε συμβήσεται πᾶσι τῇ κινήσει μή
κινεῖσθαι, ἀλλ' ἡρέμειν τε καὶ ἐστῆναι.
Διὰ φέρει γὰρ ἔδεν ἡμῖν τὸ λέγειν
ὁμαλόπῃ κινήσεως ἢ παυλότητι τῷ
τάσι, ἢ εἰς ἄλλο τι τῶν δόξαισι το
γνωριμώτερον ὄνομα. ἔδεν γὰρ ἦτον
ἡμεῖς τότε φησὶν ἐστῆναι τῷ φω-
νῇ, ὅτ' ἂν ἡμῖν αἰσθητοῦ αὐτῷ ὁπο-
ρήνῃ, μήτε ὅτι τὸ ὅξυ, μήτε ὅτι τὸ
βαρὺ ὁρμῶσαν, ἔδεν ἄλλο ποιῆντες,
πᾶσι τῷ ποιῆτω πᾶσι τῆ φωνῆς τῆτο
τὸ ὄνομα πηρέμοι. φαίνεται ὅτι τῆτο
ποιῆν ἐν τῷ μελωδεῖν ἢ φωνῇ. κινεῖται
μὲν γὰρ ἐν τῷ διαστήματι ποιῆν. ἔσται
δὲ ἐν τῷ φθόγγῳ. εἰ ὅτι κινεῖται μὲν τὸ
ὑφ' ἡμῶν λεγομένῳ κίνησιν, ἐκείνης
τῆ κινήσεως τῆς ὑπὸ ἐκείνων λεγομέ-
νης τῆς καὶ πάχος, διὰ φέρει λαμβά-
νεις ἡρεμείῃ πάλιν αὐτὸ ὑφ' ἡμῶν
λεγομένῳ ἡρεμίαν, πάντος τῆ πάχος,
καὶ λαβόντος μίαν πινὰ καὶ τὴν αὐτὴν
ἀγωγῇ, ἔδεν ἂν ἡμῖν διαφέρει.
σχεδὸν γὰρ δῆλόν ἐστιν, ὅτι, τε ἡμεῖς λέ-
γομεν κίνησιν καὶ ἡρεμίαν φωνῆς,
καὶ ὁ ἐκείνοι κίνησιν. πάντα μὲν οὕτω
ἐν ταῦτα ἰκανῶς. ἐν ἄλλοις δὲ ὅτι
πλείον τε καὶ σαφέστερον διώρεται. ἢ τε
πίσις,

πάσις, ὅτι μὲν ἔτ' ὀπίσσω, οὐτ' ἀνε-
σίς ἐστι, πενιελῶς δὴλον. Τὴν μὲν γὰρ
εἶναι Φαμὶν ἡρεμίαν Φωνῆς. πᾶς δ'
ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἄρομῳ ἔχας κι-
νήσεις πινάς. ὅτι ἢ καὶ τ' λοιπῶν, τ'
βαρύτητι, καὶ τ' ὀξύτητι, ἑπερόν
ἐστὶν ἡ πάσις, θεωρητέον κατ' ἀνοήτοι.
ὅτι μὲν οὐκ ἡρεμεῖν συμβαίνει τῇ φῶ-
νῇ, καὶ εἰς βαρύτητα καὶ εἰς ὀξύτητα
ἀφικόμενῃ, δὴλον ἐκ τ' ἔμπροσθεν.
ὅτι ἢ καὶ τ' πάσις ἡρεμίας πινὸς πε-
δείσεως ἐδὲν μᾶλλον ἐκείνων ἐκατέρων
παλὸ πάσις ἐστὶν, ἐκ τῶν ῥηθησομένων
ἔσται Φανερόν. δεῖ δὲ κατὰ μαθητῶν,
ὅτι τὸ μὲν ἐσάναι τ' Φωνῆν τὸ μένειν
ὅτι μιᾶς πάσις ἐστὶ. συμβήσεται δὲ
αὐτῇ τῆτο, εἴαν τ' ὀπί βαρύτητι,
εἴαν τ' ἐπ' ὀξύτητι ἰσῆται. ἢ ἢ πάσις
ἐν ἀμφοτέροις ὑπάρχει. καὶ γὰρ ὅτι
τ' βαρέων, καὶ ὅτι τ' ὀξέων τὸ ἴσπερ
τὴν Φωνὴν ἀναγκαῖον ἐστὶ. ἢ δ' ὀξύ-
της μὴ δέποτε τῇ βαρύτητι συνυπάρχει,
μηδὲ ἡ βαρύτης τῇ ὀξύτητι. δὴλον ὡς
ἑπερόν ἐστὶν ἐκείνων τῶν ἡ πάσις, ὡς
μηδὲν κοινὸν γινώσκον ἐν ἀμφοτέ-
ροις. ὅτι μὲν οὐκ πέντε πᾶσις ἐστὶν
ἀλλήλων ἑπερ, πάσις πε καὶ ὀξύτης,
καὶ βαρύτης. πρὸς δὲ τῶν, ἀνεσίς
πε καὶ ὀπίσσω, σχεδὸν δὴλον ἐκ τ'
ἐρημιῶν.

Τῶν ἢ ὄντων γνωρίμων, ἐχό-
μιμον ἀν εἶη διελεῖν περὶ τῆς δ' βα-
ρέτι πε καὶ ὀξέτι. Διατάξεως, πῶς
ρον ἀπειρὸν ἐφ' ἐκείνων ἐστὶν, ἢ πε-

fionem neque intensiōnem, neque
remissionem esse, oratione patet.
Hanc enim vocis esse quietem di-
cimus: illas verò in præcedentibus
invenimus quosdam esse motus.
Iam verò, à reliquis, id est, gravi-
tate & acumine, diversum quid esse
tensionem, considerare tentabi-
mus. Quod itaque quiescere con-
tingat voci, cum, tam ad gravita-
tem, quam acumen, pervenerit,
ex præcedentibus est manifestum.
quod quoque, licet quies quædam
posita sit tensio, nihilo magis cum
utrisque illorum idem sit tensio,
ex illis, quæ dicuntur, erit aper-
tum. Ac tenendum est, nihil esse
aliud, Vocem stare, quam, manere
in eadem tensione. Quod ipsi
accidet, sive in gravitate, sive in
acumine sistatur. tensio verò in
ambobus existet. Siquidem & in
gravibus, & in acutis vocem siste-
re erat necessarium. Nunquam ve-
rò acumen simul erit cum gravita-
te; nec gravitas cum acumine.
Quare planum, quomodo tensio
ab utroque horum sit diversum.
utpote cum nihil in ambobus sit
commune. Quod itaque hæc quin-
que inter se sint diversa; Tensio
nimirum, & Acumen, & Gravi-
tas; præterea, Remissio atque In-
tensio; fere ex dictis est manife-
stum.

Hiscæ ita cognitæ, consequens
fuerit de gravis & acuti distensione
disquirere, num infinita illa sit
utranque versus partem, an finita.

Illam itaque, cum in vocem adducta fuerit, non esse infinitam, haud difficulter perspicitur. Omnis quippe vocis, tam organicæ, quam humanæ, locus quidam est definitus, quem modulans percurrit; maximus scilicet & minimus. Neque enim in magnitudinem potest vox in infinitum augere gravis & acuti distensionem; nec in parvitatem, contrahere; sed in utramque partem alicubi sistitur. Horum igitur utrunque determinandum, relatione factâ ad duo; ad id quod sonat, & quod iudicat. Ista verò sunt, Vox & Auditus. Quicquid enim istis impossibile fuerit, illi quidem, facere; huic verò, iudicare, hoc extra ponendum illam, quæ utilis sit, & fieri possit, distensionem. Itaque in parvitatem unâ videntur vox & auditus deficere. Neque enim vox diei minimâ minus adhuc intervallum distinctè proferre potest, nec auditus diiudicare. ut nimirum percipiat, quænam pars sit, num diei seos, an alterius cuiusdam notorum intervallorum. In magnitudinem verò, forsan videri possit auditus superare vocem. nec spatio tamen admodum magno. At verò, sive in utranque partem eundem accipere oportet distensionis terminum, tam ad vocem, quam auditum respicientes: sive etiam in minimam, eundem; in maximam verò, diversum; erit certè aliqua maxima & minima disten-

πρασμένη. ὅπ μὲν οὐ εἰς τὴ φωνὴν πημμένη, ὅπ ἔστι ἀπειρῶ, & χαλεπὸν σπιδεῖν. ἀπίσης γὰρ φωνῆς ὀργανικῆς τε καὶ ἀνθρωπικῆς ὠρσμήνῳ ἐστὶ πρὸς τὸν, ὃν διεξέρχεται μελωδῶσαι, ὅπ μέγιστῳ καὶ ὀ ἐλάχιστῳ. ἔπτε γὰρ ὅπ τὸ μέγα διωαται ἢ φωνῇ εἰς ἀπειρον αὐξεν τὴν ἔ βαρέος τε καὶ ὀξέος διατάσσιν. ἔπ ὅπ τὸ μικρὸν σπιδεῖν, ἀλλ' ἴσα πᾶς ἐφ' ἐκάτερα. Διορμετόν οὐ ἐκάτερον αὐτῶν, πρὸς δύο πικμένους τὴ ἀναφορῶν, πρὸς τε τὸ φρεγγόμηνον καὶ τὸ κελίνον. ταῦτε δὲ ἐστὶν ἢ φωνῇ, καὶ ἢ ἀκρῇ. ὃ γὰρ ἀδιωαίεσιν αὐται, ἢ μὲν ποιῖν, ἢ ᾗ κελίνειν, τᾶτ' ἐξωθεν πηρόν, τὸ τε χρησίμῳ καὶ διωατῆς ἐν φωνῇ ἡμέτερῳ διατάσσους. ὅπ μὲν ἐν τὸ μικρὸν αἶμα πῶς εἰκόασιν ἢ φωνῇ καὶ ἢ ἀκρῇ εἰς ἀδιωαίεσιν. ἔπτε γὰρ ἢ φωνῇ διέσεως τὸ ἐλαχίστης ἐλαπίον ἐπὶ διατάσσημα διωαίᾳ διασσεφῖν, ἐπὶ ἢ ἀκρῇ διαιδάναεσσαι. ὥς καὶ σπιδεῖναι τί μέρῳ ἐστὶν, εἴτε διέσεως, εἴτ' ἄλλας πινὸς τὴ γνωρίμων διασσημάων. ὅπ τὸ δὲ τὸ μέγα τῆς φωνῆς τάχα ἀν δόξεν ἐπερίεσθαι ἢ ἀκρῇ τὴν φωνὴν. & μὲν ποι γὰρ πολλῶ πινι. ἀλλ' οὐ εἴτ' ἐπ' ἀμφότερα δὲ ταυτὸ λαμβάνειν πέρας τῆς διατάσσους, εἰς τε τὴν φωνὴν καὶ τὴν ἀκρῇ βλέπντας. εἴτε ὅπ μὲν τὸ ἐλαχίστον ταυτὸ, ὅπ τὸ δὲ τὸ μέγιστον ἕτερον, ἔσαι τί μέγιστον καὶ ἐλάχιστον μέγεθῳ τῆς διατάσσους

σως, ἥτοι κοινὸν ἔσται φθγγμὸς καὶ
 ἔσται κέρονι, ἡ ἰδίον ἐκατέρω. ὅπ
 μὴ οὐκ ἔστι τε τὸ φωνὴ καὶ τὸ ἀκὴ
 τεθεῖσιν ἡ ἔσται βαρὺ τε καὶ ὀξὺ δι
 ατάσις, ὅτε εἰς ἀπειρὸν ἐφ' ἐκατέρω
 κινήσεται, σχεδὸν δὴ λον. εἰ δὲ αὐ
 τὴν νοηθεῖ ἡ ἔσται μέγας σύστασις, τὴν
 αὐξήσιν εἰς ἀπειρὸν γίνεσθαι συμβήσε
 ται, πᾶς ἂν ἄλλῳ εἴη περὶ τῶν
 λόγος ὅτε ἀναγκαῖον εἰς τὸ παρὲν.
 δι' ὅπερ ἐν πῶς ἐπεὶ τὰ ὅτι δῆλόν ἐστι
 ψαδὸν περὶ τούτων.

Τὰς τὴν ὄντιον γινώσκοντες, λεκτικόν
 περὶ φθγγ πῶς ἐστὶ.

Ὅρῳ φθγγ.

Συλλογισμὸς μὲν οὐκ εἰπεῖν, φωνῆς
 πῶς ἐστὶν ὅτι μίαν πῶς, ὁ φθγγ. ὅ
 τότε γὰρ φαίνεται φθγγ εἶναι
 πῶς, οἷον εἰς μέλος πῶς ἐστὶν
 ἡρμοσμένον, ὅταν ἡ φωνὴ φανῇ ἐπέ
 ναι ἐπὶ μιᾷ πῶς. ὁ μὲν οὐκ φθγγ
 πῶς ἐστὶ.

Ὅρῳ διαστήματι.

Διάστημα δὲ ἐστὶ, τὸ ἐκ δύο φθγγ
 γων ὡρισμένον μὴ τὴν αὐτὴν πῶς
 ἔχοντων. φαίνεται γὰρ, ὡς τύπῳ εἰ
 πεῖν, διαφορὰ πῶς εἶναι πῶς τὸ
 διάστημα, καὶ τόπος δὲ κλητὸς φθγγ
 γων ὁξυτέρων μὲν τὸ βαρυτέρων τῶν
 ὁξυτέρων τὸ διάστημα πῶς. βα
 ρυτέρων τὸ πῶς ὁξυτέρων. διαφορὰ δὲ
 ἐστὶ πῶς, τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τεταῖ.
 περὶ μὲν ἐν διαστήματι ἔτις ἂν ἴσ
 ἀπορίσει. Τὸ τὸ σῆμα συντελεῖ π

fionis magnitudo, aut illi, quod
 sonat & judicat, communis; aut
 alterutrius propria. Itaque gravis
 & acuti distensionem, in vocem &
 auditum positam, in infinitum,
 ad utranque partem non iri mo
 tum, utcunque patet. Num verò,
 si ipsa intelligatur cantilenæ con
 stitutio, augmentum illud in in
 finitum fieri, contingere possit,
 forsitan alia disquisitione, cum ad
 præsens institutum non sit necessa
 ria, declaramus. Quare in sequen
 tibus hoc inquirere tentandum.

Atque hocce cognito, de sono,
 quidnam sit, edisserendum.

Definitio Soni.

Summatim itaque dicendo, Sonus
 est vocis casus, in unam tensio
 nem. Tunc enim sonus ejusmodi
 esse videtur, ut in cantum modula
 tē constitutum collocari possit,
 cum vox in una tensione stare vide
 tur. Atque hujusmodi est sonus.

Definitio Intervalli.

Intervallum verò est, quod duo
 bus sonis, non eandem tensionem
 habentibus, finitur. Intervallum
 enim, ut crassius dicamus, qua
 dam esse videtur differentia tensio
 num, ac locus sonorum capax;
 acutiorum quidem graviore illa
 rum, quæ intervallum terminant,
 tensionum; graviorum verò, acu
 tior. At tensionum differentia est,
 magis aut minus esse tensum. De
 intervallo itaque sic aliquis defini
 verit. Porro Systema intelligen
 dum

dum est, aliquid compositum ex plus uno intervallo. Quorum quodlibet quam optime excipere conari debet audiens. non observans, quæ de singulis eorum redditur, rationem; sive accurata illa sit, sive etiam crassior. quin prompto animo illam quoque considerare, & tunc arbitrari satis esse dictum ad doctrinam percipiendam, cum oratio imbuere potuerit ad id, quod dicitur, intelligendum. Difficile enim est, cum de omnibus æque, quæ initio adferuntur, orationem irreprehensibilem, quæque omni modo accuratam explicationem contineat, producere; cum vel maxime de hisce tribus, Sono nimirum, intervallo & systemate.

Divisiones intervalli.

Hiscæ ita finitis, primum quidem intervallum tentandum est, ut in quot divisiones utiles dividi possit, illud dividamus. deinde quoque Systema. Prima itaque est intervallo-
rum divisio, per quam magnitudine inter se differunt.

Altera, per quam consona dissonis.

Tertia, per quam composita incompositis.

Quarta verò, per genus.

Quinta denique, per quam rationabilia differunt irrationabilibus. Reliquas divisiones, ut quæ nullum ad hanc tractationem usum adferant, jam prætermitemus.

νοητέον ὅτι παλαιόνων ἡ ἐνὸς διαστημάτων. διὰ δ' ἑκάστην τέτων δι' ὅπως ἐλαμβάνειν περιεῖναι τὸ ἀκρόντα, μὴ ὡς ἀπὸ τῆς ἐνὸς τῆς ἀποδιδομένης λόγον ἐκάστης αὐτῶν, εἴτ' ἐστὶν ἀκρόντα, εἴτε καὶ τυπωδὲς ἐστὶν. ἀλλ' αὐτὸν συμπεριλαμβάνειν κατὰ νοῆσαι. καὶ τότε οἰόμενον ἰκανῶς εἰρηάζειν πρὸς τὸ κατὰ μαθεῖν, ὅταν ἐμβιβάσῃ οἷον γῆνηται ὁ λόγος εἰς τὸ ξυμπίπτειν τὸ λεγόμενον. χαλεπὸν γὰρ ὑπὲρ πάντων μὲν ἵσως τὸ ἐν ἀρχῇ, λόγον ἀνεπίληπτον τε εἰς διηρησμένον ἐρμηνείαν ἔχοντα ῥηθῆναι. ἐκ ἧς καὶ περὶ τριῶν τέτων, φησὶ γὰρ τε καὶ διαστήματος, καὶ συστήματος.

Διαιρέσεις διαστήματος.

Τέτων δ' ὅπως ἀρτισμένων, πρῶτον μὲν τὸ διάστημα περιεῖναι διελθεῖν εἰς ὅσας πέφυκε διαιρέσεις διαιρεῖσθαι χρησίμους. καὶ ἐπὶ τὸ σύστημα. πρῶτη μὲν οὐκ ἐστὶ διαστημάτων διαιρέσεις, καθ' ἡμὴν μεγέθη ἀλλήλων διαφέρει.

Δεύτερα δ', καθ' ἡμὴν πρὸς σύμφωνά τῶν διαφώνων.

Τρίτη δ', καθ' ἡμὴν πρὸς συνήτητα τῶν ἀσυνήτητων.

Τέταρτη δ', ἡ κατὰ γένος.

Πέμπτη δ', καθ' ἡμὴν διαφέρειν πρὸς ῥητά τ' ἀλόγων. πρὸς δὲ λοιπὰς τ' διαιρέσεων, ὡς καὶ χρησίμους ἔσας εἰς πάντων τ' παραγματούς, ἀφείλον πάντων.

Συσήμαλ'⊙ διαιρέσεις.

Systematis divisiones.

Σύστημα δ'ἔστι συστήμαλ'⊙ πῶταις
πε διοίσθ' & Διαφοραῖς πᾶν μιᾶς.
μεγέθ' πε δῆλον, ὡς Διαφέρει συστή-
μαλ'⊙ σύστημα. καὶ τῷ πε συμφώνως
ἢ Διαφώνως εἶναι. ὅτι ὁρίζοντες
φθόγγους τὸ μέγεθ'⊙. Τὴν δὲ τρι-
τὴν τ' ῥηθαιζῶν ὅτι τῶν ἑ' συστήμα-
λ'⊙ Διαφορῶν ἀδιώαλον ὑπάρχει
σύστημα πρὸς σύστημα. δῆλον γὰρ ὡς
οὐκ ἐνδέχεται πᾶν μὴ σῶζετα, τὰ δὲ
ἀσώζετα εἶναι τ' συστημάτων. τῆν γὰρ
τ' τρόπον, ὅνπερ τ' διαστημάτων πᾶν
μὲν ἢ σῶζετα, τὰ δὲ ἀσώζετα. Τὴν
δὲ πέτρην. αὐτὴ δ' ἢ ἢ κ' γ' γ'⊙,
ἀναγκαῖον καὶ τοῖς συστήμασιν ὑπάρ-
χειν. τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐστὶ Διατόνα.
τὰ δ' ἢ χρωματικά. τὰ δ' ἐν αρμόνια.
Δῆλον δ' ὅτι καὶ πέμπτην. τὰ μὲν
γὰρ αὐτῶν ἀλόγως Διαστήμαλ' ὡρίζεται.
τὰ δ' ἢ, ῥητῶ. πρὸς δὲ πῶταις, τρεῖς
ἐπὶ πρὸς πρὸς τε διαιρέσεις. τὴν πε
εἰς συναφῶν καὶ Διαζεύξιν, καὶ τὸ σω-
αμφοτέρων, μερίζουσιν τὰ συστήματα,
ὅσο πιν'⊙ μεγέθους ἀρξάμενον, ἢ δι-
εζεύγμενος, ἢ σωημμένους, ἢ μικλ'⊙ ἐξ
ἀμφοτέρων γίνεσθαι, καὶ δεικνύσθαι τῶ-
πο γινόμενον ἐν ἐνίοις. ἔπειτα τὴν πε
εἰς ὑπερβαλὸν καὶ συνεχὲς μερίζου-
σιν. πᾶν γὰρ σύστημα ἢ τοῖς συνεχὲς, ἢ
ὑπερβαλὸν ἐστὶ. τὴν πε εἰς ἀπλῶν καὶ
διπλῶν ἔστι πᾶν ἀπλῶν διαιρέσιν. πᾶν

Systema porro differet à syste-
mate iisdem hisce differentiis, ex-
ceptâ unâ. Quippe est perspicuum,
quomodo magnitudine systema
differat à systemate. ac quomodo so-
ni, qui magnitudinem illam finiunt,
consoni sint aut dissoni. Tertiam
differentiam illarum, quæ in in-
tervalli differentiis sunt adductæ,
impossibile est esse systemati ad
systema. Etenim manifestum, quo-
modo fieri nequeat, ut systema-
tum quædam sint composita, quæ-
dam verò incomposita. illo certè
modo, quo intervallo alia erant
composita; alia, incomposita. Quar-
tam verò; quæ erat differentia per
genus, necesse quoque est syste-
matis inesse. Alia enim illorum
sunt diatona; alia, chromatica;
alia, enarmonia. Perspicuum, quo-
modo & quintam. quandoquidem
illorum quædam irrationabili in-
tervallo sunt finita; quædam, ra-
tionabili. Hisce verò alias tres o-
portet addere divisiones. Tum
istam, quæ in conjunctionem &
disjunctionem, atque in utrum-
que dividat systemata, ab aliqua
incipiendo magnitudine, aut dis-
juncta, aut conjuncta, aut mixta,
quæ ex utraque fit, ac in quibus-
dam fieri monstratur. Deinde il-
lam, quæ systema in præposterum
& continuum dividat. Omne enim
systema, aut continuum est, aut
transiliens. Denique divisionem,
quæ in simplex illud partiatur, & duplex, & multiplex. Quodcunque
enim

enim sumitur systema, aut simplex illud est, aut duplex, aut multiplex. Quid verò horum quodque sit, in sequentibus monstrabitur.

His jam ita determinatis ac divisifis, de cantu conandum nobis fuerit brevem designationem subijcere, quænam ejus sit natura. Vocis itaque motum in illo esse oportere intervallis distinctum, jam suprà diximus. Vt hoc ipso cantus Musicus separatus sit ab illo, qui fit sermone. Dicitur enim & sermone aliquis fieri cantus, qui ex accentibus, quos in vocabulis habemus, componitur. Quippe naturale est, intendere ac remittere in fermocinando. Porro non solum ex intervallis & sonis constare oportet cantum modulatum; sed præterea opus est certa quadam compositione, nec illa vulgari. Perspicuum enim, quomodo illud, Ex intervallis & sonis consistere, sit commune. cum & non modulato cantui inquit. Quare, cum hoc ita se habeat, præcipuam partem, quæque plurimum momenti ferat ad rectè constituendum cantum; circa compositionem, tum quoque, ejus proprietatem, existere putandum. Et certe utcunque pateat, Musicum cantum ab illo, qui naturali aptitudine exercetur, distinctum esse eo, quod intervallo utatur, & alio vocis motu: à non modulato verò & rudiori; incompositorum intervallorum com-

γὰρ τὸ λαμβανόμενον σύστημα, ἢ πῶς ἀπλῶν, ἢ διπλῶν, ἢ πολλαπλῶν ἐστὶ. τί δὲ ἐστὶ τῶν ἑκάστων, ἐν τοῖς ἑπειτα δειχθήσεται.

Τῶν δὲ ἕτως ἀφωρισμένων τε καὶ περιηρημένων, πρῶτον μέλῳς ἀν' εἴη ἡμῖν περιεργάζεσθαι ὑποϋπῶσαι, τί ποτ' ἐστὶν ἡ φύσις αὐτῆς. ὅτι μὲν οὖν διασηματικῶς ἐν αὐτῇ δεῖ τι τῆς φωνῆς κίνησιν εἶναι, περιερίψαι. ὥστε ἔμελλε λογιζόμενος καθόλου τῇ τῷ μεσικῶν μέλῳ. λέγεσθαι γὰρ δὴ καὶ λογώδης π' μέλῳ, τὸ συγκείμενον ἐκ τῶν προσφθιγῶν, τὸ ἐν τοῖς ὀνόμασι. φυσικὸν γὰρ τὸ ὁππότερ' ἀνιέναι ἐν τῷ διαλέγεσθαι. ἐπειτα ἔμεινον ἐκ διασημάτων τε καὶ φθόγγων συνεστάναι δεῖ τὸ ἡρμουςμένον μέλῳ, ἀλλὰ προσδεῖται συνθέσεως πινῶ ποιῶς, καὶ ἐκ τῆς τυχεύσεως. δῆλον γὰρ ὡς τὸ μεσικὸν διασημάτων τε καὶ φθόγγων συνεστάναι κοινόν ἐστιν. ὑπάρχει γὰρ καὶ τῷ ἀναρμόσῳ. ὥστε ἐπειδὴ τῶν ἕτως ἔχει, τὸ μέγιστον μέρος, καὶ πλείστην ἔχον ῥοπλὴν εἰς τὴν ὀρθῶς γιγνομένην εὐεστῶς ἔμελλε, πρῶτον συνθέσειν, καὶ πᾶσι τῇ πᾶντος ιδιότητε ὑποληπτόν εἶναι, σχεδὸν δὲ φανερόν. ὅτι ποτ' μὲν ὁππότερ' ἀνιέναι μελλε τῷ διασηματικῶς καλεῖσθαι, τῇ τῆς φωνῆς κινήσει διοίσθαι τὸ μεσικῶν μέλῳ. τῶ δὲ ἀναρμόσῳ καὶ διημαρτημένῳ, τῇ τῆς συνθέσεως διαφορᾷ τῆς τῶν ἀσυνθέτων

δια-

Δις σημάτων. πρὶν ἢς ἐν πῶς ἐπειτὰ
 δευχθῆσθαι τίς ἐστιν αὐτῆς ὁ τρέπον.
 πάλιν ὅτι ποσὺν γὰρ εἰρήδω καθέ-
 λαι καὶ νῦν. ὅτι πολλὰς ἐχόντι Δις-
 φορὰς ὅς ἡρμοσμένοι καὶ τὴν τ' δι-
 σημάτων πώρῃσιν· ὅμως ἐπὶ τι ποιῶ-
 τον, ὃ κατὰ παντὸς ἡρμοσμένοις ῥηθῆ-
 σεται ἐν τε καὶ ταυτὶ, ποταύτῳ ἔχον
 διώαμιν, οἷαν αὐτῷ ἀναιρεμένῳ
 ἀναιρεῖν τὸ ἡρμοσμένον. ἀπὸ δὲ
 ἑστῇ περὶ τῆς πρᾶγμαίειας. τὸ
 μὲν οὖν μεσικτὸν μέλ^{ον} ἀπὸ τ' ἄλ-
 λων ἔτῳς ἀφωρεῖσθαι. ὑποληπτόν
 ὅτι τὸν εἰρημένον ἀφορμὸν τύπῳ εἰ-
 ρῆδω ἔτῳς, ὡς μηδέπω τ' καθ' ἑκα-
 στον θεωρημένον.

Ἐχόμενον ὃ ἀνέη τ' εἰρημένων, τὸ
 κατὰ λέξιν λέγον μὲλ^{ον} διελθὲν εἰς
 ὅσα φαίνεται γὰρ διαιρεῖσθαι. φαίνεται
 ὃ εἰς τρία. πᾶν γὰρ τὸ λαμβανόμενον
 μέλ^{ον} τ' εἰς τὸ ἡρμοσμένον, ἢ τοι Δι-
 τόνον ἐστιν, ἢ χρωματικόν, ἢ ἐναρμό-
 νιον. πρῶτον μὲν οὖν καὶ περὶ τούτων
 αὐτῶν γέγονεν τὸ Διτὸν. πρῶτον πε-
 ρὶ αὐτῶν ὅς ἀνθρώπων φύσις περὶ τυχαί-
 νης. δεύτερον ὅτι, τὸ χρωματικόν. τρίτον
 ὅτι, ὁ ἀνώτατον, τὸ ἐναρμόνιον. περὶ
 ταῦτα γὰρ αὐτῶν καὶ μόλις μὲν πολλὰ πῶ-
 νος συνεθίζεσθαι ἢ αἰδοῖσθαι.

Τέτων ὃ εἰς τοῦτον τ' ἀρθμὸν δι-
 ηρημένων, τ' διασηματικῶν διαφο-
 ρῶν τῆς δόξης ῥηθῆσθαι, γὰρ πρὸν
 μέρ^{ον} περὶ τῶν σκέψασθαι. ἦν δὲ
 τὰ μέρη ταῦτα, διαφωνία τε καὶ

positionis differentiâ. de qua in
 frequentibus monstrabitur, quis sit
 ipsius modus. Cæterum de his ge-
 neraliter in tantum quoque dictum
 esto: quod, cum modulatus can-
 tus, ob intervallorum composicio-
 nem, plures habeat differentias;
 aliquid tamen sit ejusmodi, quod de
 omni modulato cantu dici possit,
 unum atque idem. vim habens il-
 lam, ut sublato eo, cantus quo-
 que modulatus tollatur. Atque hoc
 erit evidens, tractatione proceden-
 te. Cantus itaque musicus ab aliis
 ita sit distinctus. Putandum verò,
 dictam distributionem breviter ita
 esse allatam, quod ea, quæ ad sin-
 gulas cantus species pertinent, non-
 dum consideraverimus.

His enarratis, proximum fuerit,
 eum, qui in genere cantus dicitur,
 distribuere in quot videtur genera
 distribui. Videtur autem in tria.
 Quicumque enim accipitur cantus,
 ex iis, qui modulata serie nituntur,
 aut diatonus est, aut chromaticus,
 aut enarmonius. Primus itaque, &
 antiquissimus illorum ponendus
 est diatonus, primoque ipso prior
 natura hominis existit. Alter, chro-
 maticus. Tertius & supremus, enar-
 monius. Ultimo enim isti vix etiam
 magno cum labore sensus adfue-
 scit.

His jam in hunc numerum di-
 visis, ex intervallorum differen-
 tiis ejus, quam secundo loco di-
 ximus, partem alteram inquirere
 conabimur. Erant verò partes istæ,

dissonantia & consonantia. Sumenda itaque ad inquisitionem consonantia. Et quidem intervallum consonum à consono differre videtur pluribus differentiis. quarum una est, qua magnitudine differunt. de qua, quomodo se habere videatur, determinabimus. Videtur itaque consonantium intervallorum minimum ab ipsa cantus natura esse definitum. Etenim multa modulamur intervalla, ipso dia tessaron minora, sed dissona omnia. Minimum igitur ipsa vocis natura est finitum. At magnitudo non ita finiri posse videtur. Adparet enim in infinitum illam augeri per ipsam quoque cantus naturam. ut & dissonantiam. Omni enim consono intervallo ad dia pason addito; & majore, & minore, & æquali, totum evadit consonum. Ita igitur non videtur esse aliquod maximum intervallum consonum: At vero nostro usu; nostro, inquam, qui humana voce efficitur & instrumentis; consonantia aliqua videtur esse maxima. Atque hæc est dia pente & dis dia pason. Nam ad ter dia pason nequaquam extendimus. Porro distantiam unius cujusdam instrumenti tentione ac finibus finire oportet. Etenim virginalium tibiæ acutissimus sonus ad perfectissimarum gravissimum, forsitan etiam majus, dicto ter

συμφωνία. ληπτόν ᾧ τὸ συμφωνίαν εἰς τὴν ὀπίσκειν. φαίνεται δὲ διαστήματα, σύμφωνον συμφώνως διαφθερεῖν καὶ πλείους διαφθοράς, ὡς μία μὲν ἐστὶν ἡ καὶ μέγιστος. περὶ ἧς ἀφορεστόν ἢ φαίνεται ἔχειν. δοκεῖ δὲ τὸ μὲν ἐλάχιστον τῶν συμφωνῶν διαστημάτων ὑπὸ αὐτῆς τῆς μέγας φύσεως ἀφωρίσθαι. μελωδεῖται μὲν γὰρ τῇ διατessaron ἐλάττω διαστήματα πολλὰ, διάφωνα μὲν τοῖς πάντεσσι. τὸ μὲν οὖν ἐλάχιστον καὶ αὐτὴν τὴν τῆς φωνῆς φύσιν ὀρεσται. τὸ δὲ μέγιστον ἔτι μὲν οὖν σὺν ἔοικεν ὀρεσθαι. φαίνεται γὰρ εἰς ἀπειρον αὐξεσθαι κατὰ τὴν αὐτὴν τὴν τῆς μέγας φύσιν. καθάπερ καὶ τὸ διάφωνον. πάντως γὰρ περὶ τὴν συμφωνίαν διαστήματα πρὸς τῷ διατessaron, καὶ μείζον, καὶ ἐλάττω, ἔστι, τὸ ὅλον γίνεσθαι σύμφωνον. ἔτι μὲν οὖν σὺν ἔοικεν εἶναι τὴν μέγιστον σύμφωνον διάστημα. κατὰ μὲν τοῖς τὴν ἡμετέραν χρῆσιν. λέγω δὲ ἡμετέραν, τὴν περὶ τῆς ἀνθρώπου φωνῆς γινομένην, καὶ τὴν διατessaron ὀργάνων. φαίνεται γὰρ τὴν μέγιστον εἶναι τὴν συμφωνῶν. τῇ δὲ ἐστὶ τὸ διάπεντε, καὶ τὸ δις διάπεντε. τῇ γὰρ τρεῖς διάπεντε σὺν εἰς διαλείνομεν. δεῖ δὲ τὴν διάπεντε ὀρεῖσθαι ἐνός πνεντος ὀργάνου τῶν καὶ πέρασι. πᾶσα γὰρ

ὁ τῶν παρενεῶν αὐλῶν ἐξυτάται. φθγγος πρὸς τὸν τῶν ὑπερβόλων βαρυτάτων μείζον ἢ ποιήσκει τὰ εἰρημένους τρεῖς διὰ πέντε δια-

Διάστημα, καὶ καταπαυσέως γὰρ τὸ
 σύμμετρον ὁ ποδὶ σὺν ἡμῶν ὁ ἔξυπνος
 πρὸς τὸ ἔστω ἡμῶν βαρύνεται μὲν
 ζὼν ἂν ποιήσῃ τὸ ῥήθηντος Διαστήμα-
 τος. πάλιν ὅτι καὶ παλαιὸς Φωνὴ μικρὰ
 πρὸς ἀνδρὸς Φωνὴν πάλιν ἂν. ὅθεν
 καὶ καλεῖται οὕτως τὰ μεγάλα τὸ συμφώ-
 νων. ἔκ Διαφωρῶν γὰρ ἡλικιῶν καὶ
 Διαφωρόντων μέτρων πεφωρηκάμενοι,
 ὅτι καὶ τὸ τρεῖς Διαστάσεων συμφωνεῖ,
 καὶ τὸ τετρακτὴς, καὶ τὸ μείζον. ὅτι μὲν
 οὐδὲν ὅτι τὸ μικρὸν ἢ τὸ μέγας φύ-
 σις αὐτὴ τὸ Διαστήματα ἐλάττωσιν
 ἀποδίδωσι τὸ συμφώνων. ὅτι ὅτι τὸ μέ-
 γας, τῇ ἡμετέρᾳ ὥς τὸ μέγας ὁρ-
 ζεται διωκόμενος, σχεδὸν δὴ λὼν ἔκ τῶν
 εἰρημίων. ὅτι ὅτι ἔκ τῶν μεγάλων συμ-
 φώνων ἔκ Διαστημάτων συμβαίνει γί-
 νεσθαι, ῥαδίον σιμῶν.

Τῶν δὲ ὄντων γνωρίμων, τὸ πο-
 νησιῶν Διαστήματα περιεχόμενον ἀφορίζεται.
 Ἔστι δὴ τὸν ὅτι τὸ πρώτων συμφώνων
 καὶ μέγας Διαφορά. διακρίνω δὲ
 εἰς τρεῖς διακρίσεις. μελωδείᾳ γὰρ
 αὐτὴ τὸ, περὶ ἡμῶν, καὶ τὸ τετράκτον μέτρον,
 καὶ πέμπτον. τὰ δὲ τῶν ἐλάττωσιν
 Διαστημάτων πάντα ἔστω ἀμελῶδηται.
 καλεῖται ὅτι τὸ μὲν ἐλάττωσιν, δίδωσι
 ἐναρμόνιον ἐλάττωσιν. τὸ ὅτι ἐλάττωσιν,
 δίδωσι χρωματικὴ ἐλάττωσιν. τὸ ὅτι μέ-
 γας, ἡμιτόνιον.

Τῶν δὲ ὅτι ὥς ἀφορισμένων, τὰς
 τὸ γυνὴν Διαφορῶν, ὅθεν γίνονται, καὶ ὅν
 τρεῖς, περιεχόμενον καταμαθεῖν. δεῖ ὅτι

dia pason, fecerit intervallum. &
 deductâ magis ligulâ fistulam in-
 flantis acutissimus, ad tibia canen-
 tis gravissimum, majus adhuc dic-
 to hocce fecerit intervallum. Idem
 quoque pueri vox non ita magni
 habeat ad vocem viri. Ex quibus
 consonorum maxima perspicuntur.
 Ex diversis enim ætatibus,
 mensurisque diversis, contempla-
 tione nostra indagavimus, & ter
 dia pason consonare, & quater, &
 quod sit majus. In parvitatem igitur,
 ipsam cantus naturam dia tes-
 faron reddere consonorum mini-
 mum: in magnitudinem verò, no-
 stra quodammodo potestate defini-
 ri maximum, ex dictis fere liquet.
 Quod quoque ex consonis inter-
 vallis, magnitudine differentibus
 hoc fieri contingat, haud difficulter
 conspicitur.

Hisce cognitis, toni intervallum
 determinare conabimur. Est verò
 tonus, primarum consonantiarum
 per magnitudinem differentia. Por-
 ro tribus ille divisionibus divida-
 tur. nimirum cantetur ipsius & di-
 midium, & tertia pars, & quarta.
 Quæ his sunt minora, intervalla
 omnia, cani nequeant. Pars verò
 minima vocetur, diesis enarmo-
 nia minima: sequens, diesis chro-
 matica minima: maxima, hemi-
 tonium.

His ita determinatis, generum
 differentias, unde fiant, & quo-
 nam modo, addiscere conandum.
 Considerandum verò est, conso-

norum intervallorum minimum, quod ut plurimum vocatur, à quatuor sonis contentum; unde & appellationem ab antiquis habuit; quem illius ordinem, cum plures sint, cogitare debeamus, in quo, quæ moventur, & quæ quiescunt, in generum differentiis sint æqualia. Fit autem istud in ejusmodi *trachordo*, cujusmodi est à mese ad hypaten. In hoc enim duo quidem continentes soni in generum differentiis sunt immobiles: duo verò, qui continentur, mobiles existunt. Hoc igitur ita ponatur. Cum verò plures sint chordarum complexiones, quæ dictum quatuor sonorum ordinem obtineant, cumque illarum singulæ suis nominibus sint finitæ; unam esse quandam, ex mese, & lichano, & parypate, & hypate constantem, iis, puto, qui Musicam attingere, est notissimum: in qua generum differentias, quomodo fiant, inquirere est necesse. Illorum itaque, qui moveri solent, sonorum intensiones & remissiones esse causas generum differentiarum, est perspicuum. Quis verò motus utriusque horum sonorum modus, dicendum. Lichani igitur omnis locus, in quo movetur, magnitudinem habet toni. Neque enim minus toni spacio à mese distare potest, nec amplius, ditoni. Horum verò minus ab iis, qui jam diatonum genus consideravere, non suscipitur: ab iis verò, qui hæc nondum perspexere, con-

νοήσῃ τὸ συμφώνων διαστημάτων ἐλάττωσιν, τὸ κατέμεινον πᾶσι τε παλαιῶν καὶ τῶν πειράρων φθόγγων. ὅθεν δὴ καὶ τὸ προσωροδίαν ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἔχει, πῖνα πᾶξιν, παλαιῶν ἐξῶν, νοητέον, ἐν ᾗ ἴσα πᾶσι τε κινεῖσθαι εἰσιν, καὶ πᾶσι ἑρεμῶν ἐν τῇ τῶν γῆλων διαφοραῖς. γινέσθαι ἐν τῷ πειράτῳ, οἷον τὸ ἀπὸ μέσης ἐφ' ὑπάτῳ. ἐν τῷ τῷ γὰρ δύο μὲν οἱ περιέχοντες φθόγγοι ἀκίνητοί εἰσιν ἐν τῇ τῶν γῆλων διαφοραῖς· δύο δὲ οἱ περιεχόμενοι κινεῖσθαι. τῷ μὲν οὐκ ἔστι κείσθαι. τῶν δὲ συγχορδιῶν παλαιῶν περὶ ἐξῶν, πῶς εἰρημύλῳ πᾶξιν ἔσθαι διὰ πειράρων κατεχόμενων, καὶ ὀνόμασιν ἰδοῖς ἐκάστης αὐτῶν ὠρεσμένης, μία τις ἐστὶν ἡ μέσης καὶ λιχανῆς, καὶ παρυπάτης, καὶ ὑπάτης σχεδὸν γνωσεμῶσθαι πῶς ἀπὸ μῆκους μεσοκῆς, ἐν ᾗ πᾶς τῶν γῆλων διαφορὰς ἀναγκαῖον ὅπισθεν ἵστασθαι, πῖνα τῶν γινόντων. ὅλη μὲν οὐκ αἰτὶ τὸ κινεῖσθαι πεφυκέντων φθόγγων ὅπισθεν τῆς καὶ ἀνέσεις αἰτίας εἰσὶν τῇ τῶν γῆλων διαφορᾷ, φανερόν. τις δ' ὁ τῶν κινήσεως ἐκατέρω τῶν φθόγγων πύτων, λεγέον. λιχανοῦ μὲν οὐκ ἐστὶ τῶν κατὰ τὸν σύμπασι τόπον, ἐν ᾧ κινεῖσθαι. ἔπειτα γὰρ ἐλαττον ἀφίστασθαι μέσης ποναῖς διαστηματικῶς, ἔπειτα μείζον διόνει. τῶν δὲ τὸ μὲν ἐλαττον ὡς μὲν τῶν ἡδὴ κατενοηθέντων τὸ ἀπὸ τῶν γῆλων οὐκ ὁμολογεῖται. ὡς δὲ διὰ τῶν μῆκων συνενοηθέντων συγχορδοῖται ἂν ἐπε-

ἐπαχθεῖων αὐτῶν τὸ δὲ μείζον, οἱ μὲν
 συγχωρεῖσιν· οἱ ᾗ, οὐ. δι' ἧς ἵνα περ
 τῆς αὐλίας, ἐν πῶς ἐπειτα ῥηθήσεται.
 Οἷ δ' ἔστι πῶς μελοποιία διόνει λιχα-
 νῆ θεομῶν, καὶ οὐχὶ Φαυλοῦ τε, ἀλ-
 λά χεδὸν ἢ καλλίστη, πῶς μὲν πολλοῖς
 τῷ νῦν ἀπομῶν μεσικῆς, ἐπὶ πένυ δι-
 δηλόν ἐστι. ἡμῶν μὲν τ' ἀν' ἐπαχθεῖσιν
 αὐλοῖς. πῶς ᾗ σωεθισμῶν τῶν δὲ
 χαίρων τῶν πῶς τε πρῶτοις καὶ πῶς
 δ' αἰετοῖς ἰκανῶς, δηλόν ἐστι τὸ λεγό-
 μενον. οἱ μὲν γὰρ τῇ νῦν κατεχούση
 μελοποιία σωήθεις μόνον ὄντες, εἰκό-
 λως τ' ἀπὸννον λιχανῶν ἐξορίζονται.
 σωλινωπείρας γὰρ χρωμάτων χεδὸν οἱ
 πλεῖστοι τῷ νῦν. τῆς δ' αἴτιον πρὸς βέλε-
 δαι γλυκαίνειν αἰε. σημῶν ᾗ, ὅτι τῆ-
 τε συχάζονται. μάλιστα μὲν γὰρ καὶ
 πλεῖστον χρέον ἐν τῷ χρωματι δια-
 τρέχουσιν. ὅτ' ἀν' δ' ἀφικνωμένη πρὸς
 πῶν ἀρμονίαν, ἐγγὺς τῷ χρωματι
 παροσάγει σωεπαιωμῶν τῆς εἰδος.
 πρὶ τῆς τῶν μὲν ἐν ᾗ πρὸς τῶν δὲ
 δῶ. οἱ ᾗ τῆς λιχανῆς τόπος πρὸς αἰ-
 ὑποκείδω. ὅτ' τῷ παρυπαίτης, διέσεως
 ἐλαχίστης. ἐπὶ γὰρ ἐγγυτέρω τῷ ὑπαίτης
 παροσέρχεται διέσεως, ἐπὶ πλεῖστον ἀφί-
 σταται, ἢ μίση τῶν. ἐπὶ γὰρ ἐπὶ πλεῖστον
 ἵκονται οἱ τόποι, ἀλλ' ἔστιν αὐτῶν πέρας ἢ
 σωμαφῆ. ὅτ' ἀν' γὰρ ᾗ τῷ αὐλῶν πρὸς
 ἀφικνωμένη ἢ παρυπαίτης καὶ ἢ λιχα-
 νός, ἢ μὲν ἀνιεμῶν, ἢ ᾗ ᾗ πρὸς ἐννομένη,
 πέρας ἔχουσιν οἱ τόποι. καὶ ἔστιν ὁ μὲν
 ᾗ τὸ βαρὺ παρυπαίτης· ὁ δὲ ᾗ τὸ

cederetur, si inductiones fierent.
 At majus alii concedunt; alii, non.
 Quam verò hoc ob causam fiat, in
 sequentibus dicitur. Et quidem
 esse melopœiam aliquam, ditona
 lichano indigentem, & nequa-
 quam pessimam, sed ferme opti-
 mam; eorum multis, qui nunc
 Musicam attingunt, non admo-
 dum est perspicuum; futurum cer-
 tē, ubi eò fuerint inducti: iis ve-
 rò, qui antiquorum modorum pri-
 mis & secundis adfueti satis fue-
 rint, planum est quod dicitur. Cer-
 tē qui hujus, quæ jam obtinet,
 melopœiæ usum tantum habent,
 merito ditonam lichanon ejiciunt.
 Intensioribus enim hodiernorum
 plerique ferme utuntur. cujus rei
 causa est, semper delinire velle. In-
 diciū est, quod ad id colliment.
 Namque plurimum temporis chrō-
 mati insumunt. ubi verò ad har-
 moniam ventum fuerit, illam pro-
 xime chroma adducunt, more quo-
 que eò simul attracto. Sed de his
 hæcenus sufficiat. ac lichani locus,
 toni magnitudine supponatur: Pa-
 rypates verò, diesis minimæ. Ne-
 que enim propius ad hypaten ac-
 cedit diesi, nec longius ab ea di-
 stat, dimidio tono. Nequaquam
 enim loci illi variant, sed eorum
 finis est conjunctio. Vbi enim in
 eandem tentionem pervenerint &
 parypate & lichanos; dum hæc re-
 mittitur, illa intenditur; finem
 habent loci. Estque hic in gravita-
 tem, locus parypates; ille in acu-
 men,

men, & lichani & parypates. Ac de his ita sit definitum. Jam de iis, quæ ad genera & colores spectant, dicendum. Diatessaron itaque, quoniam modo se habeat, est inquirendum. Et quidem, utrum ab aliquo minorum intervallo-
rum mensuretur, an verò omnibus sit incommensurabile, in iis, Quæ per consonantias sumuntur, dicitur. Cumque ex iis adpareat esse tonorum duorum semis, ponatur ea esse magnitudine. Porro spissum dicatur, quod ex duobus constat intervallis, quæ addita minus intervallum continent eo, quod in dia tessaron relinquitur. His ita definitis, ad stabilem sonorum gravio-
rem adsumatur spissum minimum. Illud verò erit, quod ex binis constat die-
sibus enarmoniciis, & chromaticis minimis. Atque ita binæ illæ lichani, binorum generum adsumptæ erunt gravissimæ. hæc quidem, harmoniæ; illa verò, chromatidis. Nam generatim gravissimæ erant lichani enarmoniciæ: proximæ, chromatice: intentissimæ, diatonæ. Postea tertium sumatur spissum ad eundem sonum. Quartum item sumatur spissum, toni intervallum habens. Quintum ad eundem sonum sumatur, systema, quod ex hemitonio & sesquialtero intervallo constat. Sextum denique, quod ex hemitonio & tono. Porro, quæ duo prima adsumpta spissa finiunt, lichani, sunt dictæ. Quæ tertium finit

ὄξυ, λιχανὸς τε καὶ περιυπάτης. καὶ
πεὶ τῶτων μὲν ἔτῳς ὡρίσθω. πεὶ δὲ
τῶν κτ' ἡγῆ τε καὶ πὰς χροῶς, λευκίον.
τὸ μὲν οὖν διὰ πεισάρων, ὃν τρεῖς
ἐξέτασεν. ὅτε μετρεῖται πινὶ τ' ἐλα-
τόνων διὰ σημμάτων, ὅτε πάντες ἐσιν
ἀσίμμετρον, ἐν τοῖς διὰ συμφωνίας
λαμβανόμενοις λέγεσθαι. ὡς φαίνο-
μενος δὲ ἐξ ἐκείνων δύο τόνων καὶ ἡμί-
σε, καὶ ὡς τῶν ἄν ἐναὶ τὸ μέγε-
θος. πυκνὸν δὲ λεγέσθω τὸ ἐκ δύο
διὰ σημμάτων σωεσηκὸς, ὃ σωπέντα
ἐλαττον διὰ σημάδιον περὶ ἐξ ἑλπιόμε-
νης διὰ σημμάτων ἐν τῷ διὰ πεισάρων.
τούτων οὕτως ὡρίσμενων, πρὸς τῷ
βαρυτέρῳ τ' ὑπολήτων φθόγγων εἰλη-
φθῶ τὸ ἐλαττον. πυκνὸν δὲ ἔσται τὸ
ἐκ δύο διέσεων ἐναρμονίων καὶ χρο-
ματικῶν ἐλαττον. ἔσθαι δύο ἡ λι-
χανοὶ εἰλημῶναι δύο ἡγῶν βαρύ-
ταται. ἡ μὲν ἀρμονίας. ἡ δὲ, χρω-
ματικῶν. καθόλου γὰρ βαρυτέρα
μὲν αἱ ἐναρμόνιοι λιχανοὶ ἦσαν.
ἐχόμεναι δὲ, αἱ χρωματικαί. σω-
πέντα δὲ, αἱ διάτονοι. μετὰ ταύ-
ται τρίτον εἰληφθῶ πυκνὸν πρὸς τῷ
αὐτῷ. πέμπτον εἰληφθῶ πυκνὸν το-
νιαιόν. πέμπτον δὲ πρὸς τῷ αὐτῷ,
τὸ ἐξ ἡμιτονίας καὶ ἡμιολίας διὰ ση-
μάδιον σωεσηκὸς σύστημα εἰληφθῶ.
ἕκτον δὲ, ἐξ ἡμιτονίας καὶ τόνου. αἱ
μὲν οὖν πᾶς δύο πᾶς πρῶτα λεγέμε-
να πυκνὰ ἐρίζεται λιχανοὶ ἐρλε-
ται. ἡ δὲ τὸ τρίτον πυκνὸν ἐρίζεται
λι-

λιχανός, χρωμαλική μὲν ἐστὶ καλεῖται
 τὸ χρώμα, ἐν ᾧ ἐστὶ, ἡμιόλιον.
 ἢ δὲ τὸ πεπρωμένον πυκνὸν ἐρέζουσα λι-
 χανός, χρωμαλική μὲν ἐστὶ καλεῖται
 δὲ τὸ χρώμα, ἐν ᾧ ἐστὶ, τονιαῖον. ἢ
 τὸ πέμπτον ληφθὲν σύστημα ἐρέζουσα
 λιχανός, ὃ μείζων ἤδη πυκνὸν ἔσται.
 ἐπειδὴ περὶ ἱζᾶ ἐστὶ τὰ δύο τῶ ἐνὶ, βα-
 ρυτάτη διάτονός ἐστιν. ἢ δὲ τὸ ἕκτον
 ληφθὲν σύστημα ἐρέζουσα λιχανός,
 σκυλλωνώτατη διάτονός ἐστιν. ἢ μὲν οὖν
 βαρυτάτη χρωμαλική λιχανός τῆς
 ἐναρμονίας βαρυτάτης ἐκλή μέρει τό-
 νος ὀξύτερος ἐστίν. ἐπειδὴ περὶ ἡ χρω-
 μαλική διεσις τῆς ἐναρμονίας διεσπασ-
 θωδεκατημορίῳ τόνος μείζον ἐστὶ. δεῖ
 γὰρ τὸ ἔστω αὐτῆς τρισημέριον ἔστω πεντα-
 μέρης θωδεκατημορίῳ ὑπερέχειν.
 αἱ δὲ δύο χρωμαλικαὶ καὶ τῶν δύο
 ἐναρμονίων ὅλον ὡς τῶ διπλασίῳ.
 τὰ δ' ἐστὶν ἐκτρημέριον ἐλαττον διά-
 σημα πρὸ ἐλαττοῦ τῶν μελωδωμέ-
 νων. τὰ δὲ ποιῶνται ἀμελῶδητά
 ἐστίν. ἀμελῶδητον γὰρ λέγομεν, ὃ μὴ
 πάτεται καθ' αὐτὸ ἐν συστήματι. ἢ δὲ
 βαρυτάτη διάτονος τῆς βαρυτάτης
 χρωμαλικῆς ἡμιτονίῳ καὶ θωδεκατη-
 μορίῳ τόνος ὀξύτερος ἐστίν. ὅτι μὲν γὰρ
 τῶ τῆς ἡμιολίας χρώματι ὁ λιχανὸν
 ἡμιόλιον ἔσται ἐπ' αὐτῆς. ἀπὸ ἧς ἡ ἡμι-
 ολίᾳ ὅτι τῶ ἐναρμόνιον, διεσις. ἀπὸ
 δὲ τῆς ἐναρμονίας ὅτι τῶ βαρυτά-
 τῳ χρωματικῷ, ἐκτρημέριον. ἀπὸ ἧς
 τῆς βαρυτάτης χρωμαλικῆς ὅτι τῶ ἡμιόλιον, θωδεκατημέριον τόνος. τὸ

spissum lichanus, chromatica qui-
 dem est; sed chroma, in quo est, ap-
 pellatur sesquialterum. Quæ quar-
 tum finit spissum lichanus, chroma-
 tica quoque est; at chroma, in quo
 est, vocatur tonizum. Lichanus, quæ
 quinto loco adsumtum systema fi-
 nit, quod jam spisso erat majus; quo-
 niam duo intervalla uni sunt æqua-
 lia; est diatonos gravissima. Quæ
 verò sextum finit adsumtum syste-
 ma lichanus, intentissima est diato-
 nos. Itaque gravissima lichanus
 chromatica, toni sexta parte acu-
 tior est enarmoniâ gravissimâ. quo-
 niam diesis chromatica diefi enar-
 moniâ, duodecima toni parte exi-
 stit major. (Oportet enim, unius
 & ejusdem triens, quadrantem su-
 peret; parte duodecima.) atque
 ita perspicuum, quomodo binæ
 dieses chromaticæ binas enarmo-
 nias excedant duplo. quod est toni
 pars sexta; intervallum minus mi-
 nimo eorum quæ canuntur. cujus-
 modi prorsus cani nequeunt. Illud
 enim non posse cani dicimus, quod
 per se non collocatur in systema-
 te. Rursus gravissima diatonos acu-
 tior est chromaticâ gravissimâ, he-
 mitonio & toni parte duodecimâ.
 Nam ad sesquialteri chromatis li-
 chanon ab ista erat hemitonium: à
 sesquialtera verò ad enarmoniam,
 diesis: ab enarmoniâ ad gravissi-
 mam chromaticam, toni pars sex-
 ta. à gravissima chromatica ad ses-
 quialteram, toni pars duodecima.

D

At

At toni pars quarta ex tribus constat duodecimis. ut ita sit perspicuum, dictum intervallum esse à gravissima diatono ad chromaticam gravissimam. Porro intentissima diatonos diatono gravissima, diefi est intentior. Atque ex his manifesti fiunt loci cujusque lichanorum. Namque chromaticâ gravior omnis est lichanos enarmonia: atque omnis diatono gravior, est diatonos, ad gravissimam usque diatonon. Quippe cogitandum, infinitas numero esse lichanos. Vbi enim cunque vocem stiteris in loco, quem lichano competere monstravimus, lichanos existeret. Nec ullum habet vacuum locus ad lichanon spectans. Certe non tantum, ut lichanium capere nequeat. quæ res non parvo fuit dubio implicita. Alii enim de intervallo solum diffentiunt. puta num diatonus sit lichanus, aut contentior, utpote cum una existat enarmonia: at nos non tantum plures unâ in quolibet genere dicimus esse lichanos, sed & addimus, numero esse infinitas. Quæ itaque de lichanis dicenda erant, sic determinata sunt. Porro parypates duo sunt loci. Alter, diatono & chromati communis: alter, harmoniæ propria. Inter se enim communionem habent hæc duo parypatarum genera. Enarmonios itaque est parypate omnis, quæ gravior existit chromaticâ gravissimâ. Chromatica verò, & dia-

πῆξα, ἢ βαρυτέρα τῇ βαρυτέῃ χρωματικῇ. χρωματικὴ δὲ καὶ διάτο-

νὴ περὶ τῆς μέρους ἐκ τριῶν δωδεκα-
τημορίων σύγκειται. ὥς εἶναι φανε-
ρόν, ὅτι τὸ εἰρημένον διάστημά ἐστιν
ἀπὸ τῆς βαρυτέας διατόνης, ὅτι πλὴν
βαρυτέῃ χρωματικῇ. ἢ δὲ σω-
λωνωτέῃ διατόνῳ τῆς βαρυτέας
διατόνης, διέσθ' ἐπὶ σωλωνώτερον. ἐκ
τέτων δὴ φανεροὶ γίνονται οἱ τόποι
τῶν λιχανῶν ἐκάστης. ἥτις γὰρ βαρυ-
τέῃ τῇ χρωματικῇ πᾶσι ἐστὶν ἐναρ-
μόνιῳ λιχανός, ἥτις τῇ διατόνῳ βα-
ρυτέρῳ πᾶσι ἐστὶ διάτονον, μέγελ' ἢ
βαρυτέας διατόνης. νοητέον γὰρ ἀπεί-
ρους τὸν δεξιμὸν πᾶς λιχανός. ἔτι γὰρ
ἀν' εἰσῆς τῇ φωνῇ τῇ ἀποδεδειγμέ-
νης τόπῳ λιχανῶν, λιχανός ἐστι. διά-
κενον δὲ ἔδεν ἐστὶ τῇ λιχανοειδῆς τό-
πος. οὐδὲ τοιαῦτον, οἷον μὴ δέχεσθαι
λιχανόν. ὥς εἶναι μὴ πρὸς μικρὰ τῇ
ἀμφιστήτησιν. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι δια-
φέρονται πρὸς τῇ διαστήματι μόνον.
οἷον πότερον διάτονός ἐστι ἢ λιχανός,
ἢ σωλωνώτερος ὡς μιᾶς εἰσῆς ἐναρμο-
νίας. ἡμεῖς δὲ οὐ μόνον πλείους ἐν
ἐκάστῳ γλῆφ' ἑσθ' εἶναι λιχανός
μιᾶς, ἀλλὰ καὶ περὶ μέγελ', ὅτι
ἀπειροὶ εἰσι τὸν δεξιμὸν. πᾶσι μὲν οὖν
πρὸς τῶν λιχανῶν οὕτως ἀφωρεῖσθαι.
παρυπάτης ἢ δύο εἰσὶ τόποι. ὁ μὲν,
κοινὸς τῇ διατόνῳ, καὶ τῇ χρωματικῇ.
ὁ δὲ ἑτέρῳ, ἴδιος τῇ ἀρμονίᾳ. κοι-
νωνεὶ γὰρ πᾶς δύο γλῆφ' ἢ παρυπαίων.
ἐναρμόνιῳ μὲν οὖν ἐστὶ παρυπάτης

νῳ,

νθ, ἡ λοιπὴ πᾶσα μέχρ' αὖ φωρ-
σμένης. τὸ δὲ διαστηματῶν, τὸ μὲν ὑπά-
της καὶ παρυπάτης, τῷ παρυπάτης καὶ
lichanῶ, ἥτοι ἴσον μελωδεῖται ἢ ἔλατ-
τον. τὸ δὲ παρυπάτης καὶ lichanῶ ἔ-
μειον καὶ ἴσον καὶ ἄνισον ἀμφοτέροις. τέ-
ταρτ' αἶτιον, τὸ κοινὰς εἶναι τὰς πα-
ρυπάτας ἀμφοτέρων τῶν ἡμῶν. γίνεται
γὰρ ἐμμελὲς τετράχορδον ἐκ παρυ-
πάτης τε χρωματικῆς παρυπάτης, καὶ
διατῶν lichanῶ τῶν σωζονῶν. ὁ δὲ
τὸ παρυπάτης τόπος φανερός ἐστι ἐκ
τῶν ἐμπροσθεν, διαμεθεῖς τε καὶ ἐνπεθεῖς
ὅσ' ἐστὶ.

Περὶ δὲ συνεχείας καὶ ἐξέτης, ἀκρι-
βῶς ἐπὶ πάνυ ῥάδιον ἐν ἀρχῇ διορίσκειν,
τύπῳ δὲ περαιτέρον υποσημειῶμαι.
Φαίνεται δὲ τοιαύτη ἡ φύσις εἶναι τῆς
συνεχείας ἐν μελωδίᾳ, οἷα καὶ ἐν τῇ λέ-
ξει πρὸς τὴν τῶν γραμμάτων σωθεῖσιν.
καὶ γὰρ ἐν τῷ διαλέγεσθαι φύσις ἡ
φωνὴ καθ' ἑκάστην τῶν συλλαβῶν πρῶ-
τον ἢ καὶ δεύτερον τῶν γραμμάτων πῆ-
σι, καὶ τρίτον καὶ τέταρτον, καὶ πρῶ-
τον δὲ λοιπὰς ἀριθμῶν. ὡσαύτως καὶ
πάν μὲν πᾶν. ἀλλ' ἐστὶ τοιαύτη τῆς φυ-
σικῆς αὐξήσις τῆς σωθέσεως. τὸ ῥα-
πλοσῶς δὲ καὶ ἐν τῷ μελωδεῖν εἰ-
κὲν ἡ φωνὴ πῆναι κατὰ συνεχείαν
τὰ τε διαστήματα καὶ ὅν' ὀρθόγωνα,
φυσικῶς πᾶσα σωθεῖσιν διαφυλάτ-
τεται, καὶ πᾶν μὲν πᾶν διάστημα με-
λωδεῖται, ἔπε ἴσον, ἔπε ἄνισον. ζη-
τητέον δὲ τὸ συνεχές, ἔχ' ὡς οἱ ἀρ-

tonos, reliqua omnis usque ad de-
terminatam. Intervallum autem,
quod inter hypaten est & parypa-
ten, illi, quod inter parypaten &
lichanon, aut æquale canitur aut
minus. Parypates verò & lichani,
lichani & menses intervallo & æ-
quale & inæquale utrisque. Causa
hujus est, quod utrorumque ge-
nerum parypatæ sint communes.
Congruum enim fit tetrachordum
ex parypate chromatica acutissima,
& diatonâ lichano contentissimâ.
Parypates denique locus manifestus
ex superioribus, quantus est, divi-
sus ac insertus.

Porro de continuitate ac conse-
cutione in principio accurate de-
finire, non adeo est facile. crassius
tamen quædam subnotare conabi-
mur. Adparet ejusmodi quandam
esse continui naturam in melodia,
qualis & in dictione est circa lite-
rarum compositionem. Etenim in
differendo naturâ vox in syllaba-
rum qualibet primam aliquam, &
secundam ex literis ponit, & ter-
tiam & quartam, & secundum re-
liquos numeros: non tamen quam-
libet post quamque; sed est ejus-
modi quoddam naturale compo-
sitionis incrementum. Simili ferè
modo & in modulando vox vide-
tur collocare continenter & inter-
valla & sonos, naturalem aliquam
compositionem observans, non
quodvis post quodque interval-
lum modulans, seu æquale, seu
inæquale. Quærendum autem il-

lud continuum, non quemadmodum Harmonici in diagrammatum condensationibus illud tradere conantur, dum adferunt, sonorum illos consecutione quadam mutua esse positos, quibus contigit minimo ab illis intervallo esse sejunctos. Neque enim, quod dies octo & viginti deinceps caniqueant, voci est imputandum, cum tertiam illa diesin, quicquid etiam faciat, adjungere non possit. quip in acumen, quod minimum modulatur, residuum est ipsius diatessaron. Minora omnia omnino nequit. Hoc verò est aut octuplum diefis minimæ, aut parvo omnino quodam, & incondito minus: at in grave, duabus toniæis diefibis minus modulari nequit. Et certe non est attendendum ad continuum, quando ex æqualibus fiat, & quando ex inæqualibus; sed ad ipsam melodiæ naturam tentandum est respicere, atque alacri animo considerare, quodnam post quodque intervallum nata sit vox in cantu collocare. Si enim post parypaten & lichanum non est possibile propiorem modulari sonum, quam sit mese; hæcce sit post lichanum, sive duplex, sive multiplex finiat intervallum ejus, quod à parypate & lichano continetur. Quo itaque modo, & continuum, & consequens sit quarendum, fere ex dictis patet. Quomodo autem fiat, & quodnam post quodque intervallum & ponatur, & non ponatur,

μονικῇ ἐν ταῖς τῶν διαγραμμάτων καταπυκνώσειν διποδιδόναι περὶ ὧν ταῖς τέτρες διποφαίνοντες τὴ φθόγων ἐξῆς ἀλλήλων κείσθαι, οἷς συμβέβηκε τὸ ἐλαχίστον διάστημα διέχειν ἀπ' αὐτῶν. ἔτι γὰρ ἔμῃ διωάσθαι διέσεις ἐκτὼ καὶ εἰκοσὶν ἐξῆς μελωδεῖσθαι τῇ φωνῇ ἐστίν, ἀλλὰ πῶς τρίτῳ δέσιν, πάντα ποιῆσαι, ἔχ' οἷα τε ἐστὶ προσήγμένα. ἀλλ' ὅτι μὲν τὸ ὅζυ ἐλαχίστον μελωδεῖ τὸ λοιπὸν ἔ' διαποσάρων. τὰ δ' ἐλάττω πάντα ἐξ' ἀδωατέῃ. τῷτο δ' ἐστίν ἥτοι ὁκτώπλάσιον τῆς ἐλαχίστης διέσεως, ἢ μικρῶ πένι παντιπλῶς καὶ ἀμελωδῆτ' ἐλάττω. ὅτι δ' ἐπὶ τὸ βαρὺ, τὸ δύο διέσεων τονιῶν ἐλάττω ἢ διωάσθαι μελωδεῖν. ἔ' δὲ προσεκτίον εἰς τὸ συνεχές, ὅτε μὲν ἐξ' ἱζων, ὅτε δ' ἐξ' ἀνίζων γίνεται. ἀλλὰ πρὸς πῶς τῆς μελωδίας φύσιν περὶ τὸν βλέπειν, κατὰ νοῦν τε προσυμμέμερον, τί μὲν τί πέφυκεν ἡ φωνὴ διάστημα πῆναι καὶ μέλ^ο. ἡ γὰρ μὲν παρυπάτῳ καὶ λιχανὸν μὴ διωάσθαι ἐγγυτέρω μελωδεῖσθαι φθόγον, αὐτῇ ἂν εἴη μὲν πῶς λιχανόν, εἴτε διπλάσιον, εἴτε πολλαπλάσιον διάστημα ὁρίζεσθαι παρυπάτης καὶ λιχανῷ. τίνα μὲν οὕτω τρέπον τὸ, τε συνεχές, καὶ τὸ ἐξῆς δεῖ ζῆεῖν, σχεδὸν δὴλον ἐκ τῆς εἰρημύων. πῶς δ' γίνεται, καὶ τί μὲν τὸ διάστημα πῆναι τε καὶ πῆναι ἐν τοῖς

συχίοις δειχθήσε'). ὑποκείτω μὲν
τὸ πυκνόν, ἢ τὸ ἄπυκνον πηθέμενον σύ-
στημα. ὅτι μὲν τὸ ὅξυ μετέσθεται
ἐλαττον διάστημα ἔ' λειπομέμμεν τῆς
πρώτης συμφωνίας. ὅτι δὲ τὸ βαρὺ,
μὴ ἐλαττον τοναίει. ὑποκείτω δὲ,
καὶ τ' ἐξῆς κειμένων φθόγγων καὶ μέ-
λ' ἐν ἐκάστῳ γήμει, ἥτοι ὅτ' ἐξ ὅ-
της τοῖς πέτρασι διαπεσάρων συμ-
φωνεῖν, ἢ ὅτ' ἐπὶ πέμπτης τοῖς πέντε
διαπέμπει, ἢ ἀμφοτέρως. ὅτι δὲ ἂν τ'
φθόγγων μηδὲν ἢ τέτρων συμβεβη-
κός, ὁ κμελὴ τέτρων εἶναι πρὸς ὅτ'
οἷς ἀσύμφωνός ἐστιν. ὑποκείτω καὶ
πεπάρων γνομέμων διαστημάτων ἐν
τῷ διαπέμπει, δύο μὲν ἴσων ὡς ὅτι τὸ
πολύ τ' τὸ πυκνόν κατεχόντων. δύο καὶ
ἀνίσων, ἔ' τε λειπομέμμεν τ' πρώτης
συμφωνίας, καὶ τ' ὑπεροχής. ἢ τὸ δια-
πέμπει ἔ' διαπεσάρων ὑπερέχειν ἐν-
αυτίως πηθεῖται πρὸς τοῖς ἴσοις. πὰ δ'
ἀνισαί, ὅτι τε τὸ ὅξυ καὶ βαρὺ. ὑπο-
κείτω δὲ, καὶ ὅτ' τοῖς ἐξῆς φθόγ-
γοις συμφωνήσας, διαπέμπει αὐτῆς συμ-
φωνίας, ἐξῆς αὐτοῖς εἶναι. ἀσώθε-
τον δὲ ὑποκείτω ἐν ἐκάστῳ γήμει εἶναι
διάστημα κατὰ μέλ' ἐν, ὃ φωνὴ με-
λωδία μὴ διῶν) διαιρεῖν εἰς τὰ δια-
στήματα. ὑποκείτω καὶ, καὶ τ' συμφώ-
νων μὴ διαιρεῖται εἰς ἀσώθετον με-
γέθη. ἀγνοῖ δὲ ἔστω, ἢ διαπέμπει ἐξῆς
φθόγγων ἔξωθεν τῶν δέχων, ὡς ἐν
ἐκατέρωθεν ἀσώθετον κινεῖται διά-
στημα. ὁ δὲ εἶα καὶ, ἢ ὅτι τὸ αὐτό.

in Elementis monstrabitur. Jam
supponatur, quod si spissum, aut
non spissum ponatur systema; in
acutum nunquam poni minus inter-
vallum eo, quod relinquitur ex pri-
ma consonantia: in grave verò, non
minus tonizo. Supponatur quo-
que, ex deinceps positis in cantu so-
nis, in quocunque genere, aut quar-
tosipsis quatuor, diatessaron conso-
nare: aut quintos ipsis quintis, dia-
pente: aut utroque modo. Cuicun-
que verò sonorum nihil horum ac-
ciderit, illum esse inconditum iis,
quibus non est consonus. Suppo-
natur quoque, cum quatuor sint in
diapente intervalla; duo quidem
ut plurimum æqualia, quæ spissum
continent: duo verò inæqualia; &
istud, quod primæ consonantiæ
est residuum, & excessus, quo
diapente excedit diatessaron; con-
trario modo æqualia in medio col-
locari; inæqualia verò, ad acu-
tum & grave. Porro supponatur,
sonos deinceps sonis consonantes,
per eandem consonantiam; istis esse
deinceps. Incompositum autem sup-
ponatur in quoque genere esse in-
tervallum in cantu, quod vox mo-
dulans in intervalla dividere nequit.
Tandem quoque supponatur, con-
sonum nullum dividi in magnitudi-
nes incompositas. Ductus porro sit
motus, qui per deinceps fiat sonos,
extra principia, in quibus utrinque
unum movetur incompositum in-
tervallum. Rectus verò ductus, qui
in acumen tendat.

Praestat, puto, tractationis modum, quisnam sit, prius percurrere; ut quasi viam, quâ incedendum, praecognoscentes, facilius iter persequamur, scientes quoque, qua ipsius parte versemur: nec ipsi imprudentes falsam de ipsa re opinionem foveamus, quemadmodum Aristoteles semper narrabat, illorum plerisque accidisse, qui à Platone De Bono doctrinam audissent. Etenim advenire quemque, putantem se ex iis, quæ bona homines existimant, aliquid accepturum: puta, divitias, sanitatem, corporis robur; in summa, felicitatem aliquam admirandam. Postquam vero apparuit, sermones esse de studiis liberalibus, Numeris nimirum, & Geometria, & Astrologia; & denique, Vnum tantum esse bonum; omnino, puto, præ-

Bέλλιον ἴσως ἐστὶ τὸ προδιελθεῖν τὸν τρόπον τῆς πραγµαθείας, τίποτ' ἐστίν· ἵνα προγινώσκοντες ὥστερ' ὁδὸν ἢ βαδίσειν, ῥάδιον προδύµεθα, εἰδότες τε καὶ τὸ μέρ' ἐσθλὴν αὐτῆς. καὶ μὴ λάθωµεν ἡµᾶς αὐτοὺς, παρπολαµβάνοντες τὸ πρᾶγµα, καθάπερ Ἀριστοτέλης αἰεὶ διηγείτο, ὅτ' ὡλεσας τῶν ἀκροάτων ὡς Πλάτων πλὴν τοῦ πρᾶξαι ἀκρόασιν παθεῖν. προσίεναι µὲν γάρ, ἕκαστον ὑπολαµβάνοντα λήψεναι τι τῶν νομιζοµένων τέτων ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν. οἷον, πλεῖστον, ὑγείαν, ἰσχυρὸν, τὸ ὅλον, τὸ δίδαιµονίαν πινά γευµάσῃν. ὅτε δὲ φανείσῃ οἱ λόγοι περὶ μαθηµάτων, καὶ ἀρεθµῶν, καὶ γεωµετρίας, καὶ ἀστρολογίας. καὶ τὸ πέρας, ὅτι ἀγαθόν ἐστιν ἐν, παντὶ ἐλῶς οἷµα ὡς ἁπλοῦς

ζόν τι φαίνεται αὐτοῖς. εἴθ' οἱ μὲν ὑποκαπεφρόνεν ἔπεσθαι. οἱ δὲ, καλεμέμφοντο. τί οὖν τὸ αἶπον; ἔπειθεσαν. ἀλλ' ὥστε οἱ ἐρασιχοὶ πρὸς τὸνομα αὐτὸ ὑποκεχηνότες προσήεσαν. εἰ δὲ γὰρ τις οἴσῃ πρὸς ἐξελίξῃ τὸ ὅλον, ἐπεγίνωσκειν ἂν ὁ μέλλων ἀκχεῖν. καὶ ἡ εἴπερ ἤρεσκεν αὐτῷ, διέμενεν ἂν ἐν τῇ εἰρημνίᾳ ὑπολήψῃ. προσέλεγε μὲν οὖν καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης δι' αὐτὸς ταύτας τὰς αἰτίας, ὡς ἐφ' ἡμῶν, πῶς μέλλουσιν ἀκροῶσθαι παρ' αὐτῶν, περὶ τῶν ἐστὶν ἡ πραγματεία, καὶ πῶς. βέλτιον δὲ καὶ ἡμῶν φαίνεται, καθάπερ εἶπαμεν ἐν ἀρχῇ, τὸ προσδεῖναι. γίνεσθαι γὰρ ἐνίοτε ἐφ' ἑκάπερ ἀρμαλία. οἱ μὲν γὰρ, μέγα τι ὑπολαμβάνουσιν εἶναι τὸ μάθημα καὶ ἐσθλόν. ἐνιοὶ μὲν ἔμμενον μουσικῶς ἀκροῶντες τὰ ἀρμονικὰ· ἀλλὰ βελτίους τὸ ἦθ' ὡς ἀκροῦνται τῶν ἐν ταῖς δειξέσι λόγων, ὅτι περὶ ὧν ποιεῖν τῶν μελοποιῶν ἐκάστη. καὶ τὸ ὅλον τῆς μουσικῆς. ὅτι ἡ μὲν ποιῶν, βλάπτει τὰ ἦθ' ἡ δὲ ποιῶν, ὠφελεῖ, τὰ αὐτὸ ὡς ἀκροῦνται. τὸ δὲ ὅτι καθ' ὅσον μουσικῇ διδάσκειν ὠφελεῖν, ἐπὶ ἀκροῦντες ὅλως. οἱ δὲ πάλιν, ὡς ἐφ' ἡμῶν, ἀλλὰ μικρόν τι, καὶ βαλόντιον εἶναι ἀπείροι, μηδὲ τί ποτ' ἐστίν. ἔδεπρον δὲ τῶν ἀληθῶς ἐστίν. ἔπε γὰρ δὲ κατὰ φρόνητόν ἐστιν ὡς νῦν ἔχει τὸ μάθημα. δῆλον δὲ ἔσθαι προῖον.

ter opinionem illud ipsis accidere videbatur. Hinc alii rem utcunque contemnebant: alii vituperabant. Quam horum causam dicimus? Non præcognōrant. Sed ut contentiosi disputatores, ad ipsum nomen hiantes adcurrerant. Quod si quis, puto, totum negotium ante breviter proponeret, cognosceret hoc auditor futurus; ac tum, si ipsi placeret, in dicta opinione persisteret. Quare & ipse Aristoteles easdem has ob causas, ut dixi, prædicebat iis, qui ab ipso aliquid audituri erant, & de quibus tractatio esset, & quomodo. Hinc quoque nobis videtur satius, ut initio diximus, rem præcognoscere. Quippe non raro in utramque partem hic peccatur. Quidam enim magnum quid esse putant doctrinam illam; atque alii non tantum, harmonicis auditis, se fore Musicos; sed moribus quoque probiores, ubi demonstrationes vel obiter auscultarint, quando cujusslibet conficiendi cantus modum tradere conamur; & quod Musices est præcipuum; Hujusmodi moribus esse noxiam; Istiusmodi illis prodesse; hæc, inquam, ubi obiter, auscultarint; at, in quantum Musica juvare possit, nunquam audiverint. Rursus alii, qui quidem non omnino rem putant esse nihili, sed aliquem habere usum, illius imperiti esse nolunt, nec tamen, quid sit, percipiunt. Horum verò nullum veritati consonat. Neque enim, prout

prout nunc doctrina ista comparata est, facile contemni debet. quod manifestum erit in sermonis progressu: nec tanta tamen, ut, quemadmodum aliqui putant, ad omnia sit sufficiens. Multa enim sunt & alia, quæ, ut semper dicimus, ad Musicum spectant. Quippe pars est Harmonice illius habitus, quem Musicus intendit. sicut & Rhythmicæ, & Metricæ, & Organice. De illa itaque, partibusque ejus, dicemus.

Omnino itaque sciendum, considerare nos omnem cantum, quomodocunque vox, & cum intenditur, & cum remittitur, nata est intervalla ponere. Naturali enim motu nos vocem moveri dicimus, nec utcunque intervalla collocare. quorum demonstrationes iis, quæ apparent, consentientes adferre tentamus. non sicut illi, qui ante nos fuere: quorum alii nihil ad rem pertinentia proferunt, dum sensum, tanquam minime accuratum, devitant; causas verò quasdam, ex ratione depromptas, texunt; dicentes, in numerorum quibusdam proportionibus, secundum quas & acutum & grave fiat, celeritates inter se mutuo spectari; orationem certe iis, quæ apparent, quam maxime contrariam. Alii verò, quælibet sine causa & demonstratione recipiunt, cum nec ipsa apparentia, bene enumerarint. At verò nos, cum principia capere conamur, quorum nulla non peritis Musices appareant; tum, quæ ex

ἡ δὲ λόγος, ἔπειτα τηλικούτων, ὥστε αὐταρκεῖς εἶναι πρὸς πάντα, καθάπερ οἰονταί τινες. πολλὰ γὰρ δὴ καὶ ἑτέρα ὑπαρχούσιν ἢ καθάπερ αἰεὶ λέγεται τῷ μουσικῷ. μέρῳ γάρ ἐστιν ἡ ἀρμονικὴ παραμαλία τῷ μουσικῷ ἔξωθεν. καθάπερ ἢ τε ῥυθμικὴ καὶ ἡ μετρικὴ, καὶ ἡ ὀργανικὴ. λεκτέον οὖν περὶ αὐτῆς τε καὶ μερῶν.

Καθόλου μὲν οὖν νοητέον ἔσθαι ἡμῖν τὴν θεωρίαν περὶ μέλους παντός πῶς ποτε πέφυκεν ἡ φωνὴ ὀπτιανομένη καὶ ἀνιερμένη, πρὶν αἰετὶ ἀφαισθῆναι. φυσιολογικῶς γὰρ δὴ τινα φαιδρὴν ἡμεῖς τὴν φωνὴν κίνησιν κινεῖσθαι, καὶ εἶναι ὥς ἐτυχε ἀφαισθῆναι πρὶν αἰετὶ. καὶ τῶν ἀποδείξεων περιώμεθα λέγειν ὁμολογημάτων τοῖς φαινομένοις. ἔκαστος γὰρ οἱ ἐμπροσθεν. οἱ μὲν, ἀλλοτρίοι λογόντες, καὶ τὸ μὲν αἰσθάνονται σκεπτικῶς, ὡς ἔσθαι σὺν ἀκρίβει, νοηταῖς δὲ κατασκευάζοντες αἰτίας, καὶ φασκόντες λόγους τε ἵνας ἀριθμῶν εἶναι καὶ τάχην πρὸς ἄλλα. ἐν οἷς τὸ, πῶς καὶ βαρὺ γίνεσθαι, πάντων ἀλλοτρίωταις λόγοις λεγόντες, καὶ ἐναντιωτάτως τοῖς φαινομένοις. οἱ δὲ, ἀποδεικνύοντες ἕκαστα ἀντὶ αἰτίας καὶ ἀποδείξεως, ἔστιν αὐτὰ τὰ φαινόμενα καλῶς ἐξηριθμηκότας. ἡμεῖς δὲ ἀρχάς τε περιώμεθα λαβεῖν φαινομένων ἀπὸ τοῖς ἐμπειροῖς μουσικῆς, καὶ τὰ ἐκ τῶν συμβαί-

βαίνοντα ἀποδεικνύει. ἐστὶ δὲ τὸ μὲν ἔλον ἡμῖν θεωρία περὶ μέλους παντός· μεσικῆ, ἢ ἡρμοδία ἐν φωνῇ π καὶ ὀργάνοις. ἀνάγκη δὲ ἢ παραμαίεια εἰς δύο. εἰς π πλὴν ἀκρω, καὶ εἰς πλὴν Διάνοιαν. τῇ μὲν γὰρ ἀκρῇ κρένομεν καὶ τῇ Διασημάτων μεγέθη. τῇ δὲ Διανοίᾳ θεωρεῖμεν τὰς τέτων διωάμεις. δεῖ οὖν ἐπεθιδύωαι ἕκαστα ἀκρεβῶς κρίνειν. οὐ γὰρ ἐστίν, ὡς περὶ ἐπὶ τῇ Διαγραμμάτων εἰσισαί λέγειται. ἐστὶν τετὰρ διῃεῖα γραμμῇ. ἔτω κὶ ἐπὶ τῇ Διασημάτων εἰπόντα ἀπὸ λάρχθαι δεῖ. ὁ μὲν γὰρ γωμέτης ἐδὲν χρεῖται τῇ τ' αἰσθήσεως διωάμει. ἔτι γὰρ ἐθίζετο πλὴν ὅψιν, ἔπε πὸ διῃ, ἔπε τὸ περιφέρειν, ἔπε ἄλλο ἐδὲν τῶν πιάτων, οὔτε φαύλως, οὔτε κρίνειν· ἀλλὰ μᾶλλον ὁ τέκτων, καὶ ὁ περὶ δόλης, καὶ ἐπερὰ πνες τῇ πεχνῶν περὶ ταῦτα παραμαίεσθαι. τῷ δὲ μεσικῷ χεδόν ἐστίν ἀρχῆς ἔχουσαι πᾶξιν ἢ τῆς αἰσθήσεως ἀκρεβεία. ἔπε γὰρ ἐνδέχεται φαύλως αἰσθανόμενον, δι' λέγειν περὶ τέτων, ὧν μηδὲνα τρέπον αἰσθάνεται. ἔστι δὲ τετὰρ φανερόν ἐπ' αὐτῆς τ' παραμαίειας. ἐπεὶ δὲ ἀγνοεῖν, ὅτι ἢ τῆς μεσικῆς σωσεις, ἅμα μένοσις πινθ καὶ κινεμεδία, ἐστὶ. καὶ τετὰρ χεδόν Διαπίσης καὶ πᾶν μέρ' αὐτῆς, ὡς εἰπεῖν ἀπλῶς, Διακρίνειν. διῃως γὰρ τὰς τῇ ἡρῶν Διαφορὰς αἰσθανόμεθα. τετὰρ μὲν περὶ ἐχούσας, μέρ' αὐτῶν δὲ μέζων, κινεμεδίων. καὶ πάλιν,

iis contingunt, demonstrare. Est autem nobis in totum contemplatio de omni cantu musico, qui voce fiat & instrumentis. Atque ad duo refertur ista tractatio; ad auditum, & ad intellectum. Auditum enim intervallorum magnitudines iudicamus: intellectu verò horum contemplamur potestates. Assuescere igitur oportet, singula accuratè iudicare. Neque enim est, quod, ut in diagrammatis dici consuevit: Sit hoc recta linea; sic quoque de intervallis dicens suffecturum putet: quandoquidem Geometra sensus viribus non habet opus. Neque enim visum assuefacit, vel rectum, vel circulare, vel aliud quidpiam istiusmodi, seu male, seu bene iudicare; sed potius faber, & cælator, atque aliæ quædam artes circa hæc versantur: At Musico sensus subtilitas ferme principii loco habetur. Plane enim fieri nequit, ut qui male quid sensu percipiat, de hisce, quæ nullo modo sentit, bene sententiam proferat. Atque hoc in ipsa tractatione erit manifestum. Porro non est ignorandum, Musices eam esse constitutionem, ut simul maneat aliquid, & moveatur. Quod ferme per totam artem, omnesque ejus partes, ut summatim dicam, obtinet. Continuo enim generum sentimus differentias, cum illud, quod continet, manet; media verò moventur. Ac rursus, cum

E

eadem

eadem manente magnitudine, hoc vocamus hypaten & mesen; illud, paramesen & neten. Quippe, manente magnitudine, contingit sonorum moveri potestates. Iterum, quando ejusdem magnitudinis plures figuræ fiunt: ut ipsius dia tessaron, & dia pente, & cæterorum. Eodem modo cum ejusdem intervalli, alibi collocati, transitus fit; alibi, non. Rursus in iis, quæ circa rhythmos consideramus, multa ejusmodi fieri videmus. Etenim proportionem manente, per quam genera sunt determinata, pedum magnitudines moventur, propter ductus potestatem. & manentibus magnitudinibus, dissimiles evadunt pedes. Et eadem magnitudo pedem potest & conjunctionem. Perspicuum quoque, & divisionum differentias, & figurarum, circa immobilem aliquam fieri magnitudinem. Et ut in genere dicam, rhythmorum condendorum doctrina multis atque variis movetur motibus: Pedes verò, quibus rhythmos signamus, simplicibus semper & iisdem. Cum ejusmodi itaque habeat naturam Musica, necesse quoque est circa modulatam feriem adfueri & intellectum, & sensum; ad bene judicandum & illud, quod manet; & illud, quod movetur. Atque, ut simpliciter dicam, hujusmodi est Harmonica, quæ vocatur scientia, qualem percensuimus. Accidit autem illi in scptem dividi partes.

ὅταν μὲνονι ᾠδὴ μεγέθους πόδε μὲν καλῶμεν ὑπατίῳ καὶ μέσῳ. πόδε δὲ ᾠδῆς ἀμεσῆ καὶ νητίῳ. μὲνονι ᾠδὴ γάρ ᾠδὴς μεγέθους, συμβαίνει κινεῖσθαι πρὸς τῶν φθόγγων διατάξεις. καὶ πάλιν ὅταν ᾠδὴς αὐτῆς μεγέθους πλείω σχήματα γίνῃται, καθάπερ τῷ τε διὰ πεντάργων, καὶ διὰ πέντε, καὶ ἐτέρων ἀσπῶντως ᾠδῆς, καὶ ὅταν ᾠδὴς αὐτῆς διὰ σχήματα, πᾶς μὲν πηγεμένης μετέβολή γίνῃται. πᾶς δὲ, μή. πάλιν ἐν τοῖς ποτε ᾠδῶν ῥυθμοῖς πολλὰ πεισῶν ὁρῶμεν γινόμενα. καὶ γὰρ μένονι ᾠδὴς λόγος, καθ' ὃν διακρίνεται πρὸς γῆν, πρὸς μεγέθη κινεῖται τὸ πρὸς τῶν διὰ τῶν τῆς ἀγωγῆς δύναμιν. καὶ τὸ μεγεθῶν μόνοντων, ἀνόμοιοι γίνονται οἱ πόδες. καὶ αὐτὸ τὸ μέγεθος πόδα τε διώκει, καὶ συζυγίαν. δηλὰν δὲ ὅτι καὶ αἱ τὸ διακρίσθαι τὸ καὶ σχηματῶν, ποτε μόνον τε μέγεθος γίνονται. καθόλου δὲ εἰπεῖν, ἡ μὲν ῥυθμοποιία πολλὰ καὶ παντοδαπὰς κινήσεις κινεῖται· οἱ δὲ πόδες, οἷς σημαίνονται ᾠδῶν ῥυθμοῖς, ἀπὸ τῆς καὶ πρὸς αὐτῶν αἰσθ. πεισῶν δὲ ἐχέσης φύσιν ἁρμονικῆς, ἀναγκαῖον καὶ ἐν τοῖς ποτε τὸ ἡρμοσμένον συνεθεῖσθαι τῶν τε διὰ νοῦν, καὶ τῶν αἰσθησιν, καλῶς κρίνειν τὸ, τε μόνον καὶ τὸ κινεῖσθαι. ἀπὸ τῆς μὲν οὐκ εἰπεῖν, πεισῶν τῆς ἐστὶν ἡ ἀρμονικὴ κληθεῖσα ὁπσιμή, οἷον διακρίνεται. συμβέβηκε δὲ αὐτῶν διακρίσθαι εἰς ἐπὶ μέρη.

ὧν εἰν ἐν μὲν καὶ πρῶτον, τὸ ἀσ-
 εῖτον τὰ γῆνη, καὶ ποιῆσαι φανερόν,
 τίνων κατὰ μέρησιν, ἢ τίνων κινηθε-
 νων, αἱ διαφοραὶ αὐτῶν γίνονται. τῶ-
 τε γὰρ εἰδὲς πᾶσι διωρεστον τρέψαν
 πινὰ εἰσέτας. ἔπειτα ἐπεταγμενίστο
 πρὸς τὸ δύο γῆνων, ἀλλὰ πρὸς αὐτῆς τὸ
 ἀρμονίας. ἔπειτα, ἀλλὰ οὐκ ἀφαιρέ-
 σεις πρὸς τὸ ὄργανον διηγεσθαι
 μὲν ἐκαστος τὸ γῆνων. αὐτὸ δὲ τὸ πᾶσι
 ἀρχαίαι ἐξ ἀρμονίας χρῶμα π. γίνε-
 σθαι, εἰδὲς ἐπὶ ἐπεβλεψε πᾶσι
 αὐτῶν. εἰδὲς γὰρ καὶ πᾶσι χρῶμα ἐκ-
 σθαι τὸ γῆνων διηγεσθαι, ἀλλὰ τὸ μήτε
 πᾶσι μελοποιῖαι ἐμπειροὶ εἶναι, μή-
 τε συνεσθῆναι πρὸς τοιαύτας ἀφα-
 φορέας ἀπερλελογεῖσθαι. ἐπὶ αὐτὸ
 πως τῶν κατὰ μέρησιν ὅτε τῶν π-
 νες ἦσαν τὸ κινηθῆναι φθόγγων ἐν τῇ
 τῇ γῆνων ἀφαιρέσει. δι' αὐτὸ μὲν οὐκ
 αἰτίας σὺν τῷ διωρεσμοῦ καὶ γῆνη
 πρὸς τὸν, σχεδὸν εἰσὶν αἱ ἐρημίαι,
 ὅτι τῇ διωρεστον, εἰ μέλλομεν ἀφαι-
 ρεῖν τὸ γινόμεναι ἐν τῇ γῆναι ἀφα-
 φορέαις, φανερόν. πρῶτον μὲν οὐκ
 μερῶν ἐπὶ τὸ ἐρημίον.

Δεῖν περὶ τῶν πρὸς ἀφαιρέσεως
 εἶναι, μηδεμίαν τὴν ὑπερχεῖν ἀφα-
 φορῶν αὐτοῖς εἰς διωρεσμοῦ ἀφαι-
 ρεῖν. σχεδὸν τῇ, ὡς ἀπὸ τῶν εἰρη-
 αἱ πρὸς αὐτῶν εἰσὶν ἀφαιρέσεις. ἔπειτα
 τῇ ἀρμονίᾳ, ὅτε καὶ τῷ ἀφαιρέσει
 τὸ ἐκλιμπανόντων τε καὶ ἀφαιρέσεων
 ἀφαιρέσεων, καὶ πᾶσι ἀφαιρέσεων

Quarum una est ac prima, ge-
 nera determinare, & manifestum
 reddere, quibus quandoque ma-
 nentibus, & quibus motis, diffe-
 rentiæ istæ fiant. Nemo enim un-
 quam convenienti modo hoc de-
 terminavit. quod de duobus gene-
 ribus non agerent, sed de ipsa tan-
 tum harmonia. Veruntamen qui
 circa instrumenta occupabantur,
 generum quodlibet distincte sen-
 tiebant: at quando ex harmonia
 fieri incipiat aliquod chroma, ne-
 mo illorum unquam inspexit. Ne-
 que enim secundum omnem colo-
 rem singula genera percipiebant;
 quod nec melopœiæ omnis periti
 essent, nec consuevissent ejusmo-
 di differentias minute scrutari.
 Quinimò nec hoc didicerant, esse
 locos aliquos mobilium sonorum,
 in generum differentiis. Quas igitur
 ob causas genera ante non
 fuerint distincta, ferme illæ sunt,
 quas diximus. Esse verò distin-
 guenda, si differentias, quæ in ge-
 neribus fiunt, sequi velimus, est
 perspicuum. Prima itaque partium
 est, quam diximus.

Altera, ut de intervallis dica-
 mus, nullam quæ ipsis insunt dif-
 ferentiarum, quantum possumus,
 omittentes. Illarum verò pleræ-
 que, ut breviter dicam, fere nun-
 quam sunt consideratæ. Nec tamen
 ignorandum, in quacunque fue-
 rimus omisfarum ac nunquam con-
 sideratarum differentiarum, in illa

nos ignoraturos illas, quæ in modulatis sunt, differentias. Quoniam verò intervalla ad sonos dignoscendos non sufficiunt; omnis enim, ut breviter dicam, intervalli magnitudo pluribus quibusdam potestatibus est communis;

Tertia quædam pars fit totius tractationis, ut de sonis dicamus, tum quot sint, & quò cognoscantur; tum utrum tensiones quædam sint, ut multi arbitrantur, an potestates. Atque istud ipsum; quid sit potestas. Nihil enim horum clare perspicitur ab iis, qui talia tractant.

Quartâ dein parte systemata sint consideranda, & quotnam illa sint, & quæ. & quomodo ex intervallis & sonis consent. Nullo certè modo pars ista ab iis, qui ante nos fuere, contemplationi est subiecta. Neque enim, si omni modo ex intervallis componerentur systemata, nec compositionum ulla contra naturam esset, indagacionem meruissent. Deinde nec omnes systematum differentia ab ullo sunt enumeratæ. Quippe de concinno, aut inconcinno plane verbum nullum protulerunt, qui ante nos fuere. at systematum differentias, alii plane enumerare non instituerent, quod de ipsis tantum septem chordarum systematis, quæ harmonias vocabant, indagacionem facerent: alii, cum instituisent, nullo modo enumerabant, ut illi, qui Pythagoram Zacynthium secta-

τὰς ἐν ταῖς μελωδικαῖς ἀξιοφροσύναις. ἐπεὶ δὲ εἰσὶν ὅσα αὐτῶν καὶ ἀξιοφροσύνη. πᾶν γὰρ, ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν, ἀξιοφροσύνη μέρους τῶν πλεονόντων πινῶν διωάμεων κοινόν ἐστι.

Τρίτον δὲ ἂν εἴη μέρος τῆς ὅλης πραγματείας, τὸ περὶ φθόγγων εἰπεῖν, ὅσοι τε εἰσὶν, καὶ τίνας γνωρίζοντες, καὶ πόσον τὰς πένες εἰσὶν, ὥστε οἱ πολλοὶ ὑπολαμβάνουσιν, ἡ διωάμεως καὶ αὐτῶν τῶν τίπων ἐστὶν ἡ διωάμεως. εἰδέν γὰρ τῶν ποιῶν διαφροσύνη κατὰ φύσιν ὑπὸ τῶν ποιῶντα πραγματευομένων.

Τέταρτον δὲ ἂν εἴη μέρος, τὰ συστήματα θεωρῆσαι, πόσα τε εἰσὶν, καὶ ποῖα ἅπτα. καὶ πῶς ἐκείνη τῶν ἀξιοφροσύνη καὶ φθόγγων συνθεσῶν. εἰδέν γὰρ τῶν τρόπων θεωρῆσαι τὸ μέρος τῶν ὑπὸ τῶν ἐμπροσθεν. ἐπεὶ γὰρ εἰ πᾶν τῶν τρόπων ὅσα τῶν ἀξιοφροσύνη καὶ συστήματα, καὶ μηδεμία τῶν συνθεσῶν πᾶσα φύσιν ἐστὶν, ὅπως ἐπεὶ περὶ χηκεν, εἰδέν αἱ ἀξιοφροσύναι πᾶσαι τῶν συστημάτων ὑπὸ εἰδένος ἐξηγεῖσθαι. περὶ μὲν γὰρ ἐμμελῆς, ἡ ἐκμελῆς ἀπλῶς εἰδέναι λόγον περὶ ὧν οἱ πρὸ ἡμῶν. τῶν συστημάτων τὰς ἀξιοφροσύναις, οἱ μὲν ὅλως ἐκ ἐπιχειρήσεων ἐξαριθμεῖν, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν μόνον τῶν ἐπιχειρήσεων, αἱ ἐκάλουν ἀρμονίας, τῶν ὅπως ἐκτελεῖται ἐπιτελεῖται. οἱ δὲ ἐπιχειρήσεις, εἰδέναι τῶν ἐξηγεῖσθαι. κατὰ φύσιν οἱ Πυθαγόραν καὶ Ζακύνθιον, καὶ Ἀγρί-

νορας

νορα τῷ Μιτυλῳαῖον. ἔστι δὲ ποιῶν
πὺς ἢ ποὺ τὸ ἐμμελές πῃ καὶ ἄκμελές
τάξις, οἷα καὶ ἢ ποὺ τῷ γραμμάτων
συνήσεις ἐν τῷ ἀγαλέματι. ἔτι πάν-
τα τρέπον ἐκ τῶν αὐτῶν γραμμάτων
συνιημερῆ ξυλλαβὴ γίνεται, ἀλλὰ
ποῶς μὲν ποῶς δὲ ἔ.

Πέμπτον δὲ ἔστι τῷ μερῶν, τὸ ποὺ
ἐστὶ πόνος, ἐφ' ὧν πημερῶν πᾶς συ-
στήματα μελωδεῖται. περὶ ὧν ἔδει
ἔδεν εἰρηκεν. ἔτι τίνα τρέπον ληπτόν,
ἔτι ποῶς τί βλέποντας τὸν ἀριθμὸν
αὐτῶν ἀποδοῖον ἐστίν, ἀλλὰ παρῆ-
λως εἰοικε τῇ τῷ ἡμερῶν ἀγωγῇ, τῷ
ἀρμονικῶν ἢ περὶ τῶν τόνων ἀποδοσις.
οἷον ὅταν Κορίνθιοι μὲν δεκάτῳ ἀγω-
σιν. Ἀθῶναῖοι δὲ πέμπτῳ. ἔπειτα δὲ
πινες, ὁ γὰρ οἱ μὲν τῷ Ἀρ-
μονικῶν λέγεται βαρυτάτον μὲν τὸν
ὑποδάρον τῶν τόνων. ἡμιτονίῳ δὲ ὀξύ-
τερον τῶν μίξολυδίων. τῶν δὲ
διῆμιτονίῳ τὸν δῶρον. τῷ δὲ δωρίῳ,
τόνῳ τὸν Φρύγιον. ὡσαύτως δὲ καὶ
τῷ Φρυγίῳ τὸν λυδίον ἐπὶ τὸν τόνον. ἔ-
πειτα δὲ ποῶς πᾶς εἰρημένοις τῷ ὑπο-
φρύγιον αὐλὸν πορρῆθῆσιν ὅτι τὸ
βαρύν. οἱ δὲ αὖ ποῶς τῷ τῷ αὐλῶν
τρυπησιν βλέποντες, τρεῖς μὲν ἐστὶν
βαρυτάτας τρεῖσι δέεσιν ἀπ' ἀλλή-
λων χωρίζονται, τὸν πε ὑποφρύγιον,
καὶ τὸν ὑποδάρον, καὶ τὸν δῶρον.
τὸν δὲ Φρύγιον ἀπὸ τῶν δωρίῳ τό-
νῳ. τὸν δὲ λυδίον ἀπὸ τῶν Φρυγίῳ πάλιν
τρεῖς δέσεις ἀφιστρέσιν. ὡσαύ-
τως δὲ καὶ τὸν μίξολυδίον τῷ λυδίῳ. τί δὲ ἔστι, ποῶς ὁ βλέποντες

bantur, & Agenorem Mitylenæum.
Porro ejusmodi quidam est circa
concinnum. & inconcinnum or-
do, qualis & circa litterarum com-
positionem in fermocinando. Non
enim ex litteris, quolibet modo
compositis fit syllaba; sed alio qui-
dem, alio non.

Quinta pars est, quæ circa to-
nos versatur, in quibus posita sy-
stemata modulamur. De quo nul-
lus quidquam prodidit. nec quo
illi sint sumendi illo; nec ad
quid respicientes illorum nume-
rum reddere debeamus. Plane ve-
rò similis res est dierum numera-
tionem, Harmonicorum de tonis
traditio. ut cum Corinthii deci-
mam numerant, Athenienses, quin-
tam; alii quidam, octavam: Sic
Harmonicorum quidem alii gra-
vissimum tonorum dicunt Hypo-
dorium. hemitonio acutiorem hi-
scæ Mixolydium. his rursus hemi-
tonio, Dorium. Dorio Phry-
gium, tono. sic quoque Phrygio
Lydium tono alio. alii dictis Hypo-
phrygiam tibiam addunt in grave.
Alii rursus ad tibiarum perforatio-
nem respicientes, tres gravissimos
tribus inter se diebus separant,
nimirum Hypophrygium, & Hypo-
dorium, & Dorium. Phrygium au-
tem à Dorio, tono. Lydium à Phry-
gio tribus diebus remouent. Sic
quoque Mixolydium à Lydio. Quid

verò sit, ad quod respicientes tonorum distantiam ita facere in animum induxerint, non dixerit. Effe autem condensationem istam inconcinnam, & omnimode inutilem, in ipsa erit tractatione manifestum.

Quod verò eorum quæ modulatur, quædam sint simplicia; quædam mutationem recipiant, de Mutatione fuerit dicendum. Et primò illud, quidnam sit mutatio, & quomodo fiat. Dico autem, quasi passionem quandam contingere in melodiæ ordine. Deinde quot sint in universum mutationes, & in quot intervallis. De his enim vel demonstratione suffultum, vel eâ carens, nemo quidquam prodidit.

Ultimò dicendum de ipsa Melopœia. Quoniam enim in iisdem sonis, per se indifferentibus, multæ ac variæ fiunt cantuum formæ, perspicuum est, hoc ex vario fieri ipsorum usu. atque hoc Melopœiam vocamus. Quæ itaque circa modulatam seriem versatur tractatio, per dictas partes progressa, ejusmodi capiet finem.

Quod verò eorum, quæ modulatur, quodque & auditu & intellectu percipere secundum omnem differentiam, ea, quæ fiunt, consequatur, ex dictis est manifestum. Quippe cætus, ut reliquæ partes Musicæ omnes, in generatione consistit. Ex duobus enim hiscæ Musicæ intel-

ἔτω ποιῶσθαι τὴν ἀξίωσιν τῶν τόνων περιεγυμνῶσαι, ἔδεν εἰρήκασιν. ὅτε δὲ εἰσιν ἡ κατὰ πόνων σὺν μελῆς, καὶ πάντα τρεῖς ἀρχῆς Θ, φα-
ραρὸν ἐπ' αὐτῆς ἔσται τῆς πρᾶγμα-
τείας.

Ἐπεὶ δὲ τὰ μελωδωμένων ἐστὶ τὸ μὴ ἀπὸ αὐτῶν πρὸς αἰματέσθολα, περὶ μετέσθολῆς ἀν' εἴη λεκτεῖον. πρῶτον μὲν αὐτὸ, τί ποτ' ἐστὶν ἡ μετέσθολῆ, καὶ πῶς γινώσκον. λέγω δὲ οἷον πάρεχον πρὸς συμφοῶνσι Θ ἐν τῇ τῆς μελωδίας τάξει. ἐπειὶ πῶς εἰσὶν αἱ πᾶσαι μετέσθολαι, καὶ κατὰ πῶς ἀξίωματα. περὶ γὰρ τέτων ἐδοὺς ἐ-
δενὸς εἰρηλα λέγει Θ, ἔτ' ἀποδεικ-
νὸς, ἔτ' ἀναπόδεικτον Θ.

Τελειῶν δὲ τὸ περὶ αὐτῆς τῆς με-
λωδίας. ἐπεὶ γὰρ ἐν ταῖς αὐτοῖς φησὶ γ-
γοις, ἀδιαφόροις εἶσι τὸ καθ' αὐτῆς,
πολλὰ τε καὶ παντοδαπὰ μορφὰ με-
λῶν γίνονται, δῆλον ὅτε ὡς τὰ τῶν χροῶ-
σιν τῶν γῶνσι ἀν. καλεῖται ἡ τῶν μελο-
ποιῶν. ἡ μὲν οὖν περὶ τὸ ἡρμοσμένον
πρᾶγματεία, ἀξί τ' εἰρημένων μερῶν
πρὸς τὸ εἶναι, τοῦτον λήψεται τέλος Θ.

Ὅτι δὲ τὸ ξυμπίπτειν τῶν μελωδ-
μῶν, τῇ τε ἀκοῇ καὶ τῇ ἀξίωσιν
κατὰ πᾶσαν ἀξίωσιν πῶς γινόμε-
ναις ὡς καλεῖται. ἐκ γῶνσι γὰρ δὴ
τὸ μέλ Θ, κατὰ πῶς καὶ τὰ πρὸς
μέρη τῆς μουσικῆς. ἐκ δύο γὰρ τέ-
των ἡ τῆς μουσικῆς συνέσις ἐστὶν, αἰ-
σθησεώς τε καὶ μνήμης. αἰσθάνε-
σθαι

ὅσα μὴ γὰρ δεῖ τὸ γινώσκον μνημο-
 νεύειν ἢ τὸ γινώσκ. καὶ ἄλλον ἢ πρό-
 πον ὅκ' ἐστὶ τοῖς ἐν τῇ μεσοκῇ ὡδὲ κα-
 λαθεῖν. ἃ δὲ πινες ποιῶνται τέλη τῆς
 ἀρμονικῆς καλεσθῆναι πραγματείας.
 οἱ μὲν τὸ ὡδὲ σφαιραίνεσθαι καὶ μέλη,
 φάσκειν περὶ αὐτῶν εἶναι ἔξωθεν αὐτῶν
 μελωδεμένων ἕκαστον. οἱ δὲ ἐν τῷ πε-
 ρὶ αὐτῶν αὐλὰς θεωρεῖν, καὶ τὸ ἔχειν
 εἰπεῖν, τίνα πρόπον ἕκαστος τῶν αὐλ-
 μένων, καὶ πόθεν γίνεσθαι. τὸ δὲ ταῦτα
 λέγειν πανελῶς ἐστὶν ὅλα πινὸς διη-
 μαρτηκότης. ἔτι γὰρ ὅτι περὶ τῆς
 ἀρμονικῆς ὁπισθίας ἐστὶν ἡ ὡδὲ σφαι-
 ραίνεσι, ἀλλὰ ἔτι μᾶλλον ἔτι. εἰ
 μὴ καὶ τῆς μεσοκῆς, τὸ γράψασθαι
 τῶν μετρῶν ἕκαστον. εἰ δὲ ὡς περὶ ὁπ-
 τῶν ὅκ' ἀναγκαῖον ἐστὶν, τὸν δυ-
 νάμειον γράψασθαι τὸ ἰαμβικόν,
 ἕως ἔχει καὶ ὁπὶ τῶν μελωδεμέ-
 νων. ἔτι γὰρ ἀναγκαῖον ἐστὶν τὸν γρά-
 ψάμειον τὸ Φρύγιον μέλος, καὶ
 εἰδέναι, τί ἐστὶ τὸ Φρύγιον μέλος.
 δηλον ὅτι ὅκ' αὐτὴ τῆς ἐρημένης
 ὁπισθίας περὶ αὐτῶν ἡ ὡδὲ σφαιραίνεσι.
 ὅτι δὲ ἀληθῆ καὶ λεγόμενα, καὶ
 ἐστὶν ἀναγκαῖον τῷ ὡδὲ σφαιραίνε-
 ναι μόνον καὶ μεγάλῃ τῶν ἀφαιρέσεων
 διακρίνεσθαι, φανερόν ἔστιν αὐ-
 τῶν ὁπισθοπομπῶν. ὅτι γὰρ πᾶσι μὲν
 σημεία τῶν ἀφαιρέσεων, οὐ κατ'
 ἕκαστον τῶν ἐνυπαρχῶν αὐτοῖς ἀφαι-
 ρῶν ἴδιον πᾶσι σημείον, οἷον
 ἔτι ἀφαιρέσεων τυγχάνουσιν αἱ δι-

ctus constat, sensu scilicet &
 memoria. quandoquidem sentire
 oportet, quod sit; memoriâ verò
 retinere, quod est factum. Alio
 modo ea, quæ in Musicis sunt,
 consequi non licet. Quos autem
 quidam ejus, quæ Harmonice vo-
 catur, tractationis faciunt fines.
 dum alii quidem dicunt, adnotare
 cantus esse finem intelligendi sin-
 gula quæ canuntur: alii verò, cir-
 ca tibias contemplationem; & ut
 dicere quis possit, quonam modo
 singula eorum quæ tibiâ canuntur,
 fiant, & unde. Hæc sanè dicere
 hominis est, qui toto cælo aber-
 ret. Tantum enim abest, ut Har-
 monicæ scientiæ finis sit ista ars
 adnotandi, ut nec partem ipsius
 ullam constituat. nisi & Metricæ,
 quodlibet scribere metrum. Vti
 enim in istis non est necesse, ut,
 qui scribere possit jambicum, quo-
 que sciat illud metrum; sic quo-
 que comparatum est in iis quæ ca-
 nuntur. Non enim necesse est, ut,
 qui Phrygium scripserit cantum,
 quoque sciat, quid sit cantus Phry-
 gius. Quare planum, non esse di-
 ctæ scientiæ finem istam adnotandi
 artem. Atqui vera esse quæ dicun-
 tur, nec necesse esse, ut, qui tan-
 tum adnotat magnitudines, inter-
 valla distincte sciat, manifestum
 fuerit inquirentibus. Qui enim in-
 tervallorum ponit notas, non ad
 unamquamque, quæ ipsis insunt,
 differentiarum, peculiarem ponit
 notam. Vti ipsius diatessaron com-
 plures

plures sunt divisiones, quas generum faciunt differentiarum: seu, quod idem, plures facit figuras ordinis in-compositorum intervallorum commutatio. Atque idem illud de potestatibus dicemus, quas tetrachordorum naturæ faciunt. siquidem hyperbolææ sonus, & meles, & hypates eadem scribitur notæ; at potestatum differentias notæ non diffiniunt, quod ad magnitudines tantum pertineant, nec quid ultra præstent. Nullam autem totius Musicæ intellectus esse partem, dignoscere ipsas magnitudines, quodammodo in principio diximus. Facile quoque, ex iis, quæ dicuntur, id est conspicere. Neque enim tetrachordorum, neque sonorum facultates reddunt notas: neque generum differentias. nec, ut breviter dicam, compositorum & in-compositi differentiam: nec quod simplex, & quod mutationem habet: neque Melopœorum modos: quin nec aliud ullum, simili ratione differendo, per ipsas magnitudines innotescit. Si igitur ex ignorantia istam habuere opinionem qui Harmonici vocantur, non quidem, quod ad mores, fuerint absurdi; ignorantia verò pertinaci atque magnâ ipsos implicari est necesse. Quod si autem hoc perspexerint, non esse dictæ scientiæ finem adsignare; sed in idiotarum gratiam, ut opus aliquod, quod oculis pateret, efficere conarentur, hanc proposuisse opinionem; magnam rursus istius

αῖρέσεις ἔσται παλαιοί, αἵς πιεῖσιν αἱ τῶν γῆλων διαφοράι. ἡ ἁρμονία παλαιοὶ ποιεῖ τῆς τ' ἀσπυγέτων διαστημάτων πείξεως ἀλλοίωσις. τὸ αὐτὸν δὲ λόγον, καὶ περὶ τῶν δυναμέων ἐρεῖται, αἵς αἱ τῶν τετραχόρδων φύσεις ποιεῖσι. τὸ γὰρ ὑπερβολαίας, καὶ μέσης, καὶ ὑπάτης, τῷ αὐτῷ ῥεάφειαι σημείῳ. πᾶς ὃ τῶν δυναμέων διαφοράς, καὶ διορίζεται σημείῳ μέχρι τῶν μεγεθῶν αὐτῶν, καὶ ὁδοῦ παρρηγέρω ὃ μηδέν. Ὅτι ὃ ἔδεν ἐστὶ μέρος τῆς συμπύσεως ξυώσεως τὸ διακιδανέωται τῶν μεγεθῶν αὐτῶν, ἐλέγχῃ μὲν πῶς καὶ ἐν δόχῃ. ῥαδίον ὃ καὶ ἐν τῷ ῥηθησμένῳ σωιδεῖν, ἔπε γὰρ πᾶς τῶν τετραχόρδων, ἔπε πᾶς τῶν φθόγγων δυναμεις, ἔπε πᾶς τῶν γῆλων διαφοράς. ἔπε, ἀπὸ τῶν ἐπείν, πῶν τῶν σωγέτων, καὶ πῶν τῶν ἀσπυγέτων διαφορᾶν. ἔπε τὸ ἀπλῆν, καὶ μετὰ πολλῶν ἔχον. ἔπε ὅτι μελοποιῶν τρέπας. ἔπε ἄλλο ἔδεν ἀσπυγέτως ἐπείν δι' αὐτῶν τῶν μεγεθῶν γίνεσθαι γνώριμον. εἰ μὲν ἔν δι' ἀγνοίαν πῶν ὑποληψιν πᾶν πῶν ἐχέκασιν οἱ καλῶμενοι ἁρμονιστοί, τὸ μὲν ἡθ' ὅτι ἂν εἴεν ἀποποιῶν πῶν δι' ἀγνοίαν, ἰσχυρῶς πῶν καὶ μεγάλῳ εἶναι παρ' αὐτοῖς ἀναγκαῖον. εἰ ὃ σωροῶντες, ὅτι ὅτι ἔστι τὸ ὠδισμαίνεσθαι πέρας τῆς ἐρημένης ὁπισθήκης, χαλεζόμοι ὃ πῶς ἰδιώταις, καὶ περὶ ἁρμονιστοῖς διδόναι ὁφθαλμοειδές π' ἔργον, πᾶν πῶν ἐκείνους τῶν ὑποληψιν. μεγάλῳ αὐτοῖς

αὐτὸς αὐτῶν ἀποπῖαν ἔτρεπε κατὰ
 γούινω. περὶ τὸν μὲν, ὅτε κερτὶν οἴ-
 νηαι δεῖν κατὰ σκοπὸν ἀζειν τῶν ὀπισθη-
 μῶν, τὸν ἰδιώτην. ἀποπῖν γὰρ ἂν
 εἴη πρὸ αὐτῶ μανθάνων τε καὶ κερτίνων
 ὁ αὐτός. ἐπειδὴ ὅτε πωιέναι πηξίτες
 φανερόν τι ἐργον, ὡς αἰσθῆναι, ἀνά-
 παλιν πηξέας. παντὶ γὰρ ὁφθαλ-
 μοφανὲς ἐργον πέρας ἐστὶν ἡ ξυμπίπτει-
 σις. τὸ γὰρ ὀπισθῆναι πᾶσι καὶ κερτίνων, τε-
 τίςιν ἢ πᾶσι χεῖρας, ἢ τινὶ φωνῇ;
 ἢ τὸ σῶμα, ἢ τὸ πνεῦμα, ἢ ὅ, τι οἴε-
 ται; πολὺ τι διαφέρει τῶν αἰσθητῶν
 ὀργάνων, ὥστε οὐκ ὀρθῶς διανοεῖται.
 εἰ δὲ τινὶ ψυχρῷ πα καταδεδυκαὶς
 ἐστὶν ἡ πῶσις, καὶ μὴ παρὰ χεῖρον,
 μηδὲ πῶσι πολλοῖς φανερόν, κατὰ
 περ αἵτε χερσὲς γίγναι, καὶ τὰ λοιπὰ
 τῶν τοιούτων. εἰ δὲ τὸ ἄλλως ὑπο-
 ληπτόν ἐστιν τὸ εἰρημνῆμα. διημαρ-
 τήκεναι γὰρ σύμβησθαι τὰ ληθῆς, εἰάν
 τὸ μὲν κερτίνον, μήτε πέρας, μήτε κύ-
 ρον ποιῶμεν, τὸ δὲ κερνόμενον,
 κύρτον τε καὶ πέρας. εἰ δὲ ἥτιον δὲ
 ἐστὶ ταύτης ἢ πρὸς οὐτὸ ἄλλως ὑπολη-
 ψας ἀποπῖν. μέγιστον μὲν οὖν, καὶ
 κατὰ μάλιστα τῶν ἀμαρτημάτων
 ἐστὶ, τὸ, εἰς ὄργανον ἀνάγειν τινὶ ἔ-
 ηρμοσμένῃ φύσιν. δι' εἰδέν γὰρ ὅτι
 πῶσι ὀργάνοις ὑπαρχούτων, τοιούτων
 ἐστὶ τὸ ἡρμοσμένον, εἰ δὲ ταύτῃ
 πᾶσιν ἔχον. εἰ γὰρ, ὅτε ὁ αὐτὸς τε-
 πήμαται τε καὶ τοιούτως ἐχθρῶν, τὰ λοι-
 πὰ τῶν τοιούτων. ὅππῃ χερσὲς γίγναι, τινὶ

ipforum moris absurditatem da-
 mnāntia. Et primum quidem, quod
 scientiarum judicem constituen-
 dum putent idiotam. Explodendus
 enim fuerit, qui & discere quid
 velit & idem judicare. Deinde
 quod, dum ex sua opinione intel-
 ligendi finem ponunt opus aliquod
 manifestum, conversum ponant.
 Omnis enim oculis patentis operis
 finis est intelligentia. Quippe illud,
 quod moderatur omnia & judicat,
 hoc est, aut manus, aut vocem, aut
 os, aut spiritum, aut quodcunque
 quis putarit; multum differt ab in-
 animis instrumentis. ut hoc non
 satis recte intelligatur. Sin intelli-
 gentia aliquid est quod in anima
 lateat, nec in conspectu sit, atque
 omnibus manifestum, ut sunt quæ
 manu fiunt, & ejusmodi reliqua;
 non propterea se aliter, quæ dixi-
 mus, habere putandum. Quippe à
 veri scopo aberraverimus, si qui-
 dem quod judicat, nec finem fa-
 ciamus, nec dominans; id verò,
 quod judicatur, & dominans & fi-
 nem. Porro non minus hac absur-
 da est quæ circa tibias versatur opi-
 nio. Quin maximum, & omnino
 crassum peccatum est, ad instru-
 mentum adducere modulatæ seriei
 naturam. Neq; enim in instrumen-
 tis aliquid est, propter quod mo-
 dulata series sit talis; nec, quod ejus-
 modi habeat ordinem. Non enim,
 quod tibia foramina habeat & cavi-
 tates, & id genus cætera: ad hæc
 quod operationem, partim à ma-
 nibus,

nibus, partim à reliquis partibus, à quibus intendi solet & remitti; propterea consonat dia tessaron, aut dia pente, aut dia pason: aut reliquorum intervallorum quodque convenientem capit magnitudinem. Quinimò si vel omnia ista existant, nihilo tamen minus in pluribus à modulata serici ordine tibiæ aberrant. Nec pauca sunt, quæ præterea faciant. Nam & auferunt aliquid, & adjiciunt, dum & spiritu intendimus & remittimus, atque aliis causis operamur. ut evidens sit, nihil differre, num bene quid dicas fieri in tibiis, an malè.

• Hoc tamen contingere non oportebat, si quidem aliqua esset utilitas modulati ad instrumentum relationis: sed simulac ad tibiis adduceretur cantus, statim sine distorsione atque errato justus esse deberet. Verumenimverò nec tibiæ, nec aliorum instrumentorum ullum unquam modulati naturam confirmabit. Ordinem enim ex modulati natura omnino admirabilem accipit instrumentorum quodvis, in quantum potest. sensu ipsis assistente, ad quem & hæc, & cætera, quæ in Muscis sunt, referuntur. Quod si quis putet, quod foramina cernat singulis diebus eadem; tum chordas intentas eadem; propterea se inventurum modulatam seriem in iis permanentem, eundemque ordinem servan-

μοσμήριον ἐν αὐτοῖς διαμήριον τι,

ῥῆν δὲ τῶν χειρῶν· τὴν δὲ δὲ τῶν λοιπῶν μερῶν, οἷς ὑπερίεναι τε καὶ ἀνιέναι πέφυκε, διὰ τῶν συμφωνει τῶν διὰ πασάρων, ἢ διὰ πέντε, ἢ διὰ παζῶν, ἢ τῶν ἄλλων διαστημάτων ἕκαστη λαμβάνη τὸ προσήκον μέγεθος. πάντων γὰρ τῶν ὑπαρχόντων, ὅθεν ἦθ' οὐκ αὐτὸ πλεονάζουσι οἱ αὐλοὶ τῶν ἡρμοσμένων τάξεως. ἐλίσσεται δὲ εἰς, ἀτυχάνουσι ποιῆντες πάντα ταῦτα. καὶ γὰρ ἀφαιρῆντες, καὶ προσθεσάμενες, καὶ τῶν πινύμαζον ὑπερίενοντες, καὶ ἀνιέντες, καὶ τῶν ἄλλαις αἰθίαις ἐνεργῆντες, ὥς εἶναι φανερόν, ὅλα ὅθεν διαφέρει λέγειν τὸ καλῶς ἐν τοῖς αὐλοῖς ἔχει κακῶς. οὐκ ἔστι δὲ τῶν συμβαίνειν, ἅπερ πῶς ἐστὶν ἐν τῷ ἡρμοσμένῳ ὄργανον ἀναγωγῆς. ἀλλ' ἅμα τε εἰς τὰς αὐλὰς ἀνῆχται τὸ μέλος, καὶ ὅθεν ἀσχετὸς εἶναι, καὶ ἀναμάρτητον, καὶ ὁρθόν. ἀλλὰ γὰρ ἔτι αὐλοὶ, ἔτι τῶν ἄλλων ὅθεν ὁργάνων ποτὲ βεβαιώσεται τῶν ἡρμοσμένων φύσιν. πᾶν γὰρ πᾶσα κατὰ τὴν φύσιν τῶν ἡρμοσμένων ἡνωμαστὴν μετὰ λαμβάνει τῶν ὁργάνων ἕκαστην, ἐφ' ὅσον διώμαζαι, τὴν αἰσθητικῶς αὐτοῖς ὑπερίεναι, πρὸς τὴν ἀνάγκην καὶ ταῦτα, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν κατὰ μεσοπλή. εἴς τις οἶσται, ἔτι τὰ τετυπημένα ὅρα πάντα ἕκαστης ἡμέρας, πᾶς χορδὰς ἐνέτακται πᾶς αὐτῶς, διὰ τῶν ὁρήσεων τῶν ἡρμοσμένων ἐν αὐτοῖς διαμήριον τι, καὶ τὴν αὐτὴν τάξιν διαζῶζον, παν-
πλωῶς

πλῶς Οἰήτης. ὥστερ γὰρ ἐν ταῖς χορδαῖς οὐκ ἔστι τὸ ἡρμωσμένον, ἐὰν μή τις αὐτὸ διὰ τῆ χειρουργίας προσαραγῶν ἀρμόσῃαι· ἔτις δὲ ἐν τῆς τρυπήμασιν, ἐὰν μή τις αὐτὸ χειρουργία προσαραγῶν ἀρμόσῃαι. ὅτε δὲ ἐδὲν τ' ὄργανων αὐτὸ ἀρμόσῃαι, ἀλλ' ἢ αἰωθεῖς ἔστιν ἢ τέκε κυρτά, θῆλον ὅτε ἐδὲ λόγῳ δεῖται. Φανερόν γάρ. θυμασὸν γ', εἰ μήδ' εἰς τὰ πιαῦτα βλέποντες, ἀφίστηναι τῆς πιαύτης ὑπολήψεως, ὁρῶντες ὅτι κινεῖται οἱ αὐλοὶ, καὶ ἐδέσπῃ ὡσαύτως ἔχουσιν, ἀλλ' ἔκαστα τ' αὐλεμμένων μετὰ βλάβει πῆς αἰτίας ἀφ' ἧν αὐλεῖται, χεδόν δὲ Φανερόν, ὅτι δι' ἐδεμῖαν αἰτίαν εἰς οὗτ' αὐλὰς ἀνακίεον τὸ μέλ^ο. ἔπε γὰρ βεβαιώσθ' τὴν τ' ἡρμωσμένην τάξιν τὸ εἰρημνὸν ὄργανον, ἔπε εἰς πῆς ὡήθῃ δέσιν εἰς ὄργανόν τι ποιῶσθαι τὴν ἀγωγὴν, εἰς οὗτ' αὐλὰς ὡς ποιή-
 ρεον, ἐπειδὴ μάλιστα πλανᾶται, καὶ κτ' τὴν αὐλοποιίαν, ἔ κτ' τὴν χειρουργίαν, καὶ κτ' τὴν ἰδίαν φύσιν.

Α' μὲν οὖν προσδέλθοι τις ἀνὰ πῆς τ' ἀρμονικῆς καλεμμένης πραγμα-
 τείας, χεδόν ἐστὶ πῶτα. μέλλουσι δὲ
 ὀππαιρεῖν τῇ πῆς τὰ στοιχεῖα πρ-
 αγματεία, δεῖ προσδιανοηθῆναι τὰ πι-
 ἀδε. Ὅτι οὐκ ἐνδεχέσθαι καλῶς αὐ-
 τὴν διεξέλθῃν μὴ προϋπαρξάντων
 ὀργάνων τ' ῥητισμῶν. Πρῶτον μὲν, αὐ-
 τῶν τ' Φαινομένων καλῶς ληφθέν-
 των. ἔπειτα διοραθέντων ἐν αὐτοῖς τ'

tem, omnino ille stultus. Vt enim in chordis non est modulata series, nisi quis illam manuum operatione adducendo constituerit; sic neque in foraminibus, nisi manuum solertiā illam quis induxerit. Iam verò, instrumentorum nullum ipsum per se modulatum ordinem accipere; sed sensum hujus esse dominum, adeo liquet, ut nec verbo egeat. Ad oculum enim patet. Quare mirandum, quod cum talia inspicunt, ab ejusmodi opinione non recedant. quando vident, moveri tibias, & nunquam eodem se habere modo; sed singula quæ tibia canuntur variare, prout ab his aut aliis causis proveniunt. Vnde utcunque patet, nullam esse causam, cur ad tibias adducatur cantus. Neque enim modulati ordinem firmabit dictum illud instrumentum; neque, si quis putaret, ad instrumentum aliquod cantum esse referendum, ad tibias referendus esset. quoniam maxime erratur, & in tibiis fabricandis, & in manuum operatione, & naturæ proprietate.

Quæ igitur aliquis ante percensuerit de Harmonica, quæ vocatur, tractatione, fere sunt ista. De elementis verò tractationem suscepturis, hæc prius sunt consideranda: Nunquam fore, ut bene quis eam pertractet, nisi tria, quæ dicuntur, ante exstiterint. Primum, ut apparentia rite sumantur. Deinde in ipsis bene definiantur & priora

διαφορὰ τῇ περὶ ἑκάστην γὰρ σύμφωνον παντὸς διὰ φωνῆς διὰ φωνῆς μεγέθους. ἐπεὶ ὅ τῶν συμφώνων παλείας εἰσὶ πρὸς ἀλλήλα διὰφοραὶ, μία τις ἡ γνωριμωτέρα αὐτῶν ἐκκεῖσθαι. αὕτη δ' ἐστὶν ἡ χ' μέγεθος. ἔσω δὲ τῶν συμφώνων ἐκτὴν μεγέθη. ἐλάττωσιν μὲν, τὸ διὰ πσσαρών. συμβαίνει δὲ τῷ τῷ αὐτῷ φῶσι ἐλάττωσιν εἶναι. σημεῖον ὅ τὸ μελωδεῖν μὲν ἡμᾶς πολλά ὅ διὰ πσσαρών ἐλάττω. πάντες μὲν οἱ διὰ φωνά. δεύτερον ὅ τὸ διὰ πέντε. ὅ, π δὲ αὖν τέττων ἀναμέσων ἡ μέγεθος, πάντες εἶναι διὰ φωνον. τρίτον, ἐκ τῶν εἰρημένων συμφώνων σωτῆρον, τὸ διὰ πασῶν. πᾶσι ὅ τέττων ἀναμέσων διὰ φωνά εἶναι. ταῦτα μὲν ἔν λεγόμεν, ἀπὸ τῶν ἐμπροσθεν παρελήφμεν. περὶ ὅ τῶν λοιπῶν ἡμῖν αὐτοῖς διορῶμεν.

Πρῶτον μὲν οὐκ λεγέον, ὅτι πρὸς τῷ διὰ πασῶν πάντες σύμφωνον πρὸς ἡδμεδρον διὰ σσημα, τὸ γινόμενον ἐξ αὐτῶν μέγεθος, σύμφωνον ποιεῖ. καὶ ἔστιν ἴδιον τῷ τῷ πᾶσι ὅ συμφώνων τέττων. καὶ γὰρ ἐλάττωσιν πρὸς πέντε, καὶ ἴσα, καὶ μείζον, τὸ λεγόμενον ἐκ τῶν σωτῆσεως σύμφωνον γίνεσθαι. τοῖς ὅ πρῶτοις συμφώνοις ὁ συμβαίνει τῷ τῷ ἔτε γὰρ τὸ ἴσον ἐκατέρω αὐτῶν σωτῆρον, τὸ ὅλον σύμφωνον ποιεῖ. ἔτε τὸ ἐξ ἐκατέρω αὐτῶν ὅ διὰ πασῶν συγκατέμεινον. ἀλλ' ἡ διὰ φωνήσις, τὸ ἐκ τῶν εἰρημένων συμφώνων συγκατέμεινον. τὸ δὲ ἔστιν, ὅ τὸ διὰ πέντε

Omne enim consonum ab' omni dissono differt magnitudine. Quoniam verò consonorum plures sunt inter se differentia, una quædam earum notissima exponatur. Atque hæc est differentia per magnitudinem. Sint autem consonorum magnitudines octo. Minima, quæ dia tessaron. Huic autem sua natura contingit esse minimam. Indicium est, quod multas modulemur magnitudines ipsa dia tessaron minores; at dissonas omnes. Altera, dia pente. Quæcunque autem inter has magnitudo fuerit, illam dicimus esse dissonam. Tertia, quæ ex dictis consonis constat, ipsa dia pason. Quæ inter has fuerint, sunt dissonæ. Atque hæc dicimus, quæ ab iis, qui ante nos fuere, accepimus. De reliquis autem nobis ipsis definiendum.

Primum itaque dicendum, omne consonum intervallum ipsi dia pason additum, illam, quæ ex iis fit, magnitudinem facere consonam. Quæ affectio hujus consoni est propria. Nam & minore addito, & æquali, & majore, magnitudo, quæ ex compositione nomen habet, fit consona. At primis consonis hoc non accidit. Neque enim æquale, utrique eorum additum, totum facit consonum. neque quod ex alterutro eorum, bis addito, & dia pason componitur. quinimò quam maximè dissonat, quicquid ex dictis consonis conflatur. Porro tonus est, quò dia pente majus est

est ipso dia tessarōn. Dia tessarōn verò est tonorum duorum semis. Ex toni partibus canitur dimidia, quæ hemitonium vocatur. & tertia pars, quæ vocatur diesis chromatica minima. & quarta, quæ vocatur diesis enarmonia minima. Quo nullum canitur minus intervallum. Primum autem illud non est ignorandum, jam multos aberrasse, quod nos dicere putarent, Tonum in quatuor æqualia divisum cani. Illud verò ipsis accidit, quod non inspicierent, aliud esse, Tertiam toni partem capere; &, Tonum in tres partes divisum modulari. Deinde simpliciter nullum putamus esse intervallum minimum.

Porro generum differentia sumuntur in tali tetrachordo, quale est à mese ad hypaten. ubi extremis manentibus media moventur: interdum utraque; interdum alterutrum: Quia verò necessarium, mobilem sonum in loco quodam moveri, utrorumque dictorum sonorum definitus locus fuerit sumendus. Apparet autem intentifurta quidem esse lichanus, quæ tono distat à mese. & efficit genus Diatonum: gravissima verò, quæ ditono. estque hæc Enarmonia. Vt ex his sit manifestum, toni magnitudine esse lichani locum. Rursus, parypates intervallum nunquam fieri minus diei enarmonia, est

τόπῳ. τὸ δὲ παρυπάτης διάστημα ἐλάττω μὲν ὅτι οὐκ ἂν γήϊο διέσεως ἐναρ-

ῥα πωσάρων μᾶλλον. τὸ ἥ δὲ πωσάρων δύο τόνων καὶ ἡμίσεος. τῶν ἥ δὲ τόνων μερῶν μελωδεῖται τὸ ἡμισὺ, ὃ καλεῖται ἡμιτόνιον. καὶ τὸ τρίτον μέρος, ὃ καλεῖται diesis χρωματικὴ ἐλαχίστη. καὶ τὸ τέταρτον, ὃ καλεῖται diesis ἐναρμονίῳ ἐλαχίστη. τέττα δ' ἐλάττω ἔδεν μελωδεῖται διάστημα. Δεῖ δὲ πρῶτον μὲν τῆτ' αὐτὸ μὴ ἀγνοεῖν, ὅτι πολλοὶ ἤδη διήμαρτον, ὑπολαβόντες ἡμᾶς λέγειν, ὅτι ὁ τόνος εἰς πέντε ἴσας διαιρέσθαι μελωδεῖται. σωείῃ ἡ αὐλοῖς τέττα, ὡς τὸ μὴ κατανοεῖν, ὅτι ἑπρόν ἐστι, τό, πε λαβεῖν τρίτον μέρος τόνου, καὶ τὸ, διελόντα εἰς τρία τόνον μελωδεῖν. ἔπειτα ἀπὸ αὐτοῦ ἔστιν ὑπολαβάνομεν εἶναι διάστημα ἐλάττω.

Αἱ δὲ τῶν γένων διαφοράι λαμβάνονται ἐν τετραχόρδῳ τοιούτῳ. οἷόν ἐστι τὸ ἀπὸ μέσης ἐφ' ὑπάτης. τῶν μὲν ἄκρων μνησίων. τῶν μέσων ἡ κινεμένων. ὅτι μὲν ἀμφοτέρων. ὅτι ἡ, πατέρω. ἐπεὶ δὲ ἀναγκαῖον, ἡ κινεῖσθαι μῆλον φθόγγον ἐν τόπῳ πνὶ κινεῖσθαι, ληπείῃ ἂν εἴη τόπος ὡρισμένον ἐκείρων τ' εἰρημένων φθόγγων. φαίνεται δὲ σωφρονιστικὴ μὲν εἶναι λιχανὺς, ἡ τόνον ἀπὸ μέσης τυγχάνεσθαι. ποιεῖ δὲ αὐτὴ διάτονον γένος. βαρυτέτη δὲ, ἡ δίτονον. γίνεσθαι δὲ αὐτὴ ἐναρμονίῳ. ὡς εἶναι φανερόν ἐκ τέτων, ὅτι τονιαῖός ἐστιν ὁ δὲ λιχανὺς ἐναρ-

ἐναρμονίᾳ, φανερόν. ἐπεὶ δὲ πάντων
τῶν μελωδουμένων ἐλάττωσιν ἐστὶ δέσας
ἐναρμόνιον. Ὅτι ἢ καὶ τὰς εἰς τὸ δι-
πλάσιον αὐξάνει κατὰ νοῦν. Ὅτι ἂν
γὰρ ὅτι πῶς αὐτῶν ταῖσιν ἀφικνωταί,
ἥτε λιχανὸς ἀνιεμένη, καὶ ἡ παρυπά-
τη ὁπλιενομένη, ὁρμειώται δοκεῖ ἐκα-
πύρας ὁ τόπος. ὡς εἶναι φανερόν,
πῶς ἐστὶ λιχανὸς κινήσας ἐνός, ὅτε
δή ποτε τὴ μέσης καὶ λιχανῶς διαστή-
ματων.

Διὰ τὴν γὰρ μέσης μὲν καὶ τῶς ὁρμειώ-
σης ἐν ἐστὶ διάστημα. καὶ πάλιν αὐτὴ μέσης
τὴ καὶ ὑπάτης, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι κι-
νῶσι τὴ φθόγγων. καὶ ἡ μέσης καὶ λι-
χανῶς διάστηματα πολλὰ ἵεσιον εἶναι.
κρεῖττον γὰρ τὴ φθόγγων καὶ ὀνόματα
κινεῖν, μηκέτι καλεῖται λιχανὸς πᾶς
λοιπῶς. ἐπεὶ δὲ ἢ διάστημα καλεῖται,
ἢ τῶν ἄλλων μία, ἥτις πᾶσι οὖν. δεῖ γὰρ
ἐπεὶ εἶναι φθόγγους, ὅτι τὸ ἐπεὶ
μέγας ὁ ὁρμειώσις. ὡσαύτως ἢ δὲ
ἔχειν καὶ ἀνίστασθαι πᾶσι τὴ με-
γιστῶν τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι περὶ λη-
πίον εἶναι. Πρὸς δὲ πάντας τοὺς τοῖς
νευ ἐλέγχουσι λόγοι. πρῶτον μὲν, ὅτι
τὸ ἀξιοῦν, τὰς διαφύροντας ἀλλήλων
φθόγγους ἴδιον μέγεθος ἔχειν διαστή-
ματος, μέγας τι κινεῖν ἐστὶν. ὁρμειώσις γὰρ,
ὅτι νήτη μὲν καὶ μέση, τῶς ὁρμειώσις καὶ λι-
χανῶς διαφύροντες καὶ τὴ διώκουν καὶ πό-
λιν αὐτῶς ὁρμειώσις καὶ λιχανὸς σείσθαι
καὶ παρυπάτης. ὡσαύτως ἢ καὶ ἔστι
τῶς ὁρμειώσις καὶ ὑπάτης καὶ διαστή-
ματων.

perspicuum. quoniam omnium,
quæ modulamur, minimum est
diefis enarmonia. Sed & hoc auge-
ri ad duplum, considerare conve-
nit. Quando enim in eandem ten-
sionem veniunt, & lichanus cum
remittitur, & parypate cum inten-
ditur, utriusque locus finiri vide-
tur. Vt sit perspicuum, quomodo
existat lichanus uno moto, & qui-
dem quocunque, meses & lichani
intervallorum.

Etenim cur meses & parameses
unum sit intervallum. ac rursus,
meses & hypates, reliquorumque
stantium sonorum: contrà, meses
& lichani multa sint ponenda inter-
valla. Cumque præstet sonorum
nomina movere, nunquam appel-
lando lichanos, eas quæ sequuntur;
quia aut diatonos vocetur,
aut quocunque reliquarum alio
nomine. Alios enim oportet esse
sonos, qui aliam magnitudinem
finiant; cur hinc itidem ex adverso
esse non debeat, Æquales magnitu-
dines iisdem nominibus esse com-
prehendendas: ad hæc ejusmodi
quædam rationes sunt productæ.
Primum quidem, quod Velle, ut
quicunque soni inter se differunt,
peculiarem habeant intervalli ma-
gnitudinem, magnum quid sit mo-
vere. Videmus enim, neten & me-
sen à paranete & lichano differre
potestate: ac rursus paraneten &
lichanum à trite & parypate; eo-
dem modo & hos à paramese & hy-
pate. ideoque propria quibusque
co-

eorum tributa esse nomina. cum intervallum istis omnibus suppositum sit in diapente. Vt sit perspicuum, fieri non posse, ut semper sonorum differentiam, magnitudinum, quæ in intervallis sunt, differentia sequatur.

Sed neque contrarium esse sequendum, perspexerit aliquis ex iis quæ dicuntur. Ac primum quidem, si in singulis augmentis & decrementis, quæ circa spissum fiunt, peculiariter quæramus nomina, perspicuum, nos infinitis opus habituros nominibus. quandoquidem lichani locus in infinitas secatur partes. Deinde conantes observare & æquale, & inæquale; istud amittimus, quomodo simile & dissimile sit dignoscendum: ut nec spissum appellare possimus nisi unam magnitudinem. & planum est, nec Harmoniam, nec Chroma. Et enim loco aliquo & hæc sunt definita. Perspicuum verò est, nihil horum ad sensum esse imaginationem. Ille enim ad similitudinem unius alicujus speciei respiciens, & Chroma dicit, & Harmoniam. at non ad unius alicujus intervalli magnitudinem. Hoc dico, spissi speciem ubi posuerit, ut duo intervalla uno minorem obtineant locum. Quippe in spissis omnibus spissi alicujus vox apparet, quamvis ipsa sint inæqualia. Chromatis autem definitus Chromaticus ostenderit. Proprio enim motu generum quodlibet ad sensum movetur, non una

τὴν τ' αἰδίαν ἰδία καί τι ὀνόματα ἐκαστοῖς αὐτῶν. Διὰ τὸν ἡμῶν αὐτοῖς πᾶσιν ὑποκείνῃ ἐν τῷ διὰ πέντε. ὡς δ' ὅτι μὴ ἔχουσιν περὶ αὐτῆς τὴν φθόγγων διὰ φορὰ τὴν τ' Διὰ τὴν μακρῶν μεγεθῶν διὰ φορὰν ἀπελευθερίαν, φανερόν.

Ὅτι δ' ἔδωκε τὸν αὐτοῖς ἀπελευθερίαν, καὶ ἀνοήσκειν ἂν τις ἐκ τῶν ῥηθησομένων. πρῶτον μὲν οὐκ, εἰ καὶ καθ' ἑκάστην αὐξήσιν τε καὶ ἐλάττωσιν, τὸ περὶ τὸ πυκνὸν γινόμενον, ἰδία ζητήσωμεν ὀνόματα, δῆλον ὅτι ἀπείρων ὀνομάτων δεησόμεθα. ἐπεὶ δὲ περὶ ὅτ' ἡ λιχάνῃ τὸ πρὸς εἰς ἀπείρους τέμνεται τομάς. ἐπειτα περὶ ὧν οἱ ὡς ἡμεῖς τὸ, τε ἴσον, καὶ τὸ ἄνισον, διαποβαλέμεν τὸ ἕξιμοῖς τε καὶ ἀνομοῖς διὰ γινώσκον. ὥστε μὴ δὲ πυκνὸν καλεῖν ἕξω ἐνός μεγεθους. δῆλον δ' ὅτι μὴ δ' ἀρμονίαν, μὴ δὲ χρώμα. πόσω γὰρ πλεονέχει τῶν διωρέσει. δῆλον δ' ὅτι οὐδὲν τέτων ἐπὶ πρὸς τὴν τῆς αἰδέσεως φαντασίαν. ἐκείνη μὲν γὰρ εἰς ὁμοιότητά ἐνός πινεῖ. εἰδὲς βλέπεται τὸ, τε χρώμα λέγει καὶ τὸ ἀρμονίαν. ἀλλ' ὅσον εἰς ἐνός πινεῖ διὰ τὴν μακρῶν μεγεθῶν. λέγω ἢ πυκνὸν μὲν εἶδεν περὶ εἶσαι. ὡς ἂν πᾶν δύο διὰ τὴν μακρῶν ἕξ ἐνός ἐλάττω τὸ πλεονέχει. ἐμφαίνεται γὰρ ἐν πᾶσι πῶς πυκνοῖς πυκνὸν πινεῖ φωνή, καί περ ἀνίστων αὐτῶν ὄντων. χρώμα δ' ἢ, ἢ διέσεως ἂν τὸ χρωματικὸν ἦεν ἐμφαίνεται. ἰδίαν γὰρ δὴ κίνησιν ἑκάστην τὴν ἡμῶν κινεῖται πρὸς τὴν αἰδέσιν, καὶ

μια

μια χρωμαῖον τετραχόρδον διαμερίζει,
 ἀλλὰ πολλαῖς. ὡς τ' αἶναι φανερόν,
 ὅτι κινεμενῶν τ' μεγεθῶν συμβαίνει
 τὸ γένος. ἔτι γὰρ ὁμοίως κινεῖται τ' με-
 γεθῶν κινεμενῶν μέχρι πινός, ἀλλὰ
 διαμερίζεται τὸ μέγεθος, εἰς τὸς πινός
 τ' φθόγγων διαμερίσσει. ὡς
 αἰσθάνεται γὰρ πινὸς ἂν τις προσθῇ τ' ἢ
 ἀμφοσθεῖναι τῶν πινῶν τῶν φθόνων
 χρώσεως. οὐ γὰρ δὴ πινός τ' αὐτῶν δια-
 ρεῖσιν βλέποντες πινίς, οὐτ' ἄρα χρώμα,
 οὐτ' ἄρα πινὸς ἀρμονίαν ἀρρυθρίσσει. ὡς
 πινὸς μᾶλλον πινὸς ἀρμονίαν λιχανὸν λε-
 κτέον, ἢ πινὸς μικρῶν πινῶν ἀρμονίαν. ἀρ-
 μονία μὲν γὰρ εἶναι τῇ αἰσθάνει καὶ
 ἀμφοτέρως πινὸς διαμερίσσει φαίνεται.
 πινὸς δὲ μεγεθῶν τ' διαμερίσσει τῶν φθόνων
 ὅτι ἔτι πινὸς ἐν ἑκάστη τῶν διαμε-
 ρεῖσιν. πινὸς δὲ εἶδος τ' τετραχόρδον πιν-
 τό. δὲ ὅτι τ' ὅτι τῶν διαμερίσσει
 ὅτι ἀναγκαῖον εἶπαι τὸς αἰσθάνει. κα-
 λῶν δὲ εἶπαι, ὡς ἂν μὲν πινὸς τῶν
 πινῶν ὁνομαζέται, καὶ λεγέται αὐ-
 τῶν ἢ μὲν ὁξύτερα μέση. ὑπάτη τ' ἢ
 βαρυτέρα, διαμερίζεται πινὸς τ' πινῶν
 ὁνομαζέται. καὶ ῥηθῇ αὐτῶν ἢ μὲν
 ὁξύτερα, μέση ἢ βαρυτέρα ὑπά-
 τη. αἰσθάνεται γὰρ τὸς μετὰ τὴν μέσην καὶ ὑπέρ-
 της, λιχανὸν πινὸς ἐπερυπάτην αἰσθάν-
 ονται τῶν πινῶν. πινὸς δὲ αἰσθάνεται, ἢ πινὸς ὑπέρ-
 της πινῶν αἰσθάνεται ὁνομασιν ὁξύτερα
 ἢ πινὸς ἀνιστάται ἑτέροις, μετὰ τὴν πινῶν
 νομῶν εἶπαι. πινὸς γὰρ ὑπέρ-
 της, πινὸς περυπάτης καὶ λιχανῶ

utens tetrachordi divisione, sed
 multis. Vt sit manifestum, cum
 magnitudines moventur, fieri ge-
 nus. Verum non æque mutatur
 istud, cum magnitudines aliquate-
 nus moventur, sed manet. Hoc au-
 tem manente, par est & sonorum
 potestates permanere. Enimvero
 accedere quis possit illorum alicui,
 qui de generum coloribus dubitant.
 Neque enim omnes, ad eandem di-
 visionem respicientes, vel Chro-
 ma, vel Harmoniam modulate
 constituunt. ut sciatur, cur potius
 diatonam lichanon vocemus eam,
 quæ paulo sit intentior. Concini-
 nus enim ordo sensui apparet in
 utrisque divisionibus. Iam verò,
 intervallorum magnitudines non
 easdem esse in utraque divisione est
 perspicuum: at tetrachordi speciem
 eandem. quare & intervallorum
 terminos necesse est ut eosdem di-
 camus. Et generaliter dicendo, do-
 nec manent continentium sono-
 rum nomina, eorumque acutior
 dicitur mese; gravior, hypate: &
 eorum manent nomina, qui con-
 tinentur. diciturque acutior qui-
 dem eorum lichanus; gravior ve-
 rò, parypate. Semper enim inter
 mesen & hypaten, lichanum & pa-
 rypaten sensus ponit. Porro velle,
 ut aut æqualia intervalla iisdem si-
 miantur nominibus; aut inæqualia
 diversis, est cum apparentibus pu-
 gnare. Nam hypates & parypates
 intervallum, parypates & lichani
 intervallo interdum æquale cani-

tur, interdum inæquale. Fieri autem non posse, ut duobus intervallis deinceps positus, eodem nomine utrumque eorum contineatur, est perspicuum. nisi sonus medius bina nomina sit habiturus. Nec minus in inæqualibus illud liquet esse absoum. Impossibile enim est, ut altero nominum manente, alterum moveatur. quod mutuo respectu ita sint appellata. Nam ut quartus à mese, hypate respectu menses dicitur; sic sequens mesen, lichanus ad mesen dicitur. Atque hæc ad dubitationem dicta sunt.

Spissum hæctenus dicatur, quatenus in tetrachordo extremis consonantibus, bina intervalla composita reliquo uno minorem locum obtinent. Istæ verò sunt præcipuæ & notæ tetrachordi divisiones, quæ in cognitâ dividunt intervallorum magnitudines. Atque ita una divisionum est enarmonia, in qua spissum est hemitonium; reliquum verò ditonum. Tres chromaticæ; & Mollis Chromatis, & Sessquialteri, & Tonici. Mollis itaque Chromatis est divisio, in qua spissum ex duabus chromatice diefibis minimis constat: reliquum mensuris duabus mensuratur; hemitonio quidem ter; diefi verò chromatica semel. Estque hoc Chromaticorum spissorum minimum. ac lichanus hæc hujus ge-

μελωδεΐται, ποτὶ ἴσων, ποτὶ ἄνισον. Ὅτε δὲ ἐστὶ ἐνδεχέσθαι δύο διαστημάτων ἐξῆς καμμένων, πῶς αὐτοῖς ὀνόμασιν ἐκάτερον αὐτῶν περιέχεσθαι, Φανερόν. εἴπερ μὴ μέλλοι ὁ μέσος δύο ἕξων ὀνόματα. δῆλον ὅτι καὶ ὅτι τὸ ἀνίσων τὸ ἄππον. οὐ γὰρ διωγλόν, διακμύον-
 γος ἔτερος τὸ ὀνομαμάτων, τὸ ἕτερον κινεῖσθαι. πρὸς ἀλλήλα γὰρ λέλειπται. ὡς γὰρ ὁ πέμπτος ἀπὸ τῆς μέσης, ὑπὸ αὐτῇ πρὸς μέσῃ λέγεται. ἔτι οὖν ὁ ἐκάμψος τῆς μέσης, λιχανὸς πρὸς μέσῃ λέγεται. καὶ πρὸς μὴ τὸ διαπορεῖαν τοιαῦτα εἰρήδω.

Πυκνὸν ὅτι λεγέσθαι μέχρη τέττα, ἕως αὖ ἐν περὶ εὐχόρδῃ διαπασάρων συμφωνήτων τῶν ἀκρῶν, καὶ δύο διαστήματα συντεθέντα, ἔξ ἐνὸς ἐλάττω τῶν κατέχεται. περὶ εὐχόρδῃ δὲ εἰσι διαιρέσεις ἐξαίρεται πέντε καὶ γνώριμοι αὐταί, αἱ εἰσιν εἰς γνώριμα διαιρέματα μεγέθη διαστημάτων. μία μὲν οὐκ ἔστι διαιρέσεως ἐστὶ ἐναρμονία, ἐν ᾗ τὸ μὲν πυκνὸν, ἡμιόνιον ἐστὶ τὸ δὲ λοιπὸν, δίτονον. τρεῖς ὅτι χρωματικὴ, ἥτις ἔστι μαλακὴ χρωματικὴ, καὶ ἡ τῆς ἡμιολίης, καὶ ἡ τῆς τονιαίας. μαλακὴ μὲν οὐκ ἔστι χρωματικὴ ἐστὶ διαιρέσεις, ἐν ᾗ τὸ μὲν πυκνὸν ἐκ δύο χρωματικῶν δίσεων ἐλάττω συνκεῖται. τὸ δὲ λοιπὸν δύο μέτροις μετρεῖται. ἡμιτονίῳ μὲν τέλος, χρωματικῇ

ὅτι διέσθαι ἅπαντα. ὡς μετρεῖσθαι τῶν ἡμιτονίων, καὶ τὸν τελευτῶν μερὶ ἅπαντα. ἐστὶ δὲ τῶν χρωματικῶν πυκνῶν ἐλάττω, καὶ λιχανὸς αὐτῇ βαρύνεται. ἔτι γὰρ

ἡμῖος τῆς ἡμιολίας ἢ χρωματικῆς δι-
αίρεσιν ἐστίν, ἐν ᾗ τὸ πυκνὸν ἡμιόλιον
ἐστὶ, ὅτ' ἐναρμονίαν, καὶ τὴν διέσεων ἐκα-
πύρας τῶν ἐναρμονιών. Ὅτι δὲ ἐστὶ
μᾶλλον τὸ ἡμιόλιον πυκνὸν ἢ μαλακῶς,
ῥαδίον σπινδιῶν. τὸ μὲν γὰρ ἐναρμο-
νίαν διέσεως λείπει τὸν ὅτι εἶναι· τὸ ἢ,
χρωματικῆς. τῶν αἰώνων ἢ χρωματικῆς δι-
αίρεσιν ἐστίν, ἐν ᾗ τὸ μὲν πυκνὸν ἐξ ἡμι-
τονίων δύο σύγκειται· τὸ ἢ λοιπὸν τριη-
μιθιέν ἐστι· μέγιστον μὲν ἐν ταύτης τὴ δι-
αίρεσιν αἰμφοτεροὶ κινεῖται· οἱ φθόγ-
γοι. καὶ ταῦτα δ' ἢ μὲν παρυπάτης μέ-
γιστον διελήλυθε γὰρ τὴ αὐτῆς τόπον· ἢ δὲ
λιχανὸς κινεῖται διέσιν ἐναρμόνιον. καὶ
γινέσθαι τὸ λιχανὸς ἐκ ὑπατάτης διέσε-
ως ἵσον τῷ λιχανῶς καὶ μέσης. ὥστε μη-
κέτι γινέσθαι πυκνὸν ἐν ταύτῃ τῇ διαι-
ρέσει. συμβαίνει δὲ ἢ ἅμα παύεσθαι τὸ πυ-
κνὸν, σπινδιῶν ἐν τῇ τῇ πύραρχο-
δων διαίρεσει, ἐκ ἀρχῆς γινόμενον τὸ
διέσιν ἢ ὅτι εἶσι δὲ δύο διέσεων δι-
αίρεσις, ἢ περὶ μαλακῶς, καὶ ἢ σπινδι-
ων. μαλακῶς μὲν ἐν ἐστὶ διέσεων διαί-
ρεσις, ἐν ᾗ τὸ μὲν ὑπατάτης καὶ παρυπά-
της ἡμιτονιαῖον ἐστὶ· τὸ ἢ παρυπάτης καὶ
λιχανῶς τριῶν διέσεων ἐναρμονιών·
τὸ ἢ λιχανῶς καὶ μέσης, πέρι διέσεων.
σπινδιῶν ἢ, ἐν ᾗ τὸ μὲν ὑπατάτης καὶ πα-
ρυπάτης ἡμιτονιαῖον· τὸ ἢ λοιπῶν το-
νιαῖον ἐκάπερον ἐστὶ.

Λιχανοὶ μὲν ἐν εἰσὶν ἐξ· μία ἐναρμό-
νιος· τρεῖς χρωματικῆς, καὶ δύο διέσε-
ων· παρυπάτης ἢ πέταρας, ὅσην περὶ αἰ-

neris gravissima. Sefquialteri chro-
matis divisio est, in qua spissum
est sesquialterum spissi enarmonii,
id est, utrarumque diesium enar-
moniarum. Esse autem spissum ses-
quialterum majus spisso molli, fa-
cile perspicitur. Illud enim enar-
monia diesis spatio abest à tono;
hoc, chromatica. Tonizæ chroma-
tis divisio est, in qua spissum ex he-
mitoniis componitur: reliquum
est hemitonium. Ad hanc usque
divisionem ambo soni moventur.
postea parypate manet. suum enim
locum transiit. at lichanus move-
tur spacio diesis enarmonia: fit-
que lichani & hypates intervallum
æquale lichani & meses. ut spissum
hac in divisione amplius non fiat.
Accidit autem, ut simulac quie-
scit spissum, quod in tetrachordo-
rum divisione consistit, fieri inci-
piat genus Diatonum. Cujus duæ
sunt divisiones; & mollis, & con-
tenti. Mollis itaque Diatoni divi-
sio est, in qua hypates & parypa-
tes intervallum est magnitudine he-
mitonii. dein parypates & lichani,
trium diesium enarmoniarum. li-
chani & meses, quinquæ diesium.
Contenti verò, in qua hypates &
parypates intervallum est magnitu-
dine hemitonii: reliquorum utrum-
que toni.

Lichani itaque sunt sex. Vna,
enarmonios. Tres, Chromaticæ.
& duæ Diatonæ. Porro parypatæ
sunt quatuor, quot tetrachordo-
rum

rum divisiones, minus duabus. Hemitonii enim parypate & ad diatonas, & ad tonizi chromatis divisionem utimur. Cæterum cum quatuor sint parypate, Enarmonia propria est Harmoniæ: reliquæ tres Diatono & Chromati communes. Ex intervallis autem quæ in tetra-chordo sunt, hypates & parypates, intervallo parypates & lichani aut æquale canitur, aut minus. majus nupquam. Et quidem æquale cani est manifestum. Cani quoque minus, ex Chromaticis divisionibus sic quis perceperit: si parypaten quidem capiat chromatis mollis; lichanum verò, tonizi. Etenim hujusmodi spissiorum divisiones concinnæ videntur. Inconcinnum autem fieret contraria sumtione. Si quis parypaten sumeret hemitonii; lichanum verò chromatis sesquialteri. Incongruæ enim videntur ejusmodi divisiones. Rursus parypates & lichani, lichani & meses intervallo & æquale canitur, & inæquale utroque modo. Æquale, in contentiore Diatono. Minus in reliquis omnibus. Majus, cum quis lichano Diatonarum contentissimâ; parypate verò graviorum aliquâ, quam quæ hemitonium habet, utitur.

Postea aliquid monstrandum de Consecutione, modo primum ipso breviter ob oculos posito, secundum quem consequens determinari

τῆ περὶ χόρδων διαιρέσεις. παρυπάται ἢ δύοιν ἐλάττω. τῇ γὰρ ἡμιτονιάας χρώματι πρὸς πρὸς διατόνας, καὶ πρὸς τὸ ἑμιτονιάας χρώματι διαιρεσιν. πετάρων δὲ ἑλῶν παρυπαίων, ἢ μὲν ἐναρμόνιῳ ἰδιός ἐστι τῆ ἀρμονίας· αἱ δὲ τρεῖς κοινὰί τῃ διατόνας, καὶ τῇ χρώματι. τὸ δὲ ἐν τῷ περὶ χόρδων διαστημάτων, τὰ μὲν ὑπάτης καὶ παρυπάτης, τῷ παρυπάτης ἢ λιχανῶ ἡῖσον μελωδεῖται, ἢ ἐλασσόν. μείζον δὲ εὐδεπτε. ὅτι μὲν οὖν ἴσον, φαυερὲν. ἐκ δὲ τῆ χρωματικῶν ἔτιως ἂν τις καθανόσκειν, εἰ παρυπάτι μὲν λάβοι, τὴν τῇ μαλακῇ χρώματι. λιχανὸν δὲ, τὴν τῇ τονιάας. καὶ γὰρ αἱ τοιαῦται διαιρέσεις τῇ πυκνῶν ἐμμελῶς φαίνονται· τὸ δὲ ἐκμελές ἡμοίῳ ἂν εἰ τῆς ἐναυτίας λήψης. εἰ τις παρυπάτι μὲν λάβοι, τὴν ἡμιολιαίαν· λιχανὸν δὲ, τὴν τῇ ἡμιολίας χρώματι. ἢ παρυπάτι μὲν, τὴν τῇ ἡμιολίας· λιχανὸν δὲ, τὴν τῇ μαλακῇ χρώματι. ἀνάρμοστοι γὰρ φαίνονται αἱ τοιαῦται διαιρέσεις. τὸ δὲ παρυπάτης καὶ λιχανῶ, τῷ λιχανῶ καὶ μέσας, καὶ ἴσον μελωδεῖται, καὶ ἀνίσαν ἀμφοτέρως. ἴσον μὲν ἐν τῷ παρυπαίων τῷ διαστήματι ἐλάττον δὲ ἐν πᾶσι τοῖς λοιποῖς. μείζον δ' ὅτι ἂν λιχανῶ μὲν τῇ παρυπαίῳ τῇ διαστήματι παρυπάτι δὲ τῶν βα-

ρυτάρων πρὸς τῆς ἡμιτονιάας χρῆσιται.

Μετὰ δὲ ταῦτα δευτέρου πρὸς τὴν ἐξῆς, ὑποτυπώσαντες πρῶτον αὐτὸν τὸν τρεῖς,

πρόπον, καθ' ὃν ἀξιώσιον τὸ ἐξῆς
ἀπορρίψιν. ἀπλῶς μὲν οὐκ εἰπὼν,
κτ' πλὴν δὲ μέλεις φύσιν ζητήσιον τὸ
ἐξῆς, καὶ ἔχ' ὡς οἱ εἰς τὸ καὶ πᾶν κω-
σιν βλάβητες εἰώθουσιν ἀποδιδοῦναι τὸ
συνεχές. ὅπερ οὐ μὲν γὰρ ἐλγιστοῦν
φαίνον) τῆς δὲ μέλεις ἀγωγῆς. φα-
νερόν δὲ ὅτι καὶ πλῆθος τῶν ἐξῆς π-
ραγμάτων διέστων. ἔστι γὰρ διὰ τὸ πᾶν
δυνατότης τις. μέχρι γὰρ τριῶν ἢ
φωνῆ-δυσία) συνεχίειν. ὡς ἔστιν φα-
νερόν, ὅτι τὸ ἐξῆς ἔπε ἐν τοῖς ἐλαχί-
στοις, ἔτ' ἐν τοῖς αἰσίοις, ἔτ' ἐν τοῖς
αἰσίοις ζητήσιον ἀξισήμασιν. ἀλλ' ἀπολα-
βητόν τῇ φύσει. τὸν μὲν οὐκ ἀμελεῖ
λόγον δὲ ἐξῆς ἔπειτα ῥαδίον ἀποδοῦναι,
ἕως αὖ καὶ συνεχίσιον τὸ ἀξισήματων
ἀποδοθῶσιν. ὅτι δὲ ἐπεὶ τὸ ἐξῆς, καὶ τῷ
πρὸς ἑαυτὸν ἀπερὶ φαίνεται. ὅτι αὖ
διὰ τοῦτο δὲ τινὲς ἐπαγωγῆς. πρὸς
τὸν γὰρ, τὸ μηδὲν εἶναι ἀξισήμα, ὁ με-
λαχόνης εἰς ἀπερὶ τὸ μέτρον. ἀλλ'
εἶναι πᾶν μέτρον ἀμελῆ, εἰς ὃν δι-
αίρειται τὸ ἀξισήματων ἕκαστον ὑπὸ
τῷ μελαχόνης. καὶ δὲ τῷ φαίνεται ἢ τοι
πρὸς τὸν, ἢ καὶ ἀναγκαῖον εἶναι, δῆλον
ὅτι αἱ ἀπορρίψεις ἀμελῆ μέρη πε-
ρὶ ἑαυτοῦ φθόγγου, ἐξῆς ἀλλήλων
ἐχούσιν. ἀπορρίπτει δὲ εἶναι τὸ φθόγγου καὶ
ἔπειτα οἱς ἀναγκαῖον ὅτι πᾶσι
χρῆμαται. οἷον ἢ ἢ ἢ τῇ πρὸς τὴν
την, ἢ ἢ τῷ συνεχῆς.

Ἐχόμενον δ' αὖ εἶναι τὸ ἀπορρίψαι τὸ
πρῶτον καὶ ἀναγκαῖον τὸ συνεχίειν.

est postulandum. Simpliciter ita-
que dicendo, secundum cantus natu-
ram querendum est consequens,
non ut illi, qui ad conspilationem
respiciunt, solent tradere conti-
nuum. Illi enim parvi pendere vi-
dentur cantus ductum. Id quod pa-
tet ex multitudine deinceps posita-
rum diesum. Neque enim per tot
dieses voce quis inceserit. Ad tres
enim ita minute continuando vox
pervenire non potest. Ut sit per-
spicuum, consequens nec in mini-
mis, nec in inaequalibus, nec in a-
qualibus semper querendum inter-
vallis; sed naturam esse sequendam.
Quare accuratam orationem de con-
secutione facile nondum est pro-
ferre, antequam intervallorum com-
positiones fuerint traditae. Esse au-
tem aliquam consecutionem, etiam
plane inexperto fiat planum, hu-
iusmodi aliqua inductione. Proba-
bile est, nullum esse intervallum,
quod modulantes in infinita sece-
mus. sed esse aliquem maximum
numerum, secundum quem inter-
vallorum singula à melodia divi-
dantur. Hoc verò seu probabile esse
dicimus, seu necessarium, patet
sonos, qui praedictorum numero-
rum partes continent, mutuo or-
dine se consequi. Cujusmodi soni
etiam illi videntur, quibus jam ab
antiquo utimur. ut erat nete ipsi
paranete, quaeque his continua.

Iam consequens fuerit determi-
nare primum, & maxime necessa-
rium eorum, quae ad concinnas in-

tervallorum compositiones spectant. In omni genere cum à quocunque sono per consequentes cantus ducitur, & in grave, & in acutum, aut quartum illorum, qui consequuntur diatessaron; aut quintum, diapente consonantem accipit. Cui verò horum alterutrum non acciderit, inconcinnus hicce sit ad omnes, quibus ipsum secundum dictos numeros non consonare contigit. ~~N~~ Ignorandum, illud quod dixi non sufficere, ut ex intervallis concinne composita sint systemata. Quippe nihil prohibet, quo minus sonis secundum dictos numeros consonantibus, inconcinne systemata consistant: Verum hoc non existente, reliquorum nulla amplius est utilitas. Ponendum itaque hoc primum principii loco. quod si non adfuerit, tollitur modulata series. Simile autem huic aliquo modo est & illud, quod circa mutuas tetrachordorum positiones versatur. Quæ enim ejusdem systematis futura sunt tetrachorda, ex duobus alterum habere debent: aut inter se consonare, ut singula singulis sint consona secundum quamcunque consonantiam: aut ad idem consonare; cum in eodem loco non sunt continua; cui alterutrum eorum consonat. At neque hoc sufficiens est, ut ejusdem systematis sint tetrachorda. Est enim & aliis quibusdam præterea opus, de quibus in sequentibus dicetur: sed sine hoc

ἴων πρὸς τὰς ἐμμελεῖς ποιήσεις τῶν διὰσημάτων. ἐν παντὶ δὲ ἡ φύξις ἀπὸ παντός φθόγγου διὰ τὴν ἐξῆς τὸ μέλος ἀγόμενον, καὶ ὅτι τὸ βαρὺ, καὶ ὅτι τὸ ὀξύ, ἢ τὸ πέντερον τῷ ἐξῆς διὰ πέντε ῥων, ἢ τὸ πέμπτον διὰ πέντε σύμφωνον λαμβάνεται. ὃ δὲ ἂν μηδετέρου τῶν συμβαίνῃ, ἑκαμελῆς ἔστω ἔτι πρὸς ὁποῖον, ἐν οἷς συμβέβηκεν ἀσύμφωνον εἶναι, καὶ οὗτοῦ εἰρημώμεθα ἀρεθμούς. εἰδὲ ἀγνοεῖν, ὅτι οὗτοι εἰσιν αὐτάρκες τὸ εἰρημώμενον πρὸς τὸ ἐμμελεῶς συγκαθίσταται τὰ συστήματα. ἐκ τῶν διὰσημάτων. εἰδὲν γὰρ κωλύει, συμφωνήσαντων τῶν φθόγγων κατὰ οὗτοῦ εἰρημώμεθα ἀρεθμούς, ἑκαμελῶς τὰ συστήματα ποιούμεθα. ἀλλὰ τάς τε μὴ ὑπάρχοντες, εἰδὲν ἐπὶ γίνεσθαι τῶν λοιπῶν ὅφελος. ἵπτεον ἔν τῷ πρῶτον εἰς ἀρχῆς πᾶξιν, ἢ μὴ ὑπάρχοντες, ἀναρῶνται τὸ ἡρμοσμένον. ὁμοίον δὲ ἐστὶ τῶν τεσσάρων πινά, καὶ πρὸς τὰς τῶν τετραχόρδων πρὸς ἀλλήλα ἵπσεως. οὗτοι γὰρ τοῖς ἑαυτὰ συστήμασιν τετραχόρδοις ἐσπεμένοις δυοῖν ἵπτερον ὑπάρχον. ἢ γὰρ συμφωνεῖν πρὸς ἀλλήλα, ὡς, ἑκάστην ἑκάστην σύμφωνον εἶναι, κατὰ τὴν φύξιν ποτε τῶν συμφωνιών. πρὸς αὐτὸ συμφωνεῖν, μὴ ὅτι τὸ αὐτὸν τόπον αὐτῶν ὄντα, ὡς συμφωνεῖ ἑκάστην αὐτῶν. ἐστὶ ἢ εἰδὲ τῶν αὐτῶν ἑκάστην πινά. πρὸς δὲ τῶν γὰρ πινῶν καὶ ἐπὶ τῶν, πρὸς ὧν ἐν τοῖς ἐπείτα ῥηθήσεσθαι.

ῥησέται. ἀλλ' ἀνδρα τέττε πάντα γίνε-
ται πὺ λοιπὰ ὥχρηται.

Ἐπεὶ ὅτ' ἡ διαστηματικῶν μετὰθῶν,
πὺ μὲν τ' συμφωνιῶν ἤτοι ἄλλως δοκ-
εῖν δοκεῖ τόπον, αὐτὴ ἐν μεγέθει ὥρι-
σται· ἡ πάντεσσι ἀκαταλείποντα. πὺ ὅτ'
τ' διαφώνων πολλῶ ἤτιον τέττε πέπον-
γε. καὶ δια τούτης τῆς αἰτίας πολὺ
μᾶλλον τοῖς τ' συμφωνῶν μεγέθεισι πι-
στούς ἢ αἰσθητοίς, ἢ τοῖς τ' διαφώνων.
ἀκαταλείπεται δ' αὖν εἰς διαφώνων δια-
στήματα· λήψας ἡ δια συμφωνίας.
εἰς μὲν οὖν πρὸς τετραχθὴ πρὸς τῷ δο-
θέντι φθόγγῳ λαβεῖν ὅτι τὸ βαρὺ πὺ
διαφώνον, οἷον δίτονον, ἢ ἄλλο πὺ τ'
διωαίων ληφθῆναι δια συμφωνίας
ἐπὶ τὸ ὀξύ ἀπὸ τ' δοθέντι φθόγγου,
ληπίον πὺ δια πεισάρων, εἴτ' ὅτι τὸ
βαρὺ πὺ δια πέντε. εἴτα πάλιν ὅτι τὸ
ὀξύ πὺ δια πεισάρων, εἴτ' ὅτι τὸ βα-
ρὺ, πὺ δια πέντε. καὶ ἔτιως ἔσται τὸ δί-
τονον ἀπὸ τ' ληφθῆναι φθόγγῳ τὸ εἰ-
λημμένον ὅτι τὸ βαρὺ. εἰς δ' ὅτι τε-
τραχθὴ πρὸς τετραχθὴ λαβεῖν τὸ διαφώ-
νον, ἐναυίως ποιήσας τ' τ' συμφωνῶν
λήψας. γίνεσθαι ὅτ' καὶ εἰς ἀπὸ συμφωνῶν
διαστήματα τὸ διαφώνον ἀφαιρε-
θῇ δια συμφωνίας, καὶ τὰ λοιπὰ δια
συμφωνίας εἰλημμένα. ἀφαιρέσθαι
γὰρ τὸ δίτονον ἀπὸ τ' δια πεισάρων
συμφωνίας. δῆλον δὲ, ὅτι οἱ τ' ὑπε-
ροχλῶν περὶ ἐχοντες, ἢ τὸ δια πεισάρων
ὑπερέχοντες διτόνους, δια συμφωνίας ἐ-
σονται πρὸς ἄλλήλους εἰλημμένοι. ὑπερέ-
χοντες

reliqua omnia nullum usum ha-
bent.

Cæterum quod ex intervallorum
magnitudinibus illæ, quæ conso-
norum sunt, aut alium non habe-
re videantur locum, quam qui ma-
gnitudine illa est definitus; aut
quendam omnino minutissimum:
dissonorum autem magnitudines
longe minus ita sint affectæ, at-
que has ob causas multo magis
consonorum magnitudinibus cre-
dat sensus, quam dissonorum; ac-
curatissima fuerit dissoni intervalli
sumtio, quæ fit per consonantiam.
Si igitur imperetur, Ad datum so-
num gravitatem versus capere dis-
sonum; ut puta, ditonum, aut
aliud quoddam eorum, quæ per
consonantiam capi possunt; In acu-
tum à dato sono sumendum est
dia tessaron. deinde in grave, dia-
pente. Rursus in acutum, dia tes-
saron. dein gravitatem versus, dia-
pente. atque ita erit ditonum ab
accepto sono, gravitatem versus
sumtum. Quod si contra impere-
tur sumere dissonum, contrario
modo consonorum sumtio est in-
stituenda. Hoc etiam modo fit, ut,
si à consono intervallo dissonum
auferatur per consonantiam, reli-
quum sit per consonantiam sum-
tum. Auferatur enim ditonum à
consonantia dia tessaron. perspi-
cuum sane, sonos, qui excessum
continent, quo dia tessaron super-
erat ditonum; per consonantiam
fore sumtos. Enimvero termini
ipsum.

ipſius dia teſſaron ſunt conſoni. Ab acutiore autem illorum ſumitur ſonus conſonus, in acutum, dia teſſaron. ab hoc ita ſumto alius in grave, dia pente. Ruſus ab hoc in acutum, dia teſſaron. dein ab hoc alius in grave, dia pente. ceciditque ultimum conſonum in acutiorem illorum, qui exceſſum terminant. Ut manifeſtum ſit, ſi à conſono diſſonum auferatur per conſonantiam; & reliquum per conſonantiam fore ſumtum.

Utrum verò rectè in principio ſuppoſitum ſit dia teſſaron tonorum duorum ſemis, hocce modo accuratiſſime quis inquiſiverit. Sumatur enim dia teſſaron, & terminorum utrique auferatur diſſonum per conſonantiam. Perſpicuum certè, quod necesse ſit, exceſſus eſſe æquales: quoniam & æqualia ab æqualibus ſunt ablata. Deinde illi ſono, qui acutius ditonum in grave finit, dia teſſaron ſumatur in acutum: illi, qui gravius ditonum in acutum finit, alius ſumatur dia teſſaron in grave. Patet certè, utrique finientium ſyſtema factum, duos, non unum, continuos fore exceſſus. quos æquales eſſe necesse eſt, ob ea, quæ ante diximus. His jam ita præparatis, extremi finitorum ſonorum ad ſenſum ſunt adducendi. Si igitur apparebunt diſſoni, planum eſt, dia teſſaron non fore tonorum duorum

χρησι μὲν γὰρ οἱ εἰς διὰ πωσάρων ὅροι σύμφωνοι. ἀπὸ ἧς εἰς ὁξύπτερον αὐτῶν λαμβάνεται φθόγγος σύμφωνος. ὅτι τὸ ὁξύ διὰ πωσάρων. ἀπὸ ἧς εἰς λεπτόν. ἔπερ. ὅτι τὸ βαρὺ διὰ πέντε. εἰς ἀπὸ τέττα ἔπερ. ὅτι τὸ βαρὺ διὰ πέντε. καὶ πέντε καὶ τὸ τελευτῶν σύμφωνος. ὅτι τὰ ὁξύπτερον τῶν ὑπεροχῶν ὁρμίζοντων. ὡς εἶναι φανερόν, εἰτι εἶναι ἀπὸ συμφωνίας διὰ φωνῶν ἀφαιρεθῆ διὰ συμφωνίας, εἶτι καὶ τὸ λοιπὸν διὰ συμφωνίας εἰλημερῶν.

Πόπρον ἧς ὁρμῶς ὑπερκαίται τὸ διὰ πωσάρων, ἐν ἀρχῇ δύο τέων καὶ ἡμίσεος, καὶ τὸνδε τὸν ὁρμὴν ἐξέτερον αὐτῶν ἀντιθέστω. εἰλήφθω γὰρ τὰ διὰ πωσάρων, καὶ πέντε ἐκατέρω τῶν ἀφαιρέτων σύμφωνων διὰ συμφωνίας. δηλὸν δὲ, ὅτι ἀναγκαῖον πέντε ὑπεροχῶς ἵσας εἶναι, ἐπειδὴ πέντε καὶ ἵσαι ἀπ' ἵσων ἀφαιρεθῆ. καὶ ἧς τῆς, τῶ τὸ ὁξύπτερον διτονον ὅτι τὸ βαρὺ ὁρμίζον διὰ πωσάρων εἰλήφθω ὅτι τὸ ὁξύ. τῶ δὲ βαρὺτονον διτονον ὅτι τὸ ὁξύ ὁρμίζον εἰλήφθω ἔπερ. διὰ πωσάρων ὅτι τὸ βαρὺ. φανερόν δὲ, ὅτι πέντε ἐκατέρω τῶν ὁρμίζοντων τὸ γένος σῆμα δύο σωματικῶς εἶναι, καὶ μὴ ἐν, αἱ ὑπεροχαί, αἱ ἀναγκαῖον ἵσας εἶναι διὰ τὰ ἑμπροσθεν εἰρημένους. τέτων ἧς ἔτω περκαίσει καὶ ασμένων, ὅτι ἀπὸ τῶν ὁρμῶν φθόγγων ὅτι πέντε αἰσθησὶν ἐπανακρίνον. εἰ

μὲν οὖν φανήσονται διὰ φωνοί, δηλὸν ὅτι ἀπὸ εἶναι τὸ διὰ πωσάρων δύο τό-

των καὶ ἡμίσεος. εἰ δὲ συμφωνήσωσι
 διὰ πέντε πένταρα, δηλονότι δύο τό-
 νων καὶ ἡμίσεος. ἔσται τὸ διὰ πένταρων.
 ὁ μὲν γὰρ βαρύτερος τὸ εἰλημμένων
 φθόγγων διὰ πένταρων ἡμερόσθι συμ-
 φωνον τῷ τὸ βαρύτερον διτόνον. ὅτι τὸ
 ὀξύ ὁρίζοντι τὸ πένταρα ὀξύτερον τὸ εἰ-
 λημμένων φθόγγων διὰ πέντε συμ-
 βέβηκε συμφωνεῖν τῷ βαρυτέρῳ. ὥστε
 ἡ ὑπεροχὴς ἕως τονιαίας τε, καὶ εἰς
 ἴσιν διηρημμένης. ὧν ἐκάτερον ἡμιτόνιον
 τε καὶ ὑπεροχὴ μὲν εἰς διὰ πένταρων
 ἐστὶν ὑπὲρ τὸ διτόνον. δηλονότι ὅτι πέντε
 ἡμιτόνιων συμβαίνει τὸ διὰ πένταρων
 εἶναι. ὅτι οἱ εἰς ληφθέντες συστήμα-
 τες ἄκροι ἐκ συμφωνήσεσιν ἀλλή-
 λω συμφωνίαν, ἢ τὸ διὰ πέντε, ῥαδίον
 σαιιδεῖν. πρῶτον μὲν εἶναι, ὅτι τὸ διὰ
 πένταρων ἐκ συμφωνήσεσιν, καὶ ἀνοήτων.
 ἐπειδὴ περὶ πρὸς τῷ ληφθέντι ἐξ ὑπε-
 ρχῆς διὰ πένταρων ὑπεροχὴ πρὸς κεῖ-
 νῃ ἐκάτερα. ἐπειδὴ, ὅτι τὸ διὰ πέν-
 τῶν ὅσα ἐνδέχεται συμφωνίαν, λε-
 κτέον. τὸ γὰρ ἐκ τῆς ὑπεροχῆς γινώ-
 σκον μέγας, ἑλαττόν ἐστι διτόνος.
 ἑλαττόν γὰρ ὑπερέχει τὸ διὰ πένταρων,
 ἢ τόνῳ εἰς διτόνος. συγχαρτέων τῶν
 πέντων τὸ διὰ πένταρων μεῖζον μὲν
 εἶναι δύο τόνων. ἑλαττόν δὲ, τριῶν. ὥστε
 πᾶν τὸ πρὸς κεῖν μὲν τῷ διὰ πέντα-
 ρων, ἑλαττόν ἐστι εἰς διὰ πέντε. φανερόν
 ὅτι τὸ συγχαρτέον ἐκ ὧν ἐκ ἀνέ-
 στα διὰ πένταρων. εἰ δὲ συμφωνήσιν οἱ ἄκροι
 τὸ ληφθέντων φθόγγων, μεῖζον μὲν

femis. Si verò consonabunt dia
 pente, patet dia tessaron fore to-
 norum duorum semis. Quod enim
 sumtorum sonorum gravissimus
 dia tessaron consonantiâ modulate
 aptatus sit illi, qui gravius ditō-
 num in acutum finit; dia tessaron
 consonantiâ quoque aptatum, sum-
 torum sonorum acutissimum dia
 pente contigit consonare gravissi-
 mo. ut, cum excessus sit magni-
 tudine toni, & in æqualia divi-
 sus; quorum utrumque & hemi-
 tonium est, & ipsius dia tessaron
 excessus supra ditonum; perspi-
 cuum sit contingere, quinque he-
 mitoniorum esse dia tessaron. Por-
 ro adsumti systematis extremos a-
 liam consonantiâ non consona-
 tuos, quam dia pente, promptum
 est perspicere. Primum igitur, dia
 tessaron ipsos non consonare, est
 considerandum. quoniam excessus
 ad sumtam ab initio dia tessaron
 consonantiâ ex utraque parte est
 additus. Dein dia pason consona-
 re non posse, dicendum. Magni-
 tudo enim, quæ ex illis fit excessi-
 bus, minor est ditono. quod dia
 tessaron minore quàm toni spatio
 superet ditonum. Iam verò ab o-
 mnibus conceditur, esse dia tessa-
 ron, majus quidem tonis duobus,
 minus verò tribus. ut quicquid
 ipsi dia tessaron sit additum, minus
 existat ipso dia pente. Itaque cer-
 tum, illud quod ex iis constat, non
 esse dia pason. Si igitur sumtorum
 sonorum extremi consonant, ma-

H

jorem

jorem quidem consonantiam, quàm dia tessaron; minorem verò, quàm dia pason; necesse est, ipsos consonare dia pente. Hæc enim unica est magnitudo consona inter dia tessaron, & dia pason.

συμφωνίαν τ' διὰ πασάρων· ἐλάττω
ᾧ τ' διὰ παζῶν, ἀναγκαῖον αὐτὴς δια-
πέντε συμφωνεῖν. τῷ γὰρ ἐστὶ μόνον
μέγεθος σύμφωνον μετὰ ξὺ τ' διὰ
πασάρων, καὶ τ' διὰ παζῶν.

ΑΡΙΣΤΟΞΕΝΟΥ

ΑΡΜΟΝΙΚΩΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Τρίτην.

ARISTOXENI

HARMONICORVM

ELEMENTORVM

LIBER TERTIVS.

Væ deinceps sunt tetrachorda, aut conjuncta sunt, aut disjuncta. Vocetur autem Conjunctio quidem, cum inter duo tetrachorda, quæ deinceps canuntur, & secundum figuram sunt similia, sonus fuerit communis: Disjunctio verò, cum inter duo tetrachorda, quæ deinceps canuntur, & secundum figuram sunt similia, fuerit tonus. Necesse autem esse, alterutrum horum contingere iis, quæ deinceps sunt, tetrachordis, apertum est ex suppositis. Quatuor enim deinceps positorum sonorum, diatessaron consonantes, Conjunctionem facient: *Quinque ve-*

Α' ἐξ ἧς τετραχόρδα ἢ στω-
ῆται, ἢ συνδέσονται. κα-
λείσθω ᾧ συναφὴ μὲν, ὅταν
δύο τετραχόρδων ἐξ ἧς με-
λωδευμένων, ὁμοίων κτ' ᾠήμα, φθόγ-
γῃ ἢ ἀναμέσων κεινός. Διάζωξις
ᾧ, ὅταν δύο τετραχόρδων, ἐξ ἧς μελω-
δευμένων, ὁμοίων κτ' ᾠήμα, τόνῳ
ἢ ἀναμέσων. ὅπ' δ' ἀναγκαῖον, ἕτερον
πόπρον συμβαίνειν πῶς ἐξ ἧς τετρα-
χόρδοις, φανερόν ἐκ τ' ὑποκειμένων.
οἱ μὲν γάρ θ', τ' ἐξ ἧς Διά πασάρων
συμφωνεῖτες συναφῶς ποιήσασιν· οἱ δ'
ε Διά

ἢ διὰ πέντε διαζεύξιν. τί δὲ ἔπρον
πόπρον τέτων ὑπάρχουσιν ποῖς φθόγ-
γοις, ὥς καὶ ποῖς ἐξῆς τετραχόρδοις
ἀναγκαῖον ἔπρον τῶν ἐρημῶν ὑπάρ-
χουσιν.

Ἡ δὲ πρὸς ἡμέραν τῶν ἀκρόγων πε-
ρὶ τῶν ἐξῆς. πρῶτον μὲν καθόλου τίπτε
ἐστὶ τὸ ἐξῆς. ἔπειτα πόπρον καὶ ἕνα
ὅρον γίνεσθαι τρέπον, ἢ καὶ παλίν. τε-
τον δὲ ὡς ἀμφοτέρω παύτ' ἐστὶν ἐξῆς,
καὶ περὶ σωημῶνα, καὶ περὶ διεζεύγνῶνα.
ὡς δὲ καὶ τὰ πάντα ποῖς πέντε ἐλέγοντο
λόγοι. καθόλου παύτ' εἶναι συστήματα
συνεχῆ, ὧν οἱ ὅροι ἢ τοῖς ἐξῆς εἰσιν· ἢ
ἐπαλλάττεισιν. ὅτι ἐξῆς δύο τρέπον εἰσὶ.
καὶ ὁ μὲν, ὁξύπερ. ὁ δ' ἔπρον, καὶ
ὅν ὁξύπερ συστήματος βαρύπερ.
ὁρὸν ἐξῆς ἐστὶ τῶν βαρύπερ συ-
στήματι ὁξύπερ ὅρῳ. καὶ μὲν οὖν τὸν
πόπρον τῶν ὁρῶν τόπος τῆς πέντε κοι-
νωνεῖ καὶ τῶν ἐξῆς τετραχόρδων συ-
στήματα, καὶ ἀνόμοιά ἐστιν ἐξ ἀνάγ-
κης. κατὰ δὲ τὸν ἔπρον καχώρως
ἀπ' ἀλλήλων. καὶ ὅμοια διώσται γί-
νεσθαι καὶ εἶδη τῶν τετραχόρδων. τῶ-
πο δὲ γίνεσθαι, πέντε ἀνὰ μέσον πεν-
τήκοντα. ἀλλως δὲ οὐ. ὥς δύο τετρα-
χόρδα ὅμοια πάντα συμβαίνειν ἐξῆς
ἀλλήλων εἶναι, ὧν ἢ τοῖς πέντε ἀνὰ
μέσον ἐστὶν, ἢ οἱ ὅροι ἐπαλλάττεισιν.
ὥς καὶ τῶν ἐξῆς τετραχόρδα ὅμοια ὄντα,
ἢ σωημῶνα ἀναγκαῖον εἶναι, ἢ διε-
ζεύγνῶνα. Φαίνεται δὲ δὲ τῶν ἐξῆς
τετραχόρδων, ἢ τοῖς ἀπὸ μὲν μηδὲν εἰ-

τὸ, δια pente consonantes, Dis-
junctionem. Horum verò alter-
utrum inesse sonis, patet; ut & iis,
quæ deinceps sunt tetrachordis, al-
terum horum inesse debeat.

Iam verò aliquis ex auditoribus
de isto deinceps dubitavit. Primum
in genere quid sit istud deinceps.
Deinde, utrum uno tantum fiat
modo, an pluribus. Tertiò, an
æque utraque hæc sint deinceps,
conjuncta scilicet & disjuncta. Ad
hæc ejusmodi quædam rationes
sunt allatæ. In genere illa esse sy-
stemata continua, quorum termi-
ni aut deinceps sint, aut alternent.
Porro duo sunt ipsius deinceps
modi, quorum unus est, * acu-
tior: alter verò, secundum quem
acutioris systematis gravior termi-
nus deinceps est gravioris syste-
matis acutiori termino. Itaque se-
cundum primum modum, & loci
alicujus communionem habent
deinceps positorem tetrachordo-
rum systemata, & necessariò sunt
æqualia. Secundum alterum invi-
cem sunt separata, possuntque si-
miles fieri tetrachordorum species,
si nimirum tonus in medio ponat-
ur. nunquam verò aliter. Ut con-
tingat duo hujusmodi tetrachorda
similia proximè se invicem conse-
qui, quibus aut tonus loco medio
est, aut termini alternant. ut dein-
ceps tetrachorda, similia, aut con-
juncta necessariò sint, aut disjun-
cta. Dicimus autem, oportere in-
ter deinceps tetrachorda aut sim-

pliciter nullum sit tetrachordum, aut non dissimile. Itaque inter similia secundum speciem tetrachorda ponitur simile tetrachordum: inter dissimilia verò, sed deinceps, nullum collocari potest tetrachordum. Atque ex dictis evidens est, similia secundum speciem tetrachorda duobus dictis modis inter se deinceps iri positum. Est autem incompositum istud intervallum. Si enim deinceps sunt continentes soni, nullus deest: qui non deest, nec incidet: qui non incidit, nec dividet: jam quod divisionem non habet, nec compositionem habebit. Quicquid enim est compositum, ex quibusdam partibus est compositum, in quas dividi potest. Porro circa hanc quoque questionem accidit hæsitatio, propter magnitudinum communionem. Mirantur enim, quomodo tandem ditonum, incompositum existens, possibile sit dividere in tonos. aut quomodo rursus tonus sit incompositus, quem in duo hemitonioa dividere possumus. Eandem orationem repetunt de hemitonio. Inde autem ipsis hæc ignorantia oritur, quod non conspiciant, ex intervallorum magnitudinibus quasdam esse communes composito atque incomposito intervallo. Hanc enim ob causam non intervalli magnitudine incompositum, sed continetibus sonis, est determinatum. Quippe ditonum cum mese & lichanus finiunt, est incompositum;

να ἀνὰ μέσον τετραχόρδον, εἰ μὴ ὁμοιον. τὸ μὲν ὅμοιον κατ' εἶδος τετραχόρδον ἐστὶ πηχία ὁμοιον ἀνὰ μέσον τετραχόρδον. τὸ δ' ἀνομοιον μὲν, ἐξ ἧς δὲ, εἰδὲν πηχία διωαλὸν ἀνὰ μέσον τετραχόρδον. ἐκ δὲ τῶν εἰρημύων φανερόν, ὅτι πᾶς ὁμοία κατ' εἶδος τετραχόρδα κτ' δύο τρέπεις ὄντι εἰρημύεις, ἐξ ἧς ἀλλήλων πηχία. ἀσώρητον δὲ ἐστὶ διχασμα. εἰ γὰρ ἐξ ἧς οἱ περιέχοντες, εἰδὲς ἐκλιμπάνει. μὴ ἐκλιμπάνων δ', ἐκ ἐμπροσθεν. μὴ ἐμπόρων δὲ, οὐ διαίρησι. ὁ δὲ μὴ διαίρεισιν ἔχει, εἰδὲ σῶρησιν ἔχει. πᾶν γὰρ τὸ σῶρητον, ἐκ τινων μερῶν ἐστὶ σῶρητον, εἰς ἅπας διαίρειτον. Γίνεσθαι δὲ καὶ περὶ τούτου τὸ πρῶτον βλημα πλάνη, διὰ τὴν τὴν μεγίστων κοινότητα πιάδε περ. θαυμάζεις γὰρ πῶς πᾶς τὸ δίτονον ἀσώρητον ὄν, ἐστὶ διωαλὸν διελθὲν εἰς τόνους. ἢ πῶς πάλιν πῶς ἐστὶν ὁ τόνος ἀσώρητος. ὅν γε ἐστὶ διωαλὸν εἰς δύο ἡμιτόνια διελθὲν. τὸν αὐτὸν δὲ λόγον λέγεις καὶ περὶ τῶν ἡμιτόνιων. Γίνεται δὲ αὐτοῖς ἡ ἀγνοία, ὥστε τὸ μὴ σωραῖν, ὅτι τὸ διχασματικῶν μεγίστων ἐνία κοινὰ τυγχάνει ὄντα σωρητὰ καὶ ἀσώρητὰ διχασματικά. διὰ γὰρ πᾶν τὴν αἰκᾶν ἐκ μεγέθους διχασματικῶς τὸ ἀσώρητον, ἀλλὰ πῶς περιέχεις φθόγγοις ἀφώρεται. τὸ γὰρ δίτονον ὅταν μὲν ὀρίζωσι μέση καὶ λιχανὸς, ἀσώρητον ἐστὶν. ὅταν δὲ μέση καὶ περιπάτη, σῶρητον.

θετον. δι' ὅπερ φησὶν, ὅτι ἐν ταῖς
μεγέθεσι τῶν Διαστημάτων εἶναι τὸ
ἀσυνθέτον, ἀλλ' ἐν ταῖς περιέχεσι
φθόγγοις.

Εἰ γὰρ τὰ γινώσκοντα διαφοραῖς τὰς Δια-
πασάρων μέρη μόνον κινεῖται. τὸ δὲ
ἴδιον τὸ Διαζέξεως ἀκίνητόν ἐστι. πᾶν
μὲν γὰρ διήρητο τὸ ἡρμοσμένον εἰς συ-
ναφίαν πρὸς τὴν Διαζέξεω. ὁ συνέστηκεν
ἐκ πλειόνων ἢ ἐνὸς περὶ τὸν ὅρον. ἀλλ'
ἡ μὲν συναφία, ἐκ πασάων μερῶν μό-
νων ἀσυνθέτων σύγκειται. ὥστε ἐξ ἀνά-
γκης ἔνθα πᾶν τὸ Διαπασάων
μόνον μέρος κινήσεται. ἡ γὰρ Διαζέξις,
ἴδιον ἔχει τὸ πᾶν τὸ τόνον. ἐάν γινώ-
σκῃ τὸ ἴδιον τὸ Διαζέξεως μὴ κί-
νῆται ἐν τῇ γινώσκοντα διαφοραῖς, δη-
λον ὅτι λείπει ἐν αὐτοῖς ταῖς Διαπασ-
σάων μέρεσι τὴν κίνησιν εἶναι. ἐστὶ δὲ ὁ
μὲν βαρύτερος τὸν τόνον περιεχόντων
ὁξύτερος τὸν περὶ τὸν ὅρον περιεχόν-
των τὸ βαρύτερον, τὸ ἐν τῇ Διαζέξει
κινεῖται. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἀκί-
νητον ἐν τῇ γινώσκοντα διαφοραῖς. ὁ δὲ
ὁξύτερος τὸν τόνον περιεχόντων, βαρύ-
τερος τὸν περὶ τὸν ὅρον περιεχόντων τὸ
ὁξύτερον, τὸ ἐν τῇ Διαζέξει κινεῖται.
ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἀκίνητον ἐν τῇ
γινώσκοντα διαφοραῖς. ὥστε ἐπειδὴ φανε-
ρόν, ὅτι οἱ τὸν τόνον περιεχόντες ἀκίνητοί
εἰσιν ἐν τῇ γινώσκοντα διαφοραῖς, δηλον
ὅτι λείπει ἀντὶ τῆς Διαπασά-
ρων μέρη μόνον κινεῖσθαι ἐν τῇ εἰρημέ-
ναις διαφοραῖς.

cum verò mese & parypate, com-
positum. Quare non in intervallo-
rum magnitudinibus incomposi-
tum esse adferimus, sed in contin-
entibus sonis.

Porro in generum differentiis
ipsius diatessaron tantum partes
moventur. proprium autem disjun-
ctionis est immobile. Omne enim
modulatè aptatum in conjunctio-
nem est divisum & disjunctionem:
quæ ex plus uno tetrachordo con-
stat. at conjunctio ex quatuor so-
lùm partibus incompositis constat,
ut necessariò in hac quidem ipsius
diatessaron tantum partes sint fu-
turæ mobiles: Disjunctio autem
proprium præterea habet tonum.
Quod si igitur monstretur, disjun-
ctionis esse proprium non moveri
in generum differentiis, patet inde
relinqui, in ipsis diatessaron partibus
esse motum. Est autem gravior qui-
dem illorum, qui tonum continent,
acutior illis, qui tetrachordum con-
tinent gravius, ex illis quæ in dis-
junctione sunt sitæ: pariter hic quo-
que immobilis erat in generum dif-
ferentiis: acutior verò illorum, qui
tonum continent, gravior illis, qui
tetrachordum continent acutius, ex
iis, quæ in disjunctione sunt sitæ.
pariter hic quoque erat immobilis
in generum differentiis. Quare cum
sit apertum, illos, qui tonum conti-
nent, esse immobiles in generum
differentiis; patet inde relinqui,
ipsas tantum diatessaron partes in
dictis differentiis moveri.

In unoquoque autem genere tot sunt incompōsita plurima, quot in dia pente. Omne enim genus aut in conjunctione modulatur, aut in disjunctione, ut antea est dictum. Monstrata autem est conjunctio quidem ex solis dia tessaron partibus esse composita: Disjunctio verò antea ponere intervallum proprium. quod est tonus. Iam verò adposito ad ipsius dia tessaron partes tono, dia pente completur. Ut sit manifestum, cum nullum genus, in uno colore sumtum, ex pluribus incompōsitis componi possit, quàm quæ in dia pente existunt, patere quoque, in quolibet genere tot fore plurima incompōsita, quot in dia pente.

Turbare autem solet quosdam & in hac quæstione illud, quo modo plurima adponatur. & quare non simpliciter monstretur, ex tot incompōsitis generum quodque constare, quot sunt in dia pente. Ad quos hæc dicuntur. Ex paucioribus interdum incompōsitis generum quodque constare, quàm sint in dia pente; ex pluribus nunquam. Atque hanc ob causam hoc ipsum primum demonstratur; Fieri non posse, ut ex pluribus incompōsitis componatur generum unumquodque, quàm sint in dia pente: at verò ex paucioribus etiam interdum eorum quodque compositum iri, in sequentibus monstrabitur.

Spissum spisso adpositum non ca-

Εἰν' ἐκάστῳ τῷ γένει ποσὸν τὰ ἐστὶν ἀσυν-
γέστα παλῆσαι, ὅσαι ἐν τῷ δια πέντε.
πάν μὲν γὰρ γένεσσι, ἥτοι ἐν συναφῇ
μελωδεΐται, ἢ ἐν διαζεύξει, κατὰ πρὸς
ἐμπροσθεν εἰρηται. διδρακταί δ' ἡ μὲν
συναφὴ ἐκ τῶ δια ποσάων μαρῶν
μόνη συγκεκμηται. ἢ τῷ διαζεύξει ἐμ-
προσθεν τεθεῖσσι τὸ ἴδιον διαστήμα.
τὰ δ' ἐστὶν ὁ τόνος. προσεῖθεν τῷ
τῶ τόνου πρὸς τὰ δια τεσσάρων μέρη
τὸ διὰ πέντε συμπληρεται. ὥς εἶναι
φανερὸν, ὅτι ἐπειδὴ πρὸς ἕδεν τῶ γένων
ἐνδέχεται, καὶ μίαν χρῶαν λαμβανόμε-
νον, ἐκ παλαιόνων ἀσυνγέτων συνε-
στῆναι, τὸ ἐν τῷ διὰ πέντε ὄντων, δηλον
ὅτι ἐν ἐκάστῳ γένει ποσὸν τὰ ἐστὶν ἀσυν-
γέστα ἀσυνγέστα, ὅσαι ἐν τῷ διὰ πέντε.

Ταράττειν δ' εἴωθεν ἐνέως καὶ ἐν τῷ
τῷ πρὸς ἐλήματι, πῶς τὰ παλῆσαι
προσέστηται. καὶ διὰ τὴν ἀπὸ πάλαι δει-
κνύει, ὅτι ἐκ ποσάων ἀσυνγέτων ἐκά-
στον τῶ γένων συνεστήκει, ὅσαι ἐστὶν ἐν τῷ
διὰ πέντε. πρὸς ἕς ταύτην λέγει. ὅτι
ἐξ ἐλαττέων ἀσυνγέτων ἐστὶν ποτε ἐκά-
στον τῶ γένων συνεστήκει, ὅσαι ἐστὶν ἐν τῷ
διὰ πέντε. ἐκ παλαιόνων ἢ, ἐδέπτε. διὰ
ταύτην ἢ τὴν αἰτίαν τῶ αὐτὸ πρῶτον
δοποδίκνυται, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ἐκ
παλαιόνων ἀσυνγέτων συνεστῆναι τῶ γε-
νὶ ἐκάστον, ἢ ὅσαι ἐν τῷ διὰ πέντε συγ-
χάνειν ἔντα. ὅτι ἢ καὶ ἐξ ἐλαττέων ποτὲ
συνεστήσεται ἐκάστον αὐτῶν, ἐν τοῖς
ἐπειδὴ δεικνύεται.

Πυκνὸν ἢ πρὸς πυκνῷ καὶ μελωδεΐ-
ται,

ται, ἔτε ὅλον, ἔτε μέρος αὐτῆς. συμ-
 βήσεται γάρ, μήτε ὅντος πέντε τῶν
 διατεσσάρων συμφωνεῖν· μήτε ὅντος
 πέντε τῶν διατεσσάρων. οἱ δ' ἔτι καὶ μεμνημένοι
 τῆς φθογγῶν ἀμελείας ἦσαν. τῷ δὲ τὸ
 δίτονον περιεχόντων ὁ μὲν βαρύτατος,
 ὁξύτατος ἐστὶ πυκνῆς· ὁ δὲ ὁξύτερος,
 βαρύτατος. ἀναγκαῖον γάρ, ἐν τῇ
 συναφῇ τῶν πυκνῶν διατεσσάρων συμ-
 φωνούντων, ἀνά μίσην αὐτῶν καὶ αὐτὸ
 δίτονον. ὡσαύτως ἢ καὶ ἐν τῇ συναφῇ τῶν
 δίτονων διατεσσάρων συμφωνούντων,
 ἀναγκαῖον αὐτῶν μίσην καὶ αὐτὸ
 πυκνόν. τέτων δὲ ἔτι ἐχόντων, ἀναγκαῖον
 ἐναλλαχῶς τὸ, τε πυκνὸν καὶ τὸ δίτονον
 καίωται. ὥς τε δῆλον, ὅτι ὁ μὲν βαρύ-
 τατος τῶν περιεχόντων τὸ δίτονον, ὁξύ-
 τερος ἐστὶ τῶν βαρὺ καὶ μεμνημένων
 πυκνῶν· ὁ δὲ ὁξύτερος, ἔτι τῶν
 καὶ μεμνημένων πυκνῶν βαρύτερος. οἱ ἄρα τῶν
 περιεχόντων, ἀμφοτέρω ἐστὶ πυκνῆς
 βαρύτεροι. πῆντε γάρ ὁ πόντος ἐν τῇ
 διατεσσάρων μεμνημένων τεσσάρων τετραχόρ-
 δων, ὧν οἱ περιεχόντες βαρύτεροι ἐστὶ
 πυκνῆς. ὑπὸ τέτων ἢ ἐστὶ τόνος περι-
 εχόμενος. ὁ μὲν γάρ βαρύτατος τῶν
 περιεχόντων, ὁξύτερος ἐστὶ τῶν βαρύ-
 των τῶν τετραχόρδων περιεχόντων· ὁ δὲ
 ὁξύτερος τῶν περιεχόντων, βα-
 ρύτερος ἐστὶ τῶν τῶν ὁξύτερον τῶν τετρα-
 χόρδων περιεχόντων. ὥς εἶναι δῆλον,
 ὅτι οἱ τῶν περιεχόντων, βαρύτεροι
 ἐσονται πυκνῆς.

Δύο ἢ δίτονα ἐξῆς καὶ τεθήσεται. πῆντε

nitur, nec totum, nec pars ipsius. Accidit enim, nec quartos sonos dia tessaron consonare; nec quintos, dia pente. Iam verò ita positi soni erant inconcinni. Porro ditonum continentium gravissimus quidem spissi est acutissimus: ut contrà acutissimus est gravissimus. Necesse enim, spissis in conjunctione dia tessaron consonantibus, inter ipsa situm esse ditonum: Sic quoque in conjunctione ditonis dia tessaron consonantibus, necesse est in medio situm esse spissum. His ita se habentibus, necesse alternatim & spissum & ditonum esse situm. Ut pateat, gravissimum eorum, qui ditonum continent, acutissimum fore spissi in grave siti: acutissimum contrà, spissi in acutum siti gravissimum. Cæterum qui tonum continent, ambo ipsius spissi sunt gravissimi. Quippe tonus ponitur in disjunctione, inter talia tetrachorda, quorum continentes spissi sunt gravissimi. At ab iisdem tonus quoque continetur. Gravissimus enim eorum, qui tonum continent, acutior est is, qui tetrachordum continent gravissimum: ut contrà, acutior tonum continentium, gravior is est, qui acutius tetrachordum continent. Ut sit manifestum, illos qui tonum continent, fore spissi gravissimos.

Duo ditona deinceps non ponentur. Ponantur enim. Ergo acu-

acutiori quidem ditono proximum erit spissum in grave. acutissimus enim erat spissi, qui in grave finiebat ditonum : at graviori ditono proximum erit spissum in acutum. gravissimus enim erat spissi, qui in acutum finiebat ditonum. Hoc cum accidit, duo spissa deinceps ponentur. Quod cum sit inconcinnum, inconcinnum quoque erit duo ditona deinceps collocari.

In Harmonia autem, & Chromate, duo toni deinceps non ponentur. Ponantur enim, primum in acutum. Necessè ergo, si quidem concinnus est, qui adpositum tonum finit sonus in acutum, aut quartò consonet deinceps positonum, dia tessaron; aut quintò, dia pente. Cum nullum horum ipsi accidat, necessariò est inconcinnum. Evidens autem non fore ut contingat. Cum enim lichanus est enarmonia, quatuor tonos ab adsumto sono distabit, quartus existens. Chromatica autem; sive mollis Chromatis, sive sesquialteri; majore distabit intervallo quàm dia pente. Tonizati verò facta, adsumto sono diapente consonabit. At non oportebat: sed aut quartò dia tessaron consonare; aut quinto, dia pente. Horum autem nullum accidit. Ut pateat, sonum, qui adsumtum tonum finit in acumen, fore inconcinnum: In gravitatem verò qui ponitur tonus secundus, faciet genus Diatonum.

ὁ τῷ γάρ. ἀκροαθήσῃ δὴ τῷ μὲν ὀξύ-
τῳ διτόνω πυκνὸν ὅππῃ τὸ βαρὺ ὀξύ-
τατ' ὅ γάρ μὲν πυκνὸν ὁ ὅππῃ τὸ βαρὺ
ὀρίζων τὸ δίτονον. τῷ ἢ βαρυτέρῳ δι-
τόνῳ ὅππῃ τὸ ὀξύ ἀκροαθήσῃ πυκνόν.
βαρύτερατ' ὅ γάρ μὲν πυκνὸν, ὁ ὅππῃ τὸ
ὀξύ διορίζων τὸ δίτονον. τέταρτ' ἢ συμ-
βαίνοντι, δύο πυκνά ἐξῆς πηγήσῃ).
τέταρτ' δ' ἑκμελῆς ὅλιος, ἑκμελῆς ἔσται
ἢ πᾶ δύο δίτονα ἐξῆς πηγήσῃ).

Ἐν ἀρμονίᾳ ἢ χρωματίᾳ, δύο το-
νιαῖα ἐξῆς ἔπῃ πηγήσῃ). πηθεῖται γάρ ὅππῃ
τὸ ὀξύ πρῶτον. ἀναγκαῖον δὴ, εἰπέ-
ρ' εἰν ἐμμελὲς ὁ τ' πρὸς πηθέντα τόνον
ὀρίζων φθόγγῳ ὅππῃ τὸ ὀξύ συμ-
φωνεῖν, ἥτοι τῷ πᾶσι τ' ἐξῆς διὰ
πεντάρων, ἢ τῷ πέμπτῳ, διὰ πέντε.
μὴ δ' ἐπὶ τέτων αὐτῶν συμβαίνοντος,
ἀναγκαῖον ἑκμελῆς εἶναι. ὅπ' δ' ἔσται
ἐπ' αὐτῷ, φανερόν. ἐναρμόνιῳ μὲν γάρ
ἔσται ἡ λιχανός, πένταρας τόνος διὰ
τ' προσληφθέντι ἀφ' ἐξ' φθόγγῳ.
πέπερτι ὡν. χρωματικῇ ἢ, εἰ πᾶ
λακὲν χρωματίῳ, εἰδ' ἡμιολίᾳ, με-
τὸν ἀφ' ἐξ' διὰστημα τ' διὰ πέντε. το-
νιαῖα ἢ ἡμιολίᾳ, διὰ πέντε συμφω-
νήσῃ τῷ προσληφθέντι φθόγγῳ. ὅπ' ἔσται
δὲ γὰρ ἀλλ' ἥτοι τ' δ', διὰ πέντα-
ρων συμφωνεῖν. ἢ τ' πέμπτῳ διὰ πέν-
τε. τέτων ἢ ἑδύτερον γίνεσθαι. ὥστε φα-
νερόν, ὅπ' ἑκμελὲς ἔσται ὁ τ' προσλη-
φθέντα τόνον ὀρίζων φθόγγῳ ὅππῃ τὸ
ὀξύ. ὅππῃ ἢ τὸ βαρὺ πηθέντων τὸ το-
νιαῖον δίδυμον, διὰτονον ποιήσῃ τὸ
γῶν.

ἡμιτονῶ. ὥςτε δῆλον, ὅτι ἐν ἀρμονίᾳ ἔχρωματι ἔτεθῆσεν δύο τονιαῖα ἐξῆς. ἐν διατόνῳ ἡ τρίτα τονιαῖα ἐξῆς τεθῆσεται. πλείω δὲ ἔ. ὁ γὰρ τὸ τέταρτον τονιαῖον ἐρίζων φθόγγος ἔτε τῷ τετάρτῳ διατεσσάρων, ἔτε τῷ πέμπτῳ διαπέντε συμφωνήσῃ.

Εἰν τῷ αὐτῷ δὲ ἡμιτόνῳ δύο ἡμιτονιαῖα ἐξῆς ἔτεθῆσεται. πηθεῖται γὰρ πρῶτον ὅτι τὸ βαρὺ ἔπαρχονι ἡμιτονίς τὸ προστεθὲν ἡμιτόνιον. συμβαίνει δὲ τὸ ἐρίζοντα φθόγγον τὸ προστεθὲν ἡμιτόνιον, μήτε τῷ τετάρτῳ διατεσσάρων συμφωνεῖν, μήτε τῷ πέμπτῳ διαπέντε. ἔτω μὲν ἐν ἐκμαλῆς ἔσται ἡμιτονιαῖς ἡ ἦσις. εἰάν ἡ ὅτι τὸ ὅξυ τεθῇ ἔπαρχονι, χρωμα ἔσται. ὥςτε δῆλον, ὅτι ἐν διατόνῳ δύο ἡμιτονιαῖα ἔτεθῆσεν ἐξῆς. πῶς μὲν ἐν τῷ ἀπωθέτων διῶν ἴσα ἐξῆς πηθεῖται, καὶ πόσα τὸ δεξιόμον καὶ πῶς τὸ ἀναλῶν πέπονθεν ἀπλῶς ἔδιωάμεθα πηθεῖται ἴσα ὄντα ἐξῆς δεδεκται. περὶ τὸ ἀνίζων νῦν λεκίεον.

Πυκνὸν μὲν ἐν πρὸς διτόνῳ, καὶ ὅτι τὸ βαρὺ, καὶ ὅτι τὸ ὅξυ πηθεῖται. δεδεκται γὰρ ἐν τῇ σωμαφῇ ἐναλλάξ πηθεῖται πάντα τὰ διαστήματα. ὥςτε δῆλον ἐκάτερον ἐκάπερα, καὶ ὅτι τὸ βαρὺ, καὶ ὅτι τὸ ὅξυ τεθῆσεται.

Τόνῳ δὲ πρὸς τῷ διτόνῳ ὅτι τὸ ὅξυ μόνον πηθεῖται. πηθεῖται γὰρ ὅτι τὸ βαρὺ. συμβαίνει δὲ πῶς πῶς ὅτι τὸ πῶς αὐτῷ πάντων, ὅξυτε-

Vt certum sit, in Harmonia & Chromate duos tonos deinceps non iri positum. Cæterum in Diatono tres toni deinceps ponentur. plures nunquam. Qui enim quartum finit tonum sonus, nec quarto dia tessaron; nec quinto, dia pente consonabit.

In hoc ipso autem genere duo hemitonia deinceps non ponentur. Ponatur enim, primum in gravitatem existentis hemitonii adpositum hemitonium. Contingit ergo, sonum, qui adpositum hemitonium finit, nec quarto dia tessaron consonare; nec quinto, dia pente. Sic ergo inconcinna erit hemitonii positio. Sin in acutum ponatur existentis, Chroma erit. Vt apertum sit, in Diatono duo hemitonia non positum iri deinceps. Qualia igitur ex incompolitibus, æqualia, deinceps poni possint, & quot numero: qualia item contrario modo se habeant, ut omnino, æqualia existentia, deinceps poni nequeant, est ostensum. De inæqualibus nunc dicendum.

Spissum igitur ditono, & in gravitatem, & in acumen, adponitur. Ostensum enim est, in conjunctione alternatim poni ista intervalla. Vt pateat, alterum alteri & in grave adpositum iri, & in acutum.

Porro tonus ditono in acumen tantum adponitur. Ponatur enim in grave. Continget itaque in eandem tensionem cadere & acutissimum

mum spissi, & gravissimum. Quæ enim ditonum in grave finiebat, spissi erat acutissimus: qui verò tonum in acutum, gravissimus. His verò cadentibus in unam tensionem, necesse est, duo poni spissa. Hoc cum sit inconcinnum, necesse & tonum in grave ditoni esse inconcinnum.

Cæterum tonus spisso in grave tantum adponitur. Ponatur enim in contrarium. Continget certè idem rursus impossibile. In eandem enim tensionem & acutissimus spissi cadet, & gravissimus. ut duo spissa deinceps ponantur. Hoc cum sit inconcinnum, necesse & hujus positionem, quæ in acumen spissi fit, esse inconcinnam.

In Diatono, toni in utramque partem, hemitonium non canitur. Accidit enim, nec quartos deinceps positorum, dia tessaron consonare; nec quintos dia pente. Duorum verò tonorum aut trium hemitonium in utramque partem canitur. Consonabunt enim aut quarti dia tessaron; aut quinti, dia pente.

Ab hemitonio in acutum duæ sunt viæ: in grave item duæ. A ditono verò, duæ quidem in acutum; una verò in grave. Ostensum enim, in acutum quidem poni spissum, & tonum. plures verò his non erunt viæ à dicto intervallo in acutum: at verò in grave, tantum spissum. Ex incompressis enim tantum relinquitur ditonum.

τόν τε πυκνὴ καὶ βαρύτερον. ὁ μὲν γὰρ τὸ δίτονον ὅτι τὸ βαρὺ ἐρίζων, ὁ δὲ πυκνὴ καὶ πυκνὴ. ὁ δὲ τὸ τέτονον ὅτι τὸ ὁξύ, βαρύτερον. τῶν δὲ πηλόντων ὅτι τὸ αὐτὴν πᾶσιν, ἀναγκαῖον δύο πυκνά πηθεῖν. τὰς δὲ ἑκμελῆς ὄντων, ἀναγκαῖον ἓ τῶν ὅτι τὸ βαρὺ διτονιαῖς ἑκμελῆς εἶναι.

Τὸν δὲ πρὸς πυκνῶ ὅτι τὸ βαρὺ μόνον πηθεῖ. πηθεῖτω γὰρ ὅτι τέτανον. συμμετρεῖται δὲ τὸ αὐτὸ πάλιν ἀδύναντον. ὅτι γὰρ τὸ αὐτὴν πᾶσιν ὁξύτατος τε πυκνὴ πηθεῖται καὶ βαρύτερον. ὥςτε δύο πυκνά πηθεῖται ἐξ ἧς. τὰς δὲ ὄντων ἑκμελῆς, ἀναγκαῖον καὶ τὴν τὰς θέσιν, τὴν ὅτι τὸ ὁξύ ἔσται πυκνὴ, ἑκμελῆς εἶναι.

Ἐν διατόνῳ δὲ τόνῳ ἐφ' ἑκάτερα ἡμιτόνιον ἑκμελῆται. ἐμπεσῆται γὰρ μήτε τὰς τετάρτας τὴν ἐξ ἧς, διατεσσάρων συμφωνεῖν. μήτε τὰς πέμπτας, διαπέντε. δύο δὲ τόνων ἢ τριῶν ἡμιτόνιον ἐφ' ἑκάτερα μελωδεῖται. συμφωνήσεται γὰρ ἢ οἱ τετάρτοι διατεσσάρων. ἢ οἱ πέμπτοι διὰ πέντε.

Ἀπὸ ἡμιτονίας μὲν ὅτι τὸ ὁξύ. δύο δὲ οἱ καὶ ὅτι τὸ βαρὺ δύο. ἀπὸ δὲ τῶν διτόνων, δύο μὲν ὅτι τὸ ὁξύ. μία δὲ, ὅτι τὸ βαρὺ. δεδεικται γὰρ ὅτι μὲν τὸ ὁξύ πυκνὸν τεταρτάτον καὶ τόνον. πλείους δὲ τῶν ἑκ ἐσσιναι ὁδοὶ ἀπὸ τῆς εἰρημίας διαστήματα ὅτι τὸ ὁξύ. ὅτι δὲ τὸ βαρὺ, πυκνὸν μόνον. λέγεται μὲν γὰρ τὸ αἰσυνθέντων τὸ δίτονον μόνον.

δύο

δύο ἢ διτόνα ἐξῆς ἐκείῃ πῆγῃ. ὥς τε
 δῆλον, ὅτι δύο μόναι ὁδοὶ ἔσονται ἀπὸ
 τῆς διτόνης. ὅτι τὸ ὀξύ. ὅτι ἢ τὸ βαρὺ,
 μία. δέδεικται γάρ, ὅτι ἔτε διτόνον
 παρὰ διτόνω πῆγῃ. ἔτε τὸν Θ ὅτι
 τὸ βαρὺ διτόνης. ὥς τε λέπει) τὸ πυκνόν.
 ὅσον ἢ, ὅτι ἀπὸ διτόνης ὅτι μὴ τὸ ὀξύ
 δύο ὁδοί. ἢ μὴ, ὅτι τὸ τόνον. ἢ ἢ, ὅτι
 τὸ πυκνόν. ὅτι ἢ τὸ βαρὺ, μία. ἢ ὅτι
 τὸ πυκνόν.

Ἀπὸ πυκνῆς ἢ, ἐναντίας. ὅτι μὴ τὸ
 βαρὺ, δύο ὁδοί. ὅτι ἢ τὸ ὀξύ, μία. δέ-
 δεικ) γάρ ἀπὸ πυκνῆς ὅτι τὸ βαρὺ δι-
 τόνον περικυκλῶν καὶ τὸν Θ . τρίτη ἢ ἐκ
 ἑσῶ ὁδός. λέπει) μὴ γάρ τὴν ἀσυνέ-
 των τὸ πυκνόν. δύο ἢ πυκνὰ ἐξῆς ἐπὶ
 πῆγῃ. ὥς τε δῆλον, ὅτι μόναι ὁδοὶ δύο
 ἔσονται ἀπὸ πυκνῆς ὅτι τὸ βαρὺ. ὅτι
 ἢ τὸ ὀξύ, μία, ὅτι τὸ διτόνον. ἔτε γάρ
 πυκνόν παρὰ πυκνῶ πῆγῃ, ἔτε τὸν Θ
 ὅτι τὸ ὀξύ πυκνῆς. ὥς τε λέπει) τὸ δι-
 τόνον. φανερόν ἢ, ὅτι ἀπὸ πυκνῆς ὅτι
 μὴ τὸ βαρὺ, δύο ὁδοί. ἢ τε ὅτι τόνον,
 καὶ ἢ ὅτι τὸ διτόνον. ὅτι ἢ τὸ ὀξύ, μία,
 ὅτι τὸ διτόνον.

Ἀπὸ ἢ τόνος μία ἐφ' ἐκάτερα ὁδός.
 ὅτι μὴ τὸ βαρὺ, ὅτι τὸ διτόνον. ὅτι
 ἢ τὸ ὀξύ, ὅτι τὸ πυκνόν. ὅτι μὴ τὸ
 βαρὺ, δέδεικ) ὅτι ἐδὲ τὸν Θ πῆγῃ,
 ἔτε πυκνόν. ὥς τε λέπει) τὸ διτόνον. ἐπὶ
 ἢ τὸ ὀξύ δέδεικται, ὅτι ἔτε τὸν Θ , ἔτε
 διτόνον. ὥς τε λέπει) τὸ πυκνόν. φανε-
 ρόν ἢ, ὅτι ἀπὸ τόνος μία ἐφ' ἐκάτερα
 ὁδός. ἐπὶ μὴ τὸ βαρὺ, ἐπὶ τὸ διτόνον.

At duo ditona deinceps nunquam
 ponuntur. Quare evidens, duas
 tantum fore vias à ditono in acu-
 tum : in grave verò, unam. Mon-
 stratum enim, nec ditonum adpo-
 situm iri ditono ; nec tonum in
 grave ditoni. Relinquitur ergo spif-
 sum. Invenimus autem à ditono
 in acutum quidem duas esse vias :
 alteram ad tonum ; alteram ad spif-
 sum : in grave verò unam, scilicet
 ad spissum.

A spisso contrà, in grave duæ
 sunt viæ ; in acutum una. Osten-
 sum enim, à spisso in grave dito-
 num poni & tonum. Tertia nulla
 erit via. Relinquitur enim ex in-
 compositis spissum. At duo spissa
 deinceps non ponuntur. Quare pa-
 tet, duas tantum fore vias à spisso
 in grave : in acutum verò unam,
 ad ditonum. Neque enim spissum
 spisso adponitur, neque tonus in
 acutum spissi. Linquitur ergo di-
 tonum. Atque ita manifestum, à
 spisso in grave duas esse vias ; tum
 ad tonum, tum ad ditonum : in a-
 cutum unam, ad ditonum.

A tono una est in utramque par-
 tem via : in grave, ad ditonum ;
 in acutum, ad spissum. Et quidem
 in grave, monstratum est, nec to-
 num poni, nec spissum. quare re-
 linquitur, ditonum : In acutum
 verò monstratum est, nec tonum
 poni nec ditonum. relinquitur er-
 go, spissum. Atque ita patet, à
 tono unam in utramque partem
 esse viam : In grave ad ditonum ;

in acutum, ad spissum. Eodem modo se res habebit in Chromatis, nisi quod & mesēs & lichani intervallum pro ditono adsumatur, quod fit in colore quolibet; & magnitudo spissi. Similiter erit & in Diatonis. Etenim à communi generibus tono una erit in utramque partem via. In grave quidem, ad mesēs & lichani intervallum, quodcunque etiam fuerit, in quoque Diatonorum colore: in acutum verò, ad paramesēs & trites.

Iam verò & hæc quæstio erroris ansam quibusdam dedit. Mirantur enim, quomodo non potius contrarium accidat. Quippe infinitæ quædam ipsis esse viæ videntur in utramque toni partem. quoniam mesēs & lichani intervalli infinitæ magnitudines esse videntur: eodemque modo spissi. Ad hæc primum hoc est dictum. Non magis in hac quæstione aliquem hoc esse visurum, quam in prioribus. Patet enim, fore ut contingat à spisso viarum alteram infinitas capere magnitudines. alteram itidem à ditono. Vt, licet ejusmodi intervallum, quale est mesēs & lichani, infinitas capiat magnitudines; rursus hujusmodi, quale spissum, eandem affectionem habeat, quam intervallum ante dictum; nihilo tamen minus à spisso duæ viæ sint in grave; & à ditono in acutum. A tono item una est via in utram-

ἐπὶ ᾧ τὸ ὀξύ, ἐπὶ τὸ πυκνόν. ὁμοίως δὲ ἐξεί κη' ἐπὶ τῷ χρωμάτων, πάλιν τό, π' μέσης κη' λιχανῶ διάστημα μετ' ἀλαμβάνειαι ἀντὶ διτόνου, τὸ γινόμενον καὶ ἐκάστην χροάν, κη' τὸ εἰς πυκνῶ μέγαθ' Θ. ὁμοίως δ' ἐξεί κη' ἐπὶ τῷ διατόνων. διὰ γὰρ εἰς κοινῶ τόνου τῷ ἡμῶν μία ἐστὶ ἐφ' ἐκάπερα ὁδός. ἐπὶ μὲν τὸ βαρὺ, ἐπὶ μέσης κη' λιχανῶ διάστημα, ὅ, π' ἂν ποιεῖ τυγχάνη ὄν, καὶ ἐκάστην χροάν τῷ διατόνων. ἐπὶ ᾧ τὸ ὀξύ, ἐπὶ τὸ πρὸς μέσης κη' τριτῆς.

Ἦδη δὲ πσι κη' τῷ τὸ πρὸς ἄλγημα παρέχει πάλιν. θαυμάζουσι γάρ, πῶς ἐχ' τὴν αὐτὴν συμβαίνει. ἅπειροι γὰρ πινες αὐτοῖς φαίνονται εἶναι ὁδοὶ ἐφ' ἐκάπερα εἰς τόνου. ἐπειδὴ περὶ τῶν μέσης κη' λιχανῶ διάστημα Θ, ἅπειρα μεγέθη φαίνονται εἶναι εἰς πυκνῶ. ὡσαύτως. πρὸς δὲ πῶς περὶ τὸν μὲν τῶν ἐλέγχῃ. ὅτι εἰδὲν μᾶλλον ἐπὶ τῶν εἰς πρὸς ἄλγημα Θ ἐπὶ βλάβειν ἂν πῃ τῶν, ἢ ἐπὶ τῷ πρὸς τῶν. δὴλον γάρ, ὅτι κη' τῷ διὰ εἰς πυκνῶ πῶν ἐπὶ τῶν ὁδῶν ἅπειρα μεγέθη συμβήσονται λαμβάνειν. κη' τῷ διὰ εἰς διτόνου δὲ ὡσαύτως. ὡς τό, π' γὰρ ποιεῖτον διάστημα, οἷον τὸ μέσης κη' λιχανῶ ἅπειρα λαμβάνει μεγέθη. τό, π' ποιεῖτον, οἷον τὸ πυκνόν, αὐτὸ πᾶσι πάσι τῷ τῷ εἰς πρὸς εἰς εἰρημῶς διάστημα. ἀλλ' ὁμως εἰδὲν ἥτιον, διὰ ᾧ εἰς πυκνῶ δύο γίνονται ὁδοὶ ἐπὶ τὸ βαρὺ. κη' διὰ εἰς καὶ.

διτόνου, ἐπὶ τὸ ὀξύ. ὡσαύτως ᾧ κη' διὰ εἰς τόνου μία γίνεται ἐφ' ἐκάπερα ὁδός.

καὶ.

καθ' ἐκάστην γὰρ χροάν ἐφ' ἐκάστῃ
 γῆρας ληπτόν ἐστι τὰς ὁδούς. Διὰ γὰρ
 ἐκάστῃ τ' ἐν τῇ μεσηκῇ, καθὼς πεπερα-
 σται, καὶ τῷ πένει τε καὶ πένει ἐν
 τὰς ὁπισθήμας. εἰ δ' ἀπειρόν ἐστιν,
 ἐάν καὶ μὲν ἔν τῃ μεγάλῃ τ' ἀφασμα-
 τῶν, καὶ τὰς τ' φθόγγων τὰς αἰ-
 ράσας φαίνεται εἶναι τὰς εἰ μέλος.
 καὶ διὰ τὰς διωάμεις, καὶ καὶ τὰς εἰδη,
 καὶ καὶ τὰς ἵεσις, πεπερασμένα τε καὶ
 πεσγμένα. ὁ γὰρ οὐκ ὁδοὶ τ' πυκνῇ
 ὁδοὶ, αἱ ἐπὶ τὸ βαρὺ, τῇ τε διωά-
 μι καὶ τοῖς εἰδῶσι ὡς μετρίως τε εἰ-
 σι καὶ δύο τόνοι τ' ἀρμεμόν. ἡ μὲν
 γὰρ καὶ τὸν ὅσον εἰς ἀφασματῶν ἀλλὰ τὸ
 τ' συστήματι εἰδῶν. ἡ δὲ καὶ τ' ἵε-
 περον ἀφασματῶν, ὅ, πὶ δὴ ποτε ἔχῃ μέ-
 γαλόν, εἰς σπασμῶν. δὴλον δὲ ἐκ
 τῶν, ὅτι καὶ ὁδοὶ τ' τὸν μίαν τὴν
 ἔσται ἐφ' ἐκάστην ὁδόν. καὶ ἐνὸς εἰδῶς
 συστήματι αἰσῶν αἱ σπασμῶν
 ὁδοὶ τ' ἀφασματῶν. ὅτι ἡ, ἂν πρὸς μὴ
 καὶ μίαν χροάν ἐνὸς γῆρας ὁπισθεῖ
 τὰς ὁδοὶ τ' ἀφασματῶν ὁδοὶ ὁπισκο-
 πῶν. ἀλλ' αἶμα καὶ τὰς ἀπέναντον τ'
 γῆρας εἰς ἀπειρόν ἐμπειρῶν, φανε-
 ρὸν ἐκ τ' εἰρημῶν, καὶ ἐξ αὐτῶν τ'
 πρὸς ἀφασματῶν.

Ἐν χροάματι ἡ καὶ ἀρμονία τὰς
 φθόγγων πυκνῇ μετρίως. τὰς μὲν
 γὰρ φθόγγων ἐν τοῖς εἰρημῶν γέ-
 νεσι, ἥτοι πυκνῇ μέρῃ ὁρμῇ, ἡ
 τόνον, ἥτοι τοιῶν, οἷον τὸ μέσης
 καὶ λιχανῇ ἀφασματῶν. οἱ μὲν οὐκ

que partem. In singulis enim ge-
 neribus secundum quemque colo-
 rem viæ sunt sumendæ. Quæcun-
 que enim in Musicis sunt & aliis
 scientiis, quatenus finita sunt, illa
 ponere atque ordinare in scientiis
 debemus: sin infinita, linquere.
 Itaque secundum intervallo-
 rum magnitudines, & sonorum tensio-
 nes infinita utcunque videntur esse
 quæ sunt circa cantum: at secun-
 dum potestates, & secundum spe-
 cies ac positiones, finita & ordi-
 nata. Statim igitur à spisso viæ in
 grave, & potestate & speciebus
 terminatæ sunt, & numero tantum
 dux. Quæ enim per tonum per-
 git, in disjunctionem ducit syste-
 matis speciem: quæ verò per aliud
 intervallum, qua etiam cunque sit
 magnitudine, in conjunctionem.
 Atque ex his patet, à tono quoque
 unam fore viam in utramque par-
 tem. atque unius speciei systematis
 causas fore ambas disjunctionis
 vias. Quod verò, si quis non se-
 cundum unius generis colorem
 unum adgreditur intervallo-
 rum vias inquirere; sed simul secundum
 omnes omnium generum; in in-
 finitionem sit delapsurus, tum ex
 dictis, tum ex ipso negotio est ap-
 pertum.

Porro in Chromate & Harmo-
 nia omnis sonus spissi est particeps.
 Quippe omnis sonus in dictis ge-
 neribus, aut spissi partem finit;
 aut topum; aut tale, quale mesēs
 & lichani intervallum. Et quidem,

qui spissi partes disternant, oratione non indigent. Evidens enim, quod spissi sint participes. Rursus qui tonum continent, ambo spissi esse gravissimi antea monstrabantur. Eorum autem, qui reliquum intervallum continent, gravissimus, spissi monstratus est acutissimus. ut contrā acutissimus, gravissimus. Vt, quoniam tot solum sunt incomposita, eorumque quodlibet ab ejusmodi sonis continetur, quorum uterque spissi est particeps; apertum sit, Omnem sonum in Harmonia & Chromate spissi esse participem.

Cæterum tres esse sonorum in spisso sitorum regiones, facile est videre. Quoniam spisso nec spissum, nec spissi pars adponitur. Certum enim, hanc ob causam plures non fore sonorum regiones, quam diximus. Iam monstrandum, à solo gravissimo duas tantum esse vias in utramque partem: unam verò à reliquis, in utramque partem. Et quidem, quod in præcedentibus fuerat ostensum, A spisso duas esse vias; idem est quod A gravissimo eorum qui in spisso sunt siti, duas esse vias in gravitatem. Hic enim est qui spissum finit. Deinde monstratum erat, A ditono in acutum duas esse vias: unam ad tonum; alteram ad spissum. Atqui, A ditono duas esse vias, idem est quod, Ab acutiore eorum, qui ditonum finiunt, duas in acutum esse vias. Hic enim est qui dito-

τὰ ἔκ πυκνῆς μέρη διορίζοντες, εἰδὲν δεοῦναι λόγῳ. Φανεροὶ γάρ εἰσι πυκνῆς μετέχοντες. οἱ δὲ ἢ τόπον περιέχοντες, εἰδείχθησαν ἔμπροσθεν πυκνῆς βαρύταις ὄντες ἀμφοτέροι. ἢ δὲ τὸ λοιπὸν ἀξίσημα περιέχόντων, ὁ μὲν βαρύταις, ὁ ἑξῆς ἐδείχθη πυκνῆς ὁ δὲ ἑξῆς βαρύταις. ὥς· ἐπειδὴ τοσαῦτα μὲν ἐστὶ μόνῃ τὰ ἀσώγητα· ἕκαστον δὲ ἁπλῶς ὑπὸ τοιούτων φθόγγων περιέχεται, ὧν ἑκάτερος πυκνῆς μετέχῃ. δῆλον ὅτι πᾶς φθόγγος ἐν ἀρμονίᾳ καὶ χρωματικῇ πυκνῆς μετέχῃ.

Ὅτι ἢ ἐν πυκνῷ κειμένων φθόγγων τρεῖς εἰσι χώραι, βᾶδιον σιναιδεῖν. ἐπειδὴ περὶ πρὸς πυκνῷ, ἔτε πυκνὸν ἦνται, ἔτε πυκνῆς μέρος. δῆλον γάρ, ὅτι ἀπὸ πᾶν τὸ αἰκίαν ἐκείνην περιέχῃς τὴν εἰρημικῶν χώραι φθόγγων. ὅτι δὲ ἀπὸ μόνῃς βαρυτάτης δύο ὁδοὶ εἰσὶν ἐφ' ἑκάτερας ἀπὸ ἢ τῶν λοιπῶν μία ὁδὸς ἐφ' ἑκάτερας, δεικνύειν. ὡς ἢ δεδειγμένον ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὅτι ἀπὸ πυκνῆς δύο ὁδοὶ εἶναι, τὸ αὐτὸ τῷ ἀπὸ ἔκ βαρυτάτης, ἢ ἐν τῷ πυκνῷ κειμένων, δύο ὁδοὶ ἐπὶ τὸ βαρὺ εἶναι. ἔτι γὰρ ἐστὶν ὁ περαίνων τὸ πυκνόν. ἐδέδεικτο ἔν, ὅτι ἀπὸ διτῶν ἐπὶ τὸ ἑξῆς δύο ὁδοὶ εἰσὶν. ἢ μὲν ἐπὶ τὸ τόνον ἢ δὲ, ἐπὶ τὸ πυκνόν. ἐστὶ ἢ τὸ ἀπὸ διτῶν δύο ὁδοὶ εἶναι, τὸ αὐτὸ τῷ ἀπὸ ἑξῆς ἑτέρως ἢ τὸ διτονὸν ἐκείνων δύο ὁδοὶ ἐπὶ τὸ ἑξῆς εἶναι. ἔτι γὰρ ἐστὶν ὁ ἐκείνων τὸ διτονόν,

δίπνον, βαρύται Θ ὦν πυκνῆ. ἐδέδει-
κε γὰρ καὶ τῆς. ὥς εἶναι δῆλον, ὅτι
ἀπὸ τῆς εἰρημνίας φθόγγος δύο ὁδοὶ ἐφ'
ἐκάπερα ἐσσίαι.

Ὅτι δὲ ἀπὸ τῆς ἐξυτάς μία ὁδὸς
ἐφ' ἐκάπερα, δεικνύον. ἐδέδεικε δὲ,
ὅτι ἀπὸ πυκνῆς ὅτι τὸ ἐξυ μία ὁδὸς
ἐσιν. ἐδὲν ἡ διαφέρει λέγειν ἀπὸ πυ-
κνῆς μίαν ὁδὸν εἶναι ὅτι τὸ ἐξυ. ἢ ἀπὸ
τῆς περαίνον Θ αὐτὸ φθόγγος διατ'
εἰρημνίᾳ αὐτίαν ἐπὶ τῇ ἐμπροσθεν. δέ-
δεικται δὲ, ὅτι καὶ ἀπὸ διτόνης μία ὁδὸς
ἐσιν ἐπὶ τὸ βαρὺ. ἐδὲν ἡ διαφέρει λέ-
γειν, ἀπὸ διτόνης μίαν ὁδὸν εἶναι ἐπὶ
τὸ βαρὺ, ἢ ἀπὸ τῆς ὀρέζον Θ αὐτὸ
φθόγγος, διατ' εἰρημνίᾳ αὐτίαν.
δῆλον ὅτι, ὅτι καὶ αὐτὸς ἐπὶ φθόγγος, ἔ-
πει τὸ δίπνον ἐπὶ τὸ βαρὺ ὀρέζων, καὶ τὸ
πυκνὸν ἐπὶ τὸ ἐξυ, ὁξύνται Θ ὦν πυ-
κνῆς. ὥς εἶναι φανερὸν ἐκ τῶν, ὅτι
μία ὁδὸς ἐφ' ἐκάπερα ἐσσι ἐπὶ τῆς εἰρη-
μνίας φθόγγος.

Ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς μέσης μία ὁδὸς ἐφ'
ἐκάπερα ἐσσι, δεικνύον. ἐπεὶ τίνων
ἀναγκαῖον μὴ τῇ τριῶν ἀποσώσεων ἐν
τῇ εἰρημνίᾳ φθόγγος πῆχας. ὑπάρ-
χει ἡ αὐτὴ κειμένη διέσεις ἐφ' ἐκάπε-
ρα, δῆλον, ὅτι ἔπει δίπνον πηγήσεται
πρὸς αὐτὸ, καὶ ἐδέπερον τῇ τρέπων,
ἔπει τὸν Θ . διτόνης γὰρ ἔστω πηγεμνίας,
ἢ πρὶ βαρύται Θ πυκνῆς, ἢ ὁξύνται Θ
πεσεῖται ἐπὶ τῇ αὐτῇ πᾶσιν τῶν εἰ-
ρημνίων φθόγγων μέσον ὅτι πυκνῆς.
ὥστε γίνεσθαι τρεῖς διέσεις ἐξῆς, ἐπο-

num finit, spissi existens gravissi-
mus. Quippe & hoc fuerat mon-
stratum. Vt jam pateat, à dicto
sono duas fore in utramque partem
vias.

At unam esse viam ab acutissi-
mo in utramque partem, est mon-
strandum. Ostensum erat, à spisso
in acutum unam esse viam. atqui
nihil interest, utrum dicamus, à
spisso unam esse viam in acutum;
sive à sono ipsum terminante, ob
causam in prioribus dictam. Osten-
sum quoque est, à ditono unam
esse viam in grave. Sed nihil re-
fert, utrum dicamus, A ditono
unam esse viam in grave; sive à fi-
niente ipsum sono; ob causam an-
te dictam. Patet verò, & eundem
esse sonum, qui ditonum finit in
grave, & qui spissum in acumen,
spissi existens acutissimus. Quare
ex his manifestum, unam fore
viam à dicto sono in utramque
partem.

Cæterum à medio quoque unam
fore viam in utramque partem,
monstrandum. Quoniam itaque
necesse est, ex tribus incomposi-
tis unum aliquod dicto sono ad-
poni; jamque ab utraque ipsius
parte sita sit diesis; evidens est,
nec ditonum ipsi adpositum iri per
modorum alterutrum; nec tonum.
Ditonum enim si ita ponatur; aut
gravissimus spissi, aut acutissimus
cadet in eandem tensionem, quam
dictus habet sonus, existens spissi
medius. Vt tres dieses deinceps
fiant,

fiant, quo etiam ex duobus modo ponatur ditonum. Eodem modo si tonus ponatur, idem eveniet. Spissi enim gravissimus in eandem cadet tensionem, quam habet spissi medius: ut tres dieses deinceps ponantur. Hæ verò cum sint inconcinnae, evidens est, unam fore viam à dicto sono in utramque partem. Quare à sonorum, in spisso fitorum, graviore duas fore utramque in partem vias: à reliquorum verò utroque unam fore viam in utramque partem, est apertum.

Porro non positum iri duos sonos dissimiles, secundum spissi participationem, concinnè in eandem tensionem, monstrandum. Ponatur enim primum, & acutissimus & gravissimus in eandem tensionem. Continget itaque, cum hoc fit, duo spissa poni deinceps. Hoc verò cum sit inconcinnum, inconcinnum quoque erit in spisso cadere duos sonos. Certum quoque, nec secundum reliquam differentiam dissimiles sonos ejusdem tensionis concinne fore participes. Tres enim necesse est deinceps poni dieses; five gravissimus, five acutissimus ejusdem, cujus medius, tensionis fuerit particeps.

Deinde Diatonum componi aut ex tribus, aut duobus, aut quatuor incompósitos, est monstrandum. Ex tot itaque plurimis incompósitos generum quodque esse compositum, quot sunt in dia pente, superius est ostensum. Ista ve-

τέρως ἀντιθεῖν τὸ δίτονον, τῷ τόπῳ τῶν περικλυμένων τὸ αὐτὸ συμβεῖναι. βαρύτιμον γὰρ πυκνὸν περὶ τὴν αὐτὴν τάσιν μέσσην πυκνὸν, ὡς τρεῖς διέσεις ἐξ ἧς πηθεῖται. τῶν δὲ ἁρμονικῶν ὅλων, δῆλον ὅτι μία ὁδὸς ἐφ' ἑκάπερα ἔσται ἀπὸ τῆς εἰρημικῆς φθόγγου. ὅτι μὲν οὖν ἀπὸ τῶν φθόγγων, τῶν ἐν πυκνῷ κειμένων, δύο ἐφ' ἑκάπερα ἔσονται ὁδοί: ἀπὸ δὲ τῶν λοιπῶν ἑκατέρω μία ἐφ' ἑκάπερα ἔσται ὁδὸς, φανερόν.

ὅτι δὲ περὶ τὴν αὐτὴν τάσιν μέσσην πυκνὸν ἀνόμενοι καὶ τῶν ἁρμονικῶν μετὰ τὴν αὐτὴν τάσιν ἐμμελῶς, δεικνύον. πηθεῖται γὰρ πρῶτον, ὅτι οὐκ ἐστὶ βαρύτιμον ἐπὶ τῇ αὐτῇ τάσιν συμβεῖναι δὲ τὰς ἁρμονικὰς δύο πυκνὰ ἐξ ἧς πηθεῖται. τὰς δὲ ἁρμονικὰς ὄντων, ἑκατέρω τὴν πᾶσαν ἐν πυκνῷ φθόγγου. δῆλον δὲ ὅτι καὶ οἱ κατὰ τὴν λοιπὴν ἀρμονικὴν ὁμοιοφθόγγου τῇ αὐτῇ τάσιν ἐμμελῶς κεινῶν ὄντων. τρεῖς γὰρ ἀναγκαῖον πηθεῖν διέσεις ἐξ ἧς, εἴαντι βαρύτιμον, εἴαντι οὐκ ἐστὶ, τῷ μέσῳ τῇ αὐτῇ μετὰ τὴν τάσιν.

ὅτι δὲ τὸ διάτονον σύγκειται ἥτοι ἐκ τετρῶν, ἢ δυοῖν, ἢ πέντε ἀσυνθέτων, δεικνύον. ὅτι μὲν οὖν ἐκ πεντέτων πλείων ἀσυνθέτων ἔσονται τῶν γῆλων συνθετικῆς ἐστὶ ἐν τῷ διατόνῳ, δεδεικται περὶ τὸν ἑστῶτα.

τα

πᾶσα αὖ τὸν ἀρ.θμὸν. εἰάν ἑν τῶν
 πῶσάρων τὰ μὲν τρία ἴσα γήνη, τὸ δὲ
 ἴσον γήνηται ἐν τῷ σωτηριῶντι τῷ Διὰ τοῦ
 νῶ, δύο ἔσται μεγέθη μόνᾳ πρὸς ὧν τὸ
 Διὰ τοῦτον σωτηριῶντος ἔσται. εἰάν δὲ τὰ μὲν
 δύο ἴσα, τὰ δὲ δύο ἀνίστα, τῆς παρυπά-
 τος ὅτι τὸ βαρὺ κινήσεως, τρία
 ἔσται μεγέθη, ἐξ ὧν τὸ Διὰ τοῦτον γήνη
 σωτηριῶντος ἔσται. τὸ, τε ἑλάττω ἡμιό-
 νιος, καὶ τόνος, καὶ τὸ μείζον τόνος. εἰάν
 δὲ πάντα τὰ τρία Διὰ πέντε μεγέθη ἀνίστα
 γήνηται, πῶσα αὖ ἔσται μεγέθη, ἐξ ὧν
 τὸ εἰρημικὸν γήνη ἔσται σωτηριῶντος.
 ὡς τὸ εἶναι φανερόν, ὅτι τὸ Διὰ τοῦτον
 ἥτοι ἐκ δύο, ἢ ἐκ τριῶν, ἢ πῶσάρων
 ἀσωτηριῶν συγκείσθαι.

Ὅτι δὲ χρῶμα καὶ ἀρμονία ἥτοι ἐκ
 τριῶν, ἢ ἐκ πῶσάρων συγκείσθαι, δει-
 κνέον. ὅτι ὧν δὲ τὰ μὲν Διὰ πέντε ἀσω-
 τηριῶν πῶσάρων τὸ ἀρ.θμὸν, εἰάν μὲν
 τὰ τρία πυκνὰ μέρη ἴσα ἦ, τρία ἔσται με-
 γέθη, ἐξ ὧν τὰ εἰρημικὰ γήνη σωτηριῶντος
 ἔσται. τὸ, τε τρία πυκνὰ μέρη, ὅ, τι αὖ ἦ,
 καὶ τόνος, καὶ τὸ ποιῆν, οἷον μέσης καὶ
 λιχανῶς Διὰ ἑξήκοντα. εἰάν δὲ τὰ τρία
 μέρη ἀνίστα ἦ, πῶσα αὖ ἔσται μεγέθη, ἐξ
 ὧν τὰ εἰρημικὰ γήνη σωτηριῶντος ἔσται.
 ἐλάττω μὲν τὸ ποιῆν, οἷον τὸ ὑπά-
 τος καὶ παρυπάτος· δᾶπερον δὲ, οἷον τὸ
 παρυπάτος καὶ λιχανῶς. τριῶν δὲ, τόν-
 ος. πέταρον δὲ, τὸ ποιῆν, οἷον τὸ
 μέσης καὶ λιχανῶς.

Ἡ δὲ δὲ τις ἡπόρησε, Διὰ τί οὐκ ἂν
 καὶ ταῦτα τὰ γήνη ἐκ δύο ἀσωτηριῶν

ro numero sunt quatuor. Si igitur
 ex quatuor tria sint æqualia, atque
 illud æquale sit in intensissimo dia-
 tono, duæ tantum erunt magnitu-
 dines, ex quibus Diatonum con-
 stabit. Sin duo fuerint æqualia, duo
 vero inæqualia; parypate in grave
 motâ; tres erunt magnitudines, ex
 quibus Diatonum genus erit com-
 positum. tum quod hemitonio est
 minus, tum tonus, & tono majus.
 Quod si omnes ipsius dia pente ma-
 gnitudines fuerint inæquales, qua-
 tuor erunt magnitudines, ex qui-
 bus dictum genus constabit. Vt sit
 apertum, Diatonum aut ex duo-
 bus, aut ex tribus, aut ex quatuor
 componi incompósitos.

Porro Chroma & Harmoniam
 aut ex tribus aut ex quatuor com-
 poni incompósitos, monstrandum.
 Cum enim ipsius dia pente quatuor
 numero sint incompósita, si qui-
 dem partes spissi æquales fuerint,
 tres erunt magnitudines, ex qui-
 bus dicta genera constabunt: &
 spissi pars, quæcunque fuerit; &
 tonus; & tale, quale est meses &
 lichani intervallum. Sin spissi par-
 tes fuerint inæquales, quatuor erunt
 magnitudines, ex quibus dicta ge-
 nera constabunt. Minimum tale,
 quale hypates & parypates inter-
 vallum; alterum, quale parypates
 & lichani; tertium, tonus; quar-
 tum tale, quale meses & lichani.

Sed hîc jam aliquis dubitavit,
 quare non & hæc genera ex duobus

K

in-

incompositis consent, quomodo & Diatonum. Atqui manifestum, quæ omnino & quidem summam causa sit, cur hoc non fiat. Tria quippe incomposita æqualia deinceps in Harmonia & Chromate non ponuntur; at ponuntur in Diatono. quod hanc ob causam aliquando ex duobus tantum incompositis componitur.

Postea dicendum, quænam & qualis sit secundum speciem differentia. Nihil vero nobis differt, speciem dicere aut figuram. Ambo enim hæc nomina ad idem referimus. Fit autem, cum ejusdem magnitudinis, ex iisdem, magnitudine & numero, incompositis compositæ ordo variationem accipit. Hoc verò ita determinato, tres esse ipsius dia tessaron species, est monstrandum. Prima quidem, cujus spissum in grave. Altera, cujus dies in utramque partem ditoni est sita. Tertia, cujus spissum in acutum ditoni. Iam verò, fieri non posse, ut pluribus modis quam his partes ipsius dia tessaron inter se varientur, facile conspicitur.

εἴη συνεστηκότα, ὥστε καὶ τὸ διέπνονα φανερόν δὴ, τίς ἐστὶ παυλιώδης καὶ ὅτι πολλῆς ἡ αἰτία ἔμῃ γίνεσθαι τέτρ. τρία γὰρ ἀσυνήτητα ἴσα ἐξῆς ἐν ἀρμονίᾳ μὲν καὶ χρωματικῇ ἐπείθεται· ἐν διατόνῳ δὲ πείθεται. διὰ ταῦτα δὴ τὴν αἰτίαν ἐκ δύο μόνων ἀσυνήτων συνήθεται πῆλ.

Μετὰ δὲ ταῦτα λεκτέον, τίς ἐστὶ, καὶ ποία τις, ἡ κατ' εἶδος διαφορὰ. διαφέρει δὲ ἡμῶν ἔθεν, εἰδὼ λέγειν ἡ γῆμα. φέρομεν γὰρ ἀμφοτέρω παρόνοματα ταῦτα ὅτι τὸ αὐτό. γίνεσθαι ὅταν ἔσται μετὰ ἐκ τῶν αὐτῶν ἀσυνήτων συγκαταμμένων μετὰ καὶ ἀρμονίᾳ, ἡ πᾶσις αὐτῶν ἀλλοίωσιν λάβῃ. τέτρε δὲ ἕως ἀφωρισμῶν, ἔσται διαποσσάρων, ὅτι τρία εἶδη, διακρίνον· πρῶτον μὲν ἔν, ἔσται τὸ πυκνὸν ὅτι τὸ βαρὺ. δεύτερον ὅ, ἔσται διέσεις ἐφ' ἑκάπερα ἔσται διόνος καίπα. τρίτον ὅ, ἔσται πυκνὸν ὅτι τὸ ὀξύ ἔσται διόνος. ὅτι δ' ἔσται ἐνδεχέσθαι πλεοναχῶς περῆναι πᾶσι τῶν διαποσσάρων μέρη πρὸς ἀλλήλας, ἡ ποσυχῶς, ῥαδιον συνιδεῖν.

ARISTOXENI HARMONICORVM ELEMENTORVM FINIS.

ΑΡΙΣΤΟΞΕΝΟΥ ΑΡΜΟΝΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΕΛΟΣ.

MAR-

N O T Æ

I N

A R I S T O X E N V M

Uης ἐπὶ μέλους ὁπισθήμης,] Vno vocabulo, τῆς μεσι-
κῆς. In excerptis quibus-
dam Musicis ex hoc prin-
cipio sic immutato legi-
tur : τῆς μεσιτικῆς ὁπισθήμης πολυμε-
ρὺς ὑπαρχούσης, ἥς μέρος ἐστὶν ἡ ἀρμονι-
κῆ, διαμεθεῖσθαι εἰς τρεῖς πέντε καὶ δεκά.

V. 13. εἰς πλείους ἰδέας,] Nimirum
in Harmonicam, Rhythmicam, Me-
tricam, Organicam, Poëticam, Hy-
pocriticam. quarum omnium ordi-
ne prima est Harmonica, quæ sim-
plicissimam doctrinam continet.

V. 18. ἐχούσιν τε διώαμιν συχισιώ-
δη,] Quæ vim habet elementariam,
id est, simplicem. Quod hic Aristoxenus
dicit, ἡ ἀρμονικὴ (seu ἀρμονι-
κὴ πραγματεία, ut etiam loquitur
pag. 32. v. 5.) ἐχὶ διώαμιν συχισιώδη,
id Alypius sic effert : ἡ ἐπὶ τῷ ἡρμο-
σμένῳ πραγματεία ἐστὶ συχισιώδης.

V. 19. πρῶτη τῶν θεωρητικῶν.]
Quæ sint Musicæ Contemplativæ
partes, & quæ Practicæ, docet accu-
rate Aristides pag. 7. & 8.

V. 20. συστηματικῶν τε καὶ τῶν θεω-
ρητικῶν.] Duas tantum Harmonicæ
partes hic nominat Aristoxenus, sed
præcipuas. Reliquæ enim, in primis
de Sonis, & de Spaciis, ad harum

constitutionem spectant. De Com-
mutatione tractatus ex Tonorum
doctrina resultat. Melopœia prio-
rum sex partium usum tradit. Ad
cantum autem Harmonicum recte
percipiendum præcipuè binæ illæ fa-
ciunt. Si enim systema, quodnam
sit, bene cognoveris, non poterit
latere cujus illud sit generis : nec in
mutatione facienda in alium cantum
facile aberrabis. Has duas partes rur-
sus conjungit pag. 2. v. 2.

V. ult. τὰ δὲ ἀνώτερον] Vterque
Oxon. & Codex Seldenī, ἀνώτερον.
Scal. τὰ δὲ ἀνώτερον. Lego, τὰ δὲ ἀνώ-
τερον ὅσα. Sic pag. 8. v. 6. τὰς δὲ ἀνώτε-
ρω τέτων πραγματείας. pura & Attica
locutione. Communiter esset, τῶν
δὲ ἀνώτερον ὅσα.

Pag. 2. v. 1. χρωμῆς] Baroc. per-
peram χρώμῃ.

V. 2. τῆς ποιητικῆς] Ambiguum
hoc videtur vocabulum, num de
Practica Musicæ parte, an de Poë-
tica, seu arte conficiendi versus, sit
accipiendum. At de posteriori acci-
piendum esse, non dubitabit, qui
Veteres Poëtas quoque Musicos fuisse
ex Antiquitate didicerit. Insignis
est Plutarchi locus in Dialogo de
Musica : ὁ λευκώλυτος ὃ ἦναι τῶν πρε-
σβυτέρων

K 2

εργ-

ειρημίων τῶν τῶν ποιημάτων λέξιν, καὶ μέτρον οὐκ ἔχον, ἀλλὰ καθάπερ συσχορὸς τὸ καὶ τῶν ἀρχαίων μελοποιῶν, οἱ ποιῆντες ἔπη, τῆς τοῖς μέλη παλαιώσαν. καὶ γὰρ τὸν Τέρπανδρον ἔφη κithαρῶδικῶν ποιῆσαι ὄντων νόμων, καὶ νόμον ἑκάστην τοῖς ἔπει τοῖς ἑαυτῶν, καὶ τοῖς Ὀμήρῳ μέλη παλαιώσαν, ἄδειν ἐν τοῖς ἀγῶσιν. Σοφοῖναι δὲ τῶν λέγει ὀνόματι πρῶτον τοῖς κithαρῶδικῶν νόμοις. Nec solutam esse prædictorum Musicorum adhibitam in poematis dictionem, & metro carentem; sed cujusmodi fuit Stesichori veterumque melopæorum, qui factis à se versibus cantus adponebant. Etenim Terpantrum dicit (Heraclides) Poëtam νόμων qui ad citharam canuntur, singulis nomis, tum carminibus suis ac Homeri, cantica circumponentem cecinisse in certaminibus. Atque hunc primum nomina imposuisse nomis ad citharam canendis. Primum hoc fecisse Terpantrum author quoque est Clem. Alexandrinus Strom. Lib. 1. μέλῳ τὸ αὐτὸ πρῶτος παλαιώθη τοῖς ποιήμασι, καὶ οὗτοι Λακεδαιμονίων νόμους ἐμελοποίησε Τέρπανδρος ὁ ἀνὴρ σάου. cantum autem poematibus primus adposuit, & Lacedæmoniorum leges cantandas exhibuit Terpantrum Antisthenes. Male interpretres: numerosis versibus scripsit. Leges Lacedæmoniorum, à se, vel jam ante ab alio, versibus inclusas, modulandas exhibuit.

V. 5. ᾠδῆς.] Hæc videtur verior lectio, quamvis sit constructio intricatior. notandum est verbum παλαιώσης. Per hanc autem scientiam intelliges Musicam, quæ

tanquam genus reliquas omnes scientias, uti species & ideas, complectitur. Cod. Baroc. habet ᾠδῆς.

Ibid. δι' ὧν] per quas, subaudi, speciales scientias. Vel, δι' ἧς, scil. ᾠδῆς.

V. 6. αὐτῇ] nempe μουσικῇ, quod præcedit; vel ᾠδῆς, quæ reliquas omnes complectitur. Hinc discere licet quis sit adpellandus Musicus, nimirum, qui non tantum Harmonicam & Rhythmicam, sed & Metricam, Organicam, ac reliquas Musicæ partes calluerit. Huc pertinet Boëthii caput ult. Lib. 1. de Musica.

V. 7. οὗτοί μιν ἐν ἔμπροσθεν] Hic ὅτι τὸ κινῶ ex pag. 1. v. 15. subaudiendum est, ὑπολαβεῖν δεῖ. quod interpretando indicavi.

V. 9. τῆς ἀρμονίας ἡ πᾶσι μόνον.] Harmonia vocabulum frequentissime usurpat Aristoxeno, ejusque sectatoribus pro Genere Enarmonio. Ab harmonia dicti sunt Harmonici illi Musici, qui hoc genus tantum usurpabant. Vnde luce meridiana clarius patet, non tantum in usu aliquando fuisse hoc genus, sed vel solo & præcipuo, ut reliqua duo præ hoc contemserint. Posterioribus seculis, quin & Plutarchi & Aristidis, genus enarmonium ob sui difficultatem pene exolevit. Nostræ ætatis Cantores fere tantum sunt Diatonici. Cæterum hæc verba Aristoxeni, ut absurda, perstringit Proclus Lib. III. in Timæum Platonis. Integrum illius locum, quod Musicæ lucis

lucis aliquid adferre possit, hic adscribam. *παιδδολικῆς*, inquit, τῆ ἐναρμονίᾳ ὄντος, ὡς εἶπομεν. καὶ γὰρ οὗτ' ὅτων ἡμεῖς διὰ ταύτων τῶν αἰτίων τῶν μαθημάτων (male sunt transposita verba. lege, καὶ γὰρ οὗτ' ὅτων τῶν μαθημάτων ἡμεῖς δ. τ. τ. αὐτ. ἀρμ. ἐκ.) ἀρμονικὰς ἐκάλεον. φησὶ γὰρ ὁ Ἀριστοξένος ἐν τῇ πρώτῃ τῆς ἀρμονικῆς συγγραφῆς. οὗτ' ἐμπεσοῦν ἡμεῖς τῆς ἀρμονικῆς περὶ μαθῆναι, συμβέβηκεν ὡς αἰτιῶς ἀρμονικὰς εἶναι. αὐτῆς γὰρ τῆς ἀρμονίας ἡπὶ οὐλο, (adde hic ex Aristoxeno vocem μόνον) τῶν δὲ ἄλλων ἡμῶν εἰδεμίαν πῶποτε ἔχον. (restituē, ἐνοίαν.) ἐν οἷς καὶ λέγει περὶ μαθῆναι ὁ Ἀριστοξένος, ὅτι τὸ ἀρμονικὸν ἀρμονικὰς οὐκ ἔδωκεν οἱ παλαιοί. γὰρ καὶ οὕτως. σημειῖον δέ. τὸ μὲν γὰρ ἀρμονικὸν αὐτῶν τῶν ἐναρμονίων μόνον ἐκκεῖται συγγραμμάτων. ἀρμονικὸν δὲ, ἢ χρωματικόν, εἰδὲς πῶποτε εἰσάγει. πῶς ἐν ταῦτα λέγει, καὶ ποι καὶ τὸ Πλάτωνος καὶ τὸ ἀρμονικὸν καὶ ἐκτελεῖ τὸ ἀρμονικὸν, καὶ τὸν (scribe τῶν) ἀμφὶ τὸν Τίμαιον, μαθημάτων αἰτίον. εἰ μὴ ἀρμ. τὸ ἀρμ. αἰτιῶς, ὁ εἰς αὐτὸν ἀπέβηκεν, ὅτι ἐπὶ πάντων τὸ εἶδος ἀνὴρ ἐκείνους μετὰ, ἀλλ' ὅπως αὐτὸν δόξῃ περὶ καὶ λέγειν, περὶ οὐλο. καὶ. Hæc ita verto: cum genus Enarmonium sit eruditissimum, uti diximus. Etenim (Veteres) harum disciplinarum antifistes ob hanc causam Harmonicos appellarunt. Aristoxenus autem in primo Harmonicorum Elementorum: Eos, inquit; qui ante attigere Harmonicam tractationem, contigit vere esse Harmonicos. ipsam quippe harmoniam (id est, genus enarmonium) tan-

tum attigerant: reliquorum autem generum nullam prorsus curam suscepserant. Quibus verbis aliquid etiam admiratione dignum profert, Veteres ignorasse Diatonicum diagramma. Sic enim scribit: Id signi est, quod diagrammata ipsorum in Enarmoniis systematis tantum sint exposita; Diatonum vero aut Chromaticum nullus unquam vidit. Quomodo igitur hæc dicat; cum & Plato secundum genus Diatonicum exposuerit diagramma, & ipse Timæus; admirari licet. Nisi forsitan illud Adrastii verum est, quod in eum jecit: Non admodum moribus illum virum esse Musicum; sed talem, qui quocunque modo novi aliquid dicere quærat. Nimis acerbum hoc de Aristoxeno, viro certe, si quisquam alius, de omni litteratura optime merito, & si recte rem inspiciamus, Musicis scientissimo. Non difficulter autem Aristoxenum hic, explicatis bene ipsius verbis, oratorio utcunque modo conceptis, illa calumnia, quod temere novare omnia sit adgressus, liberabimus. Illi enim Harmonici genus, à quo nomen acceperant, præcipue excolebant, ac discipulis suis hoc præscribebant. Diagrammata itaque (Scalam duram ac mollem barbare recentiores vocant) discipulis tradita, tantum erant enarmonia; quod putarent, cum suo tempore reliqua genera, Diatonum & Chromaticum, non admodum usitata essent, horum diagrammatis illorum ingenia non esse vexanda.

V. 12. αὐτοῖς τῶν ἀρμονικῶν] Pro

K 3

ai

αὐτοῖς male unus Oxon. legit αὐτῆς. At pro ἀρμονιών hic & v. 18. scribendum ἐναρμονίων, uti optime legit Proclus. qui tamen cum Seld. pro sequentibus, Διζιόνων, χρωματικῶν, legit, Διζιόνων χρωματικῶν.

V. 18. μόνον abest ab utroq; Oxon.

V. 19. καὶ χημάτων ἐν αὐτῷ περὶ ἥμει τέττω,] nempe ἐναρμονίῳ. Figuras intellige dia tessaron, dia pente, & dia pason. quas libro tertio in fine recensere instituit, ubi hoc vocabulum pag. 74. v. 12. usurpat. Vide & Euclidem pag. 14. v. 10.

V. 21. ὀππείρει] Optime Oxon. ὀππείρει, conabatur.

V. 23. τῷ τέλει μέγας ἐν πῶν] Hoc satis obscure dixit. Optima mihi videtur explicatio, ut per tertiam partem melodiæ seu Harmonicæ (quæ circa melodiam versatur) intelligamus hanc de Generibus. ut reliquæ duæ sint de Systematis & Tonis, ex pag. 1. v. 20. Alias Harmoniam, seu genus Enarmonium, recte vocaret tertiam modulationis partem, ut ipse & alii loquuntur. ac si scriptum esset τῷ τέλει ἥμεις ἐν πῶν. vide v. 19. Posses quidem per tertiam partem intelligere Harmonicam quæ sic vere audire solet; nisi vocabulum μελωδίας obflare videretur.

Ibid. μέγας δὲ τὸ δὲ παλῶν,] v. 17. dixit ὁ ἀρχαῖος συστημάτων. Videtur intelligere Harmonias Veterum, quas exponit Aristid. p. 22. Pro πεπονήναι male Bodl. πεπονήκε. & εἰδὲ ἓνα pro εἰδέναι.

V. 29. ἐν τοῖς ἐμπροσθεν] In prioribus de Musica disciplina conscriptis tractatibus. ut in celebratissimis illis de Musica libris, quorum quatuor à variis citantur diversis locis. Neque enim huic libro principium deest; nec alius hunc præcessisse videtur, in quo Harmonicorum opiniones & Historiam Musicam exposuerit.

Pag. 3. v. 5. πῶς τῆς φωνῆς κίνησιν διορίστων] Omnis vocis motus est in loco: attamen aliter is, quo sermocinando utimur; aliter, quo canendo. Distinctio itaque necessario est adhibenda.

V. 18. ἡ ἀλφαστά.] Articulum ἡ Oxonienses omittunt.

V. 20. πρὸς φθόγῃς τί ποτὲ εἶναι.] Quippe qui est vocis intervallis discretæ pars minima; non autem sermocinantis.

V. 22. Λάσος τὸ καὶ τῶν Ὀππορειῶν πνὲς] Lasi & Epigoniorum quibusdam, id est, Epigoni quibusdam sectatoribus. nimis inficetè Gogav. Lasi & quibusdam posteris. Lasi, patria Hermionensis, multi meminere. Scripsit primus de Musica, ut ex Martiano quoque colligitur, De Nupt. Philol. Lib. ix. Primo quippe cum Lasus exorsus Harmonia vim mortalibus divulgaret. Suidas. Λάσος, Χαρβίνος, Ἐρμιονίδης. πόλεως Ἀχαιῶν. γεγονώς καὶ πῶς Ὀλυμπιάδα, ὅτε Δαρειῶν ὁ Ἰππάρχου. πνὲς δὲ τῶν σωματικῶν πνὲς ἐπὶ τοῖς σφοῖς, ἀντὶ τοῦ Δαρειῶν. πρῶτος δὲ ὅπως πρὸς μουσικῆς ἐγχεσθῆναι λόγον, καὶ διζυγμῶν εἰς ἀγωνισμὸν εἰσῆλθε, καὶ σὺν ἑλπίσιν

εἰς τὴν εἰσηγήσει λόγους. *Lafus*, *Charbini*, *Hermionensis*, ex urbe *Achaia*. Vixit circa *LVIII*. Olympiada, quando & *Darius Hystaspas*. Quidam hunc numerant inter septem Sapientes, loco *Periandri*. Ceterum primus hic de *Musica* conscripsit librum, & *Dithyrambum* in certamina produxit. praterea contentiosas disputationes explicavit. In *Suida* pro ἡ legendum esse ἡ ex *Anonymi* descriptione Olympiadum monuit *Cl. Meursius*. *Bullialdus* autem in *Notis* ad *Theon*. *Smyrnæum* pro ἡ contendit scribendum ο. ut vixerit Olympiade *LXX*. Porro magni nominis *Musicus* fuit hic *Lafus*, & primus à *Plutarcho* memoratur, qui in *Antiqua Musica* aliquid mutavit. Λάσος δὲ, inquit, ὁ Ἑρμιοῦνδης εἰς τὴν διθυραμβικὴν ἀγωγὴν μετέστησας ὅν ῥυθμὸς, καὶ τῇ τῶν αὐλῶν πολυφωνίᾳ κατέβαλε τῆς, πλείους τε φθόγους καὶ διερίμμοις χρησάμενος εἰς μετέθεσιν ἢ προπαράχουσαν ἤγαγε μουσικῶν. *Lafus*, *Hermionensis*, cum in *Dithyrambicum* ductum mutasset *rhythmos*, ac *tibiarum* multas voces esset secutus, pluribus sonis ac hic illic positis utens, mutationem priori *Musica* induxit.

Epigonus, patria *Ambraciotes*, *Musicus* fuit clarissimus, & sectæ autor ab ipso nominatæ, quam primo loco recenset *Porphyrius* commentario in *Harmonica Ptolemæi*, quem *MS.* habeo. Ὅτι μὲν γὰρ, inquit, ἐκόντο πλείους (αἰρέσεις,) αἱ μὲν πρὸ τῶ ἀριστοξένου, οἷα ἡ ἐπιγόνειος, καὶ δαμόνιος, καὶ ἐρατοκλείος, ἀγνώστους τε, καὶ πνες αἰῶναι, ὧν καὶ αὐτὸς μνημο-

νοῦν· αἱ δὲ μετ' αὐτὸν, ὥς αἱ τοὶ ἀνέγραψαν, οἷα ἡ ἀρχεστράτιος, καὶ ἡ ἀγώνιος, καὶ ἡ φιλάσιμος, καὶ ἡ ἐρμύπαιος, καὶ εἰ πνες αἰῶναι, ἐχοίμεν ἀν λέγειν. Fuisse enim plures sectas; alias quidem ante *Aristoxenum*; ut *Epigonia*, & *Dæmonia*, & *Eratoclia*, *Agenorica*, & quædam alia, quarum & ipse meminuit: alias autem post ipsum, quas alii descripserunt; ut *Archestratia*, & *Agonia*, & *Philiscia*, & *Hermippia*, & si qua alia; dicere habemus. Eiusdem meminere, *Iulius Pollux* *Lib. IV. cap. IX.* περὶ ὀργάνων ἀρεθύνων ἐθνεσίων. De Instrumentis, quæ Gentes quædam invenerunt. Ἐπιγόνειον δὲ κέκληται μὲν ὁ πρὸ τῶ ἀρίωνος. ὁ δὲ Ἐπίγονος ὡς γὰρ μὲν Ἀμβρακιάτης· πρὸ ἧς *Sicyoni*· πρὸ τῶς Ὀπικρέως ἀνδρὸς ἀπὸ τῆς, πρὸ δὲ Ὀπικρονέως ἐκ τῆς περὶ ἀρεθύνων χορδῆς, ὡς περὶ καὶ τὸ σιμικὸν πέντε καὶ τετράκοντα. *Epigonium* ab inventore nomen habet. Fuit autem *Epigonus*, genere *Ambraciota*; honore *Sicyonius*. primus sine *plectro* fides pulsavit. Habet *epigonium* chordas quadraginta: uti & *sinicum* triginta quinque. *Athenæus* *Lib. IV.* μνημονοῦντες δὲ ὁ Ἰόβας καὶ τὸ λυροφόνικος, καὶ τὸ Ὀπικρονέως, ὁ νῦν εἰς ψαλλήριον ὀρθιον μετέχρησάμενος, ἀρσώζει τὴν τῶ ἀρμαλίσκου προσηγορίαν. ὡς δὲ ὁ Ἐπίγονος φύσιν μὲν Ἀμβρακιάτης, δημοσίην δὲ ἡ *Sicyoni*· μουσικῶν δ' ὧν καὶ χεῖρα διχα ἀπὸ τῆς ἐφαπτεται. *Iobas* mentionem quoque facit *Lyra Phœnicia*; & *epigonii*, quod nunc in *psalterium* rectum transfiguratum, servat ejus quod mutatum est, adpellationem. Ceterum *Epigonus* nativitate erat *Ambraciota*; at civitate.

virate donatus à Sicyoniis. Quod autem Musica esset callentissimum, manu sine plectro fidibus canebat. Ex MSS. Oxon. non corrigebatur Ἐπιγανίων, quod ediderat Meursius. at in locis hic adductis ubique est diphthongus α.

V. 23. *πλάτος αὐτὸν οἰσθέντες ἔχεν,]* Obscurissima sunt hæc verba, & quid illis velit nullibi satis explicatum. Hanc autem Lasi & Epigoniorum opinionem tam Pythagorici quam Aristoxenii reprehenderunt. & ne hujusmodi quid intelligeretur, suis definitionibus præcaverunt. Hinc Nicomachus Gerasenus *sonum* p. 7. definit, *φωνῆς ἑταμελὺς ἀπλῶς τῶν.* *vocis quæ in cantu ponitur tensionem latitudinis experietur.* Et Euclides in *Toni* definitione pag. 2. idem vocabulum adhibet. Vide ad eum locum Additionem.

V. 25. *πῶς παλᾶ]* Insolentior hæc locutio. usitatus esset *πῶς παλῶν.* Mallem voculam *πῶς*, quæ ex præcedente versu irrepsisse videtur, expunctam; & deinde, *σαφῆ.* pro quo Oxonienses & Cod. Seldeni legunt *σαφῶς.*

V. pen. *μετὰ τῶν. τὰ δὲ]* Ita perperam Cod. Scal. nec multo melius Bodl. *μετὰ τέτων δὲ.* Optime Seld. *μετὰ ταῦτα δὲ.* In versione scribe: *Postea de gravi & acuti distensione dicendum.* pag. 13. v. 31.

Pag. 4 v. 1. *πότερον εἰς αὐξήσιν]* Sic legit Scal. & Oxon. à Bodl. insuper abest *εἰς.* Optime hic rursus Codex Seldeni, *πότερον εἰς ἀπειρον αὐξήσιν.*

Quam vocem ita restituendam interpretando jam ante indicavi. Confirmabar ex pag. 14. v. 8. ubi hanc doctrinam exponit. Non vidit hoc Gogav. qui vertit: *sive ea ad augmentum & diminutionem referatur; sive non, seu huc tantum, illuc verò minus.*

V. 3. *τέτων δὲ]* Abest δὲ à Seld.

V. 4. *καθόλου δίκαιον.]* Legerem, *καθόσον δίκαιον.* Vide pag. 7. v. 20. Meursius non male, *δεικνύον.*

V. 9. *οἶαν ἔχῃ]* Vterque Oxon. *ἔχεν.* perperam.

V. 10. *πλεῖς εἰς φύσεις μέλους]* Vide pag. 18. v. 12. Aristidem quoque pag. 7. v. 25. & Boëth. lib. 1. cap. 12. qui idem aliis verbis explicanti.

V. 13. *δὲ πῶς ἐπαγωγῶν δὲ]* In ora MS. *ἀπαγωγῶν*, quod videtur melius. versu seq. pro *ὅτι τέτω* scribe *ὅτι τέτω*, subaudi *μέλῳ.* ibidem Cod. Seld. male. *ἢ πὺν χωρισμέν.*

V. 16. *ἐπαφᾶσθαι]* Miror ex nullo codice hoc corrigi. scribendum *ἐφαίψασθαι.* v. 18. Bodl. male *πὺν καὶ ἑκάστ.*

V. 20. Locus ex mala distinctione intricatur. quem ita juvabis, *καὶ πλεοναφῆ; διακρίνον τὸ καθόλου (subaudi μέλῳ.)*

V. 23. *τί πᾶ ἐσιν]* Oxon. bene, *τί πᾶ ἐσιν.* Cod. Seld. *τί πᾶ ἐσιν.*

V. 25. Vterque Oxon. *εἴτ' ἀποδοίον δὲ καὶ σὺν πόπυς.* omissis intermediis. Error à librariis ob repetitum verbum *ἀποδοίον* admissus.

V. 26. pro *αὐτῆς* potius legerem *αὐτῶς*, ut p. 3. v. 7. quam ut illud expungerem. V. 28.

V. 28. *ὅτι ἄρπυς,*] Omnes recte, *ὅτι ἄρπυς.* in versione scribe *locos pro modos.*

V. ult. *ἐν ἀρπυμάτων ἀσπυμάτων*] De incompósitos & compósitos intervallis vide Aristidem pag. 13. v. 14. Euclidem pag. 8. v. 30.

Pag. 5. v. 3. *συνήτων ἀρπυμάτων, οἷς ἅμα καὶ συστήμασιν εἶναι πως συμβαίνει,*] Hæc est doctrina Aristoxeni, oppido notanda. Systema enim definit aliquid compositum ex plus uno intervallo, pag. 16. v. 1. Itaque hemitonium, tanquam ex diefi & diefi constans intervallum, in genere Enarmonio dicitur systema. Similiter tonus in Chromatico; ditonum in Diatono.

V. 5. *ἐν συνήτει*] Legendum *συνήτειος.* sequitur enim *τῆς τ' ἀσπυ.* Hoc deinde a tribus illis codicibus vidi confirmatum.

V. 8. in versione pro *sequentibus* scribe, *præcedentibus.* Eosdem libros innuit quos pag. 2. v. 29.

V. 9. *Ἐρρασηκλῆα*] Bodl. *ἐρρασηκλῆα.* Baroc. autem *ἐρρασηκλῆα,* confosso *l.* Seld. *ἐρρασηκλῆα.* Pagina sequente v. 12. & 21. omnes tres *ἐρρασηκλῆς.* quomodo & supra in adducto Porphyrii loco scribitur *ἐρρασηκλῆα.* Perinde autem est sive *ἐρρασηκλῆς,* sive *ἐρρασηκλῆς* scribamus, nisi quod prioris scripturæ difficilior est ob sibilum pronunciatio. Compositum enim nomen est ex *ἐρρα*, quod idem est ac *ἐρρα*, & *κλῆα.* Hesychius: *Ἐρρα, ἐρρα, καλῶ, ἐαρινῶ, ἐπέρρα, ἐρρασμα.* Mirum autem nullum præter-

ea hujus Eratoclis meminisse. præsertim cum sectæ nomen dederit.

V. 11. *ὅτι τὸ δὲ πασάρων*] Difficilis est locus, quem diu me torrisse fateor. Ita autem est explicandus. Dicebant Eratoclii, dia tessaron seu tetrachordum, quod duobus immobilibus seu stantibus sonis continetur, bifariam tantum secari posse cantando: sive ab acumine descendas ad gravitatem, sive contra à gravi ascendas in acutum. Postquam enim in genere Enarmonio in acumen modulatus fueris diesin atque diesin, id est, duas sectiones tetrachordi feceris, impossibile est aliam præterea in eodem tetrachordo facere sectionem. Itaque in superiorem stabilem sonum incidēs. Quacunque igitur divisione secueris tetrachordum, nunquam plures intermedias facies sectiones quam duas. nec ullus ex Antiquis, qui tanto in melius mutandi studio generum divisiones sunt adgressi, plures legitur conatus facere. Recentiores tamen dictis suis hemitoniis aliud introduxerunt. Porro eadem est ratio, si ab acumine progrediaris ad gravitatem.

V. 12. *ὅτι πάντως*] Malim subaudire *φθόγῃς, sono,* quam *ἀρπυμάτων,* intervallo.

V. 14. *ὅτι ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀρπυμάτων ὁπποῦν ἀμφοί,*] Quod Aristoxenus tanta accurate facit integro libro IIII.

V. 16. *τίνα*] Cod. Seld. videtur melius legere, *εἰ πνα.* sequitur enim

L

πῶ-

πότερον. num aliquo modo inter se componantur.

V. 18. ὡρεσμένῳ πῖς ἐστὶ λόγῳ ἢ συνθέσει] Exempli ubique obvia libro III. ut pag. 66. v. 26. Ab hemitonio in acutum dua sunt viae: in grave tantum una. Hoc est, si quis canat, in acumen progrediendo, hemitonium, illi adponere potest vel aliud hemitonium, ut in Chromatico tonizo; vel tonum, ut in Diatono. In grave autem descendendo post modulatum hemitonium aliud duntaxat hemitonium ponere potest.

V. 19. ἐξ αὐτῶν] Subaudi ἀρσινήματων. Vide ad v. 3. v. 22. male Bodl. ἀποδείκνυται pro ἀναπείδειν.

V. 25. ἀπαξία παρείση μουσικῆς ἐπὶ ἐνίων] Proba locutio, ita Demosthenes, καὶ ἀγνώσκω σὲ θανάσιον. & κατέγνωσται γε θάνατον. At pro ἐπὶ lege ὡς.

V. 26. μετὰ χειρὸς μὲν] Planum est scribendum esse μετὰ χειρὸς μὲν, quod etiam reliqui tres habebant.

V. 30. ὅτ' αὖ] Sic sæpe Cod. Scal. at melius conjunctim scribitur ὅταν, ut etiam hic & reliquis omnibus locis Cod. Seldeni.

Pag. 6. v. 1. συνήθειαι] Vterque Oxon. συνήθειαι. quæ constructionis ratio in Antiquis libris sæpe reperitur.

V. 4. πῖα ἄλλα] Cod. Scal. πῖς ἄλλα. pro quo Mearsium quoque vidi scribendum censuisse πῖς ἄλλα. reliqui tres, πῖς ἄλλα. legendum uti edimus: nisi quis scribendum con-

tenderit ἀποδεικνύσας πῖς ἄλλα, omissis intermediis; contra omnes codices & loci sensum.

V. 7. τῶς τε καὶ ῥήματα καὶ καὶ συνθέσιν] Hæc tria verba, καὶ ῥήματα καὶ; restitui ex v. 9. In omnibus quippe legitur, τῶς τε καὶ συνθέσιν. Quid autem sit ἀρσινήματα καὶ ῥήματα in Musicis non est obscurum. Vt tetrachordi systematis tres sunt figuræ. Nam in Diatono, vel primo loco, in acutum progrediendo, est hemitonium, deinde tonus, & tonus: vel tonus, tonus, hemitonium; vel etiam, tonus, hemitonium, tonus. Vide hinc v. 23. & pag. 74. v. 8. Deinde Euclidem pag. 13. v. 29.

V. 10. ἀναπείδειν.] Restituo, ἢ ἀναπείδειν, nisi malis ἀναπείδειν, ut conveniat cum μὴ δέν.

V. 12. πῶς ποθ'] Minus concinne Cod. Seld. & Bar. πῶς ποθ'.

V. 14. μέν ὅπ' εἰδέν' ἔρηκεν.] Optime Codex Seldeni, μέν ὅπ' εἰδέν'. deinde commate distinguendum post δημάειρηκε.

V. 17. ἐμπεσοῦν] Annon melius, ἐν τοῖς ἐμπεσοῦν, uti loquitur hic v. 31. & pag. 2. v. 29. pag. 5. v. 8? Certe non tantum verbum adjunctum hoc indicat, sed & vult particula ἐμπεσοῦν, quam sic nude positam intelligit de iis quæ superius eodem libro dixerat, ut v. 20.

V. 18. ἐαυτῶν] Seld. & Bar. αὐτῶν.

V. 21. ἐνὸς δὲ συστήματι] nempe, διὰ πέντε, v. 23. Cum & διὰ πέντε συστημάτων, & διὰ πέντε figuras enumerare de-

debuisset, ut Euclides & Gauden-
tius; qui Aristoxenum in hoc sunt
secuti. Vide v. 26. & 27.

V. 23. *ὑποδεικνύς τῇ ἀειφορᾷ τῇ
Διόσημάτων δεινός.*] Insolentior lo-
cutio & abundans, *ὑποδεικνύς δει-
νός.* nec tamen quidquam mutan-
dum. Cæterum ex inspecto figura-
rum dia pason diagrammate, quod
in Notis ad Euclidem adposuimus,
hæc erunt plana.

V. 26. *τὸ π δὲ πέντε*] Cod. Sel-
deni optime: *πρὸς ἀποδείχθαι πέντε
τὸ π δὲ πέντε.*

V. 28. *τῆς σωληθείσεως αἰσάν*] *ἔστι δὲ
κρίν* repete, *μὴ πρὸς ἀποδείχθαι τῆς.*
Deinde minus concinne in Seld. est,
τῆς πέντε ἐστὶ.

V. 29. *σωληθῆναι,*] Male Doctiss.
Meurs. legendum censuit, *σωληθῆναι.*

V. 30. *τῶν ἐπὶ αὐτῷ*] Mallem *πέντε ἐπὶ αὐτῷ*.
Alias si orationem compleas, inepte
erit, *πῶς ἀπλάσαι τῶν ἐπὶ αὐτῷ δὲ πέντε πέντε
Διόσημάτων ἀρχήματα.* Ex Euclide p. 15.

v. 15. discе VII. dia pason figuras:
deinde considera verba quæ sunt
v. 28. & 29. & haud difficulter intel-
liges hîc Aristoxenum. Nam, cum
septem sint in dia pason intervalla,
planum est, non septem tantum di-
versas figuras ex iis posse confici, sed
unam & viginti. Vide ad Euclidem
diagramma Aristoxeni, quod in li-
bris de Musica ipsum posuisse colli-
gitur ex v. 31.

V. 31. *πέντε μεθ'*] Non dubito quin
legendum, *ἐπέντε μεθ'.* Vbique præ-
teriti temporis verbum ponitur cum
his, *ἐν τοῖς ἐμπροσθεν.*

Pag. 7. v. 3. distinguendum post
εἰρημύλῳ, & expungendum comma,
quod est post *μηνυμύλῳ*. ut verten-
do indicavi.

V. 4. *ταυτὸ ποιεῖται*] Reliqui tres
bene, *ταυτὸ τῷ τ.* Inde pro *ποιεῖται* le-
go *ποιεῖσθαι*. Cod. Seldeni v. 6. *πὶ πέντε
ἐστ.*

V. 8. *ὅτι αὐτάρκη*] Forlan adden-
dum *ἔσθ'.*

V. 12. *καθ' αὐτὸ*] Omnino le-
gendum, *καθ' αὐτὸν. τὸ π καθ' αὐτὸν
ὑδεμίαν λαμβάνει Διόφορον ἀλλὰ τὸ
ἐν αὐτῷ γινόμενον μέλ.*

V. 14. Seld. male omittit nega-
tionem *ὄ.*

V. 19. *καθόλου καὶ μέρ'.*] Reliqui
tres voculam *καὶ* quæ hîc exciderat,
bene reponunt. *καθόλου καὶ καὶ μέρ'.*
εἰπεῖν.

V. 24. *πρὸς τὴν κατὰ πύκνωσιν*] id
est, ad positionem duorum interval-
lorum, quæ conjuncta reliquo ter-
tio in dia tessaron sunt minora. Hic
locus lucem accipit ex diagrammate
figurarum τῷ dia pason.

V. 27. *πῶν κεμύλοις*] Perperam
Meursius pro *πῶν* putavit legen-
dum *τῶν*.

V. 31. *ὅτι τῶν*] Subaudi ex v. 28.
μέρος. Non male tamen uterque O-
xon. *ὅτι τῶν.* v. 32. pro *βελομέ-
νοις*, quod nullus codicum emendat,
scribe *βελόμενοι*: nisi *ἀνέλεθον* sermo-
nem statuere velis, ut *λέγουσιν* & *βε-
λομένοις* sint Participia numeri plura-
lis. Quæ sane hujus loci scriptura
magis placet.

V. penult. *καὶ καθόλου*] Reliqui
tres

tres recte omittunt *καὶ* pro *εἰς* puto scriptum fuisse *εἰδέναι*, ut subaudiamus, *εἰρηκέναι*.

V. ult. *φανερῶς γεγῆναι*] In ora Codicum Scal. & Bodl. erat *φανερὸν πεπίγῃαι*. quod etiam Baroc. in contextu habebat, sed in margine *φανερῶς γεγῆναι*. Ex *πεπίγῃαι*, posset fieri *πεποιήῃαι*, quod Doctissimo Meurfio placuit; sed certe minus bene. Haud dubie scribendum, *φανερὸν γεγῆναι*. quomodo loquitur pag. 2. v. 28. *ἄλλοθεν ἡμῖν γεγῆναι φανερόν ἐστι τοῖς ἑμπροσθεν*.

Pag. 8. v. 5. *μέρη*] Male abest ab Oxon.

V. 7. *εἴπερ εἴπωμεν ἀρχόμενοι*,] pro *εἴπερ εἴπαιν ἡρξάμεθα*. Sic Gaudentius pag. 2. v. 3. *ἀρχόμενοι δὲ ἡμεῖς ἀρχόμενοι*.

V. 8. *τελειώεμε πινός*] Videtur melius lectum iri, *τελειώεμε* scil. *ἁρμονίης* ex v. 5. Confer pag. 2. v. 4. & pag. 32. v. 5. Deinde v. 12. quoque hoc indicat, ubi legitur *τῆς πρώτης*, subaudi *ἁρμονίης* vel *πραγμαλείας*, quæ est Harmonica. De prima totius Musicæ tractationis parte.

V. 16. *τὸν εἰρημῶν αὐτὸν τρέπον*] nempe v. 14. *καὶ τρέπον*. Reliqui tres, *καὶ εἰρημῶν αὐτὸν τρέπον*. quod non intelligo.

V. 18. *ιδέαι*] Scal. *ιδέαι*. reliqui tres *ιδέαι*, uti editum. v. 19. Seld. perperam *τὸν pro τῶν*.

V. 27. *ἴσησιν αὐτῶν*] Melius, *αὐτῶν*. quamvis in nullis ferme MSS. illa adspirationis differentia perpetuo observetur. Vertimus illa cum Vi-

truvio, qui ita loquitur lib. 5. cap. 4. *Namque cum flectitur in mutatione (lego modulatione) vox, statuit se in aliqujus sonitus finitionem; deinde in alterius: & id ultro citroque (MS. Cottonianus, ultra citra) crebro faciendo inconstans apparet sensibus; uti in cantionibus, cum flectentes voces, varietatem facimus modulationis.* Pro mutatione lego modulatione, quod ex adpositis verbis, & sequentibus puto certissimam. Sic paulo ante pro *mutationibus* rescriberem, *modulationibus*. *Vox enim, inquit, in modulationibus cum flectitur, alias fit acuta, alias gravi.*

V. 30. *συνεχῶς καὶ τὸν χρόνον*,] Ne quis finistre id accipiat de continuitate *καὶ τὸν*, secundum locum. In modulando enim vox & intensiones, & remissiones occultas facere debet, ut docet pag. 10. v. 12.

V. ult. *καὶ* abest à Seld.

Pag. 9. v. 2. Seld. bene restituit articulum *τῆς*. ut sit, *καὶ τῶν τῆς αἰσθήσεως*.

ἢ πάλιν ἵστασθαι αὐτῶν] Vide p. 12. v. 5.

V. 5. *ἐπέως ἐστὶ σκέψους*,] nempe *φυσικῆς*. In Physicis enim, quid natura possit, expenditur.

V. 8. *τὸ δὲ κινήσῃ τέτων ἐκάτερον*.] Ita omnes. sed dubio procul corrupte. Lego, *τὸ διερωδησῃ*: & distinctionem post *ἀναγκαῶν* tollo.

V. 11. *ἀλλῶν κινήσεων*] Hic certe aliquid deesse nemo non videt. Putem ex præcedentibus vel restituendum, vel saltem subaudiendum, *τῶν λεγόντων*.

ληπτόν. αὐτ τῷ λαμβάνειν ἀναγκαῖον.
hoc est accipiendum.

V. 12. ὅταν αὖ] Optime Seld. ὅταν
μὲν. Sequitur enim v. 15. ὅταν δὲ. ἃ
Baroc. αὖ abest.

V. 17. ἐτέρας] Male Seld. ἐα-
τέρας.

V. 19. ἀφ' ἑλῆ] Oxon. perpe-
ram ἀφ' ἑλῆν.

Ibid. Seld. φάμεν ἐν. male repe-
tita præcedentis verbi ultima syllaba.

V. 31. ἀν μὴ δὲ πᾶσι] Vt, si ad
exprimendum gaudium vel dolorem
exclamemus. ὁ tempora! ὁ mores!

Pag. 10. v. 4. μίαν τὴν καὶ ἰσηκῶν,]
Quo minus hoc facere quidam pos-
sint, videtur evenire ab arteriæ læ-
vore ac lubricitate, ut vox in eodem
loco hære diu nequeat. Præterea
alacritas, in pueris præsertim, hanc
æquabilem ac constantem vocis ex-
tensionem multum adjuvat.

V. 15. Reliqui tres bene articu-
lum πὸν restituant. ἐπειδὴ πὸν μὲν ἔ.

V. 26. Reliqui tres, ἡ ὃ ἀνεσις.

V. 32. πὸ πέναι.] pro τῷ πέναι.

V. ult. ταυὶδ] Seld. ταυιδόν.

Pag. 11. v. 6. ὅτεν ἀρμολόμοι]
Egregie & in vera sua significatione
hic usurpatum verbum. hinc ἀρμολο-
γοῦν λυρεν, κυτάρην. Lyræ, citha-
ram intendere.

V. 10. πλὴν χορδῶν, ὅτεν] Hic ali-
quid deest, quod Seld. & Bodl. sic
restituunt. ὅτεν ἀπ' αἰνόντες μὲν, εἰς ὅτεν
πλὴν χορδῶν ἀρμολογίᾳ πὸν μετὰ κινῶ-
μεν. εἰ δὲ, εἰς ὅτεν πλὴν (Bodl. male, εἰς
δὲ ὅτεν πλὴν) πλὴν χορδῶν, ὅτεν ἐν δὲ χορδῶν].
quod, cum intendimus, in acumen chor-

dam adducamus ac transferamus. Quod si
autem in acumen chordam transmove-
mus, fieri certe nequit, ut illud. Goga-
vinus quoque sic se legisse interpre-
tando indicavit: Constat autem non
omnino radibus instrumentorum, quod
cum intendimus, chordam sane in acu-
men adducimus, ac transferimus, quod
tamen chorda acumen nondum existit,
sed futurum est ob intensionem.

V. 13. ὅταν ἀπ' αἰνόντες]. Reliqui
omnes, ὅταν τῆς ἀπ' αἰνόν. Cum per inten-
sionem ad justam tensionem seu finitio-
nem adducta chorda consistit.

V. 27. Baroc. ἡ πὸ δὲ ἀπ' αἰνόντες, in-
serta particula δὲ, quæ à reliquis me-
lius abest.

Pag. 12. v. 5. τῶν εἰς κινήσεις]
Obscurissimum est, quam opinio-
nem de vocis motu habuerint Lasus
& sectatores quidam Epigoni. In li-
bris De Musica, pluribus de illa opi-
nionem disputavit Aristoxenus, ut
colligitur ex v. penult. Ex hoc tamen
loco & v. 25. ut & pag. 3. v. 23. satis
adparet illos statuisse, vocem conti-
nue moveri, sed alias celerius, alias
tardius: Celerius quidem in acuto
sono proferendo; tardius autem in
exprimendo sono gravi. Quæ opi-
nio, ut Pythagoricorum omnium
fuit, qui à chordæ motibus ac vibra-
tionibus, illam desumerunt; ita natu-
ræ legibus quam optime respon-
det, adeoque est verissima. Præterea
autem illi statuisse videntur, nullum
sonum tam stabili atque æquabili vo-
ce extendi posse, quin finis ejus à
principio parum declinet, ac tardior

& quasi pigrior evadat. quod in chordæ vibrationibus ad oculum patet. Vnde sonum latitudinem aliquam habere statuebant. Hoc autem tam ad potentiam nostram, quam ad naturalem causam respiciendo, fecisse videri possunt.

V. 12. εἰς] Recte Seld. εἰ. Ibidem pro *διέρησιν* Oxon. perperam, *διέρησιν* π. nec opus est ut inde faciamus *διέρησιν* πς.

V. 15. Reliqui omnes, ὅταν ἡμῶν ἡ αἰσθησις. pro αὐτῶ Oxon. minus commodè αὐτῇ.

V. 21. *Διέρησιν* πειν.] Legendum esse disjunctionem *Διέρησιν* π, recte quoque observatum Cl. Meurfio.

V. 25. τῆς καὶ πάλιν] Optime Seld. τῶ καὶ πάλιν *Διέρησιν* λαμβάνουσης. Alias articulus τῆς expungi deberet. v. 26. in versione scribe: *secundum celeritatem differentiam accipiat: sive rursus quiescit.*

Hæc autem erat illorum quos hic innuit opinio, vocem moveri tardius in gravitate, celerius autem in acumine, ut supra expositum.

V. ult. Videtur leg. ἢτε τῶς δν, ὅπ.

Pag. 13. v. 18. *ἰσηται*. ἢ δὲ τῶς] Male Seld. *ἰσηται*. ἢ δὲ ἢ μὲν τῶς.

V. penult. *Διέρησιν*] Ita hic est in omnibus Codicibus. Etiam Gogavinus vertit, distensione. Sæpius tamen in sequentibus codices variant legendo *Διέρησιν*. Quæ certe discrepantia est admodum subtilis.

V. ult. ἐφ' ἐκαστης] Lege ἐφ' ἐκά-

στη. Vide pag. 14. v. 11. pag. 15. v. 5.

Pag. 14. v. 1. εἰς π] Sic Scal. & Oxon. at π delendum fuerit, nisi legendum contendamus, εἰς π τῶ φωνῶν καὶ τῶ ἀκούῃ παρὰ τὴν. cum ad vocem & auditum adducitur. Quæ sane lectio mihi videtur optima. Vide pag. 15. v. 3.

V. 5. πάλιν] Sic omnes: at legendum esse πάλιν Meurf. quoque vidit. à Fragm. quibusdam Musicis hæc lectio comprobatur.

V. 9. *Διέρησιν*] In Scal. ora *Διέρησιν*. quod hic ubique habent illa Fragmenta. Etiam Seld. v. 18. & v. ult. *Διέρησιν* pro *Διέρησιν*. sic & p. 15. v. 5. malim tamen prius.

V. 10. hæc verba: αὐτὸν ἰσηταί πς ἐφ' ἐκάστη. διορίσιν δν ἐκάτερον αὐτῶν, πρὸς δύο παρὰ τὴν, absunt male à Bodl. habentur autem in margine Baroc. Ibidem pro πς. quod omnes habent, etiam Fragm. illa Musica, Seld. perperam πς. v. 13. π φωνῶν μὲν. articulus π abest à Bodl.

V. 16. τῶν ἐξωθεν παρὰ] Cod. Scal. in marg. ἐξω παρὰ. & in Mus. Fragmentis, τῶν ἐξω παρὰ.

V. 24. εἴτε διέρησιν] εἴτε male abest à Seld.

V. 16. τῆς φωνῆς] Hoc delendum esse interpretando indicavi. nec reliqui tres id agnoscunt.

Pag. 15. v. 6. εἰ δὲ αὐτῶ] Locus est intricatior. Reliqui tres habent, εἰ δὲ αὐτὴ καθ' αὐτῶ. Fragm. illa Mus. seu potius Excerpta ex Aristoxeno, legunt: εἰ δὲ ταύτη καθ' αὐτῶ νοηθεί-

σθι.

ση. τῇ τῷ μέλῳ φύσιν πῶς αὐξήσιν ἀπει-
ρον συμβέησεται ἡμεῶν. corrupte ut ad-
paret. Censeo legendum, εἰ δὲ, ἐὰν
αὐτὴ καθ' αὐτὴν νοηθῇ, ἡ δ. in vers.
scribe: *si ipsa per se intelligatur.* & de-
inde: *declarabimus.* Ita autem legisse
videtur Gogavinus, qui bene ver-
tit: *An verò si ipsa per se intelligatur
cantus constitutio, incrementum in in-
finitam habere queat, forte alius erit
de iis sermo, ad presens neutiquam ne-
cessarius.*

V. 15. ὅρϑος φθόγῳ.] Hoc lem-
ma, ut & quod hic sequitur, ὅρϑος
Διγρήματι. & pag. 16. διαρρέσεις δι-
αγρήματι. & p. 17. συστήματι διαρρέ-
σεις. in Cod. Scal. sic in sermonis
contextu adparebant; verum ex illo
in marginem sunt rejicienda.

V. 17. ὁ φθόγῳ.] Seld. addit ἐς.
quod Oxon. non agnoscunt. Codex
Scal. hic erat depravatissimus. Ita au-
tem legebat & distinguebat. τίσιν. ὁ
φθόγῳ ὥστε γὰρ φαίνεται φθόγῳ εἶ-
ναι τῶς τῷ, ὁ εἰς μέλῳ τῶς τῷ
ἡμοσμήν ἐπὶ αὐτῇ μᾶς τῶς τῷ. E-
mendavi illum ex Excerptis Mus. quæ
quemadmodum hic edimus, recte le-
gebant, nisi quod v. 21. καὶ ὅτι μᾶς
τῶς τῷ. voculam καὶ, quæ abundabat,
expunxi. Vidi deinde hanc lectio-
nem ab omnibus reliquis confirma-
tam. Gogavinus incite: Etenim vi-
detur sonus existere cadente voce in sta-
tum cantui congruum, dum ibi in una
tensione cessat.

V. 19. τῶς τῷ ἡμοσμήν.] Incite
Meursius legendum putavit, τῶς τῷ
ἡμοσμήν.

V. 25. Baroc. perperam ὡς ὡς ὡς
ων.

V. 27. Διγρήματι εἶναι τῶς τῷ.]
Quid hoc sit, statim subjungit, v. 31.

V. 28. δεικνύς φθόγῳ.] Hoc e-
gregie dicitur. Nullus quippe locus
est, vel minimus etiam, qui non in-
finitos sonos recipere possit. Has de-
finitiones transcripsit Bryennius in
Lib. 1. sect. 5.

Pag. 16. v. 2. δεῖ δὲ ἔκαστον τῶς τῷ.]
In sono, intervallo & systemate bene
& accurate voce sumendis & modu-
landis, se exercere debet Musicæ ti-
ro, nec attendere num accuratam il-
lorum cognitionem animo conce-
perit, an rudiores. Hoc quippe in-
itio tantum agere debet, ut quid illa
vocabula velint, intelligat. Locus est
revera difficilis, quod ex Gogavino
discere poteris, qui hic ubique im-
pingit, nec quicquam sani profert,
quamvis oratio bene cohæreat. Ita
autem ille: *Verum enim vero oportet
unumquodque horum recte accipere ac-
curateque animadvertere, ne reddi-
tam de singulis rationem pratereamus,
sive ea exacta, sive sit crassior planior-
que: ac ubi in eam addiscendam incu-
buimus, tunc paratos nos ad reliqua in-
telligenda docilesque fore putemus.* Non
intellexit quid sit λαμβάνειν vel ἐν-
λαμβάνειν τὰ Διγρήματα. nec consi-
deravit verbum ἀκρόν. Pro ὡς ὡς
την, quod adeo inepte vertit; non
video quid legerit. nisi forsan nega-
tionem μη' expungendam censuit.
Cæterum v. 5. puto legendum, ὡς
ἐκαστος αὐτῶν. v. 7. perperam Seld. οἰό-
μησι.

μῆροι. v. 9. optime reliqui tres, οἷός τε. v. 12. Seld. male, τὸν. & Oxon. male λόγων pro λόγον. ut & v. 15. φθέρων.

V. 19. διελθεῖν] Ita omnes. Rescribe fidenter, διελθῖν. sic loquitur pag. 19. v. 18. Non vidit hoc Gogavinus, qui vertit, *enarremus*.

V. 21. καὶ ἐπὶ] Melius Seld. ἐπειτα.

V. ult. Oxon. τὰ νῦν. quod conjunctim scribendum ut edimus.

Pag. 17. v. 5. καὶ τῷ τε] Seld. bene delet καὶ.

V. 8. συστήματα] Seld. Codex recte Διαστήματα. quomodo legendum esse interpretando jam ante indicavi. Bene quoque hic Gogavinus.

V. 10. συστήματα] Non video quomodo Doctiff. Meurfius viderit conjunctim legendum esse σύστημα π.

V. 12. τὸ πὺν γε τὸν τρέπον,] Nempe ut idem systema alibi sit compositum, alibi incompositum; quemadmodum intervallum ex. gr. toni, in Diatono est incompositum, in Chromatico compositum.

V. 20. ἀλόγως Διαστήματα] Hæc systemata sunt ἐκμελῆ, in cantu poni nequeunt. quamvis Aristoxenus, qui Pythagoricorum numerorum rationes rejicit, paulo aliter τὸ ἄλογον, irrationale accipiat. De quo ad Ptolemaum.

V. 23. συναμφοτέρον] hoc est, μίλον, mistum. v. 26.

V. 25. ὀξείμῃον] Sic quoque reliqui. & deinde, ἢ διεζδυμῃον, ἢ σωννημῃον, ἢ μιμῃον. Aliquid hic de-

esse est certissimum. una litera ὀ id restituerem, posita ante ὀπὸ, atque ita legerem: τὸ σύστημα, ὃ ὀπὸ πινθη μετέδους ὀξείμῃον, ἢ διεζδυμῃον. *dividat systema, quod ab aliqua magnitudine (id est, intervallo) incipiens, aut disjunctum sit, aut conjunctum, aut ex utrisque mistum; quod (mistum) in quibusdam (cantilenis) fieri monstratur.* Alias nimium est mutandum. Si enim τὰ συστήματα retinere velis scribendum ὀξείμῃον, deinde scribe διεζδυμῃον &c. porro post μιμῃον ponendum ὀ. Quod autem hic legendum censemus, μεμῃον τὸ σύστημα, illud similiter numero singulari habes pag. 19. v. 19. τὸ Διαστήματα διελθῖν. Gogavinus tamen *complexiones*. qui de constructione orationis parum sollicitus, conjecturando sensum plerumque persequitur.

V. 30. ἥτοι συνεχὲς ἢ ὑπερβαλόν ἐστ.] Vide Euclidem pag. 16. v. ult.

Pag. 18. v. 14. τὸ ἐν τοῖς ὀνόμασι.] Ita omnes. Lego, τῶν ἐν τοῖς ὀν. sc. ὕψων περιωδιῶν. quod & Meurfio visum.

V. 19. περιδεῖται] Codex Baroc. περιδεῖται. male.

V. 23. τὸ ἀναρμόσιον] *incongrue, & non modulata serie constituto cantui insit.* Optime hic usurpatum vocabulum. ἀναρμόσιον μέλος est quod ab eo canitur, qui nulla intervalla sua magnitudine profert; sed διημαρτημῃον Διαστήματα, falsas, ut loquuntur, quintas, quartas, & tonos canit. In cithara aliove instrumento, μὴ ἡμεσμήνῳ, id est evidens.

V. 29.

V. 29. Ἀπληθείας.] Hoc vocabulum difficile hunc locum reddit. Hesychius Ἀπληθείας explicat, Ἀπμελῶς, ἀεμοδίως. quod hic locum non habet. Respicit enim τὸ λογῶδες μέλ^ῳ, v. 11. atque idem est τὸ Ἀπληθείας γινόμενον μέλ^ῳ, quod μέλ^ῳ λογῶδες. Literula mutata, τῷ ᾧ in ῳ, hunc locum insigni confusione obfessum vere extricabimus. Lege itaque & distingue: ᾠπληπείον εἶναι. σχεδὸν δὲ φανερόν, ὅτι ἔστι μὴ Ἀπληθείας γινόμενον μέλος τῷ Ἀφροσύμαλῳ χρεῖσθαι τῇ τῷ φωνῆς κινήσει τοῖσι τῷ μουσικῷ μέλ^ῳ. Sic certe utcumque patet, Musicum cantum ab altero, qui naturali aptitudine exercetur, distinctum esse eo quod intervallo vocis motu utatur. Gogavinus inscite & confuse: Iamque fere liquet à melo de industria confectis intervallo vocis motu differre musicum melos.

V. 15. ἕκαστον.] Reliqui omnes, ἕκαστοι. ut & recte est pag. 4. v. 19.

V. 19. γλῆναι διαρεῖσθαι.] Hinc vera lectio restituenda pag. 4. v. 22. φαίνεσθαι γλῆναι διαρεῖσθαι. quod ibi non monitum. Antiquum hoc mendum videtur, quoniam omnes codices infedit.

V. 25. πρῶτον.] Verbum ratum. Hesychius: Πρῶτον, πρῶτον, πρῶτον. In vers. scribe: primumque in illum natura hominis incidit. Hinc naturalius Boëthio dicitur, Lib. 1. cap. 21.

V. 29. σιωπῆς ἢ αὐθιγῆς.] Hoc novum nostris cantoribus. omnes intolerabili errore hunc locum infes-

sum clamabunt, ac rescribendum fidenter, σιωπῆς ἢ φωνῆς. Vox adfuescit difficulter proferendæ enarmonizæ diesi; non tam auditus iudicandæ. Verum antiquæ sapientiæ studiosus novit, veteres in tradendis artis canendi principiis solitos semper μονοχορδίζειν, uti monochordo, quod instrumentum usitatore vocabulo κανόνα, canonem, ac regulam certam omnium intervallorum Harmonicorum adpellabant. De cuiusmodi canonis sectione seu divisione secundum genus Diatonum scripsit Euclides, quem nunc accurate edimus. Illo itaque canone, aliter à Pythagoricis, aliter ab Aristoxeno, diviso, utebantur ad singula intervalla sensu percipiendâ ac voce deinde exprimendâ. quod facile fieri poterat per ὑπαγωγῆς, Subductaria, quos ponticulos vocant, diversis chordæ sectionibus supposita.

V. penul. σπένδαται.] Reliqui omnes, Ἀφροσύμαλῳ. mallet Ἀφροσύμαλῳ. quo sæpe utitur.

Pag. 20. v. 1. συμφωνία.] Bar. in margine: καὶ τὰ σύμφωνα ἢ Ἀφροσύμαλῳ. secundum quam consona differant à dissonis. Hæc sunt divisionis illius verba, quæ Aristoxenus habet pag. 16. v. 25. in ora libri ob maiorem evidentiam, juxta verbum ῥηθείας, pag. 19. v. 32. à studioso lectore adposita.

V. 2. Ἀφροσύμαλῳ.] Legendum Ἀφροσύμαλῳ cum tribus reliquis.

V. 13. τὸ δὲ μέλ^ῳ.] Hæc est constans omnium codicum lectio,

M

ctiam

etiam Gogavini, sed corrupta. Rescribo μέγιστον. ex v. 22. & v. 12. ubi est ejus oppositum ἰσχυρότερον. In versione rescribe: *At maximum non ita.* & deinde, *illud (consonum) augeri.* v. 26. πλῆθεβει ab Oxon.

V. 28. τῷ γὰρ δὲ ἐστὶ τὸ δῆ πέντε καὶ πέντε δὲ παύων.] Clarissima sunt hæc verba, & ab omnibus codicibus invariata agnoscuntur. Hinc Euclides pag. 13. v. 25. vocis locum ad octavum consonum intervallum augeri seu extendi dixit. Quæ eadem est magnitudo scalæ ut vocant Guidonianæ. quod hodiernis cantoribus videbitur novum.

V. 29. τῷ γὰρ τέλος δὲ παύων] Subaudi ἀφασίμου. & in vers. vocem aut instrumentum. Meursius scribendum putat, τὸ γὰρ τέλος. Mallem, ὅτι γὰρ τὸ τέλος.

V. 31. ἀφασίμου δείξεν] Ita hic est in omnibus codicibus. Est subtilis quidem inter ἀφασίμου & ἀφασίμου differentia, hic tamen posterius mallem: quoniam quoque præcedit ἀφασίμου. Hoc & Meursio placuit.

V. 33. Scribe παρθένων. Ita autem dicta fuere tibias minimæ, quæ tum temporis usurpabantur. ut longissimæ, ὑπερέλεινοι. plusquamperfectæ. Hic quis cogitare posset, si diversi tenoris tibias habuere veteres, quomodo non per consonantiarum quoque intervalla inter se discrepantes sint fabricati; & vel casu experimenta sumferint concinendi duabus pluribusve, in consonis semper intervallis? De his autem ti-

biis sic Pollux libro IV. cap. 10. καὶ πέντε μὲν παρθένους αὐλοὺς παρθένους παρθένους ἐχούσιν. πέντε ὅ παρθένους παρθένους παρθένους οἱ δὲ ὑπερέλεινοι αὐλοὶ παρθένους παρθένους ἀνδρῶν χοροῖς. Ad parthenias tibias saltabant virgines. Puerilibus vero pueri accinebant. Tibia autem perfectissima viroreus (choris competeabant).

Pag. 21. v. 1. καὶ παρθένους.] Cod. Scal. καὶ παρθένους. Gogav. διυλίσσε. non intelligo.

V. 9. ἀφασίμου μέγιστον] Quæ sunt in tibiis longissimis, quas plusquamperfectas vocat; & brevissimis, quas Virginales.

V. 17. ὅτι δὲ ἐκ] Hæc sunt obsecuta. Gogav. legit, uti edimus. vertit enim: *nec non quod ex consonis magnitudine intervallis fieri contingat facile est intelligere.* sed non vidit restituendum esse verbum ἀφασίμου. expag. 20. v. 3. 4. σύμφωνον συμφώνη ἀφασίμου καὶ πέντε ἀφασίμου, ὡν μία μὲν ἐστὶν ἡ καὶ μέγιστος. quam habes pag. 16. v. 23. Seld. v. 18. recte expungit particulam καὶ. & v. 22. articulum η.

Pag. 22. v. 3. ἀπὸ πέντε παρθένων.] Insolentior locutio. pro ἀπὸ scribendum δὲ. nisi ita sit constitutus hic locus: δὲ παρθένων, ἀπὸ πέντε παρθένων παρθένων ἀφασίμου. quod ut plurimum vocatur dia tessaron, a quatuor sonis contentum. Posset quoque videri vocola ἀπὸ ex sequente versu huc transiisse. ut sit simpliciter legendum, παρθένων παρθένων, subaudi σύμφωνον. Gogavinus dum omnia pro lubitu mutat & transponit,

nit, falsum inde sensum extruit, ita vertendo: *Licet ergo scire. minimum intervallum consonorum, ut plurimum à quatuor sonis contineri.*

V. 3. Oxon. ὅθεν δὲ χαί. v. 4. Seld. χαί πρὸ πᾶξιν, ut etiam Oxon. in margine. sed perperam. Legendum uti ex Codice Scal. edimus. Gogavinus hic hæret: *atque ordo ejus quidam ob varietatem intelligatur.* & quæ præcedunt binis versibus sunt inepta.

V. 6. [Ἰσὺ τὰ τε κινύμενα] Nempe in quoque tetrachordo binæ extremæ chordæ sunt immobiles, & intermediæ binæ, mobiles. Ut in tetrachordo hypaton, hypate hypaton & hypate meson sunt chordæ quiescentes & stabiles: parypate, & lichanos, mobiles. ibidem pro αἰὼν communiter esset ἰσὺ.

V. 10. φθόγγοι] Oxon. perperam, φθόγγων. & v. 12. Seld. τῶτων pro τῶν.

V. 13. συγχορδαῶν] συγχορδαῶν vocat systema chordarum. hinc cogitabis quid significet ξυναυλία.

V. 14. Oxon. τῶν πλὴν αἰρη. sed τῶν abesse potest.

V. 15. ὀνόμασιν ἰδίαις ἐκείνης αἰτῶν] Quando una hujusmodi chordarum complexio dicitur hypatōn: altera, meson: ultima hyperbolæon.

V. 18. Codex Scal. γωεμωαῖς τῆς ἀπομυθῆς μουσικῆς. Meurs. ediderat male γωεμωαῖς τῆς ἀπομυθῆς. Putavi v. 16. ante μέλα restituendam particulam ὅτι, & cætera legenda ut editum: verum reliqui tres melio-

rem deinde lectionem suppeditarunt, quæ est γωεμωαῖς τῆς ἀπομυθῆς μουσικῆς. Itaque in vers. scribes: *una aliqua est meses, & lichani, & parypates, ac hypates, in qui Musicam attingunt, notissima.*

V. 26. λιχανὺς μὲν δὲ] Insignis est doctrina, quæ hic sequitur, & studiose cognoscenda. Lichanus in nullo genere propius abest à mese, quam toni spacio; nec longius, quam ditoni. Itaque ambulat in loco tonizo, qui est inter acutissimam lichanon, & lichanon gravissimam. Sic pag. 23. v. 25. locus parypates dicitur esse diesios enarmoniz. Nam gravissima parypate distat ab hypate, diesios enarmoniz intervallo; acutissima autem, hemitonii. Spacium inter acutissimam & gravissimam est locus parypates. Vide diagramma Aristoxeni.

V. 29. lege ἀφίσταται, cum Gogav.

V. 31. τῶν ἡδὲ καὶ τὴν τετραχόρδων] Videntur Aristoxeni ætate Musici lichanon diatonicam intentionem habuisse, quam ut toni intervallum expleret. Illos itaque, qui rudes ad Musicam discendam accesserint, nec intervalla longo usu animo altius impresserint; facile inductum iri dicit, ut hoc concedant.

Pag. 23. v. 1. ἐπαχθέντων αὐτῶν] Reliqui omnes probe, αὐτῶν. ubi eo indicati fuerint. ut sequitur v. 8. ἐπαχθέντων αὐτῶν. v. 5. scribe γε pro ἰσ. quod sphalma est typographicum.

V. 4. διόνος λιχανὺς] Insicite hic Meursius legendum putavit διόνον.

& v. 14. *Διόντον* pro *διόντον*. Est enim *ὁ καὶ ἡ διόν* Ⓞ, *καὶ τὸ διόντον*, licet in Lexicis id non reperiatur. Sic pag. 22. v. 30. *διόντον Διόντημα*.

V. 9. *συνεπισμύσεις*] Hoc verbi notandum. Longo usu & adfuefactione difficillima etiam intervalla in naturam quasi abeunt. Perperam bini codices pro *ε* habent *η*. & unus *ε*.

V. 10. *ἄρχαίων τέπων τοῖς τε πρώτοις καὶ τοῖς ὀλίγοις*.] Quos Aristides pag. 22. recenset. Dicit enim pag. 21. v. 4. *αἱ καὶ οἱ πένυ παλαιότατοι πρὸς τοῖς ἀρμονίας κέχρηται*. Itaque per primos intelligerem Lydisti, Phrygisti, Doristi: per secundos, Iasti, Mixolydisti, Syntonolydisti. Quippe primis inventæ Musicæ temporibus tres priores solum in usu erant. In illis autem ditonum ubique adhibitum vides, cuius gratia illorum tonorum mentionem hic fecit Aristoxenus.

V. 11. *ἵκανως δὴλόν ἐστι*] Gogavinus distinctione sublata vertit: *satius evidens est*. quod non placet.

V. 17. *γλυκαίνειν αἰεί*.] Egregie. Chroma autem denotat, ut seq. v. 19.

V. 22. *πρὸς ἄγαν*] subaudi *ἀρμονίαν*. Illud enarmonium genus proxime ad chromaticum adducunt. quippe ditona lichanos hemitonio tantum gravior est lichano triemitoniza.

Ibid. *συνεπισμύσεις τῷ ἔθους*] Sic perperam omnes. Gogavinus quoque: *eo deflexi consuetudinem una contrahunt*. Locus est difficilis, quem explicabo. Legendum autem *ἡθους*

pro *ἔθους*. Veteres itaque systemata; quorum in generibus primo semper loco consideratur tetrachordum; vocabant *ἀρχαῖς τῶν ἡθῶν*, *motum principia*, teste Aristide pag. 18. v. 14. Tetrachordum autem, ut hic ab Aristoxeno explicatur, varium ordinem habere potest. Porro observatum maiora intervalla animum magis dilatare ac robustiorem reddere; minora contra, illum contrahere. Hinc genus enarmonium severum fuit habitum, majestate ac decore plenum, ab apta omnium chordarum conjunctione denominatum; chromaticum autem molle ac femineum; robustum autem & naturale Diatonum. Vnde si certos quosdam mores animo instillare conemur, primum omnium de systemate cogitabimus, quo sit utendum. Nam severos ac decore plenos effecturus, uteris systemate enarmonio: molliores autem & adfectibus magis subjectos, chromatico: liberales & pacificos, diatono. Dicit itaque Aristoxenus, illos Musicos, dum enarmonii ditonum proxime ad chromaticum triemitonium adducunt, & ut cogitare licet, enarmoniam parypaten quoque magis intendunt, non amplius in Enarmonio versari sed potius in Chromatico, quod ipsum *ἡθ* Ⓞ chordarum cum illa remissiore lichano quoque ad chromaticum sit pertractum. Hic autem illud quoque in primis notandum, quod ad mores animis immittendos cum acuminis & gravitatis, tum singularum quoque

que chordarum rationem habere debeamus. Alii enim mores, inquit Quintil. pag. 13. cum acutioribus; alii cum gravioribus in animos illabuntur. Atque alii cum iis, quæ parypatæ speciem habent; alii cum iis, quæ lichani.

V. 23. Probe reliqui codices, *ἀκρίτως*.

V. 28. *ὃ γὰρ ἐπαλάττεισιν*] Seld. male *ἐλαττεισιν*. Gogav. imperite vertit; neque enim tonorum indiscretus est ab altero in alterum transitus. Hoc dicit Aristoxenus: loci illi non variant, ut jam minores fiant, jam majores. Nam ex.gr. locus parypates non potest fieri minor spacio diefis enarmonizæ, nec major. his carceribus includitur.

V. 31. Cod. Scal. ita legebat, *καὶ ἡ λιχανὸς, ἡ μὲν ὀπλινομένη, πέρας*. Vnde Gogavinus vertit: *Pene suprema & Index intensa, terminum habent loca*. Aliquid deesse videbam, quod, ut editum est, restitui. Confirmavit meam restitutionem Cod. Seld. sed alia particularum relatione, hoc modo: *ἡ μὲν, ὀπλινομένη ἡ δὲ, ἀνιεμένη. dum illa intenditur, hac remittitur*. Quod ad idem recidit.

Pag. 24. v. 1. *λιχανὸς τε καὶ παρυπάτης*.] Hoc non intelligo. puto locum esse interpolatum. Lego simpliciter, *λιχανὸς*. deletis *τε καὶ παρυπάτης*. ille in acumen, lichani. Alias enim fundamentum Aristoxeniz doctrinæ subvertetur, quod est, ne ulla lichanus locum parypates invadat; nec contrà, ulla parypate locum lichani.

V. 5. *ἐξ᾽ αὐτῶν*] In vers. scribe: *quonam modo sis examinandum: utrum ab. v. 6. ἀξιοσημείων* male abest à Codice Seld.

V. 7. *διὰ συμφωνίας λαμβανομένοις*] Exempla sumendi intervalla per consonantiam vide pag. 55. v. 12.

V. 10. *πυκνὸν δὲ λεγέσθω*] Hanc spissi definitionem transcripsit Bryennius in lib. 1. sect. 6. ubi male legitur *πυκνὸν* pro *πυκνότητι*.

V. 17. *τὸ ἐλάττειν. πυκνὸν δὲ ἔσται*] Baroc. & Seld. optime *τὸ ἐλάττειν πυκνόν. τὸ δὲ ἔσται*. nisi quod in Seld. perperam v. 18. hæc omissa, *ἐναρμονίων καὶ*. v. 19. forsan hoc ordine legendum: *δύο δὲ λιχ. εἰλ. δύο γρωὺν ἔσονται βαρ.* nisi principium ita sit mutandum, *ἔσονται δὲ δύο*.

V. 26. *τετάρτην εἰληφθῶ πυκνὸν πρὸς τῷ αὐτῷ*.] nempe *βαρυτέρῳ τῶν μενόντων*, ad stantium sonorum graviores. v. 16. Hoc autem spissum est prioris sesquialterum. quippe novem habet dodecatemoria, cum primum tantum habeat sex, quæ hemitonium constituunt. Vide pag. 25. v. 2. Sic v. 29. per sesquialterum intervallum intellige hoc, IX. dodecatemorio- rum.

V. 29. Nota quod systema vocet id, quod ex duobus intervallis consistat. ut sæpe monuimus.

Pag. 25. v. 2. *ἔστι, ἡμιόλιον*] Oxon. *ἔστιν*. Seld. male, *τὸ ἡμιόλιον*.

V. 7. Pro *μείζων* scribe *μείζον*, ut & habet Seld.

V. 8. *ἐπειδήπερ ἰσά ἐστὶ τὰ δύο τῷ ἐνι*.] In molli Diatono. quod vide in

restituto à nobis diagrammate Aristoxeni.

V. 16. δωδεκάημορις] Cod. Scal. perperam δωδεκάημορις. ut & v. ult. δωδεκάημοριον τόνον. vide v. 28.

V. 16. δὲ γὰρ τὸ δ' αὐτῆς] Hæc plana sunt, & ex Aristoxeni diagrammate à nobis restituto evidentissima. Multa tamen hic post voculam γὰρ inserta leguntur in Oxoniensibus. quæ, ut facile conspiciatur, fuere scholium aliquod marginale, quod deinde textui inferctum. Ita autem habent. ἐπειδήπερ ὁ τόνος ἐν μὲν χρωματικῇ εἰς τετρία διαίρεται, τὸ δὲ τετρίημιον καλεῖται χρωματικὴ διεσις ἐν αἰμονίᾳ δὲ εἰς δ' διαίρεται, τὸ δὲ πετρίημιον καλεῖται αἰμονικὴ διεσις. τὸ δ' ἐν τετρίημιον τὰ αὐτῆς ἕξ ἐνὸς τῶ πετρίημορις, δ' αὐτῆς δωδεκάτης (lege δωδεκάτης) ὑπερέχει. οἷον ὡς ὅτι τὰ β. ἀν δέλω τὸν β. εἰς γ. δ. διαίρεσις γίνονται τέτταρες τετράδες. ἐν δὲ τῇ εἰς δ. δ. πέντε πετράδες. (hæc satis sunt inepta. scribe, εἰάν δέλω τὸν β. εἰς γ. δ. ταύτῃ διαίρεσις γίνονται τέτταρες τετράδες· εἰάν δὲ εἰς γ. πέντε πετράδες.) ὑπερέχει δ' ὁ δ' τῆς γ. δ. τὸ τετρίημιον τῶ πετρίημορις μονάδι. (lege ὑπερέχει δ' ὁ δ' τῆς γ. δ. τὸ τετρίημιον.) ὅπερ (lege, ἥπερ) ἐστὶ τῶ ὅλου δωδεκάτον. Quoniam tonus in Chromate in tres partes dividitur; & triens vocatur diesis Chromatica: in Harmonia autem in quatuor dividitur; & quadrans vocatur diesis Enarmonia. Triens igitur unius & ejusdem, quadrantem ejusdem duodecima parte superat. Ut in numero XII. Quod si enim XII partiar in quatuor partes, hac divisione sunt quatuor

ternarii: sin in tres; tres quaternarii. Quare excedit quaternarius ternarium, id est, triens quadrantem, unitate. quæ est totius pars duodecima.

V. 19. καὶ τῶν δύο] Seld. καὶ non habet. Puto tamen melius cum reliquis id retineri.

V. 30. ἐν αὐτῆς] Lege αὐτῆς ut & bene Seld. ab ipsa, subaudi, diatono gravissima. ex v. 26. Deinde v. 31. male Seld. διεσιν.

Pag. 26. v. 9. ἥτε γὰρ βαρυτέτη] Hic locus est corruptus. Pro βαρυτέτη lege βαρυτέτα. vel, si plenius malis, ἥτε γὰρ βαρυτέτα τῶ βαρυτέτης χρωματικῆς, ut est v. ultimo. Quæ enim gravissima Chromatica est gravior, omnis. & deinde v. 11. lege ἥτε τῆς Ἀγλόνος ὀξύτετα, pro βαρυτέτα. Alias ineptum quod sequitur v. 13. βαρυτέτης Ἀγλόνος. Rationem hujus doctrinæ discas ex restituto à nobis Aristoxeni sex colorum Diagrammate. Gogavinus hunc locum magis adhuc corrumpit. nam, vertit, gravissima Chromatica omnis est enarmonia Index, & diatoni gravior omnis est diatonos usque ad gravissimam diatoni.

V. 14. Cod. Scal. perperam σὺν λιχανός. Ibidem pro & Seld. male &.

V. 15, τῶ δωδεκαήμερις] Uterque Oxon. melius, τῶ δωδεκαήμεριον. Addita particula ἐν lege, ἐν τῷ δωδεκαήμεριον. Gogavinus vertit ac si legisset, δωδεκαήμεριον πέντε. à demonstrato loco Indicis. sed perperam.

V. 22. Ἀγπνός ἐστιν ἡ λιχανός,] Locus insigni mendo infestus. Rescribo, Ἀπνός ἐστιν ἡ λιχανός. in versione:

sione : puta num ditona sit lichanw. Sequitur enim, aut contentior. & præcedit, de intervallo solum dissentiunt. Nec Gogavini codex fuit melior. Vertit enim : ut utrum diatona sit Index.

V. 29. ὁ μὲν,] Forfan ὁ μὲν πρῶτος, vel ὁ 5. sequitur enim, ὁ ὅτερον.

Pag. 27. v. i. μέγας τῆς ἀφωλευμένης.] nempe ἐναρμονίᾳ παρυπαίτης. *parypaten enarmoniam.*

V. 4. hæc verba : ἦτοι ἴσον μελωδίᾳ τῇ ἑλαιοῖον τὸ δὲ παρυπαίτης καὶ λιχανῶ, male absunt à Bodl. habentur autem in ora Bar. exceptis duabus ultimis vocibus, καὶ λιχανῶ.

V. 5. τὸ δὲ παρυπαίτης καὶ λιχανῶ καὶ μέγας.] Hunc locum mutilum esse liquet. quem interpretando restitui. Confirmavit meam lectionem optimus Codex Seld. In illo tamen, ut & Scal. scribitur, τῇ δὲ παρυπαίτης. & deinde in Seld. τῇ λιχανῶ, quod mendosum. alterutro loco scribes τὸ. quod in principio melius fiet : τὸ δὲ παρυπαίτης καὶ λιχανῶ, τῇ λιχανῶ καὶ μέγας. Gogavini Codex eodem mendo laboravit. vertit enim : *at Penesuprema & Indiciū & Media tam æquale quam inæquale duobus.*

V. 6. ἀμφότεροι.] Scribe ἐν ἀμφότεροις sc. γένεσι, τῷ τε χρωματικῷ καὶ διατονῷ.

V. 7. τὸ πρῶτον εἶναι τὰς παρυπαίτης ἀμφότερων τῶν γένων.] Diatoni & Chromatis, ex pag. 26. v. 30.

V. 9. ἰμμελὲς πλεῖστον.] Hinc clarissime peripicitur, quid significet ἰμμελὲς, scilicet, quod in cantu est,

seu cani potest. Sic ἐμμελὲς πλεῖστον est, ex parypate Chromatis hemioli, & lichano gravissima Diatona. Vide pag. 29. v. 13.

V. 10. ἐκ παρυπαίτης τὴν χρωματικὴν παρυπαίτης,] Sic omnes codices, etiam Gogavini. qui, dum emendare studuit, etiam pejorem fecit lectionem sic vertendo : *sic enim canorum tetrachordum ex Penesuprema, & Chromatica Penesuprema, & diatona Indice intensissima.* Legendum, ἐκ παρυπαίτης τὴν χρωματικὴν ὁξύντατης. quem admodum interpretando indicavi. Meursius infeliciter, ut plerisque omnibus locis, hic jecit aleam. Illud, inquit, παρυπαίτης in fine male repetitum censeo, & abundare; itaque ejiciendum.

V. 15. πρῶτον δὲ συνείας καὶ τῷ ἐξῆς,] Quo ordine intervalla se mutuo sequantur. Quamvis enim dies, hemitonium, tonus, triemitonium, ditonum, sint intervalla quæ modulari possimus, non tamen bina quælibet cantum ingrediuntur. Ut post modulatam diésin non potest cani hemitonium, aut triemitonium, sed vel tonus, vel ditonum. Sic ubi hemitonium cecineris & tonum, non potes aliud intervallum, vel in acumen, vel in gravitatem, adjungere, quam tonum. Vide v. 32.

V. 19. ἐν μελωδίᾳ,] Reliqui tres articulo auctius, ἐν τῇ μελωδίᾳ.

V. 26. Seld. male τίς αὐτῇ φύσιν, pro ποιᾷ τῇ φύσιν.

V. 31. Oxoni. perperam, ἀφωλευμένη.

Pag.

Pag. 28. v. 1. ἐν ταῖς ᾤξεσιν καὶ πυκνώσεσιν] Quid sit diagrammatis condensatio hic tandem clare exponitur. Continuitatem Harmonici sic considerabant, ut dicerent, sonos qui, ordine progrediendo, proxime inter se abessent, existere continuos. Ex Enarmonii generis Tabula hoc optime perspicies, ubi singuli toni in quatuor dividuntur dieses; & totum dia pason, in xxiv. ut plane sit minimis intervallis, condensatum quæ cani possunt; non tamen continuo ordine, cum ne tres quidem dieses vox deinceps proferre queat. Illam autem continui in modulatione sumendi rationem Aristoxenus reprehendit. & certe meritissimo. Ad vocem enim, quid illa modulari possit, est respiciendum: illa, ubi in genere Enarmonio dieses binas protulit, non potest minus, in acumen, modulari intervallum, quam quod, demtis binis diesibus ex dia tessaron, in hac consonantia est reliquum. hoc est, non minus quam ditonum. Et sic in reliquis Generibus. Cæterum de hac intervallorum continuitate, atque in modulando ordine, toto 11. libro demonstrative egit.

V. 6. αἶπ' αὐτῶν.] Scriberem, αἶπ' ἀλλήλων. *minimo inter se distare spacio.* Ibidem lego. ἢ γὰρ πῶμ.

V. 7. ὁκλῶ καὶ εἴησιν] Quare non πῶμαres καὶ εἴησιν, ut integro dia pason illud condensatum diagramma conclusum fuerit? quemadmodum Aristides antiquos primum dia pa-

son divisisse testatur pag. 15. Certe ab Aristoxeno sic scriptum putarem, qui tonos suos xiii. diapason magnitudine inclusit: recentiores autem quos vocat Aristides, qui xv tonos faciebant, duobus ad priores additis, toni superoctavi intervallum, quod quatuor habet dieses, complentibus, pro xii scripsisse xi.

V. 8. lego, εἰσιν, ἥπερ τῷ τετρατῶν. certe αἰσῶ, quod ex v. 10. malum pedem huc tulit, retineri nequit. v. 11. in vers. scribe: *sed, in acumen, minimum modulatur quod residuum.*

V. 15. ἀμελωδῆτω ἐλάτῳ.] Οἰκον. perperam, ἀμελωδεῖ τῷ ἐλάτῳ. Pro ἐλάτῳ, quod cum proximo convenire debere putarunt, rescribe ἐλατῶν. Hoc autem addidit Aristoxenus propter v. 15. pag. 23.

V. 16. τῶν δύο διέσεων ποναίων ἐλατῶν] Locus sane difficilis. Seld. male ποναίων. Rescribe, ποναίων ἐλατῶν. ex pag. 29. v. 6. in versione: *at in grave post duas dieses tono minus.* Gogavinus eandem vitiosam lectionem vertit: *quæ in grave, minus duabus diesibus tonia non potest exprimeret.* Hæc autem ita intelliges. Dixerat v. 10. post modulatas binas dieses in acutum, aliud minus intervallum cani non posse quam quod in dia tessaron est reliquum. At in grave post cantatas duas dieses possumus canere; præter ditonum; minimum intervallum, tonum. videlicet si à diæzeugmenon enarmonio per duas dieses progrediar ad parameson, possum inde in grave modulari tonum, qui

qui paramesō & mese continetur. Hæc Aristoxenus libro III. accurate pervestigavit. ubi pag. 66. v. 9. Τονω inquit, *ἴσσο* in grave tantum adponitur.

V. 24. *ἡ γὰρ μετὰ παρυπάτω*] Lego, *ἡ γὰρ*. Bodl. *perperam*, *ἡ γὰρ παρυπάτη*. v. 25. pro *διωλίον* Seld. male *διωλίη*. Ibidem omnes tres optime legunt, *μελωδῆσαι φθόγον μέσης, αὐτή*. quam vocem vertendo restitueram. Gogavini quoque Codex hic fuit integer.

V. 27. *εἴτε διπλασίον, εἴτε τετραπλασίον* Δ[ι]σ[τ]ηρ[ο]ν] In Enarmonio τετραπλασίον, quadruplum: in Chromate tonico, triplum: in Diatono molli, superbipartientstertias. & sic in cæteris.

Pag. 29. v. 1. *ἐν τοῖς συγχείοις δευχθήσεαι*.] His ipsis, libro III. non putem scriptum fuisse, *ἐν τῷ συγχείοις δευ*. sed bene, *ἐν τοῖς συγ. ὕπερον δευχθήσεαι*. in Elementis deinde monstrabitur. Quamvis hi tres libri vix uno tempore scripti ab Aristoxeno & editi videantur.

Ibid. *ὑποκείδω μὴ τὸ πυκνόν*.] Ita omnes. Particula *μὴ* mihi hic semper visa insolens: pro ea legendum putavi *νῦν*. at scribendum video, *ὑποκείδω, μετὰ τὸ πυκνόν*. *Συρρονάται, post positum systema ἴσσοι, aut non ἴσσοι, in acumen non poni*.

V. 3. Solus Seld. recte, *μὴ τίθεσθαι*. reliqui, ut & Gogavini, *μετὰ τίθεσθαι*. quod vertendo jam emendam. Clara autem hæc sunt ex antecedentibus. Gogavinus infelicioſiter:

Subjiciatur sane densa vel non densa posita complexio: qua in acutum versus transponatur per intervallum minus eo quod prima consonantia relinquitur.

V. 8. *ἡτοι σὺν τετάρτῳ τοῖς τέτταρσι*] Clarum est quid velit; nempe, in cuiusque generis systemate non reperiri sonum, cui non aut quartus consonet dia tessaron: aut si hoc non fiat, quintus necessario dia pente. verba tamen sunt abundantiora. Scriberem, *ἡτοι σὺν τετάρτῳ διὰ τεσσάρων συμφωνεῖν, ἡ σὺν πέμπτῳ, διὰ πέντε*. Neque enim ita hunc locum explicare possumus, ac si diceret; aut quartos aliis quatuor. &c. v. 10. pro *συμφωνεῖν* *perperam* Oxon. *συμφωνῶν*. ibid. voces, *πέντε διὰ*, absunt à Bodl.

V. 11. *ἡ ἀμφολέρας*] Simul quarti dia tessaron, & quinti dia pente. quod in primis fit in Diatono contento; in reliquis quoque, per tōnum disjunctivum, qui tam ad hypaten meson, quam ad neten diezeugmenon, dia pente consonantia efficit.

V. 16. *ὡς ἔστι τὸ πλὺν*] An hoc non arguit, frequentissimum fuisse Aristoxeni tempore usum tam Enarmonii quam Chromaticorum colorum? certe solius theoriae & doctriæ gratia hoc illum non dicere, loca plurima ostendere possint.

V. 19. *ὑπεροχῆς ἡ τὸ*] Cum Barroc. lege *ἡ*, quod vertendo indicatum. Seld. male *ἡ*. Deinde lege & distingue, *ὑπερέχῃ ἐναντίως τίθεσθαι*. quod ex nullo corrigebatur.

V. 21. *ἐναντίως τίθεσθαι πρὸς τοῖς ἴσοις*.

N

ἰσους· τὰ δ' ἄνω,] Locus certe difficilis. Meursius pro $\pi\eta\epsilon\delta\eta\mu$ male scribendum putavit $\pi\eta\delta\alpha\mu$. Quomodo antea emendarim, ex versione vides. Succurrit jam melior correctio, extruso tantum δ', & distinctione sublata; hoc modo: $\pi\epsilon\gamma\varsigma\ \tau\omicron\iota\varsigma\ \iota\sigma\upsilon\varsigma\ \tau\omicron\iota\varsigma\ \acute{\alpha}\nu\omega\varsigma$, $\delta\pi\acute{\alpha}\tau\epsilon\ \tau\omicron\ \delta\acute{\epsilon}\xi\iota\ \kappa\alpha\iota\ (\tau\omicron\ \text{addunt O-xon.})\ \beta\alpha\rho\upsilon$. *Contrarie equalibus adponi inaequalia, tam in acutum quam in grave.* Exemplo id declarabo: In Chromatico tonizo tres soni, hypate meson; parypate meson, meson chromatica, duo æqualia intervalla, quæ hic faciunt spissum, comprehendunt. His in acutum adponuntur duo inæqualia, nimirum triemitonium & deinde tonus: in grave autem contra, ubi eadem duo intervalla; quæ continentur diezeugmenon chromatica, trite diezeugmenon, paramesō; cecineris, primum canes tonum & deinde triemitonium. Similiter in quavis Chromatis specie & in Enarmonio. Hic est genuinus hujus loci sensus; quem Gogavinus non adsequitur: *Contrario se modo habere equalia, erga inaequalia, tam in acutum vundo, quam in grave.*

V. 23. $\kappa\alpha\iota\ \delta\tau\upsilon\ \tau\omicron\iota\varsigma\ \epsilon\acute{\iota}\zeta\eta\varsigma\ \phi\theta\upsilon\gamma\iota\varsigma\ \sigma\upsilon\mu\phi\omega\acute{\nu}\eta\tau\epsilon\varsigma$,] Perperam Seld. $\sigma\upsilon\mu\phi\omega\acute{\nu}\eta\tau\epsilon\varsigma\ \tau\omicron\iota\varsigma\ \sigma\upsilon\mu\phi\omega\acute{\nu}\eta\tau\epsilon\varsigma$. Hanc autem hypothesin, quod obscurior sit, exemplis illustrabo. Hypate meson, parypate meson, meson diatonos, mese, sunt soni deinceps positi. His quatuor consonant alii tres per eandem consonantiam, v. g. dia tessaron; in acutum, nimirum ipsi pary-

pate meson, trite synemmenon: meson diatono, diatonos synemmenon: ipsi mese, nete synemmenon. Dico igitur hos sonos; neten synemmenon, synemmenon diatonon, triten synemmenon, prioribus quatuor deinceps esse positos. Aliud exemplum. Nete diezeugmenon, diezeugmenon diatonos, trite diezeugmenon, paramesos, mese, sunt quinque soni deinceps positi, id est, serie modulata se invicem consequentes. His ipsis alii tres soni consonant per eandem consonantiam, v. g. dia pente, ia grave. nimirum diezeugmenon diatono diatonos meson: ipsi trite diezeugmenon, parypate meson: parameso, hypate meson. Pronuncio igitur omnes octo sonos continuo ordine & modulabili esse positos, quod prioribus quinque reliqui tres eadem consonantiâ respondeant. Gogavinus mentem Aristoxeni non est adsecutus, ut consideranti perspicuum fiet. ita autem vertit: *Amplius supponatur & consonos non interrupta serie deinceps sonos, per eandem consonantiam sibi deinceps succedere.*

V. 27. $\kappa\alpha\iota\ \mu\acute{\iota}\lambda\lambda\omicron$,] quod in cantu poni potest. Alias simpliciora in infinitum sunt intervalla, verum ἀμελῶδη. Gogav. $\sigma\omicron\lambda\omicron\iota\kappa\iota\zeta\epsilon\iota$, *juxta melos.* quod nullum sensum efficit.

V. 28. $\epsilon\iota\varsigma\ \tau\omicron\iota\varsigma\ \delta\iota\chi\epsilon\sigma\acute{\iota}\mu\alpha\tau\epsilon\varsigma$.] Reliqui tres articulum τὸ optime omitunt.

V. 29. $\kappa\alpha\iota\ \tau\omicron\omega\acute{\nu}\ \sigma\upsilon\mu\phi\omega\acute{\nu}\eta\tau\epsilon\varsigma\ \mu\grave{\eta}\ \delta\iota\alpha\pi\epsilon\acute{\iota}\delta\eta\iota$] Pro $\mu\grave{\eta}$ putavi legendum $\mu\eta\delta\epsilon\iota\upsilon$,

δὲν, ut vertendo indicatum. Confirmant reliqui tres eundem sensum, sed alio resistentio vocabulo. legunt enim, συμφώνων ἑκάστη μὴ διαρ. quomodo & Gogavinus, qui vertit: *consonantiarum singulas minime dividi*. Porro hoc vult illa hypothesis, nullam consonantiam in incomposita intervalla, sed bene in consonantias dividi: quod primæ accidit consonantiæ διαρῶν, quæ in δια πεντε & δια τεττάρων consonantias dividitur.

V. 31. ἀγωνὴ δὲ ἔσω ἡ δὲ τῇ ἐξῆς φθόγων ἔξωθεν τῇ ἀρχῇ] Hæc verba & quæ sequuntur vix intelligo. Non tantum mutilus est hic primus liber in fine, sed & depravatus. quod utrumque ex Euclide, Aristide, Bryennio non difficulter perspicitur. Bene Eucl. p. 22. v. 8. ἀγωνὴ μὲν ὅν ἐστιν ἡ δὲ τῇ ἐξῆς φθόγων ὁδὸς ἔμμελος. quæ ego ipsius Aristoxeni verba puto hic restituenda. Euclides enim Aristoxe-

ni doctrinam tantum ordine concinniore, & κατ' Ὀπλομὴν tradidit in sua Introductione Harmonica. nisi ex libris de Musica illam definitionem ab Euclide desumptam dicere velimus. Aristidis definitionem vide lib. 1. pag. 19. v. 18. Hæc tamen ita explicari possunt, ut dicamus, seriem ab hypate hypaton usque ad mesen vocari hîc ductum, ita ut incompositum utrinque intervallum sit tonus. nimirum ab hypate ad proslambanomenon; & à mese ad parameson. Quæ explicatio Musica est, & certe Euclidis aliorumque sententiæ minime dissonans.

V. 32. ὦν ἐν] Seld. melius ἐν, versu sequente pro κινεῖται omnes recte, κεῖται, ponitur. quomodo etiam legit Gogavinus.

V. ult. ἀθεῖα δὲ] δὲ abest ab Oxon. Quid sit ἀγωνὴ ἀθεῖα, vide citata ante loca, & Bryenn. lib. 3. sect. 10.

NOTÆ IN ARISTOXENI LIBRVM SECVNDVM.

V. Erf. 9. τὸ περὶ διελθεῖν τὸν τρέπον τῆς περαγματείας] Pag. 31. v. 13. ἐπὶ πίνων τ' ἐστὶν ἡ περαγματεία, καὶ πῆς. tam de quibus tractare institueret, tum quonam modo. Priorem hujus præcepti partem non opus erat ut hic poneret Aristoxenus, quod jam constaret ipsum acturum de Elementis Harmonicis: alteram autem, quonam modo acturus sit, accurate hic persequitur.

V. 11. τί πῶς ἐστίν.] Communiter esset, τίς πῶς ἐστίν. Sic pag. 18. v. 7. τί πῶς ἐστὶν ἡ φύσις αἰπέ.

V. 23. ὑγίαν,] Oxon. ὑγίαν.

Ibid. τὸ δὲ δαιμονίαν πᾶ] τὸ, recte nullus codicum reliquorum agnoscit. Et πᾶ abest ab Oxon. sed minus bene.

V. 27. ἀσπολογίας.] Sic Antiquis sæpe vocatur scientia, quam nunc Astronomiam adpellamus.

Pag. 31. v. 8. *καὶ ἡ*] Seld. *καὶ ο-*
mittit.

V. 9. *ὑπολήψι.*] Puto explican-
dum: Maneret in priore opinione,
esse scilicet rem, de qua auditurus
sit, dignam quæ cognoscatur.

V. 11. *ὡς ἔφω,*] Pagina præce-
dente, v. 17. Gogavinus videtur le-
gisse *ἔφη*, dum vertit: *Quapropter &*
ipse Aristoteles predicere ob eandem cau-
sas solitum se agebas futuris ipsi audito-
ribus. Sed Græca sic coherere ne-
queunt.

V. 18. *εἶναι τὸ μάθημα καὶ ἔσεσθαι.*] *esse eam doctrinam & fore.* ac si sub-
audiendum esset; *in posterum, ubi*
eam perdidicerint. Verum longe con-
venientius distinctione transposita
legerimus, *εἶναι τὸ μάθημα. καὶ ἔσεσθαι*
ἔτι μοι ἔ μόνον. quemadmodum in-
terpretando indicavi.

V. 21. *ἀλλὰ βελτίος*] Seld. *ἀλλὰ*
καὶ βελτίος.

Ibid. *ἡ ἀκρίβειες τῶν ἐν ταῖς δείξε-*
σι λόγων,] *ubi vel obiter nos in demon-*
strationibus dicere audiverint, quod
quamlibet melopœiam facere conemur.
Omnia hæc dicuntur de parte Musi-
ces Harmonica, uti ex v. 20. perspi-
cuum. & ex pag. 32. v. 5. Sic itaque
v. ult. per τὸ μάθημα, intellige Har-
monicam.

V. 23. *ποιεῖν τῶν μελοποιῶν ἐκεί-*
νων.] Nimirum Sytalticen, Diastal-
ticen & Mediam seu Hefychasticam:
præterea Nomicam, Dithyrambi-
cam, Fragicam. De quibus vide Eu-
clidem pag. 21. Aristidem pag. 30.
Non modo Theoreticus, sed & Pra-

cæticus Musicus fuit Aristoxenus. Cæ-
terum *ποιεῖν μελοποιῶν*, insolentius
videtur, sed nihil mutandum.

V. 25. *βλάπτει τὰ ἤθη.*] Hac de re
sollicite inquisivit Plato in libris *πο-*
λίτειᾶς. & Aristoteles Politicorum
VIII. difficile esse dicit definire, *εἰ*
δυνατὸν τὰ ἤθη βελτίω ποιεῖν ἢ μωσι-
κῇ. nam *mores meliores efficere possit*
Musica. Hos secuti nostri temporis
Scriptores Politici, de Musica quæ-
dam differere solent, sed parvo cum
fructu.

V. 27. *τὸ δὲ ὅτι*] ὅτι deletem. Est
hic locus revera obscurus, & sapit
stylum Aristotelicum. Spero inter-
pretando me sensum esse adsecu-
tum. vide an etiam Gogavinus, qui
ita vertit: *Nam quidam ingens aliquod*
disciplina opera pretium fore putant:
siquidem nonnulli non solum se Musicos
si Harmonica auscultent: verum etiam
meliores, quod ad vitam & mores acci-
net, fore credunt, quod inter demon-
strandum audiant forte ratiocinantes
nos de Melopœiis, sive cantilenis singulis
deque toto genere Musico, ut una mori-
bis proficit, obfit altera; quod vero qua-
tenus Musica est simpliciter juvat, surda
aut prætereunt.

V. 29. *ὡς ἔδεν.*] lege, *ὡς ἔδεν.*
& ex v. 18. subaudi *ὑπολαμβάνουσιν.*
Gogav. Alii contra nihili rem, aut par-
vi certe momenti quæ sit agi censent: ne-
que rudes se tamen tantilla scilicet rei
haberi volunt. Neutri verò recto pu-
tant.

Pag. 32. v. 3. *πᾶσα γὰρ*] abest γὰρ
ab Oxon.

V. 4. ὑπάρχει ἡ καθύπερ] Lego, ὑπάρχειν δέ, καθύπερ αἰ λέγεται, τῷ μουσικῷ. Quippe & alia multa, uti semper dicitur, Musico adesse debent.

V. 12. πᾶς μέλῃς παντός] Non de Enarmonio genere aut Diatono solum; neque etiam de unius Diatoni colore, fore nostram contemplationem; sed de omni cantu, qui natura fieri potest. quem sex coloribus definimus. Pag. 33. v. 2. eadem hæc verba usurpat de cantu omni, qui vel voce fit, vel instrumentis.

V. 20. οἱ ἔμπροσθεν] Male οἱ abest à Bodl. & versu seq. καὶ à Bar.

V. 21. πλὴν μὲν αἰσθῆσιν ἐκκλίνοντες,] Pythagoricos notat, qui omnia quæ in Musicis sunt, numerorum rationibus definiebant primis ac simplicissimis: cujusmodi sunt primum rationes multiplices, deinde superparticulares. Quæcunque, etiam auribus alias consona, intervalla illis rationum generibus non continebantur, rejiciebant. Neque enim alia de causa dia pason & dia tessaron in consonantiarum numerum recipere noluerunt, quam quod ratione duplicisuperbipertientetertiasilla contineatur. Hanc certe nimiam superstitionem magna cum ratione, sed ferme nimia cum libertate Aristoxenus reprehendit. Rationi in rebus, quæ sensum judicem ferre debent, limites sunt figendi; sed non minus sensui, qui errori maxime est obnoxius, in rebus quæ ratione nituntur. Hinc illæ contentiones inter Pythagoricos & Aristoxenios, qui sectato-

res suos magnæ numero singuli habebant. majore tamen Aristoxenii, si Historiam & Scriptores Musicos inspicimus.

V. 24. λόγος τέ πιναις ἀεθμῶν εἶναι καὶ πᾶχη πρὸς ἀλλήλας.] numerorum quasdam rationes esse & inter se celeritates, secundum quas (in quibus) & acutum & grave fiat. Hic habemus locum alterum, ex quo discere possumus, Lasum & Epigonios, tanquam Pythagoræ germanos sectatores, statuisse motus celeritate ac tarditate acutos sonos differre à gravibus. vide pag. 12. v. 25.

V. 28. οἱ δὲ ἀποθεσπίοντες] Sic Aristoxeno ad utrumque extremum abiisse videntur priores Musici, cum mediam viam ingredi debuissent, sensum ac rationem in contemplanda Harmonica conjungendo. In hoc deinde plurimum elaboravit Ptolemæus.

Pag. 33. v. 3. ἡρομήν] Melius Bryen. ηρομήν. Exscripsit autem Bryennius hunc locum Aristoxeni in Epilogum sui operis Harmonici; à versu primo: ἐστὶ δὴ τὸ μὲν, ad finem usque seq. pag. 34.

V. 6. τῇ μὲν γὰρ] γὰρ male abest à Bryennio.

V. 17. Oxon. ἄλλον pro ἄλλο. versu seq. Bryen. ἔτ' ἄλ.

V. 31. Scribe, καὶ τῷ πᾶν μέρῳ. Sphalma est typogr. Deinde v. seq. pro ἀλλείνειν, quod ex nullo corrigitur, scribe cum Bryennio, ἀλλείνει.

Pag. 34. μόνον τῷ μεγέθους] Insequentibus duobus Aristoxeni ex-

emplis eadem manet magnitudo, scilicet dia tessaron, cujus intervalli consoni extremæ chordæ sunt tam hypate & mese, quam paramese & nete diezeugmenon. Sunt eadem systemata, sed alio vocis loco collocata.

V. 8. καὶ ἐτέρων.] Hoc novum videri possit. tantum dicere debuisset, καὶ τῷ δὲ παλαιῷ. Nullus quippe præter dia tessaron, & dia pente, & consoni quod ex his constat, dia pason, aliorum adhuc consonorum figuras recensere solet. quod nec illud facto opus videatur. Verumenimvero Aristoxenus hoc loco & multis aliis generaliter loquitur, quid fieri possit, ut demonstratio generalis fiat; non autem quid usus tantum & exercitatio nostra recipiat. ibidem scribe, καὶ τῷ δὲ πέντε. inserto articulo τῷ, quia præcedit τῷ π. v. 10. scribe, γίνηται.

V. 11. πάλιν τὸν ῥυθμὸν] in *rhythmorum doctrina*. Perperam Bryennius, πάλιν ῥυθμὸν. v. 13. Seld. male καὶ ὅν pro καὶ ὅν.

V. 13. μόνον ὁ λόγος.] Hic locus ubi exemplis illustratus fuerit, nihil difficultatis habebit. Sit enim Genus Dactylicum, cujus ratio æqualis est, quod unum longum tempus duo valeat brevía. In hoc pedum primum magnitudines moveri possunt seu mutari, nempe dactylus in proceleusmaticum; longo ipsius tempore in duo brevía resolutus: aut in spondeum; brevibus duobus in longum contractis. & in cæteris si-

militer. Hoc omne Aristoxenus fieri dicit ob ductus potestatem, quæ in ipsis verbis consistit. Deinde manentibus magnitudinibus dissimiles fieri possunt pedes. In dactylo enim est unum longum tempus, & duo brevía: in anapesto quis non videt eandem esse magnitudines? Porro eadem quoque magnitudo; ut quæ est binorum longorum temporum, & binorum brevium; valet & pedem ionicum, & syzygiam ex spondeo & pyrrhichio constantem. Porro divisiones ac figuras vocat rhythmorum ac pedum progressionem ac varias positiones, manente semper eadem magnitudine, exempli gr. in Hexametro, senum pedum. Neque enim hæc verba tetrachordis hic adplicari debent, ut alibi, & pag. 40. v. 1.2.

V. 19. αἱ τῶν διαρέσεων πάλιν γήματων,] addo, ἀλλὰ φεραὶ. quod à nullo Codicum restitui miror. Per διαρέσεις autem hic non intelliges ῥυθμῶν γήμας, quas Euclides habet pag. 10. Gogavinus vertit ac si legisset, αἱ διαρέσεις καὶ γήματα. quod dubio procul ab ipso ita mutatum; quamvis non ita magno errore.

V. 23. κινεῖται] Male Bryen. κινεῖται.

Ibid. οἱ δὲ πόδες] id est, tempora, quibus pedes constant. Pro σημειώμεθα, quod omnes recte habent, Cod. Scal. perperam, μαινόμεθα.

V. 30. εἰπὲν male abest à Bryen. & v. penult. perperam αὐτῇ pro αὐτῶν.

Pag.

Pag. 35. v. 1. Pro *ων*, quod omnes habent, male Cod. Scal. *ω*.

V. 3. *ἡ τῶν κινημένων*,] Pro *ἡ* rescribendum *καὶ*, ut consideranti erit evidens. Nara duo manent immota, & duo moventur, nempe intermedia. Gogavinus quoque legit *ἡ*.

V. 13. *τῶ πῶσον χροῖον*] Cujusmodi sunt tres in Chromatico genere; duæ in Diatono. vide Euclid. pag. 10. v. 18. *Color est specialis diviso generis*.

V. 11. *χρωμαί π*] Disjunctim. ut & recte vertit Gogav. cæteri *χρωμαί* inepte.

V. 16. *συνειδίχθαι*] Oxon. *συνειδίχθαι*. scribendum esset *συνειδίχθαι*.

V. 18. *καταμελόνθ'*] Ita omnes. Non video quid aliud scripserit Aristoxenus quam *καταμαθόντες*. quomodo & Gogav. legisse videtur, qui vertit: *immo ne id quidem percipere, quod loca quadam sint motorum sonorum in ipsis generum differentiis*.

V. ult. scrib. *αἶνον* *αἶνον*.

Pag. 36. v. 4. *πῶν γὰρ*,] Lego *πῶτος γὰρ*. quod miror ex nullo codicum corrigi. Et Gogavinus inepte: *qualibet enim intervalli magnitudo*. Ac si unum idemque intervallum plures haberet magnitudines.

V. 6. *κινόν ἐστ.*] Ferme scriberem, *δινόν ἐστ.* vide pag. 15. v. 18.

V. 8. Oxon. *αὐτὸ φέρων*.

V. 10. *πῶτος*] Hic locus oppido est notandus. Vide pag. 3. v. 23. pag. 12. v. 5.

V. 12. *ἡ δυνάμεις*] Vide ad Euclidis pag. 3. v. 2.

V. ult. *οἱ πυθαγόρει*] Recte Oxon. *οἱ αὐτοὶ πυθαγόρει*. Hujus autem Pythagoræ meminit Diogenes Laërt. his verbis: *τελευταῖος, Ζακύνθιος. ὃ φασὶν εἶναι τοιοῦτον τῆς φιλοσοφίας, αὐτὸν διδάσκαλον*. ἐφ' ᾧ καὶ τὸ, αὐτὸς ἔφα, παροίμαγον, εἰς τὸν βίον ἦλθε. Tertius Pythagoras, Zacynthius. ejus esse dicuntur Arcana Philosophia, qua ipse docuit. à quo etiam proverbiale, Ipse dixit, ortum habuit.

Pag. 37. v. 3. *οἷα καὶ ἡ* (scil. *τάξις*) *αὐτῶν χρωματίων συνθεσιν*. Ita lego pro *συνθεσιν* quod inepte habent codices omnes. Etiam Gogavinus: *Est autem hujusmodi quadam in canore & cantui inidoneo series, qualis est literarum quoque inter differendum compositio*. Vide pag. 27. v. 20. *τάξις* male abest ab Oxon.

V. 6. *συνθεσιν*] Lego *συνθεσιν*. quamvis nullus codex adfentiat. nec Gogav. Pro *ξυλλαβῇ* Oxon. *συνθεσιν*.

V. 9. ἐφ' ᾧ] Sic tres reliqui. Codex Scal. perperam ἐφ' ᾧ.

V. 14. *εἰκε τῇ τῶν ἡμερῶν ἀγωγῇ*] Hoc lepide Aristoxenus & vere. Si post bis mille annos in lucem hominum, & ad Musicæ contemplationem rediret noster Aristoxenus, videret tanquam ex tripode hoc fuisse à se prolatum. Tantæ obscuritati hæc fuit doctrina obnoxia, & novis conatibus. Inter illos qui hinc nomen quærere voluerunt, vellem non esset Glareanus, homo ut cætera doctissi-

ctissimus, sic in Antiqua Musica infans. Cæterum comparat Aristoxenus discrepantes harmonicorum sententias de Tonis, dierum cujusque mensis numerationi ab aliis atque aliis Græciæ civitatibus olim recepta. Quemadmodum nostro tempore aliter dies numerant, qui Iulianum Calendarium retinent; aliter qui Gregorianum receperunt. De illa autem Græcorum in numerandis diebus discrepantia, insignis locus est Plutarchi in Aristide: ἥ δὲ τῆς ἡμερῶν ἀνωμαλία ἐν θαυμασίῳ, ὅπως καὶ νῦν διηγεῖσθαι μὲν ἐν ἀστρολογίᾳ μάλλον, ἄλλοι ἄλλω μὲνός φησιν καὶ περὶ τῶν ἄλλων. Nec vero mirari quis debet dierum discrepantiam, tum & hoc tempore, Astrologia secretis magis peruestigatis, alii aliud mensis principium & finem numerent.

V. 21. utroque loco pro τέτων Oxon. recte τῆς. Cæterum τὸν μὲξολύδιον vix recte ibi legi puto.

V. 29. Seld. inepte, τῆς δὲ δέσεισιν.

Pag. 38. v. 3. ἡ κατὰ πύκνωσιν ἐκμελής,] Tonorum distantia per dieses, pag. præced. v. 29. & v. 33.

V. 8. τὰ δὲ ἀμετέωλα] Sic perperam omnes. Lego, τὰ δὲ ἐμμετέωλα. Si quid in Musicis intellexisset Gogavinus, hoc saltem ex Euclide, aliisque corrigere potuisset. Sic autem vertit: Quoniam verò cantuum alii simplices sunt, alii immutabiles, de mutatione profecto dicendum erit.

V. 18. ὧς αὐτῆς τῆς μελωδίας.] Insigne mendum & vetus, quod omnes

codices invasit. Gogavinus αἰνέως. Postremum verò de his quæ in ipsa melodia incidunt. Legendum autem μελοποιίας pro μελωδίας. quod adeo ex omnibus his Autoribus certum, ut aliis testimoniis id confirmare non sit opus. Sed & v. 23. idem vocabulum repetitur. Pauca hæc sunt de origine μελοποιίας, sed nervosa. In Scal. Cod. legebatur, περὶ διαῶν δὲ, τῶν. forsan scriptum fuit, περὶ τῶν μερῶν, τὸ ὧς.

V. 27. τῶν μελωδερμίων.] Ita omnes mutile. Restituo, τῶν μελωδ. ἑκαστον. Sic alibi & pag. 39. v. 8. Non vidit Gogav. qui vertit: Quod vero modulationes intelligere, tum auditu, tum ratiocinando oportet, id omnia quæ in quavis sunt differentia consequitur. Deinde v. 30. post ὧς καλεθεῖ (pro quo Oxonienſes male habent ὧς καλεθεῖν) addo, ὅτι τῶν εἰρημύων ἐστὶ δῆλον. aut, ῥητόν. aut aliud simile verbum. Hunc autem locum, quod difficilior sit, aliqua paraphrasi juvabimus. Quod singulas, inquit Aristoxenus, cantilenas, tam auditu quam mente percipere secundum omnem differentiam (puta, in quo sint genere, in quo modo; num consonum in iis sit an dissonum, & sic de cæteris proprietatibus) sequatur ea quæ fiunt, eorumque sit finis; est manifestum. Quippe non minus Harmonica; quæ circa cantum versatur; quam reliquæ Musices partes in generatione consistit. Quemadmodum igitur versus condere finis est Metrices; sic tum auditu tum intel-

ἔτι cantilenas adsequi, finis est Harmonicæ.

Pag. 39. v. 6. τὸ ὡς ἀπομαίνομαι τὰ μέλη,] Notis cantilenas singulas perscribere. Sunt autem eadem notæ, quas tanta solertia tradidere Alypius, Gaudentius, & ex iis Boëthius; à Pythagora inventæ.

V. 17. τῶν μέτρων ἑκάστων.] Addit Bodl. τὸ ἰαμβικόν, ὅπως ἐχθὶ καὶ ὅτι τὸ μετὰ δυνάμειον. ἢ γὰρ ἀναγκαῖον ἐστὶ τὸ δυνάμειον χάρισθαι τὸ ἰαμβικόν μέτρον ἑκάστων. eadem hæc Barociani codicis textui inserta fuerant, sed deinde recte sunt expuncta. quippe nihil fani habent.

V. 18. Codices omnes, τὸ δυνάμειον. & v. 21. Oxonienses, τὸ γὰρ φάμενον. mendose.

V. 19. τὸ ἰαμβικόν,] addo, καὶ τὸ μετὰ δυνάμειον εἶδέναι. Huiusmodi quid deesse adparet. Gogavinus vel codicem habuit integriorem, vel virum hic se præstitit, quamvis rursus in postrema huius loci parte graviter impingat. Sic autem ille: *Quod si, ut in his necesse non est, eum qui sciat scribere iambicum, ipsam quoque componendi artem habere, ita & in modulatione. non enim necesse est eum, qui Phrygiam cantilenam descripserit, ilico scire qua sit cantilena Phrygia: manifestum sit non esse finem dictæ scientiæ assignationem numerorum.*

V. 27. ἐστὶν ἀναγκαῖον] Putavi legendum ὅτι ἐστὶν ἀνάγκη. attamen id non est necesse, modo attendatur ad voculam μόνον. Atqui vera esse qua disjunctur, & necesse esse ut Annotator tam-

rum intervallo-*rum* magnitudines distim-*de* sentiat, evidens fuerit inquirentibus.

V. 33. οἰοεῖ] Cod. Scal. & Seld. οἶον ἐστὶ. Etiam Gogavinus ita legit, qui admodum oscitanter vertit: *ut si Diapason intervalli divisiones plures, quas generum differentie efficiant, aut figuræ plures, quas gignat.* Mendum typographicum id putassem, quæ plurima in ipsius editione occurrunt, nisi in MSS. eam lectionem invenissem. Porro diapason habet, pro diatessaron, non quidem admodum male; sed tamen, uti puto, contra MS. sui auctoritatem.

Pag. 40. v. 2. ἡ ἀρχή τε πλείονα ποιεῖ] Hic aliquid deesse vertendo non animadverteram. Deinde imposuerat particula ἡ, pro qua melius legendum censeo καὶ. quod mendum etiam erat pag. 35. v. 3. ut hunc locum sic restituamus. καὶ ἀρχή τε πλείονα ἀποποιεῖ ἡ (quem articulum etiam addit Seld.) τῶς τῶν ἀποσυνήτων. Ita autem malim quam πλείονα ἀποποιεῖ, ut illud ἀ ab imperitis librariis extrusum censeamus, quod id ex præcedentis vocis ultima syllaba male repetitum putarint. In vers. scribe: & figura plures, quas facit ordinis.

V. 5. πλείων τῶν δυνάμεων] Quæ, cum sonorum sint, in acuti & gravis differentia consistunt. vide v. 9.

V. 7. τὸ γὰρ ὑπερβολαίας, καὶ μέσης, καὶ ὑπομέσης,] Hunc locum corruptum esse multa arguunt. Quid enim vult vocabulum ὑπερβολαίας? pro quo plurativo numero cum ad-

juncto scribendum esset *τέλιτη*, aut *πενήτη*, aut *νήτη* *ὑπερβολαίων*. Deinde si vel maxime legamus, *νήτης ὑπερβολαίων καὶ μέσης*, expunctis vocibus *καὶ ὑπώτης*, & notas harum chordarum ex Lydio & acutioribus duobus adplicemus, nempe I< & I<', & sic in cæteris; manet tamen difficultas, quod minus usitate ad supremas illas chordas evagarentur: deinde quod videri possint diversæ notæ, quoniam virgulâ acutior notatur. Nec tamen alias notas cantores tum temporis usurpasse videntur, quod illæ ab ipso Pythagora, & quidem Samio ortum ducant; ut colligitur ex Aristide p. 28. v. 4. Gogavinus crassam suam ignorantiam hic profitetur. *Nam quod extollentia vocant, quodque media & quod suprema, eodem signo notantur.* Hoc itaque locò Aristoxenum de illo notandi modo loqui adferendum, quo intervallorum magnitudines tantum designantur, non autem ipsi soni. quod ex sequentibus bene consideratis est certissimum. Itaque illi Harmonici, contra quos hic disputat Aristoxenus, putabant scopum Harmonices esse, cantilenarum, quas audirent, intervalla posse adnotare, eoque modo ipsas memorizæ mandare. Quæ opinio multis labore ineptiis hic ostenditur.

V. 10. *μέχρι τῶν μεγάλων αὐτῶν, καὶ ὀρθῶν*] Distinctionem, ante verbum *καὶ ὀρθῶν* positam, Codex Seld. post hoc verbum collocat. Est locus intricatior, cui aliquid deesse adparet. id ita

restituerem, *ἵνα τὸ μέχρη. vel τῶ. Gogav. nisi quod ad ipsas magnitudines attinet, at nihil alterius.* minus scite.

V. 19. *τῶ τῶν σωθέντων,*] Cod. Scal. *τῶς τῶν σωθέντων.* reliqui tres, *τοῖς τῶ σωθέντων.* quæ, ut edimus, sunt corrigenda. nisi posteriori prius hoc modo melius responsurum putemus, *τῶ τῶ σωθέντι, καὶ τῶ τῶ. compositi ac incompositi differentiam.* Quæ autem intervalla sint composita, quæ incomposita, toties his libris repetitur, ut nonnisi cum magno tædio id sim rursus inculcaturus. Gogav. cum ubique hospes sit, etiam hic peregrinatur. *compositorum & numerorum differentiam.*

V. 20. *τὸ ἀπλῆν*] Aberat à Bodl. sed in margine Baroc. adparebat. v. 21. bene reliqui tres, *ὅτι τῶ μελοποιῶν.*

Pag. 41. v. 6. Cod. Seld. *ὅτι τῶ σωμέναι.* Aliquid hic deesse puto, quod ita restituerem: *ἐπειδὴ ὅτι πέρας τῶ σωμέναι πθ.* Finis intelligentiæ Harmonicæ, ut illi Harmonici volebant, est opus quoddam manifestum, nempe singulorum intervallorum adnotatio. Imo, inquit Aristoxenus, *πῶς ἀνάπαλιν* (quod vocabulum quam eleganter & explicite hic usurparit, soli Mathematici intelligunt) conversum ponite: Operis manifesti finis est intelligentia. Gogavinus ultra vulgatam lectionem hic non sapit.

V. 9. *πέρας ἐστὶν ἡ ξυμῆσις. τὸ γὰρ ὁρισμένον*] Hactenus in emendando Aristoxeno lenibus remediis, nec ora-

orationis seriem admodum turbantibus usi sumus : in hoc loco sanando , omnibus tentatis , ad acriora & inclementiora est deveniendum. Neque enim videre possum , quomodo illa orationis membra cohæreant ; adeo ut luxata ea putem , & in locum alium transponenda : Omnes codices constanter lectionem , quam edimus , exhibent ; nisi quod v. 12. pro δ , π in Seldeni Codice male legatur δ σις. optime autem in Oxon. δ , π s. quamvis distinctio esset tollenda. Nec Gogavini Codicem aliam lectionem suppeditasse existimo , quamvis ille primis ultima suo more connectat. ita autem vertit : *cujusvis enim ocularis opificii terminus est intelligentia : quippe quæ præsidet omnibus & judicat. Nam qui manus , aut vocem , aut os , aut spiritum , aut tale quodvis existimat multum differre ab inanimatis instrumentis , non recte putat.* Quam interpretationem si quis stolidam ac nimis audacem existimat , recte putat. Deplorato huic loco nonnisi transpositione membrorum succurrere possumus. quam ita aggrediemur. Post versum novum collocabimus ea quæ sequuntur. v. 15. $\epsilon\iota\ \delta\ \tau\lambda\omega\ \psi\upsilon\chi$. usque ad versum 26. hæc verba, $\psi\omega\lambda\eta\ \pi\alpha\varsigma\ \alpha\iota\tau\omega\pi\ \&$. Hic inseremus quæ habentur v. 10. $\tau\omicron\ \gamma\alpha\rho\ \delta\iota\tau\alpha\iota\sigma\tau\epsilon\iota\upsilon$, usque ad v. 15. $\alpha\lambda\gamma\upsilon\epsilon\iota\tau\epsilon\upsilon$. Cætera suo ordine v. 26. sequuntur. Hæc autem transpositio eruditis viris , qui vetustos codices manu exaratos tractarunt , non videbitur insolens. Cum enim illi mi-

nuto sæpius caractere sint scripti , si quid in margine adpositum , certo signo textui inferendum non denotetur , facile ab imperitis librariis non suo loco id infercitur. quod hic evenisse arbitramur. Ut autem clariora omnia reddamus , Latinam interpretationem vero suo situ adponemus.

Omnia enim manifesti operis finis est intelligentia. Quod si autem intelligentia aliquid est , quod in intimis animæ recessibus absconsum non facile haberi possit , nec vulgo sit manifestum ; ut sunt illa quæ manu fiunt , & hujusmodi alia ; non propterea se aliter , quæ diximus , habere putandum. Quippe à veritatis scopo aberraverimus , si quidem quod judicat , nec finem faciamus , nec dominans ; id verè , quod judicatur , & dominans & finem. Porro non minus hæc absurda est quæ circa tibias versatur opinio. Quippe illud quod moderatur omnia & judicat , hoc est , aut manus , aut vocem , aut os , aut spiritum , aut quodcumque quis putarit ; multum differt ab inanimis instrumentis : ut hoc non satis recte ab illis consideretur. Quin maximus & omnino crassus error est , ad instrumentum adducere modulata seriei naturam. Neque enim in instrumentis aliquid est , propter quod modulata series sit talis ; nec , quod ejusmodi habeat naturam.

Multa hic confirmandæ nostræ sententiæ adferri possent ; sed unum , quo totam rem confici putamus , suffecerit. Hoc autem est , quod in illa periodo v. 10. instrumentorum , &

quæ ad illa tractanda pertinent, mentionem faciat, antequam ad opinionem de instrumentis refutandam accesserat. Post enumeratas Harmonicæ tractationis partes pagina 38. scopum illarum ac finem proponit, ad quem tendant. Hinc occasionem arripit convellendi Harmonicorum suæ ætatis binas falsas opiniones; quarum altera erat, Adnotationem cantuum esse finem, ac indicium quod singulas partes perceperimus: altera, Singulorum quæ in tibiis sunt, atque iis canuntur, posse rationem proferre. Prioris opinionis absurditatem monstrat usque ad pag. 41. v. 24. inde ad posteriorem convellendam progreditur. Hoc Gogavinus perspicere non potuit ob insigne mendum, & ut videtur antiquum, quod omnes codices insedit. nempe v. 25. pro ἁλῶς legendum esse αὐλῶς. ἢ εἰ σὺ αὐλῶς ὑπόληψις ἐστὶν ἀπὸ π. quod si Græcis paulo eruditior ad hujusmodi autores interpretandos accessisset, hujusmodi lacunas ac fractas vias, & explere & reficere facilius potuisset. Ita autem hic vertit: *Porro non minus absurda est quam hæc, aliorum quoque opinio.* Denique v. 14. ὥς τε σὺν ὁρῶς Διανοεῖται, verba sunt paulo obscuriora. Reliqui tres voculam ὥς π non agnoscunt. sed perperam. Nec verbum Διανοεῖται ad ὁρῶνα referri potest. nec facile hæc ita immutanda censerem, ἢ πολὺ π Διαφέρειν τῶν ἀψύχων ὁρῶνων σὺν ὁρῶς Διανοεῖται. v. 15. legerem καὶ δευτέρως π ἐστίν.

Postremum & hoc monebimus, videri posse, illam supra memoratam periodum inferendam esse post versus 20. hæc verba, ἔχεν τὰ ἐρμῆσια aut post versus 24. verba, κύριόν π ἡ πέρας. sed neutrum placet ob rationem ante dictam. quam etiam juvant particula μὲν ἔν, v. 26.

V. 32. ὁ αὐλός] Cod. Scal. ὁ αὐλός. quo, cum manifeste erroneum sit, textum foedare noluimus. Præterea tam à Meursio, quam aliis codicibus corrigitur.

Pag. 42. v. 2. οἷς θηλείεν] Hic legendum antea putavi, οἷς θηλείεν πς ἡ. sed nihil est mutandum. ὁ αὐλός, inquit, τῇ ἰσχύϊ τῶν χειρῶν, καὶ τῶν λοιπῶν μερῶν χειρουργίᾳ· οἷον, τὰ σῶμα-10 καὶ τὰ πνύμα-11 θηλείεν π καὶ ἀνιέναι πέφυκε. In vers. quibus intendere solet & remittere. Gogavinus, quibus intendere & remittere sonum solemus. π sonum inscite de suo adtexuit.

V. 3. τῷ δὲ πεισάρων,] Articulum τῷ non puto mutandum in π, sed plane delendum.

V. 6. pro λαμβάνη reliqui omnes recte λαμβάνει.

V. 9. ὀλίγα δὲ ἐστίν, ἃ πυχάνουσι πινύτες πίνε ταῦτα.] Locus est difficilis. quem quomodo restituendum putarim, vertendo indicavi: nempe legendum, σὺν ὀλίγα. & deinde, πίνε ταῦτα. Gogav. Siquidem parvi momenti sunt, quæ his omnibus efficiuntur, ablatione videlicet additioneque, & spiritus intensione, ac remissione. Succurrit jam alia emendatio, legendo π pro

pro α. *Pauca autem sunt, si vel omnia illa faciant.* Deinde ut verba ἀφαιρέσεις & ἀφαιρέσεις explicemus de foraminum magnitudine & parvitate, quam cera efficere possumus.

V. 18. εἰς τὸ ἡρμοσμένον ὄργανον] Verti ac si scriptum esset, εἰς ὄργανον τὸ ἡρμοσμένον. quæ est vera lectio. Alias si τὸ ἡρμοσμένον cum ὄργανον jungas, subaudiendum est τῷ μέλῃ. minus commode & generaliter. Gogav. hac de re non fuit sollicitus, cum ita vertit: *si quidem quid operæpretium esset reductionis ad instrumentum sonis congruum.*

V. 17. τῷ τὸ συμβαίνειν,] C. Scal. τὸ pro τῷ. quod rescripti. nec ex ullo codicum aliud reponebatur.

V. 24. τῷ τὸ ἡρμοσμένον φύσιν.] Cod. Seld. τῷ τὸ ἡρμοσμένον τάξιν. καὶ γὰρ τῆς καθόλου φύσεως τὸ ἡρμοσμένον, quam lectionem improbat vox ἡνωμασμένον, quæ sequitur. Alias eandem phrasin habemus pag. 43. v. 18. Gogavini Codex adsentit: *Confirmabit, constituetve congrui soni naturam: ordinem enim quandam in summa natura congruorum sonorum admirabilem singula mutantur.*

V. 28. αὐτοῖς ὁπτασίαις,] Oxon. minus bene αὐτῆς. Hoc verbi vide pag. 41. v. 10.

V. 31. pro ταυτῇ male Scalig. ταῦτα.

Pag. 43. v. 8. ἡ τέταρτη κυρία,] Hæc verba male absunt à Bodl.

V. 14. μετέβαλεν ταῖς αἰτίας] Ita omnes sed procul dubio aliquid mendi hic latet. Restituo, καὶ ταῖς αἰτίας.

V. 19. ἔπε εἰ πε] Hæc mea emendatio in textum irrepsit. Omnes excepto Codice Gogavini, perperam, ἔπε πε. Vnde v. 21. pro ἀγωνίῳ, εἰς ὄν. Meursius male contendit legendum ἀγωνίῳ, ὡς εἰς ὄν. Deinde pro ἀγωνίῳ non vidit scribendum esse ἀναγωνίῳ. vide p. 42. v. 19.

V. 21. ὡς ποιήσον] Pro ὡς Seld. & Bodl. ὡς. Bar. ὡς. omnes perperam. v. 22. καὶ abest à Bodl.

V. 23. χειρουργίαν hic ubique vocat manuum adplicationem & administrationem in inflatione tibia-rum.

Pag. 44. v. 3. καὶ τὸν τρόπον συναφθέν.] Ita omnes. etiam Gogavini. Meursius male legendum putavit συναφθέν.] Deinde lege, καὶ αὐτὸν τρόπον.

V. 8. δυοὶ πῶς δέ] Cod. Scal. δύο. Sic Theo Alexandr. in Ptol. ἐστὶ δὲ αὐτὴ ἡ κατὰ τὰς δυοὶ τῇ τε θεωρίᾳ καὶ τῇ πράξει.

V. 17. ἀπὸ πνέοντων φωνῆς ἡ κινήσεως αἴτια] Vt faciebant Pythagorici. non tamen male, si modus servetur.

V. 26. ἡ μὲν δὲ ἐκ τέτων,] Cod. Scal. non habebat voculam ἐκ. quam ex Euclide pag. 9. v. 30. restitui.

V. 28. διὰ τὴν δὲ ἐστὶ διαίρεσις] Ex pag. 16. v. 25.

V. ult. Bodl. διὰ τὴν δὲ. idem pag. 45. v. 1. pro πάν male τῶν.

Pag. 45. v. 3. ἐπεὶ δὲ τὸ συμφώνον] Hunc locum Aristoxeni usque ad paginæ 46. v. 1. hæc verba, ἡ δὲ περὶ τῶν μετρίων. commentario suo in 1x. caput libri 1. Harmonicorum

Ptolemaei inferuit Porphyrius. Mirum autem videri possit, quod illum citet ex primo Harmonicorum elementorum, non autem secundo, ut nostro tempore omnes codices legunt. Discrepantes lectiones hic adnotabimus. pro συμφώνων Porphyrius hic & v. 6. συμφωνιών, nihilo melius.

V. 4. πρὸς ἄλληλα] Porphyr. ἀλλήλας. præcedit enim συμφωνιών. Ibid. pro μία πς, male Porphyrius particula auctius legit, ὧν μία πς.

V. 5. αἰτῶν. abest ab Oxon. Porphyr. αἰτῶν πρῶτη ἐκκείσθω.

Ibid. αὐτὴ δὲ ἐστὶν] Vide pag. 16. v. 23.

V. 6. τῶν συμφώνων ὁκλῶ μέγθῃ.] Vide pag. 20. v. 28. Euclidem p. 13. v. 23.

V. 8. Porphyr. συμβαίνει δὲ τῷ. v. 11. ἀξίφορα male pro ἀξίφωνα. v. 13. ἀναμέσον. ut & v. 16. Seld.

V. 14. pro εἶναι, unus cod. ἐστὶ, aliter melius ἐστι.

V. 16. Porphyr. ἀξίφωνα εἶναι λεγόμενα. ταῦτα μὲν ἔν τῷ τοῖς ἐμπροσθεν. quæ quomodo corrupta sint facile adparet. v. 19. transpositis vocibus, αὐτοῖς ἡμῖν.

V. 20. pro ἔν λεκτέον, Porphyr. δειχθήσεσθαι. v. 21. pro τῷ male π.

V. 24. verba, τῷ καὶ, male abest à Porphyrio.

V. 26. pro λεγόμενον optime Porphyr. λεγόμενον. distinguendum autem post συναθέσεως. quod ex compositione factum est, existit consonum.

V. 31. ἐξ ἐκατέρω αὐτῶν (addunt o-

mnēs recte καὶ) τῷ δὲ παρὼν συγκείμενον. (pro quo Porphyr. συνημμένον, minus usitate.) Pro prioribus Porphyr. mendose, αὐτὴ ἐκάτερον αὐτῶν. Locus est difficilis qui torquere lectorem possit. Nondum occurrit melior emendatio, quam quæ vertendo est indicata. nempe legendum, ἐξ ἐκατέρω αὐτῶν δις (vel δις συναθέσει), καὶ τῷ δὲ παρὼν συγκ. Gogav. neque quod ex alterutra earum & διαρῆσιν colligitur. Itolidissime.

V. 32. ἀλλ' ἢ ἀξίφωνοις,] Optima hic Porphyrii lectio, ἀλλ' αὖ ἀξίφωνοις τὸ ἐκ. v. ult. δὲ ἐστὶν.

Pag. 46. v. 6. ὁ καλεῖται] Vocula ὁ ab omnibus libris abest.

V. 11. ὅπ ὁ τῷ εἰς τέσσαρα] Pro τέσσαρα videtur legendum τεῖα, ex v. 4. & 14. 15. quamvis non magnus sit error.

V. 15. διελόντα εἰς τεῖα πόνον μελωδεῖν.] Quidam Aristoxenum reprehendebant; ac si doceret tonum, in tres partes æquales ex sua sententia divisum, cani posse; scilicet post diesin tritemoriam, aliam diesin tritemoriam, & iterum aliam. id est, tres dieses tritemorias deinceps. Ostendit hic Aristoxenus male id ex verbis suis colligi, cum tantum dicat toni tertiam partem ac quartam nos modulari posse. Alibi quoque in his libris docuit, impossibile esse ut post modulatas deinceps binas dieses tertiam illis humana voce adjungamus.

V. 16. ἐπειδ' ἀπλῶς] Hæc non satis coherere videntur. Aliud præterea

terea Aristoxeni dogma sugillabant, quod dieses, Enarmonii generis & Chromatici gravissimi, vocaret minimas. ac si minora intervalla non darentur. Respondet Aristoxenus, simpliciter dicendo nullum esse intervallum minimum; quod in infinitum minimo intervallo aliud adhuc minus reperiri possit; at humanæ vocis respectu minimum esse diesin enarmoniam. Vide pag. 14. v. 21.

V. 29. *πυγχανισσα.*] Optime reliquitres, *ἀπεχουσα.*

V. 30. pro *αὐτῇ* Baroc. *αὐτῇ.*

V. 31. *ἡ δίπνον*] Sic omnes tres, & insuper Gogav. Meursius ex Cod. Scal. *ἡ δίπνον.* quo manifeste erroneo textum inquinare nolui. v. ult. pro *ἐλαττον* male Seld. *ἐλάττονι.*

Pag. 47. v. 4. *κατανοεῖν*] Reliqui tres bene, *κατανοεῖν.* ὅταν γάρ. v. 9. scribe *ὅτε δὴ πῶς* cum Seld.

V. 12. *ὅτι τί γάρ μέσης μὲν*] Particula *μὲν* abest à Bodl. deinde in Seld. est *ὅτι μέσης.* Hic autem locus magna obscuritate laborat, tam in dubitationum propositione, quam responsione, inprimis ad alteram. Tres autem sunt dubitationes, quæ occasione locorum, quos parypate & lichanus perambulant, hic proponuntur. Prima est, quod diversi soni diversas habere debeant intervallorum magnitudines. Altera, hujus conversum; quod diversæ intervallorum magnitudines diversis sonis finiri debeant. adeoque Tertio, eadem magnitudines iisdem nominibus sint adpellandæ. Primam propo-

nit v. 12. ubi pro *μέσης* omnino legendum *νῆτης.* Ita enim adversarii colligunt: Nete & paramesos ex tua opinione, Aristoxene, idem intervallum finiunt, quod mese & lichanus. at diversum intervallum comprehendere debebant, quia diversa sunt nomina. Huic occurrit v. 26. Cæterum pro *ὅσι κινῶσι*, v. 14. lego *ὅσι αἰκίνητοι*, vel *μὴ κινῶμενοι*, ut vertendo indicavi. Gogav. verbum verbo; *quotquot movent sonorum.* stupide. v. 16. in vers. pro *cumque* scribe simpliciter *cum.* Altera dubitatio proponitur v. 15. & v. 21. mese & lichanus finiunt diversa intervalla. Lichanus igitur, quæ sola movetur, diversa nancisci deberet nomina. Huic respondet pag. 48. v. 7. Tertia, v. 23. æqualia intervalla iisdem nominibus esse adpellanda. ubi pro *κατὰ* Codex Seld. *καὶ τὰ ἀντιστ.* quæ mihi optima videtur lectio. Duo quippe conversa proposuit, vel saltem duas illius propositiones, quarum prior excidit. Propositio hæc est: *ἕτεροι φθόγγοι ἔπεσσι ἔχουσι μεγέθη.* Hujus conversum est. *ἔπεσσι μεγέθη ἑτέρους ἔχουσι φθόγγους. καὶ, τὰ ἴσα μεγέθη ὁὖν αὐτὰς ἔχουσι φθόγγους.* *Diversi soni diversas habent intervallorum magnitudines.* Conversa: *Diversa magnitudines diversos habent sonos.* &, *Æquales magnitudines eosdem*, seu nomina eadem.

V. 19. Omnes legunt *δίπνον*. Meursius, qui hoc vocabulum ferre nullibi potest, etiam corrigit *δίπνον* quam meliorem scripturam puto;

to ; licet hoc loco non multum interfit, utro modo scribamus.

V. 31. *τῷ τῶν δυνάμιν.*] Hoc est *πλουδυνάμιν* illud vocabulum, quo soni inter se differre dicuntur. Potentia nostra in sonis modulandis finita est. quippe præter octodecim sonos in singulis generibus nullos alios canere possumus.

Pag. 48. v. 7. *πύναυλον*] Ejus, quod est pag. 47. v. 27. Diversa intervalla diversos habere sonos. v. 9. *εἰ καὶ* voculam *καὶ* delerem. forsan scriptum fuit *εἰν*.

V. 15. *ἐπειδὴ περιώμμοι ᾤζονται*] Si intervalloꝝ æqualitatem & inæqualitatem adeo observare velimus, ut diversa nomina singulis sonis imponamus, nulla intervalloꝝ erit dissimilitudo, quam Genus adpellamus ; vel similitudo, quam generis colores. Omnia illa vocabula generis enarmonii ; Chromatici mollis, sesquialteri, tonizi ; Diatoni mollis, contenti ; tollentur. v. 21. in vers. pro *definita* scribe, *distinguita*. v. 23. *γὰρ* male abest à Seld.

V. 27. *πυκνὸν μὲν εἶδος*] Vbi spissum aliquod sensus posuerit, hoc inspicit, cum qua spissi specie, Chromatica an Enarmonia, id convenientiam habeat. ut illud eo referat. v. 29. Oxon. *καί χι*.

V. 31. *χρώματι* δὲ, ἢ *διέσεις*] Ita quoque legit Gogav. qui vertit: *Chromatis* verò, aut *diefeos* si *Chromaticum* genus appareat. Reliqui tres: *χρώματι* δὲ *διέσεις*. *Chromatis* *diefeos* opus est ad ostendendum morem Chro-

maticum. Verba hic obscuriora sunt; sensus autem apertus.

Pag. 49. v. 4. *ὁ γὰρ ὁμοίως κινῶνται*] Hæc verba oppido notanda sunt ob notas colorum cujusque generis, quæ ex hac ratione sunt eadem. Quippe Chromaticum molle, sesquialterum, tonizum, iisdem notis, quibus genus, notatur. Idem confirmatur v. 7.

v. 8. *ἀλλήθως γὰρ πνιάν τις πρεσβεῖ*] Hic locus est insignis, docetque nimiam Musicorum in generibus dividendis varietatem ferme nomina diversa tollere. v. 11. Oxon. *ὅτι τὸ χρώμα*, bene.

V. 13. *τῷ διατονῶν λικανόν*] Hic aliquid deesse videtur. quod ita restituerem. *μᾶλλον ταύτῃ διατονῶν. εὐρύτερον* hanc diatonam lichanon vocemus, quam eam quæ paulo est intentior. quippe lichanus diatoni mollis æque ac diatoni contenti modulata convenientiâ auditui se offert.

V. 17. Seld. male conjunctim *δηλονότι*. v. 18. Bar. perperam *ὅτι δὲ ὁ ταῦτα*. posterius etiam habet Scal. v. 20. Seld. *διόπερ*. v. 22. male *μερίμνη*. v. 24. omittit *δὲ*. v. 29. perperam *αἰσθησιν*.

V. ult. *τῷ περιπατήτης καὶ λικανῶ*] Codex Seld. *τῷ περιπατήτης πλειονάκις ἴσον μελωδεῖται. ἢ λικανῶ*. Oxonienses autem pro *τῷ περιπατήτης* legunt, *πλειονάκις ἴσον μελωδεῖται. ἢ λικανῶ*. Gogavini Codex eodem modo legit, quem emendare studuit vertendo : quippe cui *sape Suprema & Penesuprema intervallum æquale*, *Penesuprema*

ma

ma & Indicis aliquando aequale, aliquando inaequale cantatur. Nullam hic video difficultatem. Optima est Scal. Codicis lectio, cui similem vide pag. 27. v. 5. & 6.

Pag. 50. v. 2. *Διγρημάτων*] Vide-
tur addendum *ἴσων*. propter v. 6. In
hac demonstratione si notentur ver-
ba, *πρὸς ἄλληλα γὰρ λέλεκται*. v. 9.
nihil hic difficultatis habebimus.
v. 13. Seld. male omittit *καὶ*. deinde
bene legit *Διγρημάτων*. In ora Cod.
Scal. perperam, *Διγρημάτων*.

V. 16. *ἐν τετραχόρδῳ διὰ πασά-
ρων*] Hic abundare puto verba, *διὰ
πασάρων*, quamvis omnes codices il-
la agnoscant, & Gogavinus eadem
vertat : *Densum verò dicatur eousque
dum in tetrachordo dia tessarōn*.

V. penult. verba, *ἅπασι ὡς τε με-
τεῖδω*, male absunt ab Oxon. v. ult.
pro *πυκνῶν* Seld. male *πυκνόν*.

Pag. 51. v. 2. Reliqui tres, *ἐν ᾗ
πύ, τε πυκνόν*.

V. 3. pro *ἐκατέρως* melius lege-
tur, *ἐκατέρω*. Plene esset : *ἢ τῶν τῶ
ἡμιολίς χρωμάτων & διέσεων ἐκατέρω ἡμι-
ολία ἐστὶ ἐκατέρως τῶν ἐναρμονίων διέ-
σεων. & hemiolii chromatis diesium utraque
hemiolia est utriusque diesium
enarmoniarum.* Gogavinus plane in-
eptit : *qua & densum sesquialterum est,
tam enarmonii quam utriusque diesium
enarmoniarum.* ac si spissum enarmo-
nium aliud quid esset, quam utraque
diesis enarmonia.

V. 7. Reliqui tres, *λείπει*, pro *λεί-
πει*. v. 8. in vers. scribe, *Chromatica.*
& v. 10. *triemitonium*, pro *hemitonium*.

V. 14. *διελέλυθε γὰρ τὸν αὐτῆς τό-
πον*.] Hæc verba ad percipiendam
doctrinam de locis, quos soni vagan-
tes transire dicuntur, oppido sunt
notanda.

V. 22. pro *Διγρητόν* Bodl. *Διγρη-
τόν*, & Bar. *διὰ τὸν*. uterque male.

Pag. 52. v. 1. *παρυπαύει δὲ*] Hæc
verba sunt expungenda. ut vertendo
indicavi. Gogavinus *καὶ πῶτα* se-
quitur : *Penesuprema vero quatuor,
quot scilicet & tetrachordorum divisio-
nes sunt : Penesuprema vero duabus mi-
nores.* voluit scribere, *minus duabus*.

V. 10. Verba, *τῷ παρυπαύει*. absunt
à Bodl. at in ora Baroc. recte habetur.

V. 13. *φανερὸν. ἐκ τῆς*] Hic locus
mutilus est. restituo : *φανερὸν. ὅτι δὲ
ἐλαττον, ἐκ τῶν χρωμ.* Bene autem
addit, *ex chromaticis*. nam in utraque
Diatona divisione hoc est per se evi-
dentissimum. Gogavinus id non vi-
dit. qui sic inepte vertit : *quod aequum
patet. atque ex chromaticis*.

V. 14. *εἰ παρυπαύει μὴ λάβοι*] In
numeris erit hæc divisio : *iv. viii.
xviii. v. 18.* Oxon. utroque loco
ἐκμελ. priori male ; probe postero-
ri (ubi perperam Scal. *ἐκμελές*) Im-
perite Gogav. *mixtum vero conficitur
ex contrariis sumptione*.

V. 19. *ἐκ τῆς ἐναυτίας λήψεως*.]
quam his numeris exhibemus : *vi.
iii. xxi.* Aut ut v. 22. *ix. vii. xlii.*
Ad hæc intelligenda inspiciatur dia-
gramma Aristoxeni.

V. 21. *διὰ* male abest ab Oxon.
Ibidem pro *ἡμιολίς* perperam in
marg. Scal. *χρ. ἡμιολίς*. nec melius
Seld.

Seld. ἡμιονιαίου. ut & in marg. Bar. v. 24. Codex Scal. & Meurf. perperam ἀνάρμοστοι, quod reliqui tres emendant, ut edimus.

V. 26. Cod. Scal. mutilo, τὸ δὲ παρυπάτης καὶ λιχανῶς ἢ μέσης. quod ex reliquis non suppletur.

V. 28. καὶ ἀνίσιν ἀμφοτέρως.] ut parypate ac lichanus & minus intervallum finiant quam lichanus ac mese, & majus. Majoris tria exempla, quæ ad v. 31. spectant, in numeris dabimus. Primum, III. XV. XII. Secundum, IV. XIV. XII. Tertium, IX. XXVII. XXIV.

V. 31. Seld. conjunctim ὅταν. forsitan legendum εἴ τις. vel τις reponendum ante χεῖρσιν.

V. ult. πάλιν τὸ ἐξῆς,] Hac doctrina concludit librum primum. Vide pag. 27. v. 15.

Pag. 53. v. 11. ἡ φωνὴ δυνάμει σωεῖν.] Hoc erroneum est. negationem, quæ excidit, restituo, & δυνάμει. ut vertendo indicavi. Vide pag. 28. v. 9. Gogav. imperite: quippe quæ tria duntaxat continuare queat.

V. 16. λόγον τὸ ἐξῆς] Restituo, λόγον πάλιν τὸ ἐξῆς. vide etiam pag. 52. v. ult. Gogavinus inscite: quocirca exactam rationem ipsius deinceps nondum facile est reddere.

V. 26. Seld. conjunctim δηλονότι. ut & Scal. Melius tamen hic disjunctim scribetur.

V. 27. οἱ παρερημένοι ἀριθμοί] Hæc lectio, quamvis ab omnibus codicibus comprobetur, est mendosa. Scribo, οἱ παρερημένοι ἀριθμοί, (scil.

μεγίστη, v. 23.) qui prædicti numeri partes. potius numero singulari, quam plurativo. ut est in marg. Scal. & legit Gogavinus. Sit enim, exempli gratia, intervallum dia tessaron, ab hypate ad mesen. Hoc in duas partes secare possumus, modulando ab hypate ad lichanon, à lichano ad mesen; vel, quod idem, à mese ad parypaten, à parypate ad hypaten. Sed idem intervallum in maximi numeri intervalla ternaria dividitur, uti ex cujuslibet generis divisione est planum. Sic intervallum dia pente in binas, ternas, quaternas ad summum, partes dividere possumus. Hæc est genuina hujus periodi sententia.

V. 28. Oxon. ἐξῆς καὶ ἀλλήλων. male inferito καὶ. v. 31. à tribus reliquis male absunt binæ voces, ἡ νῆτη.

V. 32. ἡ τέτοις συνεχῆς] nempe in heptachordo lyra, paramesos; deinde mese, hyperypate, parypate, hypate.

Pag. 54. v. 3. Σὺν παντὶ φθόγῳ δὲ τῶν ἐξῆς τὸ μέλ^{ον} ἀρόμενον] Ex his verbis, oppido notandis, discas quid significet ἀγωγή. quod vocabulum tam de rhythmo quam de cantu usurpatur. Vide pag. 29. v. 31. & pag. 34. v. 15.

V. 7. μηδέτερον] Ita omnes, nisi quod Seld. & Bar. disjunctim, μηδ' ἐτέρον. Puto melius id mutatum iri in μηδέτερον, quam ut subaudiamus τὸ σωθεῖς, ex v. 1. Sequenti versu Oxon. συμβαίνει. & Bodl. perperam ὅτως pro ὅτ^{ον}.

V. 9. ἐν οἷς Particulam ἐν censuro de-

delendam. vide pag. 29. v. 13. 14.

V. 10. *ἡ τὴν εἰρημὸν ἀεθμὸν.*] quaternarium & quinarium, v. 5. & 6. v. 11. restituendum δέ. ut legamus, *ἡ δὲ ἀεθμὸν δέ.* quod etiam vidit Meurs.

V. 16. *ἡ μελῶς τὴν συστήματι συνιστάται.*] Exemplum dabo. Distet in omnibus tetrachordis gravissimus sonus à proxime superiore spacio trium diesum : ab hoc tertius, quinque diesibus : à tertio quartus, binis. In hujusmodi tetrachordorum dispositione quartus ubique consonabit dia tessaron ; ut est perspicuum. quamvis systema ipsum sit *ἡ μελῶς*, inconditum.

V. 22. *ἡ μελῶς τὴν τῶν*] In ora Scal. *ἡ μελῶς τὴν τῶν*, adhuc pejus. Scribo, *ἡ μελῶς τὴν τῶν περὶ.* Gogav. invertit : *Simile vero id est quodammodo ipsis tetrachordorum inter se mutuo positionibus.* non ita magno errore propter similitudinis notionem.

V. 25. Oxon. & Scal. *δυσι.* at hic in margine, *γρ. δυοῖν.*

V. 26. *ἡ γὰρ συμφωνεῖν*] Hic locus revera difficilis est, non tam ex ipsius doctrinæ obscuritate, quam verborum, quibus est involuta. Hoc autem illa volunt : ejusdem systematis futura tetrachorda aut conjuncta erunt, aut disjuncta. Conjunctionem denotant hæc verba v. 26. *ἡ γὰρ συμφωνεῖν περὶ ἀπὸ συμφωνεῖν.* Disjunctionem illa v. 29. *ἡ περὶ αὐτὸ συμφωνεῖν.* Singula considerabimus. Hæc verba v. 27. *ὡς θ' ἐκαστὸν ἐκάστῳ σύμφωνον εἶναι*, explico de tetrachordis inter se

continuis ; ut tetrachordum hypaton consonare dicatur tetrachordo meson, & hoc tetrachordo synemmenon ; continua serie. Hujus explanationis firmamentum est in vers. 30. verbis oppido notandis, quæ de his tetrachordis, ejusdem loci communionem habentibus, ex oppositionis lege sunt accipienda. Hanc tamen explicationem non ferunt verba sequentia, *καθ' ἑαυτὰ δὲ πᾶσι τῶν συμφωνιῶν.* quæ si abessent, omnia plana & inter se consonantia haberemus. Hoc autem illa velle videntur, ut tetrachordum, e. g. hypaton, consonet tetrachordo synemmenon, consonantia dia tessaron, quæ inter illa tetrachorda intercedit. atque hoc modo alia duo tetrachorda, quacunquē alia consonantia. Nec vocabulum consonantia aliter accipi potest, quam de dia tessaron, dia pente, usque ad sextam, quæ bis dia pason, vel etiam octavam, quæ est bis dia pason & dia pente. Quare hæc verba expungenda videntur. At forsan pro *συμφωνιῶν* scribendum *διαίρεσεων*, divisionum. quod certe omni difficultate nos liberaret, & sensum redderet optimum : nempe, ut singula tetrachorda singulis sint consona secundum quamcunque divisionem. Nam si verba v. 25. & v. 30. consideres, & ipsius rei naturam inspicias, adfirmabis de alia ipsum non loqui tetrachordorum adfectione, quam quæ vel conjuncta sunt, vel disjuncta. ut v. 30. verba, *ὡς συμφωνεῖ ἐκάπτερον αὐτῶν*, de tetrachordis per tonum dis-

junctis, quæ ad mesen consonant, sine scrupulo sint explicanda. Vt autem, quid docere velit, intelligas, primum considera, quomodo hanc doctrinam adferat ad illustrandam eam, quæ de intervallorum compositione præcedit pag. 54. v. 1. Quemadmodum, inquit, si intervalla concinna sint futura, principii loco hoc primum omnium requiritur, ut deinceps positorum sonorum vel quartii dia tessaron, vel quinti dia pente consonent; ita si systemata futura sint concinna; tetrachordorum certa quædam compositionis ratio in primis observari debet. Hæc autem in duobus versatur: ut vel singula singulis consonent; vel utraque alicui tertio. Vbi notabis comparationis verba quæ v. 1. sunt, & quæ v. 23. Deinde confer verba pag. 54. v. 30. cum pag. 59. v. 20. in quibus utrisque vocabulum *locus* nostram explicationem maximopere confirmat. Quippe tetrachordum meson non est continuum in eodem loco tetrachordo diezeugmenon. Porro quod v. penult. dicit. *πρὸς δέ ται γὰρ πινων καὶ ἐτέρων*, hæc illa sunt, quæ libro III. exponuntur: nempe opus præterea est certa quadam intervallorum dispositione, quod quodlibet post alterum collocari nequeat.

V. 29. *πρὸς αὐτὸ*] Sic omnes. Meursius, *ἢ πρὸς αὐτὸ*. quomodo etiam vertit Gogav. Ita necesse est legamus ob v. 26.

V. pen. *ταὶ τῶ ἐξήχορδα*] τὰ rectius abest ab Oxon.

Pag. 55. v. 4. Seld. *ὅλως* pro *ἁλως*. Pro *συμφωνιῶν* mallet *συμφώνων*. etiam propterea, quod v. 7. sequatur *Ἀρφαίωνων*.

V. 5. *ἐν μερέθῃ ὥρεται*.] Vt dia tessaron, tonos duos semis. seu in numeris $\overline{\text{xx}}$. dodecatemoria.

V. 6. *ἡ πανελῶς ἀκαρδαῖον πιν.*] Similiter loquitur pag. 28. v. 15.

V. 8. *ταύτας* male abest à Bodl.

V. 13. hæc verba, *εἰάν μὴ ᾖ πρὸς Τεχθῇ πρὸς τῷ δοθέντι φθόγῳ λαβεῖν ὅτι τὸ βαρὺ τὸ Ἀρφαίωνον, οἷον ὁππότεν, ἢ ἄλλο π τῶν διωσίῳν ληφθῆναι δεῖ συμφωνίας*, male absunt à Bodl. habentur autem in ora Baroc.

Exemplo hanc doctrinam illustrabo. Datus sit sonus, potentiâ hypate meson, quem litera
 2 a mese.
 E recentiores notant. Sumo in acumen dia tessaron, ad
 4 G lich. mes.
 F pary. mes.
 1 E hyp. mes.
 a. inde remitto dia
 3 D lich. hyp.
 pente, ad D. Rursus intendo dia tessaron, ad G. & iterum remitto dia
 5 C par. hyp.
 pente, ad C. Erit hoc modo ditonum ab E ad C in gravitatem sumtum,

V. 22. *φθόγῳ τὸ εἰλημμένον*] Seld. perperam, *φθόγῳ*. articulum τὸ cenleo expungendum.

V. 23. *εἰάν δ' ὅτι τὸ ἀσπίον*] Data sit soni potestas F, 5 a mese.
 à qua in acumen sit 3 G lich. mes.
 sumendum ditonū 1 F pary. mes.
 per consonantiam. E hyp. mes.
 Remitto itaque dia 4 D lich. hyp.
 tessaron ad C. hinc 2 C pary. hyp.

intendo dia pente ad G. Iterum remitto dia tessaron ad D. & intendo dia pente ad a. Habebimus itaque ditonum, ab F ad a in acumen, sumtum per consonantiam. Eandem hanc doctrinam tradit Boëthius lib. 3. cap. 9. Illam autem, in acutum & grave, ditoni per consonantiam sumendi diversitatem brevi canone sic comprehendemus. Si in acutum sit sumendum ditonum per consonantiam, primum in grave cape dia tessaron, & reliquas tres consonantias alterna sumtione: Sin in grave, primum in acutum sume dia tessaron, & cæteras prædicto modo.

V. 26. male abest à Bodl. *ἐάν*. præcedens & potius delerem. quod v. 28. alias inepte repetitur.

V. 29. *ἀφαίρειθω*] Sic emendandum putavi quod Scal. & Bodl. habebant *ἀφορρίθω*, Seld. *ἀφηρίθω*. Bar. *ἀφορίθω*. quod etiam est p. 56. v. 18. pro quo scrib. *ἀφωρίθω*, *dis-terminetur*. quod quoque retineri potest. Sæpius tamen hic utitur verbo *ἀφαίρειθω*.

V. ult. *ὑπερέχουσιν*] Nescio quid Meursium moverit, ut hic scribendum censeret *ὑπερέχουσιν*. Hæc certe ipsius emendatio, si ulla, est inepta. Forfan ostendere voluit, quam facile litera mutata, & item addita, ex *ὑπερέχουσιν* fieri possit *ὑπερέχουσιν*.

Pag. 56. v. 2. *ὅτι δὲ τῷ ὀξύτερον αὐτῶν*] nempe, *τῶν ὀρων τῷ ὀξυτέρῳ*. ab acutiore terminorum ipsius dia tessaron.

V. 5. *ὅτι τὸ βαρὺ ὀξυτέρῳ*.] Hic

vertendo restitui, *εἴτα πάλιν ὅτι τὸ ὀξὺ, ὀξυτέρῳ*. Ita recte sequetur, *εἴτ' ὅτι τὰς ἐπερ*. Locus qui non parum nos torfit. Verissima autem est hæc restitutio, ut considerantiliquebit; quamvis à nullo codicum confirmetur. Gogavinus, ut solet, *καὶ πῶς* sequitur: *ab acutiore vero ipsorum accipitur sonus consonus in acutum dia tessaron: ab accepto autem alter in grave dia pente: deinde ab hoc alius in grave diapente: & accidit ultimum consonum in acutiorem partem eorum, qui excessum desinient.* Exemplo hanc doctrinam illustro. Ab sono E ad sonum a est dia tessaron. Sonus a est acutior terminorum ipsius dia tessaron. ab hoc in acutum sumo sonum consonum dia tessaron, ad d. inde remitto dia pente, ad G. Intendo

2 d nete synem.
4 c synem. diat.
b trite synem.
1 a mese.
3 G meson diat.
5 F paryp. mes.
E hyp. meson.
D hyp. diaton.
C pary. hypat.

do rursus dia tessaron, ad C. & remitto dia pente, ad F. Cadit itaque ultima consonantia in acutiorem sonum eorum qui excessum finiunt quo dia tessaron superat ditonum. Est autem idem hic modus, quem p. 55. v. 17. in ditono per consonantiam sumendo adhibuit. Cæterum idem illud problema etiam alio modo consociemus. Ab a remittatur dia pente ad D. intendatur inde dia tessaron, ad G. Rursus remittatur dia pente ad C, & intendatur dia pente ad F. qui sonus est requisitus.

V. 8. scribo, ἢ τὸν ἐξῆς τῶν
τῶν ἐπερχομένων ἀεζόντων.

V. 15. ἐξέτασεν] Scal. perperam,
ἐξέτασεν. quod corrigendum puta-
bam. Adsentit Seld. & eodem modo
emendandum censuerat Meursius.

Sequens demonstratio, usque ad
hujus libri finem, cum per se difficilis
est & intricata; tum difficillima ob
corruptos codices. Quatuor, qui-
bus in his Notis concinnandis utor;
unus nimirum Scal. & tres Angli,
egregie hic consentiunt. Cum au-
tem eruditissimus Leo Allatius Ro-
ma ad me scripsisset, reperiri quo-
que in Barberina Bibliotheca illos
Musicos, quos edere inceperam;
periculum faciendum putavi probi-
tatis illorum codicum. Quare ex A-
ristoxeno, Aristide, & Bacchio, no-
tatis quorundam locorum initiis,
quæ non tantum suspecta mihi vi-
debantur, sed plane mendosa, quibus
tamen remedia jam repereram; ro-
gavi illum ut aliquot versus, prout
locus corruptus id requirere videba-
tur, ex codice illo mihi describeret.
Quod cum solerter præstitisset, vidi
nihil meliorem esse eum codicem
quam sit Scaligeri. Hunc certe lo-
cum, qui diu me torserat, eodem
mendo infessum etiam in illo codice
cognovi. His quinque accedit sex-
tus Gogavini, ejusdem plane com-
matis. quod ex hac ipsius versione
perspicitur: *Sumatur enim dia tessaron, & ad utrumque terminum consonum intercipiatur per consonantiam.* Quamvis autem hæc sit constans o-

mnium codicum lectio, nullum ta-
men dubium, quin v. 18. pro σύμφω-
vox vel sit legendum ἀεζόντων. ut
vertendo indicavi; vel melius, δίτο-
νον, ditonum: ut ipsam dissoni spe-
ciem, quam per consonantiam capit,
indicarit. Alias enim nimis genera-
lis est oratio, & de quolibet dissono;
puta hemitopio, tono, triemitonio;
præter Aristoxeni mentem perpe-
ram accipi posset. Hanc emendatio-
nem tam præcedentia quam sequen-
tia confirmant. Ut autem ab omni-
bus hæc demonstratio percipi possit,
diagramma adponam, ad quod sin-
gula sum examinaturus.

V. 16. *Sumatur enim dia tessaron,*

(ab E ad a,)	Ε	à	b	_____	
<i>terminorum utroque</i>			a	_____	
(E & a,)			x	_____	dito.
<i>auferatur</i>				_____	
<i>dissonum per consonan-</i>				_____	
<i>tiam.</i> quod, quomo-					
do fiat, ex anteceden-					
tibus est perspicuum:	F	_____			dito.
Breviter modum i-	E	_____			
psum, ne quis scru-	Y	_____			

pulus restet, hic adponam. Ab E
sumturus ditonum per consonan-
tiam in acutum, primum in grave
capio dia tessaron. deinde in acutum
dia pente. Rursus in grave dia tessa-
ron, & hinc in acutum dia pente. Ca-
dit hoc modo ultimus sonus in x. qui
à primo E abest ditoni spacio. Iam
idem ab altero termino a faciemus
in grave. Capió primum in acutum
dia tessaron. ab hoc in grave dia pen-
te. Rursus ab hoc in acutum dia tes-
saron; & inde in grave dia pente.

Ce-

Cecidit itaque ultimus sonus in F, qui distat ab a ditoni spacio. Nunc reliqua persequemur. *Perſpicuum, necesse esse ut excessus*, (tam a $\bar{x}$, quo dia tessaron E a superat ditonum E x; quam E F, quo dia tessaron a E superat ditonum a F.) *sint aquales.* Deinde illi *sono*, (v. 21. scribo, τῷ μὲν τὸ ὀξύτ.) *qui acutius ditonum in grave finit*, (τῷ F,) *dia tessaron sumatur in acutum*, (ad b.) *alteri autem, qui gravius ditonum* (pro βαρύτονον, quod omnes codices habent, & Gogavinus inepte vertit *gravitonum*, fidenter rescribe βαρύτονον. ut etiam est pag. 57. v. 6. Prius nulli Musicorum usurpatum. Cod. Seld. ante hoc vocabulum bene habet articulum τὸ, ut ita sit legendum: τῷ δὲ τὸ βαρύτονον δίτονον.) *in acutum finit*, (τῷ x,) *alius sumatur dia tessaron in grave*, (ad $\bar{y}$.) *Patet certe, ad utrumque* (tam x, quam F,) *finientium systema factum*, (cum ex intervallis b a, a F; tum ex y E, E x,) *duos* (FE, E y; & x a, a b) *non unum, continuos fore excessus.* (v. 29. pro μὴ ἐν, quod ex nullo codicum corrigi sum miratus, plane legendum μὴ μίαν. Insulforum librariorum illud sphalma est, ex huiusmodi scriptura natum, β συνεχεῖς ἔσονται, καὶ μὴ α, αὶ συνεχοχαί.) *quos aequales esse necesse est, ob ea quae ante diximus.* (v. 21. quoniam aequalia ab æqualibus sunt ablata.) *Hu jam ita preparatis extremi finitorum sonorum* (b & y) &c. Pro ὡς ἐσμὲν perperam Cod. Bar. ὁρίζοντων. Sequitur pag. 57. Si verò con-

sonabunt diapente, (scilicet extremi finitorum sonorum.) Itaque non video quid velit v. 2. vocabulum τῶν αρα. Neque enim hic ut v. 7. per illud intelligere possumus hos quatuor sonos b a E y. & scribendum fuisset, οἱ τῶν αρες. Porro v. 4. pro ὁ μὲν γὰρ βαρύτονον, quod omnes libri agnoscunt, & interpretes incite non considerata vi illationis, vertit; scribendum censeo, τὸ μὲν γὰρ βαρύτονον. sequitur enim v. 5. in tribus libris, ἡμόθυ σύμφωνον. Seld. habet ἡμόθυ σύμφωνον, cum scribi deberet σύμφωνον. Meursius, ne depravato loco defuisse videretur, sine mente in medium conjicit; scrib. ἡμόθυ σύμφωνων. Præterea vis illationis v. 7. esset nulla, ubi post ὁρίζοντι distinguere colo. & pro τὸν τῶν αρα leges, τὸν τέτατον. Ita autem colligit: Quoniam sumtorum sonorum gravissimus ($\bar{y}$) dia tessaron consone intentus est finienti gravius ditonum in acutum, (ipsi $\bar{x}$) propterea quartum, (b. primus quippe est $\bar{y}$. secundus $\bar{x}$. tertius a.) sumtorum sonorum acutissimum, dia pente contigit consone gravissimo. (ipsi $\bar{y}$.) Cæterum v. 7. verti ac si legendum esset, τὸ τέτατον δὲ τῶν αρων ἡμοσμένον, nempe τῷ τὸ ὀξύτερον δίτονον ἐπὶ τὸ βαρὺ ὁρίζοντι. non quidem male; nec tamen admodum urgente necessitate. poteris enim illud subaudire, legendo: *qui gravius ditonum in acutum finit; quartum, sumtorum sonorum acutissimum, dia pente contigit consone gravissimo.* Sequitur totius demonstra-

strationis conclusio: *ut, cum excessus* (x b. quo dia tessaron superatur à dia pente.) *sit tonus, & in aequalia divisus*; (x a, a b. In his verbis est nervus totius demonstrationis. quod hi duo excessus faciant tonum, quò dia pente majus est ipso dia tessaron; ut supposuit pag. 45. v. ult. Præterea quod ditonum quatuor habeat ex eadem ratione hemitonia.) *quorum utrumque & hemitonium est, & ipsius dia tessaron excessus supra ditonum*; (nimirum x a excessus ipsius dia tessaron E a supra ditonum E x; & a b excessus ipsius dia tessaron F b supra ditonum F a.) *perspicuum sit contingere, quinque hemitoniorum esse ipsum dia tessaron.* (tam E a quam F b.)

V. 23. *ὅτι ἐνδέχεται συμφωνίαν,*]

Hic locus est corruptus. Rescribo, *ὅτι ἐνδὲ. αὐτὰς συμφωνεῖν.* nempe *ὅτι αὐτὰς.* Deinde fieri non posse ut dia pason consonent, dicendum.

V. 26. *ἐλάττον*] Reliqui tres optime *ἐλάττονι.* ut quoque legit Gogavinus. Hoc vertendo jam restitueram. v. 30. Cod. Scal. perperam, τὸ (pro τῷ) *δὲ παρ.*

V. 31. *ἐλάττον ἐστὶ τῷ δὲ πέντε.*] Quia minus est ipso ditono. Sic colligit: Excessus illi non conficiunt ditonum. Atqui ditonum minus est ipso dia tessaron. & hoc minus ipso dia pente. At dia pente efficere debabant illi excessus, si quidem ex ipsis, & dia tessaron confieri deberet ipsum dia pason. v. ult. pro *μείζων* perperam Oxon. *μείζον.*

NOTÆ IN ARISTOXENI LIBRVM TERTIVM.

V Erf. 15. *συνδιέζευκται.*] Ineptè hic compositum verbum, quod apud nullum Scriptorem Musicum repereris, nedum in hac significatione. Scribendum simpliciter, *διέζευκται.*

V. 25. Ita distingue: *οἱ μὲν γὰρ ὁ τῶν ἐξῆς, δὲ πασάρων συμφωνεῖντες, σὺν. π. οἱ δὲ ἐ, δὲ πέντε, δὲ γ.*

Pag. 59. v. 1. *τί δὲ*] Sic omnes codices. Censeo scribendum, *δεῖ δὲ.* quod & orationis structuram emendatam reddit, & confirmatur voce *αἰναγχαῖον*, v. 4. Horum verò alterutrum sonis inesse oportet; ut &.

V. 7. perperam Scal. *πρωτον* pro

πρωτον. Ibidem pro *πίπ.* Seld. *πίπτε.* Oxon. *πίπ.* ἐστ.

V. 9. *ὅρον.*] Meursius male scribendum putat *ὅρον.* Verti ac si scriptum esset, *μόνον.* quod etiam à Bar. vidi comprobatum, in cuius ora, *γ. μόνον.* Sic quoque legit Gogav.

V. 10. Lego, *τέλειον δὲ πότερον ἴζως ἀμφ.* ut & bene Gogav.

V. 14. *ὣν οἱ ὅροι ἤτοι ἐξῆς εἰσιν ἢ ἐπαλλάττουσι.*] Prius respicit tetrachorda disjuncta; posterius conjuncta. quod probe notandum. Paramesos, tanquam terminus tetrachordi diezeugmenon, *ἐξῆς ἐστ.* deinceps est, ipsi mese; termino tetrachordi

me-

meson. Altero modo, hypate meson est terminus superior tetrachordi hypaton; & simul terminus inferior tetrachordi meson. itaque ἐπαλλάττει, alternat. Vide v. 29. 30.

V. 16. καὶ ὁ μὲν ὀξύτερον ὁ δ' ἑπέρει.] Sic omnes codices, etiam Gogavini. Nec aliam lectionem suppediavit Cod. Barberinus. Nullum tamen dubium, quin locus sit mutilus. quem ita restituendum censeo: καὶ ὁ μὲν ὀξύτερον, καὶ ὁ δ' ἐπὶ τῷ τῷ ὀξύτερον συστήματι βαρυτέρῳ ὅρω κοινός ἐστιν ὁ τῷ βαρυτέρῳ συστήματι ὅρω ὀξύτερος. ὁ δ' ἑπέρει. quorum prior est, secundum quem acutioris systematis graviore terminus acutior: alter verò. Emendatio clara est ex sequentibus. Eandem verò doctrinam proposuit v. 14.

V. 20. τὸν ὀξύτερον τῶν ὀρων.] Hunc locum, satis alias obscurum, jam ante, quam hæc edi inciperent, videram juvari posse sola distinctione; quæ hæc est: καὶ μὲν ἑν τὸν ὀξύτερον, sc. ὀξύτερον, ex v. 15.) τῶν ὀρων, πόπυ. In vers. itaque omissum rescribe: & terminorum, & loci. Hæc verba confirmant emendationem nostram v. 16. Primus quippe modus consecutionis est, quando duo tetrachorda unum terminum habent communem, nempe medium. adeoque ipsum locum, in quo is consistit. Gogavius plane αἰμύσως. Iuxta priorem ergo terminum situm, quodammodo communicant tetrachordorum eorum, quæ deinceps sunt complexiones: & necessario dissimiles existunt.

V. 22. ἀνόμοια.] Ita libri omnes. etiam Gogavini, ut ex verbis præcedente nota adscriptis liquet. At omnino scribendum, ὁμοια, similia, pro quo male in vers. aqualia. uti recte est v. 28. ubi eandem doctrinam repetit, & v. 31. Verissimam hanc emendationem cognoverit, qui ex Euclide aliisque didicerit, quid sint tetrachorda similia; nimirum quæ eundem intervallorum situm habent. ut in Diatono genere, tetrachorda hypaton & meson, quæ primo loco situm habent hemitonium. Bacchius pag. 10. v. 1. vocat, tetrachorda ὁμοιοσχημα. quem vide.

V. 24. καὶ ὁμοια διώκειν γίνεσθαι.] Vario enim modo duo tetrachorda disjungi possunt; nimirum per hemitonium, triemitonium, aliaque intervalla: at si tonus intercesserit, necessario fiunt similia. Cæterum hæc ita accipi debent, ut maneamus in eodem modo. quippe alias, si ex uno modo in alium transcamus, etiam per hemitonium variando, faciemus tetrachorda similia. v. 27. Oxon. ἄλλως δ' ἔ.

Pag. 60. v. 1. εἰ μὴ ὁμοιον.] Gogavinus suo more: aut non simile. quod sensum reddit falsum. Qui vel Græce tantum sciunt, vident ob præcedens ἢ τις hic legendum, ἢ ὁμοιον, vel, ἢ μὴ ἀνόμοιον. quod posterius interpretando sum secutus.

V. 3. εἰ τίθειαι.] Dele negativam: aut scribe, εἰ τίθειαι ἀνόμοιον. Gogavinus mendici hæc aliquid latere non est odoratus.

Q

V. 5.

V. 5. *πῆλαι δ' αὖθις*] Rescribo *πῆλαι δ' αὖθις*, quamvis omnes codices dissentiant. Sic v. 21. *ἐπὶ δ' αὖθις* *διελθὼν*.

V. 10. *ἀπὸ τῶν ἐξ ἡς φθόγῶν παρὰ χόρον*.] Sic omnes. Solus Codex Seld. addit: *τὸ ἀπὸ τῶν ἐξ ἡς φθόγῶν παρὰ χόρον*. quod à deinceps positis sonis continetur. Omnino commode, quippe ad aliam doctrinam transit de intervallorum compositione, ut sequentia abunde confirmant. Itaque in vers. dele particulam, *ισθὺς*.

V. 12. *ἐμπροσθεν*] Oxon. erronee, *ἐμπροσθεν*. Sequitur enim, *ἐμπροσθεν*.

V. 16. bene Oxon. *ἐς ἀπὸ καὶ δι-* *αίρετον*. quomodo & Gogav. legit, vertendo; in quas etiam dividi possit. v. 20. male à Seld. abest *ὅν*. ut & idem v. 21. male habet. *πάλαι* pro *πάλιν*.

V. 30. *ὅς μετὰ διὰ τῶν*] quemadmodum dictis, quæ ipsa intervalli magnitudine est incomposita.

Pag. 61. v. 1. *ἀπὸ καὶ φασὶν*] Hic & tres sequentes versus idem repetunt, quod docuerat pag. 60. v. 29. Sed Mathematicis in suis demonstrationibus hujusmodi repetitiones sunt familiares.

V. 7. *ἴδον*] Vide v. 15. 16.

V. 9. *ὅς συνέστηκεν*] Melius est, ut hoc referamus ad *τὸ ἡμωσμελὸν* v. 8. quandoquidem v. 14. de disjunctione exponit. Verba tamen transposita videntur, quæ sic essent collocanda: *τὸ ἡμωσμελὸν, ὅς συνέστηκεν*.

ἢ ἑ. τῶν χόρων, ἐς πᾶς. Omnis quippe modulata contentio, quæ ex plus uno tetrachordo constat, in conjunctionem dividebatur, & disjunctionem.

V. 15. pro *ἐχο* scribendum *ἐχ*. quamvis nullus codex adsentiat. v. 18. bene à Seld. abest *πᾶς*. v. 21. scribo *τὸν* (nempe disjunctivum v. 15.) ut v. 25. ubi Meursius male scribendum putat *τῶν*. nisi plene malis, *τῶν τὸν τόνον*. In vers. Est autem *gravior sonus illorum, q. t. c. acutior illorum, qui t. c. g. ex illis* (scil. tetrachordis. quippe duo tetrachorda in disjunctione sunt sita, inferius & superius.)

V. 24. Oxonienses omittunt hæc verba: *ὅς ἔξ ὑπερ* *τῶν τόνων*. usque ad v. 29. *ἡμῶν διὰ φασὶν*. quo errore facile adparet.

Pag. 62. v. 3. *πᾶν μὴ γὰρ ἡμῶν*] Melius esset *μέλ*. non obstante v. 1.

V. 7. *μόνη*] Lego *μόνων*. Semper hic adjektivum *μόνον* eodem casu cum vocabulo *μέλ* construitur. Vide pag. 61. v. 6. 11. 14. 33.

Ibid. *ἐμπροσθεν περὶ*] *ὡς ἐμπροσθεν* ex v. 5. repetitum videtur, adeoque delendum. Nec ita illud transponi vellem, *δίδεικται δὲ ἐμπροσθεν ὅς μὴ συναφῇ*. In vers. 8. expunge *νο* *sem ante*.

V. 13. *ἢ μίαν χροὴν λαμβανόμενον*] Optime hoc additur. quippe alias transeundo ex uno genere in aliud, & ex uno colore in alterum, plura intervalla incomposita in consonantia dia pente spectari possunt.

V. 14.

V. 14. ἐκ πλεονόντων ἀσυνθέτων] addit inepte ex v. 12. repetitum Bodl. ἡμῶν ἐκδέχεται. v. 15. Seld. perperam ἐκ τῶν pro ἐκ τῶ.

V. 22. sic legit Cod. Scaligeri: συνέστηκεν, ὅσα ἐστὶν ἐν τῷ ὁλῷ πέντε. πρὸς ἑς ταῦτα λέγεται, ὅτι ἐξ ἐλαττόνων ἀσυνθέτων ἔστι πῶς ἐκάστων τῶν ἡμῶν συνέστηκεν, [ὅσα ἐστὶν ἐν τῷ ὁλῷ πέντε. πρὸς ἑς ταῦτα λέγεται, ὅτι ἐξ ἐλαττόνων ἀσυνθέτων ἡμῶν ἐστὶ συγκείμενον ἐκάστων.] ἐκ πλεονόντων. Quæ his uncis [ ] inclusa sunt, tanquam inepte repetita censui ejicienda. Easdem ineptias habent Oxonienses. ut jam vetustas esse appareat. Cogavinus hic nimium re-

formavit, ejiciendo etiam illa verba

v. 25. ὅσα ἐστὶν ἐν τῷ ὁλῷ πέντε.

V. 30. ἡ ὅσα] ἡ male abest à tribus reliquis. v. pen. iidem, δεικνύται. v. ult. Oxon. πυκνὸν pro πυκνῷ minus bene. Vide pag. 65. v. 25.

V. ult. πυκνὸν δὲ πρὸς πυκνῷ ἡ μελωδείῃς,] Hic incipit nobilissimam Veteris Musicæ doctrinam de intervallorum incompōsitōrum consecutione in singulis generibus ac coloribus. Prius autem quam primam hanc demonstrationem unacum diagrammate exponam, omnes tabellæ brevi inclusas sub unum conspectum sum positurus.

Non ponuntur deinceps in	{ Harmonia	{ duo spissa. pag. 62. v. ult.
		{ duo ditona. pag. 63. v. ult.
{ Harmonia	{ & Chromate	{ duo toni. pag. 64. v. 11.

In Diatono deinceps	{ ponuntur	{ duo toni. p. 64. v. ult.
		{ tres toni. pag. 65. v. 3.
{ non ponuntur	{ duo hemitonia. pag. 65. v. 8.	

Adponitur in	{ Harmonia	{ spissum ditono. in grave & acutum. pag. 65. v. 2 & 4
		{ tonus ditono. in acutum. pag. 65. v. 31.
		{ tonus spisso. in grave. pag. 66. v. 9.

In Diatono hemitonium	{ non ponitur	{ in utramque partem	{ toni. pag. 66. v. 18.
			{ duum trium

Viz sunt $\left\{ \begin{array}{ll} \text{ab hemitono} & \left\{ \begin{array}{l} \text{in acutum \& grave, binz. pag. 66. v. 26.} \\ \text{à ditono} & \left\{ \begin{array}{l} \text{in acutum duz ; in grave, una. pag. 66. v. 28.} \\ \text{à spisso} & \left\{ \begin{array}{l} \text{in grave duz ; in acutum una. pag. 67. v. 11.} \\ \text{contrà} & \left\{ \begin{array}{l} \text{à tono} & \left\{ \begin{array}{l} \text{in utramque partem una. pag. 67. v. 26.} \end{array} \right. \end{array} \right. \end{array} \right. \end{array} \right. \end{array} \right.$

Omnis sonus in Harmonia & Chromate spissi est particeps. pag. 69. v. 29.

Sonus in spisso positus vel est $\left\{ \begin{array}{ll} \text{gravissimus. pag. 70. v. 21. à} \\ \text{quo solo duz sunt viz} \\ \text{acutissimus. pag. 71. v. 5. à quo} \\ \text{una via} \\ \text{medius. pag. 71. v. 23. à quo} \\ \text{item una} \end{array} \right\} \text{in utramque partem.}$

Duo soni dissimiles secundum spissi participationem concinne in eandem tensionem non ponuntur. pag. 72. v. 13.

Ex inpositis intervallis componitur $\left\{ \begin{array}{l} \text{Diatonum aut tribus, aut duobus, aut quatuor.} \\ \text{pag. 72. v. 28.} \\ \text{Harmonia \& Chroma, aut tribus, aut quatuor. pag.} \\ \text{73. v. 17.} \end{array} \right.$

Iam ad primam demonstrationem veniamus.

Sit spissum, exempli gratia, enarmonium, A C. Huic alterum adpono spissum; sive in acutum, sive in grave; C E : vel ipsius semissem, C D. Dico inconcinnam esse huiusmodi vel duorum spissorum, vel sesquispissi positionem. Cum enim A B, B C, C D, D E, sint quatuor interval-

la, à quinque sonis A. B. C. D. E. finita; singula autem magnitudine diefis enarmonia; erit A E intervallum quatuor diefis enarmoniarum, seu toni. Atqui debebat esse intervallum dia pente. Rursus, cum A B, B C, C D, sint tria intervalla à quatuor sonis, A, B. C. D. comprehensa, & singula magnitudine diefis enarmonia; erit A D intervallum trium diefis enarmoniarum. At debebat esse dia tessaron aut

aut triemitonium. Itaque & totum spissum spissio adpositum, & ipsius pars, melodiam reddit inconditam. Quod erat ostendendum.

Brevius hoc modo: Cum enim quatuor soni A. B. C. D. tria comprehendant intervalla, A B. B C. C D. singula magnitudine diefis enarmonix; erit A D intervallum trium diefisum enarmoniarum. Rursum, cum A. B. C. D. E. soni quini quaterna finiant intervalla, A B. B C. C D. D E. singula magnitudine diefis enarmonix; erit A E intervallum quatuor diefisum enarmoniarum, id est, toni. Atqui aut quarti soni dia tessaron consonare debebant, aut quinti dia pente. Igitur & totum spissum &c.

Hic notandum, illud axioma; *Aut quarti dia tessaron consonabunt, aut quinti dia pente*; sic disjuncte propositum esse verum; at non propositum copulate; nempe, Et quarti dia tessaron consonabunt, & quinti dia pente. Quippe tonus disjunctivus in Enarmonio, & omnibus Chromaticis, dia tessaron intervallum reddit defectivum. utpote quod in Enarmonio tantum est triemitonium; in Chromate molli, viginti dodecatermiorum. & sic de cæteris. Si igitur certi generis spissum in demonstratione adsumatur, limitatio, ut in priori demonstratione fecimus, est addenda.

V. 2. τῷ δὲ πρῶτῳ] Expunge articulum τῷ, hic & v. 4.

V. 5. ἐμμελὲς ἦσαν.] Vide hoc

axioma pag. 29. v. 13. & pag. 54. v. 8.

V. 7. ὁ δὲ ὀξύτερῳ,] Lege, ὀξύτατῳ.

V. 10. ἀνὰ μέσον αὐτῶν κεῖσθαι τὸ δίπλον.] Hoc, & quod sequitur v. 13. evidens est ex Aristoxeni sex colorum Diagrammate à nobis restituto. quod hunc tertium librum intellectu inprimis est inspiciendum. Seld. codex hic mendose, τὸν δίπλον. & v. 13. τὸν πυκνόν.

V. 11. ὡς αὐτῶς δὲ καὶ ἐν τῇ] Sic emendavi codicem Scal. in quo erat, ὡς αὐτῶς δὲ καὶ τῶν τῇ. Seld. quibusdam ommissis legit: ὡς αὐτῶς δὲ καὶ τῶν διόνων. Pejus adhuc Oxon. qui hæc omnia omittunt: ὡς αὐτῶς δὲ καὶ ἐν τῇ σωμαφῇ τῶν διόνων δὲ πρῶτων συμφωνέντων, ἀναγκαῖον ἐν μέσῳ κεῖσθαι τό.

V. 19. hæc verba, τῷ δὲ τὸ ὀξύ κειμήλιον πυκνόν, male absunt à Seld.

V. 24. ὧν οἱ περὶ χόρδης] Omnes pro ὧν perperam α. Deinde Seld. male, περὶ χόρδης. At probe v. 26. τόνον, pro τόνων.

V. 27. hæc verba, ὀξύτερός ἐστι τῶν τοῦ βαρυτάτου τῶν τετραχόρδων περὶ χόρδων. ὁ δὲ ὀξύτερος τῶν τόνων περὶ χόρδων, male absunt à Bodl. at Baroræ adscripta habentur. Eadem penne habes pag. 61. v. 25.

V. ult. δύο δὲ δίπλον] Hic nihil difficultatis, ubi diagramma fuerit adpositum. A B, B C sunt duo ditona. B est acutioris ditoni sonus gravissimus; & gravioris, acutissimus. Porro ex pag. 63. v. 6. Eorum.

Q 3

qui

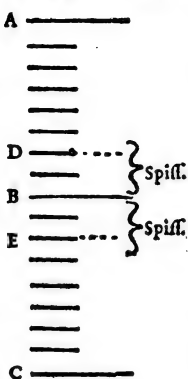
qui ditonum continent gravissimus (nempe B) est acutissimus spissi (nempe BE.) Rursus ditoni acutissimus (B.) est spissi gravissimus, (DB.) Ponuntur itaque duo spissa deinceps. Quæ cum inconcinna sint, liquet duo ditona in cantu poni non posse.

Pag. 64. v. 3. pro *διόνω* perperam Bodl. *Διόνω*. ut & Seld. v. 10. *Διόνω* pro *δίονα*.

V. 7. pro *διείζων* melius uterque Oxon. *οείζων*. quod est v. 4.

V. 12. *πρῶτον γὰρ ἐπὶ τὸ ὀξύ πρῶτον.*] Vnum diagramma adponam Chromatis sesquialteri, ad cujus rationem cætera conformari possunt.

Sit AB tonus. huic in acutum alius tonus adponatur, BC. Deinde sit lichenus D, distans à mese A septem diebus enarmoniis. Porro parypate, E. Dico hanc duorum tonorum positionem in Chromate sescuplo esse inconcinnam. Cum enim intervallum AD sit septem diesium, & AE diesium octosemis, communi AC utrisque addito; erit CD majus dia pente, coque adhuc majus CE. Atqui primo C aut quartus D dia

tessaron consonare debebat; aut quintus E, dia pente. Quare tonus BC in acutum adpositus erit inconcinuus. Id quod ostendere oportebat.

Cæterum in Diatono, nempe contento, duo toni deinceps poni possunt. Ponatur enim tonus BC in grave toni AB, nempe in F. Inde hemitonii intervallo D. & rursus toni, G. Planum est & quartum D consonare ipsi B, °dia tessaron; & quintum G, dia pente. Porro, ponatur E, tono distans ab F, & hinc hemitonio, G. Clarum est hic tria deinceps poni intervalla tonia. uti docet pag. 65. v. 1.

V. 13. male Seld. δὲ pro δὴ. v. 14. inscite Oxon. *ἐμμελῆς*. v. 15. distingue, *ἐπὶ τὸ ὀξύ, συμφωνεῖν* (scil. αὐτὸν) *ἦτοι*.

V. 18. Seld. *μηδέϊρω τέτω*. Oxon. *μηδέϊρω τέτ*. Omnes perperam. v. 20. à Seld. abest *μὲν*.

V. 22. *ἀφείξει φθόγῳ*] Codex Scal. *φθόγῳ*, scripto *υ* supra *ος*. Seld. & Bar. nude, *φθόγῳ*. quod videtur melius, si commate ante ipsum distinguas.

V. 28. *αἰδ' ἦτοι τὸν δ*] Codex Scal. *τὸ δ*. ut & Meursius edidit. Hoc ex nullo corrigitur, cum tamen manifeste sit erroneum. etiam inde, quod omnes v. 29. recte legant, *τὸν πέμπτον*. Porro pro *αἰδ' ἦτοι* Seld. perperam *αἰδ' αὐτῷ*. v. ult. idem, *διδίπερον τονιαῖον*.

Pag. 65. v. 8. pro *ἡμίονιαῖα* perperam Seld. *τονιαῖα*.

num. B C, tonus
B d spissum; ut &
B f.

Pag. 66. v.2. ὁ-
 ξύται & λω̃ πυκνῶ.]

Pag. 63. v. 7. Dein- d ——— } spiti.
de v. 4. βαρύνει. B ——— }
pag. 63. v. 2 r. f ——— } spiti.
V. 7. ἀναγναῖον c ———

omnes, & Gogavi-
ni. At pro τῶν plane scribendum
τόνον. ut vertendo indicatum. Cod.
Baroc. hic legit, ἀναγκαῖον δύο πυ-
κνά ἦθεσσι. τέτς δ' ἐμμελῆς ὄν
ἀναγκαῖον. cujusmodi ineptam repe-
titionem, quæ omnes codices inva-
serat, habuimus pag. 62. v. 23.

V. 8. Μονιαῖς ἐκμελῇ] Seld. male, Μονιαῖον ἐκμελής.

V. 10. πρὸς τὸν αὐτὸν τὸν αὐτὸν.
Evidens est hæc demonstratio ex
præcedente diagrammate.

V. 16. τὰς θέσιν] Mallem rursus, τὸν θέσιν.

V. 18. ἐν Ἀγρίων δι' ἐ τῶν Cod.
Scal. ἐν Ἀγρίων. quod ut manifeste
erroneum correxi. Gogavinus ta-
men, inepto ineptior, illam scri-
pturam vertendo retinuit: *Iam in*
Diatoni teno utrinque semitenium non-
congruet. pro τῶν malletm τῶν. ut
pag. 68. v. 17. & alibi.

V. 19. ἐμπεσῆναι] Reliqui tres
optime, συμπεσῆναι.

V.24. $\delta\lambda\alpha$ πρὸς ἅρῳ] Male Seld. $\delta\lambda\alpha$.
πρὸς ἅρῳ. ut quoque omnes, p.74. v.24.

V. 26. ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶

nus, qui præcedentibus hæc ita connexuit: *conſenabunt enim vel quarti dia teſſaron, vel quinti dia pente à ſemitonio quidem in acutiorem partem: duo verò qui & in graviorem duo: à ditono vero.* Codex Seldeni ita legit: *ὑπὸ ἡμιτονίῳ & (hoc & ultimæ ſyllabæ præcedentis vocis repetitionem eſſe liquet) μὴ δὴ τὸ ὀξύ. δύο δὲ οἱ δὴ τὸ βαρὺ διὸ δέδεικται. δὴ μὴ τὸ ὀξύ πυκνὸν πεδεμλῖον καὶ τὸν* Ⓞ. adhuc depravatus quam cod. Scal. quem ſequenti modo emendandum etiam vidit Meurfius: *δὴ τὸ ὀξύ δύο ὁδοί & δὴ τὸ βαρὺ δύο.* Hic jam illas vias monſtrare debebat hoc modo: *δέδεικται γάρ δὴ τὸ ὀξύ, καὶ τὸ βαρὺ, ἡμιτόνιον πεδεμλῖον καὶ τὸν* Ⓞ. *Oſtenſum quippe, in acutum & grave, hemitonium poni & tonum.*

V. penult. *λείπειται μὴ γάρ*] Hic locus non ita ſanus eſt uti adparet. Neceſſario enim quædam addenda fuiſſe. ingenioſus lector non difficulter videbit ex ſequentibus; & ex hac ratione. Pag. 73. v. 21. docet tria tantum eſſe incompoſita intervalla in genere Enarmonio. nimirum, ſpiſſum, ditonum, tonus. Inquit autem hoc loco quæ intervalla in grave poſt ditonum poni poſſint. & invenit ſolum ſpiſſum. Quippe tonus poni nequit. uti docet pag. 65. v. 31. 32. Iam ex incompoſitis ſolum ditonum ſupereſt. cujus poſitio inconcinna eſt, quia duo ditona deinceps poni nequeunt. Hunc itaque locum ſic reſtituerem: *δέδεικται δὲ τὸν* Ⓞ. *πρὸς δὲ τὸν μόνον πεδεμλῖον δὴ*

τὸ ὀξύ. λείπειται μὴ γάρ. Vide pag. 67. v. 15.

Pag. 67. v. 9. *μία ἢ* Meurf. ex MS. *μίαν ἢ.* Oxonienses melius, *μίαν ἢ.* at *μία* ſcribendum, uti edimus.

V. 25. Seld. *ἢ δὴ τὸ δίπνον.* v. 29. corrige ſphalma typogr. ſcribendo *ἢτε* pro *ἢδε*. v. 30. male abſunt ab Oxon. hæc verba, *ἢτε πυκνόν. ὡς τε λείπειται τὸ δίπνον. δὴ δὲ τὸ ὀξύ δέδεικται, ὅπ ἢτε τὸν* Ⓞ. v. 31. bene Seld. *ὅπ ἢτε τὸν* Ⓞ. *πῆλται ἢτε δίπνον.* reſtituto verbo *πῆται*.

Pag. 68. v. 3. *τότε* ſcribendum cenſui pro eo quod in Scripto eſt *τότε.* hoc in textum irrepiſit,

V. 14. *παρέχε*] Sic emendavi Cod. Scal. qui habebat *παρέχ*, unde Meurfius fecerat *παρέχ*, quod ad eundem modum reliqui tres corrigunt. v. 15. Seld. *συμβαίνει*, quod melius.

V. 19. optime reliqui tres, *εἶναι. τῆτε πυκνόν.* quod vertendo expreſſeram. Deinde v. 22. *δὴ ἐλέφειν.* Seld. & Bar.

V. 24. *πῶς ἐπείγει τὸν ὁδόν*] nempe in grave ad ditonum, pag. 67. v. 13. Deinde v. 25. Scal. peperam *μεγέθ*. quod Oxon. corrigunt.

V. 26. *καὶ τὸν ὑπὸ τῷ διόνῳ*] in acutum ad ſpiſſum, pag. 66. v. 30.

V. 27. *ὡς τὰ τε γάρ ποιῶν*] Vocolam *ὡς* cenſeo expungendam, ut quæ ultimæ ſyllabæ vocis præcedentis ſit repetitio. omnes tamen libri etiam Gogavini, illam agnoſcunt. In verſ. itaque ſcriberem: *Ejuſmodi enim intervallum, cujuſmodi eſt meſes & lichani.*

Pag.

Pag. 69. v. 1. καθ' ἑκάστω γὰρ
 ῥεῖαν] In his verbis nervus est to-
 tius responſionis ad propoſitam du-
 bitationem, quæ ejuſdem generis eſt,
 cujus ſunt illæ p. 47. non parva ob-
 ſcuritate laborantes, ut ibi vidimus.

V. 2. δὲ γὰρ ἑκάστῃ] Nullus dubi-
 to quin legendum ſit, δὲ γὰρ ἑκάστῃ.
 quamvis nullus codicum adſentiat.
 v. 4. Cod. Scal. πέναι γε. quod reli-
 quorum nullus corrigit.

V. 9. καὶ κατὰ τὰ εἶδη,] nempe in-
 tervallorum. vide v. 13.

V. 14. καὶ δύο τόνοι τὸν ἀριθμὸν.]
 Vocabulum τόνοι vel delendum; uti
 nec Gogav. id legit; vel pro eo ſcri-
 bendum μόνον.

V. 26. ἀπειρίαν] Sic probe tres
 reliqui. Scal. male, ἀπειρίαν.

V. 30. μελέχθ] etiam hoc reliqui tres
 recte legunt. Scal. perperam μελέχθ.

V. 32. πυκνὴ μέρῃ] Sic emen-
 davi quod hic & pag. 73. v. 23. Scal.
 legebat μέρες. Seld. perperam πυκνὴ-
 μέρῃ.

V. 33. pro τόνον, quod ſic reliqui
 tres recte legunt, Scal. male, τόνος. Ibi-
 dem pro ἥτοι, Seld. ἥπι minus bene.

Pag. 70. v. 3. μελέχοντες.] Ita &
 Seld. perperam Scal. μελέχοντες. ibi-
 dem male editum τόπον pro τόνον.

V. 5. τὰ λοιπὸν] Seld. λοιπῶν. Bodl.
 τῶν λοιπῶν. uterque male.

V. 9. μόνον τὰ ἀσυνθετά.] nimi-
 rum, πυκνὸν, τόνον, μέρες καὶ λιχα-
 νὲς ἀξέσημα. pag. 69. v. 32. pag. 73.
 v. 21. Scal. συνθετά, & reliqui omnes.
 etiam Gogavini, qui vertit: Unde poſt-
 quam totidem ſunt duntaxat compoſita.

incite. Vide in primis pag. 71. v. 25.
 deinde pag. 62. v. 1. pag. 72. v. 29.
 pag. 66. v. ult. pag. 67. v. 15.

V. 24. ὅτι ἀπὸ πυκνῆς] ſcilicet ὅτι
 τὸ βαρὺ, pag. 67. v. 12. Bella & hæc
 eſt demonſtratio. Lege autem arti-
 culo addito, ὅτι τὸ ἀπὸ.

V. 26. βαρύνει τῶν] Pro his ma-
 le Seld. βαρὺ τέτων. & v. 28. ὅπερ ἐνῶν
 pro, ὁ περαιῶν.

V. 29. ἐδεδεικλὸ ἐν,] Pro ἐν mallem
 ὁμοίως, vel aliam huiuſmodi voculam.
 Hanc autem demonſtrationem vide
 pag. 66. v. 28.

Pag. 71. v. 6. ἐδεδεικλὸ] Pag. 67.
 v. 19. Bar. v. 8. pro δὲ habet δὴ.

V. 12. δὲ δεικναι δὲ,] Pag. 66. v. 29.

V. 23. abeſt à Scal. ἐφ', quod &
 reliqui tres reponunt.

V. 26. τὰ εἰρημνῶν] Et hic vocula
 excidit. Reſtituo, ἐν π. πρὸς τῷ εἰ-
 ρημνῶν φθόγῳ πῆθεσσι. Et hinc v. 29.
 ſcribo πρὸς αὐτῶν. Bar. male αὐτόν.

V. 29. καὶ ἐδέτερον τῶν τρώπων,]
 Vel in acutum, vel in grave. v. ult.
 ὁπλίως.

V. 30. ἔπε τόνον. δίνον γὰρ] Sic
 emendandum putavi quod in reli-
 quis omnibus perperam d ———
 legitur, ἔπε τόνος δίνον. ἔ-
 τω γὰρ. unde καὶ πῶδα ſto-
 lide Gogavinus: in neutro
 modorum, neque tonus di-
 toni. nam ſi ita ponatur.
 Hic autem ipſum dia-
 gramma demonſtratio-
 nis, quæ ſaus ſubtilis eſt,
 adponemus. A C eſt
 ſpiſſum enarmonium. B,
 R

F ———
 C ———
 B ———
 A ———
 G ———

E ———
 ſpiſſi

spissi medius. BD, ditonum; ut & BE. Ponatur primum à B, in acumen, ditonum BD. Erit itaque B acutissimus spissi BG. Quippe gravissimus ditoni est spissi acutissimus. pag. 63. v. 9. Quare tres ponentur dieses. CB, BA, AG. Quæ cum inconcinnæ sint, patet spissi medio ditonum non posse adponi in acumen. Deinde adponatur idem ditonum spissi medio in grave, ad E. Itaque B gravissimus erit spissi BF. Nam ditoni acutissimus est spissi gravissimus. pag. 63. v. 7. Quomodo rursus tres dieses ponentur, nimirum AB, BC, CF. Quæ cum inconditæ sint, patet spissi medio in grave non posse adponi ditonum.

Eodem plane modo demonstrabitur nec tonum, secundum pag. 72.

v. 1. spissi medio adponi posse. Sit enim spissum D ———
A C, cujus medius sonus F ———
est B. Ab hoc primum C ———
in acutum ponatur tonus B ———
ad D. Erit itaque B spissi ———
si gravissimus, ex pag. 63. G ———

v. 21. Sed idem quoque E ———
est spissi medius. Tres itaque dieses ponentur. Quod absurdum est in Harmonica. Non ergo spissi medio tonus adponetur in acutum. Quod erat demonstrandum. Eadem est demonstratio, si tonus ponatur in grave.

V. 31. ἔστι δὲ τὸ ἄπὸ διόνης] Sic & Gogav. legit. Scal. perperam, ἔστι δὲ τὸ ἄπὸ τόνου. quod ex reliquorum nullo corrigitur.

V. 32. τῶν εἰρημύων φθόγων] Pro φθόγων Scal. φθόγον posito ω supra on. Legendum. τῶν εἰρημύων φθόγων. Gogavini versio hæc verba non agnoscit.

V. 33. μέσον ὄντι πυκνῶ] Meursius imperite, ὃν τι divisim scribendum putavit. v. ult. pro γίνεσθαι rescribo γίγνεται. ut recte quoque est pag. 72. v. 5.

Pag. 72. v. 1. τῶν τῶν τόνων] Quomodo hæc emendanda censuerim, perspicuum est ex versione. scilicet scribendo, τῶν αὐτῶν τόνων. Minus bene legeretur, ὁποῖόντι αὖν περὶ τὸ διτόνον τῶν. τόνου δὲ. ejecto articulo τῶ. Gogavinus quatuor versus, à primo nempe ad quartum, omisit.

V. 2. Oxon. melius, πημεύων. ab iisdem abest ἐν v. 9.

V. 4. μέσον πυκνῶ] Lego, μέζων. Vide v. 26.

V. 8. ὅτι μὴ ἐν ἄπὸ τῶν φθόγων,] Ita legunt omnes. etiam Gogavinus, qui vertit: Ergo quod à sonis, qui in denso ponuntur. Restituo, ὅτι μὴ ἐν ἄπὸ τῶν βαρυτέρων τῶν φθόγων. ut interpretando indicatum.

V. 21. φθόγους] Ita omnes. etiam Gogav. Saltem restituenda vox δύο. vel plene, δύο φθόγους ἀνομοίους.

V. 27. μετὰ αὐτὴν πείσεως.] Hæc quoque insulsa lectio omnes codices, quod mirum videri possit, invasit. Gogavinus: ejusdem cum medio particeps sit stationis. Vel Meursius vidit legendum esse πείσεως. Videatur pag. 71. v. 32. v. 29. pro αἰσώμετων Scal. male αἰσώμετων.

V. 29.

L E C T O R I E R V D I T O.

Antiquissimum Musica Auctorem, & in Veterum, Latinorum aque ac Græcorum, de hac disciplina scriptis celeberrimum, Musicorum principem, Aristoxenum, nostris curis explicatum, tibi cognoscendum produco. Hactenus ille subtilissima doctrina monumentis polita litteratura homines, qui cultum ac venerationem viro, de omnibus litteris atque historia præclarissime merito, deferre debuerant, à sui notitia ac familiaritate plane deterruit. Quamvis enim semel atque iterum, sua lingua ac Romana loquens, in publicum sit productus, semper tamen, ob scientia sublimitatem, neglectus ab omnibus ad bibliothecarum angulos redire fuit coactus. Tantum potuit mali creare viro maximo fatalis nostro ævo ac superiore Musicarum litterarum ignoratio. Superiore sæculo repertus est Antonius Gogavinus, Graviensis, qui de Musicis bene meriturus, & ipso Aristoxeno, interpretari illum, cujus mentem ferme nullibi adsequeretur, non minus vano, quam pernicioso litteris conatu suscepit. Ab hoc in Latinam linguam versa habemus non tantum Aristoxeni Harmonica, sed & Ptolemai, uno volumine Venetiis edita anno MDLXXII. Quam versionem si hominis esse dicam, nulla Musices cognitione, & parva Græci sermonis tincti, qui nullo iudicio in ea fuerit usus; id quod tota res clamat, & Nota nostra probant, fuero prolocutus. Excusationem mereretur, si in obscuris locis ac plane depravatis solum hereret: verum cum in facillimis etiam, ac nulla obscuritate laborantibus, hallucinetur, impingat, probe dicta intricet, quis non stupidum eum dixerit, qui de posteritatis iudicio securus, in publicum ita prodire fuerit ausus? Quanto maiorem laudem ab omnibus eruditis merito fuisset consecutus, si Græcum codicem, quem Scaligeriano vel emendatiorem habuit, uti ex interpretatione ejus liquet, typographo accurate imitandum dedisset? Norunt quippe omnes docti, malas versiones publico potius incommodo, quam bono; non tam profligandis erroribus, quam gignendis; in quarvis doctrina ac scientia, lucem publicam adspicere. Majore itaque laude dignum censerem Ioannem Meursium, virum

de litteris praeclare meritum, qui, cum de explicando hoc Auctore desperasset, alios ad hoc praestandum invitare voluit prolato Graco textu; nisi hanc laudem summa sua negligentia in describendo, vel si ab alio descriptus esset, cum autographo conferendo, corrupisset. Quod enim in Notis suis, quibus Gracum textum emendare studuit, fere ubique inpingat, hoc ipsi ob Musicae litteraturae ignorantiam, sibi cum doctis reliquis communem, condonamus; sed quod viginti & amplius locis Gracum textum mutilum, non singulis tantum vocibus, sed saepius integris versibus, protulerit, hoc vero nulla ratione excusari posse arbitror. Hac omissa numerari possent, si nostra editio cum Meursiana conferretur, quae amba ex eodem codice sunt expressa. in quibus deinde restituendis ferme toti erant tres codices Angli, cum binis Meursiana editionis exemplaribus collati, quos octo mensibus post, quam hac editio procurata esset, ad me misit vir summus Ioannes Seldenus. Hoc ne doctissimi viri incuriam ubique reprehenderem, ac lectori molestus essem, in Notis unquam monere nolui. Pauca ex illis codicibus alia, quae bona frugis essent, adnotata reperimus: de omnibus tamen, malis aque ac bonis, lectorem in Notis monendum duxi. ut quam religiose manu exaratos libros tractandos censeam, omnes inde perspicerent. Caterum illorum exemplarium alterum erat viri celeberrimi Patricii Iunii, collatum cum codice Seldeni; qui Christophori Longolii olim fuerat, eadem ut ad me scripsit Seldenus, manu exaratus, quae Vettius Valens, quem ejusdem beneficio utendum habui. Hunc Seldonianum, domini nomine, & beneficii auctore adpellamus. Alterum Gerardi Langbainii, viri Cl. ab ipso cum duobus libris bibliotheca Bodleiana collatum: antiquiore altero, qui fuerat Francisci Barocii, altero recentiore, quem illi bibliotheca donarat Henricus Savilius. Hos si consentiant, Oxonienses; si discrepent, propriis nominibus vocamus. Hac autem tria Aristoxeni Harmonica Elementa nec uno tempore scripta videntur; & sine singula censeo mutila. ut alibi dicitur. Versionem illorum novam, & paulo Latiniores, pro barbara & inscita Gogavini substituo. Notis, meo more, brevibus; sed quae nullum locum, qui vel difficultatis speciem haberet, intactum relinquant, Auctorem haecenus pro derelicto habitum, totum explico, emendo. Atque in hoc, cum difficillimum fuerit, eo contentiore studia elaborandum duxi, quo majore tua cum utilitate Musico-rum principem ac dictatorem à te lectum iri sum arbitratus. Vale.

ΑΡΙΣΤΟΞΕΝΟΥ

ΑΡΜΟΝΙΚΩΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΒΙΒΛΙΑ ̄.

ARISTOXENI

HARMONICORVM

ELEMENTORVM

LIBRI ̄.

MARC. MEIBOMIVS

Vertit, ac Notis explicavit.

VITA ARISTOXENI.

EX SVIDA.

ΑΡΙΣΤΟΞΕΝΟΣ. υἱὸς μνησίε τῷ καὶ σπινθάρῃ, μουσικῷ ἀπὸ πέραν τοῦ τῆς ἰταλίας. ἀγαμέμνης δὲ ἐν μαυινείᾳ, φιλόσοφος γέγονε. καὶ μουσικῇ ὀπτηγέμενος σὺν ἡσόχησεν. ἀκροῆς τῶν πατρὸς καὶ λάμπει τῶν ἐρυθραίων. εἶτα ξενοφίλῃ τῶν πυθαγορείων. καὶ τέλος, ἀριστοτέλους. εἰς ἐν δόξαντῳ ὕβρισε, διότι κατέλιπε τῆς σχολῆς ἀλάδοχον θεόφραστον, αὐτὸς δόξαν μεγάλην ἐν τοῖς ἀκροαταῖς τῶν ἀριστοτέλους ἔχοντος. γέγονε δὲ ὅτι τῶν ἀλεξάνδρου, καὶ τῶν μετέπειτα χρόνων. ὥς εἶναι ἀπὸ τῆς ῥίαν ὀλυμπιάδος. σύγχρονος δικταρχῷ τῷ μεσσηνίῳ. σωστάξας δὲ μουσικά περὶ φιλοσοφίας. καὶ ἰστορίας. καὶ παντὸς εἶδους ἐπαίδειας, καὶ ἀριθμῶν αὐτὸς περὶ βιβλία εἰς νηῖ.

ARISTOXENVS, filius fuit Mnesii, qui & Spintharus vocabatur, Musici, Tarento Italia urbe oriundi. Hic cum Mantinea aliquandiu vixisset, factus est Philosophus. cumque ad Musicam animum adpulisset; operam minime lusi: auditor tum patris, tum Lampri Erythraei; deinde Xenophili Pythagorei; denique Aristotelis, quem mortuum probris laceravit, quod schola successorem reliquisset Theophrastum, cum ipse inter ejus auditores magnam gloriam esset consecutus. Vixit Alexandri, & sequentibus temporibus; ab Olympiade centesima undecima; Dicaarcho Messenio coaetaneus. Composuit Musica, Philosophica, Historias, omnis scientiae ac disciplina libros, qui ad ccccliii numerantur.

V. 29. ἐκ τρωῶν, ἢ δυοῶν,] Transposita sunt verba, uti liquet ex pag. 73. v. 4. v. 7. v. 12. & in primis v. 15. quamvis omnes ita legant. Repone in suum ordinem, ἐκ δυοῶν, ἢ τρωῶν.

V. penult. σωεσηκός ἐστιν] addo ὁσα. miror ex nullo codice hoc corrigi. vide pag. 62. v. 2.

Pag. 73. v. 4. Codex Scal. δύο ἔσαι. εἰς μὲν. at particulam εἰς reliqui tres bene ejiciunt, ut quæ ex seq. versu huc transferit.

V. 9. πό, τε ἑλαττον ἡμίονος] Omnes male, ἡμιόλιον. ut & Gogavinus: *nempe minor semitonium & tonus, major verò toni.*

V. 12. duas voces, ἐξ ὧν, quæ ab omnibus male absunt, restitui ex v. 4. v. 22. quomodo etiam Meursius hunc locum emendandum viderat.

V. 21. pro ἔσαι male Scal. ἔσω.

V. 22. τὰ εἰρημλῖα χρῶν] scilicet v. 17. Chroma & Harmonia. Meursius perperam hic & v. 27. scribendum putavit, τὰ εἰρημλῖον χρῶν. Ibidem & v. 27. pro σωεσηκός lego σωεσηκός, ex pag. 74. v. 1.

Pag. 74. v. 2. ἐπὶ πολλῆς] Scribe, ἐπὶ πολλῆς.

V. 5. Cod. Scal. χρώματι πηλαί. negativam & repofuerunt quoque Oxonienses, & codex Gogavini. Meursius sequenti versu hanc restituendam plane ex cōjectura putarat, ac scribendum, ἐν χρώματι πηλαί.

V. 10. Bar. ποῖα τίς ἐστι.

V. 15. συγχειμλίων] Ita omnes. etiam Gogav. Rescribo, συγχειμλῖς. Ibidem Oxon. καὶ μὲν. v. 24. Scal. perperam, δὲ περὶ. quod ex nullo emendatum vidimus.

A D D E N D A.

Pag. 20. v. ult. pro βαρυτάτων, quod ex nullo corrigitur, scribe βαρυτάτων.

Pag. 25. v. 16. μείζον ἐστίν.] Scribendum, μείζων ἐστίν. quamvis ex nullo codicum id corrigatur. Porro illud scholium, quod male Oxoniensibus libris insertum dixeram, habuit eodem modo codex Gogavini, qui ita vertit: *Oportet autem, quia tonus in Chromate quidem trisariam dividitur, ac triens ejus vocatur Chromatica diesis; in Harmonia vero in quatuor secan-*

tur, ac ejus quadrans vocatur Harmonica diesis: ut triens unius & ejusdem, quadrantem ejus uncia superet: ut proponantur, verbi gratia, xii. si ea dividantur in tria, fient quatuor trientes; si verò in quatuor, erunt tres quadrantes. Excedit igitur quaternarius ternarium, sive triens quadrantem unitate, qua totius est pars duodecima. Nota ineptias; quatuor trientes; tres quadrantes.

Pag. 37. v. 28. τρεῖς μὲν τὸ βαρυτάτων] Pro τρεῖς legendum censeo,

seo, *πῆλας*. Quomodo enim tres
toni tribus inter
se diesibus dista-
bunt, nisi duo-
rum distantia bi-
næ dieses, seu he-
mitonium, tri-
buantur? quod
nec hic expref-
sum est, & menti
ipsius adversatur.
Quare v. 30. scri-
bo, & suo ordini
restituo: τὸν τε ὑ-
ποδῶρον, καὶ τὸν
ὑποφρύγιον, καὶ τὸν ὑπολύδιον, καὶ
τὸν δῶρον. *nimirum Hypodorium, &*
Hypophrygium, & Hypolydium, & Do-
rium. Ex adjuncto schemate hæc cla-
ra evadunt.

μυζολύδι.
SSS.
λύδι.
SSS.
Φρύγι.
T.
δῶρον.
S.
ὑπολύδι.
S.
ὑποφρύγι.
S.
ὑποδῶρον.

Pag. 47. v. 9. *κινηθέντες ἐνός,*]
nempe *φρύγες, σοῦο*. Hoc explicabo.
Duo sunt præcipua meses & lichani
intervalla; minimum & maximum.
Minimum est tonizum; maximum
vero, ditonium. Spacium inter li-
chanos tonizii intervalli & ditoni, est
locus lichani. Vnde quicumque so-
nus in eo reperitur, est lichanus. Ita-
que si vel ditoni intervalli sonum
graviorem moveamus intendendo;
vel tonizii graviorem, remittendo;
habebimus diversorum generum li-
chanos. Vide pag. 46. v. 29. & 31.

Pag. 71. v. 18. *ὁρίζων, καὶ τὸ*] Ita
Scriptus Scal. Meursius restituto ar-
ticulo ὁ, bene edidit, καὶ ὁ τὸ. Præce-
dit enim ὁ, πε. nec reliquorum ullus
hoc expungendum monuit.

C O R R I G E N D A.

Pag. 2. v. 15. pro *harmonicarum*, scribe *Enarmoniorum*. & v. 22. *Enarmonia*. Pag. 6,
v. 3. *constant*, pro *consistunt*. Pag. 11. v. 2. *συγκι*. Pag. 12. v. 5. *nos* pro *vos*. Pag. 16.
v. 15. *ἀφ' ἑμαυτοῦ*. Pag. 18. v. 26. *σύντασιν*. Pag. 22. v. ult. *συγχορεῖ*. Pag. 23. v. 7. *ὁδὸν*.
v. 20. *ἀφ' ἑ*. Pag. 26. v. 23. *diatona* pro *diatonus*. Pag. 30. v. 23. *ὕψιστον*. Pag. 31.
v. 17. *ἀμφοτέρω*. Pag. 34. v. 20. *μῦθον*. Pag. 41. v. 5. *τὸ* pro *πὸ*. Pag. 44. v. 32. *ἤτι*. Pag. 53.
v. 11. *ἐπὶ*. Pag. 55. v. ult. *ἐιλημμένοι*. Pag. 61. v. 30. *illorum* pro *illis*. Pag. 63. v. 2. Ac-
cidet. Pag. 69 v. 5. *ei*. Pag. 72. v. 1. *utro* pro *quo*. Pag. 73. v. 24. 28. *ταῦτα*. Pag. 75.
col. 1. v. 25. *eloquitur* pro *effert*. Pag. 83. col. 2. v. 34. *ἀνακάλυπτον*. Pag. 84. col. 2. v. 19.
τόπον. Pag. 92. col. 2. v. 34. *intensiore* pro *remissiore*. Pag. 95. col. 2. v. 3. *Chromatica*
pro *Diatona*.

ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ

Εἰσαγωγή Ἀρμονικῇ.

EVCLIDIS

INTRODVCTIO HARMONICA,

Interpr.

MARCO MEIBOMIO.

ΑΡΜΟΝΙΚΗ' ἐστὶν ὁπ-
 σήμη θεωρητικὴ καὶ πρα-
 κτικὴ τῆς ἤρμοσμός
 φύσεως. Ἡ ἤρμοσμός δέ
 ἐστὶν τὸ ἐκ φθόγγων καὶ
 ἀξσημάτων, ποιὰν πᾶσιν ἐχόντων,
 συγκείμενον. Μέρη δ' αὐτῆς ἐστὶν ἑπτὰ.
 πρὸς φθόγγων. πρὸς ἀξσημάτων.
 πρὸς ἡρῶν. πρὸς συστημάτων. πρὸς τό-
 νων. πρὸς μεταβολῆς. πρὸς μελοποιίας.
 φθόγγος μὲν οὗ ἐστὶ φωνῆς πᾶ-
 σος ἡμετέρας ὅππῃ μίαν πᾶσιν.
 Διάστημα ὅ, τὸ πρὸς ἐξόμοιον ὑπὸ
 δύο φθόγγων ἀνομοίων ὀξύτητι καὶ
 βαρύτητι.
 Γένος δέ ἐστι ποιὰ πηλάρων φθόγ-
 γων διαίρεσις.
 Σύστημα δέ ἐστι, τὸ ἐκ πλείονων ἢ
 ἐνός. ἀξσημάτων συγκείμενον.

Γένος

HARMONICE est sci-
 entia, quæ modulatz
 seriei naturam con-
 templatur, eamque ef-
 fectui destinat. Mo-
 dulata verò series est, quæ ex so-
 nis & intervallis, certum quendam
 ordinem servantibus, componitur.
 Illius partes sunt septem. De sonis.
 de intervallis. de generibus. de sy-
 stematis. de tonis. de commutatio-
 ne. de melopœia.
 Sonus est vocis casus, cantui a-
 ptus, in unam intensionem.
 Intervallum verò est, quod con-
 tinetur duobus sonis, acumine &
 gravitate differentibus.
 Genus est certa quædam qua-
 tuor sonorum divisio.
 Systema est, quod ex plus uno
 intervallis constat.

A

Tonus

Tonus est locus quidam vocis, systematis capax, latitudine carens.

Commutatio est similis alicujus in dissimilem locum transpositio.

Melopoëia est usus eorum, quæ harmonicæ tractationi sunt subiecta; ita ut cuilibet argumento character suus tribuatur.

Hæc verò considerantur in certa quadam voce, cujus duo sunt motus. Vnus continuus vocatur, quo sermocinantes utimur: alter intervallis discretus, quem in modulationibus adhibemus. Porro continuus vocis motus tam intentiones quàm remissiones efficit non apparentes, nullo in loco consistens antequam definat. Intervallis verò discretus vocis motus contrarium continuò observat motum. Moras enim facit, quibus intervalla intercipiuntur. alternis verò utrumque illorum ponitur. Moras itaque terminationes vocamus: transitus verò à terminationibus ad terminationes, intervalla. Cæterum quæ differentes illas terminationes faciunt, intensio sunt ac remissio. quarum effectus sunt acumen atque gravitas. Nam quod fit intensione, in acumen ascendit: quod verò remissione, vergit ad gravitatem. Acumen igitur est effectus intensio- nis; ut contrà gravitas, remissionis. Vtriusq; enim accidit finitiones esse consecutum. Tensiones verò & soni pro eodem accipiuntur. Tensiones quidem ab instrumentis quæ tanguntur, à *tendendo* appellatæ: so-

Τόνος δὲ ἐστὶ τόπος ὧς τ' ὦνής, δεικνύς συστήματι, ἀπαλλαγής.

Μεταβολή δὲ ἐστὶν ὁμοίᾳ πινὸς εἰς ἀνόμοιον τόπον μεταθέσις.

Μελοποιία δὲ ἐστὶ χρῆσις τ' ὑποκειμένων τῇ ἀρμονικῇ πρᾶγματι, ὡς τὸ οἰκεῖον ἐκάστης ὑποθέσεως.

Ταῦτα ὅ γε θεωρεῖται ἐν ὦνής ποιότητι, ἥς κινήσεις εἰσὶ δύο. ἡ μὲν συνεχῆς τε καὶ λογικὴ καλεῖται. ἡ δὲ διαστηματικὴ τε καὶ μελωδική. Ἡ μὲν οὐὶ συνεχῆς κινήσις τ' ὦνής πᾶς τε ὀπταίσεις, καὶ πᾶς ἀνέσεις ἀφανῶς ποιεῖται, μηδαμῶς ἐκδηρῶν, ἢ μέχρι σιωπῆς. ἡ δὲ διαστηματικὴ κινήσις τ' ὦνής ἐνανθῶς κινεῖται τῇ συνεχεῖ. μονὰς τε γὰρ ποιεῖ, καὶ πᾶς μετὰ τῶν τέτων διατάσεις. ἐνανθᾶς αὐτὰν ἐκείνου πείθειται. πᾶς μὲν οὐὶ μονὰς, πᾶσις καλεῖται. πᾶς ὅ γε διατάσεις, μεταβάσεις, πᾶς δὲ πᾶσις ὀπταίσεις. Ταῦτα δὲ ποιεῖται πᾶς τ' πᾶσις διαφορὰν, ὀπταίσεις ἐστὶ καὶ ἀνέσεις. διὰ πείσματα ὅ γε τέτων ὀξύτης καὶ βαρύτης. Τὸ μὲν γὰρ δι' ὀπταίσεως γινόμενον, εἰς ὀξύτητα ἄγει. τὸ δὲ δι' ἀνέσεως, εἰς βαρύτητα. καὶ ὀξύτης μὲν οὐὶ ἐστὶ, τὸ δὲ ὀπταίσεως γινόμενον διὰ πείσματα. βαρύτης δὲ, τὸ δι' ἀνέσεως. ἀμφότεν γὰρ συμβέβηκε τὸ περὶ εἶναι. Καλεῖται δὲ πᾶσις καὶ φθόγγοι. πᾶσις μὲν δὲ τῶν καθεπλῶν ὀργάνων, ὡς τὰ περὶ εἶναι. φθόγγοι δὲ, ἐπεὶ ὑπὸ ὦνής ἐνεργεῖται.

γῆνται. Φθόγγοι δὲ εἰσιν τῇ μὲν πάσῃ
ἀπειροι· τῇ δὲ διατάξει καθ' ἑκάστην
ἡμικοῦ δεκαοκτώ.

Γένη δὲ εἰσι τρία, Διάτονον, χρω-
μα, ἀρμονία. καὶ μελωδεῖται τὸ μὲν
Διάτονον, ὅτι μὲν τὸ βαρὺ, καὶ τόνον,
καὶ τόνον, καὶ ἡμιτόνιον. ὅτι ἡ τὸ ὀξύ
ἐναυλῶς, καὶ ἡμιτόνιον, καὶ τόνον,
καὶ τόνον. τὸ δὲ χρωμα, ὅτι μὲν τὸ βα-
ρὺ, καὶ τριημιτόνιον, καὶ ἡμιτόνιον,
καὶ ἡμιτόνιον. ὅτι ἡ τὸ ὀξύ ἐναυλῶς,
καὶ ἡμιτόνιον, καὶ ἡμιτόνιον, καὶ τριη-
μιτόνιον. ἡ δὲ ἀρμονία, ὅτι μὲν τὸ
βαρὺ, καὶ δίτονον, καὶ δίεσιν, καὶ δίε-
σιν. ὅτι δὲ τὸ ὀξύ, ἐναυλῶς, καὶ δίε-
σιν, καὶ δίεσιν, καὶ δίτονον. εἰσὶ δὲ οἱ
μὲν ἐν τῷ Διατόνῳ Φθόγγοι οἷδε·

Προσλαμβανόμενον.

Ἰπάτη ὑπατῶν.

Παρυπάτη ὑπατῶν.

Λιχανὸς ὑπατῶν Διατόνον.

Ἰπάτη μέσων.

Παρυπάτη μέσων.

Λιχανὸς μέσων Διατόνον.

Μέση.

Τρίτη συνημμένων.

Παρανήτη συνημμένων Διατόνον.

Νήτη συνημμένων.

Παραμέση.

Τρίτη διεzeugμένων.

Παρανήτη διεzeugμένων Διατόνος.

Νήτη διεzeugμένων.

Τρίτη ὑπερβολῶν.

ni verò, quod à voce procreentur.
Atque illi quidem ob diversas fini-
tiones sunt innumeri : nominatim
verò in quoque genere octodecim.

Genera sunt tria ; Diatonum,
Chroma, Harmonia. Ex his Dia-
tonum modulamur ab acuto versus
grave, per tonum, & tonum, & he-
mitonium. Contrà à gravi acutum
versus per hemitonium, & tonum,
& tonum. Chroma in gravem so-
num deferetur per triemitonium &
hemitonium & hemitonium. in a-
cumen contrario modo erigetur
per hemitonium, & hemitonium,
& triemitonium. Harmonia in gra-
vem sonum descendet per ditonum,
& diesin, & diesin : in acumen verò
contrà ascendet, per diesin, & die-
sin & ditonum. Porro in Diatono
genere hi sunt soni :

Proslambanomenos.

Hypate hypaton.

Parypate hypaton.

Lichanos hypaton diatonos.

Hypate meson.

Parypate meson.

Lichanos meson diatonos.

Mese.

Trite synemmenon.

Paranete synemmenon diatonos.

Nete synemmenon.

Paramese.

Trite diezeugmenon.

Paranete diezeugmenon diatonos.

Nete diezeugmenon.

Trite hyperbolæon.

Paranete hyperbolæon diatonos.	Παρανήτη ὑπερβολαίων διὰ πηχός.
Nete hyperbolæon.	Νήτη ὑπερβολαίων.
In Chromate verò hi :	Ἐν τῇ χρωματῇ οἷδε.
Proslambanomenos.	Προσλαμβάνανός μιν.
Hypate hypaton.	Υπάτη ὑπαίων.
Parypate hypaton.	Παρυπάτη ὑπαίων.
Lichanos hypaton chromaticæ.	Λιχανὸς ὑπαίων χρωματικῇ.
Hypate meson.	Υπάτη μέσων.
Parypate meson.	Παρυπάτη μέσων.
Lichanos meson chromaticæ.	Λιχανὸς μέσων χρωματικῇ.
Mese.	Μέση.
Trite synemmenon. (ce.	Τρίτη συνημμένων.
Paranete synemmenon chromati-	Παρανήτη συνημμένων χρωματικῇ.
Nete Synemmenon.	Νήτη συνημμένων.
Paramese.	Παραμέση.
Trite diezeugmenon.	Τρίτη διεζυγμένων.
Paranete diezeugmenon chroma-	Παρανήτη διεζυγμένων χρωμα-
tice.	τικῇ.
Nete diezeugmenon.	Νήτη διεζυγμένων.
Trite hyperbolæon.	Τρίτη ὑπερβολαίων.
Paranete hyperbolæon chromati-	Παρανήτη ὑπερβολαίων χρωμα-
ce.	τικῇ.
Nete hyperbolæon.	Νήτη ὑπερβολαίων.
In harmonia denique hi :	Ἐν δὲ ἀρμονίᾳ οἷδε.
Proslambanomenos.	Προσλαμβάνανός μιν.
Hypate hypaton.	Υπάτη ὑπαίων.
Parypate hypaton.	Παρυπάτη ὑπαίων.
Lichanos hypaton enarmonios.	Λιχανὸς ὑπαίων ἐναρμόνιος.
Hypate meson.	Υπάτη μέσων.
Parypate meson.	Παρυπάτη μέσων.
Lichanos meson enarmonios.	Λιχανὸς μέσων ἐναρμόνιος.
Mese.	Μέση.
Trite synemmenon. (nios.	Τρίτη συνημμένων.
Paranete synemmenon enarmo-	Παρανήτη συνημμένων ἐναρμόνιος.

Νήτη

Νήτη σωημμένων.	Nete synemmenon.
Παραμείσι.	Paramese.
Τρίτη διεζυγμένων.	Trite diezeugmenon.
Παρανήτη διεζυγμένων ἐναρμό- νισ.	Paranete diezeugmenon enarmo- nios.
Νήτη διεζυγμένων.	Nete diezeugmenon.
Τρίτη ὑπερβολαίων.	Trite hyperbolæon.
Παρανήτη ὑπερβολαίων ἐναρμό- νισ.	Paranete hyperbolæon enarmo- nios.
Νήτη ὑπερβολαίων.	Nete hyperbolæon.
Καθὰ δὲ μίξιν τῶν γένων οἶδε.	Porro si misceantur genera, hi :
Προσλαμβανόμενον.	Proslambanomenos.
Ἰπάτη ὑπαίων.	Hypate hypaton.
Παρυπάτη ὑπαίων.	Parypate hypaton.
Λιχανὸς ὑπαίων ἐναρμόνισ.	Lichanos hypaton enarmonios.
Λιχανὸς ὑπαίων χρωματική.	Lichanos hypaton chromaticc.
Λιχανὸς ὑπαίων διάτονος.	Lichanos hypaton diatonos.
Ἰπάτη μέσων.	Hypate meson.
Παρυπάτη μέσων.	Parypate meson.
Λιχανὸς μέσων ἐναρμόνισ.	Lichanos meson enarmonios.
Λιχανὸς μέσων χρωματική.	Lichanos meson chromaticc.
Λιχανὸς μέσων διάτονος.	Lichanos meson diatonos.
Μέσι.	Mese.
Τρίτη σωημμένων.	Trite synemmenon.
Παρανήτη σωημμένων ἐναρμό- νισ.	Paranete synemmenon enarmo- nios. (cc.
Παρανήτη σωημμένων χρωματική.	Paranete synemmenon chromati-
Παρανήτη σωημμένων διάτονος.	Paranete synemmenon diatonos.
Νήτη σωημμένων.	Nete synemmenon.
Παραμείσι.	Paramese.
Τρίτη διεζυγμένων.	Trite diezeugmenon.
Παρανήτη διεζυγμένων ἐναρμό- νισ. (ἡκ.)	Paranete diezeugmenon enarmo- nios. (tice.
Παρανήτη διεζυγμένων χρωμα-	Paranete diezeugmenon chroma-

Paranete diezeugmenon diatonos.

Nete diezeugmenon.

Trite hyperbolzon.

Paranete hyperbolzon enarmोनios.

Paranete hyperbolzon chroma-
tice.

Paranete hyperbolzon diatonos.

Nete hyperbolzon.

Horum verò, quos recensuimus, sonorum alii sunt stantes: alii mobiles. Stantes sunt, qui in diversis generibus loca non mutant, sed in una finitione consistunt. Mobiles verò, quibus contrariam accidit. In diversis enim generibus diversa habent loca, nec in una finitione consistunt.

Stantes itaq; hi octo numerantur.

Proslambanomenos.

Hypate hypaton.

Hypate meson.

Mese.

Nete synemmenon.

Paramese.

Nete diezeugmenon.

Nete hyperbolzon.

Mobiles autem, qui media inter hosce loca occupant. Rursus stantium alii sunt barypycni: alirapycni, qui perfecta systemata continent. Barypycni sunt hi quinque:

Hypate hypaton.

Hypate meson.

Mese.

Παρανήτη διεζυγμένων Διάπνοος.

Νήτη διεζυγμένων.

Τρίτη ὑπερβολαίων.

Παρανήτη ὑπερβολαίων ἐναρμό-
νιος.

Παρανήτη ὑπερβολαίων χρωμα-
τική.

Παρανήτη ὑπερβολαίων Διάπνοος.

Νήτη ὑπερβολαίων.

Τῶν δὲ ἐξηρηθμεμένων Φθόγγων οἱ μὲν εἰσιν ἐσῶτες· οἱ ᾗ κινέμεθοι· ἐσῶ-
τες μὲν οὐκ εἰσιν, ὅσοι ἐν ταῖς τῶν γῆρας
Διαφοραῖς ἔμεταπίπτεσιν, ἀλλὰ μέ-
νεσιν ὅτι μίας τάσεως. κινέμεθοι δὲ,
ὅσοι τὴν αὐτίον πεπύθηται. ἐν γὰρ ταῖς
τῶν γῆρας Διαφοραῖς μεταβάλλουσιν, καὶ
ἐμέουσιν ὅτι μίας τάσεως.

Εἰσιν οὐκ οἱ μὲν ἐσῶτες ἀλλὰ οἱ δὲ.

Προσλαμβάνομενος.

Ἑπτὰ ὑπατῶν.

Ἑπτὰ μέσων.

Μέση.

Νήτη συνημμένων.

Παραμέση.

Νήτη διεζυγμένων.

Νήτη ὑπερβολαίων.

Κινέμεθοι δὲ, οἱ ἀνὰ μέσον τῶν
πάντες. Τῶν δὲ ἐσῶτων οἱ μὲν εἰσι
βαρύπυκνοι· οἱ ᾗ ἀπυκνοί, καὶ ὅτι
χονίης τὰ τέλεια συστήματα. βαρύπυ-
κνοι μὲν οὐκ εἰσι πάντες οἱ δὲ.

Ἑπτὰ ὑπατῶν.

Ἑπτὰ μέσων.

Μέση.

Παρα-

Παραμείσι.

Paramese.

Νήτη διεζυγμένων.

Nete diezeugmenon.

Ἀπικναι ὅ, καὶ περιέχοντες τὰ τέσσαρα συστήματα, οἱ λοιποὶ τρεῖς οἶδε·

Apycni, qui perfecta systemata continent, hi tres sequentes :

Προσλαμβανόμενον.

Proslambanomenos.

Νήτη συνημμένων.

Nete synemmenon.

Νήτη ὑπερβολαίων.

Nete hyperbolæon.

Τῶν ὅ κινητῶν αἱ μὲν εἰσι μεσόπυκνοι, οἶδε ὅ ὑπυκνοι, οἱ δὲ διάτοναι. μεσόπυκνοι μὲν οὐκ εἰσι πέντε οἶδε·

Mobilium alii sunt mesopycni ; alii oxypycni ; alii diatoni. mesopycni sunt hi quinque :

Παρυπάτη ὑπατῶν.

Parypate hypaton.

Παρυπάτη μέσων.

Parypate meson.

Τρίτη συνημμένων.

Trite synemmenon.

Τρίτη διεζυγμένων.

Trite diezeugmenon.

Τρίτη ὑπερβολαίων.

Trite hyperbolæon.

Ὁ ὑπυκνοὶ δὲ ὁμοίως καὶ ἡμῶν πέντε. ἐν μὲν ἀρμονία οἱ ἐναρμόνιοι. ἐν ὅ χρωματῶν οἱ χρωματικαί. τὸ γὰρ διάτονον ἔμετεχεν πυκνῆς. εἰσὶν οὐκ οἱ μὲν ἐκ τῆς ἀρμονίας οἶδε·

Oxypycni similiter in singulis generibus numerantur quinque. nimirum in harmonia enarmonii : in chromate, chromatici. Sed diatonium de spissi natura non participat. In harmonia itaque sunt hi :

Λιχανὸς ὑπατῶν ἐναρμόνιος.

Lichanos hypaton enarmonios.

Λιχανὸς μέσων ἐναρμόνιος.

Lichanos meson enarmonios. (os.

Παρανήτη συνημμένων ἐναρμόνιος.

Paranete synemmenon enarmonios.

Παρανήτη διεζυγμένων ἐναρμόνιος.

Paranete diezeugmenon enarmonios.

Παρανήτη ὑπερβολαίων ἐναρμόνιος.

Paranete hyperbolæon enarmonios.

὘ν ὅ τῶ χρωματῶν, οἶδε·

Deinde in chromate, hi :

Λιχανὸς ὑπατῶν χρωματικῆς.

Lichanos hypaton chromaticæ.

Λιχανὸς μέσων χρωματικῆς.

Lichanos meson chromaticæ.

Παρανήτη συνημμένων χρωματικῆς.

Paranete synemmenon chromaticæ.

Παρανήτη διεζυγμένων χρωματικῆς. (ικῆ.

Paranete diezeugmenon chromaticæ. (ce.

Παρανήτη ὑπερβολαίων χρωμα-

Paranete hyperbolæon chromati-

In-

Intervallorum differentia sunt quinque. Nam & magnitudine inter se differunt; & genere; & ut consona à dissonis: deinde ut composita ab incompressis. & tandem ut rationalia ab irrationalibus. Est autem *per magnitudinem differentia*, quā intervallorum quædam sunt majora, quædam minora: ut ditonum, triemitonium, tonus, hemitonium, diesis, dia tessaron, dia pente, dia pason, & similia. *Differentia per genus est*, quā intervallorum alia sunt diatona; alia, chromatica; alia enarmonia. *Differentia per consona & dissona est*, quā intervallorum alia sunt consona; alia, dissona. Consona sunt, dia tessaron, dia pente, dia pason, & similia. Dissona verò, quæ diatessaron consonantia sunt minora, quæque inter consona interponuntur, omnia. Et quidem minora quàm diatessaron sunt; diesis, hemitonium, tonus, triemitonium, ditonum. Inter consona verò; tri-tonum, tetratonum, pentatonum, & similia. Porro consonantia est mixtio duorum sonorum, acuti scilicet & gravis. Dissonantia contrà est in duobus sonis mixtionis fuga. qui cum misceri recusent asperitate quadam aures lædunt. Compositi differentia est, quā intervallorum alia sunt incompressa, alia composita. Incompressa itaque intervalla sunt, quæ à sonis deinceps positos continentur, ut est intervallum ab hypate & parypate comprehensum: item à lichano & hypate meson. Ea-

των ἡ διαστημάτων διαφορά ἐστὶ πέντε. ἢ πὲρ μεγέθους ἀλλήλων διαφέρει. ἢ πὲρ κτ' ἡρώ. καὶ ἢ πὲρ συμφωνίας τῶν διαφώνων, καὶ πὲρ σωῆς τῆς αὐνοῦσας, καὶ πὲρ ῥα τῶν ἀλόγων. ἢ μὲρ οὐκ κτ' τὸ μέγος ἐστὶ, καθ' ὃ αὐ μὲν ἐστὶ μείζονα τῶν διαστημάτων, αὐ δὲ ἐλάττωνα, οἷον δίτονον, τριημιτόνιον, τόνον, ἡμιτόνιον, diesis, διαπασάρων, διαπέντε, διαπασών, καὶ πὲρ ὅμοια. ἢ ἢ κτ' ἡρώ, καθ' ὃ αὐ μὲν ἐστὶν τῶν διαστημάτων διατονικά, αὐ δὲ χρωματικά, αὐ ἢ ἐναρμονία. ἢ δὲ εἰ συμφωνία, καθ' ὃ αὐ μὲν ἐστὶν τῶν διαστημάτων σύμφωνα, αὐ δὲ διάφωνα. σύμφωνά μὲρ οὐκ ἐστὶν, διαπασάρων, διαπέντε, διαπασών, καὶ πὲρ ὅμοια. διάφωνα ἢ πὲρ ἐλάττωνα εἰ διαπασάρων, καὶ πὲρ μετὰ εἰ τῶν συμφωνιών πάντα. ἐλάττωνα μὲρ ἐν ἐστὶ εἰ διαπασάρων, diesis, ἡμιτόνιον, τόνος, τριημιτόνιον, δίτονον. μετὰ εἰ τῶν συμφωνιών, τρίτονον, τετράτονον, πέντετονον, καὶ πὲρ ὅμοια. ἐστὶ ἢ συμφωνία μὲρ, κρεσσὶς δύο φθόγγων, ὅξυπέρ, καὶ βαρυπέρ. διάφωνα δὲ τετραύχον, δύο φθόγγων ἀμείξια, μὴ οἷον πὲρ κρηθῆναι, ἀλλὰ τραχυθῆναι τὸ ἀκρόν. ἢ ἢ εἰ σωῆς ἐστὶ διαφορά, καθ' ὃ αὐ μὲν ἐστὶ τῶν διαστημάτων αὐνοῦσας. αὐ ἢ σωῆς. αὐνοῦσας μὲρ ἐν διαστήματι ἐστὶ, πὲρ τὸν τῶν ἐξ ὅς φθόγγων πειεχόμενα, οἷον ὑπάτης καὶ περυπάτης. καὶ λιχανὸς καὶ ὑπάτης μέσων. ὁ αὐτός

αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δια-
σημάτων. συνήτε δὲ καὶ τὸ τῶν μὴ
ἐξῆς· οἷον μέσης καὶ παρυπάτης, μέσης
καὶ νήτης, παρυπάτης καὶ παύτης.
ἔστι δὲ πῶς καὶ συνήτε καὶ ἀσυν-
ήτε διασημάτων, καὶ διὰ τὸν ἡμιτόνιον μέ-
γας διόνος. τὸ μὲν γὰρ ἡμιτόνιον ἐστὶν
ἐν ἀρμονίᾳ συνήτεον· ἐν δὲ χρωματικῇ
καὶ διατόνῳ ἀσυνήτεον. ὁ τόνος ἐν
μὲν χρωματικῇ συνήτεος, ἐν δὲ δια-
τόνῳ ἀσυνήτεος. τὸ τε ἡμιτόνιον, ἐν
μὲν χρωματικῇ ἀσυνήτεον, ἐν δὲ διατό-
νῳ συνήτεον. τὸ δίτονον ἐν μὲν ἀρμο-
νίᾳ ἀσυνήτεον, ἐν δὲ χρωματικῇ καὶ
διατόνῳ συνήτεον. καὶ διὰ τὸ ἐλάττω εἶ
ἡμιτόνιος πάντες ἐστὶν ἀσυνήτεοι. ὁμοίως
καὶ καὶ μείζων εἶ δίτονος πάντες συν-
ήτεοι. Ἡ δὲ εἰς ῥητὴ καὶ ἀλόγους δια-
φορὰ ἐστὶ, καθ' ἣν τῶν διασημάτων ἃ
μὲν ἐστὶ ῥητὰ, ἃ δὲ ἀλόγια. ῥητὰ μὲν
οὕτως ἐστὶν, ὥν οἰόντ' ἐστὶ καὶ μεγέθη διὰ
διδόναι, οἷον τόνος, ἡμιτόνιον, δίτο-
νον, τρίτονον, καὶ τὰ ὅμοια· ἀλόγια δὲ
καὶ παρὰ τὰς ἀπὸ τῶν ταύτων καὶ μεγέθη
ἐπὶ τὸ μείζον, ἢ ἐπὶ τὸ ἐλάττω, ἀλό-
γῳ πνὴ μεγέθη.

Γένη δὲ ἐστὶ τρία καὶ ποικιλημένα.
πᾶν οὐκ ἔστι μέλος ἢ ποι διατονι-
κόν, ἢ χρωματικόν, ἢ ἐναρμόνιον, ἢ
κοινόν, ἢ μιστόν· ἐκ τῶν. Διατονι-
κόν μὲν οὐκ ἔστι τὸ τῇ διατονικῇ δια-
ρῆσιν χρωματικόν· χρωματικόν δὲ, τὸ τῇ
χρωματικῇ. ἐναρμόνιον δὲ, τὸ τῇ
ἐναρμονίᾳ. κοινόν δὲ τὸ ἐκ τῶν ἐξώ-

dem ratio obtinet in reliquis inter-
vallis. Composita verò sunt, quæ à
sonis non deinceps positis compre-
henduntur: ut à mese & parypate,
mese & nete, paramese & hypate.
Sunt deinde quædā intervalla com-
munia, quæ compositi atque incom-
positi naturam obtinent, sc. ab hemi-
tonio ad ditonum omnia. Quippe
hemitonium in harmonia est compo-
situm: in chromate & diatono in-
compositum. Tonus in chromate est
compositus; in diatono incomposi-
tus. Triemitonium in chromate est
incompositum; in diatono compo-
situm. Ditonum in harmonia est in-
compositum: in chromate & diatono
compositum. Quæ verò sunt hemi-
tonio minora intervalla, omnia sunt
incomposita. ut contra omnia, dito-
no majores, sunt composita. Rationa-
bilis & irrationalis differentia est,
quæ intervallorum alia sunt rationa-
bilis; alia irrationalis. Rationabilia
sunt, quorum magnitudines exhibe-
re possumus: ut tonus, hemitonium,
ditonum, tritonum, & similia. Irra-
tionabilia, quæ hæc magnitudines
variant vel in majus, vel in minus,
magnitudine aliqua irrationali.

Genera sunt tria illa prædicta.
Omnis itaque cantus aut diatoni-
cus erit, aut chromaticus, aut e-
narmonius, aut communis, aut
etiam ex hisce mixtus. Diatonicus
est, qui divisione utitur diatoni-
ca. Chromaticus, qui chromati-
ca. Enarmonius, qui enarmonia.
Communis, qui ex sonis stanti-

B bus

bus est compositus. Mistus, in quo duorum aut trium generum characteres cernuntur : ex. gr. diatoni & chromatis. aut diatoni & harmoniz : aut chromatis & harmoniz. Fiunt autem generum differentiz à sonis mobilibus. Et quidem lichanus movetur in loco, qui saltem capiat tonum. parypate, in loco qui capiat diesin. Est itaque acutissima lichanus, quæ tono distat ab acutiore eorum, qui tetrachordum comprehendunt. Gravissima verò, quæ ditono. Eodem modo gravissima est parypate, quæ distat diesin à graviore eorum, quæ tetrachordum includunt : acutissima verò, quæ distat hemitonio. Color est generis divisio specialis. Sunt verò rationabiles & noti colores sex: harmoniz unus, tres chromatis. diatoni duo. Harmoniz color eadem, qua genus ipsum, divisione utitur. Canitur etiam per diesin, quæ est toni pars quarta, & diesin, priori æqualem, & ditonum incompositum. Porro ex chromaticis divisionibus aliud vocatur chroma molle; aliud fescuplum, aliud tonizum. Et quidem chroma molle canitur per diesin, quæ est toni pars tertia, & diesin illi æqualem, & intervallum incompositum, quod æquale est tono, ejusque dimidio & trienti. Sefqualterum, per diesin, quæ sit sefqualtera enarmoniz diefeos, & diesin priori æqualem, & intervallum incompositum, constans ex septem diesibus, quæcum

των συγκείμενον. μιῆν δὲ, τὸ ἐν ᾧ δύο ἢ τρεῖς χαρακτῆρες ἡμικροὶ ἐμφαίνονται, οἷον διατόνῃ καὶ χρωματῇ, ἢ διατόνῃ καὶ ἀρμονίᾳ, ἢ χρωματῇ καὶ ἀρμονίᾳ, ἢ δὲ διατόνῃ καὶ χρωματῇ καὶ ἀρμονίᾳ. Γίνονται δὲ αἱ τὶ ἡμῶν διαφοραὶ ὡς οὗτοι κινεμένους τὴ φθόγγων. κινεῖται δὲ ἡ μὲν λιχανὸς ἐν τονιαίῳ τόπῳ. ἡ δὲ παρυπάτη, ἐν διεσταίῳ. λιχανὸς μὲν εἶναι οὕτως, ἡ τόνον ἀποτρεχούσης οὐχ ὑπὲρ ἀπέχουσαι τὸ πεντάχορδον περιεχόντων βαρυτάτη δὲ, ἡ δίτονον. Ομοίως δὲ καὶ παρυπάτη ἐστὶ βαρυτάτη μὲν, ἡ δέσιν ἀποτρεχούσης βαρυτέρη τὴ πεντάχορδον περιεχόντων ἀπέχουσαι οὕτως, ἡ ἡμιτόνιον ἀπέχουσαι. χρεῖα δὲ εἰσι ἡμέτεροι εἰδικὴ διαίρεσις. χρεῖα δὲ εἰσι αἱ ῥηταὶ καὶ γνώριμοι ἕξ ἀρμονίας μία, χρωματῇ τρεῖς, διατόνῃ δύο. ἡ μὲν ἐν τῇ ἀρμονίᾳ τῇ αὐτῇ εἰς ἡμέτεροι διαίρεσις καὶ αὐτὴ κέχρηται μελωδεῖται γὰρ καὶ δέσιν τὸ πεντατημόριον τόνα, καὶ δέσιν τὴν ἴσην, καὶ δίτονον ἀσώμετον. Τῶν δὲ χρωματικῶν διαίρεσεων τὸ μὲν καλεῖται μαλακὸν χρῶμα, τὸ δὲ ἡμιόλιον, τὸ δὲ τονιαῖον. Τὸ μὲν εἶναι μαλακὸν χρῶμα μελωδεῖται καὶ δέσιν τὴν τριτημόριον τόνα, καὶ δέσιν τὴν ἴσην, καὶ ἴσον τόνῳ καὶ τῷ ἡμίσῳ καὶ τρίτῳ, ἀσώμετον διάστημα. τὸ δὲ ἡμιόλιον, κατὰ δέσιν, ἡμιέλιον τῇ ἐναρμονίᾳ δέσεως, καὶ θέσιν τὴν ἴσην, καὶ ἐπὶ δὲ δέσεων πεντατημορίων ἀσώ-

ἀσυνήγητον διάστημα. τὸ δὲ πονιαῖον
 χρώμα τῇ αὐτῇ τῷ γένει κέχρηται
 χρώμα. μελωδεῖται γὰρ πρὸς ἡμιόλιον,
 καὶ ἡμιόλιον, καὶ τριημιόλιον. κέκλι-
 νται ὅτι πρὸς εἰρημένα χρώματα ἀπὸ τῶν
 ἐνυπαρχόντων αὐτοῖς πυκνῶν. τὰ, πε-
 γὰρ πονιαῖον ἀπὸ τῷ ἐνυπαρχόντι
 αὐτῷ πρὸς συνήσεως τόνου. καὶ ἡμιό-
 λιον, ἀπὸ τῷ ἐνυπαρχόντων αὐτῷ διέ-
 σεων, ἡμιολίων τῷ ἐναρμονίαν διέ-
 σεων. μαλακὸν ὅτι ἐλάττω πυκνῶν,
 ὡσαύτως καὶ χρώμα, ἐπειδὴ τὸ ἐν
 αὐτῷ πυκνὸν χρώμα ἀνέπαυτε καὶ ἐκ-
 λύεται. Τῶν ὅτι διατονικῶν διαιρέσεων
 τὸ μὲν, διατόνον μαλακὸν καλεῖται.
 τὸ ὅτι, σπυτόνον. ἡ μὲν οὖν τῷ μαλακῷ
 διατόνῳ χρώμα μελωδεῖται πρὸς ἡμιό-
 λιον, καὶ τριῶν διέσεων ἀσυνήγητον διά-
 στήμα, καὶ πρὸς πέντε διέσεων ὁμοίως
 ἀσυνήγητον διάστημα. ἡ δὲ τῷ σπυτόνῳ
 διατόνῳ τῇ αὐτῇ τῷ γένει ὁπτικῶν ἐν
 διαιρέσει. μελωδεῖται γὰρ καθ' ἡμι-
 τόνιον, καὶ τόνον, καὶ τόνον. δέκνυν-
 νται διὰ καὶ ἀριθμῶν αἱ χροαὶ τῷ τρόπῳ
 τῶν. ὑποτίθεται γὰρ ὁ τόνος εἰς
 δωδεκά πνα ἐλάττω μέρη διαιρέ-
 μη, ὧν ἕκαστον δωδεκαῖον μέρος
 τόνου καλεῖται. ἀναλόγως ὅτι τῷ τόνῳ
 καὶ πρὸς λοιπὰ διαστήματα. τὸ μὲν γὰρ
 ἡμιόλιον εἰς ἕξ δωδεκαῖον μέρη. ἡ δὲ
 διέσις, ἡ μὲν πενταῖον μέρος, εἰς τρία.
 ἡ ὅτι τριημιόλιον, εἰς πέντε. ὅλον
 δὲ τὸ διὰ πέντε εἰς τρία μέρη. ἡ
 μὲν οὖν ἀρμονία μελωδεῖται πρὸς

quælibet sit toni pars quarta. To-
 nizum chroma eodem, quo genus,
 utitur colore. Quippe canitur per
 hemitonium, & hemitonium, &
 triemitonium. Atque hæc sic ex-
 plicata chromata appellationes ha-
 bent ab iis, quæ ipsis insunt, spif-
 fis. Tonizum enim appellatur ab
 eo, qui in ipso est per compositio-
 nem, tono. & sesquialterum, à die-
 sibus, quæ in ipso sunt, sesculis
 diesum enarmoniarum. Eodem
 modo chroma spissi minimi molle
 dicitur, quoniam, quod in ipso est,
 spissum remittitur, & tantum non
 planè enervatur. Diatonicarum di-
 visionum alia nuncupatur diato-
 num molle; alia, syntonum. Diato-
 ni mollis color canitur per hemi-
 tonium, & per trium diesum in-
 compositum intervallum, & per
 quinq; diesum similiter incompo-
 situm intervallum. Diatoni synto-
 ni color communem habet cum suo
 genere divisionem. Canitur enim
 per hemitonium, & tonum, & to-
 num. Sed & in numeris monstnan-
 tur illi colores, hoc modo: Sup-
 ponitur tonus in minimas duode-
 cim partes divisus, quarum quæ-
 libet duodecima pars toni appel-
 latur. atque eadem ratione, qua
 tonus, reliqua dividuntur interval-
 la. nempe hemitonium in sex par-
 tes duodecimas. Dies quadranta-
 lis in tres. Dies trientalis in qua-
 tuor. Totum diatessaron in tri-
 ginta. Harmonia itaque canetur
 per magnitudinem trium partium

duodecimarum, & trium, & viginti quatuor. Chroma molle per magnitudinem quatuor partium duodecimarum, & quatuor, & viginti duarum. Sesquialterum chroma per magnitudinem partium duodecimarum quatuor semis, & quatuor semis, & viginti unius. Tonium chroma per sex, & sex, & octodecim. Diatonum molle per sex, & novem, & quindecim. Syntonum per sex, & duodecim, & duodecim.

Syſtematum differentia sunt ſeptem, quarum quatuor eadem ſunt, quæ in intervallis conſiderantur. nimirum, *differentia per magnitudinem*; *per genus*; *item differentia conſoni & diſſoni*; *tum rationabilis & irrationabilis*. Tres verò ſunt peculiareſ ſyſtematum differentia. nempe, *ordine procedenti & præpoſiti*; *Conjuncti & diſjuncti*; *Immutabilis & mutabilis*. Magnitudine igitur differunt majora ſyſtemata à minoribus: ut diapafon à tritono, aut diapente, aut diateſſaron, aut ſimilibus. *Genere differunt* Diatonica ab Enarmoniis aut Chromaticis. aut Chromatica aut Enarmonia à cæteris. *Conſoni differentia*, ut quæ à conſonis ſonis continentur, differunt ab iis, quæ à diſſoniſ. Conſona verò ſyſtemata in immutabili ſyſtemate ſunt ſex. quorum minimum eſt diateſſaron, tonorum duorum ſemis, cujuſmodi eſt ab hypate hypaton ad hypaten meſon. Alterum eſt diapente, to-

τριῶν δωδεκατημορίων μέγεθος, καὶ τριῶν, ἑξῆς τεσσάρων. τὸ ἥ μαλακὸν χρωμα, καὶ τεσσάρων, καὶ τεσσάρων, καὶ εἰκοσιδυοῖν. τὸ δὲ ἡμίλιον χρωμα καὶ τεσσάρων ἡμισυ, καὶ τεσσάρων ἡμισυ, καὶ εἰκοσιενός. τὸ ἥ τονιαῖον χρωμα, καὶ ἑξ, καὶ ἑξ, καὶ ἑκατοκαίδεκα. τὸ ἥ μαλακὸν διάτονον, καὶ ἑξ, καὶ ἐννέα, καὶ δεκαπέντε. τὸ ἥ συτόνον καὶ ἑξ, καὶ δώδεκα, καὶ δώδεκα.

Τῶν ἥ συστηματῶν διαφοραὶ εἰσιν ἑπτά. τέσσαρες μὲν αἱ αὐταὶ τοῖς διασημασιν, ἥτις καὶ μέγεθος, καὶ ἡ καὶ γένος, καὶ ἡ ἑξ συμφώνως καὶ διαφώνως, καὶ ἡ ἑξ ῥήθς καὶ ἀλόγως. τρεῖς δὲ ἰδία τῶν συστηματῶν διαφοραὶ εἰσιν, ἡ ἑξ ἑξ, καὶ ἡ ἑξ ὑπερβαλὺς, καὶ ἡ τὴν συνημιμῶς καὶ διεξωγμῶς, καὶ ἡ τὴν ἀμετέβολου καὶ ἐμμετέβολου. μεγέθη μὲν οὖν διαφέρει τὰ μείζων συστήματα τῶν ἐλαττόνων, καθάπερ τὸ διάπασων ἑξ τριόνων, ἡ διάπέντε, ἡ διάτεσσάρων, ἡ τὴν ὁμοίων. Γένος δὲ τὰ διατονικά τῶν ἐναρμονίων, ἡ χρωματικῶν. ἡ τὰ χρωματικά ἡ ἐναρμόνια τῶν λοιπῶν. Τῇ δὲ τὴν συμφώνως διοίσει τὰ ὑπὸ τῶν συμφώνων φθόγγων περιεχόμενα τῶν διαφώνων. σύμφωνα δὲ εἰσιν ἐν τῷ ἀμετέβολου συστήματι ἑξ. ἐλάττωον μὲν τὸ διάτεσσάρων, τόνων δύο ἡμίσεως, οἷον ἐστὶ τὸ ἀπὸ ὑπάτης ὑπαίων ὅτι ὑπάτῳ μέσων. ὁδύπερον ἥ τὸ διάπέντε, τὸ

των τετρῶν ἡμίσεως· οἷόν ἐστι τὸ δὸπὸ
 προσλαμβανομένης ὅππῃ ὑπάρτῃ μί-
 σων. τετρῶν ἢ τὸ διὰ πασῶν, τόνων ἑξ.
 οἷόν ἐστι τὸ δὸπὸ προσλαμβανομένης
 ὅππῃ μίσιλῳ. πέμπτον ἢ τὸ διὰ πασῶν
 καὶ διὰ πασάρων, τόνων ἐκτὼ ἡμίσεως·
 οἷόν ἐστι τὸ δὸπὸ προσλαμβανομένης
 ὅππῃ νήτῳ σωημιδίων, ἢ ὡδανήτῳ
 διεζυγμίων διὰ πέντε. πέμπτον ἢ τὸ
 διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε, τόνων ἐννέα
 ἡμίσεως· οἷόν ἐστι τὸ δὸπὸ προσλαμ-
 βανομένης ὅππῃ νήτῳ διεζυγμίων.
 ἕκτον ἢ τὸ δις διὰ πασῶν, τόνων δώ-
 δεκα· οἷόν ἐστι τὸ δὸπὸ προσλαμβανο-
 μένης ὅππῃ νήτῳ ὑπερβολαίων. τὸ ἢ
 σωημιδίων καλὰ μέτρον σύστημα προ-
 εἰσι μέχρι πέταρι συμφώνη. πρώτον
 γὰρ αὐτῶν τὸ διὰ πασάρων. δεύτερον,
 τὸ διὰ πέντε. τρίτον, τὸ διὰ πασῶν.
 τέταρτον, τὸ διὰ πασῶν καὶ διὰ πασά-
 ρων. πέμπτον, τὸ διὰ πασῶν καὶ διὰ
 πέντε. ἕκτον, τὸ δις διὰ πασῶν. Ὅ· ἢ τῇ
 φωνῇ τόπῳ (αὐξέ) μέχρι τῆς ὀγδόης
 συμφώνη, ὅπερ ἐστὶ δις διὰ πασῶν καὶ
 διὰ πασάρων, καὶ δις διὰ πασῶν καὶ
 διὰ πέντε. διάφωνα δέ ἐστι, πᾶσι ἐλάτ-
 τω τῶν διὰ πασάρων, καὶ μετὰ τὴν
 τῶν εἰρημίων συμφώνων πάντα. Γί-
 νεται δὲ καὶ σχήματα τῶν αὐτῶν μετέ-
 θης ὡς τῶν αὐτῶν ἀσυνήτων συγκαί-
 μεθα, ὡς ἀριθμῶν, εἰς ἡ πέντε αὐτῶν
 ἀλλοίωσιν λάβοι, ἐνυπάρχοντός τι-
 νος ἀνομοίᾳ. πᾶ γὰρ ἐξ ἴσων πέν-
 των, ἢ ὁμοίων σχημάτων, ἀλλοίωσαν

norm trium semis : ut est à pro-
 lambanomeno ad hypaten meson.
 Tertium est dia pason, tonorum
 sex. quale est à proslambanomeno
 ad meson. Quartum, dia pason & dia
 tessaron, tonorum octo semis : vel
 uti est à proslambanomeno ad ne-
 ten synemmenon, aut paraneten
 diezeugmenon diatonon. Quint-
 tum, diapason & diapente, tonorum
 novem semis. cuiusmodi est à pro-
 lambanomeno ad neten diezeugme-
 non. Sextum, bis diapason, tonorum
 duodecim : cuiusmodi est à pro-
 lambanomeno ad neten hyperbo-
 lzon. Coniunctarum quod vocatur
 systema progreditur ad quartum sy-
 stemata consonum. Primum enim
 ipsorum est diatessaron. Alterum,
 diapente. Tertium, diapason. Quar-
 tum, diapason & diatessaron. Quint-
 tum, diapason & diapente. Sextum,
 bis dia pason. Vocis autem locus au-
 geri potest ad octavum usque syste-
 mata consonum, quod est, adiectis
 duobus ; nimirum bis dia pason &
 dia tessaron, & bis dia pason &
 dia pente. Diffona vero sunt, tum
 quæ minora sunt quam diatessaron,
 tum, quæ inter dicta consona inter-
 jiciuntur, omnia. Porro unius ejus-
 demque magnitudinis quoque exi-
 stunt figuræ, ex iisdem incomposi-
 tis, & numero æqualibus, constitui-
 ta, si nimirum ordo ipsorum varie-
 tur, & jam ante adsit aliquod diffi-
 mile. Neque enim, quæ ex æqua-
 libus inter se omnibus, vel simili-
 bus, constant intervallis, ullam va-

rietatem admittunt. Quare dia tef-
faron species sunt tres. Prima, quæ
à barypynis comprehenditur; cu-
jusmodi est ab hypate hypaton ad
hypaten meson. Altera, quæ à me-
sopynis continetur; ut est à pa-
rypate hypaton ad parypaten me-
son. Tertia, quæ ab oxypynis
includitur; ut à lichano hypaton
ad lichanon meson. Atque ita in
Harmonia ac Chromate, spissi ra-
tione habita, figuræ consonorum
sumuntur: In Diatono verò spif-
sum non reperitur. Hoc quippe ge-
nus in hemitonio dividitur & to-
nos. ita ut in diateffaron concentu
hemitonium sit unum, toni verò
duo. Similiter in diapente, hemi-
tonium unum, toni tres. In dia-
pason item, hemitonia duo, toni
quinque. Respectu verò ad hemi-
tonia habito, figuras illas contem-
plamur. Hinc prima diateffaron
species est, cujus hemitonium, in-
fra tonos, loco est gravissimo. Al-
tera, cujus hemitonium est loco
medio. Tertia, cujus hemitonium
primum est in acumine. Atque
hæc eodem modo se habent in re-
liquis generibus, ab iisdem sonis
ad eosdem. Diapente habet qua-
tuor species. Prima, quæ à bary-
pynis continetur, cujus tonus
primus est in acumine. estque ab
hypate meson ad parameson. Al-
tera, quæ à mesopynis compre-
henditur, cujus tonus secundo
loco est in acumine. Est verò à
parypate meson ad triten diezu-

ἐ' ποιῇ. ἔ' μὲν οὖν διὰ πωσάρων τρεῖς
ἐστὶν εἶδη. πρῶτον μὲν τὸ ὑπὸ βαρυ-
πύκνων παρειαχόμενον, οἷον ἐστὶ τὸ δὸπὸ
ὑπάτης ὑπαίων ὅτι ὑπάτιω μέσων.
δύπερον τὸ ὑπὸ μεσοπύκνων παρειαχό-
μενον, οἷον ἐστὶ τὸ δὸπὸ περυπάτης ὑπα-
ίων ὅτι περυπάτιω μέσων. τρίτην δὲ
τὸ ὑπὸ ὀξυπύκνων παρειαχόμενον οἷον
ἐστὶ τὸ δὸπὸ λιχανῆς ὑπαίων, ὅτι λιχα-
νὸν μέσων. ἐν μὲν οὖν ἀρμονίᾳ καὶ
χρῶματι πρὸς τὴν ἔ' πυκνὴν χάσιν πᾶς
χήματι τ' συμφώνων λαμβάνεται.
ἐν δὲ διατόνῳ ὅτι πυκνὴ ἔ' γίνεται.
διαρρίπτει δὲ τὸ γῆρ' τῆς εἰς ἡμιό-
νια καὶ τόνους. ὑπάρχει ἡ ἐν τῇ διὰ πω-
σάρων συμφωνία ἡμιόνιον μὲν ἐν, τό-
νοι ἡ δύο. ὁμοίως ἡ καὶ τῷ διὰ πέντε,
ἡμιόνιον μὲν ἐν, τόνοι ἡ τρεῖς. ἐν δὲ
τῷ διὰ πωσῶν ἡμιόνια μὲν δύο, τό-
νοι δὲ πέντε. πρὸς ἡ τὴν τ' ἡμιονίων
χάσιν πᾶς χήματα θεωρεῖται. ἔ' ἐν διὰ
πωσάρων πρῶτον μὲν ἐστὶν εἶδος, ἔ' τὸ
ἡμιόνιον ὅτι πᾶς βαρὺ τ' τόνων καὶται.
δύπερον ἡ, ἔ' μέσων ἔ' τόνους. τρίτην, ἔ'
πρῶτον ὅτι τὸ ὀξύ τ' τόνων. ἔ' χ' ἡ καὶ
παῦτα ὁμοίως τοῖς λοιποῖς τοῖς γῆρεσιν
δὸπὸ τ' αὐτῶν φθόγγων ὅτι εἶν' αὐ-
τῆς. τῆς ἡ διὰ πέντε πωσαρὰ ἐστὶ χή-
ματα. πρῶτον μὲν τὸ ὑπὸ βαρυπύ-
κνων παρειαχόμενον, ἔ' πρῶτος ὁ τόνος
ὅτι τὸ ὀξύ. ἐστὶ ἡ δὸπὸ ὑπάτης μέσων
ὅτι παρειαχόμενον. δύπερον ἡ, τὸ ὑπὸ
μεσοπύκνων παρειαχόμενον, ἔ' δύπε-
ρος ὁ τόνος ὅτι τὸ ὀξύ. ἐστὶ ἡ δὸπὸ πε-
ρυπά-

ρυπά-

ἀνὰ πέντε μέσων ὅππῃ τριτὴν διεζυγ-
 γμμένων. τριτὴν ἢ τὸ ὑποὸ ὀξυπύκνων
 παειχομένον, ἢ τριτὴν ὁ τόνος ὅππῃ
 τὸ ὀξύ. ἐστὶ δὲ ἀπὸ λιχανῆς μέσων ὅππῃ
 ὡς ἀνήτῳ διεζυγμμένων. πέμπτην ἢ
 τὸ ὑποὸ βαρυπύκνων παειχομένον, ἢ
 πέμπτην ὁ τόνος ὅππῃ τὸ ὀξύ. ἐστὶ δὲ
 ἀπὸ μέσων ὅππῃ νήτῳ διεζυγμμένων, ἢ
 ἀπὸ παρσλαμβανομένων ὅππῃ ὑπάτῳ
 μέσων. ἐν δὲ διατόνῳ πρῶτον μὲν ἐστὶ
 ἁρμόγια, ἢ πρῶτον τὸ ἡμιτόνιον ὅππῃ τὸ
 βαρὺ. δεύτερον δὲ, ἢ πρῶτον ὅππῃ τὸ
 ὀξύ. τριτὴν, ἢ δεύτερον ὅππῃ τὸ ὀξύ.
 τέταρτην, ἢ τριτὴν ἐπὶ τὸ ὀξύ. Τῇ δὲ
 διαπασῶν εἶδη ἐστὶν ἐπὶ ἅ. πρῶτον μὲν,
 τὸ ὑποὸ βαρυπύκνων παειχομένον, ἢ
 πρῶτον ὁ τόνος ἐπὶ τὸ ὀξύ. ἐστὶ δὲ ἀπὸ
 ὑπάτης ὑπαίῳ ἐπὶ ὡς ἀμείνων. ἐκα-
 λῆτο ἢ ὑποὸ τῶν δεχαίων μιζολύδιον.
 δεύτερον ἢ, τὸ ὑποὸ μεσοπύκνων παει-
 χομένον, ἢ δεύτερον ὁ τόνος ἐπὶ τὸ
 ὀξύ. ἐστὶ δὲ ἀπὸ παρυπαίτης ὑπαίῳ ἐπὶ
 τρίτῳ διεζυγμένων. ἐκαλῆτο δὲ
 λύδιον. τριτὴν, τὸ ὑποὸ ὀξυπύκνων πα-
 ειχομένον, ἢ τριτὴν ὁ τόνος ἐπὶ
 τὸ ὀξύ. ἐστὶ δὲ ἀπὸ λιχανῆς ὑπαίῳ ἐπὶ
 ὡς ἀνήτῳ διεζυγμένων. ἐκαλῆτο
 ἢ φρυγίον. τέταρτην, τὸ ὑποὸ βαρυ-
 πύκνων παειχομένον, ἢ τέταρτην ὁ
 τόνος ἐπὶ τὸ ὀξύ. ἐστὶ δὲ ἀπὸ ὑπάτης
 μέσων ἐπὶ νήτῳ διεζυγμένων. ἐκα-
 λῆτο ἢ δώριον. πέμπτην, τὸ ὑποὸ με-
 σοπύκνων παειχομένον, ἢ πέμπτην ὁ
 τόνος ἐπὶ τὸ ὀξύ. ἐστὶ δὲ ἀπὸ παρυπαί-

gmenon. Tertia, quæ ab oxypy-
 cnis continetur, cujus tertius ab
 acumine est tonus; ut à lichano
 meson ad paraneten diezeugme-
 non. Quarta, quæ barypyncnis rur-
 sus includitur, cujus quartus ab
 acumine est tonus. Est verò à
 mese ad neten diezeugmenon: aut
 à proslambanomeno ad hypaten
 meson. At verò in Diatono pri-
 ma diapente species est, cujus
 hemitonium primum est in gra-
 vi. Altera, cujus primum in acu-
 mine. Tertia, cujus secundum in
 acumine. Quarta, cujus tertium
 in acumine. Porro diapason spe-
 cies sunt septem. Prima, quæ à ba-
 rypyncnis continetur, cujus pri-
 mus tonus est in acumine. est-
 que ab hypate hypaton ad para-
 mesen. A veteribus vocabatur
 Mixolydia. Altera, quæ compre-
 henditur à mesopyncnis, cujus to-
 nus secundo loco est in acumine.
 ut à parypate hypaton ad triten
 diezeugmenon. Vocabatur ab iis-
 dem Lydia. Tertia, quæ ab oxy-
 pyncnis; cujus tertius ab acumine
 est tonus. Est verò à lichano hy-
 paton ad paraneten diezeugme-
 non. Vocabatur Phrygia. Quar-
 ta, quæ rursus à barypyncnis com-
 prehenditur; cujus quartus ab a-
 cumine est tonus. estque ab hy-
 pate meson ad neten diezeugme-
 non. Vocabatur Doria. Quinta,
 quæ à mesopyncnis; cujus quin-
 to ab acumine loco est tonus. ut
 à parypate meson ad triten hy-
 per-

perbolæon. Vocabatur Hypolydia. Sexta, quæ ab oxypycnis, cujus sextus ab acumine est tonus, ut à lichano meson ad paraneten hyperbolæon. Vocabatur Hypophrygia. Septima, quæ à barypycnis continetur, cujus primus tonus loco est gravissimo. Est verò à mese ad neten hyperbolæon; aut à proslambanomeno ad mesen. Vocabatur Communis & Locrensis & Hypodoria. At in Diatono prima est diapasen species, cujus primum hemitonium est in gravi, quartum verò ab acumine. Altera, cujus tertium est in gravi, primum in acumine. Tertia, cujus secundum in utramque partem. Quarta, cujus primum in gravi, tertium in acumine. Quinta, cujus quartum in gravi, primum in acumine. Sexta, cujus tertium in gravi, secundum in acumine. Septima, cujus secundum est hemitonium in gravi, tertium in acumine. Sunt verò hæ species ab iisdem sonis, à quibus in Harmonia & Chromate incipiebant, ad eosdem; appellanturque iisdem nominibus. *Rationabilis atque irrationalis differentia* different systemata, illa quæ ex rationabilibus constituuntur, ab iis quæ ex irrationalibus. Quæ enim rationabilia, sunt ex rationabilibus. ut contra, quæ rationabilia, ex irrationalibus. *Ordinati atque præpositi differentia* different systema-

της μέσων ἐπὶ τρίτῳ ὑπερβολαίων. ὀκταῖτον ἢ ὑπολύδιον. ἑκλόν, τὸ ἀπὸ ὀξυπύκνων παρειχόμενον, ἢ ἐκλόν ὁ τόνος ἐπὶ τὸ ὀξύ. ἔστι ἢ ἀπὸ λιχανῶς μέσων ἐπὶ παρηνήτην ὑπερβολαίων. ὀκταῖτον ἢ ὑποφρυγιον. ἑξοκτον, τὸ ἀπὸ βαρυπύκνων παρειχόμενον, ἢ πρῶτον ὁ τόνος ἐπὶ τὸ βαρύν. ἔστι ἢ ἀπὸ μέσης ἐπὶ νήτην ὑπερβολαίων, ἢ ἀπὸ προσλαβανομένης ἐπὶ μέσην. ὀκταῖτον διὲ κοινὸν καὶ λοκρεσὶ, καὶ ὑποδώριον. ἐν δὲ τῷ διατόνῳ πρῶτον μὲν ἐστὶν ἑδόνος ἢ διαπυσῶν, ἢ πρῶτον μὲν ἐπὶ τὸ βαρύν, πέταρον ἢ ἐπὶ τὸ ὀξύ, ἔστι τὸ ἡμίονιον. δάπερον ἢ ἢ τρίτον μὲν ἐπὶ τὸ βαρύν, πρῶτον ἢ ἐπὶ τὸ ὀξύ. τέτατον διὲ, ἢ δάπερον ἐφ' ἑκάπερα. πέταρον διὲ, ἢ πρῶτον μὲν ἐπὶ τὸ βαρύν, τέτατον δὲ ἐπὶ τὸ ὀξύ. πέμπτον δὲ, ἢ πέταρον μὲν ἐπὶ τὸ βαρύν, πρῶτον δὲ ἐπὶ τὸ ὀξύ. ἑκλόν ἢ, ἢ τρίτον μὲν ἐπὶ τὸ βαρύν, δάπερον διὲ ἐπὶ τὸ ὀξύ. ἑξοκτον διὲ, ἢ δάπερον μὲν ἐπὶ τὸ βαρύν, τρίτον ἢ ἐπὶ τὸ ὀξύ. ἔστι διὲ πᾶσι ἀπὸ τῶν αὐτῶν φθόγγων ἐπὶ ὅσων αὐλῆς, καὶ ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἀρμονίᾳ καὶ ἢ χρωμάτιον, καὶ ὀκταῖτο τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι. Τῇ ἢ τῇ ῥῆσιν καὶ ἀλόγῳ διαφορά διόσις συστήματα, ὅσα ἐκ ῥητῶν διαστημάτων φύνεσθαι, τῇ ἐξ ἀλόγων. ὅσα μὲν γὰρ ῥῆσιν ἐκ ῥητῶν ἐστὶν ὅσα ἢ ἀλόγα, ἐξ ἀλόγων. Τῇ διὲ τῇ ἐξῆς καὶ ὑπερβολῇ διαφορά διόσις συστήμα-

σήματα, πὰ ἀπὸ τῶν ἐξῆς φθόγγων
μελωδία, τῇ δὲ ὑπερβολαίων. Τῇ
ἢ τῇ σσημιμύς κὶ διεζυγμύς ἀφα-
φορᾷ διοίσῃ συστήματα, ὅσα ἀπὸ τῇ
σσημιμύων τετραχόρδων πλὴν σῶ-
θῃσιν ἐχθί, τῶν ἀπὸ τῇ διεζυγμύων.
ἔστι δὲ σῶαφὴ μὲν, δύο τετραχόρ-
δων, ἐξῆς μελωδωμένων, ὁμοίων κτ'
αἰμα, φθόγγῳ κρινός. ἀλλάζουσι
δὲ ἐστὶ δύο τετραχόρδων, ἐξῆς μελω-
δωμένων, ὁμοίων κτ' αἰμα, πόνῳ
ἀνὰ μέσον. εἰσὶ ἢ αἱ πᾶσαι σῶαφαί
τρεῖς· μέση, ὀξύτατη, βαρυτάτη. κὶ
ἔστι βαρυτάτη μὲν, ἢ ἐκ τῇ ὑπαίων
καὶ μέσων τετραχόρδων. κρινός ἢ αὐτὰ
σῶαφὴ φθόγγῳ, ὑπαίτη μέσων.
μέση δὲ ἐστὶ σῶαφὴ, ἐκ τῇ μέσων κὶ
σσημιμύων. κρινός δὲ αὐτὰ σῶαφὴ
φθόγγῳ μέση. ὀξύτατη δὲ ἐστὶ σῶ-
αφὴ ἐκ τῇ διεζυγμένων καὶ ὑπερ-
βολαίων. κρινός δὲ αὐτὰ σῶαφὴ
φθόγγῳ, νήτη διεζυγμένων. ἀλλά-
ζουσι δὲ ἐστὶ μία ἐκ τῇ μέσων κὶ διε-
ζυγμένων. κρινός ἢ αὐτὰ ἀλλάζου-
σιν τόνῳ, ὁ μετὰ δὲ μέσης κὶ πα-
ραμέσης. πλεία δὲ ἐστὶ συστήματα δύο,
ὧν τὸ μὲν ἑλαττον, τὸ δὲ μείζον. καὶ
ἐστὶ τὸ μὲν ἑλαττον κτ' σῶαφὴ, ὅπο
προσλαμβανομένη ἐπὶ νήτῳ σσημι-
μύων. ὑπαίτη ἢ ἐν αὐτῇ τετραχόρ-
δα τρία σσημιμύα τὰδε· ὑπαίων,
μέσων, σσημιμύων. καὶ τόνῳ ὅπο
προσλαμβανομένη ἐπὶ ὑπαίτῳ
ὑπαίων. συμφώνῳ δὲ ὁρίζεται τῷ

ta, illa quæ per deinceps positos so-
nos canuntur, ab iis quæ per non
proximos. *Conjuncti atque disjuncti*
differentia different systemata, il-
la quæ ex conjunctis tetrachordis
composita sunt, ab iis quæ ex dis-
junctis. Est verò conjunctio, duo-
rum tetrachordorum, deinceps
modulorum, ac specie similium,
sonitus communis. Hinc disjun-
ctio est, duorum tetrachordorum,
deinceps modulorum ac specie
similium, tonus intermedius. Sunt
autem in universon conjunctioes
tres: media, acutissima, gravissima.
Gravissima est ex hypaton tetra-
chordo & meson. Communis verò
sonus ea conjungit hypate meson.
Media conjunctio est, ex tetrachor-
do meson & synemmenon. quæ jun-
git communis sonus mese. Acutis-
sima denique conjunctio est, ex te-
trachordo diezeugmenon & hy-
perbolæon. quæ communis copu-
lat sonus, nete diezeugmenon. Dis-
junctio una est, ex tetrachordo
meson & diezeugmenon. Com-
munis verò tonus illa disjungit,
qui est inter mesen & paramesen.
Porro perfecta sunt systemata duo.
quorum alterum minus est, alte-
rum majus. Ac minus quidem est
per conjunctionem, à proslamba-
nomeno ad neten synemmenon.
Sunt verò in eo tria hæc tetrachor-
da conjuncta, hypaton; meson,
synemmenon. Præterea tonus à
proslambanomeno ad hypaten hy-
paton. Finitur denique consonantiâ

C

dia-

diapafon & diateffaron. Majus verò est per disjunctionem, à proflambanomeno ad ncten hyperbolæon. in quo sunt quatuor tetrachorda, quorum bina à binis disjuncta, inter se verò conjuncta; nim. hypaton, & meson; & diezeugmenon, & hyperbolæon. & insuper toni duo. tum qui à proflambanomeno est ad hypaten hypaton, tum qui à mese ad paramesen. Includitur autem concentu bis diapafon. Cum verò quinque sint tetrachorda in systemate immutabili, quod ex binis perfectis constat, bina quidem utrique perfectorum sunt communia, hypaton scilicet & meson: propria verò, conjuncto quidem tetrachordum synemmenon: Disjuncto verò, tetrachordum diezeugmenon & hyperbolæon. *Immutabilis ac mutabilis differentiâ* distabunt, quæ ut simplicia systemata differunt à non simplicibus. Simplicia sunt, quæ modulatam seriem uni mese aptam habent: duplicia, quæ duabus: triplicia, quæ tribus: multiplicita, quæ pluribus. Est verò *mese*, potestas soni, cui in disjunctione quidem accidit, acumen versus, tonum habere in compositum, si systema omni affectione careat; versus grave verò, ditonum, idque vel compositum, vel incompositum: in conjunctione verò, cui inter tria tetrachorda conjuncta contingit, aut medii esse acutissimum; aut acutissimi, gravissimum.

Διὰ πασῶν καὶ διὰ ποσάρων· τὸ δὲ μείζον ἐστὶ καὶ διὰζώξιν, ἀπὸ προσλαμβανομένους ἐπὶ νήτῳ ὑπερβολαίων. ὑπέρχεται ὅ ἐν αὐτῷ περὶ χορδα μὲν ποσάρων, διὰ δυοῖν διεζωγμένα, ἀλλήλοις ὅ σπημμένα, τό, τε ὑπέρτων, καὶ μέσων, καὶ διεζωγμένων, καὶ ὑπερβολαίων. καὶ ἐπὶ τόνοι δύο· ὁ, τε ἀπὸ προσλαμβανομένους ἐπὶ ὑπέρτῳ ὑπέρτων, καὶ ὁ ἀπὸ μέσης ἐπὶ ὠξυμέσῳ. συμφώνῳ δὲ ὁρίζεται τῷ δις διὰ πασῶν. πέντε δὲ ὄντων τετραχορδῶν ἐν τῷ ἀμετάβολῳ συστήματι, ὁπρὲς ἐστὶν ἐξ ἀμφοῖν πλείοιν σῶψτον, τὰ μὲν δύο κείνα ἐστὶν ἑκατέρῳ τῷ πλείων, τό, τε ὑπέρτων καὶ μέσων· ἴδια ὅ, τὰ μὲν καὶ σωμαφῶ, τὸ τῶν σπημμένων. ὅ καὶ διὰζώξιν, τὸ τῷ διεζωγμένων, καὶ τὸ τῷ ὑπερβολαίων. τῇ δὲ τῷ ἀμετάβολῳ καὶ ἐμμετάβολῳ διοίσῃ, καθ' ἡν διὰφέρει τὰ ἀπὸ αὐτοῦ συστήματα τῷ μὴ ἀπὸ τῶν. ἀπὸ αὐτοῦ οὐκ ἐστὶ τὰ πρὸς μίαν μέσῳ ἡρμωμένα· διπλᾶ ὅ, τὰ πρὸς δύο· τριπλᾶ δὲ τὰ πρὸς τρεῖς· πολλαπλάσια δὲ τὰ πρὸς πλείονας. ἐστὶ δὲ μέση φθόγγος δυνάμεις, ἥ συμβέβηκεν καὶ μὲν διὰζώξιν, ὅτι μὲν τὸ ὅξυ, τόνον ἔχειν ἀσώψιον, ἀπαθῆς ὄν· ὅ συστήματι. ὅτι ὅ τὸ βαρὺ, δίτονον, ὅ τῷ σῶψτον ἢ ἀσώψιον. καὶ δὲ σωμαφῶ, ὅ συμβαίνει τριῶν περὶ χορδῶν σπημμένων, ἥτοι τῷ μέσῳ ὅξυτάτῳ εἶναι, ἢ τῷ ὅξυτάτῳ, βαρυτάτῳ.

ἀπὸ

ἀπὸ ἧς τῆς μέσης καὶ τῶν λοιπῶν φθόγων αἱ διωάμεις γνωρίζονται. τὸ γὰρ πῶς ἔχει ἕκαστος αὐτῶν πρὸς τὴν μέσῳ φανερώς γίνεται.

Τὴν οὖν λέγεται τετραχῶς. καὶ γὰρ ὡς φθόγγος, καὶ ὡς διόσημα, καὶ ὡς τόπος φωνῆς, καὶ ὡς πάσις. ὅππῃ μὲν οὖν τῆς φθόγγου χρωμάτων τῷ ὀνόματι οἱ λέγοντες ἐπιστατοὶ τὴν φόρμιγγα, καθάπερ Τέρπανδρος καὶ Ἴων. οἱ μὲν γὰρ φησιν,

Ἡμεῖς τοι τετραχρῶν διποτέρωντες
αἰοῖδ' αὖ,

Ἐπιδιόνω φόρμιγγι νέες κελαδῆ-
σιν ἡμῶν ὕμνους.

Οἱ δὲ ἐν δεκαχόρδῳ λύρα·

— Τὴν δεκαθάμονα τάξιν ἔχουσα
Τὰς συμφωνήσας ἀρμονίας τριό-
δους.

Περὶ μὲν σ' ἐπιστατοὶ ψάλλοντες
πένταρα πάντες

Ἑλλήνες, σπανίαν μῦθον ἀειρά-
μενοι.

καὶ ἑτέροι δὲ οὐκ ὀλίγοι κέρως τῷ ὀνόματι. ὅππῃ δὲ τῆς διόσημα, ὅταν λέγωμεν διὰ τὴν μέσῳ τόνον εἶναι. οἱ δὲ ὡς τόπος, ὅταν λέγωμεν, φωνῆς, δώρον, ἢ φρύγιον, ἢ λυδίων, ἢ τῶν ἄλλων πινά. εἰς δὲ καὶ Ἀριστοξένον τρισκαίδεκα τόνοι. ὑπερμιξολύδιος, καὶ ὑπερφρύγιος καλεῖται. μιξολύδιοι δύο, ὀξύπερ καὶ βαρύπερ, ὧν ὀξύπερ καὶ δα-
περ ὑπερίστιος καλεῖται. οἱ δὲ

Meses deinde beneficio reliquorum sonarum potestates innotescunt. Quomodo enim quisque illorum ad mesen se habeat, fit manifestum.

Tonus quatuor modis dicitur. Nam & pro sono usurpatur, & pro intervallo, & pro vocis loco, & pro intentione. Pro sono usurpant hoc nomen, qui citharam vocant *heptatonon*, id est, septem sonis constantem, quomodo Terpander atque Ion. Ille enim ita:

*At nos quadrifono contempto carmine,
posthac*

Ritè novos cithara heptatono cantabimus hymnos.

Hic verò in lyrà decem chordis instructa:

— *Decimus tibi psallitur ordo,
Concentuque placent harmonie triplices.*

Omnes heptatonon dia tessara te ante canebant

Graci, quæis placuit rara Camæna nimis.

atque alios non paucos hoc vocabuli ita usos invenimus. Pro intervallo, cum dicimus à mese ad paramesen esse tonum. Pro vocis loco, cum dicimus tonum Dorium, aut Phrygium, aut Lydium, aut reliquorum aliquem. Sunt verò, ut censet Aristoxenus, toni tredecim. Hypermixolydius, qui & Hyperphrygius vocatur. Mixolydii duo; acutior & gravior. quorum acutior, qui ordine est secundus, Hyperiaustus vocatur: gravior verò, etiam

iam Hyperdorius. Lydii duo; acutior, & gravior, qui & Æolius appellatur. Phrygii duo; quorum alter gravis, qui & Iastius; alter acutus. Doriis unus. Hypolydii duo; acutior, & gravior, qui & Hypoæolius vocatur. Hypophrygii duo, quorum gravior quoque appellatur Hypoïastius. Hypodorius. Ex his acutissimus est Hypodorius: qui verò deinceps existunt, ab acutissimo ad gravissimum, hemitonio se invicem excedunt. Alterni verò duo, triemitonio. Similiter de reliquorum tonorum distantia concludes. Hypermixolydus denique Hypodorium per diapason intervallum acumine superat. Pro *intensione* tonus accipitur, quando dicimus, acuto aliquem vocis tono uti, aut gravi, aut etiam medio.

Mutatio quatuor modis dicitur: *per genus, per systema, per tonum, & per melopœiam*. Per *genus* fit mutatio, cum ex diatono in chroma, aut harmoniam: aut ex chromate, aut harmonia in reliquorum generum aliquod fit transitus. Per *systema* vero, cum ex conjunctione in disjunctionem, aut vice versa fit mutatio. Per *tonum*, cum ex Doriis cantilenis in Phrygias, aut ex Phrygiis in Lydias, aut Hypermixolydias, aut Hypodorias; aut in universum, cum ex tredecim tonorum aliquo in reliquorum aliquem, mutationem instituiamus. Atque hæ mutationes à diefcois in-

βαρύπερ, καὶ ὑπερδώρα. λύδιοι ἢ δύο, ὀξύπερ, καὶ βαρύπερ, ὅς καὶ αἰόλιος καλεῖται. φρύγιοι δύο, ὁ μὲν βαρὺς, ὅς καὶ ἰάσιος ὁ ἢ ὀξὺς. δῶρος εἷς. ὑπολύδιοι δύο. ὀξύπερος, καὶ βαρύπερ, ὅς καὶ ὑποαἰόλιος καλεῖται. ὑποφρύγιοι δύο, ὧν ὁ βαρύπερ καὶ ὑποἰάσιος καλεῖται. ὑποδώρα. τέτων ὀξύτατος μὲν ὑποδώρα. οἱ ἢ ἐξῆς, οἱ ἀπὸ τῷ ὀξύτατων μέγρι, καὶ βαρυτάτοις ἡμιτονίῳ ἀλλήλων ὑπερέχοντες. παράλληλοι ἢ δύο, τριημιτονίῳ. ἀναλόγως ἢ ἐξῆς καὶ ὅτι τῷ λοιπῶν τόνων διαστάσεως. ὁ ἢ ὑπερμιξολύδιος καὶ ὑποδωρικός τῷ διαπασῶν ἐστὶν ὀξύπερ. ὁ ἢ, ὡς πᾶσις, τέτων λέγεται, καθ' ὃ φαμεν ὀξυτονεῖν πῖνα ἢ βαρυτονεῖν, ἢ μέσῳ τῷ τῷ φωνῆς τόνῳ κεχρησάμεν.

μεταβολὴ ἢ λέγεται πρᾶχως. καὶ γὰρ καὶ γένος, καὶ καὶ σύστημα, καὶ καὶ τόνον, καὶ καὶ μελοποιίαν. καὶ μὲν οὖν γένος γινέται μεταβολή, ὅταν ἐκ διατόνης εἰς χρωμα, ἢ ἀρμονίαν. ἢ ἐκ χρωματιοῦ ἢ ἀρμονίας εἰς πῖ τῷ λοιπῶν μεταβολὴ γίνηται. καὶ σύστημα ἢ, ὅταν ἐκ σωμαφῆς εἰς διάζωξιν, ἢ ἀνάπαλιν, μεταβολὴ γίνηται. καὶ τόνον ἢ, ὅταν ἐκ δωριῶν εἰς φρύγια, ἢ ἐκ φρυγίων εἰς λύδια, ἢ ὑπερμιξολύδια, ἢ ὑποδώρα, ἢ καὶ ὅλας, ὅταν ἐκ πνῶ τῷ δεκατρεῶν τέτων εἰς πῖνα τῷ λοιπῶν μεταβολὴ γίνηται. γίνονται ἢ αἱ μεταβολαὶ ἀπὸ τῷ ἡμιτονίας ἀρ-

ξάμμαι μέγχι τ' ἀλλὰ πασῶν. αἱ αἰ
 μὲν κτ' σύμφωνα γίνονται διαστήμα-
 τα, αἱ δὲ κτ' διάφωνα. τῶν δὲ αἰ
 μὲν ἐμμελεῖς ἦσαν ἢ ἑκμελεῖς, αἱ δὲ
 μᾶλλον. ἐν ὅσας μὲν ἐν αὐτῶν παλαιῶν
 ἢ κρινωνία, ἐμμελέστεραι· ἐν ὅσας δὲ
 ἐλάττω, ἑκμελέστεραι. ἐπειδὴ ἀναγ-
 καῖον πάση μετὰ βολῇ κρινόν τι ὑπάρ-
 χειν, ἢ φθόγγον, ἢ διάστημα, ἢ σύση-
 μα. λαμβάνεται δὲ ἡ κρινωνία καθ'
 ὁμοιότητα φθόγγων. ὅταν γὰρ ἐπ'
 ἀλλήλας ἐν ταῖς μετὰ βολαῖς πύσω-
 σιν ὅμοιοι φθόγγοι κτ' πλὴν τ' πυκνῆ
 μετοχῶν, ἐμμελής γίνεταί ἡ μετὰ βολ-
 ή. ὅταν δὲ ἀνόμοιοι, ἑκμελής. κτ' δὲ
 μελοποιίαν γίνεταί μετὰ βολή, ὅταν
 ἐκ διατελικῆς ἤθης εἰς συσταλικήν,
 ἢ ἡσυχαστικὴν, ἢ ἐξ ἡσυχαστικῆς εἰς π-
 ῖλοιπῶν ἢ μετὰ βολή γήνηται. ἐστὶ δὲ
 διατελικὴν μὲν ἡθὺς μελοποιίας, δι'
 ἧς σημαίνεται μεγαλοπρέπεια καὶ διάρ-
 μα ψυχῆς ἀνδρωδὲς, καὶ πρᾶξις
 ἡρωικῆ, ὡς πάθη τέτοις οἰκεῖα. γρη-
 ται δὲ τέτοις μάλιστα μὲν ἡ τραγωδία,
 καὶ τ' λοιπῶν δὲ ὅσα τέττα ἔχεται τ' χα-
 ρακτικῶς. συσταλικὴν δὲ, δι' ἧς σιωά-
 γεται ἡ ψυχὴ εἰς ταπεινότητα καὶ ἀναν-
 δρον διαίεσιν. ἀρμόσι δὲ τὸ ποιῆτον
 κατὰ σῆμα τοῖς ἐρωτικαῖς πάθεσι καὶ
 θρηνοῖς, καὶ οἰκτοῖς καὶ τοῖς ὠδυνάτοι-
 σι. ἡσυχαστικὴν δὲ ἡθὺς ἐστὶ μελοποι-
 ίας, ὡς παρέπειαι ἡρεμότης ψυχῆς, καὶ
 κατὰ σῆμα ἐλάττω πρὸς καὶ εἰρηνι-
 κόν. ἀρμόσιοι δὲ αὐτῶν ὕμνοι, παιᾶ-

tervallo ad diapason procedunt. quorum alix per consona fiunt intervalla; alix per dissona. atque ad eò quædam harum minus sunt concinnæ, aut inconcinnæ; quædam magis. Inter quas itaque major est communio, illæ sunt concinniores; ut contrà, in quibus minor, inconcinniores. Quippe omni mutationi necesse est aliquid esse cum alio commune; aut sonum, aut interval- lum, aut systema. Atque hæc communicatio per sonorum similitudinem assumitur. Cum enim in commutationibus mutuò cadunt similes soni, ita ut spissi fiat participatio, concinna est mutatio: cum contrà dissimiles, inconcinna. Denique per *melopœiam* fit mutatio, cum ex distendente more in contrahentem, aut quietum; aut ex quieto in reliquorum aliquem, fit transitus. Est verò distendens mos melopœiæ, quo signatur magnificentia ac virile animi robur, tum actiones heroicæ, atque his similes affectus. Hisce itaque maxime utitur tragœdia, & quæ ex reliquis huic characteri sunt propiora. Contrahens mos est, quo animus contrahitur ad humilitatem, & effeminatam dispositionem. atque hujusmodi status conveniet amatoris affectibus, tum lamentis & miserationibus, atque id genus aliis. Quietus denique melopœiæ mos est, quem consequitur animi tranquillitas, statusque liberalis ac pacificus. Huic convenient

hymni, pæanes, laudes, consulta, atque his similia.

Melopoëia est usus partium Harmonices, quæ à nobis sunt expositæ, quæque propositorum virtutem complectuntur. Quatuor verò sunt, quibus melopoëia perficitur: *Ductus*, *Nexus*, *Pectia*, *Extensio*. *Ductus* itaque est, cantilenæ via, per deinceps positos sonos confecta. *Nexus* verò contrà, via permutata, spaciosumque positio alterna. *Pectia* est percussio in uno eodemque tono frequenter facta. *Extensio* est diuturnior mora, quæ una vocis prolatione conficitur. Diagramma est figura plana, eorum quæ modulamur continens potestates. Potestas verò est, quæ vicem soni obtinet, per quam sonorum quemlibet cognoscimus. Melopoëia denique est usus eorum, quæ Harmonicæ tractationi sunt subjecta, ad proprietatem cuiusque argumenti exprimendam. Atque hic est tractationis de modulata serie finis.

νεῖς, ἐγκώμια, συμβεβηλὶ, καὶ τὰ τέτοις ὁμοία.

Μελοποιία ἐστὶ χρῆσις τῶν θεωρημένων μερῶν τῆς ἀρμονικῆς, καὶ ὑποκειμένων διωάμιν ἐχόντων. δι' ὧν ἡ μελοποιία ὁπτιλεῖται, τέσσαρες εἰσιν· ἀγωγή, παύση, πετῖα, τὸνῃ. ἀγωγή μὲν οὐκ ἐστίν, ἡ δὲ διὰ τῆς ἐξῆς φθόγγων ὁδὸς ἔσ' μέλῃς. παύση ἡ, ἡ ἐν ἀλλὰ τῇ περὶ ἀσσημάτων θέσις παρὰ ἑλλήλ. πετῖα ἡ, ἡ ἐφ' ἐνὸς τόνου πολλάκις γινομένη ἀπὸ τῆς. τὸνῃ δὲ, ἡ ὁπτι παύονα χρῶνον μὴ, καὶ μίαν γινομένην περὶ φωνῆς. διάγραμμα ἡ, ἡ γῆμα ὁπτι πεδόν, τὰς τῶν μελωδωμένων παρὰ ἐχόν διωάμεις. δύναμις δὲ ἐστὶ τὰς φθόγγας, δι' ἧς γνωρίζομεν τῶν φθόγγων ἑκάστην. μελοποιία δὲ ἐστὶ χρῆσις τῶν ὑποκειμένων τῇ ἀρμονικῇ περὶ ἀσσημάτων, περὶ τὸ οἰκείον ἐκάστης ὑποθέσεως. οὐτ' ὅρ' τῆς καὶ τὸ ἡρμωσμένον ἐστὶ περὶ ἀσσημάτων.

ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ ΕΥΚΛΙΔΙΣ

ΚΑΤΑΤΟΜΗ ΚΑΝΟΝΟΣ.

SECTIO CANONIS.

Εἰ ἡ συχία εἴη καὶ ἀκίνησία, σιωπὴ αὖν εἴη. σιωπῆς δὲ ἔσης καὶ μηδεὶς κινεῖται, ἔθεν αὖν ἀκρόιστο. εἰ ἄρα μέλλει τι ἀκροῦσθαι, πληγὴ καὶ κίνησιν πρότερον δεῖ γινώσθαι. ὥστε, ἐπειδὴ πάντες οἱ φθόγγοι γίνονται πληγῆς τινα γινώσκουσιν, πληγὴν δὲ ἀμήχανον γινώσκουσιν, μὴ εἶναι κινήσεως πρότερον γινώσκουσιν. τὸ δὲ κινήσειον αἱ μὲν πυκνότεραί εἰσιν, αἱ δὲ δραμότεραι. καὶ αἱ μὲν πυκνότεραι ὀξύτερες ποιῶσι τὰς φθόγγας, αἱ δὲ δραμότεραι, βαρυτέρως ἀναγκαῖον ὅτ' μὲν ὀξύτερες εἶναι, ἔπερ ὅτι πυκνότερων καὶ πλεονόντων συγκείσθαι κινήσεων. ὅτ' δὲ βαρυτέρας, ἐπειπερ ἐξ δραμότερων καὶ ελασσόνων συγκείσθαι κινήσεων, ὥστε ὅτ' μὲν ὀξύτερες εἰς δέοντι, ἀνιερμύες ἀφαιρέσει κινήσεων τυγχάνειν εἰς δέοντι. ὅτ' δὲ βαρυτέρως πλειονόμενες, προσήσει κινήσεων, τυγχάνειν εἰς δέοντι. διόπερ ὅτι μορίων ὅτ' φθόγγας συγκείσθαι φατέον, ἐπειδὴ προσήσει καὶ ἀφαιρέσει τυγχάνειν εἰς δέοντι. πάντα δὲ τὰ ὅτι μορίων συγκείσθαι, δριμύτι λόγῳ λέγεται πρὸς ἀλλήλα. ὥστε καὶ ὅτ' φθόγγας ἀναγκαῖον εἶναι δριμύτι λόγῳ λέγεσθαι πρὸς ἀλλήλας. τὸ δὲ ἀριθμῶν οἱ μὲν

Si omnia quiescerent, nihilque moveretur, silentium foret. Si silentium foret, nihilque moveretur, nihil quoque audiretur. Quare, si quid audiri debeat, percussionem atque motum præcedere oportet. Hinc adeo, cum omnes soni fiant præcedente aliqua percussione; percussio verò fieri nequeat nisi præcesserit motus. & cum motuum alii sint spissiores, alii rariores: & quidem spissiores faciunt sonos acutiores; rariores verò, graviores; necesse est, illos quidem esse acutiores, quod ex spissioribus & pluribus componantur motibus; hos verò graviores, quod ex motibus constituentur & rarioribus & paucioribus. ut hac ratione, qui iusto sunt acutiores, si remittantur, ablatione motuum, iustum sonum consequantur; ut contrà, qui graviores, si intenduntur, motuum additione iusti fiunt. Sonos itaque ex partibus componi dicendum, quod additione & ablatione fiant iusti. Iam verò, quæ ex partibus constant, omnia, numeri inter se ratione dicuntur. ut sonos quoque numeri ratione inter se dici sit necesse. Porro numerorum alii dicuntur in ratione multiplici, alii

in

in superparticulari, alii in superpartiente. ut & sonos necesse sit iis inter se rationibus appellari. Atque horum multiplices & superparticulares uno inter se nomine dicuntur. Deinde quoque est notum, sonorum alios esse consonos, alios dissonos. & consonos quidem unam ex ambobus facere mistionem: dissonos verò, non item. Cum hæc ita se habeant, rationi est consentaneum, sonos consonos, quod vocis unam ex ambobus mistionem faciant, pertinere ad numeros, qui uno nomine mutuum suum dicunt respectum, vel multiplices, vel superparticulares.

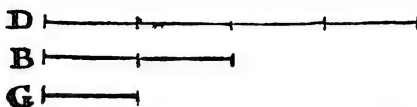
ἐν πολλαπλασίονι λόγῳ λέγονται· οἱ ᾧ ἐν ὀπτιμορίῳ. οἱ ᾧ ἐν ὀπτιμερεῖ. ὥς τε καὶ ὅτ' ὀπτιμορίῳ ἀναγκαῖον ἐν τοῖς ποσῶν λόγοις λέγεσθαι πρὸς ἀλλήλους. τῶν ᾧ οἱ μὲν πολλαπλαῖοι, καὶ ὀπτιμορίοι ἐν ὀνόματι λέγονται πρὸς ἀλλήλους. Γινώσκου μὲν ᾧ καὶ τὸ ὀπτιμορίῳ τὰς μὲν συμφώνους ὄντας, ὅτ' ᾧ ὀπτιμορίῳ καὶ τὰς μὲν συμφώνους μίαν κερᾶσιν τ' ἐξ ἀμφοῖν ποιεῖν. ὅτ' ᾧ ὀπτιμορίῳ, ἔ. τῶν ἔως ἐχόντων, εἰς ὅτ' ὀπτιμορίῳ συμφώνους ὀπτιμορίῳ, εἰς ὅτ' ὀπτιμορίῳ συμφώνους ποιεῖν, καὶ τὸ ἐξ ἀμφοῖν ποιεῖν κερᾶσιν τ' ὀπτιμορίῳ, εἶναι τ' ἐν ὀνόματι πρὸς ἀλλήλους λεγομένων ἀριθμῶν, ἥτοι πολλαπλασίους ὄντας, ἢ ὀπτιμορίους.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Ι.

Εἰ ἂν δι᾿ ἄρῃμα πολλαπλαῖον, δις συνίηται, ποιῇ τι δι᾿ ἄρῃμα, καὶ αὐτὸ πολλαπλαῖον ἔσται.

T H E O R E M A I.

Si intervallum multiplex, bis compositum, fecerit aliquod intervallum; etiam illud erit multiplex.

Esto intervallum B, G. ita ut B sit multiplex ipsius G. Porro factum sit, ut G ad B, ita B ad D. Dico D quoque multiplicem esse ipsius G. Quoniam enim B multiplex est ipsius G, metitur ergo G ipsum B. Sed erat quoque, ut G

ἔστω δι᾿ ἄρῃμα τὸ B, G. καὶ ἔστω πολλαπλαῖον τὸ B ὅσον τῷ G. καὶ γενησάτω, ὥς ὅ ὅ ὅ πρὸς τὸ B, ὅ ὅ πρὸς τὸ Δ. Φημί δὲ ὅ ὅ τὸν Δ ὅ ὅ πολλαπλαῖον εἶναι. εἰπεὶ γὰρ ὅ ὅ B ὅ ὅ G πολλαπλαῖός ἐστι, μετρεῖ ὅ ὅ ὅ τὸν B. ὡς δὲ καὶ ὡς ὅ ὅ πρὸς

πρὸς τὸ Β, ὁ Β πρὸς τὸ Δ. ὥστε μετρεῖται καὶ
ὁ Γ τὸ Δ. πολλαπλάσιον ἄρα ἐστὶν ὁ
Δ τῷ Γ.

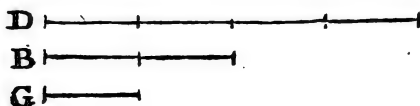
ad B, ita B ad D. Quare & G
metitur ipsum D. Ergo D est mul-
tiplex ipsius G.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Ι Ι.

Εἰ ἀν Διάστημα, δις σωθῆν, τὸ ὅλον ποιῇ πολλαπλάσιον, καὶ αὐτὸ ἔσται
πολλαπλάσιον.

THEOREMA II.

Si intervallum, bis compositum, totum fecerit intervallum
multiplex; ipsum quoque erit multiplex.

Ἐξω Διάστημα τὸ Β, Γ. καὶ μεγάλῃ-
ωθω ὡς ὁ Γ πρὸς τὸ Β, ἕτως ὁ Β πρὸς
τὸν Δ. καὶ ἔστω ὁ Δ τῷ Γ πολλαπλά-
σιον. Φημὶ δὴ καὶ τὸν Β τῷ Γ εἶναι
πολλαπλάσιον. ἐπεὶ γὰρ ὁ Δ τῷ Γ
πολλαπλάσιός ἐστι, μετρεῖται ἄρα ὁ Γ
τὸν Δ· ἔμαθον ὅτι, ὅτι, εἰ ἂν ὡσιν δι-
θμοὶ ἀνάλογον ὁποιοῦν, ὁ ὅτι πρῶτος
τὸ ἕχαιον μετρεῖται, καὶ ὅτι μετὰ τὸ με-
τρήσει. μετρεῖται ἄρα ὁ Γ τὸν Δ. πολλα-
πλάσιον ἄρα ὁ Β τῷ Γ.

Sit intervallum B, G. factum-
que sit, ut G ad B, ita B ad D.
Sit quoque D multiplex ipsius G.
Dico etiam B ipsius G esse multi-
plicem. Quia enim D est multi-
plex ipsius G, igitur G metitur
ipsum D. Didici autem; Si sint quot-
cunque numeri deinceps propor-
tionales, & primus metiatur ulti-
mum, illum quoque intermedios
mensurum. Cum igitur G metia-
tur ipsum D; erit B multiplex
ipsius G.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Ι Ι Ι.

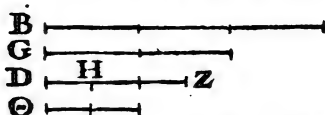
Εἰ πμορίαι Διάστημα, ὅσοι μέσοι, ἕπε εἰς, ἕπε πλείους ἀνάλογον ἐμπε-
σθῆναι δεξιθμοί.

THEOREMA III.

Superparticulare intervallum, neque unum, neque plures
habet, proportionaliter incidentes, numeros medios.

D

Sit

Sit enim superparticulare intervallum B, G. minimi verò in eadem ratione, in qua sunt B, G, sint D Z, Θ. Hos igitur sola unitas, tanquam mensura communis metitur. Aufer H Z, æqualem numerum ipsi Θ; relinquitur unitas. Est igitur D Z superparticularis ipsius Θ. excessus verò ipse D H, communis mensura ipsius D Z & Θ. Nullus igitur inter D Z & Θ medius cadet proportionalis. Foret enim, qui incideret, ipso D Z minor: major verò, ipso Θ. atque hac ratione unitas divideretur, quod fieri nequit. Nullus ergo inter D Z & Θ incidet. Quot autem inter minimos cadunt medii proportionales, tot etiam inter alios, eandem rationem habentes, incident proportionales. Sed nullus cadit inter D Z & Θ; quare nec inter B, G. quisquam incidet.

Εἶτω γὰρ ὁππότερον ἀξίωμα τὸ B, Γ. ἐλάχιστοι ἢ ὅτι τῷ αὐτῷ λόγῳ πρὸς B, Γ. ἔσονται οἱ ΔΖ, Θ. ἔπειτα οὐκ ὑπὸ μονάδι Θ μόνῃς μετρεῖνται καὶ νῦν μέτρα. ἀφελὲ ἴσον τῷ Θ τὸ HZ, καὶ ὁππότερον μονάδα. ὁππότερος ἐστὶν ἄρα ὁ ΔΖ τῷ Θ. καὶ ἡ ὑπεροχὴ ὁ ΔΗ. καὶ τὸν μέτρον τῷ ΔΖ καὶ Θ. οὐκ ἄρα ἐμπεσθεῖται εἰς οὐτὸ ΔΖ, Θ μέσθι ἐδείξαι. ἔστω γὰρ ὁ ἐμπλήτων εἰς ΔΖ ἐλάτων τῷ Θ μείζων. ὥστε τὸ μονάδα διαιρεῖται, ὅπερ ἀδιύαλον. οὐκ ἄρα ἐμπεσθεῖται εἰς οὐτὸ ΔΖ, Θ πρὸς οὐτὸ εἰς οὐτὸ ἐλάχιστες μέσθι ἀνάλογον ἐμπλήσαι, ποσῶν καὶ εἰς οὐτὸ, τὸ αὐτὸν λόγον ἔχοντες, ἀνάλογον ἐμπεσθῆναι. ἐδείξαι δὲ εἰς οὐτὸ ΔΖ, Θ ἐμπεσθεῖται. ἐδὲ ἄρα εἰς οὐτὸ B, Γ. ἐμπεσθεῖται.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Ι Ι Ι Ι.

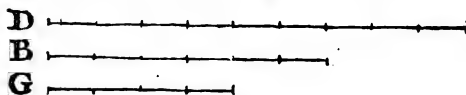
Εἰάν ἀξίωμα, μὴ πολλαπλάσιον, δις συνιεθῇ, τὸ ὅλον ἔτε πολλαπλάσιον ἔσται, ἔτε ὁππότερον.

T H E O R E M A I V.

Si intervallum non multiplex bis componatur, totum, quod producitur, intervallum neque multiplex erit, neque superparticulare.

Sit enim intervallum non multiplex B, G. & fiat, ut G ad B, ita

Εἶτω γὰρ ἀξίωμα μὴ πολλαπλάσιον τὸ B, Γ. καὶ γινέσθω αἰς ὁ Γ πρὸς

Γ̄ πρὸς τὸν Β̄, ὁ Β̄ πρὸς τὸ Δ̄. λέγω
ὅτι ὁ Δ̄ τῷ Γ̄ ἔστι πολλαπλάσιος, ἔπει-
στῆμορός ἐστιν. ἔστω γὰρ πρῶτον ὁ Δ̄
τῷ Γ̄ πολλαπλάσιος. ὅθεν ἐμά-
θουμεν, ἔπει εἰς ἀξίωμα, δις συντεθὲν,
τὸ ὅλον ποιῇ πολλαπλάσιον, καὶ
αὐτὸ πολλαπλάσιόν ἐστιν. ἔστω ἄρα
ὁ Β̄ τῷ Γ̄ πολλαπλάσιος. ὅθεν ἡ δέ.
ἀδιώσιον ἄρα τὸ Δ̄ τῷ Γ̄ εἶναι πολλα-
πλάσιον. ἀλλὰ μὲν ἐστὶ σῆμορον.
σῆμορός γάρ ἐστι ἀξίωμα μέσος
ἐστὶς ἀνάλογον ἐμπλήσις. εἰς τὴν δὲ
Δ̄, Γ̄ ἐμπλήσις ὁ Β̄. ἀδιώσιον ἄρα τὸν
Δ̄ τῷ Γ̄, ἢ πολλαπλάσιον, ἢ σῆμο-
ρον εἶναι.

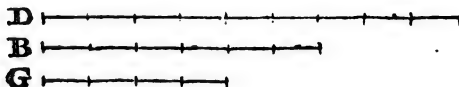
B ad D. Dico D neque multipli-
cem esse, neque superparticularem
ipsius G. Sit enim primò D multi-
plex ipsius G. Atqui didicimus, Si
intervallum, bis compositum, to-
tum fecerit multiplex, ipsum quo-
que esse multiplex. Erit igitur B
multiplex ipsius G. Sed hoc non
erat. Quare impossibile est, ut D
sit multiplex ipsius G. Sed neque
secundò, superparticularis. cum su-
perparticulare intervallum nullum
habeat medium *numerum* propor-
tionaliter intervenientem. Iam ve-
rò, inter D, G cadit B. Quare fie-
ri nequit, ut D ipsius G aut mul-
tiplex sit, aut superparticularis.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Π.

Εἰς ἀξίωμα, δις συντεθὲν, τὸ ὅλον μὴ ποιῇ πολλαπλάσιον, ἐστὶ
αὐτὸ ἔστω πολλαπλάσιον.

T H E O R E M A V.

Si intervallum, bis compositum, totum non fecerit multi-
plex; ipsum quoque non erit multiplex.

ἔστω γὰρ ἀξίωμα τὸ Β̄, Γ̄. καὶ γε-
γνησθῶ, ὡς ὁ Γ̄ πρὸς τὸ Β̄, ὁ Β̄ πρὸς τὸ
Δ̄. καὶ μὴ ἔστω ὁ Δ̄ τῷ Γ̄ πολλαπλά-
σιος. λέγω ὅτι ἐστὶ ὁ Β̄ τῷ Γ̄ ἔστω
πολλαπλάσιος. εἰ γὰρ ἐστι ὁ Β̄ τῷ Γ̄

Sit enim intervallum B, G. sit-
que factum, ut G ad B, ita B ad
D. Porro D non sit multiplex ipsius
G. Dico nec B ipsius G fore mul-
tiplicem. Si enim B fuerit mul-
tiplex ipsius G, erit quoque D mul-
tiplex

tiplex ipsius G. Atqui non est.
Neque igitur B erit multiplex i-
psius G.

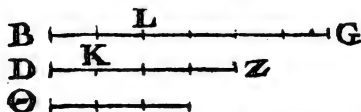
πολλαπλασίῳ, ἔσται καὶ ὁ $\overline{\Delta\Xi\Gamma}$
πολλαπλασίῳ. ὅτι ἐστὶ δέ. ὅτι ἄ-
ρα ὁ $\overline{B\Xi\Gamma}$ ἔσται πολλαπλασίῳ.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Π Ι.

Τὸ διπλασίον Διέστημα ἐκ δύο τῶν μεγίστων ὀπτιμορέων σωέσθηκεν,
ἐκ πε $\overline{\Xi}$ ἡμιολίς καὶ ἐκ $\overline{\Xi}$ ὀπτιμίστα.

T H E O R E M A V I.

Duplex intervallum constat ex duobus maximis superparti-
cularibus, sesquialtero scilicet & supertertio.

Sit enim B G sesquialter ipsius
D Z. D Z verò supertertius ipsius
Θ. Dico B G duplum esse ipsius Θ.
Quoniam enim demsi Z K, æqua-
lem ipsi Θ; deinde ipsi D Z æqua-
lem G L: hinc, quod B G sit ses-
quialter ipsius D Z, existit B L
pars tertia ipsius B G: at dimidia
ipsius D Z. Rursus, quod D Z sit
supertertius ipsius Θ, D K est pars
quarta ipsius D Z: at tertia ipsius
Θ. Cum igitur D K sit pars quar-
ta ipsius D Z; at B L pars tertia
ipsius B G: erit D K pars sexta
ipsius B G. Atqui idem D K erat
pars tertia ipsius Θ. Ergo B G du-
plus est ipsius Θ.

Ἐστω γὰρ ὁ μὲν $\overline{B\Gamma}$ τῷ $\overline{\Delta\Xi}$ ἡμιό-
λιῳ. ὁ δὲ $\overline{\Delta\Xi}$ τῷ $\overline{\Theta}$ ὀπτιμίστῳ. Φη-
μι τὸ $\overline{B\Gamma\Xi}$ ὅτι διπλασίονα εἶναι. ἀφεί-
λον γὰρ ἴσον τῷ $\overline{\Theta}$ τὸν $\overline{ZK}$, καὶ τῷ $\overline{\Delta\Xi}$
τὸ $\overline{\Gamma\Lambda}$. ὅθεν ἐπεὶ ὁ $\overline{B\Gamma\Xi}$ $\overline{\Delta\Xi}$ ἡμι-
όλιῳ, ὁ $\overline{B\Lambda}$ ἄρα $\overline{\Xi}$ $\overline{B\Gamma}$ τρίτον μέρος
ἐστίν. $\overline{\Xi}$ δὲ $\overline{\Delta\Xi}$ ἡμισυ. πάλιν ἐπεὶ ὁ $\overline{\Delta\Xi}$
 $\overline{\Xi}$ ὀπτιμίστος ἐστίν, ὁ $\overline{\Delta K}$ $\overline{\Xi}$ μὲν $\overline{\Delta\Xi}$
παραρτημόριον ἐστὶ τῷ δὲ $\overline{\Theta}$ περιημό-
ριον. ὅθεν ἐπεὶ ὁ $\overline{\Delta K}$ $\overline{\Xi}$ $\overline{\Delta\Xi}$ ἐστὶ πε-
ραρτημόριον. ὁ δὲ $\overline{B\Lambda}$ τῷ $\overline{B\Gamma}$ τρίτον
μέρῳ. ὁ ἄρα $\overline{\Delta K}$ τῷ $\overline{B\Gamma}$ ἑκτόν μέρος
ἐστίν. ὡς δὲ ὁ $\overline{\Delta K}$ πρὸς $\overline{\Theta}$ τρίτον μέρος
ἔστι. ὁ ἄρα $\overline{B\Gamma}$ τῷ $\overline{\Theta}$ διπλασίος ἐστίν.

A L I T E R.

Sit enim A sesquialter ipsius B.
ipse autem B supertertius ipsius G.

Ἀ Λ Λ Ω Σ.

Ἐστω γὰρ ὁ μὲν $\overline{A}$ τῷ $\overline{B}$ ἡμιόλιῳ.
ὁ δὲ $\overline{B}$ τῷ $\overline{\Gamma}$ ὀπτιμίστῳ. λέγω ὅτι
ὁ $\overline{A}$

ὁ $\bar{A}$ τῷ $\bar{\Gamma}$ ἐστὶ διπλάσιος. ἐπεὶ γὰρ ἡ-
μιόλιός ἐστιν ὁ $\bar{A}$ τῷ $\bar{B}$, ὁ $\bar{A}$ ἄρα ἕχεται
τῷ $\bar{B}$, καὶ τὸ ἡμισυ αὐτοῦ. δύο ἄρα οἱ $\bar{A}$
ἴσοι εἰσὶ τρεῖσι τοῖς $\bar{B}$. πάλιν ἐπεὶ ὁ $\bar{B}$ τῷ
 $\bar{\Gamma}$ ἐστὶν ἡμιόλιος, ὁ $\bar{B}$ ἄρα ἕχεται τὸν $\bar{\Gamma}$
καὶ τὸ τρίτον αὐτοῦ. τρεῖς ἄρα οἱ $\bar{B}$ ἴσοι
εἰσὶ τέσσαρσι τοῖς $\bar{\Gamma}$. τρεῖς δὲ οἱ $\bar{B}$ ἴσοι εἰ-
σὶ δυοῖς τοῖς $\bar{A}$. δύο ἄρα οἱ $\bar{A}$ ἴσοι εἰσὶ
τέσσαρσι τοῖς $\bar{\Gamma}$. ἄρα ὁ $\bar{A}$ ἴσος ἐστὶ δυοῖς
τοῖς $\bar{\Gamma}$. διπλάσιος ἄρα ἐστὶν ὁ $\bar{A}$ τῷ $\bar{\Gamma}$.

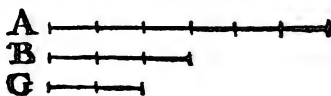
Dico A esse duplum ipsius G. Quo-
niam enim A sesquialter est ipsius
B, A continet ipsum B, atque ejus
semissem. Quare duo A æquales
sunt tribus B. Rursus quoniam B
est supertertius ipsius G, continet
ergo B ipsum G & tertiam ejus par-
tem. Quare tres B æquales sunt qua-
tuor G. Atqui tres B æquales quo-
que sunt duobus A. Quare duo A
æquales sunt quatuor G. atque hinc
A est æqualis duobus G. Est igitur
A duplus ipsius G.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Ζ'.

Ἐκ τῷ διπλασίᾳ ἀξίσημα καὶ ἡμιολίᾳ, τριπλάσιον ἀξίσημα
γίνειται.

THEOREMA VII.

Ex duplo intervallo & fescuplo, triplum fit intervallum.

Ἐγὼ γὰρ ὁ μὲν $\bar{A}$ τῷ $\bar{B}$ διπλάσιος·
ὁ δὲ $\bar{B}$ τῷ $\bar{\Gamma}$ ἡμιόλιος. λέγω ὅτι ὁ $\bar{A}$
τῷ $\bar{\Gamma}$ ἐστὶ τριπλάσιος. ἐπεὶ γὰρ ὁ $\bar{A}$
τῷ $\bar{B}$ ἐστὶ διπλάσιος, ὁ ἄρα $\bar{A}$ ἴσος
ἐστὶ δυοῖς τοῖς $\bar{B}$. πάλιν ἐπεὶ ὁ $\bar{B}$ τῷ
 $\bar{\Gamma}$ ἐστὶν ἡμιόλιος, ἄρα ὁ $\bar{B}$ ἕχεται τὸν $\bar{\Gamma}$, καὶ
τὸ ἡμισυ αὐτοῦ. δύο ἄρα οἱ $\bar{B}$ ἴσοι εἰσὶ
τρεῖσι τοῖς $\bar{\Gamma}$. δύο δὲ οἱ $\bar{B}$ ἴσοι εἰσὶ τῷ $\bar{A}$.
καὶ ὁ $\bar{A}$ ἄρα ἴσος ἐστὶ τρεῖσι τοῖς $\bar{\Gamma}$. τρι-
πλάσιος ἄρα ἐστὶν ὁ $\bar{A}$ τῷ $\bar{\Gamma}$.

Sit enim A duplus ipsius B, B
verò fescuplus ipsius G. Dico A
esse triplum ipsius G. Cum enim
A sit duplum ipsius B, est ergo A
æqualis binis B. Rursus, cum B sit
sesquialter ipsius G, continet ergo
B ipsum G, ejusque semissem. Quare
bini B æquales sunt ternis G. At-
qui bini B æquales sunt ipsi A. Er-
go A quoque æqualis est ternis G.
Est ergo A triplus ipsius G.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Π Ι Ι Ι Ι.

Εὰν ἀπὸ ἡμιολίᾳ διζήματι Θ ᾖπτεριον διζήμα αἰφαιρεθῇ, τὸ λοιπὸν κατὰλείπειαι ἐπὶ γδοον.

T H E O R E M A V I I I.

Si à fescuplo intervallo supertertium intervallum auferatur, quod relinquitur, est superoctavum.

Esto enim A fescquialter ipsius B. at G supertertius ipsius B. Dico A esse superoctavum ipsius G. Quoniam enim A est fescquialter ipsius B, habet ergo A ipsum B, ejusque semissem. Quare octo A α quales sunt duodecim B. Porro, quoniam G est ipsius B supertertius, habet ergo G ipsum B, ejusque trientem. Quare novem G α quales sunt duodecim B. Atqui duodecim B α quales sunt octonis A. Octoni ergo A α quales sunt novenis G. Quare A α qualis est ipsi G, ejusque parti octavæ. atque adeo A superoctavus est ipsius G.

Ἐστὼ γὰρ ὁ μὲν $\bar{A}$ τῷ $\bar{B}$ ἡμιόλι Θ . ὁ δὲ $\bar{\Gamma}$ τῷ $\bar{B}$ ᾖπτεριον Θ . λέγω ὅτι ὁ $\bar{A}$ τῷ $\bar{\Gamma}$ ἐστὶν ἐπὶ γδοον Θ . ἐπεὶ γὰρ ὁ $\bar{A}$ τῷ $\bar{B}$ ἐστὶν ἡμιόλι Θ , ὁ $\bar{A}$ ἄρα ἐχρὶ τῷ $\bar{B}$ καὶ τὸ ἡμισὺ αὐτοῦ. ὁκτώ ἄρα οἱ $\bar{A}$ ἴσοι εἰσὶ δώδεκα πῖς $\bar{B}$. πάλιν ἐπεὶ ὁ $\bar{\Gamma}$ τῷ $\bar{B}$ ἐστὶν ᾖπτεριον Θ , ὁ $\bar{\Gamma}$ ἄρα ἐχρὶ τῷ $\bar{B}$ καὶ τὸ τρίτον αὐτοῦ. ἐννέα ἄρα οἱ $\bar{\Gamma}$ ἴσοι εἰσὶ δώδεκα πῖς $\bar{B}$. δώδεκα δὲ οἱ $\bar{B}$ ἴσοι εἰσὶν ὁκτώ πῖς $\bar{A}$. ὁκτώ ἄρα οἱ $\bar{A}$, ἴσοι εἰσὶν ἐννέα πῖς $\bar{\Gamma}$. ὁ ἄρα $\bar{A}$ ἴσος ἐστὶ τῷ $\bar{\Gamma}$ καὶ τῷ ὀγδόῳ αὐτοῦ. ὁ $\bar{A}$ ἄρα τῷ $\bar{\Gamma}$ ἐστὶν ἐπὶ γδοον Θ .

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Π Ι Ι Ι Ι.

Τὰ ἐξ ἐπὶ γδοον διζήματα, μείζονά ἐστι διζήματι Θ ἐνὸς διπλασίως.

T H E O R E M A I X.

Sex intervalla superoctava, majora sunt uno intervallo duplo.

A, 262144. B, 294912. G, 331776.
D, 373248. E, 419904. Z, 472392. H, 531441.

Sit enim unus numerus A. atque hujus A superoctavus sit B. hujus

Ἐστὼ γὰρ ὁ εἷς ἀριθμὸς ὁ $\bar{A}$. καὶ τῷ $\bar{A}$ ἐπὶ γδοον Θ ἔστω ὁ $\bar{B}$. τῷ δὲ $\bar{B}$ ἐπὶ γδοον Θ

γδοος ὁ Γ. τῷ δὲ Γ ἐπὶ γδοος ὁ Δ. τῷ
δὲ Δ ἐπὶ γδοος ὁ Ε. τῷ ἤ Ε ἐπὶ γδοος ὁ
Ζ. τῷ δὲ Ζ ἐπὶ γδοος ὁ Η. λέγω ὅτι ὁ
Η τῷ Α μείζων ἐστὶν ἢ διπλάσι.

verò B superoctavus sit G. hujus
verò G superoctavus sit D. Rursus
hujus D superoctavus sit E. ipsius
verò E superoctavus sit Z. denique
ipsius Z superoctavus sit H. Dico
H numerum-duplo & amplius ma-
jorem esse ipso A.

Εἰπεὶ ἐμάθομεν εἶρεῖν ἐπὶ ἀδρι-
μὲς ἐφεξῆς ἐπογδοὺς ἀλλήλων, εἶ-
ρησώμεθα οἱ Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, καὶ
γίνεσθαι ὁ μὲν Α, εἰκοσιεξὺς μύρια, δι-
σχίλια, ἐκατὸν καὶ πεσάρκοντα καὶ
πένταρα. ὁ ἤ Β, εἰκοσιεννέα μύρια,
παραχίχλια, ἐννεακῶσια καὶ δώ-
δεκα. ὁ δὲ Γ, τετρακονταρία μύρια,
λίλια, ἐπτακῶσια, καὶ ἐξδομηκόντα ἐξ.
ὁ ἤ Δ, τετρακονταεπὶ μύρια, τετρα-
λία, δεκάκωσια καὶ πεσάρκοντα ὀκτώ.
ὁ δὲ Ε, πεσάρκοντα ἐν μύρια, ἐν-
νεακίχλια, ἐννεακῶσια καὶ πένταρα.
ὁ ἤ Ζ, πεσάρκοντα ἐπὶ μύρια, δι-
σχίλια, τετρακῶσια καὶ ἐννεκόντα
δύο. ὁ δὲ Η, πενήκοντα ἑξ μύρια,
λίλια, παρακῶσια καὶ πεσάρκοντα ἐν.
καὶ ἐστὶν ὁ Η τῷ Α μείζων ἢ διπλά-
σι.

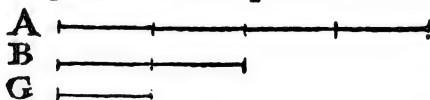
Quoniam didicimus invenire se-
ptem numeros deinceps inter se su-
peroctavos, inventi sint, A, B, C, D,
E, Z, H. Fit itaque A, vicies sexies
dena millia, duo millia, centum qua-
draginta quatuor. B autem, vicies
novies dena millia, quatuor millia,
nongenta & duodecim. Deinde C,
vicies ter dena millia, mille, septin-
genta, septuaginta sex. Et D, tri-
cies septies dena millia, tria millia,
ducenta & quadraginta octo. Et
E, quadragies semel dena millia,
novem millia, nongenta & qua-
tuor. Porro Z, quadragies septies
dena millia, duo millia, trecenta &
nonaginta duo. Tandem H, quin-
quagies ter dena millia, mille, qua-
dringenta & quadraginta unum.
Estque H duplo & amplius major
quam A.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Δ.

Τὸ διὰ πασῶν διέστημα ἐστὶν πολλαπλάσιον.

THEOREMA X.

Intervallum diapason est multiplex.

Ἐξω γὰρ νήπη μὲν ὑπερβολαίων

Sit enim nete quidem hyperbo-
læon.

læon A : mese verò B : & proslambanomenos G. Ergo A, G intervallum, cum sit bis diapason, est consonum. Est igitur vel superparticulare, vel multiplex. Non est autem superparticulare, quoniam in superparticulari intervallo nullus cadit medius proportionalis. Est ergo multiplex. Quoniam bina æqualia intervalla, A, B : B, G, composita faciunt totum multiplex.

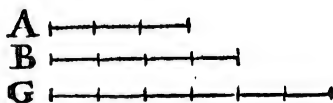
ὁ Ἀ· μέση ἢ ὁ Β· περιλαμβανόμενος δὲ ὁ Γ· τὸ ἄρα Ἀ, Γ διαστήμα δις διὰ πασῶν ὄν, ἐστὶ σύμφωνον. ἤτοι οὐδ' ὀπτιμότερόν ἐστιν, ἢ πολλαπλάσιον. ὀπτιμότερον μὲν οὐδ' ὅσα ἔστιν. ὀπτιμότερον γὰρ διάστημα ὁ μέσος ἑδὲς ἀνάλογον ἐμπιπεί· πολλαπλάσιον ἄρα ἐστὶν. ἐπεὶ οὐδ' δύο ἴσα διάστηματα, τὰ Ἀ, Β. Β, Γ σωτηθέντα ποιεῖ πολλαπλάσιον τὸ ὅλον.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Δ Ι.

Τὸ διὰ πασῶν διάστημα καὶ τὸ διὰ πέντε, ἐκάτερον ὀπτιμότερόν ἐστιν.

T H E O R E M A X I.

Diateffaron intervallum & diapente, utrumque est superparticulare.

Esto enim, nete quidem synemmenon A : mese verò B. & hypate meson G. Quare A, G intervallum, cum sit bis diateffaron, est dissonum. Non est ergo multiplex. Quoniam itaque duo intervalla æqualia, A, B. B, G composita, totum non faciunt multiplex, neque ergo A, B est multiplex. Est tamen consonum. Ergo superparticulare. Eadem demonstratio obtinet in Diapente.

Ἐξω γὰρ νήτη μὲν σωτημύων ὁ Ἀ· μέση ἢ ὁ Β· ὑπάτη ἢ μέσων ὁ Γ· τὸ ἄρα Ἀ, Γ διάστημα δις διὰ πασῶν ὄν, ἐστὶ διάφωνον. ὅσα ἄρα ἐστὶ πολλαπλάσιον. ἐπεὶ οὐδ' δύο διάστηματα ἴσα τὰ Ἀ, Β. Β, Γ σωτηθέντα, τὸ ὅλον μὴ ποιεῖ πολλαπλάσιον· ἑδὲ ἄρα τὸ Ἀ, Β ἐστὶ πολλαπλάσιον. καὶ ἐστὶ σύμφωνον. ὀπτιμότερον ἄρα. ἢ αὐτὴ ἢ ἀποδείξις καὶ ὀπτιμότερον διὰ πέντε.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α ΔΙΙ.

Τὸ διὰ πασῶν διάστημα, ἐστὶ διπλάσιον.

T H E O R E M A X I I.

Intervallum diapason est duplum.

Εἰδείξαμεν γὰρ αὐτὸ πολλαπλάσιον. ὅταν ἤτοι διπλάσιόν ἐστιν, ἢ μείζον ἢ διπλάσιον. ἀλλ' ἐπεὶ εἰδείξαμεν τὴν διπλάσιον διάστημα ὅτι δύο τῶν μεγίστων ὀκταμορίων συγκείμενον. ὥστε εἰ ἔσται τὸ διά πασῶν μείζον διπλάσιον, ἢ συγκείσεται ὅτι δύο μόνων ὀκταμορίων, ἀλλ' ὅτι πλεονόντων. συγκείσεται ὅτι δύο συμφώνων διαστημάτων, ὅτι τε ἔξ δια πέντε καὶ δια πέντε. ὅταν ἄρα ἔσται διά πασῶν μείζον διπλάσιον. διπλάσιον ἄρα. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ διά πασῶν ἐστὶ διπλάσιον, τὸ διὰ διπλάσιον ὅτι τῶν δύο μεγίστων ὀκταμορίων σωθήσκειν, καὶ τὸ διά πασῶν ἄρα ἐξ ἡμιολίας καὶ ὀκταπέριτος σωθήσκειν. ταῦτα γὰρ μέγισται. σωθήσκει γὰρ ἕκ τε τῶν δια πέντε, καὶ ὅτι ἔξ δια πέντε ὅτι ὀκταμορίων. τὸ μὲν ἄρα διά πέντε, ἐπειδὴ μείζον ἐστὶν, ἡμιόλιον ἀνέσται. τὸ δὲ διά πέντε ὀκταπέριτον. φανερόν δὴ ὅτι τὸ διὰ πέντε καὶ τὸ διὰ πασῶν τριπλάσιόν ἐστιν. εἰδείξαμεν γὰρ ὅτι ὅτι διπλάσιον διάστημα ὅτι καὶ ἡμιολίας τριπλάσιον διάστημα γινέσθαι. ὥστε καὶ τὸ διὰ πασῶν τετραπλάσιόν ἐστιν. ἀποδείκνυται ἄρα ὅτι τῶν συμφώνων μέγιστον ὅτι τριπλόν λόγους

Quippe monstravimus ipsum esse multiplex. Quare aut duplum est, aut duplo majus. Sed monstravimus intervallum duplum constare ex duobus maximis superparticularibus, unde diapason intervallum, si duplo fuerit majus, non erit compositum ex duobus solum superparticularibus, sed ex pluribus. Atqui componitur ex duobus intervallis consonis, nimirum ex diapente & diatessaron. Quare diapason non erit duplo majus. Ergo duplum. Quoniam verò diapason est duplum, & duplum constat ex duobus maximis superparticularibus; idcirco diapason ex sesquialtero constat & supertertio. Hæc enim sunt maxima. Siquidem ex diapente & diatessaron, quæ superparticularia sunt, componitur. Porro diapente, quoniam majus est, erit sesquiplum; diatessaron verò supertertium. Manifestum quoque, intervallum, quod fit ex diapente & diapason additis, esse triplum. Etenim monstravimus, ex duplo intervallo, & sesquialtero, intervallum fieri triplum. Hinc quoque bis diapason est quadruplum. Demonstratum ergo est, consonorum maximum habere sonos,

E qui

qui ipsum contineant, tribus inter se proportionibus distantes.

ἔχῃ ὅτ' περιέχοντες φθόγγες πρὸς ἀλλήλας.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Δ Ι Ι Ι Ι.

Λοιπὸν δὲ πρὸς τῷ τονιαίᾳ διαστήματι διελθεῖν, ὅ, τι ἐστὶν ἐπὶ γδοον.

T H E O R E M A X I I I.

Reliquum est ut de toni intervallo dispiciamus, quod est superoctavum.

Nam didicimus, si à fescuplo intervallo auferatur intervallum supertertium, id, quod relinquitur, esse superoctavum. Porro si à diapente auferatur diatessaron, reliquum esse toni intervallum. Quare toni intervallum est superoctavum.

Εἰ μάλιστα γὰρ, ὅτι εἰάν μὲν ἀπὸ ἡμισολίᾳ διαστήματι διπλάσιον διάστημα ἀφαιρεθῇ, τὸ λοιπὸν κατὰλείπειν ἐπὶ γδοον. εἰάν ὃ ἀπὸ τῆς διαπέντης τὸ διάπασάρων ἀφαιρεθῇ, τὸ λοιπὸν τονιαίῳ ἐστὶ διάστημα. τὸ ἄρα τονιαῖον διάστημα ἐστὶν ἐπὶ γδοον.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Δ Ι Ι Ι Ι.

Τὸ διὰ πικρῶν ἑλαττόν ἐστιν ἢ ἐξ τόνων.

T H E O R E M A X I V.

Diapason est minus sex tonis.

Monstratum enim est, diapason quidem esse duplum: tonus verò superoctavus. At sex superoctava intervalla, majora sunt intervallo duplo. Quare diapason minus est sex tonis.

Δέδεικται γὰρ τὸ μὲν διὰ πικρῶν διπλάσιον ὅ ὃ τόνος ἐπὶ γδοον. πρὸς ὃ ἐξ ἐπὶ γδοα διαστήματα, μείζονα διαστήματος ἐστὶ διπλάσια. τὸ ἄρα διὰ πικρῶν ἑλαττόν ἐστιν ἐξ τόνων.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Δ Ι V.

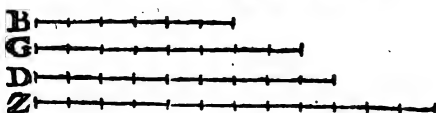
Τὸ ὃ διὰ πικρῶν ἑλαττόν δύο τόνων καὶ ἡμιτονίᾳ. καὶ τὸ διὰ πέντε ἑλαττόν τριῶν τόνων καὶ ἡμιτονίᾳ.

T H E O R E M A X V.

Diatessaron minus est duobus tonis & hemitonio. Item diapente minus est tribus tonis & hemitonio.

Sit enim, nete quidem diezeugmenon B. paramese verò C. me-

Εἴτω γὰρ νήτη μὲν διεζευγμένη ὁ Β. παρὰ μέση δὲ ὁ Γ. μέση ὃ ὁ Δ. ὑπὸ

ὑπατή ἢ μέσων ὁ $\bar{Z}$. σὺν δὲ τὸ μὲν $\bar{B}$, $\bar{G}$, $\bar{D}$ διάστημα τόνου ἐστὶ, τὸ δὲ $\bar{B}$, $\bar{Z}$ διὰ πασῶν ὄν, ἑλαττόν ἐστιν ἐξ τόνων. πάλαι παρὰ ἄρχα, τό, τε $\bar{B}$, $\bar{G}$, καὶ τὸ $\bar{D}$, $\bar{Z}$ ἴσα ἄντα, ἐλαττόνά ἐστι πέντε τόνων. ὥστε τὸ $\bar{B}$, $\bar{G}$ ἑλαττόν δύο τόνων καὶ ἡμιτονίᾳ ὄν, ἐστὶ διὰ πεισάρων. τό, τε $\bar{B}$, $\bar{D}$ ἑλαττόν τριῶν τόνων καὶ ἡμιτονίᾳ ὄν, ἐστὶ διὰ πέντε.

se D. hypate meson Z. Quare G, D intervallum est tonus. At B, Z, cum sit diapason, minus est sex tonis. Ergo reliqua, scilicet B, G & D, Z, cum sint æqualia, minora sunt tonis quinque. Quare B, G, cum duobus tonis & hemitonio existat minus, est diatessaron. Deinde B, D, cum tribus tonis & hemitonio sit minus, est diapente.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Δ Π Ι.

Ὁ τόνος εἰς διαμετρήσεια εἰς δύο ἴσας, ἔπειτα εἰς πλείους.

THEOREMA XVI.

Tonus in duas, pluresve æquales partes dividi nequit.

Εἰδείχθη γὰρ ὡς ἡ ἀπὸ τοῦ $\bar{B}$ ἄνω μέχρι τοῦ $\bar{Z}$ ἀπὸ τοῦ $\bar{B}$ ἄνω μέχρι τοῦ $\bar{Z}$ εἰς πλείους, ἔπειτα εἰς ἀνάλογον ἐμπήκισιν. σὺν ἄρχα διαμετρήσεια ὁ τόνος εἰς ἴσα.

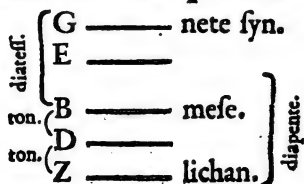
Monstratus enim est esse superparticularis. At superparticulare intervallum neque unum, neque plures capit medios proportionaliter intervenientes. Quare nec tonus in æqua dividetur.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Δ Π Ι Ι.

Αἱ ὀκταῖναι καὶ αἱ λιχανοὶ λεγόμεναι διὰ συμφωνίας ἔτιω.

THEOREMA XVII.

Paranetæ & lichani fumentur per consonantiam hoc modo.

Ἐστὼ γὰρ μέση ὁ $\bar{B}$. Ἰππιδότω

Esto enim mese B. Intendatur dia-

E 2

dia-

diatessaron ad G. atque à G remittatur diapente ad D. Est igitur tonus B, D. Rursus à D intendatur diatessaron ad E. & ab E intendatur diapente ad Z. Quare tonus est Z, D. Vnde Z, B est ditonum. Ergo Z est lichanos. Simili quoque ratione fumentur paranetæ.

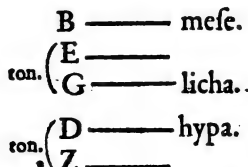
διὰ πωσάρων ὅππὶ τὸ Γ. καὶ ἀπὸ τῆς Γ ἀνείδω διὰ πέντε ὅππὶ τὸ Δ. τόνος ἄρα τὸ Β, Δ. πάλιν ὅ ἀπὸ τῆς Δ διὰ πωσάρων ὅππὶ τὸ Ε, καὶ ἀπὸ τῆς Ε ἀνείδω ὅππὶ τὸ Ζ διὰ πέντε. τέτυκται ἄρα τὸ Ζ, Δ. δίτονον ἄρα τὸ Ζ, Β. λιχανὸς ἄρα τὸ Ζ. ὁμοίως αὖ καὶ αἱ παρανήται λεγθήσονται.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Δ Π Ι Ι Ι.

Αἱ περυπάται καὶ αἱ τερίται εἰς διαιρέσεις τὸ πυκνὸν εἰς ἴσας.

T H E O R E M A X V I I I.

Parypata & trita non dividunt spissum in partes æquales...

Esto enim, mese quidem B: lichanos verò G. & hypate D. Remittatur diapente à B ad Z. Quare tonus est Z, D. Porro à Z intendatur diatessaron ad E. Itaque tonus est tum Z, D intervallum, tum G, E. Commune intervallum D, G addatur. Quare Z, G æquale est ipsi D, E. At Z, E est diatessaron. Nullus ergo medius proportionaliter incidit inter Z, E. Est enim intervallum hoc superparticulare. estque D, Z æqualis ipsi G, E. Non ergo cadet medius inter D, G intervallum, quod est ab hypate ad lichanon. Hinc neque parypate in æqua dividet spissum. Simili ratione neque trite.

Ἐστω γὰρ μέση μὲν ὁ Β. λιχανὸς ὁ Γ. ὑπάτη δὲ ὁ Δ. ἀνείδω ἀπὸ τῆς Β διὰ πέντε ὅππὶ τὸ Ζ. τόνος ἄρα τὸ Ζ, Δ. καὶ ἀπὸ τῆς Ζ διὰ πωσάρων ὅππὶ τὸ Ε. τόνος ἐστὶν ἄρα τὸ Ζ, Δ διάστημα, καὶ τὸ Γ, Ε. κοινὸν προσκείσθω τὸ Δ, Γ. τὸ ἄρα Ζ, Γ ἴσον ἐστὶ τῷ Δ, Ε. διὰ πωσάρων ὅ τὸ Ζ, Ε. σὺν ἄρα μέσος ἀνάλογον ἐμπέτηται πρὸς τῶν Ζ, Ε. ὅππὶ μέρων γὰρ τὸ διάστημα. καὶ ἐστὶν ἴσος ὁ Δ, Ζ τῷ Γ, Ε. σὺν ἄρα τῷ Δ, Γ μέσος ἐμπεσεῖται, ὅ ἐστιν ἀπὸ ὑπάτης ὅππὶ λιχανόν. σὺν ἄρα ἡ περυπάτη διαιρεῖ τὸ πυκνὸν εἰς ἴσας. ὁμοίως εἰδὲ ἡ τρίτη.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Δ Π Ι Ι Ι Ι .

Τὸν κανόνα κατὰ χεῖρας καὶ τὸ καλὸν ἀμετάβολον σύστημα.

THEOREMA XIX.

Canonem designare secundum systema, quod vocatur im-
mutabile.

Ἐστὼ ὁ κανὼν Θ μήκος, ὃ καὶ τῆς χορδῆς, τὸ $\overline{AB}$. καὶ διηρήσθω εἰς πέντε ἰσὰ, τὰ $\overline{Γ}$, $\overline{Δ}$, $\overline{Ε}$. ἔσται ἄρα ὁ $\overline{BA}$ βαρύτατος ὢν φθόγγος, βόμβος. ἔσται $\overline{Γ}$ ὁ $\overline{AB}$ τῶ $\overline{ΓΒ}$ ἡμίτερος ἐστίν. ὥστε ὁ $\overline{ΓΒ}$ τῶ $\overline{AB}$ συμφωνήσῃ διὰ πέντε ἰσῶν ὡς πέντε. καὶ ἔσται ὁ $\overline{AB}$ προσλαμβανόμενος. Ὁ ἄρα $\overline{ΓΒ}$ ἔσται ὑπατὴν διὰ τὸν $\overline{ΓΒ}$. πάλιν ἐπεὶ ὁ $\overline{AB}$ ὅς $\overline{BΔ}$ ἐστὶ διπλάσιος, συμφωνήσῃ αὐτῇ διὰ πέντε, καὶ ἔσται ὁ $\overline{BΔ}$ μέση. πάλιν ἐπεὶ πενταπλάσιός ἐστιν ὁ $\overline{AB}$ ὅς $\overline{EB}$, ἔσται τὸ $\overline{EB}$ νήτη ὑπερβολαίων. ἐπιμον τὸν $\overline{ΓΒ}$ διὰ $\overline{Ζ}$. καὶ ἔσται διπλάσιος ὁ $\overline{ΓΒ}$ τῶ $\overline{ΖΒ}$, ὥστε συμφωνεῖν τὸ $\overline{ΓΒ}$ πρὸς τὸ $\overline{ΖΒ}$ διὰ πέντε. ὥστε εἶναι τὸ $\overline{ΖΒ}$ νήτην πωλημίων. ἀπέλαβον τῶ $\overline{ΔΒ}$, τρίτον μέρος, τὸ $\overline{ΔΗ}$. καὶ ἔσται ἡμίολος ὁ $\overline{ΔΒ}$ τῶ $\overline{ΗΒ}$. ὥστε συμφωνήσῃ ὁ $\overline{ΔΒ}$ πρὸς τὸ $\overline{ΗΒ}$, ἐν τῶ διὰ πέντε. ὁ ἄρα $\overline{ΗΒ}$ νήτη ἔσται διεzeugμένων. ἔθηκεν τῶ $\overline{ΗΒ}$ ἴσον τὸ $\overline{ΗΘ}$. ὥστε ὁ $\overline{ΘΒ}$ πρὸς τὸ $\overline{ΗΒ}$ συμφωνήσῃ διὰ πέντε. ὥς εἶναι τὸ $\overline{ΘΒ}$, ὑπατὴν μέσων. ἔλαβον τῶ $\overline{ΘΒ}$ τρίτον μέρος τὸ $\overline{ΘΚ}$. καὶ ἔσται ἡμίολος ὁ $\overline{ΘΒ}$ τῶ $\overline{ΚΒ}$. ὥστε εἶναι τὸ $\overline{ΚΒ}$, ὡzeug-

Sit Canonis longitudo, quæ & chordæ, $\overline{AB}$. ac dividatur in quatuor partes æquales, nimiram $\overline{G}$, $\overline{D}$, $\overline{E}$. Erit itaque $\overline{BA}$, cum gravissimus sit sonus, bombus. Porro hic $\overline{AB}$ est supertertius ipsius $\overline{GB}$. itaque $\overline{GB}$ ipsi $\overline{AB}$ consonabit diatessaron versus acumen. Estque $\overline{AB}$ proflambanomenos. Quare $\overline{GB}$ erit hypaton diatonos. Rursus, quoniam $\overline{AB}$ est duplus ipsius $\overline{BD}$, idcirco per diapason interval- lum ipsi consonabit. eritque $\overline{BD}$, mese. Iterum, quoniam $\overline{AB}$ quadruplus est ipsius $\overline{EB}$, erit idcirco $\overline{EB}$ nete hyperbolæon. Divisi deinde $\overline{GB}$ bifariam in $\overline{Z}$. eritque $\overline{GB}$ duplus ipsius $\overline{ZB}$. ita ut $\overline{GB}$ consonet ad $\overline{ZB}$ diapason intervallo. Quare $\overline{ZB}$ est nete synemmenon. Abscidi à $\overline{DB}$ partem tertiam, $\overline{DH}$. eritque $\overline{DB}$ sesquialter ipsius $\overline{HB}$. ut hac ratione $\overline{DB}$ consonet ad $\overline{HB}$, diapente intervallo. Ergo $\overline{HB}$ erit nete diezeugmenon. Posui ipsi $\overline{HB}$ æqualem, scilicet $\overline{HΘ}$. ergo $\overline{ΘB}$ consonabit diapason ad $\overline{HB}$. ut $\overline{ΘB}$ sit hypate meson. Summi ipsius $\overline{ΘB}$ partem tertiam, $\overline{ΘΚ}$. eritque $\overline{ΘB}$ sesquialter ipsius $\overline{KB}$. ita ut $\overline{KB}$ sit paramese. Porro ab-

E 3

Νήτην

	B	
Νήτη ὑπερβολαίων.	E	
M		Παρανήτη ὑπερβολαίων.
N		Τρίτη ὑπερβολαίων.
Νήτη διζυγμένων.	H	
Νήτη συνημμένων.	Z	
		Τρίτη διζυγμένων.
Παραμίσση.	K	
		* Τρίτη συνημμένων.
Μίσση.	Δ	
		Μίσσην ἀλλάττει.
		Παραπλήτη μίσσην.
Υπλήτη μίσσην.	Θ	
		Υπλήτην ἀλλάττει.
		Παραπλήτη ὑπλήτην.
Υπλήτη βαρεῖα.	Λ	
Προσλαμβανόμενον.	A	

μίσσην.

μέσων. ἀπέλαβον τῷ $\overline{KB}$ ἴσον τὸ $\overline{AK}$,
καὶ γράψαι ὃ $\overline{AB}$ ὑπὸ αὐτῇ βαρεῖα.
ἴσονται ἅρα εἰλημμένοι ἐν τῷ κανόνι
πάντες οἱ φθόγγοι τῶ ἀμετέβολον συ-
στήματι.

scidi ipsi $\overline{KB}$ æqualem, $\overline{L K}$. fiet-
que $\overline{L B}$ hypate gravissima. Quare
soni omnes systematis immutabilis
sumti erunt in Canone.

Θ Ε Ω Ρ Η Μ Α Δ Δ.

Λοιπὸν διὲ ὅτι φερομένης λαβεῖν.

THEOREMA XX.

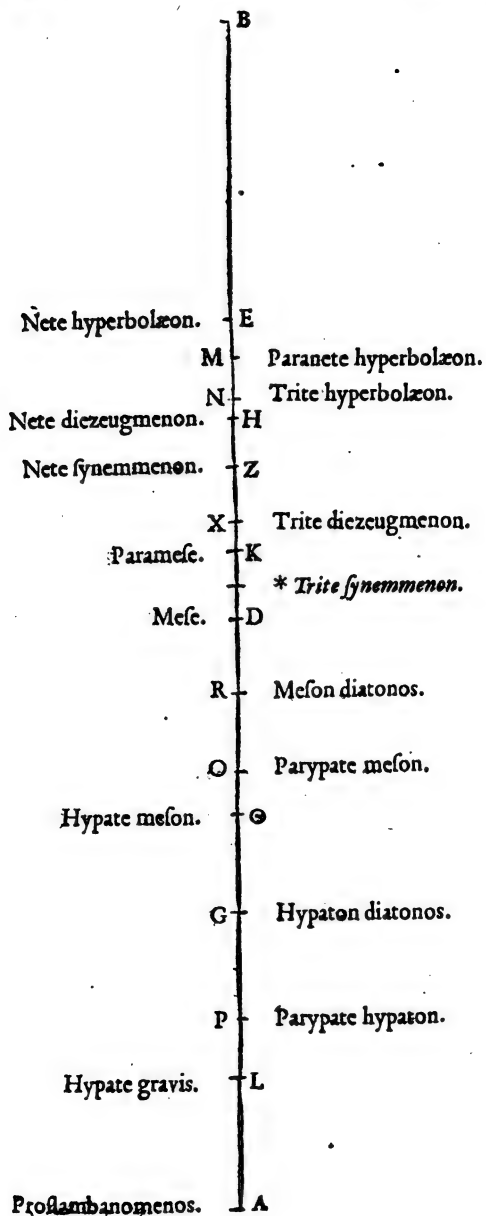
Restat tandem ut mobiles designentur.

Ἐπεμον τὸ $\overline{EB}$ εἰς ὀκτώ, καὶ ἐν αὐτῶν
ἴσον ἔθηκα τὸ $\overline{EM}$. ὥστε τὸ $\overline{MB}$ τῶ $\overline{EB}$
γρῆσθαι ἐπὶ γδοον. καὶ πάλιν διελὼν
τὸ $\overline{MB}$ εἰς ὀκτώ, ἐν αὐτῶν ἴσον ἔθηκα τὸ
 $\overline{NM}$. τὸν ἅρα βαρύτερον ἔσται ὁ
 $\overline{NB}$ τῶ $\overline{BM}$. ὅτ' $\overline{MB}$ τῶ $\overline{BE}$. ὥστε ἔσται
μὲν ὁ $\overline{NB}$ τρίτῃ ὑπερβολαίων· ὁ δὲ
 $\overline{MB}$ ὡς ἀνάγῃ ὑπερβολαίων διάτ-
ον. ἔλαβον τὸ $\overline{NB}$ τρίτον μέρος,
καὶ ἐν αὐτῶν ἴσον ἔθηκα τὸ $\overline{NE}$. ὥστε τὸ
 $\overline{EB}$ τῶ $\overline{NB}$ εἶναι ὅπτις τριών, καὶ διὰ πε-
ζάρων συμφωνεῖν ὅπτις πλὴν βαρυτέρῃ,
καὶ γρῆσθαι τὸ $\overline{EB}$, τρίτῃ διεzeugμε-
νων. πάλιν τὸ $\overline{EB}$ λαβὼν ἡμισυ μέρος
ἔθηκα ἴσον αὐτῷ τὸ $\overline{EO}$. ὥστε διὰ πέντε
συμφωνεῖν τὸ $\overline{OB}$ πρὸς τὸ $\overline{EB}$. ὁ ἅρα
 $\overline{OB}$ ἔσται παρυπάτη μέσων. καὶ τῷ
 $\overline{EO}$ ἴσον ἔθηκα τὸ $\overline{OP}$. ὥστε γρῆσθαι τὸ
 $\overline{PB}$ παρυπάτῃ ὑπαίων. ἔλαβον δὲ
τὸ $\overline{GB}$ τέταρτον μέρος τὸ $\overline{GP}$. ὥστε γ-
νέσθαι τὸν $\overline{PB}$, μέσων διάτονον.

Divisi $\overline{EB}$ in octo partes, qua-
rum uni æqualem posui $\overline{EM}$:
ut $\overline{MB}$ fiat ipsius $\overline{EB}$ super-
octavus. Ac rursus diviso $\overline{MB}$ in
partes octo, illarum uni æqualem
posui, $\overline{NM}$. Tono itaque gravior
erit $\overline{NB}$ quàm $\overline{BM}$: $\overline{MB}$ verò
quàm $\overline{BE}$. ita ut $\overline{NB}$ quidem sit
trite hyperbolæon : $\overline{MB}$ verò pa-
ranete hyperbolæon diatonos. Por-
ro in tres partes divisi $\overline{NB}$, illa-
rumque uni æqualem posui $\overline{NX}$.
ita ut $\overline{XB}$ sit supertertius ipsius
 $\overline{NB}$, ac diatessaron consonet ver-
sus gravitatem : fiatque $\overline{XB}$, trite
diezeugmenon. Rursus ipsius $\overline{XB}$
sumta parte dimidia, æqualem ipsi
posui $\overline{XO}$. ut hac ratione $\overline{OB}$ con-
sonet diapente ad $\overline{XB}$. Quare $\overline{OB}$
erit parypate meson. Deinde ipsi
 $\overline{OB}$ æqualem posui, $\overline{OP}$, ut $\overline{PB}$
fiat parypate hypaton. Sumsi quo-
que ipsius $\overline{GB}$ partem quartam,
 $\overline{GR}$. ut $\overline{RB}$ fiat meson diatonos.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΥΚΛΕΙΔΟΥΤ
ΚΑΤΑΛΟΓΗΣ ΚΑΝΟΝΩΝ.

EXPLICIT EUCLIDIS
Divisio Canonis.

N O T Æ

I N

EVCLIDIS INTROD.

H A R M O N.

EΥΚΛΕΪΔΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓὴ Ἀρμονικῇ.] Vertit Pena : Euclidis Rudimenta Musices.

Minus perspicue : quippe de una tantum parte Musices, quæ Harmonice vocatur, breviter agere instituit. Rectius ita Bacchii tractatum vocaremus, qui inscribitur, Εἰσαγωγή τέχνης μουσικῆς. quo præcipuas illius partes attingit. Ex recentioribus nullum vidi, qui hoc errore non laboraverit. In reliquis auctoribus illum semel atque iterum correximus : hîc, ut clara omnia Musicæ studiosis fiant, Porphyrii verba ex commentario in 1 caput libri 1 Harmon. Ptolemæi adscribemus. Τὴν μουσικὴν σύμπαζαν διαρεῖν. εἰώθασιν εἰς πέντε τὴν ἀρμονικὴν καλεσμένην, καὶ τὴν μετὰ τὴν ἀρμονικὴν καλεσμένην, καὶ τὴν ὀργανικὴν καὶ τὴν ῥυθμικὴν καὶ τὴν μετὰ τὴν ῥυθμικὴν καλεσμένην. Μουσικὴ γὰρ λέγεται πάντες οἱ μὲν οὗτοι τὰ περὶ τῆς μουσικῆς, καὶ τὰ περὶ τῆς ὀργανικῆς καὶ τὰ περὶ τῆς ῥυθμικῆς. Musicam omnem dividere consueverunt in Harmonicam qua vocatur tractationem, & in Rhythmicam ac Metricam ; præterea in Organicam, & in eam, qua proprie & per excellentiam Poëtica vo-

catur, atque in hujus Hypocriticam, Musici enim dicuntur omnes, qui circa hæc versantur artifices. Vide Aristidem pag. 8. & Notas pag. 207.

V. 7. Ἀρμονικὴ ἐστὶν ὁρισμένη θεωρητικὴ καὶ θεωρητικὴ] Totidem verbis hanc definitionem transcripsit Bryennius in Harmonicorum lib. 1 cap. 6. Porphyrius vocabulum θεωρητικὴν οὐκ ἐπιτίθησιν. rectius, mea quidem sententia. Bryennii ætate jam ita interpolata hæc definitio legebatur : nisi ipse tam scitæ reformationis auctor sit habendus ; ex quo huc sit translata. Ptolemæo Harmonice finitur, διὰ τὴν κατὰ τὴν ἀρμονικὴν καὶ τὴν μετὰ τὴν ἀρμονικὴν καὶ τὴν ὀργανικὴν καὶ τὴν ῥυθμικὴν καὶ τὴν μετὰ τὴν ῥυθμικὴν καλεσμένην. Facultas percipiendi in sonitibus differentias, quæ sunt circa acutum & grave.

V. 10. ἡρμοσμένη] Antiquæ Musices vocabula in Euclide recentiorum musurgorum nominibus interpretabor, ut eo facilius ab omnibus intelligi possint. Veniam itaque peto, quod Barbaris vocabulis sit utendum. τὸ ἡρμοσμένον nihil aliud est, quàm Scala dura (quam etiam naturalem vocant) & mollis. Si quis enim ex me quæreret, quid illud sit,

F

quod

quod quidam superiorum seculorum docti viri inter Latinos vocarunt Systema perfectum (quibus vocabulis omnis antiquitas est usa) Guidonianum ; quidam autem barbare , Scalam perfectam ; quæ locutio hodieque inter musurgos obtinet ; dicerem nihil aliud esse, quàm aliquid ex sonis (seu clavibus) & spatiis, certum ordinem habentibus compositum. adeoque Harmonicen esse scientiam, quæ modulatz seriei, hoc est, scalæ duræ atque mollis, naturam contempletur. Cæterum τὸ ἡρμωσμήριον Cicero verteret *contentum*, sicut ἀρμονίαν interpretatur *contentionem* vel *intentionem*. Ita enim scribit Tuscul. Quæst. lib. 7. Proxime autem Aristoxenus musicus, idemque philosophus, (animum dixit) *intentionem ipsius corporis quandam: velut in cantu & fidibus, quæ ἀρμονία dicitur, sic ex corporis totius natura, & figura varios motus cieri, tanquam in cantu sonos.* Et in lib. de Univerf. Animus autem oculorum effugit obtutum. est autem unus ex omnibus, rationis contentionisque (ἀρμονία Græcè) sempiternarum rerum, & sub intelligentiam cadentium compos & particeps. Hæc interpretatio non quidem mala est, si rem spectemus ; attamen nimis nudo atque ambiguo verbo expressa. quippe Ἀριστοξένος recte ab omnibus vertitur *intentionio*. Cum de hac voce interpretanda cogitarem, subiit tandem, non posse me significantius vim illius hîc exprimere, quàm si seriei vocabulum adhiberem. Optimas Glossas hac in

re sum secutus, quæ ἀρμονίαν τὴν τῆς κινήσεως, interpretantur, *Seriem*. Recte quoque Hesychius, & ex eo Suidas : ἀρμονία, ἡ ὁρμητικὴ ἀκροασις. Nec tamen solum hoc vocabulum sufficit. adjectum aliquod est quærendum. Si ordinatam seriem, aut sequelam, & consecutionem dicamus, minus musice loquemur ; si concinnam seriem, hoc quoque ob aliud illius vocabuli usum, quo proprie Græcorum ἁρμονίας exprimit, erit ambiguum. Placuit itaque seriem vocare modulatam. id est, quæ in modulando observatur. Pena male vertit, *contentum*. hoc quippe vocabulum Græco συμφωνία respondet. Male etiam Georgius Valla, *Modulatur*. Porro ἡρμωσμήριον potius cum Aristoxeno definire voluit Euclides, quàm ἀρμονίαν, quod hoc pluribus significationibus, ab hac modulata nervorum serie derivatis, usurpetur. Antiquissimis enim Musicis ἀρμονία idem est quod διὰ πασσών. musurgi nostri vocant *octavam*, subaudiendo vocem : ferendi magis, si per *octavam* dicerent, aut per *octo*. Cum autem plures dia pason species in bis dia pason antiqui spectarent, illas quoque adpellarunt harmonias. Vnde Doria, Phrygia harmonia apud optimos scriptores legimus. Deinde eadem toni & tropi, seu modi, sunt adpellati.

V. 11. τὸ ἐν φθόγῳ καὶ ἀρμημάτων, πῶς τὰς ἐξ ἑαυτῶν, συγκείμενον.] Concinniore hanc lectionem iudicavi, quam habet Bryennius lib. 11

Harmo-

Harmonic. cap. 6. num ex ingenio, an veterum librorum auctoritate, dubito. Editus, & bini scripti, nimirum Coventriensis & Vulcanii, legunt, *ποιὰν τάξιν ἔχουσιν* *συγκειμένων* ἔχον. quod non placet. Illam Bryennii lectionem jam observasse videtur Val- la, qui vertit, *Modulatus autem ex p̄tibongis & intervallis, certum ordinem habentibus, constat.* Certe in cæteris non usus est meliore codice, quàm sunt nostri scripti. Hic autem illud notabimus, alterum horum vocabu- lorum, *φθόγων*, aut *Ἀρσημάτων*, absque finitionis detrimento abesse posse. Si enim soni certo ordine sint collocati, etiam certo ordine dispo- sita habemus intervalla. & contra, si intervalla certo ordine disposita, habemus quoque certos sonos; quod intervalla ex sonis enarmoniiis con- stent. Itaque vocabulum *Ἀρσημάτων* explicationis tantum gratia ad- junctum censebimus. Porro si hæc verba, *ποιὰν τάξιν ἔχουσιν*, construa- mus cum *Ἀρσημάτων*, ita erunt ex- plicanda: In Diatono syntono, quod vulgo nunc cani dicitur, non quoli- bet ordine, sed certo ac rato, inter- valla sunt collocata. videlicet ab η ad C hemitonium intercedit in ratione superquintadecima; à C ad D, tonus in superoctava; à D ad E, tonus in supernona. Atque hic primum tetra- chordum finit, & ab eodem secun- dum incipit, eodem intervallorum ordine quo prius; nempe ab E ad F hemitonium; ab F ad G, tonus super- octavus; à G ad a, tonus supernonus.

V. 13. *Μέρη δ' αὐτῆς εἰσὶν ἐπὶ α.* MS. Coventriensis, *εἰσὶν* pro *εἰς*. Il- larum autem partium ordinem alii aliter constituunt. Plutarchus, quem ad Gaudentium citavimus, Orato- rum more confuso ordine eas recen- set; illa ratione excusandus. Aly- pius non male intervallis statim sub- jungit systemata; uti & Aristoxe- nus. At Euclides hoc non putavit necesse, quod intervallorum cogni- tio ad percipiendam de Generibus doctrinam sufficiat.

V. 17. *φθόγῳ μὲν δ'* Sonus to- tius Harmonicæ principium est ac primum elementum. ideoq; ejus de- finitio accurate pervestiganda. Bry- ennus integrum de sonis caput habet lib. I. Ptolemæus, & in eum Por- phyrus, fusc illius naturam expli- cant, ut aliquando videbitur. Sonus autem hic ab Euclide definitur spe- cialiter, quatenus octodecim tantum in singulis generibus spectantur. Al- ioqui si sonos generaliter conside- rare velimus, quatenus illorum infi- nita est multitudo, ut recte quoque Euclides pag. 3. v. 1. vocabulum *ἡμ- μελής*, significans, *qui in cantu poni potest*, (quod alias dicitur, *οἷς μὲν πᾶσι δὲ ἡμμοσμήριον*,) est omit- tendum. Exemplo hoc declarabimus. Inter lichanon meson & mesen, seu, G & a, qui soni tonum comprehen- dunt, recepto apud Veteres modu- landi usu, nullum intervallum cani- tur; tensione autem constitui pos- sunt infinita; sed quæ omnia in tri- bus modulandi generibus sint *ἑμμε- λῆς*,

λῆ, *extra cantum cadentia*, & *inconcinna*. quamvis recentiores hemitonium suum inter illos sonos canant, elevando sonum *G* hoc signo, X . Planum itaque est, male à Bacchio pag. 1. v. ult. addi particulam καθύλν. Hic autem difficultas quædam oritur ex eo, quod auctorum alii vocabulum ἡμμελής cum φωνή, alii cum πῶσις conjungant. Quibusdam enim φθόγῳ definitur, φωνῆς ἡμμελῆς πῶσις ἐπὶ μίαν τῶσιν. uti Bacchio pag. 2. & in quibusdam Fragmentis. Sic Nicomacho φθόγῳ est, φωνῆς ἡμμελῆς ἀπλᾶν τῶσις. Thrasyllō apud Theonem Smyrn. de Musica, φωνῆς ἐναρμονίᾳ τῶσις. Aristidi nostro, φωνῆς ἡμμελῆς μέρῳ ἐλάχιστον. quod Martianus vertit p. 182. v. 22. *Phthóngus dicitur vocis modulata particula, una intentione producta*. Boëthio quoque lib. 1. cap. 19. *Sonus est modulata vocis casus una intentione productus*. Idem tamen sicut Euclides & Bryennius vocem ἡμμελῆς cum πῶσις conjunxerat lib. 1. cap. 8. *Sonus est vocis casus emmeles, id est, aptus melo, in unam intensionem*. In Aristoxeno, pag. 15. v. 17. & Gaudenzio, pag. 3. v. 19. male omissa est, quoniam sonum specialiter definiunt, quatenus unus est ex illis octodecim in singulis generibus. In hac auctorum, vel potius librorum discrepantia, sane subtili: majori parti nos adgregabimus, qui vocabulum ἡμμελῆς potius cum φωνῇ quàm πῶσις construendum statuunt. Porro non sufficit φθόγον esse vocem ἡμμελῆ. debet

quoque cadere in unam tensionem, seu, ut Vitruvius vertit, finitionem. uno & æquali tenore extendenda est, ut sit ἀδιάπαυτον. Vnde Psellus in Syntagmate Musices; φθόγῳ ἐστὶ φωνῆς ἀδιάπαυτον ἐναρμονίῳ τῶσις. quod melius dixisset, φωνῆς ἐναρμονίᾳ ἀδιάπαυτον τῶσις, ut supra Thrasyllus.

V. 19. *Διάστημα δὲ, τὸ παρεχόμενον*] Quid intervallum sit, seu spatium; quod posterius vocabulum in recentiori musica, hodieque usurpatur: omnes norunt. Vt inter E la mi, & F fa ut spatium est, quod hemitonium vocatur; inter G sol re ut & a la mi re, spatium magnitudine toni. Quid itaque sit spatium hujusmodi in voce spectatum, hic definit Euclides. Cæterum hanc definitionem generalem esse, quatenus infinita spatia considerari possunt, non solum in acumen progrediendo, & in gravitatem, sed etiam medio vocis loco consistendo, est manifestum. Si enim in monochordo spatium inter E la mi & F fa ut, quod hemitonium vocatur, consideremus, hoc speciale dicemus, quoniam à duobus sonis continetur, ex octodecim, qui in singulis generibus spectantur. at si alia chorda vel minimum intendatur aut remittatur, ut acutior aut gravior fiat, quàm est prior E la mi, ex generali hac definitione recte dicetur, illam differentiam esse diastema seu spatium. Sic recentiorum comma, quod spectant in ratione superoctogesima, est spatium, quamvis ἀμελῶδηλον, voce huma-

humana cani nequeat. Similiter generalis sequitur Generis definitio, quæ infinitis quatuor sonorum divisionibus adcommo- dari possit: item Systematis & Toni. Hinc adeo aliquis concluderet, satius itaque in Soni definitione vocem ἐμμελὴς ab Aristoxeno & Gaudentio esse omis- sam. Verumenimvero sonum omnes definiunt, qui in cantu poni possit. etndemque Euclides in sequentibus definitionibus vel expresse vel impli- cite usurpavit: ut innueret omnes il- las definitiones de cantu possibili esse intelligendas.

V. 24. σύστημα] Codex Bar. pro Ἀρξισμάτων minus bene hic legit Ἀρξισμά] Θ. Systema autem, latissime sumtum, dicitur, quod saltem duobus constat spatiis. Hanc syste- matis significationem, à Pythagori- cis traditam, Aristoxenus, ejusque sectatores, retinuerunt. Nicoma- chus pag. 25. v. 7. σύστημα ἐστὶ δυοῖν ἢ πλειόνων Ἀρξισμάτων σπῶδ Θ. Itaque tres soni; E la mi, F fa ut, G sol re ut, continentes duo spatia, recte systema dicuntur, genuina vocis si- gnificatione retenta. Hoc autem est minimum. Deinde quatuor chor- darum est systema, quod tetrachor- dum vocatur; quinque, quod pen- tachordum; octo, quod ὀκτᾶchor- dum, primumque perfectum. Atque hoc modo in infinitum majora sem- per systemata considerari possunt. Guidonianis maximum systema, quod Scalam magnam & perfectam vocant, est icosachordum, seu vi-

ginti sonorum; id est, bis dia pason & dia pente. Pena σύστημα vertit *con- stitutio*. quod vocabulum illa signi- ficatione non vidi ab ullo Latino & Classico scriptore usurpatum. Eo ta- men ita utuntur Boëthius libro IV cap. 14. & Cassiodorus, cujus verba in seq. adnotatione proferemus. Ita autem Boëthius: *Constitutio verò est plenum veluti modulationis corpus, ex consonantiarum conjunctione consistens: quale est vel dia pason, vel dia pason & dia pente, vel bis dia pason*. Hic no- tandum, Boëthium cum Ptolemæo systema accipere de consonantium sonorum conjunctione. quam Pto- lemæi opinionem etiam Bryennius notat his verbis, lib. 7 cap. 6. σύ- σ- μα μὲν ἀπλῶς καὶ πολεμαῖον καλεῖται, τὸ συγκείμενον μέγρο Θ ἐν συμφωνίῳ. καὶ ὡς περὶ συμφωνία τὸ συγκείμενον ἐξ ἐμ- μελειῶν. καὶ ἐστὶν ὡς περὶ συμφωνία συμ- φωνίῳ τὸ σύστημα. *Systema simpliciter secundum Ptolemaum vocatur, magni- tudo ex consonantiis constans. quemad- modum consonantia, id quod constat ex sonis concinnis. & quasi consonantia con- sonantiarum est systema*. Nullum præ- terea illo vocabulo ita usum novi. Certè in vulgarem usum non abiit, quod & nostro seculo Græcum Græ- ce-ignarissimis semper sit in ore. Ita- que tam Latini sermonis respectu quàm vulgaris usus Græcum hoc, ut multa alia, retinui. Porro hujus de- finitionis verba imposuerunt doct. Viro, Ism. Bullialdo, qui in suis ad Theo. Smyrnæum Notis pag. 250 illa vertit: *Systema est, quod uno vel*

pluribus intervallis constat. Particula ἡ hic non est ἀφ' ὁμοκλή, sed συγκατακλή. Aristides pag. 15. systematis definitionem habet plane vitiosam: σύστημα δὲ ἐστὶ τὸ ὑπὸ πλεόνων ἢ δυοῖν ἀρσυσμάτων πλεεχόμενον. Etenim pro δυοῖν absque dubio rescribendum ἐνός. Vitate aliàs dixisset, τὸ ὑπὸ δυοῖν ἢ πλεόνων ἀρσυσμάτων πλεεχόμενον. quæ locutio verum sensum exhibet. Musices ignarus librarius, & illius locutionis, pro ἐνός scribendum censuit δυοῖν. In Latina itaque Aristidis interpretatione scribe: *quod à plus uno intervallis* (seu ut vulgus loquitur; *à pluribus quam uno intervallis*) *continetur.* aut, *quod à duobus aut pluribus intervallis continetur.* Postrema quidem veram sententiam exponit; at hujusmodi verbis conceptam fuisse ab Aristide, putare nequeo.

Pag. 2. v. 1. ΤόνⓄ] Toni vocabulum quatuor modis accipitur, de quibus infra pag. 19. v. 5. Hic idem est quod modus; cum dicimus, tonus sive modus Dorius, Lydius, Mixolydius. Veteribus quoque harmonia adpellatur, & species diapason. Cassiodorus in sua dissertatione de Musica tonum sic definit: *Tonus est totius constitutionis* (Græcum συστήματος sic minus Latine vertit) *harmonica differentia & quantitas, quæ in vocis accentu sive tenore consistit.* Quæ definitio obscura quidem est, sed veram explicationem ex antiqua musica recipit. Tonus, seu modus, est totius systematis harmonici, hoc est, bis diapason, aut simpliciter, dia-

pason differentia. Vt Phrygius tonus à Dorio nulla alia re differt, quàm quod totum Phrygii systema acutius sit toto Dorii systemate, tono, qui est in ratione superoctava. Deinde quod tonum esse dicit totius harmonici systematis quantitatem, hoc idem est, quod Euclides dixit, tonum esse locum quandam vocis. Ultima verba hoc volunt, toni illam differentiam in vocis acumine & gravitate spectari. Cum hac Cassiodori definitione congruit Boëthiana, lib. IV cap. 14. *Sunt autem tropi constitutiones in totius vocum ordinibus, vel gravitate, vel acumine differentes.* Miratus autem sum quam maxime, cum nuper in Petri Maillarti tractatum Gallicum de Tonis inciderem, adeo obscuram hujus vocis significationem viris doctissimis fuisse, ut maximis se erroribus implicarent. Pagina 199, absurdissime contendit vocabulo tonus pro modus; nunquam usos esse veteres; cum infinita, ut ita dicam, loca in illis occurrant. Ad hanc opinionem propugnandam in ipsa fronte constituitur doctissimus quidem Helvetius, sed in antiqua Musica infans, Glareanus; qui lib. I cap. 11 sic digladiatur: *Videri potest sonorum appellatio tempore Boëthii nata.* Eodem capite: *Tonos item nominant tam constanti pertinacique appellatione, ut nisi etiam nos ita loquamur, videamur quibusdam musicis ignorare principia.* Sic quoque Vir eximius, Pontus Tyardæus, cum aliqua vehementia falsam illam opinionem-

nionem propugnavit. Verba ejus ex pag. 98. ¶ Solitarii (ut vocat) adscribam : *Quant à ce mot Mode, il est en mesme usage entre les Latins, soit pour maniere, façon, ou autre telle signification, qu'il est dès long temps receu en nostre langue, combien que les Musiciens vulgaires d'aujourd'huy (je le dy sans pique) sous assez frivole raison, appellent ceste diversité de chanter, Ton, ou premier, ou second, jusques à huit.* Quod, inquit, ad vocem Modus attinet, non alia significatione illa à Latinis usurpatur, quam quæ jamdudum à nobis Gallis est recepta : sive nostrum maniere, façon, exprimat, sive hujusmodi aliud, quam vishodiernum Musicorum vulgus (quod sine infectione dico) satis frivola ratione hanc canendi diversitatem appellet Tonum, aut primum, aut secundum, usque ad octavum. In margine adponit : *Modus, Græci τῶν seu τόνον.* Primum vocabulum plane ex Græcæ linguæ ignorantia adpositum, quippe quod longe aliud significet quàm τόνον. Ibidem adducitur Greg. Faber, qui *Hodie*, inquit, *tonos nominant, nescio qua de causa.* Ego breviter dicam. Toni vocabulum pro modo in usum venit antiquis, quod, cum tres tantum initio harmonias, seu modos, haberent, nimirum, Dorium, Phrygium, Lydium, bini proximi inter se distarent tono, id est, superoctavo intervallo. Itaque Lydium tono acutior erat Phrygio; Phrygius, Dorio: quod ab omni musurgorum posteritate

usque ad Glareanum fuit observatum, ut etiam ex nostris Modorum tabulis secundum tria genera est perspicuum. Cæterum illam causam, cur toni veteribus adpellati sint, qui deinde etiam modi, ex Ptolemæi Harmonicorum lib. I. cap. 10. ne quis hic hæsitare possit, adscribam. ἀπλῶς γὰρ οὗτ' ἐστὶν οὗτ' ἀρχαιοῦς καλεμῶς δὲ δῶρον. καὶ φρύγιον. καὶ λυδίον, καθὰ τὰς ἀφ' ὧν ἡρξαίτο ἐθνῶν ὀνομασίας ἢ ὅπως τις ἐτέρως αἰολογεῖν βέλαι, τὸν αὖ ἀφ' ἐροῖας αἰδέλῳ, ἐποθέμενοι καὶ διὰ τὸ ἴσως τόνους αὐτὰς ὀνομάσαντες. ὥστε τῶν ποιῶσι πρῶτον μετέβολλ' συμφωνον διὰ τὸ βαρυτέρων τῶν τριῶν. Cum enim simpliciter tres illos antiquissimos; qui vocantur Dorius, Phrygius & Lydus, à gentium nominibus, qua illi sunt usa, aut quamcunque aliam causam qui proferre voluerit; tono inter se deinceps distantes, supposuerint, & propterea fortasse tonos eos nominarint; ab his faciunt primam mutationem consonam, nempe à trium illorum gravissimo. Iam ad Euclidem definitionis verba explicanda pergam. Tonus primum finitur, locus aliquis vocis. De vocis loco egregie differit Aristoxenus, Harmon. lib. I. pag. 26. & 27. Dabo illius doctrinæ exemplum. Vocis E la mi locus est ab ipsius initio (quod in chorda facilius conspicitur) usque ad F fa ut. Hujus rursus locus pertingit ad G sol re ut. Hac ratione locum soni E la mi minorem esse dicimus loco soni F fa ut: quippe ille hemitonii est; hic, toni. Ita trium gene-

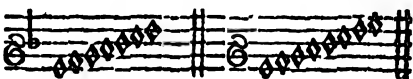
generum soni, in primis mobiles, locorum magnitudine & transitu, varie inter se discrepare considerantur. Omnia igitur intervalla, singula suis locis sunt circumscripta; minore dia tessaron, majore dia pente. Sic toni seu modi locus est magnitudine ipsius dia pason. Si enim cantus unum dia pason superaverit, adeo ut ipsius infimus sonus nullius toni proslambanomeno respondeat, tonus illius cantus cognoscetur, sumto infimi soni dia pason in gravitatem; ut Aristides docet pag. 24. v. 25. Vocabulum φωνῆς in definiendo addidit tanquam differentiam, qua ab aliis locis, tam qui in naturalibus considerantur, quam qui in Musicis, separetur. Nam inter E la mi, & F fa ut, est quoque vocis locus, at non capax systematis. nempe in Musica vulgari diatonica, qua hi duo soni hemitonio inter se distant, cum alias in Enarmonio hic locus duo intervalla, quæ systema constituunt, capiat. Bene itaque adjecta est alia differentia, qua tonus non tantum vocis dicitur locus, sed & hujusmodi, qui systema capere possit. Non dixit *systematis perfecti*, id est, dia pason capax; quod alio modo perfectum systema ab ipso consideretur pagina 17, quam ab Aristide, qui & dia pason perfectum systema vocat. Denique additur, locum illum esse ἀπλατῆ, carere latitudine. Hæc vox, si qua alia in Musicis, obscura est & explicatione indiget. Sciendum itaque, sonum seu vocem in Harmoni-

cis, propter extensionem suam æquabilem respondere lineæ rectæ, quæ ex æquo inter sua puncta extrema jacet; ita ut initium alicujus soni quam longissime producti altitudine respondeat suo fini, nec eundo in ullum latus, id est, vel in acumen, vel in gravitatem, deflectat. Hoc quidam ex antiquis aliter se habere putabant. Nusquam enim vocem stare, atque una tensione produci, sed in perpetuo esse motu, ut non tantum ascendendo & descendendo, gravis & acuti varietatem habeat; sed etiam unum sonum proferendo latitudinem aliquam adquirat. Contra illos non tantum Aristoxenus disputavit, ut videre est ex lib. I pag. 3. & pag. 12. v. 4. sed etiam Pythagorici. Definitionibus itaque suis contra hunc errorem lectorum animos præmunierunt. ut Nicomachus, qui pag. 7. v. 29. optime *sonum* definit, *vocis quæ in cantu poni possit, tensionem latitudinis carentem*. Et pag. 24. v. 24. eundem dicit, *Streptum non latum, in loco distantiam non habens*. Cæterum hanc vocem ἀπλατῆς in hac toni definitione addere debuit Euclides, quod soni vocabulum, quo illa jam comprehensa est, hic non sit adhibitum. Etenim in soni definitione Euclidis verba, *ἢ μίαν τῶν*, eundem sensum habent, quem in Nicomachi verba, *τῶν ἀπλατῆ*. Porro hanc toni definitionem Euclideam non recte cepit doctiss. Bullialdus, cum in Notis suis ad Theonem Smyrnum pag. 263. illam explican-

candam putat de tono, qui est intervallum superoctavum. quem optime Veteres finiēre, μέγας φωνῆς, ὡς δ' ἔστιν ἡ ὑπερέχουσα.

V. 3. μετέβολη] Mutationis vocabulum in vulgari Musica est notissimum; nec omnino diverso sensu. Exemplis clare id proponam. Ab E incipiendo cantaverim tetrachordum, mi. fa. sol. la. in vocibus E la mi. F fa ut. G sol re ut. a la mi re; quod primo loco habet hemitonium, à vocibus mi. fa comprehensum, secundo & tertio tonum. Ab hoc autem per tetrachordum συνημμένων, vocum eodem ordine conjunctarum, hoc est, quæ primo loco habeant hemitonium, secundo & tertio tonum; si adscendere velim, illam vocem la non in re, sed in mi muto; cantando, mi. fa. sol. la. in literis a la mi. b fa. c sol ut. d la re. Hanc syllabarum mutationem recentiores vocant Scalam b mollis. Rursus si à voce la in a la mi re per diatessaron adscendere velim, quod specie ab inferiori E F G a sit diversum, hoc est, non primo loco hemitonium habeat, sed secundo, mutatio fit syllabæ la in re; cantando, re. mi. fa. sol. in literis a la re. h mi. c fa ut. d sol re. Hanc mutationem hodierni musurgi vocant Scalam duram: Veteres, μετέβολη ἐκ συνημμένων συστηματικῶς εἰς διεσπασμένων. mutationem ex conjuncto systemate in disjunctum. Quippe tetrachordum, h mi. c fa ut. d sol re. e la mi. quod eodem loco situm habet hemitonium, quo

inferius tetrachordum E la mi. F fa ut. G sol re ut. a la mi re. tono; ab a la mi re & h mi comprehenso, qui Veteribus τόνος διασπαστικός vocatur; ab hoc est disjunctum & separatum. Vulgaribus notis hæc exponam.

Duo tetrachorda conjuncta. Duo tetrachorda tono disjuncta.

V. 5. μελοποιεῖ] De melopœia vide infra pag. 22. v. 3. Aristidem pag. 28. v. 31.

V. 8. ἐν φωνῆς ποιότητι] in vocis qualitate, id est, in certa quadam voce.

V. 9. ἥς κινήσεις εἰσι δύο.] Vide Aristoxenum pag. 8. v. 17.

V. 17. καὶ τὰς μετέβη] Ita ex Vulcani scripto edidi. Confirmant hanc lectionem Bar. & Coventr. Articulus τὰς male aberat ab editione Peniana; sed plura verba à scripto Vulcani, qui ita habebat, καὶ τὰς μετέβη τῶν διατάξεως καλῶν. τὰς δὲ μετεβάσεις τὰς ὑπὸ τούτων ἐπὶ τούτων διατάξεως. v. 18. particulâ additâ vellem, ἐναλλὰξ δὲ αὐτῶν.

V. 19. πείθειαι.] Mallem, πείθειν. perperam Bar. πείθειν.

V. 21. τούτων. τὰ δὲ πινύτω] Ita emendandam censui editionem Penz, quæ ita legit: τούτων. διατάξεως δὲ τὰ πινύτω. quod æque inepte vertit: Intervalla autem que faciunt differentias tensionum, constant intensione & remissione. MS. Vulcani aliquanto melius: τούτων διατάξεως. τὰ δὲ πινύτω. quomodo etiam legit Valla qui

G

vertit:

vertit : *A tenoribus autem transitus interventiones intervalla : quæ verò tenorum faciunt differentiam intensio est ac remissio.* Vocem *Διγήμεμα*, ex præcedente *Διγήμεσις* natam, ejecimus.

V. 24. Voculam *καὶ* censui interjungendam. Omnes, *ὁξύτης, βαρύτης.*

V. 27. *καὶ ὁξύτης μὲν*] Vocula *καὶ* à Vulc. hîc melius abest.

V. 31. *τὸ πένδυ.*] *Tensum esse, vel potius, tendi.* quod Vitruviana locutione diceretur, *tensiones esse consecutum.*

V. 32. *καθαπών*] Hæc est insignis lectio Codicis Vulcani. Reliqui omnes male, *καθ' αὐτών.* unde Pena : *Tensiones quidem ab instrumentis ad eas comparatis à tendendo.*

Pag. 3. v. 2. *τῇ δὲ διωάμῃ*] *potentiâ verò*, scil. nostrâ. quos vocis nostræ potentia modulari possumus. Hanc vocem egregie explicat Bryennius lib. T cap. 4. Integrum ejus locum adscribam : *Φθόγγοι δὲ εἰσι τῇ μὲν φύσιν ἄπειροι, καθόλου καὶ ὁ πόπῳ τῷ φωνῆς σωεχῆς ὢν, ἐξ ἀνάγκης καὶ ὅτι ὁρῶντες ἀπείρους ἔχουσι, ἐν οἷς ἂν αὐτῇ διωάμῃ πέν- τως μονὰς καὶ πένσεις ποιῶνται τῇ ἡ διωάμῃ, τὸ αὐτὸ δ' εἰπεῖν, τῇ ἐν ὁρῶντι ἐκφω- νήσῃ καὶ ταύταις, καθ' ἑκάστην ἡμῶν, καὶ αἰ- πολεμαῖον, πεντεκαίδεκα οἱ ἡγεταὶ λεγόμενοι. Soni sunt natura quidem infiniti, quemadmodum & vocis locus continuus existens, necessario & terminos infinitos habet, in quibus hac possit moras & stationes facere : potentiâ autem, hoc est, eâ quæ in instrumento fit prolatione atque ordine, in quoque genere, se-*

cundum Ptolemaum, quindecim prædicti. Sic Bacchius pag. 7. v. 26. in immutabili systemate potentiâ quinque tetrachorda esse dicit ; naturâ autem infinita.

V. 1. *δεκαοκτώ.*] Hic est vulgatus numerus ; si ipsorum sonorum potentias spectemus, in genere enarmonio, & binis chromaticis, molli & hemiolio, tantum locum habens. quippe in diatono *xvi* duntaxat sunt diversi soni, quod nete synemmenon sit ejusdem tensionis atque soni, cujus est diezeugmenon diatonos, ut & Nicomachus docet pag. 23. v. 14. notisque id confirman- tibus, quæ in nostris modorum tabulis sunt expositæ. Itaque & synemmenon diatonos eadem est quæ trite diezeugmenon. Sic in Chromate tonizo septendecim tantum sunt diversi soni. Maximum itaque numerum posuit Euclides ; & ad sonorum vocabula potius respexit, quàm ad ipsos sonos. Vnde factum, ut *τὸ δυνάμει* vertendum censuerim, *nominativum*, quod tamen non est necesse. Hic autem difficultas quædam est ex eo, quod octodecim duntaxat sonos statuatur, cum pag. 13. v. 23. vocis locum ad octavum usque consonum, hoc est, bis dia pason & dia pente ; seu, ut cum vulgo loquar, ad nonamdecimam vocem ; augeri posse adferat. & quidem vocis locum, non autem instrumentorum ; quod hæc vel ad ter dia pason & ulterius progrediantur. Hodiernum musurgorum vulgus, ubi sermo inciderit de Musica,

BOVZ

novæ præ antiqua præstantiam quoque inde metiuntur, quod veteres tantum bis dia pason systema cognoverint, octodecim chordis circumscriptum; illud autem Guido integro dia pente auxerit in acumen, & insuper tono, in gravitatem. In quanta autem antiquitatis ignorantia versentur, & alibi ostensum, & hîc porro sum monstraturus; adposito etiam diagrammate, quod Guidonis systema perfectum cum veterum systemate comparatum continet. Tantum enim abest ut aliquid novi hîc repererit Guido, ut etiam à veterum systemate maximo non parvo intervallo absit. quod restitutis modorum tabulis sole meridiano clarius est, ut nulla id ampliore probatione egeat. Acutissimi enim modi, Hyperlydii, nete hyperbolæon, seu ultimus sonus, à gravissimi, Hypodorii proflamb. homeno, distat ter dia pason & toni intervallo; adeo ut integro dia tessaron hoc systema superet Guidonianum. Neque novis chordarum nominibus hîc erat opus, quod, transeundo ex graviore modo in acutiorem, priora vocabula sufficerent. quod certe optima ratione constitutum. Porro tonum infimo loco à Guidone adsumtum esse ex antiquæ musicæ ignorantia, vere adfirmare possumus. quamvis etiam hoc ab antiquis hausisse videatur, ut docuimus in Notis ad Aristidem pag. 240. Hujus enim infimæ notæ sonum, tanquam principium reliquorum omnium veteres adsume-

bant, sed qui clare & canore exaudiri non posset. quare etiam nullo peculiari nomine ipsum signarunt. His confirmandis insignem locum proferam ex Theone Smyrneo, sed non uno mendo infessum; quem propterea minus recte vertit Clar. Bullialdus. Sic autem Theo pag. 97. Ο' δὲ παλαιὸν καὶ ἡμῶν Διόξπαρον, καὶ συστήματι μέγεθος εἶναι τὸ τελεσιμὸς διὰ παλῶν, καὶ διὰ πέντε, καὶ πένον προσαρμόζοντες εἰ δὲ λέγοι τις, φησὶν ἄδραγες, ὡς εἰ δέον ὅτι ποσῶν ἐκείνων. ἀραιοῦνται μὲν γὰρ ὅτι τὸ δις διὰ παλῶν, καὶ διὰ πένον παλῶν τὸ τε καὶ αὐτὸν πολυτέρας Διόξπαρον πεποίηται μέγεθος οἱ δὲ νεώτεροι τὸ πέντε καὶ δεκαχορδον, τρέπον μέγεθος ὅτι τὸ τρις διὰ παλῶν καὶ πένον διατεκνέει ἥλιον φησὶν, ὡς ἐκεῖνοι μὲν πρὸς τὴν ἡμετέραν χρῆσιν ὁρώμενοι ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἡγούμενοι μὴ τελεῖν πέντων δύνασθαι μηδὲ ὅτι ἀγωνισομένους φησὶν ὅτι, μήτε ὅτι ἀκούσας ἀγνώστως κείνοιν. παλαιὸν δὲ πρὸς τὴν φύσιν ὁρῶν, ἐπειδὴ τὴν ψυχὴν ἀνάγκη συνιστάμενον κατ' ἀρμονίαν, μέγεθος τῶν σπερῶν προσαρμόζοντες ἀραιοῦν, καὶ οὕτως ἀναρμόζοντες μεσότησιν, ὥπως διὰ πάντων ἐλθῶσι τὰ τελεσιμὰ σπερῶν ἡρμονικῶς, πάντων ἀνελκυστικῶς ἡμῶν εἶναι ὅτιον. καὶ τὴν ἀρμονίαν αὐτῶν μέγεθος τέττε προσαρμόζοντες, τρέπον πνὰ κατὰ τὴν αὐτῆς φύσιν ἐπ' ἀπαιρὸν συνιστάμενον προείναι. Hunc Andraisti locum adducit quoque Proclus libro III in Timæum Platonis, pag. 192. sed verbis non parum immutatis & mendosis. ut statim videbimus. In Theone sequentia emendo, Pro καὶ ἡμῶν Διόξτ. lego, κατὰ

ῥήματα. & ἔσυστήματα. Deinde pro
 εἶναι τὸ τετρ. scribo, ὅτι τὸ τετρ. Pro
 τετόπον μέγιστον, quam minima muta-
 tione, τετόπα μέγιστον. Pro ἀνάγκη,
 quod duo codices exaratum habent
 ἀνάγκη, scribo, ἀνάγκη λω. Ita au-
 tem illa verto: Plato autem secundum
 genus diatonum systematis magnitudi-
 nem ad quater dia pason & dia pente &
 tonum produxit. Si quis autem dicat,
 inquit Adrastus, non oportere in tantam
 magnitudinem systema extendi. quippe
 Aristoxenus ad bis dia pason & dia tessa-
 ron sui diagrammatis multos modos con-
 tinentis magnitudinem produxit; junio-
 res autem pentecadecachordum maximi
 modi ad ter dia pason & tonum distans.
 respondendum ait, illos ad usum no-
 strum respicientes sic facisse, quod existi-
 marent nec certantes longius voce posse
 progredi, nec auditores de ea certo ju-
 dicare: Plato vero ad naturam respec-
 tiens; quia animam necesse erat, con-
 stantem secundum harmoniam, ad soli-
 dos usque numeros progredi, binisque
 medietatibus copulari, ut per omnes
 (partes) perfecti ac solidi mundani cor-
 poris progressa, rerum cuncta percipere
 posset; etiam harmoniam illius (animæ)
 hucusque produxit, qua quodammodo
 secundum ejus naturam in infinitum pos-
 sit progredi. Proclus Adrahti verba ita
 citavit: εἰ δὲ τις διαποιοῖ, πῶς ὁ παλ-
 αίων τὸ διὰ χαρμῶν προήγαγνεν πρὸς το-
 σούτων μέγιστος, † φησὶν ὁ ἀδραγς. ἀει-
 πότερον μὲν γὰρ οὗτο τοῦ διὰ παζων (scri-
 bo, γὰρ ὅτι τὸ διὰ παζων) ἢ διὰ πασά-
 ρων τὸ τὸ καὶ αὐτόν (ita melius quam
 in Theone, καὶ αὐτὸν) πλουτέρον διὰ

χαρμῶν πεποίηται μέγιστον, φησὶν
 ὁ ἀδραγς, (hæc verba, tanquam re-
 petita ex præcedentibus, sunt delenda.
 neque tamen sic difficultas omnis in corrupto hoc loco sublata.
 nec transpositionem hîc tentare audeo,
 ut legamus: πρὸς τοσούτων μέγε-
 θος, φησὶν ὁ ἀδραγς, ἐκείν. καὶ
 1. σ. ὡτα 1. ν. πρὸς. ἀεί.) ἐκείν. ἢ
 ταύτῃ τὴν συμφωνίαν, ὡτα τὰ νῦ πρὸς
 σησέμελον. οἱ δὲ νεώτεροι (adde, τὸ)
 πεντεκαδεκάχορδον προήγαγον ὅτι τὸ
 τετρὸς διὰ παζων, καὶ τὸν τόνον. ῥητέον, ὡς
 ἐκείνοι μὲν πρὸς τὴν ἡμετέραν χρῆσιν ἀ-
 φορώμετες, ἔτι πρὸς τὴν ἰσολαβόντες μὴ
 παλιόν τι τέτων διωκόμεθα, μήτε οὗτο
 ἀγωνίζομεθα φθέρμεθα, μήτε οὗτο ἀ-
 κούσας διγνώσκωσιν πείνειν παλαιῶν δὲ
 πρὸς τὴν φύσιν ὁρῶν, τὴν ψυχῇ ἐκ
 παλίων τέτων σωέσησιν, ἵνα προήγη μέ-
 γει τῶν πρὸς αὐτῶν, ὅτε σωμά-
 των ἐσμεν πρὸς αὐτῶν. ἐπεὶ γὰρ τοῖς ἐπὶ αὐ-
 τοῖς ἐξ ἀνάγκης ἢ ἀπὸ χειρὸς τελέεσθαι διὰ
 παζων καὶ διὰ πεντε (addo, καὶ τόνον)
 προήγαγον. δηλοῖ δὲ ὁ μέγιστος τῶν ὁρῶν,
 ὁ ἐπὶ αὐτῇ εἰκοσαπλάσιον ὢν. Verto:
 Si quis autem hæsitet, quomodo Plato
 diagramma produxerit ad tantam ma-
 gnitudinem, inquit Adrastus: quippe A-
 ristoxenus ad bis dia pason & dia tessa-
 ron diagrammatis sui multos modos con-
 tinentis magnitudinem extendit, secun-
 dum hanc consonantiam, plus tribuens
 auribus quàm menti. Iuniores autem
 quindecim modorum diagramma produ-
 xerunt ad ter dia pason & tonum: di-
 cendum, illos ad id quo nos uti possimus
 respicientes, sic fecisse, quod putarent nec
 iis majus certantes voce proferre posse, nec
 audi-

auditores recte judicare. Plato autem ad naturam respiciendo, animam ex omnibus his constituit, ut ad solidos numeros progredieretur, utpote corporibus præfæcti loco futura. Necessario enim septem illos terminos sequitur progressio ad quater dia pason, & dia pente & tonum; quod terminorum maximus indicat, septuplus & vigecuplus existens.

V. 4. *ἤν δέ ἐστι τείας,*] Hæc doctrina musurgis nostris nova est. paucis eam explicabo. In adjuncto systematis Guidoniani diagrammate; quod cum Aristoxeni diagrammate sex colorum, à nobis restituto, conferendum; ab E ad F est hemitonium; ab F ad G, tonus; à G ad a, tonus. Hanc quatuor sonorum divisionem antiqui vocabant genus Diatonum, quoniam per tonos progreditur. Sed idem tetrachordum ita divisum cogitetur, ut ab E ad F sit hemitonium; ab F quoque ad G, hemitonium; à G ad a, triemitonium, quod nempe ad dia tessaron complendum est reliquum. Hæc divisio adpellatur Chroma, vel genus Chromaticum, & quidem specialiter, tonizum. Semper enim Chromatis vocabulum, absolute positum, denotat chroma tonizum; ob usum hujus frequentissimum. reliquæ binæ Chromatis species, molle & hemiolium, minus fuere usitataz. Porro easdem quatuor chordas E. F. G. a sic divisas cogitemus, ut ab E ad F sit diesis, seu dimidium hemitonii, id est, quarta pars toni superoctavi; ab F ad G itidem diesis seu

quarta pars toni. ut ab E ad G sit hemitonium, quod spatium in Diatono & Chromate tonizō proximæ duz chordæ, E & F comprehendebant. deinde à G ad a, ditonum, seu bini toni superoctavi. Hæc quatuor sonorum divisio dicitur genus Enarmonium, vel simpliciter, Harmonia. ob ejus præstantiam, quod solum apte conjunctum & compaginatum censeretur. Non turbare hic debet Musicæ studiosos, quod tonus, qui in superoctava ratione spectatur, in duas æquales partes dividi nequeat; ut ita nec hemitonium accurate, nec diesis quadrantalis, aliudve hujusmodi intervallum habeatur: quippe numerorum rationes Aristoxeni sectatores, inter quos etiam est Euclides, rejiciebant; aut saltem commodioris doctrinæ gratia divisiones ejus retinebant, & cum Pythagoricis hemitonium vocabant spatium, quod medio tono erat proximum; & sic de reliquis intervallis. Cæterum Aristoxeni sex colorum in tribus generibus divisiones vide in Diagrammate illius à nobis restituto. Pythagoricam autem canonis sectionem in Euclide pag. 38. & in Aristide pag. 312. Chromatis tonizi divisio in numeris hic in Notis sequetur.

V. 18. *μεγιστὴν ἐν τείας.*] Græca hæc vocabula omnium Latinorum exemplo retinenda duxi. illorum Latinam versionem habet Martianus noster, pag. 179. v. 32. & pag. 183. v. 4. Boëthius lib. I. cap. 20.

& 26. Quibus autem vocibus Guidonianæ scalæ singuli soni respondeant, ex addito huic auctori Scalæ diagrammate cognoscitur.

Pag. 4. v. 33. In hac sonorum enumeratione evidentissima, mira confusione, & lectione insulsa, laborant Codex Coventr. & Baroc. Illas nugæ, ne minus religiose scriptostraxisse videar, hic adponam. *τέλιτη σωνημημύων. λιχανός σωνημημύων. ἐναρμόνι. ᾠδανήτη σωνημημύων. ἐναρμόνι. νήτη σωνημημύων* (addit Coventr. *ἐναρμόνι*). & deinde rursus habet. *νήτη σωνημημύων.* (*ᾠδανήτη σωνημημύων. ᾠδανήτη σωνημημύων. ᾠδανήτη σωνημημύων. ἐναρμόνι. νήτη διεζυγμύων.* (addit Bar. *ἐναρμόνι*). *ᾠδανήτη διεζυγμύων. ᾠδανήτη διεζυγμύων. ἐναρμόνι. τέλιτη ὑπερεβολαίων.* Hæc à malitia potius librarii, quàm ignorantia, profecta videri possint.

Pag. 5. v. 14. *παρυπατή ὑπαίων.*] Hic rursus ineptias suas Coventr. & Bar. ingerunt. Baroc. in margine addit, *γ. ἐναρμόνι. λιχανός ὑπαίων. ᾠδανή. ὑπαίων μέζων. χρωμαλική. λιχανός ὑπαίων.* Pergit in iisdem nugis Coventr. *παρυπατή μέζων, λιχανός μέζων. ᾠδανή. μέζων. τέλιτη σωνημημύων. ᾠδανήτη σωνημημύων. ἐναρμόνι. ᾠδανήτη σωνημημύων. χρωμαλική. ᾠδανήτη σωνημημύων. ᾠδανή. νήτη σωνημημύων. ᾠδανή. διεζυγμύων.* Idem Coventr. in ora: *γ. λιχανός ὑπαίων. ἐναρμόνι. λιχανός ὑπαίων. χρωμαλική. λιχανός ὑπαίων. ᾠδανή. ὑπαίων μέζων.* Genuinam lectionem, etiam Vulcanii scripto confirmatam,

edidimus. Vide quoque Nicomachum pag. 40. Aristidem pag. 9.

Pag. 6. v. 10. *τ. ἰ. ἔτη.*] Ante hæc in scriptis Vulcanii & Possevinii leguntur, quæ Aristides habet pag. 10. v. 6. de quibus Notas ibi consule pag. 208.

V. 16. male Penæ editio negativam & inferctam habet ante *μετὰ τὸ αὐτὸν.* quam tamen recte in versione omisit. uti etiam à reliquis codicibus abest.

V. 27. *μέζων*] Male Bar. in margine, *γ. μέζων.*

Pag. 7. v. 4. *συστήματι.*] Vulcanii scriptus male, *ᾠδανήματι.*

V. 9. *οἱ δὲ ᾠδανήνοιοι.*] Vulc. Codex addit: *εἴτα ἐν ᾠδανήνοιοι.* quæ expunges.

V. 16. *τ. ἰ. ἔτη. πάντε.*] Coventr. pro *πάντε* perperam, *πάντες.*

V. 28. Coventr. *ἐν δὲ χρωμαλική,* omisso articulo *τῷ.*

V. 29. primam chordam & ultimam tantum habet Penæ editio, etiam in versione. tres intermedias, uti facile restitui, ita etiam habebant scripti omnes.

Pag. 8. ante v. 1. inserta hic leguntur in Codicibus Vulc. & Possev. quæ Aristides habet pag. 12. de quibus in Notis pag. 216. Post enim illa verba, *ἐν τῷ δὲ πρῶτῳ, καὶ ἐν τῷ ὑστάτῳ,* ea sequuntur, quæ Aristides habet pag. 12. v. 18. *πάντων τῶν φθόγων.* usque ad pag. 13. v. 7.

V. 3. *ἡ. η.*] Bar. melius, *καὶ ἡ τ. ἰ. γ. ἡ. η.* v. 6. articulus *τὸ* non male abest à Bar.

V. 8.

V. 8. οἷον δίτονον, τριημίλιονιον,] Ita correxī editionem Penæ, quæ male habet : οἷου δίτονου, τόνου, καὶ τόνου, καὶ ἡμίλιονιον. Pro δίτονον (sic enim scribendum) Vulc. male, δίλιονιον. Coventr. & Baroc. emendationem meam adprobant. at in Bar. margine, δίτονον, καὶ τόνου, καὶ τόνου, καὶ ἡμίλι. In margine autem Coventr. γε. Διέτονον. τόνου, καὶ τόνου, καὶ ἡμίλι.

V. 15. αὖ δὲ Διέφωννα.] Post hæc ex MS. Possëvinus legit : σύμφωνον μὲν ἔν ἐστι διέξ πτοσάρων, διέξ πέντε, διέξ παζών. (male hîc omissum, καὶ τὰ ὁμοια.) Διέφωννα δὲ, τὰ ἐλάττονα ἔξ διέξ πτοσάρων πάντε (hanc vocem quoque habet Bar.) καὶ τὰ μετέξ τῶν συμφώνων πάντε. (Bar. perperam, πέντε. ἐλάττονα) ἐλάττονα μὲν ἔν ἐστι ἔξ διέξ πτοσάρων δίεσις, ἡμίλιονιον, τόνου, τριημίλιονιον, δίτονον· μετέξ δὲ τῶν συμφώνων, τρίτονον, τετράτονον, καὶ τὰ ὁμοια. Quæ hîc sequuntur in Possëvini & Vulcanii Codicibus, eadem habet Bryennius lib. I. sect. 5. ἔστι δὲ συμφωνία μὲν δυοῖν (Bry. καὶ συμφωνία δυοῖν) φθόγων ὅξου καὶ βαρύτερη Διέφορόντων, καὶ τὸ αὐτὸ πῶσις καὶ κρείσις. δεῖ γὰρ τὸ φθόγῳ συγκραθέντες ἐν πείθεσσι πειλεῖν φθόγῳ τῇ ἀκοῇ, ἔτε τῆς ὀξύτητος ὑπερβαλλούσης καὶ αἰσῶ (Bryen. αὐτῶ) παρεμφαινέσης, (sic recte Bry. male Vulc. β pro φ scripto, παρεμφαιν.) ἔτε τῆς βαρύτερης, ἀλλ' οἷον κρείσσεως πτωχῆς ἡχομένης, ὡς τῶν κεκραμένων μὴ ἡπικρατεῖν (male Bry. ἀπικρατεῖν. deinde transpositis verbis, ἡπέρη ἡπέρη.) μηδὲ τῶν αὐτῶν (Bry. αὐτῶ) δυνάμειν παρεμφαίνειν, ἢ

ὑπερβαλλέσθαι (addit Bryen. τῶν ἡπέρη, & omittit deinde, τῆς ἡπέρη.) ἢ ἐλαττεῖσθαι τῆς ἡπέρη. εἰάν γὰρ ἡ ἀκοὴ τὴν βαρύτερη (Bry. male, βαρύτερος) μάλλον ἐν τῇ συγκρασίᾳ ποιῇ (Bry. in ora, συγκρασίᾳ, & in textu, ποιῇται) τῶν αἰσῶ ληψάν, ἢ πάλιν τὴν ὀξείαν, αἰσῶ φωνόν ἐς (addit Bry. τὸ) ποιῇτον. ἢ δὲ σωθῆναι. &c. v. 28. Pro συγκραθέντες dubio procul scribendum συγκραθέντες. Ita autem hæc verto : Consonantia autem est duorum sonorum, acumine & gravitate differentium, in eodem casu & mistio. Oportet enim sonos commistos unam aliquam audiri efficere soni speciem, nec acumine superante, & se exereunte; nec gravitate; sed quasi mistione huiusmodi factâ, ut mistorum alterum ab altero non superetur, nec potestatem suam manifestet, aut superando alterum aut ab eo deficiendo. Si enim auditus in commissione grave magis percipiat, aut etiam acutum, huiusmodi intervallum est dissonum.

V. 10. ἔξ διέξ πτοσάρων, καὶ τὰ μετέξ] Hæc est lectio Codicis Vulcanii. Pena edidit : ἔξ διέξ πτοσάρων, δίεσις, ἡμίλιονιον. omisiss intermediis, καὶ τὰ μετέξ τῶν συμφώνων πάντε. ἐλάττονα μὲν ἔν ἐστι.

V. 26. hæc verba, Διέφωννία δὲ τέναυλον δύο φθόγων αἰμξία. male aberant à Bar. deinde pro μὴ οἷον τε κραθῆναι, corrupte μὴ ὡς καὶ κραθῆναι. Iisdem omisiss Coventr. μὴ ὡς καὶ κραθῆναι, ἀλλὰ τετραχῶδηται τῶν ἀχολῶν. quomodo & Valla legisse videtur, qui inscite vertit : non ut purgent, sed ut exasperent vocem.

V. ult.

V. ult. *ὑπάρτης μέζων.*] Ita & Bryen. lib. I. cap. 5. Pena male edita, *μέσης*. Hic vox *ὑπάρτης* non male abest, ut cum MS. Vulcanii legeretur, *λιχανὺ καὶ μέσης*.

Pag. 9. v. 5. *κοινὰ*] Hæc vox male abest à Bar.

V. 17. Coventr. non male, *πάνι ἐστὶ σωθῆ*.

V. 18. *ἡ δὲ τῷ ῥήτῃ*] Articulus *τῷ* non male abest à MS. Vulc.

V. 22. *οἶον τὸν* ☉,] MS. Vulc. & editus male, *τόνον*. quod nec ex reliquis corrigitur.

V. 23. post *καὶ τὰ ὅμοια*. Codices Vulc. & Possév. addunt: *ἡ ὅν λόγον ἐστὶν εἰπεῖν. λόγον δὲ φημι τὴν πρὸς ἀλλήλα καὶ ἀεὶ μὲν ἔχειν. αὐτὴ, ἡμῶν* *rationem dicere possumus. Rationem autem dico, mutam secundum numerum habitudinem.*

V. 28. pro *μέλ* ☉ Possév. Codex male, *μέγε* ☉.

Pag. 10. v. 5. hæc verba, *ἡ καὶ ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ χρωματῶ, καὶ ἀεὶ μὲν ἔχειν*. abest à Coventr.

V. 8. τῶν φθέρων.] Bar. addit, *τόπος*. quod à reliquis recte abest.

V. 9. ἐν τονιαίῳ τόπῳ.] Possév. Codex male *δισταίῳ* pro *τονιαίῳ*. Genuinam lectionem edidi.

V. 10. pro *δισταίῳ* Vulc. Codex, *δισταίῳ*. Coventr. *δισίῳ*. Penz editio, *δισίῳ*. Hæc autem est doctrina Aristoxeni, quem vide pag. 22. v. 26. & ibi adnotationem. pag. 23. v. 25. Deinde pag. 26. & 27.

V. 11. Penz editio male *τόνον* pro *τόνον*. v. 12. Coventr. perperam, τῶν

παραχόρων διεχομένων. Sic Bar. v. 15. *παραχόρων* pro *παραχορδον*.

V. 16. *βαρυτέρι μὲν*,] Ita optime Codex Vulc. Editus male *μέση* pro *μὲν*. Vnde Pena vertit: *Similiter parhyrate meson gravissima quidem est. Vox meson est delenda, ut universalis fiat demonstratio.*

V. 22. *καὶ αὐτῇ*] Ita MS. Vulc. à Bar. hæc binæ voces non male absunt. Penz editio perperam, *τῇ αὐτῇ*.

V. 23. *τὸ περὶ ἡμῶν τόνον*,] Hæc verba pro glossemate habenda censeo. ea non agnoscit Bar. ut nec seq. v. vocem, *ἀσώθειον*. Coventr. pro *περὶ ἡμῶν* male *τελεῖ ἡμῶν*. deinde idem, multis omissis & perperam scriptis, ita legit: *καὶ διστὶν τὴν ἴσιν καὶ ἴσιν τόνον καὶ τῷ ἡμῶν καὶ τελεῖ ἀσώθειον* *Διόσημα*. τὸ δὲ ἡμῶν καὶ διστὶν, ἡμῶν τῆς ἐναρμονίας διέσεως, καὶ διστὶν τὴν ἴσιν, καὶ ἐπὶ διέσεων τελεῖ ἡμῶν, ἀσώθειον *Διόσημα*. τὸ δὲ τονιαίῳ *χρῶμα* τῇ αὐτῇ τῷ ἡμῶν *χρῶμα* καὶ *μελωδεῖται* καὶ *ἡμῶν*, καὶ *ἡμῶν*.

V. 25. ante hæc verba, τῶν διὰ *χρωματῶν*. Possévini Codex addit: *διστὶς διὰ καλεῖται τὸ μικρότατον τῆς φωνῆς Διόσημα, οἷον Διόσημα τῆς φωνῆς ἔσθ.* (quæ desumpta sunt ex Aristidis pag. 14. v. 32.) καὶ *χρωματικῶν διαρρέσεων βαρυτέρι μὲν ἐστὶν ἡ δὲ μαλακῶ* *χρωματῶ* *χρῶμα*, *μελωδεῖται* διὰ καλεῖται *διστὶν*, καὶ *διστὶν τὴν ἴσιν*, καὶ *ἀσώθειον* *Διόσημα*, ἴσιν τόνον. Ibidem Bar. pro his verbis: τὸ μὲν καλεῖται *μαλακὸν* *χρῶμα*, τὸ δὲ ἡμῶν, τὸ δὲ τονιαίῳ. Τὸ μὲν ἔν *μαλακὸν* *χρῶμα* *μελωδεῖται*.

ἔθ' ἔσιν πλὴν, substituit sequentia. βαρυτέτη μὲν ἐστὶν ἢ ἔμ' μαλακῶ χρωμα-

à Penz editione hæc verba male ab-

sunt. Vide pag. 18. v. 20.
V. 27. Bar. non male legit, τῇ δὲ
ἔ συμφώνῃς ἢ διαφωνῇς διοίστ. *Consoni
& dissoni differentia different.*

Pag. 13. v. 18. αὐτῶν non male
abest à Bar. Insulse Coventr. γερῶν.

V. 21. οπέμπλον, τὸ δὲ] Hic locus
videtur mutilus, quem ita restituendum
censeo: τὸ δὲ διεζυγμῶν μέ-
χρη πέμπτη συμφώνῃς. ἔ τὸ ἔ ὑπερβο-
λαίων, μέχρη ἑκτῆς. *Disjunctarum au-
tem ad quintum consonum; & hyper-
bolæon, ad sextum.*

V. 24. simpliciter legendum esset,
ὅπερ ἐστὶ ἄς δὲ παζῶν ἢ δὲ πέντε. Vul-
gata tamen lectio tolerari potest.

V. 29. Coventr. perperam legit,
μεγέθους τὰ ἔ ἁπλωτέων συγκειμένων.
ultimum verbum ita etiam habet Bar.
v. 32. iterum depravate Coventr. λά-
βοιεν ὑπάρχοντι.

Pag. 14. v. 5. ὑπὸ μεσοπύκνων] Ita
hic & v. 8. recte Bar. & Coventr. at
Vulc. Codex, qui v. 2. probè legit
ὑπὸ, hic & v. 8. habet ὅπ. ut & Po-
næ editio v. 2. & v. 8.

V. 6. pro παρυπέτης Vulc. Codex
male λιχανῶ. & v. 7. λιχανόν pro πα-
ρυπέτῳ.

V. 16. ὅνοι] Bar. πονία. sed in
margine, ὅνοι.

V. 24. μέσον ἔ πόνῃς.] Penz editio
malè addit, τὸ ὄξύ. Bar. legit, μέζων
τῶν πόνων. bene, si pro μέζων scriba-
tur μέσον.

V. 26. Bar. insulse, πλὴν γῆσι.
at v. 28. bene ἐστὶ. pro quo Penz edi-
tio, ὅσι.

H

V. ult.

Deinde eodem versu post τερμῶν τόνῃς, in margine habet: χρ. ἢ ἔως. καὶ ἔσιν πλὴν ἡμίσειαν ἡμιονίῃς τόνῃς. τερμῶν τόνῃς, ἢ πλὴν ἔσιν τόνῃς. τὸ δὲ ἡμιόλιον ἔθ' ἔσιν. ἐπ' αὖ ἡμιονίῃς συνήθειον ἐστὶ διαστήμα. τρεῖς γὰρ ἔ. ἔ ἢ α. Vulcanii Codex post ποναίων. v. 27. ita legit: ἢ βαρυτέτη μὲν ἐστὶν ἢ ἔμ' μαλακῶ χρωματῶ χροῶ. μελωδεῖται δὲ καὶ αὖ ἔσιν, ἔ ἔσιν πλὴν ἔσιν, ἢ ἁπλωτέων διαστήμα ἔσιν τόνῃς ἢ τῷ ἡμίσει ἢ τριῶ. τὸ δὲ ἡμιόλιον, ἔθ' ἔσιν, πλὴν ἔσιν. Ecce omnia Græculorum, & insulforum librariorum deliramenta in loco perspicuo, nullisque ipsius scientiæ difficultatibus perplexo. Vide Aristoxeni sex colorum diagramma.

Pag. 11. v. 8. verba ἔθ' ἁπλωτέως male aberant à Codice Vulc.

V. 11. Coventr. μαλακὸν δὲ τὸ ἔ ἐλαχ. Legendum olim putavi: μαλακὸν δὲ ὡσπύτως χρωῶμα, ὅπ' ἔ ἐλ. πυκνῶ, ἐπ'. v. 12. Codex Vulc. ὡσπύτως χρωῶμα, omisso καὶ. v. 17. ἀφ' ὅ-
νῃς male abest à Coventr.

V. 24. Penz edit. male ἀεθμῶν pro ἀεθμῶ. & v. 27. ἑκάς pro ἑκάσιν.

Pag. 12. v. 8. Coventr. mutilè & depravate legit, ἀφ' ὅπ' ἔθ' ἢ ἔθ' ἢ ἔθ'. τῶν δὲ ἀφ' ὅπ' ἔθ' ἢ ἀφ' ὅπ' ἔθ'.

V. 18. ἔ ὑπερβολῇς] Ita MS. Vulc. Articulus ἔ abest ab edito.

V. 20. ἢ ἐμμετῶδες.] Sic probe Codex Vulc. & Baroc. nisi quod hic librarii sphalmate, ὁμῇ. pro ἐμμετῶ.

V. ult. $\Theta\eta\iota\ \tau\acute{o}\ \acute{o}\xi\acute{\upsilon}$.] *in acutem*. Depravata hæc videtur lectio, in primis seq. pag. v. 3. ubi ita legitur $\propto\ \Delta\pi\ \xi\ \acute{o}\xi\acute{\iota}\ \Theta\eta\iota\ \tau\acute{o}\ \beta\alpha\rho\acute{\upsilon}$. Hæc autem omnia clara sunt ex Guidonis systemate perfecto cum Veterum systemate comparato.

Pag. 15. v. 7. $\Theta\eta\iota\ \tau\acute{o}\ \acute{o}\xi\acute{\upsilon}$.] Ita Codex Vulc. Penæ editio, $\beta\alpha\rho\acute{\upsilon}$.

V. 11. $\xi\ \pi\epsilon\acute{\omega}\tau\omicron\nu\ \tau\acute{o}\ \eta\mu\acute{\iota}\lambda\acute{\iota}\omicron\nu\omicron\nu$.] Adididi, $\Theta\eta\iota\ \tau\acute{o}\ \beta\alpha\rho\acute{\upsilon}$. quamvis à nullo codice id restituatur. Deinde v. 14. reposui $\acute{o}\xi\acute{\upsilon}$. Ita enim loquitur v. 3. Penæ editio habet, $\xi\ \tau\epsilon\acute{\iota}\tau\omicron\nu\ \Theta\eta\iota\ \tau\acute{o}\ \beta\alpha\rho\acute{\upsilon}$.

V. 15. $\xi\ \eta\ \Delta\eta\ \pi\alpha\{\acute{\omega}\nu\ \epsilon\acute{\iota}\delta\eta\ \epsilon\acute{\iota}\sigma\eta\ \epsilon\pi\acute{\iota}\alpha\}$.

Septem tantum esse ipsius dia pason species, non autem duodecim; quot Gaudentius statuere videtur pag. 19. v. 16. hæc clare sum demonstraturus. Cum enim septem sint in dia pason intervalla, quinque nimirum toni & duo hemitonía, illa tantum vicies semel figuris diversis variari possunt. Si omnia inter se diversa essent, variari possent quinquies millies quaterdragies. Ex illis autem uno & viginti schematis septem tantum sunt $\epsilon\mu\mu\epsilon\lambda\eta$, quæ numeris notavimus; reliqua, $\epsilon\kappa\mu\epsilon\lambda\eta$; ut ex adjuncto diagrammate est evidens.

I.VII. VI.V. IV.III.II.

T	T	T	T	T	H	T	T	T	T	H
T	T	T	T	H	H	T	T	T	H	T
T	T	T	H	H	T	T	T	H	T	H
T	T	H	H	T	T	T	H	T	H	T
T	H	H	T	T	T	H	T	H	T	T
H	H	T	T	T	T	T	H	T	T	T
H	T	T	T	T	T	H	T	T	T	T

T	T	T	H	T	T	H	T	H	H
T	T	H	T	T	H	T	H	T	T
T	H	T	T	H	T	T	T	T	T
H	T	T	H	T	T	T	T	T	T
T	T	H	T	T	T	H	T	T	T
T	H	T	T	T	H	T	T	H	T
H	T	T	T	T	H	T	T	H	T

Ineptit itaque Gaudentius. ferendus, si ita scripsisset: $\epsilon\acute{\iota}\delta\eta\ \eta\tau\omicron\iota\ \chi\eta\mu\acute{\iota}\alpha\tau\epsilon\ \kappa\alpha\iota\ \xi\ \mu\acute{\iota}\lambda\omega\ \acute{\alpha}\iota\tau\alpha\ \pi\acute{\alpha}\nu\tau\epsilon\ \epsilon\mu\mu\epsilon\lambda\eta$. Eisdem has dia pason species, ut clariora omnia fiant, hic, quasi in tabula, exponam. Prius autem declarabo hæc vocabula, $\beta\alpha\rho\acute{\upsilon}\pi\upsilon\kappa\upsilon\Theta$, $\mu\epsilon\sigma\acute{o}\pi\upsilon\kappa\upsilon\Theta$, $\acute{o}\xi\acute{\upsilon}\pi\upsilon\kappa\upsilon\Theta$, quorum sonos proprios Euclides pag. 6 & 7 exponit; ne rudem antiquæ Musicæ lectorem remoremur. Spissi definitionem habemus apud Aristoxenum p. 24. v. 11. Duo intervalla spissum systema constituunt; sed conjunctim minora esse debent eo intervallo, quod in

dia tessaron est reliquum. id, quod accurate perspicitur ex quatuor prioribus coloribus in Aristoxeni tabula à nobis restituta. Cum autem duo illa intervalla à tribus sonis contineantur, illorum gravissimus vocatur $\beta\alpha\rho\acute{\upsilon}\pi\upsilon\kappa\upsilon\Theta$, quasi *gravississus*, id est, sonus, qui in spisso systemate est in gravi, seu primo loco & supremo. Porro $\mu\epsilon\sigma\acute{o}\pi\upsilon\kappa\upsilon\Theta$, quasi *mediosissus*, qui spissi est sonus medius: $\acute{o}\xi\acute{\upsilon}\pi\upsilon\kappa\upsilon\Theta$, quasi *acutississus*, qui in spissi acuminæ est, & tertium locum obtinet. Vide Aristidem, pag. 12. v. 2. Aristoxenum pag. 25. v. 6. & 7.

Figur-

Figura I.	II.	III.	IV.
$\begin{array}{c} \text{h} \\ \text{Ta} \\ \text{G} \\ \text{F} \\ \text{E} \\ \text{D} \\ \text{C} \\ \text{h} \end{array}$ Paramese continetur a baryp. MIXO- LYDIA. Hyp.hypat.	$\begin{array}{c} \text{c} \\ \text{Ta} \\ \text{G} \\ \text{F} \\ \text{D} \end{array}$ Tritē diez. a meſopycnis. LYDIA. Paryp. hyp.	$\begin{array}{c} \text{d} \\ \text{c} \\ \text{Ta} \\ \text{G} \\ \text{F} \\ \text{D} \end{array}$ Paran. diez. ab oxypycnis. PHRY- GIA. Lich. hyp.	$\begin{array}{c} \text{e} \\ \text{d} \\ \text{c} \\ \text{Ta} \\ \text{G} \\ \text{F} \\ \text{E} \end{array}$ Nete diez. a barypynis. DORIA. Hyp. meſon.
V.	VI.	VII.	
$\begin{array}{c} \text{f} \\ \text{c} \\ \text{d} \\ \text{c} \\ \text{h} \\ \text{Ta} \\ \text{G} \end{array}$ Trit. hyperb. a meſopycnis. HYPO- LYDIA. Paryp. meſ.	$\begin{array}{c} \text{g} \\ \text{c} \\ \text{d} \\ \text{c} \\ \text{h} \\ \text{Ta} \end{array}$ Paran. hyperb. ab oxypycnis. HYPO- PHRYGIA. Lich. meſ.	$\begin{array}{c} \text{a} \\ \text{g} \\ \text{c} \\ \text{d} \\ \text{c} \\ \text{h} \\ \text{Ta} \end{array}$ Nete hyperb. vel Meſe. a barypynis. HYPODORIA. vel COMMUNIS. & LOCISTI. Meſe. vel Proſlamb.	

In his dia paſon figuris conſpicuæ etiam ſunt figuræ ipſius dia teſſaron & dia pente. quas peculiaribus diagrammatis exponere ſuperſedemus.

V. 20. $\delta\delta\pi\rho\omicron\nu\ \delta\iota\epsilon\ ]$ Particulam $\delta\iota\epsilon$ addidi ex Vulc. MS.

Pag. 16. v. 10. $\eta\ \delta\pi\ ]$ Ita etiam Gaudentius pag. 20. v. 11. Vulc. Codex $\eta\delta$ pro η .

V. 11. $\lambda\omicron\kappa\epsilon\iota\sigma\iota\ ]$ Ita quoque Bryen. lib. I cap. 6. Bacchius pag. 19. v. 16. Bar. legit, $\lambda\omicron\kappa\epsilon\iota\mu\epsilon\lambda\omicron\nu$, quomodo & Gaudentius pag. 20. v. 22. Vulc. perperam, $\lambda\omicron\kappa\epsilon\iota\sigma\iota$.

V. 12. $\epsilon\nu\ \delta\epsilon\ \tau\omega\ \Delta\iota\alpha\tau\omicron\nu\omega\ ]$ Mirum videri poſſit, cur ſeorſim Diatoni ſpecies dia paſon ab Euclide, ut & Bryennio, recenſeantur. Cauſa au-

tem eſt, quod diatonum ſpiſſi non ſit particeps; ideoque illa vocabula, barypynus, meſop. oxypyc. quæ in præcedente enumeratione adhibentur, in Diatoni ſpeciebus locum habere nequeant. Hemitonium itaque, quod in Diatoni dia paſon bis collocatur, hic pro nota uſurpandum.

V. 13. $\delta\ \delta\gamma\ \pi\alpha\ (\omega\nu)\ ]$ Ita recte Vulc. Editus male, $\tau\omega$ pro δ .

V. 19. $\tau\epsilon\lambda\epsilon\iota\omega\nu\ \eta\ \delta\pi\ \tau\omega\ \delta\epsilon\psi\ ]$ Ita emendavi edit. Penæ in qua eſt $\tau\epsilon\lambda\epsilon\iota\omega\nu$. Vertit tamen, "alterum quinto loco ponitur verſus acutas partes. $\pi\epsilon\mu\pi\tau\omega\nu$ quoque habet ſcriptus Vulc. Emendationem noſtram præter Bryennium probat præcedens diagramma.

V. 21. $\pi\epsilon\omega\tau\omega\nu\ \delta\epsilon\ \delta\pi\ \tau\omega\ \delta\epsilon\psi\ ]$ Ita quoque

H 2

quoque Codex Vulc. Editus, δδ-
περον. ἔβδομον. uterque ma-
le. Hunc errorem vidit Pena, qui sic
vertit : *alterum verò septimo & acutis-
simo collocatur.*

V. 23. pro δδπερον Bryen. male
ἐκλον.

V. 24. τερίτον] Scripti & editus,
πέμπτον. quæ lectio schema factu im-
possibile repræsentat. Pena tamen eo
errore abreptus vertit : *alterum verò
quinto versus acutam partem collocatur.*

V. 33. ὅσα δὲ ἀλογα,] Sic rectius
MS. Vulc. Editus & Bryen. ὅσα δὲ
ἐξ ἀλόγων, ἀλογα. In vers. v. 33. à fine
scribe, *irrationabilia.*

Ibid. τῇ δὲ τῷ ἐξῆς καὶ ὑπερβαλῶν]
Non male quoque verterimus : *Con-
tinui atque transilientis, seu interrup-
ti differentiâ.*

Pag. 17. v. 2. ἢ δὲ ὑπερβαλῶν. E-
ditus, τῶν καθ' ὑπερβαλόν. & Bryen.
lib. I cap. 6. quæ videtur vera lectio.
Bar. τῇ. & Coventr. τὸ καθ' ὑπ. per-
peram.

V. 6. τῶν δὲ τῷ διεζ.] Sic probe
scriptus Vulc. Editus & Bryen. per-
peram, τῶν διεζδυγμένων.

V. 12. Bar. male, ἀνά μέσων.

V. 22. διζυζδυξίς δὲ ἐστὶ μία] Hoc
non intellexit Pena, qui vertit : *Dis-
junctio unica est.* quippe duæ sunt dis-
junctiones, quas vide apud Bacchium
pag. 21. v. 1. Attamen Penæ adsti-
pulari videtur Bryennius lib. I cap. 6.

V. 23. ἐκ τῷ μέσων καὶ διεζ.] Vulc.
τῶν pro τῷ. deinde cum edito, νηλῶν
διεζδυγμένων. quod & Pena inepte
vertit, *netarum disjunctarum.*

V. ult. τῷ δὲ τῷ] Sic & probe Scri-
ptus Vulc. hic & seq. pag. v. 11. Edi-
tus, τὸ. quod Pena corrigere nequirit.
Vertit enim inscite : *quippe constitutio
dia pason & dia tessaron simul consonan-
tia definitione comprehenditur.* Ita quo-
que pag. 18. v. 11.

Pag. 18. v. 9. Vulc. ἢ τὴν πλὴν ὑπ.
sed à reliquis articulus melius abest.

V. 10. ἀπὸ μέσης] Sic melius Vulc.
Editus, ἀπὸ ὑπερμέσης ἢ τὴν μέσων.

V. 15. ἐκατέρω] Editus, ἐκατέρων.

V. 17. τὸ τῶν συνημμένων.] Editus,
τὸ νηλῶν συνημμένων. v. 18. τὸ νηλῶν
διεζ. & v. 19. τὸ νηλῶν ὑπερ. quæ le-
ctio ex nullo codice emendatur. Eas-
dem ineptias vide in Gaudentio pag.
8. v. 7 & seq.

V. 26. ἐστὶ δὲ μέση] Meses defini-
tiones vide apud Bacchium pag. 15.
v. 27.

V. 27. καὶ μὴν διζυζδυξίς,] Parti-
cula μὴν abest à Bryen.

V. 29. ἀπαθῆς ὄντας τῷ συνήματι.]
Hic locus revera obscurus est, ex ul-
timæ antiquitatis Musica explican-
dus. Bryennius hæc verba Euclidis,
quem toto ferme capite sexto libri I.
exscripsit, plane omisit. forsan quod
ea non intellexerit. Antiqui igitur
quædam generum intervalla habebant;
ordinaria, ut sunt hemitonium, to-
nus, ditonum, dia tessaron, & pluri-
ma alia : extraordinaria, quorum tria
tantum numerantur; eclysis, spon-
diaismus, ecbole. Eadem hæc παθή,
passiones intervallorum adpellabant,
ob rarum usum, ut Aristides docet
pag. 28. De his quoque vide Bac-
chium

chium pag. 11. Mefen itaque definiturus Euclides optime hac limitatione utitur, si nulla passione systema sit adfectum. Si enim, exempli causa, per spondiasmum tres dieses à mese intendantur, tonus quidem *Διὰ δὲ δικλιῆς*, disjunctivus intercedet à mese ad paramesen; at non incompressus. quippe constat ex tribus diesibus & diefi. & sic de reliquis binis intervallis. In recentiori Musica Veterum extraordinaria intervalla utcunque repræsentant hæc signa b. ♯. X.

V. 30. *δίτονον ἢ τὸ σπώθειον, ἢ ἀσπώθειον.*] Sic perperam editus. recte Bar. & Coventr. *δίτονον ἢται σπώθ.* Hæc autem verba difficiliora inde videntur, quod duos chromatis colores non comprehendant. Nam ditonum incompressum refertur ad genus enarmonium: compositum autem ad diatona, & chroma tonizæum. Diatoni mollis ditonum constat ex quinque & trium quadrantalium diesium intervallis; contenti, ex tono & tono: Chromatis tonizæi, ex triemitonio & hemitonio.

Pag. 19. v. 3. *τὸ γὰρ πῶς ἔχει ἑκάστω.*] Sic scriptus Vulc. Editus male, *ἔχον ἑκάστων.* Bar. Coventr. Bryen. recte legunt, *ἔχει ἑκάστων.*

V. 6. *καὶ ὡς Διὰ στήμα.*] Ita Codex Vulc. à reliquis particula *ὡς* male abest. v. 7. pro *παις* Coventr. perperam, *παις.*

V. 11. *ὁ μὲν γὰρ*] nempe Terpander, qui primus lyram septem chordis instruxit. De illo sic Suidas:

Τέρπανθρος. ἀρναῖος, ἢ λῆσβιος, δὸτὸ ἀνλίσσης. ἢ κυμαῖος. οἱ δὲ καὶ δότογονον ἡσόδου ἐνέγραψαν. ἄλλοι δὲ, ὁμήρου. βοίαι λέγοντες αὐτὸν τὸ Φωκίως. τὸ δὲ ρυφῶν-τ. τὸ ὁμήρου. λυρικὸς. ὃς πρῶτος ἐπὶ ἀχορδον ἐποίησε τὴν λύραν. καὶ νόμος λυρικὸς πρῶτος ἐγράψεν. εἰ καὶ τινες φιλάμωνα θέλousi γεγραφέναι. Terpander. Arnaia, aut Lesbios, ex urbe Antissa: aut Cymæus. Alii ab Hesiodo genus duxisse scribunt; alii ab Homero. Bæi ipsum filium dicentes, qui erat Phocæi; qui Euryphontis; qui Homeri. Lyricus. qui primus septem chordarum lyram construxit; primusque nomos scripsit Lyricos. quamvis aliqui Philamona scripsisse velint. Lesbium dicunt Strabo, Athenæus, Stephanus. Boëthius quoque, qui sic scribit lib. 1. cap. 20. Sed septimus nervus à Terpandro Lesbio adjunctus est, secundum septem scilicet planetarum similitudinem. Quomodo lyram reperisse dicatur, de hoc vide Nicomachum pag. 29. v. 25. pag. 30. v. 2.

V. 12. *ἡμεῖς τοι*] Vocula *τοι* male abest à Bryen. Idem cum Bar. *αἰοιδάν.*

V. 14. *κελαδήσμεν.*] Sic recte Editus & Covent. Male Bryen. *κελαδήσμεν.*

V. 16. *ὁ δὲ ἐν δεκαχορδῳ λύρα.*] nempe Ion. Solus Bryennius habet vocabulum *λύρα.* forsitan explicationis gratia ab ipso additum. Hic autem Ion fuit Chius, cæsus meminit Suidas: *Ἴων χῖος. τραγικός. καὶ λυρικός. καὶ φιλόσοφος. ὃς ὀρθομένους. ὁππῆκλησιν δὲ, ἐξέτα. ἤρετο δὲ πᾶς τραγωδίας διδάσκειν ὅππῃ τις πρὸς ὀλυμπιάδ. δεξιμάτ. δὲ αὐτῆς. β. οἱ δὲ λ. ἄλλοι δὲ μ.*

Φασίν. ἔπος ἔγραψε πρὸς μελεώρων. καὶ σωζέμενος λόγος. ὃν παίζων ἀεὶ σφαιρῆς ὁ κωμικὸς αἰοῦν φησι. *Ion Chius. Tragicus & Lyricus & Philosophus. Filius Orthomenis, cognomine Xāthi. Cæpit tragœdias docere Olympiade LXXII. Dramata autem ipsius sunt LIII, ut alii, XXX; ut iterum alii XL. Hic scripsit de Meteoris. & verbis compositis est usus: quem ludens Aristophanes Comicus, adpellat Λαυμ, matutinum. Hoc autem nominis ipsi datum à prima voce carminis, quod multis compositis vocabulis constans, de meteoris & nubibus composuerat. Vide eundem Suidam in voce Διτρεσμῶδι- δάσκαλοι.*

V. 17. τᾶξιν ἔχουσι τὰς συμφ.] Ita restituendos censui hos versus. Pena edidit, τᾶξιν ἔχεις αἰεὶ τὰς. Bryen. legit, ἔχεν, αἰεὶ τὰς. Coventr. ἔχεις αἰεὶ τὰς. pro quo melius legeretur ἔχεις καὶ τὰς. Deinde editus & Bryen. perperam, τελώδης.

V. 20. πρὶν μὲν σ' ἐπιδάσκον] Sic probe Bryennius. at Bar. πρὶν μὲν δὲ ἐπιδάσκον. Coventr. πρὶν μὲν δὲ ἐπιδάσκον. uterque perperam. Pena male edidit σ' ἐπιδάσκον. quod & Grotii patri placuit, qui hos Ionis versus in Notis ad Capellæ pag. 241. male sic constituendos putavit:

Τὰν δεκαεκάμονα τᾶξιν ἔχεις αἰεὶ ἐν τε-
λεσχόρῳ,

Τὰς συμφωνίας αἰσθονίας τελώδης.

Πρὶν μὲν σ' ἐπιδάσκον φάσκον διτρεσμά-
ρον, &c.

Inscite adfuit, ἐν τελεσχόρῳ. si ἐν
μονοχόρῳ, melius cecinisset. Porro

primus Georgius Valla Terpandri
duos versus ineptis Latinis ita red-
didit:

*Nos quoque quadrifonos cupientes edo-
re cantus*

*Septitonis fidibus juvenes celebrabimus
hymnos.*

Gyraldus Historiæ Poëtarum dialo-
go 9. edit. Basil. Anni 1580. p. 322.
hos versus male sic legit:

*ἡμεῖς τοὶ τελεσχῶρον διτρεσμάδες αἰ-
οιδόν*

*ἐπιδάσκον φερεμένα νέες μελεδήσμεθα
ὑμνους.*

& Latinos fecit:

*Nos tibi mutato chordarum quatuor
usu,*

*Iam nova per septem modulamur car-
mina nervos.*

Voculam πάλι male vertit, tibi. Pena
quoque incitiam suam prodidit his
versibus:

*At nos quadrifonis instantes sæpe ca-
mænis,*

*Inde novos cythara heptatono celebra-
bimus hymnos.*

Ionis autem ita reddidit:

*Semper habes denas gradientes ordine
chordas,*

Et concordantes harmonias trifonas.

*At Græci heptatono cythara, diatessara
cantant,*

*Captantes raro carmine dulce me-
los.*

Paucis difficiliora horum versuum
explicabo. τελεσχῶρον vocat cantum,
qui ad Mercurij lÿram quatuor chor-
darum caneatur. πῆρς enim idem est
quod φωνή. Adjunctis deinde tribus
chor-

chordis systema factum est nervorum septem, seu binorum tetrachordorum *συνημιζώνων*, conjunctorum communi media chorda. Postea Ionis tempore aliud tetrachordum prioribus duobus est conjunctum, ut totum systema esset chordarum decem, ut ex adjuncto diagrammate conspicitur. Porro *harmonia triodi consonantes* sunt hæc tria tetrachorda consona, à parypate hypaton ad parypaten; à parypate ad paramesén; à paramese ad netén. Male itaque *τριώδες* vertit, *trifonas*. Notabile hîc, quod *δὲ πένταχορδον*, versus necessitate, dicitur Ion pro *δὲ πένταχορδον*.

V. 27. *πένταχορδον*, ὅταν λέγωμεν, Φωνή. Ita hæc trajectory leguntur in omnibus codicibus; quod certe non placet. mallet, *πένταχορδον* Φωνῆς, ὅταν λέγωμεν δώδεκον.

V. 33. Bar. bene, ὡς ὁ ὀξύτερος. et male ab eodem abest, *δύοτερος*, vel ἄ. Vulc. quibusdam male omisiss ita legit: *ὑπερμεξολύδιον καὶ βαρύτερον*, ὡς ὀξύτερον καὶ δύοτερον ὑπεριώσιον.

V. ult. *ὑπεριώσιον*.] Sic recte legit scriptus Vulcanii; & Vallæ, ut ex ipsius interpretatione videmus. Male editus, *ὑποιώσιον*. & *ὑποδωλέον*. quæ etiam in versione retinuit Pena.

Pag. 20. v. 1. *λύδισι δὲ δύο*.] Ita Vulcan. & Coventr. hic etiam v. 3. *φρύγισι δὲ δύο*. à reliquis particula δὲ abest.

V. 2. *ὅς καὶ αἰόλιον*.] Articulus ὅς male abest ab edito.

V. 9. editus additâ vocalâ καὶ legit, καὶ ὑποδωλέον. melius illa à reliquis abest.

Ibid. *τῶν ὀξύτων καὶ ὑποδωλέων*.] Pro *δωλέων*, quod Valla habet, & editus, nec ex ullo codice corrigitur, recte restitui *ὑποδωλέος*. sed etiam pro *ὀξύτων* rescribendum erat *βαρύτων*. quod ob verbum *ὑπερέχοντες* v. 12. & ὀξύτερος, v. 16. puto indubitatum. Totum itaque hunc locum sic legendum censo: *τῶν βαρύτων καὶ ὑποδωλέων οἱ δὲ ἐξῆς, οἱ ἀπὸ τῶν βαρυτάτων μέλει δὲ ὀξύτερος ἡμῖν. Ex his gravissimus est Hypodori; qui vero deinceps sunt, à gravissimo ad acutissimum, hemitania se invicem superant.*

V. 13. *τεταμιονίον*.] Hæc lectio vitiosa videtur. vellem, *τόνον*, ἢ *τεταμιονίον*.

V. 17. pro *ταῖς* Coventr. male, *ταῖς*. & deinde, *κατὰ φασιν*. Idem v. 20. melius *χεῖρα* pro *κεχρησθαι*. & additur: *εἰς τὴν τῶν μετὰ τῶν γίνεσθαι*, quod tanquam lemma, in margine scriptum, est ejiciendum, addi quoque debebat, *ἐκείνη γέν*.

V. 25. *ἢ ἀρμονίας*.] Bryen. lib. T sect. ult. *εἰς ἀρμονίαν*, ἢ εἰς π. v. 26. & v. 28. idem male, *γίνεσθαι* & deinde *καὶ πόνον*, ὅταν. omisissâ particulâ δὲ.

V. 29. pro *δωλέων* Bar. male, *δωλέων*. v. 32. pro *δεκαλέων* Bryen. *ἀπὸ δεκαλέων*. Porro Vulc. *ἐκ τινὸς καὶ δεκα*.

V. ult. *γίνεσθαι δὲ αἱ μετὰ*.] Articulus

- Nete.
- Paranete.
- Trité.
- Paramese.
- Mese.
- Lichanos.
- Parypate.
- Hypate.
- Lich.hyp.
- Pary.hyp.

cultis minus bene abest à Bryen. deinde idem legit, *ἀπὸ τῆς ἡμιτονίας ἀρξάμενης τῆς ὑπεροχής μέχρη*. quæ certa est optima lectio: quamvis & Euclides facile juvari possit, si scribamus *τῆς ἡμιτονίας* pro *τῆς ἡμιτονίας*. à Bar. male abest particula *ἀπὸ*. Ita autem hæc sunt explicanda: ab Hypodorio per hemitonium transitur ad Hypoiaustum; ab eodem Hypodorio per tonum ad Hypophrygium; per triemitonium ad Hypozolium; per diapasam ad Hypermixolydium, qui est tertiusdecimus & acutissimus Aristoxeni.

Pag. 21. v. 9. *τάτων δ' αἱ ἑμμελεῖς*] Vocabulum *ἑμμελής* hic non usurpatur ea significatione, qua in definitione soni pag. 1. v. 18. Proprie enim sonus & intervallum, concinna aut inconcinna vocantur: sonus quidem *ἑμμελής*, si sit unus ex octodecim sonis in quoque genere; at si quicunque alius, inter illos sumtus, *ἐμμελής*. Ex concinnis sonis fiunt intervalla concinna; ex inconcinnis, inconcinna: quæ utraque in numeris *ῥητῶς* dicuntur & *ἀλογῶς*. de quibus vide Notas ad Aristidem pag. 221. Præterea de sonis & intervallis concinnis vide Aristoxenum pag. 27. v. 9. pag. 29. v. 13. Boëthium lib. v. cap. 10. & 11. Hic mutatio concinnior ea dicitur, quæ cum eo modo, ex quo transit in alterum, majorem habet convenientiam; inconcinnior quæ minorem. Hoc autem ea ratione evenire ait, quod omni mutationi aliquid sit commune; aut so-

nus, aut intervallum, aut etiam systema. Cæterum duobus modis mutationes fieri possunt, si vel à gravissimo aut acutissimo sono alicujus toni in alium transeamus; vel à sono intermedio. Prioris modi exempla primum ponam. Si itaque utrique tono; tam illi ex quo transeo, quam alteri, in quem; commune sit systema; ut pentachordum, si ex Hypodorio transeam in Dorium; transitus concinnior est, quam si ex eodem Hypodorio mutem in Phrygium. quamvis utraq; mutationes fiant per intervalla consona. Rursus si utrique commune sit intervallum, inconcinnior est mutatio, si ex Lydio transeam in Hypoiaustum, quam si in Iastianum, aut Phrygium. fiunt tamen utraq; mutationes per intervalla dissona. Alterius modi exempla re ipsa cum exemplis prioris conveniunt, nisi quod à sonis, qui in spisso sunt, illas mutationes fieri consideremus. In Enarmonio genere, aut Chromatico, si à Lydii hypate meson transgam ad meson Hypolydii, hæc mutatio concinna Euclidi dicitur, quoniam similes sunt soni: at si ab eadem chorda transeam ad Æolii meson enarmonion, aut chromaticen, quæ chordæ dissimiles habent sonos, mutatio fit inconcinna. Porro sonum duntaxat communem habet transitus ex Hypermixolydio in Hypodorium, aut contrà. Hæc doctrina insignis est, & ad adfectus commovendos non parum momenti adfert; ut ex Damonis quoq; historia est perspicuum.

V. 5. ἀλείων ἡ κοινωμία,] Ex hujus loci interpretatione videre est quam Grace doctus fuerit Pena. Vertit enim: *Hæ ergo in quibus plurimum sit communicatio, concinniores sunt; in quibus vero pauciorum, inconcinniores.*

V. 7. ἐπειδὴ] Perperam editus, ἐπεὶ δὲ. v. 9. voces ἡ σύσημα, male abfuit à Vulc.

V. 11. ὅταν γὰρ ἐπ' ἀπλήλως] Bryen. ὅταν μὲν ἐπαπλήλως. optime.

V. 17. Διςσαλικός] Ita optime Vulc. Codex hic & v. 20. Præterea Aristidis Codex Scal. pag. 30. v. 19. Editus, Bar. ut & Bryen. lib. I cap. ult. & lib. III. cap. 10. Διςσημαλικός. Quæ lectio prava omnino est, etiam inde, quod ferme in omnibus sequatur, συσαλικόν. Quam insulse autem ἡδὲ Διςσημαλικόν dicatur, ille norit, qui, quid Διςσημα sit in Harmonicis, perspexerit. Pena hic vertit: *cum ex affectu intervallari in contra-*

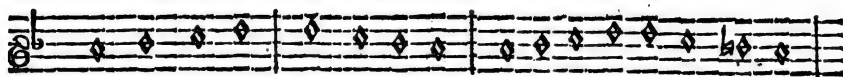
sum. Valla legit, Διςσαλικόν. sed alterum recte, συσαλικόν. v. 19. Coventr. male, ἐστὶ μὲν Διςσημαλικόν μὲν ἡδὲ & v. 25. ἐχονταί pro ἐχέαι.

V. 25. particula δὲ recte abest à Vulc. & Bryen. utroque loco. Idem lib. I. in uno codice ἐπέχέαι. sed Oxon. recte ἐχέαι. quomodo probe legunt omnes lib. III.

Pag. 22. v. 3. Μελοποιία] De hac ultima Harmonices parte integrum habet caput Bryen. lib. III.

V. 5. Codex Vulc. ἡ pro δὲ. δι' ὧν ἡ μελ.

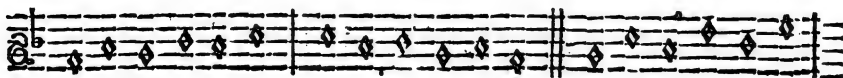
V. 7. αἰγωγή μὲν ἔν. ἐστ.] Ductus tres sunt species; rectus, revertens, circumcurrens; quarum definitiones habet Aristides pag. 29. v. 12. Bryen. lib. III. cap. 10. Ut autem has & sequentes antiquæ melopœiæ partes hodierni musurgi intelligant, vulgaribus notis accurate eas hic exponam.

Ductus rectus.

Ductus revertens

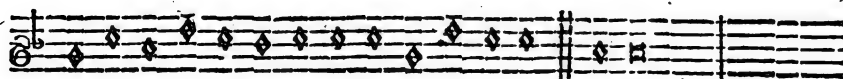
Ductus circumcurrens.

Nexus

Nexus

Nexus.

Pettia.

Extensio.

Hæc non intellexit Kepplerus, Mathematicus clariss. quem vide de Mundi Harmonia lib. III pag. 62.

Quæ v. 14. inserta legebantur in Codicibus Possevinii & Vulcanii, de illis vide Notas ad Aristidem p. 248.

V. 14. *Διάγραμμα*] Plane idem est quod recentiores barbare vocant Tabulaturam. Non potest καὶ ἐξο-
χῶ hic intelligi Aristoxeni diagram-
ma sex colorum. obstat enim ver-
bum μελωδικῶν.

V. 17. *τάξις φθόγῃς*] Baroc. qui-
busdam additis ita legit, *τάξις φθόγῃς*
ἐκ συστήματι· ἡ δυνάμεις ἐστὶ τάξις φθόγῃς,
δι' ἧς. Ex illa duplici finitione unam
non male ita formaremus: Potestas
est ordinatio soni in systemate, per
quam unumquemque sonum co-
gnoscimus.

Pag. 23. v. 3. *εἰ ἡσυρία εἴη*] Hæc,
& sequentes IX priores propositio-
nes, Boëthius transtulit in Musicæ
suz lib. IV cap. 1 & 2.

V. 17. pro εἴπερ Bar. ἐπεὶ περ quod
legitur v. 19. Idem v. 18. & 20. pro-
be, σύγκεινται.

V. 26. pro συγκαίεται Coventr.
perperam, κινεῖται.

Pag. 24. v. 7. Baroc. γινώσκ. pro
γιν.

V. 12. *εἰκὸς στυλὶ συμφώνως*] Hæc
intricate vertit Pena.

V. 17. *θεώρημα α.*] In Baroc. sem-
per est *πρότασις.* quod melius est, ob
duas ultimas propositiones, quæ po-
tius sunt problemata.

V. 18. *ποιῇ π Διόστημα.*] Particu-
la π abest à Coventr. Idem v. 23. *ἐς ω*
δὲ Διόστημα π.

V. 25. Bar. & Coventr. π β. Edi-
tus, π δ. at in omnibus recte sequi-
tur, π δ. Baroc. quoque additā vo-
culā, ἄτως ο β. v. 26. uterque scriptus
π pro π δ. at v. ult. & pag. seq. v. 1.

omnes probe π δ. subauditur enim
hic ubique ἀεὶ θμός.

Pag. 25. v. 5. Coventr. male,
πιεῖ, ut & pag. 27. v. 6. & hic infra
v. 18. μετεῖ quoque Bar.

V. 15. Bar. & Covent. perperam,
μετεῖ ἀρε ο β γ π δ. v. 17. Cov.
male, ἀνάλογοι. Deinde Bar. & edi-
tus, ὁποσοι ε ν.

V. 19. probe omnes, β pro δ. In
versf. pro D scribe, B.

Pag. 26. v. 2. Omnes, π β δ γ.

V. 4. *κοινὸν μέτεξ*] Cov. addit, ι β,
ι γ. at hæc pro duabus illis vocibus
substituit Bar. uterque perperam.

V. 5. pro π ζ. Bar. male solum ha-
bet ζ.

καὶ ὅπλοιον] Cov. probe, καὶ ἐπεὶ
λοιπὸν. unde in versf. *et quoniam reli-
qua est unitas, igitur superp. est D Z*
ipsius Θ. Bar. λοιπὸν (in margine, *καὶ*
ἐπεὶ μοῦνας.) ὅπμοῦρός ἐστιν ο ζ. sic
quoque Cov. & editus, ζ pro δ ζ. Ibi-
dem v. 7. καὶ ab omnibus abest, qui
& δ pro δ η. v. 8. Bar. τ δ πε δ ζ καὶ τ δ θ.
& addit, ἐς (Coventr. qui eadem
hæc habet, recte distinguit post ἐς.)
μονὰς ἀρε ἡ δ (probe Cov. δ η.) v. 18.
ab omnibus male abest ἀρε.

V. ult. Bar. *γενηθήτω* pro *γενοῦτω.*

Pag. 27. v. 7. Bar. male ἐς ω pro
ἐς αι. & v. 8. σκεῖν pro σκε λω.

V. 13. Editus perperam, *ἀδυνά-
τον ἀρε ο δ δ γ, ἡ πάλαι πλάσι* *ἡ ὅπ-
μοῦρος εἶναι.* quæ, uti correxeram,
etiam habebant scripti.

V. 17. Coventr. insulse, *πάλαι*
πλάσιον ι γ. ι β. ι δ, ε δ αὐτό.

Pag. 28. v. 12. uterque scriptus δι-
πλά-

LECTORI BENEVOLO.

Si quam commendationem auctoris celebritas scripto conciliare potest, hanc Harmonica introductionem præstantissimam censebimus. Quis enim in Mathematicis celebrior Euclide, quem unicum Geometria conditorem omnia secula habuerunt? quis accurata doctrina ac methodi gloria cum hoc comparandus? Illa autem auctoris huius virtutes adeo etiam in hoc opusculo sunt conspicua, ut si vel nomen ipsum in nullo codice præfixum legeretur, inde agnoscì possët. Sunt tamen, qui, num Euclidi tribuenda essent hæc Harmonica, veterum librorum auctoritate moti, dubitarunt. Valla enim codex Cleonida nomen prætulit: quem etiam Grotii pater huius scripti auctorem existimavit in Notis ad Capella paginam 316. sed futili argumento. Possëvinus Pappum Alexandrinum nominavit; Vaticanì libri adnotatione quadam persuasus. In Vulcanii scripto legitur, Ἀνωρύμης εὐκλείδων ἀπομνησιν. Incerti Introductio Harmonica. Illud tamen nomen, vel Cleonida, vel Pappi, quod in quibusdam libris adparet, absque ratione additum censi nequit. Diversas itaque Harmonicorum Euclidis editiones esse statuendum. Cum enim omnium manibus hæc Introductio tere-retur, fieri non potuit, ut non multis tandem mendis, exscriptorum vi-gio, laboraret, quæ nova editione accurate eruditus mathematicus sus-tulerit; additis etiam quibusdam aliorum auctorum locis, quibus, tan-quam scholiis, obscuriora loca illustrarentur. Hæc ratione Pappi, vel potius Cleonida, nomen in quibusdam libris legi existimandum; primam autem & antiquissimam editionem solum ipsius auctoris nomen retinuisse. Porro hæc Harmonica Introductionem primus Latinâ interpretatio-ne donavit Georgius Valla Placentinus; quæ cum multis aliis opusculis, Latine ab ipso versis, edita est Venetiis, anno 1511. titulo, Cleonidæ Harmonicum Introductorium. Quam parum in Musicis intellexeris, ex illa interpretatione, & magno Expetendorum ac Fugien-dorum opere, in quod Harmonica Euclidis, Aristidis, Bryennii, mutato paullum ordine, transtulit; est perspicuum: ut taceam, quoties Græci.

LECTORI BENEVOLO.

sermonis ignorantia peccavit. Postea Ioannes Pena, Mathematicus Regius, primus Grace, nova quoque versione addita, hac Harmonica Rudimenta edidit Parisiis, anno cld io lvii. In illa tamen non paucos errores deprehendimus: quos etiam posteriores, qui versionem ejus transcribere, ut Possevinus & Herigonius, retinuerunt. Valla interpretationem non vidisse ipsum, inde quoque patet, quod qua ille, Græca è vestigio sequendo, bene converterat, hic sapius ingenii errore, interdum exemplaris vitio, corruerit. In versionibus illis emendandis, & interpolandis, inglorium laborem me sumiturum ratus, novam feci. Porro Græcus textus ex binis scriptis codicibus, præter Vulcanianum; ex quo in ipsam editionem meliores lectiones transtuli; est emendatus. quippe Dasypodii editionem, ex Peniana multis locis vitiose impressam Argentina anno cld io lxxi, cum Coventriensi antiquo codice contulit vir summus, Ioannes Seldenus; qui etiam ex eodem libro omnes propositiones cum demonstrationibus de Canonis sectione, manu sua accurate descriptas misit. Alterum ejusdem editionis exemplar cum Barociano scripto contulit vir doctiss. Gerardus Långbainius. Linearum diagrammata; quorum quadam depravate etiam habebat liber Coventriensis; & Canonis sectionem, restitui. Loca, quæ in Vulcanii, & Posservini scriptis Euclidis inserta leguntur, in Aristide nostro, qui eadem habet, commonstrare satius putavi, quam ut hic repeterentur. Notas autem in hac Harmonica rudimenta quibusdam locis uberiores scribere visum, ut antiquæ Musica rudis lector, qui ob Euclidis celebritatem statim ad hæc est convolaturus, absque ullo negotio, omnia intelligeret; & ut in posterum Mathematicum Professores in academiis, nulla ipsius scientia difficultate absterrenti, non minus hac Harmonica, quam Geometrica ejus elementa juventuti explicare possent. Si quis autem plenius hæc cognoscere desideret, Musicorum principem, Aristoxenum, cujus Harmonica Euclides in artis formam redigere laboravit, adeat, non tantum doctrina hujus fundamenta, sed & alias demonstrationes, Harmonica cognoscendæ oppido utiles, inde hausturus. Vale Candide Lector, atque hoc quoque labore nostro frueri.

Ε Τ Κ Λ Ε Ι Δ Ο Τ

Ε' Ι Σ Α Γ Ω Γ Η

Α' Ρ Μ Ο Ν Ι Κ Η.

E V C L I D I S

I N T R O D U C T I O

H A R M O N I C A.

M A R C. M E I B O M I V S

Vertit, ac Notis explicavit.

πλάσιον pro διπλασίονα. Ibidem male Bar. ἀφείλκ. & v. 18. τέταρτον μούριον pro τετάρτη μούριον. v. penult. ὁμοίως α β ἡμιόλ. pro ὁ μὲν α ὁ β ἡμιόλ. articulus τῷ quoque abest à Bar. & edito.

Pag. 29. v. 3. Coventr. τὸν ἡμισυ. Bar. τὸν ἡμισυ. ab eodem male abest articulus οἱ. & v. 6. perperam, τὸν τερίων. v. 7. & 9. uterque πένητασι. v. 8. pro δυοῖ Coventr. & editus, δύο. quomodo & Bar. in ora. quod retineri potest. quamvis omnes seq. v. habeant δυοῖ.

V. 22. pro ἡμισυ Bar. perperam, ἡμιόλιον.

Pag. 30. v. 18. uterque scriptus, ἀρχὸ α.

V. 21. perperam Coventr. ἀ ἀπὸ pro τὰ ἐξ.

Pag. 31. uterque scriptus numeros illos notis literalibus expressos habebat hoc modo: $\mu \overline{\beta \rho \mu \delta} \cdot \mu \overline{\delta \theta \iota \beta}$. (male Coventr. τ pro θ.) $\mu \overline{\alpha \psi \sigma}$. (perperam Pena, ἐξδομηκὸν ἀδύο.) $\mu \overline{\iota \sigma \mu \eta} \cdot \mu \overline{\theta \tau \delta}$ (pro τ in utroque rescribendum θ.) $\mu \overline{\beta \tau \gamma \beta} \cdot \mu \overline{\alpha \nu \mu \alpha}$.

Pag. 32. v. 8. ab utroque abest ἴση. etiam articulus πὰ à Baroc. qui in fine optime addit, τὸ ὅλον, καὶ τὸ α β ἀρχὴ ἐστὶ πολλὰ πλάσιον. Hinc in versione scribendum: Quoniam igitur binaria aequalia intervalla AB, BG, composita totum faciunt multiplex, ideo & AB erit multiplex.

V. 18. Ἀνάστημα abest ab edito.

Pag. 33. v. 5. uterque scriptus per-

peram αὐτὰ pro αὐτὸ. v. 15. Bar. πὸ δὲ παλῶν. Cov. perperam, μείζων. v. 18. scripti, ἐκ τῶν μεγίστων διπλασίον δύο. v. 26. φανερόν δὲ (Cov. δὲ) ὅτι καὶ (ita omnes) πὸ (abest ab edito) δὲ πέντε.

V. 30. Bar. ὡς τε καὶ τὸ δὲ παλῶν καὶ τὸ δὲ πέντε τετραπλάσιον τὸ δὲ δις δὲ πᾶσι. quæ certe optima est lectio. Hinc in versione scribe: Ideoque & dia pason & dia pente triplum est; bis dia pason autem quadruplum.

V. ult. editus, ἑκάστων ἐκ τεσσῶν. uterque scriptus, ἑκάστων ἐν πᾶσι. quæ lectio videtur melior, ita explicanda. Quodlibet consonorum trium hic propositorum, nimirum dia pason, dia pason & dia pente, bis dia pason, ex quibusdam rationibus constat. nempe dia pason ex dia pente & dia tessaron: & sic de reliquis. Est locus paulo obscurior. Legendum olim putavi, μέγιστον ἐν τεσσῶν, quæ emendatio in textum irrepsit. omnium autem videtur optima. Cum enim demonstrarit duplum constare ex duabus rationibus, illæ ipsi duplæ additæ ternas efficiunt in his numeris, 1. 2. 3. 4.

Pag. 34. v. 4. scribe cum omnibus ὅτι. v. 19. γὰρ minus bene abest à Bar.

Pag. 35. v. 6. male uterque scriptus, ὥστε τὸ ἐν τῷ β γ. deinde Cov. ἐλαττόν ἐστι δύο. v. 7. probe scripti, τὸ δὲ pro τό, τε.

V. 11. articulus ὁ abest à Bar. deinde idem, ἔτι διαρ.

Pag. 36. v. 2. Cov. ὁ τὸν α. v. 3.

uterque perperam, ὁ β δ. & omnes
v. 15. ὁ ζ δ.

V. 6. omnes insulse *Ἀρτον* pro
δίτονον. v. 17. Cov. *τόν* *ἄρα* ἐστίν.
v. 19. inepte scripti, *περκαίω*. v. 20.
Cov. male, τὸ ζ η. v. 22. omnes, τῶν
ζ, ι. Melior est scriptura, quæ in
textum irrepsit. ut ex sequentibus &
præcedentibus liquet. v. 24. editus,
τὸ pro τδ. v. 26. corrige ex omnibus.
διελεί.

Pag. 37. v. 8. optime Bar. *κζ* τὰ
ζ δ α. (male Cov. addit, ζ)

V. 9. *βόμβ*.] Omnes tres, *βόμ-*
βυξ. Hinc Nicomachus pag. 10. v. 10.
βομβυκέστερ. Hefychius: *βόμβυρ*,
(scribe, *βόμβυξ*) *ἄμμ* *λαίκωνες*. καὶ
αὐλῆ *εἰδ*. καὶ *ζῶν*, ἀφ' ὧν τὰ *βομβύ-*
*κιν*α ὑφάσματ' αὐτῶν ἐλεῖται. ἐνιοὶ δὲ
βομβύλιον ἄτω λέγουσιν, οἱ δὲ ῥυμόν, ἢ
ἦχ (scribo, *ἦχον*) *βομβυλιξ*. Vide
eundem in *βομβυλιός*, quod vocabu-
lum ibi præcedit. Altera tamen ter-
minatio est usitatior. Suidas: *βόμ-*
β δὲ, ὁ *ἦχ* τῶν *μελισσῶν*, *βόμβ*
*φ*ός *πίς*.

V. 16. pro αὐτῇ scripti τῇ. lego,
αὐτῇ. v. 18. Bar. ὁ β.

Pag. 39. v. 7. Bar. & editus, *λοιπὸν*
δα. Cov. δῆ. v. 10. omnes, *ἐπεμον* τὸ
pro τόν. perperam. v. 28. scripti δῆ
pro δὲ.

Hoc loco restituam diagramma
Chromatici Syntoni, quod Notis in
Gaudentium inferi nequirit. Pertinet
autem ad Gaudentii pag. 18. v. 5.

Diagramma Chromatici Syntoni.

		5184	Nete hyperbolæon.
32.	27.	6144	Hyperb. Chrom.
2187.	2048.	6561	Trite hyperbol.
256.	243.	6912	Nete diezeugm.
32.	27.	8192	Diezeug. Chrom.
2187.	2048.	8748	Trite diezeugm.
256.	243.	9216	Paramesos.
9.	8.	10368	Mese.
32.	27.	12288	Meson Chrom.
2187.	2048.	13122	Parypate meson.
256.	243.	13824	Hypate meson.
32.	27.	16384	Hypaton Chrom.
2187.	2048.	17496	Parypate hypat.
256.	243.	18432	Hypate hypaton.
9.	8.	20736	Proslambanom.

Gaudentium in hoc Chromatico te-
trachordum synemmenon omisisse,
ex numeris, quos hic adhibuit, est
indubitatum. Cum enim trite syn-
emmenon in his fractionem, ut vo-
cant, habeat, absque dubio, dupli-
catis omnibus numeris, eam evitaf-
set. Præterea nec Diatono, quod in
Gaudentio pag. 43. habemus, tetra-
chordum synemmenon est adjun-
ctum.

Ad pag. 2. v. 10. ἢ *ῥ* *Ἀρστημαλκή* τε
καὶ *μελωδική*.] Valla perperam: *alter*
verò intervallaris & modularis. Idem
v. 17. insulse: *Solas* (pro *moras*. legit
μόνας pro *μιοναίς*) namque facit, & in-
ter has voces intercapedines, musuo-
trumque faciendo. hos igitur solos teno-
res appellamus.

ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ ΓΕΡΑΣΣΗΝΟΥ,
ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΟΥ,

ΑΡΜΟΝΙΚΗΣ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΥ

Βιβλίον πρῶτον.

NICOMACHI GERASSENI,
PYTHAGORICI,

HARMONICES

MANUALIS

LIBER PRIMVS.

MARCO MEYBOMIO

Interprete.

Κεφάλια ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ.

CAPITA LIBRI PRIMI.

α'. Οὔτι τὸ βιβλίον ἐγχειρίδιον ἐστὶν
ὑπόμνημα τῆς ἀρμονικῆς συ-
χνώσεως.

I. Libellum hunc manualem, esse
Commentarium de Harmo-
nicis Elementis.

β'. Περὶ τῶν δύο τῶν φωνῶν εἰδῶν, τῶν τε
διαστηματικῶν καὶ συνεχῶν, καὶ
τῶν τόπων αὐτῶν.

II. De duabus vocis speciebus; tum
intervallis discreta, tum con-
tinua. deque earum locis.

γ'. Οὔτι ἡ πρώτη ἐν αἰσθητοῖς μουσικῇ
τῶν ὅσων πλάνης θεωρεῖται.
καὶ μίμησιν τῶν ἐκείνων, ἡ παρ'
ἡμῶν.

III. Primam in sensibilibus Musi-
cam circa planetas considera-
ri. illorum deinde imitatione
eam, quæ nobis in usu est,
constitutam.

δ'. Οὔτι κατ' ἀριθμὸν οἰκονομεῖται
τὰ ἐν τοῖς φθόγγοις.

IV. Secundum numerum admini-
strari quæ in sonis existunt.

A

V. Ad

V. Ad septem chordis constantem lyram additâ octavâ, Pythagoram dia pason constituïsse harmoniam.

VI. Quomodo Arithmeticz sonorum rationes sint inventæ.

VII. De ipsius dia pason divisione secundum genus Diatonum.

VIII. Explicatio eorum quæ in Timæo dicta sunt harmonicè.

IX. Testimonium eorum quæ dicta sunt à Philolao.

X. De Arithmeticarum rationum aptatione ad sonos.

XI. De ipso bis dia pason secundum genus diatonicum.

XII. De sonorum, secundum tria genera, progressionem & divisionem.

ε'. Ο'π' τῇ ἐπιαχόρδῳ λύρα· πλὴν ὁ γδόλυ ο' πυθαγόρας προσθεῖς, διὰ παζῶν συνεστήσατο ἀρμονίαν.

ς'. Πῶς οἱ ἀριθμητικαὶ τ' φθόγγων λόγοι ἀρέθισαν.

ζ'. Περὶ τ' κτ' τὸ διὰ τονοὺ γνῶσι διαιρέσεως τ' διὰ παζῶν.

η'. Ε'ξηγησις τ' ἐν τιμαίῳ ἀρμονικῶς εἰρημνύων.

θ'. Μαρτυρία τ' εἰρημνύων ἀπὸ τῶ φιλολάου.

ι'. Περὶ τ' τῶν ἀριθμητικῶν λόγων ἀρμόσεως τ' φθόγγων.

ια'. Περὶ τ' δις διὰ παζῶν κτ' τὸ διαιτονικὸν γνῶσι.

ιβ'. Περὶ τῆς κατὰ τρεῖς γνῆς τῶν φθόγγων προσθέσεως τε καὶ διαιρέσεως.

QUamvis diffusa in se sit, ac multiplex, quæ apud Harmonicorum Elementorum Scriptores de intervallis ac relationibus reperitur oratio, ut uno commentario difficulter comprehendi possit; ego verò aliàs propter turbas itineris ac festinationes non possum quieto animo illud oneris in me suscipere, eaque, qua par est, perspicuitate illorum expositionem aggredi: utpote quæ otium inprimis ac cogitationes minime distractas requirat: tamen, quoniam ita jubes, mulierum optima

Eἰ καὶ πολὺ χεὶρ κατ' ἐαυτὸν, καὶ δυσαερίληπτος ἐνὶ συμπερανθλεύῃ ὑπομνήματι, καὶ τῷ τοῖς ἀρμονικῶς στοιχείοις διασημάτων τε καὶ χέσεων ὑπαρξέῃ λόγος, ἐγὼ τε ἄλλως ὑπὸ τ' ὁδοιπορικῆς ἀκαλασεσίᾳ καὶ συνεπιέξεως ἐκ ἀνυμάνῃ, τὸ τ' λόγος φορβίον καὶ διανοία διωαλός εἰμι τῇ περὶ τέτων ὀπτιβαλέῳ διδασκαλίᾳ, καὶ τ' προσσηκῆς σιφηνείας, χολαίης μάλιστ' ἀππερ-
πατῆς δεομένης καιρῶν τε καὶ συλλογισμῶν, πᾶσαν ὁμῶς ὀπτιρῶσαν ἐστὶ μοι
παρδῶ

παρδῶ, σὲ γὰρ καλῶς αἰσθάνῃ καὶ
σεμνοτάτῃ γυναικῶν, καὶ αὐτῇ ψι-
λάτῃ κεφάλαια χωρὶς κατασκευῆς
καὶ ποιήσεως ἀποδείξεως ἐκείναι σοι
καὶ Ἰππιδρομῶν. ἵν' ὑπομίαν ἔχῃσαι
αὐτὰ σὺν ὧν, ἐγχειρῶν τε ὡς οὐκ
ἠρωδῶν, τῇ βραχεία πάντῃ ὑπο-
μεινῶν, ὑπομνήσκη ἐξ αὐτῆς τῇ
ἐν ἐκάστῳ κεφαλαίῳ καὶ πλάτῃ
λεγομένων τε καὶ διδασκομένων. θεῶν
ἢ Ἰππικῶν αὐτῶν μάλα πολλῆς
λαβόμεναι, καὶ τὸ οὐδὲν ἀνὰ
παισιν ὁρῶν, σὺν τῷ τί σοι μέγιστα καὶ
ἀκρεβέστερα εἰσαγγῶν περὶ αὐτῶν
τέτων, καὶ πλήρη, τὸ λεγόμενον, συλλο-
γισμῶν διηρθρωμένων, καὶ ἐν πλείοσι
βιβλίοις. Ἐξ αὐτῆς τῆς πρώτης ἀφορ-
μῆς ἀποπέμψω, ἔνθα ἂν ἀφάγην ὑ-
μῶν πυνθανόμενα. τῇ δὲ δέχῃ ἐκεί-
νῃ ποτε ποιήσωμαι ῥᾶον, ὡς ἐνεκα πα-
ρακλητήσεως, ὅθεν καὶ ἡνίκα ἐξηγῶ-
μεν σοι περὶ αὐτῶν τέτων, τῇ τὸ διδα-
σκαλίας ἐπιστάμεν δέχῃ.

Τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς οἱ ἀπὸ τῆς
πυθαγορικῆς διδασκαλίας δύο ἔφα-
σκον, ὡς ἐνὸς γένους, αἵδη ὑπάρχον.
καὶ τὸ μὴ συνεχὲς ἰδίως ὠνόμαζον. τὸ
ἢ, διὰ τὴν μαλακίαν. ἀπὸ τῆς ἐκατέρω συμ-
βεβηκότων πᾶς κλήσεις ποιέμενοι. τὸ
μὴ γὰρ διὰ τὴν μαλακίαν, τὸ ἐνωδόν, καὶ
ἐν παντὶ φθόγγῳ ἰστέμενον, καὶ δήλω
ποιεῖν τῇ ἐν ἅπασιν τοῖς μέρεσι παραλ-
λαγῶν, ὑπολαμβάνον ἀσύγχυτον τε
ὑπάρχον, καὶ τοῖς μεγέθεσι τοῖς κατὰ

& honestissima, omni studio ani-
mus est confirmandus, ut vel sum-
ma tantum capita, sine omni ad-
paratu, & operosa demonstratione,
brevibus exponam. ut illis sub
uno conspectu hac brevī deforma-
tione positus, velut compendio,
utaris, atque ita illorum, quæ su-
te singulis capitibus dicuntur &
docentur, ex hac institutione re-
corderis. Si Dii concesserint, quam
primum otium nactus fuero, & ab
itineris molestiis mens conquie-
verit, majorem de his ipsis, & ex-
quisitiore cura introductionem ti-
bi componam, quæque plena sit,
ut proverbio dicitur, ratiocinationi-
bus membratim disquisitis. Quod
& pluribus libris sum facturus, &
prima occasione missurus, ubi-
cunque vos vivere inaudierimus. Ex-
ordium autem, methodi & seque-
læ causa, inde facilius ducam, unde
cum hæc eadem tibi explicarem,
doctrinæ feci initium.

Humanæ vocis, qui ex Pytha-
goræ schola prodierunt, duas di-
xere, tanquam unius generis, esse
species. quarum hanc peculiari vo-
cabulo adpellabant continuam; il-
lam, intervallis procedentem: ab
iis, quæ utrique accidunt, nomi-
na imponentes. Intervallis enim
distinctam eam existimarunt, quæ
in cantu usurpetur, & in omni so-
no sistatur, ac manifestam reddat,
quæ in omnibus partibus est, mu-
tatio-

tationem. quæ inconfusa existat, & magnitudinibus, quæ in singulis sonis sunt, divisa ac disjuncta; tanquam in acervo, non vero ut in commistione, vocis partibus sibi invicem adpositis, quæ & facile separari & dignosci queant, & nullo modo una corrumpantur. Talis enim est vocis species, in cantu locum habens, quæ omnes scientiis designet sonos, quantæ magnitudinis singuli participant. Nisi enim ita quis ea utatur, non jam canere, sed loqui dicitur. Alteram verò autumarunt continuam, per quam inter nos colloquimur, ac legimus; necesse non habentes, manifestas atque inter se distinctas reddere sonorum tensiones. quin sermonem connectimus, usque dum id, quod dicere proposuimus, finem habet. Si quis enim aut differens; aut alicui se purgans; aut etiam legens; manifestas inter ea in singulis sonis faciat magnitudines, dirimens vocem, ac trahiciens ab uno sono in alterum, non amplius dicere hujusmodi, sed canere dicitur. Cum itaque vox humana duas habeat partes, duos, ut par est, locos, quos utraque transcendendo teneat, esse rebantur. Et quidem continuæ vocis locum, qui naturaliter infinitus est magnitudine, à quocunque loquens inceperit, donec quiescat, terminum proprium accipit. hoc est, eum locum, qui à prima loquela ad silentium ultimum perducitur. ut ipsius copia in nostra sit potestate.

ἕκαστον φθόγγον διηρημένον, καὶ διεσθές, ὡς αὖτε καὶ ζωρεΐαν, καὶ ἐκαστὴν γὰρ φωνῆς μορίων ἀλλήλοις παρεκκευμένων, διχωρήσων τε καὶ διδιαγνώσων, καὶ παντοίως μὴ συνεφθαρμένων. τὸ γὰρ ἐν ᾧ δὸν, πικρὸν ἐστὶ, τὸ πάντας ἐμφαίνειν τοῖς ὁπισθίοις τὰς φθόγγας, ἡλικὴ ἕκαστος μεγέθους μετέχουσα. εἰ γὰρ μὴ ἔτω τις χροῖον αὐτῷ, σῶκεται ἄδεν λέγειν, ἀλλὰ λέγειν. τὸ δ' ἔπερον τὸ συνεχές, καὶ ὁ ἐμιλλόμενος πᾶσι ἀλλήλοις, καὶ ἀναγνώσκομενος, ἐδεμίαν ἔχοντες ἀνάγκην, ἐμφανεῖς πᾶς τῆς φθόγγας τάσεις, καὶ ἀνεκκευμένους ἀπ' ἀλλήλων ποιέειν. ἀλλὰ ἔροντες τὸ λόγον ἕως τῆς φρεσὸς πλειώσεως, εἰ γὰρ τις ἢ ἀπελεσμένος, ἢ ἀπαλογεμένος πνι, ἢ ἀναγνώσκων γε, ἐκδηλα μέλας καὶ ἕκαστον φθόγγον ποιεῖ τὰ μεγέθη, δις τῶν ἐκ μετέωρων τῶν φωνῶν ἀπ' ἄλλης εἰς ἄλλον, σῶκεται λέγειν ὁ πικρὸς, ἐδὲ ἀναγνώσκειν, ἀλλὰ μελεάζειν λέγειν. διμερὲς οὖν ὑπαρχέσθαι τῆς ἀνθρώπου φωνῆς, δύο ἐκείνως καὶ τέρας, ὅς ἐκαστὴν κατέχει διεξερχομένη, ὥν το εἶναι. καὶ τὸν μὲν τῆς συνεχῆς τέτον, ἀέρετον φύσιν τῷ μεγέθει ὑπαρχέειν, ὡς δ' ἐν ἀνθρώπῳ ὁ λαλῶν μέχρης ἀνὰ πύσσειν, τὸ οἰκεῖον πέρας λαμβάνοντα, ταῦτα τὸ ἀπὸ τῆς πρῶτης λαλιᾶς μέχρης ἐκείνης σωπῆς. ὥς τὸ πλεοναῖν

αὐτῶν

αὐτὸς ἐφ' ἡμῖν ὑπάρχειν. τὸν δὲ τῆς
 Διασηματικῆς σὺκέτ' ἐφ' ἡμῖν, ἀλλὰ
 φυσικόν, ὁρίζομεν καὶ αὐτὸν ὑπὸ
 Διαφερόντων ἐνεργημάτων. δὲ χλὺ
 μὲν γὰρ αὐτὸς, τὸ πρῶτον ἀκυστὸν εἶναι.
 τέλ. ① ἢ, τὸ ἔχθρον φωνητόν. ἐκείθεν
 γὰρ δὲ χόμεθα συνιέναι καὶ σωοράν τ'
 φθόγγων τὰ μετέη, καὶ πρὸς ἀλλή-
 λας ὁδῶν αἰσθάναι, ὅθεν ἀν' ἐκείναις
 ἡμῖν ἡ ἀκοή ἐνεργεῖν φαίνεται. δυ-
 νατὶς ἐν ①, ἀμυδροτέρα φωνὰς, καὶ
 μήπω ἡμῖν αἰσθητὴς ἐν τῇ φύσει σω-
 πελοδῶναι, λανθανέας ἐν τ' ἀ-
 κοῦ. κατὰ λόγον χάριν πᾶν τοῖς ζυ-
 γικοῖς ἐς πνα ζώματα ἤκιστα βάρος
 ἐμφαντικά. ἄχαι, ἡ πίτυρα, ἡ πι-
 αῦθ' ἐπερ. ἀλλ' ὅτ' ἀν' καὶ ὁπισώ-
 θεσιν τ' ποιῶν ἤδη ῥοπῆς δὲ χή τις
 ἐμφαίνεται, τότε τῆς ζυγικῆς ὁπισή-
 μης φαιδρὸν πλὴν πρῶτον ὑποδρομὴν
 ὑπάρχειν. ἔτω καὶ κτ' βραχὺ τ' κτ'
 φωνὰ ἀμυδρότη ① ὅτι τὸ μείζον
 αὐξανομένης, τὸ πρῶτον ἀκοῇ αἰ-
 σθητόν, δὲ χλὺ τ' ἐν ὁδῷ φωνῆς τέ-
 πες ποιούμεθα. τέλ. ① ἢ αὐτὸς σὺκέτ' ἡ
 ἀκοή ὁρίζετ', ἀλλ' ἡ ἀνθρωπίνη φωνή.
 ἐφ' ὅσον γὰρ ἐφικνεῖται δι' ἐμμελείας,
 καὶ ἐνωδῶς περὶ χωρεῖ, μέχρι τέττα
 τὸ πλῆλιν πέρας τ' τ' ποιῶν
 φωνῆς τόπος ὁρίζομεν. μηδὲν ἢ ἡμῖν
 Διαφερέτω πονῶ, ἐτ' ὅτι τ' δὲ τη-
 ρατικῆς ἡμῖν φωνῆς, ἐτ' ὅτι τ' ὁρῶ-
 των, ἐν τῶν πε καὶ ἐμπνέων καὶ κρη-
 intenduntur, tum quæ inflantur & quæ pulsantur, sermonem facia-

At vocis intervallis discretæ locum
 non amplius in nostra esse potestate,
 sed naturalem; ipso quoque à diver-
 sis effectibus terminato. Principium
 quippe ipsius esse illud, quod primū
 audiri possit; finem verò, quod ul-
 timo à voce proferri. Inde enim in-
 cipimus percipere ac conspiciere so-
 norum magnitudines, atque inter
 se commutationes, unde primum
 nobis auditus operari videtur. cum
 possibile sit, obscuriores voces, quæ
 à nobis sentiri nequeant, in natura
 perfici, quæque auditum omnem
 fugiant. Quænamadmodum, verbi gra-
 tiâ, in iis quæ ponderantur, quæ-
 dam existunt corpora, quæ minime
 gravitatem habere videantur: pa-
 letz nimirum, aut furfures, aut istius-
 modi alia: verum ubi jam per adpo-
 sitionem talium corpusculorum
 pensionis quoddam adparuerit ini-
 tium, tunc librandi scientiæ fines
 primum incurrisse illa dicimus; Sic
 quoque propemodum, cum, quæ in
 voce est, obscuritas magis atque ma-
 gis adcrefcit, illud quod primo o-
 maium ab auditu percipi potest,
 principium facimus loci, quem vox
 cantui apta requirit: at ipsius finem
 non amplius auditus finit, sed vox
 humana. Quo usque enim concin-
 ne pervenit, & cantus legibus pro-
 greditur, huc usque ultimum ter-
 minum loci, quem vox istiusmodi
 habet, finimus. Nunc verò nihil no-
 bis differat, sive de arteriaca nostra
 voce, sive de instrumentis, tum quæ

mus; quæ vocis nostræ imitatione perficiuntur. Sed omittamus jam illam, quæ in his est, differentiam, ne statim in principio explicationem diffundamus.

Sonorum itaque nomina ab illis in cœlo versantibus septem stellis, terramque circumeuntibus, esse adpellata, est probabile. Omnia enim, inquirunt, quæ cum stridore circumaguntur corpora, cedente aliquo, & facillime fluctuante, necessario facere strepitus, magnitudine & celeritate vocis, & loco inter se diversos; qui aut propter suos sonos, aut propter proprias celeritates, aut propter repressio-num orbis, in quibus singulorum impetus perficitur, magis sint fluctuantes; aut contra, magis relucantes. Hæ verò tres differentiæ manifeste videntur circa planetas, tum magnitudine, tum celeritate, & loco inter se distantes: qui per æthera circumfusum perpetuo & inconstanter cum stridore circumaguntur. Vnde & nomen *ἀστὴρ στέλλα*, quilibet est consequutus. quasi statione privatus, semperque currens. à quo & *Deus* & æther nomina accepere. Porro à Saturni motu, qui longissime à nobis abest, gravissimus in dia pason consonantia sonus, hypate est appellatus. hypaton enim idem est quod summum: at à Lunari motu, qui omnium infimus est, & terræ proximus, acutissimus dictus est nete. Et enim neaton idem est quod infi-

τῶν ποιέμεθα τὸ λόγον, καὶ μίμησιν τῇ ἡμετέρας στυπελεοδέντων. ὑπερθάμεθα δὲ ὑπὲρ τῆς παρόντης τὸ ἐν τέτοιῳ διαφορὰν, ἵνα μὴ σκορπίζωμεν δι-
θύς ἐν δέχῃ τῷ ἐξήγησιν.

Τὰ μὲν οὖν ὀνόματα τῶν φθόγγων διὰ τὴν κατὰ ἔραν ἐν ἰόντων ἐπὶ ἀστέρων, καὶ τῷ γλῶσσει πολυδρόντων πιδανὸν ὠνομάδαται. πάντες γὰρ τὰ ροιζέμεθα φασὶ ζώματα, κατὰ πᾶν γένος πινόμενα καὶ ῥάστα κυμανομένη, φύφας ἀναγκαιῶς ποιεῖν, μεγέθους, καὶ τάξεως φωνῆς, καὶ τόπου. παρηλλαγμένους ἀλλήλων, ἥτοι ὡς οὗτοι αἰσίων φθόγγους, ἢ ὡς πᾶς ἰδίᾳς παχύτητος, ἢ ὡς πᾶς ἐποχᾶς, ἐν αἷς ἐκάστῃ ῥύμῃ στυλεῖται, δικυμαν-
ιοτέρους, ἢ τὴν αὐτὴν δυσαλαεῖς ὑπερχέρας. αἱ δὲ τρεῖς αὐτῶν διαφορὰι τεταυρῶς ὁρώνται ὡς οὗτοι πλά-
νῃας, μεγέθους τε καὶ τάξεως, καὶ τόπου διεστώτας ἀλλήλων, καὶ διὰ τὴν αἰθερίαν ἀναχύματα διηνεκῶς καὶ ἀσάτως ροιζέμεθα. ἔνθεν γὰρ καὶ τὸ ἀστὴρ ὀνομάζεται τίττωχεν ἐκάστους. αἶον ἐπέσεως ἐσπερημένη, καὶ αἰετῶν. παρ' ὃ καὶ θεὸς καὶ αἰθὴρ ὠνομάσθη ποιήται. ἀλλ' ὅτι μὲν τὸ κρονικὴ κινή-
ματα, ἀνωτάτης ὅλης αἰφ' ἡμῶν, ὁ βαρύνεται ἐν τῇ διαστάσει φθόγγου ὑπὸ ἀπὸ ἐκλήθη. ὑπὸν γὰρ τὸ ἀνώτατον. διὰ τὴν σεληνιακὴν καλῶ-
τάτης πάντων καὶ πειναιότερα κείμε-
να, νεάτης, καὶ γὰρ νεάτων, τὸ κατώτατον.

αἶπὸ

ἀπὸ τῆς παρ' ἐκάπερον ἔμην ὑπὸ τὸν
κρόνον ἐστὶ διὸς παρυπάτη. τὰ δὲ ὑπερ
σελήνῳ, ὅς ἐστι ἀφροδίτης, ὡς ἀνε-
άτη. ἀπὸ τῆς μελαίτης, ὅς ἐστιν ἡλι-
ακῆς, τετάρτης ἐκατέρωθεν καὶ μέ-
ση Διὸς πεσάρων πρὸς ἀμφότερα ἐν
τῇ ἐπιαχόρῳ, καὶ τὸ πελαγὸν διεσώ-
σαι. κατὰ περὶ καὶ ὁ ἡλίου ἐν τοῖς ἐπὶ αὐ-
τῶν ὡς ἐκατέρωθεν ἐστὶ τετάρτης,
μελαίτης ὡν. ἀπὸ τῆς παρ' ἐκάπε-
ρα ἡλίας, ἀρεῖ καὶ μετὰ τοῦ διὸς καὶ
ἡλίας πρὸς σφαῖραν εἰληχότου ὑπερ-
μέση, καὶ καὶ λιχάνος. Ἐρμῆς δὲ τὸ με-
ταίχιον ἀφροδίτης ἡλίας κατέχον-
τος, ὡς ἀμέση. ὡν ἀκρῆς ἐσσερον καὶ
μετὰ γεωμετρικῶν καὶ ἀριθμητικῶν ἀπο-
δείξεων ἀληθὲς ἔσται σοὶ βεβαιώσασθαι,
ἐν οἷς περὶ ὑπερχόμενά σοι ὑπομνή-
μασι, σφωδρῶς γυναικῶν καὶ φιλο-
καλωπάτη. καὶ δι' αὐτὴν αἰτίας πάντης
ἡμεῖς οὐκ ἐπακρόμην τῆς κρομμυκῆς
συμφωνίας, κατὰ κράτος καὶ παναρ-
μόνιον, ὡς ὁ λόγος ὑπογράφει,
φθγγολογίας. πονεῖ δὲ ὁ πρὸς ὀχ-
σέον, Διὸς πρὸς καὶ οὐρανὸν ὡς
τὸ ἐξῆς.

Καθόλου γὰρ φανερὸν ψόφον μὲν
εἶναι, πλεονάζειν ἀέρος ἀθρυπτον μέ-
χρη ἀκροῦς. φθγγον δὲ, φωνῆς ἐμμε-
λὲς ἀπαλατῇ πείσιν. πείσιν δὲ, μόνῳ
πνέει καὶ πωλύτῳ καὶ μέγιστος φθγγ-
ος ἀδιασπῆς. ἀσπῆμα δὲ, ὁδὸν πνέον

mum. Ab iis verò, qui ab utraque
parte existunt, nimirum à Iovis mo-
tu, qui sub Saturno est, parypate ;
& qui supra Lunam est, nimirum
Veneris, paraneate. Deinde à medio,
hoc est, ipso Solari motu, qui quar-
tus situs est ab utraque parte, mese-
dia tessaron consonantiâ ab utro-
que extremo in septem chordarum
harmonia secundum antiquos dif-
stans. quemadmodum & Sol inter
septem planetas utrinque est quar-
tus, cum sit plane medius. Rursus
ab illis, qui ab utraque parte Solis
sunt, à Marte quidem, inter Io-
vem & Solem sphæram consecuto,
hypermesce, quæ & lichanus; à Mer-
curio verò, interstitium Veneris &
Solis obtinente, dicta est parame-
se. ut accuratius, tam linearibus
quam numerorum demonstratio-
nibus, plenissime tibi confirmabi-
tur in iis, quæ ante tibi promisi-
mus, commentariis, sapientissima
mulierum ac politissima. Præterea
quas ob causas nos istam munda-
nam consonantiam non exaudia-
mus, dulce quid & omnino modu-
latum, ut ratio subscribit, decan-
tantis. Nunc vero de sequentibus,
ob temporis brevitatem, pauca sunt
delibanda.

Generatim itaque dicimus, stre-
pitum quidem esse aëris percussio-
nem non fractam usque ad audi-
tum : Sonum verò, concinnæ vo-
cis tensionem, latitudine carentem.

Tensionem esse mansionem ali-
quam & identitatem, secundum magnitudinem, soni intervallo carentis. In-
ter-

tervallum, viam certam à gravitate in acumen; aut contrà Systema, plus unius intervalli compositionē. Porro si multus pulsus, aut spiritus in circumfusum aërem incidit, & secundum plures partes ipsum percussit, magnam effici vocem; sin paucus, parvam: tum ab æquali, levem; ab inæquali, asperam. Rursus si tarde inferatur, gravem; sin celeriter, acutam. Contrariam verò dicimus habere affectionem necessario instrumenta quæ inflantur; ut tibias, tubas, fistulas, hydraulas, & similia; iis quæ intenduntur, citharæ nimirum, lyra, spadici, adsimilibus. Media verò istorum, & quasi communia, & similiter affecta videri tum monochorda, (quæ phanduras vocant multi; canones verò Pythagorici,) tum trigona ea quæ intenduntur, tum obliquas tibias, una cum tibiis ex loto fabrefactis, quemadmodum sequenti oratione declarabitur. Nimirum horum, quæ intenduntur, tensiones majores, & contentiores, majores atque acutiores sonos efficiunt; minores contrà, languidiores ac graviore. Vbi enim plectrum è propria regione chordas emoverit, ac deinde subito remiserit, hæ quidem & celerrime, & multa cum vibratione, & à multis partibus circumstantem aërem verberantes, restituantur; tanquam impulsæ ab ipsa vehementiore tensione: Illæ verò, sensum & sine vibratione, ad similitudinem libellæ fabrilis. Contra autem, eorum quæ inflantur

ἀπὸ βαρύτητις εἰς ὀξύτητα, ἢ ἀνά-
παιλιν, σύστημα ᾗ, πλείονων ἐνὸς δι-
σημάτων φωνῆσιν. πολλὰ μὲν πλή-
γματις, ἢ πινύματις εἰς τὴν πέρ-
αέρα ἐμπνέει, καὶ κατὰ πολλὰ μέρη
πλήξαι αὐτὸν, μεγάλῳ ἀποτε-
λεῖσθαι φωνῇ. ὀλίγῃ ᾗ, μικράν. καὶ
ὁμαλῇ μὲν, λεῖαν· ἀνωμάλῃ ᾗ, τρα-
χεῖαν. καὶ βραδείῳ μὲν ἐνερχέει, βα-
ρεῖαν· ταχέως ᾗ, ὀξείαν. ἐναυλο-
πεθεῖν ᾗ ἀναγκαίως τὰ ἐμπνέοντα
ὄργανα· οἷον αὐλὰς, σάλπιγγας, σφ-
εργας, ὑδραῦλιν, τὰ ὅμοια· τοῖς ἐν-
τέλει, κίθαρα, λύρα, σαράδικι, τοῖς
ὡρα πηλίοις. μέγα δὲ αὐτῶν, καὶ
οἷον κρινὰ καὶ ὁμοιοπαγῆ, ταῖσι μονό-
χορδα φαίνεσθαι, ἃ δὲ φανδύρας
καλεῖσιν οἱ πολλοί· κανόνας δ' οἱ πυ-
θαγορικῶν, καὶ τὰ τρίγωνα τὰ ἐντέλειον,
καὶ τὰς πλαγιάδας μὲν τὰ φωνή-
γων, ὡς περὶ τὸν ὀλόν· δηλώσει.
τὸ μὲν γὰρ ἐντέλειον αἱ πάσεις αἱ μείζονες
καὶ διπνῶνται, μείζονας καὶ ὀξυτέρως
φθόγγως ἀπεργάζονται· αἱ δ' ὀλιγώ-
νται, νωχελεστέρας τὲ καὶ βαρυτέρας.
μετέστησεν γὰρ τὰς χορδας εἰς πλῆ-
κριν ἀπὸ τῆς οἰκίας χώρας ἀφει-
σῆναι, αἱ μὲν, ταχίστα τε καὶ σὺ πολλῶ τῷ
κραδασμῷ καὶ πλαγῇ τὸ περικείμενον
αἶρα τύπτεται ἀποκαθίσταται· ὡς περ
ἐπιγρόμματα ὑπὸ αὐτῆς τῆς σφοδραῆς
πίσεως· αἱ ᾗ, ἡρέμα καὶ ἀκραδαίνως,
κατὰ εἰκόνα τῆς πελινικῆς σαθρῆς ἀνά-
παιλιν ᾗ, τὸ ἐμπνέον αἱ μείζονες

πριλεώσεις, καὶ τὰ μείζονα μήκη, νο-
θρὲν καὶ ἐκλύθον. τῇ γὰρ πολλῇ λειπο-
τηήσαντες ὡς ἀπομπῇ τὸ πνεῦμα ἐξίη-
σιν εἰς τὸ πέραξ αἶρα, καὶ δυσμεφά-
τως αὐτὸν παλῶσθαι καὶ κινεῖ. καὶ βαρὺς
ἔστω ὁ φθόγγος γίνεσθαι. ὁππιοητέον
ἢ ἐνταῦθα τὸ μάλλον καὶ τὸ ἥτιον καὶ
ποσότητα συμβαίνειν. καὶ ὁππιοῦντες
αὐτὸν καὶ ἀνιέντες, ἢ μήκους τοῖς κώ-
λοις, ἢ βραχυτέτα ἐνεργαζόμενοι,
δοσιελῶμεν. εἰ δὲ τῷ δῆλον, ὅτι
ἀριθμῶ ταῦτα πάντα οἰκονομεῖται.
ποσότητος γὰρ ἐδεῖτο ἀλλὰ, ἀλλὰ ἀρι-
θμῶ ἰδία νοεῖται.

Πυθαγόρας δὲ πέμπωσι, ἵνα
μὴ καὶ συναφῆς ὁ μέσος φθόγγος,
πρὸς ἀμφοτέρω τὰ ἄκρα ὁ αὐτὸς συγ-
κενόμενος, διαφορεθῇ περὶ
χὴ μόνον τὴν διαστάσεων συμφω-
νίαν, πρὸς τὴν ὑπὸ αὐτῶν, καὶ πρὸς τὴν
νήτων. ποικιλωτέρων ἢ θεωρεῖται ἐνο-
ραῖν ἔχοντες, καὶ τῶν ἄκρων αὐτῶν ἀλ-
λήλοις τὴν κατὰ κερσετάτην συναπ-
τελέων συμφωνίαν, τετέστι τὴν δια-
στάσεων, πὺν διπλασίον ἔχουσαν λόγον.
ὅπερ ἐκ τῶν δύο περαχόρδων συμ-
βῶναι ἐκ ἐδωῖατο, παρέστηκεν ὄγδοον
πινα φθόγγον, μετὰ τὸ μέσος καὶ πα-
ραμέσος ἐνάψας. καὶ δοσιήσας, δοσι-
μὴν τὴν μέσος ὅλον τόνον. δοσι δὲ τῆς
ὡς ἀμείσης, ἡμιόιον. ὥστε τὴν μὴν περ-
τέραν, ἐν τῇ ἐπιαχόρδῳ ὡς ἀμείσῃ
ἔστω, τρεῖς τὴν εἰς ἀπὸ νήτης καλεῖσθαι
τε καὶ ἐδεῖν ἥτιον καὶ ὅτι. τὴν παρεντεθε-

maiores cavitates, longitudinesque
maiores, languidum ac solutum.
longiore quippe emissionē tenorem
amittens spiritus, in circumfusum
aërem exit, & obscure ipsum verber-
at ac movet : itaque fit sonus gra-
vis. Hic verò considerandum, magis
atque minus secundum multitudinem
contingere : quam, inten-
dentes tibiam, & remittentes ; aut
longitudinem chordis, aut brevitatem
operando imprimentes, effici-
mus. Atqui certum est, numero
hæc omnia administrari. Quantitas
enim alterius nullius, quam nume-
ri, propria intelligitur.

Porro omnium primus Pythago-
ras, ut ne in conjunctione medius
sonus, cum utrisque extremis idem
comparatus, differentem tantum
exhibeat dia tesson consonan-
tiam, tam ad hypaten, quàm ad
neten ; sed ut variam magis con-
templationem inspiciendam habeamus ;
extremis quoque ipsis inter
se suavissimam simul efficientibus
consonantiam, hoc est, ipsam dia-
pason, quæ rationem habet du-
plam : quod ex duobus illis tetra-
chordis contingere nequibat : in-
terposuit octavum quendam so-
num ; quem, cum inter mesen &
paramesen coaptasset, disjuncti à
mese, tono integro ; à paramese,
hemitonio. Vt prior, quæ in se-
ptem chordarum lyra erat parame-
se, trite jam à nete & appelletur,
& sita quoque reperiatur : inter-
posita autem, quarta quidem sit
B à nete;

à nete ; ad illam verò consonet dia tessaron consonantiam , quam & ab initio mese ad hypaten habebat. Porro tonus qui inter ambas est, & mesen & interpositam ; quæ prioris loco paramese est appellata ; utricunque tetrachordo adponatur : sive illi, quod est ad hypaten, ultimarum naturam magis referens ; sive isti, quod ad neten, supremarum : dia pente consonantiam demonstrabit, systema utrinque existentem ipsius tetrachordi & adjuncti toni. quemadmodum & ipsius dia pente ratio sesquialtera, systema invenitur supertertiaz simul & superoctavæ. Vnde tonus est superoctavus. .

Hanc autem secundum numerum quantitatem ; tum quæ per quatuor chordas distantia dicitur, tum quæ per quinque, tum quæ secundum utriusque concursum dia pason, & adjectus inter duo tetrachorda tonus ; modo quodam tali à Pythagora deprehensam affirmant. Cûris aliquando, & disquisitioni eorum quæ composuisset, intentus, num auditui aliquod excogitare posset adminiculum, firmum ac erroris expers : quale visus habet per normam, & per regulam, aut etiam per dioptram ; tactus verò per libram, aut mensurarum excogitationem : prope æris officinam deambulans, divino quodam casu exaudii malleos ferreos, super incude tundentes, sonitusque permiste quam maxime conso-

σων, πηάρτων μὲν δὲ πὸ νήτης ὑπάρχον· συμφωνεῖν ᾧ πρὸς αὐτῶν τ' ἀλφ. πσσαίων συμφωνίαν, ἥν περ καὶ ἐξ δόχης μέση πρὸς τ' ὑπέρτῳ ἔχεν. Ο ᾧ μετὰ ζυ ἀμφοτέρων τόνος, μέσης τε καὶ τ' περ εντεθείσης, ὀνομαθείσης ἀντὶ τ' πρσπέρας ὡς αὐτῆς, ὁποτέρῳ ἀν τῆρα χορδῶ πρὸς πεδῆ ἔπ τῷ πρὸς τῇ ὑπέρτῳ, νηοειδέσπερος, ἔπ πρὸς τῇ νήτῃ, βομβυκέσπερος, τ' ἀλφ. πνίη συμφωνίαν δὲ ποδείξῃ, σύστημα ἐκατέρωσθε ὑπαρχασαν, αὐτῶν π' εἰς τῆρα χορδῶν, καὶ εἰς πρσφθορομένης τῶν. ὡς περ καὶ ὁ εἰς ἀλφ. πνίη λόγος, ὁ ἡμιόλιος, σύστημα δὲ ῥισκίαι ὑπὲρ ῥίτες π' αἶμα καὶ ἐπογδός. ὁ ἄρα τόνος ἐπογδος.

Τὴν ᾧ καὶ ἀρ. θμὸν ποσότητα τῶν τῶν, ἥτε ἀλφ. πσσαίων χορδῶν δόξασις, ἥτε ἀλφ. πνίη, καὶ ἡ καὶ ἀμφοτέρων σῶδοον, διὰ πσῶν λεγομένη καὶ πρσπείδμος μετὰ ζυ τ' δύο τῆρα χορδῶν τόνος, τρὸς πνί πνίετω ὑπὸ εἰς πνθαρὰ κατὰ ληφθέντα ἔχεν ἐβεβαιώθη. Ἐν φρονίδι πνί καὶ ἀλφ. λογισμῶ σῶλετὰ γινώσκων ὑπάρχων, εἰ ἄρα διωαίλο τῇ ἀκρῇ βοθήσαν πνα ὑπνοήσῃ, παγίαν καὶ ἀπαρχολογισον, οἷαν ἡ μὲν ὑφ' ἑς ἀλφ. εἰς ἀλφ. ἔτῃ, καὶ ἀλφ. εἰς κανόνος, ἡ νῆ διὰ ἀλφ. διόπτερας ἔχῃ ἡ δ' ἀφ' ἑς ἀλφ. ζυγῶ, ἡ ἀλφ. τ' τ' μέτρων ὑπνοίαις, ὡς π' χαλκὸς ὑπὸ πνί πνίων, ἐκ πνίος δαυμονίης σῶνυχίας, ἐπὶ κῆσσε ῥαϊσῆρων σιδηρῶν ἐπ' ἀκμονι ῥαϊόνων, καὶ τὰς ἡχας ὡς αὐτῆς πρὸς ἀλλήλας

ἀλλήλους συμφωνοῦσας ἀπεθιδύων,
 παλὺ μίαις συζυγίας. ἐπιγίνωσκε δ'
 ἐν αὐτοῖς τὴνδε διὰ πεντῶν, καὶ τὴν διὰ
 πέντε, καὶ τὴν διὰ πεισάρων σαυφδίαν.
 τὴν μὲν ἐξήγηται τὴν πεντὰ πεισάρων, καὶ
 τῆς διὰ πέντε, ἀσύμφωνον μὲν ἑώρα
 αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν· συμπληρωτικὴν
 δὲ ἄλλως τῆς ἐν αὐτοῖς μείζοντος. ἄς-
 μιν οὖν δὴ ὡς καὶ θεὸν ἀνομοδμήτης αὐτῷ
 τῆς παρθέσεως εἰς τὸ χαλκεῖον, καὶ ποι-
 κίλαις παύσαις ὡς οὗτος ἐν τοῖς
 ραισῆρσιν ὄγκους δύνανται διὰ φθορὰν
 ποιεῖν. ἀλλ' οὐ ὡς τὴν τὴν ραϊόν-
 των βίαν. οὐδὲ ὡς τὰ σχήματα τῶν
 σφυραῶν, οὐδὲ ὡς τὴν τῆς ἐλα-
 νομίδου σιδήρεως μεταίτεσιν· σηκώμα-
 τα ἀκρεμῶς ἐκλαβὼν, καὶ ῥοπαῖς ἰσο-
 πάτες τῶν ραισῆρων, πρὸς ἑαυτὸν ἀπηλ-
 λάγη, καὶ ἀπὸ πινος ἐνὸς πεισάρου, δια-
 γωνίᾳ ἐμπειρηγὸς τοῖς τοίχοις, ἵνα
 μὴ καὶ τέτταρα διὰ φθορὰς ὑποφαί-
 νηται· ἢ ὅπως ὑπονοῇται πεισάρων
 ἰδιαζόντων ὡς ἀλλήλων, ἀπαρτήσεως
 πεισάρας χορδὰς ὁμοῦλας, καὶ ἰσο-
 κώλας, ἰσοπαγεῖς τε καὶ ἰσοσρόφους,
 ἐκάστην ἀφ' ἐκάστης ἐξήρησεν, ὅλην
 πρὸς δὴ τῆς ἐκ πατέρων μέρας. τὴν
 οὖν μὴ καὶ τὴν χορδῶν μηχανησάμε-
 νος ἐν παντὶς ἰσότητι, εἴτα κρῖνων
 αἰνὰ δύο ἅμα χορδὰς ἐναλλαχῶς συμ-
 φωνίας εἰσεσκεπὲς παρελεχθείσας,
 ἀλλήλων ἐν ἀλλῇ συζυγίᾳ. τὴν μὲν γὰρ
 ὑπὸ τῆς μεγίστης ἐξαρτήματι τει-
 νομίδην πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς μικροτά-

nos inter se reddentes, una tantum
 combinatione excepta. In illis ve-
 rò cognovit & dia pason, & dia
 pente, & dia tessaron concentum;
 at sonum, qui inter dia tessaron
 erat & dia pente, dissonum qui-
 dem per se existere videbat, sed
 completivum aliàs illius, qui in-
 ter ipsos esset maximus. Ingressus
 itaque, tanquam à Deo patefacta
 sibi intentione, in fabricam; ibi-
 que multis experimentis inventâ
 sonitus differentiâ, ex illis quæ in
 malleis erant gravitatibus; non ve-
 rò à ferientium viribus; nec à mal-
 leorum figuris; nec à ferri, quod
 tundebatur, transpositione; cum
 pondera accurate excepisset, & li-
 bramenta malleorum quam maxi-
 me æqualia; intra se est conversus,
 atque ab uno aliquo palo, qui ab
 uno angulo ad alterum muris esset
 impactus; ne & hinc differentia
 aliqua suboriri videretur, aut cer-
 te suspicionem adferret palorum,
 propriam naturam habentium,
 commutatio; adpendens quatuor
 chordas ejusdem materiæ existen-
 tes, tum æque longas, & æque cras-
 sas, atque æque graves, singulis
 singula pondera adpendit, alliga-
 ta ex inferiori parte. Cumque ita
 chordarum longitudines omnino
 æquales effecisset, pulsans deinde
 binas atque binas simul chordas
 alternatim, consonantias invenie-
 bat ante dictas, aliam in alia com-
 binatione. Namque à maximo pon-
 dere tensam, ad eam quæ à mini-

mo, dia pason sonantem deprehendit. Erat autem illa duodecim quarundam librarum; hæc verò, sex. Atque ita in dupla ratione constituebat dia pason consonantiam, quam & ipsæ gravitates ostendebant. Rursus maximam ad juxta minimam, quæ octo librarum existebat, dia pente consonantem invenit. unde hanc in ratione sesquialtera constituit, in qua & ipsæ inter se erant libræ: Ad eam rursus, quæ hanc sequitur; quod ad gravitatem, istâ minorem, sed reliquis majorem, quæ novem pondo esset; ipsam dia tessaron, proportionaliter ipsis gravitatibus. Atque hanc superquartam contrà deprehendebat, cum naturâ eadem sesquialtera esset minimæ. Quippe novem ad sex ita habent, quemadmodum quæ juxta minimam est, octo libras habens, ad eam quidem, quæ sex habet, in ratione erat superquarta; sed ad eam, quæ duodecim, in sesquialtera. Quod itaque est inter dia pente & dia tessaron, hoc est, quo dia pente consonantia superat dia tessaron, confirmatum est in superoctava esse ratione, in qua novem ad octo. Porro dia pason consonantia utrorumque systema dicitur: seu ipsius dia pente, & dia tessaron in conjunctione; ut dupla ratio systema est sesquialteræ & supertertix, in his numeris: duodecim, octo, sex. aut contrà, ipsius dia tessaron & dia pente; ut duplum, supertertii

78, Διὰ παζῶν φθγγρομδύλῳ κατελάμβανεν. ὡς δὲ ἡ μδρ, δώδεκάπνων ὀλκῶν· ἡ δὲ, ἕξ. ἐν διπλασίῳ δὴ λόγῳ ἀπέφαινε τὴν Διὰ παζῶν, ὅπερ καὶ αὐτὰ βάρη ὑπέφαινε. τὴν δὲ αὐτὴν μεγίστην πρὸς τὴν ὥρσμιμροτάτῳ, ἕσσον ὀκτώ ὀλκῶν, Διὰ πέντε συμφωνῶσαν, ἐνθεν πῶτῳ ἀπέφαινε ἐν ἡμιολίῳ λόγῳ, ἐν ᾧ περ καὶ αἱ ὀλκῆ ὑπερχον πρὸς ἀλλήλας. πρὸς δὲ τὴν μεθ' ἐαυτῇ μδρ τῇ βάρει τῶν δὲ λοιπῶν μέζονα ἐνεία σαρμῶν ὑπάρχουσαν τὴν Διὰ πσσαίων, ἀναλόγως τοῖς βάρεσι. καὶ πῶτῳ δὴ ὀκτῷ ἄντικρυς κατελαμβάνετο, ἡμιολίῳ τὴν αὐτῇ φύσει ὑπάρχουσαν τῆς μικροτάτης. τὰ γὰρ ἐνεία πρὸς τὰ ἕξ ἕτως ἔχῃ, ὅπερ τρεῖς πῶν ἡ ὥρσμι τὴν μικρὰν ἡ ὀκτώ, πρὸς μδρ τὴν ἕξ ἔχουσαν, ὀκτῷ λόγῳ ὡς πρὸς δὲ τὴν πὰ δώδεκα, ἐν ἡμιολίῳ. τὸ ἄρα μετὰ τὴν Διὰ πέντε καὶ τῆς Διὰ πσσαίων, τέττι, ᾧ ὑπερέχῃ ἡ Διὰ πέντε τὴν Διὰ πσσαίων, ἕβεται ἐν ἐπογδῶ λόγῳ ὑπάρχουσαν, ἐν ᾧ περ τὰ ἐνεία πρὸς τὰ ὀκτώ. ἐκατέρωθεν τε ἡ Διὰ παζῶν σύστημα ἐλέγχετο, ἥτοι τὴν Διὰ πέντε καὶ Διὰ πσσαίων ἐν συναφῇ ὡς ὁ διπλασιῶν λόγος ἡμιολίῳ πὲρ ὀκτῷ. πῶν, δώδεκα. ὀκτώ. ἕξ. ἡ ἀναστροφῶς, τῆς Διὰ πσσαίων καὶ Διὰ πέντε, ὡς τὸ διπλασιῶν, ὀκτῷ καὶ

καὶ ἡμιολίᾳ, οἷον δώδεκα, ἐνεία, ἕξ, ἐν πέντε πιαύτῃ. τυλάσας καὶ τὴν χεῖρα, καὶ τὴν ἀκροῦ πρὸς τὰ ἐξαρτήματα, καὶ βεβαιώσας πρὸς αὐτὰ τὸν τ' ἡέσεων λόγον, μετέστηκεν ὁμηχεανῶς τὴν μὲν τ' χορδῶν κρινὺν διόδοσιν, τὴν ἐκ τῆς διαγωνίας πασάλας, εἰς τὸν τ' ὀργάνου βατήρα, ὃν χορδότονον ὠνόμαζε. τὴν δὲ πρὸς ἀνάστασιν ἀναλόγως πῶς βάρεισιν, εἰς τὴν τ' κελλάδων ἀνωθεν σύμμετρον περιστροφῇ. Ἰπιδάθρα πεπαιγμένη χρωμῶν, καὶ οἷον ἀνεξαρτήτως γνώμονι εἰς πικίλα ὄργανα λοιπὸν τὴν πεῖραν ἐξέτεινε. λεκίδων πε κρεῖσιν, καὶ αὐλῶν, καὶ σύριγγας, καὶ μονόχορδα, καὶ τρίγωνα, καὶ τὰ ὡραία πάντα. καὶ σύμφωνον ἡυρσκειν ἐν ἅπασιν καὶ ἀπαράληπτον τὴν δι' ἀριθμῶν κατέληψιν. ὀνομάσας δὲ ὑπὸ τὴν, τὸν τ' ἐξ ὀκτωῦ κρινῶν ἑντα φθόγγον. μέσσην ᾗ, τ' ἕξ ὀκτῶ, Ἰπιδάθρα αὐτὰ τυγχάνοντα. ὡραμέσσην ᾗ, τ' ἕξ ἐνεία, τὸν τ' ἕξ μέσσην ὀκτῶν. καὶ δὴ καὶ ἐπὶ γδοον. νήπτην ᾗ, τ' ἕξ δώδεκα. καὶ πᾶς μετὰ ἑξήπτης καὶ τὸ διατονικὸν γῆ. σωαπληρώσας φθόγγοις ἀναλόγοις, ἕως τ' ὀκτῶ χορδῶν ὀκτωῖς συμφώνοις ὑπὸ τῆς. διπλασίῳ, ἡμιολίῳ, ὀκτωῖς, καὶ τῇ τέττων διαφορᾷ, ἐπὶ γδοῶ. τὴν ᾗ περὶ βασιαν ἀναγκη πνὶ

& sesquialteri, utputa in tali ordine : duodecim, novem, sex. Cum itaque & manum; & auditum convertisset ad adpenſa pondera, atque ex iis confirmasset habitudinum rationem; machinatione facili transposuit; communem quidem chordarum adpensionem, quæ ex palo erat ab angulo ad angulum infixo, in instrumenti metam, quam chordotonon, chordas tendentem lineam, nominabat: illam vero aliquantam distensionem, proportionaliter ipsis gravitatibus, in clavulorum, qui supra erant, temperata conversione. Atque hac inceptione utens, & quasi infallibili norma, in varia deinde instrumenta experimentum extendit; tum acetabulorum pulsationem, tum tibias, tum fistulas, & monochorda, & triangula, & adſimilia. In quibus omnibus consonam invenit, & infallibilem, illam per numeros comprehensionem. Cumque nominasset hypaten, numeri senarii participantem sonum: mesen, octonarii, qui illius existit supertertius: paramesen, novenarii participem, qui tono acutior est quam medius, tum quoque illius superoctavus: neten denique, duodenarii: cumque interjecta spatia secundum genus diatonicum complevisset sonis proportionalibus; sic octo chordarum compaginationem consonis numeris subjecit; duplo, sesquialtero, supertertio, atque horum

differentiæ, superoctavo. Progreſſum

à gravissimo ad acutissimum, in hoc genere diatonico ita inveniebat; nam chromaticum genus, & enarmonium, rursus aliquo modo ex hoc declaravit, ut aliquando sumus demonstraturi; at diatonicum hocce genus gradus & progressus quosdam tales naturaliter habere apparet. Hemitonium, deinde tonus, deinde tonus: atque hoc est dia tessarum systema: duorum tonorum, & ejus, quod dicitur hemitonium. Deinde adsumto alio tono, hoc est, eo qui est interpositus, dia pente fit systema, trium tonorum & hemitonii existens. Deinde huic deinceps hemitonium, & tonus, & tonus: aliud dia tessaron, hoc est, supertertium. Ut in veteri quidem lyra septem chordarum, omnes soni, inde à gravissimo, à se invicem quarti, dia tessaron inter se ubique consonent, hemitonio secundum progressionem, & primam, & mediam, & tertiam regionem accipiente in tetrachordo: In Pythagorica verò, octo chordarum; quæ aut secundum conjunctionem systema quoddam existit tetrachordi & pentachordi: aut secundum disjunctionem, duorum tetrachordorum tono à se invicem separatorum; à gravissimo progressus ille erit, ut quinti à se invicem omnes soni inter se dia pente consonent, hemitonio pedetentim in quatuor regiones trans-eunte; in primam, secundam, tertiam, quartam.

Φυσικὴ δὲ τὸ βάρυντα ἐπὶ τὸ ὀξύ-
τατον, καὶ τὰς τὸ διατονικὸν γὰρ ἔ-
ως ὁμοῦ. τὸ γὰρ χρωματικὸν, καὶ
ἐναρμόνιον γὰρ αὐτὸς πᾶσι ἐκ τῶ-
ν διεφάνωσεν, ὡς ἐξέστη ποτὶ δέξε-
σι. ἀλλὰ τὸ γὰρ διατονικὸν τὰς γὰρ
τὰς βαθυτέρους καὶ τὰς περὶ οὐδὲς πιαύ-
τας πινὰς φυσικῶς ἔχειν φαίνεται. ἡμι-
τόνιον; εἶτα τόνος, εἶτα τόνος. καὶ τὰς
ἐπὶ διασσάρων σύστημα, δύο τόνων,
καὶ ἡ λεγομένη ἡμιτονία. εἶτα περὶ οὐ-
δὲς ἄλλῃ τόνος, τετάρτη, ἡ μεση-
μεριανή, τὸ ἡ δια πεντε γένεσι σύστη-
μα, τριῶν τόνων καὶ ἡμιτονίας ὑπάρχου-
σα. ἐπὶ ἐξῆς τὰς ἡμιτόνιον, καὶ τόνος,
ἡ τόνος ἄλλο διασσάρων, τετάρτη,
ἐπὶ οὐδὲς. ὥστε ἐν μὲν τῇ δευτερίᾳ
τῇ ἐπὶ αὐτῇ πάντας ἐκ τῶν βαρυτέρων
ἀπ' ἀλλήλων πέντε τὰς διασσάρων
ἀλλήλοις διόλου συμφωνεῖν, τὰς
ἡμιτονίας καὶ μετὰ τὴν πρῶ-
την, καὶ τὴν μέσην, ἐπὶ τῇ τρίτῃ χωρὶς με-
μερισμένην καὶ τὴν περὶ οὐδὲς. ὥ-
στε τῇ πυθαγορικῇ, τῇ ἐπὶ αὐτῇ, ἢ τοῖς
καὶ συναφῶς, σύστημα τι ὑπάρχον
περὶ οὐδὲς ἐπὶ πενταχόρδου καὶ δια-
ζόξιν, δύο ἢ περὶ οὐδὲς, τόνος χο-
ρδομένων ἀπ' ἀλλήλων, δὲ τὸ βα-
ρυτέρης ἢ περὶ οὐδὲς ὑπάρχον. ὥστε
τὰς ἀπ' ἀλλήλων πέμπτες πάντας
φθόγγους, τὰς δια πεντε συμφωνεῖν ἀλ-
λήλοις, ἡ ἡμιτονίας περὶ οὐδὲς εἰς τὰς
πέντε χωρὰς μεμερισμένης, πρῶ-
την, δευτερίαν, τρίτην, τετάρτην.

Χρήσι-

Χρήσιμοι δ' ἐστὶν ἐν ταῦθα γινομέ-
 νες, ἡ παλαιωνικὴ δὲ καίρως δια-
 πύξαι λέξιν, ὡς ἐν τῇ ψυχογονίᾳ
 "πρεσβύτης, ἐπὶ τῶν. ὡς ἐν ἐκείνῳ
 "διαστήματι δὲ εἶναι μεσότητος. τὴν
 "μὲν παλαιὴν μέρῃ τῶν ἄκρων αὐτῶν ὑ-
 "περέχουσαν ἢ ὑπερεχομένην τῇ ἡ,
 "ἢ μὲν καὶ διεξιμένην ὑπερέχουσαν,
 "ἢ ἢ ὑπερεχομένην. ἡ μοιολίον ἢ
 "ἢ διπλοῦς διαστήσεων διαστήσεων
 "τῶν ἐπὶ γόδοις λείμματι σωπελη-
 "ρῶν. Διαστήματα μὲν γὰρ διπλασίον, ὁ
 δὲ δέκα πρὸς πέντε μεσότητες ἢ δύο,
 ὅ, πέντε ἐν νῆα διεξιμένης, ἢ ὁ ὁκτώ. ἀλλ' ὁ
 μὲν ἐκείνῳ, ἢ τὴν ἀρμονικὴν ἀναλο-
 γίαν μεσότητος τὸν τε ἢ, καὶ τὸν δὲ δέ-
 κα. ὑπερέχων μὲν ἢ ἢ, τριτὴν αὐ-
 τῇ πρὸς ἢ. ὑπερεχομένην ἢ ἢ ἢ ἢ,
 τριτὴν αὐτῇ τῇ ἢ. διόπερ παλαιὴν μέ-
 ρῃ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἄκροις γεωμετρικῶς
 ὑπερέχον τε καὶ ὑπερέχουσαν τὴν
 ὁκτώ μεσότητά εἶπεν. οἷα δὲ ἀρμονι-
 κῆς ὑπερέχουσαν ἀναλογίας. ὡς γὰρ
 μέγιστος ὅρτος πρὸς τὸν ἐλάχιστον
 διπλασίον, ἔστω καὶ ἢ ἢ μέγιστος
 ὅρτος τῇ μέσῃ διαφορῇ, πρὸς ἢ, πρὸς
 πρὸς τὴν ἢ μέσῃ ὅρτος τὸν ἐλάχιστον,
 δυάδα ὑπερέχουσαν. καὶ αὐτῇ γὰρ ἐν
 διπλασίῳ λόγῳ, πρὸς πρὸς δυάδα.
 ἴδιον ἢ τῆς ποιότητος μεσότητος, τὸ
 σωπεφέντων τῶν ἄκρων ἀλλήλοις, ἢ
 ὑπὸ τῇ μέσῃ πολυπλασιασθέντων,
 διπλασίον διπλασθέντων τὸ γινόμε-
 νον, πρὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων γινομένου

Vtile autem est, ut, cum hīc su-
 mus, Platonis verba opportune
 enarremus, quæ in De animæ ge-
 neratione protulit, dicens: Quare
 in quoque intervallo duæ sunt
 medietates: quarum altera eadem
 parte ipsorum extremorum exce-
 dit & exceditur; altera æquali
 parte secundum numerum exce-
 dit, & æquali exceditur. Siqui-
 alterorum verò & supertertiorum
 spatiorum distantiam superocta-
 vi residuo complexit. Etenim du-
 plum efficit intervallum duodena-
 rius ad senarium. Medietates vero
 sunt duæ; tum novenarius nume-
 rus, tum octonarius. At octona-
 rius secundum Harmonicam pro-
 portionem medius est inter sena-
 rium & duodenarium: qui sena-
 rium quidem superat tertia parte
 ipsius senarii; superatur verò à duo-
 denario, triciente ipsius duodenarii.
 Quare eadem parte, in ipsis extre-
 mis spectata, & excedere & excedi
 medietatem octo dixit. utpote quæ
 Harmonicæ sit proportionis. Vt
 enim maximus terminus ad mini-
 mum duplus est; sic & maximi ac
 medii differentia, quaternarius ex-
 istens, ad medii cum minimo com-
 parati differentiam, quæ est binat-
 rius. Etenim & hæc in dupla fun-
 datione; quaternarius ad binarium.
 Proprium autem ejusmodi medie-
 tatis est, quod additis inter se ex-
 tremis, & à medio multiplicatis, is
 qui prodit, duplus efficiatur ejus,
 qui ab extremis fit, numeri ante-
 longio-

longioris. Octies enim extrema addita, hoc est, octodecim, faciunt CXLIV. qui duplus est ejus, qui ab extremis fit, ante-longioris numeri, hoc est, LXXII. Altera verò medietas, novenarius, juxta paramesen collocata, in Arithmetica medietate conspicitur ad extrema, eodem numero ternario excedi quidem à duodenario; excedere verò senarium. Est verò & hujus proprium, quod dupla sit summa extremorum ipsius medii. quodque major sit qui à medio describitur quadratus, ut puta LXXXI, toto à differentii quadrato, hoc est, ex tribus, novenario. Hæc enim existit differentia. Porro potest quis & tertiam medietatem, quæ magis proprie proportio dicitur, in ambobus monstrare mediis terminis, IX & VIII. In eadem enim est ratione XII ad VIII, in qua IX ad VI. utraqque nimirum sesquialtera. Deinde numerus antelongior sub extremis, æqualis est numero altera parte longiori sub mediis: duodecies sena, novies octonis.

Atqui iis, quæ à nobis tradita sunt, consentanea quoque vetustissimos pronuntiasse, (Harmoniam vocantes ipsam dia pason. Syllabam, ipsam dia tessaron. prima enim comprehensio est sonorum consonorum. Dioxiam, dia pente. Conjuncta enim primogeniæ consonantiæ, ipsi dia tessaron, est dia pente, in acutum progrediens. Ambarum autem conjunctio, syl-

ωρομηκες. οκτάκις γὰρ ἡ τ' ἄρων σπύ-
ρεσις, τετρεῖς πα' ἐκλωκαίδεκα ποιῆ τ'
ρμδ, ὅς ἐστι διπλάσιον τ' ὑπὸ τῶν
ἄκρων ωρομήκης, τετρεῖς τε ὀβ. ἡ ὅ
ἐπερα μεσότης, ἡ ἐννέα, καὶ τὴν ὡρο-
μήσιν πταγμὴν, ἐν δριφμηλικῇ με-
σότητι ἐνθεωρεῖται πρὸς τὰ ἄκρα, τῷ
αὐτῷ ἀρ. θμῷ τ' τετρία ὑπερέχεισθαι
μὲν ὑπὸ τ' δώδεκα. ὑπερέχουσι δ' τ'
ἐξ. ἰδίον δ' καὶ ταύτης, πὲρ διπλάσιον
εἶναι τὴν σπύρεσιν τ' ἄκρων αὐτῶν π'
μέσων, καὶ τὸ μείζον ὑπέρχειν τὸ ἀπὸ τ'
μέσων πτεράγωνον, οἷον τὸ πα, τ' ὑπὸ
τῶν ἄκρων ωρομήκης, τετρεῖς τ' ὀβ.
ὅλῳ τῷ ὑπὸ τ' διφθορῶν πτεράγωνῳ,
τετρεῖς τῶν τετρεῖς γ, δ. αὐτὴ γὰρ ἡ
διφθορεῖ. διωαπὶ δέ τις καὶ τὴν τετ-
τὴν μεσότηα, τὴν κυρτώπερον ἀνα-
λογίαν λεγομένην, ἐν ἀμφοτέρωσι
διπλάσιον τῶν μέσων ὅροις, τῷ δ' ε'
ἡ. ἀνά γὰρ τὸν αὐτὸν λόγον ὑπέρχει
ιβ πρὸς η, ὡς δ' πρὸς ε. ἡμιόλιοι ἀμ-
φότεροι. καὶ τὸ ὑπὸ τ' ἄκρων ωρομή-
κης, ἴσων τῷ ὑπὸ τ' μέσων. τὸ δωδε-
κάκις ε, τῷ ἐννεάκις η.

Ὅτι δ' τοῖς ὑφ' ἡμῶν δηλωθεῖσιν
ἀνέλθαι καὶ οἱ πελαίοπαροι ἀπ' αἰ-
νοῖο, ἀρμονίαν μὲν καλεῖσθαι τ' διὰ
παζῶν συλλαβῶν δ', τ' διὰ πτεσάρων.
πρώτη γὰρ σύλληψις φθόγγων συμ-
φωνῶν. διοξείαν δ', τ' διὰ πέντε. σωε-
χὴς γὰρ τῇ πτωσίῳ γμῆ συμφωνία τῇ
διὰ πτεσάρων ἐστὶν ἡ διὰ πέντε, ὅτι τὸ
ὅζυ πτωχωρεῖται. σύστημα δ' ἀμφοτέ-
ρων,

ρων συλλαβῆς πὲ καὶ διοξείας, ἡ δὲ πα-
 ζών. ἐξ αὐτῶν τὰς ἀρμονίας κληθεῖ-
 σαι, ὅτι περὶ αὐτῆς ἐκ συμφωνιῶν συμ-
 φωνία ἡρμόσθη· διὸλον ποιεῖ ὁ φιλό-
 λαος ὁ πυθαγόρας διαδοχῶς, ὅπως
 πῶς ἐν τῷ πρώτῳ φυσικῷ λέγων.
 ἀρμόσθη δὲ καὶ ἐνὶ μάρτυρι, δια-
 τῆς ἐπειξιν. εἰ καὶ πολλοὶ τὰ ὅμοια περὶ
 αὐτῶν πολλὰ καὶ λέγουσιν. ἐχρὶ δ' ὅπως ἡ
 «*ἡ φιλολαὸς λέξις ἀρμονίας ἡ μέ-*
 «*γροῦς, συλλαβὰ καὶ διοξεία. τὸ δὲ διο-*
 «*ξείας μείζον τῆς συλλαβᾶς ἐπογδοῶ.*
 «*ἐστὶ γὰρ ἀπὸ ὑπατάς ἐς μέσσην, συλ-*
 «*λαβὰ ἀπὸ ἡμέρας πρὶν νεάταιν, διο-*
 «*ξεία ἀπὸ ἡμέρας ἐς τρίτην, συλ-*
 «*λαβὰ ἀπὸ ἡμέρας ἐς ὑπατάς,*
 «*διοξεία. τὸ δ' ἐν μέσῳ τρίτης καὶ μέ-*
 «*γροῦς, ἐπογδοῶν. αὐτὴ δὲ συλλαβὰ, ὅτι*
 «*τρίτην. τὸ δὲ διοξείας, ἡμιλίον. τὸ*
 «*διαδοχῶν δὲ, διπλόν. ὅπως ἀρμο-*
 «*νία πέντε ἐπογδοῶν, καὶ δυοῖν δι-*
 «*έσων. διοξεία τριῶν ἐπογδοῶν καὶ διέ-*
 «*σις. συλλαβὰ δὲ, δύο ἐπογδοῶν καὶ διέ-*
 «*σις. μεμνησθαι δὲ δεῖ, ὅτι τρίτῃ νῦν*
 «*καλεῖται, τὴν ἐν τῇ ἐπὶ ἀχόρδῳ ὡς ἀμέ-*
 «*σσην, περὶ τῆς διαδοχῆς τῶν πέντε*
 «*περὶ ἡμέρας, τῆς ἐν ὑπατάς ἀπὸ*
 «*καὶ γὰρ αὐτὴ τῆς ὡς ἀμεσῆς, ἡμιτόνιον*
 «*ἀπὸ ἡμέρας. ἀπὸ δὲ διαδοχῆς, ἡ μὴ*
 «*περὶ ἡμέρας χορδῇ τόνον ἀπὸ λαβῆς*
 «*τὸ δὲ λοιπὸν ἡμιτόνιον, μετὰ τὴν τρίτης*
 «*καὶ ὡς ἀμεσῆς, ἀπὸ πλήρης ἐν τῇ δια-*
 «*δοχῇ. διόλογος ἂν ἡ πάλαι τρίτη δια-*
 «*δοχῆ ἀπὸ ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ὅπως δια-*

labæ & dioxia, est dia pason. ex
 hoc ipso Harmonia appellata, quod
 prima omnium ex consonis conso-
 nantia est aptata.) manifestum fa-
 cit Philolaus Pythagoræ successor,
 sic quodammodo in primo Natu-
 rationalium dicens: contenti enim eri-
 mus uno teste ob festinationem; li-
 cet multi similia de isto variis locis
 edisserant. At Philolai verba ita
 habent: Harmoniæ magnitudo
 est syllaba & dioxia. At dioxia
 syllabâ major est, superoctavo.
 Est enim ab hypate ad mesen, syl-
 laba. à mese ad neten, dioxia. à
 nete rursus ad triten, syllaba. à
 trite ad hypaten, dioxia. quod
 verò in medio existit trites & me-
 ses, superoctavum. Porro sylla-
 ba est supertertium. Dioxia, ses-
 quialterum. Dia pason, duplum.
 Ita harmonia habet quinque su-
 peroctava, & duas dieses. Dio-
 xia, tria superoctava & diesin.
 Syllaba, duo superoctava & die-
 sin. Meminisse autem oportet,
 triten ipsum nunc vocare illam,
 quæ in septem chordarum lyra erat
 paramese. antequam disjunctivus
 tonus interponeretur in octo chor-
 darum systemate. Hæc enim abe-
 rat à paranete, triemitonium in-
 compositum: à quo intervallo in-
 terposita deinde chorda tonum ab-
 tulit. Reliquum verò hemitonium,
 inter triten & paramesen, absum-
 tum est in disjunctione. Recte er-
 go quæ olim erat trite, dia tessaron
 aberat à nete, quod intervallum

nunc absumsit paramese illius loco. At hoc non intelligentes occurrunt; quod possibile non sit, triten à nete in ratione esse supertertia. Alii rursus non improbabili-ter interpositum sonum, non inter mesen & triten dicunt insertum; sed inter triten & paraneten. atque hunc triten pro illa appellatum: rursus triten factam esse paramesen in disjunctione: Philolaum verò primo nomine triten vocare illam quæ erat paramese, utpote dia tessaron distantem à nete.

Regressi verò iterum ad priorem sermonem, ea quæ sequuntur, illi conjungimus, dicentes. E contrario illi, qui secundum tensionem est, commensui: qui multitudine sonos reddit acutos; paucitate, graves; accidere circa longitudo-nes contemplationem fieri, & crassitudines chordarum, tibia-rumque excavationes. nimirum secundum conversam proportionem. In his enim contra brevissimæ acute sonant; longiores, graviter. Si quis enim longiore chorda, in quodam canone ad unam eandemque tensionem sita; quæ in tantum ab eo elevata sit, ut non tangat; sonum à tota pulsa conferrat cum eo qui à dimidia, absumpta accurate mediâ chordâ per magadem, aut hujusmodi aliquid; ne ultra dimidium pulsationis vibratio progrediatur; sonitum, qui est à dimidia, ad eum, qui à tota, ipsius dia pason inveniet majorem, hoc

σημα νὺν ἀπὸ πλάσσειν ἡ παραμέσις ἀντὶ ἐκείνης. οἱ δὲ τὸ τοῦ μὴ σωμένους, αἰχμῶν) ὡς ἐκ ὅλης διωαίξεν ἐπὶ τριτέτρω λόγῳ εἶναι τριτίῳ διὰ τὴν νήτης. ἄλλοι δὲ ἐκ ἀπιδένως τὸ παρεντέθεντα φθόγγον ἐκ μετέξυ μέσης καὶ τριτής ἐπέθελωαί φασιν, ἀλλὰ μετέξυ τριτής ἐπὶ τριτέτρω νεότης. καὶ αὐτὸν μὲν τριτίῳ ἀντὶ ἐκείνης ἐπικληθῆναι. τὸ δὲ πάλιν τριτίῳ, τριτέτρω μέσῃ ἐν τῇ διαζεύξει ἡμετέρας. τὸ δὲ φιλόδοον τῷ πρώτῳ ὀνόματι τὸ τριτέτρω μέσῃ, τριτίῳ καλέσῃ, καὶ τοὶ διαζεύξοντες ἔσονται διὰ τῆς νήτης.

Πάλιν οὖν ἀνεληθόντες ἐπὶ τὸ πρὸ-προν λόγον σωστότητον πρὸς ἐξῆς. λεγόντες, ὅτι ἐναυτίον τῇ χῆ) τῷ πᾶσι συμμετρία, τῷ μὲν πλῆθι ὀξύφωνος ἐστὶ φθόγγος. τῇ δὲ ὀλιγότῃ βαρυφωνος, συμβέβηκε περὶ τὴν μέσην θεωρεῖσθαι καὶ τὴν πύχην τῶν χορδῶν, καὶ τῶν κειλιώσεων τῶν αὐλῶν, καὶ ἀνέστροφον μὲν τοὺς ἀναλογίαν. ἐν τέτοις γὰρ ἀνάπαλιν, αἱ μὲν βραχυτέροι) ὀξύφωνοι αἱ δὲ παλαιονότερες βαρυφωνοὶ εἰναι. εἰ γὰρ τις χορδὴ μακρῆς, ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πᾶσι κειμήσῃ ἐπὶ πινὶ κανόνι, ἐξ ηγεμονίας δ' αὐτῆς, ἐφ' ὅσον μὴ ψαύειν, τὸ διὰ τὸ ὅλης κρεστέως φθόγγον συγκεκλῆσθαι πρὸς τὸν διὰ τὸ ἡμισείας, διὰ τὴν φθόγγον τῆς χορδῆς ὑπαγωγῆς, ἢ τοιούτῃ πινὶ ἐκ τῆς μεσαιτέρας, ἵνα μὴ πραιτέρω ἢ ἡμισείας ὁ τὸ κρεστέως κρεστέως χωρήσῃ. διαζεύξοντες δὲ τὸν διὰ τὸ ἡμισείας

σάας πρὸς τὸ ἀπὸ τῆς ὅλης ψόφου μέ-
 ζονα, ὅπερ ἐστὶ διπλασίον. ἐναυῆο-
 παθῶς ἔξ μήκους ἀνταποδόσιν. αἱ
 δὲ ἔξ τὸ τρίτον μέρος ἀκρωτῶς με-
 τρηθῆν, κατέχοι τὸ κραδασμὸν, τὸ ἀπὸ
 ἔξ διμοίρου φθόγμα ἡμιόλιον ἀνα-
 γκαίως ἐσται, πρὸς τὸ ἀπὸ τῆς ὅλης,
 ἀνίστροφως τῷ μήκει. αἱ δὲ ἔξ τὸ τέ-
 τάρτον μέρος τῆς χορδῆς ἐγκύψειεν
 τῇ κρείσσει, περαιτέρω προχωρεῖν οὐκ
 εἰσὶν τὸ κραδασμὸν, ὅτι τέταρτον ἀνὰ πρὸς
 τὸ ἀπὸ τῆς ὅλης, ἡγήσεται τὸ ἀπὸ τῶν
 τριῶν μερῶν. ἐναυῆως τῇ οὐκ τῷ μή-
 κους χάσει. ὥστε καὶ ὅτι αὐτῶς τρι-
 σὶ τρυπήμασιν, εἰς τὰς αὐτὰς ἴσας μήκῃ
 νεμεθῆναι, εἰς φραγῆν των πρῶ-
 των τρυπημάτων, τῇ τῷ δακτύλῳ
 ὀπιθῆσαι, τὸ ἀπὸ ἔξ ὅλης αὐτῶς φθόγ-
 γον συμβάλλοιμεν πρὸς τὸ ἀπὸ ἔξ μέ-
 σε τρυπήματι οὐκ ἐπιμέτρον, ἀνε-
 θέσις τῆς τῷ δακτύλῳ ὀπιθῆσεως,
 εἰρεθείη ἀνὰ διπλασίον. καὶ διὰ πα-
 ρῶν περὶ τὸ ἀπὸ τῶν μέσων τρυπήματι
 φθόγγος πρὸς τὸ ἀπὸ τῶν ὅλης αὐτῶν.
 ὁ δὲ αὐτὸς καὶ πρὸς τὸ ἀπὸ τῶν ὑπὸ
 αὐτὸν κειμένων ἢ πρὸς τῷ βατήρ κα-
 τὰ τῶν τρυπήματι, ἡμιόλιον. ἔ-
 τῶν δὲ πρὸς τὸ ἀπὸ τῶν ὅλης ὀπίσθιος.
 ὁ δὲ ἀπὸ ἔξ πρὸς τῇ γλώσῃ διφθογ-
 γος, πρὸς μὲν τὸ ἀπὸ τῶν μέσων, διπλα-
 σίον, περὶ διπλασίον, πρὸς τὸ ἀπὸ ἔξ
 ὅλης, ἀνὰ παθῶς ἔξ κατὰ μήκῃ ἀνα-
 λογίαις. καὶ περὶ τὸν συρίγγων ὡς
 παλίστιον περὶ τὴν μήκῃ ἀπεργάζεσθαι. καὶ ἡ τῇ κελιάσει καὶ εὐρύτητι, ὥστε καὶ

est, duplum: contraria affectione
 longitudinis retributionibus. Quod
 si per tertiam partem accurate men-
 suratam contineat vibrationem, so-
 nitus à besse, fescuplus necessario
 erit ejus, qui à tota: ratione lon-
 gitudini contrariâ. Rursus si per
 quartam chordæ partem pulsatio-
 nem impedierit, non permittens
 vibrationem procedere ulterius,
 supertertium sonuerit quod à tri-
 bus partibus est, ad illud quod à
 tota. è contrario illi, quæ à lon-
 gitudine est, habitudini. Sicut &
 in tibiæ, in quatuor æquales partes
 distributæ, tribus foraminibus; si
 obturatis, digitorum impositione,
 primis foraminibus, sonitum à to-
 ta tibia comparemus cum eo qui
 è medio foramine emittitur; re-
 missa digiti impositione duplus in-
 venietur, & diapaſon, qui à me-
 dio foramine est sonus, ad eum qui
 à tota tibia. Sed idem quoque ad
 eum, qui à foramine sub ipsum
 existente, hoc est, sito metam ver-
 sus & ad infimum foramen, fesc-
 cuplus. Hic autem ad eum qui à
 tota, est supertertius. Cæterum so-
 nus qui à foramine ad linguam si-
 to, ad eum qui à medio, est du-
 plus; quadruplus verò ad eum qui
 à tota. affectione proportionibus
 secundum longitudines contrariâ.
 In fistulis quoque simile quid lon-
 gitudines efficiunt: tum excavatio-
 nem latitudines, ut & chordarum

crassitudines. Chordæ enim duorum pedum longitudine duplum sonant earum quæ sunt pedum quatuor. Hæc itaque est magnitudo diagrammatis in genere diatonico: ex bis dia pafon quadruplæ latitudinis. Tantam enim vox ad certamen apta sine ullo periculo conficit, aut lapsa, ad utrumque extremum: ut non facile incidere possit vel in exilem strepitum ascendendo ad acutos; vel in tussientem, descendendo ad graves. Antiquæ igitur lyræ, hoc est, quæ erat chordarum septem, secundum conjunctionem ex duobus tetrachordis constanti, ipsâ mese utraque diducente intervalla consona; gravius quidem, quod est ad hypaten, in acutum: acutius verò, quod ad neten, in grave; adjunctæ alia duo tetrachorda, utrumque ad extremum utrumque. Et quidem ad chordam, quæ ab initio erat nete, tetrachordum, hyperbolæδὼν cognominatum, quia acutior & excellenti voce constitueretur, ab eadem rursus secundum conjunctionem incipiens antiqua nete. Vt tribus solum sonis adjunctis finem haberet intentum tetrachordum: quorum nomina merito facta sunt hujusmodi; trite hyperbolæδὼν. dein paranete hyperbolæδων. dein nete earundem. ut nimirum ad distinctionem illud quod ante ipsum erat tetrachordum, ipsi mese conjunctum, sic nominatos habeat sonos: post me-

αἱ τῶν χορδῶν παχύτητες. αἱ γὰρ δι-
κῶλοι διπλάσιον ἤχῃσι τῶν τετρα-
κῶλων. τὸ δὲ πίνυν τὸ πρὸ δι-
γράμματι κύττα κατὰ τὸ δι-
νικὸν γῆμα, ὅτι τῷ δις δι-
πλάσιον τετραπλάσιον πλάττει. ποσῶν γὰρ ἡ
ἐναγάνιος φωνὴ διανύει χωρὶς κιν-
δυνος πνός, ἡ ὀλιόδηματι, ἐφ'
ἐκάπερον ἄκρον δυσέμπιστον γινο-
μένη, εἰς μὴ κεννισμὸν κατὰ τὸ νη-
τοκίδες εἰς δὲ βηρίαν, καὶ τὸ βομ-
βυκέσπερον τῶν ὑπὸ αὐτῶν. τῇ πίνυν
δεχαιοτέρῳ λύρα, ταπεινῇ, τῇ ἐπι-
χόρδῳ, κατὰ συναφίαν ὅτι δύο τε-
τραχορδῶν συνεσώση, τῆς μέσης αὐ-
τῆς ἀμφότερα ὡς ἀγάνης πρὸς σύμ-
φωνα διαστήματα. τὸ μὲν βαρύπε-
ρον, τὸ πρὸς τῇ ὑπατίῃ ἐπὶ τὸ ὀξύ-
τὸ δὲ ὀξύπερον, τὸ πρὸς τῇ νήτῃ, ἐπὶ
τὸ βαρὺ, προσήψαν ἄλλα δύο τε-
τραχορδα, ἐκάπερον ἐφ' ἐκάπερον ἄ-
κρον. ὅτι μὴ τῇ ἐξ ἀρχῆς νήτῃ, τὸ
ὑπερβολαίων ὀπικληθῆν, ὅτι ὀξύτε-
ρα, καὶ ὑπερβαλλέσθαι συνίστατο φω-
νῇ, ἀπ' αὐτῆς πάλιν κατὰ συναφίαν
δεχόμενον τῆς πάλαι νήτης. ὥστε τρι-
ῶν μόνων φθόγγων προσσφηνίων,
πέρας ἔχει τὸ ὀπικθῆν τετραχορδον.
ὡν ὀνόματα ποιᾷτ' ἐγγύς ἐκείτως.
τρίτῃ ὑπερβολαίων. εἴτα νήτῃ τῶν
αὐτῶν. ἵνα δὴ πρὸς ἀνιδοασίῳ τὸ
πρὸ αὐτῆς τετραχορδον, τὸ τῇ μέσῃ
συναφές, ἔτω ὀνομαζομένης ἡ-
μαρτὸν φθόγγος. μετὰ μέσῃ,
τερίτῃ

τέλειω σωημιμύων. ἔτα ὠξανήτη
 σωημιμύων. καὶ τὸ σύμπαν νηοειδές
 ἀπ' αὐτῆς τῆς μέσης ἀρμυμύων
 ἐπιάχορδον πάλιν ἀναγκαίως καὶ
 αὐτὸ διόπελεῖται. ὅτι δι' ἐξ ὁρ-
 χῆς ὑπάτη, ὅτι τὸ βαρὺ, τὸ ἔπερον
 τ' λεχθῆντων προσήσαν τετραχορδον,
 πάλιν κτ' σωμαφῶν, σωυπακυσίως
 αὐτῶ καὶ τ' παλαιᾶς ὑπάτης. ὡς δὲ τ'
 ὁξυτέρως τ' ἐν αὐτῷ φθόγγων. ὠξ-
 πησίως, ἔνεκα ἀνιδιασολῆς τῆς
 πρὸς τὸ πρόσθεν πείξεως, καὶ τῷ ἔτυ-
 χεν ὀνομάτων δισημοτέρων. προσετί-
 θη γὰρ ἐκάστη τὸ ὑπάτον, οἷον ὑπάτη
 ὑπαίων, παρυπατή ὑπαίων, διότον
 ὑπαίων, ἡ λιχανὸς ὑπαίων. εἰδὲν γάρ
 διὰ φέρει ὀπότερῳ οὐκ ὀνομάζειν. καὶ
 τῷ δι' ὅλον τὸ σύστημα ἀπὸ τ' μέσης
 ὅτι τῶ ὑπαίων ὑπάτω, ἐπιάχορδον
 σωῖβαινε εἶναι, ἐκ δύο σωμαφῶν τε-
 τραχορδων συγκείμενον. καὶ τῷ ἐν
 κρινῶ χρωμύων φθόγγω, τῇ δόχαίᾳ
 ὑπάτη. ὥς ἀπὸ ὑπάτης ὑπαίων ὅτι
 νήτω ὑπερβολαίων πέντε εἶναι τε-
 τραχορδα συνημιμύα. διόσκελο δι' ἐ-
 τρεκαδεκάχορδον, διελονικῶς ἀμ-
 φοτέρωθεν ἐβδόμης πεταμύνης. (ε-
 πεί, ὡς παρελέχθη, τὸν ὄγδοον φθόγ-
 γον, τ' διεσῶτα τὸν μετὰ τὴν μέσην καὶ τ'
 δόχαίᾳ τρίτης, παρενεθήκαν οἱ τῶ
 ἀρμονίαν ποιήσαντες. ἡ, ὡς ἐνιοι, με-
 τὰ τὴν τρίτης καὶ ὠξανήτης. καὶ τῶ
 τῷ διὰ πέντε ἔμφασιν τεταμέντες.
 καὶ σκεῖν ἡ μέση τῷ ὀνόματι μέση

sen, triten synemmenon. Et uni-
 versum illud acuti naturam habens,
 ab ipsa mese numeratum, & ipsum
 rursus septem chordarum necessa-
 rio efficitur. Ad chordam vero,
 quæ ab initio erat hypate, in grave,
 alterum eorum quæ diximus ad-
 junxere tetrachordum, rursus se-
 cundum conjunctionem. unâ quo-
 que numeratâ antiquâ hypate, tan-
 quam acutiore eorum quæ in ipso
 sunt sonorum. Similiter vero, ad
 discrimen ordinis in priori tetra-
 chordo observati, & hoc consecut-
 um est nomina nobiliora. Addi-
 tum enim cuique est τὸ ὑπαίων, *su-
 prematum*, ut hypate hypaton. pa-
 rypate hypaton. diatonus hypaton,
 aut lichanus hypaton. Nihil quippe
 differt utrocinque appellemus.
 Atque hoc totum systema à mese
 ad hypatôn hypaten, contigit esse
 septem chordarum, ex duobus
 conjunctis tetrachordis composi-
 tum: quamvis uno communi utan-
 tur sono, antiqua scilicet hypate.
 Vt ab hypate hypaton ad neten
 hyperbolæon, quatuor sint tetra-
 chorda conjuncta: quæ invenie-
 bantur tredecim habere chordas,
 septimâ utrinque toni intervallo
 ordinatâ. (Quoniam, ut ante di-
 ctum, octavum sonum, tono di-
 stantem, inter mesen & antiquam
 triten interposuere qui harmoniam
 variabant: aut, ut nonnulli, inter
 triten & paraneten; ipsam dia pen-
 te manifeste exhibentes. unde quæ
 erat mese nomine non amplius me-

se inveniebatur. In chordis enim illis pari numero compactis impossibile est esse unam tantum mesen; sed necesse, & septimam & octavam.) Rursus adsumsere supra hypaten, externum omnino sonum unum, omnium qui sunt, gravissimum, quem inde vocarunt proslambanomenon, toni distantiam & ipsum habentem ad hypaton hypaten, in grave. ut octo chordarum ab utraque meses parte sint systemata. Atque hæc vere fiat mese in quindecim sonis, octava utrinque sita: ac bis dia pason existens cuncta diagrammatis magnitudo, fiat bis dupla, quod est, quadrupla: præterea adpellationum ordo talis quidam sit inde à supremo. Proslambanomenos. Deinceps verò post integri toni distantiam, hypate hypaton. Deinde post hemitonium, parypate hypaton. Deinde post tonum lichanus hypaton, inde quod sinistræ manus digitus, qui juxta pollicem est, atque ita lichanus vocatur, ipsi semper imponatur. Deinde post alium tonum, hypate meson. Deinceps post hemitonium, parypate meson. Post tonum verò, lichanus meson, quem & diatonum vocant, ab ipso genere diatonico nomen imponentes. Deinde post alium tonum, mese. Deinde paramesos, post integrum tonum. Deinde trite diezeugmenon, post hemitonium. Deinde post tonum, paranete diezeugmenon. Et post alium, nete diezeug-

μενισκίβο. ἐν γὰρ χορδαῖς ἀρτίοι πα-
ρίσιν ἀδιώσιον μίσην μίαν ὑπάρχει,
ἀλλὰ ἀναγκάως ἐβδόμῳ τε καὶ ὀ-
γδόῳ.) πάλιν προσέλαβον ὑπὲρ τῆς
ὑπάτης, ἐξώτερον φθόγγον ἑνα, βα-
ρύτερον τῶν ὄλων, ὃν ἐκ τῆς ἐκάλεισαν
προσλαμβάνοντον, τὸν δόποσειον
καὶ ἴον ἔχοντα πρὸς τὴν ὑπάτην ὑπά-
την, ὅτι τὸ βαρὺ. ἵνα ὁκτάχορδα
ἐκατέρωθεν τῆς μέσης ὑπάρξῃ καὶ συστή-
ματα. καὶ ἡ μὲν ὡς ἀληθῶς μέση γῆνη
ἐκ πέντε καὶ δεκά φθόγγων ὀγδόη ἐκα-
τέρωθεν καμμένη. καὶ δις διὰ παζῶν τὸ
σύμπαν τῶν διαγράμματα μέγας,
γῆνη δις διαλάσιον, ὅπερ ἐστὶ, τετρα-
λάσιον. καὶ ἡ πέζις τῆς προσσηγορίας
πιαυτή τις ἀνωθεν ἢ. προσλαμβάνον-
τον. ἐφεξῆς εἶπε μὲν δόποσειον ὅλα
τὸν ὑπάτη ὑπάτων. εἶπε μετ' ἡμιτό-
νιον, περυπατή ὑπάτων. εἶπε μὲν τόνον,
λιχανὸς ὑπάτων. δόπο τῆς δρισε-
ρας χειρὸς δάκτυλον, τὸ ὡς τὸ ἀν-
τίχειρα, τὸ ἔτω λιχανὸν καλέοντον,
αὐτῷ αἰεὶ ὀπιλίεσθαι. εἶπε μετ' ἄλλον
τόνον, ὑπάτη μέζων. ἐξῆς δὲ μετ'
ἡμιτόνιον, παρυπατή μέζων. μετὰ
δὲ τόνον, λιχανὸς μέζων, ὃν καὶ
διέτονον καλέουσι, ἀπ' αὐτῆς τῆς γῆνης
τῆς διελονικῆς προσσηγορίας. εἶπε
μετ' ἄλλον τόνον, μέση. εἶπε ὡς ὅ-
μοιο, μετ' ὅλον τόνον. εἶπε τρίτη
διεζυγμένων, μετ' ἡμιτόνιον. εἶπε
μετὰ τόνον, ὡς ἀνήτη διεζυγμέ-
νων. καὶ μετ' ἄλλον, νήτη διεζυγμέ-
νων.

νων. ταύτη δ' ἐξῆς μεθ' ἡμιτόνιον, τριτὴ ὑπερβολαίων. εἴπα μετὰ τόνον, ὡδ' ἀνήτη ὑπερβολαίων. καὶ ὅτι πᾶσι μετ' τόνον, νήτη ὑπερβολαίων. ἕνεκα δὲ ὑπομνήσεως τ' τῶν πρώτοτύπων καὶ τ' ἐπιμάχορδον συναφῆς, παρεμβάλλεται μετὰ τὸν τριτὸν μέζων πτεράχορδον, καὶ τὸ διεζυγμένον, ἀλλὰ πλεονάζον συνημερόν, ὅθεν τὸν ἐαυτῷ τριτὸν ἔχον ἡμισυνίω διεσώσων ἀπὸ τ' μεσῆς. ὅτι μετ' τόνον, τὸν ἰδίαν ὡδ' ἀνήτην. εἴπα μετ' ἄλλον τόνον, τὸν συνημερόν νήτην. ὁμότονον ἐκ παλαιῶν, καὶ ὁμόφωνον τῇ διεζυγμένῃ ὡδ' ἀνήτη. ὡς πτεράχορδα μὲν ὑπάρχουσιν πᾶσι πάντα, πέντε ὑπαίων, μέζων, συνημερόν, διεζυγμένον, ὑπερβολαίων. τέτων δὲ διαζεύξεις μὲν εἶναι δύο. συναφῆς δὲ τρεῖς. διαζεύξεις μὲν, τὸν πτεράχου τὸν συνημερόν καὶ τὸν διεζυγμένον ὑπερβολαίων, καὶ τὸ μετὰ τὸν τριτὸν προσλαμβανόμενον καὶ ὑπείκει ὑπαίων. ἐκείραν ἀνὰ τὸν μέγαν διεσώσων. συναφῆς δὲ τρεῖς. τὸν πτεράχου πρὸς τὸν μέζων. καὶ τὸν ὑπαίων τὸν μέζων πρὸς τὸν συνημερόν. καὶ πλεονάζον, τὸν τῶν διεζυγμένων πρὸς τὸν τῶν ὑπερβολαίων. πύτων δὲ πύτων πρὸς κατ' ἑκάστην φθόγγον ὁρίσεις, καὶ αἰτίας, καὶ παραγωγὰς, ὡς ἐξήρηντο, καὶ ὑπὸ πύτων, καὶ πόπε, καὶ ἐκ πύτων ἀφορμῆς, ἐν πύταις καὶ ἀπὸ πύταις ἀποδιδόμεναι, ἀπὸ

gmenon. Huic verò deinceps post hemitonium, trite hyperbolæon. Deinde post tonum, paranete hyperbolæon. Et tandem post tonum, nete hyperbolæon. Vt vero admoneamur de primitiva, in septem chordarum lyra, conjunctione; interjicitur inter meson tetrachordum, & diezeugmenon, aliud quoddam, quod dicitur synemmenon: triten suam statim habens hemitonio distantem à mese. Deinde post tonum, propriam paraneten. Deinde post alium tonum, neten synemmenon: ejusdem omnino tenoris & vocis, cujus est diezeugmenon paranete. Vt tetrachorda in universum existant quinque: Hypatôn, meson, synemmenon, diezeugmenon, hyperbolæon. In quibus duæ sunt disjunctiones; Conjunctiones verò tres. Et quidem disjunctiones, tum illa, quæ est inter neten synemmenon, & neten diezeugmenon: tum ista, quæ inter proslambanomenon & hypaten hypaton. utraque toni magnitudine distantiam habens. Conjunctiones verò tres; & illa, quæ hypaton & meson. & ista, quæ eorundem meson est & synemmenon. & ultima, quæ diezeugmenon & hyperbolæon. Horum vero omnium, ad singulos sonos respiciendo, inventiones, tum causas, & productiones, quomodo factæ sint, & à quibus, & quando, & qua occasione, in illis uberioribus tibi commentariis trademus. à tetra-

trachordo incepturi, ad perfectissimam usque condensationem ipsius diafason. Neque id tantum in genere hoc Diatonico; sed & in Chromatico, & in Enarmonio: cum testimonius veterum, maxime idoneorum & eloquentium virorum. Atque ibi una exponemus Pythagorici, qui dicitur, canonis sectionem, accurate secundum voluntatem huius doctores confectam: non ut Eratosthenes male intellexit, aut Thrasyllus, sed ut Locrus ille Timæus, quem & Plato secutus est, usque ad septuplum & vigecuplum. Vt verò secundum tria genera progressum habeas ordinatum, à proflambanomeno usque ad neten hyperbolæon, atque extensionem ratione constitutam; pauca quædam altius repetenda admonere debeo, ab his, quæ jam dicta sunt, ob perspicuitatem incepturus.

Sonus est vox indivisibilis; tanquam unitas, per consequentiam. ut verò juniores: Casus vocis in unam tensionem ac simplicem. Vt nonnulli: Strepitus latitudine carens, secundum locum distantiam non habens. Intervallum est, quod inter duos sonos existit. Habitudo autem, ratio in quolibet intervallo, distantiam mensurans. Differentia verò, excessus aut defectus sonorum inter sese. Male enim opinantur, quicumque putant idem esse differentiam & habitudinem. Ecce enim duo ad unum, differentiam quidem habent eandem, quam

παραχόρδου πλὴν ἀρχὴν ποιησάμενοι μέχρι τῆς πελοπονητικῆς κατὰ πυκνώσεως τῆς διὰ πικρῶν. ἔ μόνον ἐν τῷ διὰ πικρῶν τέτρω. ἦν δὲ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ χρωματικῷ, καὶ ἐν τῷ ἐναρμονίῳ, καὶ μαθηματικῶν παλαιῶν ἀξιοχρεώτων τε καὶ ἐλλογίμων ἀνδρῶν. καὶ προσεκκησάμεθα τὸ πρῶτον μαθηματικῶν κανόνος κατὰ τοιοῦτον, ἀκριβῶς καὶ τὸ βέλημα τῶδε τὸ διδασκαλικὸν σωτηριεσμένον, ἔχων ὡς ἐρατοσθένης παρήκασεν, ἢ θρασυλλῆος, ἀλλ' ὡς ὁ λοκρός τίμαιος, ὃ καὶ παλαιῶν πικρῶν κατέστησεν, ἕως τῆς ἐπὶ αὐτῇ εἰκοσιπλάσις. ἵνα τὸ καὶ τὰ τετάρτη ἦν περὶ βάσιν ἀπὸ προσλαμβανομένων μέχρι ὑπερβολαίας νήτης διὰ τῆς εἰκοσιπλάσις ἔχης, εὐλογον μικρὰ ἐλὼ ἀνωθεν προσυπομνήσας, ἀπὸ τῆς ἡδὴ εἰρηρῶν δὲ ξάμενον ἕνεκα σαφηνείας.

Φθόγγος ἐστὶ φωνὴ ἀτομος, οἷον μονὰς καὶ ἀπελυσθίαν, ὡς καὶ οἱ νεώτεροι, ὅτι πᾶσι φωνῆς ὅτι μίαν πᾶσιν καὶ ἀπλήν. ὡς δ' ἐνίοι, ἢ χῶν ἀπλάτης, καὶ τὸ πᾶν ἀδιάσπαστον. Διάστημα δ' ἐστὶ, δυοῖν φθόγγων μετὰξύτης. χεῖς τῆς λόγος ἐν ἐκάστῳ διαστήματι, μετρητικὸς τῆς ἀποστάσεως. Διαφορά τῆς, ὑπερβολὴ ἢ ἔλλειψις φθόγγων πρὸς ἀλλήλους. κακῶς γὰρ οἰοῖται, οἱ νομίζοντες διαφοράν καὶ χεῖς τὸ αὐτὸ εἶναι. ἰδὲ γὰρ τὰ δύο πρὸς τὸ ἐν, διαφοράν καὶ ἔχον πλὴν αὐτῶν, καὶ ἐν πρὸς δύο. καὶ ἔχον τὸ πλὴν αὐτῶν. καὶ καὶ γὰρ δύο, διπλά.

διπλάσια· τὸ δὲ ἐν, ἡμῖσιν. καὶ πάλιν ἐν πᾶσιν ἀριθμητικῆς μεσότητι ὅροις τεσσάρων ἢ καὶ πλείοσι, διὰφορεῖ μὲν ἡ αὐτὴ ἐν πᾶσι· ὅστις δὲ, ἄλλη καὶ ἄλλη. περὶ τῶν δὲ παλαιοτέρων εἶσιν ἐν τοῖς καὶ παλαιότεροι. σύστημα δὲ εἰς δυοῖν ἢ πλείονων διαστημαμάτων συνίσταται. ἀλλὰ τῶν μὲν διαστημαμάτων εἰδὲς φθόγγων πρὸς τὸν συνεχῆ σύμφωνον, ἀλλὰ πάντως διαφώνων. τῶν δὲ συστημαμάτων εἰς πᾶσι σύμφωνα, πᾶσι δὲ καὶ διαφώνων. σύμφωνα μὲν, ἐπειδὴ οἱ περὶ ἔχοντες φθόγγοι, διαφόροι τῷ μεγέθει ὄντες, ἀμα κρεατέστες, ἢ ὅπως ποιεῖ ἡχησώτες, ἐγκρατέως ἀλλήλοις ἔως, ὥστε ἐνοεῖσθαι τὴν ἐξ αὐτῶν φωνὴν ἡμέτερον, καὶ οἷον μίαν. διαφώνοι δὲ, ὅτ' ἀν' ἀπεριστορίαν πως καὶ ἀσυνκράτῃ ἢ ἐξ ἀμφοτέρων φωνῶν ἀκρίβηται.

Εἰπεῖν ὅτι τὸ πρῶτον καὶ στοιχειώδες τὸν σύμφωνον, τὸ δὲ διαπασάντων ἐστίν, ἐν περαχόρδῳ συνεχῆ, λόγῳ δὲ ὑπερέτατον, ἀλόγως κατὰ τὰς τῶν τῆς μελωδίας τεσσάρων ἡμῶν αἰσθητικῶν ἀρεσκονίαν πρὸς ἀλλήλας. τὸ μὲν γὰρ διατονικόν, περὶ ἃ καὶ περὶ φάρμακον, ἔως περὶ χρωρῆ· ἡμιτόνιον. εἶτα τὸν. εἶτα τὸν. τρία διαστήματα ἐν πᾶσι ἀριθμοῖς, ὅτι φθόγγοις. καὶ ἐν τῇ γὰρ διατονικῇ καλεῖται, ἐν δὲ περὶ χρωρῆν διατὸνικὸν καλεῖται, ἀπὸ μονῶτον τῶν

unum ad duo : at non eandem habitudinem . Namque duo unius sunt dupla ; unum verò, dimidium duorum . Ac rursus in omnibus Arithmeticæ medietatis terminis tribus, aut etiam pluribus, differentia quidem eadem est in omnibus ; habitudo verò, alia atque alia. Verum de his latius cognosces in iis diffusioribus commentariis. Systema est duorum aut plurimum intervallorum coitio. Porro intervallorum nullus sonus ad continuum est consonus, sed omnino dissonus. At systematum quædam sunt consona ; quædam, dissona. Consona quidem, cum continentes soni, diverfi magnitudine existentes, una pulsi, aut quomodocunque aliter sonantes, inter se ita commiscuntur, ut quæ ex ipsis est, unius formæ vox evadat, & quasi una : Dissona verò, cum diffisla quodammodo & impermixta ex ambobus vox auditur.

Quoniam verò primum omnium & simplicissimum consonum est ipsum dia tessaron, in tetrachordo continuo; ratione verò supertertia; merito secundum hoc trium modulationis generum variationes inter se inveniuntur. Etenim Diatonicum, de quo & ante diximus, sic progreditur : Hemitonium. deinde tonus. deinde tonus. Tria intervalla in quatuor numeris, hoc est, sonis. Atque hinc quoque appellatur Diatonicum, quod ipsum ex reliquis omnino solum per tonos

D

pro-

progrediatur. Chromaticum verò ita progreditur : Hemitonium. deinde aliud hemitonium. deinde insuper incompotum triemitonium. Vt & hoc, licet ex duobus tonis & hemitonio ex aduerso non constituatur; æqualia tamen habere appareat intervalla duobus tonis & hemitonio. Enarmonium potro progressum naturaliter huiusmodi habet: Diesis, quod & hemitonii dimidium. & rursus alia diesis; ambæ conjunctæ hemitonio æquales. & reliquum tetrachordi, integrum ditonum incompotum. Vt & hoc duobus tonis & hemitonio fit æquale. Intra hos enim impossibile est sonum consonare sono. Quare manifestum, generum varietates non in quatuor sonis ipsius dia tessaron differentiam capere, sed in solis duobus mediis. In Chromatico igitur tertius sonus mutatus est à diatono: at secundus cum diatonico quidem mansit idem, eundem verò sonum habet quem Enarmonii tertius. Porro in Enarmonio duo medii mutati sunt respiciendo ad Diatonum. ut Enarmonium oppositum sit Diatono; medio verò ipsorum sit Chromaticum. Parum enim abscessit, uno tantum hemitonio, à Diatonico. Vnde & chroma, *colorem* habere dicimus homines versatiles. Itaque in tetrachordo extremi soni, stantes appellantur. neque enim variant in ullo generum: medii ve-

ἄλλων. τὸ ἥ χρωματικὸν ἔτις περὶ-
βάλλεται ἡμιτόνιον. εἴτε ἄλλο ἡμιτό-
νιον. εἴτε διὰ τέτοις ἀσυνήθων τετρη-
μιτόνιον, ἵνα καὶ τῶν, οἱ καὶ μὴ ἐκ δύο
τόνων καὶ ἡμιτόνις ἀνικνύς ἐστιν, ἀλλ'
ἐν ἴσῃ ἔχον φαίνεσθαι καὶ διαστήματα
δυσὶ τόνοις καὶ ἡμιτονίῳ. πέντε γάρ ἡμι-
τόνια, ἴσα δυσὶ τόνοις καὶ ἡμιτονίῳ. τὸ ἥ
ἐναρμένιον τὴν περὶ τὴν φυσικῶς
ποιούτων ἑκά. δίεσις, ὅπερ ἐστὶν ἡμι-
τονίς ἡμισυ. καὶ πάλιν ἄλλη δίεσις,
συναμφότεραι ἡμιτονίῳ ἴσαι. καὶ τὸ λει-
πόμενον ἔτι τετραχόρδον, ὅλον δίεσιν
ἀσυνήθιον. ἵνα καὶ τῶν δυσὶ τόνοις καὶ
ἡμιτονίῳ ἴσον ᾖ. ἐν δὲ ἑτέρῳ γὰρ τέττων
συμφωνῆσαι ἀδύνατον φθόγγον φθόγ-
γῳ. δηλον οὖν ὅτι αἱ ὡραλλαγαὶ τῶ
γῶν ὅσα ἐν πέντε αἰσθητοῖς ἔ-
στιν πεντάων διαφορῶν λαμβά-
νεσιν, ἀλλ' ἐν μόνις τοῖς δυσὶ μέ-
σις. ἐν μὲν οὖν χρωματικῷ ὁ τε-
ταρτὸς ἡλλάγη φθόγγῳ πρὸς τὸ δια-
τονικόν. ὁ δὲ δεύτερὸς τῷ μὲν διατο-
νικῷ ὁ αὐτὸς ἔμεινεν. ὁμοπονεῖ δὲ
τῷ τε ἐναρμονίου τεταρτῷ. ἐν δὲ τῷ
ἐναρμονίῳ οἱ δύο μέσοι ἐξηλλάγησαν
πρὸς τὸ διατονικόν. ὥς ἀνικνύσασθαι
τὸ ἐναρμένιον τῷ διατονικῷ μέσον δι'
αἰσθῶν ὑπάρχειν, τὸ χρωματικόν.
μικρόν γὰρ παρέτευσεν, ἐν μόνον
ἡμιτόνιον ἀπὸ τοῦ διατονικοῦ. ἐνθεν δὲ
καὶ χρωμα εἶχεν λόγον οὗτον ὡς τε-
ταρτὸς ἀνθρώπος. οἱ μὲν οὖν τετραχόρ-
δον ἄκροι, ἐσῶπις φθόγγοι λεγόμεναι καὶ γὰρ μετὰ τρεῖς ποιεῖται ἐν ἐνὶ τῶ γῶν

οἱ ἢ μέσοι, κινέμενοι. ἐν γὰρ τῷ ἐναρμονίῳ· ἐν ἢ τῷ χρωματικῷ ὁ δὲ ἄνω κινέμενός τε καὶ ἔκινέμεν. πρὸς ἂν γὰρ τὸ διάτονον, ἔμεταπίπῃ· πρὸς ἢ τὸ ἐναρμόνιον, μετεπίπῃ. σύστημα δὲ ἔσται ἡ διὰ παζῶν, ἔπε δὲ πρὸς μέσης ἕως πρὸς λαμβανόμενα, ἔπε δὲ πρὸς μέσης ἕως νήτης ὑπερβολαίας ἐν ὁλίῳ χορδαίς· ἢ τε διὰ πεισάων δύο τόνων καὶ ἡμιτονίας ἕσης, τῆς διὰ πέντε τριῶν τόνων καὶ ἡμιτονίας ὑπερχήσης, ὅση αὐτὴς ἐξ τόνων, ὡς οἱ νεώτεροι νομίζουσιν, ἀπελεῖπῃ, ἀλλὰ πέντε τόνων καὶ δύο τῶν λεγομένων ἡμιτονίων. ἀπερ εἰς ὡς ἀληθῶς ἡμίση τόνων ὑπερχε, τί ἐκώλυε, τόνον ἐξ αὐτῶν ἀποτελεῖσθαι, ἢ ἐξ τόνων ὑπερχε αὐτῶν; ἢ ἢ τέτταρ δὲ οὐκ εἰς ἐν πῖς καὶ πάλαιος περικλότης σιφνηνέμεν. συμφησὶ ἢ ἡμῖν καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ λέξει φιλάλα, λέγων· ἁρμονία ἢ, πέντε ἐπὶ γδοα καὶ δύο διέσεις. τέτταρ δύο ἡμιτονία, ἢ πεποιήκεν ἓνα τόνον, ἔπερ ἔω ὡς ἀληθῶς ἡμίση τόνων.

Ἀναμεμιγμένων ἐν ὑπὸ τὸ αὐτὸ διάτρεσμα τῶν τριῶν ἀλλήλοις γένων, πὲρ ὀνόματ' ἔσται τοιαῦτα. πρὸς λαμβανόμεν. ὑπάτη ὑπαίων. παρυπάτη ὑπαίων ἐναρμόνιος. παρυπάτη ὑπαίων χρωματικὴ καὶ διάτον. ἐναρμόνιος ὑπαίων χρωματικὴ ὑπαίων. διάτον. ὑπαίων ὑπάτη μέζων. παρυπάτη μέζων ἐναρμόνιος. παρυπάτη μέζων χρωματικὴ καὶ διάτρενος. μέζων

rò, mobiles, nimirum in Enarmonio; in Chromate autem secundus & mobilis est, & non mobilis. Ad Diatonum enim non recidit; quod tamen facit ad Enarmonium. Porro cum ipsa dia pason sit systema; sive à mese usque ad proslambanomenon; sive à mese usque ad neten hyperbolæon, in octo chordis: cumque dia tessaron sit duorum tonorum & hemitonii; ac dia pente, trium tonorum & hemitonii; non statim sex tonorum, ut juniores putant, efficitur; sed quinque tonorum, & duorum, quæ dicuntur, hemitoniorum. Quæ si vere dimidia tonorum essent, quid prohiberet, quo minus tonus ex ipsis conficeretur, ac sex tonorum ipsa existeret? Hujus verò demonstrationem in illis diffusis Commentariis declarabimus. Adstipulatur autem nobis & in supra positis verbis Philolaus, inquit: Harmonia autem quinque habet superoctava, & duas dieses: hoc est, duo hemitonia, quæ tonum unum facerent, si vere dimidia tonorum essent.

Commistis igitur in uno diagrammate tribus inter se generibus, nomina erunt talia: Proslambanomenos. Hypate hypaton. Parypaton hypaton enarmonios. Parypate hypaton chromaticæ, & diatonos. Enarmonios hypaton. Chromaticæ hypaton. Diatonos hypaton. Hypate meson. Parypate meson enarmonios. Parypate meson chromaticæ, & diatonos. Meson enarmonios.

Meson chromatice. Meson diatonos. Mese. Trita synemmenon enarmonios. Trita synemmenon chromatice, & diatonos. Synemmenon enarmonios. Synemmenon chromatice. Synemmenon diatonos. Nete synemmenon. Paramefe. Trita diezeugmenon enarmonios. Trita diezeugmenon chromatice, & diatonos. Enarmonios diezeugmenon. Chromatice diezeugmenon. Diatonos diezeugmenon. Nete diezeugmenon. Trita hyperbolæon enarmonios. Trita hyperbolæon chromatice, & diatonos. Enarmonios hyperbolæon. Chromatice hyperbolæon. Diatonos hyperbolæon. Nete hyperbolæon.

Huic verò festinatæ scriptioni ignoscens; nosti enim, quod in ipso itinere faciendo mihi animi omnino suspenso hoc mandâris, secundum morem tuum mitissimum & ubique prudentissimum; gratam illam habere tanquam primitias aliquas & expiationem. Expecta autem Diis permittentibus plenissimam, & omnino perfectam de his ipsis tractationem, quam celerrime prima quaque occasione tibi à me mittendam.

ἐναρμόνιⓄ. μέζων χρωματική· μέζων διάτονⓄ. μέση. τρίτη σωημιμῶν ἐναρμόνιⓄ. τρίτη σωημιμῶν χρωματική, καὶ διάτονⓄ. σωημιμῶν ἐναρμόνιος. σωημιμῶν χρωματική. σωημιμῶν διάτονⓄ. νήτη ζωημιμῶν. ὡθραμένη. τρίτη διεζυγμῶν ἐναρμόνιⓄ. τρίτη διεζυγμῶν χρωματική, καὶ διάτονⓄ. ἐναρμόνιⓄ διεζυγμῶν. χρωματική διεζυγμῶν. διάτονⓄ διεζυγμῶν. νήτη διεζυγμῶν. τρίτη ὑπερβολαίων ἐναρμόνιⓄ. τρίτη ὑπερβολαίων χρωματική, καὶ διάτονⓄ. ἐναρμόνιⓄ ὑπερβολαίων. χρωματική ὑπερβολαίων. διάτονⓄ ὑπερβολαίων. νήτη ὑπερβολαίων.

Τῆς διὲ γραφῆς ταύτης τῇ ἐπέξει συγγνώσκειται. σῶνιδα γὰρ, ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ ὁδῷ ἐπέταξας παυλοῖως μείναι καὶ τὴν ἡμερώτατον σε τρέπον, καὶ κρινὸν νοσημονέσσειν. ἀποδέξαι μὲν ὡς ἀπαρχὴν πῖνα καὶ ἐξελμισμόν· προσδέχαι δὲ θεῶν ὀφειλόμενων πληροεστέτω, καὶ παυλοῖως ἐνελεστέτω τὴν περὶ αὐτῶν τέτων τεχνολογίαν, ἀλλήκα μάλ᾽ αὖ σοι ὑπὲρ ἐμῶν πεμφθησομένην, καὶ τὴν πρώτην ἀφορμῆς.

ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ ΓΕΡΑΣΣΗΝΟΥ,
ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΟΥ,

ΑΡΜΟΝΙΚΟΥ.

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΥ

Βιβλίον δεύτερον.

NICOMACHI GERASSENI,
PYTHAGORICI,

HARMONICI

MANVALIS

LIBER SECVNDVS.

Εὐν λύραν, τὴν ἐκ τῆς χελώ-
νης, φασὶ τὸν ἑρμῆν ὄρηκέ-
ναι, καὶ κατὰ σκοδῶσαντα
ἐπὶ αἰχόρδον, ὡς ἀδεδωκέ-
ναι τὴν μάθησιν τῷ Ὀρφεϊ. Ὀρφῶς δὲ ἐ-
δίδαξε Θάμυριν καὶ Λίνον. Λίνος δὲ ἤρα-
κλέα, ὑφ' οὗ καὶ ἀνῆρέθη. ἐδίδαξε δὲ καὶ
ἀμφίωνα τὸν θεβαῖον, ὅς ἐστι τὸ ἐπὶ αἰ-
χορδῶν ἐπιπύλας πᾶς θήρας ὡς ὀρέ-
μῃσιν. ἀναυρεθέντι δὲ Ὀρφεὶ ὑπὸ
τῶν Θρακικῶν γυναικῶν, τὴν λύραν αὐ-
τῷ βλήθειεν εἰς τὴν θάλασσαν. ἐκ-
βληθῆναι δὲ εἰς ἀνίστα πόλιν τὴν λέ-
σβον. Ὀρόντας δὲ αἰλίας ἐνεγκέν τὴν
λύραν πρὸς τέρπανδρον. τὴν καμῖσαι
εἰς αἰγυπτον. Ὀρόντας δὲ αὐτὸν ἐκπο-
νήσαντα ἐπιδείξαι πῶς ἐν αἰγυπτῷ

LYram ex testudine fa-
brefactam Mercurium
invenisse, ejusque do-
ctrinam, cum prius se-
ptem ab ipso chordis instructa esset,
Orpheo tradidisse ferunt. Orpheus
deinde docuit Thamyrim & Linum.
Linus Herculem. à quo est & in-
teremtus. Sed & Amphionem
Thebanum docuit, qui ad septem
chordarum lyram Thebas portis
septem celebres condidit. Orpheo
postea à Thraciæ mulieribus inter-
fecto, lyram ejus in mare proje-
ctam perhibent; quæ ad Antissam,
Lesbi urbem sit ejecta. Piscatores
vero inventam forte ad Terpan-
dram attulisse, qui illam in Ægy-
ptum secum delatam, & exquisite
elaboratam, Ægyptiis Sacerdoti-
bus

bus monstrans, primum ejus inventorem se gessit. Atque ita lyram Terpander invenisse dicitur. Vetusiores rursus à Cadmo, Agenoris filio inventionis principium arcessunt.

Porro numeri, ex quibus tonorum intervalla Musici constituunt, in ipso dia tessaron, quod in supertertia ratione considerari ajunt, continentur. Hoc autem ex duobus tonis & aliquo constat: ut est intervallum ab hypate hypaton incipiens, & in hypate meson desinens. Numerum sumunt supertertium, ut $\overline{\text{cclvi}}$ ad $\overline{\text{cixc}}$. Atque ab hoc $\overline{\text{clxxxii}}$, per superoctavas rationes progrediendo, in quibus tonorum intervalla considerantur, complent ipsum $\overline{\text{cclvi}}$. Intendunt itaque ab ipso $\overline{\text{cixc}}$ tonum, faciuntque $\overline{\text{ccxvi}}$, qui superoctavus est ipsius $\overline{\text{cixc}}$. Continet enim hunc $\overline{\text{cixc}}$, & insuper octavam ejus partem, nimirum $\overline{\text{xxiv}}$. Rursus à $\overline{\text{ccxvi}}$ intendunt tonum, faciuntque $\overline{\text{ccxliii}}$, qui superoctavus est ipsius $\overline{\text{ccxvi}}$. Ipsum enim continet, & ipsius octavam partem, $\overline{\text{xxvii}}$. Ad complendum verò dia tessaron, ad numerum usque $\overline{\text{cclvi}}$, desunt $\overline{\text{xiii}}$. quæ neque primi toni sunt dimidium, qui in numero $\overline{\text{xxiv}}$ spectatur; neque secundi, qui in numero $\overline{\text{xxvii}}$. Cæterum in ipso dia pente, quod in ratione sesquialtera ponitur, atque ex tribus tonis & aliquo constat; ut, quod incipit à parypate meson, &

ιερεῶσιν, ὡς αὐτὸν πρωθυρετῶν γενημεῖον. τέρπανδρῳ μὲν ἔτιως λέγειται τῶν λύραν εὐρηκέναι. ἀχαιεὺς ὃ ὑπὸ κάδμου ἔ ἀγήνορῳ ὡς θελαεῶν τῶν κατὰρχῶν.

Εἰσὶν οὖν οἱ ἀρμυροὶ, ἐξ ὧν ποιεῖσιν οἱ μουσικοὶ τὰ παναῖα διαστήματα, ὅτι μὲν ἔ διαπεσάρων, ὃ φασιν ἐν ὀκταεῖσι λόγῳ θεωρεῖσθαι, ἔ σωεσῶτῳ ἐκ δύο τόνων καὶ πινός. οἷον ἔ διχομῆρκα διὰ ὑπάτης ὑπατῶν, ἔ κατὰλήγοντῳ εἰς ὑπάτων μέζων, λαμβάνει ἀρμυρὸν ὀκταεῖον, τὸν σις πρὸς τὸν ργβ. καὶ διὰ τέτρατῳ ργβ διατῶν ἐπογδοῶν λόγων, ἐν οἷς θεωρεῖται τὰ παναῖα διαστήματα, συμπληρεῖσι τὸ σις. ὀκταεῖον ποίνω διὰ ἔ ργβ τόνον, καὶ ποιεῖσι τὸν σις, ὅς ἐστιν ἐπογδοῖον ἔ ργβ. περιέχει γὰρ τὸ ργβ, καὶ τὸ ἐγδοον αὐτῷ καὶ καὶ πάλιν διὰ ἔ σις ὀκταεῖον τόνον, καὶ ποιεῖσι τὸ σμῖ, ἐπογδοον ἐντῶ ἔ σις. περιέχει γὰρ αὐτὸν, καὶ τὸ ἐγδοον αὐτῷ καὶ καὶ. εἰς ὃ τὸ συμπληρώσιν ἔ διαπεσάρων καὶ διακοσίων νσ ἀρμυρῶν, λείπει τὰ ι. ἀπερ ἔτε ἔ πρώτα τόνος ἐστὶν ἡμῖς, ἔ ἐν τῷ καὶ ἀρμυρῶν θεωρημῶν. ἔτε τῷ δαπέρε, ἔ ἐν τῷ καὶ ὅτι ὃ ἔ διαπέντε, ὃ ἐν ἡμιολίῳ λόγῳ κείται, καὶ σωεσηπεν ἐκ τετραῶν τόνων καὶ πινός. οἷον τῷ διχομῆρκα διὰ παρυπάτης μέζων, καὶ κατὰλήγοντῳ εἰς τετῶν διεξόμε-

desinit in triten diezeugmenon; pro-

γων

νων, κατὰ σκῆζον τὸ περὶ κείμηνον
ἔτω. λαμβάνουσιν ἡμιόλιον ἀρ-
θμόν πνα, τὸ ψῆν πρὸς τὸ φιβ δίχ' ἔ-
πογδών, ἐν οἷς θεωρεῖται τὰ ποναῖα
διαιρέματα, καὶ τῷ κατὰ λαμβάνον
λείμματι, ἀναπαύεται τὸν ψῆν.
ἀπὸ πόνω τῷ φιβ ὁπλίσκει τόνον, καὶ
ποιῶσι τὸ φος, ὅς ἐστιν ἐπογδοῦν ἔφιβ.
αὐτὸν γὰρ πὸν φιβ περιέχει, καὶ τὸ ὀ-
γδοον αὐτῷ, τὰ ἐξήκοντα πένταρχα.
πάλιν ἀπὸ τῷ φος ὁπλίσκει τόνον,
καὶ ποιῶσι πὸν χμη, ἐπογδοον ὄντα ἔφ-
πος. ἐπειδὴ περιέχει αὐτὸν π καὶ τὸ
ὀγδοον αὐτῷ, τὰ οβ. πάλιν ἀπὸ τῷ
χμη ὁπλίσκει τόνον, καὶ ποιῶσι πὸν
ἐπογδοον αὐτῷ φκτ, ἐπογδοον ὄντα
τῷ χμη. ἐπειδὴ τῷ πα ἀρθμῷ ὑ-
περέχει αὐτῷ, ὅς ἐστιν ὀγδοῦν τῷ
χμη. εἰς δὲ πλήρωσιν ἔφημιολικ ἀρ-
θμῷ ἔφῆν, τὰ λαμβάνοντα εἰσι λθ.
ἀλλ' ἔπε ἔξδ ἐστὶν ἡμῖς, ἐν ᾧ ὁ πρὸς-
περὶ θεωρεῖται πόν. ἔπε ἔφ οβ, ἐν
ᾧ ὁ δάπερ πόν. ἔπε τῷ πα, ἐν
ᾧ ὁ τρέτ. εἰδὲ γὰρ πόν. εἰς δύο
ἡμιτόνια πρὸς ἀκρόβειαν διαιρεῖται.
καὶ μὲν ἀλλὰ καὶ ὁπλίσκει δίχ' πένταρχων,
ἔφ σιωεσῶντα ἐκ τόνου, καὶ λείμμα-
τι, καὶ τόνου. οἷον ἔφ δέχομεν ἀπὸ
προσλαμβάνοντος, καὶ κατὰ λή-
γοντι εἰς ὑπατὸν δίχ' ὁπλίσκει, κατὰ
σκέδάζουσιν ἔτω. λαμβάνει πάλιν
ὁπλίσκειον ἀρθμόν πνα, τὸ σπῆ πρὸς
τὸ σις. καὶ ἀπὸ μὲν τῷ σις ὁπλίσκει
τόνον, καὶ ποιῶσι τὸ σμ, ἐπογδοον ὄντα

positum ita construunt. Sefquial-
terum aliquem sumunt numerum,
ut DCCLXVIII ad DXII, atque ab hoc
per rationes superoctavas, in qui-
bus tonorum intervalla contem-
plantur, & relictum residuum,
compleunt ipsum DCCLXVIII. Igitur à
DXII intendunt tonum, faciunt-
que DLXXVI. qui superoctavus est
ipsius DXII. Ipsum enim DXII con-
tinet, & octavam ejus partem, se-
xaginta quatuor. Rursus à DLXXVI
intendunt tonum, & faciunt
DCXLVIII, qui superoctavus est ipsius
DLXXVI. quoniam continet ipsum,
& octavam ejus partem, LXXII.
Rursus à DCXLVIII intendunt to-
num, faciuntque ipsius octavum
DCCXXIX. qui superoctavus est ipsius
DCXLVIII. quia excedit ipsum LXXXI
numero, qui superoctavus est ip-
sius DCXLVIII. Sed ad complen-
dum numerum sesquialterum, i-
psium DCCLXVIII, defunt XXXIX. Sed
illa nec ipsius LXIV sunt dimidium,
in quo prior tonus consideratur;
nec ipsius LXXII, in quo tonus se-
cundus; nec ipsius LXXXI, in quo
tertius. quod tonus in duo hemi-
tonia accuratè non dividatur. Por-
ro & in dia tessaron, constante ex
tono, & residuo, & tono; ut,
quod incipit à proslambanomeno,
& desinit in hypatòn diatonum,
concinnant ita: Sumunt iterum
numerum aliquem supertertium,
ut CCLXXXVIII ad CCXVI. atque à
CCXVI intendunt tonum, faciunt-
que CCXLIII. qui superoctavus est
ipsius

ipsius ccxvi , ipsumque superat numero xxvii . Quoniam verò haut amplius possumus ab ipso ccxliii intendere tonum; non enim ipse invenitur consummare superoctavum; remittendo à cclxxxviii facimus superoctavum toni. Est verò cclvi sub superoctavus ipsius cclxxxviii . quia continetur ab ipso cclxxxviii totus, & pars ipsius octava, xxxii . Quare ex illa à ccxvi factâ, per superoctavum, toni intensione inveniebatur ipse ccxliii ; sed toni factâ remissione cclvi . Vt vero omnis compleatur medius numerus, defunt xiii . quæ nec ipso-
rum xxvii , nec ipso- rum xxxii sunt dimidia. Atqui alias tota distantia ipsius diatessaron in prius dictis numeris est lxxii . Sed in illo quidem, qui per intensiorem est, superoctavo numero, inventus est ipse xxvii ; in isto verò, qui per remissionem, ipse xxxii . Iam verò si à lxxii auferamus & xxvii , & xxxii , relinquimus xiii ; quæ nec ipsius xxvii , nec ipsius xxxii , sunt dimidia. Rursus in dia pente, quod constat ex tono, & residuo, & duobus tonis; ut quod incipit ab hypatôn diatono, & desinit in mesen; illud ita conficiunt. Sesquialterum aliquem sumunt numerum, ut mille cciv ad cccclxiv . atque ab hoc intendunt tonum, faciuntque ipsum dcccclxxii , qui numero cix superat ipsum dcccclxiv . Quoniam vero haut amplius à cccclxxii possumus intendere tonum; per re-

τῆ σις, καὶ τῷ κζ ὑπερέχοντα. ἐπεὶ δὲ σκεῖν διωάμεθα ἀπὸ τῆ σμὶ ὀπτιῆναι τόνον. ἐπογδοὸν γὰρ αὐτὸν ἀπαρτίζοντα ἐκ δίεσκομην. καὶ ἀνεσιν ποῦ μὲν στυ σπη, ὑπεπογδοὸν τόνον. ἐστὶ δὲ ὑπεπογδοὸν ὅ σπη ὁ σνς, ὅτι περιέχειται ὑπὸ τῆ σπη ὅλος, καὶ τὸ ὀγδοὸν αὐτῆς πᾶς λβ. ἐκ μὲν οὖν τῆς ἀπὸ τῆ σις γημομένης κατὰ τὸ ἐπογδοὸν τῆ τόνου ὀπτιῆσεως δίεσκεῖτο ὁ σμὶ τῆ τόνου γημομένης ἀνέσεως ὁ σνη. ἀλλ' ἵνα συμπληρωθῇ πᾶς ὁ μετὰξὺ δριθμός, λαίπειται ὁ ιγ. ἀπερ ἔπε τῶν κζ, ἔπε τῶν λβ ἐστὶν ἡμίση. καὶ ἄλλως τὸ πᾶν σύστημα τῆ διὰ πωσάρων ὀπτι τῶν περιεργημένων ἀριθμῶν ἐστιν οβ. ἀλλ' ἐν μὲν τῷ κζ τὴν ὀπτιῆσιν ἐπογδοὺ ἀριθμῶν δίερεθήσεται ὁ κζ. ἐν δὲ τῷ κατὰ τὴν ἀνεσιν, ὁ λβ. εἰ δὲ ἀπὸ τῆ οβ ἀφέλωμεν τὸν κζ, καὶ τὸν λβ καταλειπόμεν ἐστὶν ιγ. μήτε τῶν κζ, μήτε τῶν λβ ὄντα ἡμίση. πάλιν ὀπτι τῆ διὰ πέντε, τῆ σωεσῶτ ἐκ τόνου, καὶ λαίμματα, καὶ δύο τόνων. ὡς τῆ δριθμοῦ ἀπὸ ὑπατῶν διτρίονα, καὶ κατὰ λήγονι εἰς μέσην, καὶ κατὰ σκεδάζουσι ἕτως. λαμβάνουσιν ἡμισλίον πνα ἀριθμῶν, τὸν χίλια σης πρὸς πᾶ ὠξδ. καὶ ἀπὸ τῆς ὀπτιῆσεως τόνον καὶ ποιῶσι τὸν, ὅβ τῷ ρη ὑπερέχοντα τῆ ὠξδ. ἐπεὶ δὲ σκεῖν ἀπὸ τῆ ὅβ διωάμεθα ὀπτιῆναι τόνον, καὶ ἀνεσιν αὐτὸν

αὐτὸν δὲ ῥέσκομεν. ἀνιέρω πίνω δὲ
 ἔ' αὐτὸς ἔ' ἀρνη ὑπερεχόμενον ὑπὸ
 αὐτῷ τῷ ῥέσκω, ὅς ἐστιν ὄγδοον
 τῷ ἀρνη. πάλιν πίνω δὲ τῷ ἀρνη
 ἀνιέρω τόνον, καὶ ῥέσκομεν τὸ ἀκδ,
 ἐπὶ ὄγδοον ὄγδοον ἔ' ἀρνη, καὶ ὑπερεχό-
 μενον ὑπὸ αὐτῷ τῷ ῥέσκω, ὅς
 ἐστιν ὄγδοον τῷ ἀκδ. δὲ πίνω τῷ
 ἀκδ ὅτι τὸν ῥέσκω, ἐν ᾧ ἵσταται ὁ ἔ' τὸ
 ὅτι πίνω δὲ τῷ ὄγδοον, διαλείπει νβ.
 ἔδειξεν γὰρ ἐν τοῖς τόνοις ῥέσκειν
 ἀρνη, ἔ' ἔτος ἐστὶν ἡμισυς, ἔπε τῷ
 ῥέσκω, ἔπε τῷ ῥέσκω, ἔπε τῷ ῥέσκω. ἐν τῷ τόνῳ γὰρ
 ἡ δὲ ῥέσκομεν πάλιν αὐτῷ διαστή-
 ματι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ.

Οἱ Νικόμαχοι πῶς ἀνωτάτω
 καὶ πρώτῳ χορδῶν ὑπὸ αὐτῷ
 κεκληθῶσι φησιν, ὡς ἐπὶ αὐτῷ γὰρ
 διαιρέσεων. διότι καὶ ὁ ὑπὸ αὐτῷ καὶ
 πρώτῳ δὲ τῷ ἀπλανῆς. νεάτῳ
 δὲ, πῶς σελήνῳ, ὡς ἀνιέρω τῷ
 ἄλλων σφαιρῶν. μέσην δὲ, τὸν ἥλιον.
 πῶς ἢ παρ' ἐκάτερα τῷ νήτης καὶ ὑπὸ αὐ-
 τῷ, τὸ μὲν παρυπάτῳ καὶ τὸν δὲ αὐτῷ
 δὲ ὡς ἀνιέρω, καὶ τῷ ἐρμῆν, ἀλλὰ
 καὶ πῶς ἀφροδίτῳ ἀπῶς. εἰ μὴ
 γὰρ φησὶν εἶναι τὸ πᾶσιμα. τὸ ὡς ἀ-
 μέσην, καὶ τὸν ἄρεα. πῶς ἢ τεράτῳ,
 καὶ πῶς ἀφροδίτῳ. καὶ τὸ μὲν ὄγδοον,
 τὸ σελήνῳ, ἢ γὰρ νήτης ἐχθ' λόγον. τὸν
 ἢ βαρυῶν, τὸν κρόνον, ἔπερ ὑπὸ αὐτῷ. οἱ
 ἢ δὲ πῶς τῷ δὲ τῷ πρὸς ἡμᾶς δὲ ἔα-

missionem illum invenimus. Qua-
 re remittimus à CIO CCLXXXVI
 ipsum CIOCLII. qui ab illo superatur,
 numero CXLIV, qui octava pars est
 ipsius CIOCLII. Rursus igitur à
 CIOCLII remittimus tonum, & inve-
 nimus CIOXXIV, qui sub superocta-
 vus est ipsius CIOCLII, & ab illo su-
 peratur numero CXXII. qui octa-
 va pars est ipsius CIOXXIV. Itaque à
 CIOXXIV ad CIOCLII, in quo
 sistitur, qui per intensionem fiebat
 tonus à DCCCLXIV; defunt LII.
 Nullus vero inventus est numerus,
 cujus hic sit dimidius; neque CVIII,
 neque CXXVII, neque CXLIV. in
 quibus inveniebantur tonorum in-
 tervalla.

EIVSDEM NICOMACHI.

Nicomachus supremam atque
 primam chordam ait appella-
 tam esse hypaten, in septem chor-
 darum lyra divisione facta: quo-
 niam & Saturnus supremus est, &
 primus à sphaera fixa. Neten verò,
 Lunam: tanquam ultimam reli-
 quorum orbium. Mesen, Solem.
 Illarum quæ ab utraque parte sunt
 netes & hypates, parypaten qui-
 dem attributam Iovi; paramesen
 verò non Mercurio, sed Veneri.
 ordine perverso, nisi scripturæ sit
 erratum. Paramesen Marti. Tri-
 ten, Veneri. Porro acutam esse
 Lunam, quæ netes habet ratio-
 nem. gravem verò, Saturnum, si-
 quidem hypaten. Qui verò primi
 à nobis vicinioribus incipiunt,
 E hypa-

hypaten quidem dicunt primum ipsius Lunæ orbem, tanquam principium sonorum: Neten vero, ut à nobis ultimam, orbem Saturni. Quippe hypate generatis est aptior, quod in substantia multa virtus sit debilior. Vt propter terrenum habeat copiam; & propter copiam, debilitatem. Dum enim unum quid est, illud maxime est quod potest. Atque hanc ob causam hypate attributa est Lunæ, utpote quæ & ipsa varia sit, ac multis modis mutabilis: neque tantam vim habeat propter longiorem à primis distantiam. Imo quasi statio quædam sit, cœlestibus ad hanc usque se moventibus; quemadmodum & sonis à nete usque ad hypaten: quæ ejusdem secum substantiæ aliam naturam non recipiat in anteriorem partem. Hinc Lunæ est adtributa. Nam & nos primæ occurrimus Lunæ, ut terræ viciniore. Iam quoque sonus gravis è cavis productus, ab iis incipit quæ sunt circa profunda, & corporis infima; acutus verò, ab auribus, & partibus superioribus. Nete igitur est orbis Saturni, quod nec additamentum recipiat, & reliqua in sua essentia contineat ac potestate. Quare etiam quod illa sit tarda; hic verò celer, dum eodem quo mundus, motu circumaguntur, ut opinio est, ipsi planeta, Luna existit hypate. Saturnus enim omnium proximus est orbi fixo. tricesimo unius partis remotus. Vt motu æquali duo minuta diurna à

μυροί, ὑπάτω μὲν Φασι τὸν πρῶτον
τὸ σελήνης, ὡς ἀνὰ χεῖρ φθόγγων·
νεάτω δ', ὡς ἐξ ἀτῶ ἀφ' ἡμῶν, πλὴν
τῶ κρόνου. ἡ μὲν γὰρ ὑπάτη πῆς γῆ-
πῆς οἰκειότερα, διότι ἐν πολλῇ εὐσία
διώαμις ἐλάττων. ἵνα δὲ μὲν τὸ χρο-
νιον ἔχη τὸ πολὺ. Διὰ δ' τὸ πολὺ, τὸ
ἀσθενές. ἐν τῷ γὰρ ἐν εἶναι τὸ τε μά-
λιστε εἶναι ὁ διώαται. καὶ τὰ τ' οὐκ ἡ
ὑπάτη τῇ σελήνῃ ἀπεδόθη. ὡς ἀνὰ
αὐτῇ ποικίλῃ πινὴ καὶ πολυέρεπῃ, καὶ μὴ
ποσῶ τῶ ἐχέσθαι διώαμιν, διὰ τὸ πρῶ-
τῶτέρω τῶ πρῶτων δοῦναι, καὶ καθόλου
διὰ τῶς πῆς ὡσπερ εἶναι, ἀλλὰ τὰδε
τῶν ἐρασιῶν, ὡσπερ καὶ τὸ ἀπὸ νήτης
φθόγγων ἐπὶ τῇ ὑπάτῃ, ὅσην ἐπι-
δεχομένων ὁμοεῶσιν ἐπέραν φύσιν εἰς
τὴν πρῶτον. Διὰ τὰ τ' τῇ σελήνῃ ἀπεδό-
θη. Ἐπεὶ καὶ ἡμεῖς πρῶτη προσθεώμεθα
μὲν ὡς περὶ γαιοτέρα τῇ σελήνῃ. καὶ ὁ
φθόγγος ὁ βαρὺς ἀπὸ τῶν κείλων τῶν
προσλαρόσι τῇ κατωτέρω τῇ (ῥαμῆος
ἀρχῇ). ὁ δ' ὅστις ἀπὸ τῶν ὠτων τε καὶ τῶ
ἀνω μέρους. νεάτη πίνω ἡ δ' κρόνος,
διότι μήτε προσθήκης εἰς ἐπιδεκτικῇ,
ἔτι ἀλλὰ ἐμπεριέχει ἐν τῇ αὐτῇ εὐ-
σία τε καὶ διωάμει. ἐκὼν καὶ διὰ τὸ εἶναι
τὸ μὲν βραδείαν· τὸν δ' παχύν, ἐν τῷ
καὶ τῷ αὐτῷ τῷ κόσμῳ φέρεσθαι, καὶ
καθ' ὑπόληψιν τῶν πλανήτων ἡ σε-
λήνη ὑπάτη. ὁ μὲν γὰρ κρόνος μάλιστε
ἐγγυτέρω τῶ ἀπλανῆς τυγχάνει; τε-
ραστῶ μοίρας δοτολεπόμμος. ὥστε ἐν
ἐμαλῶ κινήματι δύο λεπτά ἡμερήσια
δοτο-

ἀπολεγεμένη τ' ὅλης, ὃ δὴ τετραπλῶν
μὲν ἐστὶ μοίρας. τ' ἣ σελήνῳ τῷ ὅμα-
λῳ κινήματι αὐτῆς ἔμεζον ἐξέταζον-
τες διεύθυνον ἐστὶν ἀπολειπόμενον
μοίρας π. ἰδ. ὥστε διόλογως τ' μὲν εἶναι
πάντων ὀξύτατον. τὴν ἣ εἶναι πάντων
βραδυτέραν.

Ὅτι οὖν τῇ ὀγδόῃ χορδῇ προσκα-
θῆσαν ἐπείρας, ἢ λόγῳ πῶν, τῇ ἣ πρὸς
τὰς ἀκροατὰς ψυχαγωγία προσή-
χθησαν. ὥστε ὁ δὲ καὶ θεόφραστος περὶ
περίτης τ' ἐνατέων χορδῶν προσκα-
θῆκε. καὶ ἰσχυρῶς τὴν δεκάτην ὁ κα-
λοφῶνι. πμόθη. ὁ μιλήσι. τ' ἐνδεκάτην,
ἔφεξῆς ἄλλοι. ἐπεὶ εἰς
ὀκτώκαυδεκάτην ἀνήχθη χορδῶν τὸ
πλήθος. παρ' αὐτῶν. ὥστε καὶ φερε-
κράτης ὁ κωμικὸς ἐν τῷ ὀπτιγροφω-
μῶν χείρωνι, κατὰ μεμφόμενον αὐ-
τῶν τ' πρὸς τὰ μέλη ραδιουργίας φαί-
νεται. αἱ μὲν οὖν πᾶσαι χορδαὶ καὶ τὰ
τέττα γῆν, εἴτε καὶ πλείως, εἴησι καὶ ὀκτώ
τὸ πλήθος. ὧν ἑπὶ πλείους, ἢ ἐλάτ-
τους, διὰ τὸ μὴ ὀπτιδέεσθαι τὴν τῶν
ἀνθρώπων φωνήν. μήτε ὅτι τὸ βαρ-
ρὺ ὡς ταύτης βαρύτερον ὅτ' λε-
γομένης παρ' αὐτῶν βυκανισμὸς καὶ
βηχίας, φθόγματα ἄσημα, καὶ ἀναρ-
θρα, καὶ ἰσχυρῶς. ὅτι διὰ τὸ ὀξύ,
τὰς τε κορυφαίας, ἔτι τῶν λύκων
ὠρυγμοῖς φθόγγας ὡς ἀπλησίους,
ἀξιώμεται καὶ ἀναρμόους, καὶ ὅτι
ὀπτιδεχομένης συμφωνίας κοινωνίαν.
αἱ δὲ κατ' ἑκάστον καὶ μὲν ὅτ' δύο μέσας ποιήσας ἐν τοῖς διεξογμοῖς,

toto removeatur. quod partis est
tricefimum : Lunam verò æquali
motu suo, & medio inquirentes
invenimus discedentem partes
xiii. ad xiv. Vt merito ille qui-
dem sit omnium acutissimus; hæc
verò, omnium tardissima.

Quicunque octavæ chordæ alias
adjunxere, non ratione aliqua, sed
ut auditorum animos demulcerent,
sunt adducti. Sicut & Theophras-
tus Pierites nonam chordam addi-
dit, & Histiazus decimam, ille Co-
lophonius. Timotheus Milesius un-
decimam, & deinceps alii. Deinde
ad octavam decimam perducta est
multitudo. Vti & Pherecrates, Co-
micus, in Chirone, ita inscripta
fabula, ipsos ob mollitiem circa
cantus reprehendere videtur. Sunt
itaque omnes chordæ in tribus ge-
neribus, sive etiam pluribus, vi-
ginti octo multitudine. Nec plu-
res his, nec pauciores, quod hu-
mana vox recipere illas nequeat. Vt
nec in grave præter has gravior re-
periat, ob dictas ab ipsis buccina-
tiones, & sonitus tussi adsimiles;
voces obscuras, & inarticulatas, &
inconcinneas: in acutum verò, ob
voces exiles, & sonos luporum u-
lulatibus adsimiles; qui percipi
nequeant, & in cantu adhiberi, nec
consonantiæ recipiant communio-
nem. Singulorum verò generum
chordæ, ex illorum sententia, qui
duas faciunt meas in disjunctis
tetrachordis, ut tetrachordum sit

pentachordo secundum disjunctionem consonum, sunt XVIII. Qui verò secundum systema immutabile plures unâ non faciunt mesas, sed ipsâ utuntur, tanquam acutiorum graviore; graviorum verò acutiore, quindecim chordas ipsi bis diapason secundum systema immutabile constituunt. Cui & Ptolemæus adstipulatur, qui ad hunc numerum ait consistere oportere: tonos quidem dicens ipsius diapason speciebus numero esse æquales, hoc est, speciebus ipsius diapason, & diapente; ab iis etiam unisonum omnino supremum comprehendere, secundum hanc sonorum multitudinem; mesen verò accurate esse mediam: cujus extrema terminentur, in grave quidem, proslambanomeno; in acutum verò, nete hyperbolæon.

Quod quidam progressi sunt ad XXXIX sonorum multitudinem, non propterea extra universi cecidisse videbuntur consonantiam; sed hoc fecisse secundum Physicam Pythagoræ & Platonis opinionem. Quippe divinarum animarum natura, septupla & vigecupla divisione secta, adsumens omnium principium, unitatem; ut & in sonis ad hoc indicandum vocant proslambanomenon; tantam efficit multitudinem. Incipiens quidem à septem illis terminis, quibus suppositis Plato & triplam & cubicam invenit auctiorem; desinens vero in hanc multitudinem. Etenim &

ἵνα ἡ πεντάχορδον πενταχορδῶ καὶ διὰζεύξιν σύμφωνον ἦ. ὅσι ἡ κατὰ τὸ ἀμετάβολον ἐπαλείψαις μιᾶς μέσης πικνύειν, ἀλλὰ κέχρηται αὐτῇ, ὡς τῷ μὲν ὀξύτερον βαρυτέρα. τῇ ἡ βαρυτέρων ὀξύτερα, δεκαπέντε χορδὰς εἰς τὸ δις διὰ παζῶν καὶ τὸ ἀμετάβολον σύστημα ὁρίζον. ὥ δὲ καὶ ὁ Πτολεμαῖος συναρτέσκει. καὶ ἄλλα τέσσα ἑξαρχμῶν δὲν ἴσαται λέγει. ἐνταῦθα μὲν τόνους τοῖς εἶδεισι τῶν διὰ παζῶν ἰσοαρχμῶν λέγων, τὰς τε διὰ πεσάρων, ἔξ τε διὰ πέντε. ἐξ ὧν καὶ τὸ ὁμόφωνον πέντε πάντων τάτω ἐμπειλαμμένας καὶ τῷ τῷ τὸ πλῆθος τῶν φθόγγων. τῇ ἡ μέσην ἀρχμῶν εἶναι μέσην. περὶ ἧς οὖν εἰς ἁμφωτὰ ἄκρα, ὅτι μὲν τὸ βαρὺ, προσλαμβανόμενον. ὅτι ἡ τὸ ὀξύ, νήτη ὑπερβολαίων.

Ὅτι οὖν ἐπειδὴ προηλθόντιν εἰς τὸ τῶν καὶ φθόγγων πλῆθος, ἐξωτῆς τῆς παντὸς πεπληρωμένης φανέναι συμφωνίας. ἀλλ' ἀπολέσθαι τῇ φυσικῇ τῇ πυθαγόρει καὶ πλατῶν δόξῃ. ἥτε γὰρ τῶν θείων ψυχῶν φύσις τῇ ἐπὶ ἀκακίᾳ σπιλάσια κατὰ τὴν μέσην, προσλαμβάνουσα πέντε πάντων ἀρχμῶν μονάδα. ὥστε δὴ καὶ τοῖς φθόγγοις συμβολικῶς καλεῖται προσλαμβανόμενον, ποσὸν διπλοῦς πλῆθος. ἀρχομένη μὲν διπλὴ τῶν ἐπὶ ὅρων, ἐς δὲ τὴν ὑποθεσὶς ὁ πλατῶν, πέντε τε τριπλῆ καὶ κυβικῇ αὐξήσειν ὁρίζο. περὶ ἧς οὖν εἰς,

δε, εἰς τῆς. καὶ γὰρ δὴ καὶ οἱ φθόγγοι
σφαίρας ἐκάστης τῶν ἐπὶ α, ἕνα πινὰ
ψόφον πινόν, πρῶτες ἀπρῶτες ἀπο-
τελεῖν πεφυκῆσιν. οἷς δὴ πὰ στοιχεῖα
πὰ φωνήεντα ἐπωνόμαστοι· ἀρρήτα
μὲν αὐτὰ καθ' αὐτὰ, καὶ πᾶν τὸ ἐκ τέ-
των συνήθετον, ὑπὸ τῶ σφῶν κα-
λέμενα. διὸ καὶ ἀντιπῶντα τῆς διῶα)
ὁ φθόγγος, ὃ δὴ ἐν ἀρμεθμῶ μὲν μο-
νάς· ἐν ᾗ γεωμετρία, σημείον· ἐν δὲ
γεῶμασι, στοιχεῖον· συνήθετον δὲ
μὲν τῶν ὑλικῶν, οἷα δὴ πὰ σύμφωνα.
ὥσπερ ἡ ψυχὴ μὲν τῶ ζώματι. ἡ δὲ
ἀρμονία τῇ χορδαῖς, ἀποτέλει ζῶα· ἡ
τῇ τῆς καὶ μέλη· ἡ τῇ, θεσπιακὰς διωά-
μεις, ἔτελεστικὰς τῇ θείων. διὸ ὅτ' αὖ
μάλιστα οἱ θεοὶ τὸ ποιῶν τε θείων
σιγμοῖς τε καὶ πατισμοῖς καὶ ἐνάρ-
θροις καὶ ἀσυνφώνοις ἤχοις, συμβο-
λικῶς ὁππκαλέσθαι.

Ὅτι ὅσοι τῇ ἐπὶ α φθόγγῳ ὡς φυ-
σικῇ κατεχρήσαντο σύμφωνία, ἐντε-
θεν ἔλαβον. ἐκ δὲ τῶ σφαιρῶν τὸ ποι-
ῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῶ ἐνδεδομένων εἰς τὸ
πᾶν ἐξ αὐτῶν ἐναρμονίαν ἤχων, ἔς
δὴ καὶ μόνους τῇ στοιχείων φωνήεντες τε
ἐ φθόγγηεντας καλέμεν. ἀλλ' ἐπει-
δὴ ἀπὸ τῆ μὲν ἡ τέτων ἐξέτασις ἔσται
ἐχ' ἰκανὴ πὶ σημαίνειν ποικίλον. δεῖ τῇ
τῇ συμπλοκῇ, ὥσπερ δὴ καὶ πὶ τῶν
χορδῶν, καὶ τῇ ἀλλὰ πρὸς ἕτερον κα-
θαρμίσθαι τὸ σύμπαν ἀποτελεῖσθαι. ὅ-
πως μὲν ἐβδόμας πλεονάζει τε καὶ μο-
νάδι συγληνῆς, ἐν τῷ πρὸ ἐβδόμαδος

soni existunt, singulis illorum se-
ptem orbibus unum aliquem stre-
pitum facientibus; primo primum
rursus efficere nato. Quibus & ele-
menta illa vocalia cognomen suum
debent. quæ tum ipsa per se inef-
fabilia à sapientibus vocantur, tum
quicquid ex iis componitur. Qua-
re & hîc idem potest sonus, quod
in numero quidem unitas; in Geo-
metria verò signum; in literis,
elementum: Sed si cum materiali-
bus componantur, ut sunt con-
sonantes; sicut anima si jungatur
corpori; harmonia chordis; illa
quidem efficit animalia; hæc verò
tonos & cantus. hæc rursus acti-
vas facultates, & divinorum effe-
ctivas. Inde est quod cum maxi-
me Therini tale venerantur sibilis
& blandimentis, inarticulatis quo-
que & incongruentibus strepiti-
bus, respectu ad illa habito numen
invocent.

Quotquot abusi sunt septem so-
norum consonantia ut naturali,
non hoc sumfere ab orbibus, sed
ab ipsis universo inditis sonitibus
inmodulate constitutis, quos etiam
solos ex elementis vocales, & so-
nabiles appellamus. At verò quod
simplex sit horum inquisitio, va-
rium quid denotare nequeunt. At-
qui complexu universum confici o-
portet, uti & in chordis, & alterius
ad aliud modulata aptatione. Porro
quomodo septenarius quaternario
& unitati sit cognatus, cum de
Septenario ageremus, nobis di-

ctum. Itaque quaternario per circuitum multiplicato à primo ad ultimum; jam per additionem, jam per detractiōem tantus numerus efficitur. Quod & fit in orbibus. Manifestum vero, quomodo proportionē habitā etiam in spiritibus orbes continentibus, ac circumducentibus motu plano, singulis orbes singulos, secundum horum auctiōem, proprio sono abundante; reliquorum verò unoquoque rhythmō & ordine deficiente, secundum numerum. unde octo & viginti sonorum orbis dicitur secundum Ægyptiorum adpellationem. A quibus & Pythagoras jurans, & primam divisionem, & animæ propagationem ad hunc numerum finitam invenit. Etenim & hæc est tripla, ex eodem, & alio, & essentia habens substantiam. Similiter, ut substantia, triplicem finitionem recipiens; in rationale, & irrationale, & naturale. ut in cantu est & enarmonium, & diatonum, & chromaticum. Sed & inde apparet bipertita divisio in ipso tractatu De animæ procreatione: hæc quidem ipsorum errantium secundum septem sonos reddens illorum viginti octo naturalium, & ad animam spectantium sonorum modulatam in essentia constitutionem: illa vero ipsius inerrantis, qui ejusdem quidem est naturæ, includit vero, uti in motu planetas, ita & secundum utrumque numerum cubicam auctiōem, in $\overline{\text{xxvi}}$. qui nume-

ἡμῖν εἰρηλαί. πλεονάζει ἐν πλεονασμοῖς καὶ ἀνακύκλῳ διὰ τῆς πρώτης ὅτι τὸ ἑξακλίον πῆ μὲν καὶ παραύξῃσιν· πῆ δὲ καὶ ὑφαίρεισιν, τὸν πεντακλίον ἀρῶμεν ποιῶν. Ἐπεὶ γὰρ δὴ καὶ πῆ τὸ σφαριῶν δῆλον ὅτι ὡς ἀναλόγως καὶ πῆ τῶν ψυχῶν τῶν περιεχουσῶν πῆς σφαίρας, καὶ αἰγυρίων διηκτάτω φορᾷ ἰδίᾳ πῆς καὶ τῶν τέτων ἐπαύξῃσιν ὅτι οἰκείας φθόγγας πλεονάζοντι. τὸ δ' ἄλλων ῥυθμῶν καὶ τάξεσιν ἐλλείποντος ἐκαστος καὶ τὸ ἀρῶμεν, οὐκ ὡς καὶ ἐκαστὸς φθόγγῳ λεγομένη καὶ τὸ αἰγυρίων· περὶ ἡμετέραν ὑπόθεσιν. ἀφ' ὧν δὴ ἡ πυθαγόραν ὁμώμενον, τῶν τε πρώτων διαίρεισιν, καὶ τῆς ψυχῆς ἐπέκτασιν, ἄλλα τὰς δὲ ὁρμολογίας ὁρᾶν. καὶ γὰρ καὶ αὐτὴ τετραπλῆ, ἐκ τε ταυτῆς ἑξαπλῆς καὶ ὅσας τῶν ὑποθέσεων. ὡς ἡ πλησιέστερος τῇ ὑποθέσει, τετραπλὴν ὁρμὸν ἡμιδοξαμένην, εἰς τε τὸ λογικόν, ἔστι τὸ ἄλογον, καὶ τὸ φυσικόν. ὥστε γὰρ δὴ τὸ, τε ἐναρμόνιον, καὶ τὸ διήκτον, καὶ τὸ χρωματικόν. καὶ φαίνεται γὰρ ἐντεῦθεν ἡ διχῆ διαίρεσις ἐν τῇ ψυχογονίᾳ αὐτῇ. πῆς μὲν πλεονασμῶν καὶ ὅτι ἐπὶ φθόγγας διποδιδοῖται τὸ εἶκοσι οὐκ ὡς φυσικῶν τε καὶ ψυχικῶν φθόγγων ἐναρμόνιον καὶ ὅσας ὅσας τῶν ταυτῆς τῇ διᾷ τὸ ἀπλανές ὡς ἀνὰ τῆς ταυτῆς μὲν φύσεως ὅσης, ἐμπεριλαμβανέσης δὲ, ὥστε ἐν τῇ κινήσει ὅτι πλεονάζει, ἔτω καὶ τὸ πλεονάζον ἀρῶμεν κυβικῶν αὐξήσιν, $\overline{\text{xxvi}}$ ἀρῶμεν
τέλει

πλάτῃ καὶ ἔξ ὀρθογωνίας ἔχων τὸ αὐ-
 ξησιν τῇ ὑπολειπόμενῃ τῶν δύο παλαιοῶν
 ὡς ἔστι βαλλομένων ἀμα τῇ πάντων ὀρ-
 χῇ ὑπολειπόμενῃ καὶ νῆπτος ἡ πρώτη
 τετρακτύς τῇ συμφωνιῶν πηγλὴ ἑ-
 χασα ἀναφαινομένη, τῇ 5. η. θ. ιβ.
 ὑπατῆς περὶ μέσης, καὶ νήπτος, καὶ ὡς ἔ-
 νῆπτος ἔχασα λόγον, καὶ τὸ ἐπὶ γδοον πε-
 ριλαμβανόμενα. ὑπατῆς μὲν γὰρ, καὶ
 τῇ 5. ἀρ. θ. μόν. μέση δὲ, καὶ τὸν η. νήπ-
 τῇ, καὶ τὸν ιβ. ὡς ἔστι νήπτος, καὶ τὸν θ.
 ὁ δὲ ἐπὶ γδοον ἐν τῷ η. καὶ θ. πρώτῃ
 ἐμφαίνεται. ὁ δὲ κατὰ πυκνὸν μέτρον ἔ-
 διεσπασμέναις ὀποσάσεις, εἰς ποσὶτον
 περὶ ὅσῃ, ὥς δὴ δεκανῶν περὶ ἀρ. θ. μὸς
 ὡς ἔστι, καὶ ὡρονόμων. ἀλλὰ ὡς φη-
 σιν ἐκ τῶν σφαιρῶν ἑξῶν, ἐπὶ ἀλέγον
 εἶναι οἱ φθόγγοι; ἢ ὅτι ἡ μὲν αἰὲ κατὰ
 πρὸ αὐτῆς κινεμένη ἀδιάφορον καὶ μίαν
 ποιῆται τῶν φθόγγων τὸ ἐκφώνησιν. ὅτι
 ἔχασα ἡ ἰσοκλή, καὶ ὁ δὲ ὡς ἔστι πλησίαν
 ἀλλήλῃ, καὶ ὁ δὲ ἐν ἀρμονίᾳ πείσσει.
 διότι ἐν δυοὶ πρώτοις τὸ ποιῶν. ἔπε-
 ἴσους, ἔπε πάντῃ ἐξ ἡλιασμοῦ. οἱ ἡ
 δὴ τῇ παλαιωμένων πολλὰ τὴν ἀνο-
 μοιότητά, καὶ τὴν ἐναντίαν πρὸς αὐ-
 τὴν ἔχοντες, ἐδείκνυντο κίνησιν ποσὴ-
 τῇ, ὅσον ἡ ἔξ αὐτῆς πρὸς τὴν ἡμέραν.
 διό δὴ τὸν αὐτὸν αὐτῆς φθόγγον ἄρρη-
 τον εἶασαν.

Ὅτι οἱ φθόγγοι, οἱ ὑπὸ τῇ κα-
 ρερίαν μελόντων ἐκαστοκλῶ, εἰσὶν οἷδε.
 Προσλαμβανόμεναι. α'.
 Ἰπᾶτη ὑπατῶν. β'.

rus perfectus est, rectanguli habens
 augmentum, cum hypotenusa duo
 latera adduntur; & una cum om-
 nium principio hinc perficitur
 primus quaternio, consonantiarum
 fontem ostendens in vi. viii. ix.
 xii. hypates, & meses, & netes,
 & paranetes habens rationem, su-
 peroctavam quoque comprehen-
 dens. Hypate enim est juxta nu-
 merum vi. mese, juxta ix. nete
 juxta xii. paranete juxta ix. Ra-
 tio verò superoctava in ix. & ix
 prima conspicitur. Atque hoc sy-
 stema condensatum diesum inter-
 vallis ad illum numerum pervenit,
 quo decanorum numerus est fini-
 tus & horoscoporum. Sed quomo-
 do, inquit, cum octo sint orbes,
 septem dicuntur esse soni? An
 quod hic fixus orbis, qui semper
 secundum eadem moverur, indif-
 ferentem atque unam faciat soni
 expressionem, cumque nullam al-
 iam habeat æque celerem, aut ad-
 similem, propterea nec in harmo-
 nia poni possit? atque in duobus
 primis tale quid esse, nec æquali-
 bus, nec omnino discrepantibus.
 At errantium orbis multam diffi-
 militudinem ac contrariam illi ha-
 bere monstrantur, ac motum tan-
 tum, quantum ejusdem habet or-
 bis ad orbem alterius. Hinc, qui ab
 ipso est, sonum si vere ineffabilem.

Soni qui ab artificibus usurpan-
 tur, sunt hi viginti octo:

Proslambanomenos. I.

Hypate hypaton. II.

Pary-

Parypate hypaton.	III.	Παρυπάτη ὑπαίων.	γ'
Hypaton enarmonios.	IV.	Ἰ' παίων ἐναρμόνιος.	δ'
Hypaton chromatic.	V.	Ἰ' παίων χρωματική.	ε'
Hypaton diatonos.	VI.	Ἰ' παίων διάτον.	ς'
Hypate meson.	VII.	Ἰ' πάτη μέζων.	ζ'
Parypate meson.	IX.	Παρυπάτη μέζων.	η'
Meson enarmonios.	IX.	Μέζων ἐναρμόνιος.	θ'
Meson chromatic.	X.	Μέζων χρωματική.	ι'
Meson diatonos.	XI.	Μέζων διάτον.	ια'
Mese.	XII.	Μέση.	ιβ'
Trite synemmenon.	XIII.	Τρίτη συνημμένων.	ιγ'
Paranete synemmenon enarmonios.	XIV.	Παρανήτη συνημμένων ἐναρμόνιος.	ιδ'
Synemmenon chromatic.	XV.	Συνημμένων χρωματική.	ιε'
Synemmenon diatonos.	XVI.	Συνημμένων διάτον.	ισ'
Nete synemmenon.	XVII.	Νήτη συνημμένων.	ιζ'
Paramesos.	XIII.	Παράμεσος.	ιη'
Trite diezeugmenon.	XIX.	Τρίτη διεζυγμένων.	ιθ'
Diezeugmenon enarmonios.	XX.	Διεζυγμένων ἐναρμόνιος.	κ'
Diezeugmenon chromatic.	XXI.	Διεζυγμένων χρωματική.	κα'
Diezeugmenon diatonos.	XXII.	Διεζυγμένων διάτον.	κβ'
Nete diezeugmenon.	XXIII.	Νήτη διεζυγμένων.	κγ'
Trite hyperbolæon.	XXIV.	Τρίτη ὑπερβολαίων.	κδ'
Hyperbolæon enarmonios.	XXV.	Ἰ' υπερβολαίων ἐναρμόνιος.	κε'
Hyperbolæon chromatic.	XXVI.	Ἰ' υπερβολαίων χρωματική.	κς'
Hyperbolæon diatonos.	XXVII.	Ἰ' υπερβολαίων διάτον.	κζ'
Nete hyperbolæon.	XXIIX.	Νήτη ὑπερβολαίων.	κη'.

Vti igitur hîc alia sunt hypaton tetrachorda in tribus generibus; alia meson; alia synemmenon; alia diezeugmenon; alia hyperbolæon; sic existimandum est, quamque sphaericam & divinam essentiam, aliud, quod in universo tanquam principii habeat rationem, adsumere ad

ὡς περ ἐν ἐνταῦθα πὰ μὲν τ' ὑπαίων τετραχόρδα κτ' πὰ τετραγώνη. πὰ ᾗ, μέζων πὰ ᾗ, συνημμένων πὰ διε, διεζυγμένων πὰ ᾗ, ὑπερβολαίων. ἔτω καὶ νομίζειν ἐκάστῳ σφαιρικήν καὶ θείαν ὕσταν, τὸ μὲν ἐν τῷ παντὶ ὡς ἀρχὴς ἔχον λόγον, παρελέσθαι

ὅταν πρὸς ἀρμονίαν ἢ σύστασιν κέ-
σμε· τὸ δὲ, ὡς μεσότης. τὸ δὲ,
ὡς τέλος. καὶ τὸ μὲν συναπτικῶς συ-
εργίαν δποτελεῖν· τὸ δὲ, ἀφαστικῶς.
οἷς ἅπασι πλὴν πρόνοιαν καὶ ἀχρωμέ-
νῳ, ἀριθμὸν τε τὸν θεῖον, πάγον ἢ
ἀσπίδα, καὶ ἐμμελὲς εὐλογεῖν
τὸ πᾶν. πᾶσαν ἐστὶν ἀρχικῶς τε καὶ
ὑπερρετικῶς τῇ ποιαύτῃ ἀναλογία
τε ἢ πάξει σωθεῖν. ἢ δὲ ἐν πρώτῃ
περακίῳ, ἢ καὶ τῶν τετραχόρδων τέ-
των ρίζα, τρόπον πινὰ παζῶν ἐστὶ πα-
ρεκτικῇ τῶν κατὰ γῆρας διαρέσεων. δπο-
τελεῖται, ὡς ἐφαμην, τὸν ἀριθμὸν,
τῆς ἀπλανῆς οἰκείον, προδήκη μο-
νάδα, ἣν δὲ καὶ κλειδα τῶν ὄντων ἐν
τῷ τετρακαδεκάτῳ τῶν νόμων παλά-
των βελόμῳ δεικνύει, ὑστάτῳ
παζῶν τῶν διεξοδικῶν ὁπτιση-
μῶν ἀπαριθμησάμεν, ἐπὶ καὶ ἀν-
θρώποις φησὶ ἐύφωγον χρεῖαν, καὶ
ἐύμετρον ἀπενείμαλο.

harmoniam, & mundi constitutio-
nem; aliud, tanquam medietatis;
aliud, tanquam finis. Atque aliud
conjunctivam operationem habe-
re; aliud, disjunctivam. Quibus om-
nibus providentiam abutentem,
& numerum illum divinum; fir-
mum atque inconcussum, & con-
cignum sibi facere universum; om-
nem essentiam, & principalem &
ministrantem tali proportioni at-
que ordini copulando. Primus igitur
quaternio, qui & horum tetra-
chordorum radix est, aliquo modo
omnes secundum genera divisiones
præbet: efficiens, ut diximus,
XXVVI numerum, inerranti or-
bi proprium, additione unitatis.
Quem etiam clavem eorum quæ
sunt, in tertio decimo De Legibus,
Plato ostendere vultens, cum illam
omnium explicatarum scientiarum
ultimam percensuisset, Etiam ho-
minibus, inquit, consonam ille, &
congruentem utilitatem contulit.

ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ ΓΕΡΑΣΗ-
ΝΟΥ ΑΡΜΟΝΙΚΟΥ ΕΓΧΕΙ-
ΡΙΔΙΟΥ ΤΕΛΟΣ.

NICOMACHI GERASENI
HARMONICI MA-
NVALIS FINIS.

F

MAR-

N O T Æ

I N

N I C O M A C H V M.

Αρμονικῆς ἐγγεγραμμένης] Co-
dices Oxonienses le-
gunt ἐγγεγραμμένον. & ad-
dunt, παραγραφὴν ἐξ
ὑπογράφου, καὶ τὸ παλαιόν.

dictum extemporaneum, vetusto more.

Hoc glossema ex ipso Nicomacho est
contextum, qui p. 3. v. 3. χωρεῖς καὶ ὁ-
μοειδῆς καὶ ποιικίλης δοσθεῖξως, se Har-
monicā nuda capita expositurum di-
cit. Vide insuper pag. 23. v. ult. pag.
28. v. 18.

Βιβλίον πρῶτον] Hæc est omnium
codicum scriptura, ex eo nata, quod
huic enchiridio quædam ex aliis i-
psius de Musica libris adtexta legan-
tur. Hoc enim manuale uno tantum
constare libro, qui pag. 28. v. 18. fi-
niat, est indubitatum. Hæc itaque
verba, & quæ pag. 29. v. 5. sequun-
tur, βιβλίον δὲ ὡς περὶ, tanquam ab
imperito homine adscripta, delenda
censeo. Hunc autem Nicomachum
alios quoque scripsisse libros de Mu-
sica, ex quibus sua desumserit Boë-
thius, & ex quibus ea, quæ à pag. 29.
ad finem usque leguntur, sint excer-
pta, certum est, & attentus lector fa-
cile perspicit.

V. 13. Κεφάλαια ἐν τῷ πρῶτῳ βι-

βλίῳ.] Additur ex Codice Oxon.
bibl. publicæ, & Νικημάχου. sed à reli-
quis binis hæc aberant. Omnes au-
tem bene, κεφάλαια τῶν ἐν. Duo O-
xon. bene, παρόντη pro πρῶτῳ. sed in
marg. γρ. πρῶτῳ.

V. 14. ἐγγεγραμμένον ἐστὶν ὑπόμνημα]
Mallem particulā καὶ additā, καὶ ὑπό-
μνημα. *Libellum hunc manuarium esse,
& commentarium.* Nec tamen mala
prior lectio. Hæc autem capitum
lemmata ab alio quodam addita esse,
non est obscurum. Vide pag. 2. v.
11. 14.

V. 18. melius scriberetur, τῶν
συνεχῶς, καὶ ὅς ἀφ' ἑαυτῶν αἰνῶν.

V. 21. πλάνητας] Sic recte tres
Códices. unus Oxon. πλανήτας.

Pag. 2. v. 6. ἀνέστησαν.] Codex
Scal. ἀνέστησαν. & pag. 1. f. v. 18. ἡ-
ρῶσεν. pro quibus reliqui tres bene
ἡρέθη. & ἡρ. Sed pag. 14. v. 3. omnes,
ἔλεσεν.

V. 11. εἰρημνίων δὲ τὸ φιλολογία]
Inscita hæc est lectio, & σολοικίζουσα.
pro δὲ τὸ scribendum ὑπὸ. nec illud
pro ex hic usurpatum videri potest:
desumptum ex Philolao. Græculum ali-
quem hæc lemmata adposuisse, hinc
constare potest.

V. 14.

V. 14. ἀρμόσεως ἢ φθόγων.] Æque hæc inepta sunt atque præcedentia. Græce scripsisset, Περὶ τῶν ἀρμονικῶν λόγων πῶς φθόγοις ἐφαρμοστέων.

V. 15. ὧς δ' οὐκ παρῶν] Codex Oxon. bibl. publ. male, ὧς τῆς κατὰ τρία δὲ δ. π. quæ verba ex v. 17. irreperunt.

V. 17. Omnes tres omisso articulo, ὧς τῆς κατὰ τρία γένη. minus concinne.

V. 23. ὧς τῶν ἀρμονικῶν στοιχείων] Hunc locum plane corruptum censeo. Interpretando optimam lectionem monstravi, ut scribatur στοιχείων pro στοιχείοις. Posset quoque inferctum videri vocabulum στοιχείοις. Minus placeret, ὧς τῶν ἀρμονικῶν στοιχείων, ἀφ' ἑαυτῶν.

V. 27. ὅτι ἀκυσμάντων, τὸ δ' λόγος φορέων καὶ ἀφ' ὧν] Intricata hæc est sermonis structura, & si quid video, mendosa. Baroc. τὸ δ' λόγος φορέων, sed obelo confixa hæc habebat. Meursius male emendavit, ἀκυσμάντων. Particulâ καὶ extrusâ, & aliâ additâ, genuinam lectionem restituo, ὅτι ἀκυσμάντων πρὸς τὸ τὸ λόγος φορέων ἀφ' ὧν. quod interpretando sum secutus.

Pag. 3. v. 5. Codex Bar. μίαν αὐτὰ ἔχουσι συνόψιν. Idem v. 7. perperam, χρωμαῖοι. & v. 8. ὑπομνηστικῶς.

V. 9. καὶ πάλιν λεγόμενων τε καὶ διδασκομένων.] Hæc explicanda sunt de iis, quæ coram illi nobili femine in his Musicis exposuerat. Vide v. 21. Ita autem probe legunt omnes Co-

dices. Meursius ex ingenio depravavit in λέγουσιν τε καὶ διδασκομένῳ.

V. 16. διηρθρωμένων,] Scribendum censeo, διηρθρωμένων. v. 18. Bar. male ἡμᾶς pro ὑμᾶς.

V. 25. διδασκαλίας] Oxon. male, διδασκαλίας. v. 28. Bar. perperam, ἐκατέρων.

V. 31. ἐν παντὶ φθόγῳ] Sic quoque recte Bar. Codex Scal. perperam, φθόγων.

V. ult. μετέθεσι, πῶς] Male hic Oxon. μετέθεσι, καὶ πῶς καθ' ἑκάστην φθόγον διηρημένους.

Pag. 4. v. 1. καὶ διεστῶς,] Scal. & Bar. perperam, διεστῶς.

V. 7. ἐμφαίνεν] Bar. bene, ἐμφαίνον. at insulse seq. versu Bodl. ἡλίας pro ἡλίος.

V. 14. ἀφ' ἑαυτῶν] Sic & Bodl. at Scal. male, ἀφ' ἑαυτῶν. & v. 16. φασματῶν. quorum prompta erat commendatio.

V. 25. male omnes tres Oxon. δυοῖν pro δυο. & Bar. ἐκάτεροι pro ἐκατέρω.

V. 28. ὑπάρχειν] Sic recte omnes. Meursius male putavit scribendum, ὑπερέχειν.

Pag. 5. v. 1. hæc verba, ὑπάρχειν πῶν δὲ τῆς ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἐκτὸς ἐφ' ἡμῶν, male absunt à Bodl. sed habentur in ora Bar.

V. 8. καὶ πρὸς αἰπὴλως] Bar. addito articulo bene, καὶ πρὸς. male Bodl. πᾶς.

V. 12. σωτὴ λεοδύται,] Ita rescribendum putavi pro mutilo σωτὴ quod habet Scal. Meursius male, σωτὴ λείων. Oxon. σωτὴ λῶται. ex quo

minima mutatione faciemus, σωλε-
λεισται.

V. 19. ἐμφαίνῃαι,] Bodl. φαί-
νῃαι.

V. 26. αἰδ' ἡ ἀνθροπίνη φωνή.] Vi-
de Aristoxenum pag. 14.

V. 31. Bar. male divisim π' νῦν.
v. 32. ἡμῖν potius delendum cense-
rem.

Pag. 6. v. 6. hæc verba, Τὰ μὲν,
usque ad γῆν παρ, absunt à Bodl. ad-
duntur autem in margine Bar. v. 9.
Bar. male, ῥιζέμεθα.

V. 10. καθυπερβυλός πνϙ.] Vide
Aristidem pag. 145. v. 20.

V. 12. φωνῆς] Generalissimo si-
gnificatu illa vox hic usurpatur, ut &
strepitum comprehendat.

V. 16. ὡς πὰς ἐποχὰς,] propter
circulos, quibus deferuntur. ut planetæ.

V. 27. αἰήρ]. Oxon. male, αἰή.
v. 29. pro ὄνϙ male Bar. ὄνως.

V. 31. ὑπᾶτι ἐκλήθη.] Bryennius
lib. I cap. 1. & lib. II cap. 5. Lunæ
adtribuit hypaten. Sed hanc discre-
pantiam ipse ibidem cap. 5. explicat.

Pag. 7. v. 2. verbum ἐσὶ delerem.
vel scriberem, ὅ ἐστι διός. Sic v. 3 & 4
pro ὅς legendum puto ὁ. præcedit
enim pag. 6. v. 28. κινήματϙ. nec
opus est ut pro eo legendum censea-
mus, κύκλῳ.

V. 6. περὶ ἀμφοτέρω] Meursius
male ediderat, περ' ἀμφ. quod etiam
Oxon. corrigunt. Optime autem
iisdem addunt, ἀπερ. quam vocem
interpretando quoque ita restitue-
ram. Postea male Bar. ἐν δὲ τῇ. &
v. 11. ἀρεως.

V. 12. ὑπερμείση] Non mem in
alibi hoc vocabulum legere; optime
alias formatum. Melius certe licha-
nos vocatur hypermese, quam hy-
perypate ab Aristide, Boëthio, Bry-
ennio. quo nomine proslambano-
menos vere adpellaretur, quoniam
est super hypaten, seu supremam.
Præterea ὡς in παρυπάτῃ, ὡς ἐν μέσῃ
(excepto ὡς ἐν ἡνίτῃ) & alias in omni-
bus compositis subjectionem deno-
tat, & inferiorem locum. Quare si
parypate est infra hypaten, lichanus
erit infra parypaten; adeoque ὑπε-
παρυπάτῃ, aut etiam ὑφυπάτῃ, non au-
tem ὑπερυπάτῃ adpellanda. Hoc ve-
rissimum est, nec aliter excusari pot-
est, quam quod Veterum quidam
Lunæ hypaten adtribuerint.

V. 14. scribendum, ἀφροδίτης καὶ
ἑήλιν. ut vertendo indicavi.

V. 16. μτ' γεαμμικῶν] Diagram-
ma innuit, cujusmodi Bryennius su-
pra citatis locis habet.

V. 20. καὶ δι' αἶς αἰλίας] Macro-
bium vide lib. II in Somn. Scipionis,
cap. 4. in fine.

V. 21. Bar. male κυμμικῆς pro
πασμικῆς.

V. 26. ὁ ἐϋτῆϙ] Videtur scriben-
dum, βερχύτῆϙ. v. 27. binæ voces,
ψόφον μὲν, male absunt à Bodl. v. 30.
recte Bar. μονὺ πνα.

Pag. 8. v. 5. pro πολλὰ Bar. inepte,
πᾶλιν.

V. 9. βερεδέως] Sic & Bar. & seq.
v. ταχέως. Meursius perperam βερε-
δέϙ, ταχέϙ. contra Scal. librum.

V. 13. ἐν τοῖς,] Bodl. perperam, ἐν
τοῖς.

τοῖς. Bar. in textu, ἐν τῇ. at in margine, ἐν τοῖς. Deinde scrib. ἢ τοῖς παρὰ π.

V. 17. φανδύρας] Ita & Bam Meurfius correxit, φανδύρας. quæ terminatio in aliis quoque auctoribus pro instrumento reperitur. Hesychius : Πανδύρα, ἡ πανδύρις, ὄργανον μουσικόν· πάνδραρ δὲ, ὁ μετὰ χειρὸς ὄργανον. *Pandura, vel Panduris, instrumentum Musicum : Pandurus verò, qui illud instrumentum tractat.* Cæterum monachorda à quibusdam quoque vocari phanduras, hic dicit Nicomachus ; quasi illud ipsum comprehendens. Sunt enim diversa hæc instrumenta. Pollux lib. IV. cap. 9. μονόχορδον δὲ, αἰσάων τὸ ὄρημα. τετράχορδον δὲ, ὅπερ αἰσάριοι πανδύρα ὠνόμαζον· ἐκείνων δ' ἑξήκοντα τὰ ὄρημα. *Monochordum est Arabum inventum : trichordum vero, quod Assyrii panduram nominabant. quorum etiam hoc erat inventum.* Optime dicit panduram esse Assyriorum vocabulum, qui פנדורה illud scribunt. adeo ut πανδύρα & φανδύρα tantum differant, sicuti Parao & Pharao. Cæterum ipsi Hebræorum sapientes non satis adsecuti videntur, quid hoc vocabulum significet. Explicant illud per *virga, flagellum, lorum*. Buxtorfius in Lexico Talmudico ex Talmud Hierosol. hoc adfert. *Quid est פנדורה ? Respondetur פנדורה דמין חוטרות אית דמין פנדורה* *Quidam dicunt esse virgam : alii dicunt esse flagellum, vel lorum.* Male addit Buxtorfius : *Fortè est à Pandura, & intelligitur instrumentum aliquod Musicum pastorale.* ac si ex Græcia in Assy-

riam transiisset illud vocabulum. Veram ejus adpellationis causam censeo, quod loris bubulis hoc instrumentum esset intentum : plane uti Scytharum pentachordum. de quo idem Pollux ita subjungit : πεντάχορδον, σκυθῶν μὲν τὸ ὄρημα, κατὰ τὸ δὲ ἰμάσιν ἀμοδοίνοισι· αἰγῶν δὲ χηλαὶ τὰ πλῆκτρα. Quæ inscite sic vertit Rod. Gualtherus : *Sed quinquechordium, organum à Scythis repertum est, loris verò bovillis compactum erat. & pleetra caprarum erant labia.* Pro labia aliquanto melius reponit Seberus, *ungula*. Vertendum : *Pentachordum Scytharum est inventum. intendebatur autem loris, quæ ex crudis pellibus bubulis conficiebant. Pleetra vero erant caprarum maxilla.* Cæterum admodum errat Seberus, cum putat πανδύρα, πάνδωρα vel πάνδραρ, esse synonyma. De hoc, aliisque instrumentis, latius alibi dicetur.

Pag. 9. v. 2. Bar. male, λαπιλονῆσα.

V. 9. αὐτὸν]. Plane legendum censeo, αὐλόν.

Ibid. ἡ μήκος τοῖς κώλοις,] κῶλα vocat tibiarum partes, seu membra, quæ digitorum impositione efficiamus. Prout enim ad lingulam propius pervenerimus, eo breviora illa fiunt, adeoque sonum acutiorem emittunt. In vers. pro aut scribe, seu (id est) *longitudinem partibus, aut brev.*

V. 11. legendum puto, ἐστὶ τῶ δῆλον.

V. 13. πούτλη] Ita omnes codices. scribendum, πούτης. & dein-

de ἰδα pro ἰθα. Ibidem male Bodl.

καὶ pro αἰ.

V. 16. scriberem, καὶ σωμαφίω.

V. 18. male Bar. παρέχθ.

V. 22. ἐχομῶ,] Ita quoque Meursius. perperam Scal. & Bar. ἐχομῶ.

V. 27. παρέθηκεν] Optime Oxon. παρενέθηκεν. quod etiam vertendo observaram. Confirmat quoque hanc lectionem Bryennius, qui lib. I cap. 1. hæc verba, paulum interpolata, habet.

Pag. 10. v. 3. Baroc. male inserto articulo, ὡς περ καὶ ἡ ἐξ ἀρχῆς. V. 4. pro ὑπάρχων scribendum censeo, νήτων. Non videtur ita hic locus constituendus, ὡς αἰεὶ περὶ τῶν νήτων εἶχεν. ut à paramese ad paraneten fuerit triemitonium; quemadmodum tradit pag. 17. v. 25.

V. 4. verba, ὁ δὲ, usque ad v. 11. ἀποδείξει, male absunt à Bodl. habentur autem in ora Bar.

V. 13. ὁ τῷ δὲ πέντε] Articulum τῷ Oxon. non agnoscunt.

V. 24. ἐν φρονήσει] Totum hunc Nicomachi locum, ad finem usque paginæ 14. Iamblichus exscripsit in cap. 26. libri I de Vita Pythagoræ. in quo vertendo omnem suam inscientiam profudit bonus ille interpres Arcerius. Capitis illius initio, τῶν ἀρμονικῶν ὁπισθίμων, καὶ τῶν ἀρμονικῶν λόγων, Harmonicam scientiam, & rationes harmonicas. scite vertit; scientiam Musices studiosam, itemque harmonicam seu Musicas rationes. Variantes lectiones inde adscribam, obiter versionem quoque emendaturus.

V. 25. σωλειτουργίων] Durior quidem phrasis est, ἀβολογισμὸς σωλειτουργίων, attamen à Nicomachi stylo non abhorrens. Iambl. σωλειτουργίων. intenta cura.

V. 26. βοήθειάν τινα] Iamblichus addit, ὄργανικὴν, instrumentale.

V. 28. δὲ δὲ ἀφ' ἑνὸς] Per circinum. Pro quo normam male irrepsit. Quid enim sit ἀφ' ἑνὸς, notum ex Suida. ἀφ' ἑνὸς. ἐργαλεῖον (addo, περὶ τὸν ὄργανον) ὁ ἀφ' ἑνὸς. ὁ ἄλλος δὲ τέχνης πολλῶν. τὸ (scribe, τῷ) λαμβέδα σιγχαίῳ παρεοικώς. τέτταρ' ἔν (forfan addendum, σκέλ') πέντες, τὸ δὲ ἕτερον πελαγονίης, κύκλῳ ποιεῖσι. Diabetes instrumentum fabrilis est diabetes (circinus.) utilis multis artibus, & literæ lambda adsimilis. Huius uno crure posito, altero autem circumducto, circulos faciunt. Hæc autem Suidas desumpsit ex Aristoph. Scoliaſte, qui ad illud in νεφέλαις, εἴτε ἀφ' ἑνὸς λαβὼν, ita scribit. ἐργαλεῖον ὁ ἀφ' ἑνὸς, πολλῶν δὲ ἄλλων τέχνης, τῷ λ σιγχαίῳ παρεοικώς. τέτταρ' ἔν ἐν ἑλθόντες μέρ' , καὶ τὸ ἕτερον πελαγονίης, καὶ χωρὶς ὁνίης τὸ ὑποκείμενον, τὸ ἴσον τῷ ἀφ' ἑνὸς δὲ κύκλῳ ἐκ δὲ κέντρῳ. Hesychius: ἀφ' ἑνὸς, (scribendum, ἀφ' ἑνὸς) ὁ ἐργαλεῖον περὶ τὸν ὄργανον.

V. 29. δὲ δὲ ἀφ' ἑνὸς] Particula δὲ male abest à Iamb. at idem articulo auctior v. 30. δὲ τῷ ζυγῷ. & v. 31. χαλαροῦσθαι.

V. 33. ῥαυτῶν σιδηρῶν] Arcerius in MS. quoque invenerat, σιδηρῶν. quod absque necessitate mutavit in σιδηρον. quomodo & Bar. legebat.

V. ult.

V. ult. *ῥαυόντων*] Ita & seq. pagina v. 13. in omnibus Codicibus. Arcerius utroque loco melius lectum iri putat *παυόντων*. quod non video.

Pag. 11. v. 1. *συμφωνότης*] Male hoc vocabulum abest à Iambl.

V. 2. *ἅλῳ μῖς συζυγίας*.] Hoc non intellexit Arcerius, qui vertit: *pene per unam quasi copulationem*. Mal-leorum quatuor, quos ferrum tundentes audiebat; pondera erant *χτλ. ιχ. viii. vi*. Hi inter se consonantissimos sonitus efficiebant, *χτλ* & *ιχ*, dia tessaron; *χτλ* & *viii*, dia pente; *χτλ* & *vi*, dia pason; *ιχ* & *vi*, dia pente; *viii* & *vi*, dia tessaron. Vna conjugatio superest, mallei *ιχ* pondo, & alterius *viii*. hæc dissonabat inter reliquas consonantias; tonum in superoctava ratione constituens.

V. 3. Iambl. & Bar. recte *τῷ τε* pro *τῷδε*. sed male Iambl. *τῷ τε δὲ πέντε*, pro *καὶ τῷ*.

V. 4. *συνωδίαν*] quod Arcerius emendare non potuit, sed depravare adhuc magis, legendo, *συνωδείαν*.

V. 5. hæc verba, *τε δὲ πεισάρων, καὶ τῆς* (Oxon. insulse, *τῆς δὲ πέντε, αἰσύμφωνον μὲν ἐώρεα αὐτῷ*), male ab-sunt à Iamblichō; adeoque excusandus hîc Arcerius.

V. 8. *τῆς ἐν αὐτοῖς μείζοντος*. Pro *τῆς* perperam iterum Bar. *τῆς*. & Iambl. male *μειζονότητι* pro *μείζοντος*. subauditur enim, *συνωδίας*, ex v. 4. Quippe duorum concentuum, dia tessaron & dia pente, major est dia pente; quem tonus complet, ad-

ditus ad dia tessaron. Ibidem reliqui omnes bene, *ἄσμελον*, *Latine igitur tanquam. in fabricam contendis*.

V. 10. *πρωτέσεως*,] Optime in Iamblichi codice additum legitur verbum *εἰσέδεσθαι*. Porro male Bar. *πρωτέσεως*.

V. 11. *ἅλῳ τῷ*] Reliqui omnes bene, *ἅλῳ τῷ ἐν τοῖς* (Iambl. *ταῖς*) *ῥαυόντων ὄγκων*. Sequitur tamen v. 13. *ἅλῳ τῷ βίαν*. ut & v. 14. 15. Pro *δύων*, quod recte habent omnes, male Arcerius legendum putavit *δρε*.

V. 13. *αὐτὸ δὲ ἅλῳ τῷ*] Ex hoc loco, minime sane corrupto, videre est, quam parum felix, ut nihil aliud dicam, interpretes fuerit Arcerius.

V. 17. *καὶ ῥοπαῖς ἰσολάτους*] Vocula *καὶ* male abest à Iambl. Deinde reliqui omnes recte, *ισολάτους*. v. 18. Bar. male, *ῥαυοτήτων*.

V. 19. *Ἀγγωνίς*] *ab uno angulo transversum ad alium*. Vix hoc vocabulum Latinis verbis expresserimus. Ex Geometria autem facile intelligitur. Quippe palum; ut est in figura, in Notis ad Arist. Quintil. pag. 314. expositâ; ab angulo B ad angulum C parieti infixit, unde chordas adpenderet. Cæterum male Iambl. *Ἀγγωνίας*. quod magis adhuc depravandum censuit Arcerius, legendo disjunctim, *δὲ γωνίας*. Pro *ἐμπεπηγός*, quod Iambl. quoque recte habet, male Oxon. *ἐκπεπηγός*.

V. 21. pro *τέττα* male Iambl. *τέττα*.

V. 23.

V. 23. *παραλαγή, ἀπαρίησις*] Iambl. *παραλαγή ἀπαρή*. & v. 24. *ὁμόλως*. v. 25. *ἰσπαλαῖς*. Depravata omnia, & pejor adhuc Latina versio.

V. 25. *ἰσπρόφως*,] Hoc vocabulum male hīc in omnibus Codicibus legi puto. Scriberem, *ἰσπρόπιων*, vel *ἰσπαθμων*, *aquilibres*, *eiusdem ponderis*. Admodum in hoc experimento recte capiendū circumspectus fuit Pythagoras. quippe chordæ 1. ejusdem debent esse materiæ. 2. longitudinis. 3. crassitiei. 4. ponderis. Vno horum requisitorum deficiente, reliqua concidunt.

V. 26. *ἀφ' ἐκάστης*] Sic & recte Iambl. Male Oxon. *ἐφ' pro ἀφ'*.

V. 32. *συζυγία*.] Perperam Iambl. *συνιυχία*. & Bodl. *συζυγίαν*.

Pag. 12. v. 2. *δαδέκα πινων ὀλκῶν*.] Summa cum commiseratione hīc videndus interpret.

V. 5. *αὐτὰ*] Scal. *αἰνὰ*. Hinc Meursius edidit, *αὐτὰ*. quod, uti editum, habebant etiam Oxon. Iambl. autem articulo auctius, *αὐτὰ τὰ*. v. 6. Bar. & Iambl. *τὴν δ' αὖ*.

V. 6. *πρὸς τὴν πᾶσα μικροτέτην*,] Iambl. perperam, *πρὸς τὰ πᾶσα τὴν μακροτέτην*. & v. 8. *ἐνθα* pro *ἐνθεν*. v. 11. mallet, *μετ' αὐτῶν*.

V. 14. *ἀναλόγως τοῖς βάρεσι*.] Omnes codices hīc *βελήσι* pro *βάρεσι*. quod minus probum putavi. etiam quod pag. seq. v. 10. omnes habeant, *ἀναλόγως τοῖς βάρεσι*. v. 15. male Iambl. *δι* pro *διή*.

V. 18. *μικροτέτης*.] Perperam Bodl. *μικροτέτη*. Iambl. *σ μικροτέτης*. Idem

bene v. 21. *τὴν τὰ ἐξ*. ut v. 22. sequitur, *τὴν τὰ δαδέκα*.

V. 21. *ἔπιείτω*] Excidit hīc particula *ἐν*, quam optime habet Iambl. *ἐν ἔπιείτω λόγῳ*. ut recte quoque sequitur, *ἐν ἡμιολίῳ*.

V. 24. *τρεῖσι ᾧ*] Pro his duabus vocibus Iambl. male, *εἰ*. Porro Bar. *τρεῖσιν*.

V. 26. male Iambl. *ἐκβεβαιῶ*.

V. 28. *ἐκατέρων πε*] Male Iambl. *ἐκατέρως*. & Bar. *ἡ* pro *ἡ*.

V. 29. *ἐλέγχο*,] Scal. Codex, *ἐλέγχο*. quod etiam ita edidit Meursius; nec ex Oxon. id corrigitur. Si retinendum videatur, scribendum cum Iambl. *ἡλέγχο*.

Ibid. *ἡτοι τῆς*.] Melius Iambl. *ἡτοι ἡ*. Vel particulā *ἐν* v. 30. expunctā scribendum, *συνωφῆ*. v. 31. Iambl. male, *ἡμιολίον πε καὶ ἑπτατέλιον*. & iterum v. ult. *ἑπτατέλιον πε καὶ ἡμιολίον*.

V. 32. *ποῖον*,] Iambl. & Oxon. bene, *οἶον*.

Pag. 13. v. 2. *ἐν ταῖς ποιαύται*.] Addit male Iambl. *διὰ παῶν*. Deinde legit, *τὴν γλωσσάν* διέ, pro *πυλώσας*. quod æque inepte vertit Arcerius.

V. 4. *ἐξαριθμάτω*,] Iambl. *ἐξαριθμάτω*. ut & pag. 11. v. 33. *ἐξαριθμάτω*. quod Arcerius vertit, *αριθματῶ*. Tantillum emendare nequii.

V. 5. *μετέθηκεν*] Iambl. male, *προέθηκεν*. Deinde reliqui omnes, *διμήχανως*.

V. 6. *τὴν μὲν ἑ χορδῶν κεινὴν ὑπόδοσιν*] Paxillum illum, unde omnes quatuor chordæ communiter depende-

debant. Male Arcerius pro *δοποδοσιν* putavit scribendum *δοποδεσιν*.

V. 8. *εις τον εορζαν βαλῆρας*,] Vbi chordæ sunt adfixæ vel adligatæ; inferiore instrumenti parte. nam superiore, & in monochordo ad dextram, sunt collopes & claviculi. Scal. male, *βαλῆρας*. Nihil bonæ frugis hîc habet Arcerius.

V. 10. *ανάτασιν*] Oxon. melius legere videntur, *θηπτασιν*. Iamb. male, *η θηπτασιν*. particulam illam ex præcedentis vocis ultima syllaba natam puto. Pro *ποσιν* male Arcerius legendum putat *τασιν*.

V. 11. Bar. male, *καλάσαν*. v. 13. Bar. & Scal. *ἀνεξεπαλήτω*. v. 16. Iambl. *τιν' πῆραν λοιπόν*.

V. 18. *καὶ σύμφωνον ἤρλεσκεν*] Iambl. *καὶ σύμφωνα ὄρλεσκεν*. male, *σύμφωνα*.

V. 19. *ἀπαρχήλητον*] Optime Iambl. *ἀπαρχήλακτον*. non *variante*.

V. 21. bene Iamb. *ὑπὸ τῶν μὲν*. Deinde, *πῶς*, male omisso articulo *ξ*. Scal. perperam *τιν' pro τὸν*. utque autem male v. 22. *μέσσω δὲ*. at v. 24. solus Iambl. *τιν' εἰς ἐννέα*.

V. 27. *συναπληρώ(ας)*] Bar. & Iambl. recte, *συναναπληρώσεις*.

Pag. 14. v. 2. ante *κ* melius *πλεία* *συγμῇ* distinguetur. Atque hoc modo genus *diatonicum* inveniebat. v. 4. male Iambl. *ἐναρμονικόν*. & *ξ* pro *τέτε*.

V. 5. *ὡς ἐξέσαι ποτε δείξεσι*.] Hic locus est inquinatissimus. Pro *ἐξέσαι*, quod habebat Scal. &, ut deinde vidi, etiam Bar. scripsi *ἐξέσαι*. Meursius correxit, *ἐνέσαι*, quod à

Bodl. non mutatur. Iamblichus optimam habet lectionem: nec de suo hic aliquid addidisse videri debet. *ὡς ἐνέσαι ποτε δείξαι, ὅταν πρὸς μουσικῆς λέγωμεν*. ut aliquando demonstrare licebit, ubi de Musica plene commentabimur. Pro *δείξεσι*. Bar. in ora habet *δοίξεσι*. unde doct. Langbainius legendum putat, *ὡς ἐνέσαι ποτε δείξαι σοί*.

V. 6. Bar. quibusdam resectis legit, *ἀλλὰ τὸ ἀγλ. ἤνθ*. Iambl. *ἤνθ* τὸ τὸν βαθμῶς. v. 8. Iambl. *φυσικάς*.

V. 9. *εἴτα πόνθ*,] Iambl. melius, *τόνον*. at male semel tantum hæc binæ voces ibi leguntur: quas cum & Meursius tantum semel scripsisset, bene reposuit Bar.

V. 11. Scal. perperam, *πρὸς ἡνθ*. quod ex nullo Oxon. corrigitur. at Iamblichus bene ut editum. v. 12. Bar. & Iambl. male, *μεσεμβοληγῆνθ*. sequens τὸ à Iambl. abest. Forſan transposita sunt verba, τὸ σύστημα ἢ ὅλξ πέντε γίνεσθαι. Saltem ita construenda. Cæterum pro *σύστημα* Bar. in ora, *συμφωνία*. Sed prior lectio huic loco convenientior. præcessit quoque *σύστημα* v. 10.

V. 15. *καὶ τὸνθ, καὶ τὸνθ ἄλλο*] Sic quoque recte Oxon. Meursius semel, *καὶ τὸνθ*, omiserat. deinde ex MS. ediderat, *ἄλλω*. Iamblichus mutilæ & depravatæ, *καὶ τὸνθ ἄλλω ὅλξ πασάρων*. Deinde, *τετέσιν ἄλλο ἢ θηπτερίον*. Bar. *τετέσιν ἄλλο θηπτερίον*. Voculam *ἄλλο* hîc abundare puto.

V. 19. *πείραξ*] Sic quoque recte Bar. Codex Scal. *πείραξ* scripto *ο* supra

supra ου. quorum prius male elegit Meursius. Iamblichus perperam, $\sigma\tau\upsilon$ ἐπ' ἀλλήλων πετῆρες. at idem recte v. 22. καὶ πλὴν τριπλῶν. minus autem bene ibidem Bar. μετὰ λαβόντες.

V. 25. σύνημά π] Ita emendandum censeui Codicem Scal. ex quo etiam Meursius edidit, συνηματ. Iambl. veræ proximam lectionem habet, συνημαλ. Idem v. 26. περὶ χορδῶν π. καὶ, at pessime v. 27. τῶν pro πῶν. Meursius hic contra omnes libros, περὶ χορδῶν πῶν χωρίζοις ἀπὲρ ἀλλήλων. v. 32. articulus τὰς minus bene abest à Iambl.

Pag. 15. v. 5. pro δὲ omnes Platonis editiones, δύο. & v. 7. πλὴν δ' ἵστω.

V. 11. τῷ δ' ἐπογδὸς λείμμαλιν συνεπληρῶν.] Hæc corrupta censeo. nec ἐπογδὸς λείμμα dici potest, quod, demptis ex dia tessaron binis super-octavis, superest. Integrum locum Platonis adscribam: ἡμιολίων δὲ διφασίσεων, καὶ ὀκταεπίων, καὶ ἐπογδῶν γενομένων, ἐκ τῶν τῶν δεσμῶν ἐν ταῖς περὶ οὐδὲν διφασίσεσι, τῷ τῷ ἐπογδὸς διφασίμαλιν, τὰ ὀκταεπίων πέντε ξυεπληρῶν, λείπων αὐτῶν ἐκάστης μόρον, τῆς τῷ μορίῳ ταύτης διφασίσεως ληφθείσης, ἀλειψάμεν πρὸς ἀλειψμόν, ἐχέσης $\sigma\tau\upsilon$ ὄρες, ἐξ καὶ πενήκοντα καὶ ἀφ' ἑξήκοντα, πρὸς τρία καὶ πετῆρας καὶ καὶ ἀφ' ἑξήκοντα. Quæ sic vertit Cicero: Sesequialterius autem intervallis & sesquitercii, & sesquioctavis sumtis ex his colligationibus, in primis intervallis sesquioctavo intervallo sesquitercia omnia explebat, quum particulam singulorum relinqueret. Ejus autem par-

ticula intervallo relicto, habebat numerus ad numerum eandem proportionem comparationemque in extremis, quam habent CCLVI cum CCXLIII.

V. 14. Bar. omisso articulo, καὶ ὁκλῶ. v. 23. uterque Oxon. bene, ὡς γὰρ ὁ μέγ. v. 27. perperam Bar. παρελόν pro παρὰ τὸν. & v. 30. τῶν συνειθέτων.

Pag. 16. v. 2. pro πὸν Codex Scal. τοῖς. & Bar. τοῖς μετ. Meurs. $\sigma\tau\upsilon$. omnes perperam.

V. 5. καὶ τὰ παρὰ μέσῳ περὶ γυμνή,] Considerat binas has medietates in systemate octachordo Pythagoræ. in quo numerus maximus $\chi\tau\iota$ respondet ipsi hypate; minimus $\nu\iota$, nete; medius Harmonicus, $\nu\iota\iota\iota$, mese; medius Arithmeticus, $\iota\chi$, paramese.

V. 7. ἐθωρεῖται] Mallem simplex, θωρεῖται. v. 8. melius Oxon. τῷ τελίᾳ.

V. 11. pro π melius lectum iri δ' vidit etiam doct. Langb.

V. 13. δ' ἀπὸ τῶ ἀκρων] Pro ἀπὸ τῶ Oxon. ὑπὸ. In vers. adde: *quæ ab extremis fit antelongoior, hoc est, LXXII. toto à dif.*

V. 16. τῶν τελες γδ.] Hæc est scriptura Cod. Scal. quæ ferri potest, si distinguatur post γ. uti editum. Male Oxon. τῷ γδ. rectum foret, τῷ δ.

V. 19. perperam Bar. λεγομένων.

V. 23. θεωρητες,] Bodl. male, ἐπερομήτες. præcessit enim sæpius θεωρητες. at seq. v. τῷ ὑπὸ τῷ μέσῳ, supplerem, ἐπερομήκει. quod vertendo sum secutus.

V. 24.

REC SYSTEM CV SYSTEMA

			1536
			ton
		1728	1728
		ton.	ton
		1944	1944
		ton.	hemis
		2187	2048

I
d
x
n
s
x
a
n
d
e
s
t
i
t
u
t
e
d

3

V. 24. Scal. male, τῷ (ita & Bodl.) διαδεκαίη. τῷ ἐννεαίη.

V. 31. διοξεῖαν] Omnes Codices, δι' ὀξεῖαν. quod ubique scribendum cenſeo, δι' ὀξεῖας. Quippe eodem modo hoc dicitur quo διοξάρων. διοξένει. Adſtipulatur huic ſcripturæ ſolus Heſychius. Διοξεῖας, inquit, πρὸς τοῖς πυθαγορείοις λέγεται. ἔστι δὲ ἐπὶ τῶν συνημάτων. Imperiti librarii conjunctim, tanquam unam vocem id ſcripſerunt, ut in Latinis, diateſſaron, diapafon. quanquam ut δόλω, aliaque hujusmodi, tolerari poſſit. In corruptum δι' ὀξεῖας remanſit pag. 17. v. 1. 11. 19.

Ibid. διοξένει.] Particula διοξ male abeſt à Bodl. Pro σωερχης inſulle Oxon. σωέχης.

Pag. 17. v. 3. ὅπ' πελώρη] Hic ιχ capius initium faciunt Oxon. Male, ut liquet.

V. 4. ὁ φιλόλαος, ὁ πυθαγόρεος διοχός,] Hujus vitam ſcripſit Diog. Laërtius lib. viii. ubi horum librorum de Natura meminit his verbis: τῶν Φησὶν Δημήτρεος ἐν ὁμωνύμοις περὶ τῶν ἐκδεῖναι τῶν Πυθαγορείων περὶ φύσεως. Refert Demetrius in Homonymia, huic Pythagoricorum primum libros de Natura edidiſſe.

V. 6. Bar. habet φυσικῶν.

V. 7. ὁ κεκοσμήμενος] Sic quoque recte Bar. Male Scal. ἀκερὸς. & Meurſius, ὁ κεκοσμημένος.

V. 11. συναβὰ καὶ διοξεῖα.] Sic & Bodl. at Bar. corrupte, συν λαβὰ καὶ δι' ὀξεῖα. Scal. συναβὰ καὶ διοξεῖα. quod iſto modo ex ſeq. correxeram. Scri-

bendum, συναβὰ καὶ δι' ὀξεῖας. ut recte ſequitur in omnibus, niſi quod male conjunctim id exaratum inveniat.

V. 12. μεῖζον] Ita probe Codex Scal. Male Bodl. μεῖζων. Sic enim præcedere debuiffet, ἡ δὲ δι' ὀξεῖας. Vide quoque v. 19. Porro male ibidem Scal. τὰς συναβὰς. & v. 13. ὑπάρτης.

V. 14. συναβὰ.] Bodl. male, συναβάν. Deinde quæ Meurſius ex parte omiſerat, plane reſtituit, ut ea habet Codex Scal. ἀπὸ δὲ μέσης πρὸς νεάτῳ, διοξεῖα ἀπὸ δὲ νεάτῳ εἰς (Scal. εἰς) τερίτῳ διοξεῖα. Vltima omnino falſa ſunt, quorum genuinam lectionem reſtitui, ſcribendo, εἰς νεάτῳ, συναβὰ.

V. 21. δίεσαν, male abeſt à Bar. & v. 27. ἐν, à Bodl. v. 31. Bar. male, τερίτῳ.

V. 24. ὅπ' τερίτῳ νῦν καλεῖται, ἢ ἐν τῇ ἐπὶ αὐτοῦ καλεῖται,] Philolaus vocabulum trite pro parameſe incommode hic uſurpavit, cum tamen hoc in heptachordo, antequam Pythagoras octachordum conſtitueret, jam in uſu fuerit. Quam itaque chordam, alii etiam ante ipſum, reſpectu meſes vocabant parameſen; ille reſpectu netes dixit triten. quippe tertia eſt ab illa. Confirmat hanc nomenclaturam Boëthius lib. i cap. 20. Parameſe verò, quoniam tertia eſt à nete, eodem quoque vocabulo trite, id eſt, tertia, nuncupatur.

α	β	γ
—	νεάτα.	νήτη.
—	νήτη.	ωξανεάτα. ωξαν.
—	ωξανήτη.	τείτη.
—	τείτα.	ωξαμ.
—	ωξαμέση.	
—	μέση.	μέση.
—	ωπερμέση.	λιχανός.
—	λιχαν.	
—	παρυπάτη.	παρυπάτα.
—	παρυπ.	
—	ωπάτη.	ωπάτα.
—	ωπάτη.	

V. 27. *παρενθέσεως*,] Omnes Codices male, *ωξαθέσεως*. Emendatio in textum irrepsit.

Ibid. *αἰπεῖχε γὰρ αὐτῇ*] nempe, *τείτη*.

V. 28. *ἡμιλίονιον ἀσώθειον*] Conflans quoque hæc est omnium codicum lectio, quam, si ullam in hoc auctore, vere mendosam censeo. Scribendum *τελημιλίονιον* pro *ἡμιλίονιον*. ut vertendo indicavi.

V. 33. *ὁλόγως ἔν η πάλαι τείτη* (nempe in heptachordo) *δὲ πρὸς αἰώνων αἰπεῖχε τῆς νήτης*.] Hoc plane illi adversatur, quod dixit pag. 9. v. 16. 19. 20. Omnes uno ore adfirmant, in octachordo systemate duo fuisse tetrachorda conjuncta; quæ dia pason non complent; ea de causa Pythagoram interposuisse chordam inter mesen & paramesen. quomodo & ipse Nicomachus ibi recte docet, & ex ipso Boëthius, & Bryennius. Vt ex his difficultatibus nos expedia-

mus, duas, non opiniones, sed atates statuere debemus, quibus aliter obtinuerint intervalla in septem chordis. Priore duo tantum conjuncta tetrachorda expleverunt, ut ex adjuncti schematis dispositione prima est evidens. De hac loquitur pag. 9. Altera, de qua hîc Philolaus explicandus, septem illæ chordæ integrum dia pason complevêre. ut in secunda expositione adparet.

Pag. 18. v. 2. *οἱ δὲ τὸ μὴ σπινέντες*,] nempe, *τείταν* distare à *ωξανέατα* triemitonio incomposito. vide v. 4.

V. 6. *ἐλεθῆναι*] Ita correxi Codicem Scal. qui male, *ἐλεθεῖναι*. quod tamen ex nullo Oxon. emendatur.

V. 7. *ἀλλὰ μετὰ τὴν τείτης καὶ ωξανέας*.] Sic quoque Boëthius perspicue lib. I. cap. 20. *Hic octavam Samius Lichæon adjunxit, atque inter paramesen, quæ etiam trite dicitur, & paraneten, nervum medium coaptavit, ut ipse tertius esset à nete. Et paramese quidem vocata est solum, quæ post mediam collocabatur. Trites verò nomen perdidit, posteaquam inter eam atque paraneten tertius à nete locatus est nervus, qui digne trites nomen exciperet.* Veruntamen illa difficultas manet, quod in heptachordo synemmeno, seu conjuncto, paramese hemitonio duntaxat distiterit à mese. ut loco tamen suo mota sit etiam hæc chorda.

V. 12. *καὶ τοὶ δὲ πρὸς αἰώνων*] non *χορδῶν*. quippe tres hîc tantum sunt chordæ;

chordæ ; sed consonantiâ , uti ex schemate $\bar{\alpha}$ adparet.

V. 20. Oxon. τῶν πεχορδῶν.

V. 21. καὶ ἀνίσροφον μὲν τοὶ ἀναλογίαν.] Quam concinne hoc dixerit, nemo, nisi Geometriæ peritus, intellexerit. Illius ratiocinationem, quod obscurior sit, exponam.

Vt major tensio ad tensionem minorem ; ita majus acumen ad acumen minus.

At verò ,

Vt major longitudo ad longitudinem minorem ; ita minus acumen ad acumen majus.

Et ἀνάπαλιν , seu convertendo ,

Vt minor longitudo ad longitudinem majorem ; ita majus acumen ad acumen minus.

Quod erat propositum.

Hinc itaque est ;

Vt major tensio ad tensionem minorem ; ita minor longitudo ad longitudinem majorem.

Paucis verbis hoc ita proponemus.

Vt tensio ad tensionem , ita acumen ad acumen.

At contra ,

Vt longitudo ad longitudinem ; ita gravitas ad gravitatem.

V. 23. βραχυτάται] Scribendum βραχυτέρες. quod & Meursius observavit. brevitates acutum sonant ; longitudines, grave.

V. 31. ὑπαγωγῇ,] Perperam Oxon. ὑπαγωγῇ.

Pag. 19. v. 2. ἐναντιοπαθεῖς] Sonus à dimidia chorda duplus est soni à tota ; cum contra illa chorda hujus sit subduple.

V. 5. καλέχοι] Sic quoque Meursius emendavit Codicem Scal. qui habet, κατέχοι. at bene Oxon. κατέχοι.

V. 33. χωρήσει] Melius legere-tur περὶ χωρήσει, quod est seq. pag. v. 10.

V. 8. ἀνίσροφος τῷ μήκει] Quippe est,

long. long. acum. acum.

ut 3 ad 2, ita 2 ad 3.

Idem dicit ἐναντίως v. 13. Cæterum hæc verba usque ad v. 12. ὑπὸ τῆς ὀλῆς, male rursus aberant à Codice Bodl. sed in ora Bar. habebantur.

V. 16. εἰσφραγύτων] Ita male legunt omnes. Scribendum, εἰ φραγύτων, non autem σφραγύτων. v. 24. pro φθῆγ/σ male Bar. φθῆγ/σις.

V. 29. γλώσση διφθόγ/σ] Hanc lectionem habent omnes. Dubio procul scripsit Nicomachus, γλωσσὴ διφθόγ/σ. aut γλώσση, quod pro eodem dicitur. Hesychius : γλώσσας, τὰς γλωσσίδας τῶν αὐλῶν, καὶ τῶν ὑποδημάτων, καὶ τὰς λαλιῶν. v. 32. ὅλα male abest à Bodl. sed uterque, καὶ τῶν μήκη.

Pag. 20. v. 1. αἱ γὰρ δίκωλοι] In versione scrib. Chordæ enim duorum filorum (membrorum) crassitudine duplum sonant eorum, quæ sunt ex filiis quatuor. Neque enim aliàs præcedenti hoc respondet. Quamvis verum sit, quod interpretando sum secutus. Nam & Hesychius περιέκωλον explicat περιέκωλον.

V. 3. τὸ δὲ πίνω] Hic Oxon. capituli xī faciunt initium.

G 3

V. 6.

V. 6. *περὶ πλάσις πλάτης*] Inusitata est hæc locutio. Mallem, *πλάτης*.

V. 10. *κακισμὸν*] Recte Bar. *κακυσμὸν*. Hesychius: *Κοκκύζει, ταχέως, φωνεῖ ὀξέως*.

V. 12. *τὸ πρὸ αὐτῶν*] Ita & Oxon. Codex Scal. *αὐτῶν*. Rescribo, *τῶν υποαισθῶν*. quia præcessit *νηλοισθῆς*. Minus placet, *τὸ υποαῖων*.

V. 20. *προσῆλαν αἰὶα δύο πέρχχορδα*] Vt hæc, & sequentia, recte intelligantur, diagramma adponam.

Nete hyperbol.

Paran. hyperb.

Trite hyperb.

Nete.

Paranete.

Trite.

Mesc.

Lichanus.

Parypate.

Hypate.

V. 30. *τέλει υποεβολαίων*] Ad-dendum, *εἴτα πρὸς ἐνὶ τῇ υποεβολαίων*. ut interpretando indicavi. Potuit etiam conjunctim ita scripsisse, *εἴτα πρὸς ἐνὶ τῇ, καὶ ἐνὶ τῇ τῶν αὐτῶν*.

V. 33. *χῆμα*] Sic mendose omnes. Scribendum *χῆ*. vel, *χῆμα*.

P. 21. v. 1. *εἴτα πρὸς ἐνὶ τῇ*] Oxon. recte, *πρὸς ἐνὶ τῇ*. In vers. adde: *Deinde paraneten synemmenon*. Excidit hic, *εἴτα ἐνὶ τῇ συνημμένῳ*.

V. 3. Bodl. *μέσος* pro *μέσης*.

V. 6. *Θηὶ τὸ βαρυ*] Particulam *Θηὶ* restitui, quæ aberat à Codice Scal.

V. 9. *ὡς δὲ τῆς ὀξυπέρας*] Pro *τῆς*

male Codex Scal. & ex eo Meursius, *τῆς*. quod non corrigitur ex Oxon.

V. 21. *καὶ τῷ*] Ita correxi Codicem Scal. qui habet *καὶ τὸ*. Bodl. *καὶ τὸ*. Bar. *καὶ π*. Quid si legamus *καὶ τῶν*, scil. *πέρχχορδων*? Possumus quoque ita: *συνκειμένον καὶ τὸ, ἐνὶ καὶ τῷ χρωμένον φθόγῳ*.

V. 26. *Διατονικῶς ἀμφοτέρωθεν ἐβδόμης πενταγμῆς*] Obscura sunt hæc verba: melius tamen de Diatonico genere illa explicabimus ob præc. pag. v. 4. *septimā utrinque secundum diatonicum genus ordinatā*.

V. ult. *ἡ μέση τῷ ὀνόματι μέση*] Optime Bar. *ἡ μέση τῷ ὄντι μέση*. Bodl. prioribus duabus vocibus omissis, *τῷ ὄντι μέση*.

Pag. 22. v. 3. Oxon. probe, *ἀλλ' ἀναγκαίως δύο, ἐβδ. sed necessario duas, septimam*.

V. 4. *πρὸς*] Bodl. *perperam*, *οἱ*. Bar. *οἱ πρὸς*. sed punctis infra notata erant *οἱ & ερ*.

V. 6. Bar. male, *ἐνάλεσε*. & v. 10. *υποέρχεν*. v. 12. male Bodl. *ἐν πέντε φθόγγοις*. & Scal. *ὀγδόῳ*.

V. 17. *ποιᾷ τῇς*] Male Bar. *ποιᾷ τῆς*, & uterque *τῆς* pro *τῆς*. Deinde Bar. *ἡ* pro *ἡ*.

V. 21. pro *τὸν* male Bar. *τῶν*. v. 25. omnes *perperam*, *υποά τῶν*. & v. 30. *μέσῳ*.

Pag. 23. v. 13. pro *συνημμένῳ* male *συνημμένῳ*.

V. 20. hæc verba, *Διαζώξεις μὲν, usque ad v. 25. τῆς*, absunt à Bodl. at ab iis, quæ in ora Bar. addita leguntur, absunt hæc verba, *διαζώ- γημῆς*

γμήνς ὑπερβολαίων, καὶ τὴν μετὰ τὴν ἑ
προσλαμβανομένην καὶ ὑπὸ αὐτῆς ὑπα-
τῶν ἐκλήρου. Idem v. 24. τόνον. v. 25.
etiam Scal. δις ὧσιν.

V. 27. τὴν συνημμένων.] Ita præ-
cedit v. 26. & sequitur v. 29. Scal.
male, τὸ συνημμένων.

V. 29. τῶν δὲ πάντων] Hic capi-
tis xlii initium faciunt Oxon.

V. 32. προαγωγὰς] Oxon. προ-
αγωγὰς, additiones.

Pag. 24. v. 7. πὲ abest à Bar.

V. 8. τὴν ἑ πυθαγορικῆς λεγομένης
κανόνος καὶ τριμῶν] Bodl. πυθαγόρεα.
Hanc autem sectionem accurate re-
stituimus Notis ad Aristidem Quint-
til. pag. 312. Eandem quoque habet
Euclides pag. 38.

V. 11. Bar. & Scal. perperam, συ-
γελουμένην.

V. 14. conjunctim melius scribe-
tur, ἐπὶ ἀκακιστοῦ πλάσιον.

V. 15. Oxon. optime particulā
δὲ additā, ἵνα δὲ τὴν.

V. 17. saltem particulā καὶ additā
legendum, καὶ ἐκτείν. In vers. ita
quoque scribi poterit, *progressum ha-
beas ordinatum atque extensionem à
proslamb. rationi consentaneum paucā.*

V. 22. Scal. male, ἀκρολεξία.

Pag. 25. v. 8. ἀλλὰ τὴν μὲν ἀφαιρέμα-
των] Non male tamen alia consona,
alia dissona intervalla Aristoxenii
vocat.

V. 18. plane scribendum, ἀφαι-
ρῶνα, ob v. 13. V. 25. Scal. perpe-
ram, ἀλόγος.

Pag. 26. v. 2. Bar. ἄλλον. v. 6. Scal.

male, φαίνεται. v. 10. ποιῶν τὴν abest à
Bodl.

V. 13. πῆραχόρδης,] Malim, συ-
πασάρον.

V. 18. hæc verba, οὐκ ἐν, usque ad
v. 20. μόνους male absunt à Bodl. ha-
bentur autem in ora Bar. v. 21. Bar.
ὄν pro ἐν.

V. 26. ἐξηλάττωσιν] in alteram
partem abiēre respectu diatoni.

V. 29. pro αὐτῶν Scal. male, αὐτῶν.

V. 31. ἐνθεν δὲ] Scal. male, ἐνθε.
Particula δὲ bene abest ab Oxon.

V. 32. διττέπης] Optime Oxon.
διττέπης. licet male collocato accen-
tu Bar. διττέπης.

Pag. 27. v. 8. pro δὲ male O-
xon. ὑπὸ. at bene v. 10. τῆς δὲ ἀφαι-
ρῶ.

V. 12. οὗς οἱ νεώτεροι νομίζουσιν,]
Aristoxenios notat.

V. 16. τόνον ἐξ αὐτῶν ἀποτρίλεσθαι,]
Quomodo hoc dicat vix percipio.
Non videtur animadvertisse, quod
Aristoxenus numerorum rationes
rejiciat.

V. 19. ποικιλότῃ] Bar. bene, πο-
ικιλότῃσι. sed ita præcedet, ἐν ταῖς.

V. 21. φιλόλογος,] Vide pag. 17.
v. 20.

V. 22. Oxon. male δις pro δύο.

Pag. 28. v. 9. καὶ abest à Bar. Idem
male v. 19. συγγνωσκουσα.

V. 20. Optime Oxon. additā vo-
culā, ὁ δὲ οὗτος μοι ἐπέταξας.

Pag. 29. v. 11. τὴν λύραν, τὴν ἐν
τῇ χελώνῃ] Sic quoque Hyginus
poët. Astronomico : *Lyra inter astra
constituta est, hac, ut Eratosthenes ait,
de causa; quod initio à Mercurio facta*
de

de testudine, Orpheo est tradita. Deinde aliam sententiam profert, quod Apollo docuerit Orpheum. De hac autem inventionis, & institutionis doctrina consulendi quoque sunt Suidas in Ὀρφῶς, Δῦϙ. Præterea Apollodorus. Pausanias. alii.

V. 18. ἐπὶ αὐτοῦ χορδῶν] Bar. & Scal. male conjunctim, ἐπὶ αὐτοῦ χορδῶν. non puto subaudiendum λυρῶν.

V. 23. ἀνῆλθον] Scribendum, ἀνῆλθον.

Pag. 30. v. 3. ἀχαιὺς δὲ] Hunc locum mutilum cenfeo. Meursius legendum putat, ἀχαιὺς.

V. 13. λαμβάνει] Ita quoque pag. 31. v. 31. Scribendum, λαμβάνεισιν ἐν ἀρετῇ. Vide pag. 31. v. 2.

V. 26. ἡμῖν] Scribendum, ἡμῖν. Vide pag. 32. v. 15.

V. 28. ὅτι δὲ ὅς περ ἔστι, ὃ ἐν ἡμιολίῳ] Omnes perperam, ὅτι δὲ ὅς περ ἔστι ὡς ἐν. Deinde Scal. ἡμιόλιον. Meursius, ἡμιολίς. quod ex Oxon. non corrigitur.

Pag. 31. v. 3. πρὸς τὸν φῖβ] Adenda hic sunt quædam verba, quæ exciderunt, καὶ δὲ τὰς τέτταρες φῖβ. Vide pag. 30. v. 14.

V. 6. λείμματι] Perperam Scal. hic & seq. pag. v. 25. λείμματι.

V. 18. ὅγδοον] Oxon. recte, ὅγδοον. v. 19. scribendum puto, συμπαλήρωσιν. v. 30. Scal. male, ὑπαίον.

Pag. 32. v. 3. αὐτῶν] Scrib. αὐτῶν.

V. 5. καὶ ἀνεσιν] Restituo, καὶ ἀνεσιν δὲ σπὴ ποιῶντων σὺν σφίσι, ὑπεργδοον τῶν. Scal. male, τόνον. In vers. scribe, *subsuperoctavum toni*. v. 10.

scribendum videtur, καὶ τὸ ὑπεργδοον.

V. 12. Oxon. probe, ὁ σφ.

V. 13. λείπειαι ὁ ἰ.] Scribendum, λείπειαι τῶν. ut pag. 30. v. 25.

V. 15. σύστημα] Longe melius legetur, ἀφίστημα. & v. 19. διέστη pro διέστησαι.

V. 22. Bar. bene, κατὰ λείπειν. nec male legeremus, κατὰ λείπειν τῶν.

V. 28. particula καὶ est expungenda. Vide pag. 31. v. 1.

V. 31. ὅτι λείπεισιν τόνον καὶ ποιῶσιν τόν,] Pro τόν Scal. & Bodl. perperam τόνον. Deinde Bar. ὅτι λείπεισιν τόν ὅσοις ἔστι ἀρετῇ. ὑπεργδοον τῶν αὐτῶν. Etiam Scal. τῶν αὐτῶν. Bodl. verum numerum habet, ὅσοις. pro τῶν scribendum, τῶν.

Pag. 33. v. 2. Bodl. recte, αὐτῶν. Bar. male, ἀρετῇ.

V. 3. ὅγδοον] Scribo, ὅγδοον hic & v. 8. ut Oxon. pag. 31. v. 18.

V. 6. ἐπὶ ὅγδοον] Plane scribendum, ὑπεργδοον.

V. 16. Τὰ αὐτὰ Νηρημαίχης.] Nul- lum mihi dubium, quin ex promissis in Enchiridio Harmonices de Musica libris hæc sint excerpta. Bryennius tamen ex Harmonices Enchiridio eadem hæc adfert lib. II cap. 5. qui error inde natus est, quod jam ipsius tempore hæc excerpta Enchiridio huic adnexa legerentur. Cæterum variantes lectiones etiam ex illo adnotabimus.

V. 17. τῶν ἀνωτέρων] Bryen. melius, ἀνωτέρων.

V. 19. ὡς ἐπὶ αὐτοῦ τῶν] Hæc corrupta

rupta sunt. nec illa agnoscit Bryennius. Oxon. *ὡς ἐπὶ αὐτοῦ γινώσκων.*

V. 20. *διότι*] Bryen. *ἐπαιδήπερ.* Deinde integris verbis, *ὁ κρόντος.* ut & Bodl.

V. 21. *νεώτῳ*] Ita scripsisse videtur Nicomachus. Vide quoque pag. 6. v. ult. Bryennius hīc, & seq. pag. v. 3. & v. 24. *νήτῳ.*

V. 22. *ὡς ἀν*] Optime Bryen. hīc & seq. pag. v. 2. *ὡς ἔσαν.*

V. 23. *μέσῳ*] Bodl. *μέζων.* Bar. *μέσων.* uterque perperam.

V. 24. *παρ' ἐκάπερα*] Bryen. male, *καὶ ὑπερεκα.* Deinde, *τῆς τε νήτης καὶ τῆς ὑπώτης.*

V. 26. *ἐκ τῶν ἐρμῶν,*] Qui hāc excerptit ex Nicomacho, verba illius hīc interpolavit & correxit. Nicomachi error, qui adhuc in Harmonices Enchiridio conspicitur pag. 7. v. 3. hic fuit, quod Venerem infra Mercurium poneret, proxime Lunam. Corrigit hunc interpolator. sed & Bryennius, quamvis tacite. Ita enim simpliciter scribit: *καὶ τὸν ἐρμῶν. καὶ πάλιν πῶς μὲν ὑπερμεσίῳ καὶ λιχανόν καὶ τὸν ἀρεα. πῶς δὲ καὶ ὑπερμεσίῳ, καὶ ἄφροδίτῳ.* Ex his autem Bryennii verbis, & adposito diagrammate, patet hīc in Nicomacho v. 28. pro, *καὶ δὲ καὶ ὑπερμεσίῳ,* scribendum esse, *καὶ δὲ ὑπερμεσίῳ.* *Hypermesen Marti.*

V. 30. *καὶ τὸν μὲν ὀξείαν.*] Bryen. recte, *καὶ τὸν μὲν ὀξύν.* & in omnibus sequitur, *βαρυύν.*

V. 31. *ἡγε νήτης*] Scal. male, *ἡγε νήτης.* & Bryen. *εἶγε νήτης.* ex edito corrigendus.

V. 32. *εἶπερ ὑπώτῳ*] Pro *εἶπερ* Bodl. male, *ὡςπερ.* Deinde probe Bryen. *ὑπώτης.*

V. ult. *οἱ δὲ δὴ πρῶτοι*] Bryen. bene, *οἱ δὲ γε πρῶτον.*

Pag. 34. v. 1. *φασὶ τὸν πρῶτον,* Bryennius voculā additā, *φασὶν ἐσαντίως τὸν πρῶτον.* Scal. perperam, *φησὶ.*

V. 3. Bryen. *τὸν ἔκρον.* subaudiendum, *φθόγγον.*

V. 8. *ἐν εἶναι τὸ τε*] Optime Bryen. *ἐν ἑκάστων εἶναι τὸ ὅλῳν, - τότε μάλιστα.* *unum quid est in rerum natura.*

V. 10. *ὡς ἀν καὶ αὐτῷ*] Bryennius iterum, *ὡς ἔση καὶ αὐτῇ.* v. 14. pro *τῷ δὲ* rectius Bryen. *τῆς δὲ.* & v. 15. *ἀπὸ τῆς νήτης.* v. 17. Scal. *Ἐπιδεχόμενως.*

V. 19. *καὶ ἡμεῖς*] Particula *καὶ* abest à Bryen. & v. 20. *ὁ.*

V. 22. *περσλαρόσι*] Ita quoque Bryennii Codex Bodl. Reliqui bene disjunctim, *περὶ λαρόσι.* Deinde Bodl. recte, *καὶ καὶ τῷ μορέων.* Ita quoque Bryen. nisi quod *τῶν* ab illo abest, & legit, *καὶ τῶν.* v. 23. uterque iterum addit, *ὧτων τὴ καὶ ἐγκεφαλίῳ καὶ κροσφῳ, αὐτῇ δὲ τὰ ἀνω μόρια.* Totus hic locus ita vertendus: *Item quoque sonus à cavitatibus circa ilia, ab infimis corporis partibus incipit: acutus autem ab auribus, & cerebro ac tempore, quae sunt superiores partes.*

V. 26. *ἐαυτῇ*] Bar. *αὐτῇ.* Bryen. probe, *ἐαυτῆς.*

V. 29. *καὶ τὰ αὐτὰ*] Bryen. melius, *καὶ ταυτὰ.*

H

V. 30.

V. 30. καθ' ὑπόληψιν] Genuinam lectionem habet Bryen. καὶ ὑπόληψιν. In versione pro *ut opinio est*, scribe, & secundum defectum.

Pag. 35. v. 1. Σοπιεραπίοδυ] Ita quoque Oxon. Scal. male ἀπιεραπίοδυ. Bryen. hic rursus concinnio- rem habet lectionem, Σοπλείπεοδυ. Deinde Bodl. & Bryen. τ' ὅλης περφορεῖς ἔπαινος. v. 2. Bryen. probe, μέγ' ἐστὶ μοίρας.

V. 5. μοίρας] Bodl. & Bryen. hic optime legunt, μοίρας μὴ τετρακίδε- κα, λεπία δὲ πέντε πεσσαρεκαίδεκα. *partes XIII. minuta autem prima XIV.*

V. 6. ὀξύτατον] Ita quoque Bryen. Videri possit legendum esse, ὠκύντα- τον. Ibidem εἶναι bene abest à Bryen.

V. 11. θεόφραστὸς πὶ ὁ πικρῆτος] Hinc corrigendus Boëthius lib. I cap. 20. ubi male editum, *Prophra- stus Periotus.*

V. 19. Scal. & Bar. perperam, κα- τὰ μεμφομένους. hic quoque αὐτὸν pro αὐτῶν.

V. 26. βαρύπερον] Lego, βαρυ- νέρον. addendum autem, εἶναι. quod verbi hinc male omissum. Porro le- gendum puto, διὰ τῶν λεγῶ. & v. 30. διὰ τῆς πὶ (Scal. male δὲ pro πὶ.) Oxon. legunt, εἶναι γὰρ τῶν. quomodo distinguendum fuerit ante εἶναι.

V. 27. βυκανισμὸς καὶ βηχίαι] Hæc vocabula apud nullum alium legi. quid velint non difficulter per- spicitur.

V. 28. Omnes perperam, φλέ- γματ'.

V. 30. Bar. ηκαυσμὸς. Scriben-

dum, ηκαυσμὸς. Vide supra pag. 20. v. 10.

V. ult. μέσας] Recte Bar. μέσας. Vide seq. pag. v. 3.

Pag. 36. v. 5. βαρυίερων] Scal. per- peram, βαρυόνων. Præcedit enim, ὀξύίερων.

V. 8. ὃ δὲ καὶ ὁ Πτολεμαῖος συνα- ρέσειται.] Hæc verba, & quæ sequun- tur, ab eo qui excerptis, inferenda cen- seo. Vide supra pag. 33. v. 27.

V. 10. ἑπτὰ μὲν τόνους] Septem to- nos tantum statuit Ptolemæus, quod totidem ipsius sint dia pason species. Vide ipsum lib. II cap. 9.

V. 13. πάντων τῶν] Scal. Codex,

παν τῶν. Meursius edidit, πάντ' τέ- τ' . quod ab Oxon. nullo corrigitur. Quomodo hinc scribendum putarim, ex versione patet. Succurrit postea alia lectio, quam optimam censeo : ἑπτὰ μὲν τόνους (τοῖς εἶδεσι δὲ διὰ παλῶν ἰσπερὶ μὲν λέγων, hoc verbi potius dele- rem. præcessit enim λέγει) τὰ τε διὰ πεσσαρών, καὶ δὲ διὰ πέντε. ἐξ ὧν καὶ τὸ ὁμόφωνον.) πάντες τῶν (scil. ἀε- ρμῶ) ἡμπερ λαμβάνονται. καὶ αὖ τὰ (δὲ hic adderem) τὸ πλεονάζον φθόγων πλὴν (δὲ hic expungerem) μέσων ἀε- ρῶς εἶναι μέσων περὶ. τόνους (quos ipsius dia pason speciebus numero aequales dicit, hoc est, speciebus ipsius dia tessaron, & dia pente; ex quibus etiam unisonum constat;) omnes hoc (numero) com- prehendi. Porro secundum hanc sono- rum multitudinem mesen accurate esse mediam; extrema autem ambo termi- nari, in grave.

L E C T O R I E R V D I T O.

Pisca Pythagoricorum Musica auctorem unicum, Nicomachum, accurate hic explicatum damus. Ex innumeris aliis, qui secta instituto Musicam in primis excolentes, egregius quoque eam operibus ad posteritatem transmittere studuerunt, hic solus ad nostra tempora pervenit. Auctor autem est non tantum magna vetustatis, sed etiam ab omnibus seculis auctoritatis summa. Hoc ex Iamblichō discere possumus, qui XXVI caput libri I de Vita Pythagorae, ex hoc Harmonices Enchiridio, desumpsit. Hujus de Arithmetica libros primus Madaurensis Apulejus, deinde Boëthius in Latinum sermonem transtulerunt. ex quibus etiam Excerpta nobis Photius conservavit. In Musica hunc praecipue secutus est Boëthius, ut ex V ipsius de Musica libris conspicitur. Quo seculo vixerit, nullus illorum, qui mentionem de ipso, scriptisque ejus fecere; ut Pappus quoque & Eutocius, & Cassiodorus; scriptum reliquit. Erronea vero admodum est doctissimi Mathematici, Ios. Blancani, opinio, cum Platone vetustiore hunc existimavit. Nullum mihi dubium, quin Augusti temporibus sit recentior, utpote qui Thrasylli mentionem faciat paginā XXIV . quem eundem censeo, qui à Suetonio in Augusto & Tiberio sapius; & à vetere Scholiaste Iuvenalis in Satyrā VI ; tanquam insignis Mathematicus, commemoratur. Si excerptis pagina XXXVI plena fides adhiberi posset, ut eo loco interpolata censi non deberent, Claudio Ptolemaeo, auctore celeberrimo, qui III quoque Harmonicorum libros, summo iudicio scriptos reliquit, juniorem statueremus. Certe ab illius aetate non longe hunc abfuisse existimandum, si tempus, quo Apulejus vixit, consideretur. Excerpta autem illa, insigniter quidem depravata, Nicomachi esse, ex stylo quoque, qui non paucis locis peregrinitatem sapit, non difficulter perspicitur. Porro Gerasenus vocatur à patria Gerasa, quae urbs est cauae Syriae. Perperam ubique Codex Scaligeri; & quidam Codices Bryennii, in locis ex eo citatis; duplici sigma hoc nomen exaratum habent; & Oxonienses adhuc corruptius, ΓΕΡΑΣΣΙΝΟΣ. Scribendum esse ΓΕ-

ΡΑΣΗΝΟΨ, *præter Photium & Stephanum de Urbibus, docet quoque Iamblichus commentario in Nicomachi Arithmetica, quam manu scriptam habeo. Verba illius, quæ etiam Geographiam illustrare possunt, hic adscribam. Γερασινός λέγειται ὅτι τῆς πόλεως, ἥ ὄνομα Γέρασα. ἔστι δὲ παρὶ Βόσραν καὶ Δερρασίαν. (scribendum, ἀρρασίαν) Γέρασα δὲ λέγειται, ὅτι ἔστι συραβίσαντας τῷ ἀλεξάνδρῳ γέροντας, καὶ μὴ διωγθέντας πολεμεῖν, ἐκεί τῷ οἰκῆσιν ποιήσασθαι. Quæ sic verto: Gerasenus vocatur ab urbe, cui nomen Gerasa. Hæc autem est circa Bosram & Arabiam. Cæterum Gerasa inde dicitur, quod senes qui sub Alexandro stipendia meruerant, nec bellum diutius sequi potuerant, ibi domicilium fixerint. Præstantissimum fuit opus, quod de Musica conscripsit: in quo non Musica duntaxat elementa, sed & proportionum doctrinam, illi percipiendæ necessariam, explicavit. Primum illius librum citat Eutocius, commentario in IV theorema libri II Archimedis de Sphæra & Cylindro, ubi rationum compositionem demonstrare adgreditur. Hoc Harmonices Manuale primi in Latinum sermonem conversum edimus: quamvis Gesnerus, & Desselius; in Bibliothecis suis, ab Ant. Hermanno Gogava hoc jam præstitum scribant. Error inde natus videtur, quod Ptolemæi Harmonica, & Aristoxeni, ab illo Venetiis edita habeantur. Porro Græcum textum cum duobus scriptis Oxoniensibus contulit vir eximius, Ger. Langbainius. Illos autem, exceptis duobus locis, quæ, sicut Bryennius, pagina XXXIV & XXXV restituunt, nihilo meliores Scaligeri Codiceprehendimus. Difficiliora itaque loca omnia, uti in reliquis factum, ex ingenio fuisse restituenda. quod quam felici successu sit præstitum, tu, Lector erudite, ex Notis nostris cognosces & iudicabis. Vale.*

ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ ΓΕΡΑΣΗΝΟΥ

ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΟΥ

ΑΡΜΟΝΙΚΗΣ
ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ.

NICOMACHI GERASENI

PYTHAGORICI

HARMONICES
MANUALE.

MARC. MEIBOMIUS

Primus vertit, ac Notis explicavit.

V. 21. ἔξω τ' ἔ' παντός] Quippe quod septem tantum orbibus; tanquam sonis consonat; adsumtâ secundum quorundam sententiam, σφῆρα ὀκτὰν.

V. 28. ὥς περ] Plane scribendum censeo, ὡς περ. nempe μονάδα. quam & in sonis.

V. 32. ὧν τ' ἐπ' ὁρων,] His mirum, 1. 2. 3. 4. 8. 9. 27.

V. 33. πῶς τε τετραπλῶ καὶ κυβικῶ αὐξήσιν] Pro τετραπλῶ malle m διπλῶ, duplam. Idem aliâs duabus vocibus enunciat.

Pag. 37. v. 3. ψόφον πρῶτον πρῶτος ἀπέωτες,] Scribendum puto, ψόφον πρῶτον, πρῶτης αὐτῶν ὁπότε. Etenim & soni cuiusque sphaera ex illis septem, unum aliquem strepitum efficiunt; primo. Primus nempe planeta, Saturnus, primum sonum, hypaten, efficit.

V. 4. οἷς δὴ τὰ στοιχεῖα] Vide Aristidem Quintil. pag. 329.

V. 5. ἀρρήτα μὲν αὐτὰ καθ' αὐτὰ,] Vocales & per se nullum vocabulum faciunt; nec sibi invicem adpositæ. Hinc inferri posset, Spiritus, asperum & lenem, & h Latinorum, esse consonantes, aut saltem consonantium fungi officio: ut in his vocibus, εἴ. ωῶ. εῶ.

V. 15. ἡ δὲ δεξισταὶς δυνάμεις,] Intricatissimus est hic locus; nec, quid hæc verba velint, satis constat. Pro δεξισταὶς scribendum censeo, φρεσισταὶς. & ita distinguendum: σύμφωνα (ὡς περ ἡ ψυχὴ μὲν τῷ σώματι, ἡ δὲ ἀρμονία ταῖς χορδαῖς. ἡ μὲν ὁπότελεῖ ζωὰ, ἡ δὲ πόνος ἢ μέλη) ὁπότελεῖν φρε-

σταὶς δυνάμεις. consonantes (sicut. & cantus) ipsas (nempe, vocales) efficere enunciativas potestates, quibusque sacra peragi possint. Mutila videntur ultima verba.

V. 16. διὸ ὅτι ἂν μάλιστα οἱ θεοὶ πρὸς τοὺς] Bar. διὸ δὲ ὅταν. In hoc loco restituendo plures horas cogitando consumsi, quam habet literas. Scripturam tandem gentinam reperi, & revera insignem. quippe pro θεοὶ scribendum, τυρρηνοί, Tyrrheni. Sensus est: Tyrrheni cum summum Numen summo honore afficere volunt, non articulatis vocibus, & verbis aliquid significantibus utuntur, sed sibilis, & vocibus inarticulatis ac strepitibus; ineffabilem illius maiestatem designantes.

V. 18. σιγμοῖς τε καὶ ποτισμοῖς καὶ ἐν αἰθέροις] Oxon. συγμοῖς τε καὶ ποτισμοῖς καὶ ἐν αἰθέροις. Scribendum, σιγμοῖς τε καὶ ποπυσμοῖς καὶ ἀνὰ αἰθέροις. Glossæ: Μισσιπυλάτ, Ποπύζει. Suidas: Ποπύσματ' ἐλακεῖαι εἰς τὸν αἶθρα μῶστος ἵππος. Hic pro sono ac strepitu incongruo accipitur.

V. 29. δεῖ ἢ τῇ συμπλοκῇ] Scribendum, τῆς συμπλοκῆς. complexu opus est, (qui fit per consonantes. Vide v. 12.)

Pag. 38. v. 1. τετραδὶ ἔν πολλαπλασιασθῆναι] Videtur legendum, τετραδὶ ἔν πολλαπλασιασθῆναι. Hic unus locus est in Nicomacho, quem non satis intelligo. Neque enim explicatur, quæ sit illa τετραδς, & quem numerum multiplicet. Hoc innuere videtur, septenario multiplicato 1 2 3 4 per 4, consurgere 28.

H 2

7

co-

eodem multiplicato per 3. & 1, itidem 28. per 2, fieri 14. quibus summæ ex 2 in 3 & 4. addantur, con-
furgere priorem numerum 28.

V. 8. $\delta\eta\tau\omega$] Oxon. $\delta\eta\tau\omega$.
Scribendum, $\delta\tau\alpha\iota\omega$. v. 14. Bodl. δ
pro $\omega\tau$.

V. 15. $\delta\mu\omega\mu\epsilon\lambda\omega\upsilon$] Bar. bene, $\delta\epsilon\mu\omega\mu\epsilon\lambda\omega\upsilon$.
Vnde etiam Pythagoram excita-
tum, inuenisse primam divisionem, &
extensionem animæ, ad hunc numerum
finitam.

V. 19. distingue, $\tau\epsilon\pi\alpha\rho\epsilon\sigma\iota\sigma\iota\upsilon$ (scil.
 $\epsilon\pi\alpha\rho\epsilon\chi\omicron\mu\epsilon\lambda\eta$, ex v. 21.) $\omega\delta\epsilon\alpha\pi\lambda$.

V. 22. legendum puto, $\omega\varsigma\ \pi\epsilon\rho\ \delta\eta$
 $\tau\omicron\ \mu\epsilon\lambda\omega$, $\epsilon\iota\varsigma\ \tau\epsilon\ \tau\omicron\ \epsilon\upsilon\alpha\rho\mu$.

V. 26. $\pi\omicron\iota\varsigma\ \mu\epsilon\lambda\omega\ \omega\lambda\alpha\nu\omega\mu\epsilon\lambda\eta\varsigma$] Cor-
ruptus quoque hic est locus. Scribe-
rem, $\eta\ \mu\epsilon\lambda\omega\ \tau\epsilon\ \omega\lambda\alpha\nu\omega\mu\epsilon\lambda\omega\upsilon$. & v. 30. η
 $\delta\epsilon\ \tau\epsilon\ \alpha\iota\pi\lambda$.

Pag. 39. v. 1. $\kappa\alpha\iota\ \delta\epsilon\ \theta\epsilon\theta\gamma\omega\nu\iota\varsigma$] Bar.
bene addit, $\tau\epsilon\lambda\gamma\omega\nu\iota\varsigma$.

V. 3. $\alpha\mu\alpha\ \tau\eta\ \pi\alpha\iota\iota\alpha\nu\ \delta\epsilon\chi\eta$] hoc est,
unitate. Intricata sunt hæc verba,
quæ hoc volunt. Si VII, qui est cu-
bus binarii; & XXV, qui cubus ter-
narii; in unam summam collectis ad-
damus unitatem, habebimus XXXVI.
qui numerus quoque confurgit, tri-
bus trianguli rectanguli lateribus 3.
4 5 per 3 multiplicatis; & in unam
summam additis.

V. 7. $\omega\delta\epsilon\alpha\mu\epsilon\iota\sigma\iota\varsigma$ scribendum pro
 $\omega\delta\epsilon\alpha\eta\tau\iota\varsigma$. & v. 11. $\omega\delta\epsilon\alpha\mu\epsilon\iota\sigma\iota\varsigma$.

V. 14. $\delta\iota\epsilon\sigma\iota\alpha\iota\alpha\iota\varsigma\ \delta\omicron\pi\alpha\iota\sigma\iota\sigma\iota\upsilon$,] Ita
quoque recte Bar. Perperam Scal.
 $\delta\iota\alpha\sigma\iota\alpha\iota\alpha\iota\varsigma$. Porro intelligere videtur
XXXVI terminos, ad quos Timæus
Pythagoreus diagramma Harmoni-

cum extendit. Vide pag. 41. v. 13.

V. 15. $\delta\epsilon\kappa\alpha\nu\omega\nu\ \tau\epsilon$] Bodl. perpe-
ram $\delta\epsilon\ \kappa\alpha\nu\omega\nu\tau\eta$. Vide Aristidem
Quintil. pag. 152. v. 22. particula $\alpha\nu$
abest à Bar.

V. 24. scribendum, $\alpha\iota\ \delta\epsilon\ \delta\eta$. scil.
 $\sigma\phi\alpha\iota\tau\alpha$. ex v. 18.

V. 28. $\delta\sigma\eta\nu\ \eta\ \delta\ \alpha\iota\tau\epsilon$] Hæc verba
sunt ex Platonis Timæo: *diffimilitu-*
dinem, ac motum illi contrarium habere
monstrantur, quantum motus ejusdem
habet ad motum alterius. Forſan ſcri-
bendum, $\epsilon\chi\epsilon\nu\ \epsilon\delta\epsilon\iota\kappa\nu\omega\iota\omicron$.

Pag. 41. v. 10. $\alpha\nu\alpha\lambda\omicron\gamma\iota\alpha\ \tau\epsilon\ \kappa\alpha\iota\ \tau\alpha$
 $\xi\epsilon\iota\ \sigma\omega\delta\epsilon\iota\nu$.] Bar. $\sigma\omega\delta\epsilon\iota\nu$. Scriben-
dum, $\sigma\omega\delta\epsilon\iota\varsigma$ (an, nempe $\omega\epsilon\rho\gamma\omicron\iota\alpha\nu$,
v. 5. vel $\sigma\omega\delta\epsilon\iota\omega\tau\epsilon$, scil. $\alpha\epsilon\lambda\theta\mu\omicron\nu$, v. 6.
Particulam $\tau\epsilon$ addidi ex Oxon.

Ibid. $\eta\ \delta\epsilon\ \epsilon\nu\ \pi\epsilon\omega\tau\eta\ \tau\epsilon\lambda\epsilon\mu\iota\upsilon\varsigma$,] Vi-
de pag. 39. v. 5.

V. 20. $\epsilon\tau\iota\ \kappa\alpha\iota\ \alpha\nu\theta\epsilon\omega\pi\omicron\iota\varsigma\ \phi\eta\sigma\iota$] Pla-
tonis locum ex Epinomide de dua-
bus analogiis, quæ in hoc quater-
nionem spectantur, Latine ex nostra
versione adponam: *Dupli autem ana-*
logia unum medium habet aequaliter mi-
nore majus, & majore minus; alterum
vero eadem parte extremorum ipſorum
superans & superatum. Hoc autem in
medio VI & XII accidit, cum sesqui-
alterum cum supertertium horum ipſo-
rum in medio in utramque partem ver-
ſans, hominibus conſonam utilitatem &
congruentem tribuit, eruditionis, rhy-
thmi ac harmonia gratiâ, felici Muſa-
rum chorea donata.

V. 23. clausula, Νικημάχης γεγραμ-
 $\nu\varsigma\ \alpha\epsilon\rho\mu\omicron\nu\iota\kappa\epsilon\ \iota\gamma\chi\epsilon\lambda\epsilon\delta\iota\varsigma\ \pi\epsilon\lambda\omega$. recte
abest à Bar.

NOTARVM IN NICOMACHVM FINIS.

Α Λ Τ Η Γ Ο Τ

Ε Ι Σ Α Γ Ω Γ Η

Μ Ο Υ Σ Ι Κ Η.

Α Λ Υ Π Ι Ι

INTRODVCTIO

M V S I C A.

M A R C. M E I B O M I V S

R E S T I T V I T.

L E C T O R I E R V D I T O.

EX illis septem auctoribus Musicis, quos nunc conjunctim edo, nullum tam desperata causa emendare sum adgressus, quam hunc Alypium; nullum tam felici successu. Præter enim innumeros errores, quos ex ipsis notis, earumque descriptionibus, sustuli, septem amplius integris modis mutilum restitui ac complevi. Nec facile ullum codicem, iis, quos consului, integriorem repertum iri crediderim. Primus est Scaligeri, quem edimus. Duo Oxonienses, Bodleianus & Barocianus, ex quibus ad exemplar Alypii à Meursio editi, notas, & variantes in earum descriptione lectiones; adscripserat Cl. Langbainius. Ultima Alypii ex Barberino Codice descripta Romæ mihi misit Cl. Leo Allatius. Omnes illi Codices finiunt pag. 56. in Enarmonii Hyperphrygii parypate meson, qua habet lambda & hemidelta jacens. Codex Seldeni, elegantii quidem manu exaratus, sed depravatissimus, & reliquis magis mutilus, finit in Enarmonii Æolio. in quo modo ab omnibus quoque libris absunt, quæ sequuntur à nete synemmenon, usque ad sequentis Hypoæolii parameson. Quibus autem rationibus hac ita restituenda duxerim, in Prolegomenis sum dicturus. Porro cum præter hunc Alypium, & Gaudentium, quem nunc primi edimus, etiam Boëthius lib. IV cap. 3. easdem has notas in uno modo secundum tria genera exhibeat; integrum hoc caput ex Basil. editione anni CIDIDLX. hic adponere visum; ut Antiquitatum Musicarum studiosi homines, comparatione facta, eo rectius de notarum restitutione nostra judicarent. Ad illud autem variantes lectiones atque notas adnotavi, quas habebat vetustus codex Seldeni; quæ hoc caput manu sua accurate à se descriptum mihi misit, cum ejusdem capituli notis, quas ex binis Oxon. Bodleiano & Balioleus descripserat Cl. Langbainius. Posteriorum codicum figuras, ne operarum quoque patientiam tentarem, repræsentare neglexi. Vale.

BOETHII MUSICÆ

LIBRI IV CAPVT III CVM VETVSTO MS.

IOANNIS SELDENI COLLATVM.

Musicarum per Græcas ac Latinas literas notarum nuncupatio.

R

Estat, quoniam sumus nervum secundum prædictas consonantias per regulam divisuri, quoniamque necessarios sonos tribus generibus cantilenæ exhibebit ista partitio, Musicas interim notas apponere, ut cum divisam lineam iisdem notulis signaverimus, quod unicuique sit nomen, facillime possit agnosci. Veteres enim Musici propter compendium scriptionis, ne integra semper nomina necesse esset apponere, excogitavere notulas quasdam, quibus nervorum vocabula notarentur, easque per genera modosque divisere: simul etiam hac brevitate captantes, ut si quando melos aliquod Musicus voluisset ascribere super versum, rhythmica metri compositione distentum, has sonorum notulas ascriberet, ita miro modo reperientes, ut non tantum carminum verba, quæ literis explicarentur, sed melos quoque ipsum, quod his notulis signaretur, in memoriam posteritatemque duraret. Sed ex his omnibus modis unum interim Lydium, ejusque notulas per tria genera disponamus, in reliquis modis idem facere in tempus aliud differentes. Sane si quando dispositionem notarum, Græcarum literarum nuncupatione descripsero, lector nulla novitate turbetur. Græcis enim literis in quamlibet partem imminutis, nunc etiam inflexis, tota hæc notarum descriptio constituta est. Nos vero cavemus aliquid ab antiquitatis autoritate transvertere. Erunt igitur priores ac superiores notulæ dictionis, id est, verborum: secundæ verò atque inferiores percussionis. Proslambanomenos, qui acquisitus dici potest ζ non integrum, & tau jacens η. Hypate hypaton, quæ

BOETHII MUSICÆ LIB. IV. CAP. III.

quæ est principalis principalium, Γ conversum, & Γ rectum
 Γ J. Parhypate hypaton, id est, subprincipalis principalium,
 β non integrum, & Γ supinum, $\frac{\beta}{\Gamma}$. Hypaton enharmonios,
 quæ est principalium enharmonios, ν supinum, & Γ conver-
 sum, retro habens virgulam, $\frac{\nu}{\nu}$. Hypaton chromatiçe, quæ est
 principalium extenta, ν supinum habens lineam, & Γ con-
 versum duas habens lineas $\frac{\nu}{\Lambda}$. Hypaton diatonos, quæ est prin-
 cipalium extenta, ϕ græcum, & digammon, $\frac{\phi}{\Gamma}$. Hypate me-
 son, quæ est principalis mediarum, c & c , $\frac{c}{c}$. Parhypate me-
 son, quæ est subprincipalis mediarum, p & c supinum, $\frac{p}{c}$. Me-
 son enharmonios, quæ est mediarum enharmonios, π græcum,
 & c conversum, $\frac{\pi}{c}$. Meson chromatiçe, quæ est mediarum
 chromatica, π græcum habens virgulam, & c conversum per
 medium habens virgulam $\frac{\pi}{p}$. Meson diatonos, quæ est me-
 diarum extenta, m græcum & π græcum diductum, $\frac{m}{\eta}$. Me-
 se, quæ est media, i & Λ jacens, $\frac{i}{\Lambda}$. Tritæ synemmenon, quæ
 est tertia conjunctarum, θ & Λ supinum, $\frac{\theta}{\nu}$. Synemmenon
 enharmonios, quæ est conjunctarum enharmonios, h græcum
 & Λ jacens conversum, per medium habens virgulam, $\frac{h}{\nu}$. Syn-
 emmenon chromatiçe, quæ est conjunctarum chromatica, h
 græcum habens virgulam, & Λ conversum habens virgulam,
 $\frac{h}{\nu}$. Synemmenon diatonos, quæ est conjunctarum extenta, Γ
 & N , $\frac{\Gamma}{N}$. Nete synemmenon, quæ est ultima conjunctarum, Ω

quadratum supinum, & z , ω . Paramese, quæ est submedia, z & π græcum jacens, $\underline{z}$. Tritæ diezeugmenon, quæ tertia divisarum est, e quadratum, & π græcum supinum, $\frac{e}{L}$. Diezeugmenon enharmonios, quæ est diversarum enharmonios, Δ & π græcum jacens conversum, $\frac{\Delta}{\underline{z}}$. Diezeugmenon chromaticæ, quæ est diversarum chromatica, Δ habens virgulam, & π græcum jacens conversum, habens lineam angularem, $\frac{\Delta}{\underline{z}}$. Diezeugmenon diatonos, quæ est diversarum diatonos, Ω quadratum supinum & z , ω . Nete diezeugmenon, quæ est ultima divisarum, ϕ jacens, & N inversum diductum, $\frac{\phi}{N}$. Tritæ hyperboleon, quæ est tertia excellentium, τ deorsum respiciens dextrum, & semia sinistrum, sursum respiciens, $\frac{\tau}{v}$. Hyperboleon enharmonios, quæ est excellentium enharmonios, τ supinum, & semia dextrum supinum, $\frac{\tau}{v}$. Hyperboleon chromaticæ, quæ est excellentium chromatica, τ supinum, habens lineam, & semia dextrum supinum, habens retro lineam, $\frac{\tau}{v}$. Hyperboleon diatonos, quæ est excellentium extenta, M græcum habens acutam, & π diductum habens acutam, $\frac{M}{\pi}$. Nete hyperboleon, i habens acutam, & Λ jacens habens acutam, $\frac{i}{\Lambda}$.

V. Erf. 4. *Muscarum per Græcas*] Capituli inscriptio recte abest à Codice Seldeni. Falsa autem hæc est, dum additur, *ac Latinas*. Quippe Græcarum literarum tantum mentionem facit ipse Boëthius, v. 24. & 25.

V. 6. *Restat, quoniam*] Codex Seldeni male, *Restat, ut quoniam*.

V. 7. *per regulam*] regulæ, seu canonis beneficio.

V. 10. *iisdem notulis*] Seld. *perperam, hisdem lineis notulis*: V. 9. bene, *unicuique nomen sit facillime*. Sed male v. 10, *notulas quosdam*. & v. 13. *arithmica*.

V. 18. *carminum verba, qua literis*] Verior videtur Seld. lectio, *carmina verbaque literis*.

V. 22. *notulas*] Hoc vocabulum male abest à Seld. Idem v. 24. *notarum literarum græcarum num*.

V. 26. *imminutis*,] Vocula additâ Seld. recte, *nunc imminutis*. male v. 29 & pag. 5. v. 2. *idem pro, id est*, v. 29. *ac inf. v. 30. adquisitis*.

V. ult. *Z non integrum*,] Sic recte editum. Seld. male, *L cum integrum* ꝑ *jacens*. ꝑ. attamen vero situ habet tau jacens.

Ibidem, *hypateh*. pag. 5. v. 8. *hypathe*.

Pag. 5. v. 1. *pro qua* Seld. male, *quæ*. Deinde, ꝑ *conuersum* & N. *re-ctum*. ꝑ. & v. 2. *subprincipalis principalis principalium*. v. 3. & *supinum* L.

hypaton enarmonios. qui est principalium enarmonios. a supinum. (sic quæ v. 6.) & ꝑ *conuersum retro habens virgulam*. v. 7. N.

V. 5. *Hypaton chromaticæ*,] Seld. *chromaticæ ubique*. & in Latina interpretatione, *chromaticæ*. Porro v. 6. *pro extenta*, quod vocabulum abest à Seld. scribendum, *chromaticæ*.

V. 6. Seld. male habet ꝑ pro ꝑ. & ꝑ pro ꝑ.

V. 8. *digammon*,] Sic uterque quod notandum. Vide Alypium pag. 70. Notam Seld. hic male habet ꝑ.

pro ꝑ. & ꝑ pro ꝑ.

V. 10. Seld. male *superprincipalis* pro *subpr*. Deinde has notas ꝑ male contortas & coalitas. Porro v. 12. ꝑ pro ꝑ.

V. 14. Seld. *virgulam*. ꝑ H.

V. 15. Seld. male *intenta* pro *extenta*. Pro M habet hanc notam, ꝑ.

ꝑ & ꝑ pro ꝑ. Hanc alteram ꝑ M notam habet iterum pag. 6. v. 17.

V. 16. pro A male hic, & v. seq. v. 19. 21. est a. quale supra bis habuimus pro A. Deinde pro ꝑ hanc, ꝑ. Ibidem, *sinemenon*. & tribus locis sequentibus.

V. 17. ꝑ pro ꝑ. & v pro ꝑ. V. 18.

V. 18. *enharmonios*] Sic quoque hic bis Seld. alias ubique bene, *enarmonios*. v. 19. pro duabus notis habet hanc, Δ .

V. 22. habet has, 2^H v. 23. *ex-tenta*. Γ. & NN.

V. ult. Ω *quadratum*] Seld. III *quadratum supinum*. & 2 U. *Paramefes*.

Pag. 6. v. 2. Seld. *quæ est tertia divisarum*. H. *quad*. Deinde pro E U *fo-lam* U. Porro *ter*, *diecheumenon*. *se-mel*, *diecheumenon*.

V. 4. *diversarum*] Seld. recte, *divisarum*. quomodo etiam reliquis tribus locis editus. Porro hic & v. 6.

a pro Δ . v. 5. pro Δ hanc *fo-lam* Ξ .

V. 7. pro duabus notis habet hanc, $\square$.

V. 8. Seld. male, *Diecheumenon diatonos*. III *quadratum supinum*. & 2 U. *Nete*.

V. 10. *Perperam* Seld. *ultima divisa divisarum*. & pro duabus notis unam, N.

V. 12. Seld. male, *dextrum & semi nō perfectum*. a. *sinistrum rursus re-*

spiciens. Λ . v. 14. habet has no-tas. U v. 16. a. & v. 18. η . v. ult.

Seld. *mutile*, & a *jacens acutam*.

BIBLIOPEGO.

Tabulæ tres Alypio inferantur hæc modo.

ΓΕΝΟΣ. ΔΙΑΤΟΝΟΝ. pag. 3.

ΓΕΝΟΣ. ΧΡΩΜΑΤΙΚΟΝ. pag. 23.

ΓΕΝΟΣ. ΕΝΑΡΜΟΝΙΟΝ. pag. 44.

Reliqua tabula ponatur initio Aristoxeni. pag. 1.

Α Λ Υ Π Ι Ο Υ

Ε Ι Σ Α Γ Ω Γ Η
Μ Ο Υ Σ Ι Κ Η.

Α Λ Υ Π Ι

Ι Ν Τ Ρ Ο Δ Υ C Τ Ι Ο
Μ V S Ι C Α.

M A R C O M E Y B O M I O

Interprete.

Τῆς Μουσικῆς ἐκ τρι-
ῶν τῶν συνεκτικῶν
ἐπιστημῶν πελαγμένης,
ἀρμονικῆς, ῥυθμικῆς,
μετρικῆς· πρώτῳ πε-
ξί, καὶ συχναυδεσάτῳ νοητέον τί-
πῃ τὸ ἡρμοσμὸν παραμαίαν.
αὕτη δὲ ἀρμονικὴ καλεῖται, δι-
ακριτικῶς πᾶσι διώκῃν ἔχουσα,
καὶ καταληπτικῶς τῶν ἐμμελῶν
καὶ διασηματικῶν φθόγγων, καὶ
τῶν ἐν αὐτοῖς γινομένων διαφορῶν.
ἀνασπρέφει δὲ μάλιστα, καὶ θεω-
ρεῖται, πῇ τὸ ἡρμοσμὸν τῆς μου-
σικῆς μέρεσιν. ἃ μέρη ἐπὶ αὐτῇ.
πρώτον, πῇ φθόγγων. δεύτερον, πῇ δι-
ασηματικῶν. τρίτον, πῇ συστημάτων.
τέταρτον, πῇ γένεσιν. πέμπτον, πε-
ρὶ τόνων. ἕκτον, πῇ μεταβολῶν.
ἑβδομον, πῇ αὐτῆς τῆς μελοποι-
ίας. ἔστω δὲ πεπαγμένων τέτων,

Μusica ex tribus
primariis, atque inter
se conjunctissimis sci-
entiis, Harmonicâ,
Rhythmicâ & Metri-
câ, consistat; primâ ordine, at-
que elementa præcipue continen-
tem censëbimus tractationem eam,
quæ circa modulatam seriem ver-
satur. Atque hæc Harmonice vo-
catur, vim quandam discernendi
habens, ac percipiendi concinnos,
intervallisque distinctos sonos, &
quæ in illis contingunt, differen-
tias. Versatur verò maximè, atque
contemplatione defigitur in ea Mu-
sices parte, quæ ordinatam sono-
rum constitutionem considerat.
cujus septem sunt partes. Prima,
de Sonis. De Intervallis, altera.
Tertia, de Systematis. Quarta,
de Generibus. Quinta, de Tonis.
Sexta, de Commutationibus. Se-
ptima, de ipsa cantus Composi-
tione.

Α

tionē. His ita constitutis, utile fuerit, quin & necessarium, quod ordine accommodatiore Harmonices elementa tradere aggrediamur, ut ante omnia in illos, quos vocant, modos atque tonos eam distribuamus; qui numero sunt quindecim. Primus illorum est Lydius. Lydii modi superiores notæ sunt dictionis; inferiores, percussionis. Sonorum alii sunt stantes ac perpetui: alii mobiles ac vagantes. Stantes autem sunt octo: Proslambanomenos. hypate hypatōn. hypate mesōn. mese. nete synemmenōn. paramese. nete diezeugmenōn. nete hyperbolzōn: Mobiles vero decem; binæ parypatæ, hypatōn scilicet & mesōn. binæ lichani; hypatōn & mesōn. tres tritæ; synemmenōn, diezeugmenōn, hyperbolzōn. tres paraneatæ; synemmenōn, diezeugmenōn, hyperbolzōn. Stantes autem appellantur, quod in generum discrimine suis finibus sunt permanentes: Mobiles verò, quod in diversis generibus diversas recipiant tensiones. Porro stantium sonorum alii sunt barypycni; alii apycni. Barypycni itaque sunt quinque. hypate hypatōn. hypate mesōn. mese. paramese. nete diezeugmenōn. Apycni sunt tres: proslambanomenos. nete synemmenōn. nete hyperbolzōn.

ἄρχησόν ἐστιν ἡμῖν, ἅμα δὲ καὶ ἀναγκαῖον, διδασκαλικώτερον ἀρχομήοις τῆς ἀρμονικῆς στοιχειώσεως πλὴν τῶν δόξων ποιῆσαι, καὶ περὶ πάντων αὐτῶν διελεῖν εἰς ὅσον λεγόμενας τῶν ὁπῶν τε καὶ τῶν, ὄντας πεντεκαίδεκα τ' ἀριθμὸν. ὧν ἐστὶ πρῶτον ὁ λύδιος. Λυδίᾳ τῶν ὁπῶν σημεία τὰ μὲν ἄνω, τῆς λέξεως· τὰ δὲ κάτω, τῆς κρείσεως. Τῶν φθόγγων οἱ μὲν εἰσιν ἐξῶτες καὶ ἀκλίσεις· οἱ δὲ κινέμενοι καὶ κεκλιμένοι. Ἐξῶτες μὲν οὐκ εἰσιν ὁκτώ· περισλαμβανόμενοι. ὑπάτη ὑπαίων. ὑπάτη μέζων. μέση. νήτη σωημεμένων. ὠχρήμεση. νήτη διεζυγμένων. νήτη ὑπερβολαίων· κινέμενοι δὲ δέκα. δύο παρυπάται, ὑπαίων καὶ μέζων. δύο λιχανοὶ, ὑπαίων καὶ μέζων. τρεῖς τριτάται, σωημεμένων, διεζυγμένων, ὑπερβολαίων. τρεῖς ὠχρήνῃται, σωημεμένων, διεζυγμένων, ὑπερβολαίων. Ἐξῶτες μὲν οὐκ λέγονται, ὅτι ἐν τῶν γῆνων διαφοραῖς ἢ μεταπίπτεσιν. κινέμενοι δὲ, ὅτι ἐν τῶν γῆνων διαφοραῖς μεταπίπτεσιν εἰς ἑτέρους τάσεις. Τῶν δὲ ἐξῶτων φθόγγων οἱ μὲν εἰσι βαρύπυκνοι· οἱ δὲ, ἄπυκνοι. βαρύπυκνοι μὲν οὐκ εἰσιν πέντε. ὑπάτη ὑπαίων. ὑπάτη μέζων. μέση. ὠχρήμεση. νήτη διεζυγμένων. Ἄπυκνοι δὲ τρεῖς· περισλαμβανόμενοι. νήτη σωημεμένων. νήτη ὑπερβολαίων.

ΛΥΔΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΣΗΜΕΓΑ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΤΟΝΟΝ ΓΕΝΟΣ.

LYDII MODI NOTÆ SECVN-

DVM GENVS DIATONVM.

Ζ Ι Ρ Φ Σ Ρ Μ Ι Θ Γ Υ Ζ Ε Ψ Θ Ι Μ Γ
 Η Γ Λ Ρ Σ Ο Η < Υ Ν Ζ Ε Ψ Ζ Η / Η <

ΠΡΟΣΑΛΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, ζῆτα
 ἑλλειπές, & ταυ πλάγιον.

Υ' πύτη ὑπαῖων, γάμμα ἀνέσραμ-
 μένον, & γάμμα ὀρθόν.

Παρυπάτη ὑπαῖων, βῆτα ἑλλειπές,
 καὶ γάμμα ἀνέσραμμένον.

Υ' παῖων Διάτον⊙, φῖ & δίγαμ-
 μα.

Υ' πύτη μέζων, σίγμα & σίγμα.

Παρυπάτη μέζων, ρῶ καὶ σίγμα
 ἀνέσραμμένον.

Μέζων Διάτον⊙, μυ & πι κα-
 θαυκυσμένον.

Μέση, ἰῶτα & λάμβδα πλάγιον.

Τρίτη συνημμένων, θῆτα & λάμ-
 βδα ἀνέσραμμένον.

Συνημμένων Διάτον⊙, γάμμα
 & νῦ.

Νήτη συνημμένων, ᾠ πτεράγωνον
 ὑπίον, & ζῆτα.

Παραμέση, ζῆτα & πι πλάγιον.

Τρίτη διεzeugμένων, εἰ πτεράγω-
 νον, & πι ἀνέσραμμένον.

PROSLAMBANOMENOS,
 zeta imperfectum, & tau

Ζ Η jacens.

Hy Tate hypaton, gamma aver-
 sum, & gamma rectum.

Ι Γ

Pary Tate hypaton, beta imper-
 fectum, & gamma inversum.

Ρ Λ

Hypaton diatonos, phi & di-
 gamma.

Φ Ρ

Hypate meson, sigma & sigma.

Σ Σ

Pary Tate meson, rho & sigma
 inversum.

Ρ Ο

Meson diatonos, my & pi didu-
 ctum.

Μ Η

Mese, jota & lambda jacens.

Ι <

Trite synemmenon, theta &
 lambda inversum.

Θ Υ

Synemmenon diatonos, gamma
 & ny.

Γ Ν

Nete synemmenon, ᾠ quadra-
 tum supinum, & zeta.

Υ Ζ

Paramese, zeta & pi jacens.

Ζ =

Trite diezeugmenon, εἰ quadra-
 tum, & pi inversum.

Ε Ψ

A 2

Die-

Diezeugmenon diatonos, $\bar{\omega}$ quadratum supinum, & zeta.

Nete diezeugmenon, phi jacens, & eta negligentius pictum ac diductum.

Trite hyperbolæon, $\bar{\gamma}$ deorsum respiciens, & dimidium alpha sinistrum, sursum respiciens.

Hyperbolæon diatonos, my & pi diductum, supra habens acutam.

Nete hyperbolæon, jota & lambda jacens, supra habens acutam.

U Z

Θ Η

J L

M Π

I Λ

Διεζευγμένων διάτονου, $\bar{\omega}$ πε-
 τράγωνον ὑπτιον, καὶ ζήτα.

Νήτη διεζευγμένων, φῖ πλάγιον,
 καὶ ἦτα ἀμελεητικὸν καθειλου-
 σμύρον.

Τρίτη υπερβολαίων, $\bar{\gamma}$ κάτω
 νεῦον, καὶ ἡμίαλφα ἀερερόν,
 ἄνω νεῦον.

Ἑπερβολαίων διάτονου, μὺ καὶ πῖ
 καθειλουσμύρον, ὅπῃ τ' ὀξύ-
 τητα.

Νήτη υπερβολαίων, ἰώτα καὶ
 λάμβδα πλάγιον, ὅπῃ τὴν
 ὀξύτητά.

HYPOLYDII MODI

NOTÆ IN GENERE

DIATONO.

PROSLAMBANOMENOS, $\bar{o}$
 inferne habens lineam, & eta.

Hypate hypaton, my inversum,
 & eta imperfectum.

Parypate hypaton, lambda in-
 versum, & eta imperfectum
 jacens.

Hypaton diatonos, zeta imper-
 fectum, & tau jacens.

Hypate meson, gamma aver-
 sum, & gamma rectum.

Parypate meson, beta imperfe-
 ctum, & gamma inversum.

Meson diatonos, phi & digam-
 ma.

Mese, sigma & sigma.

Φ Η

Ψ Η

V Γ

Ζ Η

Τ Γ

Ρ Λ

Φ Φ

C C

Τ ΠΟΛΥΔΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ

ΣΗΜΕΙΑ ΚΑΤ' ΑΤΟ ΔΙΑ-
 ΤΟΝΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, $\bar{o}$ κα-
 τω γραμμῇ ἔχον, καὶ ἦτα.

Ἑπάτη ὑπατῶν, μὺ ἀνεγραμμέ-
 νον, καὶ ἦτα ἐλλειπές.

Παρυπάτη ὑπατῶν, λάμβδα
 ἀνεγραμμύρον, καὶ ἦτα ἐλλει-
 πές πλάγιον.

Ἑπάτων διάτονου, ζήτα ἐλλειπές,
 καὶ ταυ πλάγιον.

Ἑπάτη μέσων, γάμμα ἀπεγραμ-
 μύρον, καὶ γάμμα ὀρθόν.

Παρυπάτη μέσων, βήτα ἐλλειπές,
 καὶ γάμμα ἀνεγραμμύρον.

Μέσων διάτονου, φῖ ϵ δίγαμ-
 μα.

Μέση, σίγμα καὶ σίγμα.

Τρίτη

INTRODUCTIO MUSICA.

Τρίτη συνημμένων, ρω καὶ σίγμα
ἀνέσραμμένον.

P O

Trite synemmenon, rho & sigma inversum.

Συνημμένων Διάτονου, μυ καὶ πι
καθεκλυσμένον.

M Π

Synemmenon diatonos, my & pi diductum.

Νήτη συνημμένων, ιώτα καὶ λάμ-
βδα πλάγιον.

I <

Nete synemmenon, jota & lam-
bda jacens.

Παράμεσος, ου καὶ κάππα.

O K

Paramesos, o & kappa.

Τρίτη διεzeugμένων, ξι καὶ κάπ-
πα ἀνέσραμμένον.

Ξ M

Trite diezeugmenon, xi & kappa
inversum.

Διεzeugμένων Διάτονου, ιώτα
καὶ λάμβδα πλάγιον.

I <

Diezeugmenon diatonos, jota
& lambda jacens.

Νήτη διεzeugμένων, ζήτα καὶ πι
πλάγιον.

Z C

Nete diezeugmenon, zeta &
pi jacens.

Τρίτη ὑπερβολαίων, εῖ τετρα-
γωνον, καὶ πι ἀνέσραμμένον.

E u

Trite hyperbolæon, e quadra-
tum, & pi inversum.

Ἑπτεβολαίων Διάτονου, ω τετρα-
γωνον ὑπέριον, καὶ ζήτα.

U Z

Hyperbolæon diatonos, omega qua-
dratum supinum, & zeta.

Νήτη ὑπερβολαίων, φι πλάγιον,
καὶ ἦτα ἀμεληθέν καθεκ-
κυσμένον.

Θ η

Nete hyperbolæon, phi jacens,
& eta neglectum pictum ac
diductum.

Τ' ΠΕΡΑΥΔΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΣΗΜΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΤΟ- ΝΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, φι καὶ
δίγαμμα.

Φ F

PROSLAMBANOMENOS, phi
& digamma.

Ἑπάτη ὑπατῶν, σίγμα καὶ σί-
γμα.

C C

Hypate hypaton, sigma & si-
gma.

Παρύπατη ὑπατῶν, ρω καὶ σίγμα
ἀνέσραμμένον.

P O

Parypate hypaton, rho & sigma
inversum.

Ἑπατῶν Διάτονου, μυ καὶ πι κα-
θεκκυσμένον.

M Π

Hypaton diatonos, m & pi didu-
ctum.

Ἑπάτη μέσων, ιώτα καὶ λάμβδα
πλάγιον.

I <

Hypate meson, jota & lambda
jacens.

A 3

Pary-

HYPERLYDII MODI NOTÆ IN GENERE DIATONO.

Parypate meson , theta , & lambda inverfum.

Meson diatonos, gamma & N.

Mese , ω quadratum supinum, & zeta.

Trite synemmenon , psi deorsum nutans , & hemialpha dextrum, deorsum nutans.

Synemmenon diatonos, tau inverfum , & hemialpha dextrum, sursum nutans.

Nete synemmenon, M & pi diductum , suprà habens acutam.

Paramesos , phi jacens , & eta neglectum pictum & diductum.

Trite diezeugmenon , γ deorsum vergens, & hemialpha sinistrum, sursum nutans.

Diezeugmenon diatonos, M & pi diductum , suprà habens acutam.

Nete diezeugmenon , jota & lambda jacens , suprà habens acutam.

Trite hyperbolæon , theta , & lambda inverfum , suprà habens acutam.

Hyperbolæon diatonos, gamma & ny, suprà habens acutam.

Nete hyperbolæon , ω quadratum supinum , & zeta , suprà habens acutam.

Παρυπάτη μέζων , θήτα , & λάμβδα ἀνεγραμμένον.

Θ Υ

Γ Ν

Μέζων Διάτονον , γάμμα & νυ.

Μέση , ω πτεράγωνον ὑπίον , καὶ ζήτα.

Υ Ζ

Τρίτη συνημμένων , ψι κάτω νεῦον , καὶ ἡμιάλφα δεξιόν , κάτω νεῦον.

Η Λ

Συνημμένων Διάτονον , ταυ ἀνεγραμμένον , καὶ ἡμιάλφα δεξιόν , ἄνω νεῦον.

Ι Λ

Νήτη ζυνημμένων , μυ καὶ πι καθαικυσμένον , ἐπὶ τῷ ὀξύτητι.

Μ Π

Παράμεσον , φι πλάγιον , καὶ ἦτα ἀμελητικόν , καθαικυσμένον.

Θ Η

Τρίτη διεζυγμένων , υ κάτω νεῦον , & ἡμιάλφα ἀρσενικόν , ἄνω νεῦον.

Ι Λ

Διεζυγμένων Διάτονον , μυ καὶ πι καθαικυσμένον , ἐπὶ τῷ ὀξύτητι.

Μ Π

Νήτη διεζυγμένων , ιώτα & λάμβδα πλάγιον , ἐπὶ τῷ ὀξύτητι.

Ι <

Τρίτη ὑπερβολαίων , θήτα , καὶ λάμβδα ἀνεγραμμένον , ἐπὶ τῷ ὀξύτητι.

Θ Υ

Ἑπερβολαίων Διάτονον , γάμμα & νυ , ἐπὶ τῷ ὀξύτητι.

Γ Ν

Νήτη ὑπερβολαίων , ω πτεράγωνον , ὑπίον , καὶ ζήτα , ἐπὶ τῷ ὀξύτητι.

Υ Ζ

Αἶολιόου τρόπου σημεῖα

ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΤΟΝΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ÆOLI MODI NOTÆ IN
GENERE DIATONO.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, ἥ τε ἑλ-
λαιπὲς ἀπεντραμμένον, & ἡ πε-
τεράγωνον ἀπεντραμμένον.

Υ' πάτη ὑπατῶν, δελτα ἀνεντραμ-
μένον, καὶ τὰν τεράγωνον ἀπε-
τραμμένον.

Παρυπάτη ὑπατῶν, γάμμα ἀ-
πεντραμμένον, καὶ γάμμα ὀρ-
θόν.

Υ' πατῶν διάτονον, χι & ἡμιμυ δε-
ξιόν.

Υ' πάτη μέζων, τὰν καὶ δίγαμμα
ἀπεντραμμένον.

Παρυπάτη μέζων, σίγμα καὶ σί-
γμα.

Μέζων διάτονον, ου & κάτωπα.

Μέση, κάτωπα, καὶ ἡμιδελτα κα-
θεικυσμένον.

Τρίτη σωημμένων, ἰῶτα, καὶ
λάμβδα τεράγωνον.

Σωημμένων διάτονον, ζῆτα καὶ
πι τεράγωνον.

Νήτη σωημμένων, ἄλφα & βα-
ριᾶ.

Παράμεσον, ἥ τε καὶ λάμβδα
τεράγωνον ἀπεντραμμένον.

PROSLAMBANOMENOS, eta
imperfectum aversum, & c
quadratum aversum.

Hygate hypaton, delta inversum,
& tau jacens aversum.

Parypate hypaton, gamma aver-
sum, & gamma rectum.

Hypaton diatonos, chi & hemi-
my dextrum.

Hygate meson, tau & digamma
aversum.

Parypate meson, sigma & si-
gma.

Meson diatonos, o & kappa.

Mese, kappa & hemidelta didu-
ctum.

Trite synemmenon, jota & lam-
bda jacens.

Synemmenon diatonos, zeta &
pi jacens.

Nete synemmenon, A & gravis.

Paramesos, eta & lambda jacens
aversum.

Trite

Trite diezeugmenon, zeta, & pi
jacens.

Diezeugmenon diatonos, A &
gravis.

Nete diezeugmenon, chi corrup-
tum, & hemialpha sinistrum,
deorsum respiciens.

Trite hyperbolæon, phi jacens,
& eta negligenter pictum ac
diductum.

Hyperbolæon diatonos, o & κ,
suprà habens acutam.

Nete hyperbolæon, κ & hemi-
delta diductum, suprà habens
acutam.

Τρίτη διεζυγμένων, ζήτα καὶ π
πλάγιον.

Διεζυγμένων Διάτονῳ, ἄλφα
καὶ βαρεῖα.

Νήτη διεζυγμένων, χε διέφθορες,
καὶ ἡμίαλφα ἀρσενὸν, κάτω
νεῦον.

Τρίτη ὑπερβολαίων, φι πλά-
γιον, καὶ ἦτα ἀμελητικὸν καθ-
ελλυσμένον.

Ἰπερβολαίων Διάτονῳ, ου καὶ
κάτωπα, ἧτι τὴν ὀξύτητα.

Νήτη ὑπερβολαίων, κάτωπα ε
ἡμιδελτα καθελλυσμένον,
ἧτι τὴν ὀξύτητα.

HYPOÆOLII MODI

NOTÆ IN GENERE

DIATONO.

PROSLAMBANOMENOS, pi
inversum, & sigma duplex
aversum.

Hypate hypaton, antiny & pi
duplex.

Parypate hypaton, my inversum,
& eta imperfectum.

Hypaton diatonos, eta imperfe-
ctum aversum, & ē quadra-
tum aversum.

Hypate meson, delta inversum,
& tau jacens aversum.

Parypate meson, gamma aver-
sum, & gamma rectum.

ΤΥΠΟΑΙΟΛΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ

ΣΗΜΕΙΑ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑ-

ΤΟΝΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, πι ἀνε-
στραμμένον, εἰ σίγμα διπλὴν
ἀνέστραμμένον.

Ἰπάτη ὑπαῶν, ἀντινυ εἰ πι δι-
πλὴν.

Παρυπάτη ὑπαῶν, μυ ἀνέστραμ-
μένον, καὶ ἦτα ἐλλειπές.

Ἰπαῶν Διάτονῳ, ἦτα ἐλλειπές
ἀνέστραμμένον, καὶ εἰ περὶ ἄγω-
νον ἀνέστραμμένον.

Ἰπάτη μέζων, δέλτα ἀνέστραμ-
μένον, καὶ ταυ πλάγιον ἀνέ-
στραμμένον.

Παρυπάτη μέζων, γάμμα ἀνέ-
στραμμένον, καὶ γάμμα ὀρθόν.
Μέζων

INTRODUCTIO MUSICA.

9

Μέζων Διάπον, χ & ἡμιμυ δε-
ξιόν.

X 4

Meson diatonos, chi & hemimy
dextrum.

Μέση, $\tau\alpha\upsilon$ & δίγαμμα ἀπτετραμ-
μένον.

T 4

Mese, tau & digamma aversum.

Τρίτη Συνημμένων, σίγμα & σί-
γμα.

C C

Trite synemmenon, sigma & si-
gma.

Συνημμένων Διάπον, $\omicron$ & καὶ
κάτωπα.

O K

Synemmenon diatonos, o & κ.

Νήτη συνημμένων, $\kappa\alpha\tau\omega\pi\alpha$, ϵ ἡ-
μίδελτα καθαικυσμένον.

K 4

Nete synemmenon, κ, & he-
midelta diductum.

Παραμέσο, π , & σίγμα ἀπτε-
τραμμένων.

P 3

Paramesos, pi, & sigma aver-
sum.

Τρίτη Diezeugμένων, $\omicron$ & κάπ-
πα.

O K

Trite diezeugmenon, o & κ.

Diezeugμένων Διάπονος, $\kappa\alpha\tau\omega\pi\alpha$,
 ϵ ἡμίδελτα καθαικυσμένον.

K 4

Diezeugmenon diatonos, κ &
dimidium delta diductum.

Νήτη diezeugμένων, $\eta\tau\alpha$, & λάμ-
βδα πλάγιον ἀπτετραμμένον.

H 3

Nete diezeugmenon, eta & lam-
bda jacens aversum.

Τρίτη ὑπερβολαίων, $\zeta\eta\tau\alpha$ καὶ π
πλάγιον.

Z 2

Trite hyperbolæon, zeta & pi
jacens.

Παρανήτη ὑπερβολαίων Διάτο-
ν, $\alpha\lambda\phi\alpha$ & βαρεῖα.

A 1

Paranete hyperbolæon diatonos,
alpha & gravis.

Νήτη ὑπερβολαίων, χ διεφθορὸς,
καὶ ἡμίαλφα ἀρσενὸν, κάτω
νεῦον.

X 1

Nete hyperbolæon, chi confos-
sum, & medium alpha fini-
strum, deorsum hians.

ΥΠΕΡΑΙΟΛΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΣΗΜΕΓΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑ- ΤΟΝΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, χ καὶ
ἡμιμυ δεξιόν.

X 4

PROSLAMBANOMENOS, χ i
& dimidium my dextrum.

Υπάτη υπατών, $\tau\alpha\upsilon$ & δίγαμμα
ἀπτετραμμένον.

T 4

Hypate hypaton, tau & digamma
aversum.

Παρυπάτη υπατών, σίγμα & σί-
γμα.

C C

Parypate hypaton, sigma & sigma.
B Hy-

10	A	L	X	P	I	I
Hypaton diatonos, ο & κ.	Ο	Κ	Υ	Π	Ι	Ι
Hypate meson, κ & hemidelta diductum.	Κ	Λ	Υ	Π	Ι	Ι
Parypate meson, jota & lambda jacens.	Ι	◁	Υ	Π	Ι	Ι
Meson diatonos, zeta & pi jacens.	Ζ	◻	Υ	Π	Ι	Ι
Mese, A & gravis.	Α	∖	Υ	Π	Ι	Ι
Trite synemmenon, ω quadratum supinum, & zeta.	Υ	Ζ	Υ	Π	Ι	Ι
Synemmenon diatonos, phi jacens, & eta negligentius pictum ac diductum.	Θ	Η	Υ	Π	Ι	Ι
Nete synemmenon, ο & κ suprà habens acutam.	Ο	Κ	Υ	Π	Ι	Ι
Paramesos, chi confossum, & hemialpha sinistrum, deorsum respiciens.	Χ	∧	Υ	Π	Ι	Ι
Trite diezeugmenon, phi jacens, & eta negligentius pictum ac diductum.	Θ	Η	Υ	Π	Ι	Ι
Diezeugmenon diatonos, ο & κ, suprà habens acutam.	Ο	Κ	Υ	Π	Ι	Ι
Nete diezeugmenon, κ & hemidelta diductum, suprà habens acutam.	Κ	Λ	Υ	Π	Ι	Ι
Trite hyperbolæon, jota & lambda jacens, suprà habens acutam.	Ι	◁	Υ	Π	Ι	Ι
Hyperbolæon diatonos, zeta & pi jacens, suprà habens acutam.	Ζ	◻	Υ	Π	Ι	Ι
Nete hyperbolæon, Α & gravis, suprà habens acutam.	Α	∖	Υ	Π	Ι	Ι

Φ Ρ Υ.

ΦΡΥΓΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΣΗΜΕΓΑ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΤΟΝΟΝ ΓΕΝΟΣ.

P H R Y G I I M O D I N O T Æ I N

GENERE DIATONO.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, ιῶτα

πλάγιον, & εἰ τετράγωνον.

E

PROSLAMBANOMENOS, jota

jacens, & e quadratum.

Υπάτη ὑποαῖῶν, ζήτα ἐλλειπὲς,

E

Hypate hypaton, zeta imperfe-

κῆ ταν πλάγιον.

Z

ctum, & tau jacens.

Παρυπάτη ὑποαῖῶν, δίγαμμα κῆ
ταν ἀνέσραμμύον.

Z

Parypate hypaton, digamma &
tau inversum.Υπαῖῶν διάτονος, ὦ κῆ ἡμιμυ ἀ-
εστερόν.

F

Hypaton diatonos, ω & hemi-

μυ ἀεστερόν.

Ω

my sinistrum.

Υπάτη μέζων, φῖ & δίγαμμα.

Φ

Hypate meson, phi & digamma.

Παρυπάτη μέσων, ὦ κῆ δίγαμμα
ἀνέσραμμύον.

F

Parypate meson, y & digamma
inversum.Μέζων διάτονος, πῖ κῆ σίγμα ἀ-
πτεσραμμύον.

P

Meson diatonos, pi & sigma
averfum.

Μέση, μυ & πῖ καθεκλυσμένον.

M

Mese, my & pi diductum.

Τρίτη ζυσημμένων, λάμβδα κῆ
ἡμιδελτα ὑπέριον.

Λ

Trite synemmenon, lambda &
hemidelta supinum.Συσημμένων δίετονος, ἦτα κῆ
λάμβδα ἀπτεσραμμύον.

H

Synemmenon diatonos, eta &
lambda averfum.

Νήτη ζυσημμένων, γάμμα κῆ νῦ.

Γ

Nete synemmenon, gamma &
ny.Παράμεσος, ιῶτα κῆ λάμβδα
πλάγιον.

I

Paramesos, jota & lambda ja-
cens.Τρίτη διεzeugμένων, θήτα, κῆ
λάμβδα ἀνέσραμμύον.

Θ

Trite diezeugmenon, theta, &
lambda inversum.Διεzeugμένων δίετονος, γάμμα
& νῦ.

Γ

Diezeugmenon diatonos, gam-
ma & ny.

B 2

Nete

Nete diezeugmenon, $\bar{\omega}$ quadratum supinum, & zeta.

Trite hyperbolæon, $\pi\bar{\varsigma}$ deorsum respiciens, & hemialpha dextrum, deorsum nutans.

Hyperbolæon diatonos, $\tau\alpha\upsilon$ inversum, & hemialpha dextrum, sursum respiciens.

Nete hyperbolæon, μ & π ductum, supra habens acutam.

Νήτη διεζυγμένων, $\bar{\omega}$ πηρέγωνον ὑπὲριον, καὶ ζήτα.

Τρίτῃ ὑπερβολαίων, $\pi\bar{\varsigma}$ κάτω νεῦον, καὶ ἡμιάλφα δεξιόν, κάτω νεῦον.

Τ' ὑπερβολαίων διάτονον, $\tau\alpha\upsilon$ ἀνέστραμμένον, καὶ ἡμιάλφα δεξιόν, ἀνω νεῦον.

Νήτη ὑπερβολαίων, μ καὶ π καθελκυσμένον, ὅπῃ πῶ οὐκ ἐτύθη.

HYPOPHRYGII MODI

NOTÆ IN GENERE

DIATONO.

PROSLAMBANOMENOS, sigma duplex aversum, & sigma duplex.

Hypate hypaton, $\bar{o}$ subter habens lineam, & eta.

Parypate hypaton, ξ duplex inversum, & π duplex inversum.

Hypaton diatonos, jota jacens, & $\bar{e}$ quadratum.

Hypate meson, zeta imperfectum, & $\tau\alpha\upsilon$ jacens.

Parypate meson, digamma & $\tau\alpha\upsilon$ inversum.

Meson diatonos, $\bar{\omega}$ & hemimysinistrum.

Mese, phi & digamma.

Trite synemmenon, γ & digamma inversum.

Τ' ΠΟΦΡΥΓΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ

ΣΗΜΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΤΟΝΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, σίγμα διπλὸν ἀνέστραμμένον, καὶ σίγμα διπλὸν.

Τ' ἁπλὴ ὑπατῶν, οὐ κάτω στραμμένον ἔχον, καὶ ἦτα.

Παρυπάτῃ ὑπατῶν, ξ διπλὸν ἀνέστραμμένον, καὶ π διπλὸν ἀνέστραμμένον.

Τ' ὑπατῶν διάτονον, ἰῶτα πλάγιον, καὶ εἰ πηρέγωνον.

Τ' ἁπλὴ μέζων, ζήτα ἐλλειπὴς, καὶ $\tau\alpha\upsilon$ πλάγιον.

Παρυπάτῃ μέζων, δίγαμμα καὶ $\tau\alpha\upsilon$ ἀνέστραμμένον.

Μέζων διάτονον, $\bar{\omega}$ καὶ ἡμιμῦ ἀνέστραμμένον.

Μέση, ϕ & ϵ δίγαμμα.

Τρίτῃ σσημεμένων, καὶ δίγαμμα ἀνέστραμμένον.

Σιω-

Συνημμένων Διάτον[Ⓢ], π̄ καὶ
σίγμα ἀπετραμμένον.

Π Ϛ

Synemmenon diatonos, pi & si-
gma aversum.

Νήτη συνημμένων, μ̄ καὶ π̄ κα-
θεilusμένος.

Μ Π

Nete synemmenon, m & pi di-
ductum.

Παραμέ[Ⓢ], σίγμα καὶ σίγμα.

Σ Σ

Paramefos, sigma & sigma.

Τρίτη διεζυγμένων, ρ̄ καὶ σίγμα
ἀνετραμμένον.

Ρ Ϛ

Trite diezeugmenon, rho & si-
gma inversum.

Διεζυγμένων Διάτον[Ⓢ], μ̄ καὶ
π̄ καθεilusμένος.

Μ Π

Diezeugmenon diatonos, m &
pi diductum.

Νήτη διεζυγμένων, ῑωτα & λάμ-
βδα πλάγιον.

Ι Λ

Nete diezeugmenon, jota &
lambda jacens.

Τρίτη υπερβολαίων, θ̄ητα καὶ
λάμβδα ἀνετραμμένον.

Θ V

Trite Hyperbolæon, theta &
lambda inversum.

Υπερβολαίων Διάτον[Ⓢ], γάμμα
καὶ ν̄υ.

Γ Ν

Hyperbolæon diatonos, gamma
& n.

Νήτη υπερβολαίων, ω̄ τετραγώ-
νον ὑπίον, καὶ ζήτα.

Υ Ζ

Nete hyperbolæon, ω̄ quadra-
tum supinum, & zeta.

Τ' ΠΕΡΦΡΥΓΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ
ΣΗΜΕΓ' Α ΚΑΤ' Α ΤΟ ΔΙΑΤΟ-
ΝΟΝ ΓΕΝΟΣ.

HYPERPHRYGII MODI

NOTÆ IN GENERE

DIATONO.

Προσλαμβανόμενος, ω̄ καὶ
ἡμιμυ ἀρλετρών.

Ω Ϟ

Proslambanomenos, ω̄
& dimidium my sinistrum.

Τ' πάτη ὑπαίων, φ̄ι καὶ δίγαμμα.

Φ F

Hypate hypaton, phi & digam-
ma.

Παρυπάτη ὑπαίων, ῡ καὶ δίγαμμα
ἀνετραμμένον.

Υ V

Parypate hypaton, y & digamma
inversum.

Τ' παίων διάτον[Ⓢ], π̄ καὶ σίγμα
ἀπετραμμένον.

Π Ϛ

Hypaton diatonos, pi & sigma
aversum.

Τ' πάτη μέζων, μ̄ καὶ π̄ καθεil-
κυσμύον.

Μ Π

Hypate meson, m & pi didu-
ctum.

Παρυπάτη μέζων, λάμβδα καὶ
ἡμίδελτα ὑπίον.

Δ Λ

Parypate meson, lambda, & me-
dium delta supinum.

Μέζων Διάτον[Ⓢ], η̄τα καὶ λάμβδα

Meson diatonos, eta & lambda
jacens

B 3

jacens aversum.

Mese, gamma & N.

Trite synemmenon, beta & acuta.

Synemmenon diatonos, chi confossum, & medium A sinistrum, deorsum nutans.

Nete synemmenon, tau inversum, & medium A sinistrum, fursum nutans.

Paramesos, ω quadratum supinum, & zeta.

Trite diezeugmenon, psi deorsum spectans, & medium A dextrum, deorsum spectans.

Diezeugmenon diatonos, tau inversum, & hemialpha sinistrum, fursum respiciens.

Nete diezeugmenon, μ & pi ductum, supra habens acutam.

Trite hyperbolæon, lambda & medium delta supinum, supra habens acutam.

Hyperbolæon diatonos, eta & lambda jacens aversum, supra habens acutam.

Nete hyperbolæon, gamma & N, supra habens acutam.

H > πλάγιον ἀπεντραμμένον.

Γ N Μέση, γάμμα καὶ νυ.

B / Τρίτη συνημμένων, βήτα καὶ ὀξεία.

Συνημμένων διάπνον, χε διεφθόρος, καὶ ἡμιάλφα ἀρλεπρόν, κάτω νεῦον.

Νήτη συνημμένων, τὰν ἀνεντραμμένων, ἔῃμιάλφα ἀρλεπρόν, ἄνω νεῦον.

Παράμεσος, ὦ πηρέγωνον ὕπλιον, καὶ ζήτα.

Τρίτη διεζυγμένων, ψι κάτω νεῦον, καὶ ἡμιάλφα δεξιόν, κάτω νεῦον.

Διεζυγμένων διάπνον, τὰν ἀνεντραμμένον, ἔῃμιάλφα ἀρλεπρόν, ἄνω νεῦον.

Νήτη διεζυγμένων μὺ καὶ πικαθειλκυσμένον, ὅτι τὴν ὀξύτητα.

Τρίτη ὑπερβολαίων, λάμβδα καὶ ἡμίδελτα ὕπλιον, ὅτι τὴν ὀξύτητα.

ὑπερβολαίων διάπνον, ἦτα καὶ λάμβδα πλάγιον ἀπεντραμμένον, ὅτι τὴν ὀξύτητα.

Νήτη ὑπερβολαίων, γάμμα καὶ νυ, ὅτι τὴν ὀξύτητα.

ΙΑΣΤΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΣΗΜΕΪΑ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΤΟΝΟΝ ΓΕΝΟΣ.

I A S T I I M O D I N O T Æ I N
G E N E R E D I A T O N O .ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, $\overline{\mu\upsilon}$ ἀνεστραμμένον, καὶ ἦτα ἑλλειπές.

W H

PROSLAMBANOMENOS, my inversum, & eta imperfectum.

Τ'πάτη ὑπαίῳν, ἦτα ἑλλειπές ἀνεστραμμένον, καὶ εἰ τετραγώνον ἀνεστραμμένον.

H E

Hypate hypaton, eta imperfectum aversum, & e quadratum aversum.

Παρυπάτη ὑπαίῳν, ζήτα ἑλλειπές, καὶ ταυ πλάγιον.

Z H

Parypate hypaton, zeta imperfectum, & tau jacens.

Τ'παίῳν δίχρον, γάμμα ἀνεστραμμένον, & γάμμα ὀρθόν.

T G

Hypaton diatonos, gamma aversum, & gamma rectum.

Τ'πάτη μέζων, χι καὶ ἡμίμυ δεξιόν.

X Y

Hypate meson, chi & hemimy dextrum.

Παρυπάτη μέζων, φι & δίγαμμα.

Φ F

Parypate meson, phi & digamma.

Μέζων δίχρον, σίγμα & σίγμα.

C C

Meson diatonos, sigma & sigma.

Μέση, ου καὶ κάππα.

O K

Mese, o & kappa.

Τρίτη ζυγημεμένων, ξι καὶ κάππα ἀνεστραμμένον.

E K

Trite synemmenon xi & kappa inversum.

Συνημμένων δίχρον, ιῶτα καὶ λάμβδα πλάγιον.

I A

Synemmenon diatonos, jota & lambda jacens.

Νήτη ζυγημεμένων, ζήτα καὶ πι πλάγιον.

Z E

Nete synemmenon, zeta & pi jacens.

Παράμεσο, κάππα, καὶ ἡμίδελτα καθευκυσμένο.

K A

Paramesos, kappa & hemidelta ductum.

Τρίτη διεzeugμένων, ιῶτα καὶ λάμβδα πλάγιον.

I A

Trite diezeugmenon, jota & lambda jacens.

Die-

Diezeugmenon diatonos, zeta
& pi jacens.

Nete diezeugmenon, A & gra-
vis.

Trite hyperbolæon, $\bar{\omega}$ quadra-
tum supinum, & zeta.

Hyperbolæon diatonos, phi ja-
cens, & eta negligenter pi-
ctum ac diductum.

Nete hyperbolæon, o & κ, fu-
prà habens acutam.

HYPOIASII MODI NOTE IN GENERE DIATONO.

PROSLAMBANOMENOS, tau
jacens aversum, & tau re-
ctum.

Hypate hypaton, pi inversum, &
sigma duplex aversum,

Parypate hypaton, $\bar{o}$ subter ha-
bens virgulam, & eta.

Hypaton diatonos, m inversum,
& eta imperfectum.

Hypate meson, eta imperfe-
ctum aversum, & $\bar{e}$ quadra-
tum aversum.

Parypate meson, zeta imperfe-
ctum, & tau jacens.

Meson diatonos, gamma aver-
sum, & gamma rectum.

Mese, chi & dimidium my dex-
trum.

Διεζυγμένων Διάτονου, ζήτα
καὶ πὶ πλάγιον.

Νήτη διεζυγμένων, ἀλφα καὶ βα-
ρύα.

Τρίτη ὑπερβολαίων, $\bar{\omega}$ τετραγ-
νον, ὑπίον, καὶ ζήτα.

Ἑπερβολαίων Διάτονος, φὶ πλά-
γιον, καὶ ἦτα ἀμελητικὸν κα-
τακυσμένον.

Νήτη ὑπερβολαίων, $\bar{\omega}$ καὶ κάπ-
πα, ὅτι τὴν ὀξύτητά.

ὑποΐαστίου τρόπου σημεῖα. κατὰ τὸ δια- τονὸν γένος.

Προσλαμβάνομενος, ταυ
πλάγιον ἀπεντραμμένον, καὶ ταυ
ὀρθόν.

Ἑπάτη ὑπατῶν, πὶ ἀνεντραμμένον,
καὶ σίγμα διπλὸν ἀπεντραμ-
μύον.

Παρυπάτη ὑπατῶν, $\bar{o}$ κατὰ
τραμμὴν ἔχον, καὶ ἦτα.

Ἑπατῶν διάτονου, $\bar{m}$ ἀνεντραμ-
μύον, καὶ ἦτα ἑλλειπές.

Ἑπάτη μέζων, ἦτα ἑλλειπές ἀπε-
τραμμύον, καὶ εἰ τετραγώνον
ἀπεντραμμένον.

Παρυπάτη μέζων, ζήτα ἑλλειπές,
καὶ ταυ πλάγιον.

Μέζων Διάτονου, γάμμα ἀπε-
τραμμένον, καὶ γάμμα ὀρθόν.

Μέση, χὲ καὶ ἡμίμυ δεξιόν.

Τρίτη

Τρίτη σσημημῶν, φῖ καὶ δίγαμμα.

Φ F

Σσημημένων Διάτονον, σίγμα καὶ σίγμα,

C C

Νήτη σσημημῶν, ου καὶ κάππα.

O K

Παράμεσον, ταυ καὶ δίγαμμα ἀπεντραμῶν.

T F

Τρίτη διεζυγμῶν, σίγμα καὶ σίγμα.

C C

Διεζυγμῶν Διάτονον, ου καὶ κάππα.

O K

Νήτη διεζυγμῶν, κάππα, καὶ ἡμίδελτα καθεαλκυσῶν.

K Λ

Τρίτη ὑπερβολαίων, ἰώτα, καὶ λάμβδα πλάγιον.

I <

ὑπερβολαίων Διάτονον, ζήτα, καὶ πι πλάγιον.

Z =

Νήτη ὑπερβολαίων, ἄλφα καὶ βαρεῖα.

A \

Trite synemmenon, phi & digamma.

Synemmenon diatonos, sigma & sigma.

Nete synemmenon, o & kappa.

Paramesos, tau & digamma a-versum.

Trite diezeugmenon, sigma & sigma.

Diezeugmenon diatonos, o & kappa.

Nete diezeugmenon, kappa, & medium delta diductum.

Trite hyperbolæon, jota, & lambda jacens.

Hyperbolæon diatonos, zeta, & pi jacens.

Nete hyperbolæon, alpha & gravis.

ΤΗΠΕΡΙΑΣΤΙΟΤ ΤΡΟΠΟΤ
ΣΗΜΕΓΑ. ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑ-
ΤΟΝΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, γάμμα ἀπεντραμῶν, καὶ γάμμα ὀρθόν.

I Γ

Ἰππάτη ὑπατῶν, χι καὶ ἡμίμυ δεξιόν.

X u

Παρυπάτη ὑπατῶν, φῖ καὶ δίγαμμα.

Φ F

Ἰπάτων Διάτονον, σίγμα καὶ σίγμα.

C C

Ἰπάτη μέζων, ου καὶ κάππα.

O K

HYPERIASTII MODI
NOTÆ IN GENERE
DIATONO.

PROSLAMBANOMENOS, gamma a-versum, & gamma rectum.

Hypate hypaton, chi & dimidium my dextrum.

Parypate hypaton, phi & digamma.

Hypaton diatonos, sigma & sigma.

Hypate meson, o & kappa.

C. Pary-

Parypate meson, xi & κ inver-
sum.

Meson diatonos, jota & lamda
jacens.

Mese, zeta, & pi jacens.

Trite synemmenon, ē quadra-
tum, & pi inversum.

Synemmenon diatonos, ω qua-
dratum supinum, & zeta.

Nete synemmenon, phi jacens,
& eta negligenter pictum ac
diductum.

Paramesos, α & gravis.

Trite diezeugmenon, ω quadra-
tum supinum, & zeta.

Diezeugmenon diatonos, phi
jacens, & eta negligenter pi-
ctum ac diductum.

Nete diezeugmenon, ο & κ, su-
prà habens acutam.

Trite hyperbolæon, xi & κ in-
versum, suprà habens acu-
tam.

Hyperbolæon diatonos, jota &
lambda jacens, suprà habens
acutam.

Nete hyperbolæon, zeta & pi
jacens, suprà habens acutam.

Παρυπάτη μέζων, ξι κ κάππα
άνεσραμμένον.

Μέζων Διάτονον, ιώτα κ λάμ-
βδα πλάγιον.

I <

Z =

Μέση, ζήτα, κ πι πλάγιον.

E J

Τρίτη Συνημμένων, ει περάγω-
νον, κη πι άνεσερχμμένον.

U Z

Συνημμένων Διάτονον, ω περά-
γωνον ύπιον, κ ζήτα.

Θ η

Νήτη σσημμένων, φι πλάγιον,
κη ήτα αμεληήκον, καθειλ-
κυσμένον.

A \

U Z

Παράμεσον, άλφα κ βαρεία.
Τρίτη Διεζυγμένων, ω περάγω-
νον ύπιον, κ ζήτα.

Θ η

Διεζυγμένων Διάτονον, φι
πλάγιον, κ ήτα αμεληήκον,
καθειλκυσμένον.

O K'

Νήτη Διεζυγμένων, ου κ κάππα,
ήπι τιώ όξύτητα.

Ξ κ'

Τρίτη Ύπερβολαίων, ξι ε κάπ-
πα άνεσραμμένον, ήπι τ' όξύ-
τητα.

I <

Ύπερβολαίων Διάτονον, ιώτα κ
λάμβδα πλάγιον, ήπι τιώ
όξύτητα.

Z =

Νήτη Ύπερβολαίων, ζήτα κ πι
πλάγιον, ήπι τιώ όξύτητα.

ΔΩΡΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΣΗΜΕΓΑ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΤΟΝΟΝ ΓΕΝΟΣ.

DORII MODI NOTÆ IN

GENERE DIATONO.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, ἀντὶ
νυ καὶ π διπλῶν.Γ' πατή ὑπατῶν, ἰώτα πλάγιον, καὶ
εἰ περάγωνον.Παρυπάτη ὑπατῶν, ἡμιθῆτα κα-
τὰ νεῦον, καὶ εἰ περάγωνον ὑ-
πίον.Γ' πατῶν Διάτονον, δέλτα ἀνε-
στραμμένον, καὶ τὰν πλάγιον
ἀπεστραμμένον.Γ' πατή μέζων, ὦ καὶ ἡμιμῦ ἀε-
σρόν.Παρυπάτη μέζων, ψι καὶ ἡμιμῦ
ὑπίον.Μέζων Διάτονον, ταυ καὶ δίγαμ-
μα ἀπεστραμμένον.

Μέση, π καὶ σίγμα ἀπεστραμμένον.

Τρίτη σσημυμένον, ου καὶ κάππα.

Σσημυμένων Διάτονον, κάππα
καὶ ἡμίδελτα καθειλκυσμένον.Νῆτη σσημυμένων, ἦτα καὶ λάμ-
βδα πλάγιον, ἀπεστραμμένον.Παράμεσος, μυ καὶ π καθειλκυ-
σμένον.Τρίτη διεzeugμένων, λάμβδα καὶ
ἡμίδελτα ὑπίον.

Διεzeugμένων Διάτονον, ἦτα καὶ

PROSLAMBANOMENOS, an-
tiny & pi duplex.Hypate hypaton, jota jacens, &
ē quadratum.Parypate hypaton, dimidium
theta deorsum respiciens, &
ē quadratum supinum.Hypaton diatonos, delta inver-
sum, & tau jacens aversum.Hypate meson, ω & hemimy si-
nistrum.Parypate meson, psi & hemimy
supinum.Meson diatonos, tau & digam-
ma aversum.

Mese, pi & sigma aversum.

Trite synemmenon, o & k.
Synemmenon diatonos, k &
medium delta diductum.Nete synemmenon, eta & lam-
bda jacens, aversum.

Paramesos, m & pi diductum.

Trite diezeugmenon, lambda
& dimidium delta supinum.Diezeugmenon diatonos, eta &
lam-

C 2

lambda jacens aversum.

Nete diezeugmenon, gamma
& n.

Trite hyperbolæon, v & acuta.

Hyperbolæon diatonos, chi cor-
ruptum, & hemialpha fini-
strum, deorsum respiciens.

Nete hyperbolæon, tau inver-
sum, & medium a dextrum,
furfum respiciens.

HYPODORII MODI NOTÆ IN GENERE DIATONO.

PROSLAMBANOMENOS, di-
midium phi jacens aversum,
& dimidium phi jacens.

Hypate hypaton, sigma duplex
aversum, & sigma duplex.

Parypate hypaton, rho inver-
sum, & sigma duplex inver-
sum.

Hypaton diatonos, antiny & pi
duplex.

Hypate meson, jota jacens, &
ē quadratum.

Parypate meson, dimidium the-
ta, deorsum nutans, & ē
quadratum inversum.

Meson diatonos, delta inver-
sum, & tau jacens aversum.

H >

Γ N

B /

X /

I λ

λάμβδα πλάγιον, ἀπεντραμ-
μένον.

Νῆτη διεζυγμένων, γάμμα καὶ
νυ.

Τρίτη ὑπερβολαίων, βῆτα καὶ
δξεία.

Τ' ὑπερβολαίων διάτονον, χι δε-
φθορὸς, καὶ ἡμίαιφα ἀντραπὸν,
κάτω νεῦον.

Νῆτη ὑπερβολαίων, ταυ ἀνε-
τραμμένον, καὶ ἡμίαιφα δε-
ξιὸν, ἄνω νεῦον.

Τ' ΠΟΔΩΡΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΣΗΜΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΤΟ- ΝΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, ἡμιφι
πλάγιον ἀπεντραμμένον, καὶ
ἡμιφι πλάγιον.

Τ' πάτη ὑπαίων, σίγμα διπλὸν
ἀπεντραμμένον, καὶ σίγμα δι-
πλὸν.

Παρυπάτη ὑπαίων, ρω ἀντραμ-
μένον, καὶ σίγμα διπλὸν ἀνε-
τραμμένον.

Τ' παίων διάτονον, ἀνίην καὶ πι
διπλὸν.

Τ' πάτη μέζων, ἰώτα πλάγιον, καὶ
εἰ τετραγώνον.

Παρυπάτη μέζων, ἡμιῆτα κάτω
νεῦον, καὶ εἰ τετραγώνον ἀνε-
τραμμένον.

Μέζων διάτονον, δέλτα ἀντραμ-
μένον, καὶ ταυ πλάγιον ἀπεντραμ-
μένον.

Δίση,

INTRODVCTIO MYSICA.

Μέση, ὡς ἡμῖν ἀμετέρον.

Τρίτη σωτηριῶν καὶ ἡμῶν
ὑπῆλθον.

Σωτημεθίων Διάπονθ, ταν καὶ
δύαμμον ἀπετραμμένον.

Νήτη σωτημένων, π, ξ σύγμα ἀ-
πεσραμμένον.

Παράμεσθ, φι καὶ δίζαμνον.

Τεῖτη διεξάγουμένων, ὡς δὲ δια-
μον ἀνεστραμμένον.

Διεξάγμεν δὲ Διάπυλιν, πῆλιν καὶ
σῆμα ἀπετραμμένον.

Νήτη διεξάγμεν, μὴ καὶ πικρὰ
θελκυσμὸν.

Τρίτη ὑπερβολαίων, λάμβδα ε
ἡμίδελτα ὕψιον.

Ἰππερολαίων Διάπυον, ἦτα καὶ
λάμβδα πλάγιον ἀπετραμ-
μένον.

Ἡγήτη ὑπερβολαίων γάμμα € τυ.

ὑΠΕΡΔΩΡΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ
ΣΗΜΕΓΑ ΚΑΤ' ΑΤΟ ΔΙΑ-
ΤΟΝΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, δέλτα
ἀνεστραμμένον, καὶ τὰ ἀλάζιον
ἀπεστραμμένον.

Ἰππάτη ὑπαίων, ὦ καὶ ἡμῖν ἀρεστ-
ρόν.

Παρυπάτη ὑπαλιῶν, ψεῖς ἡμῖν
ὑπῆλον.

ἡ παλῶν διότιον, τὰ καὶ δι-

Mese, $\bar{\omega}$, & dimidium my finistrum.

Trite synemmenon, psi & dimidium my supinum.

Synemmenon diatonos, tau & digamma averſum.

Nete fynemmenon, pi, & figma
averfum.

Paramefos, phi & digamma.

Trite diezeugmenon, y & digamma inversum.

Diezeugmenon diatonos , pi &
figma averfum.

Nete diezeugmenon, m & pi ductum.

Trite hyperbolæon, lambda &
dimidium delta supinum.

Hyperbolæon diatonos, eta & lambda jacens aversum.

**Nete hyperbolæon , gamma
& N.**

HYPERDORII MODI
NOTÆ IN GENERE
DIATONO.

PROSLAMBANOMENOS, del-
ta inverſum, & tau jacens a-
verſum.

Hypate hypaton, & dimidium
my finistrum.

**Parypate hypaton, psi & hemi-
my supinum.**

Hypaton diatonos, tau & di-
C₃ gamma

gamma aversum.
 Hypate meson, pi & sigma a-
 versum.
 Parypate meson, o & kappa.
 Meson diatonos, kappa & dimidium
 delta diductum.
 Mese, eta & lambda jacens a-
 versum.
 Trita synemmenon, zeta & pi
 jacens.
 Synemmenon diatonos, alpha &
 gravis.
 Nete synemmenon, chi corru-
 ptum, & dimidium alpha fini-
 strum, deorsum respiciens.
 Paramesos, gamma & nu.
 Trita diezeugmenon, beta & a-
 cuta.
 Diezeugmenon diatonos, chi
 corruptum, & dimidium alpha fi-
 nistrum deorsum respiciens.
 Nete diezeugmenon, tau inver-
 sum & dimidium alpha dextrum,
 sursum respiciens.
 Trita hyperbolæon, o & kappa, su-
 præ habens acutam.
 Hyperbolæon diatonos, kappa & di-
 midium delta diductum, su-
 præ habens acutam.
 Nete hyperbolæon, eta & lam-
 bda jacens aversum, supra ha-
 bens acutam.

Τ Η γάμμα ἄπεςτραμμένον.
 Υ΄ πάτη μέζων, πὶ καὶ σίγμα ἀπε-
 στραμμένον.
 Π Ο Παρυπάτη μέζων, οὐ καὶ κάππα.
 Μέζων Διάτονον, κάππα καὶ ἡμί-
 δελτα καθεικυσμένον.
 Κ Λ Μέση ἦτα καὶ λάμβδα πλάγιον
 ἀπεςτραμμένον.
 Η Ξ Τρίτη ζυγημένων, ζήτα καὶ πὶ
 πλάγιον.
 Ζ Ε Συνημμένων Διάτονον, ἄλφα
 καὶ βαρεῖα.
 Α Λ Νήτη ζυγημένων, χὶ διεφθορὸς,
 καὶ ἡμιάλφα ἀρλεπρὸν, κάτω
 νεῦον.
 Ξ Ρ Παράμεσον, γάμμα καὶ νῦ.
 Γ Ν Τρίτη διεζυγμένων, βῆτα καὶ
 ὀξεία.
 Β Ι Διεζυγμένων Διάτονον, χὶ διε-
 φθορὸς, καὶ ἡμιάλφα ἀρλεπρὸν,
 κάτω νεῦον.
 Ξ Ρ Νήτη διεζυγμένων, ταυ ἀνέςτραμ-
 μένον, καὶ ἡμιάλφα δεξιὸν, ἄνω
 νεῦον.
 Ι Λ Τρίτη ὑπερβολαίων, οὐ καὶ κάπ-
 πα, ὅτι τὸ ὀξύτητα.
 Ο Κ Ὑπερβολαίων Διάτονον, κάππα
 καὶ ἡμίδελτα καθεικυσμένον,
 ὅτι πῶς ὀξύτητα.
 Κ Λ Νήτη ὑπερβολαίων, ἦτα καὶ λάμ-
 βδα πλάγιον ἀπεςτραμμένον,
 ὅτι πῶς ὀξύτητα.
 Η Ξ

ΛΥΔΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΣΗΜΕΓΑ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΩΜΑΤΙΚΟΝ ΓΕΝΟΣ.

LYDII MODI NOTÆ IN
GENERE CHROMATICO.ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, ζῆτα
ἐλλειπές, καὶ ταυ πλάγιον.PROSLAMBANOMENOS, ze-
ta imperfectum, & tau ja-
cens.Ἰπάτη ὑπατῶν, γάμμα ἀπεσραμ-
μένον, καὶ γάμμα ὀρθόν.

Ζ Η

Hypate hypaton, gamma aver-
sum, & gamma rectum.

Τ Γ

Παρυπάτη ὑπατῶν, βῆτα ἐλλειπές,
ἔ γάμμα ἀνεσραμμένον.

Ρ Λ

Parypate hypaton, β imperfectum, & gamma inversum.

Λιχανὸς ὑπατῶν χρωμαλική, ἄλ-
φα ἀνεσραμμένον, γραμμῶ
ἔχον, καὶ δίγαμμον ἀνεσραμ-
μένον, γραμμῶ ἔχον.

Υ Ε

Lichanos hypaton chromaticæ,
α inversum, lineam habens,
& digamma inversum, virgu-
lam habens.

Ἰπάτη μέζων, σίγμα καὶ σίγμα.

C C

Hypate meson, sigma & sigma.

Παρυπάτη μέζων, ρῶ καὶ σίγμα ἀ-
νεσραμμένον.

Ρ Ο

Parypate meson, rho & sigma
inversum.Λιχανὸς μέζων χρωμαλική, π
γραμμῶ ἔχον, ἔ σίγμα ἀπε-
σεραμμένον, γραμμῶ ἔχον
Διὰ μέσον.

Π Θ

Lichanos meson chromaticæ, π
virgulam habens, & sigma a-
versum, per medium habens
virgulam.

Μέση, ἰῶτα ἔ λάμβδα πλάγιον.

Ι <

Mese, jota & lambda jacens.

Τρίτη συνημμένων, θῆτα, καὶ λάμ-
βδα ἀνεσραμμένον.

Θ Υ

Trite synemmenon, theta, &
lambda inversum.Παρανήτη συνημμένων χρωμαλι-
κή, ῆτα γραμμῶ ἔχον, καὶ λάμ-
βδα πλάγιον ἀπεσραμμένον,
γραμμῶ ἔχον Διὰ μέσον.

Η >

Paranete synemmenon chroma-
ticæ, eta lineam habens, &
lambda jacens aversum, per
medium habens virgulam.

Νήτη συνημμένων, ῶ τετραγω-

Nete synemmenon, ῶ quadra-
tum

- tum supinum, & zeta.
 Paramesos, zeta & pi jacens.
 Tritē synemmenon, ē quadra-
 tum, & pi inversum.
 Paranete diezeugmenon, chro-
 maticē, delta suprà habens a-
 cutam, & pi jacens aversum,
 per medium habens virgu-
 lam.
 Nete diezeugmenon, phi jacens,
 & eta negligenter pictum ac
 diductum.
 Tritē hyperbolæon, y deorsum
 spectans, & dimidium a sini-
 strum, sursum respiciens.
 Paranete hyperbolæon chroma-
 tice, tau inversum, & dimi-
 dium a dextrum, sursum spe-
 ctans, suprà habens acutam.
 Nete hyperbolæon, jota & lam-
 bda jacens, suprà habens acu-
 tam.

HYPOLYDII MODI NOTÆ IN GENERE CHROMATICO.

- PROSLAMBANOMENOS, o
 subter lineam habens, & eta.
 Hypate hypaton, m inversum,
 & eta imperfectum.
 Parypate hypaton, lambda in-
 versum, & eta imperfectum
 supinum.
 Lichanos hypaton chromaticē,

- Υ Ζ νον ὕπλιον, καὶ ζῆτα.
 Ζ ς Παράμεσος, ζῆτα εἰς πὶ παλάγιον.
 Τρίτη διεζυγμένων, εἰς πῖ τραγών-
 νον, καὶ πῖ ἀνεστραμμένον.
 Παρανήτη διεζυγμένων χρωμα-
 τικῇ, δέλτα, ὅτι τὴν ὀξύτητά,
 εἰς πὶ παλάγιον ἀνεστραμμένον,
 ἔχον ἐξω γραμμῇ.
 Δ' ε Νήτη διεζυγμένων, φῖ παλάγιον,
 καὶ ἦτα ἀμελήτηκον καθαι-
 ρυσμένον.
 Θ η Τρίτη ὑπερβολαίων, ὡ κατὰ
 νεῦον, καὶ ἡμιάλφα ἀρσενόν,
 ἄνω νεῦον.
 Ι ε Παρανήτη ὑπερβολαίων χρω-
 ματικῇ, τὰν ἀνεστραμμένον, καὶ
 ἡμιάλφα δεξιόν, ἄνω νεῦον,
 ὅτι τὴν ὀξύτητά.
 Ι λ' Νήτη ὑπερβολαίων, ἰῶτα καὶ λάμ-
 βδα παλάγιον, ὅτι τὴν ὀξύ-
 τητά.
 Ι ς

Τ' ΠΟΛΥΔΙΟΥ ΤΡΟΠΟΙ ΣΗΜΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΩ- ΜΑΤΙΚὸν Γένος.

- Φ Η ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, οὐ κα-
 τὰ γραμμῇ ἔχον, καὶ ἦτα.
 Ψ Η Τ' πάτη ὑπὲρ ὧν, μὲν ἀνεστραμμέ-
 νον, εἰς ἦτα ἑλλειπές.
 Ω Η Παρυπάτη ὑπὲρ ὧν, λάμβδα ἀνε-
 στραμμένον, καὶ ἦτα ἑλλειπές
 ὕπλιον.
 V ς Λιχανὸς ὑπὲρ ὧν χρωματικῇ,
 κατὰ

κάππα ἀνεστραμμένον, κ̄ ἦτε
 ἑλλαπῆς, ἀπεστραμμένον.
 Τ' πᾶτη μέζων, γάμμα ἀπεστραμ-
 μένον, κ̄ γάμμα ὀρθόν.
 Παρυπάτη μέζων, βῆτε ἑλλαπῆς,
 κ̄ γάμμα ἀνεστραμμένον.
 Λιχανὸς μέζων χρωματικῇ, ἄλ-
 φα ἀνεστραμμένον, καὶ δίγαμ-
 μον ἀνεστραμμένον.
 Μίση, σίγμα κ̄ σίγμα.
 Τρίτη συνημμένων, ρω κ̄ σίγμα
 ἀνεστραμμένον.
 Παρανήτη συνημμένων χρωματι-
 κῇ, πι καὶ σίγμα ἀπεστραμ-
 μένον.
 Νήτη συνημμένων, ἰῶτα καὶ λάμ-
 βδα πλάγιον.
 Παράμεσος, οῡ ε̄ κάππα.
 Τρίτη διεζυγμένων, ξι κ̄ κάπ-
 πα ἀνεστραμμένον.
 Παρανήτη διεζυγμένων χρωμα-
 τικῇ, νυ κ̄ κάππα ἀπεστραμ-
 μένον.
 Νήτη διεζυγμένων, ζῆτε καὶ πι
 πλάγιον.
 Τρίτη ὑπερβολαίων, εῖ πῆρξ-
 γωνον, καὶ πι ἀνεστραμμένον.
 Παρανήτη ὑπερβολαίων χρω-
 ματικῇ, δέλτα κ̄ πι πλάγιον
 ἀπεστραμμένον.
 Νήτη ὑπερβολαίων, φι πλά-
 γιον, κ̄ ἦτε ἀμελητικὸν κατὰ
 εἰληκυσμένον.

Μ Η

Τ Γ

Ρ Ι

Υ Ε

Σ Σ

Ρ Ο

Π Ο

Ι <

Ο Κ

Ξ Μ

Ν Ξ

Ζ ς

Ε Ϛ

Δ ϝ

Θ Η

κ inuersum, & eta imperfec-
 ctum, auersum.

Hypate meson, gamma auer-
 sum, & gamma rectum.

Parypate meson, & imperfectum,
 & gamma inuersum.

Lichanos meson chromaticæ, λ
 inuersum, & digamma in-
 uersum.

Mese, sigma & sigma.

Trite synemmenon, rho & si-
 gma inuersum.

Paranete synemmenon chroma-
 tice, pi & sigma auersum.

Nete synemmenon, jota & lam-
 bda jacens.

Paramesos, ο & κ.

Trite diezeugmenon, xi & κ in-
 uersum.

Paranete diezeugmenon chroma-
 tice, ν & κ auersum.

Nete diezeugmenon, zeta & pi
 jacens.

Trite hyperbolæon, ε̄ quadra-
 tum, & pi inuersum.

Paranete hyperbolæon chroma-
 tice, delta & pi jacens auer-
 sum.

Nete hyperbolæon, phi jacens,
 & eta negligenter factum ac
 diductum.

HYPERLYDII MODI

NOTÆ IN GENERE
CHROMATICO.

PROSLAMBANOMENOS, phi
& digamma.

Hypate hypaton, sigma & fi-
gma.

Parypate hypaton, rho & sigma
inversum.

Lichanos hypaton chromaticæ,
pi & sigma aversum.

Hypate meson, jota & lambda
jacens.

Parypate meson, theta & lam-
bda inversum.

Lichanos meson chromaticæ,
eta & lambda jacens aver-
sum.

Mese, ω quadratum supinum,
& zeta.

Trite synemmenon, psi deor-
sum spectans, & dimidium a
dextrum, deorsum spectans.

Paranete synemmenon chroma-
ticæ, chi corruptum, & di-
midium a sinistrum, deor-
sum spectans.

Nete synemmenon, μ & pi di-
ductum, supra habens acu-
tam.

Paramesos, phi jacens, & eta ne-
gligenter pictum ac didu-
ctum.

ΤΗ ΠΕΡΑΥΔΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ

ΣΗΜΕΙΑ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΩ-
ΜΑΤΙΚὸΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ ϕ ψ δ
διγῆμμα.

Υ' πάτη ὑπατῶν, σίγμα καὶ σί-
γμα.

Παρυπάτη ὑπατῶν, ρῶ καὶ σίγμα
ἀνέσραμμένον.

Λιχανὸς ὑπατῶν χρωματικῇ, π
καὶ σίγμα ἀπέσραμμένον.

Υ' πάτη μέσων, ἰῶτα καὶ λάμβδα
παλάγιον.

Παρυπάτη μέσων, θῆτα καὶ λάμ-
βδα ἀνέσραμμένον.

Λιχανὸς μέσων χρωματικῇ, ῆτα
καὶ λάμβδα παλάγιον ἀπέ-
σραμμένον.

Μέση, ω πτεράγωνον ὕψιον, καὶ
ζῆτα.

Τρίτη σσημιδίων, ψ κάτω
νεῦον, καὶ ἡμιάλφα δεξιόν,
κάτω νεῦον.

Παρανήτη σσημιδίων χρωματι-
κῇ, χ διεφθορὸς, καὶ ἡμιάλφα
αἰγυρεόν, κάτω νεῦον.

Νήτη σσημιδίων, μ καὶ π καθ-
εἰλκυσμένον, θ πὶ πῶ ὀξύ-
της.

Παράμεσος ϕ , ϕ παλάγιον, καὶ
ῆτα ἀμελητικὸν καθεἰλκυ-
σμένον.

Τετάρτη

Τρίτη διεζυγμένων, $\bar{\upsilon}$ κάτω
νεῦον, καὶ ἡμίαλφα ἀρκερὸν,
ἄνω νεῦον.

I L

Παρανήτη διεζυγμένων χρωμα-
τική, $\tau\alpha\upsilon$ ἀνερραμμένον, καὶ ἡμί-
αλφα δεξιὸν, ἄνω νεῦον.

I A

Νήτη διεζυγμένων, ἰῶτα καὶ λάμ-
βδα παλάμιον, ὅππῃ τῷ ὀξύ-
τητι.

I <

Τρίτη ὑπερβολαίων, θήτα καὶ λάμ-
βδα ἀνερραμμένον, ὅππῃ τῷ ὀξύ-
τητι.

Θ V'

Παρανήτη ὑπερβολαίων χρωμα-
τική, ἦτα καὶ λάμβδα παλά-
μιον ἀπερραμμένον, ὅππῃ τῷ
ὀξύτητι.

H >

Νήτη ὑπερβολαίων, ω περάγω-
νον ὑπέρδιον, καὶ ζήτα, ὅππῃ τῷ
ὀξύτητι.

V Z'

Trite diezeugmenon, $\bar{\upsilon}$ deor-
sum spectans, & dimidium
A sinistrum, sursum spectans.

Paranete diezeugmenon chro-
maticæ, tau inversum, & di-
midium A dextrum, sursum
spectans.

Nete diezeugmenon, jota &
lambda jacens, suprâ habens
acutam.

Trite hyperbolæon, theta &
lambda inversum, suprâ ha-
bens acutam.

Paranete hyperbolæon chroma-
tice, eta & lambda jacens
aversum, suprâ habens acu-
tam.

Nete hyperbolæon, ω quadra-
tum supinum, & zeta, suprâ
habens acutam.

Αἶολίου Τρόπου Σήμερα

KATA TO' XROMATIKON GENOS.

ÆOLI MODI NOTÆ IN GENERE CHROMATICO.

Προσλαμβανόμενος, ἦτα
ἐλλειπὲς ἀπερραμμένον, καὶ $\bar{\epsilon}$
περάγωνον ἀπερραμμένον.

H E

Τ'πάτη ὑπάτων, δέλτα ἀνερραμ-
μένον, καὶ $\tau\alpha\upsilon$ παλάμιον ἀπε-
ρραμμένον.

V H

Παρυπάτη ὑπέρδιον, γάμμα ἀπε-

PROSLAMBANOMENOS, eta
imperfectum aversum, & $\bar{\epsilon}$
quadratum aversum.

Hypate hypaton, delta inver-
sum, & tau jacens aversum.

Parypate hypaton, gamma aver-
D 2 sum,

sum, & gamma rectum.
 Lichanos hypaton chromaticæ,
 A inverfum, & digamma in-
 verfum.
 Hypate meson, T & digamma
 averfum.
 Parypate meson, sigma & si-
 gma.
 Lichanos meson chromaticæ, pi
 & sigma averfum.
 Mese, κ & dimidium delta didu-
 ctum.
 Tritē synemmenon, jota & lam-
 bda jacens.
 Paranete synemmenon chroma-
 tice, eta & lambda jacens a-
 verfum.
 Nete synemmenon, A & gra-
 vis.
 Paramesos, eta & lambda jacens
 averfum.
 Tritē diezeugmenon, zeta & pi
 jacens.
 Paranete diezeugmenon chro-
 maticæ, delta & pi jacens a-
 verfum.
 Nete diezeugmenon, chi corru-
 ptum, & dimidium A fini-
 strum, deorsum spectans.
 Tritē hyperbolæon, phi jacens,
 & eta negligenter pictum ac
 diductum.
 Paranete hyperbolæon chroma-
 tice, T inverfum, & dimi-

Τ Γ τσαμμόν, καὶ γάμμα ὀρθόν.
 Λιχανὸς ὑπατῶν χρωματικῇ, ἄλ-
 φα ἀνέσραμμένον, καὶ δίγαμ-
 μον ἀνέσραμμένον.
 Υ᾽ πατή μέζων, ταυ καὶ δίγαμμα
 ἀπέσραμμένον.
 Τ Ϝ παρυπάτη μέζων, σίγμα καὶ σί-
 γμα.
 C C Λιχανὸς μέζων χρωματικῇ, πὶ καὶ
 Π Ϛ σίγμα ἀπέσραμμόν.
 Μέση, κάππα καὶ ἡμίδελτα καθ-
 Κ λ ελκυσμένοι.
 Ι ϙ Τρίτῃ συνημμόν, ἰῶτα καὶ λάμ-
 βδα πλάγιον.
 Παρανήτῃ συνημμόν χρωματι-
 κῇ, ἦτα καὶ λάμβδα πλάγιον
 Η ϝ ἀπέσραμμόν.
 Νήτη συνημμένων, ἄλφα καὶ βα-
 Α Ϙ ρεῖα.
 Παράμεσος ϙ, ἦτα καὶ λάμβδα
 Η ϝ πλάγιον ἀπέσραμμένον.
 Ζ Ϟ Τρίτῃ διεζευγμόν, ζῆτα καὶ πὶ
 πλάγιον.
 Παρανήτῃ διεζευγμόν χρωμα-
 τικῇ, δέλτα καὶ πὶ πλάγιον ἀπέ-
 Δ ϙ σραμμένον.
 Νήτη διεζευγμόν, χε διεφθορὸς,
 καὶ ἡμιάλφα, ἀριστερὸν κάτω
 Ϟ ϙ νεῦον.
 Τρίτῃ ὑπερβολαίων, φι πλά-
 γιον, καὶ ἦτα ἀμελητικὸν καθ-
 ελκυσμένοι.
 Παρανήτῃ ὑπερβολαίων χρω-
 ματικῇ, ταυ ἀνέσραμμένον, καὶ
 ἡμι-

ἡμίαλφα δεξιόν, ἄνω νεῦον.

Ι λ

Νήτη ὑπερβολαίων, κάππα &
ἡμιδελτα καθελκυσμένον,
ὅπῃ πλὴ οὐξύτητα.

κ λ'

Τ' ΠΟΑΙΟΛΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ
ΣΗΜΕΙΑ ΚΑΤ' ΑΤΟΧΡΩΜΑ-
ΤΙΚὸΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, πῖ ἀνε-
στραμμένον, & σίγμα διπλὸν
ἀνέστραμμένον.

Τ' πάτη ὑπαίων, ἀντίπυ καὶ πῖ δι-
πλόν.

ι 3

η ρ

Παρυπάτη ὑπαίων, μῦ ἀνεστραμ-
μένον, καὶ ἦτα ἐλλειπές.

ω η

Λιχανός ὑπαίων χρωμαλική,
κάππα ἀνεστραμμένον, & ἦτα
ἐλλειπές ἀνέστραμμένον.

κ η

Τ' πάτη μέζων, δέλτα ἀνεστραμμέ-
νον, & ταυ πλάγιον ἀνέστραμ-
μένον.

υ η

Παρυπάτη μέζων, γάμμα ἀνε-
στραμμένον, & γάμμα ὀρθόν.

ι γ

Λιχανός μέζων χρωμαλική, ἄλ-
φα ἀνεστραμμένον, καὶ δίγαμ-
μον ἀνέστραμμένον.

υ ε

Μέση, ταυ & δίγαμμον ἀνέστραμ-
μένον.

τ η

Τρίτη συνημμένη, σίγμα & σί-
γμα.

ς ε

Παρανήτη συνημμένη χρωμαλι-
κή, πῖ & σίγμα ἀνέστραμμένον.

π ζ

Νήτη συνημμένη, κάππα καὶ

dium a dextrum, sursum nu-
tans.

Nete hyperbolzon, κ & dimi-
dium delta diductum, supra
habens acutam.

HYPOÆOLII MODI
NOTÆ IN GENERE
CHROMATICO.

PROSLAMBANOMENOS, pi
inversum, & sigma duplex
aversum.

Hypate hypaton, antiπυ & pi
duplex.

Parypate hypaton, μ inversum,
& eta imperfectum.

Lichanos hypaton chromaticæ,
κ inversum, & eta imperfe-
ctum aversum.

Hypate meson, delta inversum,
& τ jacens aversum.

Parypate meson, gamma aver-
sum, & gamma rectum.

Lichanos meson chromaticæ, α
inversum, & digamma in-
versum.

Mese, τ & digamma aversum.

Trite synemmenon, sigma &
sigma.

Paranete synemmenon chroma-
tice, πῖ & sigma aversum.

Nete synemmenon, κ & dimi-
dium

D 3

dium

dium delta diductum.
Paramefos , pi & sigma aver-
sum.

Trite diezeugmenon , o & kappa.

Paranete diezeugmenon chroma-
tice , n & kappa aversum.

Nete diezeugmenon, eta & lam-
bda jacens aversum.

Trite hyperbolæon , z & pi ja-
cens.

Paranete hyperbolæon chroma-
tice, delta , & pi jacens aver-
sum.

Nete hyperbolæon , chi corru-
ptum , & dimidium A fini-
strum, deorsum respiciens.

κ λ

ἡμίδελτα καθεικυσμένοι.

π σ

Παράμεσος, π καὶ σίγμα ἀπε-
στραμμένοι.

ο κ

Τρίτη διεζυγμένων, ου καὶ κάπ-
πι.

ν χ

Παρανήτη διεζυγμένων χρω-
μαλική, ν καὶ κάππα ἀπε-
στραμμένοι.

η >

Νήτη διεζυγμένων, ἦτα καὶ λάμ-
βδα πλάγιον ἀπεστραμμένοι.

ζ π

Τρίτη ὑπερβολαίων, ζῆτα καὶ π
πλάγιον.

δ π

Παρανήτη ὑπερβολαίων χρω-
μαλική, δέλτα, καὶ π πλά-
γιον ἀπεστραμμένοι.

χ λ

Νήτη ὑπερβολαίων, χ διεφθο-
ρὸς, καὶ ἡμίαλφα ἀερεσὸν;
κάτω νεῦον.

· HYPERÆOLII MODI NOTÆ IN GENERE CHROMATICO.

PROSLAMBANOMENOS, chi
& dimidium my dextrum.

Hypate hypaton , tau & digamma
aversum.

Parypate hypatôn , sigma & si-
gma.

Lichanos hypaton chromaticæ,
pi & sigma aversum.

Hypate meson , kappa & dimidium
delta diductum.

Parypate meson , jota & lambda
jacens.

X υ

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, χ καὶ
ἡμὶν δεξιόν.

τ ς

Τ'πάτη ὑπατῶν, ταυ καὶ δίγαμμον
ἀπεστραμμένοι.

σ σ

Παρυπάτη ὑπατῶν, σίγμα καὶ σί-
γμα.

π σ

Λιχανὸς ὑπατῶν χρωμαλική, π
καὶ σίγμα ἀπεστραμμένοι.

κ λ

Τ'πάτη μέζων, κάππα καὶ ἡμίδελ-
τα καθεικυσμένοι.

ι <

Παρυπάτη μέζων, ἰώτα καὶ λάμ-
βδα πλάγιον.

Λιχα-

Λιχανὸς μέζων χρωματικῇ, ἦτα
καὶ λάμβδα πλάγιον ἀπε-
τραμμένον.

Μέση, ἀλφα καὶ βαρεῖα.

Τρίτη σσημμένων, ὦ πτεράγωνον
ὑπίον, καὶ ζῆτα.

Παρανήτη σσημμένων χρωματι-
κῇ, καὶ διεφθορὸς, καὶ ἡμίαλφα
ἀρλετρὸν, κάτω νεῦον.

Νήτη σσημμένων, οὐ καὶ κάππα,
ὅππῃ τὴν ὀξύτητα.

Παραμέσο, καὶ διεφθορὸς, καὶ
ἡμίαλφα ἀρλετρὸν, κάτω
νεῦον.

Τρίτη διεζυγμένων, φῖ πλά-
γιον, ἔῃτα ἀμελητικὸν καθ-
ελλυσμένον.

Παρανήτη διεζυγμένων χρω-
ματικῇ, ταῦ ἀνέστραμμένον, καὶ
ἡμίαλφα δεξιὸν, ἄνω νεῦον.

Νήτη διεζυγμένων, κάππα καὶ
ἡμίειλα καθελλυσμένον,
ὅππῃ τὴν ὀξύτητα.

Τρίτη ὑπερβολαίων, ἰῶτα καὶ λάμ-
βδα πλάγιον, ὅππῃ τὴν ὀξύ-
τητα.

Παρανήτη ὑπερβολαίων χρωμα-
τικῇ, ἦτα καὶ λάμβδα πλάγιον
ἀπεστραμμένον, ὅππῃ τὴν ὀξύ-
τητα.

Νήτη ὑπερβολαίων, ἀλφα καὶ βα-
ρεῖα ὅππῃ τὴν ὀξύτητα.

Lichanos meson chromatice, eta
& lambda jacens aversum.

H >

A \

U Z

X /

O K'

X /

Θ η

I Δ

K Λ'

I <

H >

A \

Mese, A & gravis.

Trite synemmenon, ω quadra-
tum supinum, & zeta.

Paranete synemmenon chroma-
tice, chi corruptum, & dimi-
dium A sinistrum, deorsum
nutans.

Nete synemmenon, ο & κ, su-
prà habens acutam.

Paramesos, chi corruptum, &
dimidium A sinistrum, deor-
sum respiciens.

Trite diezeugmenon, phi ja-
cens, & eta negligenter pi-
ctum ac diductum.

Paranete diezeugmenon chro-
matice, τ inversum, & dimi-
dium A dextrum, sursum spe-
ctans.

Nete diezeugmenon, κ & dimi-
dium delta diductum, suprà
habens acutam.

Trite hyperbolæon, jota & lam-
bda jacens, suprà habens a-
cutam.

Paranete hyperbolæon chroma-
tice, eta & lambda jacens a-
versum, suprà habens acutam.

Nete hyperbolæon, A & gravis,
suprà habens acutam.

Φ Ρ Υ-

ΦΡΥΓΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΣΗΜΕΓΑ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΩΜΑΤΙΚΟΝ ΓΕΝΟΣ.

P H R Y G I I M O D I N O T Æ I N
G E N E R E C H R O M A T I C O .PROSLAMBANOMENOS, jota
jacens, & ē quadratum.

H E

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, ιώτα
παλάγιον, & ἐπιδάγωνον.Hypate hypaton, zeta imperfe-
ctum, & tau jacens.

7 H

Τ'πάτη ὑπατῶν, ζῆτα ἐλλειπὲς, καὶ
ταυ παλάγιον.Parypate hypaton, digamma, &
tau inverfum.

F L

Παρυπάτη ὑπατῶν, δίγαμμος, &
ταυ ἀνέσραμμένον.Lichanos hypaton chromaticæ,
delta inverfum, & tau jacens
averfum.

V H

Λιχανὸς ὑπατῶν χρωματικῇ, δέλ-
τα ἀνέσραμμένον, & ταυ παλά-
γιον ἀπέσραμμένον.

Hypate meson, phi & digamma.

Φ F

Τ'πάτη μέζων, φι & δίγαμμος.

Parypate meson, y & digamma
inverfum.

T u

Παρυπάτη μέζων, υ καὶ δίγαμμος
ἀνέσραμμένον.Lichanos meson chromaticæ,
tau & digamma averfum.

T 7

Λιχανὸς μέζων χρωματικῇ, ταυ
& δίγαμμος ἀπέσραμμένον.

Mese, m & pi diductum.

M 7

Μέση, μυ καὶ πι καθειλκυσμένον.

Trite synemmenon, lambda &
dimidium delta jacens.

Λ <

Τρίτη συνημμένων, λάμβδα καὶ
ἡμίδελτα παλάγιον.Paranete synemmenon chroma-
tice, κ & dimidium delta di-
ductum.

K Λ

Παραήτη συνημμένων χρωματι-
κῇ, κάππα & ἡμίδελτα καθ-
ειλκυσμένον.Nete synemmenon, gamma
& n.

Γ N

Νήτη συνημμένων, γάμμα & νυ.

Paramesos, jota & lambda ja-
cens.

I <

Παράμεσος, ιώτα καὶ λάμβδα
παλάγιον.Trite diezeugmenon, theta &
lambda inverfum.

Θ V

Τρίτη διεζυγμένων, θῆτα καὶ
λάμβδα ἀνέσραμμένον.

Paranete diezeugmenon chro-

Παραήτη διεζυγμένων χρωμα-
τικῇ,

ζικη, ἦτα & λάμβδα παλάμιον,
ἀπεντραμμένον.

Νήτη διεzeugmēnon, ω̄ περάγω-
νον ὑπέριον, & ζήτα.

Τρίτη υπερβολαίων, ψι κάτω
νεῦον, & ἡμίαλφα δεξιόν, κα-
τω νεῦον.

Παρανήτη υπερβολαίων χρω-
μαλική, χι διεφθορός, καὶ ἡμί-
αλφα ἀρκετερόν κάτω νεῦον.

Νήτη υπερβολαίων, μὺ καὶ π
καθεικυσμένον, ὅτι πλὺ ὀξύ-
της.

H >

U Z

φ λ

χ λ

M Π

matice, eta & lambda jacens,
aversum.

Nete diezeugmenon, ω̄ quadra-
tum supinum, & zeta.

Trite hyperbolæon, ψi deor-
sam nutans, & dimidium λ
dextrum, deorsum spectans.

Paranete hyperbolæon chroma-
tice, chi corruptum, & dimi-
dium λ sinistrum, deorsum
nutans.

Nete hyperbolæon, μ & π di-
ductum, supra habens acu-
tam.

ΤΠΟΦΡΥΓΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ
ΣΗΜΕΓΑ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΩ-
ΜΑΤΙΚΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, σίγμα
διπλὲν ἀπεντραμμένον, & σί-
γμα διπλὲν.

Τ'πάτη ὑπαίων, οῡ κάτω γραμ-
μὴν ἔχον, & ἦτα.

Παρυπάτη ὑπαίων, ξι διπλὲν
παλάμιον, καὶ π διπλὲν ἀνε-
τραμμένον.

Λιχανὸς ὑπαίων χρωμαλική, αν̄
ιν̄ & π διπλὲν.

Τ'πάτη μέζων, ζήτα ἐλλειπὴς, καὶ
ταυ παλάμιον.

Παρυπάτη μέζων, δίγαμμον καὶ
ταυ ἀνεντραμμένον.

Λιχανὸς μέζων χρωμαλική, δέλ-

3 ξ

φ Η

ΠΡΥΓ

Η Π

7 Η

F Δ

HYPOPHRYGII MODI

NOTÆ IN GENERE
CHROMATICO.

PROSLAMBANOMENOS, si-
gma duplex aversum, & si-
gma duplex.

Hypate hypaton, οῡ subter ha-
bens virgulam, & eta.

Parypate hypaton, xi duplex ja-
cens, & π duplex inversum.

Lichanos hypaton chromaticæ,
antiny & π duplex.

Hypate meson, zeta imperfe-
ctum, & τ jacens.

Parypate meson, digamma &
τ inversum.

Lichanos meson chromaticæ,
E delta

delta inverfum, & τ jacens averfum.

Mefe, phi & digamma.

Trite fynemmenon, γ & digamma inverfum.

Paranete fynemmenon chroma-
tice, τ & digamma averfum.

Nete fynemmenon, μ & pi di-
ductum.

Paramesos, sigma & sigma.

Trite diezeugmenon, rho &
sigma inverfum.

Paranete diezeugmenon chro-
matice, pi & sigma averfum.

Nete diezeugmenon, jota, &
lambda jacens.

Trite hyperbolæon, theta, &
lambda inverfum.

Paranete hyperbolæon chroma-
tice, eta, & lambda jacens
averfum.

Nete hyperbolæon, ω quadra-
tum, fupinum, & zeta.

HYPERPHRYGII MODI NOTÆ IN GENERE CHROMATICO.

PROSLAMBANOMENOS, ω &
dimidium my finiftrum.

Hypate hypaton, phi & digam-
ma.

Parypate hypaton, γ & digam-

Υ Η

Φ Ψ

Υ Ξ

Τ Θ

Μ Π

Σ Σ

Ρ Ο

Γ Δ

Ι <

Θ V

Η >

Υ Ζ

τα ανεστραμμένον, ε̄ τ̄ αῡ π̄ λ̄ ᾱ-
γιον απεστραμμένον.

Μέση, φ̄ι κ̄ δ̄ι γ̄αμμον.

Τρίτη σωημυδίων, ῡ κ̄ διαμμον
ανεστραμμένον.

Παρανήτη σωημυδίων χρωμα-
κή, τ̄ αῡ κ̄ δ̄ι γ̄αμμον απεστραμ-
μένον.

Νήτη σωημυδίων, μ̄ ῡ κ̄ π̄ καθ̄-
ελκυσμένον.

Παράμεσο, σ̄ιγμα κ̄ σ̄ιγμα.

Τρίτη διεζδυγμίων, ρ̄ ω̄ κ̄ σ̄ιγμα
ανεστραμμένον.

Παρανήτη διεζδυγμίων χρωμα-
κή, π̄ κ̄ σ̄ιγμα απεστραμ-
μύον.

Νήτη διεζδυγμένων, ῑ ω̄ τα, κ̄ θ̄
λάμβδα πλάγιον.

Τρίτη υπερβολαίων, θ̄ η̄ τα, κ̄ θ̄
λάμβδα ανεστραμμένον.

Παρανήτη υπερβολαίων χρωμα-
κή, η̄ τα, κ̄ θ̄ λάμβδα πλά-
γιον απεστραμμύον.

Νήτη υπερβολαίων, ω̄ τεράγωνον
ύπιον, κ̄ ζ̄ η̄ τα.

Τ' ΠΕΡ' ΦΡΥΓΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΣΗΜΕΓΑ. ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΩ- ΜΑΤΙΚΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, ω̄ κ̄ θ̄
ήμιμῡ ᾱρ̄ᾱσερόν.

Τ' πάτη υπαίων, φ̄ι κ̄ δ̄ι γ̄αμμα.

Παρυπάτη υπαίων, ῡ κ̄ δ̄ι γ̄αμμον
ανε-

ἀνεστραμμένον.	Υ μ	num inversum.
Λιχανὸς ὑπατῶν χρωματικῇ, ταυ ἢ δίγαμμον ἀπεστραμμένον.	Τ ρ	Lichanos hypatōn chromaticæ, tau & digammun aversum.
Υπάτη μέζων, μυ καὶ πι καθελ- κυσμένον.	Μ Π	Hypatē mefōn, μ & πi didu- ctum.
Παρυπάτη μέζων, λάμβδα καὶ ἡμίδελτα πλάγιον.	Λ Ϸ	Parypatē mefōn, lambda & di- midium delta jacens.
Λιχανὸς μέζων χρωματικῇ, κάπ- πα καὶ ἡμίδελτα καθελκυ- σμένον.	Κ Λ	Lichanos mefōn chromaticæ, κ & dimidium delta diductum.
Μέση, γάμμα ἢ νυ.	Γ Ν	Mese, gamma & ν.
Τρίτη σωημένων, βῆτα ἢ ὀξεῖα.	Β /	Tritē synemmenon, β & acuta.
Παρανήτη σωημένων χρωμα- τικῇ, ἄλφα εἰς βαρεῖα.	Α \	Paranetē synemmenon chroma- tice, α & gravis.
Νήτη σωημένων ταυ ἀνεστραμ- μένον, ἢ ἡμιάλφα δεξιὸν, ἀνω νεῦον.	Ν Λ	Netē synemmenon, τ inver- sum, & dimidium α dextrum, sursum respiciens.
Παραμέσος, ω πτεράγωνον ὑπῆιον, καὶ ζῆτα.	Π Ζ	Paramesos, ω quadratum supi- num, & zeta.
Τρίτη διεzeugμένων, ψι κάτω νεῦον, καὶ ἡμιάλφα δεξιὸν, κάτω νεῦον.	Ψ Λ	Tritē diezeugmenon, ψi deor- sum spectans, & dimidium α dextrum, deorsum spectans.
Παρανήτη διεzeugμένων χρωμα- τικῇ, χ διεφθορὸς, ἢ ἡμιάλφα ἀρλετρὸν, κάτω νεῦον.	Χ Ϟ	Paranetē diezeugmenon chroma- tice, χi corruptum, & di- midium α sinistrum, deor- sum nutans.
Νήτη διεzeugμένων, μυ καὶ πι καθελκυσμένον, ὅπῃ τῷ ὀξύ- τητα.	Μ Π'	Netē diezeugmenon, μ & πi di- ductum, suprā habens acu- tam.
Τρίτη ὑπερβολαίων, λάμβδα καὶ ἡμίδελτα πλάγιον, ὅπῃ τῷ ὀξύ- τητα.	Λ Ϸ'	Tritē hyperbolæon, lambda & hemidelta jacens, suprā ha- bens acutam.
Παρανήτη ὑπερβολαίων χρωμα- τικῇ, κάππα εἰς ἡμίδελτα καθε-	Ε 2	Paranetē hyperbolæon chroma- tice, κ & dimidium delta di- ductum,

ductum, suprā habens acutam.

Nete hyperbolæon, gamma & n, suprā habens acutam.

ειλευσµέρον, ὅπῃ τῷ ἐξύ-
τητα.

Νήτη ὑπερβολαίων, γάμμα καὶ ν, ὅπῃ τῷ ἐξύτητα.

ΓΑΣΤΡΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΩΜΑΤΙΚΟΝ ΓΕΝΟΣ.

I A S T I I M O D I N O T Æ I N G E N E R E C H R O M A T I C O .

PROSLAMBANOMENOS, M
inversum, & eta imperfe-
ctum.

Hypate hypaton, eta imperfe-
ctum aversum, & ē quadrā-
tum aversum.

Parypate hypaton, zeta imper-
fectum, & τ jacens.

Lichanos hypaton chromaticæ,
delta inversum, & τ jacens
aversum.

Hypate meson, chi & dimidium
my dextrum.

Parypate meson, phi & digam-
ma.

Lichanos meson chromaticæ,
τ & digammum aversum.

Mese, ο & κ.

Trite synemmenon, xi & κ in-
versum.

Paranete synemmenon chroma-
tice, n & κ aversum.

Nete synemmenon, zeta &

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, µυ ἀνε-
στραµένον, καὶ ἦτα ἐλλειπές.

W H

Ἰπάτη ὑπατῶν, ἦτα ἐλλειπές ἀπε-
στραµέρον, καὶ εἰ περὶ γωνον
ἀπενστραµένον.

H E

Παρυπάτη ὑπατῶν, ζήτα ἐλλειπές,
εἰ τῶν πλάγιον.

Z T

Λιχανὸς ὑπατῶν χρωματικῇ, δέλ-
τα ἀνενστραµένον, καὶ τῶν πλά-
γιον ἀπενστραµένον.

X H

Ἰπάτη μέσων, χι καὶ ἡμίµυ δεξιόν.

X U

Παρυπάτη μέσων, φι καὶ δίγαµ-
µον.

Φ F

Λιχανὸς μέσων χρωματικῇ, τῶν καὶ
δίγαµμον ἀπενστραµένον.

T H

O K

Μέση, ου καὶ κάππα.

E M

Τρίτῃ συνηµμένων, ξι καὶ κάπ-
πα ἀνενστραµένον.

E M

Παρανήτῃ συνηµμένων χρωματι-
κῇ, νυ καὶ κάππα ἀπενστραµένον.

N X

Νήτῃ συνηµμένων, ζήτα καὶ π
πλά-

πλάγιον.
 Παράμεσος, κάππα καὶ ἡμί-
 δελτα καθελκυσμένον.
 Τρίτη διεzeugμένων, ἰώτα καὶ
 λάμβδα πλάγιον.
 Παρανήτη διεzeugμένων χρωμα-
 τική, ἦτα καὶ λάμβδα πλά-
 γιον ἀπετραμμένον.
 Νήτη διεzeugμένων, ἄλφα καὶ
 βαρεῖα.
 Τρίτη υπερβολαίων, ὦ πτερά-
 γωνον ὑπίον, καὶ ζήτα.
 Παρανήτη υπερβολαίων χρω-
 ματική, χι διεφθαρὸς, καὶ ἡμί-
 ἀλφα ἀκρερόν, κάτω νεῦον.
 Νήτη υπερβολαίων, οὐ καὶ κάπ-
 πα, ὅτι τὴν ὀξύτητα.

ΥΠΟΪΑΣΤΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ
 ΣΗΜΕΙΑ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΩΜΑ-
 ΤΙΚΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, ταυ
 πλάγιον ἀπετραμμένον, καὶ ταυ
 ὀρθόν.
 Υπάτη ὑπατῶν, πῖ ἀνετραμμέ-
 νον, καὶ σίγμα διπλὲν ἀπε-
 τραμμένον.
 Παρυπάτη ὑπατῶν, οὐ κάτω γραμ-
 μὴ ἔχον, καὶ ἦτα.
 Λιχανὸς ὑπατῶν χρωματική, ἀν-
 ῖνυ καὶ πῖ διπλὲν.
 Υπάτη μέζων, ἦτα ἐλλειπὲς ἀπε-
 τραμμένον, καὶ εἰ πτεράγωνον

Z

κλ

I

H

A

U Z

X

O

pi jacens.

Paramesos, κ & dimidium delta
 diductum.

Trite diezeugmenon, jota &
 lambdajacens.

Paranete diezeugmenon chro-
 maticæ, eta & lambda jacens
 aversum.

Nete diezeugmenon, α & gra-
 vis.

Trite hyperbolæon, ω quadra-
 tum supinum, & zeta.

Paranete hyperbolæon chroma-
 tice, chi corruptum, & dimi-
 dium α sinistrum, deorsum
 spectans.

Nete hyperbolæon, ο & κ, su-
 præ habens acutam.

HYPOIASSTII MODI
 NOTÆ IN GÈNERE
 CHROMATICO.

PROSLAMBANOMENOS, T
 jacens aversum, & T rectum.

Hypate hypaton, πῖ inversum,
 & sigma duplex aversum.

Parypate hypaton, ο subter ha-
 bens virgulam, & eta.

Lichanos meson chromaticæ, αν-
 τινυ & πῖ duplex.

Hypate meson, eta imperfectum
 aversum, & ε quadratum
 E 3 aver-

averſum.	Α Ξ	ἀπετραμμένον.
Parypate meſon , zeta imperfe- ctum, & τ jacens.	Ζ Η	Παρυπάτη μέζων, ζῆτα ἑλλειπὲς, ἢ τῶν πλάζων.
Lichanos meſon chromaticæ , delta inverſum, & τ jacens a- verſum.	Δ Η	Λιχανὸς μέζων χρωματικῇ, δέλ- τα ἀνετραμμένον, ἢ τῶν πλά- ζων ἀπετραμμένον.
Meſe , chi & dimidium my dex- trum.	Χ Ψ	Μέση, χι ἢ ἡμίμου δεξιόν.
Trite ſynemmenon , phi & di- gammum.	Φ Ϝ	Τρίτη ſυνημιμῶν, φι καὶ δίγαμ- μον.
Paranete ſynemmenon chroma- tice , τ & digammum aver- ſum.	Τ Ϝ	Παρανήτη ſυνημιμῶν χρωματι- κῇ, τῶν ἢ δίγαμμον ἀπετραμ- μένον.
Nete ſynemmenon , ο & κ.	Ο Κ	Νήτη ſυνημιμῶν, οὐ ἢ κάππα.
Parameſos , τ & digammum a- verſum.	Τ Ϝ	Παράμεſος, τῶν καὶ δίγαμμον ἀπετραμμένον.
Trite diezeugmenon , ſigma & ſigma.	Ε Ϛ	Τρίτη διεζυγμῶν, σίγμα καὶ σίγμα.
Paranete diezeugmenon chro- maticæ , π & ſigma averſum.	Π Ϛ	Παρανήτη διεζυγμῶν χρω- ματικῇ, π ἢ σίγμα ἀπετραμ- μένον.
Nete diezeugmenon , κ & di- midium delta diductum.	Κ Λ	Νήτη διεζυγμῶν, κάππα καὶ ἡμίδελτα καθεκκυσμένον.
Trite hyperbolæon, jota & lam- bda jacens.	Ι ϙ	Τρίτη ὑπερβολαίων, ἰῶτα καὶ λάμβδα πλάζων.
Paranete hyperbolæon chroma- tice , eta & lambda jacens a- verſum.	Η ϙ	Παρανήτη ὑπερβολαίων χρω- ματικῇ, ἥτα ἢ λάμβδα πλά- ζων ἀπετραμμένον.
Nete hyperbolæon , α & gravis.	Α Ύ	Νήτη ὑπερβολαίων, ἄλφα καὶ βαρεῖα.

ΥΠΕΡΙΑΣΤΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ
ΣΗΜΕΓΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΩ-
ΜΑΤΙΚΟΝ ΓΕΝΟΣ.

HYPERIASTII MODI
NOTÆ IN GENERE
CHROMATICO.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, γάμμα
ἀπεσραμμένον, καὶ γάμμα
ὀρθόν.

PROSLAMBANOMENOS, gam-
ma aversum, & gamma re-
ctum.

Ἰπᾶτη ὑπαλῶν, χ̄ καὶ ἡμιμυ δε-
ξιόν.

Τ. Γ

Hypate hypaton, chi & dimi-
dium my dextrum.

Παρυπάτη ὑπαλῶν, φ̄ι καὶ δι-
γαμμον.

Χ Ψ

Parypate hypaton, phi & di-
gammum.

Λιχανὸς ὑπαλῶν χρωμαλική, ταυ
καὶ δίγαμμον ἀπεσραμμένον.

Φ Ε

Lichanos hypaton chromatice,
τ & digammum aversum.

Ἰπᾶτη μέζων, ου καὶ κάππα.

Τ Η

Hypate meson, ο & κ.

Παρυπάτη μέζων, ξ̄ι καὶ κάππα
ἀπεσραμμένον.

Ο Κ

Parypate meson, xi & κ inver-
sum.

Λιχανὸς μέζων χρωμαλική, ν̄υ καὶ
κάππα ἀπεσραμμένον.

Ξ Κ

Lichanos meson chromatice, ν
& κ aversum.

Μέση, ζήτα καὶ π̄ι πλάγιον.

Ν Ψ

Mese, zeta & pi jacens.

Τρίτη συνημμένων, ε̄ι πλεόγωνον,
καὶ π̄ι ἀπεσραμμένον.

Ζ Ξ

Trite synemmenon, ε̄ quadrat-
um, & pi inversum.

Παρανήτη συνημμένων χρωμαλι-
κή, δέλτα καὶ π̄ι πλάγιον ἀπε-
σραμμένον.

Ε Δ

Paranete synemmenon chroma-
tice, delta & pi jacens aver-
sum.

Νήτη συνημμένων, φ̄ι πλάγιον,
καὶ ἦτα ἀμεληλικὸν καθαιλ-
κυσμένον.

Δ Ξ

Nete synemmenon, phi jacens,
& eta negligenter pictum ac
diductum.

Παράμεσο, ᾱλφα καὶ βαρεῖα.

Θ Η

Paramesos, α & gravis.

Τρίτη διεzeugμένων, ω πλεόγω-
νον ὑπῖον, ζ̄ι ζήτα.

Α Λ

Trite diezeugmenon, ω quadrat-
um supinum, & zeta.

Παρανήτη διεzeugμένων χρωμα-
λική, χ̄ διεφθόρος, καὶ ἡμιαλ-
φα ἀρκερόν, κάτω νεῦον.

Υ Ζ

Paranete diezeugmenon chro-
matice, chi corruptum, & di-
midium a finistrum, deor-
sum nutans.

Χ Λ

Nete

Nete diezeugmenon, ο & κ, supra habens acutam.

Trite hyperbolæon, xi & κ inversum, supra habens acutam.

Paranete hyperbolæon chromatrice, ν & κ inversum, supra habens acutam.

Nete hyperbolæon, zeta & π jacens, supra habens acutam.

Νήτη διεζυγμένων, ου̇ κ̇ κα̇π̇-
πε, ὅτι τῷ ὀξύτῃ.

Ο Κ' Τρίτη ὑπερβολαίων, ξι̇ κ̇ κα̇π̇ α̇
ἀνεστραμμένον, ὅτι τῷ ὀξύ-
τῃ.

Ξ Κ' Παρανήτη ὑπερβολαίων χρωμα-
τική, νυ̇ κ̇ κα̇π̇ α̇ ἀνεστραμ-
μένον, ὅτι τῷ ὀξύτῃ.

Ν Χ' Νήτη ὑπερβολαίων, ζῆτα κ̇ π̇
πλάγιον, ὅτι τῷ ὀξύτῃ.

Ζ Ε'

Δ Ω Ρ Ι Ο Υ Τ Ρ Ο Π Ο Υ Σ Η Μ Ε Γ Α

ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΩΜΑΤΙΚΟΝ ΓΕΝΟΣ.

D O R I I M O D I N O T, Æ I N G E N E R E C H R O M A T I C O.

PROSLAMBANOMENOS, an-
tiny & pi duplex.

Hypate hypaton, jota jacens, &
ē quadratum.

Parypate hypaton, dimidium
theta deorsum nutans, & ē
quadratum inversum.

Lichanos hypaton chromatrice,
eta imperfectum aversum, &
ē quadratum aversum.

Hypate meson, α̇ & dimidium
my sinistrum.

Parypate meson, ψι̇ & dimidium
my supinum.

Lichanos meson chromatrice,
chi & dimidium my dextrum.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, ἀν̄ινυ̇
κ̇ π̇ διπλῆν.

Υ̇πάτη ὑπατῶν, ἰῶτα πλάγιον, κ̇
ἐ τεράγωνον.

Παρυπάτη ὑπατῶν, ἡμιγῆτα κάτω
νεῦον, κ̇ ἐ τεράγωνον ἀνε-
στραμμένον.

Λιχανὸς ὑπατῶν χρωματική, ἦτα
ἐλλειπὲς ἀπεστραμμένον, κ̇ ἐ
τεράγωνον ἀπεστραμμένον.

Υ̇πάτη μέζων, α̇ κ̇ ἡμιμυ̇ ἀε-
σέρων.

Παρυπάτη μέζων, ψι̇ κ̇ ἡμιμυ̇
ὑπτιον.

Λιχανὸς μέζων χρωματική, χ̇ κ̇
ἡμιμυ̇ δεξιόν.

Μέση,

Μέση, π̄ κ̄ σίγμα ἀπεςραμμένον.

Π Ϛ Mese, pi & sigma aversum.

Τρίτη συνημμένων, οῡ κ̄ κάππα.

Ο Κ Trite synemmenon, o & κ.

Παρανήτη συνημμένων χρωματική 3 νυ κ̄ κάππα ἀπεςραμμένον.

Ν Ξ

Paranete synemmenon chroma-
tice, n & κ aversum.

Νήτη συνημμένων, ἥτα κ̄ λάμβδα
πλάγιον ἀπεςραμμένον.

Η Ψ

Nete synemmenon, eta & lam-
bda jacens aversum.

Παράμεσος, μῡ κ̄ π̄ καθειλυσ-
σμένον.

Μ Π

Paramesos, m & pi diductum.

Τρίτη διεζυγμένων, λάμβδα
καὶ ἡμίδελτα πλάγιον.

Λ Ϛ

Trite diezeugmenon, lambda &
dimidium delta jacens.

Παρανήτη διεζυγμένων χρωμα-
τική, κάππα κ̄ ἡμίδελτα κα-
θειλυσμένον.

Κ Λ

Paranete diezeugmenon chro-
matice, κ & dimidium delta
diductum.

Νήτη διεζυγμένων, γάμμα κ̄ νῡ.

Γ Ν

Nete diezeugmenon, γ gamma
& n.

Τρίτη ὑπερβολαίων, βῆτα κ̄
ὀξεῖα.

Β Ί

Trite hyperbolzon, β & acuta.

Παρανήτη ὑπερβολαίων χρω-
ματική, ἀλφα κ̄ βαρεῖα.

Α \

Paranete hyperbolzon chroma-
matice, α & gravis.

Νήτη ὑπερβολαίων, ταῡ ἀνε-
σραμμένον, καὶ ἡμίαλφα δε-
ξιόν, ἄνω νεῦον.

Ι Λ

Nete hyperbolzon, τ inversum,
& dimidium α dextrum, sur-
sum spectans.

ΥΠΟΔΩΡΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ
ΣΗΜΕΙΑ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΩ-
ΜΑΤΙΚΟΝ ΓΕΝΟΣ.

HYPODORII MODI
NOTÆ IN GENERE
CHROMATICO.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, ἡμιφι
πλάγιον ἀπεςραμμένον, καὶ
ἡμιφι πλάγιον.

— Ϛ —

PROSLAMBANOMENOS, di-
midium phi jacens aversum,
& dimidium phi jacens.

Υπάτη ὑπατῶν, σίγμα διπλὸν
ἀπεςραμμένον, καὶ σίγμα δι-
πλὸν.

3 Ε

Hypate hypaton, sigma duplex
aversum, & sigma duplex.

Παρυπάτη ὑπατῶν, ρω̄ ἀνέσραμ-
μενόν.

Parypate hypaton, rhō inver-
sum,
F

sum, & sigma duplex inver-
sum.

Lichanos hypaton chromaticæ,
pi inversum, & sigma duplex
aversum.

Hypate meson, jota jacens, & ε
quadratum.

Parypate meson, dimidium the-
ta deorsum nutans, & ε qua-
dratum inversum.

Lichanos meson chromaticæ, eta
imperfectum aversum, & ε
quadratum aversum.

Mese, ω & dimidium my sinistrū.

Trite synemmenon, psi & dimi-
dium my supinum.

Paranete synemmenon chroma-
tice, chi & dimidium my dex-
trum.

Nete synemmenon, pi & sigma
aversum.

Paramesos, phi & digamma.

Trite diezeugmenon, γ & di-
gamma inversum.

Paranete diezeugmenon chro-
maticæ, τ & digamma aver-
sum.

Nete diezeugmenon, μ & pi di-
ductum.

Trite hyperbolæon, lambda &
dimidium delta jacens.

Paranete hyperbolæon chroma-
tice, κ & hemidelta didu-
ctum.

b ω

u 3

E

ω ω

H E

Ω P

ψ 2

X u

P o

Φ F

T u

T a

M η

Λ κ

κ λ

μδρον, καὶ σίγμα διπλῶν ἀνε-
στραμμένον.

Λιχανὸς ὑπατῶν χρωματικῇ, π
ἀνεστραμμένον, καὶ σίγμα δι-
πλῶν ἀπεστραμμένον.

Ἰπάτη μέζων, ἰωτα πλάγιον, καὶ
πτεράγωνον.

Παρυπάτη μέζων, ἡμιῆτα κάτω
νεῦον, καὶ εἰ πτεράγωνον ἀνε-
στραμμένον.

Λιχανὸς μέζων χρωματικῇ, ἥτα
ἐλλειπὲς ἀπεστραμμένον, καὶ εἰ
πτεράγωνον ἀπεστραμμένον.

Μέση, ω καὶ ἡμιμυ ἀετρεόν.
Τρίτη σωημμένων, ψι εἰ ἡμιμυ
ὑπίον.

Παρανήτη σωημμένων χρωματι-
κῇ, χι καὶ ἡμιμυ δεξιόν.

Νήτη σωημμένων, πι καὶ σίγμα
ἀπεστραμμένον.

Παραμέσο, φι καὶ δίγαμμον.
Τρίτη διεζευγμένων, γ καὶ δι-
γαμμον ἀνεστραμμένον.

Παρανήτη διεζευγμένων χρωμα-
τικῇ, ταυ καὶ δίγαμμον ἀπε-
στραμμένον.

Νήτη διεζευγμένων, μυ καὶ πι κα-
τακυσσόμενον.

Τρίτη υπερβολαίων, λάμβδα καὶ
ἡμίδελτα πλάγιον.

Παρανήτη υπερβολαίων χρωμα-
τικῇ, κάππα εἰ ἡμίδελτα κα-
τακυσσόμενον.

Νήτη

Νήτη ὑπερβολαίων, γάρμα
καὶ τυ.

ΓΝ

Nete hyperbolæon, gamma
& N.

ΥΠΕΡΔΩΡΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ

ΣΗΜΕΓΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΩ-
ΜΑΤΙΚΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, δέλτα
ἀντετραμμένον, καὶ ταυ πλά-
γιον ἀπτετραμμένον.

Υπάτη ὑπαίων, ω καὶ ἡμιμυ ἀρτε-
ρόν.

Παρυπάτη ὑπαίων, ψι καὶ ἡμιμυ
ὑπίον.

Λιχανὸς ὑπαίων χρωμαλική, χ καὶ
ἡμιμυ δεξιόν.

Υπάτη μέζων, πι καὶ σίγμα ἀπε-
τραμμένον.

Παρυπάτη μέζων, ου εὐ κάππα.

Λιχανὸς μέζων χρωμαλική, τυ καὶ
κάππα ἀπτετραμμένον.

Μέση, ἦτα καὶ λάμβδα πλάγιον
ἀπτετραμμένον.

Τρίτη συνημμένων, ζήτα καὶ πι
πλάγιον.

Παρανήτη συνημμένων χρωμαλι-
κή, δέλτα καὶ πι πλάγιον ἀπε-
τραμμένον.

Νήτη συνημμένων, χ διεφθορὸς,
καὶ ἡμίαλφα ἀρτερόν, κάτω
νδύον.

Παράμεγος, γάρμα εὐ τυ.

Τρίτη διεzeugμένων, βήτα καὶ
ὀξεία.

Παρανήτη διεzeugμένων χρωμα-

HYPERDORII MODI

NOTÆ IN GENERE
CHROMATICO.

PROSLAMBANOMENOS, delta
inversum, & tau jacens aver-
sum.

Υ Η

Hypate hypaton, ω & dimidium
my sinistrum.

Ω Ν

Parypate hypaton, ψι & hemi-
my supinum.

Ψ Ζ

Lichanos hypaton chromaticæ,
chi & dimidium my dextrum.

Χ Ψ

Hypate meson, πι & sigma aver-
sum.

Π Ο

Parypate meson, ο & kappa.

Ο Κ

Lichanos meson chromaticæ, ν
& kappa aversum.

Ν Ψ

Mese, eta & lambda jacens aver-
sum.

Η Ζ

Trite synemmenon, zeta & pi
jacens.

Ζ Ε

Paranete synemmenon chroma-
ticæ, delta & pi jacens aver-
sum.

Δ Ψ

Nete synemmenon, chi corru-
ptum, & dimidium a sini-
strum, deorsum spectans.

Χ Λ

Paramesos, gamma & N.

Γ Ν

Trite diezeugmenon, β & a-
cuta.

Β Ι

Paranete diezeugmenon chroma-
ti-

maticæ, α & gravis.

- Nete diezeugmenon, T inver-
sum, & dimidium α dextrum,
sursum spectans.

Trite hyperbolæon, ο & κ, fu-
prà habens acutam.Paranete hyperbolæon chroma-
tice, η & κ aversum, suprà
habens acutam.Nete hyperbolæon, ετα & lam-
bda jacens aversum, suprà ha-
bens acutam.

Α \

πική, ἄλφα ε βαρεῖα.

Νήτη διεzeugμένων, τὰν ἀνε-
στραμμένον, καὶ ἡμίᾳλφα δε-
ξιόν, ἄνω νεῦον.

Ι Δ

Τρίτῃ ὑπερβολαίων, οὐ καὶ κάπ-
πα, ὅπῃ τὴν ὀξύτητα.

Ο Κ

Παρανήτῃ ὑπερβολαίων χρωμα-
πική, τὴν καὶ κάππα ἀνέστραμ-
μένον, ὅπῃ τὴν ὀξύτητα.

Ν Χ

Νήτη ὑπερβολαίων, ἥτε καὶ λάμ-
βδα πλάγιον ἀνέστραμμένον,
ὅπῃ τὴν ὀξύτητα.

Η >

Λ Υ Δ Ι Ο Υ Τ Ρ Ο Π Ο Υ Σ Η Μ Ε Γ Α

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΝΑΡΜΟΝΙΟΝ ΓΕΝΟΣ.

L Y D I I M O D I N O T Æ I N

GENERE ENARMONIO.

PROSLAMBANOMENOS, ze-
ta imperfectum, & τ jacens.Hypate hypaton, gamma aver-
sum, & gamma rectum.Parypate hypaton, β imperfe-
ctum, & gamma inversum.Lichanos hypaton enarmonios,
λ inversum, & digamma in-
versum.

Hypate meson, sigma &igma; sigma.

Parypate meson, rho & sigma in-
versum.Lichanos meson enarmonios,
πi & sigma aversum.

Mese, jota & lambda jacens.

Ζ Η

Προσλαμβανόμενος, ζῆτα
ἐλλειπές, καὶ τὰν πλάγιον.

Τ Γ

Τ'πάτῃ ὑπατίων, γάμμα ἀνέστραμ-
μύον, καὶ γάμμα ὀρθόν.

Ρ Λ

Παρυπάτῃ ὑπατίων, βῆτα ἐλλειπές,
καὶ γάμμα ἀνέστραμμένον.

Λ Ι

Λιχανὸς ὑπατίων ἐναρμόνιος, ἄλ-
φα ἀνέστραμμένον, καὶ δίγαμμον
ἀνέστραμμένον.

Σ Σ

Τ'πάτῃ μέσων, σίγμα καὶ σίγμα.

Ρ Ο

Παρυπάτῃ μέσων, ῥω καὶ σίγμα ἀ-
νέστραμμένον.

Π Ω

Λιχανὸς μέσων ἐναρμόνιος, π
καὶ σίγμα ἀνέστραμμένον.

Ι <

Μέση, ἰῶτα καὶ λάμβδα πλάγιον.

Τρίτῃ

Τρίτη σσημημῶν, θῆτα & λάμ-
βδα ἀνεσραμμένον.

Θ V

Παρανήτη σσημημῶν ἐναρμό-
νι, ἔτα & λάμβδα πλάγιον
ἀνεσραμμένον.

H >

Νήτη σσημημῶν, ω̄ τετράγωνον
ὑπὲρ, καὶ ζῆτα.

U Z

Παραμέσος, ζῆτα & πὶ πλάγιον.

Z ⊥

Τρίτη διεζυγμένων, εἰ τετράγω-
νον, & πὶ ἀνεσραμμένον.

E ⊥

Παρανήτη διεζυγμένων ἐναρμό-
νι, δέλτα & πὶ πλάγιον
ἀνεσραμμένον.

Δ ⊥

Νήτη διεζυγμένων, φὶ πλάγιον,
καὶ ἦτα ἀμελητικὸν καθειλυ-
σμένον.

Θ η

Τρίτη ὑπερβολαίων, ῡ κάτω νεῦ-
ον, & ἡμίαλφα ἀρσερὸν, ἄνω
νεῦον.

I f

Παρανήτη ὑπερβολαίων ἐναρμό-
νι, ταυ ἀνεσραμμένον, καὶ
ἡμίαλφα δεξιόν, ἄνω νεῦον.

I λ

Νήτη ὑπερβολαίων, ιῶτα καὶ
λάμβδα πλάγιον, ὅπτι πλὺ
ὀξύτητα.

I <

ΤΨΟΛΥΔΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ.

ΣΗΜΕΓΑ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΝΑΡ-

ΜΟΝΙΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, ου κα-
τω γραμμῇ ἔχον, & ἦτα.

Φ H

Τῆ πάτη ὑπατῶν, μιν ἀνεσραμμένον,
καὶ ἦτα ἑλλειπές.

W h

Trite synemmenon , theta &
lambda inuersum.

Paranete synemmenon enarmo-
nios , eta & lambda jacens a-
uersum.

Nete synemmenon , ω̄ quadra-
tum supinum, & zeta.

Paramesos, zeta & pi jacens.

Trite diezeugmenon, ε̄ quadra-
tum, & pi inuersum.

Paranete diezeugmenon enar-
monios , delta & pi jacens
auersum.

Nete diezeugmenon, phi jacens,
& eta negligenter pictum ac
diductum.

Trite hyperbolæon , ῡ deorsum
nutans , & dimidium A fini-
strum, sursum spectans.

Paranete hyperbolæon enarmo-
nios , τ inuersum , & dimi-
dium A dextrum, sursum spe-
ctans.

Nete hyperbolæon, jota & lam-
bda jacens, supra habens acu-
tam.

HYPOLYDII MODI

NOTÆ IN GENERE

ENARMONIO.

PROSLAMBANOMENOS , ο̄
subter habens lineam , & eta.

Hypate hypaton, μ inuersum, &
eta imperfectum.

F 3

Pary-

Parypate hypaton, lambda inversum, & eta imperfectum supinum.

Lichanos hypaton enarmonios, κ inversum, & eta imperfectum aversum.

Hypate meson, gamma aversum, & gamma rectum.

Parypate meson, β imperfectum, & gamma inversum.

Lichanos meson enarmonios, α inversum, & digammum inversum.

Mese, sigma & sigma.

Trite synemmenon, rho & sigma inversum.

Paranete synemmenon enarmonios, π & sigma aversum.

Nete synemmenon, jota & lambda jacens.

Paramesos, ο & κ.

Trite diezeugmenon, xi & κ inversum.

Paranete diezeugmenon enarmonios, η & κ aversum.

Nete diezeugmenon, zeta & π jacens.

Trite hyperbolæon, ε quadratum, & π inversum.

Paranete hyperbolæon enarmonios, delta & π jacens aversum.

V L

M H

I Γ

R L

V E

C C

P O

Γ O

I A

O K

Ξ K

N X

Z C

E U

Δ C

Παρυπάτη ὑπατῶν, λάμβδα ἀνεστραμμένον, καὶ ἦτα ἐλλειπὲς ὑπέριον.

Λιχανὸς ὑπατῶν ἐναρμόνιον, κάππα ἀνεστραμμένον, καὶ ἦτα ἐλλειπὲς ἀπεστραμμένον.

Ἰπάτη μέζων, γάμμα ἀπεστραμμένον, καὶ γάμμα ὀρθόν.

Παρυπάτη μέζων, βῆτα ἐλλειπὲς, καὶ γάμμα ἀνεστραμμένον.

Λιχανὸς μέζων ἐναρμόνιον, ἄλφα ἀνεστραμμένον, καὶ διγάμμον ἀνεστραμμένον.

Μέση, σίγμα καὶ σίγμα.

Τρίτη σπημμένον, ρῶ καὶ σίγμα ἀνεστραμμένον.

Παρανήτη σπημμένων ἐναρμόνιον, π καὶ σίγμα ἀπεστραμμένον.

Νήτη σπημμένων, ἰῶτα καὶ λάμβδα πλάγιον.

Παράμεσον, οὐ καὶ κάππα.

Τρίτη διεζυγμένων, ξι καὶ κάππα ἀνεστραμμένον.

Παρανήτη διεζυγμένων ἐναρμόνιον, ηὐ καὶ κάππα ἀπεστραμμένον.

Νήτη διεζυγμένων, ζῆτα καὶ π πλάγιον.

Τρίτη ὑπερβολαίων, εἰ πλεόγανον, καὶ π ἀνεστραμμένον.

Παρανήτη ὑπερβολαίων ἐναρμόνιον, δέλτα καὶ π πλάγιον ἀπεστραμμένον.

Νήτη

Νήτη ὑπερβολαίων, φῖ πλάγιον,
καὶ ἦτε ἀμελητικὸν καθελ-
κυσμῶνον.

Θ η

Nete hyperbolizon, phi jacens,
& eta negligenter factum, ac
diductum.

Τ' ΠΕΡΑΤΔΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ
ΣΗΜΕΙΑ, ΚΑΤΑ ΤΟ Ε' ΝΑΡ-
ΜΟ' ΝΙΟΝ ΓΕΝΟΣ.

HYPERLYDII MODI

NOTÆ IN GENERE

ENARMONIO.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, φῖ καὶ
δίγαμμον.

Φ F

PROSLAMBANOMENOS, phi
& digammum.

Υ' πάτη ὑπαίων, σίγμα καὶ σίγμα.
Παρυπάτη ὑπαίων, ρω καὶ σίγμα
ἀνέστραμμένον.

CC

Hypate hypaton, sigma & sigma.
Parypate hypaton, rho & sigma
inversum.

Λιχανὸς ὑπαίων ἐναρμόνιος, πῖ
καὶ σίγμα ἀνέστραμμένον.

P U

Lichanos hypaton enarmonios,
pi & sigma aversum.

Υ' πάτη μέζων, ἰώτα καὶ λάμβδα
πλάγιον.

Π C

Hypate meson, jota & lambda
jacens.

Παρυπάτη μέζων, θῆτα καὶ λάμ-
βδα ἀνέστραμμένον.

I <

Parypate meson, theta & lam-
bda inversum.

Λιχανὸς μέζων ἐναρμόνιος, ἦτε
καὶ λάμβδα πλάγιον ἀνέ-
στραμμένον.

Θ V

Lichanos meson enarmonios,
eta & lambda jacens aver-
sum.

Μέση, ω τετραγωνον ὑπῆιον, καὶ
ζῆτα.

H >

Mese, ω quadratum supinum, &
zeta.

Τρίτη σσημμένων, ψῖ κάτω
νεῦον, καὶ ἡμίαλφα δεξιόν,
κάτω νεῦον.

U Z

Trite synemmenon, psi deor-
sum nutans, & dimidium A
dextrum, deorsum nutans.

Παρανήτη σσημμένων ἐναρμό-
νιος, χῖ διεφθορὸς, καὶ ἡμίαλ-
φα ἀριστερόν, κάτω νεῦον.

Φ λ

Paranete synemmenon enarmo-
nios, chi corruptum, & dimi-
dium A sinistrum, deorsum
spectans.

Νήτη σσημμένων, μῦ καὶ πῖ κα-
θελκυσμένον, θῆτα πῶ ὀξύ-
τητα.

χ ρ

Nete synemmenon, m & pi di-
ductum, supra habens acu-
tam.

Μ η

Para-

Paramesos, phi jacens, & eta negligenter factum, ac diductum.

Trite diezeugmenon, y deorsum nutans, & dimidium a sinistrum, sursum nutans.

Paranete diezeugmenon enarmonios, r inversum, & dimidium a dextrum, sursum spectans.

Nete diezeugmenon, jota & lambda jacens, supra habens acutam.

Trite hyperbolzon, theta & lambda inversum, supra habens acutam.

Paranete hyperbolzon enarmonios, eta & lambda jacens a-versum supra habens acutam.

Nete hyperbolzon, omega quadratum supinum, & zeta, supra habens acutam.

Παραμέσος, φι πλάγιον, καὶ ἦτα ἀμελητικὸν καθειλυσμένον.

Θ η

Τρίτη διεζυγμένων, υ κάτω νεῦον, καὶ ἡμίαλφα ἀρμερὸν, ἄνω νεῦον.

J L

Παρανήτη διεζυγμένων ἐναρμόνιος, τὰν ἀνεστραμμένον, καὶ ἡμίαλφα δεξιὸν, ἄνω νεῦον.

L λ

Νήτη διεζυγμένων, ἰῶτα καὶ λάμβδα πλάγιον, ὅπῃ τιῶ ὀξύτητα.

I <

Τρίτη ὑπερβολαίων, θῆτα καὶ λάμβδα ἀνεστραμμένον, ὅπῃ τιῶ ὀξύτητα.

Θ ν'

Παρανήτη ὑπερβολαίων ἐναρμόνιος, ἦτα καὶ λάμβδα πλάγιον ἀνεστραμμένον, ὅπῃ τιῶ ὀξύτητα.

H >

Νήτη ὑπερβολαίων, ω περιστάγωνον ὑπὸν, καὶ ζῆτα, ὅπῃ τιῶ ὀξύτητα.

Υ ζ'

Αἰολίου Τροποῦ Σημεῖα

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΝΑΡΜΟΝΙΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ÆOLII MODI NOTÆ IN GENERE ENARMONIO.

PROSLAMBANOMENOS, eta imperfectum aversum, & ε quadratum aversum.

Hypate hypaton, delta inver-

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, ἦτα ἑλλειπὲς, ἀνεστραμμένον, καὶ ε περιστάγωνον ἀνεστραμμένον.

H Ξ

Υπάτη ὑπάτων, δέλτα ἀνεστραμμένον,

μῦρον, καὶ ταυ πλάγιον ἀπε-
τραμμῦρον.
Παρυπάτη ὑπατῶν, γάμμα ἀπε-
τραμμένον, καὶ γάμμα ὀρθόν.
Λιχανὸς ὑπατῶν ἐναρμόνιος, ἄλ-
φα ἀνέστραμμένον, καὶ δίγαμ-
μον ἀνέστραμμένον.
Τίπατη μέζων, ταυ καὶ δίγαμμον
ἀπεστραμμένον.
Παρυπάτη μέζων, σίγμα καὶ σί-
γμα.
Λιχανὸς μέζων ἐναρμόνιος, π
καὶ σίγμα ἀπεστραμμένον.
Μέση, κάππα καὶ ἡμίδελτα καθ-
εἰλκυσμῦρον.
Τρίτη σσημημῦρων, ἰῶτα καὶ λάμ-
βδα πλάγιον.
Παρανήτη σσημημῦρων ἐναρμό-
νιος, ἦτα καὶ λάμβδα πλάγιον
ἀπεστραμμένον.
Νήτη σσημημμένων, ἄλφα καὶ βα-
ρεῖα.
Παράμεσος, ἦτα καὶ λάμβδα
πλάγιον ἀπεστραμμένον.
Τρίτη διεζυγμῦρων, ζήτα καὶ π
πλάγιον.
Παρανήτη διεζυγμῦρων ἐναρ-
μόνιος, δέλτα καὶ π πλάγιον
ἀπεστραμμένον.
Νήτη διεζυγμῦρων, χι διεφθορὸς,
καὶ ἡμίαλφα ἀρσερόν, κάτω
νδον.
Τρίτη ὑπερβολαίων, φι πλά-
γιον, καὶ ἦτα ἀμελητικόν

sum, & τ jacens aversum.

¶ H

Γ Γ

Υ Ε

Τ Ζ

Σ Σ

Π Δ

Κ Λ

Ι <

Η >

Α \

Η >

Ζ Ε

Δ Ζ

Χ Λ

Parypate hypaton, gamma a-
versum, & gamma rectum.

Lichanos hypaton enarmonios,
Α inversum, & digammum
inversum.

Hypate meson, τ & digammum
aversum.

Parypate meson, sigma & si-
gma.

Lichanos meson enarmonios, pi
& sigma aversum.

Mese, κ & dimidium delta didu-
ctum.

Trite synemmenon, jota & lam-
bda jacens.

Paranete synemmenon enarmo-
nios, eta & lambda jacens
aversum.

Nete synemmenon, Α & gravis.

Paramesos, eta & lambda jacens
aversum.

Trite diezeugmenon, zeta & pi
jacens.

Paranete diezeugmenon enar-
monios, delta & pi jacens
aversum.

Nete diezeugmenon, chi corru-
ptum, & dimidium Α sini-
strum, deorsum spectans.

Trite hyperbolæon, phi jacens,
& eta negligenter pictum ac

G

di-

diductum.

Paranete hyperbolæon enarmonios, τ inversum, & diductum a dextrum, sursum spectans.

Nete hyperbolæon, κ & diductum delta diductum, supra habens acutam.

Θ η

καθελκυσμένον.

Παρανήτη ὑπερβολαίων ἐναρμόνι^Θ, τὰν ἀνεστραμμένον, καὶ ἡμιάλφα δεξιὸν, ἀνω νεῦον.

I λ

Νήτη ὑπερβολαίων, κάππα καὶ ἡμίδελ^α καθελκυσμένον, ὅπῃ πλὴν ὀξύτη^α.

κ λ'

HYPOÆOLII MODI

NOTÆ IN GENERE
ENARMONIO.

PROSLAMBANOMENOS, π inversum, & sigma duplex aversum.

Hypate hypaton, anti η & pi duplex.

Parypate hypaton, m inversum, & eta imperfectum.

Lichanos hypaton enarmonios, κ inversum, & eta imperfectum aversum.

Hypate meson, delta inversum, & τ jacens aversum.

Parypate meson, gamma aversum, & gamma rectum.

Lichanos meson enarmonios, λ inversum, & digammum inversum.

Mese, τ & digammum aversum.

Trite synemmenon, sigma & sigma.

ΥΨΟΑΙΟΛΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ
ΣΗΜΕΙΑ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΝ-
ΑΡΜΟΝΙΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, π̄ ἀνεστραμμένον, καὶ σίγμα διπλὴν ἀπεστραμμένον.

π 3

Ἰπάτη ὑπατῶν, ἀντι η καὶ π̄ διπλὴν.

η ρ

Παρυπάτη ὑπατῶν, μ̄ ἀνεστραμμένον, καὶ ἦτα ἑλλειπές.

η η

Λιχανός ὑπατῶν ἐναρμόνι^Θ, κάππα ἀνεστραμμένον, καὶ ἦτα ἑλλειπές ἀπεστραμμένον.

κ η

Ἰπάτη μέζων, δέλ^α ἀνεστραμμένον, καὶ τὰν πλάζον ἀπεστραμμένον.

γ η

Παρυπάτη μέζων, γάμμα ἀπεστραμμένον, καὶ γάμμα ὀρθόν.

τ γ

Λιχανός μέζων ἐναρμόνι^Θ, ἄλφα ἀνεστραμμένον, καὶ δίγαμμον ἀνεστραμμένον.

υ ε

Μέση, τὰν καὶ δίγαμμον ἀπεστραμμένον.

τ ς

Τρίτη συνημμένων, σίγμα καὶ σίγμα.

ς ς

Πα-

Παρανήτη συνημμένων ἐναρμό-
νιⓄ, π̄ καὶ σίγμα ἀπετραμ-
μένων.

Π Ϛ

Νήτη συνημμένων, κάππα καὶ ἡμί-
δελα καθελκυσμένον.

Κ λ

ΠαράμεσοⓄ, π̄ καὶ σίγμα ἀπε-
τραμμένων.

Π Ϛ

Τρίτη διεzeugμένων, οῡ καὶ κάπ-
πα.

Ο Κ

Παρανήτη διεzeugμένων ἐναρμό-
νιⓄ, ν̄ καὶ κάππα ἀπετραμ-
μένον.

Ν Ξ

Νήτη διεzeugμένων, ἥτα καὶ λάμ-
βδα παλάγιον ἀπετραμμένον.

Η ϙ

Τρίτη ὑπερβολαίων, ζῆτα καὶ π̄
παλάγιον.

Ζ Ϛ

Παρανήτη ὑπερβολαίων ἐναρμό-
νιⓄ, δέλα καὶ π̄ παλάγιον
ἀπετραμμένων.

Δ Ϛ

Νήτη ὑπερβολαίων, χ̄ διεφθορὸς,
καὶ ἡμίαλφα ἀρσενόν, κάτω
νεῦον.

Χ ϛ

ΥΠΕΡΑΙΟΛΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ
ΣΗΜΕΓΑ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΝΑΡ-
ΜΟΝΙΟΝ ΓΕΝΟΣ.

Προσλαμβανόμενος, χ̄ καὶ
ἡμιμυ δεξιόν.

Χ ϙ

Υπάτη ὑπατῶν, ταῡ καὶ δίγαμμον
ἀπετραμμένον.

Τ ϙ

Παρυπάτη ὑπατῶν, σίγμα καὶ σί-
γμα.

Ϛ Ϛ

Λιχανὸς ὑπατῶν ἐναρμόνιⓄ, π̄
καὶ σίγμα ἀπετραμμένον.

Π Ϛ

Paranete synemmenon enarmo-
nios, pi & sigma aversum.

Nete synemmenon, κ & dimi-
dium delta diductum.

Paramesos, pi & sigma aversum.

Trite diezeugmenon, ο & κ.

Paranete diezeugmenon enar-
monios, ν & κ aversum.

Nete diezeugmenon, ετα & lam-
bda jacens aversum.

Trite hyperbolæon, ζeta & pi
jacens.

Paranete hyperbolæon enarmo-
nios, delta & pi jacens aver-
sum.

Nete hyperbolæon, chi corru-
ptum, & dimidium λ fini-
strum, deorsum nutans.

HYPERÆOLII MODI
NOTÆ IN GENERE
ENARMONIO.

PROSLAMBANOMENOS, chi
& dimidium my dextrum.

Hypate hypaton, τ & digam-
mum aversum.

Parypate hypaton, sigma & si-
gma.

Lichanos hypaton enarmonios,
pi & sigma aversum.

G 2

Hypa-

Hypate meson, κ & dimidium
delta diductum.

Parypate meson, jota & lambda
jacens.

Lichanos meson enarmonios,
eta & lambda jacens aver-
sum.

Mese, α & gravis.

Trite synemmenon, ω quadra-
tum supinum, & zeta.

Paranete synemmenon enarmo-
nios, chi corruptum, & di-
midium α sinistrum, deor-
sum nutans.

Nete synemmenon, ο & κ, su-
prà habens acutam.

Paramesos, chi corruptum, &
dimidium α sinistrum, deor-
sum nutans.

Trite diezeugmenon, phi ja-
cens, & eta negligenter pi-
ctum ac diductum.

Paranete diezeugmenon enar-
monios, τ inversum, & di-
midium α dextrum, sursum
spectans.

Nete diezeugmenon, κ & di-
midium delta diductum, su-
prà habens acutam.

Trite hyperbolæon, jota & lam-
bda jacens, suprà habens acu-
tam.

Paranete hyperbolæon enarmo-
nios, eta & lambda jacens

Υ' πύτη μέζων, κάππα καὶ ἡμί-
δελτα καθειλκυσμένον.

Παρυπάτη μέζων, ἰώτα καὶ λάμ-
βδα πλάγιον.

Λιχανὸς μέζων ἐναρμόνιου, ἦτα
καὶ λάμβδα πλάγιον ἀπε-
τραμμένον.

Μέση, ἄλφα καὶ βαρεῖα.

Τρίτη σωημμένων, ω τετράγωνον
ὑπὲριον, καὶ ζήτα.

Παρανήτη σωημμένων ἐναρμό-
νιου, χι διεφθορὸς, καὶ ἡμί-
αλφα ἀεμερὸν, κάτω νεῦον.

Νήτη σωημμένων, ου εἰς κάππα,
ὅτι πῶ οἷον ζήτα.

Παράμεσος, χι διεφθορὸς, καὶ
ἡμίαλφα ἀεμερὸν, κάτω
νεῦον.

Τρίτη διεζυγμένων, φι πλά-
γιον, καὶ ἦτα ἀμελητικὸν καθ-
ειλκυσμένον.

Παρανήτη διεζυγμένων ἐναρ-
μόνιου, ταν ἀνεστραμμένον, κ
ἡμίαλφα δεξιὸν, ἄνω νεῦον.

Νήτη διεζυγμένων, κάππα καὶ
ἡμίδελτα καθειλκυσμένων,
ὅτι πῶ οἷον ζήτα.

Τρίτη ὑπερβολαίων, ἰώτα καὶ
λάμβδα πλάγιον, ὅτι πῶ
οἷον ζήτα.

Παρανήτη ὑπερβολαίων ἐναρμό-
νιου, ἦτα καὶ λάμβδα πλά-
γιον

γιον ἀπεσραμμένον, ὅτι πλὴν
ὀξύτητα.

H V

Νήτη ὑπερβολαίων, ἄλφα καὶ
βαρεῖα, ὅτι πλὴν ὀξύτητα.

A V

averfum, suprà habens acu-
tam.

Nete hyperbolæon, A & gravis,
suprà habens acutam.

ΦΡΥΓΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΣΗΜΕΓΑ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΝΑΡΜΟΝΙΟΝ ΓΕΝΟΣ.

P H R Y G I I M O D I N O T A E I N
G E N E R E E N A R M O N I O .

Προσλαμβανόμενος, ἰῶτα
πλάγιον, καὶ εἰ τετράγωνον.

H E

Υπάτη ὑπατῶν, ζήτα ἑλλειπὺς, καὶ
ταυ πλάγιον.

Z H

Παρυπάτη ὑπατῶν, δίγαμμον, καὶ
ταυ ἀνέσραμμένον.

F L

Λιχανὸς ὑπατῶν ἐναρμόνιος, δέλτα
ἀνέσραμμένον, καὶ ταυ
πλάγιον ἀνέσραμμένον.

V H

Υπάτη μέζων, φη καὶ δίγαμμον.

Φ F

Παρυπάτη μέζων, υἱ καὶ δίγαμμον
ἀνέσραμμένον.

Y V

Λιχανὸς μέζων ἐναρμόνιος, ταυ
καὶ δίγαμμον ἀνέσραμμένον.

T H

Μέση, μν καὶ πη καθειλκυσμένον.

M Π

Τρίτη συνημμένων, λάμβδα καὶ
ἡμίδελτα πλάγιον.

A <

Παρανήτη συνημμένων ἐναρμό-
νιος, κάππα καὶ ἡμίδελτα καθ-
ειλκυσμένον.

K Λ

Νήτη συνημμένων, γάμμα καὶ
νυ.

Γ N

PROSLAMBANOMENOS, jo-
ta jacens, & ē quadratum.

Hypate hypaton, zeta imperfe-
ctum, & T jacens.

Parypate hypaton, digammum,
& T inverfum.

Lichanos hypaton enarmonios,
delta inverfum, & T jacens
averfum.

Hypate mefon, phi & digam-
mum.

Parypate mefon, y & digam-
mum inverfum.

Lichanos mefon enarmonios, T
& digammum averfum.

Mese, m & pi diductum.

Trite synemmenon, lambda &
dimidium delta jacens.

Paranete synemmenon enarmo-
nios, k & dimidium delta di-
ductum.

Nete synemmenon, gamma
& n.

G 3

Para-

Paramefos, jota & lambda jacens.

Trite diezeugmenon, theta & lambda inverfum.

Paranete diezeugmenon enarmonios, eta & lambda jacens averfum.

Nete diezeugmenon, ω quadratum supinum, & zeta.

Trite hyperbolæon, psi deorfum nutans, & dimidium a dextrum, deorfum nutans.

Paranete hyperbolæon enarmonios, chi corruptum, & dimidium a sinistrum, deorfum nutans.

Nete hyperbolæon, m & pi ductum, supra habens acutam.

Παράμεσος, ἰώτα καὶ λάμβδα
πλάγιον.

I <

Τρίτῃ διεζυγμένων, θήτα καὶ
λάμβδα ἀνεστραμμένον.

Θ V

Παρανήτῃ διεζυγμένων ἐναρμό-
νιος, ἦτα καὶ λάμβδα πλάγιον
ἀπεστραμμένον.

H >

Νήτῃ διεζυγμένων, ω περὶ γων-
νον ὑψηλόν, καὶ ζήτα.

Υ Z

Τρίτῃ ὑπερβολαίων, ψι κάτω
νεῦον, καὶ ἡμίαλφα δεξιόν, κά-
τω νεῦον.

Φ Λ

Παρανήτῃ ὑπερβολαίων ἐναρ-
μόνιος, χι διεφθαρὸς, καὶ ἡμί-
αλφα ἀριστερὸν, κάτω νεῦον.

Χ ρ

Νήτῃ ὑπερβολαίων, μν καὶ π
καθεικκυσμένον, ὅπῃ τῶ ἐξυ-
τήτα.

M Π

HYPOPHRYGII MODI

NOTÆ IN GENERE

ENARMONIO.

PROSLAMBANOMENOS, si-
gma duplex averfum, & si-
gma duplex.

3 ε

Hypate hypaton, o subter ha-
bens lineam, & eta.

Φ Η

Parypate hypaton, xi duplex ja-
cens, & pi duplex inver-
fum.

Ψ Η

Lichanos hypaton enarmonios,
antiny & pi duplex.

Π Η

ΤΥΠΟΦΡΥΓΓΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ

ΣΗΜΕΓΑ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΝΑΡ-

ΜΟΝΙΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, σίγμα
διπλὲν ἀπεστραμμένον, καὶ
σίγμα διπλὲν.

3 ε

Τ' π' α' ἦτα ὑπατῶν, οὐ καὶ κάτω γραμ-
μὴν ἔχον, καὶ ἦτα.

Φ Η

Παρυπάτῃ ὑπατῶν, ξι διπλὲν
πλάγιον, καὶ π διπλὲν ἀνε-
στραμμένον.

Ψ Η

Λιχανὸς ὑπατῶν ἐναρμόνιος, ω
ἀνῆν ϵ π διπλὲν.

Π Η

Τ' πα-

Υ' πάτη μέζων, ζήτα ἑλλειπὲς,
καὶ ταυ πλάγιον.

Ζ Η

Παρυπάτη μέζων, δίγαμμος καὶ ταυ
ἀνεστραμμένον.

Φ Ι

Λιχανὸς μέζων ἐναρμόνιος, δέλ-
τα ἀνεστραμμένον, καὶ ταυ πλά-
γιον ἀπεστραμμένον.

Υ Η

Μέση, φη καὶ δίγαμμος.

Φ Φ

Τρίτη σπημειδίων, υ καὶ δίγαμμος
ἀνεστραμμένον.

Τ Ξ

Παρανήτη σπημειδίων ἐναρμό-
νιος, ταυ καὶ δίγαμμος ἀπε-
στραμμένον.

Τ Η

Νήτη σπημειδίων, μυ καὶ πι καθ-
ελκυσμεδίων.

Μ Π

Παράμεσος, σίγμα καὶ σίγμα.

Σ Σ

Τρίτη διεζευγμένων, ρω ε σίγμα
ἀνεστραμμένον.

Ρ Ο

Παρανήτη διεζευγμένων ἐναρ-
μόνιος, πι καὶ σίγμα ἀπεστραμ-
μένον.

Π Ο

Νήτη διεζευγμένων, ιώτα καὶ λάμ-
βδα πλάγιον.

Ι Λ

Τρίτη ὑπερβολαίων, θήτα καὶ
λάμβδα ἀνεστραμμένον.

Θ Υ

Παρανήτη ὑπερβολαίων ἐναρ-
μόνιος, ἥτα καὶ λάμβδα πλά-
γιον ἀπεστραμμένον.

Η Ψ

Νήτη ὑπερβολαίων, ω τετραγ-
ωνον ὑπὲρ, καὶ ζήτα.

Υ Ζ

Hypate meson, zeta imperfe-
ctum, & τ jacens.

Parypate meson, digammum &
τ inverfum.

Lichanos meson enarmonios,
delta inverfum, & τ jacens
averfum.

Mese, phi & digammum.

Trite synemmenon, γ & digam-
ma inverfum.

Paranete synemmenon enarmo-
nios, τ & digammum aver-
fum.

Nete synemmenon, μ & pidi-
ductum.

Paramesos, sigma & sigma.

Trite diezeugmenon, ρω & si-
gma inverfum.

Pafanete diezeugmenon enar-
monios, πι & sigma averfum.

Nete diezeugmenon, jota &
lambda jacens.

Trite hyperbolæon, theta &
lambda inverfum.

Paranete hyperbolæon enarmo-
nios, eta & lambda jacens
averfum.

Nete hyperbolæon, ω quadra-
tum supinum, & zeta.

HYPERPHRYGII MODI

NOTÆ IN GENERE
ENARMONIO.

PROSLAMBANOMENOS, $\bar{\omega}$ &
dimidium my sinistrum.

Hypate hypaton, phi & digamma.

Parypate hypaton, y & digamma
inversum.

Lichanos hypaton enarmonios,
t & digammum aversum.

Hypate meson, m & pi diduc-
tum.

Parypate meson, lambda & di-
midium delta jacens.

Lichanos meson enarmonios, x
& dimidium delta diductum.

Mese, gamma & n.

Trite synemmenon, b & acuta.

Paranete synemmenon enarmo-
nios, a & gravis.

Nete synemmenon, t inversum,
& dimidium A dextrum, sur-
sum spectans.

Paramesos, $\bar{\alpha}$ quadratum supi-
num, & zeta.

Trite diezeugmenon, psi deor-
sum nutans, & dimidium A
dextrum, deorsum nutans.

Paranete diezeugmenon enar-
monios, chi corruptum, &
dimidium A sinistrum, deor-
sum nutans.

Τ' ΠΕΡΦΡΥΓΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ

ΣΗΜΕΓΑ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΝΑΡ-
ΜΟΝΙΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, $\bar{\omega}$ καὶ
ἡμίμου ἀρλεπρόν.

Υ' πάτη ὑπαίῳν, φῖ καὶ δίχαμμον.

Παρυπάτη ὑπαίῳν, $\bar{\omega}$ καὶ δίχαμμον
ἀνέσραμμύον.

Λιχανὸς ὑπαίῳν ἐναρμόνιος, $\bar{\tau}\alpha\bar{\omega}$
καὶ δίχαμμον ἀπέσραμμένον.

Υ' πάτη μέζων, $\bar{\mu}\bar{\omega}$ καὶ $\bar{\pi}$ καθελ-
κυσμένον.

Παρυπάτη μέζων, λάμβδα καὶ
ἡμίδελτα πλάγιον.

Λιχανὸς μέζων ἐναρμόνιος, κάπ-
πι καὶ ἡμίδελτα καθελκυ-
σμένον.

Γ Ν Μέση, γάμμα καὶ νῦ.

Β / Τρίτη σσημμένων, βήτα καὶ ὀξεῖα.

Παρανήτη σσημμένων ἐναρμό-
νιος, $\bar{\alpha}$ καὶ βαρεῖα.

Νήτη σσημμένων, $\bar{\tau}\alpha\bar{\omega}$ ἀνέσραμ-
μένον, καὶ ἡμίαλφα δεξιόν,
ἄνω νεῦον.

Παράμεσος, $\bar{\omega}$ πηγάγωνον ὑπλίον,
εἰ ζῆτα.

Τρίτη διεζευγμένων, $\bar{\psi}$ κάτω
νεῦον, καὶ ἡμίαλφα δεξιόν, κά-
τω νεῦον.

Παρανήτη διεζευγμένων ἐναρ-
μόνιος, $\bar{\chi}$ διεφθορὸς, καὶ ἡμί-
αλφα ἀρλεπρόν, κάτω νεῦον.

Νήτη

Νήτη διεζυγμένων, $\mu\bar{\nu}$ & π καθ-
ελκυσμῶν, ὅτι $\tau\bar{\omega}$ ὀξύ-
τητα.

Μ Η'

Nete diezeugmenon, μ & π di-
ductum, suprà habens acu-
tam.

Τρίτη υπερβολαίων, λάμβδα
& ἡμίδελα πάσιον, ὅτι $\tau\bar{\omega}$
ὀξύτητα.

Λ Κ'

Trite hyperbolæon, λ &
dimidium delta jacens, suprà
habens acutam.

Παρανήτη υπερβολαίων ἐναρ-
μόνιου, κάπα & ἡμίδελα
καθεικυσμῶν, ὅτι $\tau\bar{\omega}$ ὀξύ-
τητα.

Κ Λ'

Paranete hyperbolæon enarmo-
nios, κ & dimidium delta di-
ductum, suprà habens acu-
tam.

Νήτη υπερβολαίων, γάμμα καὶ
 ν , ὅτι τ ὀξύτητα.

Γ Ν'

Nete hyperbolæon, γ &
 ν , suprà habens acutam.

ΓΑΣΤΡΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΣΗΜΕΓΑ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΝΑΡΜΟΝΙΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΓΑΣΤΡΙ ΜΟΔΙ ΝΟΤÆ ΙΝ GENERE ENARMONIO.

Προσλαμβανόμενος, $\mu\bar{\nu}$ ἀ-
νεστραμμένον, & ἦτα ἑλλειπές.

Χ Η

PROSLAMBANOMENOS, μ
inversum, & η imperfe-
ctum.

Υπάτη ὑπαίων, ἦτα ἑλλειπές
ἀνεστραμμένον, & εἰ τετραγώ-
νον ἀνεστραμμένον.

Η Ξ

Hypate hypaton, η imperfe-
ctum, & ϵ quadratum aver-
sum.

Παρυπάτη ὑπαίων, ζήτα ἑλλειπές,
& ταυ πάσιον.

Ζ Η

Parypate hypaton, ζ imper-
fectum, & τ jacens.

Λιχανὸς ὑπαίων ἐναρμόνιου,
δέλα ἀνεστραμμένον, καὶ ταυ
πάσιον ἀνεστραμμένον.

Υ Ψ

Lichanos hypaton enarmonios,
delta inversum, & τ jacens
aversum.

Υπάτη μέζων, & & ἡμίμου δεξιόν.

Χ Ψ

Hypate meson, χ & dimidium
my dextrum.

Παρυπάτη μέζων, φῖ καὶ δίγαμ-
μον.

Φ Ψ

Parypate meson, ϕ & digam-
mum.

H

Li-

Lichanos meson enarmonios, τ
& digammum aversum.

Mese, ο & κ.

Trite synemmenon, xi & κ in-
versum.

Paranete synemmenon enarmo-
nios, ν & κ aversum.

Nete synemmenon, zeta & π
jacens.

Paramesos, κ & dimidium delta
diductum.

Trite diezeugmenon, jota &
lambda jacens.

Paranete diezeugmenon enar-
monios, eta & lambda jacens
aversum.

Nete diezeugmenon, α & gra-
vis.

Trite hyperbolæon, ω quadrat-
um supinum, & zeta.

Paranete hyperbolæon enarmo-
nios, chi corruptum, & dimi-
dium α sinistrum, deorsum
nutans.

Nete hyperbolæon, ο & κ, su-
pra habens acutam.

HYPOIASII MODI

NOTÆ IN GENERE

ENARMONIO.

PROSLAMBANOMENOS, τ
jacens aversum, & τ
re-
ctum.

Διχανὸς μέζων ἐναρμόνι[⊕], ταυ
τ ἢ
ἢ διγάμμου ἀπεσραμμένον.

Ο Κ Μῆση, οὐ καὶ κάππα.

Τρίτῃ σπημίδων, ξι καὶ κάππα
Ξ Μ ἀνεσραμμένον.

Παρανήτῃ σπημίδων ἐναρμό-
νι[⊕], νυ εὐ κάππα ἀπεσραμ-
N Μ μένον.

Νήτῃ σπημίδων, ζήτα καὶ πι παλά-
Ζ ε ριον.

Παράμεσο[⊕], κάππα καὶ ἡμίδελ-
Κ λ τα καθειλκυσμένον.

Τρίτῃ διεζυγιδίων, ιῶτα καὶ
Ι ε λάμβδα παλάριον.

Παρανήτῃ διεζυγιδίων ἐναρμό-
νι[⊕], ἦτα εὐ λάμβδα παλάριον
H > ἀπεσραμμένον.

Νήτῃ διεζυγιδίων, ἄλφα καὶ
Α λ βαρεῖα.

Τρίτῃ ὑπερβολαίων, ω περὶ
Υ Ζ γωνον ὑπίον καὶ ζήτα.

Παρανήτῃ ὑπερβολαίων ἐναρ-
μόνι[⊕], χ διεφθορὸς, καὶ ἡμί-
αλφα ἀρκετὸν κάτω νεῦον.

Χ Α

Νήτῃ ὑπερβολαίων, οὐ εὐ κάππα,
Ο Κ ὅτι τὴν ὀξύτητα.

ΥΠΟΪΑΣΤΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ

ΣΗΜΕΓΑ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΝΑΡ-

ΜΟΝΙΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, ταυ
παλάριον ἀπεσραμμένον, καὶ ταυ
ὀρθόν.

Η Τ

Υπέ-

Υπάτη ὑπατῶν, π̄ ἀνεστραμμέ-
νον, καὶ σίγμα διπλὸν ἀπε-
στραμμένον.

↓ 3

Παρυπάτη ὑπατῶν, οὐ κάτω γραμ-
μὴν ἔχον, καὶ ἦτα.

Φ Η

Λιχανὸς ὑπατῶν ἐναρμόνιⓈ, ἀν-
τινὺ καὶ π̄ διπλὸν.

Η Ρ

Υπάτη μέζων, ἦτα ἐλλειπὲς ἀπε-
στραμμένον, καὶ εἰ τετραγώνον
ἀπεστραμμένον.

Ζ Ξ

Παρυπάτη μέζων, ζῆτα ἐλλειπὲς,
καὶ ταυ πλάγιον.

Ζ Η

Λιχανὸς μέζων ἐναρμόνιⓈ, δέλ-
τα ἀνεστραμμένον, καὶ ταυ πλά-
γιον ἀπεστραμμένον.

Δ Η

Μέση, χ̄ καὶ ἡμίμυ δεξιόν.

Χ υ

Τρίτη σπημίδων, φ̄ι καὶ δίγαμ-
μον.

Φ Ρ

Παρανήτη σπημίδων ἐναρμό-
νιⓈ, ταυ καὶ δίγαμμον ἀπε-
στραμμένον.

Τ Ξ

Νήτη σπημίδων, οὐ καὶ κάππα.

Ο Κ

ΠαραμέσοⓈ, ταυ καὶ δίγαμμον
ἀπεστραμμένον.

Τ Ξ

Τρίτη διεzeugμένων, σίγμα καὶ
σίγμα.

Κ Κ

Παρανήτη διεzeugμένων ἐναρμό-
νιⓈ, π̄ καὶ σίγμα ἀπεστραμ-
μένον.

Π Ο

Νήτη διεzeugμένων, κάππα καὶ
ἡμίδελτα καθεικυσμένον.

Κ Λ

Τρίτη υπερβολαίων, ἰώτα καὶ
λάμβδα πλάγιον.

Ι ς

Hypate hypaton, pi inversum,
& sigma duplex aversum.

Parypate hypaton, o deorsum
virgulam habens, & eta.

Lichanos hypaton enarmonios,
• antiny & pi duplex.

Hypate meson, eta imperfec-
tum, & e quadratum aver-
sum.

Parypate meson, zeta imperfec-
tum, & tau jacens.

Lichanos meson enarmonios,
delta inversum, & tau jacens
aversum.

Mese, chi & dimidium my dex-
trum.

Trite synemmenon, phi & di-
gamma.

Paranete synemmenon enarmo-
nios, tau & digamma aversum.

Nete synemmenon, o & kappa.
Paramesos, tau & digamma aver-
sum.

Trite diezeugmenon, sigma &
sigma.

Paranete diezeugmenon enar-
monios, pi & sigma aversum.

Nete diezeugmenon, kappa & dimi-
dium delta diductum.

Trite hyperbolaeon, jota & lam-
bda jacens.

H 2

Para-

Paranete hyperbolzon enarmonios, eta & lambda jacens averfum.

Nete hyperbolzon, A & gravis.

Παρανήτη ὑπερβολαίων ἐναρμόνιⓈ, ἦτα ἔλαμβδα πλάγιον ἀπεσραμμένον.

H >

A \

Νήτη ὑπερβολαίων, ἄλφα καὶ βαρεῖα.

HYPERIASTII MODI

NOTÆ IN GENERE

ENARMONIO.

PROSLAMBANOMENOS, gamma averfum, & gamma re-ctum.

Hypate hypaton, chi & dimidium my dextrum.

Parypate hypaton, phi & digammum.

Lichanos hypaton enarmonios, τ & digammum averfum.

Hypate meson, ο & κ.

Parypate meson, xi & κ inverfum.

Lichanos meson enarmonios, Ν & κ averfum..

Mese, zeta & pi jacens.

Trite synemmenon, ē quadratum, & pi inverfum.

Paranete synemmenon enarmonios, delta & pi jacens averfum.

Nete synemmenon, phi jacens, & eta negligenter pictum ac diductum.

Paramesos, A & gravis.

Trite diezeugmenon, ω qua-

Τ ΠΕΡΙΪΑΣΤΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ

ΣΗΜΕΙΑ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΝΑΡΜΟΝΙΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, γάμμα ἀπεσραμμένον, καὶ γάμμα ὀρθόν.

T Γ

Τ'πάτη ὑπατῶν, χε καὶ ἡμιμυ δεξιόν.

X υ

Παρυπάτη ὑπατῶν, φι ἔδιγαμμον.

Φ Ϝ

Λιχανὸς ὑπατῶν ἐναρμόνιⓈ, ταυ καὶ δίγαμμον ἀπεσραμμένον.

T 7

Τ'πάτη μέζων, ου ἔκάππα.

O K

Παρυπάτη μέζων, ξι καὶ κάππα ἀνεσραμμένον.

Ξ 4

Λιχανὸς μέζων ἐναρμόνιⓈ, νυ καὶ κάππα ἀπεσραμμένον.

N X

Μέση, ζῆτα καὶ πι πλάγιον.

Z 2

Τρίτη σσημημῶν, εἰ τετράγωνον, καὶ πι ἀνεσραμμένον.

E 1

Παρανήτη σσημημῶν ἐναρμόνιⓈ, δέλτα καὶ πι πλάγιον ἀπεσραμμένον.

Δ 3

Νήτη σσημημῶν, φι πλάγιον, ἔῆτα ἀμελητικὸν καθειλικυμένον.

Θ η

ΠαράμεσοⓈ, ἄλφα καὶ βαρεῖα.

A \

Τρίτη διεzeugμῶν, ω τετράγωνον

γωνον ὑπὲρ, καὶ ζήτα.
Παρανήτη διεζυγμένων ἐναρμό-
νιⓈ, χι διεφθορὰς, καὶ ἡμί-
αλφα ἀερερόν, κάτω νεῦον.

Υ Ζ

dratum supinum, & zeta.
Paranete diezeugmenon enar-
monios, chi corruptum, &
dimidium A sinistrum, deor-
sum nutans.

Νήτη διεζυγμένων, οὐ καὶ κάπ-
πα, ὅτι πλὴν ὀξύτητα.

Χ Λ

Nete diezeugmenon, o & κ, su-
prà habens acutam.

Τρίτη ὑπερβολαίων, ξι καὶ κάπ-
πα ἀνεστραμμένον, ὅτι πλὴν
ὀξύτητα.

Ο Κ'

Trite hyperbolæon, xi & κ in-
versum, suprà habens acu-
tam.

Παρανήτη ὑπερβολαίων ἐναρ-
μόνιⓈ, νυ καὶ κάππα ἀπε-
στραμμένον, ὅτι πλὴν ὀξύτητα.

Ξ Λ'

Paranete hyperbolæon enarmo-
nios, n & κ aversum, suprà
habens acutam.

Νήτη ὑπερβολαίων, ζήτα καὶ πι
πλάγμον, ὅτι πλὴν ὀξύτητα.

Ν Χ'

Nete hyperbolæon, zeta & pi
jacens, suprà habens acutam.

Ζ Ϛ

ΔΩΡΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΣΗΜΕΓΑ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΝΑΡΜΟΝΙΟΝ ΓΕΝΟΣ.

DORII MODI NOTÆ IN GENERE ENARMONIO.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, ἀντὶνυ
καὶ πι διπλῆν.

Η Η

PROSLAMBANOMENOS, an-
tiny & pi duplex.

Υπάτη ὑπατῶν, ἰῶτα πλάγμον, καὶ
εἰ τετράγωνον.

Ε Ε

Hypate hypaton, jota jacens, &
ē quadratum.

Παρυπάτη ὑπατῶν, ἡμιθῆτα κάτω
νεῦον, καὶ εἰ τετράγωνον ἀνε-
στραμμένον.

Θ Θ

Parypate hypaton, dimidium
theta deorsum nutans, & ē
quadratum inversum.

Λιχανὸς ὑπατῶν ἐναρμόνιⓈ,
ἦτα ἐλλειπὲς ἀπεστραμμένον, καὶ
εἰ τετράγωνον ἀπεστραμμένον.

Ι Ξ

Lichanos hypaton enarmonios,
eta imperfectum aversum, &
ē quadratum aversum.

Υπάτη μέζων, ὦ καὶ ἡμίμυ ἀε-
ρερόν.

Ω Ϛ

Hypate meson, ω & dimidium
my sinistrum.

H 3

Pary-

Parypate meson, psi & dimidium my supinum.

Lichanos meson enarmonios, chi & dimidium my dextrum.

Mese, pi & sigma aversum.

Trite synemmenon, o & kappa.

Paranete synemmenon enarmonios, n & kappa aversum.

Nete synemmenon, eta & lambda jacens aversum.

Paramesos, m & pi diductum.

Trite diezeugmenon, lambda & dimidium delta jacens.

Paranete diezeugmenon enarmonios, kappa & dimidium delta diductum.

Nete diezeugmenon, gamma & n.

Trite hyperbolæon, b & acuta.

Paranete hyperbolæon enarmonios, a & gravis.

Nete hyperbolæon, tau inversum, & dimidium a dextrum, sursum spectans.

ψ 2

X 4

Π 5

Ο Κ

Ν Ξ

Η >

Μ Π

Λ <

Κ Λ

Γ Ν

Β /

Α \

Ι \

Παρυπάτη μέζων, ψι καὶ ἡμιμυ
ὑπίον.

Λιχανὸς μέζων ἐναρμόνι, χι
ἡμιμυ δεξιόν.

Μέση, πι καὶ σίγμα ἀπεςτραμ-
μένον.

Τρίτῃ συσημμένων, ου εἰς κάππα.

Παρανήτῃ συσημμένων ἐναρμό-
νι, νυ καὶ κάππα ἀπεςτραμ-
μένον.

Νήτῃ συσημμένων, ἥτα καὶ λάμβδα
πλάγιον ἀπεςτραμμένον.

Παράμεσο, μυ καὶ πι καθειλκυ-
σμένον.

Τρίτῃ διεζυγμένων, λάμβδα καὶ
ἡμίδελτα πλάγιον.

Παρανήτῃ διεζυγμένων ἐναρ-
μόνι, κάππα καὶ ἡμίδελτα
καθειλκυσμένον.

Νήτῃ διεζυγμένων, γάμμα
καὶ νυ.

Τρίτῃ ὑπερβολαίων, βῆτα καὶ
ὀξεία.

Παρανήτῃ ὑπερβολαίων ἐναρ-
μόνι, ἄλφα καὶ βαρεῖα.

Νήτῃ ὑπερβολαίων, ταυ ἀνεςτραμ-
μένον, καὶ ἡμίαλφα δεξιόν,
ἄνω νεῦον.

HYPODORII MODI

NOTÆ IN GENERE
ENARMONIO.

PROSLAMBANOMENOS, di-
midium phi jacens aversum,

ὑποδοριῶτος τρόπος

σημεῖα, κατὰ τὸ ἐναρ-
μόνιον γένος.

Προσλαμβανόμενος, ἡμιφι
πλάγιον ἀπεςτραμμένον, καὶ
ἡμι-

ἡμιφι πλάγιον.
Υπάτη ὑπατῶν, σίγμα διπλὲν
ἀπεντραμμένον, καὶ σίγμα δι-
πλὲν.

— a

& dimidium phi jacens.

Hypate hypaton, sigma duplex
aversum, & sigma duplex.

3 E

Παρυπάτη ὑπατῶν, ρω ἀνεντραμ-
μένον, καὶ σίγμα διπλὲν ἀνε-
τραμμένον.

b w

Parypate hypaton, rho inver-
sum, & sigma duplex inver-
sum.

Λιχανός ὑπατῶν ἐναρμόνιος, π
ἀνεντραμμένον, ε σίγμα δι-
πλὲν ἀπεντραμμένον.

u 3

Lichanos hypaton enarmonios,
pi inversum, & sigma duplex
aversum.

Υπάτη μέζων, ἰώτα πλάγιον, καὶ
ε τετράγωνον.

— E

Hypate meson, jota jacens, &
ē quadratum.

Παρυπάτη μέζων, ἡμιῆτα κάτω
νεῦον, καὶ ε τετράγωνον ἀνε-
τραμμένον.

— w

Parypate meson, dimidium the-
ta deorsum spectans, & ē
quadratum inversum.

Λιχανός μέζων ἐναρμόνιος, ἥτα
ἐλλειπὲς ἀπεντραμμένον, καὶ ε
τετράγωνον ἀπεντραμμένον.

h 3

Lichanos meson enarmonios,
eta imperfectum aversum, &
ē quadratum aversum.

Μέση, ω καὶ ἡμιμυ ἀρλετερόν.

Ω ρ

Mese, ω & dimidium my fini-
strum.

Τρίτη σσημμένων, ψ καὶ ἡμιμυ
ὑπέριον.

ψ 2

Trite synemmenon, psi & di-
midium my supinum.

Παρανήτη σσημμένων ἐναρμό-
νιος, χ καὶ ἡμιμυ δεξιόν.

X u

Paranete synemmenon enarmo-
nios, chi & dimidium my dex-
trum.

Νήτη σσημμένων, π καὶ σίγμα
ἀπεντραμμένον.

Γ o

Nete synemmenon, pi & sigma
aversum.

Παράμεσος, φ καὶ δίγαμμος.

Φ F

Paramesos, phi & digammum.

Τρίτη διεzeugμένων, γ καὶ δι-
γάμμος ἀνεντραμμένον.

γ u

Trite diezeugmenon, gamma
inversum.

Παρανήτη διεzeugμένων ἐναρ-
μόνιος, τ καὶ δίγαμμος ἀπε-
τραμμένον.

τ F

Paranete diezeugmenon enar-
monios, tau & digammum
aversum.

Νήτη διεzeugμένων, μ καὶ π καθ-

Nete diezeugmenon, mu & pi di-
du-

ductum.

Trite hyperbolæon, lambda & dimidium delta jacens.

Paranete hyperbolæon enarmonios, κ & dimidium delta ductum.

Nete hyperbolæon, gamma & N.

Μ Π

ελλκυσμένον.

Λ <

Τρίτη ὑπερβολαίων, λάμβδα & ἡμίδελτα πλάγιον.

Κ Λ

Παρανήτη ὑπερβολαίων, ἐναρμόνιον, & κάππα & ἡμίδελτα καθελλκυσμένον.

Γ Ν

Νήτη ὑπερβολαίων, γάμμα & νυ.

HYPERDORII MODI

NOTÆ IN GENERE

ENARMONIO.

PROSLAMBANOMENOS, delta inverfum, & tau jacens averfum.

Hypate hypaton, τ & dimidium my dextrum.

Parypate hypaton, pfi & dimidium my supinum.

Lichanos hypaton enarmonios, chi & dimidium my dextrum.

Hypate meson, pi & sigma averfum.

Parypate meson, o & κ.

Lichanos meson enarmonios, ν & κ averfum.

Mese, eta & lambda jacens averfum.

Trite synemmenon, zeta & pi jacens.

Paranete synemmenon enarmonios, delta & pi jacens averfum.

Nete synemmenon, chi corruptum, & dimidium A finis

ΥΠΕΡΔΩΡΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ

ΣΗΜΕΙΑ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΝ-

ΑΡΜΟΝΙΟΝ ΓΕΝΟΣ.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ, δέλτα ἀνέστραμμένον, & ταυ πλάγιον ἀπέστραμμένον.

Υ Η

Τ' πάτη ὑπατῶν, ω καὶ ἡμιμυ ἀεστέρην.

Ω Ρ

Παρυπάτη ὑπατῶν, ψι καὶ ἡμιμυ ὑπίον.

Ψ Ζ

Λιχανὸς ὑπατῶν ἐναρμόνιον, & ἡμιμυ δεξιόν.

Χ Υ

Τ' πάτη μέζων, πι & σίγμα ἀπέστραμμένον.

Π Ο

Παρυπάτη μέζων, ου καὶ κάππα. Λιχανὸς μέζων ἐναρμόνιον, νυ καὶ κάππα ἀπέστραμμένον.

Ν Χ

Μέση, ἦτα & λάμβδα πλάγιον ἀπέστραμμένον.

Η Ψ

Τρίτη σσημμένων, ζήτα καὶ πι πλάγιον.

Ζ Ω

Παρανήτη σσημμένων ἐναρμόνιον, δέλτα καὶ πι πλάγιον ἀπέστραμμένον.

Δ Π

Νήτη σσημμένων, & διεφθόρος, καὶ ἡμίαλφα ἀεστέρην κατω

strum, deorsum respiciens.	Χ Λ	κάτω νόον.
Paramesos, gamma & N.	Γ Ν	Παράμεσος, γάμμα η̄ ν̄.
Trite diezeugmenon, B & acuta.	Β /	Τρίτη διεζυγμένων, βῆτα και ὀξεία.
Paranete diezeugmenon enarmonios, A & gravis.	Α \	Παρανήτη διεζυγμένων ἐναρμόνιος, ἀλφα η̄ βαρεῖα.
Nete diezeugmenon, τ inversum, & dimidium A dextrum, sursum respiciens.	Ι Δ	Νήτη διεζυγμένων, ταυ ἀνέσραμμον, και ἡμίαλφα δεξιόν, ἄνω νόον.
Trite hyperbolæon, ο & κ, supra habens acutam.	Ο Κ	Τρίτη ὑπερβολαίων, ου η̄ κάππα, ὅτι τὴν ὀξύτητά.
Paranete hyperbolæon enarmonios, N & κ aversum, supra habens acutam.	Ν Ξ	Παρανήτη ὑπερβολαίων ἐναρμόνιος, νυ η̄ κάππα ἀπέναντον, ὅτι τὴν ὀξύτητά.
Nete hyperbolæon, eta & lambda jacens aversum, supra habens acutam.	Η Ψ	Νήτη ὑπερβολαίων, ἦτα η̄ λάμβδα πλάγιον ἀπέναντον, ὅτι τὴν ὀξύτητά.

ALYPII INTRODVCTIONIS
MVSICÆ FINIS.

ΑΛΥΠΙΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ
ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΤΕΛΟΣ.

chius pag. 14. Sunt aliàs plures commutationes, quas hîc intelligit Alypius, & recenset egregie idem Bachchius pag. 13.

Pag. 2. v. 3. ἀρχομήους] Ita legendum esse, si vel uterque Oxoniensis id non confirmaret, facile ex antecedentibus perspicitur. Dubia Cod. scriptura Meursio imposuit, ut ederet ἀρχομήους.

V. 7. ὡς ἐστὶ πρῶτος ὁ λύδιος.] Musicorum usu: non autem ordine, secundum gravis & acuti distensionem sumto. Cum enim Hypodorii proslambanomenos gravissimum edat sonum, qui primus distincte exaudiri possit; hunc modum non adeo in usu fuisse, haud difficulter quis perspexerit. Adeoque, hac ratione moti, frequentissimum usum Musici introduxerunt toni Lydii; cujus sonus gravissimus acutior est gravissimo Hypodorii, ipso diapente & tono majore. uti hoc ex nostris Modorum Tabulis est perspicuum. Porro primario modo, seu authentæ, ut vocant hodierni Practici, optimo ordine statim subjecit plagios, seu obliquos.

V. 17. κινέμενοι δὲ δέκα.] Omnes pro δὲ habent καί. quod locum habere nequit. Præcedit enim, ἐς ὧτες μὴ ἔν.

V. 21. τοῖς ὡς ἀνῆλθον, σπυριμμένων, διεζυγμένων, ὡς ἐβόλαια.] Male hæc desunt in Barociano.

V. 25. ἢ μετέπιπυσιν. κινέμενοι δὲ, ὅτι ἐν ταῖς τῶν γῆρας ἀφθοραῖς] Hæc omnes habent. at Meursius, nescio

quæ oscitantia, illa omisit. Ex eodem enim ambo hos Autores exemplari edidimus. Quod si librarius ipsius hoc admisit, nec ita omni culpa vacat; quod cum hos sibi autores describendos curarit, collationem descripti Codicis cum eo, ex quo descriptus esset, instituere neglexerit. In quo certe longe majori fide versati sumus. Integram Meursii annotationem ad ista verba adscribam. *Hoc proprium, inquit, est non τῶν ἐσῶτων, sed τῶν κινέμενων φθόγων. Ergo necessario mutilus locus; & fraudem fecit supinus librarius. (scil. Meursii.) Vide plene apud Euclidem lib. de Musica. (Harmonica erat dicendum.)* Τῶν δὲ ἐξηραθμμένων φθόγων οἱ μὲν εἰσιν ἐς ὧτες· οἱ δὲ κινέμενοι. ἐς ὧτες μὴ ἔν εἰσιν, ὅσοι ἐν ταῖς τῶν γῆρας ἀφθοραῖς ἢ μετέπιπυσιν, ἀλλὰ μένυσιν ὅτι μᾶς τάσως· κινέμενοι δὲ, ὅσοι τὸν αὐτὸν πέπνθησιν. ἐν γὰρ ταῖς τῶν γῆρας ἀφθοραῖς μετέβόλαια σιν, καὶ ἢ μένυσιν ὅτι μᾶς τάσως. Hinc petenda restitutio; quam talem puto. ἐς ὧτες μὴ ἔν λέγονται, ὅτι ἐν ταῖς τῶν γῆρας ἀφθοραῖς ἢ μετέπιπυσιν εἰς ἐτέρας τάσεις. κινέμενοι δὲ, ὅτι ἐν ταῖς τῶν γῆρας ἀφθοραῖς μετέπιπυσιν εἰς ἐτέρας τάσεις. Ita cum umbris digladiatus tandem vicit. Aristoxenum hujusmodi lacunis misere foedavit, cum vel vicinis locis integros versus omiserit, maximo lectorum dispendio. Porro in fine omissam esse mobilium sonorum recensitionem, non opus est ut cum Meursio censeamus. Etenim instituto Alypii sufficiebat stantes enumerare, eorum-

que species ἀπύκνους & βαρυπύκνους. Si quis tamen, qui soni fuerint μεσπύκνοι, qui ὀξύπυκνοι, & qui ἀγέπνοι, scire desideret, illos ex Euclidis nostri Pag. 7. v.8. ubi hunc à Meursio citatum locum restitutum inveniet, petat.

Pag. 3. Hic Meursius commodioris distributionis gratia initium facit

κεφαλαίαι β'. capitis secundi. quæ partitio in nullo Codice reperitur; & longe melius abest. Commodius enim & significantius citaveris Lydium Diatoni, quam caput secundum. atque ita de cæteris. Porro Codex Scal. & uterque Oxon. hoc initium habent sequenti modo.

Αυδία πρότε σημεῖα κατὰ τὸν ἀγέπνον γλῶσσον.

Τ	Ι	Ρ	Φ	Σ	Π	Μ	Ι	Θ	Γ	Υ	Η	Γ	Λ	Φ
Σ	Ο	Π	Λ	Υ	Ν	Ζ	Ζ	Ε	Υ	Θ	Λ	Μ	Ι	Σ
Ο	Ζ	Η	Υ	Ζ	Λ									

Confusus hic notarum ordo est à librariorum imperitia. qui cum haud intelligerent superiores hic & inferiores esse notas, quæ sibi mutuo respondeant, continuo omnes ordine

descripserunt. Certissimum autem est primum Codicem, à quo omnes manarunt, hoc ordine illas habuisse signatas.

Ζ	Ι	Ρ	Φ	Σ	Π	Μ	Ι	Θ	Υ	Υ
Η	Γ	Λ	Φ	Σ	Ο	Π	Λ	Υ	Ν	Ζ
Ζ	Ε	Υ	Φ	Ι	Μ	Ι				
Σ	Ο	Ζ	Η	Υ	Π	Λ				

Quod ad errores attinet, qui in prioris Diagrammatis notis adparent, & in Scriptis omnibus Codicibus reperiuntur, in secundo diagrammate, & passim in his autoribus restituti illi habentur. Nostrium fuit Codicum illorum scripturam fidelissime hinc repræsentare.

ΛΗ Προσλαμβανόμενον, ζῆτα ἐκτεπὲς, καὶ τὸν πλάγιον.] In variis huiusmodi scripturis recensendis eo modo versabimur, ut quoties eadem

notarum copula in manu exaratis Codicibus, & Kircheri earundem Alypii notarum tabula, occurrat, indicemus; earundemque varias in diversis locis figuras adnotemus. Ex iis enim cum admirando notarum ordine Alphabetico, qui in nostris tabulis, præcipue Enanonii generis elucet, collatis facilius quisque conspiciet, quibus rationibus ducti hoc vel illud in notis, earundemque descriptionibus immutandum censuerimus.

rimus. Hæc itaque prima notarum syzygia, secundum ordinem Alypii, quaterdecies in omnibus Scriptis codicibus reperitur. Sexies nimirum in genere Diatono : quinquies in Chromatico : ter tantum in Enarmonio, quod Enarmonii generis maxima pars in omnibus MSS. desit. Hic numerus expedite ex nostris Modorum tabulis colligitur. Semel tamen, majoris perspicuitatis causa, omnes chordas recensere.

Itaque in Diatono Genere has notas habet Proslambanomenos Lydii; iisdem figuris, quibus hîc tabula Kircheri, id est, integro zeta. sed Oxon. $\angle$. Hypate hypaton Phrygii, in omnibus quatuor codicibus, id est, Scaligeri, utroque Oxon. & Kircheri, τζ ζητα hac figura, $\angle$. quam in Kircheri tabula sculptam vides. Parypate hypaton Iastii: in Codice Scaligeri & Kircheri, zeta integrum. Oxon. verò iterum $\angle$. Hypatôn diatonos Hypolydii : ubi Scalig. & Kirch. Codices distortas habent figuras; at Oxon. rursus hanc $\angle$. Hypate meson Hypophrygii : ubi Scaligeri Cod. & uterque Oxon. accurate exhibent $\angle$. at Kircheri, zeta integrum. Parypate meson Hypoïastii : ubi uterque Oxon. $\angle$; Scaligeri, sigma aversum; Kircheri, zeta integrum.

In genere Chromatico rursus istas notas habet Proslambanomenos Lydii ; in omnibus codicibus zeta imperfectum hac figura $\angle$. Hypate hypaton Phrygii ; eadem figu-

ra $\angle$, nisi quod paulum Kircheri nota ex sua sede sit sublata. Parypate hypaton Iastii : zeta in Scal. $\angle$. in Kirch. integrum. Hypate meson Hypophrygii, in utroque Oxon. & Scal. $\angle$; in Kirch. zeta integrum. Parypate meson Hypoïastii; ubi rursus uterque Oxon. & Scal. exhibent $\angle$; at Kirch. zeta integrum.

In Enarmonio genere has notas habet Proslambanomenos Lydii : in Scal. zeta integrum, in Baroc. $\angle$. Hypate hypaton Phrygii : in Oxon. utroque bene $\angle$, at zeta integrum in Scal. Hypate meson Hypophrygii : in utroque Oxon. rursus bene habetur $\angle$; at in Scal. ζ. Reliqua duo Enarmonii generis loca in omnibus codicibus desunt. Cæterum illud zeta integrum; quod pro zeta imperfecto plerisque in locis perperam invenitur; eâ figurâ exhibebatur, quæ apud Kircherum in Lydii Diatoni Proslambanomeno adparet, id est, superiore linea arcuata. Inferior autem zeta imperfecti linea transversa, paulum in plerisque locis est arcuata : sed hoc à librariorum κατηχησφία manasse puto.

Tau jacens ubique in omnibus codicibus constantissime ita scriptum reperitur τ.

Τὴν πρῶτην ὑποαὐτῶν, γάρμα ἀπεσπαραμῆλον, καὶ γάρμα ὀρθόν.] Ita septies recte est in genere Diatono : ter in Chromatico. In ejusdem generis parypate meson Hypozolii pro ἀπεσπαραμῆλον, perperam est ἀνεσπ. & in hypate meson Hypolydii ὀρθόν pro ὀρθόν.

ἐξέν. quod utrumque correximus. Ter quoque recte habetur in Enarmonio.

R L Παρυπάτη ὑπαίων, βῆται ἐλαειπές, ἡ γάρμα ἀνεσραμμένον.] Bis est in singulis generibus. Semel in parypate hypaton Lydii Chromatici, descriptioni notæ non erant subiectæ. & perperam ibi τὸ βῆται ἐλαειπές formatum habet Kircherus.

Φ F Ἰπυλίων Διότον Θ, φῖ καὶ δίγαμμα.] Hæc notarum copula decies reperitur in Diatono. novies φῖ καὶ δίγαμμα, semel in Hypodorii parameso, φῖ καὶ δίγαμμον. Octies in Chromatico. binis locis φῖ καὶ δίγαμμα, cæteris φῖ καὶ δίγαμμον. In Hypodorio Chromatico male Cod. Scal. & uterque Oxon. addunt ἀνεσραμμένον, ex quo Meursius fecerat ἀνεσραμμένον. at utrumque delendum. Inde etiam omnes codices habent has notas Θ u. etiam Kircheri. quem in facili, attamen depravato loco codicum consensum merito miramur. In Enarmonio est tribus locis, φῖ καὶ δίγαμμον.

Porro hoc loco id notabimus, cum vicister illa digammi figura, vel recta, vel inverfa, vel averfa, in Diatono reperiat, vices in Scaligeri codice scriptum reperiri δίγαμμα. ter, & quidem circa illius generis finem, secundum ordinem Alypii, δίγαμμον. In Chromatico illa nota recurrat vices novies. ubi vices quinque scriptum, δίγαμμον, quater tantum, δίγαμμα. In Enarmonio semper, & quidem duodecies, est δίγαμ-

μον. Inde fortasse non male concluderetur, semper Alypium scripsisse δίγαμμον, at librarium, qui in primo genere semper id in δίγαμμα, mutarat, oblitum fuisse idem facere in cæteris generibus. Non tamen male dicitur δίγαμμα, cum etiam apud alios autores hoc reperiatur, analogiâ adprobatur. Ut enim à sigma est antisigma, ita à gamma, digamma.

Ἰπάτη μέζων, σίγμα καὶ σίγμα.] C C Geminæ hæ notæ nullum peperere errorem. Semel integra chorda, hypate hypaton Hyperlydii secundum genus Enarmonium deest in Cod. Baroc. Id notandum, quod semper in Scal. reperiatur parvum sigma huiusmodi ζ, nunquam istiusmodi σ.

Παρυπάτη μέζων, ρῶ καὶ σίγμα ἀνε- P U σεσραμμένον.] Reperitur duodecies absque ulla variatione. quater in singulis generibus. Meursius in Lydii Enarmonii parypate meson male habet ἀνεσρ. contra codicem unde descripserat. Hoc & uterque Oxon. corrigit.

Μέζων Διότον, μῶ καὶ πῖ καθειλ- M Π κυσμένον.] Duodecies bene est in Diatono. semel in Hyperphrygio hypate meson abest à Codice Bodleiano: at majori confusione codex Baroc. ex hypate & parypate meson unam facit chordam, hoc modo: ὑπάτη μέζων, λάμβδα καὶ ἡμίδελτα ὕπλιον. Sexies bene reperiebatur in Chromatico. semel πῖ syllaba ab erat in Hypodorii nete diezeugmenon.

non. Quinquies probe erat in Enarmonio.

nec ex ullo Codice restituebatur.

Συνημμένων Διάπονθ, γάμμα καὶ Γ Ν
νω.] Decies descriptio recte invenitur in Diatono. notæ novies, optime formatæ. In Phrygii nete synemmenon omnes pro π habent η τα ω λάγον. cum hujusmodi notæ π in Scal. codice & uno Oxoniensi. Alter Oxon. & Kircherus habent H. ut & Scal. codex habet in Hypophrygii hyperbolæon diatono. In Chromate descriptio & notæ quinquies recte. Semel male in Hyperphrygii mese μ ω pro π omnes habent, cui quoque nota respondet, etiam apud Kircherum. Notetur hic rursus insignis codicum consensus. In Enarmonio semel recte habetur, nete synemmenon Phrygii.

Νήτη συνημμένων, ᾱ τελέγωνον ὕ-υ Ζ
πλον, καὶ ζήτα.] Hoc notarum paraduodicies est in Diatono, notis ubique recte formatis. Sex chordæ integram habent descriptionem: totidem voce ὕπλον mutilatam. nimirum nete hyperbolæon Hyperlydii: nete hyperbolæon Hypophrygii: Hyperphrygii paramesos: Iastii trite hyperbolæon: Hyperiaustii synemmenon diatonos, & trite diezeugmenon. In Chromatico octies reperitur. Quinquies bene habet descriptio: ter omisum est π ὕπλον. in Hyperlydii mese, & nete hyperbolæon. ut & in nete hyperbolæon Hypophrygii. In Enarmonio sexies notæ recte inveniuntur, & quinquies descriptio. semel in Hyperlydii mese abest π ὕπλον.

Παρε-

Μέση, ἰώτα καὶ λάμβδα ω λάγον.] Codex Scal. hic, λάμβδα ἀνεστραμμένον, cum his notis I γ. quas etiam habet Baroc. plane ut apud Kircherum notæ netes synemmenon Hypolydii Chromatici. Deinde in Hypophrygii nete diezeugmenon est λ ἀνεστραμμένον, sed cum recte pictis notis. Hic autem error est ex sequente chorda, quæ notatur τῷ η τα καὶ λάμβδα ἀνεστραμμένον. Cæterum descriptio deciester bene habebatur in Diatono. bis male. Toties quoque notæ bene; bis autem male, in Lydii mese & nete hyperbolæon. Phrygii parameson, qui in omnibus codicibus exciderat, restitui. In Chromate duodecies bene habet descriptio; ast notæ sexies bene, & toties male. sæpius est γ. Vide tabulam Kircheri. In Enarmonio descriptio octies recte invenitur: notæ autem septies bene, & bis male. Lydii mese abest à Bodlei. In Hyperæolii parypate meson π ω λάγον in omnibus codicibus excidit. hinc & lambda rectum est in notis.

Τρίτη συνημμένων, η τα καὶ λάμβδα ἀνεστραμμένον.] Ita quinquies bene in Diatono. toties in Chromatico. ter in Enarmonio. In Lydii Enarmonii trite synemmenon; quam Meursius omisit; omnes perperam habent λάμβδα ω λάγον. cum nota, quæ lambda jacens aversum refert, >. Exciderat in eodem genere trite hyperbolæon Hyperlydii,

Z C

Παρεμείση, [ἦται καὶ πὶ πλάγιον.] In Diatono tam in descriptione quam in notis ita decies optime in omnibus invenitur. In Chromatico octies in descriptione, septies in notis. in Hyperiaſtii nete hyperbolæon omnes quatuor Codices pro C male habent □. In Enarmonio ter bene habentur descriptio & notæ. Cæterum semel hîc est παρεμείση, in reliquis XXXIV. locis est παρεμείσις. ut hoc primum dubio procul à librario, qui alteram terminationem meliorem putarit, sit immutatum.

E U Τρίτη διεζδυγμένη, ἢ περὶ γωνον, καὶ πὶ ἀνεραιμμένη.] Diatoni binis locis, scilicet, Lydii trite diezeugmenon, (ubi corrigitur ab Oxon.) & Hypolydii trite hyperbolæon, in descriptione est ἢ περὶ γωνον. reliquo Diatoni, ut & tribus Chromatici, & duobus Enarmonii recte est ἢ περὶ γωνον. Notæ omnibus octo locis optime formatæ reperiuntur.

Θ Η Νῆτη διεζδυγμένη, φὶ πλάγιον, καὶ ἦται ἀμελημένη καθεικυσμένη.] Reperiuntur hæ notæ novies in Diatono. In descriptione τὸ καθεικυσμένον bis aberat. in Hypolydii nete hyperbolæon, & Hyperiaſtii diezeugmenon diatono. ut & semel in Gaudentio, pag. 25. Sexies bene in Chromatico. quater in Enarmonio. Nota interdum est H, cujus dextrum latus inferius sit protractum: quale etiam Kircherus habet in Hyperiaſtii diezeugmenon diatono. sæpissime adparet etiam imperfectum aver-

sum, inversum. quale idem habet in ejusdem Hyperiaſtii nete synemmenon, unde vera figura facile effingitur. In Scaligeri Cod. & uno Oxon. semel iterumque est, uti nos illam exhibuimus. quemadmodum & Kircheri codex semel in Iastii hyperbolæon diatono cum Scal. Codice consonat.

Τρίτη παρεβολαίον, ἢ κάτω νόον, καὶ ἡμίαλφα ἀριστερόν, ἄνω νόον.] Ita sexies est constantissime. bis in singulis generibus. semel in Gaudentio pag. 26. pro ἄνω male κάτω scriptum reperitur. Notarum diversitatem eandem, quæ est in reliquis codicibus, habes in Kircheri tabula expressam. In Diatoni Hyperlydio pro I uterque Oxon. Scal. & Kircherus insigni consensu habent η. Hîc ineptit Meursius, qui ex depravata Boëthii scriptura hunc locum emendare instituit; cum ille ex Alypio sit corrigendus. quod fiet erasa voce *dextrum*. Quid enim est τ δεξιὸν κάτω νόον? Certe ad eum modum hoc esset intelligendum, quo ἡμίαλφα δεξιὸν, & ἀριστερόν, jam ἄνω, jam κάτω νοεῖν dicitur: id est τ esset bipertendum. Adeo temere scientiam sibi non intellectam adgressus est vir ille doctissimus.

HYPOLYDIVS.

Προσλαμβανόμενος, ὁ καὶ χαμῶδον ἔχον, καὶ ἦται.] Constante ter ita est in Diatono; ter item in Chromate, & bis in Enarmonio. Hypolydii Diatoni proslambanomenos in Cod.

Cod. Scal. habet ἔχοντες: at syllabam finalem *tes* delendam esse construat, & reliqui septem loci docent, & insuper Gaudentius. Nota τὴ ἦτα, ut etiam apud Kirch. conspicitur, interdum est *h*, interdum ἦτα ἀμεληθέν, *h*.

Χη Ὑπῆλυτον ὑπολίον, μὴ ἀνεσραμμένον, καὶ ἦτα ἐλλειπές.] Hoc par notarum ter est in Diatono; toties in Chromate, & semel in Enarmonio, descriptione nunquam variante, sed sæpius etiam imperfecti notā. Scal. & Kirch. bis recte, in Chromatis Hypolydio & Iastio. insuper Scal. Codex in Enarmonii Hypolydio. Bis etiam recte Oxonienses habent in Diatoni & Chromatis Hypolydio: at in Diatoni Hypozolio τῷ ἦτα ἐλλειπεί, καὶ τῷ ἦτα ἐλλειπεί ἀνεσραμμένῳ eandem hanc notam. Η Oxonienses, Scal. & Kirch. insigni consensu male tribuunt. contra autem in Chromatis Hypolydio fidem omnes Codices ternam hujus etiam varietatem, uti nos edidimus, exacte comprobant. Nam *h* ibi est etiam imperfectum: *z*, etiam imperfectum jacentis: *h*, etiam imperfectum aversum. Gaudentius in Diatoni Hypolydio habet *h*. male, ut ostendimus.

V z Παρυπάτη ὑπολίον, λάμβδαν ἀνεσραμμένον, καὶ ἦτα ἐλλειπές ὑπόλιον.] Ter tantum reperiuntur hæ notæ; in singulis generibus semel, eodem loco. Codex Scal. Oxon. uterque, ut & Gaudentius in Diatono legunt, ἀλφα ἀνεσραμμένον, καὶ ἦτα ἐλλειπές

ὑπῆλυτον. *υ* *z*. ita quoque, ut ex notis adparet, Kircherianus. In Chromate pro ὑπόλιον est ὑπῆλυτον. Solum Enarmonium recte habet sicut nos edimus. Primum enim τὸ ἀλφα perperam exarari, ex notarum ordine est indubitatum. Deinde τὸ ὑπῆλυτον in his notis, & τὸ ἀνεσραμμένον interdum paria faciunt: nunquam ὑπῆλυτον & ὑπόλιον. In Chromate & Enarmonio nostræ editionis pro ὑπῆλυτον, quod errore quodam in isto remansit, in hoc irrepsit, scribatur ὑπόλιον.

Παρεσμεσος, οὐ καὶ κάππα.] Duo *o* *k* decies ita est in Diatono. Quater *o*. nimirum in Hypolydii parameso: Æolii meson diatono, & diatono hyperbolæon: (quibus ternis locis recte habent οὐ Gaudentius & uterque Oxon.) & Dorii trite synemmenon. In Hyperiaistii nete diezeugmenon Meurs. habet οὐ καὶ κάππα ἀνεσραμμένον, ὅτι τῷ ὀξύτη. cum Scriptus & uterque Oxon. ἀνεσραμμένον bene omiserint. Is autem error est à librarii oscitantia, qui trite omisā; quam nec Oxon. restituunt, præcedentis chordæ κάππα cum sequentis ἀνεσραμμένον, conjunxit. Vndecies recte scribitur in Chromatico. nisi quod in Hyperæolii nete synemmenon omissa sint hæc verba, ὅτι τῷ ὀξύτη. quæ ex Diatono & Enarmonio, quia φθόγος est ἰσως, restitui-mus. In Enarmonio bis recte est: semel male *o*. Τὴ κάππα notam in hac syzygia Cod. Scaligeri semper habet minusculam. ut & in ista, κάππα καὶ ἡμίδελτα καθεκλυσμένον. In re-

K

liquis

liquis copulis est majuscula. Gaudentius & Kirch. ubique habent kappa initiale seu majusculum.

ΕΙ Κ Τρίτη διεζδυμένων, ξι καὶ κάτω ανέσραμμένον.] Sic quater habet Diatonum. quater item Chromaticum, & semel Enarmonium. Το ξι, ubique est hoc minusculum ξ. etiam apud Kircherum, licet corrupte exaratum; & Gaudentium. at omnes habent κ.

HYPERLYDIVS.

Η Α Τρίτη συνημμένων, ψι κάτω νότον, καὶ ημίαλφα δεξιόν, κάτω νότον.] Ter hoc notatum par est in Diatono. ter item in Chromatico, & bis in Enarmonio. Quater recte legitur, & toties male. Primum hinc in Diatoni Hyperlydio desunt duæ ultimæ voces, κάτω νότον, ut & apud Gaudentium. In Chromatici Phrygio trite hyperbolæon perperam habet, δεξιόν άνω νότον. ibidem in Hyperphrygii trite diezeugmenon, ημίαλφα άρυστόν, άνω νότον. Inde puto is error est, quod sequente chorda sit άρυστόν. In Enarmonio Phrygii trite hyperbolæon habet ψι καὶ ημίαλφα δεξιόν, άνω νότον. cum nota τῷ ψι όρδῷ. In Diatoni Phrygio uterque Oxon. τὸ ημίαλφα δεξιόν, κάτω νότον, format uti nos id expressimus. quod in tanta confusione notandum. Alias fere semper est dimidium ο inferius vel superius, interdum deorsum respiciens, interdum sursum, & in dextrum latus inclinans, sicut υ. dextra quoque parte interdum sursum pro-

tracta. Plerasque illius notæ varietates vide in Kircheri tabula.

Συνημμένων Διότον Θ, τὰς ανέσραμμένον, καὶ ημίαλφα δεξιόν, άνω νότον.] Ita bis est in Diatono. tribus locis pro δεξιόν perperam est άρυστόν. 1. Phrygii hyperbolæon diatono. 2. Hyperphrygii diezeugmenon diatono. 3. Nete diezeugmenon Hyperdorii. Hyperphrygii neten synemmenon, quæ in omnibus Codicibus, etiam Kircheri, deerat, restitimus. In Chromatico sexies recte scribitur. tantum Lydii paranete hyperbolæon male rursus habet άρυστόν. quod neuter Oxon. corrigit. In Enarmonio ter tantum reperitur, & quidem bene. Illud άρυστόν sæpe ex præcedente chorda, ubi recte id habebatur, perperam à librariis est repetitum. In nostræ editionis diezeugmenon diatono Hyperphrygii, male remansit άρυστόν, pro quo δεξιόν reponatur, & in versione, dextrum. In Hyperphrygii nete synemmenon Cod. Scal. habebat άνέσραμμένον, pro quo uterque Oxon. rescribit άνέσραμμένον. Gaudentius in Diatoni Hyperlydio bene habet δεξιόν, at male ibi omissum, άνω νότον. Diversitas notæ hemialpha eadem hinc est, quam in præcedente chorda notavimus; quamque videre est in Kircheri tabula.

ÆOLIVS.

Προσλαμβανόμεν Θ, ἥτα ἐκλειπές ά- Η Ε πεσεσμενόν, καὶ εἰ τετράγωνον άπεσεσμενόν.] Quater hæ notæ occu-

rant

sunt in Diatono. ter recte habet descriptio : semel hîc in Æolio male est pro α, quod etiam habet uterque Oxon. & ἀνέσραμμένον, pro quo Gaudentius ἀνέσραμμένον. æque male. At idem in Hypozolio bene, ἀπέσραμμένον. Nota ter recte pingitur, etiam in utroque Oxon. ut edimus. bis quoque in Gaudentio. Semel 4 habent in Hypoiaftio Cod. Scal. & unus Oxon. In Chromatico quinquies recte invenitur descriptio, & ter, nota. Semel in Iaftio Cod. Scal. & Kirch. 4, & in Hypoiaftio H. In Bodleiani Codicis Iaftio perperam ita scribitur : ὑπάτη ὑπαίων χρωματική, δ ἀνέσραμμένον, καὶ τῶν παλίων ἀνέσραμμένον. omissis intermediis, librarii procul dubio oſcitantia. In Enarmonio semel hoc loco bene habent descriptio & nota.

Υ Ἡ Ὑπάτη ὑπαίων, δέλεα ἀνέσραμμένον, καὶ τῶν παλίων ἀπέσραμμένον.] Quinquies hæ notæ reperiuntur in Diatono. bis recte habet descriptio. Hoc loco, scilicet Æolii hypate hypaton, bis est ἀνέσραμμένον, pro ἀνέσραμμένον, & ἀπεσρ. utrovis usu male. Gaudentius pro ultimo ἀπεσρ. binis locis habet ἀνέσρ. pro quo, uno in loco, Codex Bar. substituit nihilo melius ἀνέσρ. quod nullibi in his notarum descriptionibus est receptum verbum. In Hypodorio etiam & Hyperdorio est τῶν παλίων ἀνέσραμμένον. quod ex neutro Oxon. corrigitur. In Chromatico septies habetur, semper probe. In Enarmonio

bis recte occurrit. Meursius in Phrygio ediderat, παλίων ἀνέσραμμένον. quod ex utroque Oxon. corrigitur. In Hypophrygio abest παλίων, quod nec Oxon. habent. Cæterum notabilis hîc iterum est Codicum in notarum formatione consonantia. Codex Scal. ubique habet, & quidem quinquiesdecies, uti nos edidimus, τῷ δέλεα ad istum modum formato. Decies etiam Kircherus. Barocianus codex semel γ.

Ὑπάτων ἀφρον, καὶ καὶ ἡμῶν δε-χ 4 ξιόν.] Ita sexies descriptio & notæ rectæ inveniuntur in Diatono. In Chromatico septies descriptio est proba. Bis reperitur τῷ ἡμῶν nota in Iaftio & Hyperiaftio, uti ea conspiciatur apud Kircherum in Iaftio Chromatico. semel μ. & semel ρ. Ter tantum recte Kircherus. In enarmonio descriptio & nota semel recte. Semel atque iterum reperitur ἡμῶν pro ἡμῶν.

Ὑπάτη μέζων τῶν καὶ δίγαμμα ἀπε-τ 4 σραμμένον.] Ita septies recte habetur in Diatono, semel apud Gaudentium. In Hypodorio Cod. Scal. & Kirch. semel male habent φ. In Chromatico undecies descriptio & nota recte inveniuntur. Contra MS. Meursius in Hypozolio edidit ἀνέσρ. quod tamen non corrigitur ex Oxon. quamvis nota recte habeat. In Enarmonio quinquies nota & descriptio recte habentur. Cæterum interdum δίγαμμα, inprimis in Diatono; sæpius δίγαμμοι reperiri, notavi-

tavimus in Lydii hypaton diatono.
 κ λ Μέση, κάππα καὶ ἡμιδελτα καθειλ-
 κυσμένον.] Decies descriptio recte
 invenitur in Diatono. semel apud
 Gaudentium. In Dorio semel omis-
 sum est καθειλκυσμένον. ubi eadem
 quoque nota est, quam Kirch. in
 Dorio repræsentavit. Alias sexies
 reperitur hemidelta ut λ pictum; nisi
 quod utraque linea directe extendat-
 ur; sed nunquam diductum, seu, pro-
 tracto dextro latere. In Oxon. qua-
 ter invenitur λ. Omnes illæ varia-
 tates videantur apud Kircherum. In
 Chromatico duodecies reperitur.
 novies bene habet descriptio. In Æo-
 lii nete hyperbolæon deerat, ὅτι τῷ
 ὀξύτῳ. Hyperphrygii paranete hy-
 perbolæon male habebat ᾠάπεσερα-
 μένον, pro ἡμιδελτα καθειλκυσμένον.
 neque id ex Oxon. corrigebatur. In
 Dorio est, τρίτη διεζυγμένων χρωμα-
 τική, sed pro τρίτη legendum est πα-
 ρανήτη. trites nota, non autem para-
 netes, excidit. Si quid in his intel-
 lissent Meursius & Kircherus, hoc
 saltem corrigere potuissent. Nun-
 quam enim voces, χρωματική, ἐναρ-
 μόνι & ᾠάπιν, aliis chordis ad-
 positæ inveniuntur, quam lichenis &
 paranetis. Notarum varietas hîc ea-
 dem est quæ in Diatono. In Hyper-
 æolii hypatæ meson, & Hyperphry-
 gii paranete hyperbolæon, eadem
 sunt notæ, quæ in Kirchero. Quater
 recte habet descriptio in Enarmo-
 nio. Porro sapissime est ἡμιδελτα.
 sed quemadmodum ἡμιάλφα, δι-
 γαμμα, pronunciantur accentu in

antepenultima; ita quoque ἡμί-
 δελτα.

Νῆτη σωημένων, ἄλφα ἢ βαρεῖα.] A
 Hæ notæ vicies reperiuntur, sem-
 per bene. novies in Diatono; to-
 ties in Chromatico, & bis in Enar-
 monio. Figura τῷ ἄλφα semper est
 minuscûla, uti etiam repræsentatur à
 Kirchero.

Παράμεσος, ἦτα ἢ λάμβδα πλά-
 γον ἀπετραμμένον.] Decies recurrit
 in Diatono. Septies recte habet de-
 scriptio. semel quoque in Gauden-
 tio. In Phrygio deest πλάγον, quod
 etiam in nostra editione πλάγος
 quadam est omissum. In Hyperphry-
 gii hyperbolæon diatono deest ἀπε-
 τραμμένον. Dorii nete synemmenon
 pro ἀπεσερ. habet ἀνισερ. sed Bar. Co-
 dex recte hoc corrigit. Notarum hîc
 eadem occurrit diversitas, quæ apud
 Kircherum. & semper eta parvum.
 In Chromatico duodecies proba est
 descriptio: decies figura lambda ja-
 centis averse. nisi quod paulum in
 altum consurgat. Bis in Hyperdo-
 rio est <, ibidemque in Kirch. &
 Oxon. In Enarmonio quater recta
 est descriptio. semel in Hyperæolii
 paranete hyperbolæon πῶ πλάγον de-
 sideratur.

Νῆτη διεζυγμένων, χι διεφθαρός, καὶ κ
 ἡμιάλφα ἀεσπερόν, κάτω νότον.] Hoc
 par notarum septies occurrit in Dia-
 tono. quinquies probe habet descri-
 ptio. in Gaudentio deest ἀεσπερόν,
 sed nota τῷ ἡμιάλφα picta optimè. In
 Æolii nete diezeugmenon Meursius
 cum MS. habebat ἡμία αλφα, quod
 cor-

corrigitur ex utroque Oxon. Hyperphrygius perperam habebat, δεξιὸν ἄνω νότον. In Chromatico quinques bona est descriptio. in Hyperlydio & Phrygio deerat, κάτω νότον. in Iastio pro ὑπερὸν perperam est δεξιόν. In Hyperdorio, ἡμίαιλα πλάγιον ἀπεσεσμένον. qui error est ex præcedentis chordæ repetitione. In Enarmonio quinques reperitur, semper bene. Figura τῷ ἄλφα ubique est minuscule, quam ad veram proxime accedere conspiciamus. Semel tantum in Diatoni Æolio reperitur apud Kircherum.

HYPOLIVS.

U3 Προσλαμβανόμενον, π̄ ἀνεσεσμένον, καὶ σίγμα διπλὸν ἀπεσεσμένον.] Bis in Diatono reperitur, toties in Chromatico. bis recte, toties male. Diatoni Hypoiaustus bis habet ἀνεσεσμένον, neque ex Oxon. id corrigitur. In Chromatis Hypoiaustio, π̄ διπλὸν, cui etiam nota H respondet, invenitur in omnibus codicibus: Diatoni Hypoiaustus habet =, cui etiam Kirch. & Oxon. alter adfentiunt. Male idem Kircherus representat σίγμα διπλὸν, divifim 3, tanquam sigma & sigma. quæ sane admodum hîc differunt. Nec dubium mihi, quin contra suum Codicem hoc fecerit. Nam uti hoc H est π̄ διπλὸν, & istud ξ̄, ξ̄ διπλὸν. ita hoc ξ, σίγμα διπλὸν. Gaudentius bis, & descriptionem, & notas, recte habet.

Ἰπ̄ατη ὑπαλιών, ἀν̄ι, π̄ διπλὸν.] Ita descriptio & nota recte reperiuntur ter in Diatono. in Chromatico quater. semel in Enarmonio: nisi quod semper scriptum erat ἀν̄ι π̄. ut & semel apud Gaudentium, p. 24. Id quod correximus; inde etiam, quod in simili compositione semper occurrat ἡμ̄ι. In Enarmonio erat λιχανὸς ὑπατι ἐναρμόνιου, pro quo & Bodl. reponerat ὑπαλιών.

Παρεσέστος, π̄ καὶ σίγμα ἀπεσεσμένον.] Octies hæc notarum syzygia recurrit in genere Diatono. semel tantum in Hypophrygio male habent Codex Scal. & uterque Oxon. ἀνεσεσμένον. recte tamen habente notâ. In Chromatico octies bene est. ubi in Hypophrygio deerat vox χρωμαλική. In Enarmonio ter recte invenitur. Notæ ubique veræ, noviesdecies.

PHRYGIVS.

Προσλαμβανόμενον, ἰώτα πλάγιον, καὶ εἰ π̄ πλάγιον.] Ita quater habet descriptio in Diatono. in Chromate, ter. semel in Enarmonio. τῷ ἰώτα πλάγιον nota ubique est \. etiam in Kircheri, & utroque Oxon. quæ est figura τῆς βραχέας, gravis in hac copula, A \. Quare vi vocis πλάγιον indubitanter ita \ illam collocandam censuimus.

Ἰαρυπάτη ὑπαλιών, δίσγμα καὶ τῷ F I ἀνεσεσμένον.] Ita sexies proba est lectio. in singulis generibus bis. In Chromatis Hypophrygio solus Bodl. pro ἀνεσεσ- perperam habet πλάγιον.

Ω ρ Ὑπαίων Διότον, δ καὶ ἡμῖν ἀρ-
σερόν.] Hoc par notarum sexies re-
currit in Diatono, descriptione ubi-
que proba. quater in Chromatico.
semel in Enarmonio. In Diatoni Hy-
perdorior Meursius male ediderat Ψ
pro ω . quod uterque Oxon. corri-
git. Illud ω in Cod. Scal. ubique est
parvum. τὸ ἡμῖν ἀρσερόν plerisque in
locis, etiam apud Kircherum, male
sic pingitur ψ , ac si esset δαξιόν.

Υ ρ Παρυπάτη μέζων, ἢ δίγαμμα ἀνε-
σερμένον.] Quater recte sic est in
Diatono. ter in Chromatico: ubi in
Hyperphrygio semel perperam est
ἀνεσερμ. sed notâ, etiam in utroque
Oxon. & Kircher, optime exara-
tâ. Bis quoque recte in Enarmonio.
Ter reperitur Υ. cæteris omnibus
locis $\bar{\nu}$.

Λ ρ Τρίτη σσημμένων, λάμβδα ἢ ἡμί-
δελτα ὕψιον.] Ita quinquies est in
Diatono. at in Chromatico quater
est πλάγιον, & sic bis in Enarmonio.
quæ lectio videtur melior, quamvis
τὸ ὕψιον non omnino sit ineptum. In
Chromatis Hyperphrygio Cod. Scal.
bis habet, λάμβδα ἢ λ πλάγιον. In-
de priore loco Meursius inepte legit,
λάμβδα ἢ λάμβδα πλάγιον. Legen-
dum autem esse ἡμίδελτα, notarum
ordo clarissime ostendit. Deest in eo-
dem genere trite diezeugmenon
Dorii, quæ ex nullo Codicum resti-
tuitur. In Enarmonii Phrygio male
Cod. Scal. habebat τρίτη ὑπερβο-
λαίων, pro σσημμένων. Nota alias
dimidii delta jacentis ubique in Cod.
Scal. & Kirch. ut & utroque Oxon.

est Δ , figurâ jacentis lambda, quæ
ad dimidium delta jacens quam pro-
xime accedit.

HYPOPHRYGIUS.

Προλαμβάνον, σύγμα διπλὸν 3
ἀνεσερμένον, καὶ σύγμα διπλὸν.] Hæ
notæ bis recte occurrunt in Diato-
no: semel tantum in Chromate. Nam
hypate hypaton Hypodorii cum his
notis in omnibus excidit, non au-
tem parypate hypaton. Ideoque in
omnibus legendum est, παρυπάτη ὑπα-
τίων, ἢ ἀνεσερ. pro ὑπάτη ὑπατίων.
Semel quoque recte habetur in Enar-
monio. ut & apud Gaudent. p. 24.

Παρυπάτη ὑπατίων, ἢ διπλὸν ἀνε-
σερμένον, ἢ π διπλὸν ἀνεσερμένον.]
Semel tantum hîc occurrit in singu-
lis generibus. In Diatono & Chro-
mate est ἢ διπλὸν ἀνεσερμένον, ut &
apud Gaudentium pag. 24. in Enar-
monio ἢ διπλὸν πλάγιον. quod in
nostræ editionis Chromate est posi-
tum. utrumque ferri potest. Si ta-
men non tam rationem quam usum
spectes, ἀνεσερμένον in hac figura
videtur τῷ πλάγιῳ præferendum. Ita
 μ , & υ , & ω dicuntur σημεῖα ἀνε-
σερμένα, quamvis revera sint πλά-
για. Etenim ut μ dicitur ἰώτα πλά-
γιον, ita & ω πλάγιον vocari posset.
Cæterum notæ nullibi variant, nisi
apud Kircherum in Diatono.

HYPERPHRYGIUS.

Τρίτη σσημμένων, βῆτα ἢ ὀξεία.] B /
Ita sexies occurrit. ter in Diatono, &
toties in Chromatico, sine ulla varie-
tate.

tate. τὸ βῆτα ubique est minusculum, ut & apud Kircherum. ita tamen formatum, ut ad majusculum quam proxime accedat.

HYP-OIASTIVS.

¶ T Προσλαμβανόμενον, τῶν παλίων ἀπεςρχμμένων, καὶ τῶν ὀρθόν.] Ita est hic in Chromatico. in Diatono male erat ἀντεςρχμμένων. cum tamen ipsius tau nota sit jacens averse, utroque loco. ut & apud Kircherum. Gaudentius semel descriptionem una cum notis recte habet.

D O R I V S.

¶ Παρυπατή ὑπαίων, ἡμῖθται κάτω νόον, καὶ ἐν τελέγωνον ὑπῖον.] Bis est in Diatono, & toties in Chromate. semel est in Diatoni Dorio ὑπῖον. in reliquis tribus locis est ἀντεςρχμμένων. Magis tamen placet ὑπῖον. quod hæc figura veram inversionem pati nequeat. In Diatoni Hypodorio Meursius omiserat ἀνερ. quod restituunt uterque Oxon. Nota δὲ ἡμῖθται κάτω νόον, καὶ ἐν τελέγωνον, semel in Diatoni Dorio est ἡ, ut etiam apud Kircherum. reliquis tribus T, transversâ linea existente recta, cum curva esse deberet. In Oxon. utroque tribus locis recte est ἡ.

ψ 2 Παρυπατή μέων, τῶν καὶ ἡμῖμο ὑπῖον.] Tribus locis reperitur in Diatono, & totidem in Chromate. Semel in Diatoni Hypodorio defunt hæc binæ syllabæ τῶν καὶ, in omnibus codicibus. Unde Oxon. uterque & Kircherus posteriolem tantum habent notam. In Scal. quoque tantum una est, quæ alpha inversum refert.

HYP O D O R I V S.

Προσλαμβανόμενον, ἡμῖθ, παλίων ἀπεςρχμμένων, καὶ ἡμῖθ, παλίων.] Ita recte est in Chromatico. Diatonum male habet ἀνερ. pro ἀπεςρχμ. Notæ in utroque Oxon. pictæ erant bene; in Scal. Cod. & Kirch. male. quæ in Diatono conspiciuntur plane ut apud Kircherum. Posterior quoque Chromatici eadem est quæ Kircheri. ut Scaligeri Codex & Kircheri, ex eodem descripti videantur. Gaudent. p. 22. & 23. inverso ordine dimidium phi jacens primam notam facit; alteram vero, dimidium phi jacens (παλίων hic in MS. deerrat) aversum. Quod erroneum esse, proxime superiores in Tabulis notæ indicant. Est enim ibi prima nota, tau jacens aversum; & secunda, tau rectum: Similiter, sigma duplex aversum, & sigma duplex.

Παρυπατή ὑπαίων, τῶν ἀντεςρχμμένων, καὶ σίγμα διπλὸν ἀντεςρχμμένων.] Ita est in Diatono. In Chromate erat perperam, ὑπάτη ὑπαίων. & σ διπλὸν ἀπεςρχμμένων. Prior error inde est, quod Hypodorii hypate hypaton in omnibus Codicibus sit ommissa. alter error est ex sequente chorda, ubi sic recte legitur. Meursium, qui ex MS. ediderat ἀπεςρχ. recte uterque Oxon. corrigunt, restituendo ἀντεςρχμμένων.

LYDIVS IN GENERE
CHROMATICO.

Λιχανὸς ὑπαίων χρωματικῇ, ἀλφα ἡ ἀντεςρχμμένων, χαμμῶν ἔχον, καὶ διαμ-
μον

μον *ἀνεσραμμένον*.] Hæc notarum copula semel est in Chromatico, ubi in fine legendum, *διγαμμον ἀνεσραμμένον, χαμμιλῶ ἔχον*. cum hac nota ε. In Hypolydio bene est; *ἀλφα ἀνεστ. ἢ διγαμμον ἀνεσραμμένον*. Et sic invenitur in Chromatis Æolio & Hypozolio: & insuper in Enarmonii Lydio & Hypolydio. In Enarmonii Æolio male erat *διγαμμον ἀνεσραμμένον*. quod ex neutro Oxoniensium corrigitur. Notæ sunt eadem, quæ apud Kircherum.

Π ζ Διχανὸς μέζων *χρωμαλική, π χαμμιλῶ ἔχον, καὶ σίγμα ἀνεσραμμένον, χαμμιλῶ ἔχον δὲ μέσον*.] Codex Scal. & uterque Oxon. in fine pro *δὲ μέσον*, perperam legunt *διεσραμμένον*.

Η > Παρανήτη *συνημμένων χρωμαλική, ἦτα χαμμιλῶ ἔχον, ἢ λάμβδα πλάγιον ἀνεσραμμένον, χαμμιλῶ ἔχον δὲ μέσον*.] Ita quoque probe habet uterque Oxoniensis. At Cod. Scal. *ἀνεσραμμένον* habebat pro *ἀνεστ.* & notas easdem, quas Kircherus.

Δ < Παρανήτη *διεζυγμένων χρωμαλική, δέλτα ἐπὶ πλὴν ὀξύτητα, καὶ π πλάγιον ἀνεσραμμένον, ἔχον ἕω χαμμιλῶ*.] Semel hic ita est in Chromatico. In

eiusdem quoque generis Hypolydio recte, *δέλτα καὶ π πλάγιον ἀνεσραμμένον* & sic in Hypozolio, & tribus locis Enarmonii. In Æolio Chromatico male omnes habent, *δ καὶ τὰ πλάγιον ἀνεσραμμένον*, cum his notis ζ η.

Παρανήτη *ὑπερβολαίων χρωμαλική, ι τὰ ἀνεσραμμένον, ἢ ἡμίαλφα δεξιόν, ἄνω νότον, ἐπὶ πλὴν ὀξύτητα*.] Omnes pro *δεξιόν* perperam habent *ἀεριστόν*.

HYPOLYDIVS IN GENERE CHROMATICO.

Διχανὸς *ὑπαίων χρωμαλική, καί πτα ἀνεσραμμένον, καὶ ἦτα ἐλλειπες ἀνεσραμμένον*.] In Hypolydio hic erat, *ἦτα ἐλλειπες ὕπτιον*. quod optime ab utroque Oxon. corrigitur in *ἀνεσραμμένον*. uti etiam est in Hypozolio Chromatico. Enarmonii Hypolydio perperam scriptum erat, *ἦτα ἐλλειπες ἀνεστ.* quod itidem, ut nos, Oxonienses emendant.

Παρανήτη *διεζυγμένων χρωμαλική, ν καὶ π ἀνεσραμμένον*.] Ita est omnibus quatuor locis. Meursius in Hypolydio Chromatico *ἀνεσραμμένον* habet contra omnes Scriptos.

F I N I S.

ΓΑΥΔΕΝΤΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ

A P M O N I K H
E I Σ A Γ Ω Γ Η.

GAVDENTII, PHILOSOPHI,

H A R M O N I C A
I N T R O D U C T I O.

M A R C O M E I B O M I O

Interprete.

Α ΕΙΔΩ ξυνελοῖσι, θυράς
 δ' ὅππῃ τε δεβέβηλοι·
 τῇ ἀρμονικῶν λόγων ἀ-
 πέρματος δικαίως ἂν τις
 προσομιῶσαι. εἰσὶ μὲν
 γὰρ ἔπει πρὸς φθόγγους πὲ καὶ ἀξισή-
 ματα καὶ συστήματα, τόνους πὲ καὶ μεταβο-
 λὰς, καὶ μελοποιίας, καὶ πάντα τὰ γήνη
 τῆς ἀρμονίας. τὸν δ' ἀκροῦ μῦθον τῶν
 πρὸς πᾶσι λόγων, ἀναγκαῖον ἐμπε-
 ρεῖν τὸ ἀκρόν προγεγυμνασθῆναι, φθόγ-
 γους πὲ ἀκρῶν ἀκροῦ, ἀξισήματα
 ὅππῃ γινώσκων, σύμφωνόν τε καὶ ἀξί-
 φωνον. ὅπως τῇ τῇ πρὸς τὰς φθόγγους
 ἰδιωματῶν αἰσθῆσις τὸ λόγον ἀκροῦ
 θῶς ὅππῃ θῶς, πλείαν τὸ ὅππῃ μὲν,
 πείρα καὶ λόγῳ νῦν ἠὲ ξημερῶν εἰργά-
 σαι. ὅς δ' ἔδδ' φθόγγους κατακρῶν,
 ἔδδ' τὸ ἀκρόν γεγυμνασμένος ἡκὶ τῶν
 λόγων ἀκροῦ μῦθος, ἔπει ἀπὶ τῶν

I NDOCTIS non can-
 to, fores occlude
 prophane;
 Harmonicos sermones
 attingens merito quis
 exordiat. Hi enim versantur
 circa Sonos, & Intervals ac Syste-
 mata, adhuc Tonos & Mutationes
 ac Melopœias, in omnibus harmo-
 nicæ Generibus. Sermones autem
 de his auditurus necesse est expe-
 rientia exercitatum habeat audi-
 tum, ad sonos accurate audiendos;
 intervals pernoscentia, tam con-
 sona quam dissona: ut perceptis
 quæ circa sonos sunt proprietati-
 bus rationem consequenter adjun-
 gens, perfectam scientiam, expe-
 rientia ac ratione adauctam effi-
 ciat. Quicumque autem nec sonum
 exaudiens, nec auditu exercitatus
 advenerit hos sermones auscultat-
 urus, hic protinus abeat, fores auri-

A

auri-

auribus obdens. Siquidem & præsens aures obturabit, quia sensu illa, de quibus sermones instituuntur, non præcognoverit. Nos autem usu accurate exercitatis orationem proferamus, incepturi

De Voce.

Vocis locus est, intervallum à gravitate in acumen; & contrà. In hoc enim omnis versatur motus vocis, tum rationalis, tum intervallis discretæ, intentæ ac remissæ. Sed qui sunt soni in rationali voce, qua inter nos colloquimur, inter se continui locum hunc digrediuntur, fluxui cuidam simile quid passim in acutum; & contrà. in una tensione non consistentes. Vox autem, quæ intervallis discreta vocatur, continua quidem sibi nullo modo evaserit, nec fluxui cuidam simile quid fuerit passim; sed inter se disjuncta, & parvum locum occulte transiens, in illorum locorum, quos transiit, terminis consistere videtur; suamque tensionem manifestam constituit, manens in terminis locorum quos transit. Vnde & nomen convenienter habuit, vocata Intervallis discretæ, ut opponatur rationali. Proprium autem vocis intervallis discretæ est, aliud esse concinnum, aliud inconcinnum: quorum quod rationalibus utitur intervallis, & nec hilum deficit aut excedit, illud est concinnum; alterum, quod deficit aut superat parvo quodam definita intervalla, est

ἡ ὅρατος ὁπιδεὶς ἔ ἀνααῖς. ἐμφερέξει γὰρ πρὸ ὧπα καὶ παρῶν, τῷ μὴ παρῶν ὅρατος παρῶν αἰοδήσῃ, πρὸ ὧν οἱ λόγοι. λέγω, ὅρατος ἡ ἡμεῖς ἀρξάμενοι τοῖς ἀκρῶς ἐν τῇ πείρᾳ γυμνασμένοις.

Περὶ Φωνῆς.

Φωνῆς ἐστὶ τὸ πᾶν, ὅ, καὶ βαρὺ τῇ ὁπιδεὶς ὁπιδεὶς ἀρξάμενοι, καὶ ἀνάπαλιν. ἐν τῇ πείρᾳ γὰρ ἐρέφειαι πᾶσι Φωνῆς κινήσεις, λογικῆς τε καὶ ἀρξάμεναι, ὁπιδεὶς ἀρξάμεναι τε καὶ ἀνιερμῆς. ἀλλ' οἱ μὲν ἐν τῇ λογικῇ, κατὰ τὸ ἀλλήλοισ ἀρξάμεναι, φθόγγοι συνεχεῖς ἐαυτοῖς τὸν τόπον τῶν διεξέρχοντα, ῥύσῃ πινὶ πεπνυγῆται ὡς ἀπλήσιον ὁπιδεὶς τὸ ὅρατος, καὶ ἀνάπαλιν, ὅ, καὶ ὁπιδεὶς μῶς ἐπιδεὶς τῶν ἀρξάμεναι ἡ δὲ ἀρξάμεναι καλῶς φωνῇ, συνεχεῖς μὲν ἐδαμῶς ἐαυτῇ ὅρατος ἀν, ἐδὲ ῥύσῃ πινὶ περῶν πᾶσιον πέπνυθεν ἀλλ' ἐαυτῇς τε διεξέρχοντα κατὰ ὅρατος ὑπερβαίνοντα τόπον ἀφανῶς, ἐν τοῖς ὅρατος ὧν ὑπερβαίνει τόπων ἐξ ὧν φαίνεται. καὶ πᾶσι ἐαυτῇς πᾶσι φανερὰν κατὰ ὁπιδεὶς, μῶς ἐν τοῖς πέπνυθεν ὧν ὑπερβαίνει τόπων. ὅ, καὶ τῶν ὅρατος ἐκχέν ἀκρῶς, κατὰ ὁπιδεὶς ἀρξάμεναι, κατὰ ἀνιερμῆς τῆς λογικῆς. ὅ, καὶ τῆς ἀρξάμεναι τὸ μὲν ἐμμελές, τὸ δὲ ἐκμελές. τὸ μὲν ῥήοις χρώμενον ἀρξάμεναι, καὶ μὴδὲν ὁπιδεὶς ἀρξάμεναι, ἡ ὑπερβαίνον ἀνιερμῆς ἐμμελές τὸ ὅ, ἐνδεὲς ἡ ὑπερβαλλόμενον μικρῶ τῶν ὅρατος ἀρξάμεναι ἐκμελές.

λές. ἐπὶ δὲ καὶ ὑπερβαλὺς ἀλλήλοις
ἔχοντα φαίνεσθαι τὸ ἐμμελές τε καὶ ἁ-
μελές. ἡ γὰρ τῆς Φωνῆς κίνησις ἐν βα-
ρυτέραις μὲν εἰς ὀξύτερον ἔκθεσις τόπον,
ἑπιπίπτει· ἀνάπαιλιν δὲ, ἀνεστὶς καλεῖ-
ται τε καὶ ἐστίν. ἑπιπίπτει μὲν ἐν ὀξύτη-
τι τοῦ ποιητικῆ· καὶ βαρυτέρος δὲ ἡ ἀνε-
στὶς. ἀφ' ἧς διὰ βαρυτέρας μὲν ἀνε-
σεως, ὀξύτης δὲ ἑπιπίπτει, καὶ μόνον ὅτι
ἐξ ἐκείνης τῆς ἐκείνης ἐκείνης ἀποτελεί-
ται, ἀλλ' ὅτι τῆς τε ἑπιπίπτει πωσα-
μύνης καὶ μηκέτι ἔκθεσις, ὀξύτης γὰρ
νέ τε καὶ ἐστὶ καὶ τῆς ἀνεσεως ὁμοίως
ἡ βαρυτέρας. καὶ οὖν διὰ ἀμφοτέραις
συμβέβηκεν ἡ πέσις. ἥ τε γὰρ ὀξύτης
καὶ ἡ βαρυτέρας πᾶσιν ἔχουσιν πᾶσι φαί-
νοσθαι.

Περὶ Φθόγγου.

Φθόγγος δὲ ἐστὶ Φωνῆς πᾶσις ἐπὶ
μίαν πᾶσιν. πέσις δὲ, μόνη καὶ ἑκείνη τῆς
Φωνῆς. ὅταν ἐν τῇ Φωνῇ καὶ μίαν πᾶ-
σιν ἐκείνη δόξη, τότε φανερὸν Φθόγγ-
ον εἶναι τῇ Φωνῇ, οἷον εἰς μέλος πᾶ-
σαι. συμβέβηκε διὰ τῶν Φθόγγων
χρόνα, τόπος, χρόνος. χρόνος μὲν ἐν
ἐστὶ, καθ' ὃν μακροτέρως ἐν πλείονι
χρόνῳ, καὶ βαρυτέρως ἐν ἐλάττω
Φθονόμαθαι, ἵνα δὲ καὶ ὁ ῥυθμὸς φαί-
νηται χωρὶς ἔχων. καὶ δὲ τῇ χρόνον τῶν
Φθόγγων δὲ πᾶσι μέρη ῥυθμίζονται. τό-
πος δὲ ἐστὶ Φθόγγος, καθ' ὃν οὖν μὲν
βαρυτέρως τὰς δὲ ὀξύτερας προεϊμέ-
θαι. τὰς μὲν γὰρ ἐν πᾶσι φαίνονται
τόπος φανερὸν ὁμοφώνως οὖν δὲ ὀξύ-

inconcinnum. adhuc quoque ali-
quatenus contrario modo inter se
adfecta videntur tum concinnum
tum inconcinnum. Vocis autem
motus ex graviore in acutiorem
progredientis locum, intentio;
contra verò, remissio est & adpel-
latur. Quare acumen efficit inten-
tio; gravitatem verò remissio.
Differt autem gravitas à remissio-
ne, acumen ab intentione, non so-
lum, quod ab utroque utrum-
que efficitur; sed etiam quod in-
tensione quiescente, & nullibi
existente, acumen genitum est &
existit: ac simili modo remissione,
gravitas. Commune autem utrif-
que accidit tensio. Etenim acumen
& gravitas tensionem aliquam ha-
bere videntur.

De Sono.

Sonus est vocis casus in unam
tensionem. Tensio verò est mora
ac statio vocis. Cum igitur vox in
una tensione stare videtur, tunc
illam vocem sonum esse dicimus,
qui in cantu poni possit. Accidit
autem sono Color, Locus, Tem-
pus. Tempus igitur est secundum
quod longiores in majori tempore;
& breviores in minori sonamus. ut
& rhythmus locum hinc habere vi-
deatur. Secundum autem sono-
rum tempus cantus rhythmum
consequi debent. Locus soni est,
secundum quem graviore alios,
alios acutiores proferimus. Illos
enim qui in eodem apparent esse
loco, dicimus unisonos: acutio-

res verò aut graviores in diversis locis esse adfirmamus. Porro Color est, secundum quem inter se differunt qui in eodem loco aut tempore adparent; ut est quæ cantus dicitur natura in voce. ac similia.

De Intervallo.

Intervallum est, quod à duobus sonis continetur. Ac planum est, quod sonos tensione inter se differre oporteat. Si enim eandem habeant tensionem, nec intervallum est omnino vocis, utpote quæ in eodem apparet loco. Differentia itaque acutioris ad graviorem sonum, & gravioris ad acutiorem, dicatur intervallum. illud autem tonus est. Et tonus quidem tum intervalli magnitudo est, tum systematum differentia. æquivocus quippe est tonus. Sed quando ut intervallum dicitur, & in hemitonis secatur, & in dieses; ac componit rursus se majora intervalla; ut triemitoniza, & ditona, ac similia: cum verò ut systematum differentia adpellatur, certam aliquam tensionem significat totius systematis.

De Systematis.

Systematum alia sunt concinna; alia inconcinna: Concinnorum verò alia consona, alia dissona: atque alia majora, alia minora. porro alia prima & incompressa; alia nec prima, nec incompressa. Iam igitur concinna & consona; aut contraria cognoscere intervalla, est

τέρως, ἢ βαρυτέρως, ἐν διαφόροις τόποις εἶναι λεγομένη. χροιά δ' ἐστὶ, καθ' ἣν διαφέρουσιν ἀλλήλων οἱ κατὰ τὴν αὐτὴν τόνον ἢ χρόνον φαινόμενοι· οἷον ἡ δ' λεγομένη μέλας φύσις ἐν φωνῇ. καὶ τὰ ὅμοια.

ὡεὶ διαστήματι.

Διάστημα δὲ ἐστὶ τὸ ὑπὸ δύο φθόγγων ὡς ἐκχόμενον. καὶ δηλονότι ὡς χρὴ διαφέρειν ἀλλήλων τὰς φθόγγους τῇ πίσει. εἰ γὰρ τὸ αὐτὸν ἔχοιεν πῶσιν, εὐδὲ διάστημα ὁλως τὸ φωνῆς ὅτι δ' αὐτὰ φαινομένης τόπου. ἢ πίνων διαφορὰ δ' ὀξύτερως ὥστε τὸ βαρύτερον φθόγγον, καὶ δ' βαρυτέρως ὥστε τὸ ὀξύτερον, λέγοι' ἂν διάστημα. τὸν δ' ἐστὶ. καὶ τὸν δ' μὲν διαστήματι μέγεθος, καὶ συστηματῶν δ' διαφορὰ. ὁμώνυμον γὰρ ὁ τόνος. ἀλλ' ὅτι ὡς διάστημα λέγεται, εἰς ἡμιτόνια, καὶ εἰς διέσεις τέμνεται, καὶ συνίστησιν αὐτὰς τὰ εὐαὶ μείζονα διαστήματα, οἷον τριημιτονιαῖα, καὶ δίτονα, εἰ ὅμοια. ὅταν δ' ὡς συστηματῶν διαφορὰ ὀνομασθῇ, τὴν ποσὴν πῶσιν σημαίνει δ' παντὸς συστήματι.

ὡεὶ συστηματῶν.

Τῶν δ' συστηματῶν τὰ μὲν ἐστὶν ἐμμελῆ, τὰ δὲ ἄκμελῆ. τῶν δὲ μελῶν τὰ μὲν σύμφωνα, τὰ δὲ ἀσύμφωνα. καὶ τὰ μὲν μείζονα, τὰ δὲ ἐλάττωνα. καὶ τὰ μὲν πρῶτα καὶ ἀσώματα, τὰ δὲ ἔπειτα πρῶτα, ἔπειτα ἀσώματα. τὰ μὲν ἔμμελῆ, καὶ τὰ σύμφωνα, ἢ τὰ ἐναντία γνωρίζειν διαστήματα, τῆς ἀκροῆς ἐστίν.

ἔστιν. ἡ γὰρ Διαφορά τῶν συμφώνων ἔστι Διαφώνων Φθόγγων, ἐμμελῶν τε καὶ ἄκμελῶν, ἐν τῇ ᾧ ἤχη μάλιστα ἀπέκλειται. καὶ μὴν αἰτῶν καὶ τῷ λόγῳ μικρὰ πρὸς αὐτὰ εἰρήσεται. ἀπώθετα δὲ ἐστὶ Διαστήματα, ὅταν μετὰ τὸ τῶν περιεχόντων αὐτὰ Φθόγγων μηδὲ εἰς διῶνται μελωδεῖν Φθόγγος ἐμμελὲς πρὸς αὐτὰς ἐν ἑκείνῳ τῷ γένει, ἐν ᾧ τὸ ἀπώθειον εἰληπται. ἀπώθετα δὲ ἐστὶ Διαστήματα, ὧν μετὰ τὸ μελωδεῖν Φθόγγος ἢ Φθόγγοι. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ συστήματα λέγονται. ὁπλοῦς γὰρ σύστημα ἔστι, τὸ ἐν παλαιόνων ἢ ἐνὸς Διαστημάτων συγκείμενον διάστημα. ἔστι δὲ τὰ κατὰ ἑκάστην γῆν ἀπώθετα καὶ πρῶτα Διαστήματα, καὶ τὰ μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ τῷ γένει λοιπῶν Διαστημάτων ἢ συστημάτων.

πρὸ τῶν γῆν.

Γένος δὲ ἐστὶ, πρὸς πλεονάζοντα διαιρέσεις, καὶ Διαίσεις. γῆν δὲ ἔστι τρία. Διατονικόν, χρωματικόν, ἐναρμόνιον. εἶδη δὲ, ἢ ποιότητες τῶν γῆν παλαιοῦς. καὶ ἔστιν ἐν μὲν τῷ ἀρμονικῷ τὸ πρῶτον καὶ ἀπώθειον διάστημα, ἡ πρῶτον τόνος· καλεῖται δὲ δίεσις ἐναρμόνιον. ἐν δὲ τῷ χρωματικῷ, τὸν τόνον καλεῖται δὲ δίεσις χρωματικὴ ἐλαχίστη. ἐν δὲ τῷ Διατονικῷ, μάλιστα τῷ σωλόνῳ καλεῖται μύω, τὸ ἡμιτόνιον ἐστὶ πρῶτον τε καὶ ἀπώθειον. μελωδεῖται δὲ τὸ Διατονικόν γῆν τὸ ἀπώθειον, ὅτι μὲν τὸ ὅζον, κατὰ ἡμι-

auditus. Differentia enim tam consonorum & dissonorum sonorum, quam concinnorum & inconcinnorum in sonitus differentia maxime sita est. Quin pauca etiam in hoc tractatu de illo dicuntur. Cæterum incompocita sunt intervalia, cum inter sonos illa continentes nullus cani potest sonus, ad ipsos consonus, in illo genere, in quo incompocitum istud est sumtum. Compocita autem sunt intervalia, inter quæ sonus canitur aut soni. quæ eadem & systemata dicuntur. Simpliciter enim, systema est quod ex plus uno intervalis componitur. Quæ autem in unoquoque genere existunt incompocita & prima intervalia, communes sunt mensuræ reliquorum in eodem genere existentium intervalloꝝ aut systematum.

. De Generibus.

Porro Genus est certa quædam tetrachordi divisio ac dispositio. Genera autem sunt tria; Diatonicum; Chromaticum; Enarmonium: Species verò, seu Colores generum existunt plures. Cæterum in Enarmonio primum & incompocitum intervallum est quarta pars toni, vocaturque Diesis enarmonia: in Chromatico, toni triens; vocaturque Diesis Chromatica minima: in Diatonico; maxime eo, quod Syntonum dicitur; hemitonium primum est & incompocitum. Porro Diatonicum genus, syntonum, canitur in acumen

per hemitonium, & tonum, & tonum; in gravitatem planum est quomodo contrā. Chromaticum multiformiter & ipsum canitur, & in una specie, exempli causa, in acumen quidem, per hemitonium, & hemitonium, & triemitonium; in gravitatem verò, contrā. In Enarmonio genere progreditur cantus per toni quadrantem, & quadrantem, & ditonum. Atque hucusque de Genere dicta sufficiant. Orationem autem convertamus, numero & ordine ac sonorum intervallis rursus adsumtis, ac dicamus duntaxat de uno Genere Diatonico. Hoc enim solum ex tribus illis generibus est quod frequentissime cantatur. Reliquorum duorum usus parum abest quin obsoleverit.

Diagramma trium illorum generum in uno tetrachordo.

Veteres sonum omnium gravissimum, à quo initium faciebant ad harmoniæ acumen ascendendo, Proslambanomenon vocabant. Hunc autem non semper naturâ gravissimum sumfere, sed & positione. In singulis enim Modis non idem erat Proslambanomenos sonus, sed in alio alius; ut paullo post monstrabitur. Post hunc autem ordine collocabant Hypaten hypaton, à Proslambanomeno semper toni intervallo distantem in omnibus harmoniæ generibus. Deinceps Parypaten hypaton ponebant, hemitonio hypate acutio-

ρόνιον, καὶ τόνον, καὶ τόνον. ὅτι δὲ τὸ βαρὺ δῆλον ἐμπαλιν. τὸ δὲ χρωματικὸν πολυειδὲς καὶ αὐτὸ μελωδικῶς καὶ καθ' ἐν εἰδὶ, ὡς ὅτι ὡς δὲ δείγματι, ὅτι μὴ τὸ ὄξύ, καθ' ἡμιτόνιον, καὶ ἡμιτόνιον, καὶ τριημιτόνιον. ὅτι τὸ βαρὺ δὲ ἐναυγῆς. ἐν δὲ τῷ ἐναρμονίῳ γὰρ ποιεῖσιν ἡ μελωδία κατὰ περὶ ἡμέρον, καὶ περὶ ἡμέρον, καὶ διτόνον. περὶ μὴ δὲ τὰ γένεας ἰκανὰ πῶς τὰ εἰρημνία. λέγω μὴ δὲ ἀναλαβόντες τὸν ἀρσθμὸν καὶ πῆξιν, καὶ διὰ τῶν τῶν φθόγγων, πῶς ἀφ' ἐνὸς ἑξ ἀριστονικῶν γένεας τὸν λόγον ποιέμενοι. τῶν γὰρ μόνον τῶν τριῶν γένεων ὅτι πάντες ἐπὶ τὸ νῦν μελωδέμενοι. τῶν δὲ λοιπῶν δυοῖν ἡ χρῆσις ἐκλειπομένη κινδυνώδης.

Διάγραμμα τῶν τριῶν γένεων ἐν ἐνὶ τετραχόρδῳ.

Οἱ παλαιοὶ τὸ πάντων βαρυτάτον φθόγγον, ἀφ' ἧς ἀρχῆς ὅτι τὸ ὄξύ τῆς ἀρμονίας ἐπιτείνω, προσλαμβάνοντάς τινος ἐκάλεσαν. τῶν γὰρ ὅσα αἰεὶ φύσει βαρυτάτον ἐλάμβανον, ἀλλὰ καὶ θέσει. καθ' ἑκάστην γὰρ τῶν τριῶν γένεων αὐτὸς ἐπὶ προσλαμβάνοντάς τινος φθόγγος, ἀλλ' ἐν ἄλλῳ ἄλλος. ὡς μετ' ὀλίγον δεῖξει. μὲν δὲ αὐτὸν ἐπὶ πᾶσι τῶν ἀπαιτῶν, αἰεὶ ἑξ ἀριστονικῶν τινος ἀφαιρῶντες διάστημα, καὶ πάντα τὰ γένεα τῆς ἀρμονίας. ἐφεξῆς δὲ περὶ πᾶσι τῶν ἀπαιτῶν ἐκλειπομένη, ἡμιτονίῳ τῆς ἀπαιτῆς ὀξυτέρῳ.

εἶναι λιχανὸν ὑπατῶν, τόνον ἀπέ-
 χουσαν τὴν παρυπάτης ὅτι τὸ ὄξύ, ἢ τις
 καὶ διαίτερος ὑπατῶν ἐκαλεῖται ἐν τῷ
 διατονικῷ γένει. μετὰ τὴν αὐτὴν ὑπάτην τὴν
 μέζων ἐπὶ σέβας, τόνον ὁμοίως ἀπέχε-
 σαι τῆς λιχανῆς ἢ τοι διατίνε. καὶ μέχρα
 ταύτης τὸ τὴν ὑπατῶν συνεπλήρηται σύ-
 σθημα πτεράχορδον, δὲ χορδὸν δὲ ἀπὸ τῆς
 ὑπατῆς τῶν ὑπατῶν, καὶ λήγον εἰς τὴν
 ὑπάτην τῶν μέζων. ἀφ' ἧς πάλιν δὲ-
 χὴν ἐπιεῖναι τὸ πτεράχορδον τὴν μέζων.
 ὡς εἶναι κοινὸν ἀμφότερων τῶν πτερά-
 χορδῶν φθόγγον τὴν ὑπάτην τὴν μέ-
 σων, τῶν μὲν πτεράχορδων τῶν
 ὑπατῶν ὄξύτερον ὑπερέχουσαν, τῶν δὲ
 δαίτερων πτεράχορδων τῶν μέζων, βα-
 ρυτάτην. μετὰ δὲ ταύτην ἡ παρυπάτη
 τῶν μέζων ἐστὶν, ἡμιτονία τῆς ὑπατῆς
 ὄξύτερον. καὶ μετὰ αὐτὴν ἡ λιχανὸς τῶν
 μέζων, ἢ τοι διατονικῶς μέζων, τόνον
 τῆς παρυπάτης ὁμοίως ὄξύτερον. μετὰ
 δὲ ταύτην ἡ μέση, τόνον καὶ αὐτὴ τῆς
 τῶν μέζων λιχανῆς διαφέρει. καὶ
 μέχρα μὲν ταύτης συνεπλήρηται τὸ
 δαίτερον σύστημα πτεράχορδον τὴν μέ-
 σων. ἀπὸ τῆς αὐτῆς ποιεῖ μὲν τὸ τὴν συ-
 νημμενον πτεράχορδον, πάλιν αὐτὴν τὴν μέσην τῶν ἐφεξῆς πτε-
 ράχορδων, καλεσμένην δὲ συνημμέ-
 νον, ποιεῖ δὲ δὲ χὴν, καὶ διατίνε συ-
 νημμενον αὐτὸ λέγοντες. ποιεῖ δὲ τὸ τὴν
 διεzeugμενον, ὅπερ ἐκείνη τὴν δὲ χὴν
 ἀπὸ μέσης εἶχεν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς καλεσ-
 μένης παραμέσης, ἢ τις ἀπὸ τῆς μέσης

rem. Deinde Lichanum hypaton, tono distantem à parypate in acutum; quæ & Diatonos hypaton vocabatur in genere Diatonico. Post hunc Hypate meson collocabatur, tono similiter distans à lichano, sive diatono. Atque ad hanc usque chordam progrediendo Hypatōn complebatur systema tetrachordum, ab Hypate hypaton incipiens, & desinens in Hypaten meson. à qua rursus initium faciebant tetrachordi Meson. ut hac ratione communis amborum tetrachordorum sonus sit Hypate meson, quæ primi tetrachordi, scilicet hypatōn, est acutissima; secundi verò tetrachordi, nimirum meson, est gravissima. Post hanc autem est Parypate meson, hemitonio acutior hypate. ac post illam Lichanus meson collocabatur, seu Diatonos meson, tono similiter acutior quam parypate. Denique post hanc Mese, tono & ipsa differens à Lichano meson. Atque ad hanc usque complevere secundum systema tetrachordum, scilicet meson. Cæterum ab hac progrediendo interdum quidem adponebant Synemmenon tetrachordum, ipsam rursus mesen sequentis tetrachordi, quod synemmenon vocatur, initium facientes, atque hac de causa synemmenon illud adpellantes: interdum verò tetrachordum diezeugmenon, quod non amplius initium habebat à mese; sed à chorda, quæ Paramese vocatur; quæ à mese

mese semper aberat tono, hoc est, in omnibus melodiae generibus. Bina igitur fecere veteres systemata perfecta; alterum vocantes per conjunctionem, alterum per disjunctionem. Cum itaque per conjunctionem illud systema faciebant, deinceps collocabant ipsi mese triten synemmenon, hemitonio à mese distantem. Post triten ordine Paraneten synemmenon, tono trite acutiorem. Post hanc, Neten synemmenon, tono paranete acutiorem. Atque hoc tetrachordum vocabant neton synemmenon. Neton propterea, quod ultimum & finis esset progressio- nis in acutum; syemmenon au- tem, quod non distaret à tetra- chordo meson, sed conjunctum esset antecedenti tetrachordo per communem sonum, scilicet me- sen. Vocabant autem illam chor- dam, quæ prope mesen est, triten, quod tertia à fine existeret: eam quæ deinceps posita erat, paraneten: ultimam, neten; utpote quæ finis esset motus in acutum, uti di- ximus.

Porro cum systema per disjun- ctionem faciebant, post mesen de- inceps Paramesen collocabant, to- no à mese semper distantem in o- mnibus generibus; quemadmo- dum & de proslambanomeno, & hypaton hypate est dictum. Atque hunc tonum adpellabant disjun- ctionis. Cæterum à paramese ini- tium faciebant tetrachordi neton

ἀπεῖχεν αἰὲν τόνον, τετέστι, καὶ πάντα τὰ γῆρη τῇ μελωδίᾳ. δύο τῶν αὖ ἐποίησαν οἱ παλαιοὶ συστήματα τέλεια· τὸ μὲν καὶ συναφῶς καλεῖντες, τὸ δὲ καὶ διαζεύξιν. ὅτε μὲν ἔν τὸ κατὰ συν- αφῶς σύστημα ἐποίησαν, ἐφεξῆς ἐτί- θεσαν τῇ μέσῃ τρίτῳ συνημμένων νηῶν, ἡμιτονίῳ τῆς μέσης ἀπέχουσαν. τρίτῃ δὲ ἐφεξῆς ὡξυανήτην συνημ- μμένων νηῶν, τόνῳ δὲ τῆς τρίτης ὀξύτεραν. παύτης δὲ ἐφεξῆς νήτην συνημμένων νηῶν, τόνῳ τῆς ὡξυ- ανήτης ὀξυτέραν. ἐκάλεσαν δὲ τὰ τοιαῦτα τὸ πτεράχονδον νηῶν συνημμένων. νη- τῶν μὲν διατὸ νέαιον, καὶ πέρας εἶ- ναι τῆς ὀπὶ τὸ ὀξύ παρόδου συνημ- μένων δὲ, διατὸ μὴ ἀφεστάναι τῶν μέσων, ἀλλὰ συνήφθαι τῷ πρὸ αὐτῶ πτεράχονδῳ κατὰ κραινὸν φθόγγον τῇ μέσῃ. ἔλεγον δὲ τὴν μὲν ἐγγὺς τῆς μέσης τρίτῳ, διατὸ τρίτῳ διὰ τὸ πέρας ὑπάρχειν· τὴν δὲ ἐφεξῆς ὡξυανήτην πτεγγμένῃν· τὴν δὲ πε- λωδαίαν, νήτην, ἅπερ δη πέρας εἶ- σαν τῆς ὀπὶ τὸ ὀξύ κινήσεως, ὡς εἰ- ρήκαμεν.

Ὅτε δὲ τὸ καὶ διαζεύξιν σύστημα ἐποίησαν, τῇ μέσῃ ὡξαμένην ἐφεξῆς ἐ- πατίον, τόνῳ τῇ μέσῃ ἀφρηκῶς αἰεὶ καὶ πάντα τὰ γῆρη, καθάπερ καὶ τὰ πτερολαμβάνομενα, καὶ τὰ ὑπατῶν ὑπάτης εἶρη. τῶν ἡ τὸν τόνον ἐκά- λεσαν τῇ διαζεύξεως. διὰ τὴν δὲ ὡξα- μένην ἀρχὴν ἐποίησαν τὰ πτεράχονδα νητῶν

νητῶν διεζυγμῶν, καὶ τὸ αὐτὸν τρέπον ἔπαισον ἡμιτονίῳ μὴ ὀξύτερον τῷ ᾠδῆς μέσῳ τρέπῃ νητῶν διεζυγμῶν. καὶ ἐφεξῆς ταύτης ὀξύτερον τῶν νητῶν τὴν διεζυγμῶν νητῶν. ἡ πῖνα πάλιν ἀρχῇ ἐπιεικῶς πτερχόρδων νητῶν ὑπερβολαίων, τέλῳ μὴ ὀξύτερον τῷ πτερχόρδων τῇ διεζυγμῶν νητῶν, ἀρχῇ ἢ βαρυπῖτῳ τῷ πτερχόρδων τῷ ὑπερβολαίων νητῶν.

Ἐφεξῆς γὰρ αὐτῇ τῇ τρέπῃ τῷ ὑπερβολαίων νητῶν, ὀξύτερον αὐτῆς ἡμιτονίῳ. ταύτῃ ἢ ᾠδῆς νητῶν ἐφεξῆς ἐπίπτεται, τόνον ἀπείχουσαν τῇ τρέπῃ. εἴτα τῇ νητῶν τῷ ὑπερβολαίων νητῶν, τόνον μὴ αὐτῆς ἀπείχουσαν ὅτι τὸ ὀξύ, πτερας δὲ ὄντων τῷ δαίρει συστήματος καλεσμένη καὶ ἀφ' ἑαυτῆς.

Ἐν μὴ ἐν τῷ ἐλάσσονι συστήματι, τῷ καὶ πῶς αὐτῶν, τρία ἐστὶ πτερχόρδα συνημμένα ἀλλήλοις κατὰ κρίνας φθόγγας δύο. πῶς μέσῳ, καὶ πῶς ὑπᾶπῳ τῶν μέσων. ἔξωθεν δὲ ὁ προσλαμβανόμενος. καὶ συνάγονται φθόγγων διωάμεις πὺν ἀριθμὸν ἑνδεκά. προσλαμβανόμενος. ὑπᾶπῳ ὑπᾶπῳ. παρυπᾶπῳ ὑπᾶπῳ. λιχανὸς ὑπᾶπῳ. ὑπᾶπῳ μέσων. παρυπᾶπῳ μέσων. λιχανὸς μέσων. μέση. τρέπῃ συνημμένων νητῶν. ᾠδῆς νητῶν συνημμένων νητῶν. νητῇ συνημμένων νητῶν.

Ἐν δὲ τῷ μείζονι συστήματι, τῷ κατὰ ἀφ' ἑαυτῆς καλεσμένη, πτερχόρδα

diezeugmenon, atque eodem modo collocabant hemitonio quidem acutiorem quam paramese est, Triten neton diezeugmenon. Post hanc tono acutiorem trite, paraneten diezeugmenon. Deinde post hanc tono acutiorem, neten diezeugmenon: quam rursus principium faciebant tetrachordi hyperbolæon. ita ut finis existeret & acutissima tetrachordi diezeugmenon; principium verò & gravissima tetrachordi hyperbolæon.

Post istam enim collocabant triten hyperbolæon, illā acutiorem hemitonio. Post hanc ponebant paraneten, tono distantem à trite. Deinde neten hyperbolæon, quæ tono quidem ab illa distabat in acutum; finis autem erat secundi systematis, quod per disjunctionem appellatur.

In minori itaque systemate, quod est per conjunctionem, tria sunt tetrachorda inter se conjuncta per binos communes sonos; mesen scilicet, & hypaten meson. Extrinsecus autem est proslambanomenos. ac colliguntur sonorum potestates numero undecim: Proslambanomenos. hypate hypaton. parypate hypaton. lichanos hypaton. hypate meson. parypate meson. lichanos meson. mese. trite synemmenon neton. paranete synemmenon neton. nete synemmenon neton.

In majori autem systemate, quod per disjunctionem vocatur, tetrachorda

chorda quidem sunt quatuor, nimirum; hypaton, meson, & bina neton: ex quibus hypaton & meson tetrachorda inter se conjuncta sunt per communem sonum, hypaten meson; disjuncta autem sunt à reliquis tono, qui à mese est ad paramesen. Reliqua duo tetrachorda necessario quidem à primis disjuncta sunt per eundem tonum; inter se verò conjuncta per communem sonum, neten diezeugmenon. Extrinsecus autem his quoque tetrachordis sita est proslambanomenos: ac colliguntur sonorum potestates numero xv: Proslambanomenos. hypate hypaton. parypate hypaton. lichanos hypaton. hypate meson. parypate meson. lichanos meson. mese. paramese. trite diezeugmenon neton. paranete diezeugmenon neton. nete diezeugmenon neton. trite hyperbolæon neton. paranete hyperbolæon neton. nete hyperbolæon neton. Conjunctim igitur ex ambobus systematis sonorum collectæ sunt potestates numero vigintifex: ex quibus octo potestates, usque ad mesen, utrisque sunt communes. Quare reliquæ omnes sonorum potestates numero sunt octodecim, per quos omnia & voce, & tibia ac cithara canuntur, & generatim dicendo, modulationi subjiciuntur. Planius autem erit id quod diximus ex sub-

χορδα μὲν ἐστὶ πένταρα, τό, πὶ τῶν ὑπατῶν, καὶ τὸ τῶν μέσων, καὶ δύο τῶν νητῶν. ὧν τὰ μὲν ὑπατῶν καὶ μέσων συνῆται ἀλλήλοις κατὰ κοινὸν φθόγγον, τὴν ὑπατίην τῶν μέσων. διέζευκται δὲ τῶν λοιπῶν, τῷ ἀπὸ μέσης ὅτι πρῶτα μέσῳ τόνῳ. τὰ δὲ λοιπὰ δύο περὶ χορδα διέζευκται μὲν ἀναγκαίως τῶν πρώτων κατὰ τὸν αὐτὸν τόνον· συνῆται δὲ ἀλλήλοις κατὰ κοινὸν φθόγγον, τὴν νητίην τῶν διέζευγμένων. ὁμοίως δὲ καὶ τέτοις ἐξῶθεν τῶν περὶ χορδῶν τὰ προσλαμβανόμενα κειμήλια. καὶ συναγόνται φθόγγων διωάμεις τὸν δριθμόν τε. προσλαμβανόμενα. ὑπάτη ὑπατῶν. παρυπάτη ὑπατῶν. λιχανὸς ὑπατῶν. ὑπάτη μέσων. παρυπάτη μέσων. λιχανὸς μέσων. μέση. πρῶτα μέση. τρίτη διέζευγμένων νητῶν. πρῶτη νητῶν διέζευγμένων νητῶν. τρίτη ὑπερβολαίων νητῶν. πρῶτη ὑπερβολαίων νητῶν. νητῶν ὑπερβολαίων νητῶν. ὅμῃ πίνωμεν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν συστημάτων φθόγγων συναχθῆσαι διωάμεις τὸν ἀριθμὸν ἐξ καὶ κ. ἐξ ὧν αἱ ὀκτώ διωάμεις, αἱ μέλαιναι τῆς μέσης, ἐν ἀμφοτέροις εἰσὶ κοιναί. λοιπὸν ἄρα αἱ πάσαι διωάμεις τῶν φθόγγων εἰσὶν ὀκτώ καὶ δεκά τὸν δριθμόν, ἐν οἷς πάντα καὶ ἀδείται καὶ αὐλεῖται, καὶ κιθαρίζεται, καὶ ὑπο-

τὸ σύμπαν εἶπεν, μελωδεῖται. Φανερώτερον δὲ ἐστὶ τὸ εἰρημένον ἐκ τῆς ὑπο-

ὑποκειμένους Διαγράμματι, ὅμῃ τῶν δύο συστηματῶν, συνημμένους τε καὶ διεζωγμένους.

Αὕτη μὲν ἔν ἡ σωθεσίς τε καὶ πέ-
ξις τῶν Φθόγγων ὅτι τῶ Διατονικῇ
γῆρας. ὀνόματα δὲ τοῖς Φθόγγοις ἐν
ἁπλοῖς τοῖς γῆρασι, πάλιν ὅτι τοῖς κι-
νημένοις πρὸς μετὰ πολλὰ γῆρας ἴδιον
πρὸς τῷ πρῶτῳ καθ' ἑκάστην γῆρας ὅτι
γίνεται· οἷον παρυπάτη ἐναρμόνιστος,
καὶ λιχανὸς χρωμαλική, καὶ λιχανὸς
Διάρπυστος. σαφέστερον ὅτι ἔσται Διὰ τῶν
ἐφεξῆς τὸ εἰρημένον. ἥ δὲ ἐμμελῶν
Φθόγγων οἱ μὲν εἰσιν ὁμόφωνοι· οἱ δὲ
σύμφωνοι· οἱ δὲ ὁμόφωνοι. ὁμόφωνοι
μὲν εἰσιν, οἱ μὴτε βαρύτερη, μὴτε ὀξύ-
την Διαφέρων ἀλλήλων. σύμφωνοι
δὲ, ὧν ἅμα κρηομένων, ἡ αὐλαγμένων
αἰτὶ τὸ μέλος τῆς βαρυτέρης πρὸς τὸ
ὀξύ, καὶ τῆς ὀξύτερης πρὸς τὸ βαρὺ τὸ
αὐτὸ ἦ. ὅταν οἷον κρηῶσι ἐν τῇ προ-
φορᾷ δυοῖν Φθόγγων, καὶ ὥς περ
ἐνόησεν παρεμφαίνεται. τότε γὰρ συμ-
φώνως εἶναι φαμεν αὐτῆς. Διαφώνοι
δὲ, ὧν ἅμα κρηομένων, ἡ αὐλα-
γμένων, ἔδεν τι φαίνεται τῶ μέλους
εἶναι τῆς βαρυτέρης πρὸς τὸ ὀξύ, ἢ τῆς
ὀξύτερης πρὸς τὸ βαρὺ τὸ αὐτὸ. ἢ ὅταν
μηδεμίαν κρηῶσιν πρὸς ἀλλήλους ἐμ-
φαίνουσιν ἅμα παρφερόμενοι. πα-
ράφωνοι δὲ οἱ μέσοι μὲν συμφώ-
νως καὶ Διαφώνως· ἐν δὲ τῇ κρηῶσι
φαινόμενοι σύμφωνοι. ὥς περ ὅτι
τριῶν τόνων φαίνεται, ἔκ τῆς παρυπάτης μέλων ὅτι ὁμομεσῆς. καὶ

jecto diagrammate; conjunctis bi-
nis his systematis, synemmeno &
diezeugmeno.

Hæc igitur & compositio est &
ordo sonorum in genere Diatoni-
co. Nomina autem sonis sunt in
omnibus generibus eadem, nisi
quod mobilibus, ob mutationem
generis, proprium præter commu-
ne in singulis generibus accedit;
ut, lichanos Enarmonios, & li-
chanos Chromatica, & lichanos
Diatonos. Atque hoc quod dixi-
mus evidentius erit per sequentia.
Ex concinnis autem sonis alii sunt
unisoni; alii, consoni; alii, pa-
raphoni. Et quidem unisoni sunt,
qui nec gravitate, nec acumine
inter se differunt. Consoni verò,
quibus simul percussis, aut tibia
modulatis, semper cantus gravio-
ris ad acutum, & acutioris ad gra-
vitatem idem existit: cum veluti
mistio in prolatione duorum so-
norum, ac quasi unitas adparet.
tunc enim consonos illos esse di-
cimus. Dissoni sunt, quibus simul
percussis, aut tibiâ modulatis,
nulla pars cantus gravioris eadem
esse adparet cum acuto, aut acu-
tioris cum gravi: aut quando nul-
lam inter se mixtionem ostendunt,
si simul proferantur. Paraphoni
autem sunt, qui medii inter con-
sonum & dissonum, in mistione
consoni adparent: uti in tribus to-
nis videtur, à parypate meson us-

que ad paramesen: & in tonis duobus, à meson diatono ad paramesen. Porro consonantiæ in perfecto systemate numero sunt sex. Prima, dia tessaron. Altera, dia pente, tono ipsam dia tessaron superans. unde & aliqui toni intervallum de-finivére, differentiam primorum duorum consonorum secundum magnitudinem. Tertia ex utrisque his est composita consonantia dia pason. Ad dia tessaron enim adposita ipsa dia pente extremos facit consonos. Hic verò consonantiæ modus vocatur dia pason. Quarta est consonantia, dia pason una cum dia tessaron. Quinta, dia pason una cum dia pente. Sexta, bis dia pason. Cæterum possibile est & plures excogitare consonantias, his sibi invicem adpositis; sed extensionem illam non tulerint instrumenta. Ad potentiam itaque instrumentorum, & vocis humanæ, ex quibus omnes nobis consonantiæ supponuntur, est respiciendum. Atque ita dia tessaron consonantia in omni genere modulationis est sonorum quatuor, trium intervallorum, tonorum duorum semis, hemitoniorum quinque. Consonantia dia pente, similiter in omnibus generibus, sonorum est quinque, intervallorum quatuor, tonorum trium semis, septem hemitoniorum. Dia pason consonantia sonorum est octo, septem intervallorum, tonorum sex, hemitoniorum duode-

ἵπτι δύο τόνων, διὰ τὸ μέγαν διαίονα ἵπτι
 ὡς ἁρμύνη. συμφωνίαι δὲ εἰσιν ἐν τῷ
 πλείῳ συστήματι τ' ἀρχομένον ἕξ. πρώ-
 τη μὲν ἡ δια πάσαρων. διαίτερα δὲ ἡ
 δια πέντε, τόνῳ δ' δια πάσαρων ὑπερ-
 ἔχουσα. ὅθεν καὶ πινες ἀρίστωσι τὸ τε-
 νιαῖον διαίσημα διαφορὰν εἶναι τῶν
 πρώτων δύο συμφωνῶν καὶ τὸ μέγα-
 ρος. τελέτη γ', ἐξ ἀμφότερων τέτων ἐστὶ
 συμφωνία σωήτης ἡ δια παζών. τῷ
 γὰρ δια πάσαρων προσπεθεὶν τὸ δια
 πέντε τὰς ἀρχὰς συμφωνίας ποιεῖ. κα-
 λῆται δὲ ἕως ὁ τρόπος τ' συμφωνίας
 δια παζών. πεζόλη δὲ ἐστὶ συμφωνία
 τὸ δια παζών πε ἅμα καὶ δια πάσα-
 ρων. πέμπτη, τὸ δια παζών πε ἅμα καὶ
 δια πέντε. ἐκλή, τὸ δις δια παζών. δυ-
 ναλὸν μὲν ἐν καὶ παλείονας ὀπτινοηῆναι
 συμφωνίας σωηθεμένων τέτων ἀλ-
 λήλαις· ἀλλ' ἐκ αὐτῶν ὑποφέροι τ' πόσιν
 τὰ ὄργανα. πρὸς τ' δυνάμιν πίνω τ'
 ὄργανων, ἡ τ' ἀνθρωπείας φωνῆς,
 ἐξ αὐτῶν ὑποκείνεται ἡμῖν αἱ πᾶσαι συμ-
 φωνίαι. καὶ ἔστιν ἕως τὸ μὲν δια πα-
 σάρων σύμφωνον, ἐν παυλὶ γίγναι τῆς
 μελωδίας, φθόγγων πάσαρων, δια-
 σημάτων τριῶν, τόνων δύο ἡμίσεος,
 ἡμιονίων πέντε. τὸ δὲ δια πέντε σύμ-
 φωνον, ὁμοίως κατὰ πάντα τὰ γένη,
 φθόγγων ἐστὶ, διασημάτων δ', τό-
 νων τριῶν ἡμισυ, ἡμιονίων ἐπτά.
 τὸ γ' δια παζών σύμφωνον, φθόγ-
 γων ἐστὶν ὅκτω, διασημάτων ἐπτά,
 τόνων ἕξ, ἡμιονίων δώδεκα. τὸ δὲ
 δια

gnitudinum reperit, causas tum differentiarum tum consonantiarum sonituum. Malleos enim quæ supertertiam in ponderibus habebant rationem, sonitibus dia tessaron inveniebant consonantes. Eos autem qui sesquialterum pondus trahabant, sonitu deprehendit dia pente efficere consonantiam. Porro duplos pondere, dia pason consonare in sonitibus sentit. Atque hinc initio convenientiarum consonantiarum ad numeros facta, transfert investigationem ad modum alium. Binis enim deligatis chordis, æqualibus & similibus, ejusdemque operis, ex una adpendit trium partium gravitatem; ex altera, partium quatuor: & percussâ utrâque consonas illas reperit secundum consonantiam, quæ dia tessaron adpellatur. Adpensis rursus ex utrâque sesquialteris gravitatibus percutiens chordas, dia pente consonantes illas invenit. Postquam autem tripla fecisset illa pondera, dia pason simul & dia pente consonantiam spectabat: & simili modo sequentes. At neque sola horum experientia contentus, alio modo methodum examinat. Tensâ enim super canone quodam chordâ, divisioque canone in XII partes; primum totam percutiens, deinde ipsius semissimam, sex nimirum partium, consonam inveniebat totam semissi, secundum dia pason consonantiam. quam in prioribus quoque methodis in dupla

μεγέθῶν, αἰτίας τῆς πε διαφορᾶς καὶ συμφωνίας τῶν ψόφων. πᾶς μὲν γὰρ ὀκταέλιον ἐν τοῖς σαθμοῖς ἐχέσας λόγον, τοῖς ψόφοις δια πασάρων δόξασκε συμφωνέσας· πᾶς δὲ πηνήμιολιον σαθμὸν ἐλκεύσας, ἐν τῷ κλύπῳ κατὰ λαμβάνειν τὴν δια πέντε συμφωνίαν δύσσειλεῖν· πᾶς δὲ διπλασίας τῷ σαθμῷ, δια παζῶν συμφωνεῖν ἐν τοῖς ἡχοῖς αἰσθάνεσθαι. ἐν δὲ οὕθεν δεχθῆναι τῆς τῶν συμφωνῶν ὁμολογίας πρὸς τοῦ ἀριθμοῦ ποιησαίμεθα, μεταφέρει τὴν ἐρῶσαν ὅτι τρέπον ἔπερον. δύο γὰρ ἐξάψας χορδὰς, ἴσας τὴν καὶ ὁμοίαν, καὶ τῆς αὐτῆς ἐργασίας. τῆς μὲν ἐξαρίᾳ βάρῃ μερῶν τριῶν τῆς διᾷ ἐτέρας μερῶν πασάρων, καὶ κρέσας ἐκατέρωθεν δόξασκε συμφωνέσας κατὰ τὴν δια πασάρων λεγομένην συμφωνίαν. πάλιν διᾷ ἐκατέρωθεν ἐξάψας ἡμιόλια βάρη, κρέσας δόξασκε συμφωνέσας πᾶς χορδὰς τὸ δια πέντε. τετραπλάσιον δὲ ποιήσας, τὸ δια παζῶν τε ἅμα καὶ δια πέντε σύμφωνον ἐθεώρει. καὶ τὰ ἐξ ἧς ὁμοίως. ἀλλ' ἐὰν τῇ περὶ τὰ τέτατον δεκαοὐκὸς μόνῃ βασιανίζει τρέπον ἄλλον τὴν μέθοδον. χορδῇ γὰρ τέντας ὅτι κανόνῳ πέντες, καὶ τὸν κανόνα διελὼν εἰς μέρη ἱβ, πρῶτον μὲν πᾶσαν κρέσας, εἴτα τὸ ἡμισυ αὐτῆς, τὸ τῶν ἐξ μερῶν, σύμφωνον ἡμελεσκε τὴν πᾶσαν τῷ ἡμισυ, κατὰ διὰ παζῶν. ὅπερ καὶ ἐν ταῖς πρώταις μεθόδοις ἐν διπλασίονι λό-

γὰ

γω καὶ ἐλάμβανεν. ἔπειτα πᾶσαν καὶ
 τὰ τρία μέρη τῆς πίσης κράσας, τὸ
 διὰ πεισάρων ἰώρα σύμφωνον. πᾶ-
 σαν δὲ καὶ δύο μέρη τῆς πίσης κλυ-
 πήσας, τὴν διὰ πέντε συμφωνίαν
 δόριστι, καὶ τὰς ἄλλας ὁμοίως. ἔπει-
 τα δὲ καὶ ἄλλως πολυτρόπως ταῦ-
 τα βασιανίσας δόριστι ἐστὶν αὐτὰς
 τῶν συμφωνιῶν λόγους ἐν ἀριθμοῖς
 εἶναι πῶς εἰρημύροις. συμβαίνει δ' ἐκ
 τῶν εἰρημύρων τὸ τονιαῖον διάστημα
 λόγον ἔχειν ἐπογδοον. εἰ γὰρ ἐστὶν ὁ
 τόνος, ὃ διὰ φέρεται ἔξ διὰ πέντε τὸ διὰ
 πεισάρων σύμφωνον, ὑποκείσθω τὸ
 μὲν διὰ πεισάρων ἀριθμῶν ἔξ καὶ
 ἐκείνῳ τὸ δὲ διὰ πέντε, ἀριθμῶν ἔξ καὶ
 ἐννέα. ἢ μὲν ἐν ὑπεροχῇ τῆς ἡμιολίας
 λόγους πρὸς τὸν ἡπείτερον, λόγους ἐστὶν,
 ὃν ἔχει τὰ ἐκείνῳ πρὸς τὰ ἐννέα. ἐστὶ δὲ
 καὶ ἡ ὑπεροχὴ ἔξ διὰ πεισάρων πρὸς
 τὸ διὰ πέντε, τόνος. λόγον ἄρα ἔχει
 ὁ τόνος, ὃν τὰ ἐκείνῳ πρὸς τὰ ἐννέα.
 τὸ δὲ ἡμιόλιον καλῶμενον, ἐκ ἐστὶν
 ἀκρεβῶς ἡμιόλιον. λέγεσθαι δὲ καί-
 νως μὲν ἡμιόλιον, ἰδίως δὲ λεῖμ-
 μα, καὶ ἔχει λόγον, ὃν τὰ σμὶ πρὸς
 τὰ σνς. πρῶτως ἐν θεωρηέον, ὅτι λό-
 γον ἔχει τὸ καλῶμενον ἡμιόλιον, ὃν
 τὰ σμὶ πρὸς τὰ σνς. εἶτα ὅτι τὰ σμὶ
 πρὸς τὰ σνς ἐλαττον περιέχουσιν ἡμι-
 τονίαν διάστημα. ἐκκείσθω γὰρ πρὸς
 φθόγγων δυνάμεις ἐν ἀριθμῶ τῶ
 ξδ, καὶ τέτταρτος περιέκείσθω φθόγγος
 τόνον ἀπέχων, τέττις, ἀριθμῶν οβ,

ratione deprehenderat. Deinde to-
 ta tribusque totius partibus per-
 cussis, dia tessaron videbat conso-
 nantiam. Tota autem & duabus
 partibus totius percussis, dia pen-
 te consonantiam invenit; reliqua-
 que simili modo. Porro cum &
 aliis variis modis hæc trutinasset,
 easdem semper invenit consonan-
 tiarum rationes in dictis esse nu-
 meris. Contingit autem ex iis quæ
 diximus, toni intervallum ratio-
 nem habere superoctavam. Si enim
 tonus est, quo à dia pente differt
 dia tessaron consonantia, suppona-
 tur dia tessaron quidem unitatum
 sex & octo; dia pente verò, uni-
 tatum sex & novem. Id itaque,
 quo sesquialtera ratio superat su-
 pertertiam, ratio est quam octo
 habent ad novem. Atqui id, quo
 dia tessaron superatur à dia pente,
 est tonus. Quare rationem habe-
 bit tonus, quam octo habent ad
 novem. Cæterum quod hemito-
 nium adpellatur, non est accura-
 te hemitonium: sed dicitur com-
 munitè hemitonium, proprie au-
 tem limma, obtinetque rationem,
 quam CCXLIII habent ad CCLVI.
 Primo itaque loco spectandum est,
 id quod hemitonium dicitur habe-
 re rationem, quam CCXLIII ad
 CCLVI. Deinde CCXLIII ad CCLVI
 minus continere intervallum quàm
 hemitonii. Exposita enim sit ali-
 qua soni potestas in numero LXIV,
 atque huic adjunctus sit sonus to-
 no distans, hoc est, unitatum LXXII.

&

& amplius hifce tertius adpositus fit sonus, tono distans à secundo, hoc est, numerorum LXXXI. Quartus igitur ad completionem tetrachordi sumtus, necessario dia tefaron primo consonans, rationem habebit ad numerum LXIV superterfiam, hoc est, unitatum erit LXXXV & trientis; quod est in integris numeris, CCCLVI ad CCXLIII. Et quicunque in majoribus numeris post duas superoctavas reliquum tetrachordi complent, secundum hanc rationem adimplebunt, hoc est, quam habent CCXLIII ad CCCLVI. Atque hoc spectato rursus dicendum est, hanc rationem minorem esse hemitonio. Quippe minor est superseptimadecimâ, ratio numeri CCCLVI ad CCXLIII. At duæ superseptimadecimæ compositæ non complent superoctavam. adeo ut, cum superseptimadecima ratio deficiat à dimidia ratione superoctava; ratio autem CCCLVI ad CCXLIII minor sit quam superseptimadecima; multo magis illa minor sit dimidia superoctavæ. Quare minus est id, quod hemitonium dicitur, quam ut vere sit hemitonium. atque ea de causa limma est adpellatum, habetque rationem, quam CCXLIII ad CCCLVI. Id autem, quod limmati deest ad complendum tonum, vocatur apotome; communiter quoque & ipsum, hemitonium: ita ut hemitoniorum alterum sit majus, alterum minus.

καὶ ἐπὶ τέτραις τρίτῃ ω π ρ θ κ α ί ο ω
φ θ ό γ γ ο, τ ό ν ο ν α π έ χ ω ν δ ι π ό τ ῃ
δ ι α ί ε ρ ο υ, τ ε τ έ σ ι ν, α ρ μ ι μ ῶ ν π α. ὁ
δ ι έ π ι π α ρ ί ο ς εἰς σ υ μ π λ ή ρ ω σ ι ν τῇ
π ι ρ α χ ό ρ δ α λ α μ β α ν ό μ ι ο, ἀ ν ά γ κ η
τῷ π ρ ώ τ ω διὰ π ε σ ά ρ ω ν σ ύ μ φ ω ν ο
ν ο, λ ό γ ο ν ἔ ξ εἰ π ρ ὸς τὸν ἔ ξ τὸν
θ ί π ι τ ρ ε ί ο ν, τ ε τ έ σ ι ν, δ ι ρ ι θ ι μ ῶ ν ἔ σ τ η
π ε καὶ τ ρί τ ου, ὅ π ι ρ έ σ ι ν ἐ ν π ι λ έ ο ι ς
δ ι ρ ι θ ι μ οῖ ς, ὁ τῶ ν σ ν ς π ρ ὸς τὰ σ μ ί.
καὶ ὅ σ π ι δ ι έ ν μ έ ι ζ ο σ ι ν α ρ μ ι μ οῖ ς
μ ὴ δ ύ ο ἐ π ο γ δ ό ς τὸ λ έ ι π ο ν τῇ π ι ρ α χ ό ρ δ α
σ υ μ π λ ή ρ ᾶ σ ι, κα τὰ τῆ σ τον τὸν
λ ό γ ο ν ἀ ν α π λ ή ρ ᾶ σ υ σ ι ν, τ ε τ έ σ ι ν, ὅ ν
ἔ χ εἰ τὰ σ μ ί π ρ ὸς τὰ σ ν ς. τῆ σ του δ ι έ
θ ε ω ρ η θ έ ν ι ο ς π άλ ι ν ῤ ῥ ῥ ῆ ο ν, ὅ π ι ᾗ ἔ τ ο
ὁ λ ό γ ο ς ἐ λ ά τ ι ω ν ἡ μ ι λ ι όν ι ς. ἔ σ τ ι μ ὴ
γὰ ρ ἐ λ ά τ ι ω ν ἡ ἐ φ ε π ι α κ α ι δ έ κ α ι ο ς ὁ
σ ν ς τῇ σ μ ί. δ ύ ο δ ι έ ἐ φ ε π ι α κ α ι δ έ κ α ι ο ι
σ ω μ ι θ έ ν ι ες ἔ σ υ μ π λ ή ρ ᾶ σ ι ν ἐ π ο γ δ ο ο ν,
ὥ ς π ε ὁ μ ὴ ρ ῆ π ι α κ α ι δ έ κ α ι ο ς λ ό γ ο ς
λ έ ι π ο ι ς ἡ μ ι σ υ ς εἶ ν αι ἐ π ο γ δ ό ς. ὁ δ ι έ
τῶ ν σ ν ς π ρ ὸς τὰ σ μ ί λ ε ι π ό μ ι ο ς καὶ τῇ ἐ φ ε π ι α κ α ι δ έ κ α ι ο ς
εἶ ν αι, π ο λ ύ ᾗ ἂ ν μ ᾶ λ λ ο ν λ έ ι π ο ι σ ι ν
ἡ μ ι σ υ ς εἶ ν αι τῇ ἐ π ο γ δ ό ς. ἔ λ α τ ο ν
ἄ ρ α τὸ λ ε γ ό μ ι ο ν ἡ μ ι λ ι όν ι ο ν τῇ
ἀ λ η θ ῶ ς ἡ μ ι λ ι όν ι ς, δι ό π ε ρ λ αῖ μ μ α
ἐ κ λ ή θ η, καὶ λ ό γ ο ν ἔ χ ῖ, ὅ ν τὰ σ μ ί π ρ ὸς τὰ σ ν ς.
τῇ ᾗ λ αῖ μ μ α ι ο ς τὸ λ έ ι π ο ν εἰς σ υ μ π λ ή ρ ω σ ι ν
τὸ ν α ς κα λ εῖ τ η ς ἀ σ ο λ ο μ ῆ ς κ ο ι ν ῶ ς ἡ καὶ αὐ τὸ ἡ μ ι λ ι όν ι ο ν,
ὥ ς π ε ἔ σ τ η τῶ ν ἡ μ ι λ ι όν ι ων τὸ μ ὴ ρ ῆ μ εῖ ζ ο ν,
τὸ δ ὲ ἔ λ α τ ο ν. χ ρ ῆ τ η ς δ ὲ τὸ μ ὴ ρ ῆ μ εῖ ζ ο ν.

· 219 ·

Διατονικὸν γὰρ τῷ ἐλάττειν· τὸ δὲ
 χρωματικὸν, ἀμφοτέροις. τῶν οὖν
 ἕκτας ὑποβιβέντων ἐκκείσθω τὸ Διά-
 γραμμα τῶν Φθόγγων Διατονικὸν
 μὲν τῷ Ὀκταλόγιον τοῖς Φθόγγοις ἀ-
 ριθμῶν τῷ αὐτῷ Διαγράμματι. ἐν
 ἄλλοις ἀριθμοῖς ἔλαιοσιν· πρὸς
 τῷ προσλαμβάνομεν πημιδύς.

Ἐν μὲν ἐν τῷ πρώτῳ Διαγράμμα-
 τι προσλαμβάνομεν πημιδύς, βῆδ, ἢ
 ὑπάτη ὑπαίων τόνον ἀπέχουσι ἔ-
 ποςλαμβάνομεν, καὶ τὸ λόγον, ὃν
 ἔχῃ τὰ πρὸς τὰ ἡ, ἀριθμῶν ὑπείκει-
 ται βμῃ. ἢ ἡ παρυπάτη τῶν ὑπαίων,
 ἡμιόνιον ἀπέχουσι τῆς ὑπάτης, ὅπερ
 κυρίως λέμμα προσαγορεύει, καὶ τὸ
 λόγον, ὃν ἔχῃ τὰ σς πρὸς τὰ σμ, εἰκό-
 τως δευθμῷ ὑπείκει) αῖμδ. καὶ τὰ
 λοιπὰ τῷ Διαστήματι καὶ τὸ λόγον τῷ τε-
 τίνων καὶ ἡμιονίων ὁμοίως ἐκκεί). ἐν
 τῷ δὲ ὀκτῷ Διαγράμματι ἔ-
 λαμβάνομεν πημιδύς δευθμῶν χμῃ,
 ἢ ὑπάτη τῶν ὑπαίων ἀπελάθως ἀρι-
 θμῶν ὑπείκει) ψδ. ἢ ἡ παρυπάτη τῷ
 ὑπαίων ἀριθμῶν ὑπείκει) ψξ. καὶ τὰ
 ἄλλα πάντα ἀπελάθως τοῖς τόνοις καὶ
 ἡμιονίοις παρηύξει) ὁμοίως τοῖς πρῶ-
 τοις, πάλιν ὅτι ἐξ ἐλατήνων ὅτι τὰς
 μέζοντας οἱ δευθμοὶ προχωρεῖσιν. ἐφ-
 εξῆς τῷ ἐκλήσμαι Διαγράμματι χρω-
 ματικῷ γὰρ σωλόν, ἔχον τὰς Φθόγ-
 γας μὲν τῶν Ὀκταλόγιον αὐτοῖς ἀρι-
 θμῶν. ἐν δὲ καὶ δῆλον γίνεσθαι, ὅτι τὸ χρω-
 ματικὸν γένος ἀμφοτέροις κέρει) τοῖς

Quorum minori utitur genus Dia-
 tonicum; Chromaticum verò u-
 trisque. His igitur ita suppositis
 exponatur diagramma sonorum
 Diatonicum, una cum numeris
 qui sonis competunt in eodem
 diagrammate; in altero, numero-
 rum minore juxta proslambano-
 menon posito.

In primo itaq; diagrammate prof-
 lambanomeno posito πῶ CCCIV,
 hypate hypaton tono distans à prof-
 lambanomeno, secundum ratio-
 nem quam habent novem ad octo,
 unitatum supposita est πῶ XLVIII.
 Parypate hypaton, hemitonio di-
 stans ab hypate, quod proprie lim-
 ma adpellatur, secundum ratio-
 nem, quam habent CCLVI ad
 CCXLIII, convenienter unita-
 tum supposita est πῶ DCCCXLIV.
 & reliqua intervalla secundum ra-
 tionem tonorum & hemitoniorum
 similiter sunt exposita. In altero
 autem diagrammate, proslambano-
 meno posito unitatum DCXLVIII,
 hypate hypaton consequenter sup-
 posita est unitatum DCCXXIX.
 at parypate hypaton, unitatum
 DCCLXVIII: & reliqua omnia
 consequenter tonis & hemitoniis
 aucta sunt simili modo, quo pri-
 ma; nisi quod à minoribus ad ma-
 jores numeri procedunt. Deinceps
 exponam diagramma Chromatici
 generis syntoni, habens sonos cum
 numeris, qui ipsis competunt. In
 quo etiam manifestum redditur,
 Chromaticum genus utrique uti
 C hemi-

hemitionis, & minore & majore, hoc est, tam limmate quam apotome. Incipit autem proslambanomenos à maximo numerorum $\Pi\Theta\Delta\text{CCXXVI}$. deinde hypate.

Porro ex octodecim sonis alii stantes sunt; alii mobiles. Stantes quidem hi: Proslambanomenos. hypate hypaton. hypate meson. mese. nete synemmenon. paramese. nete diezeugmenon. Mobiles autem cum parypatæ & lichani, tum tritæ & paranetæ. quandoquidem in generum differentiis isti soni tensionem suam mutant. Quare & ad nomen commune proprium adsumunt, quod est cujusque generis. Vocatur enim, exempli gratia, lichanos meson enarmonios. lichanos meson chromatica. lichanos meson diatonos. Quod idem dicendum est de paranetis, & parypatis ac tritis.

Iam revertar ad sermonem de systematis. Tetrachordorum species, seu figuræ, sunt tres. Hæ autem fiunt, cum eadem tetrachordorum magnitudine, & intervallorum numero retentis, solus ordo & compositio mutationem acceperit. Prima igitur species est, ab hypate hypaton ad hypaten meson, in qua hemitonium primum est ad gravitatem. Secunda, à parypate hypaton ad parypaten meson, in qua hemitonium tertium est in acu-

νιον πρῶτον ὅτι τὸ βαρὺ. δεύτερον δὲ, τὸ ἀπὸ παρυπατίας ὑπα-
τῶν ὅτι παρυπατίῳ μέζων, ἐν ᾧ τὸ ἡμιτόνιον τρίτον ὅτι τὸ ὀξύ. τρί-

ἡμιτονίῳ, τῷ π' ἐλάσσονι καὶ τῷ μεί-
ζονι, τέταρτον τῷ π' λαμβάνει καὶ τῇ ἀπο-
ταμῇ. ἀρχεῖται δὲ ὁ πρῶτος λαμβανόμε-
νον ὅτι ἀπὸ τῆς μεγίστης τ' ἀριθμῶν
ἡλ. ἐξ ἧς ἡ κατώ.

τῶν δὲ ὀκτωκαιδέκα φθόγγων οἱ
μὲν ἐς ὧς εἰσὶν· οἱ δὲ καὶ κινέμενοι.
ἐς ὧς μὲν οἶδε· πρῶτος λαμβανόμε-
νος ὅτι ὑπατή ὑπατῶν. ὑπατή μέζων.
μέση. νήτη συνημμένων. δεύτερη μέση.
νήτη διεζυγμένων νητῶν κινέμενοι ὅτι
ἔπει· αἱ τε παρυπατίαι καὶ λιχανοὶ, καὶ
αἱ τρίται καὶ αἱ δεύτεραι νήται ἐπὶ οὐδὲν περ
ἐν ταῖς τῶν γῆρῶν μεταβολαῖς ἔπει· οἱ
φθόγγοι δὲ ἐσσιὼν πάσι μεταβάλλου-
σι. διὸ καὶ πρῶτος λαμβανόμενος τῷ κινεῖται
ὀνόματι ἴδιον πρὸς τὸ γινόμενον ὅτι γέ-
νης ἐκάστη. καλεῖται γὰρ, οἷον ἐπὶ πᾶσι,
λιχανὸς μέζων ἐναρμόνιος ὅτι. λιχα-
νὸς μέζων χρωματικῇ. λιχανὸς μέ-
σων διατονῶν ὅτι. ὁ δὲ αὐτὸς λέγεται καὶ
πρὸς τῶν δευτέρων καὶ παρυπατῶν,
καὶ τρίτων.

Ἐπεὶ γὰρ πρὸς συνημμένων ἀναλή-
ψομαι. τῶν δὲ πτεροχόρδων ἑξήκοντα
ἔστι· οὗτοι γινόμενοι τέσσαρες. γίνονται δὲ πᾶσι
πτεροχόρδων σαζομένης, καὶ ὅτι ἀριθμῶν τῶν
διττῶν γινόμενοι, ἢ πᾶσις μένη καὶ ἡ παύ-
σις ἀλλοίωσιν λάβει. πρῶτον μὲν ὅτι
οὐδὲς ἐστὶ, τὸ ἀπὸ ὑπατίας ὑπατῶν
ὅτι ὑπατίῳ μέζων, ἐν ᾧ τὸ ἡμιτό-

πον ἢ τὸ δὸπὸ λιχανῶ ὅππὶ λιχανόν, ἐν
 ᾧ τὸ ἡμιόνιον μέσον. πρὶ ἢ ἄλλα τέτοις
 εἰσὶν ὅμοια. Ἐπὶ δὲ διὰ πέντε αἰδη εἰσιν,
 ἥτοι χήματα, πέντε. πρῶτον μὲν τὸ
 δὸπὸ ὑπάτης μέζων ὅππὶ ὠρεμέσην, ἐν
 ᾧ τὸ ἡμιόνιον πρῶτον ὅππὶ τὸ βαρύ.
 δεύτερον ἢ, τὸ δὸπὸ παρυπάτης μέζων
 ὅππὶ τρέτῳ διεζυγμένων, ἐν ᾧ τὸ ἡ-
 μιόνιον παλαιῶν ὅππὶ τὸ ὀξύ. τρίτον
 ἢ, τὸ δὸπὸ λιχανῶ μέζων ὅππὶ ὠρε-
 νήτῳ διεζυγμένων, ἐν ᾧ τὸ ἡμιό-
 νιον δεύτερον δὸπὸ τέλει. τέταρτον, δὸπὸ
 μέσης ὅππὶ νήτῳ διεζυγμένων, ἐν ᾧ
 τὸ ἡμιόνιον, δεύτερον ἀπ' ἀρχῆς.

Τὰ ἢ διὰ παζῶν οὐκ ἀχόρδε σω-
 αῖν) μὲν αἰδη, ἥτοι χήματα, β, διὰ
 τὸ ἢ μὲν διὰ πέντε αἰδων εἶναι χήματα
 τέτα. τὰ ἢ διὰ πέντε δευτέρου χή-
 ματα πέντε. ἐξ ἀμφοῖν ἢ σωαῖν-
 αῖν τὸ διὰ παζῶν. ἢ μὲν ἀλλὰ πρὶ γε
 ἐμμελῆ καὶ σύμφωνα αὐτῶν αἰδη εἰσιν,
 ἥτοι χήματα, ἐπὶ α. τὴν ἢ αἰδων ὑπε-
 ρον δὸπὸ δώδεκα. πρῶτον μὲν τὸ δὸπὸ
 ὑπάτης ὑπαίων ὅππὶ ὠρεμέσην, συγ-
 κείμενον ἐκ τῶν πρῶτων τῶν διὰ πέντε.
 δεύτερον ἢ, τὸ δὸπὸ παρυπάτης ὑπαίων ὅππὶ τὸ
 τρέτῳ διεζυγμένων, συγκείμενον
 ἐκ τῶν δευτέρων τῶν διὰ πέντε. τρίτον ἢ,
 τὸ δὸπὸ λιχανῶ ὑπαίων ὅππὶ ὠρενήτῳ διεζυ-
 γμένων, συγκείμενον ἐκ τῶν τρίτων τῶν
 διὰ πέντε. τέταρτον ἢ, τὸ δὸπὸ λι-
 χανῶ ὑπαίων ὅππὶ ὠρενήτῳ διεζυ-
 γμένων, συγκείμενον ἐκ τῶν τετάρτων τῶν
 διὰ πέντε. πέντε, τὸ δὸπὸ ὑπάτης μέζων ὅππὶ νή-

men. Tertia, à lichano meson ad licha-
 non, in qua hemitonium est me-
 dium. Reliqua his sunt similia.
 Porro ipsius dia pente species sunt,
 seu figuræ, quatuor: prima ab hy-
 pate meson ad paramesen, in qua
 hemitonium primum est in gravi-
 tatem. Altera, à parypate meson
 ad triten diezeugmenon, in qua
 hemitonium est ultimum in acu-
 men. Tertia, à lichano meson ad
 paraneten diezeugmenon, in qua
 hemitonium secundum est à fine.
 Quarta, à mese ad neten diezeu-
 gmenon, in qua hemitonium est
 secundum ab initio.

Ipsius dia pason, quod octo chor-
 darum systema est, colliguntur
 species seu figuræ XII. eò quod
 ipsius dia tessaron sint tres figuræ;
 at ipsius dia pente monstratæ sint
 figuræ quatuor; & ex utrisque i-
 psum dia pason componatur. Ve-
 rumenimvero concinnæ & conso-
 næ ipsius species, seu figuræ, sunt
 septem. Causam autem deinde
 reddemus. Et prima quidem, ab
 hypate hypaton ad paramesen,
 composita ex prima specie dia tes-
 saron, & prima dia pente. Se-
 cunda verò, à parypate hypaton
 ad triten diezeugmenon, compo-
 sita ex secunda specie dia tessaron,
 & secunda dia pente. Tertia, à li-
 chano hypaton ad paraneten die-
 zeugmenon, composita ex tertia
 specie dia tessaron, & tertia dia
 pente. Quarta, ab hypate meson
 ad neten diezeugmenon, compo-
 sita

sita ex prima dia pente, & prima dia tessaron. Quinta, à parypate meson ad triten hyperbolæon, composita ex secunda dia pente, & secunda dia tessaron. Sexta, à lichano meson ad paraneten hyperbolæon, composita ex tertia specierum diapente, & tertia dia tessaron. Septima, à mese ad neten hyperbolæon; aut à proflambanomeno ad mesen, composita ex quarta dia pente, & prima dia tessaron; aut rursus, ex tertia dia tessaron, & quarta dia pente. Vocatur autem prima species dia pason, Mixolydia: altera, Lydia: tertia, Phrygia; quarta, Doria; quinta, Hypolydia: sexta, Hypophrygia; septima, Communis adpellatur, & Locrica, & Hypodoria.

Veteres porro utebantur nominibus ad notationem octodecimarum illorum sonorum, & literis, quæ Notæ Musicæ vocabantur. de quibus nunc est dicendum. Musicarum itaque notarum expositio fiebat in notatione sonorum, ut nomina juxta singulos scribere non esset opus; & unâ notâ cognoscere quis possit & notare sonum. Quoniam verò soni diversa tentione moventur, nec in eodem omnino loco manent, hinc non una nota in singulis sonis, sed di-

τὴν διεζωγυρίων, συγκαίμενον ἐκ τῶν πρώτων τῶν διὰ πέντε, καὶ πρώτων διὰ πσσαίων. πέμπτην τὸ ἀπὸ παρυπάτης μέζων ὅτι τὸ τρίτῳ ὑπερβολαίων, συγκαίμενον ἐκ τῶν δόξερων διὰ πέντε, καὶ δόξερων διὰ πσσαίων. ἕκτον τὸ ἀπὸ λιχανῶν μέζων ὅτι ὡρηνήτῳ ὑπερβολαίων, συγκαίμενον ἐκ τῶν τρίτων τῶν διὰ πέντε, καὶ τρίτων τῶν διὰ πσσαίων. ἑβδομον τὸ ἀπὸ μέσης ὅτι νήτῳ ὑπερβολαίων, ἢ ἀπὸ πρεσλαμβανομένης ὅτι μέσην, συγκαίμενον ἐκ τῶν πεζῶν τῶν διὰ πέντε, καὶ πρώτων τῶν διὰ πσσαίων, ἢ πάλιν ἐκ τῶν τρίτων τῶν διὰ πσσαίων, καὶ πεζῶν τῶν διὰ πέντε. καλεῖται δὲ τὸ μὲν πρῶτον εἰδέναι τῶν διὰ παζών, μεξολύδιον. τὸ δὲ δόξερων, λύδιον. καὶ τὸ τρίτον, Φρύγιον. τὸ δὲ τέταρτον, δώριον. καὶ τὸ πέμπτον, ὑπολύδιον. τὸ δὲ ἕκτον, ὑποφρύγιον. τὸ δὲ ἑβδομον, κοινὸν ἐκαλεῖται, καὶ λοκρικόν, καὶ ὑποδώριον.

Ἐξήσασθε δὲ οἱ παλαιοὶ ἐνόμασι πρὸς τὴν σημασίαν τῶν ἐκλιπαίδικα φθόγγων, καὶ γραμμασι πῶς καλεσμένοις σημείοις μουσικῶν, περὶ ὧν νῦν ῥήσονται. ἢ τῶν μουσικῶν σημείων ἐκθεσις γέρονε μὲν ὅτι σημειώσας τῶν φθόγγων, ὅπως μὴ τὰ ἐνόματα καθ' ἑκάστην γραφοῖτο, καὶ ἐνὶ

δὲ σημείω διωαλίό τις ὀπτηγνώσκων καὶ ἀποσημειῶσαι φθόγγον. ἐπεὶ δὲ οἱ φθόγγοι διὰφόρῳ πᾶσι κινῶνται, καὶ οὐκ ὅτι τῶν αὐτῶν τύπων πᾶσιως μένουσιν, ἔχ' ἐνὸς δὴ πᾶν σημείω καθ' ἑκάστην τῶν φθόγγων, ἀλλὰ διὰφό-

ρων

ρων ἐδέησεν. ὥς τε καὶ τὴν διάφορον αὐτὰς πάσιν σημαίνειν. καθ' ἑκάστην γὰρ τρέπον, ἢ τόνον, διαφέροντες τῇ τάσιν πάντες πάλιν οἱ φθόγγοι γίνονται. οἷον, πῶς μὲν τὸν φύσει βαρύτερον φθόγγον προσλαμβάνομεν, ὡς ἐν τῷ ὑποδωρῷ τρέπων, πημέμεθα, καὶ μέσσην τὴν πρὸς τῇσιν ἀντίφωνον. καὶ οὕτως ἄλλως καὶ τὴν πρὸς αὐτὰς χεῖρας ὀνομάζομεν. πῶς δὲ αὐτὴν μέσσην, τὴν νῦν ἀντίφωνον τῷ προσλαμβάνομεν, ἐν ταύτῃ προσλαμβάνομεν ἡμέμφοι, καὶ τὴν πύτης ἀντίφωνον μέσσην ὑπομένομεν, καὶ τὰς ἄλλας τέτραις ἀνάλογον, ἔτω χρώμεθα τῷ παντὶ συστήματι. πολλάκις δὲ καὶ τὸν μετὰ πρὸς προσλαμβάνομεν καὶ μέσης ἑνα πινὰ ὠρεαλαβόσεις, εἰς δὲ χεῖρ ἔσθ' ἐν συστήματι, πρὸς τῇσιν ἀρμόζομεν. ἀνέγκη δὲ ἐφ' ἑκάστης συστήματι, παλειόνων προπέντων συστημάτων, ὡς ἡ μέση πρὸς τὴν μέσσην ἔχει, ἢ ὡς ὁ προσλαμβάνομεν πρὸς τὸν προσλαμβάνομεν, ἔτως ὀνομαζόμεν, ὅτι ὁμωνύμων ἔχει πρὸς τὴν ὁμωνύμων, καὶ ἅπαν τὸ σύστημα πρὸς ἅπαν τὸ σύστημα. ἔχ' ἐνὸς δὲ ἐν σημείῳ καθ' ἑκάστην τῶν φθόγγων ἐδέησεν, ἀλλὰ παλειόνων καὶ πσῶτων, ὅποις περὶ ἡμιτονίοις ὠρεαλαβόσας τῶν φθόγγων ἑκάστη διώαται. τὸ μὲν ἐν ὅποις περὶ ὠρεαλαβόσας διώαται τῶν φθόγγων ἑκάστης ἡμιτονίοις ἐξ ἑαυτὸν ἀφορέσται. πρὸς γὰρ τὰς κατὰ σκοῦας τῶν ὠρεαλαβόσας, καὶ τὴν διώαται τῆς ἀνθρωπείας φωνῆς πρὸς πινὰ ὠρεαλαβόσας.

versis fuit opus. ut & diversam ipsius tensionem significarent. In unoquoque enim Modo, aut Tono, differentes tensione omnes omnino soni fiunt. Vt puta interdum naturâ gravissimum sonum proslambanomenon, uti in Hypodorio Modo, ponimus; & mesen, eum qui huic est antiphonos. reliquosque secundum relationem ad illos nominamus: interdum autem ipsâ mese, quæ jam antiphonos est proslambanomeno, vice proslambanomeni positâ, & nete huic antiphona suppositâ, aliisque ad rationem similem; ita omni systemate utimur. Sæpe etiam uno aliquo inter proslambanomenon & mesen adsumto, pro initio systematis, ad hunc cæteros aptamus. Necesse autem est in unoquoque systemate, pluribus propositis systematis, uti mese habet ad mesen, aut proslambanomenos ad proslambanomenon; sic quemcunque cognominum se habere ad cognominem, & systema totum ad totum systema. Quare non una nota ad singulos sonos fuit opus, sed pluribus; & tot quidem, quot hemitoniis singuli soni augeri possunt. Id igitur, quot augeri possint singuli soni hemitoniis, non facile est definire. Etenim ad instrumentorum confectiones, & humanæ vocis potentiam talia de-

finiuntur. Hoc autem, quomodo, si hemitonii augeatur, diversis notis denotetur, ex diagrammatis, quæ in Musicis Introductionibus habentur, facile quis addidicerit.

Considerandus hic tantummodo est Notarum ordo per hemitonium, qua ratione constituerit. Supposita sit quædam soni potentia gravissima, quæque primum distincte exaudiri possit. Hanc veteres signabant dimidio phi jacente, atque hoc notarum constituebant principium σ . Cæterum patet ipsa illa potentia capi proslambanomenon, nec ullum ex sonis alium. Quod si enim alius sumitur, ubi collocabitur proslambanomenos, cum potentia dimidii phi supposita sit gravissima? Sit deinde alius quis hoc sono deinceps hemitonio acutior. Hunc veteres nota tau denotabant τ . Et manifestum est, hunc soni tenorem soli proslambanomeno congruere posse. Si enim hypatæ hypaton congruet, aut alii alicui sonorum, ubi tandem erit proslambanomenos, quem hypate hypaton oportet tono esse graviolem? siquidem hemitonii tantum locus in gravitatem est relictus. Verum sit aliquis sono per tau designato rursus hemitonio acutior, quem veteres duplici sigma notabant ξ . Hic & proslambanomenos alicujus systematis esse potest, & hy-

τὸ ὅπως ᾠξαυξάνομεν σ ἐν διαφόροις σημείοις δοποσημείναι, ἅκ' ἔ' διαγραμμάτων ἐν ταῖς μουσικαῖς ραδίως ἂν τις καταμάσθῃ.

Θεωρητέον δὲ νῦν μόνον τὴν καθ' ἡμίλιονιον πέξιν τῶν σημείων, ὃν τρόπον πυνέστηκεν. ὑποκείτω τις φθόγγος διῶαμις βαρυτέτη, καὶ πρώτως ἀκκστή. πῶς τὴν οἱ παλαιοὶ καλεσθήμεναι τὴν τῷ ἡμίφι πωλαγίῳ, καὶ ἀρχὴν τῶν σημείων ἐγγίτο τέτ' πρώτων σ . δηλονότι ὅτι καὶ αὐτὴν τὴν διῶαμιν προσλαμβανόμενον ἂν τις λάβοι, καὶ ἄλλον ἄρμονον τῶν φθόγγων. εἰ γὰρ ἄλλον πινὰ λάβοι, πᾶς τὸν προσλαμβανόμενον πέξαι, βαρυτέτης ὑποκειμένης τῆς τῷ ἡμίφι διῶαμιν; ἔστω δὲ τέτ' τετ' φθόγγος πάλιν ἡμίλιονιος τις ὀξύπερ σ ἐφεξῆς. τέτ' οἱ παλαιοὶ τῷ τῶν σημείων ἀπεσμήναντο τ . καὶ δηλονότι περὶ ἡ πῶσις τε φθόγγου προσλαμβανόμενον μόνον ἁρμόσι. εἰ γὰρ τῇ ὑπέρτατῃ πῶν ὑπέρτατων ἁρμόσι, ἢ ἄλλῳ πινὶ τῶν φθόγγων, πᾶς λοιπὸν ἔσται ὁ προσλαμβανόμενος, τὸν τῆς ὑπέρτατης τῶν ὑπέρτατων ἐφείλων εἶναι βαρυπέρ σ ; ἡμίλιονιος γὰρ ὅτι τὸ βαρυμόνη χωρεῖ κατὰ λέλειπται. ἀλλὰ μὲν ἔστω τις τετ' κατὰ τὸ τῶν φθόγγου πάλιν ὀξύπερ σ ἡμίλιονιος, ἐν οἷς παλαιοὶ τῷ διπλῷ σίγμα καλεσθήμενον ξ . ἔτ' σ διῶαμιν μὲν εἶναι καὶ ὑπέρτατην

προσλαμβανόμενος πιν σ συστήματι σ . διῶαμιν δὲ εἶναι καὶ ὑπέρτατην

ὑπατῶν. ἀπὸ χειρὸς γὰρ τῆς πρώτης καὶ βαρυτέρας τῶν. αἱ τῶν πίνων ὁμοίως τὸν ἡμιτονίον φθόγγον τῶν περὶ τὴν ὀξύτερον σημειῶνται, περὶ τὴν μέλαινα τελευτῶν τῶν ἡμιτονίων. τὴν δὲ ὑπὲρ ταῦτα κατὰ ἡμιτονίον παραυξήσιν τῶν φθόγγων πῶς αὐτοῖς σημείοις ἐξ ὑπαρχῆς, ὁξείας περὶ τὴν ἐννεακαιδεκάτην ἀπὸ τῶν ὀξείων, ὅς ἐχει οὐ καὶ κάππα σημείον. ἔθεσαν δὲ διὰ τῶν καθ' ἑκάστην εἶχον τὰ σημεία. ὧν τὸ μὲν ἀνω τὴν λέξιν ἀποσημαίνει τὸ δὲ κατω τὴν κρούσιν. ἔθεντο δὲ καὶ τὰ λεγόμενα ὁμότονα, οἷς ἀδιαφόρως ἀντὶ τῶν ἐτέρων ἐξέστηκε χρῆσθαι. καὶ εἰδὲν διότι οἱ ἀπὸ τῶν πολλῶν μὲν, ὁμοτόνων δὲ, χρήσασθαι πρὸς σημειώσιν. παρέχεται δὲ καὶ χρῆσθαι ἀλλήλων τὰ ὁμότονα. πᾶς γὰρ διέσεις ἐν τῷ ἁρμοικῷ καὶ χρωματικῷ γένει διὰ τῶν ἐφεξῆς πηγεμένων σημειῶνται. ἐρηται δὲ περὶ αὐτῶν ἐν ταῖς εἰσαγωγαῖς. νυνὶ δὲ ὁκλειώσωμεν ἡμῖν ἵνα κατονόησιν τὰ κατὰ ἡμιτονίον σημεία πᾶσι τοῖς ὁμοτόνοις. τῶν μὲν ὁμοτόνων ἐν τῷ αὐτῷ σελιδίῳ κειμένων. τὸ δὲ κατὰ ἡμιτόνιον ὁξύτερων, εἰς τὸ ἐφεξῆς.

Ὁ μὲν ἐν πρώτῳ εἶχον τῶν σημείων, ἐν τοῖς φθόγγοις βαρύτητι διώαμιν σημαίνων, ἔχει σημεία, τὸ ἡμιφι πλάγιον ς, καὶ ἡμιφι ἀπεγραμμένον σ.

Ὁ δὲ δευτέρῳ εἶχον, τῷ ἡμιτο-

pate hypaton. quoniam à primo & gravissimo distat tonum. Ac similiter semper sonum, hemitonio quam præcedens sit acutior, signantes, ad tricesimum usque hemitoniorum versum progrediebantur. Ulteriore autem sonorum per hemitonium adauctionem iisdem, quibus ab initio notis signabant, adpositis tantum virgulis acutis, à nonodecimo versu initium facientes, qui notas habet ο & κ. Porro duplices in quolibet versu ponebant notas: quarum superior dictionem notat; inferior, percussionem. Sed & homotona quæ dicuntur, constituere, quibus indifferenter pro reliquis uti licebat. Perinde enim erit quocumque quis ex multis homotonis signo ad notandum cantum utatur. At aliam quoque præbent utilitatem homotona. Etenim dies in Enarmonio & Chromatico genere per hæc deinceps posita notantur. De quibus dictum est in Introductionibus. Hic jam nobis exponantur in tabella, per hemitonium progredientes notæ una cum homotonis; ita ut homotona in eadem paginula collocentur; quæ verò per hemitonium acutiores evadunt notæ, ordine ascendant.

Primus itaque notarum versus, gravissimorum sonorum potentiam denotans, habet notas, dimidium phi jacens ς & dimidium phi jacens aversè, σ.

Alter versus primo sono hemitonio

tonio acutior, notas habet, gamma jacens aversum, & gamma jacens, 1Γ. Quibus sunt homotona, hoc est, eandem in sonis potentiam denotantia, tau jacens aversum, & tau rectum. 1Τ.

Tertius versus, rationem deinceps positorum versuum observans, hemitonio rursus gravior est secundo, habetque notas, sigma duplex aversum, & sigma duplex, 3Ξ.

Quartus versus habet 10 & ω. His autem in quarto versu sunt homotona pi inversum, & sigma duplex aversum 13.

Quintus cum simili ratione hemitonio superet quartum: omnes enim deinceps positi soni hemitonio inter se differunt: habet notas, 0 infra habens lineam, & eta, 0 H.

Sextus versus habet xi duplex inversum, & pi duplex inversum, 11 H. Quibus sunt homotona, antiny & pi duplex, 11 H.

HYPOLYDII MODI

NOTÆ IN GENERE
DIATONO.

Proslambanomenos, 0 inferne habens lineam, & eta.

Hypate hypaton, my inversum, & eta imperfectum.

Parypate hypaton, lambda in-

νίω τῷ πρώτῳ φθόγγῳ ὀξύπρος, ἔχει σημεῖον, παλάγιον γάμμα ἀπεντραμμένον, καὶ γάμμα παλάγιον, 1Γ. ταῖς δὲ ὁμότονα, τέττις, πλὴν αὐτῷ διώκῃ ἐν τοῖς φθόγγοις σημαίνοντα, ἐστὶ τῶν παλάγιον ἀπεντραμμένον, καὶ τῶν ὀρθόν, 1Τ.

Ὁ δὲ τρίτος σίγχα, καὶ τὸν λόγον τῶν ἐφεξῆς σίγων ἡμιτονίῳ ὀξύπερ 3 δαδίερα, σημεῖον ἔχει σίγμα διπλὸν ἀπεντραμμένον, καὶ σίγμα διπλὸν, 3Ξ.

Ὁ δὲ τέταρτος σίγχα ἔχει 10 καὶ ω. ταῖς δὲ ὁμότονα ἐστὶ ἐν τῷ πεπείρω σίγῳ πὶ ἀνεντραμμένον, καὶ σίγμα διπλὸν ἀπεντραμμένον, 13.

Ὁ δὲ πέμπτος ὁμοίως ὀξύπερ ὧν τῷ πέταρ τῷ ἡμιτονίῳ. πάντες γάρ οἱ ἐφεξῆς ἡμιτονίῳ ἀλλήλων διαφέρουσιν. ἔχει σημεῖα, οὐ κάτω γραμμῇ ἔχον καὶ ἦτα, 0 H.

Ὁ δὲ ἕκτος σίγχα ἔχει 11 διπλὸν ἀνεντραμμένον, καὶ πὶ διπλὸν ἀνεντραμμένον, 11 H. ταῖς δὲ ὁμότονα, ἀνίνυ καὶ πὶ διπλὸν, 11 H.

ΓΥΠΟΛΥΔΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ

ΣΗΜΕΙΑ ΚΑΤ' ΑΥΤΟ ΔΙΑΤΟ-
NON ΓΕΝΟΣ.

Προσλαμβανόμενος, οὐ κάτω γραμμῇ ἔχον, καὶ ἦτα.

Ἐπὶ τῇ ὑπατῷ μὴ ἀπεντραμμένον, καὶ ἦτα ἐλλειπές.

Παρυπάτῃ ὑπατῷ, ἄλφα ἀνεντραμ-

εραμμόνον, & ἦτα ἑλλειπτις ὑ- πίον.	verfum, & eta imperfectum
Υ' παλῶν διάτονου, ζήτα ἑλλειπτις, & ταυ πλάζον.	V L ♪ jacens. Hypaton diatonos, zeta imper- fectum, & tau jacens.
Υ' πάτη μέζων, γάμμα ἀνεραμ- μόνον, & γάμμα ὀρθόν.	L H Hypate meson, gamma aver- fum, & gamma rectum.
Παρυπάτη μέζων, βήτα ἑλλει- πτις, & γάμμα ἀνεραμμέ- νον.	I Γ Parypate meson, beta imperfe- ctum, & gamma inverfum.
Μέζων διάτονου, φη & διγαμ- μα.	R L Meson diatonos, phi & digam- ma.
Μέση, σίγμα & σίγμα.	Φ F Mese, sigma & sigma.
Τρίτη συνημμόνων, ρω & σί- γμα ἀνεραμμόνον.	C C Trite synemmenon, ro & sigma inverfum.
Συνημμόνων διάτονου, μυ & πι καθεκκυςμόνον.	P O Synemmenon diatonos, my & pi diductum.
Νήτη συνημμόνων, ιώτα & λάμ- βδα πλάζον.	M Π Nete synemmenon, jota & lam- bda jacens.
Παράμεσος, ου & κάπα.	I Λ Paramesos, o & kappa.
Τρίτη διεζυγμόνων, ξι & κάπ- πα ἀνεραμμόνον.	O K Trite diezeugmenon, xi & kappa inverfum.
Διεζυγμόνων διάτονου, ιώτα & λάμβδα πλάζον.	E M Diezeugmenon diatonos, jota & lambda jacens.
Νήτη διεζυγμόνων, ζήτα & πι πλάζον.	I Λ Nete diezeugmenon, zeta & pi jacens.
Τρίτη ὑπερβολαίων, εἰ & πηγά- γωνον, & πι ἀνεραμμόνον.	Z L Trite hyperbolzon, ē quadra- tum, & pi inverfum.
Υ' υπερβολαίων διάτονου, ω & π- ηγάγωνον ὑπίον, & ζήτα.	E U Hyperbolzon diatonos, ω qua- dratum supinum, & z.
Νήτη ὑπερβολαίων, φη & πλάζον, & η ἀμεληθέν.	Υ Β Nete hyperbolzon, phi jacens, & eta neglectum pictum ac diductum.
	Θ Η

HYPERLYDII MODI

NOTÆ IN GENERE

DIATONO.

Proslambanomenos, phi & digamma.

Hypate hypaton, sigma & sigma.

Parypate hypaton, rho & sigma inversum.

Hypaton diatonos, mu & pi ductum.

Hypate meson, jota & lambda jacens.

Parypate meson, theta, & lambda inversum.

Meson diatonos, gamma & kappa.

Mese, alpha quadratum superius, & zeta.

Trite synemmenon, psi deorsum nutans, & hemialpha dextrum, deorsum nutans.

Synemmenon diatonos, tau inversum, & hemialpha dextrum, sursum nutans.

Nete synemmenon, mu & pi ductum, supra habens acutum.

Paramesos, phi jacens, & eta neglectum pictum ac ductum.

Trite diezeugmenon, gamma deorsum vergens, & hemialpha sinistrum, sursum nutans.

ΥΠΕΡΛΥΔΙΟΥ ΤΡΟΠΟΥ

ΣΗΜΕΙΑ ΚΑΤ' ΑΤΟ ΔΙΑΤΟ-
ΝΟΝ ΓΕΝΟΣ.Φ Ϝ Προσλαμβάνόμενον, φη και δί-
γμαμα.Υ' πάτη ὑπατῶν, σίγμα και σί-
γμα.Παρυπάτη ὑπατῶν, ρω και σίγμα
ἀνεστραμμένον.Υ' πατῶν διάτονον, μν και πη καθ-
ελλκυσμένον.Υ' πάτη μέζων, ιῶτα και λάμβδα
παλάριον.Παρυπάτη μέζων, θήτα και λ ἀνε-
στραμμένον.Μέζων διάτονον, γάμμα και νν.
Μέση, α πηρεχάγωνον ὑψηλόν, και
ζήτα.Τρίτη σσημμένων, ψι κάτω
νδῶν, και ἡμίαλφα δεξιόν.Σσημμένων διάτονον, ταν ἀ-
νεστραμμένον, και ἡμίαλφα
δεξιόν.Νήτη σσημμένων, μν και πη καθ-
ελλκυσμένον, θητι πτω ὀξύ-
τητα.Παράμεσον, φη παλάριον, και
ἦτα ἀμελητικόν καθ' ελλκυ-
σμένον.Τρίτη διεzeugμένων, γυ κάτω
νδῶν, και ἡμίαλφα ἀεστρον,
κάτω νδῶν.

Διεζυγμένων διέπον^Θ, μν και
πι καθιλαυσμένον, ὅτι τὴν
ὀξύτητα.

ΜΗ

Diezeugmenon diatonos, μ &
pi diductum, suprà habens
acutam.

Νήτη διεζυγμένων, ιῶτα και
λάμβδα παλάμεν, ὅτι τὴν
ὀξύτητα.

Ι <

Nete diezeugmenon, jota &
lambda jacens, suprà habens
acutam.

Τρίτη υπερβολαίων, θήτα και
λάμβδα ανεστραμμένον, ὅτι
τὴν ὀξύτητα.

Θ Υ

Trite hyperbolæon, theta, &
lambda inversum, suprà ha-
bens acutam.

Ἑπερβολαίων διέπον^Θ, γάμ-
μα και τυ, ὅτι τὴν ὀξύτητα.

Γ Ν

Hyperbolæon diatonos, gam-
ma & ν, suprà habens acu-
tam.

Νήτη υπερβολαίων, ω περ-
γῶνον, ζήτα, ὅτι τὴν ὀξύ-
τητα.

Υ Ζ

Nete hyperbolæon, ω quadra-
tum supinum, & ζ, suprà ha-
bens acutam.

Αἰολίου τρόπου ση-
μεῖα, κατὰ τὸ δια-
τονον γένος.

ÆOLII MODI NO-
TÆ IN GENERE
DIATONO.

Προσλαμβανόμεν^Θ, ἦτα ἑλλει-
πὲς ἀνεστραμμένον, καὶ εἰ περ-
γῶνον ἀνεστραμμένον.

Η Ξ

Proslambanomenos, eta imper-
fectum aversum, & ε qua-
dratum aversum.

Τ' πύτη παλίων, δέλτα ανεστραμ-
μένον, και ταυ παλάμεν ανε-
στραμμένον.

Υ Η

Hypate hypaton, delta inver-
sum, & tau jacens aversum.

Παρυπάτη παλίων, γάμμα ἀ-
νεστραμμένον, και γάμμα ὀρ-
θόν.

Ι Γ

Parypate hypaton, gamma aver-
sum, & gamma rectum.

Τ' παλίων διέπον^Θ, χ και ἡμιμν
δεξιόν.

Χ Ψ

Hypaton diatonos, chi & he-
mimy dextrum.

Τ' πύτη μέζων, ταυ και δίγαμμα
ἀνεστραμμένον.

Τ Φ

Hypate meson, tau & digamma
aversum.

Παρυπάτη μέζων, σίγμα και
σίγμα.

Σ Σ

Parypate meson, sigma & si-
gma.

D 2

Meson

Meson diatonos, ο & κ.

ΟΚ Μέζων Διάτονον, ου καὶ κάππα.
Μέση, κάππα καὶ ἡμίδελτα καθ-
είλκυσματόν.Mese, κ & dimidium delta di-
ductum.

ΚΛ

Trite synemmenon, jota &
lambda jacens.Τρίτη συνημμένων, ἰώτα καὶ λάμ-
βδα πλάζιον.Synemmenon diatonos, z & pi
jacens.

Ι <

Ζ =

Nete synemmenon, α & gra-
vis.

Α \

Paramesos, eta & lambda ja-
cens aversum.

Α \

Η >

Trite diezeugmenon, z & pi
jacens.

Η >

Ζ =

Diezeugmenon diatonos, α &
gravis.

Α \

Nete diezeugmenon, chi cor-
ruptum, & hemialpha sini-
strum, deorsum spectans.

Χ /

Trite hyperbolæon, phi jacens,
& eta negligenter pictum ac
diductum.

Θ Η

Hyperbolæon diatonos, ο & κ,
suprà habens acutam.

ΟΚ'

Nete hyperbolæon, κ & hemi-
delta diductum, suprà habens
acutam.

ΚΛ'

Μέζων Διάτονον, ου καὶ κάππα.
Μέση, κάππα καὶ ἡμίδελτα καθ-
είλκυσματόν.
Τρίτη συνημμένων, ἰώτα καὶ λάμ-
βδα πλάζιον.
Συνημμένων Διάτονον, ζήτα καὶ
πὶ πλάζιον.
Νήτη συνημμένων, ἄλφα καὶ βα-
ρεῖα.
Παράμεσος, ἦτα καὶ λάμβδα
πλάζιον ἀπεντραμμένον.
Τρίτη διεζυγμένων, ζήτα καὶ πὶ
πλάζιον.
Διεζυγμένων Διάτονον, ἄλφα
καὶ βαρεῖα.
Νήτη διεζυγμένων, χι διεφθο-
ρὸς, καὶ ἡμίαλφα κάτω
νόον.
Τρίτη ὑπερβολαίων, φι πλά-
ζιον, καὶ ἦτα ἀμελητικὸν καθ-
είλκυσματόν.
Ἰ' υπερβολαίων Διάτονον, ου καὶ
κ, ὅτι τὴν ὀξύτητα.
Νήτη ὑπερβολαίων, κάππα καὶ
ἡμίδελτα καθ' εἰλκυσμένον,
ὅτι τὴν ὀξύτητα.

HYPOÆOLII MODI

NOTÆ IN GENERE

DIATONO.

Proslambanomenos, pi inver-
sum, & sigma duplex aver-
sum.

ΥΠΟΑΙΟΛΙΟΥ ΤΡΟΠΟΙ

ΣΗΜΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑ-
ΤΟΝΟΝ ΓΕΝΟΣΠροσλαμβανόμενον, πὶ ἀν-
τραμμένον, καὶ σίγμα διπλὸν
ἀπεντραμμένον.

Ἰ' πῆτη

Υ'πάτη ὑπαλῶν, ἀντίνυ & π δι-
 ωλῶν.

и н

Hypate hypaton, antiny & pi
 duplex.

Παρυπάτη ὑπαλῶν, μυ' ἀνεστραμ-
 μένον, & η' ἐλλειπές.

и н

Parypate hypaton, my' inver-
 sum, & eta imperfectum.

Υ'παλῶν Διότον & η' ἐλλειπές
 ἀνεστραμμένον, & ε' τετραγών-
 ον ἀνεστραμμένον.

и н

Hypaton diatonos, eta imper-
 fectum aversum, & ε' quadra-
 tum aversum.

Υ'πάτη μέζων, δέλτα ἀνεστραμ-
 μένον, καὶ ταυ πλάγιον ἀνε-
 στραμμένον.

и н

Hypate meson, delta inver-
 sum, & tau jacens aversum.

Τ Ε Λ Ο Σ.

FINIS.

D 3

MAR-

N O T Æ

I N

GAUDENTII PHILOSOPHI
INTRODVCTIONEM HARMONICAM.

Aείδω ξυνελοῖσι, ἦντος δ' ὀπί-
θεοτε βέβηλοι.] Hic ver-
sus concinna imitatione
expressus est ex illo Or-
phei, (cujus habet poste-
rius hemistichium,) apud Iustinum
Martyrem in Oratione admonitoria
ad Græcos:

Φθόνος οἷς ἴμεν ἐστὶ ἦντος δ' ὀπί-
θεοτε βέβηλοι,
πάντες ὁμῶς.

id est, *Lango interprete;*

*Solis canto pius; omnes procul este pro-
fani.*

V. 15. μετὰ βολαῖς, καὶ μελοποιῖας,]
Ita lego pro eo quod in Iun. Codice
depravate erat μετὰ ποιῖας. Quæ qui-
dem emendatio nulla indiget ope-
rosiore confirmatione, quod septem
illæ Harmonicæ partes, ab Aristoxe-
no inprimis traditæ, à plerisque om-
nibus recenseantur. Videatur Eu-
clides pag. 1. Aristid. Quintil. pag. 9.
Alypius pag. 1. Plutarchus, Dialogo
de Musica, sex tantum priores, tur-
bato etiam ordine recenset, cum tam-
en crebram μελοποιῖας mentionem
injiciat. adeoque non una ratione
excusari illud potest. Verba ejus sunt:
δηλον γὰρ ὅτι ἡ μὲν ἀρμονικὴ, ἡμῶν τε ἢ

ἢ ἡμοσμηλὴς, καὶ ἀφθρημάτων, ἢ συζη-
μάτων, καὶ φθόγων, καὶ τόνων, ἔμετ-
βολῶν συστηματικῶν ἐστὶ γνωστικὴ.

V. 16. κατὰ πάντῃ τὰ γῆν τῆς ἀρ-
μονίας.] Ita quoque est pag. 6. v. 32.
in quibus locis omnino legendum
cenleo τῆς μελωδίας pro τῇ ἀρμονίας.
Aliud enim est ἀρμονία. de quo ali-
bi, & in primis in Lexico Musico.
Sed & idem Gaudentius bene habet
pag. 8. v. 2. & pag. 12. v. 25. ἐν παντὶ
γῆν τῆς μελωδίας. Quod errore quo-
dam in versione non est observatum,
ubi leges: in omnibus modulandi ge-
neribus. Ita Aristoxenus p. 19. v. 18.
His enarratis proximum fuerit, genera-
lem qui dicitur cantum distribuere, in
quot genera distribui videtur. Et bre-
vius pag. 44. v. 21. τρία γῆν ἢ μελω-
δικῶν ἐστὶ ἀφθονον, χρωμα, ἀρμο-
νία. Aristides Quintil. pag. 18. v. 16.
γῆν δὲ μελωδίας τρία. quod Mart.
Capella vertit pag. 187. Genera mo-
dulandi sunt tria. & pag. 179. Chro-
maticum modulandi genus. Bacchius
pag. 6. πόσα ἐν γῆν ἐστὶ τὰ μελωδικά; Boëthius lib. 1. cap. 21. His igitur ex-
peditis dicendum est de generibus melo-
rum. Macrobius in Somn. Scip. lib. 2.
cap. 4. cum sint melodia musica tria: ge-
nera,

nera, enarmonium, diatonam & chromaticum. & cætera Bryennius quoque ita, lib. 1. fect. 7. *ἡ δὲ μελωδία ἐστὶ τρία ἀρμονία, χρῶμα, ἀξέπτονον.* Sæpius quoque ita loquitur Theo Smyrnæus in De Musica. ut hinc perspicere possit eruditus lector, ἀρμονίας vocabulo, pro μελωδίας, abusos esse imperitos librariorum. quod sæpius adhuc factum, voce ἀρμονία pro συμφωνία, substitutâ.

V. 17. *τὸν διὰ ἀκυσμῶν*] Videri posset legendum esse, τὸ δὲ ἀκυσμῶν, nisi v. penult. eadem locutio recurreret.

V. 25. *πεῖρα καὶ λόγῳ νῦν ἡνυξημέλῳ*] Nullus dubito quin legendum sit, *πεῖρα καὶ λόγῳ ἐπηνυξημέλῳ.*

V. 26. *ὅς τις δὲ φθόνῳ καὶ ταπεινῶν,*] Qui accurato aurium iudicio sonum quemvis modulatum percipere non potuerit, is frustra ad reliqua Harmonices cognoscenda perrexerit.

Pag. 2. v. 3. *λέγωμεν δὲ ἡμεῖς ἀρεῶν*] Hoc καὶ ὑπαλαγνῶ puto dictum, pro, *ἄρεώμεθα δὲ ἡμεῖς λέγοντες.* Cæterum illa γυμνασία ἐν τῇ πεῖρα, Bacchio est, ἡ οὐδὲν φθόνος ἡσυχία.

V. 11. *ἀλλ' οἱ μὲν*] Sic recte habet uterq; Oxon cum esset antea, *ἀλλοι μὲν.*

V. 15. *ῥῶσ πνὶ πεπονθῶ*] Lego *πεπονθότες.* scil. οἱ φθόνῳ. Neque enim ὁ πότος, sed ἡ φωνὴ πύαυ, ut statim subjungitur.

V. 21. *διεῶσαι καὶ ὀλίγον*] Scribe, *διεῶσαι, καὶ ὀλίγον ὑπερβαίνειν τύπον.*

V. 23. *εἰῶσαι φαίνεται.*] Quid si legas, *εἰῶσαι φθγγίται?*

V. 28. *καὶ ἀνέθουσιν τὸ λογιῶν.*] Vt voci q. fermocinali, qua inter nos fermocinando & colloquendo utimur, opponatur.

V. 32. *ἡ ὑπερβαλλὼν αὐτὸ ἐμμελές.*] Vterque Oxon. αὐτὸ π. male. Distinguendum commate post ὑπερβαλλὼν. & v. ult. post *ἀξέπτονων.*

Pag. 3. v. 1. *ἐπὶ δὲ καὶ ὑπεραυλίας*] Ita est in utroque Oxon. cum perperam esset in Itin. *ἐπεναυλίας.*

V. 3. *ἐκ βαρυτέρως*] Scribe, *ἐκ βαρυτέρως μὲν εἰς ὀξύτερον εἰσὶς τύπον.*

V. 7. *καὶ βαρύτερον δὲ*] Ita sæpe est in hoc parvo Scripto. τὸ καὶ redundare putat doctissimus Langbainius. Vide pag. 4. v. 17.

V. 10. *ἐξ ἐκατέρω τῶν ἐκάτερας*] Pro *ἐκάτερας* omnino legendum *ἐκάτερον.*

V. 20. *πᾶσι δὲ μὴ καὶ ταῖς τῆς φωνῆς.*] Eadem verba habet Aristid. Quint. pag. 8. v. 26.

V. 26. *καθ' ὃν μακροτέρως*] Ita emendavi quod in omnibus erat *καθ'.* v. seq. pro *βαρυτέρως* scribe fidenter *βραχυτέρως,* sensu id postulante. v. 29. mallet, *καὶ γὰρ τὸν χρόνον.*

V. 30. *δεῖ τὰ μέρη ῥυθμίζεσθαι.*] Neque hoc ex ullo codicum corrigitur, cum tamen manifeste legendum sit *μέλη* pro *μέρη.* quippe soni non habent partes.

V. penult. *οὐδὲν μὲν γὰρ ἐν ταύτῳ*] Ita bene uterque Oxon. cum Iunian. haberet *ταύτῳ.*

Pag. 4. v. 2. *χρῶμα δὲ ἐστὶ*] Exempli causa: Parypate Enarmonii generis & Chromatici in eodem loco

εἶτα

esse videntur ; revera tamen non sunt. Differunt itaque colore. Idque adhuc magis locum habet in Chromatici generis subdivisionibus seu coloribus, qui tres sunt : mollis, sesquialter, tonizans. Vide Euclidem pag. 10. v. 17. Per illa verba, ἡ δὲ λεγόμενη μέλῃς φύσις ἐν φωνῇ, intelligi videtur genus Diatonum, quod est naturalissimum.

V. 12. post ὅλως, addendum videtur ἐστὶ.

V. 16. τὸν δὲ ἐστὶ.] Hic locus dubio procul corruptus est. Verti ac si scriptum esset, τὸν δὲ ἐστὶ τῷ. Malim, οἶον τὸν. ut, τονῶ. Nec incepte legeretur, τίπος δὲ ἐστὶ. locus autem est, scil. illud intervallum ; nisi quod sequitur, καὶ τὸν μὲν, obstare videretur.

V. 18. καὶ συστημαίων δὲ Διφορῶν.] Dubie hoc dicitur. posset enim de superoctavo intervallo intelligi præter auctoris mentem. Melius Aristides Quintil. pag. 22. τῶπος συστημαίων.

V. 26. περὶ συστημαίων.] Hæc tanquam novi capitis inscriptio est delenda, & seq. v. legendum ; τῶν δὲ Διφορῶν τὰ μὲν ἐστὶν ἐμμελῆ. quod ex consequentibus adparet. De systematis caput excidisse puto. tractat de iisdem obiter in sequentibus, uti pag. 8. v. 3. de duobus systematis perfectis. Præcipue autem pag. 18. v. 24.

V. 28. τῶν δὲ μελῶν] Ita perperam omnes. legendum ἐμμελῶν.

Pag. 5. v. 3. ἐν τῇ τῷ ἡχῷ] Subaudi

Διφορῶν. quod est v. 1. Ita colligit : Sonorum differentias dignoscere est auditus, pag. 1. Atqui consoni & dissoni differentia, ut & concinni & inconcinni in sonitus differentia maxime consistit. Constat itaque illam dignoscere etiam esse auditus. v. seq. legerim, καὶ τὰ τῷ λόγῳ.

V. 8. διῶναι μελωδεῖν] Lego μελωδεῖσθαι. Videatur v. 11.

V. 13. συστήματα λέγονται.] Perperam Bodl. Διστήματα. deinde scribe λέγονται. Eadem illa composita intervalla etiam systemata dicuntur. ut in Enarmonio, hemitonium est intervallum compositum, quod etiam systema dici potest, ex doctrina Aristoxenia.

V. 17. κρινὰ μέτρα] Hoc optime dicitur. Ita in Enarmonio communis omnium intervallorum & systematum mensura est diefis quadrantalisis, & ditonum : Chromatici mollis, diefis trientalis, & intervallum ex tribus hemitoniis & diefi trientali compositum. & sic de cæteris coloribus.

V. 25. ἐν μὲν τῷ ἀρμονικῷ] Malim, ἐναρμονίῳ. Rarum hoc est vocabulum isto usu. Occurrit sæpius apud Philonem Iudæum, & Proclum in Timæum Platonis.

V. 27. πέταρον τόνον καλεῖται] Hoc, sicut edimus, emendandum esse, ex sequentibus patet. & viderat Langbainius.

• Pag. 6. v. 2. Lego, δῆλον ὡς ἐμπαλιν.

V. 6. in Iun. & Bodl. deerant hæc ver-

verba, καὶ ἡμίλιονιον, καὶ τελημίλιονιον. quæ bene habebat Bar.

V. 9. καὶ περὶ τριμήριον] Omnino subaudiendum, διέσιν. quomodo scæpe Aristoxenus, & qui illum sectantur, loqui solent. *Per dies in quadrantelem*, id est, toni quadrantem. v. 10. pro δὴ erat δέ, quod locum ibi habere non poterat.

V. 14. ἀφ' ἐνός ἑξ ἀξωνικῶ] Non video quomodo aliter scribere poterit Gaudentius, quam ἐξ ἐνός.

V. 15. τὸ γὰρ μόνον] Ita legendum censui. In lun. erat τέτων. in utroque Oxon. τέτω.

V. 19. Διὰ γράμματα τῶν πειῶν γινῶν ἐν ἐνὶ περὶ χορδῶ] Hoc diagramma, ad præcedens caput de Generibus pertinens, intercidit. Non videbatur necessarium illud hîc adponere, cum ex tabula Aristoxeni sex colorum à nobis restituta id peti possit.

V. 24. τὸ πον δ' οὐκ αἰεὶ] Concinne hoc dicit Gaudentius. Nam semel tantum poterat esse natura gravissimus, scil. in modo Hypodorio. In cæteris erat positione gravissimus, id est, omnium qui in illo modo, exempli gratia, Hypophrygio, Mixolydio, ponebantur.

V. 28. μετ' ὀλίγον διεχθρῆσαι.] Pag. 22. v. 22. & v. ult. Cæterum ita legebat Bar. cum in lun. perperam esset ἐπ'. Sic v. sequenti, pro μετ' δὲ αὐτὸν, quod recte uterque habebat Oxon. rursus hîc erat, μετ' δὲ αὐτόν. & v. 31. pro ἐφεσῶσαν, recte Bodl. ἀφεσῶσαν. v. penult. uterque Oxon. recte παρυπαίτιον pro παρ' ὑπαίτιον.

Pag. 7. v. 13. περὶ χορδῶν φθονγον.] Codices omnes perperam φθονγων. Post sequentia verba, τῶν ὑπαίτιων τῶν μέσων, signo quodam hîc inferenda notabatur, quæ in lun. deerant, at in utroque Oxon. reperiabantur: καὶ μετ' αὐτῶν ἡ λιχάνος τῶν μέσων, ἥτοι ἀξωνικῶν μέσων, τὸν αὐτὸν τῆς παρυπαίτιος ὁμοίως ὀξυλίερα. Nos suo loco hæc restituiimus, post versus 18. hæc verba, ἡμίλιον αὐτῆς ὑπαίτιος ὀξυλίερα.

V. 14. post hæc verba, ἑξ μὲν πῶτα περὶ χορδῶ, recte Bar. addebat, τῶν ὑπαίτιων ὀξυτάτων ὑπαίτιων, ἑξ δὲ δολίερα περὶ χορδῶ.

V. 21. ante verba, μετ' δὲ ταύτην ἡ μέση, Bar. addit, ἀφ' ἧς πάλιν. quod locum hîc non invenit.

V. 29. καὶ μετ' αὐτῶν δὲ σωημελῶν] V. sitatius quidem hîc & v. 31. legeretur σωημελῶν. Interdum tamen ita occurrit, librorum forsitan errore.

V. 32. ὅπερ οὐκ ἐστὶ τῶν ἀρχῶν] Ita recte Bar. cum in lun. esset ὡς περ.

Pag. 8. v. 7. σωημελῶν νηῶν] In omnibus perperam erat σωημελῶν. Illud autem adjunctum νηῶν, comminisci non possum, qui locum hîc invenerit. ut censeam veterem lectionem à sciolo quodam esse interpolatam. Parum enim integer, quod omni ex parte conspicitur, ad nostra tempora pervenit hic tractatus. Eruuditior certe fuit noster Gaudentius, quam ut ineptam adeo sententiam etiam vetustatis auctoritate stabilitum iret. Ego v. 13. & 16. conjunctim ita legerem: ἐκάλειν δὲ τὸ γὰρ τὸ περὶ

πτερχορδον σωημένων, διὰ τὸ μὴ ἀφαιρῆναι. Posset etiam sic sanari hic locus: ἐμάλην δὲ ταύτῃ τῷ χορδῷ, νήτῳ σωημένων. νήτῳ μὲν, διὰ τὸ νεάτῳ, ἢ πτερχος εἶναι τῆς ὅπῃ τὸ ὀξύ πτερόδον σωημένων δέ. Alias ista verba, πτερχος τῆς ὅπῃ τὸ ὀξύ πτερόδον, de tetrachordo synemmenon intelligi nequeunt, (nisi comparate de minore systemate, præter auctoris mentem, accipiantur) quod duo adhuc acutiora tetrachorda, diezeugmenon & hyperbolæon sequantur. Cæterum Boëthius quoque & Bryennius netarum mentionem faciunt, sed commodo uterque sensu. Boëthius lib. 1. cap. 20. prope finem: *Sed quoniam in hac, vel in superiore hendecachordi dispositione mese, qua propter mediam collocationem ita vocata est, nete (τῇ νήτῃ) proxima accedit, & longe ab hypatidis ultimis distat, (id est, nete propior est, quam hypate hypaton) nec proprium distantia retinet locum, (id est, nec vere media est, quia in uno hendecachordo est septima ab hypate, & quinta à nete: in altero, septima ab hypate, & quarta à nete.) aliud unum tetrachordum adiunctum est, super neten diezeugmenon, qua (malim, quod sc. tetrachordum, vel cuius (sc. tetrachordi nete,) quoniam supervadebat acumine netas superius collocatas, (sc. neten diezeugmenon, & neten synemmenon,) omne illud tetrachordum hyperbolæon vocatum est. Eodem ferme sensu Bryennius lib. 1. sect. 2. τῷ δὲ δωδεκάτῳ, νήτῳ διεζυγμένων. αἰτῶ νήτῳ μὲν, ὡς*

ὀξύτερον τῷ ᾤ διεζυγμένων πτερχορδον πυγγάνησαν διεζυγμένων δέ, πτερχος ἀνύστασιν τῶν ἄλλων νηῶν, τῶν τε ὀξύτερον καὶ βαρυτέρων πτερχορδον. *diezeugmenon vero; inquit, ad differentiam aliorum ultimarum, tum acutiorum, tum graviorum tetrachordorum.* Nimirum acutius est tetrachordum hyperbolæon tetrachordo diezeugmenon; gravius autem tetrachordum synemmenon. Nullum verò aliud vestigium in illo recentioris ævi scriptore tam ineptæ nomenclaturæ reperitur.

V. 9. ᾠδανήτῳ σωημένων νηῶν] Sic uterque Oxon. cum in Iun. esset ᾠδανήτῳ ᾤ νηῶν σωημένων.

V. 10. Iun. Codex, τῶν δὲ τείτης. melius Bar. τῶν τῆς τείτης. Delegendum est in nostra editione διέ. versu seq. omnes habebant ταύτης, pro quo lege ταύτη.

V. 23. ᾠδανήτῳ πεζυγμένῳ] Transpositæ sunt voces. legendum, τῷ ᾧ ἐφεξῆς πεζυγμένῳ, ᾠδανήτῳ.

V. 25. ὡς εἰρήκαμεν] uti diximus, scil. v. 15. ὡς, quod exciderat, reposuimus.

Pag. 9. v. 1. post verba, νηῶν διεζυγμένων, ex Bodl. & Bar. in margine sequentia, quæ à Iun. male abeerant, addebantur: καὶ τὸν αὐτὸν πτερόπον ἑτασον ἡμιονίῳ μὲν ὀξύτερον τῆς ᾠδαμένης τείτῳ νηῶν διεζυγμένων.

V. 19. συστήματι καλεμένῳ] Inserto articulo τῷ, lege: συστήματι καλεμένῳ.

Pag. 10. v. 7. τῷ ὁπὸ μέσης] Pro quo male erat, τῶν. v. 8. velim, τὰ εἰς
λοι-

λοιπὰ, Reliqua igitur duo tetrachorda. Alias inepta hîc videtur esse repetitio.

V. 11. ita habebat Iun. φθόγγον, πλὴν ὑπατίων τῶν μέζων, νήτων τῶν διεζυγμένων. at à Bar. bene aberant hæc verba, ὑπατίων ἢ μέζων. Rursus v. 23. à Iun. aberant, ὡς ἀνήτη ὑπερβολαίων νηῶν. νήτη ὑπερβολαίων νηῶν quæ in margine Bar. habebantur.

V. 29. ἐν ἀμφοτέροις] scilicet συστήμασι. utrisque systematis sunt communes. In omnibus erat ἀμφοτέρως. v. seq. pro λοιπὸν lege, λοιπαί.

Pag. 11. v. 1. ὁμᾶ ἢ δύο συστηματά. Hîc verbum excidisse videtur. legerem, ὁμᾶ ἐκτεθέντων ἢ δύο συστηματῶν. expressis simul binis his systematibus. quæ, quod sæpius in his auctoribus, & præcipue, in restituto à nobis Aristoxeni diagrammate, inveniuntur, hîc adponere nolumus.

V. 4. lego, ἡ συνθεσίς ἐστι. v. 7. vocula addita rescribo, ἐν ᾧ πασι τοῖς γένεσιν ἐστὶ ταύτα, πᾶσι δ' οὖν.

V. 10. οἷον παρυπτῆ ἐναρμόνι,] Musicorum nemo ita unquam locutus. lege, λιχανὸς ἐναρμόνι. uti sequitur λιχανὸς χρωματική.

V. 15. οἱ δὲ συμφωνοί.] Addo, οἱ δὲ διάφωνοί. Videatur pag. 4. v. 28. & infra v. 24.

V. 27. τὰ βαρυτέρως πρὸς] Codex Iun. perperam, ἡ βαρυτέρως εἶναι πρὸς. v. 30. lege ἰμφαίνωσιν. v. 31. Iun. οἱ μέσοι μὲν συμφωνοὶ μὲν. posterius μὲν recte abest à Bar.

V. 32. ἐν ᾗ τῇ κρείσσῃ] Malim κρείσσ. ut verti. v. penult. ὡς περὶ ὅτι τριῶν

τῶν φαίνεται,] Hîc non parva occurrit difficultas. A nullo enim Musicorum eo modo acceptos legimus sonos ὡς φωνὰς. Vult à parypate meson ad paramesen, quod intervalum, tritonum est; & à meson diatono usque ad paramesen, quod diatonomum, intercedere systemata, quæ paraphona dicantur. Cæterum qui soni sint paraphoni, unus tantum recte tradere videtur Bryennius, cuius verba ex Lib. 1. sect. 5. hîc adponam: ἡ δὲ ἢ σύμφωνον καὶ διάφωνον (διάφορον,) καὶ ἢ αὐτὸν ἐστὶ ἢ διαστηματῶν σύμφωνον· αὐτὸ δὲ διάφωνα σύμφωνα δὲ, τὰ τε ἀντίφωνα καλέμεθα· οἷον τὸ διὰ παζῶν, καὶ τὸ δις διὰ παζῶν. καὶ τὰ ὡς φωνὰ· οἷον τὸ διὰ πέντε, καὶ τὸ διὰ παζῶν καὶ διὰ πέντε. καὶ τὰ μόνως τῷ ᾄσματι ὀνόματι σύμφωνα ὡς παρυπτόμεθα· οἷον τὸ διὰ τεσσάρων, καὶ τὸ διὰ παζῶν καὶ διὰ τεσσάρων. τὰ τε γὰρ ἀντίφωνα, σύμφωνά ἐστιν, ἐπειδὴ τὸ ἀντίκειμεθα τῇ ὀξύτῃ βαρύτερως συμφωνῇ. ὁμοίως καὶ τὰ ὡς φωνὰ, ἐπειδὴ μὴτε ὁμόπουν φθγγίῃ φθγγίῃ φθγγίῃ, μὴτε διάφωνον, ἀλλὰ ὡς τι γνώριμον τῷ λόγῳ διάστημα. Secundum consonum & dissonum differentia est, per quam intervalloꝝ alia sunt consona; alia, dissona. Consona, tum quæ antiphona vocantur; ut dia pason, & bis dia pason: tum paraphona; ut dia pente, ac dia pason & dia pente: tum quæ solum generali nomine consona vocantur; ut dia tessaron, ac dia pason & dia tessaron. Antiphona enim consona sunt, quoniam opposita acumini gravitas consonat. Similiter & paraphona, quoniam

niam nec ut unisonum intervallum sonus sono adsonat, nec ut dissonum; sed secundum aliquod proportionem notum intervallum. Paulo aliter Pfellus in Synopsi Musica; ubi non tantum diapente, sed & dia tessaron vocat paraphonum. At locus ille insigniter est corruptus; quem tamen ex hoc ipso Bryennio descriptum esse fidem fecerint illa verba, quæ statim huic doctrinæ subjunxit. Locum ipsum ita ex mente Pfalli restituerem: συμφωνεῖ δὲ ἢ μὴ δὲ τεσσαρῶν Διάσσεις, ἢ ἢ δὲ πέντε, καὶ ἢ δὲ πατρῶν ἢ δὲ τεσσαρῶν, & ἢ δὲ πατρῶν ἢ δὲ πέντε, καὶ παρὰ συμφωνον ἢ δὲ δὲ πατρῶν, ἢ ἢ δὲ δὲ πατρῶν, καὶ ἀντίφωνον. Habet in hac doctrina Pfellus adstipulatorem Theonem Smyrnæum, cujus integrum caput de Intervallis, quod depravatissime in Clariss. viri Ismaëlis Bullialdi editione legitur, hic emendatum adscribam.

Τῶν δὲ Διασημάτων τὰ μὲν εἰσι σύμφωνα· τὰ δὲ Διάφωνα. σύμφωνα μὴ, τὰ τε καὶ ἀντίφωνον· οἷον τὸ δὲ πατρῶν, καὶ τὸ δὲ δὲ πατρῶν. καὶ τὰ καὶ παρὰ συμφωνον· οἷον τὸ δὲ πέντε, καὶ τὸ δὲ τεσσαρῶν, καὶ τὸ δὲ πατρῶν καὶ δὲ πέντε, καὶ τὸ δὲ πατρῶν καὶ δὲ τεσσαρῶν. Διάφωνα δὲ, τὰ καὶ συνεχέα· οἷον, τὸν Θ, διέσεις. τὰ τε γὰρ καὶ ἀντίφωνον σύμφωνα εἰσιν, ἐπειδὴ τὸ ἀντικείμενον τῇ ἐξυτλή βαρος συμφωνῇ. ὁμοίως δὲ τὰ καὶ παρὰ συμφωνον εἰσι σύμφωνα, ἐπειδὴ μὴτε ὁμότινον φθγγήσῃ φθγγῷ φθγγῷ, μήτε Διάφωνον, ἀλλὰ παρὰ π γινώσκον τῷ λόγῳ Διασημα. Διάφωνοι δὲ εἰσιν οἱ καὶ συνεχέα φθγγῶι. οἷον εἰσι τὸ Διασημα

τόν, ἢ διέσεις. ὁ γὰρ τὸν Θ, καὶ ἢ διέσεις ἀρχὴ μὴ συμφωνίας, ἔπω δὲ συμφωνία.

Intervallorum alia sunt consona; alia dissona. Consona sunt, tum qua per antiphonum consonant; ut dia pason, & bis dia pason: tum qua per paraphonum; ut dia pente, & dia tessaron, præterea dia pason & dia pente, ac dia pason & dia tessaron. Dissona sunt, qua continua serie canuntur; ut tonus, diesis. Nam qua per antiphonum canuntur, consona sunt, quoniam opposita acumini gravitas consonat. Similiter qua per paraphonum, consonant, quia nec unisonus sono adsonat, nec dissonus, sed secundum aliquod proportionem notum intervallum. Dissoni soni sunt, qui in cantu se proxime consequuntur; ut est toni intervallum, & diesis. Quippe tonus & diesis principium quidem sunt consonantia, nequaquam verò consonantia.

Cæterum pro παρὰ π γινώσκον, quod hic est, & supra in Bryennio, malim καὶ π. nisi illo παρὰ ad vocem παρὰ συμφωνον adludant. τῷ λόγῳ, addidi ex Bryennio.

Pag. 12. v. 7. Iun. perperam Διαφορεῖν εἶναι τῷ πρώτῳ β δύο συμφωνῶν εἶναι. Semel δύο delendum est. & utrumque εἶναι abesse possit.

V. 22. ἢ τῆς ἀνθροπείας φωνῆς,] Legerem potius, καὶ τῆς. Coniungi enim hæc duo solent, non disjungi: quamquam ex prior lectione nihil erroneum sequatur. Iun. habebat ἢ δ.

Pag. 13. v. 2. Διασημάτων δὲ διέ-κα.] Ita recte uterque Oxoniensis perperam Iun. δωδεκα.

V. 12.

V. 12. ἀρεῶς.] Hæc lectio est Cod. Bar. cum Bodl. haberet ἀρεῶς. & Iun. ἀρεῶς.

V. 22. ὃν ἔχῃ] Has duas voces habebat Bar. in reliquis binis aberant.

V. 24. τὴν δὲ ὄρχην] Hæc quoque habet Nicomachus pag. 10. & Iamblichus de vita Pythagoræ lib. 1. cap. 26. Boëthius lib. 1. de Musica, cap. 10. Macrobius lib. 2. in Somn. Scip. cap. 1. Guido in Micrologo.

V. 31. ἡρόνια, ἢ ταύτην δέισιναι,] Lego & distingo : ἡρόνια. ἢ ταύτην μὴ δέισιναι. sequitur enim, ὅτι δὲ, versu ult. .

Pag. 14. v. 1. τῆς τε ἀσφοῦς καὶ συμφωνίας τῆς ψόφων.] Ita præcessit pag. 13. v. 29. τὴν αἰλίαν τῆς τε ἀσφοῦς τῆς κλύπων, ἢ τῆς συμφωνίας ἡρόνια.

V. 15. τῆς μὴ ἐξαριθμῶν μερῶν πειῶν.] Mirandum fane, hanc experientiam, tot gravissimorum auctorum adfertione confirmatam, nostro primum seculo deprehensam esse falsam. Inventionis gloriam debemus nobilissimo Mathematico Galileo Galilei, quem vide pag. 100. Tractatus qui inscribitur : Discorsi e Dimostrazioni Matematiche intorno à due nuove scienze.

V. 20. πάλιν δὲ ἐκατέρωθεν ἐξάψας ἡμιόλια βάρη,] Id est, ex una chorda tria pondo ; ex altera, duo.

V. 22. πὸ δὲ πάντε] Ab omnibus aberat ; sed restituendum esse bene quoque viderat Cl. Langbainius.

V. 23. τετραλάσιον δὲ ποιήσας,] Melius τετραλάσια, scil. βάρη. præcessit enim, ἡμιόλια βάρη. v. 24. deerat in

Bodl. π. & v. 28. πνὸς in Bar. v. 32. uterque Oxon. habebat ἡμισυ.

Pag. 15. v. 4. πᾶσαν δὲ καὶ τὰ δύο μέρη] Ita emendavi lectionem, quam omnes habebant, καὶ δύο μέρη. Voculae duæ, καὶ τὰ, in unam, καὶ, coaluerant. Vide eadem pag. v. 1.

V. 17. in Iun. deerant sequentia ; τὰ ἡμιολία λόγῳ πρὸς τὸν ὀπίτερον, λόγος ἐστίν, ὃν ἔχῃ τὰ ἰσῶς πρὸς τὰ ἐννεά. ἐστὶ δὲ καὶ ἡ ὑπεροχή. dubio procul librarii errore, qui vocē ὑπεροχὴ deceptus, quæ bis occurrit, hanc fecit lacunam ; quam uterque Oxon. optime rursus explevit. Paulo post, v. 23. à solo Bodl. hæc aberant : καλῶμενον, ὅτι ἐστὶ ἀρεῶς ἡμιόλιον. λέγειται δὲ κρινῶς μὴ ἡμιόλιον.

Pag. 16. v. 6. δὲ πεσάρων σύμφωνος,] Omnes perperam habebant σύμφωνον.

V. 8. ἀριθμῶν ἐστὶ π. καὶ τελεῖται, ὅπερ ἐστίν] Qmnes male legebant & distinguebant : ἀριθμῶν ἐστὶ π., καὶ τελεῖται ὅπερ ἐστίν. Vide Boëth. lib. 2. cap. 27.

V. 17. ἐστὶ μὴ γὰρ ἐλάττων ἡ ἐφεπτακαίδέκα, ὅστις τὸ σμ. Male hic legebatur, ἡ ἐφ' ἐπτά καὶ δέκα, & v. 19. rursus, ἐφ' ἐπτά καὶ δέκα. Cæterum minorem esse rationem 256 ad 243, quam 18 ad 17. ita perspicitur : Vt 18 ad 17, ita 256 ad 242½. Atqui 256 minus distat à 243, quam à 242½, id est, ab 18 ad 17. Constat igitur propositum.

V. 19. δύο δὲ ἐφεπτακαίδέκα σιων ἰεθνήτες & συμπληρῶσιν ἐπὶ ὀδοον.] Male in Iun. deerat negatio, quam uterque habebat Oxoniensis. Porro duæ su-

perseptimædecimæ componuntur in his terminis, 324. 306. 289. Super-octava ratio est in his: 324.288. Atqui 324 minus distant à 289 quam à 288. id est, superoctava. Constat ergo, superoctavam majorem esse duabus superseptimisdecimis. Quod autem hic in superoctava ratione proponit Gaudentius, generaliter in omni hujusmodi rationum bipertitione veritati est consonum. Causa autem hæc est, quod in tribus numeris Arithmetice proportionalibus, ratio maximi ad medium minor sit ratione medii ad minimum. Exempli gratia, in his tribus numeris, 4. 3. 2. constat rationem 4 ad 3, minorem esse ratione 3 ad 2. Ita quoque in numeris 18. 17. 16. quorum extremi 18 & 16. id est 9 & 8, sunt in ratione superoctava; ratio 18 ad 17, minor est ratione 17 ad 16. Hinc adeo claret, quomodo tota ratio superoctava in duas partes inæquales, minorem ac majorem hac bipertitione dividatur. Iam verò optime dictum Gaudentio, rationem limmatis in numeris 256. 243. minorem esse ratione 18 ad 17. tanquam minore dimidia parte rationis superoctavæ. Erit ergo multo minor ratione dimidiæ superoctavæ.

Pag. 17. v. 1. τὸ δὲ χρωματικόν, ἀμφότεροι.] Chromaticum hic intellige; uti aliàs semper, si Chromatis color non una exprimitur; quod Aristoxenici vocant tonizæum. Gaudentius infra v. 31. & Ptolemæus in diagrammatis, quæ sub finem libri

secundi Harmonicorum habentur, id adpellant *syntonum*. quod vix alibi repereris: ferri tamen potest. In iisdem Ptolemæi diagrammatis semel est τινὸν pro τινάων. quæ propius inter se absunt. Cæterum cum in plerisque generum divisionibus, à gravi ad acutum progrediendo, primo loco sit minus intervallum, deinde majus, & tertio loco adhuc majus; etiam in Chromatico tonizæo hoc observatur, ut primo loco sit hemitonium minus, quod à Pythagoricis vocatur limma; deinde hemitonium majus, quod iisdem adpellatur apõtome. Id quoque clarissime perspicitur cum ex Archytæ Chromatico, tum etiam Chromatico tonizæo Aristoxeni. Archytæ Chromaticum à gravi in acutum progreditur per rationes, supervigesimamseptimam, supernoviesdeciespartientemducentefimasvigefimasseptimas, & superquinquiespartientemvigefimasseptimas. Harum prima constituit hemitonium minus; altera, hemitonium majus; utraque, tonum superoctavum. Aristoxeni autem Chroma tonizæum à gravi in acutum progreditur, per rationes, supernonamdecimam, superoctavamdecimam, (id est, per hemitonium minus, & majus, quæ conjuncta efficiunt rationem supernonam,) & superquintam.

V. 6. ἀεὶ δὲ τῶν τῶ αὐτῷ διὰ τὴν ἀρμονίαν.] Lego, ἐν τῷ αὐτῷ διὰ τὴν ἀρμονίαν. & addo, τὸ μείζον τῶ βαρυτάτῳ συνοδολογίῳ. *major numero ad gravissimum*

LECTORI CANDIDO.

QUodcumque gaudii gavifurus es, *Lector Candide*, ob editum *Gaudentium*, hoc omne tibi partum summa humanitate Viri litterarum gloria immortalis, *Ioannis Seldeni*. Godicem ille nobis suppeditavit Celeberrimi viri *Patricii Iunii*: quem, ne hic consisteret ipsius liberalitas, prius cum aliis codicibus conferendum censuit. In illo autem *Seldeno* suo gratificatus est, nostroque voto adnuit, vir summa eruditionis *Gerardus Langbainius*, *Reginalis Collegii*, quod *Oxonii* est, Praefectus celeberrimus. Accuratissime ille contulit (conjecturis quibusdam additis, quas *Notis nostris* inferuimus,) scriptum hunc *Gaudentium* cum binis codicibus *Bibliotheca Bodleiana*, qua *Oxonii* publica est: altero quidem recentiore, quem illi *Bibliotheca* donarat vir acerrimi iudicii, et ob editum *Chrysostomum* perennis gloria, *Henricus Savilius*: vetustiore autem altero, quem cum aliis omne genus *MSS. Graecis*, qui *Francisci Barocii* fuerant, eidem *Bibliotheca* donavit Illustrissimus *Pembrochia Comes Guilielmus*, *Academia Oxoniensis* quondam *Cancellarius*. Hunc autem *Gaudentium* editurus erat vir doctissimus, *Chilmeadus*; sed postquam de hac *Musicorum* editione inaudierat, libenter illum nostris curis expoliendum tradidit. Auctor est secta *Aristoxenus*, ut plerique omnes, qui ante *Ptolemaum* de *Musices* aliqua parte tractatus conscribebant. Egregia multa exponit in primis de *Notis Musicis*, quas ex *Alypii* *Introductione Musica*, cuius mentionem binis locis facere videtur, in suam *Harmonicam* *Introductionem* vel ipse transcripsit, quod *Veteribus* in tractandis praecipue *Scientiis* admodum fuit familiare; vel alius deinde, quod ad cantum *Musicum* necessario requirerentur, *Gaudentio* adtexuit. Oppido autem raræ adparent, ex vasto librorum *Musicorum* naufragio conservata. *Tonus Lydius* totus periiit: *Hypoaolii* principium tantum restat. Cateri modi plane absorpti vetustatis profundo latent. Neque vero ullum dubium esse potest, quin omnes tonos, saltem generis *Diatoni*, habuerit hic *Gaudentius*. Eodem infortunio ex XXXIX. *hemitoniorum* versibus, quos cum

suis homotonis accurate recensere instituit, sex tantum ad nos, etiam mendosi, pervenerunt. quippe β hemitoniorum versus cum versu $\bar{\beta}$, insigni errore coaluit. Falsam doctrinam, quam de XII. diapason speciebus pagina XIX. tradidit, Notis ad Euclidem examinabimus. Diagrammata, quibus collocandis spatia in omnibus codicibus relicta erant, partim Notis ad hunc Autorem & Euclidem, partim tabulis nostris restituisimus. Caterum de atate qua vixit, certi nihil proferre possum. Celebratur ejus nomen à Cassiodoro, qui quinto seculo floruit, in brevi illa dissertatione de Musica, quam ita orditur: Gaudentius quidam de Musica scribens, Pythagoram dicit hujus rei invenisse primordia, ex malleorum sonitu, & chordarum extensione percussa. quam amicus noster, vir disertissimus, Mutianus transtulit in Latinum, ut ingenium ejus assumpti operis qualitas indagaret. Historia illa nostra editionis pagina XIII. accurate perscripta legitur. Mutiani versionem non magis repertum iri crediderim, atque Albinus Muscam, cujus Boëthius, & Cassiodorus sub istius dissertationis finem, meminere. Latinorum opera omnia, exceptis sex D. Augustini libris, admiratione Boëthiani operis, quo Harmonica copiosissime pertractata est, interierunt. Locum Cassiodori intergrum, quod Alypii quoque atatem utcumque inde addiscere liceat, adscribam: Gratissima ergo, inquit, nimis utilisque cognitio, quæ & sensum nostrum ad superna erigit, & aures modulatione permulcet: quam apud Græcos Alypius, Euclides, Ptolemæus, & cæteri probabili institutione docuerunt. Apud Latinos autem vir magnificus Albinus librum de hac re, compendiosa brevitate conscripsit, quem in Bibliotheca Romæ nos habuisse atque studiose legisse retinemus. Qui si forte gentili incursione sublati est, habetis hîc Gaudentium Mutiani Latinum: quem si sollicita intentione legitis, hujus scientiæ vobis atria patefacit. Versionem atque Notas ita adornavi, ut in Gaudentio intelligendo non magnopere tibi esset desudandum. Vale Lector Candide, ac labore nostro fructu.

ΓΑΥΔΕΝΤΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ

A P M O N I K H
E I Σ A Γ Γ Ω Γ Η.

GAVDENTII, PHILOSOPHI,

H A R M O N I C A
I N T R O D U C T I O.

M A R C. M E I B O M I V S

Primus Latine vertit, ac Notis illustravit.

scilicet sonum relato. Possset quoque ita restitui hic locus: ἀειδμῶν, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ Ἀρχαίμωλῃ τῷ μείζοντι ἀειδμῶν ἐν δὲ δόλιρῳ, τῷ ἰσάσιοντι πρὸς τῷ περιλαμβανομένῳ πηγάμῳ. in primo diagrammate majore; in secundo, minore numero juxta Proflam-

banomenon posito. Nam v. 9. primi diagrammatis, & v. 21. secundi mentionem facit. Certe hujusmodi aliquid hic deesse, ingeniosus lector facile perspiciet. Hic autem ipsum diagramma in Musicorum gratiam restitutum dabimus.

Diagramma primum.

	576	Nete hyperbolæon.
9 8	648	Hyperbolæon diatonos.
9 8	729	Trite hyperbolæon.
256 243	768	Nete diezeugmenon.
9 8	864	Diezeugmenon diatonos.
9 8	972	Trite diezeugmenon.
256 243	1024	Paramesos.
9 8	1152	Mese.
9 8	1296	Meson diatonos.
9 8	1458	Parypate meson.
256 243	1536	Hypate meson.
9 8	1728	Hypaton diatonos.
9 8	1944	Parypate hypaton.
256 243	2048	Hypate hypaton.
9 8	2304	Proflambanomenos.

Diagramma secundum.

2592	9 8
2304	9 8
2048	9 8
1944	256 243
1728	9 8
1536	9 8
1458	256 243
1296	9 8
1152	9 8
1024	9 8
972	256 243
864	9 8
768	9 8
729	256 243
648	9 8

V. 13. ὃν ἔχει τὸ ὁ πρὸς τὴν,] In omnibus codicibus pro ὁ mendose erat ι.

V. 18. pro ἀειδμῶν scribe ἀειδμῶν, ut est v. 13. & v. 25. ibidem pro ἀειδμῶν mendose in omnibus scriptum erat ἀειδμῶν.

Pag. 18. v. 5. ἐξῆς ἡ πάτη.] Lego, ἐξῆς ἡ πάτη. Plura hic deesse videntur, ad illius diagrammatis explicationem pertinentia: quæ ne lectorem remorentur, ipsum diagramma hic restituemus. hoc prius observato has litterales numerorum notas

ἔχει, quæ in omnibus Codicibus constanter reperiuntur, integre ita esse legendas: δις μύρια ἐπὶ αὐτῶν τετρακονταεξ. In vulgatis Lexicis perperam hæc notata reperiuntur. Diagramma, quod hic ob loci angustiam inferi nequit, vide in Notis ad Eucl.

Pag. 18. v. 7. οἱ δὲ κινέμενοι.] τὸ κινεῖ hic videtur insolens. Non male totum hunc locum ita constituerimus: οἱ μὲν ἑστῶτες εἰσὶν οἱ δὲ δέκα, κινέμενοι. οὗτοι ἵκοντες sunt; decem vero mobiles.

V. 11. νήτη διεζυγμένων νηλῶν.]

F 2

Hic

Hic in omnibus codicibus exciderat, νήπι ὑπερβολαίων. quam etiam in versione repones. v. 14. pro μετὰ βολαῖς omnino legendum Διφθοραῖς, ut loquuntur reliqui omnes, & doctrina ipsa poscit. v. 17. πὸ πρὸς censeo delendum.

V. 23. Spatium in MS. relictum erat ponendo diagrammati, quod, cum facillimum sit, & sæpius in his autoribus habeatur, hic reponere superfedeo.

Pag. 19. v. 14. rursus spatium pro diagrammate, quæ omnia intercidere, erat relictum, quod melius in Notis ad Euclidem adferemus.

V. 16. εἶθι, ἥτοι ἀχίματ[ε] β[ε].] Hoc non capio. Vide Notas ad Euclidem.

V. 29. ἔδξα π[ε]σάρων] Legerim, ἔδξα π[ε]σάρων, καὶ δόλιε[ρ]ς ἔδξα πέντε. ut est v. 25. & v. 32.

Pag. 20. v. 5. in Iun. male sequentia erant ommissa: δόλιε[ρ]ς ἔδξα πέντε, καὶ δόλιε[ρ]ς ἔδξα π[ε]σάρων. ἔκλον τὸ ἀπὸ λιχαιῶν μέγαν ὅτι π[ε]ρὶ ἀντήτιν ὑπερβολαίων, συγκαίμενον ἐκ δ. quæ uterque habebat Oxon. v. 15. ommissum erat καὶ. quod restituit Langbain. v. 28. vocula π[ε]ρὶ exciderat, quam restituit Cod. Bar.

V. 31. καὶ ἐν δὲ] Ita quoque loquitur pag. 3. v. 7. pag. 4. v. 18. pag. 17. v. 18.

Pag. 21. v. 2. post vocem ταῖσιν, alterum αὐτῶν legebatur, inepte repetitum. v. 4. in versione scribe: omnes ab omnibus. v. 8. malim, καὶ μέσθην ἢ sc. φθέρων, ex v. 6. Postea v. 13. pro ταύτης malle[m] ταύτη, ut v. 11.

V. 19. Rescriberem, πρὸς τῶν τῶν λοιπὰς ἀρμόζον. v. 23. verba, πρὸς ἢ πρὸς λαμβανόμενον, male in omnibus erant ommissa. & v. 25. perperam legebatur πρὸς τὸ ὁμῶνυμον.

V. ult. καὶ τὴν διώκωμεν τῆς ἀνθραπίως φωνῆς,] Hoc referendum ad pag. 12. v. 22.

Pag. 22. v. 3. ἐν ταῖς μυσταῖς] Plane hic restituendum censeo, εἰσπαγωγῆς. quod deinde, ommissa voce μυσταῖς, concise repetit p. 23. v. 23. Nec dubium, quin præter Alypium alii quoque Introductiones hujusmodi conscripserint, quæ tum extabant.

V. 33. Bar. Codex ἔως legebat pro ἔπος. quod non placet.

Pag. 23. v. 8. ἐξ ὑπαρχῆς] Ita Iun. at Bodl. Codex ἐξ ὑπαρχῆς. Bar. ἐξ ὑπαρχῆς. Hesych. Ἐξ ὑπαρχῆς, ἐξ ἀρχῆς. Et Suidas: Ἐξ ὑπαρχῆς, ἀπ' ἀρχῆς.

V. ult. male legebatur, τῶ ἡμίονοις τῶ πρῶτος φθέρων ὁξύτερον. & σημειῶν, pro quo scribendum σημεία.

Pag. 24. v. 2. πλάγιον γάμμα ἀπεσεσχημῆνον, καὶ γάμμα πλάγιον.] Hoc omnibus modis est mendosum. Nam & ordo minime respondet, cum primum duodecimo versu hæ notæ Γ Γ collocentur, & descriptio omnino est vitiosa. Itaque male infercta debemus, atque hunc locum sic legemus: ὁ δὲ δόλιε[ρ]ς σίχος, τῶ ἡμίονοις τῶ πρῶτος φθέρων ὁξύτερον, ἐκ δὲ σημεία, τῶ πλάγιον ἀπεσεσχημῆνον, καὶ τῶ ὁξύν. ἢ Γ. Cætera quæ male in his notis scripta reperiebantur Notis ad Alypium sunt emendata.

ΒΑΚΧΕΪΟΥ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ

I

Ε Ι Σ Α Γ Ω Γ Η

Τ Ε Χ Ν Η Σ Μ Ο Υ Σ Ι Κ Η Σ.

BACCHII SENIORIS

I N T R O D U C T I O

A R T I S M U S I C Æ.

M A R C O M E Y B O M I O

Interprete.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΙ' ΕΣΤΙΝ;

ΕΙΔΗΣΙΣ μέλους, καὶ τῷ
ὡς μελὶς συμβαίνον-
των.

Μουσικὸς δὲ τίς;

Ὁ εἰδὼς τὰ κατὰ τὴν μου-
σικήν συμβαίνοντα.

Πῶς ὑπάρχει;

Α' μὲν φύσιν· ὡς δὲ τῇ ἡμετέρᾳ χρῆ-
σιν.

Ποῖα ἔν φύσιν;

Αἱ περὶ ὀξύτητες, καὶ αἱ βαρύτητες, καὶ
τὰ διαστήματα.

Ποῖα δὲ τῇ ἡμετέρᾳ χρῆσιν;

Ἡ ὡς ὁ δὴν φθόγγους ἡχοποιεῖ.

Αὐτὴ δὲ ἡ μουσικὴ ὡς τὴν

σύνθεσιν;

Ἐκ φθόγγων ἐμμελῶν καὶ συσ-
μαμάτων.

φθόγγον δὲ καλεῖται πᾶσι;

MUSICA QUID EST?

SCIENTIA cantus, eo-
rumque quæ circa
cantum accidunt.

Musicus verò quis?

Qui novit ea quæ cir-
ca modulationes contingunt.

Quomodo illa se habent?

Quædam existunt naturâ; quædam
nostra exercitatione.

Quænam igitur naturâ?

Tam acumina quam gravitates,
nec non intervalla.

Sed quæ nostra exercitatione?

Adsuëfactio circa sonos.

Porro ipsa Musica ex quibus
constat?

Ex sonis concinnis & systematis.

Sonus generaliter spectatus
quid est?

A

Vocis

Vocis concinnæ casus in unam tensionem. Vna enim tensio in concinna voce accepta sonum efficit.

Système verò quid est?

Quod plures duobus habens sonos modulamur.

Quid est intervallum?

Differentia duorum sonorum, acumine ac gravitate inæqualium.

Quodnam igitur eorum, quæ modulamur, est minimum?

Sonus.

At intervallorum quodnam minimum?

Diesis.

Quid est Diesis?

Quod natura nostra ut concinne minimum remittere potest ac rursus intendere.

Dieseos verò quodnam duplum?

Hemitonium.

Rursus hemitonii quodnam duplum?

Tonus.

Quid est Tonus?

Quò dia pente consonantia major est consonantiâ dia tessaron.

Quid est Consonantia?

Mistura duorum sonorum, qui acumine & gravitate differentes sumuntur: in qua cantus nihil amplius videtur de graviore participare sono, quam de acutiore; nec contrà quicquam amplius de acutiore quam de graviore.

φωνῆς ἐμμελῆς πλῶσις ὅτι μίαν τένσιν. μία γὰρ τάσις ἐν φωνῇ· λεφθεῖσαι ἐμμελῇ φθόγγον ἀποτελεῖ.

Σύστημα δὲ τί ἐστι;

Τὸ ἐκ παλαιῶν ἢ δύο φθόγγων μελωδεῖον.

Διάστημα δὲ τί ἐστι;

Διαφορὰ δύο φθόγγων, ἀνομοίων ὀξύτητι καὶ βαρύτητι.

Τί ἐν ἐστὶν ἐλάχιστον τῶν μελωδεῶν;

φθόγγον.

Τί δὲ ἐστὶν ἐλάχιστον τῶν διαστημάτων;

Δίεσις.

Δίεσις δὲ τί ἐστὶν;

Ὅτι διῶσαι ἡ ἡμετέρα φύσις ἐμμελῶς ἐλάχιστον ἀνεῖναι καὶ ὀπιλεῖναι.

Τῆς ᾗ δίεσεως τί διπλάσιον;

Ἡμιτόνιον.

Τῆς δὲ ἡμιτονίας διπλάσιον τί;

Τόνον.

Τόνον δὲ τί ἐστὶν;

Ὡς μείζων ἢ διὰ πέντε συμφωνία τῆς διὰ τεσσάρων.

Συμφωνία δὲ τί ἐστι;

Κραῖσις δύο φθόγγων, ἀνομοίων ὀξύτητι καὶ βαρύτητι λαμβανομένων, ἐν ᾗ ἐδέν τι μᾶλλον τὸ μέλλον φαίνεσθαι τῆς βαρυτέρας φθόγγας, ἢ περὶ τῆς ὀξυτέρας· ἐδὲ δὲ ὀξυτέρας ἢ περὶ βαρυτέρας.

Πόσα

INTRODUCTIO ARTIS MUSICÆ.

Πόσα ἐν εἶδη συμφωνιῶν ἐκ τῶν
τελείων συστημάτων;

Quotnam igitur sunt consonan-
tiarum species in systema-
te perfecto?

3.

Ε'ξ.

Τίνα;

Ταῦτα· διατέσσαρων, διαπέντε,
διαπασών, διαπασών & διατέσσα-
ρων, διαπασών καὶ διαπέντε, δις
διαπασών.

Τίνες ἐν αὐτῷ φθόγγοι δηλοῦσι;

Τὴν μὲν διατέσσαρων $\begin{smallmatrix} 7 \\ \text{H} \end{smallmatrix}$ καὶ Φ. τὴν

δὲ διαπέντε $\begin{smallmatrix} 7 \\ \text{H} \end{smallmatrix}$ καὶ C. τὴν δὲ διαπα-

σών $\begin{smallmatrix} 7 \\ \text{H} \end{smallmatrix}$ καὶ I. τὴν δὲ διαπασών καὶ δια

τέσσαρων $\begin{smallmatrix} 7 \\ \text{H} \end{smallmatrix}$ καὶ Z. τὴν δὲ διαπασών

καὶ διαπέντε $\begin{smallmatrix} 7 \\ \text{H} \end{smallmatrix}$ καὶ Θ. τὴν δὲ δις δια

πασών $\begin{smallmatrix} 7 \\ \text{H} \end{smallmatrix}$ καὶ I.

Ἡ ἐν διατέσσαρων ἐκ πασών
τόνων συνέστηκε;

Ε'κ β5.

Ἡ δὲ διαπέντε ἐκ πασών;

Ε'κ γ5.

Ἡ δὲ διαπασών ἐκ πασών;

Ε'ξ.

Ἡ δὲ διαπασών καὶ δια
τέσσαρων;

Ε'κ τόνων η5.

Ἡ δὲ διαπασών καὶ διαπέντε;

Sex.

Quotnam?

Hæ: dia tessaron, dia pente, dia
pason, dia pason & dia tessaron,
dia pason & dia pente, bis dia pason.

Qui verò soni illas designant?

Dia tessaron consonantiam signant

$\begin{smallmatrix} 7 \\ \text{H} \end{smallmatrix}$ & Φ. Dia pente verò $\begin{smallmatrix} 7 \\ \text{H} \end{smallmatrix}$ & C.

Dia pason, $\begin{smallmatrix} 7 \\ \text{H} \end{smallmatrix}$ & I. Dia pason &

dia tessaron $\begin{smallmatrix} 7 \\ \text{H} \end{smallmatrix}$ & Z. Dia pason &

dia pente $\begin{smallmatrix} 7 \\ \text{H} \end{smallmatrix}$ & Θ. Denique bis dia

pason $\begin{smallmatrix} 7 \\ \text{H} \end{smallmatrix}$ & I.

Porro dia tessaron consonantia
ex quot constat tonis?

Ex tonis duobus semis.

At dia pente ex quot?

Ex tribus semis.

Dia pason ex quot?

Sex.

Rursum dia pason & dia
tessaron?

Ex tonis octo semis.

Dia pason & dia pente?

A 2

Ex

4 BACCHII SENIORIS

Ex tonis novem semis.

Denique bis dia pafon?

Ex tonis duodecim.

Quot igitur in iis sunt dia
tessaron intervalla?

Duodecim.

Quznam?

Hæc: & quidem primum, quod
est à H ad Φ . Alterum, à Γ ad C .

Tertium, à L ad P . Quartum, à Φ ad M .

Quintum, à C ad I . Sextum, à P ad V .

Septimum, à M ad N . Octavum, à I ad Z .

Nonum, à Z ad H . Decimum, ab E ad L .

Vndecimum, ab Z ad M .

Duodecimum, à H ad I .

Quot sunt dia pente?

Decem.

Quznam?

Hæc: primum quidem à H ad C .

Alterum verò à L ad M . Tertium, à Φ ad I .

Quartum, à C ad Z .

Εκ τόνων θς.

Η δὲ δις διὰ παλῶν;

Εκ τόνων ιβ.

Πόσαι γὰρ ἐν αὐτοῖς ἐστὶ διὰ
δὲ διὰ τεσσάρων;

Δώδεκα.

Τίνα;

Ταῦτα πρῶτον μὲν τὸ ἀπὸ H πρὸς Φ .

δευτέρον γὰρ τὸ ἀπὸ Γ πρὸς C τρίτον, τὸ

ἀπὸ L πρὸς P τέτατον, τὸ ἀπὸ Φ πρὸς M .

πέμπτον, τὸ ἀπὸ C πρὸς I ἕκτον, τὸ ἀπὸ P πρὸς V .

ἑβδομον, τὸ ἀπὸ M πρὸς N .

ὄγδοον, τὸ ἀπὸ I πρὸς Z ἔνατον, τὸ

ἀπὸ Z πρὸς H δέκατον, τὸ ἀπὸ E πρὸς L .

ἐνδέκατον, τὸ ἀπὸ Z πρὸς M .

δωδέκατον, τὸ ἀπὸ H πρὸς I .

Διὰ πέντε πόσαι;

Δέκα.

Τίνα;

Ταῦτα πρῶτον μὲν τὸ ἀπὸ H πρὸς C .

δευτέρον γὰρ τὸ ἀπὸ L πρὸς M τρίτον δὲ,

τὸ ἀπὸ Φ πρὸς I τέτατον γὰρ, τὸ ἀπὸ C

πρὸς Z .

$\text{Πη} \begin{smallmatrix} Z \\ \text{C} \end{smallmatrix} \cdot \text{πέμνηον, τὸ ἀπὸ} \begin{smallmatrix} P \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Πη} \begin{smallmatrix} E \\ \text{C} \end{smallmatrix} \cdot \text{Quintum, à} \begin{smallmatrix} P \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ ad} \begin{smallmatrix} E \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Sextum, à}$
 $\text{ἐκλινον, τὸ ἀπὸ} \begin{smallmatrix} M \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Πη} \begin{smallmatrix} U \\ Z \end{smallmatrix} \cdot \text{ἐβδομον, τὸ} \begin{smallmatrix} M \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ ad} \begin{smallmatrix} U \\ Z \end{smallmatrix} \text{ Septimum, à} \begin{smallmatrix} I \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ ad} \begin{smallmatrix} \Theta \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ O-}$
 $\text{κτὸν, τὸ ἀπὸ} \begin{smallmatrix} I \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Πη} \begin{smallmatrix} \Theta \\ \text{C} \end{smallmatrix} \cdot \text{ὄγδοον, τὸ ἀπὸ} \begin{smallmatrix} \Theta \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Πη} \begin{smallmatrix} V \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Octavum, à} \begin{smallmatrix} \Theta \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ ad} \begin{smallmatrix} I \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Nonum, ab} \begin{smallmatrix} E \\ \text{C} \end{smallmatrix}$
 $\begin{smallmatrix} I \\ \text{C} \end{smallmatrix} \cdot \text{ἐννατον, τὸ ἀπὸ} \begin{smallmatrix} E \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Πη} \begin{smallmatrix} M' \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ δέκατον, ad} \begin{smallmatrix} M' \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Decimum, ab} \begin{smallmatrix} U \\ Z \end{smallmatrix} \text{ ad} \begin{smallmatrix} I' \\ \text{C} \end{smallmatrix} \cdot$
 $\text{τὸ ἀπὸ} \begin{smallmatrix} U \\ Z \end{smallmatrix} \text{ Πη} \begin{smallmatrix} I' \\ \text{C} \end{smallmatrix} \cdot \text{Quot in iis sunt dia pason}$
 $\text{Διὰ παζων εἰς πέντε; intervalla?}$
 Ὅκτω.

Tίνα;

Quænam?

$\text{Ταῦτα· πρῶτον μὴ τὸ ἀπὸ} \begin{smallmatrix} Z \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Πη} \begin{smallmatrix} Z \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Hæc: primum quidem à} \begin{smallmatrix} Z \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ ad} \begin{smallmatrix} I \\ \text{C} \end{smallmatrix} \cdot$
 $\begin{smallmatrix} I \\ \text{C} \end{smallmatrix} \cdot \text{δευτερον ᾗ, τὸ ἀπὸ} \begin{smallmatrix} I \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Πη} \begin{smallmatrix} Z \\ \text{C} \end{smallmatrix} \cdot \text{τερί- Alterum verò, à} \begin{smallmatrix} I \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ ad} \begin{smallmatrix} Z \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Tertium, à}$
 $\text{τον, τὸ ἀπὸ} \begin{smallmatrix} R \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Πη} \begin{smallmatrix} E \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ τέταρτον, } \begin{smallmatrix} R \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ ad} \begin{smallmatrix} E \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Quartum, à} \begin{smallmatrix} \Phi \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ ad} \begin{smallmatrix} U \\ Z \end{smallmatrix} \text{ Quin-}$
 $\text{τὸ ἀπὸ} \begin{smallmatrix} \Phi \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Πη} \begin{smallmatrix} U \\ Z \end{smallmatrix} \text{ πέμνηον, τὸ ἀπὸ} \begin{smallmatrix} U \\ Z \end{smallmatrix} \text{ tum, à} \begin{smallmatrix} C \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ ad} \begin{smallmatrix} \Theta \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Sextum à} \begin{smallmatrix} P \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ ad}$
 $\begin{smallmatrix} C \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Πη} \begin{smallmatrix} \Theta \\ \text{C} \end{smallmatrix} \cdot \text{ἐκλινον, τὸ ἀπὸ} \begin{smallmatrix} P \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Πη} \begin{smallmatrix} I \\ \text{C} \end{smallmatrix} \cdot \text{Septimum, à} \begin{smallmatrix} M \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ ad} \begin{smallmatrix} M' \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Octa-}$
 $\text{βδομον τὸ ἀπὸ} \begin{smallmatrix} M \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Πη} \begin{smallmatrix} M' \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ ὄγδοον, τὸ} \begin{smallmatrix} I \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ ad} \begin{smallmatrix} I' \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ vum, ab} \begin{smallmatrix} I \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ ad} \begin{smallmatrix} I' \\ \text{C} \end{smallmatrix} \cdot$
 $\text{ἀπὸ} \begin{smallmatrix} I \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Πη} \begin{smallmatrix} I' \\ \text{C} \end{smallmatrix} \cdot$

$\text{Διὰ παζων ᾗ καὶ διὰ πασάρων πέντε;}$
 Πέντε.

$\text{Dia pason \& diatessarōn quot?}$
 Quinque.

Tίνα;

Quænam?

$\text{Ταῦτα· πρῶτον μὴ τὸ ἀπὸ} \begin{smallmatrix} Z \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Πη} \begin{smallmatrix} U \\ Z \end{smallmatrix} \text{ Hæc: \& quidem primum à} \begin{smallmatrix} Z \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ ad}$
 $\text{δευτερον ᾗ, τὸ ἀπὸ} \begin{smallmatrix} I \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Πη} \begin{smallmatrix} \Theta \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ τερίτον, τὸ} \begin{smallmatrix} U \\ Z \end{smallmatrix} \text{ Alterum, à} \begin{smallmatrix} I \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ ad} \begin{smallmatrix} \Theta \\ \text{C} \end{smallmatrix} \text{ Tertium,}$
 A 3

à ^R_L ad ^I_L. Quartum, à ^Φ_F ad ^{M'}_Π.

Quintum, à ^C_C ad ^{I'}_<.

Quot dia pason & dia
pente?

Tria.

Quænam?

Hæc: primum quidem, à ⁷_Η ad ^Θ_Υ.

Alterum, à ^R_L ad ^{M'}_Π. Tertium, à

^Φ_F ad ^{I'}_<.

Denique quot bis dia pason?

Vnum. scilicet à ⁷_Η ad ^{I'}_<.

Porro quid est Cantus?

Remissio & intensio, quæ fit per
sonos concinnos.

Quid verò Spissum?

Quod ex duobus minimis constat
intervallis in quoque genere.

Quid est Genus?

Quæ in tetrachordo fit divisio.

Quot igitur sunt quæ modu-
lamus genera?

Tria.

Quænam?

Hæc: Enarmonium, Chroma, Dia-
tonum.

Enarmonium quomodo canitur?

In acumen, per diesin, & diesin, &
dionum: in grave, modo contrario.

ἀπὸ ^R_L ᾠτὶ ^I_Η. πέταρον, τὸ ἀπὸ ^Φ_F ᾠτὶ

^{M'}_Π. πέμπτον, τὸ ἀπὸ ^C_C ᾠτὶ ^{I'}_<.

Διὰ παζῶν διὲ καὶ διὰ
• πέντε πᾶσαι;

Τρία.

Τίνα;

Ταῦτα· πρῶτον μὲν τὸ ἀπὸ ⁷_Η ᾠτὶ ^Θ_Υ.

δύπερον ᾤ, τὸ ἀπὸ ^R_L ᾠτὶ ^{M'}_Π. τρίτον,

τὸ ἀπὸ ^Φ_F ᾠτὶ ^{I'}_<.

Δις ᾤ διὰ παζῶν πᾶσαι;

Ἐν. τὸ ἀπὸ ⁷_Η ᾠτὶ ^{I'}_<.

Μέλ^Θ δὲ τί ἐστι;

Ἄνεσις καὶ ᾠτίπαισις δι' ἐμμελῶν
φθόγγων γινομένη.

Πυκνὸν ᾤ τί ἐστι;

Τὸ ἐκ δύο διαστημάτων ἐλαχίστων
συγκείμερον ἐκάσῳ γένει.

Γέν^Θ ᾤ τί ἐστι;

Ἡ ἐν τετραχόρδῳ γινομένη διαιρέσις.

Πόσαι ἐν γένει εἰσι τὰ μελῶ-
δία;

Τρία.

Τίνα;

Ταῦτα· ἐναρμόνιον, χρωμα. διά-
τονον.

Τὸ ἐν ἐναρμόνιον πᾶσι μελωδεῖται;

Ἐπὶ μὲν τὸ ἔξυ κτ' διέσιν, καὶ διέσιν, καὶ
διόνον· ᾠτὶ διὲ πὲ βαρὺ, κτ' τέναν-
τον.

Τὸ

Τὸ ἥ χρωμα πῶς μελωδεῖται;

Εἴ πὶ μὲν τὸ ὀξύ, καὶ ἡμιτόνιον, καὶ ἡμιτόνιον, καὶ τριμήμιον. ὅτι δὲ τὸ βαρὺ, καὶ τέναντον.

Τὸ δὲ διάτονον πῶς μελωδεῖται;

Εἴ πὶ μὲν τὸ ὀξύ, καὶ ἡμιτόνιον, καὶ τόνον, καὶ τόνον. ὅτι ἡ τὸ βαρὺ, καὶ τέναντον. τὸ μὲν τοι διάτονον καθ' ἡμᾶς εἰ μελωδεῖται ἐν πυκνῇ πύξῃ.

Διὰ τί;

Διὰ τὸ λέγεσθαι πυκνὸν τὸ ἔχον δύο διαστήματα ἑνὸς ἐλάσσον.

Τετραχόρδον ἢ τί ἐστι;

Τάξις φθόγγων ἐξ ἧς μελωδεμένων, ὧν οἱ ἄκροι πρὸς ἀλλήλους συμφωνῶσι καὶ τὸ διάπασάρων.

Τετραχόρδων ἔν ἐστιν εἶδη πόσῃ;

Τρία.

Τίνα;

Ταῦτα· πρῶτον μὲν τὸ ὑπὸ βαρυπύκνων περιεχόμενον. δεύτερον ἢ, τὸ ὑπὸ μεσοπύκνων περιεχόμενον. τρίτον ἢ, τὸ ὑπὸ ὀξυπύκνων περιεχόμενον.

Πόσα ἔν ἐστι τετραχόρδα ἐν τῷ

ἀμεταβόλῳ συστήματι;

Κατὰ μὲν τὸ πλήθους, ἀόριστα· καὶ ἢ διῷαμιν, πένητε.

Τίνα;

Ταῦτα· ὑπατῶν, μέζων, σπημμένων, διεζυγμένων, ὑπερβολαίων.

Πόσοι φθόγγοι ἐν τῷ ἀμεταβό-

λῳ συστήματι;

Ὁκτώκαιδεκα.

Quomodo canitur Chroma?

In acumen, per hemitonium, & hemitonium, & triemitonium: in grave, contrā.

Diatonum quomodo modulamur?

In acumen, per hemitonium, & tonum, & tonum: in grave, è contrario. Porro diatonum ex nostra sententia non canitur spissi ordine.

Quid ita?

Quia spissum dicitur quod duo habet intervalla reliquo uno minora.

Quid est tetrachordum?

Ordo sonorum deinceps modulatum, quorum extremi per diatessaron inter se consonant.

Quot igitur sunt tetrachordorum species?

• Tres?

• Quænam?

Hæ: prima quidem quæ à barypyncis continetur. Altera, quæ à mesopyncis. Tertia, quæ ab oxypyncis.

Quot verò sunt tetrachorda in systemate immutabili?

Multitudine quidem infinita; potentiâ verò, quinque.

Quænam?

Hæc: hypaton, meson, synemmenon, diezeugmenon, hyperbolæon.

Quot sunt soni in systemate immutabili?

Octodecim.

Qui-

Quinam?

Hi: Ζ Τ Ρ Φ C Ρ Μ Ι Θ Γ
 Η Γ Λ F C Ο η < V N
 Υ Ζ Ε Υ Θ Ι Μ' Ι
 Ζ Ε Υ Ζ η < η <.

Ex his quot sunt stantes?

Οἶο.

Quinam?

Hi: Ζ Τ C Ι Υ Ζ Θ Ι
 Η Γ C < Ζ Ε η <.

Mobiles verò quot?

Decem.

Quinam?

Hi: Φ Ρ Μ Θ Γ Ε Υ Ι Μ'
 Λ F Ο η V N Υ Ζ < η.

Quot sunt, qui spissorum loca
 graviora tenent?

Quinque.

Quinam?

Hi: Ρ Ρ Θ Ε Ι
 Λ Ο V Υ <.

Quotnam, qui spissorum enarmo-
 niorum loca acuta obtinent?

Quinque.

Quinam?

Hi: V Π Η Δ Ι
 Ε Ϝ > > λ.

At quot sunt qui in genere Chro-
 matico loca spissorum acu-
 tiora tenent?

Quinque.

Quinam?

Hi: V Π Η Δ' Ι'
 Ε Ϝ > > λ.

Τίνες;

Οὗτοι: Ζ Τ Ρ Φ C Ρ Μ Ι Θ Γ
 Η Γ Λ F C Ο η < V N
 Υ Ζ Ε Υ Θ Ι Μ' Ι
 Ζ Ε Υ Ζ η < η <.

Τέτων πόσι εἰσώτες;

Ο' κ' ὦ.

Τίνες;

Οὗτοι: Ζ Τ C Ι Υ Ζ Θ Ι
 Η Γ C < Ζ Ε η <.

Φερόμενοι δι' ἐ πόσι;

Δέκα.

Τίνες;

Οὗτοι: Ρ Φ Ρ Μ Θ Γ Ε Υ Ι Μ'
 Λ F Ο η V N Υ Ζ < η.

Βαρύτοι πυκνῶν πόσι;

Πέντε.

Τίνες;

Οὗτοι: Ρ Ρ Θ Ε Ι
 Λ Ο V Υ <.

Ο'ξύτατοι ἢ πυκνῶν ἐναρμο-
νίων πόσι;

Πέντε.

Τίνες;

Οὗτοι: V Π Η Δ Ι
 Ε Ϝ > > λ.

Ο'ξύτοι δι' ἐ χρωματικῶν ἐγχο-
ρδαμειῶν πόσι;

Πέντε.

Τίνες;

Οὗτοι: V Π Η Δ' Ι'
 Ε Ϝ > > λ.

Ο'ξύ-

Ο'ξύτατοι ἢ πυκνῶν διατόνων πόσι;
Πέντε.

Τίνες;

Οὕτοι. Φ Μ Γ Υ Μ'
Π Ν Ζ η.

Ἄπυκνοι δὲ πόσι;

Τρεῖς.

Τίνες;

Οὕτοι. Ζ Υ Γ' ἢ μὲν τοι μέση
Η Ζ <.

δοκᾷ ἔχειν πρὸς τὰς λοιπὰς πινὰ
διαφοράν. καὶ μὲν γὰρ τὰς σωμα-
φάς, βαρὺπυκνῶ. καὶ δὲ τὴν διά-
ξιν, ἀπυκνῶ.

Ἐς ὧτας μὲν ἔν φθόγγος διαπ' π'
λέγομεν εἶναι;

Διὰ τὸ περιέχειν ὑπὸ αὐτῶν τὰ πε-
τεράχορδα, καὶ πεντάχορδα. Φερομέ-
νης δὲ αὐτῶν ὑπὸ τέτων περιεχομέ-
νης, δι' ὧν τὰ διαστήματα πάντα ἀνίε-
ται καὶ ὑπερίκεινται, πάλιν δύο.

Τίνων;

Τέτων· ἐκλύσεως καὶ ἐκβολῆς.

Πῶς;

Ἐκλυσίς μὲν γὰρ ἀνίετα· ἐκβολὴ δὲ
ὑπερίκεινται.

Ἐν πίνι γένεσι;

Ἐναρμονίῳ. ἐν ἄλλῳ ἢ γένεσι.

Σωμαφάς ἔν ποσις λέγεται ἐν
αὐτοῖς ὑπάρχειν;

Τρεῖς.

Τίνες;

Ταύτας, ὧν καὶ φθόγγον ἢ κεινωγία

Quot in Diatono?

Quinque.

Quinam?

Hi: Φ Μ Γ Υ Μ'
F η Ν Ζ η.

Quot sunt soni qui spissum non
comprehendunt?

Tres.

Quinam?

Hi: Ζ Υ Γ' . Cæterum mese ali-

quam ad reliquas differentiam ha-
bere videtur. Quippe in conjunc-
tione locum spissi graviolem tenet:
in disjunctione verò spissum non
ingreditur.

Stantes itaque sonos cur
esse dicimus?

Quoniam ab ipsis comprehendun-
tur tetrachorda & pentachorda:
Mobiles verò dicimus, qui ab his
includuntur. per quos intervalla
omnia remittuntur atque inten-
duntur, exceptis duobus.

Quibus?

Hiscæ: Dissolutione & Projectione.

Quomodo?

Dissolutio quidem remittitur; Pro-
jectio verò intenditur.

In quo genere?

Enarmonio. in alio nequaquam.

Quot verò in illis sonis dicis
esse conjunctiones?

Tres.

Quasnam?

Quorum per sonum inter se est
B com-

communio. Ita dico : quando in duobus tetrachordis, figurâ similibus, sonus utrique est communis; gravioris tetrachordi existens acutior; acutioris verò gravior.

Quinam igitur soni illa conjungunt ?

Hypatôn tetrachordum cum tetrachordo meson, ^C Meson cum synemmenon, ^I Diczeugmenon ^Θ cum hyperbolæon, ^η.

Quid est Disjunctio ?

Cum inter duos sonos barypynos fuerit tonus intermedius.

Quot verò dicemus esse disjunctiones ?

Duas.

Quasnam ?

Has ; Meson & Synemmenon. Disjunctionem tetrachordorum, meson ac diczeugmenon, à quibus sonis contineri dicemus ?

Ab ^I & ^Z ^Δ & ^Ε.

Deinde synemmenon & hyperbolæon à quibus sonis ?

Ab ^Υ & ^Θ ^Ζ & ^Η.

Quomodo hæc in istis sonis inter se consonant ?

Conjuncta, per dia tessaron ; disjuncta verò, per dia pente.

ἐστὶ. λέγω ὅτι ἔτις ὅταν δύο τετραχορδῶν ὁμοιοσχημῶν φθόγγος ἐφ' ἐκάπερα κεινῶν, τὰ μὲν βαρυτέρα τετραχορδοῦς ὀξύπερθε ὦν· τὰ δὲ ὀξύτερα βαρύπερθε.

Ποιοὶ ἐν αὐτῇ φθόγγῳ συνάπτεται ;

Τὸ μὲν ὑπατῶν πρὸς τὸ μέζων, ^C ^C.
τὸ ὃ μέσων τῷ συνημιτόνῳ, ^I ^Δ.
τὸ ὃ διεζυγμένων τῷ ὑπερβολαίῳ, ^Θ ^Η.
τὸ ^Θ ^Η.

Διάζωξις δὲ τί ἐστι ;

Ὅταν δύο παρυπύκνων φθόγγων ᾗ τὴν ἀναμείσιν.

Πόσες ἐν ἑκάμῳ διαζώξεις ;

Δύο.

Τίνες ;

Ταύτας· τὰ μέζων καὶ συνημιμένων. Τὴν μὲν ἐν μέζων καὶ διεζυγμένων ὑπὸ πείῳ φθόγγων ;

Τ' πρὸ ^I καὶ ^Z ^Δ & ^Ε.

Καὶ τὴν συνημιτόνων καὶ ὑπερβολαίων ὑπὸ πείῳ φθόγγων ;

Τ' πρὸ ^Υ & ^Θ ^Ζ & ^Η.

Ταῦτα δὲ εἰς τὸ αὐτὸ πρὸς ἐαυτῷ πῶς συμφωνεῖ ;

Τὰ μὲν συνημιτόνα, καὶ τὸ Διὰ δ' τοῦ δὲ διεζυγμένα, καὶ τὸ Διὰ ε'.

Ἐκλυσις

INTRODUCTIO ARTIS MUSICÆ.

11

Ἐκλυσις ἔν τι ἐστιν ;

Ὅτι πιν' ἀπὸ πιν' Φθόγγας ἀρμονίας
ἀνεθῶσι τρεῖς διέσεις ὅτι τὰ ὀξύπ-

κνυ· οἶον, ἀπὸ $\begin{matrix} E & H \\ \sqcup & \triangleright \end{matrix}$ ὅτι $\begin{matrix} E & H \\ \sqcup & \triangleright \end{matrix}$.

Ἐκβολὴ δὲ τί ἐστιν ;

Ὅτι πιν' ἀπὸ πιν' Φθόγγας ἀρμονίας
ὅτι ἀθῶσι πέντε διέσεις· οἶον, ἀπὸ

$\begin{matrix} E & \sqcup \\ \sqcup & Z \end{matrix}$ ὅτι $\begin{matrix} E & \sqcup \\ \sqcup & Z \end{matrix}$ καὶ ἡ μὲν ἐκλυσις καὶ ἀνε-

σιν· ἡ δὲ ἐκβολὴ καὶ ὅτι πιν' σιν σι-
σταίαι.

Εἶδη πόσαι Φθόγγων ;

Τρεῖς.

Τίνας ;

Ταῦτα· ὑποκλειδῆ, παρυπαλειδῆ, λι-
χανοειδῆ.

Τ' παλειδῆ ἔν τι ὡς λέγο-
μεν εἶναι ;

Τὸν βαρύτερον ἔστι πυκνὴ· παρυπα-
λειδῆ ἔστι, τὸ μέσον ἔστι πυκνὴ· λιχανοειδῆ
ἔστι, τὸν ἐξυπαιον ἔστι πυκνὴ.

Τρεῖς δὲ τῆς φωνῆς πόσας
λέγομεν εἶναι ;

Τρεῖς.

Τίνας ;

Τέτρες· ὀξύ, μέσον, βαρύν.

Πᾶσι δὲ τῆς μελωδίας πόσαι
λέγομεν εἶναι ;

Τέσσαρες.

Τίνας ;

Ταῦτα· ἀνεσιν, ὅτι πιν' σιν, μονίω,
στάσι.

Ἀνεσις τί ἐστι ;

Quid est Dissolutio ?

Cum à quodam enarmonii generis
sono remittuntur terræ dioses ; ut

ab $\begin{matrix} E & H \\ \sqcup & \triangleright \end{matrix}$ ad $\begin{matrix} E & H \\ \sqcup & \triangleright \end{matrix}$.

Quid est Projectio ?

Quum ab aliquo enarmonii generis
sono quinque intenduntur die-

ses ; ut ab $\begin{matrix} E & \sqcup \\ \sqcup & Z \end{matrix}$ ad $\begin{matrix} E & \sqcup \\ \sqcup & Z \end{matrix}$. Atque ita Dis-

solutio per remissionem ; Projectio
verò, per intensiorem constituitur.

Quot sunt sonorum species ?

Tres.

Quænam ?

Hæ ; hypatoides, parypatoides, li-
chanoides.

Quem igitur sonum dicimus
esse hypatoidem ?

Qui spissi est gravissimus : Parypa-
toidem, qui medius. Lichanoidem,
qui acutissimus.

Quot dicimus esse vocis
modos ?

Tres.

Quosnam ?

Hosce ; acutum, medium, gravem.

Adfectiones modulationis
quot esse dicimus ?

Quatuor.

Quænam ?

Has : Remissionem, Intensionem,
Mansionem, Stationem.

Quid est remissio ?

B 2

Mo-

Motus modulationis ab acutiore
sono ad graviorem.

Quid verò intensio?

Motus cantilenæ ab graviore sono
ad acutiorem.

Manfio quid est?

Cum ad eundem sonum plura ver-
ba canuntur.

Quid est statio?

Subsistentia concinni soni.

Qui tres illos canunt modos,
quosnam canunt?

Lydium, Phrygium, Dorianum.

At qui septem, quosnam?

Mixolydium, Lydium, Phrygium,
Dorianum, Hypolydium, Hypophry-
gium, Hypodorianum.

Quis horum est acutissimus?

Mixolydus.

Quis hunc sequitur?

Lydus.

Quanto gravior?

Hemitonio.

Quis Lydio est gravior?

Phrygius.

Quanto?

Tono: at mixolydio, triemitonio.

Hoc quis gravior?

Dorius.

Quanto gravior?

Tono: lydio verò, ditono; & mi-
xolydio, ipso dia tessaron.

Quis hoc gravior?

Hypolydus.

κίνησις μελῶν ἀπὸ τῷ ὀξύτερον φθόγ-
γῳ ὅτι τὸν βαρύτερον.

Ἐπίπαισις δὲ τί ἐστι;

κίνησις μελῶν ἀπὸ τῷ βαρυτέρῳ
φθόγγῳ ὅτι τὸν ὀξύτερον.

Μανή τί ἐστιν;

Ὅταν ὅτι τῷ αὐτῷ φθόγγῳ πλείονες
λέξεις μελωδῶνται.

Στάσις τί ἐστιν;

Ἵπαρξις ἐμμελῆς φθόγγῳ.

Οἱ αὖτε τρεῖς τρόποις ἀδονίαι,
τίνας ἀδῶσι;

Λύδιον. Φρύγιον. Δωρίον.

Οἱ δὲ αὖτε ἐπὶ τῶν τίνας;

Μιξολύδιον. λύδιον. Φρύγιον. δώ-
ριον. ὑπολύδιον. ὑποφρύγιον. ὑπο-
δωρίον.

Τῶν πῶς ἐστιν ὀξύτερον;

Ὁ μιξολύδιον.

Τῶν δὲ πῶς ἐχρόμενον;

Ὁ λύδιον.

Πόσω βαρύτερον;

Ἡ μιλιονίῳ.

Τῷ δὲ λυδίου πῶς βαρύτερον;

Ὁ φρύγιον.

Πόσω;

Τόνῳ. τῷ δὲ μιξολυδίῳ, τριμιλιονίῳ.

Τῶν δὲ πῶς βαρύτερον;

Ὁ δωρίον.

Πόσω βαρύτερον;

Τόνῳ. τῷ δὲ λυδίῳ, διτόνῳ. τῷ δὲ μιξο-
λυδίῳ, ἀπὸ διατessάρων.

Τῶν δὲ πῶς βαρύτερον;

τὸ πολύδιον.

Πόσω;

Πόσω;

Ἡμιτονίῳ τᾷ ᾧ Φρυγίᾳ, τριημιτονίῳ·
 ἔᾷ λυδίᾳ, διὰ πασάρων· ἔᾷ μιξο-
 λυδίᾳ, τραπώνῳ.

Τᾷ ᾧ ὑπολυδίᾳ πῶς βαρύπερ·
 ὕπερφυρ·

Πόρῳ βαρύπερ·;

Τόνῳ. τᾷ δὲ δωρίᾳ, τριημιτονίῳ·
 τᾷ δὲ Φρυγίᾳ, τῷ διὰ πασάρων· τᾷ
 ᾧ λυδίᾳ, τῷ διὰ πέντε· ἔᾷ δὲ μιξολυ-
 δίᾳ, περαπώνῳ.

Τᾷ δὲ ὑποΦρυγίᾳ πῶς
 βαρύπερ·;

ὕπερδωρ·.

Πόρῳ;

Τόνῳ· ἔᾷ ὑπολυδίᾳ, διπλῶν· τᾷ δὲ
 δωρίᾳ, διὰ πασάρων· ἔᾷ Φρυγίᾳ,
 διὰ πέντε· ἔᾷ λυδίᾳ, περαπώνῳ καὶ ἡμι-
 τονίῳ· ἔᾷ μιξολυδίᾳ, πενταπώνῳ.

Τρόπῳ ᾧ τί ἐστι;

Πλοκῆς ἐμμελὲς χῆμα.

Πλοκῆς ᾧ μέλῳ τί ἐστιν;

Ὅτι διὰ τῶν ἐγγιστα φθόγγων μελω-
 δεῖται, ὅτε μὴ ἀνιερμῆς τῆ μελωδίας·
 ὅτι ᾧ ὁππείνομῆς.

Μεταβολὰς ἐν πόσας λέγο-
 μιν εἶναι;

Εἰπεί.

Τίνας;

Ταύτας· συστηματικῶς, ἡρικῶς, κα-
 τὰ τρόπον, κατὰ ἥχος, κατὰ ῥυθμόν,
 κατὰ ῥυθμῶν ἀγωγῶν, κατὰ ῥυθμο-
 ποιίας ἴσιν.

Συστηματικὴ ποία ἐστίν;

Quanto?

Hemitonio; Phrygio, triemitonio;
 Lydio, ipso dia tessaron; Mixoly-
 dio, tritono.

Quis Hypolydio est gravior?
 Hypophrygius.

Quanto gravior?

Tono: Dorio verò, triemitonio:
 Phrygio, ipso dia tessaron: Lydio,
 ipso dia pente: Mixolydio, tonis
 quatuor.

Quis Hypophrygio est
 gravior?

Hypodorius.

Quanto?

Tono: Hypolydio, tonis duobus:
 Dorio, ipso dia tessaron: Phrygio,
 ipso dia pente: Lydio, tonis quatuor
 semis: Mixolydio, tonis quinque.

Quid est modus?

Nexus concinni figura.

Quis est cantus in nexu spectatus?

Qui per proximos suos canitur. dum
 quandoque remittitur modulatio,
 quandoque intenditur.

Porro quot dicimus esse mu-
 tationes?

Septem.

Quasnam?

Has: per systema, per genus, per
 modum, per morem, per rhy-
 thmum, per rhythm ductum, per
 rhythmopœiæ positionem.

Quæ est mutatio per systema?

B 3

Cum

Cum ex subjecto systemate in aliud digreditur modulatio, aliam mens efficiens.

Quænam per genus?

Cum ex genere in genus; uti ex harmonia in chroma, aut hujusmodi aliquod transit.

Quænam per modum?

Cum ex Lydio in Phrygium, aut aliquem ex reliquis discedit.

Quæ per morem?

Cum ab humili in magnificum; aut ex quieto & composito in turbatum ac commotiorem fit transitus.

Per rhythmum quæ?

Cum ex chorio in iambum, aut reliquorum aliquem transimus.

Quæ per rhythmum ductum?

Cum rhythmus ab elatione in positionem; aut à positione procedit in elationem.

Denique quæ est per rhythmopœiæ positionem?

Cum totus rhythmus, qui per pedem ingrediebatur, fit per basin seu dipodiam.

Mutatio autem quidnam est?

Propositorum immutatio; vel etiam similis alicujus in dissimilem locum transpositio.

Quid est dissonantia?

Cum percussis duobus sonis dissonantibus cantus aut graviolem refert sonum, aut acutiorem.

Ὅταν ἐκ τῆ ὑποκειμένη συστήματος εἰς ἕτερον σύστημα ἀναχωρήσῃ ἡ μελωδία, ἐτέραν μέσση καὶ ἀποδιδάσκει.

Γενικὴ δὲ ποία ἐστίν;

Ὅταν ἐκ γένους εἰς γένος οἶον, ἐξ ἀρμονίας εἰς χρωμα, ἢ εἰς τοιαῦτον τι μεταλλάξῃ.

Ἡ δὲ κτ' ἑρέπον, ποία;

Ὅταν ἐκ λυδίας εἰς φρυγίον, ἢ εἰς πηναι τῶν λοιπῶν μεταχωρήσῃ.

Ἡ δὲ κτ' ἡσυχία;

Ὅταν ἐκ ταπεινῆς εἰς μεγαλοπρεπῆς ἢ ἐξ ἡσυχίας καὶ πᾶν εἰς ὠδὴν κεκίνηται.

Ἡ δὲ κτ' ῥυθμὸν ποία;

Ὅταν ἐκ χορείας εἰς ἱαμβόν, ἢ εἰς πηναι τῶν λοιπῶν μεταλλάξῃ.

Ἡ δὲ κτ' ῥυθμὸν ἀγωγὴν ποία;

Ὅταν ῥυθμὸς ἀπὸ ἀρεσῆς ἢ ἡσυχίας γένηται.

Ἡ δὲ καὶ ῥυθμοποιίας θέσιν ποία;

Ὅταν ὅλος ῥυθμὸς καὶ βάσιν, ἢ κτ' διποδίαν γένηται.

Μεταβολὴ δὲ τί ἐστιν;

Ἐπρωίως τῶν ὑποκειμένων ἢ καὶ ὁμοίως πινὸς εἰς ἀνόμοιον τόπον μεταθέσται.

Διαφωνία δὲ τί ἐστιν;

Ὅταν δύο φθόγγων ἀνομοίων τυπόμενων ἢ τοιούτων βαρυτέρων φθόγγων τὸ μέλος ὑπερέχῃ, ἢ ὑπερέχῃ.

Ὁμο-

Ὁμοφωνία ἣ τί ἐστι ;

Ὅταν ἅμα δύο φθόγγοι ὁμοίως τυπτόμενοι μήτε ὀξύτεροι, μήτε βαρυτεροι ἀλλήλων ὑπάρχωσι.

Παραφωνία ἣ τί ἐστι ;

Ὅταν δύο φθόγγων ἀνομοίων τυπόμενων, ἔδεν πᾶλλον ἔβαρυτέρως φθόγγος ἢ τῷ ὀξύτέρῳ τὸ μέγεθος ὑπάρχῃ.

Διάγραμμα ἣ τί ἐστι ;

Συστήματι ὑπόδειγμα. ἢ ἕτως· Διάγραμμα ἐστὶ γῆμα ὁπίπτεδον, εἰς ὃ πᾶν γῆμα μελωδεῖται. Διάγραμμα δὲ χρώματα, ἵνα τὰ τῇ ἀκοῇ δύσλητα πρὸς ὀφθαλμῶν τοῖς μαυταῖσι φαίνηται.

Ποσάχορδόν ἐστι τὸ συστηματόν ;

Ἐπτάχορδον.

Τὸ δὲ διεζυγμένον ;

Ὁκτάχορδον.

Συνήθειον διάστημα καθόλου ποῖον λέγομεν εἶναι ;

Τὸ διαιρέμενον.

Ἀσυνήθειον ἣ ποῖον ;

Τὸ μὴ διαιρέμενον.

Μέσης ἣ φαμεν εἶναι ὅρας, ἥ τις τριῶν συστημαμένων τετραχόρδων τῷ μέσῳ ὀξυτάτη ἐστίν. οἱ δὲ ἕτως· μέση ἐστίν, ἢ μετὰ τὸ πέντε καὶ διπλὸν ἀσυνήθειον καί μεν. καὶ ἥ τις τριῶν τετραχόρδων ἐξ ἧς καί μεν τῷ ὀξυτάτῳ φθόγγῳ ἐστὶ βαρυτέρως τῇ διὰ δὲ συμφωνία. καὶ ἀφ' ἧς ἀνίσταται διὰ ποσάρων, καὶ

Quid est homophonia ?

Cum simul duobus sonis æquè percussis, alter alterum nec acumine superat, nec gravitate.

Quid est paraphonia ?

Cum percussis duobus sonis inæqualibus cantus de graviore sono nihil amplius habet quam de acutiore.

Quid est diagramma ?

Systematis exemplar. Vel sic : Diagramma est figura plana, ad quam genus omne canitur. Diagrammate autem utimur, ut, quæ auribus difficulter comprehenduntur, discentibus ob oculos posita clarescant.

Quot chordas habet systema conjunctum ?

Septem.

At quotnam disjunctum ?

Octo.

Quodnam in genere esse dicimus intervallum compositum ?

Quod divisionem recipit.

Quodnam incompositum ?

Quod dividi nequit.

Meses autem definitiones esse dicimus ; Quæ conjunctis tribus tetrachordis medii est acutissima. Alii sic : Mese est, quæ inter tonum ac ditonum incompositum est sita. Et, Quæ tribus tetrachordis deinceps positis acutissimo sono gravior est consonantiâ dia tessaron. Et, A qua remittitur dia tessaron, & in-

& intenditur dia pente. Et, A qua tonus & spissum intendetur. Item, A qua existit conjunctio & disjunctio. Denique, A qua dia pafon & remittitur & intenditur.

Tonus quot continet dieses?

Quatuor.

Quot verò hemitonía?

Duo.

Quodnam primum in Musicis est elementum?

Sonus. qui est vocis casus in unam tensionem.

Omnis autem sonus habet figuram, nomen, potestatem.

Quot modis tonum esse dicimus in Musica?

Duobus. alterum in acumine; alterum in intervallo.

Quem in acumine?

Cum alium alio acutius canere dicimus aut gravius: Vel instrumentum modulate intensum esse alio instrumento gravius aut acutius, quocunque intervallo.

Quem verò in intervallo?

Quò major est dia pente consonantia ipsâ dia tessaron.

Sonorum quot dicimus esse genera?

Duo: alios enim cantui aptos appellamus; alios pedestres.

Qui sunt modulationibus apti?

Quibus & canentes utuntur, & qui instrumenta tractant. Nisi enim

διὰ πέντε. καὶ ἀφ' ἧς τὸν κύκλον καὶ πικρὸν ὁπταθήσεται. καὶ ἀφ' ἧς ἐστὶ συναφή τε καὶ διάζευξις. καὶ ἀφ' ἧς ἀνέλαι διὰ παζών, καὶ ὁπταίεται διὰ παζών.

Ὁ τὸν κύκλον διέσεων;

Τεσσάρων.

Πόζων ἢ ἡμιτονίων;

Δύο.

Τί πρῶτον στοιχεῖον τῶν

ἐξ μουσικῶν;

Φθόγγος. ὅς ἐστι φωνῆς πάσις ὁπταίειαν πῶσιν μέλεις.

Πᾶς δὲ φθόγγος ἔχει χῆμα, ὄνομα, δῶαμιν.

Τόνον ἐν μουσικῇ ποιῶντως λέ-

γομεν ὑπεράρχιν;

Διοσῶς. τὸν μὲν ἐπ' ὀξύτητι, τὸν δὲ ὁπταίειαν.

Ποῖον ἐπ' ὀξύτητι;

Τὸ ἀδιδόν ἐπερον ἐτέρῃ ὀξύπερον ἢ βαρύπερον, ἢ ἐργαζον ὀργάνῃς ἡμερόδωμ βαρύπερον ἢ ὀξύπερον οἰωδὴ πῶσιν διασημαί.

Τὸν δὲ ὁπταίειαν ποιῶντως;

Ὡς μείζων ἢ διὰ πέντε συμφωνία τῆς διὰ τεσσάρων.

Φθόγγων δὲ πόσαι λεγομεν

εἶναι γῆν;

Δύο. τέτων δὲ ὅς μὲν ἐμμελεῖς καλεῖσθαι. ὅς δὲ πεζές.

Ἐμμελεῖς ποῖοί εἰσιν;

Οἷς οἱ ἀδονίτες χρωῖται, καὶ οἱ διὰ τ' ὀργάνων πῶσιν ἐνεργεῖς. τέτα γὰρ μὴ ὑπάρ-

ὑπάρχοντι ἀδιώλον πῦρ καὶ με-
σικὴ δειξαι.

hoc ita se habeat, vel minimum in
Musicis demonstrare est impossi-
bile.

Πεζοὶ δὲ ποῖοί εἰσιν;

Οἷς οἱ ῥήτορες χρῶνται, καὶ οἷς αὐτοὶ
περὶ ἐαυτῶν λαλῶμεν. καὶ οἱ μὲν ἐμ-
μελεῖς ὠρομένης ἔχουσι τὰ διάστημα-
τα. οἱ δὲ πεζοὶ, ἀόρματα.

Quinam sunt pedestres?

Quibus oratores utuntur, & qui-
bus alter alteri loquimur. Porro
modulationi apti definita habent
intervalla; pedestres, infinita.

Φθόγγων δὲ πόσαι λέγονται
εἶδη;

Quot dicimus esse sono-
rum species?

Τρία.

Tres.

Τίνα;

Quasnam?

Ταῦτα· ἔχαστον, μέσον, ἡγέμενον.

Has; ultimam, mediam, antece-
dentem.

Τῶν συμφωνιῶν εἶδη πόσαι;

Quot sunt consonantiarum species?

Τρία.

Tres.

Τίνα;

Quasnam?

Ταῦτα· ἀπ' ἑκάστης ἑπὶ ἑκάστην. ἀπὸ
μέσης ἑπὶ μέσον. ἀπὸ ἡγέμενης ἑπὶ
ἡγέμενον.

Hæ; ab ultima ad ultimam; à me-
dia ad mediam; ab antecedente ad
antecedentem.

Πᾶς δὲ φθόγγος ἔχει χῆμα, ὄνο-
μα, δυνάμιν.

Omnis sonus habet figuram, no-
men, potestatem.

Αὐτὸ ἓν τὸ διάστημα νοητὸν
ἐστίν, ἢ ἀκυστὸν;

Ipsum autem intervallum estne
aliquid quod intellectu per-
cipiatur, an quod auditu?

Νοητὸν. εἰ γὰρ καὶ ἀκυστὸν, καὶ οἱ δι-
τῆς ἀκυστῶν ἀλληγιῶν, ἢ ψαλλῶν, ἢ
ὠδῶν, ἢ δὲ ἂν πῖ ἐστὶ τὸ διάστημα. καὶ
ἐνίς ἐστι νοητὸν καὶ ἀκυστὸν δοκεῖ εἶναι.
ἀδιώλον γὰρ ἐστὶ νοῆσαι μὴ ἀκυσ-
σαντα.

Intellectu. Si enim auditu, etiam
idiota, qui tibiis, aut Psalteriis, aut
voce canentes audiret, quodnam
intervallum caneretur, intelligeret.
Aliquibus verò ejusmodi quid esse
videtur, quod intellectu simul &
auditu percipiatur. Quippe impos-
sibile, ut qui non audierit, intelligat.

Τίτι ἓν γνωστὸν ἐστίν;

Quonam igitur cognoscitur?

Μεγέθη, τόνος, ἡμιτονίω. ὁξύτητι, βα-
ρύτητι.

Magnitudine; ut tono, hemitonio:
acumine, gravitate.

C

Quid

Quid est rhythmus ?

Temporis mensuratio, cum certus quidam sit motus.

Quot sunt perfecta systemata in systemate immutabili ?

Duo.

Quanam ?

Hæc ; conjunctum ac disjunctum.

Quæ autem horum sunt differentiar ?

Conjuncti quidem, dia pason & dia tessaron ; disjuncti verò, dia pason & dia pente.

Quot sunt ipsius dia tessaron species ?

Tres : quarum quidem in Dia-tono prima est, cujus hemitonium est in gravi. Altera verò, cujus in acuto. Tertia, cujus hemitonium continetur.

Ipsius dia pente quatuor sunt species. Prima, cujus primus tonus est in acumine ; ut ab hypate meson ad paramesen. Altera, cujus secundus ; ut inter parypaten meson & triten diezeugmenon. Tertia, cujus tertius ; inter lichanon meson & paraneten diezeugmenon. Quarta, cujus quartus ; ut à mese ad neten diezeugmenon.

Consonantiar dia pason species sunt septem. Prima, cujus primus est in acumine tonus ; ut, ab hypate hypaton ad paramesen. quæ ab antiquis vocabatur Mixolydia. Al-

Ρυθμὸς διὲ τί ἐστι ;

Χρόνος κατὰ μέτρησιν μὲν κινήσεως νομοῦ ποιάς πινθ.

Πόσαι ἔν ἐστι τέλεια συστήματα ἐν τῷ ἀμετάβολῳ συστήματι ;

Δύο.

Τίνα ;

Ταῦτα· συνημμόνιον τὸ καὶ διεζυγμόνιον.

Τῶν ἐν διαφοραῖ πέντες ;

Τὴ μὲν συνημμένον, διὰ παζῶν καὶ διὰ πσσαρών. τὴ δὲ διεζυγμένην, διὰ παζῶν καὶ διὰ πέντε.

Τῶν ἐν διαφορῶν δὲ εἰσιν εἴδη πέντε ;
τρία· ὧν ἐν διζήνῳ πρῶτον μὲν, ἢ τὸ ἡμιόλιον ὅτι τὸ βαρὺ δάπερον διὲ, ἢ ὅτι τὸ ὀξύ· τρίτον διὲ, ἢ πελὲχαι.

Τὴ δὲ διὰ πέντε πσσαρά εἰσιν εἴδη· πρῶτον μὲν, ἢ πρῶτος ὁ πίνθ ὅτι τὸ ὀξύ· οἷον τὸ ὑπάτης μέζων καὶ ᾠραμένης. δάπερον διὲ, ἢ δάπερθ· τὸ παρυπάτης μέζων καὶ τρίτης διεζυγμένων. τρίτον, ἢ τρίτος· τὸ λιχανὸς μέζων καὶ ᾠραμένης διεζυγμένων. τέταρτον, ἢ τέταρθ· οἷον τὸ μέσης καὶ νήτης διεζυγμένων.

Τὴ δὲ διὰ παζῶν εἴδη εἰσιν ἐπὶ τρία· πρῶτον μὲν, ἢ πρῶτθ ὅτι τὸ ὀξύ ὁ πίνθ· οἷον τὸ ὑπάτης ὑπαζῶν καὶ ᾠραμένης. ἐκαλεῖτο δὲ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων μιξολύδιον. δάπερον διὲ, ἢ δά-

ἔ δ' ἄπερ Θ. ὅτι τὸ ὀξύ· οἷον τὸ παρυπάτης ὑπαίων καὶ τρίτης διεζυγμένων. ἐκαλεῖτο δὲ λυδίον. τρίτον, ἔ τρίτ' Θ. οἷον τὸ λιχανῆ· ὑπαίων καὶ ὠβρανῆτης διεζυγμένων. ἐκαλεῖτο δὲ Φρύγιον. πέταρον, ἔ πέταρ' Θ. οἷον τὸ ὑπάτης μέζων καὶ νήτης διεζυγμένων. ἐκαλεῖτο ἢ δώρομον. πέμπτον, ἔ πέμπτ' Θ. οἷον τὸ παρυπάτης μέζων καὶ τρίτης ὑπερβολαίων. ἐκαλεῖτο ἢ ὑπολυδίον. ἕκτον, ἔ ἕκτ' Θ. οἷον τὸ λιχανῆ μέζων καὶ ὠβρανῆτης ὑπερβολαίων. ἐκαλεῖτο ἢ ὑποφρύγιον. ἑβδομον ἢ, ἔ ἑβδομ' Θ. οἷον τὸ μέσης καὶ νήτης ὑπερβολαίων. ἐκαλεῖτο ἢ ὑποδώρομον, καὶ κοινόν, καὶ λοκρίσι. αἱ ἐν λιχανοῖ, ἔ αἱ ὠβρανῆται ἰσοδιωαμῆσι ταῖς διαζυγμένοις. πασῶν μὲν ἐν ἐστὶ τῶν συμφωνιῶν τὰ εἶδη ἐν τῇ μουσικῇ τέχνῃ, δι' ὧν πᾶσαι μελοποιῖαι συνίσταται.

Μέλ' Θ. ἢ τί ἐστι;

Τὸ ἐκ φθόγγων καὶ διαστημάτων, καὶ χρόνων συγκείμενον.

Γέν' Θ. δὲ, μέλ' ἐστις ἤθους, καθολικὸν π' παρεμφαῖνον, ἔχον ἐν αὐτῷ διαφοράς ἰδέας.

Θέσεις δὲ πτερχόρδων, οἷς τὸ μέλ' Θ. ὀρίζεται, εἰσὶν ἐπτά. σωμαφῆ, διαζυγῆς, ὑποδιαζυγῆς, ὁπισσωαφῆ, ὑποσσωαφῆ, ὠβραδιαζυγῆς, ὑπερδιαζυγῆς.

Τῶν δὲ ὠρισμένων μὲν πᾶσαι αἰρέσεις ὀρίζων δὲ τρεῖς. αἰρέσιν μὲν

tera, cujus secundus in acumine; ut inter parypaten hypaton & triten diezeugmenon. Vocabatur autem Lydia. Tertia, cujus tertius; ut, à lichano hypaton ad paraneten diezeugmenon. Quæ species appellabatur Phrygia. Quarta, cujus quartus; ut, ab hypate meson ad neten diezeugmenon. & vocabatur Doria. Quinta, cujus quintus; ut, à parypate meson ad triten hyperbolæon. quæ vocabatur Hypolydia. Sexta, cujus sextus; ut, à lichano meson ad paraneten hyperbolæon. Vocabatur Hypophrygia. Septima, cujus septimus; ut, inter mesen & neten hyperbolæon. Vocabatur Hypodoria, & Communis & Locristi. Lichani vero & paranetæ hîc idem valent quod diatoni. Tot igitur sunt consonantiarum species in arte Musica, per quas omnis cantûs condendi ratio consistit.

Quid est cantus?

Quod ex sonis & intervallis ac temporibus constat.

Genus verò, cantûs mos, universale quid ostendens, & formas in se diversas continens.

Porro positiones tetrachordorum, quibus cantus definitur, sunt septem: Synaphe, Diazeuxis, Hypodiazeuxis, Episymphe, Hyposymphe, Paradiazeuxis, Hyperdiazeuxis.

Harum quatuor sunt definitæ; indefinitæ, tres. Indefinitæ igitur sunt,

sunt, Synaphe, Diazeuxis & Hypodiazeuxis : definitæ verò, Episymphe & Hyposymphe, & Paradiazeuxis, & Hyperdiazeuxis. Differentiam verò habent indefinitæ tetrachordorum positiones ad definitas hancce : cum in systemate immutabili multum obversans cantus in alio atque alio censerì possit esse Modo, hujusmodi cantus adpellatur indefinitus.

Quid est Synaphe?

Synaphe est, cum duobus tetrachordis deinceps positis communis existens sonus, graviori quidem tetrachordo sit acutior consonantiâ dia tessaron ; acutiori vero gravior, itidem dia tessaron : cumque sonorum species inter se diatessaron consonantiam absolvunt.

Sunt autem tres synaphæ. Quippe hypaton tetrachordo conjunctum est tetrachordum meson ; ipsique meson, synemmenon. & ipsi diezeugmenon, hyperbolæon. Nempe hypaton & meson tetrachorda conjungit hypate meson, communis illorum existens sonus. Meson & synemmenon eadem ratione copulat mese ; uti similiter tetrachorda diezeugmenon & hyperbolæon connectit nete diezeugmenon.

Quid est Diazeuxis?

Diazeuxis est, cum inter duo tetrachorda tonus fuerit medius ; & sonorum species per dia pente inter se consonant.

ἐν εἶσιν, ἢ πεσσυαφῇ καὶ ἡ διαζεύξις καὶ ἡ ὑποδιαζεύξις. ὡρμισμῶμαι δὲ, ἢ πεππσυαφῇ καὶ ἡ ὑποπσυαφῇ, καὶ ἡ ὑπερδιαζεύξις, καὶ ἡ ὑπερδιαζεύξις. τὴ δὲ πεσσυαφῇ ἐχουσιν αἱ ἀόρμουθίσεις τὴ περραχόρδων ὑπερπῆς ὡρμισμῶμας τῶνδε· ὅταν ἐν τῷ ἀμετὰ βόλῳ συστήματι πολὺ τὸ μέλ(ῳ) δυνῇ) ὑφ' ἐπὶ τὰς τρέπας καὶ ἄλλας γίνεσθαι, τὸ δὴ ποιῆτον μέλ(ῳ) ἀόρμουθι καλεῖται.

Συαφῇ τί ἐστὶ ;

Συαφῇ-μὲν ἐν εἶσιν, ὅταν δυοῖν περραχόρδων ἐξ ἧς καί μένων ὁππῶν(ῳ) φθόγγ(ῳ) ὦν, ἔμῳ βαρυτέρῳ περραχόρδῳ ὀξύτερον εἴη τῇ διαπασῶν. ἔτ' ὀξύτερον βαρυτερον, τῇ πε διαπασῶν συμφωνία, καὶ τὰ ἡγητῶν φθόγγων πρὸς ἀλλήλα τὴ διαπασῶν συμφωνία ἀποτελεῖ.

Συαφῇ δὲ εἰσι τρεῖς. πωηπῆται γὰρ τῷ ὑπάλῳ τὸ μέλ(ῳ) καὶ τῷ μέλ(ῳ) τὸ πωημμένῳ καὶ τῷ διεζευγμένῳ τὸ ὑπερβολαίῳ. τὸ μὲν ἐν ὑπάλῳ καὶ μέλ(ῳ) πωῇ καὶ ὑπᾶτη μέλ(ῳ), καί νός ὦν ἁπλῶν φθόγγ(ῳ). τὸ δὲ μέλ(ῳ) καὶ πωημμένῳ καὶ τῷ αὐτῷ ἀναλογία καὶ μέση πωῇ καὶ ὡς ὁμοίως δὲ καὶ τὸ διεζευγμένων καὶ τὸ ὑπερβολαίων πωῇ καὶ ἡ γῆ διεζευγμένων.

Τί ἐστὶ διαζεύξις ;

Διαζεύξις δὲ ἐστὶν, ὅταν δυοῖν περραχόρδων τὴν(ῳ) ἀνὰ μέσον εἴη καὶ τὰ ἡγητῶν φθόγγων καὶ τὴ διαπῆτε συμφωνῇ πρὸς ἀλλήλα.

Δια-

Διαζεύξεις δὲ εἰσι δύο. διέζευκ' ἡ γὰρ τὸ μέζων τετραχορδον ἀπὸ β' διεζυγμένων, καὶ τὸ συνημμένων ἀπὸ β' υπερβολαίων.

Τ' ποδιάζευξις τί ἐστιν;

Τ' ποδιάζευξις δὲ ἐστίν, ὅταν δύο τετραχορδων μετὰ ζ' πενθ' ἢ διὰ πέντε συμφωνία, καὶ οἱ φθόγγοι κατὰ τὰ παζῶν συμφωνῶσι πρὸς ἀλλήλους.

Τ' ποδιάζευξις δὲ εἰσι δύο. ὑποδιέζευκται γὰρ τὸ ὑπάλων τετραχορδον ἀπὸ β' διεζυγμένων, καὶ τὸ μέζων ἀπὸ β' υπερβολαίων.

Ε' πσσωαφή τί ἐστιν;

Ε' πσσωαφή δὲ ἐστίν, ὅταν τρία τετραχορδα κατὰ πσσωαφίαν ἐξῆς μελωδῇ οἷον ὑπάλων, μέζων, σσημμένων.

Τ' πσσωαφή τί ἐστιν;

Τ' πσσωαφή δὲ ἐστίν, ὅταν δύο τετραχορδων ἀνὰ μέσον γένηται ἡ διὰ πέντε συμφωνία, καὶ οἱ ὁμοφρεῖς φθόγγοι κατὰ ζ' πενθ' ἢ τόνους συμφωνῶσι πρὸς ἀλλήλους. ὑποσσημνῆται δὲ τὸ ὑπάλων τετραχορδον τῷ σσημμένων.

Παραδιάζευξις τί ἐστίν;

Παραδιάζευξις δὲ ἐστίν, ὅταν τὰ ἤθη τῶν φθόγγων ποναῖον διάστημα πρὸς ἀλλήλα ἀπέλῃ. πρὸς διέζευκ' ἡ δὲ τὸ σσημμένων τῷ διεζυγμένων.

Τ' υπερδιάζευξις τί ἐστίν;

Ὅταν δύο τετραχορδοῖν ἀνὰ μέσον ὑπάρχη ἡ διὰ παζῶν συμφωνία

Diazeuxes verò sunt duæ. Nam & meson tetrachordum disjunctum est à tetrachordo diezeugmenon; & synemmenon ab hyperbolæon.

Quid est Hypodiazeuxis?

Hypodiazeuxis est, cum inter duo tetrachorda ponitur consonantia dia pente; & soni ejusdem generis per dia pason consonantiam inter se consonant.

Sunt verò hypodiazeuxes duæ. Quippe subdisjunctum est hypaton tetrachordum à tetrachordo diezeugmenon; & meson ab hyperbolæon.

Quid est Episynaphe?

Episynaphe est, cum tria tetrachorda per conjunctionem deinceps canuntur; ut, hypaton, meson, synemmenon.

Quid est Hyposynaphe?

Hyposynaphe est, cum inter duo tetrachorda interjicitur consonantia dia tessaron, & unius generis soni quinque tonorum intervallo inter se distant. Ita subconjunctum est hypaton tetrachordum ipsi synemmenon.

Quid est Paradiazeuxis?

Paradiazeuxis est, cum sonorum species toni intervallum inter se conficiunt. Ita parum disjunctum est synemmenon tetrachordum à diezeugmenon.

Quid est Hyperdiazeuxis?

Cum duo tetrachorda medio loco interjectam habent dia pason consonantiam

sonantiam. Ita superdisjunctum est hypaton tetrachordum ab hyperbolzon.

Quot harum mutationum dicis esse causas?

Quatuor.

Quasnam?

Has: Locum, tonum, systema, melopœiam. Nonnunquam omnia hæc mutationis causa sunt; aliquando tantum primum, aut secundum, aut tertium.

Metrorum autem, & rhythmorum commixtorum species omnes mensurantur syllabis, pedibus, clausulis.

Quid est Syllaba?

Comprehensio duarum aut plurium litterarum, vocalium unâ semper adsumptâ.

Quid est verbum?

Vox, quæ ex literis constans orationis partem constituit.

Quid est Ingressio?

Constructio pedum; vel, pedes clausulam habentes.

Quid est Clausula?

Cujusque deficientis metri syllaba ultima.

Quid est Rhythmus?

Temporis commensuratio, facto quodam certo motu. Secundum Phædrum verò, rhythmus est syllabarum aliqua ratione inter se constitutarum metri particeps positio. Secundum Aristoxenum: Tempus divisum in unoquoque quod rhy-

νία. ὑπερδιέζευκται διὰ τὸ ὑπα-
τῶν πτεράχουδον ἀπὸ τῆς ὑπερβο-
λαίων.

* Αἰτίας ἐν πόσας λέγεις
εἶναι;

Τέσσαρας.

Τίνας;

Ταύτας· τόπον, τόνον, σύστημα, μελο-
ποιίαν. ἐνίοτε μὲν πάντα ταῦτα αἰτιά
ἐστὶ μετεβολῆς· ἐνίοτε δὲ τὸ πρῶτον, ἢ
τὸ δεύτερον, ἢ τὸ τρίτον.

Μέτρων δὲ καὶ ῥυθμῶν συμμίχλων
πάντα μεριεῖται τὰ εἶδη συλλαβαῖς,
ποσὶ, κατὰ λήξεις.

Συλλαβὴ τί ἐστι;

Σύλληψις στοιχείων δύο ἢ πλεόνων,
πάντως ἐνὸς τῶ φωνηέντων ὡς λαμ-
βανομένης.

Λέξις τί ἐστι;

φωνὴ ἐγγράμματι μέρει λόγου
περιεσῶσα.

Βάσις δὲ τί ἐστι;

Συντάξις ποδῶν, ἢ πόδες κατὰ λή-
ξεων.

Κατὰ λήξεις δὲ τί ἐστιν;

Ἡ ἀνὰ ἑλλείποντι μέτρος τελευ-
ταία συλλαβή.

Ῥυθμὸς δὲ τί ἐστι;

Χρόνος κατὰ μέτρησιν, κινήσεως γινο-
μένης ποιᾶς πιν. καὶ δὲ φαῖδρον,
ῥυθμὸς ἐστὶ συλλαβῶν κειμένων πως
πρὸς ἀλλήλας ἑμμετρῶς ἴσους. καὶ
δὲ ἀριστοτέλεον, χρόνον διηρημένον ἐφ'
ἐκάστῳ τῶν ῥυθμίζεσθαι δυναμένων.
καὶ

κτ' ἢ νικῶμαχον, χρόνων ὀπαικτικῶς
συνθεσις. κατὰ δὲ λεόφαντον, χρό-
νων συνθεσις κατὰ ἀναλογίαν τῆ καὶ
συμμετρίας. πρὸς ἐαυτῆς θεωρημέ-
νων. κατὰ δὲ δίδυμον, φωνῆς ποιᾶς
πιντικῶς χημαλισμός. ἢ μὲν ἐν φωνῇ
ποιῶς χημαλισθεῖσαι ῥυθμὸν δι-
τελεῖ. καὶ γίνεσθαι δὲ ἔτῳς ἢ περὶ λέ-
ξεις, ἢ περὶ μέλῳ, ἢ περὶ σωματι-
κῶς κίνησιν.

Συμπέπλεκται δὲ ἔτῳς ἐκ πό-
των χρόνων;

Τριῶν.

Ποίων;

Τέτων χρόνων βραχυσυστάδων τῆ καὶ
μακρῶ, καὶ ἀλόγῃ.

Βραχὺς ποῖός ἐστιν;

Ὁ ἐλάχιστός τῆ καὶ εἰς μερισμὸς πό-
των.

Μακρὸς δὲ ποῖός ἐστι;

Ὁ τέτταρτος διπλάσιος.

Ἀλογὸς δὲ ποῖός ἐστι;

Ὁ τέτταρτος βραχέος μακρότερος ἢ
ἢ μακρῶ ἐλάσσων ὑπάρχων. ἐπὶ τῷ
δὲ ἐστὶν ἐλάσσων ἢ μείζων διὰ τὸ λό-
γῳ εἶναι δυσανόητον, ἐξ αὐτῶς ὅτι συμ-
μετρικὸς ἀλογὸς ἐκλήθη.

Χρόνων ἢ συμπλοκῇ ἐν ῥυθμοῖς
ποῖα γίνονται;

Τέσσαρες. συμπέπλεκται δὲ βραχὺς
βραχέως, μακρὸς μακρῶ, ἀλογὸς
βραχέως, ἀλογὸς μακρῶ.

Πᾶς δὲ φθόγγος ἔχει σχῆμα,
ὄνομα, διῶτα.

thmum suscipere potest. Secun-
dum Nicomachum : Temporum
ordinata compositio. Secundum
Leophantum : Temporum com-
positio per proportionem & com-
mensum inter se spectatorum. Se-
cundum Didymum : Certæ cujus-
dam vocis figura. Vox itaque certo
quodam modo figurata rhythmum
efficit. Atque ita fieri amat aut in
verbis; aut in cantu; aut etiam in
corporis motu.

Ex quotnam temporibus hic
est connexus?

Tribus.

Quibusnam?

Hisce; brevi, longo & irratio-
nali.

Quodnam est breve?

Minimum, quodque nullas divi-
siones recipit.

Quod est longum?

Hujus duplum.

Quodnam irrationale?

Quod brevi quidem est longius; at
longo minus. Quoniam verò,
quanto sit minus aut majus, evi-
denti ratione tradi nequit, ex hoc
ipso accidente irrationale est adpel-
latum.

Quot sunt temporum conne-
xiones in rhythmis?

Quatuor. Etenim breve brevi con-
nectitur; longum longo; irrationa-
le irrationali; irrationale longo.

Omnis sonus habet figuram, no-
men, potestatem.

Quid

Quid est figura?

Typus elementum significans.

Nomen verò est, quod ex figura imponitur.

Potestas est, cujusque sonorum per instrumenta expressio.

Quam dicimus esse elationem?

Cum pes est sublatus, ubi incedere voluerimus.

Quam verò positionem?

Cum est depositus.

Tempus autem, quod inter elationem & positionem intercedit, inquisitionem non meretur. utpote particulare aliquod existens. Ob brevitatem enim cum oculos effugit tum aures, pedem tantum & literarum conjunctionem minimam ostendens.

Porro rhythmorum alii sunt simplices; alii connexi.

Quot igitur sunt rhythmus?

Decem.

Quinam?

Hi: hegemon, iambus, chorius, anapæstus, orthius, spondeus, pæan, bacchius, dochmius, enoplius.

Horum quot sunt simplices?

Sex: hegemon, iambus, chorius, anapæstus, orthius, spondeus.

Quot connexi?

Quatuor: pæan, bacchius, dochmius, enoplius.

Quis ex simplicibus incipit?

Primus, scilicet hegemon. constat

Σχήμα τί ἐστιν;

Ὁ πὲρ σοιχεῖον σημαίνων τύπος.

Ὄνομα δέ ἐστι, τὸ κατὰ τὸ σχήμα πηρέμενον.

Διῶμαις δέ ἐστιν, ἡ ἐκάστη τῶν φθόγγων ἐν ὁρμαίνουσιν ἐκφάνησις.

Ἄρσιν ποῖαν λέγομεν εἶναι;

Ὅταν μετέωρος ᾖ ὁ παῖς, ἥνικα αὖ μέλλωμεν ἐμβαίνειν.

Θέσιν δέ ποῖαν;

Ὅταν κείμενος.

Τὸν δὲ ἀνὰ μέσον τῆς ἄρσεως καὶ τῆς θέσεως χρόνον εἶναι αἰξίον ὁππότε ᾖ, ὡς ὄντα πᾶσι τῶν κατὰ μέρος. Διὰ γὰρ τὴν βραχυτέραν λαμβάνει καὶ τὴν ὀψιν, καὶ τὴν ἀκρότητα πᾶσα δὲ καὶ σώζειν σοιχείων ἐλαχίστην δεικνύων.

Τῶν ἡ ῥυθμῶν οἱ μὲν εἰσιν ἀπλοῖ· οἱ δὲ συμπεπλεγμένοι.

Πόσοι εἰσὶ ῥυθμοί;

Δέκα.

Τίνες;

Ὁ ὕμνος, ἡγεμών, ἱαμβός, χοροῖ, ἀνάπαιστος, ὀρθίος, σπονδαῖος, παιάν, βακχεῖ, δόχμιος, ἐνόπλιος.

Τέτων ἀπλοῖ πόσοι;

Ἐξ· ἡγεμών, ἱαμβός, χοροῖ, ἀνάπαιστος, ὀρθίος, σπονδαῖος.

Συμπεπλεγμένοι ἡ πόσοι;

Τέσσαρες· παιάν, βακχεῖ, δόχμιος, ἐνόπλιος.

Τῶν εἰς ἀπλῶν ποῖος ἀρχεῖ;

Πρώτος ἡγεμών. σύγκειται δὲ ἐκ δύο χρεῖνων

ἐλαχίστων χρόνων. ἀρχεῖται ᾧ δὲ ἀρ-
σεως, καὶ ἐχθ' αὐτῷ ἕνα τὸν ἐλάχι-
στον χρόνον· ὁμοίως καὶ ἐν τῇ θέσσει. ἡ δὲ
δειγμα ᾧ αὐτῷ λέγεται, λόγος.

Δύτ' ἐπεὶ δὲ τίς;

Ἰάμβος. σύγκειται δὲ ἐκ βρα-
χέος καὶ μακροῦ χρόνου· ἀρχεῖται ᾧ δὲ ἀρ-
σεως· οἶον, θεῶν.

Τρίτ' ἐπεὶ τίς;

Χορεῖται. συνίστηται δὲ ἐκ μακροῦ
καὶ βραχέος χρόνου· ἀρχεῖται δὲ ἀπὸ
θέσεως· οἶον, πῶλτος.

Τέταρτος δὲ ἀναπαιστος, ἐκ δύο
βραχέων ἀρσεων καὶ μακροῦ θέσεως·
οἶον, βασιλεύς.

Πέμπτος δὲ ὀρθιος, ἐξ ἀλόγου
ἀρσεως καὶ μακροῦ θέσεως· οἶον, ὀργή.

Ἑκτὸς δὲ σπονδαῖος, ἐκ μακροῦ
ἀρσεως καὶ θέσεως μακροῦ· οἶον, ἀνέ-
δω.

Ἑβδομὸς παῖαν, συνίστηται ἐκ
χορείας καὶ ἡγεμόνος· οἶον, εὐπλόκαμος.

Ὀγδοὺς δὲ βακχεῖος, ἀπὸ ἡγε-
μόνου καὶ σπονδαίου· οἶον, ἐπιθρήκειν.

Ἐνναῖος δὲ δόχμιος, ἐξ ἰάμβου
καὶ ἀναπαιστος, καὶ παῖαντος καὶ βρα-
χέος· οἶον, ἐμῶν ἐκ τριτοῦ χρόνου.

Δέκατος δὲ ἐνόπλιος, ἐξ ἰάμβου
καὶ ἡγεμόνου, καὶ χορείας καὶ ἰάμβου·
οἶον, ὁ τὸν πόντον σέφεται.

autem ex duobus temporibus mi-
nimis, incipitque ab elatione, unum
habens tempus, nempe brevissi-
mum. ut & in positione. Exem-
plum ejus dicimus, Deus.

Quis est secundus?

Iambus: constat autem ex brevi
tempore & longo, incipitque ab
elatione; ut, Dei.

Quis est tertius?

Chorius. qui constat ex longo
tempore & brevi. Incipit autem à
positione; ut, pullus.

Quartus est anapæstus, ex dua-
bus elationibus brevibus, & posi-
tione longa; ut, Domini.

Quintus verò orthius, ex irra-
tionali elatione & longa positione;
ut, patres.

Sextus est spondeus, ex longa
elatione, & positione longa; ut, li-
bant.

Septimus, pæan, ex choreo &
hegemonie compositus; ut, con-
gerere.

Octavus, bacchius, ex hegemo-
ne & spondeo; ut, venerantes.

Nonus, dochmius, ex iambo &
anapæsto, & pæane qui per basin
incedit, ut;

Manebat ibi commodius

Visurus Troja excidium.

Decimus denique, enoplius, ex
iambo & hegemonie & choreo &
iambo, ut;

Corona tibi studio

Laboreque pinea erit.

N O T Æ

I N

BACCHII SENIORIS

INTRODVCTIONEM MVSICAM.

Mουσική τί ἐστιν;] Hoc principium MS. sine interrogatione sic habet: Μυσική τίς ἐστιν εἰδήσις μέλῃς, ἢ τῶν παρὰ μέλῃς συμβαινόντων. Merfenni editio voculam τίς plane omittit, legitque absque interrogatione, μυσική ἐστιν εἰδήσις; quod certe melius fuerit, si quidem absque interrogatione hoc principium conceptum fuisse statuerimus. Quod nobis non videtur verisimile, cum tota hæc Introductio ea methodo sit conscripta.

V. 11. παρὰ μέλῃς συμβαινόντων.] Male Scriptus Codex, παρὰ μέλῃς. Lectionem nostram, præter Aristid. Quintil. qui pag. 8. ita habet; aliofque plurimis locis; etiam Merfenni confirmat editio.

V. 15. συμβαίνοντες.] Merfen. hanc quaestionem cum sequente coniungit, hoc modo: ὁ εἰδὼς τὰ κατὰ τὰς μελωδίας συμβαίνοντες, πῶς ὑπάρχει, ἀλλ' οὐ φύσι. quod non placet. Scriptus habet, ut edimus. Articulo quoque auctior hic est Merfen. editio, quæ habet, ἀλλ' οὐ τῇ φύσι. verum concinnius ille abest. uti etiam sequitur, ποῖα δ' οὐ φύσι;

V. 20. καὶ αἱ βαρύντιες,] Merfen.

καὶ βαρύντιες. perperam. In eiusmodi enim loquendi modo semper posteriori quoque voci articulus additur.

V. 24. ἐκ τίνος συγκείλται;] Ita Scriptus & Merfen. Melius tamen lectum iri, ἐκ τίνων; interpretando indicavi. Præterea Merfen. edidit, αὐτὸ δὴ ἡ μυσική, quod puto erratum esse typographicum, cum in huiusmodi interrogationibus semper διὰ inveniatur.

V. 26. ἐκ φθόγων ἑμμελῶν ἢ συσσημάτων.] Male Merfennus: καὶ συσσηματικῶν. Scriptus, ἐκ φθόγων, ἐκ μελῶν. καὶ συσσημάτων. quod emendandum uti edimus. Cæterum non est hic superflua vox ἑμμελῶν, eo quod statim subjungatur, φθόγων esse φωνῶν ἑμμελῶν. quoniam φθόγοι ἑμμελεῖς quoque sunt Musicae considerationis, sed absque usu. At sequitur etiam, μία τῶν ἑμμελῶν φθόγων ἀπὸ τῆς φύσεως.

Pag. 2. v. 10. τί δ' ἐστιν ἐλάττωσιν] Scriptus perperam, ἐλάττωσιν.

V. 17. ἑμμελῶς ἐλάττωσιν] τὸ ἑμμελῶς malim ad ἐλάττωσιν, cui adjunctum est, referri, quam constructionis quadam conturbatione ad ἀνείναι. quod

quod fieri posset, si legeretur $\epsilon\lambda\acute{\alpha}\gamma\mu\sigma\iota\nu\ \delta\upsilon\nu$. Dein Merfen. scribit, $\alpha\nu\epsilon\iota\nu\alpha\iota\ \pi\epsilon\ \kappa\alpha\iota\ \delta\eta\pi\lambda\epsilon\iota\nu\alpha\iota$.

V. 28. $\alpha\nu\omicron\mu\omicron\iota\omega\nu\ \omicron\acute{\xi}\nu\tau\eta\kappa\eta\ \kappa\alpha\iota\ \beta\alpha\rho\upsilon\tau\eta\kappa\eta\ \lambda\alpha\mu\beta\alpha\nu\omicron\mu\epsilon\nu\omega\nu$,] Verbum $\lambda\alpha\mu\beta\alpha\nu\omicron\mu\epsilon\nu\omega\nu$ abesse potest, uti apud alios sæpe in hujusmodi locutione. Vide Aristid. Quintil. pag. 28. v. 30. Euclides pag. 8. Consonantiam ita finit: $\acute{\epsilon}\varsigma\iota\ \delta\epsilon\ \sigma\upsilon\mu\phi\omega\nu\iota\alpha\ \mu\epsilon\nu\ \kappa\epsilon\acute{\theta}\sigma\iota\varsigma\ \delta\upsilon\omicron\ \phi\theta\acute{\omicron}\gamma\omega\nu$, $\omicron\acute{\xi}\nu\iota\epsilon\rho\alpha\ \kappa\alpha\iota\ \beta\alpha\rho\upsilon\iota\epsilon\rho\alpha$. Consonantia est duorum sonorum, acuti & gravis, mistio. Versu penult. pro $\eta\pi\epsilon\rho$ Merfen. perperam habet $\psi\acute{\alpha}\rho\epsilon$.

Pag. 3. initio perfecti systematis mentionem injicit, quod tamen quid sit antea non docuerat. Sunt autem duo perfecta systemata: minus atque majus. Minus est, quod à proslambanomeno progreditur ad neten synemmenon, chordis undecim. Majus autem, quod à proslambanomeno per disjunctionem pergit ad neten hyperbolæon. de quo hîc noster est intelligendus. Itaque in perfecto systemate, seu binis diapason, sex sunt consonantiæ, quas ibidem enumerat. Videatur Euclides pag. 17, & 18.

Pag. 3. v. 10. $\tau\acute{\omega}\ \mu\epsilon\nu\ \alpha\lambda\phi\ \pi\epsilon\sigma\acute{\alpha}\rho\omega\nu$
 $\alpha\ \kappa\alpha\iota\ \phi$.] Scriptus $\alpha\ \kappa\alpha\iota\ \phi$. interdum tamen $\tau\alpha\upsilon\ \psi\alpha\lambda\mu\omicron\nu$ subjectum est $\tau\acute{\omega}\ \zeta\eta\tau\alpha$. Præterea perperam hîc scriptum invenimus, $\tau\acute{\omega}\ \delta\epsilon\ \alpha\lambda\phi\ \pi\alpha\sigma\omega\nu$ $\alpha\ \kappa\alpha\iota\ \psi$. Postea, $\tau\acute{\omega}\ \delta\epsilon\ \delta\lambda\phi\ \pi\alpha\sigma\omega\nu$ $\kappa\alpha\iota\ \delta\lambda\phi\ \pi\acute{\epsilon}\nu\iota\epsilon$ $\alpha\ \kappa\alpha\iota\ \psi$. $\tau\acute{\omega}\ \delta\epsilon\ \delta\iota\varsigma\ \delta\lambda\phi\ \pi\alpha\sigma\omega\nu$ $\alpha\ \kappa\alpha\iota\ \theta$. omnia mendosissime ut nec figuræ describi possint.

quæ Alypio restituto emendare facilis fuit operæ. Quare in sequentibus labore depravatas notas recensendi superfedebimus.

V. 18. $\epsilon\kappa\ \beta\varsigma$.] $\epsilon\kappa$ Scriptus non habebat, nec Merfen. Sequitur tamen recte in MS. $\epsilon\kappa\ \tau\varsigma$. at v. 22. rursus aberat, forsan ob pronunciandi futuram asperitatem. Cæterum in prioribus duobus locis semis notabatur $\tau\acute{\omega}\ \lambda\acute{\alpha}\mu\beta\epsilon\delta\alpha\ \psi\alpha\lambda\mu\omicron\nu$, sic: $\beta\varsigma\ \epsilon\ \tau\varsigma$. In reliquis duobus bene erat, sicut edimus.

V. 25. $\epsilon\kappa\ \tau\acute{\omicron}\nu\omega\nu\ \eta\varsigma$. $\eta\ \delta\epsilon\ \delta\lambda\phi\ \pi\alpha\sigma\omega\nu\ \kappa\alpha\iota\ \alpha\lambda\phi\ \pi\acute{\epsilon}\nu\iota\epsilon$.] Hæc in Merfen. editione desunt. quæ sic habet: $\eta\ \delta\epsilon\ \delta\lambda\phi\ \pi\alpha\sigma\omega\nu\ \kappa\alpha\iota\ \delta\lambda\phi\ \pi\epsilon\sigma\acute{\alpha}\rho\omega\nu$; $\epsilon\kappa\ \tau\acute{\omicron}\nu\omega\nu\ \theta\varsigma$. $\eta\ \delta\epsilon\ \delta\iota\varsigma\ \delta\lambda\phi\ \pi\alpha\sigma\omega\nu$; At Scriptus noster hîc est integer.

Pag. 4. v. 6. $\tau\acute{\iota}\nu\alpha$; $\tau\alpha\upsilon\tau\alpha$.] Binæ hæ voces à MS. aberant, quas, cum in sequentibus ubique additæ legerentur, hîc restituendas duximus. Leguntur autem in MS. semper conjunctim, $\tau\acute{\iota}\nu\alpha\ \tau\alpha\upsilon\tau\alpha$. sine ulla interrogandi nota post $\tau\acute{\iota}\nu\alpha$. quæ ne quidem post $\tau\alpha\upsilon\tau\alpha$ adparebat. Cæterum notæ hic, & in sequentibus, rursus corruptissimæ. & lacuna erat post hæc, versu 13. $\delta\gamma\delta\omicron\omicron\nu\ \tau\acute{\omicron}\ \delta\alpha\pi\acute{\omicron}\ \delta\eta\pi$
 $\alpha\ \kappa\alpha\iota\ \psi$ usque ad hæc versus 15. $\delta\eta\pi\ \mu\prime$
 $\alpha\ \kappa\alpha\iota\ \psi$ Librarii errore, qui, cum utroque loco habeatur $\alpha\ \kappa\alpha\iota\ \psi$ ad posteriorem, priore copula omiſſa, convolvavit.

Pag. 5. v. 1. $\pi\acute{\epsilon}\mu\pi\tau\omicron\nu$, $\tau\acute{\omicron}\ \delta\alpha\pi\acute{\omicron}$] Puto hîc & in sequentibus fuisse, $\pi\acute{\epsilon}\mu\pi\tau\omicron\nu$
 $\delta\iota\epsilon$

διε, τὸ δὲ. & ἕκλον δέ. & ita in reliquis, ex perpetuo Græcorum illius particulæ usu. Sed MS. edere volumus.

Pag. 6. v. 13. Ἀνέσις καὶ θήπαισις.] Merfennus hîc confundit omnia. quæ uti noster Scriptus bene habebat, sunt emendanda. Cæterum cantus hic definitur imperfectus, prout ex Harmonica constituitur. Perfecti cantus definitionem habes pag. 19. v. 23. Videatur quoque Arist. Quintil. pag. 28. Bryennius lib. 3. sect. 10.

V. 17. συγχείμενον ἐκάσῳ γῆφ.] Lego, ἐν ἐκάσῳ γῆφ. Diatono tamen excepto, secundum sectæ suæ parentem Aristoxenum, & reliquos, qui τὸ Διὰτονον πυκνὸν ἔμελέχουν, *diatonum spissi non esse particeps*, dicunt. Vid. Eucl. pag. 7. & hic noster pag. 7. v. 8.

V. 24. ταῦτα. ἐναρμόνιον.] Merfen. τὸ ἐναρμόνιον. at in nostro MS. melius articulus abest.

V. 26. τὸ ἐν ἐναρμόνιον πῶς μελωδεῖται;] Merfen. τὸ ἐναρμόνιον, omisso ἔν. Scriptus habebat, τὸ ἐν ἀρμονικόν. quod quia semel in hoc auctore tantum occurrit, & in paucis aliorum Musicorum locis; vel male legi, vel minus usitate putamus. Ideoque cum Merfen. edimus, ἐναρμόνιον. Pro-

clus inprimis eo aliquoties utitur, commentariorum in Platonis Timæum libro 3.

V. 27. θῆπὶ μὲν τὸ ὀξύ.] Merfen. articulum hîc male omittit; cum etiam sequatur, θῆπὶ δὲ τὸ βαρύν. Porro in Scripto erat, καὶ δέσιν, καὶ δέσιν, καὶ τόνον. at omnino pro τόνον legendum est δέτονον. quod etiam habet Merfennus.

Pag. 7. v. 2. καὶ ἡμίλιον,] Hoc à Scripto aberat.

V. 6. καὶ τόνον.] Semel hæ voces deerant in MS. uti & alibi frequenter in his Autoribus; quod ἀμυσε librarii male ea repeti putarent.

V. 17. ὧν οἱ ἀκροὶ πρὸς ἀπλήλως συμφωνεῖσι.] Verbum συμφωνεῖσι à Scripto aberat. at necessario cum edito Merfenni est restituendum.

V. 22. & 23. Verbum διερχόμενον abesse poterat.

V. ult. ὀκτώκαίδεκα.] Scriptus & Merfen. ὀκτώ καὶ δέκα. minus usitate.

Pag. 8. v. 13. Βαρύτατοι πυκνῶν πόσι;] Hîc locus mendo non caret. Euclides has chordas longe rectius vocat μεσοπύκνες. Pro βαρύτατοι quoque legendum esset βαρύντατοι. ut sequitur, ὀξύτατοι. Totum hunc locum ita restituendum censeo.

Quot sunt spissorum gravissimi?
Quinque.

Quinam?

Hi: Γ C I Z Θ
Γ C < E η.

Quot sunt spissorum soni medii?
Quinque.

Βαρύτατοι πυκνῶν πόσι;

Πέντε.

Tíves;

Οὗτοι: Γ C I Z Θ
Γ C < E η.

Μέσοι δὲ πυκνῶν πόσι;

Πέντε.

Tíves;

Τίνες;

Quinam?

Οὗτοι·
R P Θ E I
L O V U T.

Hi:
R P Θ E I
L O V U T.

Porro in hac quaestione, βαρύταιοι πυκνῶν πόσι; vox πυκνῶν capienda est generalius, ut chromatica & enarmonia spissa comprehendat. quandoquidem omnes chromaticorum spissorum gravissimi soni, & medii, iidem sunt qui gravissimi & medii spissorum enarmoniorum. quod notandum. Vti etiam, quod βαρύταιοι πυκνῶν, alias dicantur βαρύπυκνοι. sicut & ipsi Bacchio pag. 9. v. 11. ὀξύταιοι πυκνῶν, alias ὀξύπυκνοι. ita & qui sunt spissorum locis mediis, uno vocabulo dicuntur μεσόπυκνοι.

V. 16. pro ἐναρμονίων perperam in MS. erat ἐναρμόνων.

V. 21. Οξύταιοι δὲ χρωματικῶν ἐγγεγραμμένων πόσι;] Ita Scriptus. quæ certe obscura est locutio. Mersen. habet χρωματικῶν. subaudi πυκνῶν, ut præcedit πυκνῶν ἐναρμονίων. Illud autem ἐγγεγραμμένων commode mihi videtur explicari posse per ἐγγραγµήνων, virgulâ notatorum. Hefychius: Ἐγγράφει, ἐγγραφίται. Videmus enim acutos sonos chromaticorum spissorum nullo alio differre ab acutis enarmoniorum, quam virgulis, quæ vel per medium literæ transeunt, vel supra sunt scriptæ.

Pag. 9. v. 1. Οξύταιοι ἢ πυκνῶν διὰ τόνων πόσι;] Quomodo hæc conveniunt cum Harmonicorum decretis, qui, ut paulo ante notavi, diatonum de spissi proprietate non participare, o-

mnes adferunt? quomodo cum ipsius Bacchii verbis, quæ pag. 7. clarissime leguntur? τὸ μὲν ποὶ διὰ τόνων καθ' ἡµᾶς ἐ' μελωδεῖται ἐν πυκνῇ τάξει. diatonum secundum nos non canitur in spissi ordine. Certe illis futuræ mentis nifus, puto hanc quaestionem, & sequentem, delendas: utpote à scio-lo male adfutas. Putavit ille, postquam lichanos enarmonias & chromaticas recensuisset Bacchius, non omisurum illum fuisse lichanos diatonas. Hinc lacuna illa male expleta. At Mersennus hic novam fodit, & fatis magnam; num supina exscribendi negligentia, quam in Meursio deprehendimus, an Codicis vitio, ignotum. Ita autem legit: ὀξύταιοι ἢ χρωματικῶν ἐγγεγραμμένων πόσι; πέντε. ἢ μὲν ποὶ μέση.

V. 5. Ἀπυκνοι ἢ πόσι;] Scriptus conturbato verborum ordine, ἀπυκνοι ἢ πόσι τίνες ἔσονται, τρεῖς.

V. 19. πάλιν δύο. Τίνων; Τέτων.] Mersennus, πάλιν δύο τόνων τέτων. inscite. Quid ἐκλυσις sit, & quid ἐκβολή, vide pag. 11.

V. 27. Συναφᾶς ἐν πόσις λέγεις ἐν αὐτοῖς ὑπάρχειν;] ἐν αὐτοῖς, subaudi potius πτερχοῦσθαι, quam φθέρειν.

V. ult. Ταύτας, ὧν] Scriptus ἔς. Mersen. οἷς. probe. duo illi casus in Scriptis libris sæpe confusi cernuntur. Nec tamen ὧν male.

Pag. 10. v. 1. ὅταν δύο πτερχοῦσθαι

D 3

ἰμοιο-

ὁμοιογράμων φθόγῳ ἐφ' ἐκάπερα κρινωνῇ,] Merfennus pro φθόγῳ habet φθόγων. & κρινωνεῖ pro κρινωνῇ. utrumque male. Cæterum τετραχορδα ὁμοιογράμα, ejusdem figuræ tetrachorda dicuntur, quæ eodem loco situm habent hemitonium: ut sunt, tetrachordum hypaton, & tetrachordum meson. & cætera ordine. quæ primo loco situm habent hemitonium. Ita tetrachordum à parypate hypaton ad parypaten meson, ὁμοιογράμῳ est tetrachordo à trite diezeugmenon ad triten hyperbolæon; quod utrumque habeat hemitonium primo loco in acutum. Aristoxenus, & ejus sectator Euclides illa vocant, ὁμοια κατὰ γῆμα.

V. 3. τὸ μὴ βαρυτέρη τετραχορδα] Ita quoque Merfen. at Scriptus τετραχορδων. quæ si vera esset lectio, necessario δεικνύον μέλον, τῶν addendum fuisse putabam; ut legeretur, τὸ μὴ βαρυτέρη τ' (sc. δύο) τετραχορδων.

V. 8. τὸ μὴ παλαιῶν πρὸς τὸ μέλῳ,] Scriptus male, μέσον. & v. seq. τῶν συνημμένων.

V. 12. Διζυγίς ἢ τί ἐστι;] Codex scriptus: Διζυγίς δέ ἐστι δύο βαρυπύκνων φθόγων. ἔσται τὸν ἀναμέσον. at legendum uti edimus, & Merfen. utcunque habet. Porro vox βαρυπύκνων ex parte tantum hîc locum habet, eo quod inferior continentium sonorum; Mese, & Nete synemmenon; in utraque disjunctione sit ἀπυκνος. ex ratione quam idem Bacchius adducit pag. 9. v. 8. Disjunctionis definitio videatur apud Eucli-

dem, pag. 17. apud Aristoxenum, pag. 58. Bryennius lib. 3. sectione II. sic finit: Διζυγίς δέ ἐστι, ὅταν δυοῖν τετραχορδων τὸν ἀναμέσον εἴη. Disjunctio est, cum inter duo tetrachorda tonus extiterit.

V. 23. Καὶ τὴν συνημμένων ἢ ὑπερβολαίων] Scriptus, τὴν ὑπερβολαίων. Merfen. τῶν ὑπερβολαίων. Quod commendavi ex eo quod præcessit, τὴν μὴ εἶναι μέλῳ ἢ διζυγίαν ἀπὸ πύκνων φθόγων;

V. 26. Ταῦτα δὲ εἰς τὸ αὐτὸ πρὸς ἐαυτῷ πῶς συμφωνεῖ;] Verba sunt obscuriora. εἰς τὸ αὐτὸ, subaudio; σύστημα τέλειον, systema perfectum. Ista, πρὸς ἐαυτῷ, delearem. Nam si vel maxime legas πρὸς ἐαυτοῖς, quod necesse est quia dicat, ταῦτα συμφωνεῖ; tamen sanior sensus ex iis colligi non potest. Merfennus habet: ταῦτα ἢ εἰς τὸ αὐτὸ, πρὸς τὸ αὐτὸ, πρὸς ἐαυτῷ πῶς συμφωνεῖ; Vix credere possum, in codice ipsius Scripto adeo inepte hæc fuisse exarata. Forfan in margine id, quod in textu erat πρὸς ἐαυτῷ, correxit scribendo πρὸς αὐτό. quod deinde in textum irrepsit.

Pag. 11. v. 3. ὅτι τὸ ὀξύπικνον.] Hæc verba Arist. Quintil. pag. 28. v. 21. non habet. ex glossa irrepsisse puto. Quod si retinenda sint, leges, ὅτι τὸ ὀξύπικνον, ad spissi sonum acutum. In scripto codice erant hæ notæ, ὅτι Θ V, omnino erroneæ. quod hæ chordæ in omnibus generibus tono integro inter se distent. Quare proxime superiore notarum copulam sumsi,

H > ,

^H
 v, quæ oxypycna est, & in Harmo-
 nia tribus dieſibus ab ^E
^U diſtat. v. 6.
 in Scripto perperam erat, *Σοπί πινωυ*.

V. 8. Scriptus infertus habet erroneas notas: $\lambda \pi \cup^E \mathfrak{M} \left(\begin{smallmatrix} \Theta \\ \vee \end{smallmatrix} \right) \frac{\Gamma}{Z}$ quæ erant delendæ.

V. 19. λιχανοειδῆ,] Merfennus hæc inepte peculiari quaestioni inclu-
sa habet : λιχανοειδῆ ὅν ποῖον λέγουμεν
εἶναι ; τὸν ὀξύτατον δὲ πυκνῷ.

V. 24. *Τίνας; Τέττις.*] Hæc duo vocabula, quæ in Scripto deerant, ex Merfeno addenda duximus. Videmus enim hunc Autorem minimis interrogatiunculis omnia discerpere. Alias æque concinne cum Scripto leges, *πῆρς ὄξω, μέσσν, βαρῶ.*

Pag. 12. v. 2. *ἦν ἡ βαρύτερον.*] Ita recte Scriptus. ut & sequitur v. 5. *ἦν ἡ ὀξύτερον.* Mersen. perperam, *ἦν ἡ βαρύτερον.*

V. 11. οἱ ὄντες θεοὶ] Scriptus, οὐόν. Fortasse οἱ ἐν ὄντι θεοί, quorum mentionem paulo ante fecerat, pag. 11. v. 21.

V. 18. Τῆτων ποῖός ἐστιν] Merse-
nus τὸ ἐστὶν non habet. v. 20. Scriptus
perperam, τῆτων pro τῆτα.

V. 27. Τόνω· τῶ ἡ μολοδία,] Multa hinc in Scripto codice erant omiſſa, cum legeret : ὁ ἡ μολοδία δὲ πωσά-ρων. Τῶν δὲ πωσάρων ; ἡ πωσά-ρων. Hæc, ut edita sunt, jam restitueramus, antequam Mersenni editio nobis esset inspecta.

Ραγ.13. v.2. ἔ δὲ φρυγία, τριημιλο-

νίω.] Merfen. minus commode, & ὅ
Φρυγίας πόλιν; τριημιονίω.

V. 25. *ὅτι δὲ ἐπ' αὐτοῦ μόνου.*] Hæc verba male aberant à Scripto. habebat Mersennus.

Pag. 14. v. 4. Mersen. perperam
 πῶον pro πῶα. v. 7. Scriptus μετέλθω
 pro quo usitatus μετέλθη.

V. 13. εἰς τὴν ἀπακρινηθεὶς γλῶσσαν.] Re-
scribo, ἡ μεταβολὴ γλῶσσαν.] neque enim
hoc vocabulum præcesserat, ut ἀποκρί-
σιν repetendum censeretur.

V. 16. ὅταν ἐν χορείᾳ εἰς ἱαμβον;]
Vox ἱαμβον in Scripto codice exciderat; spatio tamen ejus scriptioni relicto.

V. 19. ὅταν ῥυθμὸς ἄπο ἄρσεως]
 Verti ac si scriptum esset, ἄπο ἄρσεως
 εἰς θέσιν, ἢ ἄπο θέσεως εἰς ἄρσιν ᾠκῆσαι.
 Cum rhythmus, qui ab elatione in-
 cipiebat, initium capit à positione ;
 & contra. Quæ lectio rem confide-
 ranti verissima, spero, videbitur.
 Merfennus hîc rursus quædam omi-
 sit. Sic enim edidit : Ἡ δὲ τῆς ῥυθμῆς
 ἀγωγὴ πῶς ; ὅταν ὁ ῥυθμὸς κατὰ
 θέσιν, ἢ κατὰ διποδὶν βαίνει.

V.24. κατὰ διποδῖαν ῥήναι.] Mer-
fen. βαίνηαι. Locus est obscurus,
quem versione nostra explicavimus.

V. 31. ἦτοι τῷ βαρπυλέρῳ] Aberat à
Scripto particula ἦτοι.

Pag. 15. v. 5. Παρθενία ἢ πένη;]
De hac definitione vide notas ad
Gaudentium. Est autem dia pente
intervallum paraphonum.

V. 7. εἰς π. μαῖλον τῷ βαρυτέρῳ
 φθέρῃς] Perperam abest à Scripto
 vox φθέρῃς. v. 9. legendum, ὑπάρχει.

V.10.

V. 10. *Διγγραμμά*] Quid diagramma sit ex tribus à nobis restitutis trium generum diagrammatis clare perspicies.

V. 15. *δύσληπτα*] Merfen. *Διγληπτα*. forsan typos thetæ errore. ibidem articulus *π*is abest à MS.

V. 17. *ποσάχορδον ἐστὶ τὸ σωημμένον*] Subaudi, *σύστημα*. minus recte subaudiretur, *Διγγραμμά*. Merfenus legit *σωημμένων*. & v. 20. *διεζυγμένων*. Scripti lectio mihi magis probatur. Paulo post v. 26. pro *διαιρέμηνον*, Merfen. *Διγληρέμηνον*. male.

V. 30. *διόντα ἀσωήετα*] Male Scriptus, *διὰ τὸν ἀσωήετα*. & v. seq. *εἴ τις* pro *ἡ τις*.

V. ult. *καὶ ἀφ' ἧς ἀνιέται*] Scriptus, *καὶ ἀφ' ἧς ἐστὶν ἀνιέται*. quid si particula *ἡ* interferatur? legendo, *ἐστὶν ἡ ἀνιέται*. Melius tamen *ἐστὶν* delebitur. Merfen. *ἀφ' ἧς ἀνιέτα*, & iterum p. 16. v. 4. imperite. Porro ex his Mese definitionibus quædam omnibus generibus conveniunt; quædam uni aut alteri. Generales itaque sunt, I. *Mese est, quæ conjunctis tribus tetrachordis, medii est chorda acutissima*. III. *Quæ tribus tetrachordis deinceps positis, acutissimo sono gravior est, consonantiâ diatessaron*. VI. *A qua existit conjunctio & disjunctio*. VII. *A qua diatason & remittitur, & intenditur*. Specialis Enarmonii generis definitio est II. *Mese est, quæ inter tonum ac ditonum incompositum est sita*. Enarmonii & chromatici simul, V. *A qua tonus & spissum intendi potest*. Specialis Diatoni generis est IV. *A qua remittitur*

diatessaron, & diatente. Hæc tamen definitio sic legenda videtur: *ἀφ' ἧς ἀνιέται διὰ πέντε, καὶ ἀπλινέται διὰ πέντε*. ut versione nostra indicatum. Ita fuerit generalis.

Pag. 16. v. 6. *ὁ τὸν πόντον*] hic adderem *ἐν*, quod in seq. quæstione bene omisum.

V. 10. *τί πρῶτον συχεῖον*] Merfen. *τί ἂν συχεῖον*. Putida lectio ex non intellecto, quod in MSS. sæpe occurrit, scripturæ compendio. quippe *αὐ* denotat *πρῶτον*.

V. 12. *φθόγος, ὅς ἐστι φωνῆς*] Quam egregie hæc definitio à sciolo quoddam est reformata! Eandem hanc definitionem recte scriptam invenies in Bacchio pag. 2. v. 1. *φωνῆς ἐμμελὲς πῶσις ἐπὶ μίαν τάσιν*. Malim *φωνῆς πῶσις ἐμμελὲς ἐπὶ μίαν τάσιν*, ut Euclides pag. 1. cui adstipulatur Bryennius lib. 1. sect. 4. Aristox. p. 15. finit. *φωνῆς πῶσις ἐπὶ μίαν τάσιν*. omissa voce *ἐμμελὲς*. Sic Gaudentius pag. 3. & noster hoc loco ita scripsisse videtur. At si monstrosæ hujus definitionis vocem *μέλως* erasam nolimus, scribenda tota est, uti pag. 2. legitur. Boëth. variat. de quo Euclid.

V. 21. *τὸ ἄδειν ἕτερον ἑτέρῃ*] Vox *ἑτέρῃ* male in Scripto erat omissa.

V. 23. *ὡς δὲ πολὺν*] Ita Merfen. at Scriptus *ὡς δὲ πολὺν*. quod scribendum *ὡς δὲ πολὺν*. quod malim. Idem Scriptus v. 25. pro *ἐπὶ Διγρήματι*, male habet *ἐπὶ Διγρήματι*.

Pag. 17. v. 4. *οἷς αὐτοὶ πρὸς ἑαυτοὺς*] Lego, *πρὸς ἀλλήλους*. Merfen. *πρὸς ἀλλήλους λαλῶσι*. male. nec melius seq.

v. pro

v. pro *ωλεισμήν* habet *ωλεισμήνοι*. quod forsā monitu vix erat dignum.

V. 12. *Ταῦτα· ἔχαιον*] In Scripto quædam hîc defunt. Sic verò habet: *ταῦτα· ἔχαιον ὑπόμειπον. ὀφηγέμελον ὀπηγέμελον*. duabus quæstionibus omiſſis, librarii errore. Sed hanc doctrinam paucis examinemus. Quærit quot sint sonorum species. hîc addendum fuerat perspicuitatis gratia, in *tetrachordis spectata*. Respondetur, Tres: exempli causa, hypate, parypate, lichanos. Hîc jam dubitari possit, quænam soni species sit ultima, quæ prima. seu, num à gravi numerare incipiat, an ab acuto. Interdum enim Auctores variant. At omnino cenſeo, Bacchium sicut Aristides Quintil. pag. 12. v. 6. per *ἔχαιον* intelligere ultimum in acumen. adeoque *ἡγέμελον εἶδος*, primam speciem & antecedentem, esse hypaten. Media utraque numeratione est parypate. Hinc itaque species consonantiæ dia tessaron quoque tres sunt, ab ultima ad ultimam, id est, à lichano ad lichanon. à prima ad primam, seu, ab hypate ad hypaten: & sic à parypate ad parypaten, species media. Quæ adduntur, *πῶς ᾗ φθγγέται ἔχει σχῆμα, ὄνομα, διωαμιν*. cum præcedente pagina, meliori loco legantur; ad quem etiam eorundem vocabulorum definitiones, quæ pag. 24. habentur, essent referendæ; male hîc repetita, censerem delenda.

V. 26. *καὶ ἐνίς δὲ νοήλον*] Merſen. male, *τὸ νοήλον*.

Pag. 18. v. 3. *γινόμην*] Scriptus, *γινόμην*. Tota definitio laborat. Nam si verborum vim inspicias, hanc ineptam sententiam colliges; Rhythmus est temporis mensuratio, quæ fit cum certo quodam motu. Ideoque lege ex pag. 22. v. 29. *χρόνος κατὰ μέτρησιν, κινήσεως γινόμηνος ποιᾶς πνοῆς*.

V. 5. Scriptus articulum *τῷ* non habet. v. 10. Merſen. male *τάτῃ* pro *τάτων*. v. 14. In his, *τετραχόρδων δὲ εἰσιν*, verbum *εἰσιν* abest à MS.

V. 15. *Τεῖα· ὧν ἐν διχρόνῳ*] Ita legendum censui, quod in Scripto est, *ἐν μὲν διχρόνῳ πρῶτον μὲν*. deinde addidi δὲ post *δύπερον*. quod ex perpetua linguæ consuetudine adesse debebat. uti id etiam sequitur, *τεῖον δέ*.

V. 21. *οἶον τὸ ὑπάτης μέζων*] Vox *μέζων* in utroque deest. quæ tamen necessario videtur addenda. Totum locum, prout in MS. est, adscribam: *οἶον τὸ ὑπάτης ἢ ὑπὸ μέσης. δύπερον ᾗ, τὸ πρυπατίας ἢ τεῖτης. τεῖον, ἢ τεῖτος, τὸ λιχανῆς ἢ ὑπὸ ἀνῆτης. τέταρτον, ἢ τέταρτον οἶον τὸ μέσης ἢ νήτης*. Merſen. legit: *δύπερον ᾗ, ἢ δύπερον τὸ πρυπατίας ἢ τεῖον, ἢ γῶν τὸ λιχανῆς καὶ ὑπὸ ἀνῆτης*. Vbi præter omiſſas voces, *καὶ τεῖτης*, notandum, insulſe rursus vocem *γῶν* hîc enatam ex male intellecto scripturæ compendio, quo *τεῖον* ita notant Γ.

V. ult. *μυζολύδιον*.] Male Scriptus, *μυζολύδιον*. qui postea tamen semper recte habet, *λύδιον*, *φρύγιον*, & sic deinceps.

Pag. 19. v. 1. ἢ deerat in MS. ut & v. 5. & 7. *διεζωχμήων*. & v. 10. ac 12.

E

μέζων.

μέζων. Putare aliquis possit, illas voces, μέζων, διεζδύγμύων, absque sensu damno abesse posse. Verum enimvero præterquam quod rationi adversetur, etiam ab ipso Bacchio redarguitur, qui pag. 18. v. 30. addit ὑπαίων. ut & p. 19. v. 2. 4 Sic & v. 7. recte habet ὑπάτης μέζων. Deinde omnibus tribus locis addit ὑπερβολαίων. Hinc ubique illas chordarum differentias ipsi textui inferuimus, ut in Euclide recte scriptæ inveniuntur pag. 15. in Gaudentio, pag. 19. in Bryennio, lib. 1. sect. 6.

V. 17. Vterque male legit οἱ λιχαιοί. & seq. versu, τοῖς Διζόνοις. v. 26. Mersen. ἐν αἰτῷ pro ἐν ἐαυτῷ.

V. 30. ὑπερδίαζδύξιν,] Scriptus περδίαζδύξιν. Mers. ἀποδίαζδύξιν. uterque male. Insuper Mersen. quatuor postrema vocabula, ὅτι συνᾶφῃ, ὑποσυνᾶφῃ, ὑπερδίαζδύξιν, non habet.

P. 20. v. 1. ἦτε συναφῇ] Mersen. ἦτε συναφῇ καὶ ὑποσυναφῇ, καὶ ἦ ὑπερδίαζδύξιν. omittis rursus intermediis.

V. 7. τῇ ᾗ pro τῷδε. v. 16. deest in MS. βαρύτερος. ibid. erat ἦτε. pro quo Mersenn. habebat ἦτε. unde feci τῇ τε.

V. 18. τῷ δὲ πεσάρων συμφωνίαν ἀπτελεῖ] Deest in utroque vox πεσάρων, vel ejus nota, δ. præterea uterque habet ἀπτελεῖ, & v. 15. εἴη. pro quibus mallet ἀπτελεῖ καὶ ἦ.

V. 21. τῷ ὑπαίων τὸ μέζων.] Male Scriptus, τῷ ὑπαίων τὸ μέσον.

V. 23. τὸ μὲν ἐν ὑπαίων καὶ μέζων συνῆπται ἢ ὑπάτη μέζων, καὶ νός

ὦν αἰτῷ φθόγγοι. nam & v. 27. recte habetur συνῆπται. ubi pro μέση Mersenn. habet μερίση, typographica forsitan incuria. præterea omittit ὡς.

V. 31. Διζδύξιν δὲ ἐστίν,] δὲ rectius abest in edit. Mersenni. versu seq. in Scripto est ἀνὰ μέσον. Sæpius tamen conjunctim inuenitur ἀναμέσον. quo accentu etiam vocabulum ἀναλόγον esset notandum.

Pag. 21. v. 2. τὸ μέζων πτεράχορδον] Vterque male πτεράχορδων. amplius erronee in Mersennio: ἀπὸ τῷ διεζδύγμύων, καὶ τὸ μέσον ἀπὸ τῷ ὑπερβολαίων. quæ optime habentur in nostro Scripto.

V. 5. ὑποδίαζδύξιν τί ἐστίν,] Mersenn. omissa interrogatione legit: ὑποδίαζδύξιν δὲ ἐστίν, ὅταν.

V. 11. τὸ ὑπαίων πτεράχορδον] Male Scriptus, πτεράχορδων. v. 12. in Mersenn. ἀπὸ τῷ διεζδύγμύων. & v. 13. τῷ ὑπερβολαίων. v. 15. idem omittit δέ.

V. 17. ὑπαίων, μέζων,] Mersenn. perperam, ἀπὸ τῷ μέζων. & v. 25. τῶν pro τῷ.

V. 22. οἱ ὁμοφθεῖς φθόγγοι,] Quales sunt hypate hypaton & mese: parypate hypaton & trite synemmenon. Adeoque ab hypate hypaton, tanquam antecedente, ad mese, ceu antecedentem, sunt quinque toni: Similiter à lichano hypaton ad paraten synemmenon. & sic de reliquis.

V. 28. Mersenn. ὑπερδίαζδύξιν ἐστίν, ὅταν πθῇ, pro τῇ ᾗ. & v. 30. MS. ἀπτελεῖ, pro ἀπτελεῖ. ibidem δὲ abest. v. 31. Mersenn. rursus habet τῶν διεζδύγ. pro τῷ. Quod vix puto totiens male

L E C T O R I B E N E V O L O.

B *Acchium Seniore* ex eodem *Scaligeri Musicorum volumine*, quod *Alypium*, *Nicomachum*, *Aristoxenum* atque *Aristid.* *Quintilianum* nobis suppeditavit, summa fide descriptum tibi representamus. Idem ille fatum temporum injuria & librariorum expertus fuerat, quod praestantissimus Musicus *Aristides Quintilianus.* quo magis elaborandum duximus, ut quod vitium non contemnendus Autor contraxerat, diligentia nostra expurgaretur. Opusculi inscriptio toti tractatui bene respondet. Artis enim Musica Introductio nem, qua Harmonicis elementis ac Rhythmicis praecipue nititur, per quaestiones breviter & nervose tradidit. Harmonices elementa jam ante multi tradiderant; *Aristoxenus*, secta autor; *Euclides*, *Nicomachus*, *Ptolemaeus*, & plures alii, quorum scripta vetustas abolevit: totius Musica oppido rari Scriptores memorantur. Si qui autem fuerint, fallaci generalis vocabuli usurpatione saepe lectori vel ipsi autores, vel mutila ipsorum opera imponunt. Neque enim *Alypius* mihi videtur ex illo principio, quod omnes Codices habent, tradenda totius Musica, qua Harmonica, Rhythmica & Metrica constat; quam unus *Aristides Quintilianus* totam elaboravit; consilium suscepisse; sed tantum artis Musica, qua canendi praeceptis includitur, voluisse prima elementa & necessaria exponere. Nunquam alias Graci, qui, quantum Musica ab Harmonica distet, accurate norant, hoc vocabulo abusi leguntur. Latini quamcunque totius Musica partem, generali nomine sunt dignati. Hinc *D. Augustinus*, *Boethius*, *Cassiodorus*, alii, de Musica suos tractatus inscribunt, cum tantum partes illius singuli pertractent. In *Boethio* eo magis id mirum videri debet, quod, cum & aliorum Harmonica elementa viderit, & *Nicomachum Gerasenum*, *Pythagoricum*, in primis sit secutus; qui opusculum suum optime inscripsit *Harmonices Enchiridium*; hoc non animadverterit. Caterum secta *Aristoxenus* est hic *Bacchius*, quamvis septem tantum modos recenseat, quos *Ptolemaeus* septem dia pason speciebus

LECTORI BENEVOLO.

cicibus numero pares constituendos judicabat. *Ut hinc vetustior censeretur debeat* Manuele Bryennio, *cujus aetate Melopæi septem illos tonos, addito octavo Hypermixolydio, ἡχὺς ὀκτώ, Barbaro vocabulo, adpellabant: quod Bacchius, qui necessaria artis præcepta tradere instituebat, monere non desisset, si suo tempore id nominis fuisset usurpatum. Hunc autem Bacchium ante nos Grace tantum edidit Marinus Mercennius, Commentariorum opere in aliquot capita Genesis. Versio hæcenus non prodiit: quam cum Græco textu longe emendatiore nunc primi damus. Porro in illo Scaligeri codice post hunc tractatum alius sequitur hac inscriptione, Εἰσαγωγή πέντης μουσικῆς βακχεῖς τῷ γέροντι. Initium est: Τῇ μουσικῇ πέντῃ πᾶσι τοῖς δογμασμοῖσι σωλὲς ἔσται Φησὶ πρὸς τὸν ἀρχαῖον, quem, principio leviter immutato, ferme totum habet Bryennius, lib. II. Sect. VI. Deinde alia adhuc Fragmenta, quorum prius sic incipit: Πυθμός σωζέσθην ἐκ τῆ ἀρσεως, καὶ θέσεως, καὶ χροῆς, τῶ καλεσμένῳ ὠδῶσι κενῶ. alterum, post duas paginas quartā plicaturā scriptas, ita: Μουσική ἐστιν ὁπισθήμη πρὸς μέλ. Quæ excerpta, cum multa in iis sint Musica antiquitatis vestigia, Græce & Latine aliquando dabimus. Ultimo subjunguntur duo epigrammata, & totidem hymni. Epigrammatum prius, quod Bacchii nostri mentionem facit, hic emendatum adponam, ut inde tempus, quo vixit, utcunque colligas.*

Τῆς μουσικῆς ἔλεξε βακχεῖ γέρον
 Τόνος, τρέπας, μέλη τὰ καὶ συμφωνίας.
 Τῷ σωφδὰ διονύσιον ἡρώων
 Τὸν παμμέγιστον δεσπότην κωνσταντίνον
 Σοφὸν ἐραστὴν δείκνυσσι πεχημάτων.
 Τὸν τῶν ἀπάντων γαῖρ σφῶν παιδιδμάτων
 Ἐφάρβιλλο καὶ δότῃ πεφωότα
 Ταύτης προσήκειν ἑδαμῶς εἶναι ξένον.

ΒΑΚΧΕΙΟΥ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ

Ε Ι Σ Α Γ Ω Γ Η
ΤΕΧΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ.

BACCHII SENIORIS

I N T R O D U C T I O
A R T I S M U S I C Æ.

M A R C. M E I B O M I V S

Primus Latine vertit, ac Notis illustravit.

male fuisse in illo codice, ex quo hunc edidit. quod non intelligebat, male correxit.

V. 32. MS. & Mersen. *ὑπερδιαζούεις δὲ ἐστίν, ὅταν.* Putavi tamen hæc, ut reliqua omnia, interrogationni esse includenda. pro *περχορόδωιν*, quod hîc est in MS. Mersennus habet *περχορόδων*. quod sæpius in his libris occurrit.

Pag. 22. v. 9. *αἰπά ἐστι*] MS. *αἰπά εἰσι.* v. 14. pro *καλῶ λήξεσι* Mersen. habet *λήξεσι.* v. 16. *σύλλαψις* in MS. est pro *σύληψις.* v. 17. *πάντων* pro *πάντως.* v. 20. *μέτε* pro *μέρ*.

V. 26. *ἡ πανιὸς ἐλλείπονι*] Mersen. *ἄπανι* minus concinne. v. 29. Idem *μὲν κινήσεως.* particulam *με* bene omittit MS.

Pag. 23. v. 2. *χερόνων σῶθεις*] Vterque *χερόν.* sed MS. supra ultimam syllabam scriptum habebat *ν*.

V. 5. *φωνῆς πιας*] Ita recte Mersennus. pro illo Scriptus habebat corrupte, *ἀφανῆς πιας* *χημαλισμός.* Spatium illud supplevi vocali *πνός*, perpetua præcedentis comite: quæ tamen nec in Mersenno adparebat.

V. 8. *καὶ γίνεσθαι δὲ ἔτῳς ἢ παρὰ λέξεις,*] Mersenn. omittit *δέ.* deinde optime legit *ἔπος* pro *ἔτῳς.* & *λέξιν* pro *λέξεις.* Atque hic (sc. rhythmus) *feri amat aut in dictione.*

V. 11. *συμπλέκειν*] Mersen. hîc & v. 30. *συμπλέκειν.* Porro hunc locum ita habet distinctum: *Συμπλέκειν δὲ ἔτῳς ἐν χερόνων.* Πέζων; Facio tamen cum Scripto. Deinde

v. 15. omittit *χερόνων.* quod certe abesse potest.

V. 18. *καὶ εἰς μερομῶς πίπλων.*] Omnino hic addenda negatio, *μὴ πίπλων.* quæ in utroque deest.

V. 26. Puto melius, *ἐξ αὐτῆς τῆς συμβεβηκῆτος.* v. 30. pro *δέ* Mersen. habet *γάρ.*

Versu pen. tertium redit tanquam intercalaris versus *πᾶς δὲ φθόγῳ.* quod tamen hîc verum locum non reperit, licet definitiones singulorum vocabulorum subjungantur.

Pag. 24. v. 1. Scriptus: *χημαῖ ἐστίν, ὁ πῶς σιχεῖον.* v. 3. Mersennus quædam omisit. legit enim: *ὄνομα δὲ ἐστίν ἡ ἐκάστα τῶν φθόγων.* supinâ vel librarij, vel typothetæ negligentia.

V. 7. *Ἀρσιν πῖαν*] Scriptus, *ἐκφώνησιν πῖαν.* Quid si hîc aliquid deesse putemus? quod ita sit restituendum. *Ἐκφώνησιν πῖαν λέγομεν εἶναι; τῶν ἐν ἄρσιν καὶ θέσιν γινόμενων.* Quam dicimus prononciationem? Quæ elatione sit & positione. Porro quam elationem?

Versu 17. MS. *καὶ σῶθεις σιχεῖ ὧν ἐλαχίστω δεικνύων.* Nihil tamen hîc deesse puto. Mersen. inepte *δεικνύουσι* habebat pro *δεικνύων.*

V. 25. pro *ἀνάπαιστος* MS. *αἰνοπαῖστος.* quod & v. sequenti, & v. 32. habetur pro *ἐνόωσι.* Vbique male. quod tum ex v. 28. tum ex singulorum pedum definitionibus, quæ ordine sequuntur, est perspicuum. Recte enim ibi quartus pes nominatur *ἀνάπαιστος.* & decimus, *ἐνόωσι.*

V. 28. Ordo in MS. leviter erat mutatus, dum ita legebatur, *ἡγεμών,*

χορεῖται, ἰαμβεύ. cum tam in antecedentibus, quam in sequentibus secundo loco recensatur ἰαμβεύ.

V. 30. MS. habebat, συμπεπλεγμένοι διὰ πένταρας παϊάν. censui interrogationem cum Mersenno esse restituendam.

Pag. 25. v. 2. καὶ ἐχθρὸν αὐτῷ] Voces αὐτῷ αὐτῷ rectius abessent. Si retinendæ sint, melius scriberetur αὐτῇ, sc. ἀρετῇ. v. 3. scriptus male, ὑποδείγματι.

V. 8. Lacunula est in Scripto, qui ita habet οἶον ἠπείλει. ἢ ποῖος χορεῖται. Illam autem voce θεῶν vel λόγῳ explendam esse liquet. neque enim aliud quidquam deesse potest. Mersennus nec voculam οἶον habet. Cæterum ἠπείλει in eodem Scripto pro τελεί, admodum inepte legitur.

V. 13. ἐκ δύο βαρυσσενῶν ἀρετῶν] Ita recte Mersen. at Scriptus perperam ἀρετῶν.

V. 22. ἀπλόκαμος] Mersen. ἀπλόκαμον.

V. 24. ἐπεθρήκεν.] Mersen. θεοδώρω. quod quidem commodum est

exemplum, sed à Scripto longius abibit, qui habet πεθρήκεν. Si idem vocabulum retinendum sit, scribi debet ἐπεθρήκεν, uti edimus. V. 26. pro καὶ ἀναπαύει Scriptus mutile, καὶ παύει.

V. 27. οἶον, ἐμμένει] Scriptus ὁν pro οἶον. Mersennus, ἔμμενεν ἐν τῷ ἄλλῳ. At οἶον legendum esse ipsum exemplum monstrat. Latina hujus & sequentis pedis exempla, quam potuimus maxime, ad Græca adcommoavimus. de quibus, & dochmio pede vide Notas ad pag. 39. Aristid. Quintiliani.

V. ult. ὡς τὸν πίτυν σέφανον.] Scriptus ὡς sine accentibus. Mersennus νῶτον πίτυν σέφανον. quod non intelligo. Viderint docti, an ex aliquo Poëta qui extet, hoc & præcedens exemplum adduxerit Bacchius. Retineri autem potest prima regione spondeus pro iambo, cum ex Aristophanis Scholiaste, tum ex generali ratione, quam Hephæstio tradit in Enchiridio: πᾶσα μέτρων ἀρχὴ ἀδιάφορος, Omne metrorum principium est indifferens.

F I N I S.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΚΟΙΝΤΙΛΙΑΝΟΥ

ΠΕΡΙ

ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΒΙΒΛΙΑ Ε

ARISTIDIS QVINTILIANI

DE

M V S I C A

LIBRI III.

MARCVS MEIBOMIVS

Restituit, ac Notis explicavit.

VOLV MEN II.

AMSTELODAMI,
Apud Ludovicum Elzevirium,

CLC LCC LII.

S E R E N I S S I M Æ
P R I N C I P I
C H R I S T I N Æ,
S V E D O R V M , G O T T H O R V M ,
V A N D A L O R V M Q V E
R E G I N Æ , &c.

Lterum hoc volumen antiquæ Græcorum Musicæ, quam ex vetustatis tenebris in lucem protrahere sum conatus, SACRÆ MAIESTATI TVÆ humillime nunc offero. Ignotus hætenus auctor, Aristides Quintilianus, splendore tuo & augustissimo nomine, orbi innotescere cupit; tantum commendationis ac favoris à sapienti voce tua speraturus, quantum contemptus ex divinæ scientiæ ignorantia tot seculorum decursu passus in occulto jacuit. Qui superiorum

* 2

rum seculorum barbariem & inscitiam execrantur, quibus tot præclara optimorum scriptorum monumenta perierunt; nostri summam negligentiam, atque inertiam, merito mirabuntur, quo tantus auctor negligi potuit. Sive enim scientiæ, quæ hîc traditur, præstantiam inspiciamus; sive iudicium auctoris ubique limatum; sive ordinem admirandum; sive denique orationis venustatem cum summa perspicuitate conjunctam; dignus judicabitur, qui cum præstantissimis scriptoribus nominis immortalitatem consequatur. Tuo autem seculo, SAPIENTISSIMA DOMINA, quo veterum auctorum monumenta suum decus recipiunt; cum tuo exemplo edoctus orbis ad mentem divinis scientiis exornandam, nihil illis præstantius, nihil ad iudicium acuendum utilius, & ad animum relaxandum jucundius, ab immortali numine mortalibus donatum statuit; auctor antiquæ Græcorum sapientiæ exemplar unicum,

cum , qui solus perfectam omnibus partibus Musicam adumbravit , in lucem revocatur. Si Platonem tuum , si Aristotelem , Politicorum principes , admiraris ; hunc quoque illorum explicatorem , qui de civium moribus musica formandis , à primis illius fundamentis , præclare ac sapienter differit , Regio tuo favore prosequeris. ut te non minus OMNIS VERÆ SAPIENTIÆ RESTAVRATRICEM VNICAM , quam GVSTAVI MAGNI GLORIOSISSIMAM FILIAM , ac triumphorum heredem , nostrum seculum loquatur , postera venerentur.

SACRÆ MAIESTATI

TVÆ

devotissimus ,

M. MEIBOMIVS.

LECTORI BENEVOLO.

*N*on comparabilem antiquæ Musica auctorem, & vere exemplar unicum, nunc primi Græcæ & Latine damus. Quicquid olim Aristoxenii de Harmonica, & reliquis artis partibus docuerunt: quicquid omnis antiquitas de moribus musica formandis; de naturalibus rebus, musice ab omnipotenti Deo constitutis, adeoque de universi harmonia, commentari potuit; unus Aristides Quintilianus, tam concinna brevitate tribus libris exposuit, ut omnium veterum musicorum disciplinam æque ac gloriam in suum opus congesse videatur. Quo magis mirandum est, tanti auctoris nomen à veterum scriptorum nullo commemoratum legi. Antiquiorem esse Martiano Capella, ex eo manifestum est, quod hic illius Harmonica & Rhythmica in opus suum de Nuptiis Philologia & Mercurii transtulerit: Cicerone autem juniorem, quod hic ab ipso libro II citetur. Ex Musica historia accedit aliud argumentum, quod primum arbitrari soleo, quo de Musicorum Scriptorum ætate, qua singuli vixerint, aliquid concludi possit. Illud autem est de Tonis seu modis veterum. Quicumque enim post Cl. Ptolemaum de Musica scripserunt, & veterum tonos recensuerunt; quorum XIII Aristoxenus; ipso Iuniores, XV; Ptolemaus VII, statuebant; hujus discrepantia auctores nominarunt. Hinc Euclidem; quamvis etiam ex aliis indiciis; genuinum auctorem Harmonicorum, qua edimus, statuere soleo; & post Aristoxenum, omnium, qui extant, antiquissimum. Post hunc Aristidem Quintilianum colloco, circa tempora Plutarchi. Alypium quoque & Gaudentium, ante Ptolemaum, de quorum ætate alias certi nihil proferre possumus. Reliqui omnes, Nicomachus Gerasenus, Bacchius Senior, Boethius, Ptolemaeus sunt juniores. Celebritatem hujus Aristidis unus ex antiquitate adseruit Martianus Capella, qui Harmonica sua & Rhythmica (ut primi observavimus) ex illo in Latinum sermonem transtulit. Quam feliciter, in Notis nostris interdum ostensum. certe non ubique Aristidis mentem adsecutum esse, lector eruditus conspiciet. Hunc autem
circa

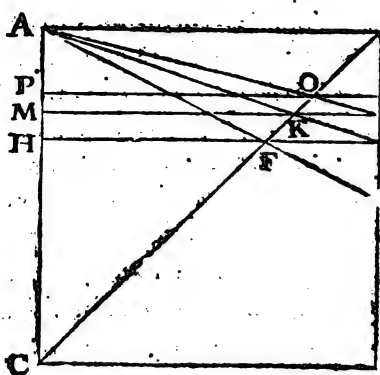
LECTORI BENEVOLO.

circa Apuleji tempora vixisse autumo, qui similiter Gaudentii Harmonicam, & Nicomachi Geraseni Arithmeticam vertit. Porro hunc Aristidem edimus ex Musicorum volumine, quod olim fuerat Iosephi Scaligeri; in quo continebantur Alypius, Nicomachus, Aristoxenus, Aristides, Bacchius. Illud ex illustri bibliotheca Leidensi nobis communicavit vir celeberrimus, Daniel Heinsius, ut & binos scriptos Martiani Capelle. Ex illis duo, Aristides & Bacchius, alia manu scripti erant quam reliqui, corruptissime: ut & Mewsius in sua editione Aristoxeni, Nicomachi & Alypii testatur. qui propterea nec Græce tantum illos edere fuit ausus. Auctorem lacerum, & millenis locis corruptum, emendare & pristino nitore restituere, adlaboravimus. Postquam vero ad ultimum ferme folium, ad paginam 153. pervenissent opera, spem mihi fecit vir summus Ioannes Seldenus, nanciscendi alium codicem, Oxonii ex Magdalenensis bibliotheca libro sua cura descriptum; & cum alio bibliotheca publica, seu Bodleiana, collatum ab eximio viro, Gerardo Langbainio. Hunc itaque expectandum ratus, uno atque altero mense substiti. Ex illo deinde, cum quibusdam locis integrior esset, & emendatior; quamvis etiam non paucis mendosus; meliores lectiones in reliquo sesquifolio in textum recepi, & mutila quadam loca in Notis restitui. Ex Gallie Regis bibliotheca loca quadam, quæ ut corruptiora notaram, præterea notarum diagrammata, mihi describenda curavit vir Illustris Cl. Salmasius. Eadem diagrammata, & depravata quadam loca, cum in hoc Aristide, tum in Aristoxeno; & Alypii finem, Roma ex Barberino codice descripsit vir doctiss. Leo Allatius. Ab his ferme alia ratione non sum adjutus, quam quod sua auctoritate vetera ubique menda esse confirmarent. Reliqua diagrammata, quæ ad paginas 117. 118. 119. spectant, ex ingenio restitui. illorum unius occasione, quod Heliconæ vocavit antiquitas, cuius figuram ex Ptolemaeo pag. 314 adposui, egregium aliquod problema inveni, quod cum hætenus à nullo quod sciam, demonstratum sit, ob insignem ipsius usum hic adponam.

Datam

LECTORI BENEVOLO.

Datam rectam lineam in quotcunque partes æquales
secare continua progressionē.

B Data sit linea recta BD. Hanc
in duas æquales partes secabimus in
E, per 10 propof. I. Euclidus. In tres
autem partes fequenti methodo.
Quadrato ABCD à data linea
BD descripto, & bifariam sectâ
BD in E, ducatur linea AE, &
diagonus BC. qua priorem fecat
in F. Per hoc punctum ipfi AB
vel CD parallela agatur HG.
Dico FH duplam esse ipsius FG,

id est, FH bessem totius BD, & FG trientem. Quoniam enim
triangula CFH & AFH æquiangula sunt triangulis BFG &
EFG, utraque utrisque, erit ut CH ad HF; ita BG ad GF.
item, ut AH ad HF, ita EG ad GF. Ideoque per 24 propof.
V. Elem. composita prima & quinta AC erit ad secundam HF, ut
composita tertia & sexta BE, ad quartam GF. & permutando, ut
AC ad BE, ita HF ad GF. quod erat demonstrandum. Porro
ipfi GF æqualis est BG, per 24 propof. VI. cui æqualis ponetur, à
G progrediendo ad D. per 2 propof. I. Constat itaque propositum. Si-
militer in quatuor partes secabimus lineam BD, ducendo primum li-
neam AG, & deinde parallelam ML. Erit enim KL quadrans to-
tius BD. & eodem modo BN pars quinta. adeoque continuando ean-
dem operationem in infinitum, in quotcunque partes æquales proposita li-
nea BD secabitur. Quod si ipso actu in tres æquales partes propositam
lineam secare velimus, bisecta AB, exempli gratia in R, ducemus li-
neam CR, secans lineam HG in S. & habebimus tres trientes,
GF, FS, SH. quod requirebatur. Eadem autem sectione linea BD,
etiam linea BC in partes quotcunque secatur, uti est evidens. Vale,
Lector Benevole, & labore nostro frui felicitur. Amstelodami XXI
Martii, Anno clō lōc lxx.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΚΟΪΝΤΙΑΙΑΝΟΥ

ΠΕΡΙ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Πρώτον.

ARISTIDIS QVINTILIANI

DE MUSICA A

LIBER PRIMVS.

MARCO MEYBOMIO

Interprete,

ΑΕἰ μὲν ἐμοὶ θαυμάζεν
ἔπεισιν, ὧς τιμιώτατοί
μοι ἐταῖροι, ὧς ἐβίον καὶ
φλωρέντες, τὸ παλαιῶν
πρὸς ἅπαν μάθησιν καὶ
σπουδῇ. καὶ ὡς τὰ μὲν αὐτοὶ παρ' αὐ-
τοῖς ἀνδρῶν σκοπίες, τὰ δὲ ἄλλοις πρὸς
δύρη μὲν παραληφότες, εἰς τέλος
τὸ προσήκον ἐξεπύνησαν, καὶ τοῖς λοι-
ποῖς ἀφθόγως τὸ ἀπ' αὐτῶν ὠφέλειαν
ἔδειξαν τε καὶ παρέδωκαν. πολὺ δὲ
μάλιστα τὸ ἀνδρῶν ἀγαθὸν τὴν μεγα-
λόνοιαν, ἣν ἐκ' αὐτῶν σπουδῶς ὄντι πρὸς
μουσικῆς λόγους πρὸς ἀλλήλους ποιῶ-
μεθα. καὶ γὰρ τὸ ἡμιχόλιον ὡς ὅτι σφί-
σι τὸ ἡμιχόλιον ὡς πολλοὶ τὸ πρῶ-
τον ἀπείρως ἐχόντων, καὶ μάλιστα
τὸ νῦν, ὑπεπύνησαν. ἀλλὰ καὶ καθ' αὐτὴν
ὑπῆρχε τιμία, ὥς πρὸς τὰς λοιπὰς
ἡμετέρας χρήσιμον, διὰ τὴν καὶ, ὅτι
εἰπεῖν, τέλος ἐπέχουσι λόγον, ὑπερ-

QUæ semper mirari mi-
hi subit, carissimi ami-
ci mei, Eusebi & Flo-
renti, veterum circa
omnia doctrinam &
studium; & ut quædam, quæ ipsi
per se invenerant, quædam quæ
ab aliis inventa acceperant, ad con-
venientem finem elaborando per-
duxerint, ac cæteris absque invidi-
a eam, quæ inde redundabat,
utilitatem monstrarint & tradide-
runt; tum vel maxime illorum vi-
rorum suspicio animi magnitudi-
nem, cum ex more inter nos de
Musica differimus. Neque enim
vulgare apud ipsos hoc erat stu-
dium, ut multi ex iis, qui rem
perspectam non habent, & nostro
in primis tempore, autumarunt;
sed & per se magno in pretio ha-
beatur, & ut ad reliquas scien-
tias utilis, principii &, prope di-
cam, finis rationem obtinens, sum-

A

ma

mæ admirationi fuit. Sed & illud cumprimis hujus artis mihi cernitur commodum, quod non, ut aliæ, circa unam rerum materiem, aut brevi temporis intervallo profutura occupetur; sed omni ætati, ac toti vitæ, omnibus denique actionibus sola Musica ornatum perfecte conferat. Pictoria enim, atque id genus artes universæ illud, quod ad visum pertinet, bonum confectantes, parum omnino utilitatis adferunt; cumque ab omnibus facile percipiuntur, nullam sequenti ætati cognitionis varietatem conferre videntur. Iam Medica & Gymnastica utilitatem quidem corpori adferunt; sed iis, quæ ex ipsa doctrina resultant, bonis sui studiosos juvare ab ineunte ætate nequeunt. Porro Dialectice, & quæ huic par est, mentem quidem ad prudentiam consequendam adjuverit, si à Musica purgatam acceperit; sine illa verò non tantum non adjuverit, sed & aliquatenus corruerit. Sola autem ars prædicta per omnem, ut breviter dicamus, materiem est extensa, ac per omne vagatur tempus, tum animam harmoniæ ornamentis condecorando, tum corpus decoris rhythmis conformando. cum & pueris apta sit, ob ea quæ ex cantu habentur commoda: & ætate proficientibus, tum modulatæ dictionis, tum summatim orationis omnis tradat ornamenta: provectis deinde, & numerorum expo-

φυῶς ἐθαυμάζετο. ἐμοὶ δὲ μάλιστα τῆς τέχνης καὶ κῆνο ἴδιον ἀγαθὸν παρορᾷται. οὐ γάρ ὥστερ αἱ λοιπαὶ πρὸς μίαν ὕλην πραγμάτων, ἢ πρὸς χρόνον διζήθημα μικρὸν χρησιμώσασθαι θεωρεῖται· ἀλλὰ πᾶσα μὲν ἡλικία, καὶ σύμπας βίη, ἅπαντα δὲ πρᾶξις μεσικῇ μόνῃ τελέως ἀν κατὰ σμῆθεϊν. γραφικὴ μὲν γάρ, καὶ αἱ πρὸ αὐτῆς πᾶσαι, τὸ πρὸς ὅψιν μεταίεσθαι καλόν, σμικρὸν μέρϑ ὠφελείας εἰσφέρονται, καὶ πᾶσιν δικάτληπῶς ἡγεμόνεια, ἐδεμίαν εἰς τὸν ἐξῆς χρόνον γνώσεως ποικίλης ὅπιδου ἐμφαίνουσιν. ἰατρικὴ δὲ, καὶ γυμναστικὴ, τὴν μὲν ὠφέλειαν πρὸς σῶμα εἰσπνέγκαντο, τοῖς ἐκ μαθήσεως ἀγαθοῖς ἀδυνατεῖσιν ἐκ παίδων ὠφελῆσαι ὅτῳ πηλοσάζοντας. διχαλεπικὴ δὲ, καὶ ἡ ταύτης ἀνίστροφῶ, ψυχρὴ μὲν ὤνησε πρὸς φρόνησιν, εἰ μεσικῇ πρὸς ἀλάτοις κῆκατὰρ μὲν. ἀνδρὶ δὲ ταύτης ἐμόνον ὅτῳ ὤνησεν, ἐὰν ὅτῳ δὲ καὶ διέφθαιρε· μόνῃ δὲ ἡ πρὸς εἰρημὴν διζήσεως, ὡς εἶπεν, ὕλης πρὸς ἀνέταται, καὶ διὰ παντὸς διηκὲς χρόνος, ψυχρὴ τε καὶ μεσικὴ καλλέουσιν ἀρμονίας, καὶ σῶμα κατὰ τῶν ῥυθμοῖς ἀπερεπέσι. πᾶσι τε πρὸς φορῶ τοῖς ἐκ μελαδίας ἀγαθοῖς. καὶ πρὸς αἰνέσι πάτε τῆς ἐμμέτρως λέξεως, καὶ ἀπλῶς λόγος σύμπαντῶ πρὸς διδῶ καλλῶ. πρὸς ὅτῳ, τὴν τε τῶν δρῶτων ἐξηγῶ-

ηγερμένη φύσιν, καὶ ἀναλογιῶν ποικιλίαν. ἀρμονίας ᾗ τὰς διὰ τῶν ἐν πᾶσι σώμασιν ὑποφαίνεσθαι. τὸ μέγιστον δὲ καὶ πλεώτατον, καὶ πρὸς τὸ δυσκατάληπτον πᾶσιν ἀνθρώποις ψυχῆς, τῆς τε καθ' ἑκάστων, ἥδη ᾗ ἔστι τὸ παντός, λόγους ἔχειναι ὡς ἀρχαῖα μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ θεῖος λόγος ἀνδρὸς σφῖς πανάκμω τὸ πυθαγορείου, ὅς φησιν, ἔργον εἶναι μουσικῆς, καὶ τὰ φωνῆς μόνον μέρη σφαιρῶν πρὸς ἀλλήλα· ἀλλὰ πάνθ' ἔχει φύσιν ἔχει, συναίνει πρὸς συναρμότιον. τῶν μὲν οὐ καὶ ὑπερὸν ἀποδείξις ἔστι συμπεριόριον τῷ λόγῳ.

Εἰ μὲν οὖν ἐπὶ τὴν ὀπτιχαιῆσιν τῶν συγγαμμάτων, μάλιστα μὲν ἢ τῶν πλείων πρὸς τὸ πρᾶγμα ὀλιγωρία, ὀπτιθεῖσα πρὸς ἡρημὸν, οἷον μάθημα καὶ πρὸς ἡσυχίαν δι' αἰμίας ἀγασθαι. τῶν γὰρ ἄλλων, ἥτοι διὰ τὸ δυσχερές, ὡς ἰατρικῆς· ἢ διὰ τὸ τοῖς πολλοῖς ἀπερπές, ὡς γεωμετρίας, ἡμελημένων, καὶ ὑπερὸν τῶν τῆς μουσικῆς ἀφελέον. ἔπειτα γὰρ πολλὰ ὀπτιφαίνονται δυσκολίαν, ἔτι ἀνὰ συμμετρίας περιφραγῶν πρὸς μετὰς πηλυσίαν. ἀλλ' ἐνέστι καὶ διὰ τὰς ὡφελήσιν πρὸς φιλοπόνοισι, καὶ ἡδονῇ ἐνδοξον, καὶ ἐμμελίαν καρπώσασθαι. καὶ τοι γὰρ ἐν μὲν ταῖς ἀλλαῖς πέναις εἰς πονοίαν, ἀλλοιοῦσθαι αὐτὰς διὰ γωγῆς χρεία πρὸς ὡς ἀμυδίαν. πρὸς δὲ καὶ μουσικῇ ἀσκησιν, ἐν

nat naturam, proportionumque varietatem; harmonias verò, quæ per istas in omnibus corporibus existunt, commonstret. Ac quod maximum est, & perfectissimum, quæ de anima, quam nulli non homines difficulter percipiunt, tum singulorum, tum quoque universi, rationes suppeditare habeat. Cujus rei mihi testis est divina sapientis viri Panacmæ, Pythagoræi oratio, qui, Negotium, inquit, Musices est, non tantum vocis partes inter se componere, sed quæcunque natura suo ambitu includit, cogere & concinnare. Verum de his in sequentibus demonstrabitur, oratione eò provectâ.

Porro ad hæc scribenda me incitavit cum primis plurimorum circa hoc negotium segnitia, qui ostendere constitui, qualem disciplinam, ut minime decebat, contemtu habeant. Cum enim reliquæ, aut ob difficultatem, ut Medica; aut quod multos non delectent, ut Geometria; sint neglectæ, ob horum nullum à Musica est abstinentium. Neque enim magnam ostendit difficultatem, neque sine convenienti delectatione confectantibus se insinuat. quin & cito studiosi inde utilitatem possunt consequi, & voluptatem gloria decoratam, eamque satis magnam decerpere. Præterea in aliis si quis artibus elaboraret, alia ipsi opus exercitatione ad animi relaxationem; sed iis qui in Musica exercentur,

αὐτῶ τῷ πόνῳ καὶ τὰ τ' ῥαυδώνης πε-
ραπέπηγεν, ὅτε ἐλάττω τ' κτ' ἢ γνώ-
σιν ὠφελείας τὴν θυμηδίαν ὀπιφέ-
ροντα. οἱ ὃ πολλοὶ καὶ ταῦτα παρ' ἐδὲν
πίθονται, τὴν ἐξ ἀργίας ἑ ἀπαυδα-
σίας ἡδονὴν τ' μὲν λόγος καὶ ὠφελείας
προβλεψαυτες. ἀλλὰ μὲν ἑ δι' ἐκεί-
νης, οἱ περὶ μὲν τὴν τέχνην ἑ μικρὸν
ἔρωτα ἐξηγέμενοι· τῷ ὃ μὴ σύμπαυ
αὐτῆς μέρῳ μελετηλυσμένα, ἔτε σε-
μνόν ἡ μετέδωκαν πῶς πωλησιάζουσιν,
αὐτοὶ τε ἐδενὸς ἐπαίνος παρ' αὐτῶν
διὰ μεσηκῆς ἡξιώθησαν. ἔτι γε μὲν
καὶ διὰ τὸ μηδένα, σχεδὸν εἰπείν τ' πε-
λαιῶν ἐνηλῶς καὶ ὅτ' περὶ αὐτῆς λά-
γος μιᾷ κατὰβαλέσθαι πρᾶγμαλεία
ἀλλὰ κατ' ἑ μέρῳ ἑκαστον καὶ διεσπαρ-
μήως περὶ τινων ἐξηγήσασθαι. καὶ τὰς
μὲν πλείους ἀρχαὺς αὐτῆς καὶ φυσι-
καὺς αἰτίας σεσωπηκέναι, αὐτῶν διέ-
που περὶ τὴν τεχνολογίαν, καὶ τ' τ' με-
λῶν χρῆσιν, τὴν παρὰ κατὰπεθε-
σθαι. ἀλλὰ προοιμίῳ μὲν ὅλως.

Ἡ δὲ ἢ καὶ ἡμῖν ἀρεσκέον, ἡ πρὸς
 θεὸν μεσηγέτω καὶ νόμον καλεσο-
 μένοις. τοῖς μὲν γὰρ ποιηαῖς, καὶ ταῦτα
 μηδεὶ μεσηγέτω περὶ ἀγαπομένων·
 μικρῷ δὲ τινι ταύτης μορῶ πρὸς ἄλλων
 παλαιῶν ἀφῆλθον ποιημένοις, με-
 σαὶ τε καλεῖται, καὶ ἀπὸ τῶν με-
 σῶν ἀφῆλθον. ἡμῖν ἢ τοῖς ἑ-
 ἀγὰς μερὲς μεσηγέτω παλαιῶν
 μύθων διηγησο-
 μένοις, ἀλλ' αὐτῶν τε σύμπασι, ἡ
 ὅμοις, καὶ πᾶσι ἡμῖν ἐστὶ ἰδεῖν αὐ-
 τῶν.

της, τὴν ἐν τῇ Φωνῇ. πᾶσαν ἢ τὴν ἐν σώμασιν ὑπόστασιν δηλῶσαι πραγματευόμενοις. ἐκ δὲ, εἴ πινες πρὸς ἀριθμὸν ἁέσεις, καὶ τό, τι τιμιώτατον ἢ ἐν ἡμῖν, ἢ ψυχῇ, λόγοι τυγχάνουσιν ὁμοιότητος. πρὸς ἢ τέτοις, οἷα πρὸς ἀνόδῳ χρώματι. ὃ ἐπὶ τὰς δὲ ἔκ παλαιὸς ὥς ἀμείσως ἀνὰ ποφύναλον. τίνα πρῶτον συλλήπτορα ἢ τηλικύτων προσήκει καλεῖν; ἢ ἐχρὶ τὸ ἅπαν μὲν τὸδε τὸ ὁρώμενον ἀρεταῖς τέχναις ἀρμοσαίμενον. πᾶσαν ἢ ψυχὴν ἀρμονίας λόγοις τελεώτατα τεχνησαίμενον, εἴτε δημιουργὸν ὀνομάζωμεν θέμις, ἐξ ὧν ἐργασται, καλῶς θεμένως ἢ προσηγορίαν, εἴτε εἰδὼ καλεῖν διαγῆς, ἐξ ἧς παρέχετο τοῖς μετ' αὐτὸν ἀνθρώποις διδάμειν, σημάειν πρὸς ἑστίαν, εἴτ' ἐν λόγον, εἴτ' ἐν τοιόνδε, ὡς ἄνδρες θείοι καὶ σοφοὶ λόγον ἐνιαῖον καλεῖν ἐστὶν ὀπιτυγχάνοντας. τῷ μὲν, ὡς πάντας ἀρμότιον καὶ κατακοσμεῖν δηλῆντας. τῷ ἢ ἐμφαίνοντας, ὡς πολλὰ τὰ ὄντα καὶ διαφερόμενα πᾶσις δεσμοῖς ἀλύτοις ἐν ἐν συλλαβῶν ἔχον. τῷ δὲ καλῶμεν, καὶ δὴλώμεθα πᾶσαν μὲν ἡμῖν βεβαίαν κατὰ ληψὶν ὑπεργεῖν, πᾶσαν δὲ, ἔκ παλαιὸν τῶν προκειμένων εἰπεῖν ἐπαξίως, ῥασιώντως προξενεῖν. καὶ ταυτὶ μὲν δὲκένως ἡυχθῶ. ἡδὴ ἢ ἀρχώμεθα ἔκ λόγου ἐπὶ πύσης μεσιτικῆς, ὡς περὶ ὑπερχώμεθα, ποιήμενοι ὡς ἔδοξεν.

Μεσιτικὴ ἐστὶν ὀπιστήμη μέλους, καὶ

ce est, omnemque quæ in corporibus, substantiam planam reddere aggredientibus : deinde si quæ ad numeros habitudines, & ad id, quod eorum, quæ in nobis sunt, est pretiosissimum, ad animam, inquam, similitudinis rationes existunt : adhæc quoniam quis adscensu utens etiam de hoc universo quid non inconcinne adstruxerit : quem primum in his adiutorem invocare convenit ? nisi qui omne hoc quod videmus invisibilibus artibus compegit, omnemque animam harmoniæ rationibus perfectissime effinxit ; seu opificem nominare eum fas est, nomine ex iis, quæ operatus est, bene imposito ; seu speciem vocare puram, ex qua præbuit facultatem hominibus post se signare essentias ; sive etiam rationem, sive unitatem, ut viros divinos & sapientes rationem singularem vocare invenimus : illo quidem, ut omnia coagmentet & ornet significantes ; hoc verò ostendentes, ut quæ multa existunt & discrepantia fatigans, vinculis indissolubilibus in uno comprehensa teneat : Hunc, inquam, invocantes precemur, ut omnem nobis firmam perceptionem suppeditet, omnemque de propositis digne dicendi facilitatem largiatur. Atque hoc satis sit oratum. Iam sermonem ordiamur, de omni Musica, quemadmodum promissimus, tractaturi.

Musice est scientia cantus, eorumque

rumque quæ circa cantum contingunt. Illam quoque ita definiunt: Ars contemplativa & activa perfecti cantus & organici. Alii rursus ita: Ars decori in vocibus & motibus. Nos verò perfectius, propositoque convenientius; Notitia decori in corporibus & motibus. Scientia igitur est, seu notitia certa existit, quæque errorem non admittat. Neque enim eorum quæ in ea dicuntur, aut tanquam problemata, aut effectiones, ullam mutationem aut varietatem susceperint. Atqui & artem bene ipsam adpellemus. Etenim ex comprehensionibus constat, iisque accurate exercitatis. nec vitæ inutilis, ut Veteres dijudicarunt, & nostra ostendet oratio. Perfecti verò cantus, merito. Oportet enim & melodiam contemplari, & rhythmum, & dictionem, ut perfectus cantus efficiatur. In melodia enim simpliciter consideratur certa quædam vox: in rhythmo, hujus motus: in dictione, mensura. Quæ vero in cantu perfecto contingunt, sunt; Vocis motus & corporis. præterea tempora, quique ex iis, rhythmici. Decorum autem esse artem, non immerito dicimus. Etenim facile contemnitur, quicquid decori est expers. Quippe decorum est pulchrorum & laudabilium deformibus facta ornatûs communicatio, aut inter se consonantia. Contemplativam verò ipsam adserunt, & activam, ob talem causam. Cum

τῷ περὶ μέλου συμβαινόντων. ὁρίζονται αὐτῶν ἑωδὶ τέχνη θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ τελεία μέλεις καὶ ὀργανικαί. ἄλλοι δὲ ἕτως· τέχνη πρῆποσι ἐν φωναῖς καὶ κινήσει. ἡμεῖς δὲ πλεώπερον, ἀποκρίτως τὴν θεωρίαν. γνώσις δὲ πρῆποσι ἐν σώμασι καὶ κινήσει. Ἡγεμένη μὲν ἔστιν, ἡ γνώσις ἀσφαλὴς ὑπάρχει, καὶ ἀδιὰπιδι. τὴν γὰρ ἐν αὐτῇ λεγομένων, ἡ ὡς θεωρημάτων, ἡ ὡς δόσι ελεσμάτων, ἐκ ἀνπιε μετὰ βολῶν ἢ ἀλλοίωσι. Ἡγεμένη δὲ καὶ μέλου καὶ τέχνης αὐτῶν διλόγως ἀνδοκαλοῖται. σύσημά τε γὰρ ἐστὶν ἐκ κατὰλήψεων, ἐκ τῶν ἐπ' ἀκρίβει ἡσκημένων. καὶ ἐκ ἀχρηστος τῷ βίῳ, ὡς οἱ πελαιοὶ διέγνωσαν, καὶ ὁ παρ' ἡμῶν Ἡγεμένης λόγος. τελεία δὲ μέλεις ἐκὼς. χρὴ γὰρ καὶ μελωδίαν θεωρεῖν, καὶ ῥυθμὸν, καὶ λέξιν, ὥπως ἀνὰ τὴν τελείαν τὴν ὁδὸν ἀπεργάζηται. περὶ μὲν γὰρ μελωδίας ἀπλῶς ἡ πια φωνή· περὶ δὲ ῥυθμὸν, ἡ ταύτης κίνησις· περὶ δὲ τὴν λέξιν, τὸ μέτρον. περὶ δὲ μέλου τελείον συμβαινόντα, κίνησις φωνῆς τε καὶ σώματος. εἴη δὲ χρόνοι, καὶ οἱ ἐκ τῶν ῥυθμοί. τὸ δὲ δὲ πρῆποσι εἶναι τέχνην, ἐκ ἀπεικόντως. πᾶν γὰρ δὲ κατὰ φρόνησον τὸ τῆς πρῆποσι ἐστὲρ ἡμῶν. πρῆπον γὰρ ἐστὶ καλῶν καὶ αἰνέων ἢ τοῖς φαύλοις ὁσμῆς μετὰδοσις, ἢ πρὸς ἀλλήλα συμφωνία. θεωρητικὴ δὲ αὐτῶν ἀποφαινομένη, καὶ πρακτικὴν, διὰ τοιαύτας αἰτίας.

αἰτίας. ἥνικα μὲν γὰρ τὰ μέρη τὰ ἐαυ-
τῆς ὀπισθοποῇ, καὶ πρὸ τῆς διαίρεσιν καὶ
τεχνολογίᾳ διαγίγνεται, θεωρεῖν αὐ-
τὴν λέγουσιν. ἥνικα δὲ ἀνὰ κατὰ αὐτὰ
ἐνεργῇ, μελοποιῶσα χρῆσίμως καὶ πε-
πόρως, περὶ αὐτὴν αὐτὴν ὁσοφαινον).
ὕλη ἣ μεσιτικῆς Φωνῆ καὶ κινήσις σώ-
ματι. τὴν ἣ Φωνὴν οἱ μὲν αἶρα πε-
πληγμένον· οἱ δὲ, αἶρας παληγὴν ἔφα-
σαν. οἱ μὲν, αὐτὸ τὸ σῶμα τὸ πεπον-
θὸς ἦχον· οἱ δὲ, ὅπερ αἰμενον, τὸ τῆ-
τε παρὰ τοῦ ὁρμαίου μοι. ἡ δὲ δὴ κίνη-
σις ὑφέσκειν ἐν διαφόροις χρόνοις.
χρόνῳ γὰρ ἐστὶ μέτρον κινήσεως, καὶ
στάσεως. τῆς δὲ κινήσεως ἡ μὲν ἀπλῆ
πέφυκεν ἡ ἣ, ἐκ ἀπλῆ. καὶ πάσης, ἡ
μὲν συνεχῆς· ἡ ἣ, Διασημαλική· ἡ ἣ,
μέση. συνεχῆς μὲν ἐν Φωνῇ, ἡ πᾶς
τε ἀνέσεις καὶ πᾶς ὀπισθασίας λεληθότως
Διὰ τὴν τάχῃ ποιημένη. Διασημαλι-
κή ἡ, ἡ πᾶς μὲν πᾶσις φανεράς ἔχου-
σαι· τὰ ἣ τέτων μέτρα λεληθότα. μέ-
ση ἡ, ἡ ἐξ ἀμφοῖν συγκαταμένη. ἡ μὲν
ἐν συνεχῆς ἐστίν, ἡ Διαλεγομένη. μέ-
ση ἡ, ἡ πᾶς τῶν ποιημάτων ἀναγνώσεις
ποιεῖται. Διασημαλική ἡ, ἡ καὶ τὰ μέ-
σον τῶν ἀπλῶν Φωνῶν ποσὶ ποιημένη
Διασηματικῇ. καὶ μονὰς ἡ πᾶς καὶ μελω-
δικὴ καλεῖται.

Τῆς ἣ πάσης μεσιτικῆς τὸ μὲν τι θεω-
ρητικὸν καλεῖται· τὸ δὲ, περὶ αὐτὸν. καὶ
θεωρητικὸν μὲν ἐστὶ, τὸ, περὶ τῶν τεχνι-
κῶν λόγους αὐτῆς, καὶ τὰ κεφάλαια, καὶ
τὰ τέτων μέρη Διαγινώσκον. καὶ ἐν πᾶσι

enim suas inquirat partes, & in di-
visione, atque artis explicatione
occupatur, contemplari eam di-
cunt; cum autem secundum ea
operatur, tantum utiliter confi-
ciens ac decore, agere ipsam pro-
nunciant. Materia Musices vox est,
& motus corporis. Porro vocem
alii aërem percussam; alii aëris per-
cussionem dixere: Illi quidem
ipsum corpus, quod sonitum pat-
titur; hi verò, quod & melius,
hujus passionem definientes. Rur-
sum motus in diversis consistit tem-
poribus. Tempus enim est men-
sura motus & stationis. Motus ve-
rò alius simplex est; alius multi-
plex. Atque hujus, alius conti-
nuus; alius, intervallis discretus;
alius, medius. Continua igitur
vox est, quæ & remissiones & in-
tentiones latenter ac celeriter effi-
cit. Intervallis discreta, quæ ten-
siones quidem manifestas habet;
harum vero mensuras latentes. Me-
dia, quæ ex ambabus constat. Con-
tinua ergo est, quâ differimus: Me-
dia, quâ carminum lectiones faci-
mus: Intervallis discreta, quâ &
inter simplices voces aliquanta fa-
cimur intervalla; & quæ unitas
quoque melodica adpellatur.

Porro totius Musicæ aliud Con-
templativum dicitur; aliud Acti-
vum. Et quidem contemplativum
est, quod & artificiales illius ratio-
nes ac capita, horumque partes dis-
cernit: præterea remotiora prin-
cipia,

cipia, & naturales causas, & ad rem cuncta concentus inquirat. Activum verò, quod secundum artificiales operatur rationes, ac scopum persequitur. quod quidem & Eruditivum vocatur. Contemplativum rursus in Naturale & Artificiale dividitur. Ex quibus Naturale aliud est Arithmeticum; aliud generi cognomine. quod & de universis disputat. Artificialis tres sunt partes; Harmonicum, Rhythmicum, Metricum. Porro Activum secatur in Vsuale, quod prædictis utitur; atque Enunciativum. Vsuales partes sunt, Melopœia, Rhythmopœia, Poësis. Enunciativi; Organicum, Odicum, Hypocriticum. In quo deinde corpora quoque, & motus, ejusdem rationis cum subjectis carminibus, adsumuntur. Motus igitur est mutatio qualitatum in ea quæ ejusdem sunt generis. Motus autem in voce duæ sunt species; Multiplex & Simplex. De Multiplici jam est dictum. Simplex vero ejus species, & partibus carens, tensio adpellatur. Tensio autem est mansio & statio vocis. Cujus duæ sunt species; Remissio & Intentio. Remissio igitur est, quando ab acutiore loco ad graviores voces discedit. Intentio, quando è graviore transit ad acutiores. Illorum autem quæ ex his fiunt, aliud gravitatem, aliud acumen adpellamus. Et quidem gra-

διε, ὀξύτητα προσαιγορῶμεν. γίνεσθαι γ', ἢ μὲν βαρύτης, κάτωθεν ἀνα-
 φερο-

ἀνωθεν ἀρχάς, καὶ φυσικὰς αἰτίας, καὶ
 πρὸς τὰ ὅλα συμφωνίας ὁπισθοκλή-
 μων. παρακλήθ' ἐπεὶ, τὸ κατὰ τὸν
 τεχνικὸν ἐνεργεῖν λόγους, καὶ τὸν σκο-
 πὸν μεταδιώκων. ὃ δὲ ἐπαυδαδικὸν
 καλεῖται. τὸ μὲν ἐν θεωρητικῷ εἰς τὸ
 τὸ φυσικόν, καὶ τεχνικὸν διαίρεται. ὧν
 τὰ μὲν φυσικὰ τὸ μὲν ἐστὶν ἀριθμη-
 τικόν. τὸ δὲ ὁμώνυμον τῷ γένει, ὃ καὶ
 πρὸ τῶν ὄντων διαλέγεται. τὰ δὲ τε-
 χνικὰ μέρη τρία· ἀρμονικόν, ῥυθμι-
 κόν, μετρικόν. τὸ δὲ παρακλήθ' ἐπεὶ
 τὸ χρητικὸν τῶν προσελημένων τέ-
 μνεται, καὶ τέτων ἐξαγγελικόν. καὶ
 τὰ μὲν χρητικὰ μέρη, μελοποιία,
 ῥυθμοποιία, ποιήσις. τὰ δὲ ἐξαγ-
 γελικὰ, ὀργανικόν, ὠδικόν, ὑπο-
 κρικόν. ἐν ᾧ λοιπὸν καὶ σῶμά τι ἐ-
 κινήσεις ὁμολογοῖ τις ὑποκειμένοις
 μέλεσι (ὡς ἀλαμῶν). κινήσεις μὲν
 οὐκ ἐστὶ μετέβολή ποιότητων εἰς τὰ
 ὁμογενῆ. τῆς γ' καὶ τὴν φωνὴν κινή-
 σεως εἶδη δύο, πολυμερές τε καὶ ἀμε-
 ρές. πρὸς μὲν οὐκ τὰ πολυμερῆς εἴρη-
 γαι· τὸ δὲ ἀμερὲς αὐτῆς καὶ ἀπλὴν
 πείσις προσαιγορᾶται. πείσις δὲ ἐστὶ,
 μονὴ καὶ στάσις τῆς φωνῆς. ταύτης δὲ
 εἶδη δύο, ἀνεσίς τε καὶ ὁπίστας. ἀνεσίς
 μὲν οὐκ ἐστὶν, ἥνικα ἀνὰ τὸ ὀξύτερον
 τόπον ὁπί βαρύτερον ἢ φωνὴ χωρῇ.
 ὁπίστας δὲ, ὅταν ἐκ βαρυτέρου με-
 τὰ βαίῃ πρὸς ὀξύτερον. ἐκ δὲ τέτων
 τὰ γινόμενα, τὸ μὲν, βαρύτητα· τὸ

Φερομένης ἔπιδόμαλθ' ἢ δ' ὀξύτης, ὅτι πολλῆς περιέμενε. πᾶσαι μὲν οὐκ ἀπλῆ κίνησις φωνῆς, τάσις· ἢ δὲ τῆς μελωδικῆς, φθόγγ' ἰδίως καλεῖται. πρὸς δ' λοιπὸν λέγωμεν, πρὸς περὶ εἰπόντες, ὅτι τῆς πάσης ἀρμονικῆς μέρος ἑστὶν. Ἀγαλμαδάνθ' γὰρ πρῶτον πρὸς φθόγγων. δεύτερον, πρὸς ἀγαπημάτων. τρίτον, πρὸς συνημάτων. τέταρτον, πρὸς ἡμῶν. πέμπτον, πρὸς τόνων. ἕκτον, πρὸς μεμβολῶν. ἑβδομον, πρὸς μελοποιίας. ἔπωμεν οὐκ πρὸς φθόγγων πρῶτον. εἰάν δὲ πῶς ἀδιαγνώστους ὀνόμασι χρώμεθα, συγγνώμη. πεχνικῆς γὰρ ἀνάγκης τὸ ἰδίωμα.

φθόγγ' μὲν οὐκ ἐστὶ, φωνῆς ἐμμελὲς μέρος ἐλάχιστον. φθόγγων δ' ὅσας αἱ ἀπειροὶ μὲν εἰσι τῇ φύσει· αἱ δὲ ὡς ἀδεδομέναι συλλήβδην καθ' ἕκαστον τῶν ἡμῶν, εἰσοσιχλῶ. τῶν δὲ εἰσιν ὀνομασίαι αἰδε. περισλαμβανόμεθα. ὑπάτη ὑπαίων. παρυπάτη ὑπαίων. ὑπαίων ἐναρμόνι. ὑπαίων χρωματική. ὑπαίων διάτον. ὑπάτη μέζων. παρυπάτη μέζων. μέζων ἐναρμόνι. μέζων χρωματική. μέζων διάτον. μέση. τρίτη συνημμένων. συνημμένων ἐναρμόνι. συνημμένων χρωματική. ὡς ἀνήτη συνημμένων. νῆτη συνημμένων. ὡς ἀμέσο. τρίτη διεζυγμένων. διεζυγμένων ἐναρμόνι. διεζυγμένων χρωματική. ὡς ἀ-

vitas fit, si deorsum spiritus feratur; acumen verò, si magis intendatur. Omnis igitur simplex vocis motus, tensio; sed melodicæ, sonus proprie vocatur. De quo deinde dicemus, his tantum præmissis; Totius Harmonicæ partes esse septem. Quarum prima disceptet de Sonis. Altera, de Intervallis. De Systematis, tertia. Quarta, de Generibus. Quinta, de Tonis. Sexta, de Mutationibus. Septima, de Melopœia. Dicamus verò primum de Sonis. Quod si incognitis quibusdam vocabulis utamur, veniam speramus. Hoc enim sermonis genere utendi necessitatem ipsa ars imponit.

Sonus igitur est, vocis cantui aptæ pars minima. Sonorum autem potestates natura quidem sunt infinitæ; quæ verò in singulis generibus traduntur, conjunctim sumtæ, viginti octo. Quorum appellationes sunt hæ: Proslambanomenos. Hypate hypaton. Parypate hypaton. Hypaton enarmonios. Hypaton chromatice. Hypaton diatonos. Hypate meson. Parypate meson. Meson enarmonios. Meson chromatice. Meson diatonos. Mese. Tritē synemmenon. Synemmenon enarmonios. Synemmenon chromatice. Paraneite synemmenon. Nete synemmenon. Paramesos. Tritē diezeugmenon. Diezeugmenon enarmonios. Diezeugmenon chromatice.

tice. Paranete diezeugmenon. Nete diezeugmenon. Trite hyperbolæon. Hyperbolæon enarmonios. Hyperbolæon chromatice. Paranete hyperbolæon. Nete hyperbolæon.

Proslambanomenos igitur dictus est, quod cum nullo eorum, quæ tetrachorda appellamus, communionem habeat; sed extrinsecus adfumatur, propter concentum ad Mefen; toni rationem obtinens ad Hypaten hypaton, quam Mese habet ad Paramesen. Hypate verò hypaton, quod in primo tetrachordo prima collocetur. Nam proton (primum) Veteres hypaton (principale) dixerunt. Parypate deinde, quæ juxta istam ponitur. At Hypaton enarmonios, chromatice & diatonos, soni sunt modulationum genera indicantes. Varia enim est & ipsa tetrachordorum dispositio. Hæ generali vocabulo Hyperypatæ adpellantur. Porro Hypate meson, prima rursus tetrachordi meson. quippe hoc tantum inter hypaton tetrachordum & synemmenon spectatur. Parypate meson, quæ hanc sequitur. & cæteræ, illis similes, quas in hypaton tetrachordo enumeravimus: quæ etiam generatim Lichani sunt cognominatæ. eodem scilicet adpellatæ nomine, quo digitus, qui sonantem illam chordam percutit. Quæ post has est, Mese vocatur. Expositis enim in quoque modo sonis, ipsa quam maxime situ est

νήτη διεζυγμένων. νήτη διεζυγμένων. τρίτη υπερβολαίων. υπερβολαίων ἐναρμόνιον. υπερβολαίων χρωματική. ὡς νήτη υπερβολαίων. νήτη υπερβολαίων.

Προσλαμβάνομεν ὅτι μὴ ἐν εἰρηλαίᾳ, ὅτι τὸ ὀνομαζομένων τετραχόρδων ἐδενὶ κοινωνεῖ, ἀλλ' ἐξωθεν προσλαμβάνεται, διὰ τὸ ὅτι μέσην συμφωνίαν, πονικὸν ἐπέχων λόγον πρὸς τὴν ὑπὲρ τῶν ὑπαίων, ἐν ἑκτῇ μέσῃ πρὸς ὡς μέσον. ὑπάτη δὲ ὑπαίων, ὅτι τὰ πρῶτον τετραχόρδον πρῶτη τίθεται. τὸ γὰρ πρῶτον, ὑπαίον ἐκάλεον οἱ παλαιοί. παρυπάτη δὲ, ἡ παρ' αὐτῷ κειμένη. ὑπαίων δὲ ἐναρμόνιον, χρωματικὴ τε καὶ διάτονον, τῶν γῆρῶν τῆς μελωδίας εἰς δηλωτικὸν φθόγγον. πικίλη γὰρ καὶ ἡ τῶν τετραχόρδων διάθεσις γίνεται. αὐτὰ γῆρικῶς ὑπερυπάτη καλεῖται. ὑπάτη δὲ μέζων, ἡ πρῶτη πάλιν τοῦ τῶν μέζων τετραχόρδου. τοῦτο γὰρ μόνον μετὰ τοῦ θεωρεῖται τοῦτε ὑπαίων καὶ τοῦ συνημμένων. παρυπάτη δὲ μέζων, ἡ μετὰ ταύτῃ. καὶ αἱ λοιπαὶ γε ὅμοιαι ταῖς ὑπεροειδέσιν. αἱ καὶ τῷ γένει λιχανοὶ πρὸς ἁποδείξεσιν, ὁμῶς νύμφως τῷ πλῆθει δακτύλῳ τῷ ἡχῶσιν αὐτῷ φωνῇ ἐπονομαδεῖται. ἡ δὲ μετὰ ταύτας, μέση καλεῖται. τῶν γὰρ καθ' ἑκάστην τρέπον φθόγγων ἐκείνων μέση καίτι.

μῆ

μὲν δὲ πᾶσι τῶν ἡμιτόνιων μὲν ὀκταέ-
 ναν, τρίτη σωημιδίων ἐστίν, ὁπο-
 τῆς πελιδίας τῶν μετὰ τὴν μέσην
 πτεροχόρδων ὅτι ἀριθμὸς ἡμῶν
 ποιημιδίων, διὰ τὸ λοιπὸν ἡμᾶς ἐφ-
 ῥηται τῶν ὀκταέτων συστημαίων. αἱ
 δὲ μὲν πᾶσι τῶν ἐναρμόνιων, χρω-
 ματική τε καὶ διὰ τὸν, δι' αὖτε πο-
 εῖσιν αἰτίας. αὐτὰ δὲ καὶ ὡς
 νῆται καλεῖται, διὰ τὸ πρὸ τῆς νή-
 της κείσθαι. ὅτι δὲ ταύταις ἡ νῆτα,
 τετέστιν ἐχάτη. νεαὶον γὰρ ἐκάλεον
 τὸ ἐχάειον οἱ παλαιοί. σωημιδίων
 δὲ ἐκλήθη τὸ ὅλον σύστημα. ὅτι τῷ
 ποικιμῶν πελιδίῳ τῷ μέλει μέσης
 σωῆται. πάλιν δὲ ὁποτῆς μέσης
 ὀκταέτανον, ἡ παρ' αὐτῶν κει-
 μῶν χορδῇ ὡς ἀμέση καλεῖται. αἱ
 δὲ μετὰ πᾶσι, διὰ τὴν ἐμοίαν
 αἰτίαν, κατὰ πᾶσι ταῖς ὀκταέτων
 σωημιδίων ἔχουσι τὰς ὀνομασίας.
 τὸ δὲ σύστημα τετράκις καλεῖται δι-
 ζευγμένων. ἐφ' ἑπεὶ γὰρ μέρη,
 καὶ ὅτι ἐξ ἰσῶν τοῖς ποσὶ αὐτῶν κεί-
 ται συστήμασιν. ἔτι ἔστιν τρίτη ὑπερ-
 βολαίων, καὶ αἱ ταύτης ἐφεξῆς καὶ
 πᾶσι καὶ διὰ πᾶσι ταῖς ποικι-
 μῶναις τὰς ἰδικὰς ἔχουσι ποσὶ
 εἰας. ἡ δὲ γρηκὴ τέτων ὑπερβο-
 λαίων εἶρηται. ὅτι πέραν ἐν ταύταις
 ποιημιδίων ἡ φωνῆς ἀνθρωπίνης δύ-
 ναμις ἴσται. τέτων δὲ τῶν φθόγ-
 γων οἱ μὲν εἰσιν ἐσῶτες· οἱ δὲ, φερό-
 μμοι. καὶ οἱ μὲν βαρύπυκνοι· οἱ δὲ,

media. Post hanc verò, si quis he-
 mitonium intendat, est Trite syn-
 emmenon, cum ab ultima in iis,
 quæ mesen sequuntur, tetrachor-
 dis numerationem facimus, ideo
 quod acutiora deinde systemata at-
 tingamus. Quæ post hanc sunt, en-
 armonios, chromaticæ & diatonos,
 ob eas, quas ante diximus, causas
 ita appellantur. Eadem quoque
 Paraneta vocantur, quod juxta ne-
 ten sint sitæ. Post has sequitur Ne-
 te, hoc est, ultima. Veteres enim
 échaton (ultimum) adpellabant
 néaton (novissimum.) Synemme-
 non verò adpellatum est integrum
 illud systema, quod priori perfecto
 ad mesen pertingenti, sit conjun-
 ctum. Rursus si quis à mese inten-
 dat tonum, quæ juxta illam collo-
 catur chorda, Paramese nomina-
 tur. Quæ hanc sequuntur, ob eas-
 dem causas, similes iis chordis, quas
 in synemmenon tetrachordo me-
 moravimus, habent adpellationes.
 Atque hoc systema diezeugmenon
 vocatur. Quippe ad alias vergit
 partes, nec ex æquo, quæ ante
 ipsum sunt, systematis respondet.
 Deinde est Trite hyperbolæon,
 quæque hanc deinceps sequuntur,
 eodem ordine, & ob easdem cum
 prioribus causas, propria habentes
 vocabula. Generalis vero harum
 adpellatio est hyperbolæon. quod
 sine in iis facto humanæ vocis vir-
 tus sistatur. Horum porro sono-
 rum alii sunt stantes; alii, mobi-
 les. Deinde alii, barypycni: alii,
 meso-

mesopycni : alii oxypycni : alii apycni. Spissum igitur est, certa quædam trium sonorum dispositio. Et quidem barypycni sunt, qui primas spissi regiones obtinent. Mesopycni verò, qui medias. Oxypycni, qui ultimas. Apycni, qui in tetrachordi dispositione per spissum, nullius loci communionem habent. Ex his stabiles sunt tum apycni, tum barypycni. qui & hypatoides adpellantur, quod varias tensiones non suscipiant: Mobiles, horum reliqui; quod interdum minora, interdum majora designent intervalla, secundum certas tetrachordorum compositiones. Atque horum mobilium alii parypatoides; alii lichanoides adpellantur. Rursus sonorum alii inter se sunt consoni; alii, dissoni; alii, unisoni. Consoni quidem, quibus simul percussis, cantus nihilo plus ex acutiore habet, quam graviore. Dissoni verò, quibus simul percussis, cantus proprietas ad alterutrum transit. Unisoni sunt, qui potestatem quidem vocis aliam; tensionem verò æqualem obtinent. Porro sonorum plures sunt differentiarum. Et prima quidem, per tensionem, quæ consistit in acumine & gravitate. Altera, per spatii participationem; quando alius cum uno; alius cum pluribus communionem habere consideratur. Tertia, per systema; cum alius unius; alius duorum particeps est systematum. Quarta, per vocis lo-

μεσόπυκνοι· οἱ δὲ ὀξύπυκνοι· οἱ δὲ ἄπυκνοι. πυκνὸν μὲν ἐν ἐστὶ ποιὰ τετραῶν φθόγγων διάφθεσις. καὶ βαρύπυκνοι μὲν εἰσιν, οἱ τὰς πρῶτας χώρας ἔχοντες κατέχοντες. μεσόπυκνοι δὲ, οἱ τὰς μέσους. ὀξύπυκνοι ᾗ, οἱ τὰς ἐσχάτας. ἄπυκνοι δὲ, οἱ τὴν πύκνυν τετραχόρδον διαφθεσεως ἔχοντες μηδὲνα κεινωγένης τόνον. τέτων ἐς ὧς εἰσιν οἵτις ἄπυκνοι, καὶ οἱ βαρύπυκνοι· οἱ καὶ ὑπατοειδῆς καλεῖσθαι, διὰ τὸ μὴ δεχεσθαι ποικίλας τάσεις· φερομένοι δὲ, οἱ λοιποὶ τέτων, διὰ τὸ πλεονεχῆ μὲν ἐλάττω· ποτὲ δὲ μείζω δηλὲν διαστήματα, ἔχοντες τὰς ποιάς τῶν τετραχόρδων συθέσεις. τέτων δὲ τῶν φερομένων οἱ μὲν παρυπατοειδῆς· οἱ δὲ, λιχανοειδῆς καλεῖσθαι. πάλιν τῶν φθόγγων οἱ μὲν εἰσι πρὸς ἀλλήλους σύμφωνοι· οἱ δὲ, διάφωνοι· οἱ ᾗ, ὁμόφωνοι. σύμφωνοι μὲν, ὧν ἅμα κρομεμένων ἔδεν μᾶλλον τῷ ὀξύτερῳ, ἢ τῷ βαρυτέρῳ τὸ μέλος ἐμπρέπει· διάφωνοι δὲ, ὧν ἅμα κρομεμένων ἢ ἔξ μέλους ιδιότης διαφέρει γίνεσθαι. ὁμόφωνοι δὲ, οἱ πνεις διώαμιν μὲν ἀλλοίαν φωνῆς· τάσιν ᾗ ἴσην ἐπέχουσι. διαφορά δὲ φθόγγων πλείους. πρῶτη μὲν, ἢ ἔξ πλὴν πάσιν, ἐν ὀξύτῃ καὶ βαρύτῃ. δευτέρα ᾗ, ἢ ἔξ διαστήματος μείω· ὅταν ὁ μὲν ἐν κεινωγέων· ὁ δὲ πλείοσι θεωρηται. τρίτη, ἢ ἔξ συστήματος· ὅταν ὁ μὲν ἐνός· ὁ ᾗ δυοῖν μετέχει συστημάτων. τέταρτη, ἢ ἔξ τὸν τῆς

τῆς φωνῆς τόπον. ὅταν ὁ μὲν μέζονος· ὁ δὲ ἐλάττω· ἢ τόπος. πῶς δὲ τῆς φωνῆς τόπος, ὅσον λέξομεν. πέμπτη δὲ, ἡ κτ' τὸ ἦθ. ἔπειτα γὰρ ἦθη πῶς ὅσον· τέτοις· ἔπειτα πῶς βαρυτέροις ὅσον· τέτοις. καὶ ἔπειτα μὲν παρυπαλοιδέσιν· ἔπειτα δὲ, λιχανοειδέσι.

Διάστημα δὲ λέγεται διχαῶς, καινῶς καὶ ἰδίως. καὶ καινῶς μὲν, πᾶν μέγεθος, τὸ ὑπὸ πινων περάτων ὁριζόμενον. ἰδίως δὲ κτ'· μεσαικλὴν γίνεσθαι διάστημα, μέγεθος φωνῆς ὑπὸ δυοῖν φθόγγων περιγεγραμμένον. τὸ δὲ διαστημάτων τὰ μὲν ἐστὶ σωθεῖα· τὰ δὲ, ἀσωθεῖα. ἀσωθεῖα μὲν, τὰ ὑπὸ τῆς ἐξῆς περιεχόμενα φθόγγων· σωθεῖα δὲ, τὰ ὑπὸ τῶν μὴ ἐξῆς, καὶ ὅσα διωκτόν ἐστι μελωδικῆς ἀναλύειν εἰς παλαιοῖα. τῶν δὲ τῶν διαστημάτων ἐλάττω μὲν ἐστίν, ὡς ἐν μελωδίᾳ διεστὶς ἐναρμόνιστος. εἶθ' ὡς παχύτερον εἰπεῖν, τὸ πύτης διπλασίον, ἡμίονιον. εἶθ' ὁ τέτων διπλασίον, τόνος. καὶ ἐπὶ τέτων τὸ διπλασίον, δίτονον. πάλιν τέτων ἂ μὲν ἐστὶν ἐλάττω· ἂ δὲ μέζω. καὶ ἂ μὲν σύμφωνα· ἂ δὲ διάφωνα. καὶ ἂ μὲν ἐναρμόνια· ἂ δὲ ἁρμονικὰ· ἂ δὲ διατονικά. καὶ ἂ μὲν ῥητά· ἂ δὲ ἄλογα. ῥητά μὲν, ὧν καὶ λόγον ἐστὶν εἰπεῖν οἷον· λόγον δὲ φημι, πῶς πρὸς ἄλληλα κατ' ἀριθμὸν ῥέσιν. ἄλογα δὲ, ὧν οὐδεὶς πρὸς ἄλληλα λόγος ὁρίσκειται. τὰ μὲν ἔν

cum : cum alius majorem ; alius minorem tenet locum. Quis verò sit vocis locus , deinde dicemus. Quinta , per morem. Alii enim mores cum acutioribus ; alii cum gravioribus in animos illabuntur. Atque alii cum iis , qui parypatarum speciem habent ; alii cum iis , qui lichanorum.

Intervallum bifariam dicitur ; communiter & proprie. Et quidem communiter , omnis magnitudo , quæ à terminis quibusdam finitur : Proprie verò in Musica dicitur intervallum , magnitudo vocis à duobus sonis circumscripta. Porro intervallorum alia sunt composita ; alia , incomposita . Incomposita , quæ à deinceps sonis continentur : Composita , quæ à non deinceps ; quæque possibile est cantando in plura resolvere. Horum vero intervallorum minimum est in modulatione , diesis enarmonia . deinde , crassius loquendo , hujus duplum , hemitonium . tum hujus duplum , tonus . postremo hujus duplum , ditonum . Rursus horum alia sunt minora ; alia , majora . atque alia consona ; alia , dissona . deinde alia , enarmonia ; alia chromatica ; alia , diatonica . item alia , rationalia ; alia , irrationalia . Rationalia quidem , quorum rationem quoque dicere possumus . Rationem vero dico , habitudinem inter ipsa secundum numerum . Irrationalia vero , quorum nulla inter ipsa ratio reperitur. Itaque ipsius

dia tessaron ratio est supertertia : ipsius dia pente, sesquialtera : ipsius dia pason, dupla : toni, superoctava. Consona & dissona sunt intervalla, sicuti de sonis quoque diximus. De enarmoniis vero, & reliquis tempeſtively dicemus. Præterea quædam illorum sunt incompſita, ut diesis : Quædam, compſita, ut dia tessaron : Quædam, compſita & incompſita ; ut hemitonium, & tonus. Deinde illorum alia existunt paria ; alia, imparia. Paria, quæ in æqua dividuntur ; ut hemitonium, & tonus : Imparia, quæ in inæqualia ; ut ternæ dieses, & quinæ, & septenæ. Porro illorum positio existit talis : Binæ dieses deinceps ponuntur ; plures nunquam. Bina hemitonia deinceps ponuntur ; plura nunquam. Bini toni in uno tetrachordo ponuntur, plures nunquam. alioqui enim totum systema dissonum evadit. Iterum intervallorum alia rara sunt ; alia, spissa. Spissa quidem, minima, ut dieses : Rara verò, maxima, ut ipsum dia tessaron. Variæ autem sunt ditoni divisiones. Prima, in dieses, seu toni spacia quadrantalia. Altera, in hemitonia, seu toni dimidia. Tertia, in sex spacia trientalia. Quarta, in quatuor hemitonia, hoc est, dieses octo. Sed & Veteres systemata sic componebant, singulas chordas dieſis spacio terminantes. Dieſis autem vocabatur minimum vocis intervallum, quasi vocis dif-

δια τεσσάρων λόγος ἐστὶν ὑπὲρ τρίτος. ἔ
 δια πέντε, ἡμιόλιον. ἔ ἢ δια περὶ ὧν,
 ὁ διπλασίων. τόνον ἢ, ὁ ἐπὶ γδοῦ.
 σύμφωνά ἢ καὶ διαφώνια, καθ' ὧς καὶ π
 ῖ φθόγγων εἴπημι. περὶ ἢ ἐναρμο
 νίων, καὶ ῖ λοιπῶν ἐν καιρῷ λέξομαι.
 ἐπὶ πινὰ μὲν αὐτῶν ἐστὶν ἀσυνήτητα, ὡς ἡ
 δίεςις· πινὰ ἢ συνήτητα, ὡς τὸ δια τεσ
 σάρων. πινὰ ἢ συνήτητα καὶ ἀσυνήτητα, ὡς
 τὸ ἡμιόλιον, καὶ ὁ τόνον. ἐν ἢ αὐτῶν ἀ
 μὲν ἐστὶν ἄρλια· ἀ ἢ περὶ τὰ ἄρλια μὲν,
 τὰ εἰς ἴσα διαιρέσθαι, εἰς ἡμιόλιον καὶ
 τόνον· περὶ τὰ ἢ, τὰ εἰς ἄνισα· ὡς αἱ ἱ
 δίεςεις, καὶ πέντε, καὶ ῖ. γίνεσθαι δὲ ἡ
 ῖες αὐτὴ ποιούσῃ. δύο δίεςεις ἐφεξῆς
 τίθενται· πλείους ἢ ἐκείν. δύο ἡμιόλια
 ἐφεξῆς τίθενται. πλείω δὲ οὐκ ἐν.
 δύο τόνοι τίθενται καθ' ἓνα· πλείους
 δὲ οὐκ ἐπὶ. περὶ τὰ καὶ τὸ ὅλον εἰς
 ἀσυνφωνίαν. ἐπὶ τῶν διαστημάτων ἀ
 μὲν ἐστὶν ἀραιά· ἀ δὲ πυκνά. πυκνά
 μὲν τὰ ἐλάττω, ὡς αἱ δίεςεις. ἀραιὰ
 δὲ, τὰ μέγιστα, ὡς τὸ δια τεσσά
 ρων. εἰσὶ δὲ πικίλαι τὰ διατόνους δι
 αιρέσεις. πρώτη μὲν, ἡ εἰς δίεςεις,
 ἢ τοὶ τόνους τετραχορδαίαις. δαίερα
 ἢ, ἡ εἰς ἡμιτόνιον, τετάρτη, ἡμισυ τό
 νου. τρίτη δὲ, ἡ εἰς τετρημόρια ῖ. τε
 τάρτη δὲ, ἡ εἰς δ ἡμιόλια, τετάρτη
 δίεςεις οὐκ ἔτι. ἔτι δὲ καὶ οἱ δευτεροὶ
 συνελήθησαν τὰ συστήματα, ἐκάστην
 χορδὴν ἐν δίεςει περικύζοντες. δίεςις
 μὲν οὖν ἐκαλεῖται τὸ μικρότερον τῆς
 φωνῆς διάστημα, οἷον διαλυσις τῆς
 φωνῆς

Φωνῆς ἔσται. τὸν αὖ διέ, τὸ ἀφ' ἐμέ-
γεθ' αὖ πρῶτον ἀφ' αἰῶνος τὴν Φωνήν.
ἡμιτόνιον ᾗ, ἥτοι τὸ ἥμισυ ἔ' τόνου, ἢ τὸ
ἀπλῶς τόνου ὡς ἀπλήσιον. οὐ γάρ
φασιν εἰς ἴσα πέμνεσθαι τῶν. ὡς περ
ἱζως καὶ πάληθις ἐχρ'. ὑποκείμεναι διέ
καὶ ἡ ἀφ' αἰς τοῖς ἀρχαίοις κτ' διέσεις
ἀρμονία, ἕως καὶ διέσεων τὸ πρῶτον
ἀλάγασα ἀφ' παλαιῶν. τὸ δὲ δεύτερον
ἀφ' τῶν ἡμιτονίων ἀνέστησεν.

solutio existens. Tonus verò, in-
tervallum, quod per magnitudi-
nem aliquam primum vocem dis-
tendit. Hemitonium, seu toni di-
midium, seu simpliciter, quod to-
no est adsimile. Non enim in æqua-
lia secari hunc adserunt. uti fortas-
sis veritati quoque est consonum.
Subjecimus autem eam, quæ apud
Antiquos reperitur, per dieses har-
moniam, qua ad xxiv dieses pri-
mum dia pason extenditur; secun-
dum verò per hemitoniam augetur.

La	α	β	γ	δ	ε	ς	ζ	η	θ	ι	κ
Β	α	β	γ	δ	ε	ς	ζ	η	θ	ι	κ
Ρ	α	β	γ	δ	ε	ς	ζ	η	θ	ι	κ
α	β	γ	δ	ε	ς	ζ	η	θ	ι	κ	λ
β	γ	δ	ε	ς	ζ	η	θ	ι	κ	λ	μ
γ	δ	ε	ς	ζ	η	θ	ι	κ	λ	μ	ν
δ	ε	ς	ζ	η	θ	ι	κ	λ	μ	ν	ξ
ε	ς	ζ	η	θ	ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο
ς	ζ	η	θ	ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	π
ζ	η	θ	ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	π	ρ
η	θ	ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	π	ρ	σ
θ	ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	π	ρ	σ	τ
ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	π	ρ	σ	τ	υ
κ	λ	μ	ν	ξ	ο	π	ρ	σ	τ	υ	φ
λ	μ	ν	ξ	ο	π	ρ	σ	τ	υ	φ	χ
μ	ν	ξ	ο	π	ρ	σ	τ	υ	φ	χ	ψ
ν	ξ	ο	π	ρ	σ	τ	υ	φ	χ	ψ	ω
ξ	ο	π	ρ	σ	τ	υ	φ	χ	ψ	ω	α
ο	π	ρ	σ	τ	υ	φ	χ	ψ	ω	α	β
π	ρ	σ	τ	υ	φ	χ	ψ	ω	α	β	γ
ρ	σ	τ	υ	φ	χ	ψ	ω	α	β	γ	δ
σ	τ	υ	φ	χ	ψ	ω	α	β	γ	δ	ε
τ	υ	φ	χ	ψ	ω	α	β	γ	δ	ε	ς
υ	φ	χ	ψ	ω	α	β	γ	δ	ε	ς	ζ
φ	χ	ψ	ω	α	β	γ	δ	ε	ς	ζ	η
χ	ψ	ω	α	β	γ	δ	ε	ς	ζ	η	θ
ψ	ω	α	β	γ	δ	ε	ς	ζ	η	θ	ι
ω	α	β	γ	δ	ε	ς	ζ	η	θ	ι	κ

Αὕτη ἐστὶν ἡ ἀφ' αἰς τοῖς ἀρχαίοις κτ' διέσεις
ἀρμονία, ἕως καὶ διέσεων τὸ πρῶτον
ἀλάγασα ἀφ' παλαιῶν. τὸ δὲ
δύετον ἀφ' τῶν ἡμιτονίων ἀνέστησεν.

Hæc est Veterum per dieses har-
monia, ad xxiv dieses primum
dia pason diducens; secundum ve-
ro per hemitoniam augens.

Σύστημα δὲ ἐστὶ, τὸ ὑπὸ πλείονων ἢ
δυοῖν ἀξιοματῶν περιεχόμενον.
τῶν συστημάτων ἀφαφοραὶ, αἱ μὲν ὁ-
μοίαι τῶν ἀξιοματῶν εἰρημέ-
ναις αἱ δὲ πλείους, ὡς αὐδὲ. τὰ μὲν αὖ-
τῶν ἐστὶ συνεχῆ, ὡς τὰ ἀφ' τῶν ἐξῆς

Systēma est, quod à pluribus,
aut duobus intervallis contine-
tur. Systematum verò differentia,
aliæ similes sunt iis, quas in inter-
vallis enumeravimus; aliæ dissimi-
les, ut hæc: Alia ipsorum sunt con-
tinua, ut quæ per deinceps sonos;
alia

alia præpostera, ut quæ per non deinceps sonos modulamur. Atque alia simplicia, quæ secundum unum modum sunt exposita; alia non simplicia, quæ per plurium modorum nexum frunt, idque ita, ut alia conjuncta sint; alia, disjuncta; alia, communia. Et quidem conjuncta sunt, quorum unus sonus est communis. quæ & systemata mutua dicuntur. Disjuncta verò, quorum unus sonus medius incidit, separans utrumque. quæ & æquidistantia vocantur. Communia, quæ interdum conjunctim, interdum disjunctim sita reperiuntur. Porro systematum alia sunt tetrachorda, quæ à quatuor sonis, naturali ordine sitis, continentur: alia, pentachorda: alia octachorda. in quibus eandem finitionem intelligemus. Atque horum alia sunt consona; alia, dissona. Consona igitur sunt tetrachorda, quæ à consonis sonitibus continentur; uti & pentachorda & octachorda. Dissona, quæ se ita non habent. Quid verò sit sonorum consonantia, jam ante diximus. Illorum autem expositio fit per dissimilia intervalla; puta, dieses, hemitonium, tonum. Atque hæc per speciem quoque differunt. Deinde alia à stantibus; alia à mobilibus sonis continentur. Atque alia illorum perfecta sunt; alia minime. uti imperfecta sunt, tetrachordum, pentachordum: perfectum verò, octachordum. quo-

φθόγγων· τὰ δ' ὑπερβαῖν, ὡς τὰ διὰ
τὴ μὴ ἐφεξῆς μελωδία. καὶ τὰ μὲν
ἀπλᾶ καὶ ἓνα τρέπον ἔκκειλαι· τὰ
δὲ ἔχ' ἀπλᾶ, ἃ κατὰ πλεονόντων τρέ-
πων πολλὰ γίνεσθαι· ἢ τῶ τὰ μὲν εἶναι
συνημερία, τὰ δὲ διεξδυμερία,
τὰ δὲ κοινά. καὶ συνημερία μὲν εἰσιν,
ὧν εἰς φθόγγῳ γίνεσθαι κοινός. ἃ καὶ
κατ' ἀλλήλα λέγεσθαι. διεξδυμερία
δὲ, ὧν εἰς φθόγγῳ μέσῳ ἐμπί-
πτει, χωρίζων ἐκάτερον. ἃ καὶ ὠρί-
σθαι καλεῖται. κοινὰ δ', τὰ ποτὲ μὲν
καὶ συναφῇ· ποτὲ δὲ καὶ διὰ δόξιν
κείμενα. ἐν τῶν συστημάτων ἃ μὲν
εἰς τετράχορδα, ἃ ὑπὸ πασάρων
φθόγγων κατὰ φύσιν κειμένων πε-
ριέχεται· ἃ δὲ πεντάχορδα· ἃ δὲ ὀκτά-
χορδα. τὸν δὲ αὐτὸν ὅρον κατὰ τέτων
νοητέον. τέτων τὰ μὲν εἰς σύμφωνα·
τὰ δὲ διάφωνα. σύμφωνα μὲν οὖν
εἰς τετράχορδα, τὰ ὑπὸ συμφώνων
φθόγγων περιέχονται, πεντάχορ-
δά τε καὶ ὀκτάχορδα. ἀσύμφωνα
δὲ, τὰ μὴ ἔτως ἔχοντα. τίς δὲ ἢ
φθόγγων συμφωνία, περιεργα-
σθαι. γίνεσθαι δὲ αὐτῶν ἢ ἐκθεσις ἐξ
ἀνομοίων διαστημάτων, οἷον διέσε-
ων, ἡμιτονίας, τόνων. εἰς δὲ αὐτῶν
καὶ ἢ κατ' εἶδος διαφορά. τὰ μὲν
ὑπὸ ἐσώτων· τὰ δὲ, ὑπὸ φερομέ-
νων φθόγγων περιέχεται. καὶ ἃ μὲν
αὐτῶν εἰς τέσσα· ἃ δὲ ἔχ' ἀπε-
λῆ μὲν, τετράχορδον, πεντάχορδον·
τέσσα δὲ, ὀκτάχορδον. ἐπεὶ πᾶς
ὁ μετ'

ὁ μετ' αὐτὸν Φθόγγος ὁμοίός ἐστι πάν-
 τως ἐνὶ τῷ προσηγησαμένῳ. τὸ μὲν οὖν
 τετραχορδον καλεῖται διὰ πτεσάρων·
 σωῆσκη ᾧ, ἐκ τόνων δύο καὶ ἡμιτο-
 νίς. ἡμιτονίων ἐ. διέσεων ι'. τὸ ᾧ πεν-
 τὰχορδον καλεῖται μὲν διὰ πέντε· σύγ-
 κει' ᾧ ἐκ τόνων τριῶν ἡμίσεος. ἡμι-
 τονίων ζ. διέσεων ιδ. τὸ ᾧ δι' ἐκτὸ κα-
 λεῖται μὲν διὰ παζῶν· διαβήτῃ ᾧ
 ἐκ τόνων ε. ἡμιτονίων ιβ. διέσεων κδ.
 εἰς τὸ ὅλων συστηματῶν αὐτῶν ἐστὶ πυ-
 κνά· αὐτὰ δὲ δρεαία. καὶ τὰ μὲν ἀμετα-
 βόλα, τὰ μίαν ἔχοντα μέσσην· τὰ δὲ
 μεταβαλλόμενα, τὰ πλείους ἔχοντα
 μέσας. καὶ τὰ μὲν διὰ τῶν ἐξ ἧς Φθόγ-
 γων· τὰ δὲ δι' ὑπερβαζῶν μελω-
 δεῖται. ὁ γὰρ αὐτῶν ποικίλα
 διὰ τῆς τῶν διασημάτων ἡγεμονίας, ἣ
 ποιάς τάξεως θεωρεῖται. ἣ πρῶτον
 ἐστὶν ἡμιτονιον, ἣ δεύτερον, ἣ τρίτον, ἣ
 ὅπου ἂν. τετραχορδα μὲν ἐν ἐν ἐκά-
 στῳ τῶν πυγκάνῃ καὶ διαίρεσιν θεω-
 ρεῖται ἐ. ὑπαζῶν. μέζων. σπημ-
 μένων. διεζυγμένων. ὑπερβολαίων.
 πεντάχορδα δὲ σύμφωνα τρία. μέ-
 ζων. σπημμένων. διεζυγμένων.
 ἐκτάχορδα ᾧ δύο. σπημμένων τὴ καὶ
 διεζυγμένων. εἶδη ᾧ αὐτῶν πλείονα,
 καθ' ἐκάστη Φθόγγε παραύξησιν
 λαμβανόμενα. ὧς γὰρ μὲν τοῖς πα-
 λαιοῖς τὸ μὲν διὰ πτεσάρων ἐκαλεῖτο
 συλλαβὴ τὸ ᾧ διὰ πέντε, διοξεία· τὸ ᾧ
 διὰ παζῶν, ἀρμονία. ὃ καὶ ποικίλων καὶ
 εἶδος ὀνομάτων πτυχήκη. τὸ μὲν γὰρ

niam omnis post eum sonus similis
 omnino est uni eorum qui præcef-
 fere. Tetrachordum igitur vocatur
 dia tessaron : constat verò ex tonis
 duobus & hemitonio : hemitoniis
 ὡ : diesibus ὡ. Ita pentachordum
 adpellatur dia pente. & constat ex
 tonis tribus semis : hemitoniis ὡιι :
 diesibus ὡιιι. Ipsum verò per octo
 vocatur dia pason, ac constat ex
 tonis sex : hemitoniis ὡιιιι : diesibus
 ὡιιιιι. Porro totorum systematum
 alia spissa sunt ; alia rara. Atque
 alia immutabilia, quæ unam habent
 mesen ; alia, mutabilia, quæ plu-
 res habent mesas. Rursus alia per
 deinceps sonos ; alia per non dein-
 cept canuntur. Figuræ autem illo-
 rum variz sunt, ab intervallo-
 rum ducatu, seu certo aliquo ordine
 contemplationi subjactæ. Etenim
 aut primum est hemitonium, aut
 secundum, aut tertium, aut quo-
 tumcunque. Sunt ergo in singulis
 tonis per divisionem consideratis
 tetrachorda quinque : Hypaton.
 meson. synemmenon. diezeugme-
 non. hyperbolæon. Pentachorda
 consona tria : Meson, synemme-
 non, diezeugmenon. Octachorda
 duo : Synemmenon & diezeugme-
 non. Quorum figuræ plures sunt,
 secundum cuiusque soni augmen-
 tum sumta. Porro Veteribus dia
 tessaron adpellabatur syllaba : ipsum
 diapente, dioxia : ipsum dia pa-
 son, harmonia. quod & plura se-
 cundum figuram nomina est con-
 secutum. Nam quod ab hypate hy-
 paton

paton incipit, vocabatur Mixolydium. Quod à parypate, Lydium. Quod à diatono, Phrygium. Quod à meson hypate, Dorium. Quod à parypate, Hypolydium. Quod à diatono, Hypophrygium. Quod à mese, Hypodorium. Atque ex his manifestum, quomodo, si eadem supponatur nota prima, quæ alibi ab alia soni virtute denominationem habeat; ex deinceps sonorum sequela, harmoniæ qualitatem manifestam fieri contingat. Itaque de Systematis, quæ & Principia morum Veteres vocabant, hæc sufficiant.

Genus est certa quædam tetra-chordi divisio. Sunt vero tria modulationis genera: Harmonia. Chroma. Diatonum. quæ ab intervallo-rum vicinitate aut longiore distan-tia differentias accipiunt. Harmonia igitur adpellatur illud genus, quod minimis abundat intervallis; à coagmentando dictum. Diato-num, quod tonis abundat. quan-doquidem in ipso vox vehementius distenditur. Chroma, quod per hemitonia contenditur. Vti enim quod inter album est & nigrum Color adpellatur; sic quoque quod medium inter duo locum tenet, Chroma est cognominatum. Ho-rum vero singula canuntur; Enar-monium quidem, per diesin, & die-sin, & ditonum incompositum, in acutum: in grave, contra. Chroma verò, in acutum, per hemitonium, & hemitonium, & triemitonium:

δοτὸ ὑπάτης ὑπαίων ἐκαλεῖτο μιξο-
λύδιον. τὸ δὲ δοτὸ παρυπάτης, λυδίον.
τὸ δὲ δοτὸ διὰ τὸν, φρύγιον. τὸ δὲ δοτὸ
μέζων ὑπάτης, δώριον. τὸ δὲ δοτὸ πα-
ρυπάτης, ὑπολύδιον. τὸ δὲ δοτὸ διὰ τὸν
νκ, ὑποφρύγιον. τὸ δὲ δοτὸ μέσης, ὑπο-
δώριον. ἐκ δὲ τῆς φαυροῦς, ὡς ἐ-
παυλὸν ὑποθεμελίοις σημεῖον περὶ τὸν,
ἄλλοτε ἄλλη διωμάς φθόγγος καλο-
νομαζόμενον, ἐκ τῆς ἐφεξῆς φθόγγος
ἀπολαύσεως τῆς ἀρμονίας ποιό-
ντες φαυροῦς ἡμέας συμβαίνει. πρὸς
μὲν ἐν συστημαίων, ἀλλὰ καὶ ὅπως οἱ πα-
λαιοὶ τῶν ἡθῶν ἐκάλεσαν, ὁρκεῖται ταῦτα.

Γένος δὲ ἐστὶ πρὸς πλεονάζοντα δι-
αίρεσις. ἡ γὰρ ἡ μελωδίας τρεῖς. ἀρ-
μονία. χρωμα. διάπνον. ἐκ τῆς δι-
ασημάτων ἐγγύτης ἢ μακρότητος
λαμβάνονται τὰς διαφορὰς ἀρμονία
μὲν οὖν καλεῖται τὸ πῶς μικροτάτοις
πλεονάζουσιν διασημασιν, δοτὸς ἑσσηρ-
μώδως. διάπνον δὲ, τὸ τοῖς τόνοις
πλεονάζον. ἐπεὶ δὲ σφοδρότερον ἢ
φωνὴ καὶ αὐτὸ διακρίνεται. χρωμα
δὲ, τὸ διὰ ἡμιτονίων πλεονάζον. ὡς
γὰρ τὸ μετὰ τὸ λυδικὸ καὶ μέλανος
χρωμα καλεῖται. ἔτι καὶ τὸ διά μέ-
ζων ἀμφοῖν θεωρούμενον, χρωμα
προσαίρηται. τῶν δὲ ἑκάστων μελω-
δεῖται. τὸ μὲν δὲ ἐναρμόνιον, καὶ δι-
εσιν, καὶ διέσιν, καὶ διτόνον ἀσπασίον, ὅτι
τὸ ὀξύ. ὅτι δὲ τὸ βαρὺ, ἐναυλίως.
τὸ δὲ χρωμα, ὅτι μὲν τὸ ὀξύ, καὶ ἡμι-
τόνιον, καὶ ἡμιόνιον, ἐκ τριημιόνιον.

ἐναυ-

ἐναντίως διὲ ὅτι τὸ βαρύ. τὸ ἢ διὰ-
 τνον, καὶ ἡμιτόνιον, καὶ τόνον, καὶ τό-
 νον, ὅτι τὸ ὀξύ. ὅτι δὲ τὴν βαρύτη-
 τα, ἐναντίως. τῶν ἢ φυσικώτερον
 μέν ἐστι τὸ διὰτνον. πᾶσι γάρ, καὶ
 τοῖς ἀπαιδευτοῖς πάντας μελω-
 δηίον ἐστὶ. περὶ τὸ χρωμα.
 ὡς γὰρ μόνοις μελωδεῖται τοῖς πε-
 παιδευμένοις. ἀπερρέετον διὲ τὸ
 ἐναρμόνιον. ὡς γὰρ τοῖς ὅτι φανε-
 ράτοις ἐν μουσικῇ πλὴν χηκε ὡς δο-
 χῆς. τοῖς διὲ πολλοῖς ἐστὶ ἀδιώσιον.
 ὅθεν ἀπείγνωσαν πινες τὸ καὶ διέ-
 λωδιαν, διὰ τὴν αὐτῶν ἀσθένειαν καὶ
 παρὰ τὴν ἀμελῶδηλον εἶναι τὸ διὰ-
 σημα ὑπολαβόντες. τῶν ἢ τὸ φωνῶν
 ἕκαστον μελωδεῖται ἐν πε ἀγωγῇ καὶ
 πλοκῇ. καὶ ἀγωγή μέν ἐστιν, ὅτε διὰ τὸ
 ἐξῆς φθόγγων ποιούμεθα τὸ μελωδί-
 αιν. πλοκῇ ἢ, ὅτε διὰ τὸ καὶ ὑπερβα-
 σιν λαμβανόμενων. ἐν τὸ μελωδίας ἢ
 μέν, ὡς εἶα καλεῖται. ἢ ἢ, ἀνακάμ-
 πισαι. ἢ ἢ, περιφερῆς. ὡς εἶα μέν, ἢ
 διὰ τὸ βαρύτητος εἰς ὀξύτητα. ἀνακάμ-
 πισαι ἢ, ἢ ἐναντία. περιφερῆς ἢ, ἢ ἐμ-
 μετὰ βολῶν. οἷον εἰ τις καὶ συναφῶν
 περὶ χορδὸν ἐπιπείνας ταυτὸν ἀνείη
 τῷ καὶ διὰ τὸ ξιν. πάλιν τὸ φθονῶν συ-
 σημάτων ἀ μὲν ὡς ἰδικὰ διαιρεῖται. ἀ
 ἢ, ἢ. τὸ μὲν ἐν ἐναρμόνιον, ἀπὸ δὲ ἐξ
 ἐλαχίστων διέσεων συγκείμενον, ἀδι-
 αίρετόν ἐστι. τὸ ἢ χρωμα διαιρεθήσετ
 εἰς διὰσηματα, ὅσα ἀν ῥητα μετὰ ξὺ ἢ
 πε ἡμιτονίας καὶ τὸ ἐναρμόνιος διέσεως ὡς ῥητα. καὶ τὸ διὰτνον δηλαδὴ εἰς

contra, in grave. Diatonum, per
 hemitonium, & tonum, & tonum,
 in acutum: in grave, contra. Ex
 his naturalius est Diatonum. quip-
 pe omnibus, etiam indoctis omni-
 no cani potest. Artificiosissimum,
 Chroma. Soli enim docti illud mo-
 dulantur. Accuratissimum est En-
 armonium. quod peritissimis tan-
 tum Musicis est receptum. Multis
 autem est impossibile. Vnde mo-
 dulationem per diesin quidam non
 recepere ob suam imbecillitatem in-
 tervallum esse, quod & prorsus can-
 ni nequeat, arbitrati. Horum ge-
 nerum singula modulatur tam in
 ductu quam in nexu. Et ductus
 quidem est, quando per deinceps
 sonos modulationem facimus. Ne-
 xus verò, cum per sonos secundum
 transgressionem sumtos. Præterea
 modulatio alia recta vocatur; alia,
 revertens; alia, circumcurrens. Re-
 cta, quæ à gravitate tendit in acu-
 men. Revertens, quæ illi est con-
 traria. Circumcurrens, quæ mu-
 tabilis. ut si quis tetrachordo per
 conjunctionem intento, idem re-
 mittat per disjunctionem. Rursus
 generum systemata alia in specialia
 dividuntur; alia, non. Enarmo-
 nium igitur, quia ex minimis diesi-
 bus constat, est indivisibile. Chro-
 ma dividetur in intervalla, quot-
 cunque rationalia inter hemito-
 nium & diesin Enarmoniam inve-
 niuntur. Tertium, Diatonum sci-

licet, in tot, quot inter hemitonium & tonum rationalia interval-
la conspiciuntur. Itaque Chroma-
tis fiunt species tres. Diatoni, duæ.
Vt sint universæ, enarmonio addi-
tæ, modulationum species sex. Pri-
ma igitur, Enarmonia, notatur per
dieses quadrantales, vocaturque
Enarmonium. Altera, per diesin
trientalem, vocaturque Chroma
molle. Tertia notatur per dieses,
quæ enarmonia diesis sint sesqui-
alteræ, vocaturque Chroma sesqui-
alterum. Quarta peculiarem habet
ex duobus hemitoniis incompositam
constitutionem. adpellatur autem
Chroma tonizum. Quinta
constat ex hemitonio, & tribus die-
sibus, & quinque reliquis. vocatur-
que Diatonum molle. Sexta habet
hemitonium, & tonum, & tonum.
diciturque Diatonum intentum.
Vt autem manifesta sint quæ dici-
mus, in numeris facturi sumus di-
visionem, supposito tetrachordo
unitatum $\overline{\text{LX}}$. Enarmonii est divi-
sio: $\overline{\text{VI}}$, $\overline{\text{VI}}$, $\overline{\text{XLIII}}$. per diesin qua-
drantalem, & diesin quadrantalem,
& ditonum. Mollis Chromatis di-
visio: $\overline{\text{VIII}}$, $\overline{\text{VIII}}$, $\overline{\text{XLIV}}$. per diesin
trientalem, & diesin trientalem, &
triemitonium ac diesin trientalem.
Sesquialteri Chromatis divisio: $\overline{\text{IX}}$,
 $\overline{\text{IX}}$, $\overline{\text{XLII}}$. per diesin sesquialteram, &
diesin sesquialteram, & triemitonium
ac diesin quadrantalem. Ton-
nizi Chromatis divisio: $\overline{\text{XII}}$, $\overline{\text{XII}}$,
 $\overline{\text{XXXVI}}$. per hemitonium, & he-
mitonium, & triemitonium. Mol-

ποῦτα, ὅσαι ἀν μετὰ τὸ τῆς ἡμιτο-
νίας καὶ τόνου ῥητὰ διαστήματα θεωρεῖ-
ται. γινέσθαι τῶντων τῶ μὲν χρώματι
εἶδη τρία. ὧς εἶναι
πᾶν τὸ τῶ ἐναρμονίῳ πρὸς ἡμέτερον
μελωδίῳ εἶδη ἕξ. τὸ μὲν οὖν πρῶ-
τον τὸ ἐναρμόνιον χαρακτὴρ ἰστέον ἐκ
τῆς τετρατημορμαίων διέσεως τῶ τόνου,
καὶ καλεῖται ἐναρμόνιον. τὸ δὲ δέ-
τερον τετρατημορμαία διέση, καὶ καλεῖ-
ται μαλακὸν χρώμα. τὸ δὲ τρίτον
χαρακτὴρ ἰστέον μὲν ἐκ διέσεως ἡμι-
ολίων τῆς ἐναρμονίας διέσεως. καλεῖ-
ται δὲ ἡμιολίς χρώματι. τὸ δὲ
τέταρτον ἴδιον μὲν ἐχὼ τῶν ἐκ δυῶν
ἡμιτονίων ἀσπύθειον σύσπασιν. καλεῖ-
ται δὲ, τονιαίς χρώματι. τὸ ὅτι πέμ-
πτον σύγκειται μὲν ἐξ ἡμιτονίας, καὶ ἰ
διέσεως, καὶ λοιπῶν ἐ. καλεῖται δὲ
μαλακὸν διάστημα. τὸ δὲ ἕκτον ἐχὼ
μὲν ἡμιτόνιον, καὶ τόνον, καὶ τόνον.
λέγεται δὲ, συντόνους διάστημα. ἵνα δὲ
ἄλλοι τὸ λεγόμενον, ἐπὶ ἀριθμῶν
ποιησόμεθα τῶν διαίρεσιν, ὑποθέμε-
νοι τὸ τετραχόρδον μονάδων ἕξ. ἐν-
αρμονίας διέσεις, 5, 5, μη. ἐναρμό-
νιον, 5, 5, 5, 5, 5, 5. χρώματι διέσεις, 5, 5, 5, 5, 5, 5. μαλακὸν
χρώματι, 5, 5, 5, 5, 5, 5. καὶ διέσεις, καὶ διέσεις, 5, 5, 5, 5, 5, 5.
τετραμήμιον καὶ διέσεις. ἡμιολίς χρώ-
ματι, 5, 5, 5, 5, 5, 5. 5, 5, 5, 5, 5, 5. διέσεις ἡμιόλιον,
καὶ διέσεις ἡμιόλιον, καὶ τετραμήμιον καὶ
διέσεις. τονιαίς χρώματι, 5, 5, 5, 5, 5, 5. καὶ
5, 5, 5, 5, 5, 5. ἡμιτόνιον, καὶ ἡμιτόνιον, 5, 5, 5, 5, 5, 5.
τόνιον.

τόνιον. μαλακὰ Διὰτόνῃς, ιβ, ιη, λ. σωλήνῃς Διὰτόνῃς, ιβ, κδ, κδ. ἢ κδ. κδ, ιβ. γίνονται δὲ καὶ ἄλλαι τετραχορδικαὶ διαυρέσεις, αἷς καὶ οἱ πάντες παλαιότατοι πρὸς τὰς ἀρμονίας κέχρηται. ἐνίοτε μὲν οὐκ αὐτῇ τέλειον οκτάχορδον ἐπλήρην ἔαδ' ὅτε δὲ καὶ μείζον ἐξάτονα σύστημα. πολλάκις δὲ καὶ ἔλαττον. εἴθε γὰρ πάντας παρελάμβανον αἰεὶ οὗτοί φθόγγες. τὴν δ' αἰτίαν ὕπερον λέξομεν. τὸ μὲν οὐκ λυδίον Διὰσύστημα σωεῖσθαι ἐκ διέσεως, καὶ τόνου, καὶ τόνου, καὶ διέσεως, καὶ διέσεως, καὶ τόνου, καὶ διέσεως. καὶ τῷ μὲν λυδίον τέλειον σύστημα. τὸ δ' δωρίον, ἐκ τόνου, καὶ διέσεως, καὶ διέσεως, καὶ διτόνου, ἐκ τόνου, καὶ διέσεως, καὶ διέσεως, καὶ τόνου. λυδίον δὲ καὶ τῷ τόνῳ τὸ Διὰπαζὼν ὑπερέχον. τὸ δὲ Φρύγιον, ἐκ τόνου, καὶ διέσεως, καὶ διέσεως, καὶ διτόνου, καὶ τόνου, καὶ τόνου, καὶ διέσεως, καὶ τόνου. λυδίον δὲ καὶ τῷ τέλειον Διὰπαζὼν. τὸ δὲ ἰατίον σωεῖσθαι ἐκ διέσεως, καὶ διέσεως, καὶ διτόνου, καὶ τριημιτονίας, καὶ τόνου. λυδίον δὲ τῷ Διὰπαζὼν ἐλλείπειν τόνῳ. τὸ δὲ μίξολυδίον, ἐκ δύο διέσεων καὶ τὸ ἐξῆς κειμένων, καὶ τόνου, καὶ τόνου, καὶ διέσεως, καὶ τετραῶν τόνων. λυδίον δὲ καὶ τῷ τέλειον σύστημα. τὸ δὲ λεγόμενον σῶπτον λυδίον λυδίον, καὶ διέσεις, καὶ διτόνον, ἐκ τετραημιτόνιον. διέσιν δὲ νῦν ὅτι πάντων ἀκκρότον τὴν ἐναρμόνιον. σιφηνείας δὲ ἐνε-

lis Diatoni; XII, XII, XXX. per hemitonium, & tres dieses quadrantales, & quinque dieses quadrantales. Contenti Diatoni: XII, XXIV, XXIV. per hemitonium, & tonum, & tonum. Fiunt autem & aliae tetrachordorum divisiones, quibus ultimae antiquitatis Musici ad harmonias fuere usi. Atque haec interdum integrum octachordum complebant; interdum quoque majus quam sex tonorum systema; saepe etiam minus. Neque enim omnes semper adsumebant sonos. cujus causam deinde proferemus. Itaque Lydium composuerunt ex diefi, & ditono, & tono, & diefi, & diefi, & ditono, & diefi. Atque hoc erat integrum systema. Dorium, ex tono, & diefi, & diefi, & ditono, & tono, & diefi, & diefi, & ditono. Hoc quoque tono ipsum diapason superabat. Phrygium, ex tono, & diefi, & diefi, & ditono, & tono, & diefi, & diefi, & tono. Quod quoque integrum erat diapason. Iastianum condidere ex diefi, & diefi, & ditono, & triemitonio, & tono. Hoc ab ipso diapason superabatur tono. Mixolydium, ex binis diefibus deinceps positis, & tono, & tono, & diefi, & diefi, & tribus tonis. Hoc quoque erat integrum systema. Illud autem quod vocatur Lydium contentum, erat diefis, & diefis, & ditonum, & triemitonium, & ditonum. Diefis jam in omnibus audienda est enarmonia. Sed perspi-

cuitatis gratiâ etiam diagramma systematum illorum subscribatur. Horum autem & divinus Plato in Republica meminit, dicens: Lucutuas esse harmonias tum Mixolydisti, tum Syntonolydisti. Convivales & nimium remissas, & Iastii & Lydisti. quibus postea subjungit, dicens: Periculum est ne inferiores tibi videantur tam Doristi quam Phrygisti. Tales enim faciebant Harmoniarum expositiones, dum ad propositos mores sonorum qualitates coagmentabant. De quibus deinde accurate sumus dicturi.

κεν καὶ ἀλάγχαμμα τῷ συσημάτων ὑπογεγράφθω. τέτων ᾗ καὶ ὁ θεὸς παλάτων ἐν τῇ πολυλείᾳ μνημονεύει λέγων· θρηνώδεις μὲν εἶναι τὴν τιμιζολυδισί, καὶ τὴν σωλονολυδισί. συμπολικὰς δὲ καὶ λίαν ἀνειμένας, τὴν τι ιασί καὶ λυδισί. καὶ μὲν ταῦτα ἵππιδεῖν λέγων· κινδυνεύει σιδωρεῖν λελοῖσθαι καὶ φρυγισί. ποιῶντες γὰρ ἐπιέντο τῷ ἀρμονίων πᾶς ἐκθέσεις, πρὸς τὰ προκειμένα τῇ ἡθῶν πᾶς τῇ φθόγγων ποιότητος ἀρμοσθέντες. οὗτοι μὲν ἐν τέτων ὑπερὸν ἀκρεβῶς ἐρεῖμεν.

ᾱ λυδισί.										β̄ δωρεσί.									
R	V	C	O	Ξ	N	Z	E			Φ	C	P	Π	I	Z	E	Δ	Θ	
L	F	C	K	Μ	Χ	Ε	Υ			F	C	Ο	Δ	Λ	Π	Ζ	Η		

γ̄ φρυγισί.										δ̄ ιασί.									
Φ	C	P	Π	I	Z	E	Δ	Υ		Γ	R	V	C	M	I				
F	C	Ο	Δ	Λ	Π	Ζ				Γ	L	F	C	Π	Ζ				

ε̄ μιζολυδισί.										ς̄ σωλονολυδισί.									
T	R	V	Φ	C	P	Π	Z			T	R	V	C	M	Z				
Γ	L	F	C	Ο	Δ	Λ				Γ	L	F	C	Π	Ζ				

Iam de Tonis dicamus. Tonum in Musica tripliciter adpellamus. Aut enim idem quod tensionem: aut certam aliquam vocis magnitudinem. uti quâ à diapente superatur ipsum dia tessaron: aut modum systematicum, ut Lydium aut Phrygium. de quo nunc dicere est propositum. Toni autem sunt secundum Aristoxenum qui-

Τανῶν ᾗ περὶ τῶν λέγων μὲν. τόνον δὲ καὶ μεσικήν καλεῖμεν τετραχῶς. ἢ γὰρ ὅπερ τὴν πέντε, ἢ μέγιστον πρὸν φωνῆς· οἷον ὡς τὸ ἀλφ' ἐτ' ἀλφ' δ' ὑπερέχει. ἢ πρόπον συσημαζόν· οἷον λυδίων, ἢ φρυγίων. περὶ ἐνῶν προκειμένων λέγειν. τῶνοι δὲ εἰσι κατὰ μὲν ἀερισθέντων τετρακαίδεκα, ὧν οἱ

οἱ προσλαμβανόμενοι περιέχονται
 τῷ διὰ παζῶν κτ' ἢ ὅτ' νεώτερος,
 περιεκαίδεκα. ὧν οἱ μὲν προσλαμ-
 βανόμενοι περιέχονται τῷ διὰ πα-
 ζῶν καὶ πένω. τὰ κατὰ διὰζύξις
 ἐφαπτόμενοι. ὀνομάζει δὲ αὐτοὺς ἕ-
 τως ἀρυσόζενος. ὑποδάριον. ὑπο-
 φρύγιοι δύο. ὁ μὲν βαρὺς, ὃς καὶ ὑπο-
 ἰάστιον καλεῖται. ὁ δὲ ὀξύς. ὑπολύ-
 διοι δύο. ὁ μὲν βαρὺς, ὃς καὶ ὑποαιό-
 λιον. ὁ ἄλλος, ὀξύς. δάριος εἷς. φρύγιοι
 δύο. ὁ μὲν βαρὺς, ὃς ἐῖασιον. ὁ δὲ
 ὀξύς. λυδιοι δύο. ὁ μὲν βαρὺς, ὃς νύν
 αἰόλιον. ὁ ἄλλος, ὀξύς. μιξολυδιοι δύο. ὁ
 μὲν βαρὺς, ὃς νῦν ὑπερδάριον. ὁ ἄλλος,
 ὀξύς, ὃς νῦν ὑπεριάστιον. ὑπερμιξο-
 λυδιον εἷς, ὃς καὶ ὑπερφρύγιος. τέστις
 ὑπὸ τῶ νεώτερον προσπεφεινται ὅ, τε
 ὑπεραιόλιον, καὶ ὁ ὑπερλυδιος. ὅπως
 γ' ἂν ἐκαστον βαρυτέτα τε ἔχῃ, καὶ
 μεσότητα, καὶ ὀξύτητα. ἐκαστον δὲ ἂν
 αὐτῶν ἡμιονίῳ μὲν ὑπερέξῃ τῶ προτέ-
 ρου, ἀπὸ τῶ βαρυτέτου βελομελῶν ἀρ-
 χεσται. ἡμιονίῳ ἢ ἑλαττον ἔσται, εἰ γὰρ
 τὸ δόχλιον ἀπὸ τῶ ὀξυτέτου ποιησόμεθα.
 περιέχονται μὲν οὐκ αὐτῶν, ὡς ἐφ' ἡμῶν,
 οἱ προσλαμβανόμενοι τῷ διὰ παζῶν
 ἐπένω. λαμβάνοντι δ' ἂν διὰ τετάρτου καὶ
 διὰ συμφωνιῶν. δέξάμενοι γὰρ ἀπὸ
 τῶ βαρυτέτου, καὶ βελομελῶν ἐπιείναιεν
 καὶ πάλιν ἀνιέναι κτ'· πικίλα διαστή-
 ματα, πάντως ἐνός πινον αὐτῶν ἐφα-
 ψόμεθα προσλαμβανόμενα. τῶτων
 ἢ οἱ μὲν μελωθεῖναι δι' ἄλλου οἱ ἄλλοι, ἐκεί-
 νη.

dem, tredecim; quorum proslam-
 banomeni continentur ipso dia pa-
 son; secundum juniores verò, quin-
 decim: quorum proslambanomeni
 continentur ipso dia pason & tono.
 systema disjunctivum attingentes.
 adpellat autem eos sic Aristoxenus:
 Hypodorius. Hypophrygii duo.
 quorum alter gravis est, qui &
 Hypoïastius vocatur; alter, acutus.
 Hypolydii duo. quorum alter gra-
 vis, qui & Hypozolius vocatur;
 alter, acutus. Dorius unus. Phry-
 gii duo. alter gravis, qui & Iastius;
 alter, acutus. Lydii duo. alter gra-
 vis, qui jam Æolius; alter, acutus.
 Mixolydii duo. alter gravis, qui
 nunc Hyperdorius; alter, acutus,
 qui nunc Hyperïastius. Hypermi-
 xolydius unus, qui & Hyperphry-
 gius. His à junioribus additi sunt
 tum Hyperzolius, tum Hyper-
 lydius. Atque ita singuli & gravi-
 tatem habent, & medium, & acu-
 men. ac porro horum quisque he-
 mitonio quidem priorem superat,
 si à gravissimo incipere velimus:
 hemitonio verò minor est, si ini-
 tium faciamus ab acutissimo. Illo-
 rum igitur proslambanomeni, ut
 dictum, continentur ipso dia pa-
 son & tono. Sumantur autem pro-
 pterea quoque per consonantias. Si
 enim à gravissimo incipiamus, &
 intendere velimus ac rursus remit-
 tere, secundum varia intervalla;
 semper illorum aliquem tangemus
 proslambanomenon. Atque ho-
 rum alii integri canuntur; alii, mi-
 nime.

nime. Dorius igitur canitur integer, quod ad xii tonos vox nobis obsequatur, quodque ipsius mese sit proslambanomenos ejus, qui ipso dia pason superat Hypodorii proslambanomenon. Reliquorum alii sunt graviores Dorio; alii acutiores usque ad sonum qui consonat ipsi nete hyperbolæon. Sic igitur & cantica, & cola modis attribuemus: si nimirum systematis sonum gravissimum uni ex proslambanomenis subjiciamus, ac deinde ab hoc modulemur in grave. Quod si enim ulterius remittere nequeamus, erit Hypodorius. propterea quod primus sonus qui audiri potest, Hypodorii proslambanomeno sit terminatus. Sin clare audiatur, conspicere conabimur, quanto superet Hypodorii proslambanomenon, hoc est, cum qui natura est gravissimus. Atque ille nobis modus statuatur, qui superat Hypodorii proslambanomenon tanto, quanto & cantus sonus gravissimus, major spectatus est eo, qui natura est gravissimus. Sin gravissimus cantici sonus excedit Hypodorii primum dia pason, acutus existens, accipiemus ipsius dia pason in grave. Prædicta autem usi methodo harmoniam ipsam haud difficulter excipiemus.

Mutatio est variatio propositi systematis, & qui in voce est characteris. Quia enim quodque systema & certus quidam vocis typus

ὁ μὲν ἐν δώριος σύμπαρ μελωδεῖται, διὰ τὸ μέγεθος τῷ β' τόνων τῷ Φωνῶν ἡμῶν ὑπηρεῖται, ἔτι διὰ τὸ μέσον αὐτῶν τῷ προσλαμβανόμενον ἔτι διὰ παζῶν εἶναι ὑποδωρίς. τῷ ἡ λοιπῶν, οἱ μὲν βαρύτροποι ἔτι δωρίς μέγεθος τῷ συμφωνῶν τῷ φθόγγῳ τῇ νήτῃ τῷ ὑπερβολαίῳ. ἔτιως ἐν καὶ τὰς ὥδας, ἡ τὰ κῶλα τοῖς τρόποις συστήματα· εἰ τὸν κειλότατον τῷ φθόγγῳ ἔτι συστήματα ἐν τῷ προσλαμβανόμενον ὑποβαλλοίμεν, καὶ τὰ δὲ τὰς μελωδοίῃ μὲν ὅτι τὸ βάρος. εἰ μὲν γὰρ μὴ δυναθῇ μὲν ἀνέναντι περαιτέρω, δωρίς ἔσται. διὰ τὸ τῷ πρῶτον ἀκρότον φθόγγον δωρίς προσλαμβανόμενον ὡρίσθαι. εἰ ἔτι ἐξ ακρότερον, θεωρήσεται περαιτέρω πῶς ἔτι δωρίς προσλαμβανόμενον νομίζεσθαι, τὰς τῷ φύσει βαρυτέρων τῷ ὑπεροχῇ ἐχθ' ἀκρότερον ἡμῶν ὁ τρέπος ὁρῶμεθα, ὅς ὑπερέχει ἔτι δωρίς προσλαμβανόμενος τοῖς ἔτι, ὅς καὶ ἔτι μέγας ὁ κειλότατος φθόγγος ἔτι τῷ φύσει κειλότατος μείζων ἐθεωρήθη. εἰ δ' ὁ βαρύτατος τῷ ὥδῃ φθόγγος ὑπερεκπίπτει ἔτι δωρίς τόνος διὰ παζῶν, ὅς ὑπάρχων, ληψόμεθα μὲν αὐτὸ τὸ διὰ παζῶν ὅτι τὸ βάρος. τῷ δ' ἐπεὶ περὶ τὴν γρησάμενον μεθόδῳ πῶς ἀρμονίαν αὐτῶν ἐν δυαχερῶς κληψόμεθα.

μετὰ βολὴν δὲ εἰσιν, ἀλλοίωσις ἔτι ὑποκειμένη συστήματα, καὶ ἔτι τῷ φωνῆς χαρακτήρος. εἰ γὰρ ἐκάστῳ συστήματι καὶ ποιός

ποιός πς ἐπακολουθεῖ τῷ φωνῆς τύπος, δῆλον ὡς ἅμα ταῖς ἀρμονίαις, καὶ τὸ εἶς μέλεις εἶδ' αἰσθηθῆσθαι. μετὰ βολαὶ δ' ἐν τοῖς τόνοις γίνονται ποικίλαι, καθ' ἑκάστην τῶν ἀξσημάτων, τῶν πω- θέτων καὶ ἀπωθέτων. ἀλλ' αἱ μὲν ἐκ συμφώνων λαμβανόμεναι ἀξσημά- των χαρίεσται· αἱ δ' ἡ λοιπαὶ τέτων ἐ πάντων καὶ τὰ σχήματα, καὶ τὰς παλαιὰς διωκτὸν θεωρεῖν, καὶ τὸν τόνον, ἢ ἡμιτόνιον ἀπὸ φθόγγος μεταβάλλοντα, καὶ ὅλως καὶ πᾶν ἢ πῶς παλαιὸν ἢ ἄρτιον ἀξση- μα. καὶ ἢ ἀνιέντα ἢ ἐπιείνουντα γίνονται ἢ αὐτῶν ἐ καὶ πρὸς χορδα κεινώναι. οἱ μὲν γὰρ ἡμιτόνιο ἀλλήλων ὑπερ- ἔχουσιν· οἱ δ' ἢ, τόνον· οἱ δ' ἢ, τοῖς τέτων μέεσοι ἀξσημασιν. ὡς πρὸς συμβαίνειν τὰς τῶν κεινόντων μέεσας, ὑπάρχει γί- νεσθαι τῶν ὀξυτέρων ἢ ἀνὰ πάλιν. καὶ καὶ τὰς ἐξ ἑξ ὁμοίως. εἰσι δὲ τῶν ἡμῶν τρεῖς· δώριον, Φρύγιον, λυδῖον. τέτων ὁ μὲν δώριον πρὸς τὰ βαρύ- περα τῷ φωνῆς ἐνεργήματα χρήσιμος· ὁ δ' ἢ λυδῖον, πρὸς τὰ ὀξύτερα· ὁ δ' ἢ Φρύγιον, πρὸς τὰ μέσα. οἱ δ' ἢ λοιποὶ μάλλον ἐν τῷ ὁργανικαῖς θεωρεῖν πω- θέεσι. ἐκεῖνα γὰρ ἐν μικρίσιν ἐξείρ- γασθαι συστήματα. τῶν δ' ἢ τόνων πάντων ἐκ τῶν καὶ γραμμάτων τάξεως ἀνὰ πα- λιν συγκαταστήτων, τὰ μὲν βαρυτέρων πάντων ὑποδωρὶς τόνον ὅπου τὸ βαρύ- περον ἀνιέντες, τὸ δ' λαμβάνομεν ἀρ- χὴν τῶν σημείων. ἐπειτα τὸ μὲν τῶν ἐν μὲν ἀρμονία διέσσεως ἐπὶ χον λόγον·

subsequitur, planum una cum har- moniis ipsam quoque mutatum iri cantus speciem. Mutationes autem in tonis fiunt variae, secundum quodque intervallorum, tam com- positorum quam incompositorum. Verum quæ ex consonis sumuntur intervallis sunt gratiores; harum reliquæ non admodum. Quarum & figuras & nexus contemplari possumus, per tonum, aut hemito- nium à sono transeuntes. idque uni- verse secundum omne aut impar aut par intervallum: & aut remitte- tentes aut intendentes. Porro inter hos quoque fiunt communicatio- nes secundum tetrachorda. Alii enim tonorum hemitonio se invicem superant; alii tono; alii inter- vallis quæ his sunt majora. ut con- tingat graviorum modorum mesas fieri hypatas acutiorum: aut contra. & in sequentibus eodem modo. Sunt autem generatim modi tres: Dorius, Phrygius, Lydius. Ex qui- bus Dorius ad graviores vocis effe- ctus est accommodus: Lydius, ad acutiores: Phrygius, ad medios. Reliqui magis in instrumentorum spectantur compositionibus. quip- pe quæ in longissimis sunt systema- tis elaborata. Cum verò toni omnes consistant ex ordine xxiv li- terarum inverso, si, qui omnium est gravissimus, Hypodorium per tonum in grave remittamus, ipsum δ' sumimus notarum principium. Deinde, quæ hanc sequitur: quæ in Harmonia diefis obtinet ratio- nem;

nem ; In Chromate & Diatono ,
hemitonii. Deinde quæ post hanc
est*. Deinde quartam notam to-
num obtinere definimus. Quam
si principium gravissimi modorum
fecerimus , atque hemitonium rur-
sus intenderimus , toni , qui istum
sequitur , ponimus proslambano-
menon. ac qui deinceps sunt tonos
si iisdem excessibus componamus,
xv modorum numerum comple-
mus. Subiuncta autem est secun-
dum hemitonium literarum positi-
tio : & secundum tonum : & deni-
que , qui ex his sunt , modi. Porro
duplex nobis literarum facta est ex-
positio , ut ex infra scriptarum no-
tarum similitudine , superiorum
consecutionem conspiciamus . at-
que ut inferioribus quidem cola ,
quique in canticis sunt , mesaulicos
aut nudos pulsus ; superioribus ve-
rò ipsa cantica notemus. Denique
ut , quæ in Musicis sunt abstrusa ,
facile occultentur , pro usitatis lite-
ris eas , quæ secundum tonicam ex-
positionem subscriptæ sunt , sub-
ordinantes. Alæ autem diagram-
ma modorum sit adsimile , excessus ,
quos toni inter se obtinent , edo-
cens. Illi verò toni expositi sunt
secundum tria genera , ac consonan-
tias quoque continent. Est autem
consonantia , cum binarum litera-
rum , in Enarmonio bina interval-
la continentium , altera in alio gene-
re solùm bina illa conjuncta notat.

ἐν τῷ χρωματί καὶ διατόνῳ , ἡμιτονία.
εἶτα τὸ μὲν τέτταρον. εἶτα τὸ πέμπτον, τόνον
ἐπέχειν ἐρμζόμενα. καὶ τέτταρον ἀρχὴν ἔ-
χει λοπάτας τῶν τρόπων ποιησάμενοι, πάλ-
ιν ἡμιτόνιον ὀκταέκοντες, τὰ μὲν αὐ-
τὸν πέμπτον τὸν προσλαμβάνοντα ὁμόμωρον.
καὶ οὗτον ἑξῆς ταῖς αὐταῖς ὑπεροχαῖς
συνήθεις, τὸν τ' ἐπεὶ τῶν τρόπων πληρῶμεν.
ἀρμζόμενον. ὑποκείναι τὸ ἡ καδ' ἡμιτό-
νιον τῶν σοιχείων ἵσους, καὶ ἡ κατὰ τόνον.
καὶ λοιπὸν οἱ ἐκ τέττων τρόποι. διπλῆ
τὴν ἡ ἐκθεσις τῶν σημείων γίγνεται ἡμῖν ἐκ
τῆς τῶν κάτω γραφομένης ὁμοιότη-
τος, τὴν τῶν ἄνω θεωρῶμεν ἀπολα-
θῶν. καὶ ὅπως ταῖς μὲν κάτω πρὸς κω-
λα, καὶ πρὸς ἐν ταῖς ὠδαῖς μεσσωλικῶς
ἢ μελαγχρόματά. ταῖς δὲ ἄνω πρὸς ὠ-
δὰς χαρμυλικῶς ἡρμζόμεν. καὶ ὅπως πρὸς
τὴν μεσσωλικὴν ἀπὸρρήτῃ συγκρούσῃ
ἀκρότως ἀντὶ τῶν ἐν χρήσιν χρωμαμάτων
καὶ τὴν πονικὴν ἐκθεσιν ὑπογεγραμ-
μένα κατὰ πρῶτον. πῆρυνται τὸ δὲ
χρωματὶ τῶν τρόπων γίνεσθαι ὡς
πληθύνον, ταῖς ὑπεροχαῖς, αἷς ἔχουσιν οἱ
τόνοι πρὸς ἀλλήλους ἀναδιδάσκον. ἐκ-
τίθενται δὲ ἕτοι καὶ τῶν γῆρας καὶ ταῖς
συμφωνίας περιέχοντες. συμφωνία
δὲ ἐστίν, ὅταν δύο σοιχείων καὶ τὸ ἐν-
αρμόνιον δύο διαστήματα περιέχον-
των τρίτον τέττων ἐν ἄλλῳ γένει μόνον
τὰ δύο συναφθέντα σημαίνῃ.

Εκθεσις

ιδιότητες. μέρη ὅ αὐτῆς λήψεις, μίξις
 καὶ χρῆσις. καὶ λήψεις μὲν, δι' ἧς δι-
 σκεῖν τῷ μουσικῷ περιγίνεῖται διὰ πέντε τῶν
 φωνῶν τόπος τὸ σύστημα ποιητέον. πόπε-
 ρον ὑποαισθητὸν, ἢ τ' λοιπῶν πένος.
 μίξις ὅ, δι' ἧς ἡτοι τὰς φθόγγους ἀλ-
 λήλοις, ἢ τὰς τόπους τῆς φωνῆς ἀρ-
 μόζομεν. ἢ γὰρ μελωδίας, ἢ τρέπων
 συστηματαί. χρῆσις ὅ, ἢ πῶς τ' μελω-
 δίας ἀπεργασία. ταύτης ὅ πάλιν εἶδη
 τρία, ἀγωγή, πετρία, παλοκή. ἀγω-
 γῆς μὲν ἐν εἶδη τρία. ὠδεῖα, ἀνα-
 κάμψαι, περιφερῆς. ὠδεῖα μὲν
 οὐκ ἐστίν, ἢ ἀπὸ τῶν ἐξῆς φθόγγων
 τῶν ὀπίσταιν πικρῆ. ἀνακάμψαι
 δὲ, ἢ ἀπὸ τῶν ἐπιμέμων ἀποτε-
 λεῖσαι τῶν βαρύτητα. περιφερῆς δὲ,
 ἢ κατὰ συνημμένων μὲν ὀπίσταιν.
 καὶ διεξέγμων δὲ ἀνιῖται. ἢ ἐν-
 αὐτῶς. αὐτῇ δὲ καὶ ταῖς μετὰ βο-
 λαῖς θεωρεῖται. παλοκή δὲ ἐστίν, ἢ
 ἀπὸ τῶν ὑπερβαλῶν ἀξσημάτων,
 ἢ φθόγγων δύο ἢ καὶ πλείονων ἕνα
 περιεμῆ πίνον. ἢτοι πᾶς βαρεῖα τέ-
 των, ἢ πᾶς ὅ, ὑπερβαλεῖται, καὶ
 τὸ μέλῳ ἀπεργαζομένη. πετρία
 δὲ, ἢ γινώσκομεν πένες μὲν τῶν
 φθόγγων ἀφετέον. πένες δὲ ὡς
 ληπτεόν. καὶ ὁσῶς ἐκαστον αὐτῶν,
 καὶ διὰ πέντε πᾶς ἀρκεῖον, καὶ εἰς ὃν
 καταληκτεόν. αὐτῇ δὲ καὶ τῷ ἡδύς
 γίνεσθαι ὡς αὐτῇ. ἀπεφῆρ δὲ
 μελοποιία μελωδίας. ἢ μὲν γὰρ
 ἐπαγγελία μέλῳς ἐστίν. ἢ δὲ ἐξῆς ποιητική. ὅσοι δὲ μελοποιῖαι γινώ-

lius sunt tres: Sumtio, Mistio &
 Vfus. Et quidem Sumtio est, per
 quam Musico invenire datur, à
 quali vocis loco systema sit facien-
 dum. utrum ab hypatoide, an re-
 liquorum aliquo. Mistio est, per
 quam aut sonos inter se, aut vocis
 locos coagmentamus; aut modu-
 lationis genera, aut modorum sy-
 stemata. Vfus est, certa quædam
 modulationis confectio. Cujus rur-
 sum tres sunt species; Ductus, Pet-
 tia, Nexus. Ductus autem species
 tres; Rectus, Revertens, Circum-
 currens. Rectus igitur est, qui per
 deinceps sonos intensionem facit.
 Revertens, qui per insequentem
 efficit gravitatem. Circumcurrens,
 qui secundum synemmenon inten-
 dit, secundum diezeugmenon re-
 mittit: aut contrà. Sed hic quo-
 que in Mutationibus consideratur.
 Nexus autem est, qui per transi-
 lientia intervalla, aut sonos duos,
 vel etiam plures unum tonum pro-
 greditur: aut graviora horum, aut
 acutiora præponens, & cantum ef-
 ficiens. Pettia est, qua cognosci-
 mus quinam sonorum omittendi,
 & qui sint adsumendi, tum quo-
 ties illorum singuli. porro à quo-
 nam incipiendum, & in quem de-
 finendum. Atque hæc quoque mo-
 rem exhibet. Differt autem Melo-
 pœia à Melodia: quod hæc sit can-
 tus indicium; illa, habitus effecti-
 vus. Modi Melopœiæ genere qui-

dem sunt tres ; Dithyrambicus ,
 Nomicus , Tragicus . Quorum No-
 micus modus est netoides : Dithy-
 rambicus , mesoides : Tragicus , hy-
 patoides . Specie verò reperiuntur
 plures , qui ob similitudinem ge-
 neralibus subjici possunt . Amato-
 rii enim quidam vocantur , ad quos
 pertinent Nuptiales ; & Comici , &
 Encomiastici . Modi autem dicun-
 tur , quod aliquatenus animi adfe-
 ctum secundum cantus simul osten-
 dant . Porro Melopœiæ inter se
 differunt , Genere ; ut Enarmonia ,
 Chromatica , Diatona . Systemate ;
 ut Hypatoides , Mesoides , Neto-
 ides . Tono ; ut Dorius , Phrygius ,
 Lydius . Modo ; ut Nomico , Di-
 thyrambico , Tragico . More ; ut
 cum dicimus aliam esse Systalticen ,
 per quam tristes animi adfectus
 movemus ; aliam Diastalticen , per
 quam animum excitamus ; aliam
 Mediam , per quam ad quietem
 animum perducimus . Hi autem
 Mores vocantur , quoniam animi
 constitutiones per hos primum
 considerabantur & corrigebantur .
 Non tamen per hos solos . Quippe
 tanquam partes hi aliquid confe-
 runt ad medendos animi adfectus :
 at perfectus erat cantus , qui & do-
 ctrinam plenariam adferebat . Vti
 enim Medicorum medicamenta
 comparata sunt , ut una aliqua ma-
 teria non sit nata sanare corporis
 morbos ; sed quæ ex pluribus est
 mista , curationem reddat perfe-
 ctam ; sic quoque hîc . Parum cer-

μὲν τρεῖς· διθυραμβικός, νομικός,
 τραγικός. ὁ μὲν ἐν νομικός τρόπος
 ἐστὶ νησοειδής· ὁ δὲ διθυραμβικός,
 μεσοειδής· ὁ δὲ τραγικός, παθαιοειδής.
 εἰδὲ δὲ ὁρίσκονται παθεῖν, ὡς διωα-
 γὲν δὲ ὁμοιότητι τοῖς ψυχικοῖς ὑποβάλλ-
 λειν. ἐρωτικὸν περὶ καλῶν πινες,
 ὧν ἰδιοὶ ὀπιθηλάμιοι, καὶ κωμικοὶ, καὶ
 ἐγκωμιαστικοί. τρόποι δὲ λέγονται, διὰ
 τὸ συνεμφαίνειν πᾶσι τὸ ἦθος κατὰ
 τὰ μέλη τῆς διαφυσίας. Διαφέρει οὖν
 δὲ ἀλλήλων αἱ μελοποιΐαι, γὰρ ὡς
 ἐναρμόνιος, χρωματική, διάπο-
 νος, συστηματική ὡς παθαιοειδής, με-
 σοειδής, νησοειδής. τῶν ὡς δῶκεν,
 φεύγει, λύσει. τῶν νομικῶν,
 διθυραμβικῶν, τραγικῶν. ἥδη ὡς φα-
 μὲν, τὸ μὲν συσταλτικὸν, δὲ ἥς πᾶσι
 λυπηρὰ κινῆμεν. τὸ δὲ διασταλτικὸν,
 δὲ ἥς τὸ θυμὸν ἐξεγείρομεν. τὴν δὲ
 μέσσην, δὲ ἥς εἰς ἡρεσίαν τὴν ψυχὴν
 παύομεν. ἥδη δὲ ταῦτα ἐκαλεῖ-
 το, ἐπειδὴ περὶ τῆς ψυχῆς κατὰ
 σημάτα διατίττων πρώτων ἐθεωρεῖ-
 ται περὶ διωρθῶν. ἀλλ' ὅτι ἐκ μό-
 νων. ἀλλὰ γὰρ ταῦτα μὲν ὡς μέρη
 συνεργεῖ πρὸς τὴν θεραπείαν τῆς
 ψυχῆς. τὸ δὲ τέλειον ἡ μὲν, τὸ καὶ τὸ
 παθεῖν ἀνελλιπὴ προσέγων. ὡς
 γὰρ ὅτι τῶν ἰατρικῶν φαρμάκων
 ἑμία τις ὕλη πέφυκεν ἰσότητι τὰ π-
 πονήσασθαι σώματι, ἢ δὲ ἐκ παθ-
 ῶν συμμικτὸν ἐπιελὼν ποιῇ τὴν ὄνη-
 σιν· ἔτι δὲ καὶ πᾶσι. μικρὸν μὲν
 ἢ με-

ἡ μελωδία πρὸς κατάρθωσιν· τὸ δὲ ἐξ ἀπάντων τῶν μερῶν συμπληρωθῆν, αὐτοκτέλειον. ὁ μὲν οὐκ ἀρμονικὸς τῆς μουσικῆς τρόπος· ἀρκενέως αὖ ἡ μὲν ἔχοι.

Μεταβῶμεν δὲ λοιπὸν εἰς τὴν ῥυθμικὴν θεωρίαν. ῥυθμὸς ποίνω καλεῖται τετραχῶς. λέγεται γάρ εἰς τῶν ἀκινήτων σωματῶν· ὡς φάρμακον, ἑρπυθμον ἀνδριάντα. καὶ πᾶν τῶν κινημένων· ἔτω γάρ φάρμακον, ἑρπυθμῶς πῖνα βαδίζειν. καὶ ἰδίως, εἰς φωνῆς. περὶ ἧν πρόκειται λέγειν. ῥυθμὸς ποίνω ἐστὶ σύστημα ἐκ χρόνων κατὰ πᾶν συγκειμένων. καὶ τὰ τέτων πᾶσι καλεῖται ἄρσιν καὶ θέσιν· ψόφον καὶ ἡρεσίαν. καὶ ὅλα γάρ τῶν φθόγγων διὰ τὴν ὁμοιοποίησιν τῆς κινήσεως ἀνέμφατον τὴν τῶν μέλων ποιημένων πολλῶν, καὶ εἰς πλάνην ἀγνοίαν τὴν διανοίαν, τὰ τῶν ῥυθμῶν μέρη τὴν διώαμιν τῆς μελωδίας ἐναρτῇ καθίστησι. ὡς γὰρ μέρους μὲν, πᾶσι γὰρ δὲ κινῶν τὴν διανοίαν. ἄρσις μὲν ἐν ἐστὶ, φρεσὶ σώματι· εἰς τὸ ἄνω θέσις δὲ, εἰς τὸ κάτω πᾶσι μέρεσιν. ῥυθμικὴ δὲ ἐστὶν, εἰς τὴν τῆς τῶν περὶ ἑρπυθμῶν χρήσεως. ὁ πᾶς μὲν οὐκ ῥυθμὸς τετράστις αἰσθητοῖς νοεῖται. ὅφρα, ὡς ἐν ὀρχήσῃ. ἀκοῇ, ὡς ἐν μέλῃ. ἀφ᾽ ἧς, ὡς οἱ τῶν δειληχῶν σφυγμοί. ὁ δὲ ἔτι μουσικῶν, ὑπὸ δυοῖν· ὅφρα, πᾶσι καὶ ἀκοῇ. ῥυθμὸς δὲ

te modulatio confert ad animum erigendum; sed quod ex omnibus partibus est plene constitutum omnimode sufficit. Atque ita Harmonica Musices ratio sufficienter nobis sit tractata.

Transcramus deinceps ad contemplationem Rhythmicam. Rhythmus igitur adpellatur tripliciter. Nam & de immobilibus corporibus dicitur; ut eurhythmon (affabre factam) adpellamus statuam: tum de omnibus quæ moventur. Ita enim dicimus, compositæ aliquem incedere: at proprie de voce. De quo rhythmo nunc dicere est propositum. Rhythmus igitur est, qui constat ex temporibus aliquo ordine conjunctis. Hujus adfectiones dicimus Elationem & Positionem: Strepitum & Quietem. Cum enim universim soni ob motus similitudinem, nullius efficaciz efficiant cantus nexum, ac mentem in errorem abducant; rhythmī partes vim modulationis evidentem constituunt. ex parte quidem, at ordinate mentem moventes. Elatio igitur est motus corporis fursum versus: Positio autem, deorsum versus ejusdem partis. Rhythmicæ potro est scientia utendi iis quæ prædiximus. Univerſim igitur rhythmus tribus hisce sensibus percipitur: Visu, ut in Saltatione; Auditu, ut in cantu; Tactu, ut articularum pulsus. At qui in Musica consideratur, à duobus; Visu nimirum & auditu. Ad rhythmum enim

in

in Musica componitur motus corporis, modulatio, dictio. Atque horum quodque & per se spectatur, & cum reliquis. tum seorsim cum alterutro, & cum utroque simul. Cantus igitur spectatur per se, in diagrammatis, & inordinatis modulationibus: una cum rhythmo solo, in pulsibus & colis: cum dictione sola, in iis, quæ confusa carmina vocantur. Rhythmus per se spectatur in nuda saltatione: una cum cantu, in colis: cum sola dictione, in poematis cum ficta representatione; ut sunt Sotadæ, & quorundam id genus. Dictio quomodo cum utroque spectatur, jam diximus. Hæc omnia mista Oden (canticum) efficiunt. Porro rhythmus dividitur in dictione, syllabis: in cantu, rationibus elationum ad positiones: in motu, tum figuris, tum harum terminis; qui & signa adpellantur. Rhythmices sunt partes quinque. Disceptamus enim de Primis temporibus. de Pedum generibus. de Ductu rhythmico. de Mutationibus. de Rhythmo poëia.

Primum igitur tempus est indivisibile & minimum, quod & signum adpellatur. Voco minimum, respectu ad nos habito, quod primum à sensu potest percipi: signum vero vocatur, quod istud tempus sit indivisibile; quemadmodum & Geometræ id, quod apud ipsos partibus caret, signum adpellantur. Hoc autem partibus carens tan-

δε ἐν μεσικῇ κίνησις σώματι , μελωδία, λέξις. τῶν δ' ἑκάστων καὶ αὐτὸ θεωρεῖται, ἔμψ' ἢ τοιπῶν, ἰδίᾳ τὴν ἑκάστην καὶ ἀμφοῖν ἅμα. μέλι μὲν γὰρ νοεῖται, καὶ αὐτὸ μὲν πῶς διαγράμμασι, καὶ ἢ ἀπαιτοῖς μελωδίαις. ἔμψ' ἢ ῥυθμῶν μόνον, ὡς ὅτι τὴν κρεμάτων καὶ κώλων. ἔμψ' ἢ λέξεως μόνης, ὅτι τὴν καλαμῶν καὶ χυμῶν ἀσμάτων. ῥυθμὸς δὲ καθ' αὐτὸν μὲν, ὅτι ψιλῆς ὀρχήσεως. ἔμψ' ἢ μέλεις, ἐν κώλοις. ἔμψ' δὲ λέξεως μόνης, ὅτι τὴν ποιημάτων, ἔμψ' πεπλασμένης ὑποκρίσεως οἷον τὴν σωτῆδου, καὶ πινων ποιῶν. λέξις ἢ ὅπως μεθ' ἑκατέρω θεωρεῖται, πρὸς ἑκάστην ταῦτα ἢ σύμπταντα μιγνύμενα τὸ ὅδω ποιῶν. διαιρεῖται ἢ ὁ ῥυθμὸς ἐν μὲν λέξει, ἢ συλλαβαῖς. ἐν ἢ μέλει, πῶς λόγοις τὴν ἄρσιν πρὸς τὰς θέσεις. ἐν ἢ κινήσει, πῶς πρὸς τὰς θέσεις, καὶ πῶς τῶν πέρασιν. ἂ δὲ καὶ σημεία καλεῖται. μέρος ἢ ῥυθμικῆς ἐ. διαλαμβάνομεν γὰρ πρὸς πρώτων χρόνων. πρὸς γυναικῶν ποδῶν. πρὸς ἀγωγῆς ῥυθμικῆς. πρὸς μετὰ βολῶν. πρὸς ῥυθμοποιίας.

Πρῶτον μὲν ἐν ἐστὶ χρόνον ἄπμ καὶ ἐλάτεις , ὅς καὶ σημείον καλεῖται. ἐλάτεις δὲ καλῶν τὸν ὡς πρὸς ἡμᾶς, ὅς ἐστι πρῶτος κατὰ λεληθὺς αἰσθησῶν. σημείον ἢ καλεῖται, διὰ τὸ ἀμερὲς εἶναι. καθὼ καὶ οἱ γεωμέτραι τὸ πρῶτον σφισιν ἀμερὲς, σημείον πρὸς ἡγορώσαν. ἔτ' ἢ ὁ ἀμερὲς μονά-

δ

δ^ο, οἰονεὶ χώραν ἔχει. θεωρεῖται γὰρ ἐν λέξει, πρὶ συλλαβῶν· ἐν δὲ μέλει, πρὶ φθόγγων, ἢ πρὶ ἐν ἀφασμα· ἐν δὲ κινήσει σώματι^ο, πρὶ ἐν χῆμα. λέγειται δὲ ἔτ^ο πρῶτος, ὡς πρὸς τὴν ἑκάστη κίνησιν τῶν μελωδένων. καὶ ὡς πρὸς τὴν τ^ο λοιπῶν φθόγγων σύγκρισιν. παλαχῶς γὰρ ἐν αὐτῶν ἑκάστ^ο ἡμῶν προσενέγκασται, πρὶν εἰς τὴν τῶν δυοῖν ἀφασμαμάτων ἐμπεσεῖν μέγαθ^ο. ἐκ γ^ο δ^ο τ^ο ἐξ^ο μεγέθους, ὡς ἐφ^ον, ἀκριβέστερον συναρᾷται. συνήθει^ο δὲ ἐστὶ χρόν^ο, ὁ διακρινόμενος διωάμην^ο. τῶν γ^ο ὁ μὲν διπλασίον ἐστὶ πρῶτος· ὁ δὲ, τετραπλασίον· ὁ γ^ο, πεξαπλασίον. μέγαθ^ο γὰρ περαδ^ο προσήλθεν ὁ ῥυθμικός χρόν^ο. καὶ γὰρ ἀναλογεῖ τῷ πλήθει τ^ο τ^ο τὸν διεσπῶν. καὶ πρὸς τὴν ἀφασματικὴν φωνὴν ἀφωῶς ἔχει. τῶν δὲ τῶν χρόνων οἱ μὲν ἑρρύθμοι λέγονται· οἱ δὲ, ἄρρυθμοι· οἱ δὲ, ῥυθμοειδῆς. ἑρρύθμοι μὲν, οἱ ἐν πινι λόγῳ πρὸς ἀλλήλους σώζοντες πᾶν· οἷον διπλασίονι, ἡμιολίῳ, πῆς ποιήσεις. λόγ^ο γὰρ ἐστὶ δύο μεγεθῶν ἀνομοίων ἢ πρὸς ἀλλήλας σχέσις. ἄρρυθμοι δὲ, οἱ πασιελῶς ἀτακτοί, καὶ ἀλόγως συναρῶμενοι. ῥυθμοειδῆς γ^ο, οἱ μετὰ τῶν τῶν καὶ πᾶσι μὲν πᾶσι εἰς τὸ ἑρρύθμων, πᾶσι γ^ο τ^ο περαχῆς τ^ο ἀρρύθμων μετὰ ἀλλήλους. τῶν γ^ο οἱ μὲν

quam unitatis locum obtinet. Spectatur enim in dictione circa syllabam : in cantu , circa sonum , aut circa unum intervallum : in corporis motu , circa unam figuram. Dicitur autem hoc primum , tam respiciendo ad singulorum qui modulantur motum , quam ad comparisonem cum reliquis sonis. Variis enim modis unum illorum nostrum quisque protulerit , antequam in duorum intervallorum incidat magnitudinem. Ex magnitudine autem illorum quæ deinceps sunt , ut dixi , accuratius id tempus cernitur. Compositum tempus est , quod dividi potest. Horum aliud primi duplum est ; aliud triplum ; aliud quadruplum . Ad quaternarium enim numerum processit tempus rhythmicum . quippe respondet multitudini dielium in tono ; atque ad vocem intervallis distinctam optime se habet. Horum temporum alia rhythmum habentia dicuntur ; alia rhythmum carentia ; alia rhythmici speciem habentia. Et quidem rhythmum habentia , quæ in aliqua ratione mutuam inter se ordinem servant ; uti in duplâ , fescuplâ , id genus aliis. Ratio enim est duarum magnitudinum dissimilium inter se habitudo. Rhythmum carentia , quæ penitus sunt inordinata , & absque ratione connexa. Rhythmici speciem habentia , quæ inter hæc interjiciuntur . atque interdum ordinis rhythmum habentium ; interdum confusionis rhythmum carentium sunt participantia. Horum

rum rursus alia rotunda vocantur, quæ plus quam oportet percurrunt; alia abundantia, quæ jam magis tarditatem per compositos sonos efficiunt.

Adhæc temporum alia simplicia sunt; alia multiplicia, quæ & pedum tempora vocantur. Pes igitur est pars totius rhythmī, per quam totum percipimus. Hujus duæ sunt partes; Elatio & Positio. Differentiæ pedum sunt septem. Prima, per magnitudinem; ut pedes trium temporum differunt à pedibus temporum duorum. Altera, per genus; ut pedes trium temporum, hemiolio & duplo. Tertia, per compositionem; quâ alios simplices efficit contigit, ut pedes binorum temporum; alios compositos, ut pedes temporum duodenorum. Simples enim sunt, qui in tempora dividuntur: compositi, qui & in pedes resolvuntur. Quarta, quæ est rationalium; quorum rationem dicere possumus elationis ad positionem: & irrationalium, quorum rationem inter se partium temporalium eodem modo dicere nequimus. Quinta est, per certam aliquam divisionem; cum, si varie dividantur compositi, varios fieri simplices contingit. Sexta, per figuram, quæ ex divisione efficitur. Septima, per oppositionem, cum summum duorum pedum alter majus tempus habet antecedens, insequens verò minus; alter, contrà.

Itaque genera rhythmica sunt

σπογγύλοι καλῆναι, οἱ μᾶλλον τὰ δέοντα σπιντρέχοντες· οἱ δὲ πλείων, οἱ πλέον ἢ δὴ τὴν βραδύτητα διὰ σωμάτων φθόγγων ποιέμενοι.

Ἐπὶ τῶν χρόνων οἱ μὲν ἀπλοῖ· οἱ δὲ πᾶσι πλοῖ, οἱ ἤ ποδικοὶ καλῆναι. πᾶς μὲν οὖν ἐστὶ μέτρον τῆς παύσης ῥυθμῆς, δι' ἧς τὸν ὅλον κατὰ λαμβάνομεν. τέττα δὲ μέρη δύο· ἄρσις καὶ θέσις. διὰφοραὶ δὲ ποδῶν ζ'. καὶ μέτρον· ὡς οἱ τρέψιμοι τῶν δισημῶν διενηνόχασι. καὶ γὰρ· ὡς οἱ τρέχοντες ἡμιολίαν εἰς διπλασίονα συμμέτρουν· ἢ ὅταν μὲν ἀπλῆς εἴη συμβέβηκεν, ὡς ὅταν δισημῆς· ὅταν δὲ, σωμάτως, ὡς ὅταν δώδεκασημῆς. ἀπλοὶ μὲν γὰρ εἰσιν, οἱ εἰς χρόνους διαιρέμενοι· σωμάτιοι δὲ, οἱ καὶ εἰς πόδας ἀναλύμενοι. πέμπετη, ἡ τῶν ῥηθῶν, ὧν μέλλομεν λόγον εἰπεῖν τῆς ἀρσεως πρὸς τὴν θέσιν· καὶ ἀλόγων, ὧν οὐκ ἔχομεν δι' ὅλα τὸν λόγον τὸν αὐτὸν τῶν χρονικῶν μερῶν εἰπεῖν πρὸς ἄλληλα. πέμπετη δὲ ἐστὶν, ἡ κατὰ διαίρεσιν ποιῶν. ἅπερ ποιικίως διαρρηγμένων τῶν σωμάτων, ποιικίως ὅταν ἀπλῆς γίνεσθαι συμβαίη. ἐκλή, ἡ κατὰ τὸ χῆμα; τὸ ἐκ τῆς διαίρεσεως ἀποτελέμενον. ἐξδόμη, ἡ κατὰ ἀνέθεσιν, ὅταν δύο ποδῶν λαμβανόμενων, ὁ μὲν ἔχη τὸν μείζονα χρόνον κατὰ γάμενον· ἐπόμενον δὲ, τὸν ἐλάττωνα. ὁ δὲ, ἐναυθίως.

Γένη τίνων ἐστὶ ῥυθμικὰ τέλη· τὸ ἴσον.

ἴσον. τὸ ἡμιόλιον. τὸ διπλάσιον. πρὸς-
 ἡτρίασι δὲ πινες καὶ τὸ ὅπτεριον. ἀπὸ
 ἑξ μεγέθους τῶν χρόνων συνιστάμεθα.
 ὁ μὲν γὰρ εἰς πρὸς αὐτὸν συγκεκλι-
 μένῳ τὸν τῆς ἰσότητος ἡμετέρον λόγον.
 ὁ δὲ δόκιμος πρὸς τὸν ἕνα, τὸν δι-
 πλάσιον. ὁ δὲ γ' πρὸς τὰ δύο τὸν ἡμι-
 όλιον. ὁ δὲ δ' πρὸς γ', τὸν ὅπτεριον.
 τὸ μὲν οὖν ἴσον ἀρχεῖται μὲν ἀπὸ δι-
 σήμης. πληρῆται δὲ ἕως ἐκκαίδεκα-
 σήμης. διὰ τὸ ἐξαδεκάτην ἡμᾶς ὅν-
 μείζους ἑξ πέντε γῆρας διὰ γινώσκων
 ῥυθμῶν. τὸ δὲ διπλάσιον ἀρχεῖται
 μὲν ἀπὸ τετράσης. πληρῆται δὲ ἕως
 οκτωκαίδεκασής. ὅπερ γὰρ τῆς ἑ-
 πτάτης ῥυθμῆς φύσεως ἀνιλαμβα-
 νόμεθα. τὸ δὲ ἡμιόλιον ἀρχεῖται μὲν
 ἀπὸ πεντάσης. πληρῆται δὲ ἕως
 πεντεκαίδεκασής. μέγας γὰρ το-
 σάτης τὸν πέντε ῥυθμὸν τὸ αἰσθητή-
 ριον καταλαμβάνει. τὸ δὲ ὅπτερι-
 ον ἀρχεῖται μὲν ἀπὸ ἑπτάσης. γινέ-
 ται δὲ ἕως πεσάρων καὶ δεκάσης.
 πάντι δὲ ἡ χρῆσις αὐτῶν. ἐστὶ δὲ
 καὶ ἄλλα γῆρας, ἀπὲρ ἄλλοι καλεῖ-
 ται. ἐν τῷ μηδὲνα λόγον ἔχουν, ἀλ-
 λά τῷ μηδὲν τῶν πρὸς ἡμετέρων λό-
 γων οἰκίως ἔχουν. κατὰ ἀριθμῶν ἢ
 μᾶλλον ἢ πρὸς αὐτῶν ῥυθμικὰ σώζουσιν
 τὰς ἀναλογίας.

Τῶν ῥυθμῶν τίνων οἱ μὲν εἰσι σώ-
 θετοι· οἱ δὲ, ἀσωθετοι. ἀσωθετοι μὲν, οἱ
 ἐν γῆρας ποτικῶν χρόνων, ὡς οἱ πεντά-
 σημοι· σωθετοι δὲ, οἱ ἐκ δύο γῆρων, ἢ

tria: Æquale, Sefquialterum, Du-
 plum; addunt aliqui & Superter-
 tium: quæ à temporum magnitu-
 dine constituuntur. Vnum enim
 sibi ipsi comparatum æqualitatis
 gignit rationem. Duo ad unum,
 duplam. Tria ad duo, sesquialte-
 ram. Quatuor ad tria, superter-
 tiam. Æquale igitur incipit à rhy-
 thmo duorum temporum, com-
 pleturque rhythmum temporum se-
 decim. quod non valeamus maio-
 res hujus generis rhythmos digno-
 scere. Duplum incipit à rhythmum
 trium temporum; finit vero in rhy-
 thmo temporum octodecim. Ne-
 que enim ultra hujus rhythmī na-
 turam percipimus. Sefquialterum
 incipit à rhythmum quinquorum tem-
 porum; completur autem rhythmum
 temporum viginti quinque. Huc
 enim usque ejusmodi rhythmum
 sensus percipit. Supertertium in-
 cipit à rhythmum septenarium tem-
 porum, perficiturque quatuordecim
 temporibus. cujus rarus est usus.
 Sunt autem & alia genera, quæ ir-
 rationalia vocantur; non quod nul-
 lam rationem habeant; sed quod
 cum nulla ante dictarum rationum
 conveniant. ac potius per nume-
 ros, quam rhythmorum species
 proportionem servant.

Itaque rhythmorum alii sunt
 compositi; alii, incompositi; alii,
 mixti. Incompositi, qui uno pe-
 dum genere utuntur, ut quatuor
 temporum rhythmī: Compositi,
 qui à duobus generibus, vel etiam

pluribus constant, ut rhythmī temporū duodecim. Mixti, qui aliquando in tempora, aliquando in rhythmōs resolvuntur; ut sex temporū rhythmī. Compositōrum alii per copulam existunt; alii per periodum. Copula igitur est duorum pedum simplicium & dissimilium compositio: Periodus verò, plurium.

E pedum generibus primum est, ob æqualitatem, Dactylicum. de quo primum tractabimus. In genere dactylico incompōiti sunt rhythmī sex. Simplex Proceleusmaticus, ex brevi positione, & brevi elatione. Proceleusmaticus duplex, ex duabus brevibus in positione, & duabus brevibus in elatione: & contrā. Anapæstus à majore, ex longa positione, & duabus brevibus in elatione. Anapæstus à minore, ex duabus brevibus in elatione, & longa positione. Spondeus Simplex, ex longa positione, & longa elatione. Spondeus Major, qui & Duplex, ex quatuor temporū positione, & quatuor temporū elatione. Per copulam fiunt rhythmī duo. quorum alter Ionicus à majore; alter, à minore adpellatur. Et quidem Ionicus à majore constat ex simplici spondeo, & proceleusmatico duū temporū: à minore Ionicus, contrā. Dactylus autem dictus est, quod syllabarum ordinem digiti partibus respondentem habeat. Anapæstus, vel quod ordine conver-

ή παλειόνων σωες ὦτες, ὡς οἱ δωδεκάσημοι· μιστοὶ ᾧ, οἱ πτε μὴ εἰς χρόνους· ποτε ᾧ, εἰς ῥυθμὸς ἀναλυόμενοι, ὡς οἱ ἐξάσημοι. τῷ ᾧ σωθῆτων οἱ μὴ εἰσι κτ' συζυγίαν· οἱ ᾧ, κτ' περίοδον. κτ' συζυγίαν μὴ ἔν ἐστι, δύο ποδῶν ἀπλῶν ή ἀνομοίωv σωθῆτες· περίοδος δὲ, παλειόνων.

Τῶν ᾧ ποδικῶν γῆρῶν πρῶτον ἐστὶ διὰ τὴν ἰσότητά τὸ δακτυλικόν. περὶ ἑκ πρώτων λέγομεν. ἐν τῷ δακτυλικῷ γῆρῶ ἀσπῆγτοι μὴ εἰσι ῥυθμοὶ ἐξ ἀπλῆς προκελεύσματος, ἐκ βραχείας θέσεως καὶ βραχείας ἄρσεως. προκελεύσματος διπλῆς, ἐκ δύο βραχειῶν ὅππῃ θέσιν, καὶ δύο βραχειῶν ἐπ' ἄρσιν· καὶ ἀνάπαλιν. ἀνάπαις ᾧ ἀπὸ μείζονος, ἐκ μακροῦς θέσεως, καὶ δύο βραχειῶν ἄρσεων. ἀνάπαις ᾧ ἀπὸ ἐλάσσονος, ἐκ δύο βραχειῶν ἄρσεων, καὶ μακροῦς θέσεως. ἀπλῆς σπονδεῖος, ἐκ μακροῦς θέσεως, καὶ μακροῦς ἄρσεως. σπονδεῖος μείζωνος, ἐκ διπλῆς, ἐκ περισσήμης θέσεως, καὶ περισσήμης ἄρσεως. κτ' ᾧ συζυγίαν γίνονται ῥυθμοὶ δύο, ὧν ὁ μὴ ἰωνικός ἀπὸ μείζονος· ὁ δ' ἀπ' ἐλάσσονος καλεῖται. καὶ ὁ μὴ ἀπὸ μείζονος σωῖσται ἐξ ἀπλῆς σπονδεῖος, ἐκ προκελεύσματος δισήμης· ὁ δὲ, ἐναύτως. δακτύλος μὴ ἔν ἐκλήρη, διὰ τὴν τὴν συλλαβῶν τάξιν, ἀναλογῆσαι πῶς μέρεσι τῆς δακτύλου. ἀνάπαις ᾧ δὲ, ἢ διὰ τὸ ἀνάπαλιν τε

ἔχεται,

πάχιστα, ἢ διὰ τὸ τὸ φωνῶν μὴ διὰ
θεῖν πὰς βραχέας· ἀναπαύεσθαι δὲ
καταβιβάζειν ὅτι τῶν μακρῶν. προκε-
λευστικὸς δὲ, ὁ καὶ πυρρίχῳ,
ἀπὸ τῆς καὶ ταῖς πυρρίχαις, καὶ πῶς
αἰγῶσι αὐτοῖς χρησθῆναι. σπονδαῖς
δὲ, διὰ τὸ ἐν ταῖς σπονδαῖς αὐτὸν
ἀδεῖσθαι. ἰωνικὸς δὲ, διὰ τὸ τῆς ῥυ-
θμοῦ φορητὸν, ἐφ' ᾧ οἱ ἰωνεὶς ἐνω-
μωδῆθησαν. περὶ μὲν γὰρ τῶν δακτυλικῶν
ταῦτα.

Εἰν δὲ τῶν ἰαμβικῶν ἡμῶν ἀπλοῖ μὴ
πίπτεισιν οἶδε ῥυθμοί. ἰαμβῶν, ἐξ
ἡμισείας ἄρσεως ἔστι πλασίς ἥσσεως.
τροχαῖον, ἐκ διπλασίης ἥσσεως καὶ
βραχέας ἄρσεως. ὀρθίον, ἐκ πηρα-
σῆμης ἄρσεως καὶ ἑκτασῆμης ἥσσεως. τρο-
χαῖος σημαντός, ὁ ἐξ ἑκτασῆμης ἥσσεως,
ἔστι πηρασῆμης ἄρσεως. σπυρίοι δὲ, οἱ
καὶ συζυγίαν· βακχεῖοι δύο. ὧν ὁ μὴ
πρότερον ἔχει τὸ ἰαμβόν, δεύτερον δὲ τὸ
τροχαῖον· ὁ δὲ, ἐναντίως. καὶ δὲ πείο-
δον, ἢ. πῶσαρες μὲν ἐξ ἐνὸς ἰάμβου,
καὶ τριῶν τροχαίων. τέτταρτον δὲ πρῶ-
τον τὸ ἰαμβόν ἔχων καλεῖται τροχαῖος
ἀπὸ ἰάμβου. ὁ δὲ δεύτερον, τροχαῖον
ἀπὸ βακχείου. ὁ δὲ τρίτον, βακχεῖος
ἀπὸ τροχαίου. ὁ δὲ τέταρτον, ἰαμβῶν
ἐπὶ τετρίῳ. πῶσαρες δὲ ἑνα τροχαῖον
τὰς δὲ λοιπὰς ἰάμβους ἔχοντες. ὁ μὲν
γὰρ πρῶτον ἔχων τροχαῖον, τὰς δὲ
λοιπὰς ἰάμβους, καλεῖται ἰαμβῶν
ἀπὸ τροχαίου. ὁ δὲ δεύτερον, ἰαμβῶν
ἀπὸ βακχείου, ἢ μέσης βακχεῖος. ὁ δὲ

so sit positus : vel quod breves qui-
dem vox percurrat ; ad longam ve-
rò ubi pervenerit, in ea requiescat.
Proceleusmaticus, qui & Pyrrhi-
chius, quod cum in bellicrepis sal-
tationibus, tum in certaminibus co-
utantur. Spondeus, quod in liba-
tionibus accinatur. Ionicus, pro-
pter rhythmum molestiorem, cu-
jus nomine & Iones fuere repre-
henfi. Atque hæc de genere Da-
ctylico.

In Iambico genere simplices ca-
dunt hi rhythmī. Iambus, ex di-
midia elatione, & dupla positio-
ne. Trochæus, ex dupla positione
& brevi elatione. Orthius, ex qua-
tuor temporum elatione, & octo
temporum positione. Trochæus
Semantus, ex octo temporum po-
sitione, & quatuor temporum ela-
tione. Compositi, & quidem per
copulam, Bacchii duo. quorum
alter primum habet iambum, &
secundum trochæum; alter, con-
tra. Per periodum, γπ. Quatuor
ex uno iambo, & tribus trochæis.
Horum ille, qui primum habet
iambum, vocatur Trochæus ab
iambo. qui secundum, Trochæus
à bacchio. qui tertium, Bacchius
à trochæo. qui quartum, Iambus
epitritus. Porro quatuor, qui u-
num habent trochæum; reliquos
verò iampos. Itaque qui primum
habet trochæum, reliquos verò
iampos, vocatur Iambus à trochæo.
qui secundum, Iambus à bacchio;
vel, Medius bacchius. qui tertium,

Bacchius ab Iambo. qui quartum, Trochæus epitritus. Quatuor denique, qui binos habent trochæos, & totidem iambos. eosque aut deinceps positos; aut ut alii contineant, alii contineantur. Qui igitur primos habet iambos, sequentes verò trochæos, dicitur Simplex bacchius ab Iambo. qui trochæos antecedentes habet, insequentes verò iambos, Simplex bacchius à trochæo. qui iambos habet inclusos, Medius iambus; qui trochæos, Medius trochæus. Dicitur autem est Iambus ab Iambizin, quod est, maledicere. vel à veneno sic adpellatus. Ad hoc enim iste rhythmus ob convenientiam cum prosa oratione, & partium ipsius inæqualitatem est adcommodus. Trochæus, quod gressum faciat volubilem. Orthius, quod venerabilem habeat representationem & gressum. Semantus, quod cum temporibus sit tardior, artificialibus utatur notationibus, ob sequelam positiones duplicans. Bacchius dictus est, quod Bacchicis canticis congruat. Cæterum speciales horum habitudines à pedum ordinibus nomina accepere.

In Pæonico genere incompofiti fiunt pedes duo. Pæon diagyius, ex longa positione & brevi, & longa elatione. Pæon epibatus, ex longa positione & longa elatione, & duabus longis positionibus ac-

χείας, καὶ μακροῦς ἄρσεως. παίων

τέλειον, βακχεῖον δὲ πὲρ ἰάμβου. ὁ δὲ πίπετον, τροχαῖον ἐπιτερίον. πῶς περὶ τῶν, δύο τροχαίους· ἴσους ἢ ἰάμβους. ἢτοι καὶ πὲρ ἐξῆς καμμένους, ἢ ὅσων μὲν, περιεχοῖται· τὰς ἢ, περιεχομένης. ὁ μὲν οὖν πρῶτος τὰς ἰάμβους ἔχων, ἐπομένους ἢ τὰς τροχαίους, λέγειται ἀπλῆς βακχεῖον δὲ πὲρ ἰάμβου. ὁ δὲ ὅσων τροχαίους περιεγεμένους ἔχων· ἐπομένους δὲ ὅσων ἰάμβους, ἀπλῆς βακχεῖον δὲ πὲρ τροχαίης. ὁ δὲ περιεχομένης ὅσων ἰάμβους, μέσθι ἰάμβου. ὁ δὲ ὅσων τροχαίους, μέσθι τροχαῖον. ἰάμβου μὲν ἐν ἐκλήθῃ, δὲ πὲρ ἰαμβίζειν, ὅ ἐστι, λειδορεῖν, ὡς τὸ πὲρ ἰὸν εἰρημένον. πρὸς τῷ γὰρ ὁ ρυθμὸς ἀλλὰ τὸ λογισθῆς, καὶ τὴν ἀνισότητά των αὐτῶν μερῶν πρὸς φορῶν. τροχαῖον δὲ, δὲ πὲρ τὴν βάσιν ἐπιτροχον ποιῆσαι. ὁ δὲ ὅρθιον, ἀλλὰ τὸ σεμνὸν τῆς ὑπεκρίσεως καὶ βάσεως. σημαινὸς δὲ, ὅτι βραδύς ὢν πῶς χρόνοις ἐπιτεχνηταῖς χρητῇ σημασίαις, ὡς περὶ λειδορεῖας ἐνεκα διπλασιάζων πῶς ἴσους. βακχεῖον δὲ ἐκλήθῃ, δὲ πὲρ πῶς βακχείοις ἀρμόζειν μέλεσι. αἱ δὲ εἰδικῇ τέτων χάσεις δὲ πὲρ τῶν ποδικῶν πύξεων τὴν ὀνομασίαν εἰλήφασιν.

Εἰ δὲ τῷ παμνικῷ γῆν ἀσώθῃ τοι μὲν γίνονται πόδες δύο. παίων ἀγύγιον, ἐκ μακροῦς ἴσεως καὶ βραδύτητας, ἐκ μακροῦς ἴσεως καὶ μακροῦς

κράς ἄρσεως, καὶ δύο μακρῶν ἴσων,
 καὶ μακράς ἄρσεως. Διὰ γὰρ ἑνὸς
 εἰρη, οἷον διγυ. δύο γὰρ χρήται ση-
 μείοις. Ὑπὲρβαλὺς ὅ, ἐπειδὴ πλεονάζει
 χρώμα ἑνὸς μέρεσιν, ὥς δυοῖν ἄρσεων,
 καὶ δυοῖν διαφόρων ἴσων γίνεται.
 μιγνυμένων δὲ τῶν ἡρώων τέτων, εἶδη
 ῥυθμῶν γίνεσθαι πλείονα. δύο μὲν δο-
 χμιακά. ὧν τὸ μὲν συνίσταται ἐξ ἰάμ-
 βου καὶ παύων. Διὰ γὰρ τὸ δι-
 δάκρυον, ὥς ἰάμβου καὶ δακτύλου,
 καὶ παύων. Ὑφυστέρα γὰρ αἱ
 μίξεις αὐτῶν καταφανέσθω. δόχμιοι
 διὲς ἐκατέρω, διὰ τὸ ποικίλον καὶ
 ἀνόμοιον, καὶ μὴ κατὰ τὸν θεωρεῖσθαι
 τῆς ῥυθμοποιίας. γίνονται διὲς καὶ οἱ
 καλὲς μὲν ποσειδάωνι. τέτων διὲς
 οἱ μὲν διὰ τελῶν συνίσταται, ὥς
 ποσειδάων καὶ ἰάμβου καὶ τροχαίου. οἱ
 διὲς διὰ ποσειδάων, ἰάμβου τῇ ποσει-
 δαῶνι τελῶνι ποσειδάωνι. οἱ
 διὲς δύο συζυγῶν, βακχίου καὶ
 ἰωνίου τῷ ἀπὸ μείζονος. εἰσὶ διὲς καὶ
 ἄλλοι χορείου β. ἰάμβουσι δὲ, ὥς
 συνίσταται ὥς μακράς ἄρσεως, καὶ
 δύο ἴσων. καὶ τὸν μὲν ῥυθμὸν εἰ-
 κεν δακτύλῳ. τὰ διὲς τῆς λέξεως μέ-
 ρη κατὰ τὸν ἀριθμὸν, ἰάμβου. ὁ διὲς
 τροχαίου, ὥς δύο ἄρσεων καὶ μα-
 κράς ἴσων κατὰ ἀντιστροφὴν τῆς ποσει-
 δαῶνι. εἰσὶ διὲς καὶ ἔτεροι μιστοὶ ῥυ-
 θμοὶ τὸν ἀριθμὸν ἔχοντες. κρητικὸς, ὥς
 συνίσταται ὥς τροχαίου ἴσων, καὶ τρο-
 χαίου ἄρσεως, καὶ ἰάμβου ἄρσεως. δακτύλῳ καὶ βακχείῳ, τὸν ἀπὸ τρο-

longa elatione. Diagyus itaque di-
 ctus est, quasi digyios (bimem-
 bris.) Duabus enim notis utitur.
 Epibatus, quoniam quatuor utens
 partibus, ex duabus elationibus,
 & duabus fit diversis positionibus.
 Porro hæc genera si misceantur,
 species rhythmorum fiunt plures.
 Binæ Dochmiacæ. Quarum prior
 componitur ex jambo & pæone
 diagyio; altera, ex iambo, & dacty-
 lo, & pæone. Ingeniosiores enim
 hæc mixtiones fuere visæ. Dochmii
 autem vocabantur, quod varii es-
 sent & dissimiles, nec directe
 in Rhythmopœia considerarentur.
 Fiunt quoque rhythmici qui vocan-
 tur Profodiaci. Quorum alii ex ter-
 nis componuntur, ex pyrrhichio &
 iambo & trochæo: alii ex quatuor,
 iambo prædictis tribus pedibus ad-
 dito. Alii ex duabus copulis; Bac-
 chio & Ionico à majore. Sunt æ-
 tem & irracionales Chorei duo.
 Iamboides, qui constat ex lon-
 ga elatione, & duabus positioni-
 bus, & quod ad rhythmum atti-
 net, similis est dactylo; quod ad
 dictionis partes secundum nume-
 rum, iambo. Trochoides, ex dua-
 bus constat elationibus & longa
 positione, per conversionem prio-
 ris. Porro alii quoque sunt mixti
 rhythmici, numero quinque. Cre-
 ticus, qui constat ex trochæi posi-
 tione & trochæi elatione. Dacty-
 lus per bacchium à trochæo inci-

prien-

pientem, qui fit ex trochæi positione, & iambi clatione. Dactylus per bacchium ab iambo incipientem, qui figuram habet prædictæ contrariam. Dactylus per chorium iamboiden; qui illum ad positionem, hunc ad elationem recipit. Dactylus per chorium trochoiden, qui simili modo atque prædictus componitur. Creticus autem à gente est nominatus. Reliqui ab ante dictis pedibus adpellationes habent.

Itaque qui Metricæ contemplationi connectunt eam quæ circa rhythmos versatur, huiusmodi aliquam fecere artis tractationem: Qui verò illas separant, aliter faciunt. Initio enim factò à binorum temporum rhythmo numeros addunt, usque ad rhythmos compositos, atque hos figurant secundum prædictas rationes; æqualem scilicet & duplam, tum sesquialteram & supertertiam. Atque alios à positione; alios ab elatione: rursus alios à longis, alios à brevibus incipientes componunt. Adhæc alios ex omnibus brevibus, alios ex iis longis; alios permiste faciunt, abundantibus vel longis vel brevibus; aut per similia tempora, aut per dissimilia elationes positionibus reddentes, atque hos integros; illos à Residuis aut Adpositionibus. Vbi & vacua tempora adsumunt. Est autem Tempus vacuum, quod absque sono existit ad complendum rhythmum. Re-

χαίς, ὅς γίνεσθαι ἐν τροχαίῃς θέσως, εἰάμεν ἀρσεως. δάκτυλος κτ' βακχεῖον, τὸ δὲ πρὸς ἰάμεν, ὅς ἐναυτῶς ἐρχομαῖται τῷ περιερημῶ. δάκτυλος κτ' χορεῖον τὸ ἰάμεν οὐδὲ. τὸν μὲν γὰρ αὐτὸν εἰς θέσιν· τὸ δὲ εἰς ἄρσιν δέχεται. δάκτυλος κτ' χορεῖον τὸ τροχοειδὲς, ἀναλόγως τῷ περιερημῶ συγκείμενος. κρηλικὸς μὲν ἐν δὲ πρὸς ἔθνης ὠνόμαται· οἱ δὲ λοιποὶ ἀπὸ τῶν περιερημένων ποδῶν πρὸς ὀνομασίας ἔχουσιν.

Οἱ μὲν ἐν συμπλέκῳ τῇ μετρίᾳ καὶ θεωρίᾳ, τὸ περὶ ῥυθμῶν ποιῶντι πνὰ πεπείνηται τὸ τεχνολόγιον· οἱ δὲ χωρίζοντες, ἐτέρως ποιῶσιν. διζήμενοι γὰρ ἀπὸ διήμης σωλῆθασιν ἀρσῆς μέγας τῶν σωλῆτων ῥυθμῶν. καὶ τέρας κατὰ σὺν· περιερημῶς ἀρχομαῖζοντες λόγους, ἴσον τε καὶ διπλάσιον, ἡμιόλιόν τε καὶ ὀπίτελλον. καὶ σὺν· μὲν ἀπὸ θέσως· σὺν· δὲ ἀπὸ ἀρσεως. καὶ σὺν· μὲν ἀπὸ μακρῶν· σὺν· δὲ ἀπὸ βραχέων σωλῆθασιν. καὶ ἐν σὺν· μὲν ἐν παλῶν βραχέων· σὺν· δὲ ἀπὸ μακρῶν πρὸς ἀναμῆξ δὲ πρὸς ἐλῶσιν, ἢ πλεονάζει μακρῶ βραχέων. ἢ δὲ ὁμοίων χρόνων, ἢ δὲ ἀνομοίων πρὸς ἄρσεις ταῖς θέσιν ἀνταποδιδόντες. καὶ σὺν· μὲν ὅλοκληρος· σὺν· δὲ ἀπὸ λειμμάτων ἢ περὶ θέσιν· ἐν οἷς καὶ σὺν· κενὸς χρόνος ὡς λαμβάνει. κενὸς μὲν οὐκ ἐστὶ χρόνος· ἀντὶ φθγγα, πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶ ῥυθμοῦ· λείμμα δὲ

διὲς ἐν ῥυθμῷ, χρόνῳ κενὸς ἐλα-
χίστος. πλεονέκει δὲ, χρόνῳ κε-
νὸς μακρὸς, ἐλαχίστη διπλασίων.
πάλιν δὲ οὗτ' ὁπωστὸς ὡδὶ πιασι.
σύμπαντα τὸν ἀριθμὸν ἐκλήθηναι,
καὶ πείζουσι τῶν εἰς ἀρχαῖα ῥυ-
θμικά. καὶ μὲν ἔχῃ λόγον πρὸς
πάντα πρὸς ἀλλήλα, ἐν οἷς τῶν ἀ-
πλῶν ῥυθμῶν σώζουσι χρόνοι, ἔρρυ-
θμον ἀποφαίνοντα τὸ ἀρχαῖον· εἰ δὲ
μὴ, πάλιν μετὰ ἀρχαῖα ἔχουσιν, ἕως αὖ
εἰς λόγους ἢ τῶν ῥυθμικῶν διαίρεσις
καταστήσῃ. οἷον ἐκκειμένης δεκά-
δος θεωρεῖται τὰ ἀρχαῖα, ὡς ὅτι
ῥυθμὸς ἡμέτερος. ἐκ δυάδος μὲν
ἐν καὶ ἐκ τριῶν ἐκ ἑσῶν ῥυθμῶν.
ὁ γὰρ ἔρρυθμος ὁ τετραπλασίων
λόγος. ὡς τ' ἐπὶ ὁ δεκάσημος
ἔσται ἐκ δισημοῦ καὶ ἐκ τρισημοῦ. με-
ρίζων τὴν ἐκ τριῶν πάλιν εἰς τετράδα
καὶ πεντάδα, οὐδ' ἔτι ἕως ἑσῶν ῥυ-
θμικὸς λόγος. τὸν πέντε πάλιν εἰς
τετράδα καὶ δύο· λέγω τὸν τετράδα πρὸς
ἑκάστην τῶν δισημῶν λόγον ἔχειν
ἡμιόλιον. ὡς τε καὶ τὸν δεκάσημον
συνεστῆναι διὰ τέτων. πάλιν εἰ με-
ρίζομεν τὸν αὐτὸν εἰς τετράδα καὶ
ἐπὶ τετράδα, ἐκ ἑσῶν λόγος τῶν ἀρ-
ρυθμῶν ῥυθμικός. μερίζων τὸν ζ'
εἰς τετράδα καὶ πέντε, σώζονται λό-
γος ὅτι τετράς. ἐξ ἧς φημι συ-
νέσθαι τὸν δεκάσημον. πάλιν πρὸς
τὸν αὐτὸν ἐκ τετρασημοῦ καὶ ἐξ αἰσῶν,
συνέσθαι λόγος ῥυθμικός ἡμιόλιος.

fiduum verò in rhythmo, tempus
vacuum minimum. Adpositio;
tempus vacuum longum, minimi
duplum. Porro compositos sic fa-
ciunt. Totum numerum exponunt;
illumque dividunt in figuras rhy-
thmicas. Quod si illarum rationem ali-
quam inter se habent, quam sim-
plicium rhythmorum servant tem-
pora, illam figuram rhythmum ha-
bere pronunciant: Sin minus, a-
liam rursus figuram efformant; do-
nec in rationes illa rhythmici divi-
sio incurrerit; ut, expositi denarii
numeri considerentur figuræ, ut
inde rhythmus fiat. Ex binario igi-
tur & octonario nullus erit rhy-
thmus. Neque enim rhythmum
habet ratio quadrupla. Quare nec
denarium temporum rhythmus erit
ex rhythmis binorum temporum &
octonum. Si rursus octonarium
partiar in ternarium & quinarium,
neque sic erit ratio rhythmica. Sed
quinarium rursus diviso in tria &
duo; dico ternarium ad quemque
rhythmum temporum binorum ra-
tionem habere fescuplam. ut & de-
cem temporum rhythmus ex istis
constet. Quod si rursus eundem
partiar in ternarium & septena-
rium, nulla erit ratio rhythmica;
utpote qui rhythmum careant. Par-
tiens septenarium in tria & qua-
tuor, servatur ratio supertertia.
unde dico componi rhythmum il-
lum denarium temporum. Rursus
eundem faciens ex rhythmis, qua-
tuor & sex temporum, existit ratio

tio rhythmica sesquialtera. Rursus in duos rhythmos quinque temporum; si quidem simplices utroque, æqualem habebunt rationem rhythmicam; sin compositos, quemadmodum supra dixi, facta divisione, denum temporum constituo rhythmum.

Ductus Rhythmicus est, temporum celeritas aut tarditas; ut, cum servatis rationibus quas positiones faciunt ad elationes, differenter cujusque temporis magnitudinem proferimus. Est verò optimus ductus rhythmicæ significantioris expressionis, in medio positionum & elationum aliquanta distantia.

Mutatio rhythmica est, rhythmorum variatio aut ductus. Fiunt autem mutationes per modos quatuordecim. Per ductum. Per rationem pedum, cum ex uno in unum transit: aut cum ex uno in plures: aut cum ex incomposito in mistum: aut ex rationali in irrationalem: aut ex irrationali in irrationalem: aut ex oppositione differentibus inter se fiat mutatio: aut ex misto in mistum.

Rhythmopœia est facultas efficiendi rhythmum. Perfecta autem rhythmopœia, in qua omnes figuræ rhythmicæ continentur. Dividitur in eadem, in quæ Melopœia: In Sumtionem, per quam scimus cujusmodi aliquo rhythmum utendum. In Vsum, per quem elationes positionibus decenter red-

πάλιν εἰς δύο πεντάσημους. εἰ μὲν ἔναι πλῆρες ἀμφοτέρως, τὸν ἴσον καὶ ῥυθμικὸν ἔχουσι λόγον· εἰ δὲ συνήτες, κατὰ πρῶτον ποιησάμεθα τὴν διαίρεσιν, συνίστημι τὸν δεκάσημον.

Ἀγωγή δέ ἐστι ῥυθμικὴ, χρόνων πᾶσι ἢ βραδύτης· οἷον ὅταν ᾖ λόγων σωζομένων, εἰς αἱ θέσεις ποιῶν πρὸς τὰς ἄρσεις, διαφόρως ἐκάστω χρόνῳ τὰ μεγέθη προσφερώμεθα. ἀρχὴ δὲ ἀγωγή ῥυθμικῆς ἐμφάσεως, ἢ καὶ μέσον τῶν θέσεων, καὶ τῶν ἄρσεων ποσὴ διάστασις.

Μεταβολὴ δέ ἐστι ῥυθμικὴ, ῥυθμῶν ἀλλοιώσις ἢ ἀγωγῆς. γίνονται δὲ μεταβολαὶ καὶ τρεῖς δεκαπέντε. καὶ ἀγωγήν. καὶ λόγον ποδικόν, ὅταν ἐξ ἐνὸς εἰς ἓνα μεταβαίῃ λόγον. ἢ ὅταν ἐξ ἐνὸς εἰς πλείους. ἢ ὅταν ἐξ ἀσυνήτους εἰς μικρόν. ἢ ὅταν κελικῶς εἰς ἄλογον. ἢ ἐξ ἀλόγου εἰς ἄλογον. ἢ ὅταν τῶν ἀντήσων διαφερόντων εἰς ἀλλήλους. ἢ ὅταν μικρῶς εἰς μικρόν.

Ῥυθμοποιία δέ ἐστι δυνάμις ποιητικὴ ῥυθμῶ. πελεία ᾗ ῥυθμοποιία, ἐν ᾗ πάντα τὰ ῥυθμικὰ περιέχεται· ἀρχήμα. διαίρεται δὲ εἰς τὰς τῆς μελοποιίας. ἀρχή, δι' ἧς ὁριστάμεθα ποῖον ῥυθμῶ χρῆσθαι. χρῆσις, δι' ἧς ταῖς ἀρίσταις θέσεισι πρὸς πᾶσι δίδωμεν.

διδομεν. μίξις, καθ' ἣν τὰς ῥυθμικὰς ἀλλήλοις συμπλέκεμεν, εἴ πως δέοι. τρεῖσι ἢ ὡς ἀρμονίας, καὶ ῥυθμοποιίας τῷ ἡμῶν τρεῖς· συσταλτικὸς, διασταλτικὸς, ἡσυχαστικός. τῶν ἑκάστων εἶδη διαίρεσμεν καὶ ταῦτα πῶς ὅτι τὸ μελοποιίας εἰρημίοις. ἀρίστη ἢ ῥυθμοποιία δὲ εἴη ἀποτελεσματικὴ κακίστη ἢ, ἡ τῆς κακίας. πῶς ἢ γένεσι τῶν ἑκάστων ἐν τῷ παιδαγωγικῷ λέξεσσι. πινὲς ἢ τὸ παλαιῶν τὸ μὲν ῥυθμὸν ἀρρεν ἀπεκάλαν· τὸ ἢ μέλῳ, ἡλῶ. τὸ μὲν γὰρ μέλῳ ἀνεύεργητόν τι ἐστὶ καὶ ἀχρημαίωσον, ὕλης ἐπέχον λόγον, διὰ τὸ πρὸς τὸ ναυτικὸν ὅτι ἡδονοτητῶν· ὃ ἢ ῥυθμὸς παλάτῃ περὶ αὐτὸ, καὶ κινεῖ τὸ γινώσκον. ποιῶν ἢ λόγον ἐπέχων πρὸς τὸ ποιῶμενον.

Συμπεπληρωμένους δὲ λοιπὸν ἡμῖν ἔστω ῥυθμικὰ λόγος, δεύντως ἀνὰ καὶ ἔμετρα καὶ δι' ὀλίγων ἐφαπώμεθα. δὲ καὶ μὲν ἐν ἡ τῆς μέτρικῆς ὁ περὶ σοιχείων λόγος. εἴθ' ὁ περὶ συλλαβῶν. εἴθ' ὁ περὶ ποδῶν. εἴθ' ἔτι πρὸς ὁ περὶ τῶν μέτρων. περὶ δὲ αὐτῶν ἢ ὁ περὶ ποιήματι, πρὸς ἐνδειξιν ἔστω σκοπὸς τὸ μέτρικῆς πρὸς ἡθέρῳ.

Στοιχεῖον μὲν ἐν ἐστὶ φωνῆς ἐνάρθρως μέρῳ ἐλάττωσιν. τὸ ἢ σοιχείων πᾶσι μὲν πορὸν καὶ ἐξάκωσιν πορὸν τὸ ἢ χον, φωνήεντα λέγει· πᾶσι ἢ ἀμυδρῶς τὸ ἀκῶς καὶ ἀκῶμεν, ἡμῖν φωνὰ· πᾶσι ἢ μικρὸν καὶ ἀμαυρὸν ἡχῶντα, παντὶ περὶ ἀφωνα, οἷον ὀλιγόφωνα πρὸς

dimus. In Misionem, per quam rhythmos inter se connectimus, sicubi hoc oporteat. Modi, quemadmodum Harmonices, ita Rhythmoποιᾶς genere sunt tres: Syntacticus, Diastalticus, Hesycharcticus. Horum quemque in species dividimus secundum eadem iis, quas in Melopoeciā diximus. Est autem optima Rhythmoποιᾶ virtutis effectrix: pessima, malitiā. Quomodo utrumque horum fiat in Eruditivo dicetur. Porro Veterum quidam, rhythmum quidem marem nominarunt; cantum vero feminam. Cantus enim inefficax est & figura caret, materiā rationem obtinens, ob commoditatem ad contrarium; at rhythmus ipsum fingit & movet ordinate; facientis rationem obtinens ad id quod efficitur.

Completo jam nobis De rhythmis sermone, commode porro de Metricis quoque aliqua attingemus. Principium igitur Metricis est tractatus de Literis. Deinde de Syllabis. Post de Pedibus. Atque ita deinde de Metris. Ultimus de Poemate, ad scopum Metricis indicandum adpositus.

Litera igitur est Vocis articulata pars minima. Literarum vero alia, quæ teretem ac clarum edunt sonum, Vocales dicuntur; alia, quæ obscure auditum feriunt, Semivocales; alia, quæ parvum & obscurum sonum edunt, penitus Mutæ, quasi paululum vocales adpel-

lantur. Vocalium igitur alia, quæ minimo tempore proferri possunt, breves dicuntur; alia, quæ necessariiò majus requirunt, longæ; alia, quæ tempore alternant, vocantur vocales duorum temporum. Porro Semivocalium alia, quæ duabus consonis æqua in Metris possunt, dicuntur Duplices; alia, quæ minus una consonante possunt in complexionibus, vocantur Liquida; alia, quæ nullius harum differentia sunt participes; Mutarum scilicet peculiarem rationem obtinentium alia, quæ in summitate movent spiritum, Tenuis; alia, quæ ex interiori cum vehementia spiritum educunt, Aspera; alia, quæ medio modo faciunt, Media adpellantur.

His compositis fiunt Syllabæ, vocalium differentiis, quas obtinent, cognomines. Quarum alia ex una litera habent potestates; alia, ex pluribus: Atque harum alia ex vocalibus, ut Diphthongi; quas aut per crasin, aut per complexionem, aut per dominationem fieri dicimus; alia quoque per consonantes, quæ ut positiones figurantur. Quæ igitur syllabæ literam habent longam; aut ancipitem productam; aut literam brevem ancipiti connexam; aut ancipites duas inter se connexas, vocantur longæ: quæ verò vocalem habent brevem; aut ancipitem correptam, vel per se, vel cum simplici consona, dicuntur breves. Atque hæ sunt

αγορεύειαι. τῶν μὲν ἐν φωνήεντων τὰ μὲν ἐλαχίστῳ χρόνῳ προενεχθῆναι διωάμεθα, βραχέα λέγειαι. τὰ δὲ ἐξ ἀνάγκης μέζονι, μακρά. τὰ δὲ ἐπαμφοτέρωθεν τῷ χρόνῳ, καλεῖται δίχρονα. τῶν δ' ἡμιφώνων τὰ μὲν δύο συμφώνοις ἐν τοῖς μέτροις ἰσodυναμῶντα, λέγειαι διπλά. τὰ δὲ ἐλαττον ἐνὸς συμφώνου διωάμεθα καὶ συμπλοκάς, ὑπερκαλεῖται. τὰ ἢ μηδετέρως τῶν κεινωμένων διαφορῶς, ἰδιαζόντων μὲν τοι γὰρ ἀφώνων, τὰ μὲν ὅτι πλής κινῶντα τὸ πνῦμα, ψιλὰ. τὰ ἢ ἐνδοθεν μὲν σφοδρότητι ἐξάγοντα, दासा. τὰ δὲ μετὰ πρὸς ποιῶντα, μέσαι προαιγορεύειαι.

Τῶν σωλῆτεμνῶν γίνοισαι συλλαβαί, ταῖς τ' φωνήεντων διαφοραῖς, ὧν ἐπέχουσιν, ὁμώνυμοι. καὶ αἱ μὲν ἐξ ἐνὸς ἔχουσι τὰς διωάμεας. αἱ ἢ ἐκ πλειόνων καὶ τῶν αἱ μὲν ἐκ φωνήεντων, ὡς αἱ δίφθογγοι, ὡς ἦτοι καὶ κραῖσιν, ἢ καὶ συμπλοκῶν, καὶ ὅτι κραταίαν γίνεσθαι φαμὲν. αἱ δὲ καὶ δια συμφώνων, ὡς αἱ θέσεις ἡμιμαλίζόμεναι. αἱ μὲν ἐν μακρὸν ἔχουσιν σιχαῖον, ἢ δίχρονον ἐκλεινόμενον, ἢ βραχὺ σιχαῖον δίχρονον συμπλακέν, ἢ δίχρονα δύο ἀλλήλοις συμπλακέντα, καλεῖται μακρά. αἱ δὲ βραχὺ φωνῆεν, ἢ δίχρονον συνεκλειόμενον, ἦτοι καὶ αὐτὸ, ἢ μετὰ ἀπλῆ συμφώνου, βραχεῖαι λέγονται. καὶ αὐτὰ μὲν φυσικὰ τῶν συλλαβῶν

λαβῶν Διφοραί. γίνονται δὲ πινες καὶ
 καὶ πέντε τῶν συμφῶνων μακρὰ
 συλλαβαί. ἥτοι Διὰ τὴν ἰδίαν θείον
 περισσολαβῆσαι μήκους, ὡς ἡ εἰς δύο
 σύμφωνα λήγῃσαι· ἡ εἰς ἐν διπλῶν· ἡ
 ἀπὸ τῆς ἐξῆς, ὡς ἡ ἔχῃσαι δύο σύμφωνα
 ὁππότερόμωρα, ἡ ἐν διπλῶν ἡ ἀπ' ἀμ-
 φοτέρων, ὡς ἡ λήγῃσαι περὶ ἀπλῶν,
 ἔχῃσαι περὶ ὁππότερόμωρον ἀπλῶν. τέ-
 των ἐν ἑτάως ἐχόντων δεδοικται τὰ με-
 γέθη τῶν στοιχείων τοῖς Διὰ τῆς μασις ἰσού-
 ρημα ἔσονται. τὸ μὲν γὰρ ἐλάττωσιν
 αὐτῶν ἔσονται μέγιστος πηλητηρόμερον ἐστιν,
 ὡς ἡ δέσας ἔσονται τὸν· τὸ ἡ μέσον, ἡμισυ
 μὲν ἔσονται μέγιστον, διπλάσιον δὲ ἔσονται
 ἐλάττωσιν. τὸ μὲν γὰρ μακροῦς ἡμί-
 σεια ἡ βραχυῖα· τὸ δὲ βραχυῖας, ἀ-
 πλῶν σύμφωνον. δὴλον ὅτι ἐκ τῶν
 βραχυῖαν ἡ διπλῶν συμφῶνων τῶν ἑταί-
 ρησι, ἡ ἐνὸς φωνῆσι, ἡ ἑταίρως μα-
 κρῶν. εἰς τὴν συλλαβῶν αἱ μὲν οἶμαι καθ'
 ἐαυτὰς θεωρεῖν, τοιαῦται καὶ πα-
 ραθέσονται τῶν ἐπομῶν φαίνον· αἱ δὲ
 μετὰ ἀλλήλους, ὡς ἐκ τῆς τῆς θείας μα-
 κρῶν, καὶ τῶν κεινῶν ἐστὶ συνιδεῖν. ἐκ
 γὰρ τῶν ἐρημῶν Διφορῶν ἐν τῇ συλ-
 λαβῇ, Διφοραὶ συνίσταται τῶν λε-
 γομένων κεινῶν ἡ μέγιστον ἐν τοῖς ποσὶ.
 μέσται μὲν ἐν ἑρηνῇ καὶ κειναί, Διὰ τὸ
 ποτὲ μὲν βραχυῖας, ποτὲ δὲ μακροῦς
 ἐκπληρῶν χρεῖας. τέτων ὅτι αἱ μὲν
 ἀπὸ τῶν φύσει μακρῶν λαμβάνον-
 ται, ὅταν εἰς φωνῆν μακρὴν λήγῃ
 συλλαβή· τῆς ἐξῆς ἀπὸ φωνῆσι

naturales syllabarum differentia.
 Fiunt autem & longæ quædam syl-
 labæ per consonarum adposi-
 tionem; aut ob propriam positionem
 adsumentes longitudinem; ut quæ
 finit in duas consonas, vel in unam
 duplicem; aut à deinceps conso-
 nis; ut, quæ duas habet consonas
 sequentes, vel unam duplicem:
 aut ab utrisque, ut desinens in sim-
 plicem, habensque subsequenter
 simplicem. His igitur ita habenti-
 bus, literarum magnitudines toni
 intervallis numero pares monst-
 rantur. Etenim illarum minima maxi-
 mæ quarta pars est, ut diesis est
 quadrans toni: Media, dimidia
 quidem est majoris, dupla verò
 minoris. Longæ enim dimidia est
 brevis; brevis verò dimidia existit
 simplex consona. Manifestum id
 inde, quod brevis, aut duplici
 consonâ adpositâ, aut unâ vocali,
 fiat longa. Deinde syllabarum aliæ,
 quales per se spectantur, tales & in
 adpositionibus sequentium viden-
 tur: aliæ mutationes recipiunt; ut
 tam ex positione longis quam com-
 munitibus videre licet. Itaque ex
 differentiis, quas in syllabis esse di-
 ximus, constant differentia earum
 quæ communes seu mediæ dicun-
 tur in pedibus. Mediæ igitur dictæ
 sunt, & communes, quod interdum
 brevium, interdum longa-
 rum officia obeant. Harum verò
 aliæ à naturâ longis sumuntur,
 cum in vocalem longam definit
 syllaba, eâ quæ deinceps est inci-
 piente

piante à vocali. Ideo enim quod intermediam non habet consonam, quæ ipsas connectat, dum hiantes efficiunt sonos, vocis rectum tenorem dissolvunt. tum nostrum secundam consequendi studium, ob vocis continuationem, antequam perfectè proferat priorem, ab antecedentis toni longitudine absconditur: Aliæ à naturâ brevibus, cum in orationis partem syllaba definit. Nam distantia, quæ media est inter prioris partis orationis finem, & initium secundæ, longitudinem syllabæ præbet. Aliæ à positione longis; cum sequentium duarum consonarum altera muta est; altera, liquida. Quippe ab antecedente illius complexionis litera, quæ asperioris soni est, secundæ consonæ sonus exilior existens comprimitur ac eliditur. Rursus harum aliquæ à naturâ longis minus fiunt communes, quando syllaba vocalium patiens collisionem, tum in orationis partem definit, tum per sonos fit, qui in connexionem existunt: Per eos, inquam, qui per se componuntur. Gratiore enim hæc faciunt sonitus, utraque vocales clara voce efferentes: A brevibus verò, cum; in orationis partem desinente syllabâ, quæ vocalium patitur collisionem admodum debilis, longitudinem verò adsumit majorem quam communis; initialem sequentis syllabæ literam asperari contingit. Aliæ à positione longis, cum præcedenti

δερχομένης. τῷ γὰρ οὐκ ἔχειν μετὰ ξὺ σύμφωνων τὸ πυνάπτον αὐτῆς, κεχηνύτας ἀπεργαζόμεναι τὰς ἥχας, τὴν φωνῆς διαλύσιν διποιῶν. ἥτε ἡμετέρῃ σαθῇ τὸ δδίεραν ὀπιλαθεῖν, διὰ τὴν φωνῆς συνέχεαν, πρὶν ἐντελεῖν προσενέγκασθαι τὴν προτέραν, τὴν καθηγμένην τὴν μακρότητος ἀποτέμνειν. αἱ δ' ἀπὸ τῆς φύσεως βραχεῶν, ὅταν εἰς μέτρον λόγος συλλαβὴ λήγῃ. ἡ γὰρ μετὰ ξὺ διάστασις τὴν προτέραν πελάτῃς, καὶ τὴν δευτέραν δδίεραν, μήκας τὴν συλλαβῆς παρέχειν. αἱ ἢ ἀπὸ τῆς θέσεως μακρῶν, ὅτε δυοῖν ὀπιφερόμενοι συμφώνοι, τὸ μὲν ἄφωνόν ἐστι τὴν ὕψος. ὑπὸ γὰρ τὴν καθηγμένην τὴν συμπλοκῆς στοιχεῖς, παχυφωνοτέρῃ τυγχάνοντι, ὅτε δδίερα λεπτότερον ὢν ἐκθλίβεταί τε καὶ πρίζεται. πάλιν τέτων πινὲς ἀπὸ μὲν τῶν φύσεως μακρῶν ἥτιον κοινὰ γίνονται, ὅταν ἡ φωνηέντων πάχος συλλαβὴ σύγκρῃσιν, εἰς μέτρον λόγος τε λήγῃ, καὶ διὰ φθόγγων γίνεταί τε καὶ συμπλοκῇ. λέγω ἢ τὴν δι' αὐτῶν συνήθεμένων. διπυνώτερος γὰρ ἔτως ποιῶν τὰς ἥχας, ἀμφοτέρῃ φανερώς ἐκδιδῶσαι τὴν φωνήεντα. ἀπὸ ἢ τῆς βραχεῶν, ὅταν εἰς μέτρον λόγος λήγῃ συλλαβὴ φωνηέντων πάχος σύγκρῃσιν λίαν ἀδενῆς μήκας διὰ προσλαμβάνεσθαι πλέον ἢ καὶ κοινῶν, τὸ δευτέρου τῆς μετ' αὐτῶν συλλαβῆς στοιχεῖον συμβαίνει διασπῶντα. αἱ δ' ἀπὸ τῆς θέσεως μακρῶν,

ὅτε καθηγησάμενος καὶ ὀπιθορεῖν ἀφ' ὧν τὸ μὲν τ' ἀμετέωλον συμπλέκειται. τὴν γὰρ λοιπὴν ὑπερῶν καὶ πρόσιν πινύματα ὅσον ἐκφώνησιν, τὰ μόνον ἐμφράττινες ἡμῶν τὰς πόδας ἐκφώνειν βιαζόμεθα. καὶ γὰρ τὸ αὐτὸν καιρὸν ἐναυτοπαθεῖν τὸ φωνητικὸν ὄργανον ὅσον ἀπεικόντως καλὰ τὸ τὸ φωνῆς ὁμαλότητα. παραρῶν καὶ ἀμετέωλον αὐτῶν συμπλέξωμεν, ἀμφοτέρω τε τρανῶς ἐθέλοισιν ἐκφώνειν, ὡς ἐν κεινῶν, ἥτοι ἡ μακρὰν τὴν συλλαβὴν ποιούμεθα. ἀμέλει καὶ τὴν ἀρχαίων πινὲς, βλαηθέντες τὴν προκειμένην τῶν βραχέων πηλαχὲ ποιῶν, τὴν μὲν δὲ μὴ ὡς ἀντιτρέχεισι φθόγον. τὸν δὲ δὲ μὴ μόνον ἐξάκουσον ἀποτέλλουσι. καὶ ἡ κακίον θρωρεῖν, ὡς ἐν μὲν μόνον τὴν συλλαβὴν ἐθέλοισιν κινεῖν, ὅσον τὴν αὐτῆς συχέων τὸ μέγεθος αὐτῆς ἡμῖν ὀπιγνωτέον. εἰ δὲ ἐν πεδικῶν ἡμῶν, καὶ τὴν ἐξῆς προσληπτεῖον πρὸς ἐνελῆ γνῶσιν τὴν τὰ ποδὸς ὀπισκέψεως. αὐτὰ πάλιν μέτρα πλὴν πεδικαίαν ἀδιάφορον ἀποφαινόμεθα, μηδεμιᾶς αὐτῇ συλλαβῇ ὀπιφρομένης, δι' ἧς ἀφωρεσμένης ἐνός μετῆς αὐτῶν ἀν εἰπεῖν προσήκει.

Τῶν δὲ συνθεμένων ἀλλήλαις γίνονται πόδες. παρὸ καὶ σύστημα συλλαβῶν εἶρηται. δύο μὲν ἐν συνθεταῖς γίνονται πένταρες. ἡ γὰρ ἀμφω βραχέας ἔχων γίνετο πυρρίχιον, ὁ καὶ παρὰ μὲν ἡ μακρῆς, σπονδαῖος.

per insecutionem mutæ, litera M ex immutabilibus connectitur. Cum enim reliquæ liquidæ per emissionem spiritus exprimentur, hanc solam pronuntiationis vias obstruendo exprimere cogimur. Itaque per idem tempus contraria patiens efformandorum sonorum instrumentum, non immeritò turbat vocis æqualitatem. Quare etiam, si immutabilem ipsi connectamus, ambasque clara voce exprimere velimus, haud amplius communem, sed positione longam syllabam efficiemus. Quin & Veterum aliqui, cum, quæ hanc præcedit, syllabam sæpius brevem facere velint, ipsius quidem M sonum prætereunt; solum verò ipsius N clarè emittunt. Porro & hoc contemplandum, quomodo, si quidem solam velimus syllabam spectare, ex ipsius literis magnitudo ejus nobis sit cognoscenda; sin in pedis figura, quomodo & sequens syllaba sit adsumenda, ut pedem inquisitum perfecte cognoscamus. Statim enim omnis metri ultimam indifferentem pronunciamus, nullâ ipsi subsequente syllabâ, per quam definitè unius magnitudinis eam dicere conveniat.

His rursus inter se additis fiunt pedes. unde & syllabarum systemata sunt dicti. Duabus igitur syllabis compositis, pedes fiunt quatuor. Aut enim ambas breves habens fit pyrrhichius, qui & pariambus; aut longas, spondeus: aut brevem

brevem antecedentem, sequentem verò longam, iambus; vel contrà, trochæus. Tribus verò compositis, octo. Aut enim tres istas breves habet, facitque choreum: aut tres longas, & facit molossium, à gente ita adpellatum: aut unam longam, reliquas verò breves per tres regiones, & facit dactylum, amphibrachyn, anapæstum: aut unam brevem, & duas longas, vicissim; & fit bacchius, amphimacer, palimbacchius. Quatuor autem syllabis expositis fiunt pedes sexdecim. quos similibus methodis spectare possumus. Aut enim quatuor habens breves vocatur proceleusmaticus: aut quatuor longas, dispondeus: aut duas breves præcedentes habens, duas verò longas sequentes, ionicus à minore; aut contrà figuratus, à maiore: aut continentes habens longas, in medio verò breves, choriambus; aut contrà habens, antispastus: aut longas imparibus habens locis, breves verò paribus, ditrochæus; aut contrario modo habens, diiambus: aut unam quidem longam habens, reliquas verò breves, pæonas facit quatuor, à longæ syllabæ loco adpellationem accipientes. Ex quibus illum, qui primam habet longam, adpellant primum; qui secundam, secundum, & cæteras similiter. Quod si contrà unam ha-

ἢ βραχεῖαν καθηγεμένην, ἐπομένην ἢ μακράν, ἰαμβέου. ἢ ἐναντίως, τροχαῖου. τελῶν ἢ συγκαταμένων, ὁκτώ. ἢ γὰρ πὰς τρεῖς βραχεῖας ἔχῃ, καὶ ποιεῖ χορεῖον. ἢ πὰς τρεῖς μακράς, ἔπειτα μολоссόν, διὰ τὸ εἶναι τὸ πρῶτον ἀγορεύον. ἢ μίαν μακράν, πὰς δὲ λοιπὰς βραχεῖας, καὶ πὰς τρεῖς χώρας ποιεῖ δάκτυλον, ἀμφίβραχυν, ἀνάπαιστον. ἢ μίαν βραχεῖαν, καὶ δύο μακράς ἀμοιβαδῆς, ἔπειτα βακχεῖον, ἀμφίμακρον, παλινμβάκχεον. πένταρον δὲ συλλαβῶν ἐκτετακτῶν γίνονται πόδες δέκα ἕξ. ἔς διωκτὸν διὰ τὸ ὁμοίῳ θεωρεῖν μεγάλων. ἢ γὰρ πένταρας ἔχων βραχεῖας καλεῖται περικλυσιμαχικός. ἢ πένταρας μακράς, διαπονδαῖον. ἢ δύο βραχεῖας ἡγεμένης ἔχων, δύο δὲ μακράς ἐπομένης, ἰωνικός ἀπ' ἐλάσσονος. ἢ ἐναντίως ἐξημαχισμένη, διὰ μέζοντος. ἢ πεντεχέσας ἔχων πὰς μακράς, ἐν μέτρῳ δὲ πὰς βραχεῖας, χορίαμβέου. ἢ ἐναντίως ἔχων, ἀντίσπαστος. ἢ πὰς μὲν μακράς ἐν πεντηχέῃς ἔχων χώρας, πὰς δὲ βραχεῖας ἐν ταῖς δέξιοις, διτροχαῖον. ἢ ἐναντίως ἔχων, δι-ἰαμβέου. ἢ μίαν μὲν μακράν ἔχων, πὰς δὲ λοιπὰς βραχεῖας, παλιννας ποιεῖ πένταρας, διὰ τὸ πᾶσι τῆς μακρᾶς τὴν ὀνομασίαν λαμβάνοντας.

τὸν μὲν πρῶτον ἔχοντα, πρῶτον. τὸν δὲ δεύτερον, δεύτερον, καὶ πὰς ἕξ ἄνάλογον. εἰ δὲ μίαν μὲν ἔχῃ βραχεῖαν, πὰς δὲ λοιπὰς μακράς,

κράς, τὰς ὀπίθιους ἀπολεῖ, ἀπὸ τῆς
χωράς, ἐν ᾗ πῆμεν τὴν βραχεῖαν, καὶ
ταύτῃ τοῖς παλαιοῖς τὴν ὀνομασίαν
λαμβάνοντες. Ὀπίθιον ἢ καλεῖται
τὸ ῥῆμα, ἐπεὶ σωίσκειν ἐκ ποδῶν
λόγον ἐχούων ὀπίθιον, ὃν ἐχρῆτο
συναρὰ πρὸς τρία. ὁ μὲν γὰρ τὸ δισλλα-
βων ἐν αὐτῷ τέρσημι. ὁ δὲ πηράση-
μι. τέτων πάλιν σωίσκειμένων γί-
νοντο πόδες, δισλλαβων μὲν καὶ τρισ-
λλαβων πεντασλλαβοι. λβ. τὸ δὲ τρι-
σλλαβων ἀλλήλοις ἀσφαισθέντων,
ἐξασλλαβοι ἐξηκοντασφαρες, ὅς καὶ
μετρηκαὶ προσωροῦσι συζυγίας.
μέχρι γὰρ ἐξάδ. ἢ ὑψήθη συλλαβή πε-
καὶ πέντε, ἢ μέτρα, διὰ τὸ ἔσθαι ἀριθμῶ
τελειότητα. καὶ τῷ περὶ χειρὸς πάντας
ἐν αὐτῷ τὰς τὴν συμφωνίας λόγους.

Ἐκ δὲ τῶν ποδῶν σωίσκειται καὶ
μέτρα. μέτρον μὲν ἐν ἐστὶ σύστημα πο-
δῶν ἐξ ἀνομοίων συλλαβῶν συγκεί-
μενον, ὅπῃ μῆκος σύμμετρον. διὰ
φέρειν ἢ ἔσθαι ῥυθμῶ φασι, οἱ μὲν ὡς
μέτρον ἔλκε. περὶ γὰρ ῥυθμῶ φα-
σιν αὐτὸ, παρὰ καὶ μέτρον εἰρησθαι,
διὰ τὸ μέρειν, ὃ σημαίνει, μερίζειν.
οἱ δὲ καὶ τὴν ὕλην. τῶν γὰρ γινόμε-
νων ἐκ δυοῖν ἀνομοίων πύλαχρον
γινώμενον, πῶς μὲν ῥυθμὸν ἐν ἑαυτῷ
καὶ θέρει τὴν εὐρίαν ἔχειν. τὸ δὲ μέ-
τρον ἐν συλλαβαῖς, καὶ τῇ τέττων
ἀνομοιότητι. πάντῃ τοι ῥυθμὸν μὲν
σωίσκειται καὶ διὰ τῶν ὁμοίων συλλα-
βῶν, ἢ διὰ τῶν ἀντιθέτων ποδῶν. μέ-

bet brevem, reliquas verò longas,
epitritos efficit, à regione, in qua
brevem collocamus, secundum ea-
dem Præonibus nomina accipien-
tes. Supertertia autem vocatur fi-
gura ista, quod constat ex pedibus
rationem habentibus supertertiam,
quam quatuor habent ad tria. Al-
ter enim disyllaborum in ipsâ tria
habet tempora; alter, quatuor.
His rursus compositis fiunt pedes;
disyllabis quidem & trisyllabis in-
ter se additis, pentasyllabi xxxii,
trisyllabis verò inter se compositis,
hexasyllabi lxxiv, quos & Metri-
cas copulas adpellant, Ad sena-
rium enim usque crevere tum Syl-
laba; tum Pes & Metra, propter
numeri perfectionem. atque et-
iam, quod omnes in eo conti-
neantur consonantiarum rationes.

Porro ex pedibus constant Me-
tra. Metrum autem est systema pe-
dum ex dissimilibus syllabis com-
positorum, ad longitudinem me-
diocrem. Differre autem à rhy-
thmo ajunt alii, ut à toto par-
tem: Sectionem enim rhythmici
ipsum dicunt; unde & metrum à
mirin, quod partiri significat, esse
dictum: alii, per materiam. Eo-
rum enim quæ fiunt ex duobus
dissimilibus, minimum esse rhy-
thmum, qui in elatione & posi-
tione essentiam habet; metrum ve-
rò in syllabis, atque harum dis-
similitudine. Hinc rhythmum qui-
dem consistere tam per similes syl-
labas, quam per oppositos pedes.

G

metrum

metrum verò per pedes, qui omnes syllabas similes habeant, nunquam; per oppositos pedes rarò. Metro-
rum porrò primitiva quidem & simplicia numero sunt novem: Da-
ctylicum, Anapæsticum, Iambi-
cum, Trochaicum, Choriambi-
cum, Antispasticum, Ionica duo,
Pæonicum. Quorum alia ad qua-
tuor usque pedes decenter sunt au-
cta; at dactylicum, quando cata-
lecticum fit, usque ad senos. Hoc
enim per unum ingreditur pedem,
proceditque prope xxiv tempora,
iis quæ in ipso dia pason sunt die-
sibus numero æqualia. Alia per di-
podiam ingredientia, prædictam
temporum multitudinem bifariam
dividentes, composita adpellarunt.
Rursus metrorum alia acatalecta
vocantur, quæ suis syllabis absol-
vunt pedes; alia catalectica, quæ
syllabam de ultimo pede demunt,
ob longioris clausulæ gravitatem;
alia brachycatalecta, quibus deest
pes disyllabus; alia hypercatalecta,
in quibus una syllaba abundat.
Quod si enim pes abundat, idem
fit quod brachycatalectum. Item
alia ex iis sunt dimetra; alia, tri-
metra; alia tetrametra, usque ad
hexametra. Adhæc alia per solos
fiunt æqualium temporum pedes;
alia per pedes temporibus abun-
dantes. Atque alia recipiunt æqua-
lium temporum pedes, si suam
possint servare naturam; alia, non.
quæ ob illam causam in alterius
metri imaginem transeunt. Rur-

τρων ἢ διὰ μὲν τὴν πάσας ὁμοίας ἐχόν-
των μηδεπώποτε. διὰ δὲ τὴν ἀνίστητων
ὀλιγαίαις. τὴν δὲ μέτρων περὶ οὗτοι μὲν
ἐστὶ ἀπλᾶ τὸ ἀριθμὸν ἐννεα. δα-
κτυλικόν, ἀναπαισικόν, ἰαμβικόν, τρο-
χαϊκόν, χορραμβικόν, ἀνίστασικόν,
ἰωνικά δύο, παλαιονικόν. τῶν τῶν
μὲν ἄλλα μέχρι περὶ ἁρμονικῶν ὁ-
πρεπῶς ἤυξη). τὸ δὲ δακτυλικόν, ὅτε
καταληκτικόν γινέι, μέχρι 5'. τὸ μὲν
γὰρ καθ' ἓνα βαίνει) πόδα, 6' προχω-
ρεῖ πέντε γυνεὶ καὶ χρόνων, ἰσχυρῶν
7' ἐν τῷ διὰ πᾶσι δέουσι. τὸ δὲ, καὶ
διποδῖον ἢ βαίνοντα τὸ προσηρμένον
τὴν χρόνων πλῆθος διαιρέθης εἰς δύο
συνεῖτα προσηρμένον. τὸ δὲ μέτρων
τὰ μὲν ἀκατάληκτα καλεῖται, ὅσοι 7'
ἐνέσταις συλλαβαῖς συναπυρρίζῃ τὰς
πόδας. ἃ δὲ καταληκτικά, ὅσοι συλλα-
βῶν ἀφαιρεῖ τὰς πλεονάζουσας ποδῶν, σε-
μνότητι ἐνεκεν τῇ μακροτέρᾳ κατα-
λήξεως. τὰ δὲ βραχυκατάληκτα, οἷς
πρὸς διόνυχα ἐλλείπει. τὰ δ' ὑπερ-
κατάληκτα, ἐν οἷς μία συλλαβὴ
πλεονάζει. εἰ γὰρ πρὸς πλεονάζει,
πυρρὸν γίνεσθαι τῷ βραχυκατάληκτῷ.
καὶ μὲν ἂν μὲν αὐτῶν ἐστὶ δὲ μέτρα, ἃ δὲ
τετράμετρα, ἃ δὲ πέντε μέτρα, ἕως 6'. εἰ
τὰ μὲν διὰ μόνων τῶν ἰσχυρῶν γίνεσθαι
ποδῶν. τὰ δὲ, διὰ πλεονάζοντων τοῖς
χρόνοις. καὶ τὰ μὲν δεχέει) τὰς ἰσχυρο-
νέοντας, εἰ δὲ αὐτῶν διὰ τῆς φύσιν
τῶν δ' ἐχέει. ὅσοι διὰ τῶν τῶν
αἰθῶν εἰς ἑτέρους μέτρα φαίνεται πε-
ρίστα).

ερίσται. πάλιν τὰ μὲν αὐτῶν ἐξ ὀλο-
κλήρων ἀρχῇ τ' ποδῶν, ὧν τὰς ἐπι-
νυμίας ἔχῃ· τὰ δ' ἐξ ἐλαττίωνων, ὡς
τὰ λογαοιδικὰ. καὶ τὰ μὲν ποιῆται
συνεκφώνησις συλλαβῶν, χρείας ἔ-
νεκεν μέτρῳ τῷ, ἔχῃ. συνεκφώνησις
δὲ ἐστὶν, ὅτε διὰ τ' ἑποδὸς συμμετρίαν,
δύο συλλαβὰς σύμφωνον ὅταν ἔχῃσαι
μετὰ ξυ, ἥτοι δύο βραχέας, ἀντὶ μιᾶς
βραχέας, ἢ βραχεῖαν καὶ κρινῶν ἀντὶ
κρινῆς, ὅπερ γίνεσθαι παλαιῶς· πάλιν
δύο βραχέας, ἢ βραχεῖαν καὶ μα-
κράν, ἢ κρινῶν καὶ μακράν ἀντὶ μα-
κράς ὡς ἀλαμῶνο μῦρ.

Εἴπομεν δὴ βραχεῖα περὶ ἐκάστω,
ποιησάμενοι τ' ἀρχῇ τὸ ποτ' ἔδακτυ-
λικῶς. σεμνότερον γὰρ ἀπάντων, διὰ τὸ
τ' μακράν ἀπὸ πλεονάζουσαν ἔ-
χειν. τὸ δὲ δακτυλικὸν ὁμοῦ ἔχει
κινῶν, ἀντὶ δὲ, ὡς ἰσχυρόν· περ-
κελευσματοῦ τ' ἐδαμῶς. ἀπρεπὲς
γὰρ διὰ τὸ τ' βραχέων πληθύνει. ἀρ-
χῇ τ' τὸ ποτ' διμέτρῳ, καὶ πρὸς αὐτὸν ὡς
ἐξαμέτρῳ. ὅτε μὲν ἀκατάληκτον· ὅτε
τ' κατὰληκτικόν, ἥνικα καὶ ἔτροχαίς
καὶ πάλιν δακτυλικὸν γινώσκον, ἥρῳον
καλεῖται. μόνον τ' τὸ ἐξαμέτρῳ πάντης
τυγχάνει τ' περὶ γορίας. σεμνότερον
γὰρ γίνεσθαι διὰ τὸ μέγεθος, καὶ διὰ τὸ
συλλαβῶν μὲν κατὰρχεῖν αὐτὸ μα-
κράν, ἀλλ' ἔπειτα εἰς κατὰληξιν ὁμι-
λέεισθαι διὰ τὸν αὐτὸν. περὶ τ' ὁμο-
πείσιν αὐτὸ, πρῶτον μὲν ἢ μὲν δύο ποδας
εἰς συλλαβῶν, ἢ καὶ διπλασιαζομένη

sus alia illorum ab integris inci-
piunt pedibus, quorum cogno-
mina habent; alia à minoribus, ut
Logædica. Atque alia faciunt syl-
labarum synecphoneses, ob metri
usum; alia, neutiquam. Synec-
phonesis autem est, quando ob
pedis commensum duas syllabas
consonam intermediam non ha-
bentes, aut duas breves, pro una
brevis; aut brevem & communem
pro communi, quod rarò fit: rur-
sus duas breves; aut brevem & lon-
gam; aut communem & longam,
loco longæ adhibemus.

Sed pauca de singulis dicamus,
exorssi à dactylico. Reliquis enim
majorem obtinet gravitatem, quod
longam semper præcedentem ha-
beat. Dactylicum igitur recipit da-
ctylum; spondeum, tanquam æ-
que multorum temporum. Pro-
celeusmaticum verò neutiquam.
Indecorum enim evaderet ob bre-
vium multitudinem. Incipit autem
à dimetro, progrediturque ad he-
xametrum: interdum acatalecticum;
interdum verò catalecticum. quan-
do etiam trochæum in fine reci-
piens, Heroicum vocatur. Hanc ve-
rò adpellationem solum hexame-
trum consequitur. Majorem enim
gravitatem habet tum propter ma-
gnitudinem, tum quod à syllaba
longa incipiat; desinat verò in fa-
cis magni intervalli clausulam. Cæ-
suræ autem ipsius decoræ, prima
quidem, quæ est post duos pedes
in syllabam. quæ & duplicata facit
elegium.

elegium. Cujus hæc est virtus, quod primæ copulæ syllabam abundantem necessariò habeat longam; secunda verò copula sine ulla exceptione ex duobus constet dactylis. Altera, post duos pedes. Tertia, post tres in syllabam. Quarta, secundum aliquos, quartus dactylus, seu, quod melius, quartus trochæus. Nam quæ in similes partes fit, divisio magis quam cæsura vocatur. Cæsura autem est particula metri, quæ primam per se rationem absolvit, post duos pedes in dissimiles partes dividens metrum. Porro dactylici in genere fecere alii has species: dimetrum, trimetrum, tetrametrum, pentametrum. Quidam autem illud excedunt, etiam per copulam facientes tetrametra catalectica. Aliqui & in primis regionibus solis dactylum permutantes, disyllabos pedes tempore istis inæquales ponunt, faciuntque metra quæ Logædica adpellantur.

Quod huic oppositum est, Anapæsticum, recipit pedes: dactylum; gravitatem enim ab hoc consequitur; & ipsi tempore æqualem, spondeum, & proceleusmaticum. Et quidem incipit à dimetro, ac procedit usque ad tetrametrum. Rursus quando simplex est, per unum pedem fit; quando compositum, ob causam quam prædiximus, per copulam aut dipodiam. Dipodia autem est pes tetrasyllabus. Quid copula sit an-

ποιεῖ τὸ ἐλέγχιον. ἔ πέφυκεν ὀρεῖη, τὸ
τ' μὲν τ' πότερας συζυγίας συλλαβῶν
πρὶ τ' ἐξ ἀνάγκης μακροτέρῃ ἔχαιεν τὴν
ἢ δακτύλον συζυγίαν ἀναμφιβόλως
ἐξ ἀμφοῖν συγκεισθ' δακτύλων. δα-
πέρα, ἢ μὲν δύο πόδας. τρίτη ἢ, ἢ μὲν
τρεῖς εἰς συλλαβῶν. πέταρτη καὶ εἰς
πενταρες δακτύλοι. ἢ ὅπερ ἄμεινον,
τίτμηται τροχαῖ. ἢ γὰρ εἰς ὅμοια
μέρη, διαίρεσις μᾶλλον ἢ τομὴ καλεῖ-
ται. τομὴ δὲ ἐστὶ μέρος μέτρον τὸ πρῶ-
τον ἐν αὐτῷ λόγον ἀπαρτίζον, ἵνα
δύο πόδας εἰς ἀνόμοια μέρη διαιρῇ
τὸ μέτρον. ἔ ἢ ἡμικῶ δακτύλικῶ πε-
ποιηκασιν οἱ μὲν ταῦτα εἶδη διμέτρον,
τρίμετρον, τετραμέτρον, πεντάμετρον.
ἀρᾷ δαίνεσσι δὲ πνὲς αὐτὸ, καὶ κατὰ
συζυγίαν ποιῶντες τετραμέτρα κατὰ
ληκτικά. πνὲς δὲ καὶ ταῖς πρώταις
χώραις μόναις ἀμείβοντες τὸν δακτύ-
λον, καὶ οὕτω ἀνισοχρόνους αὐτῶν δι-
συντάξων τίθενται, ποιῶσι τὰ καλὰ
μῦθα λογαοδικά.

Τὸ δὲ ἀνίσροφον τέτρω τὸ ἀνα-
παιστικὸν δέχεται πόδας, δακτύλον.
σεμνόπερον γὰρ ἵνα αὐτὸ γίνηται. καὶ
τὸν ἰσόχρονον ἀπονοθεῖον, καὶ τὸν προ-
κελεύσματος. καὶ ἀρχεται μὲν ἀπὸ
διμέτρον, καὶ προχωρεῖ μέχρι τετρα-
μέτρον. καὶ ὅτι μὲν ἐστὶν ἀπλῆν, καὶ ἑνὰ
πόδα γίνηται. ὅτι ἢ αὐτῶτον, δι' ἡμῶν
προεῖπο μὲν αἰτίαν, καὶ συζυγίαν ἢ δι-
ποδίαν. διποδία δὲ ἐστὶ πᾶς τετρασύλ-
λαβος. τί δὲ ἢ συζυγία προεμή-
κα μὲν.

καμῖν. καὶ τὰ εἶδη δὲ τῆ κατὰ λήξεων
ῥηπιδέχεται παζών. καὶ τὴν τῶν λο-
γαοιδικῶν μεθόδον τε καὶ χρῆσιν· ἔκ τῶν
πρῶτας χώρας μόνον πόδας δι-
σλλαβεὺς βραχυσημοίερας ὡς α-
λαμβάνον, ἀλλὰ καὶ ἔκ τῶν πελδ-
ταίας τὸν βακχεῖον.

Τὸ δὲ ἰαμβικὸν δέχεται δάκτυλον,
τερίβραχυν, ἀνάπαισον· τροχαῖον ᾧ
ἐξ ὅλων. εἰς ἑπερον γὰρ τραπήσῃ με-
τρον. σπονδαῖον ᾧ δέχεται μὲν ἐν ταῖς
πρῶταις· ἐν ᾧ ἔξ ὀλίγοις ἐδαμῶς. ὁ
γὰρ χωρίαις αὐτὸ τὸ πρὸς τὸ δάκτυ-
λικὸν ὁμοιότητι, ὁ καὶ τὸ ἄρλον χώ-
ραν ἰαμβός ἐστι. δύο καὶ τρεῖς ἰσχυρόντας
τῷ σπονδαίῳ λίαν σπανίως ἔκ τῶν πρῶ-
των λαμβάνει. δέχεται ᾧ ῥηπιδέχεται
ἐν ταῖς ἀκατάληκτοις καὶ πυρρίχον.
σπονδαῖον ᾧ, ὅτε τὸ κατέμικτον κῶλον
γίνεται· ἐν ᾧ ταῖς κατὰ λήξεσιν, ἀμ-
φίβραχυν, ἢ βακχεῖον διὰ πῖνα
διὰ φορον. δὲ τῶν ἀμικτον δὲ ἀπὸ διμέ-
τρον χωρεῖ μέγεθος πηραμέτρον, καὶ
βαίνει καὶ διποδῖαν. ῥηπιδέχεται ᾧ
καὶ τῶν κατὰ λήξεων εἶδη πάντα καὶ το-
μαὶς ὁπρεπεῖς· τὴν τε μὲν δύο πόδας
εἰς συλλαβῶν, ἢ πενθημιμερὲς καλεῖ-
ται· καὶ τὴν μὲν τρεῖς, ἢ πέντε ἑφθημιμε-
ρὲς ὠνόμαται.

Τὸ δ' ἀντικείμενον τέτρω τροχαῖον
δέχεται τερίβραχυν, δάκτυλον, ἀνά-
παισον. σπονδαῖον ᾧ ἐν ἔξ ὀλίγοις μό-
ναις, διὰ τὴν πρῶτην ἰαμβὸς περὶ ῥη-
θεύσας ἡμῶν αἰτίας· καὶ ὅτι ἐφεξῆς πολ-

tè memoravimus. Porro species
clausularum omnium recipit. ac lo-
gacedicorum tam methodum quam
usum, non tantum primis regio-
nibus pedes disyllabos pauciorum
temporum adsumens; sed & in ul-
timis bacchium.

Iambicum recipit dactylum, tri-
brachyn, anapæstum; at neququam
trochæum. In aliud enim conver-
tetur metrum. Spondeum recipit
locis imparibus; paribus verò nul-
latenus. Qui enim ipsum separet
à similitudine quam habet cum da-
ctylico, est pari regione iambus.
Quocirca & pedes spondeo tem-
pore æquales rarò admodum & in
principio adsumit. Recipit quo-
que in fine, in acatalectis, pyrrhi-
chium; at spondeum, quando me-
trum fit quod Claudum adpella-
tur: in catalecticis verò amphibra-
chyn aut bacchium, ob aliquam
differentiam. Incipiens autem à di-
metro procedit ad tetrametrum. in-
grediturque per dipodiam. Recipit
quoque clausularum species omnes,
ac cæsuras decoras: tum illam, quæ
est post duos pedes in syllabam,
quæque penthemimeris vocatur;
tum alteram, post tres, quæ he-
pthemimeris est adpellata.

Quod huic oppositum est, Tro-
chaicum, recipit tribrachyn, dacty-
lum, anapæstum; spondeum ve-
rò solis paribus, cum ob causas no-
bis in Iambico prædictas; tum
quod

quod multis longis deinceps posit-
tis vocis continuatio crebris syl-
labarum magnitudinibus discerpa-
tur. Quod si catalecticum fuerit,
etiam amphimacrum seu dactylum.
Incipit item à dimetro, progredi-
turque ad tetrametrum. Fit quo-
que Claudum, cum aliquis ultima
regione in imparibus spondeus in-
ciderit. Gravior quoque ipsius cæ-
sura est in tres trochæos. recipit
autem & reliquas.

Quæ ex his constant, sunt Cho-
riambicum & Antispasticum. Cho-
riambicum igitur recipit dipodiam
iambicam puram, & eam quæ est
temporum septem. rarò verò co-
pulam, tempore illis æqualem. In-
cipit autem à dimetro, progredi-
turque ad tetrametrum, quando
existit simplex. Adhæc clausula-
rum quoque recipit differentias.
Antispasticum porrò mensuratur
cognomine pede. Sæpe autem prio-
rem disyllabum etiam in alios di-
syllabos mutat. Quod decentius
quidem fit in spondecum; rarò au-
tem in reliquos. Atque incipiens à
dimetro progreditur usque ad te-
trametrum. Dictos usus initialis
pedis omni regione recipiens, clau-
sulam decori gratia in iambicam
dipodiam puram facit. Cum autem
catalecticum evadit, recipit quo-
que amphibrachyn aut bacchiū.
Atque interdum regionibus impa-
ribus, præcedente antispastica di-
podia subjungit iambicam: inter-
dum contrarium facit. Similiter &

λῶν κειμένων μακρῶν, ἢ τῆς Φωνῆς
συνέχεια πῶς ἐπιλλήλοις μετρήσει τ'
συναδῶν ἀγκόπεια. εἰ δ' εἴη κατὰ
ληκτικόν, καὶ ἀμφίμακρον ἢ δακτυ-
λον. καὶ ἀρχεῖαι μὴ δὸτὸ διμέτρει·
πρῶσι δ' ἄρα πετραμέτρει. γίνετ' ἢ
καὶ χωλὸν ὅταν τις ἐν τῇ πελάγεια τ'
περιττῶν χώρα ἀπονδεῖται ἐμπέση.
χαρμετέρα δ' αὐτὰς τμήσεις τρεῖς τρο-
χαίαις. ὅστις δέ χεῖται δ' εἰς πᾶς ἄλλας.

Τὰ δ' ἐκ τῶν συνκείμενα χορ-
αμβικὸν τέστι καὶ ἀνισπαστικόν. τὸ μὲν
ἐν χοριαμβικῶν ὅστις δέ χεῖται διπὸ ἀν-
ισπαστικῶν κατὰρὰν, καὶ τὴν ἐπίσπαστον
παντὶς εἰς συζυγίαν. καὶ τὸ ἰσχρονον
αὐτῶν. ἀρχεῖαι δ' ἐπὶ δὸτὸ διμέτρει, καὶ
πρῶσις ἐως πετραμέτρει, ὅπερ ἐστὶν ἀ-
πλὸν. εἴη δὲ καὶ τὰ κατὰ λήξεων πᾶς
ἀξφορὰς ὅστις δέ χεῖται. τὸ δ' ἀνισπα-
στικὸν μετρήσεται μὴ τῷ ὁμονύμῳ ποδὶ·
πλάκεις δὲ τὸν πρότερον δισύλλαβον
καὶ εἰς τρεῖς ἄλλας δισύλλαβους μετὰ βάλ-
λῃ. ὅπερ ἐπέτερον μὲν ἦν εἰς ἀπον-
δεῖτον παντὶς ἢ εἰς τρεῖς λοιπὰς. καὶ
δὲ ξάμνον δὸτὸ διμέτρει πρῶσις ἀ-
ρα πετραμέτρει. πᾶς εἰρημίας χρή-
σεις εἴη καὶ δὲ χλὺ ποδὶς ἐν πᾶσι χώ-
ραις ὅρα λαμβάνον, τὰ κατὰ λήξιν δι-
πρεπείας ἐνεκεν εἰς ἰσπαστικῶν κατὰρ-
αὶν ποιῆται. ὅπερ ἢ κατὰ ληκτικὰ γίνετ',
δέχετ' ἢ τὰ ἀμφίβραχυν, ἢ τὰ βακ-
χιῶν. καὶ ὅπερ μὲν τὰ περιττὰς ποικι-
λότης ἀνισπαστικῆς ὅστις φέρει τὸ ἰσπ-
αστικῶν. ὅπερ ἢ τὸ ἐναντίον ποιῇ. ὁμοίως καὶ
τῆς

τῆς ἰαμβικῆς τὸν πρῶτον πόδα τρέπον εἰς τὰς λοιπὰς δισυλλαβὰς· ἐνίοτε δὲ εἰς τριβραχίω, ἢ ἀνάπαιστον, διὰ τὸ πρὸς τὸ ἰαμβικὸν συγχύειαν.

Τῶν δὲ ἰωνικῶν τὸ μὲν διπὸ μέτρον σύγκειται διὰ πονδῆας καὶ πυρρίχας· τρέπη δὲ πολλάκις ἐν τῇ πρώτῃ διποδίᾳ τὸν πονδῆον εἰς ἰαμβικόν, καὶ πᾶν μέτρον μέτρα. πρῶσι δὲ διπὸ διμέτρα μέτρα τετραμέτρα, καὶ τῶν κατὰ λήξεων εἶδη δέχεται. τροχαϊκῶν δὲ δέχεται διποδίαν. κατὰ μὲν τὴν πεντηκονταχώραν, κατὰ τὴν κατὰ δὲ τὴν ἄρην, καὶ ἐπὶ ἀσσημον. πολλάκις δὲ καὶ τὸν μολῶσεν ὡς λαμβάνει, πῶς τὸν πᾶς βραχέας εἰς μακρὸν ἢ συζύγιαν ἰαμβικῶν, πεντασλλαβὸν τε καὶ ἑξασλλαβὸν· λῦον πᾶς μακρὸς εἰς βραχέας. τὸ δὲ ἀπ' ἐλάσσονος μέτροι μὲν ὁ πρὸς ὁ ὁμώνυμος· πολλάκις δὲ καὶ ὁ διτρόχαιος. ὃν ὅταν ὡς λαμβάνωμεν, τὴν πεντηκονταχώραν διποδίαν τρέπον πᾶν ποιῶμεν. ἵνα μὴ τῶν ἐφεξῆς μακρῶν κειμένων σκληρὸν γίνηται τὸ ποίημα. δέχεται δὲ καὶ τὰ τῆς κατὰ λήξεως εἶδη, καὶ πικίλλεται, πᾶς τε βραχέας εἰς μακρὸς πῶς, καὶ λῦον· πᾶς μακρὸς εἰς βραχέας.

Τὸ δὲ παιωνικὸν καλεῖται μὲν καὶ κρητικόν, διὰ τὸ ποτε μὲν τοῖς παῖσι καθ' αὐτοῖς ποτε δὲ τοῖς κρητικαῖς μετροῦσθαι. αὖξεται δὲ μέτρα τετραμέτρα. πῆγες δὲ καὶ πενταμέτρα πεποιήκασιν. γίνονται δὲ ταῦτα καὶ διὰ

iambicæ primum pedem vertens in reliquos disyllabos. nonnunquam in tribrachyn, aut anapæstum, ob adfinitatem cum iambo.

Ionicorum alterum, quod à majore est, componitur per spondeum & pyrrhichium. Sæpe autem in prima dipodia spondeum vertit in iambum; idque in omni metri magnitudine. Progreditur à dimetro usque ad tetrametrum, speciesque clausularum recipit. Cæterum trochaicam recipit dipodiam, impari quidem regione puram; pari verò, dipodiam quoque temporum septem. Sæpe quoque adsumit molossium, breves contrahens in longam: aut copulam iambicam, quinas syllabas & senas habentem, longas solvens in breves. Alterum, quod à minore est, metitur pes cognominis. sæpe & ditrochæus. Quem cum adhibemus, præcedentem dipodiam tertium præona facimus; ne tribus deinceps longis positis durum fiat poema. Recipit quoque clausulæ species, variaturque dum breves contrahit in longas, solvitque longas in breves.

Pæonicum, quod & Creticum vocatur; quia quandoque puris pæonibus, quandoque creticis metiretur; augetur usque ad tetrametrum. Aliqui etiam pentametra fecere. Fiunt autem hæc quo-

que

que per quartum pœonem purum. cujus sæpe aut duas medias breves contrahendo in longam, per bacchium purum faciunt Bacchiacum; aut ultimam longam in duas breves solvendo, per omnes breves idem illud conficiunt; clausulam solam quartum pœona retinentes, ob longæ in finiendo decorem. Simplicia igitur & primitiva metra sunt ista.

Fiunt autem ex his, & quidem iisdem duplicatis metris, composita; dissimilibus verò, discrepantia. Horum alia ex duobus metris unum efficiunt colon; alia, ex metro & sectione; aut metris & sectionibus; aut ex omnibus sectionibus; aut contrà, ex sectione & metro; aut sectionibus & metris. Quorum quidem varius est tum usus, tum accurata artis ratio; gnaris autem consideratu facilis. Fiunt quoque per contrariam adfectionem metra duo. quorum alterum Epionicum vocatur; quando dipodiâ iambicâ præcedente ionicam subungi contingit, quæ familiaritatem cum trochaica, uti monstravimus, habens, merito contrariam iambicæ adfectionem habere dicatur. Alterum Epichoriambicum; quando trochaicâ præcedente dipodiâ subjungitur choriambica, familiaritatem cum iambica trochaicæ contraria, ut prædiximus, habens. Subjungitur autem ipsi sæpe ionica, quæ adfectionem habet erga trochaicam.

Ἐπερίησ παίων (Θ) καθαρῶ, ἔπλάκεις ἤτοι πὰς δύο μέσας βραχείας συνάγοντες εἰς μακράν, διὰ βακχείας καθαρῶ ποιῶσι βακχιακόν· ἢ τὴν πεδωδαίαν μακράν εἰς δύο βραχείας λύοντες, δι' ἔλων βραχείων ποιῶσι. τὴν κατὰ μείδα μόνῳ τίταρον παίωνα τηρῶντες, διὰ τὸ τῆς μακρᾶς εἰς ἀνάπτωσιν ὀφρεπές. πὰρ μὲν ἐν ἀπλᾷ μέτροι καὶ πρῶτόν τε ταῦτά ἐστι.

Γίνεσθαι δὲ ἐκ τέτων τῶν αὐτῶν μὲν διπλασιαζομένων μέτρων συνήθετα· τῶν δ' ἀνομοίων ἀσυνάρτητα. τέτων δὲ πὰρ μὲν ἐκ δυοῖν μέτρων, ἐν ὁποτέρῳ κῶλον· πὰρ δὲ ἐκ μέτρων καὶ τομῆς, ἢ μέτρων καὶ τομῶν, ἢ ἐκ παζῶν τομῶν, ἢ ἀνὰ πάλιν τομῆς καὶ μέτρων ἐκ μέτρων. ὧν ποικίλη μὲν ἦτε χρήσις, καὶ ἡ ἐπ' ἀκέρβεις πεχνολογία· ὀφρεπὲς δὲ τῆς ὀπισημοσιν εἰς κατανόησιν. γίνεσθαι δὲ καὶ κατ' ἀντιπάθεσιν μέτρα δύο. ὧν τὸ μὲν Ὀπτιωνικὸν καλεῖται, ὅτε διποδίας ἱαμβικῆς προσκειμένης ἰωνικῶς Ὀπιφείεσθαι συμβαίνει, ἥτις οἰκειότητα πρὸς τροχαϊκόν, ὡς ἐπεδείξαμεν, ἔχουσα, δευτέρως δὲ ἀντιπάθεσθαι τῇ ἱαμβικῇ λέγοιτο· τὸ δὲ, Ὀπιχορραμβικόν, ὅτε τροχαϊκῆς προσκειμένης διποδίας Ὀπιφείεσθαι χορραμβικῇ, οἰκειότητα πρὸς τὴν ἐναντίαν τῇ τροχαίᾳ τὴν ἱαμβικῇ, ὡς περὶ ἐρήκαμεν, ἔχουσα. Ὀπιφείεσθαι δὲ αὐτῇ πλάκεις καὶ ἰωνικῇ, ἢ συμπέπονθαι τῇ τροχαϊκῇ. Ὀπιφείεσθαι

φέρειαι δὲ καὶ τῇ πρὸς αὐτὸν ἀντικα-
 μῶνῃ, λέγω ᾧ, τῇ ἀντιστατικῇ. αὐ-
 ξεῖαι ᾧ καὶ πᾶσι μέτροις τετραμέτρων.
 καὶ πᾶσι μὲν αὐτῶν ἀκατάληκτα· πᾶσι δὲ
 κατὰληκτικὰ γίνεσθαι. μέσαι δὲ καλεῖ-
 ται μέτρα, ὅτε δύο ποδῶν ἀνιστέων
 εἰς μετὰξὺ πίπτων, οἰκισιότηα πρὸς
 ἀμφοτέρους ἔχων, δυσδιάκριτον ποιῇ
 τὴν βάσιν. οἷον ἐκκειμένη μὲν ἐνός
 δακτύλου, διμέτρου ᾧ ἀναπαιστικῆ, καὶ
 μέσων πέση σπονδαῖς. ἄδηλον πόπε-
 ρα δύο φήσιν μὲν εἶναι μέτρα. τὸ μὲν
 δακτυλικόν· τὸ δὲ ἀναπαιστικόν, ἀμ-
 φω δὲ μέτρα, ἢ τὸ σύμπαν τετραμέ-
 τρον ἀναπαιστικόν. καὶ ἐπ' ἄλλων δὲ
 μέτρων ταυτὸ θεωρεῖται. συγκεχυμέ-
 να δ' ἐστὶ πᾶσι διὰ τὴν συνήτην γενόμενα
 ποδῶν, ὅταν τῶν μὲν μακρῶν λυομέ-
 νων· τῶν δὲ βραχυῶν συναγομῶν
 ἐν αὐτῇ διποδίᾳ, δυσχερὲς ἢ πότερ' αὖ
 διποφασίον. οἷον εἰ τις διγαλῦσαι
 μὲν τὴν πρῶτην μακρὰν τῇ διπὸ μέ-
 ζον ἰωνικῇ, σπαραγμοὶ δὲ πᾶσι
 βραχίαις, ἄδηλον πόπερον ὁ μέζων
 πέφυκεν ἰωνικὸς, ἢ ὁ ἐλατῆων. πᾶσι μὲν
 ἔν πιαῦται τῶν μέτρων, ἢ τοι ἐκ τῶν
 κατὰ τῶν διποδῶν, αἷς ὡς ἀνιστέσθαι,
 κατὰ λαμβάνεσθαι ἢ ἐκ τῶν ἐπομῶν
 κώλων, ἢ ἐκ τῶν ταῖς ἀντιστροφῶν
 διποδομῶν. καλεῖται δὲ πᾶσι καὶ
 ἀπὸ μὲν φαίνοντα, ὅταν ἐν πῶσι συνή-
 τῶσι πᾶσι, ὅπως χρῆται βραχίαις, μα-
 κρῇ ὡς ἀνιστέσθαι. ὅς πινες ἐκ τῶν δι-
 χαίων κέχρηται, διὰ τὴν τῶν ὀνομάτων ἀνάγκην.

Sed & sibi oppositæ subjungitur;
 dipodiz, inquam, antispasticæ. Au-
 gentur & hæc usque ad tetrametra.
 atque alia ex ipsis acatalecta; alia
 catalectica fiunt. Porro media vo-
 cantur metra, quando inter duos
 oppositos pedes unus intermedius
 incidens, ac familiaritatem cum
 utrisque habens, discretu diffi-
 cilem facit ingressionem. Vti expo-
 sito quidem uno dactylo; dimetro
 verò anapestico, in medium inci-
 dat spondeus. Incertum num duo
 dicturi simus esse metra; illud da-
 ctylicum, hoc anapesticum, ambo
 dimetra; an totum, tetrametrum
 anapesticum. Quod & ipsum in
 aliis metris spectatur. Confusa au-
 tem sunt, quæ per compositos fiunt
 pedes; quando longis quidem so-
 lutis, brevibus verò contractis in
 eadem dipodia, difficile est videre,
 utra illa sit pronuncianda. Vt pu-
 ta si quis dissolverit primam Ion-
 gam Ionici à majore, contrahat ve-
 rò breves; incertum, utrum ma-
 jor fuerit ionicus, an minor. Hu-
 jusmodi igitur metra aut ex puris
 dipodiis, quibus adponuntur, per-
 spicimus; aut ex sequentibus col-
 lis; aut ex iis, quæ in antistrophis
 redduntur. Vocantur quoque ali-
 qua Dissimilia, cum in pedibus
 compositis, ubi brevi opus, longa
 adsumitur. quo & veterum quidam
 usi sunt ob vocabulorum necessi-
 tatem.

H

Cate-

Cæterum illud, quod decorè ex metris constat, vocatur Poëma. Horum alia fiunt per versum; ut Homeri: alia ex duobus metris; ut Elegia: alia ex tribus; ut cum quis elegio addiderit iambeum, aut aliud aliquod: alia ex pluribus. Atque horum quædam sunt soluta; quædam habentia relationem. Soluta quidem; ut Transitus apud Comicos. Quæ relationem habent; ut Revertentia: Quorum rursus alia sunt duùm membrorum; alia, trium; ut quæ Epodum quoque adsumunt. Atque alia simili modo, atque prior ordo, se habent; alia, contrà. Et quidem simili modo; ut cum primum metrum antistrophes redditur strophes primo; secundum secundo. & cætera similiter. Contrà autem; ut cum primum ultimo; secundum penultimo. cæteraque secundum eandem rationem. Atque hæc quoque sufficiunt de Metris & Poëmate. Quippe quæ Artificialem Musices rationem spectant, sic satis plene pertractavimus.

Τὸ δ' ὅτι τῶν μέτρων ὁ περὶ τοῦ
σημα καλεῖται ποίημα. τῶν δὲ τὰ
μὴ γίνεσθαι καὶ ῥίχον, ὡς τὰ ὁμήρου· τὰ
δὲ ὅτι δύο μέτρων, ὡς τὰ ἐλεγεια· τὰ
ἢ, ὅτι τριῶν, ὡς ὅταν ἐλεγίῳ προσ-
πιθῇ τις ἰαμβεῖον ἢ ἄλλο τι. τὰ δὲ ὅτι
πολεόντων. καὶ τῶν τὰ μὴ ἀπολε-
λυμένων· τὰ ἢ καὶ ῥέσιν. ἀπολελυ-
μένα μὴ, ὡς πρὸς τοὺς κωμικοὺς αἱ
πρὸς αἰτίας καὶ ῥέσιν δὲ, ὡς τὰ ἀν-
τιστροφῶν. καὶ πάλιν τῶν ἀπὸ δι-
μερῆ· ἀπὸ τριμερῆ, ὡς τὰ καὶ τῶν
ἐκ πρῶτον προσλαμβάνοντα. καὶ τὰ μὴ
ὁμοίως τῇ τάξει· τὰ ἢ, ἐναντίως ἑχθ.
ὁμοίως μὴ, ὡς ὅταν τὸ πρῶτον τῆς
ἀντιστροφῆς τῷ τῆς στροφῆς ἀποδοθῇ
πρῶτον· τὸ δὲ δεύτερον, τῷ δαί-
ρῳ. καὶ τὰ ἐξ ἑξ ὁμοίως. ἐναντίως δὲ,
ὡς ὅταν τὸ πρῶτον τῷ πλατταίῳ· τὸ
ἢ δεύτερον, τῷ πρὸς ἐλατῳ. καὶ
τὰ λοιπὰ καὶ τὸν αὐτὸν λόγον. ἀρκεῖ
καὶ πάντα περὶ μέτρων ἐποιήσαί. ὅτι
ἰκανῶς γὰρ ἡμῖν ὁ περὶ τῆς μεσι-
κῆς πεπεραυται λόγος.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΚΟΙΝΤΙΛΙΑΝΟΥ

ΠΕΡΙ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Βιβλίον δεύτερον.

ARISTIDIS QVINTILIANI

DE M V S I C A

LIBER SECVNDVS.

Οδε μὲν τῶν δεινῶς ἀν-
 ὀπισκεψόμεθα, πότερον
 διωλὸν παιδῶν διὰ
 μουσικῆς, ἢ τῆν αὐτὴν καὶ
 χρῆσιμα, ἢ ἑδάμῳ καὶ σύμπαντες,
 ἢ πᾶσι καὶ διὰ μιᾶς μελοποιίας, ἢ
 διὰ πολλῶν. καὶ πρὸς ταῦτοις, εἴτε
 καθάπαξ ἑδεμία χρῆσις ἢ εἰς παι-
 δῶν ἀποδοκιμαζομένων, ἢ καὶ
 τῶν ἐστὶν εὖ εἰς ἐνιαχὺ πλὴν ὠφέ-
 λειαν. πῶς γὰρ πρὸς ἀπάσαις ἀμ-
 φισβητήσις ὁ παιδῶν ἀποδε-
 χταί τρόπος. πότερον ἢ πρὸς ψυχῆς
 ἡμῶν ἀναγκαίως ἀγαθὴν εἶναι. ὥστε
 γὰρ εἰς τὸ ἄλλων πυχῶν ἐκείνην οἶον
 τε ἀγαθὴν εἶναι, πρὸν ἐφ' ᾧ τὸ πρὸς
 τῆς κατὰ νόστον αἰσθάνειν. ἔτι γὰρ εἰς
 καὶ μουσικῶν παιδῶν διωλὸν μα-
 θῆναι, μὴ πρὸς πρὸν ψυχῆς ἡμῶν, ἢ
 πᾶσι ποιῆσαι πλὴν ὀπισμείαν, δι-
 γνωσμένης. τί μὲν ἔστι τῶν καὶ
 ὦν σωθήσεται, ἐν καιρῷ λελέξεσθαι
 πάντων δι' ὅσον ἀπόχρη, διὰ βραχέων
 ἑκάστη.

Oc deinceps, uti con-
 venit, inspiciamus, num
 possibile sit erudire per
 Musicam, an contrā: &
 num utiliter, nec ne. tum utrum
 omnes, an aliquos: ac per unam
 melopœiam, an per plures. Ad-
 hæc num omnino nullus usus eo-
 rum, quæ ad erudiendum impro-
 bantur, an quoque ex his alicubi
 invenire est utilitatem. Istas enim
 omnes controversias Eruditivus re-
 cipit tractatus. Prius autem de A-
 nima nobis necessario disquiren-
 dum. Vti enim nec reliquarum
 artium unamquamque pernoscere
 possumus, antequam in quo ope-
 ram collocet, cognoverimus; sic
 nec, quæ in Musica est, eruditio-
 nem percipiemus, non prius ani-
 mæ, cujus omnem curam suscipit,
 nobis plane cognitâ. Quid igitur
 istud sit, & ex quibus conste-
 mus, suo tempore dicetur: jam
 quantum sufficit paucis explicem-
 mus.

H 2

Ve-

Veteres viri atque, ut videtur, Dii, præter multa alia & hoc de anima adfirmarunt, quomodo non sit simplex aliquid, nec ejusmodi, quod solitariam aliquam naturam ac vim obtineat. Cum enim terrenarum rerum administrationes, si quidem cum rhythmo aliquo & ordine constituendæ forent, animâ imperaturâ indigerent; hæc verò nec adesse, nec quæ in terra sunt agere posset, nisi corporis contineretur vinculis; (quod ad cognatam gravitatem delatum attrahit illam ac recedere prohibet;) nec etiam recte unquam, atque huic universo consonè terrenorum providentiam perfectura esset, nisi & illius loci bonorum cognitionem haberet ac comprehensionem; duplici quadam opus habuit naturâ, quæ & prudentiæ indagatrix esset, & ob corporis familiaritatem ea quæ hic sunt non respiceret. Itaque qui universum, inquirunt, administrat, cum animam effecisset, corporibus tanquam hospitiiis præfecti loco futuram, rationisque substantiam; divinæ auræ particulam ipsi adtribuit, quâ quæ hîc sunt erat exornatura. adhæc cupiditatem, propter quam terrena hæc desiderat, & partem irrationalem, adfixit. Porro providens, ne multa horum conversatione, bonorum quidem illic existentium plane oblivisceretur, adfectione verò erga se ignobiliora implicaretur; & memoriam ipsi indidit, rationis defectui præsentissime succursuram; ac scientia-

Παλαιοὶ γὰρ ἄνδρες ὡς εἰκοι καὶ θεοὶ, πρὸς πολλοῖς ἄλλοις καὶ ταῖς πρὸ αὐτῆς ἰσχυρίσασθαι, ὡς ἄρα ἐκ τῶν ἀπλῶν πέφυκεν, ἐδὲ τῇ μονήρῃ πινὰ φύσιν ἢ διῶαμιν ἐχόντων. τῷ γὰρ ἐνθάδε διοικήσεως εἴπερ ἐμελλε ῥυθμῷ πινος καὶ τάξεως τάξεσθαι, ψυχῆς ἀρετῆς δεομένων, ταύτης δὲ ἐδὲ παρῆναι καὶ πρᾶτῃεν τὰ πρὸ γῆς διωαμίδης, εἰ μὴ τοῖς σώμασι περιέχοισι δεσμοῖς, ὅπερ ἐστὶ ἐπὶ συγχρῆ βάρυτητα κατὰ φερόμενον, κατὰ σωτῆρα αὐτὴν, καὶ ὁποροῖαν κωλύει, ἔτι μὴν ἐρῶς ἂν ποιεῖ, καὶ τῷ παντὶ συμφώνως τῷ τῷ δαίμονι πρὸνοιαν ἐπιτελεῖν οἷας τῆς αἵας, εἰ μὴ καὶ τῶν ἐκείνῃ καλῶν σωσῶσιν τῶν ἐχοι καὶ κατὰ ληψιν, διπλῆς πινὸς εἰδέσθαι φύσεως, ἢ καὶ φρονήσεως ἡ ἐπιβολῇ, καὶ σώματι οἰκονομῆσαι τὰ τῇδε ἐκ τῶν ἀπτερεζεν, ὅδη τὸ σύμπεπν, φασὶ, διοικῶν, ψυχῇ σωσιῶς ἐπιταθμον σωμάτων ἐπομίδην, λόγῳ τὸ ὑποστᾶσιν, αὐτῆς δὲ θείας μοίρας ἐνθάδε αἰσῶν πινὸν κατὰ χρῆσιν ἐμελλεν. ἐπιθυμίαν τὴν δὲ τῶν τῇδε ἐπὶ ἐργαίῃ τὴν ἀλόγῳ μερίδι προσήψα. πρὸνοιαν δὲ μὴ τῇ δαίμονι πολλῇ ἀσχετοῦ τῷ μὲν ἐκείνῃ καλῶν πλείους ἐπιλαθῆναι, πρὸς δὲ τὰ αὐτῆς αἰμαόπερα πρὸς παθεῖα πεινηθείη, μνημὲν τὴν ἐνέθηκεν αὐτῇ τὴν ἀλογίας ἀλεξιφάρμακον,

φαρμακον, ὁπισθημῶν τε καὶ ἄλλων αἰμυληῶν ὅσον καλῶς ἡ σωματικῆς εἰλεν· οἷς ὁ τρέπεται τὸν σύμφυτον ἔρωτα, τὸν τε ἐν αὐτῷ βίον οἷως αὖ ἀναγκαῖοι, ὁρμαῖς ἀνασταῖς καὶ πρᾶξις καὶ ἄποσμενική· τὴν τε ἀπαλλαγὴν καὶ διώκειν διδάσκοντα ποιήσονται. δύο μὲν ἐν αὐτῇ αἰδέϊδεαι· λογική μὲν, ἣ τὰ κατὰ τὴν φρόνησιν ὁππότε αἰσθητικῶν δὲ, ἣ περὶ τὸ σῶμα τῶν ἄλλων. αὕτη δὲ πάλιν ἐξ ὧν ἐνεργεῖ διττὴν ἔληχε διαφοράν. τὴν μὲν γὰρ πολλὴν περὶ σπουδῆν ἀνέσσει, περὶ γὰρ ὁρμῶν ὁππότε μὲν τὴν ἐν ὁππότε ἡγεωρεμένην ἀσυμμέτρῳ, θυμικὴν περὶ σπουδῆν.

Γεννῶνται δὲ καὶ τῶν μαθησέων διτταὶ διαφοραί. αἱ μὲν γὰρ τὸ λογικὸν ἐν τῇ κατὰ φύσιν ἐλευθερίᾳ διασώζουσι, φρονήσεως μετὰ δόξαι νηφάλιον τε ποιῶσαι, καὶ ἀκέραιον διατηρεῖσαι· αἱ δὲ σωματικῆς τὸ ἀλογον ὡς περὶ τὴν θηρίον ἀκρίως κινεῖται, ἐν ὧν αἱ τε καὶ περὶ σπουδῆς ἐπὶ πᾶσι ὑπερβολὰς διώκειν, ἔπειτα μὲν πάλιν ἐλὼς ὑπὸ αἰσθητικῆς εἰσπράττειν. ἐκείνων μὲν ἡγεμονίαν καὶ μουσεγωγὸς φιλοσοφία· τῶν δὲ ἐπὶ τῶν ἀρχῶν μεσική· πάλιν αἱ τε ἀπὸ τῶν παιδῶν ἀρμονίαις τὴν ἦν, καὶ τὸ σῶμα ῥυθμοῖς ἐμμελέστερον καὶ ἄποσμενάζουσι. τὴν γὰρ δὲ τῶν σφύδρα νέων ἡλικίαν ἔπειτα λόγοις ψαλμοῖς οἷον τε ἡ παιδείαν, νεωστία ἀπὸ τῆς μόνης

rum immane quantum decus una cum descendente demisit: in quod verso amore ingenito, tum hanc vitam pie traduceret, appetitionibus bonis atque actionibus ornandam; tum ex hac vita discendum, quantum fieri possit, feliciorem efficeret. Sunt igitur duæ illius hæ species: Rationalis quidem, quæ prudentiæ opera perficit; Irrationalis verò, quæ circa corpus sedulo occupatur. Atque hæc rursus, ex iis quæ operatur, duplicem sortita est differentiam. Hanc enim multa laxatione adfectam, vocarunt Concupiscentem; illam, quæ in immoderata spectatur intensione, Irascentem adpellarunt.

Iam quoque disciplinarum duæ factæ sunt differentiæ. Hæ enim rationalem animæ partem in naturali libertate conservant, prudentiæ communicationibus & sobriam efficientes, & incorruptam conservantes: Illæ adsuæfactione irrationalem partem veluti belluam, inordinate se moventem, & sariant & mansuetam reddunt. & nec nimis magna persequi, nec plane supinam esse permittunt. Illarum quidem dux & iniciatrix est Philosophia: reliquis præest Musica, quæ jam inde à pueritia, & harmoniis fingit mores, & corpus rhythmis concinnius efficit. Quippe admodum adolescentium ætas nec nudis verbis erudiri poterat, admonitionem tardiosam duntaxat habent-

habentibus; nec omnino sine cura sibi erat relinquenda. Requirebatur igitur huiusmodi disciplina, quæ & rationalem partem adhuc immaturam, ibique in quiete propter pueriles annos manentem; & reliquam, cum voluptate juvaret, consuetudine sensim instruens. Quin & natura ipsa docebat, per quam rem eruditio adferenda esset. Neque enim iis quæ ignoramus, sed quæ ratione & experientia nota sunt, alii persuademur; alii per nos ipsos honesta facimus. Iam verò videre est pueros omnes ad canendum semper esse promptos, atque expeditos ad lætum motum. nec Ephorum ullus ab ea, quæ ex huiusmodi capitur, voluptate eos arcet. Sive igitur ipsa reigra-
tia inescat mentem; sive anima ab infantie infirmitate, qua comprimebatur ob circumstantium rerum teneritudinem, liberata, quam primum sensit corpus solidius, repen-
tè in naturalem fertur motum.

His igitur ita se habentibus, haud difficile est respondere iis, qui, num omnes modulatio moveat, dubitabant; qua ratione ignorarint; Primum, hanc esse disciplinam puerorum, quos natura omnes videre est huiusmodi delectatione capi. Deinde, licet non statim capiat inhabiles aut ob vitæ rationem, aut ob ætatem, haud multo tamen tempore eos esse subactos. Plane enim uti unum atque idem medicamentum, ad unum

ἔχουσιν· ἅπερ παλαιῶς εἰὼν ἡμελη-
μένους. ἐλείπετο ἄρα ποῖτον παι-
δεία, ἡ μήτε τὸ λογικὸν αἶσρον ἐκαι-
νομένον ἐφ' ἡσυχίας διὰ νεότητά καὶ
τὸ λοιπὸν ὠφελεῖ πῶς ἡδονῇ παιδα-
γωγῆσαι τῇ σωτηρίᾳ. ἐδίδασκε δὲ καὶ
ἡ φύσις αὐτῇ, δι' ἧς τὴν παιδείαν
προσάγειν ἔδει. ἡ γὰρ δι' ὧν ἀγνοῶ-
μεν, ἀλλὰ διὰ τῶν λόγων τε καὶ πεί-
ρα γνωσκομένων, οἱ μὲν ἐς παιθῶν
προσάγμεθα· οἱ δὲ πᾶσι δι' αὐτῶν
πράγματι δόμεθα. πᾶσι δὲ παισὶν
ἐνεστὶν ἰδεῖν τὴν τε ὠδὴν αἰὲν ἐρχο-
μεν, καὶ πᾶσι ἐς φαιδρὸν κίνησιν δι-
σσελῆ. καὶ εὐδαίμων φέρων τῆς ἐκ τῶν
ποιῶνδε ἡδονῆς ἀπώρεια. εἴτ' ἂν ἡ τῆς
πράγματι χάρις δελεάζῃ τὴν διὰ
νοῦν, εἴπερ ἡ ψυχὴ τῆς ἐν νηπιότητι
νωθρείας, ἢ σωρείετο διὰ τὴν τῶν
περικειμένων ἀπαλότητά, ἐλδύτρω-
θεῖσα, ὅτι πρῶτον ἡδονὴν περιε-
ρα ἔσώματι, ἀφ' ὅρου ἐς τὴν κατὰ
φύσιν κηδῶ κίνησιν.

Τέτων δὲ ἔτιως ἐχούων διωλὸν
δοποκρίνασθαι πρὸς τοῦ ἀμφισβη-
τῆντας, μὴ σύμπαλαις τὴν μελω-
δίαν κινεῖν, ὡς ἄρα ἡ γνώσει πρῶτον
μὲν, ὅτι παιδῶν ἡ μάθησις, ὡς φύ-
σις πάντας ἐστὶν ἰδεῖν τέρψεως τὴν ποῖ-
σιν ἡττημένους. ἐπειθ' ὅτι καὶ μὴ δι'
ἀγίας αἶσιν τοῦ ἀνεπιηδέους ἢ διὰ
βίον, ἢ διὰ ἡλικίαν ἢ πολλὰ χρόνα
καπνιστῶν. ὡς γὰρ ἐν καὶ παλὸν
φάρμακον πρὸς ἐν ὁμοιότητι πᾶσι

πλείοσι

πλείοσι σώμασι προσιόν, ἔχ' ὁμοίως
 ἐνεργήσας, ὡς δὲ τῶν πνευμα-
 των ἤτοι μελοποιήσεων, ἢ χαλεπό-
 τητα. ἀλλὰ τὰ μὲν βῆτον· τὰ δὲ
 βραδύον ἰσώπου. ἔτι οὖν δὲ καὶ μέ-
 λ' ὅσον τὸν μὲν ὑψηλότερον κινεῖ πε-
 ραχρῆμα· τὸν δὲ ἥτιον, ἀφ' ὧν πλείο-
 ν' αἶρ' ἔχρον. Φανερόν δὲ καὶ τὰ
 αἶψα τῆς ἐνεργείας. τῆς γὰρ δὴ πρῶ-
 τής ἡμῶν μαθήσεως δι' ὁμοιοτήτων γι-
 νομένης ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν ἑπιβά-
 λοντες περμαίρομεθα. γεωφικὴ μὲν
 καὶ παλαιὰ δι' ὅψεως παιδιδάξ-
 νον, καὶ ὁμοίως διεγείρει τὴν ψυ-
 χὴν καὶ ἐκπλήττει. μουσικὴ δ', ὡς
 οὐκ ἀνέλεον, καὶ ἀφ' ὧν αἰσθήσεως,
 ἀφ' ὧν πλείονων ἢ ποιητικῇ τὴν μίμη-
 σιν; καὶ ποίησις μὲν ἀποτὴ μόνῃ ἀφ'
 ψιλῶν χρηστέα λέξεων· ἀλλ' ἔτι πάλ-
 θ' αἶψα κινεῖ ἀφ' ὧν μελωδίας, ἔτι
 ἀφ' ὧν ῥυθμῶν οἰκειοῖ τις ἰσχυρομέ-
 νοις. σημειῶν δὲ. καὶ γὰρ ἑκάστη δέοι
 κινεῖν καὶ τὴν ἐρμηνείαν πάλθ', οὐκ
 ἀνδ' ἔτι παρεγκλίναί πως τὴν φων-
 ῆν ὅτι τὴν μελωδίαν τὸ ποιῶν πε-
 ραγίνεσθαι. μόνῃ δὲ μουσικῇ καὶ λό-
 γων καὶ πρᾶξεων εἰς παιδιδάξ', καὶ δι'
 ἀκινήτων, καὶ ἐφ' ἑνὸς ἀφ' ὧν πε-
 πηγῶτων· ἀλλὰ δι' ἐμψύχων καὶ καθ'
 ἑκάστον ἐπαγγελομένων, ἐς τὸ οἰκεῖον
 τὴν περμαίνον καὶ τὴν κίνησιν μεθί-
 σσει. δηλὰ δὲ ταῦτα καὶ τῆς τῶν
 παλαιῶν χορῶν ἐρχήσεως, ἧς διδά-
 σκαλ' ἢ ῥυθμική. καὶ τῶν περ

similemque morbum pluribus cor-
 poribus adhibitum, non æque o-
 peratur, propter illorum aut me-
 diocrem constitutionem aut diffi-
 cilem; sed alia celerius, alia tar-
 dius sanat: sic quoque cantus ha-
 biliorum movet statum; minus ido-
 neum, longiore capit temporis
 impendio. Cujus efficaciz causas
 habemus evidentes. Quod enim
 prima nobis doctrina per similitu-
 dines fiat in sensibus, animadver-
 sione habita conjicimus. Graphice
 quidem & Plasticè per visum so-
 lummodo erudiunt, ac æque ani-
 mam excitant & percellunt; Musi-
 ca autem quomodo aliquem non
 occupat, non per unum sensum,
 sed per plures instituens imitatio-
 nem? Et Poësis quidem auditu so-
 lo per nuda verba utitur: sed nec
 adfectum semper movet sine mo-
 dulatione; nec per rhythmos il-
 lum subjectis verbis adcommo-
 dat. Signum hujus rei hoc est,
 quod, si quando in interpreta-
 tione adfectum movere oporteat,
 hoc sine aliqua vocis ad modu-
 lationem inclinatione non confi-
 ciatur: At sola Musica cum ora-
 tionum tum actionum imaginibus
 erudit. nec per immobiles, aut in
 una figura fixas, sed per vivas, sin-
 gula quæque repræsentantes; ad fi-
 guram familiarem, & formam &
 motum transfert. Quæ manifesta
 quoque sunt, cum ex veterum cho-
 rorum saltatione; cujus magistra
 erat Rhythmice; tum ex iis quæ
 de

de Histrionica multis sunt conscripta. Illæ enim, cum peculiares habeant materias, non statim in ipsius rei cogitationem deduxerint: quippe aliis colores; aliis pompa; aliis oratio res à veritate alienas subiecit: at Musica efficacissime persuadet. Ejusmodi enim imitationem instituit, quibus & actiones ipsas revera perfici contingit. In iis itaque, quæ incipiuntur, si consilium præcedat, sequatur oratio, & postea res perficiatur; animæ quidem cogitationibus mores imitatur & affectus; orationes verò harmoniis & vocibus effingit; actionem denique rhythmis & motu corporis. Quare etiam pueris maxime hujusmodi disciplina est expetenda, quâ aliquo modo per eorum, quæ in adolescentia sunt, imitationes ac adfimulationes, & scire ipsis & desiderare ob consuetudinem ac meditationem contingit ea, quæ ætate iusta cum studio agitantur. Quidnam ergo miramur quod contigerit, Veteres quam plurima per Musicam emendasse? Viderunt certè ipsius rei vim & efficaciam naturalem. Vti ergo & aliorum quæ habemus curam fuscipiebant; Sanitatis, inquam, & corporis virium; alia quidem conservare conantes, alia verò modum excedentia, profuturâ ratione definientes: sic quoque cantuum & saltationum. à quibus, cum naturâ omnibus insint, pueros prohi-

υποκρίσεως τῆς πολλοῖς συγγεγραμμένων καὶ εἶναι μὴ ἰδιαιτέσαι ἔχουσαι τὰς ὕλας, ὅτε ἀνὰ παχέως εἰς ἐννοιαυ ἀνάγκη τῆς περὶ αἴξεως. τῆς μὲν γὰρ χρώματ' αὖ τῆς δὲ, ὅταν τῆς δὲ, λόγῳ ἀλλότ' αὖ τῆς ἀληθείας ὑποβέβηται. μουσικῇ δὲ ἐναργεστάτ' αὖ τῆς. τοῖς τοῖς γὰρ ποιῶται τὴν μίμησιν, οἷς καὶ τὰς περὶ αἴξας αὖ τῆς ἀληθείας ἀποτελεῖται συμβαίνει. ἐν γὰρ τῆς γινόμενους βελῆς μὲν καὶ ἡγεμονίας, ἐπομένως δὲ λόγῳ, μὲν ἡ τῶν τῆς περὶ αἴξεως ἀποτελεσμένης, ψυχῆς μὲν ἐννοίας ἡ μίμησις καὶ παῖς. λόγῳ ἡ ἀρμονία. Ἐφωταῖς παλάσθ'· περὶ αἴξιν ἡ ῥυθμοῖς καὶ κινήσ' σώματι. διὸ καὶ μάλιστα τοῖς παισὶν ἡ τοιαύτη παιδεία μελεδύσεια, ἡ πῶς διὰ τὴν ἐν νεότητι μιμήσεων τε καὶ ὁμοιωσεων εἶδεναι τὴν καὶ ἡπιθυμεῖν σφίσι διὰ σωήθειαν καὶ μελετῶν συμβαίνει τῶν ἐν ἡλικίᾳ μὲν παλαιῆς ἡπιελεμένων. πὶ δὲ τῶν μαζούρων, εἰ σωῖται ὅτε· παλαιὰς πλεῖστον ἐπὶ νόρθωσιν πεποιηθῶν διὰ μουσικῆς. ἐφωτων γὰρ τὴν τε περὶ αἴξιν καὶ ἡγεμονίας, καὶ τὴν ἐνέργειαν τὴν καὶ φύσιν. ὡς περὶ ἐν καὶ τῶν ἄλλων ἡμῶν ὑπαρχόντων ἐποῖντο τὴν φροντίδα ὑγείας τὴν φημι καὶ διέξιας· τὰ μὲν τηρεῖν περὶ αὐτοῖς· τὰ δὲ εἰς περὶ τὴν χωρῶντα μέχρη τῆς σωοῖσθ' ὁρμολογίας. ἐλῶσι δὲ καὶ τὴν τὰς ὁδῶν καὶ τὰς ὁρχήσεις φύσιν πᾶσι περὶ γινόμενα παῖσιν ἀπο-

ἀποκαλύειν μὲν ὅτι τὸ διωκόμενον, ἢ καὶ
 τὴν φύσιν αὐτῶν συναναίρειν ἐδὲ.
 θεραπείαις ἢ κατὰ μικρὸν καὶ λε-
 ληθότως, ἀναγωγὴν τε ἐπενόησαν, οὐ
 ἡδονῇ κέσμιον, καὶ χρησίμῳ ἐξ ἀ-
 χρήτου πεποιήκασιν. ἔκταν ἐνεστὶν πρᾶ-
 ξις ἐν ἀνθρώποις, ἥ τις ἀνὰ μουσικῆς
 πλεῖται. θεοὶ μὲν ὕμνοι καὶ τιμῇ
 μουσικῇ κοσμεῖται· ἐορταὶ δὲ ἰδία
 καὶ πανηγύρεις πόλεων ἀρχαῖλαι·
 πόλεμοι δὲ καὶ ὁδῶν πορείαι ἀπὸ μου-
 σικῆς ἐγείρονται τε καὶ καθίστανται.
 ναυηλίας τε καὶ εἰρεσίας, καὶ τὰ χα-
 λεπότητα τῶν χειρονακλικῶν ἔργων
 ἀνεπαχρῆ ποιῆ, τῶν πόνων γινομένη
 ὡρᾶ μύθιον. ὡρᾶ δὲ πῶς τῶν βαρ-
 βάρων καὶ τοῖς κήδεσι περιέληται,
 τῆς καὶ τὸ πάθος ἀκρότητι τῇ μελω-
 δίᾳ ὡρᾶ θεαύουσα. καὶ μὲν ὅτι
 διὰ τοῦ μῦθου αἰτίας εἰρων εἰς τὸ με-
 λῶδον τρεπόμενος, ἀλλὰ ὅτι μὲν ἐν
 αὐθυμίαις, ὑφ' ἡδονῆς ὅτι δὲ ἐν
 ἀχρηδύσιν, ὑπὸ λύπης· ὅτι δὲ, ὑπὸ
 θείας ὀρμῆς καὶ ἐπιπνοίας, καλεχο-
 μένος ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ. ἢ καὶ τέτων
 μιγνυμένων πρὸς ἀλλήλα, κατὰ πῶς
 σωτηρίας τε καὶ πείρασους, ἢ τοὺς παύδων
 ἀπὸ τῆς ἡλικίας τοῖς παισὶν παρέσιν, ἢ
 καὶ τῶν περὶ βεβηκότων δι' ἀδύναμιον
 φύσεως ὑπαγομένων.

Εἰ δὲ καὶ μὴ πάντας ἐκίνα τῶντα,
 ὡς τὰς σοφίας· ἢ καὶ μὴ πάντα πρὸς ὠ-
 δὴν ἐξάγα, ὡς τὰ ἀκρατῆ· ἀλλ' ἐν τῇ
 καὶ συμβαινόντων, καὶ οἷς περὶ γενέτω

bere erat impossibile; nisi & na-
 turam ipsam unā tollere conveni-
 ret. Medicinam autem iis paula-
 tim adhibentes & latenter, vitæ ra-
 tionem excogitarunt cum volupta-
 te decoram, eamque ex inutili fe-
 cere utilem. Quare in rebus hu-
 manis nulla actio est, quæ sine Mu-
 fica perficiatur. Divini certe hy-
 mni & venerationes Musica ornan-
 tur: Festa item propria, urbium-
 que celebres conventus exultant.
 Bella quoque & profectioes per
 Musicam excitantur ac conficiun-
 tur. tum navigationes & remigia,
 difficillimæque manu laborantium
 opera levia reddit, laborum facta
 solatium. Quin etiam apud bar-
 barorum aliquos in funeribus est
 adsumta, summas illas animi per-
 turbationes modulatione aliquan-
 tum infractura. Et certe non ab
 una causa nos ad modulandum con-
 verti viderunt: sed alios in rebus
 lætis, à voluptate; alios in adver-
 sis, à mœrore; alios à divino im-
 petu ac adflatu, mentis evocatio-
 ne defixos: vel etiam his inter se
 mistis secundum casus aliquos &
 circumstantias; dum aut pueri ob
 ætatem huiusmodi adfectionibus;
 aut etiam ætate provectiores, ob
 naturæ imbecillitatem, subjiciun-
 tur.

Porro licet hæc non æque omnes
 moverent, ut sapientes: ac licet
 non omnia ad cantum provoca-
 rent, ut intemperata; attamen his
 contingentibus, etiam qui talibus

detinerentur, medicinam adferre conveniebat, si utiles cum tempore & honesti cives efficiendi essent. Neque enim fieri ullo modo poterat, ut ab oratione profectam medelam consequerentur, qui ab animi perturbationibus essent molestati. Voluptatem enim fortissimam esse escam, quâ & rationis expertes animantes capiantur; ut planum faciunt pastorum fistulæ, & caprariorum pectides. Rursus mœrorem multos in insanabiles conjicere morbos, nisi solatium adhibeatur. Divinos item impetus, nisi intra modum consistant, haud rectâ procedere; quod superstitiones, & sine ratione timores incutiant. Atque hæ affectiones ex animæ partibus spectabantur. Nam circa concupiscentem ipsius partem spectabant voluptatem redundantem: circa irascentem, mœrorem, iramque hujus sobolem: circa rationalem, divinum adflatum. Horum cuique convenientem medicinam Musica adhibet, inscios paulatim ad rectam constitutionem subducens. Vnufquisque enim suo instinctu libenter Musicam exercet, modice horum affectuum aliquo implicitus; at qui in vehementem incidit animi perturbationem, solo auditu erudiri possit. Neque enim possibile est aliis juvare animam nimia ordinis perturbatione laborantem, quam quibus operatur, cum moderate est adfecta.

τῶν θεραπεύειν προσάγειν ἔδῃ, χρησίμους ἐν καιρῷ παροῦσας οὖν πολίτας ἀπεραξομένους. ἔδῃ γὰρ ἡ πένυ τῆς ἐκ λόγου τυγχάνειν ἰατρείας οὖν ὑπὸ τῶν παθῶν ἐνοχλημένοις. τίς τε γὰρ ἡδονῇ ἰσχυρὸν εἶναι δέλεαρ, ἢ καὶ πρὸ ἄλλοις τῶν ζώων ἀλίσκεια, ὥς δηλαῶς ποιημάτων τε σύμμετροι καὶ αἰπύλων ποιήματα. τίς τε λύπῃ πολλὰς εἰς ἀνιάτους κατὰ βάλλειν νόσους, ἀπεραμύθητον μένος. τὰς τε ἐνθυσιασμούς, εἰ μὴ τυγχάνοιεν συμμετρίας, οὐκ εἰς ὄρθον προβαίνειν, διαισθημονίας τε καὶ ἀλόγους φόδους περιεάπλησας. πάντα δὲ ἐκ τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν ἐξωρεῖτο. περὶ μὲν γὰρ τὸ ὁρμητικὸν αὐτῆς, τίς ἡδονῇ πλεονάζουσι. περὶ δὲ τὸ θυμικόν, λύπῃ καὶ ταύτης ὀργῇ ἐκχρονόν. περὶ δὲ τὸ λογικόν, τὸν ἐνθυσιασμὸν ἐνέωσαν. ἐκάστη δὴ τῶν διὰ μεσοπικῆς θεραπείας ὑπὸ ἀγρότιων τόπῳ, ἀγροῦντας ἐκ παραγωγῆς εἰς ὄρθῳ κατέσπειν ὑπαγόμῳ. αὐτὸς μὲν γὰρ ἕκαστος ἐκὼν μεσοεργεῖ, μετρίως πρὶ τῶν ἐρημόρων παθῶν ἐνεχόμενος. ὁ δὲ εἰς ἀκραίον ἐμπεσὼν ἀποτῆ παιδδεία διδάσκει αὐτὸν. καὶ γὰρ οἷον περὶ ἄλλως ὠφελήσῃ ψυχῇ ἐν ὑπερβολαῖς ἀπάξίας, ἢ οἷς ἐπεργεῖ συμμετρίας ἐνεχομένη.

Εἰσι

Εἰσὶ γὰρ ποὶ καὶ πρὸ γῆρας καὶ ἡλικίας
 πρὸς ἑδὴ πινὰ μελωδίας ὀπιτηδεό-
 τητες. αἱ μὲν γὰρ παίδων δι' ἡδονῆς
 αἱ δὲ γυναικῶν, καὶ πολὺ διὰ λύ-
 πῳ. αἱ δὲ περὶ βουλήν, δι' ἐνθουσια-
 σμόν. οἷον διὰ πῶς ἐν ἐορταῖς ὀπι-
 πνοίας, εἰς τὸ ἄδειν ἐξάγον. πῶτ' ἐν
 ὁρῶντες ἐκ παίδων, ἡνάγκαζον διὰ
 βίαν μεσικλῆ ἀσκήν, καὶ μέλεισι καὶ ῥυ-
 θμοῖς ἐχορείαις ἐχρῶντο δεδοκιμα-
 σμῶναι, ἐν τε ἰδιωτικαῖς ἀφρο-
 σιμαῖς, καὶ ἐν δημοταῖς θείαις ἐορ-
 ταῖς συνῆθη μέλη πινὰ νομοτετήσαν-
 τες, ἃ καὶ νόμους προσεγράδον. μηχανῶν
 τε πινὰ εἶναι τὴν βεβαιότητην αὐ-
 τῶν τὴν ἐκρηγίαν ποιησάμενοι καὶ μέ-
 νειν δὲ ἀκίνητα διὰ τῆς προσεγορείας
 ἐπιδόφῃμισαν. ἐπὶ γὰρ μέν ἐπειρῶντο
 καὶ πῶς τῆς ψυχῆς κινήσεις, ὡς ἐνίθε
 ποιῆται ὀπιθυμίαις ἀκράτοις ἐνεχο-
 μένῃ, καὶ ἐπέλλειν ἀμωσγέπως, ἐς τὴν
 δι' ἀκρότης καὶ ὀφθαλμοῦ μετέγοντες γλυ-
 κυθυμίαν. ὡς πρὸς πρῶτον διὰ κρη-
 μνῶν ἀδαιτῶν φερόμενον, ἢ ἐλῶδεσι
 τύποις διὰ φθιρόμενον, ἐς βάσιμον
 καὶ ἀγῶν πιδιᾶδα μελοχρησόντες.
 ὡς δὲ καὶ διττὸς αὐτοῖς φῶς πε-
 ρὶ τῶν καὶ μεσικλῆ. ὅτ' μὲν γὰρ
 ἔτ' ἐν μέλεσιν αὐτοῖς, ἔτ' ἐν ψαλμῷ
 ποιῆσι μετὰ χηρῶν, ἀχρεϊκῶδεις
 παντὶ πρὸς καὶ ἡλικίας ἐάρων. ὅτ'
 δὲ ἔχῳς ἐδὴ τῶν πρὸς τὸ πρᾶγμα
 πεποιημένους ὁμιλίαν, καὶ μικροῖς πε-
 ρὶ λήθησιν ἀμαρτήμασιν ἀλλ' ὑπὸ

Cæterum sunt aptitudines aliquæ,
 tam secundum genera quam ætates,
 ad species quasdam modulationis:
 ut sunt puerorum, qui ob volupta-
 tem; feminarum, quæ sæpissime
 ob mœrorem; senum, qui ob adfla-
 tum divinum, utpote ob adflatus.
 In festis; ad canendum excitantur.
 Hæc autem à pueris videntes, com-
 pulerunt eos totâ vitâ ad Musices
 exercitium. Adhæc cantilenis ac
 rhythmis, & saltationibus uteban-
 tur probatis, cum tam in privatis
 lætitiis, quam publicis Deorum
 festis consuetos quosdam cantus
 lege constituisent, quos & No-
 mos adpellabant: firmitatem ipsis
 inde machinati, quod in sacris ad-
 hiberentur: mansurosq; immo-
 biles per adpellationem bene ômi-
 nabantur. Præterea animæ motus,
 quos nonnunquam facit cupidita-
 tibus immodicis implicita, sedare
 utcunque conabantur, ac traduce-
 re ad eam, quæ auribus & oculis
 capitur, animi jucunditatem: Non
 aliter atque fluvium aliquem, per
 invias rupes fluentem; aut palu-
 stribus locis inquinatum; in cam-
 pestrem ac fœcundam planiciem
 derivantes. Cæterum duplex ipsis
 metus à Musicis oriebatur. Illos
 enim, qui nec in ipsis cantibus, nec
 in nuda Poësi exercitati essent, a-
 grestes omnino ac stolidos vide-
 bant: hos verò, qui præterquam
 conveniebat, ad hanc rem accef-
 sissent; non parvis circumveniri
 difficultatibus. Quin ab illa ad mi-
 nus

nus honestos cantus, aut poemata, propensa saltatione, morum aliquam proprietatem, nequaquam urbanam, exprimentes. Quare eruditivis cantilenis quam plurimum utebantur; remissis admodum raro, aut ad mores inspicandos, uti sæpe ebrietatis tentatione: quem admodum & divinus Plato adolescentem in Republica voluptatibus quibusdam probat: aut animam cupiditatis æstro perculsam, ad disciplinam, ut dixi, avertentes. Cum enim omnis instructio aut per animi commotionem, uti quæ a legibus est; aut per suasionem, ut quæ fit in colloquiis; adhortationes faciat; utramque Musica tenet. tam sermone quam cantu auditorem in servitutem redigens, variisque & vocis & figurarum mutationibus ad eorum quæ dicuntur familiaritatem adtrahens. Quare etiam Eruditivam Musicam ad centum usque dies adhibuere; eam verò, quæ ad remissionem facit, quasi ad $\overline{\kappa\kappa\chi}$. Et pudicâ quidem tam modulatione quam saltatione seu spectantes, seu ipsos quoque se exercentes, honoratioribus; jucundâ verò plebis fecem oblectant. Vbi enim honesti omnes sunt reipublicæ custodes, ut apud sapientem Platonem, usus duntaxat est cantuum ad eruditionem facientium: ast ubi varii sunt, qui civitatis corpus constituunt, ut in reliquis urbibus, congrua quoque animi oblectatione singulis erat

τῆς ἐς τὰ μὴ σπασδαῖα τῶν μελῶν ἢ ποιημάτων φιλοχωρίας ἰδιότητά πινα ἡθεὺς οὐκ αἰετίαν δοποματομορφῆς. διὸ πῆς μὲν παιδιδύκεις τῶν μελῶν ὅπῃ παλίσιν ἐχρῶντο· τῶς δὲ ἀνεμῆνοις, ἐπ' ὀλίγον τε καὶ σπανίως, ἤτοι πρὸς ἡθῶν κατανόησιν· ὡς καὶ τῇ Διᾷ μέθης παῖρα πολλάκις. κατὰ καὶ ὁ θεῖος παλῶντων οὗτος ἐν πολυλείᾳ νέας ἡδοναῖς πσι δοκιμάζει· ἢ τὸ πρὸς πᾶς ὁπθυμίας ἐπισημῶν, ὡς ἐφ' ἡμῶν, ἐς παιδείαν ἐκτρέφοντες. πάσης γὰρ παιδύσεως ἤτοι Διᾷ πᾶθες, ὡς τῆς διὰ νόμων· ἢ Διᾷ παθεῖς, ὡς τῆς ἐν ὁμιλίαις πᾶς περιστροφῆς ποιημῶν, ἀμφοτέρως ἡ μουσικὴ κρατεῖ, καὶ λόγῳ καὶ μέλει τὸν ἀκροατὴν διαχρημίζει, καὶ ποικίλαις μετὰ βολαῖς φωνῆς τε καὶ ᾠημάτων ἐς οἰκειότητά τῶν λεγομένων ὁππωμορφῇ. ἢ μὲν ἐν παιδιδύκῳ καὶ μέχρη τῶν ἐκατὸν ἡμερῶν περιελάμβανον· τὴν δὲ πρὸς ἀνεσιν, ὅσῃ ἐς λ'. καὶ τῇ μὲν σμυνῇ μελωδία τε καὶ χορεία ἤτοι θεωμένους, ἢ καὶ αὐτὸς ἐνεργεῖν οὗτος ἐνδοξότερος· τῇ δ' ἡθεὺς τὰς ἀγλαίας ἀνίσταν· ὅπῃ μὲν γὰρ σπασδαῖοι σύμπαντες οἱ τῆς πολυλείας φύλακες, ὡς ὁ θεῖος τῷ σφῶ παλῶντων, τὴν πρὸς παιδείαν σωφρονιστῶν μελῶν χρῆσι μόνον· ποικίλων δὲ ὄντων τῶν τὸ πᾶν ῥωμα τῆς κοινωνίας συγκροτήτων, ὡς ἐν ταῖς λοιπαῖς πόλεσι, πρὸς φόρον καὶ τῆς ψυχαγωγίας ἐκείνης ἐδίδε.

ἔδδ. ἅπερ ἀγνοήσαντες πολλοὶ, καὶ τὸ ἐν τῇ πολυετείᾳ ῥηθύνων πρὸς αἰτίας ἐσσωθέντες, οἱ μὲν τὰ πρὸς ἡδονῇ τῇ μελῶν παντοίαςιν ἀπεδοκίμασαν, & διακρίναντες οἷς τε ἡρμόσι, καὶ ὅπῃ παραλαμβάνοντο· οἱ δὲ τὸ ἅπασαν μελοποιίαν, ὡς τοιούτων μόνων ἀπεργασικῶν ἐξώρουν, οὐκ εἰδότες, ὡς εἰ καὶ παιδεία μόνη πολλῶν ἐπεφύκει ἄλλων χρησιμώτερη. τῆς δὲ φύσεως καὶ τὰ τοιαῦτα ἀπαλίσσης ἐμποδίζειν μὲν αἰδιώalon· οὗ γὰρ εἶρηται τῷ σφῶ καὶ τὸ παρὶ τῆς πόξε· τῶν δὲ ἀνέσεων τὴν ὠφέλιμον προκρίτον. λέγω δὲ ταῦτα, ὅτι τὰ πάντα διαβεβλημένα τῶν μελῶν ἀποδεχόμενοι. ἔδδ γὰρ μουσική τούτων ἡγεμῶν· ἀλλὰ κατὰ περ αἱ λοιπαὶ τέχναι τῆς σφαιρικής ὕλης, ἐκ τῶν βελύγων διακρίνεται τὰ χείρισται· ὅτι οὐδὲ διὰ τὴν φαύλιν μελωδίαν τῇ πάσῃ τέχνῃ λοιδορούμενες ἐπαινῶν. ἔδδ γὰρ πρὸς διὰ λόγων ψαλῶν προτροπὰς ἀποσιωπητέον. ὅτι καὶ τούτων οἱ μὲν ἐπὶ δρετλῶ· οἱ δὲ ἐς κακίαν ὡς ἀκαλῶσιν. ἀλλ' ὥστερ ἐκ διττῆς ἐκείνης φύσεως τὸ ἀμείνω προημῶμεν· ἔγω καὶ τῇ μελοποιίᾳ τὴν βελίαν προαιρέτως ἡδονῇ ἡπιόφειραν τὸ ὠδὴν φεύγοντες. ἔπερ γὰρ οἱ παλαιότεροι μεμπὸν, ὅτι τῆς μουσικῆς αὐτὴ τέλος. ἀλλ' ἡ μὲν ψυχαγωγία καὶ τὸ συμβεβηκὸς σκοπὸς δὲ ὁ προκείμενος ἡ πρὸς δρετλῶ ὠφέλεια. ὅπερ πολλὰς τε ἄλλας ἐλάττει, καὶ τὸν

opus. Quæ cum multi ignorarent, nec eorum, quæ in Republica dicta sunt, causas intelligerent, alii quidem voluptatis causâ receptos cantus reprobant, non discreto, quibus convenirent, & ubi adsumerentur; alii etiam omnem condendi cantûs artem, tanquam huiusmodi tantum effectricem eiecerunt. ignorantes, quantum vel eruditione sola multis aliis esset utilior. Iam cum natura etiam huiusmodi requirat, illam impedire est impossibile: (Bene enim Sapienti dictum est & illud de arcu:) ex remissionibus autem utilis est anteponenda. Atque hæc dico, nec reprehensionibus obnoxios quosque cantus recipiens: Non enim Musica horum magistra est; sed quemadmodum reliquæ artes in sua materia, ab optimis discernit pessima: nec qui ob pravam modulationem toti arti maledicunt, laudans. Neque enim id tacendum, hortationum, quæ profa oratione fiunt, alias ad virtutem, alias ad malitiam excitare. Verum ut ex duplici, quæ inest, natura meliorem præferimus: sic & in melopœia cantus optimus est eligendus; qui verò voluptatem adfert, fugiendus. Deinde nec omnis delectatio est reprehendenda, nec Musices hæc est finis. Sed illa quidem animi recreatio est per accidens; scopus verò propositus, ad virtutem capeffendam utilitas. Quod cum multis alios latuit, tum il-

lum, qui in Ciceronis, Romani, Politicis contra Musicam quædam differuit: Non enim ego putem illi hujusmodi esse dicta. Quomodo enim quis adfirmavit illum Musicæ maledicere, eamque ut pravam artem exigere, harmoniarum ac rhythmorum tam virtutes quam vitia discernentem? Virum, qui tunc rhythmis solis, iisque degeneribus ac pravis celebratum Roscium, histriionem, tanto cum stupore agentem spectavit, ut ipsum Deorum providentia inter homines advenisse diceret. Etenim si quis dicat, ipsum, quæ in Republica scripsit, ultro dicere; at quæ de Roscio, propositæ causæ gratia; & nos eundem sermonem invertere nihil prohibuerit. Veruntamen & ita ignoret aliquis, num potius improbet, quantum adtinet ad præsentem inquisitionem, an laudet oratorem. Neque enim fide dignus quantum ad veritatis inventionem vel justum iudicium, qui aulicis placitis, eorumque voluntati potius, quam quæ re ipsa existunt, causis servit. Atqui, puto, ut nec ipsam vituperaverit Rhetoricam, propter litigantes rabulas; sic quoque, si artificum aliqui, ut vulgo placeant, minus laudabilia modulentur, non arti hoc imputandum. Quinetiam ipsorum patria eos, qui Numâ imperante, ac paullo post eum, adhuc ferociiores erant, Musicâ eruditos habuit. Quemadmodum & ipse inquit, quæ & priva-

ἐν τοῖς κικέρωνος ἔρωμαίς πολιτικῇς πᾶς καὶ μουσικῇς ῥηθέντα. ἔγωγ' αὖν φαίλω ἐκείνῳ πᾶσι ταῦτα εἰρηάζειν. πᾶς γάρ ἂν τις αὐτὸν ἐχυρομένῳ μουσικῷ λοιδορεῖν τε καὶ ὡς Φαῦλῳ δύναιεν τέχνῳ, ἁρμονιών τε καὶ ῥυθμῶν δόξαις τε καὶ κακίαις διορίζεσθαι. ἀνδρα ὅς γε τῆνικαῦτα ῥυθμοῖς μόνοις, καὶ τέτοις ἀδύσει καὶ φαύλοις Ἰππιδεικνύμενον ῥῶσιον τὸν ὀρχηστῶν, ἔγω σφόδρα ἐξεπλήττειν, ὡς τε φάσκων αὐτὸν προνοία θεῶν ἐς ἀνθρώπους παρελθεῖν. καὶ γὰρ ἢ τις αὐτὸν φάσκοι, τὰ μὲν ἐν ἡ συνήγερθε πολλοὶα λέγειν ἐκασίως· τὰ δὲ περὶ ῥῶσιον ἡ περὶ κειμένης ἔνεκεν ὑποθέσεως, ἀνίστρέφειν μὲν καὶ ἡμᾶς εἰδὲν καλῶς τὸν αὐτὸν λόγον. ἀλλ' ὅμως ἔγω λάθῃ τις ἂν δόποδοκιμαζὼν μᾶλλον, ὅσον εἰς τὴν παρῆσαν στέλιν, ἢ σωιστὰς τὸν ῥήτορα. ἀναξίεπις. ὅ γὰρ πρὸς ἀληθείας εἴρεσιν ἡ δικαίαν κέλσιν ὅτε καὶ αὐλῶν, ἢ καὶ τῶν αὐτῶν περὶ αἵρεσιν· ἀλλὰ μὴ τοῖς καὶ εἰς αὐτὰν δολῶν ὑποθέσιν· οἷμα δὲ ὡς εἰδὲν αὐτῶν ἐφεργε ῥητορικῷ διὰ τὸν δικαιομένους τῶν ῥητόρων. ἔγω δὲ καὶ εἰ πνὲς τῶν τεχνιῶν διὰ τὸ τοῖς πολλοῖς δόξαιεν τὰ ἀδύη μελωδεῖν, ἢ τῆς τέχνης τὸ αἰῶμα· ἀλλὰ καὶ ἡ παλαιὰ αὐτῶν, τὸν μὲν Ἰππὶ νομᾷ καὶ τὸν ὀλίγῳ μετ' αὐτὸν, ἐπὶ τυγχάνοντες ἀγελωτέρως μουσικῇ παιδευόμενος εἶχε· κατὰ καὶ αὐτὸς φησιν.

ἰδία

ἰδίᾳ τὴν ἐν βωχίαις, κοινῇ τὴν ἐν ἀπά-
σαις πελειαῖς σφίσι σωορμαζέση. ἐν
τε τοῖς πλέμοις, ἐν οἷς μαλίστα δόδο-
κίμησε καὶ δόδοκιμῇ, προσήσω ἢ καὶ
δόδοκιμοῖν, τὸ μὲν καὶ πῦρ ῥίχλω τῶν
τακτικῶν μελέτῃ, ὡς ἀφ' μουσικῆς
ποιεῖται, τί δ' αὖ λέγειν; πῶς γὰρ δὴ πε-
τυχεῖ Φανερά. ἀλλ' ὁ τοῖς πλείστοις ἄ-
δηλον, ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀγῶσι, καὶ τοῖς
κινδυνούσι, πῶς μὲν ἀφ' λόγων πολλῶν
δοδοκιμάζει τὸ ἀγαλλμαῖα, ὡς
βλάφοντα εἰ τοῖς ὁμοφώνοις τὸ πολε-
μίων ἀγινωσθῆναι. ἀφ' μουσικῆς δ' εἰ
ποιεῖται τὸ σύμβολα. ὅργανον μὲν ἄ-
ρρήϊον τε καὶ ἀπληκτικὸν μετὰ χειρὸς
ζομένη τὸ σάλπιγγα ἐκαστῶ ἢ παρεγ-
γυῖα μέρους ἰδίου ἀφορίζεται. ὅππ-
ορμῆς ἔν τ' καὶ μέτωπον, καὶ ἐφόδον τ'
καὶ κέρως ἰδιόζοντα κατὰ τὴν μέ-
λη. καὶ ἀνακλήκων ἕτερον. ἐξελεῖσθαι
πὶ τ' ἐπ' ἀσπίδα ἢ ὅππ' ἄλλο πάλιν ἐκά-
στης ἰδίᾳ. καὶ πάντα ἕτως ἐφεξῆς περ-
αῖν πὲρ σφίσματα, συμβόλοις πῶς μὲν
πολεμίοις ἀδήλοισι τοῖς ἢ φιλίοις σα-
φές τοις πὶ καὶ δι' ἄλλης γινωσκο-
μήτοις. ἔτι γὰρ καὶ μέρος τῶν ἀφ-
κῶσιν· ἀλλ' ἡ καὶ μὴ τὸ σύμπαν ἐπε-
ταὶ σὺν ταῖς. ὅ ἢ δὴ μέγιστον ἀπάν-
των, ὅτι καὶ κατὰ πινὰς καιρὸς ἀλ-
λοιοῦσθαι τῶν προστάτων τῆς πολι-
τείας πεπερασμένη, τῶν ὑπὸ πλά-
τωνος ἐν πολιτείᾳ λόγων χρησμε-
δεμένων, ἐργῶ πεπερασταί, ἐν μέ-
σαις ἀγοραῖς, καὶ ἱερῶν κάλλεσιν ὁμοῦ τῶν πολιτῶν κατ' ἀλλή-

tim in conviviis, ac publice in om-
nibus sacrificiis sacra cum ipsis
administabat. Iam verò in bellis,
ubi maxime celebrata fuit & cele-
bratur, addam verò, & celebrabi-
tur, qua ratione Tacticorum cu-
ram in pyrrhiche suscipiat Musica,
quid dicere attinet? Hæc enim om-
nibus utcunque patent; verum
quod multis ignoratur, in ipsis cer-
taminibus ac periculis mandata, quæ
verbis fiunt; sæpe rejicit, tanquam
nocitura, si hostibus eadem lingua
utentibus innotescant: per Musi-
cam verò facit symbola. tubam tra-
ctans instrumentum Martiale ac
percellens, singulis denunciationi-
bus peculiarem cantum adtribuit.
Itaque incursionem in frontem, & in-
vasionem in cornu peculiare ordina-
ti sunt cantus, ac receptui alius. si
quoque acies sit explicanda vel in-
scutum, vel in hastam, cantus hîc
rursus proprii. Atque omnia sic
deinceps callida perficit commenta,
symbolis, quæ hostibus quidem
sint incognita; amicis verò planis-
sima, ac facillime perspecta. Non
enim particulatim hæc exaudiunt;
sed uno sonitu totum sequitur ag-
men. Porro quod omnium ma-
ximum, quibusdam etiam tempo-
ribus reipublicæ præfectos inter se
dissidentes experta, Platonis verba
in Republica oraculi vim obtinere
re ipsâ cognovit, cum mediis in
viis, templorumque ornamentis
ὁμοῦ τῶν πολιτῶν κατ' ἀλλή-
crude-

crudelissimam civium inter se cædem inspexit. Musicam enim præ cæteris vim ad erudiendum habere maximam, foreque ut naturæ nostræ omni correctione destitutæ sæpe corrumpantur: aut enim ad humiles animi adfectiones; aut ad difficiles deducuntur: hinc erit manifestum. Dicturus autem sum non de singulis: quod difficulter hæc intelligantur; sed de urbibus ac totis nationibus. quippe facilis est in majoribus contemplatio. Sunt itaque duo hæc circa eruditionis rationem infortunia; amusia & cacomusia, quorum alterum ab ignorantia; alterum à prava existit instructione. Cumque circa animam duæ, ut ita dicam, spectentur adfectiones, Ira scilicet & Concupiscentia; illi, qui bona ex Musicis provenientia nullo modo degustarunt, si quidem Cupiditatem adfectentur, & sensu carent, & pecudum ritu degunt; ut Opiciæ & Lucaniæ populi. Quod si irascentem partem excitent, immanes sunt ac feri; ut qui Garamantidem incolunt & Iberiam. Rursus, quibus Musices omnia in habitum præter naturam conversa sunt, id est, in malitiam ac pravam musicam, horum alii concupiscentem partem colentes, cum animas habent admodum remissas, tum corpora præterquam convenit, formosa reddunt; quales sunt qui Phœniciam habitant, ac Libyes ho-

λων εἰσδῆσαι μιαιφονίαν. ὅτι γὰρ ἰσχυρότατόν τε πρὸς παιδείαν ἡ μουσική, κατὰ πρῶτον ἔθεν ἔπερον, αἱ τε φύσεις ἡμῶν ἀνεπαγέρθωσι μέναισαι πολλάκις διεφθάρησαν. ἡ γὰρ ἐς τὴν χαμαιζήλα τῶν παθῶν, ἡ ἐς τὴν χαλεπὰ παρὰζόντων, δῆλον ἐνθένδε. ποιήσμεθα δὲ τὸν λόγον ὅτι τῶν καθ' ἕκαστον δυσχερὲς γὰρ ἐστὶν ταῖς ἡ κατὰ νόσεις· ἀλλ' ὅτι πόλεων καὶ ὅλων ἐθνῶν. Ὀμαρὴς γὰρ ἐν τοῖς μείζοσιν ἡ θεωρία. δύο μὲν εἰς πάντας πρὸς τὸν τῆς παιδείας λόγον δυσυχήματα· ἀμυσία τε καὶ κακομυσία. τὸ μὲν ἐν ἑτέρῳ ὑπὸ ἀμαθίας· γὰρ πρῶτον δὲ ὑπὸ πονηρίας γίνεται διδασκαλίας. δυνάμει δὲ καὶ πρὸς τὴν ψυχὴν, ὡς γ' ἐνὶ φάναι, θεωρεῖσθαι τῶν παθῶν, θυμὸν τε καὶ ὁρμήν, οἱ μὲν ἀγνοοῦσι πάντες πασι τῶν ἐκ μουσικῆς καλῶν, ἐν μὲν τὸ ὁρμητικὸν καὶ λακδύοιεν, ἀναίσθητοί τε εἰσι, καὶ βοσκομαλώδεις, ὡς οἱ τε πρὸς τὴν ὀπικίαν καὶ λωκαλίαν· ἐν δὲ τὸ θυμικὸν ἐγείροισιν, ἀγχοί τε καὶ θρηνώδεις, ὡς οἱ τε πρὸς τὴν γαλαμανίδα καὶ τὴν ἰβηρίαν. πάλιν ὅς οἱ εἰς τὸ πρὸς φύσιν διεσπάθη τὴν τῆς μουσικῆς, ἐς φανολότητα καὶ κακομυσίαν, τῶν οἱ μὲν τὸ ὁρμητικὸν θεωρεῖσθαι, πρὸς τὴν ψυχὰς εἰσι λίαν ἀνεμῆροι, καὶ τὸ σῶμα τε ἐξέον ὡρεῖζοντες· ὡς οἱ τε πρὸς τὴν φοινίκην, καὶ οἱ τῶν κτ' τὴν λιγύλην ἐκρο-

ἐκγονοί· οἱ δὲ τῷ θυμικῷ πειθαργαῖνες, τῷ τε ἀλγεινοῖαν εἰσιν ἀπακτοί, μέθυσοι πὺντες καὶ ὡρᾶν τὸν καιρὸν φιλορρηξάται πὰ ἐνόσπια· τῷ τε ὀργῶν πειτιοί, δρεμάνιοι. ὡς οἱ τε πει τῷ θράκῳ καὶ τὸ κελλικὸν ἅπαν ἔθνη. τὸ δὲ τῷ τε μαθήσιν αὐτῆς καὶ χρεῖσιν τῷ ὀπιδειξιν ἀσπασάμενον, λέγω δὲ τὸ ἐλληνικὸν, καὶ εἴ τι τῷ ἐξήλακεν, δῶταμόν τε δρεῖης ἐνεκεν καὶ ὀπισήμης ἀπάσης, καὶ ὑπεραῖρον φιλανθρωπία. εἶτα πόλεις μὲν ὅλας καὶ ἔθνη τέρπειν οἷα τὴ καὶ μεταπάτηεν μουσική· τὸν δὲ καθ' ἓνα σὺκ ἂν παιδύσκειν; ἔγωγε οἶμαι, καὶ μὲν ἔδεν ἔτω τῷ λοιπῶν ὀπτιγηδύματων πολυεῖαν τὴ συστήσας διῶαί· ἂν, καὶ συστάσιν ἀφφυλάξαι. πὰ μὲν γὰρ ἄλλα συγκαταβάλλεται τῆς καταστάσεως ποσέρας ὀπτι γάπρα βέπσης· ἢ δὲ κατηγείται πάσης μετὰβολῆς. πρώτη γὰρ καὶ πᾶξι καὶ διυνάμει παντὸς μαθήματι ποσαίρεσιν ἐκ πρώτης ἡλικίας ἐκάστω πλάττειται τοῖς μέλεσι πορσφύρως. ἔσω σοι καὶ τῷ πεμῆ-ελον ἡθῶς ὀπτιγηδύσεως· οἷσις γὰρ ἐκαστοὶ δημοσία τε καὶ ἰδία μέλεσιν ἡδονται καὶ ῥυθμοῖς, τοῖς τοῖς ἂν καὶ τοῖς ἡθῶσιν ὀρεθεῖεν δρεσκόμιοι. ἐκ γὰρ τῷ δι' ὡδῆς μὴ ὀλιγωρεῖν πὰ φαῦλα πορσφύρεα, σωήθειά τις καὶ οἰκειότης πειγίνεται. ἐκ δὲ ταύτης φύσις. ἐξ ἧς ὀρέξεις εἰς πᾶς πορφῆς ἀναφύονται. αἷς ἡδονὴ πορσελλῶσα βεβαιό-

rum posterī : Qui vero irascenti parti obediunt, & mentem habent inordinatam, cumque ebrietati dediti sint, & intempestive armati libenter saltent, irā exasquant ac in bella ruunt; quales sunt qui Thraciam incolunt, Celtarumque cuncta natio. At verò gens, quæ & disciplinam ipsius, atque usum dextrum amplectitur; dico autem Græcam, & si qua hanc est æmulata; felix est tam virtutis nomine, quam scientiæ omnis, & humanitate excellit. Iam verò Musica, quæ urbes integras, ac gentes mutare potest ac transformare, singulos non erudierit? Ego vero putem. Et certe ex reliquis studiis nullum æque & rempublicam constituere possit, ac constitutam conservare. Cætera enim adjuvant priore Reipublicæ statu in alterum declinante; at hæc omnem mutationem antecedit. Primæ enim tum ordine tum potentia existit, omnis doctrinæ propositum à prima ætate cantibus commodè cuique fingens. Atque hoc quoque tibi argumentum sit cognitionis morum, quod qualibus singuli, & publice & privatim, cantibus delectantur ac rhythmis, talibus etiam moribus delectari inveniantur. Ex eo enim quod quis cantu non vereatur prava proferre, consuetudo quædam & familiaritas acquiritur, quæ deinde in naturam abit. Deinceps appetitus ad actiones ipsas enascuntur. quibus voluptas accedens con-

K

firmat

firmat & intendit istud malum : nec figuræ nec formæ , nec etiam sermonum faciens discrimen , donec tandem vitam omnem privatim ac publice evertat. Quocirca etiam è contrario dicendum, quod ex honesto cantu boni sermones, naturæ atque habitus, honesti item adpetitus, atque optimæ eveniant actiones. Quare antiquissimis temporibus, republicâ nullatenus firmiter constitutâ, Musica, quæ cum virtute exercebatur, tam singulorum secum componebat dissidia, quam cum vicinis ; urbium quoque ac gentium inimicitias tollebat. cum publicorum conventuum statuta demonstraret tempora, atque consuetis lætitiis, quæ in his occurrebant, animorumque oblectationibus, ferocem inter se agendi rationem compescens, mansuetam contra introduceret. Sicut periti agricolæ, omni prius molesta herba, vepribusque sterilibus, ex campo eradicatis, utilissima semina in tuto jactant. Quod si verò nunc omnis urbs, atque omnis prope modum natio, decorem amat & humanitatem, non sane propterea inutilis est Musica. Neque enim obtestanda est Medicina, si cui ægrotare contingat ; bene valens autem ipsi ingratus esse debet : Sed tam ob sanam corporis constitutionem ipsi gratias agere convenit, quam omnis reliquæ vitæ magistratam constituere: ne ob otium aut luxum in priores morbos recida-

τε καὶ θηλείης τὸ δεινόν· ἔπε χήματος, ἔπε μορφῆς, ἔπε μὲν λόγων ποιη-
μένη διάκρισιν, ἕως ἀν' ἀπαντὰ τὸν βίον ἰδίᾳ τὴ καὶ κοινῇ τελεσιῶσαι ἀνα-
τρέψῃ. ἔστιν ἔν καὶ κατ' ἐναντίον λέ-
γειν, ὡς ἐκ μὲν καλῆς ᾠδῆς ἀγαθοὶ λόγοι, φύσεις τὴ καὶ ἑξῆς, καλαὶ δ' ὀρέξεις, ἀρεταὶ δ' συμβαίνουσιν προ-
ξῆς. ποιηταὶ καὶ οὗτοι παλαιότατος χρόνου, πολιείας ὑδαμύδι παγίως ἐρηρευσμένης, μουσικῇ μὲν δ' ἑλῆς μελε-
τωμένη, πᾶς τε παρ' ἐκάστοις διωρ-
θῆτο σάσεις, καὶ πᾶς πρὸς οὗτοὺς πέλας· πόλεων τε καὶ ἐθνῶν ἔχθρας ἔπαυεν, πανηγύρεων μὲν ἀποδείξασα τιμὰς χρόνου, πᾶσι δ' ἐν ταύταις σω-
ήθησιν ὀφροσύναις τὴ καὶ θυμηδαίς, καὶ μὲν ἐς ἀλλήλους ἀγαρότητι παύ-
σασθαι τὸ δι' ἡπιοῦ ἀνίστασθαι γένος. ὡς περ οἱ δεινοὶ τὰ μαρτυρικά πείσης πρὸ-
περον βοτάνης ὀχληρᾶς καὶ ἀκάρπων θάμνων τὸ πεδίον καθηρέσμενοι, τὰ χρησιμώτατα τῶν περμαμάτων ἐν ἀσφαλαί κατὰβάλλουσιν. εἰ δ' ἐν νῦν ἀπει-
σαι μὲν πόλιν, σύμπαν δ' ὀλίγας δεῖν ἔθνη, τότε κόσμιον ἡγάπηκε καὶ φι-
λάνθρωπον, καὶ δὴ πᾶς διὰ τῆς ἀχρηστοῦ καὶ μουσικῆς. ἐδὲ γὰρ ἰατρικῇ καὶ φιλικῇ σιν μὲν προσίστην, εἴτω νοσῶν συμ-
βαίνοι· ὑγιαίνοντι δ' ἀχαρηστῶν· ἀλλὰ καὶ τῆς ὑγείας δίκαιον χάριν εἰ-
δέναι, καὶ ἑλπίδα βίης παντὶς θη-
σάπιν ποιήσασθαι. ὅπως μὴ δι' ἀργίαν καὶ τρυφλῇ πῶς ἐξ ἀρχῆς πεπίπτει-
μην.

μῦθον. τῆς γὰρ αὐτῆς δὴ πῃς τέχνης ὅσα
ἔσθαι πὶ δρετῶν ἐνθεῖναι, καὶ ἐνθεῖναι
διαφυλάττειν πὶ καὶ αὐξήσαι. ἔτι ὅτι
καὶ πῶς μουσικῆς ῥητέον. χάριν πὶ γι-
νώσκοντες ἐς φιλίαν ἔκαστον αὐτῶν, καὶ
καὶ καὶ πρὸς ἀλλήλους συναγέσθαι. ἀνα-
ληπτέον δὲ ἐσσεῖν τήρησιν τῆς πρὸς
ἀλλήλους ὁμονοίας μνωμῶν. καὶ ἡ
δημοσία μόνον, ἀλλὰ καὶ ἰδίᾳ πονη-
τέον. ὥς γὰρ ὑγίειά τις ἐστὶ καὶ καὶ καὶ
καθ' ἑκάστον. ἔτι ὅτι δὲ καὶ συμφω-
νία πόλιν πὶ ὅλη πρὸς ἐαυτῇ, καὶ μιᾷ
ψυχῇ πρὸς τὰ αὐτῆς μέρη. ὅτι μὲν
ἐν ἡμῖν ὅτι πὶ νέας παιδούτεον μου-
σικῆς, καὶ αὐτῆς διὰ βίαν προσεκτεῖν
ἔπειτα παρῆναι, ἐδένα ἀνελπεῖν οἴο-
μαι.

Καὶρὸς δὲ λοιπὸν ἐξηγεῖσθαι πῶς
μὲν μέλη, πῶς δὲ ῥυθμοὶ κατὰ ῥυ-
σιν πὶ τῆς φύσεως πατήματα. λέξω
δὲ πὶ μὲν παλαιοῖς πῶς εἰρημνῶν
πὶ δὲ εἰσέτι νῦν σιωπηθέντα, ἔτι ἀ-
γνώστια τῶν συγγραφέων, ἔτι βα-
σκανία. τῶν μὲν δὲ γὰρ ἐδ' εἰ-
πεῖν ἡμῖς ἀνδρῶν πέρι μουσικῆς φι-
λοσόφων τελεσμῶν. ἀλλὰ γὰρ
πὶ μὲν αὐτοῖς ἐν συγγράμμασι κα-
τελέγετο. πὶ δὲ ἀπορήματα πῶς
πρὸς ἀλλήλους ἐμιλίας διεσώζε-
το. αἰτία δὲ ἡ, ἡ τῶν τότε πῶς
πὶ κάλλιστα ὁρμή πὶ καὶ φιλοχω-
ρία. νῦν δὲ ποσότης ὀπισθοπαλῶ-
σης, δεῖ γὰρ διφθερεῖν, φιλομου-
σίας, ἀγαπητὸν ἔσθαι τοῖς μετέωροις

mus. Eiusdem quippe artis est non
existentem firmam constitutionem
corpori indere, & existentem con-
servare ac augere. Sic ergo & de
Musica dicendum : Gratiam ipsi
habendam, ut quæ amicitiam cui-
que secum, communiterque cum
aliis conciliet. Semper autem ob-
servandum, ut mutæ concordie
simus memores. in quo non publi-
ce tantum, sed & privatim est elab-
orandum. Vt enim fanitas quæ-
dam est & communis, & privata :
ita quoque consonantia est & toti
urbi secum, atque uni animæ ad
suas partes. Esse igitur adolescentes
nobis Musica erudiendos, ipsius-
que totâ vitâ, quantum fieri possit,
rationem habendam, neminem ob-
locuturum puto.

Tempus deinde est ut explicemus,
quinam cantus, quique rhythmi naturæ
vitia sint emendaturi. Dicam autem
quædam veteribus nonnullis dicta ;
quædam ad hoc usque tempus silentio
transmissa, nec scriptorum ignorantia,
nec invidiâ. hoc enim ne dicere quidem
fas est de viris, qui summum Musi-
ces amorem pari scientiæ conjun-
xerunt. Sed enim alia scriptis ipsi
inferebant ; abstrusiora verò fami-
liaribus colloquiis reservabantur.
Causa erat, quod illius ætatis ho-
mines ad optima quæque impetu
ferrentur, eaque studiose retine-
rent. nunc verò cum tantus incre-
verit ; bene enim ominari decet ;
Musice amor, gratum erit medio-

criter studiosis, si vel in librum accurati nihil continentem inciderint.

Quatuor igitur hæc potissimum per Musicam erudienti sunt contemplanda; Notio decora & dictio; adhæc harmonia & rhythmus. Antecedit autem omnino notio, sine qua nec quod expetendum, nec quod fugiendum sit innascitur. Hujus imitamentum est dictio, quæ ut proximus audiat ac persuadeatur primo loco est necessaria, atque hæc, ubi acumina adsumsit & gravitates cum intervallis, confusam genuit harmoniam; ubi vero proportionibus consonantiis constituit, rhythmum. Sed quoniam turbatis animi motibus medetur Musica, prius disquirendum, quomodo isti se habeant, atque unde circa animum contingere soleant. His enim non definitis obscura nobis erit in sequentibus oratio.

Videtur itaque mihi anima, quando longe ab his inferioribus abest, optimo illi sociata, & rationi cohabitare, & à concupiscentia esse pura: ubi verò ad hæc inclinaverit, ac vitæ hujus traductionem experientiâ discere susceperit, tunc corporis ipsi contingit usus, corpusque inquirat commodum. Licitum autem ipsi est spectare eam quæ in his est duplicitatem, masculinum, inquam, sexum ac femininum: qui adeo non in viventibus solum erat, sed & in iis, quæ à natura sola administrantur. plantarum quotquot sunt, metallorumque genera & aro-

μαγελέσιν, ἐὶ βίβλω ἔσσι φέει περ ἐλεχάση παρὰ πείσειεν.

Τετάρων δὲ μάλιστ' ἐκ τῶν σοχατέων τῶν παιδαφύων διὰ μουσικῆς. ἐννοίας τὴν περὶ πᾶσης καὶ λέξεως, καὶ πρὸς τὰς ἀρμονίας τὴν καὶ ῥυθμῶν. προκαταγίνεται μὲν ἡ ἐννοία πάντως, ἥς ἂν ἔτι αἵρεσις ἔτι φύγῃ πινος ἐγγίνεται. ταύτης ἡ μίμημα λέξις, καὶ πρὸς τὴν δὲ πάλαι ἀκρόν τε καὶ παρὰ πρῶτως ἀναγκαία. αὕτη ἡ οὐκ ἐπὶ τῆς καὶ βαρύτητος παρελαῖσαι μὲν διὰ σημάτων, συγκεχυμένων μὲν ἐγγίνεται ἀρμονία. λόγος ἡ τοῖς συμφωνοῖς τετραγώνων, ῥυθμὸν. ἀλλ' ἐπεὶ παθῶν ψυχικῶν ἡ μουσικὴ θεραπεία, πρὸς περὶ διὰ ληπτόν ὅπως ταυτὶ, καὶ πόθεν παρὰ ψυχῇ εἴητε συμβαίνειν. μὴ γὰρ τῶν ὁμοειδῶν, ἀσπεφῆς ὁ παρὰ τὴν ἐξ ἧς ἡμῖν γνήσιον λόγον.

φαίνεται μοι πίνω ἡ ψυχὴ παρὰ μὲν τῶνδε ἡνίκ' ἐστίν, ὁμιλεῖται τῶν κρείττων, λόγος τὴν ὁμέσιος εἶναι, καὶ καθαροῦ ἐπὶ θυμίας. ἐπὶ δὲ ἐπὶ τὰδε ἐγκλίνῃ, καὶ τὴν ἐνταῦθα διὰ τῶν παρὰ μαθεῖν ἐπὶ χερσὶ, πινωκαῦται αὐτῆς σώματι ἐγγίνεται χρεῖα, καὶ σώμα ἐπὶ ζῆσι πρὸς φρον. παρὰ καὶ δ' αὐτῇ παρὰ τὴν ἐν τῶν διὰ τῶν, ἀρρενότητι τὴν φημι καὶ θηλυτῆτι, ἥτις οὐκ ἐν ἐμψύχοις μόνοις ἀρὰ μὲν, ἀλλὰ καὶ τοῖς φύσιν μόνῃ διοικεῖται. φύσιν τε οὐκ, μετὰ τῶν τὴν γῆν καὶ ἀρωμάτων.

των. καὶ γὰρ τῶν δυνάεως πρὸς ὅτι φαίνεται, ἢ τοὶ δὲ ἀπαλότῃ, ἢ λεϊότητι, ἢ διχραΐας, ἢ διωδίας, ἢ καὶ τῶν ἐναντίων τῶν ἐτέρων ὅτι δεικνυμένων φύσιν. αὐτὴ μὲν ἐν καθ' αὐτὴν ἀπλήρως ἐστὶ, καὶ ὡς ἐν μορφῇ ἀδιάφορῃ. εἶδος δὲ τῆς πρὸ ἀνθρώπινον ἡμφιστροφίης, τὸ μὲν καὶ φύσιν αὐτῆς ἀπέκρυψε κάλλος, εἰς δὲ τὸν τῶν ἐλύσεων τῶν καὶ τύπων τὰ μὲν ἐκκρίνει· τὰ δ' ἑκάστη ἀνάγκης χρηματίζεται. ἢ μόνον ἐν ἐφίετα σώματι, ἀλλὰ καὶ τέτταρτοις πινυται. ἢ γὰρ ἄρρεν ἡγάθηκεν, ἢ θῆλυ. καὶ τῶν ὅτι μὲν ἀκράτου ἰσχυρότερον ὅτι δὲ ἐξ ἀμφοῖν ἔχον δεικνύει καὶ ὅπως ἄτοπον μίξιν. αὐτὰ καὶ μὴ φύσιν ποιῶν τυχῶσι σώματι, αὐτὰ πᾶσι σφετέραις τροπαῖς μετατρέφονται τε καὶ ἐς τὸ αὐαῖς ὁμοιομετέστησαν. ἔτι καὶ μὲν ἄρρεσι θῆλυς ὅτι τῆς μορφῆς, δι' ἣν καὶ ὁ βίος ὁπλίζεται. ἐν δὲ γυναιξὶν ἀνδρεῖον εἶδος, ὃ καὶ τὸ ἥτος ὁμοιοποιητικαὶ μετέμεναι. καὶ ἄνδρες μὲν ἀγχοί, καὶ γυναικῶσι γυναικες. καὶ πρὸς ἄρρεν ἐβλεψεν ὕψος, καὶ γυναικες γοργόν πρὸς αἶδον. ὡς τε καὶ τῶν ἡθῶν ἕκαστα θηρόεις ἕκαστη μορφῇ συναδᾷ. ἐκ δὲ τῆς πρὸς τὸ ἄρρεν ἢ θῆλυ πρὸς παθείας, ἢ πρὸς ἀμφοτέρον, τὰ πάθη συνίσταται πρὸς ψυχῇ. τὸ μὲν ἐν θῆλυ λίαν ἀνεμέλιον, ὃ συναδᾷ τὸ ὁπισημολογόν· τὸ

matum. Etenim horum duplicitas quædam adparet; cum aut molitie aut lævitate, colorisve præstantia aut odoris; vel etiam iis, quæ his sunt contraria, alteram naturam ostendant. Ipsa igitur per se & simplex est, & ut forma indifferens; at speciem humanam induta naturalem quidem pulcritudinem suam abscondidit, ad involucri verò locum ac typum partim voluntariè partim necessitate quadam figuratur. Non solum igitur adpetit corpus, sed & hoc certum aliquod existens. Vel enim marem amat vel feminam. adhæc interdum omni admistione liberatum alterum, interdum ex ambobus habens pravam aliquam, ac revera absurdam mistionem. Iam verò etiam si naturæ corpus huiusmodi non consecutæ fuerint, ipsæ suis mutationibus concinne illud transformarunt, & in sibi simile mutarunt. Hac ratione in maribus feminina occurrit forma, ob quam & vita huiusmodi cernitur: in feminis verò species virilis, ex qua etiam de similibus moribus conjecturam facimus. Suntque viri imberbes, & barbescunt femina. atque aliquis vir vidit leniter, cum acribus oculis intuerentur femina. Vt & mores singulos singulis formis consonos sis captaturus. Ex adfectione verò erga marem aut feminam, aut utrumque, animæ perturbationes constituuntur. Femina itaque perquam est remissa, cui concinit pars animæ

concupiscens : Contrà mas vehementis est & agilis , cui pars irascens est adsimilata . Quare circa feminam animæ partem , hominumque genus , abundantum mœrores ac voluptates ; circa masculinam, ira & audacia. Harum rursus fiunt conjugationes ; mœrorum cum voluptatibus , atque iræ cum audacia ; porro audaciæ cum voluptate ac mœroribus , & iræ rursus cum utraque. Iterum cuiusque cum una pluribusque mistio. Vnde infinitas aliquis perturbationum imagines inveniatur in varietate spectatas. Cum itaque singulis hæc differenter per naturam sint subiectæ, etiam notionum fiunt differentiæ. Sic alius visus albedine in admirationem abripitur ; alius nigredinem est miratus. Huic rursus dulce est in delictis ; illi amarum placet. Cum enim contrarietas, ut dixi, spectetur tum in perturbationibus, tum in extrinsecus subiectis rebus, in quas animam inquirunt incidentem visiones recipere ; suis nostrum quisque passionibus convenientia in placentibus habet. Primum enim in visibilibus utramque videre est naturam , si quis floridum, & venustati congruum, tum colorem tum figuram, tribuat generi feminino ; quod triste est, & in attentam cogitationem ducit, masculino. Rursus in iis quæ audiuntur, tenues ac lenes sonos feminino ; asperiores autem contrarius adaptet. Ac ne singula comme-

δ' ἄρρεν σφοδρόν τε καὶ δραστήριον, ὥς τὸ θυμικὸν ὁμοιωται. πρὶν μὲν ἐν τῷ θήλυ ψυχῆς τε μέρος καὶ ἀνθρώπων γένος παλεονάζουσι λύπαι τε καὶ ἡδοναί· πρὶν δὲ τὸ ἄρρεν, ἐργή καὶ θρασυῖα. πάλιν δὲ τῶν γίνονται συζυγίαι· λυπῶν τε πρὸς ἡδονάς, καὶ ἐργῆς πρὸς θρασυῖα. καὶ θρασυῖας πρὸς ἡδονήν, καὶ λύπας, καὶ ἐργῆς αὐτῆς πρὸς ἐκάτερον· καὶ πάλιν ἐκάστω πρὸς τε ἐν καὶ πρὸς παλείω μίξις. καὶ μυρίας ἂν τις ἐκ τῶν ὄροι τῶν παθῶν εἰκόνας ἐν ποικιλίᾳ θεωρημάτων. τῶν ἐν ἐκάστω καὶ φύσιν διαφόρως ὑποκειμένων, καὶ τῶν ἐννοιῶν γίνονται διαφοραί. ἔτι καὶ ὁ μὲν λευκότητά ἰδὼν ἡγάσθη· ὁ δὲ μελανίαν ἐθαύμασε. καὶ τῷ μὲν τὸ γλυκὺ δι' ἡδονῆς· ἐτέρῳ δὲ τὸ πικρὸν ἀρεσκέ. τῆς γὰρ ἐναντιότητος, ὡς ἐφ' ἡμῶν, καὶ ἀνὰ τοῖς πάθεσι θεωρημένης, καὶ ἀνὰ τοῖς ἐκ τῶν ὑποκειμένων παράγμασιν, οἷς ὁππότε αἰσθάνονται πῶς ψυχῇ φατασίᾳ ἀναλαμβάνειν, τὰ τοῖς σφετέροις εἰκότα παθήμασιν ἕκαστος ἡμῶν δι' ἀρεσκείας ἀγεί. ἔστι γὰρ πρῶτον μὲν ἐν ἐρεσίοις ἐκατέρωθεν ἰδεῖν πῶς φύσιν. τὸ μὲν ἀνθηρόν τε καὶ ἐς ὠρεῖσμον πρὸς φύεις, χρώμα τε καὶ σχῆμα διακρίνεται θηλυτῆ· τὸ δὲ συγνόν τε καὶ ἐς σπύριοιαν ἄγον, ἄρρενότητι. πάλιν δὲ ἐν ἀκουαῖς ὅτε μὲν λίγες καὶ περὶ σωεῖς ἤχους ἐς τὴν θήλυ· ὅτε δὲ τραχυτέρους εἰς τὸ ἀνδρῶν ἀρεμότην. καὶ ἵνα μὴ τὸ καθ' ἕκαστον λέγω, κοινῶς

κρινῶς παρὶ πάντων διαφανέον. ὥς
 εἶναι μὲν τῶν αἰσθητῶν ἐς τὴν ἡδονὴν
 δελεάζει, καὶ ἡρέμα διαχεῖν πᾶσι
 γνώμην πέφυκε, ταῦτα εἰς τὸ θῆλυ
 κριλέον· εἶναι δὲ κινεῖ τε εἰς σπένδιον, καὶ
 ἐγγεῖρ τὸ δραστήριον, ταῦτα ἐς τὸ ἀρ-
 ρέν. Θ μοῖραν δὲ ποικιλεῖν· τὰ δὲ ποι-
 μηδέτερον, ἢ καὶ μίξιν ἀμφω δρῶντα,
 ταῦτα τῶν μέσων διαφανέον. καὶ
 δὴ ταῦτα καὶ παρὶ ἐκείνων λέγωμεν,
 αἱ λόγῳ μὲν εἰσι καταληπτὰ πύχνα
 τε καὶ δρεῖα καὶ ὁπισθήματα· ἐκ τῆς
 τῶν ὑλῶν ποιότητος, παρὶ αὖς ἐκάστη
 τούτων, πᾶς πρὸς ἀλλήλας δια-
 φορεῖς, ἐξ ομοιότητος εἰλήχασιν· αἱ τε
 δρεῖα πρὸς τὰς δρεῖας, αἱ τε ὁπισθή-
 ματα πρὸς τὰς ὁπισθήμας. κακίαι τε
 αὖ πρὸς κακίας, καὶ ἀνεπιστημοσύναι
 πρὸς ἀμαθίας. πάλιν δὲ δρεῖα πρὸς
 κακίας, ἢ ὁπισθήμας, ἢ ἀγνωσίας.
 κακίαι τε αὖ πρὸς τὰς εἰρημύδας, ποι-
 κίλης πινὸς καὶ τῆς καὶ ταῦτα πολλοῦ
 τῆς ἕως καὶ μίξεως.

Πρώτη μὲν ἔν ἡ δὲ ἐννοιῶν ἐν βίῳ
 συγκατάθεσις, ἢ εὐτυχῶς ἕκαστη δι'
 αὐτομαθίας κατεληφέντων, ἢ ὑπερον
 μεταπεισθέντων. αἱ γὰρ τῶν πολλῶν
 διαβοήσεις ἥτοι ἐμποιεῖν, ἢ αἱ τῶν
 ὁπισθημῶν δόξαν πεφύκασι. πάντων
 γὰρ ἡ ψυχὴ τύπας ἐν αὐτῇ καὶ εἰκόνας
 ἔχουσα, τοῖς ὑπὸ τῶν λόγων κινεμέ-
 νοις ἐννοήμασιν ἕκαστον τε συζημαθί-
 ζεται. καὶ πᾶς ἐκ τῆς ποιότητος σωφ-
 ρείας τε καὶ μελέτης ἔλαβεν ἢ εὐ-

morem, communiter de omnibus
 est definiendum, quod quæcunque
 sensibilibus ad voluptatem illiciunt,
 & sensum mentem diffundere natu-
 rurâ sunt comparata, hæc feminæ
 sint adjudicanda; quæcunque verò
 prudentes cogitationes movent,
 & strenuitatem excitant, hæc ma-
 ris parti sint adtribuenda; quæ au-
 tem neutrum, vel permixtè ambo
 faciunt, hæc media sint pronun-
 cianda. Atque sic quoque de illis
 dicamus, quæ ratione quidem com-
 prehendi possunt, cum artes, tum
 virtutes ac scientiæ; ex materialium
 verò certa qualitate, circa quas u-
 naquæque occupatur, differentias
 inter se & similitudines habent.
 tum virtutes ad virtutes, tum scien-
 tiæ ad scientias; itemque vitia ad
 vitia, & inscitia ad ignorantias.
 Rursus virtutes ad vitia, aut scien-
 tias, aut inscitias: itemque vitia
 ad eas quas diximus, cum varia
 quædam & in his connexio sit ac
 mixtio.

Prima itaque, quæ per notiones
 fit, in vita consensio, aut illorum
 est, qui feliciter singula per se ipsos
 comprehenderunt; aut qui postea
 in aliam sententiam sunt traducti.
 Vel enim multorum celebritates
 mores effingere, vel scientiarum
 opiniones naturâ possunt. Nam
 anima, omnium formas atque ima-
 gines in se habens, iis, quæ à ser-
 monibus moventur, notionibus
 mores singulos conformat. atque
 ex hujusmodi consuetudine ac cura
 se aut

se aut felicem sensim, aut contrarium habitum confirmare ignorat. Sunt igitur universè Moralis disciplinæ genera duo. Aliud enim Medendi facultatem habet, quo vitium corrigimus. Hujus rursus species duæ; quarum altera Imminuit, cum, si repentè persuadere nequeamus, sensim imminuendo perturbationibus liberamus; altera Extirpat, cum ex primo statu in alium penitus auditorem traducimus. Aliud vim habet Adjuvandi, cum optimum habitum disciplinis confirmantes, in eodem tenore conservamus. Aliud quoque Addendi, cum mediocrem probitatem sensim ad summam virtutem adducere laboramus. Porò institutionis, quæ per notiones fit, ars est duplex. Etenim si ex subjecta rerum silva, utilia ad ducendos animos invenerimus significantia, his utemur; sin in eo hæreamus, methodis necessaria investigabimus. Ex methodis autem hæ sunt utilissimæ: Epitheta, Metalepses, Metaphoræ, Similitudines, Syncedochæ, Periphrases, Allegoriæ, aliæque plures. Vide enim quomodo Poëta; cum solis ortum tardum dicere conaretur, utilem iis quæ dicenda erant de tarda heroum sepultura sub diluculum; declarativis epithetis utatur. Quæ cum minus commode de minima stella dicerentur, sermonem de solari splendore fecit, dicens:

δαίμονα κτ' μικρόν ἔξιν, ἡ ἐνασπίαν
βεβαιώσασα. καθόλου μὲν ἔν τ' ἡθι-
κῆς παιδάσεως εἶδη δύο. τὸ μὲν γὰρ
ἐστὶ θερραπείαν, ὃ κακίαν διορθώ-
μεθα. καὶ τέτα παλιν εἶδη δύο· τὸ μὲν,
μειωτικόν, ἡνίκα πείθειν ἀθρόως ἀ-
διωκτικόν, καὶ μικρόν ἐλαττώσειν ἐς
ἀπάθειαν ἄγομεν. τὸ δ' ἀναρρικόν,
ὅταν ἐκ πρώτης εἰς πανίελῃ τὸν ἀκρο-
ατικὸν ἄγομεν μετέασι. τὸ δ' ἐστὶν ὠ-
φελητικόν, ὅτε τ' βελτίστην ἔξιν βεβαι-
ώσῃ τοῖς παιδάζμασι, διαφυλάττο-
μεν ἐν ταυτοτήτι. τὸ δ' προσθητικόν, ὅτε
τ' μέτρον καλοκαγαθίαν ἐκ περισ-
αγωγῆς εἰς ἀκραν ἀγαγῇ τ' δρετικὸν
παραμαυλώμεθα. τ' δ' ἐκ τ' ἐννοιῶν
παιδάσεως ἡ τέχνη διττή. εἰ μὲν γὰρ
ἐκ τ' ὑποκειμένης τ' πραγμάτων ὕ-
λης τὰ χρεώδη πρὸς τ' ψυχαγωγίαν
διερίσκοι τις σημανόμενα, τέτοις
χρησόμεθα· εἰ δ' ἀποροίμεν, μεθόδοις
ἀνιχνεύσομεν τὰ ἀναγκαῖα. τ' δ' με-
θόδων αὐτὰ χρησιμώταται. ὁπότετα,
μεταλήψεις, μεταφοραί, ὁμοιώσεις,
συνεκδοχαί, περιφράσεις, ἀλληγο-
ρίαι, καὶ ἄλλαι παύσεις. ὅρα δὲ ὅπως ὁ
ποιητὴς ἀναίσχυντ' βραδείαν ἡλίαν εἰ-
πεῖν περὶ ὧμεν, χρησίμην τοῖς λε-
χθησομένοις, περὶ τ' ἐν τῷ λυκῷ φῶτι
τ' ἡρώων παφῆς βραδυῖται, δηλω-
τικῶς ὁπότετοις χρῆται. τέτων δὲ μὴ
οἰκείως ὅτι τέλαχίς τ' ἄσρων λεγο-
μένων, τὸν μὲν λόγον ὅτι τῆς ἡλιακῆς
αὐγῆς ἐπιήσεται, εἰπών·

ἡέλιος

ἥελις μὲν ἔπειτα νέον προσέβαλ-
λεν ἄστρους.

τῶν δὲ ὀπιθέτων ὅππῃ τῷ βραδυκινή-
της στοιχείας ἔσδαι πεινῶν τὴν κα-
τασφύλλω, ὅπως μὲν τὸ ἡμερῶν δη-
λῶν τὸ ὀπιρρότης. Φησὶν γὰρ·

ἐξ ἀκαλαρρείπιο· -- --

ὅπως ἢ τὸ αἰτίαν ἐμφαίνων τὸ βρα-
δυκινήσιος. λέγει γὰρ,

-- -- βαθυρρόος ὠκεανοῖο.

πάν μὲν γὰρ πένανθ' ὀκνίησιν παρὶ
τὴν ὑποκαμμένην τῆς γῆς κυρτότητα
κυλιόμενον· βάθ' δὲ βραδὺ καὶ
σπιδάων, ὅππῃ πολλὰ μέρη τῆς ὑφ'
αὐτὴν τοῦ κυρτότητος τὴν ὀρμὴν σπιδαν-
νύμενον. ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνόδου τὸ χο-
λαῖον ἀνέφηνε. μακροτέρως γὰρ σὺν
ἀπεικίτως ἢ σὺν βάθ' διεξοδῶν.
παχυτέτα δὲ πάλιν ἀναβολῆς διη-
λῶν, ἐμφύχον τῶν ἄστρον καὶ ἄρ-
μηλικῶν περὶ τῆς τὴν ἀναφορῆν.
λέγει γὰρ,

ἥελις δ' ἀνόρεσε λιπὼν περικαλ-
λέα λίμνην.

ἐνθα δὲ καὶ ἡδύων τὸν λόγον τηλυκῶς
ὀνομάζει τὸν ὠκεανόν. πάλιν δὲ ἡδο-
νῆς ἐνέλαως πᾶς ἀναβολῆς γράφων,
ποῖς μὲν ἅμα τῇ τε χροίᾳ προσσηνέσι,
καὶ ἐς ὅσφρησιν ἡδέσι χροσμεῖ τὸν λό-
γον. σὺνέπει δὲ ὅππῃ τῷ ἡλίῳ τῷτον,
ὅππῃ δὲ θήλειος προσώπης τῆς ἡδ' ἐπὶ
ποίηκεν, λέγων·

ἡὼς μὲν κροσπέπλω ἐκίδνατο
πᾶσιν ἐπ' αἶαν.

Inde recens radios Phœbus pro-
jecit ad arva.

epithetorum autem de tardioris
motûs elemento, aquâ, facit adpa-
ratum, partim placidum declarans
adfluxum. unde dicit,

Cum placidum mare linquens: --
partim tardi illius motûs causam
commonstrans, quando inquit,

--- oceanumque profundum.

Quippe vadum omne facile move-
tur, quia circa subjectam terræ
gibbositatem volutetur; at pro-
funditas tarda est atque erecta, in
multas partes marinæ cavitatis im-
petum dissipans. Iam verò & ad-
scensus tarditatem indicavit. Lon-
gior enim haud immerito est à pro-
funditate eluctatio. Iterum cele-
ritatem ortus designans, vivam stel-
larum, ac cum agilitate factam ad-
ponit emersionem, cum dicit:

At sol adscendit pulcram liquitque
paludem.

ubi & suavem reddens orationem
femininè nominat oceanum. Rur-
sus cum voluptate perfectè descri-
bens ortus, tam colore blandis,
quam olfactu suavibus orationem
ornat. quam non amplius de sole,
sed de feminina persona auroræ fe-
cit, inquiens:

Iamque aurora diem, et roceo ve-
lamine fulgens,

Per terras spargebat.

L

&

&c,

At cum, quæ lucis genitrix, auro-
ra per orbem

Adparuit roseis digitis, pulcerri-
ma mater.

Iterum animo nos contrahi volens,
de phalangibus inquit :

Cæruleæ, graviter scutis hastisque
horrentes.

Quod enim per vocabula ex natura
imposita facere nequiiſſet, hoc per
metaphoricè significantia effecit.
Vox enim melan (nigrum) plane
idem, seu audiatur seu videatur,
facit; at pharices (horroris) nomen,
ob terroris incuſſionem, pugnam
quæ in bello fit demonſtrat. Ruſſus
ob efficaciam ait,

Et concuſſa pedes cunctos, ac cul-
mina fonte

Ida frequens tremuit.

Magis enim nos in cogitationem
tumultus deduxit, à corporibus
noſtris, quæ natura moventur,
transitum ad immobilia faciens.
Quinetiam de eadem re, quæ ad
Martem ac Venerem ſpectant, pro-
ferens, aſperis vocabulis utitur; ut
cum dicit, Corpora miſcuère: &
Clam; &, Fœdavit: quorum il-
lud, ex voluptate factam pollutio-
nem; iſtud, actionis vituperatio-
nem; hoc, fœdam indicat inju-
riam: At de Vlyſſe loquens caſtis
verbis ornat orationem. Iuſtam
enim ac legitimam actionem indi-
cavit, dicens:

καί,

ἤμῃ δὲ ἡμετέρῃ φαίνεται ῥοδόδα-
κὺλῃ ἡώς.

αὐτῆς συστήλαιν ἡμᾶς βεβλόμην
ἐπὶ τῇ πολυμικῶν πάξεων, Φησί.

κυάνεαι, σάκεσι τε καὶ ἔγχρεσι πε-
φραγμέναι.

ὁ γὰρ ἐκ τῶν κτ' φύσιν ὀνομάτων ἐκ
αὐτῆς ἐποίησε, τὸν δὲ τῶν μετὰ φορ-
κῶν σημασιολογῶν ἐνέργησε. τὰ τε γὰρ
μέλαν ὅλως παλὸν ἀκκομῶν ὥσπερ
καὶ ὀρώμην δρᾶν. τὸ τε τῆς φρίκης
ὄνομα, διὰ τὸ φοβερόν, τὴν ἐν τῷ πο-
λέμῳ διὰ δέκνυσιν ἀγωνίαν. πάλιν
ἐνεργείας ἐνεκὸν φησί,

πάντες δὲ ἰστέοντο πόδες πολυπι-
δάκκιδες,

καὶ κορυφαί. ---

μᾶλλον γὰρ ἡμᾶς εἰς ἔννοιαν τῆς πα-
ραχῆς ἤγαγεν, διὰ τὸ τὴν φύσιν κινεῖσθαι
τῶν ἡμετέρων σωμάτων, τὴν ἐπὶ τὰ
ἀκίνητα μετακίνησιν ποιησάμεν. καὶ
μὴν ἐπὶ ταῦτα πείραται, τὸ μὲν
πρὸ ἄρεα καὶ ἀφροδίτῃ διὰ τρεχέων
ὀνομάτων. ὧν τὸ μὲν, τὸν δὲ ἐμίσχ-
σαν. καὶ τὸ, λάτρη. καὶ τὸ ἥχυναι,
λέγων. ὧν τὸ μὲν, τὸν ἐξ ἡδονῆς μι-
σμένον. τὸ δὲ, τὸ ἐπὶ τῇ μάχῃ τῆς πα-
ράχης. τὸ δὲ, τὴν αἰσχροῦ ἀδίκιαν ἐμ-
φαίνει. ἐπὶ ᾧ ὁδοῦσέως σεμνοῖς ῥή-
μασι κοσμεῖ τὸ λόγον. τὸ γὰρ ἐν δίκῃ
καὶ νόμιμον πείραται ἐπέφηνον, εἰπὼν.

ἀσπρά-

ἀσπάστοι λέκτροιο πικραῖς ἵστον
ἵκοντο.

Ἥτι δὲ γὰρ τῆς ἔτι μαμπίης καὶ νόμον,
ἔτι ἐπαινεμένης ὁμιλίας συμπλοκῆς
τῇ τῇ σημαينوμένην ἐναυλίῃ τῇ π-
ποίηται τὴν μεσότητά, εἰπών.

μή ποτε τῆς δυνῆς Ἥτις ἡμῶν ἡδὲ
μυῖται,

ἢ ἡμῖς ἀνθρώπων πέλας ἀνδρῶν
ἡδὲ γυναικῶν.

Ὅτι δὲ τροπαῖς ἀδύνατον μεταλα-
βῶν, ταῖς ὁμοιώσει χρησόμεθα. συ-
στῆλθαι μὲν ἐν ἡμῶν τὴν Διόνοισιν, ἐν
οἷς φησιν.

ὥς δὲ ὅτ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδεν νέφος
αἰπόλῳ ἀνδρῇ.

Διόχεῖ δὲ ἐν οἷς ἔφη·

— — γάλακτι δὲ εἶκελον ἄνθος.

πολλῶν γὰρ χ' αἰτέρων λευκῶν ἔντων,
τὸ καὶ γλυκύ τῇ εἰμφασιν ποιησά-
μενον ἐπελέξατο. οὗτος, Ἥτις μὲν τῇ
ἀχλὺς θρήνων πῶς συγχέουσι τῶν
ὀνομάτων τὴν Διόνοισιν χρῆται παλαιοί-
οι, νεφέλῃ μελαινᾷ, καὶ κόνιν αἰθρᾷ
λέουσιν, καὶ μελαινᾷ πύρεαν ὀνο-
μάζων· ἐλάττω δὲ τίθησι τὰ Φαι-
δρόπερα· τὰ δὲ καὶ τὸν ὄρεον ἀν-
θηρῶς ἀπαγγέλλειν ἐθέλει, καὶ τὸν
πατροκλον ἡμᾶς ἀπολύειν πᾶσι.
πλεονάζει γὰρ ἐκείνη τὰ Φαιδρά τῇ
ὀνομάτων. χάρις μὲν ὅμοιοι παλαιοί-
οι· ὕλαι δὲ ἀνθηραὶ, χρυσὸς καὶ
ἄργυρος. τὰ πᾶσι ἐφεξῆς, ἀπὸ τῆς π-
ἐλαίας καὶ χωρὶς ἀναπεπληρωμένον, καὶ

Ad veteris lecti foedus cupidi am-
bo redibant.

At de illa, quæ nec lege reprehenditur,
nec laudatur, consuetudine;
inter significantium contrarietatem
medium est sectatus, dicens:

Non unquam socium me conscendisse cubile,

Cara viro quo lege videtur femina jungi.

Vbi verò significationum mutationibus
propositum consequi nequimus, similitudinibus utemur. Animum itaque nostrum contrahit, ubi inquit:

Vt cum de specula nubem conspexit aquosam

Opilio.

diffundit verò, quando ait:

— — Sed flore simillima lacti.

Cum enim multa alia quoque alba
existant, illud elegit, quod & dulcedinis indicium esset facturum.
Rursus de Achillis lamentationibus
plura usurpat vocabula mentem confundentia; Nubem atram; & Pulverem aridum; & Nigrum cinerem nominans: pauca verò ponit quæ sint lætiora. Quæ autem ad Euphorbum adtinent, floridè enuntiare vult, ut illa animi perturbatione, qua ex Patrocli casu occupamur, nos exolvat. Abundant itaque ibi vocabula læta; Gratiis similes capilli: materis autem floridæ, aurum & argentum; & quæ sequuntur, virefcens olea, & campus apertus; & aquarum scaruri-

turientes fluxus, ventorumque flatus salubres; & floris res quædam læta ac pretiosissima. Porro magnitudinem quoque ac dignitatem orationi adfert per Synecdochen, in hoc:

Ast illi siccis bene structa ad mœnia bobus

Sublatis rectà magno clamore feruntur.

Intervallorum quidem magnitudine orationem extulit; cum verò clypei nomen indecorum esset, magnitudinem, quæ virile robur simul ostenderet, bovem adpellavit. Cum iterum huic incongruens esset illud *elevantes*; adposuit, *siccum*. Nam cum per siccitatem una indicetur levitas, & actioni probabilitatem adtribuit, & notionibus minime noxiam imaginem est largitus. Quin & alibi dicit;

Et magni circum sonuere palatia mundi.

Quo quidem, quæ ad pugnam spectant, grandia facit; cum verò indecore de cœlo illud usurparet, methodis consecratur decorum: epitheto tantum ex tuba augens; additione præpositionis ex omni cœlesti plaga sonitum educens. Iam quoque certum humilia vocabula orationem reddere exilem; uti se habet hoc:

Sellaque vilis ei posita est & parvula mensa.

ὕδατων ἀναβλυσάντων ῥοαί, καὶ ἀνέμων ὄπνοισι, καὶ ἀνδρῶν Φαιδρόν τι χρῆμα καὶ τιμαλφέςων. μέγας γὰρ μὲν καὶ ἀξίωμα ἐμποιοῖ τῷ λόγῳ διὰ συνεπδοχῆς, ἐν τῷ

Οἱ δὲ ἱπὺς πρὸς τεῖχος εὐδμήον βόας αὖτας

ὑψίστ' ἀναρόμῃοι ἔκιοι μεγάλῳ ἀλαλήῳ.

μεγέθη τῶν διειρημάτων ἐξήρει τὸ λόγον. ἀπεπῆς δ' ὅλη τοῦ τῆς ἀσπίδος ὀνόματι, αἰς ἐς ἀνδρότητα τὸ συνεμφανίζον μέγεθος βῆν ὀνόμασε. πάλιν δὲ ἔλη ἀσυμφώνως τῷ ἀναρόμῃοι, προσέθηκεν αὖτον. διὰ γὰρ τῆς καὶ τὴν ξηρότητα συνεμφανισμένης κερύπτη, τῇ περὶ πρᾶξι πηχυνότητα ἐθεήθη, καὶ ταῖς ἐνοσίαις ἀνυπόθετον τὴν φατασίαν ἐχαρίσθη. καὶ μὲν ἀλλαχῇ φησιν

ἀμφὶ δὲ ἐσάλπιγγεν μέγας ἐργός.

τῷ πίνῳ τὸ μὲν καὶ τὸ μάχῳ ἐς ὄγκον αἰρων ἀπεπῶς ἢ ὅλη ἔργον καὶ χρώμῳ, μεθόδοις μεταδιώκει τὸ πρῆπον. τῷ μὲν ὀπιθέτω καὶ τὸ ἐκ τῷ σάλπιγγος συναύξων μέλι. τῇ δὲ προσθήκῃ τῆς προσήσεως, ἐν παλαιοῖς μέγας ἐρανὶς τὸν ἦχον ἐξάγων. φανερὸν μὲν τὸ καὶ τὴν χαμαιζήλα τῶν ὀνομάτων ἰσχύνητα ἐμποιοῖν τῷ λόγῳ, αἰς ἐκ τῷ

διφρον αἰεκέλιον ὠρεθῆς, ἐλίγην περιεπέζαν.

ἐννός

ἐννοῇ δὴ καὶ τῆς τ' περιφράσεων ποι-
κιλίας, ὡς ἅμα τὸ ἐναργὲς τῷ χα-
ρακτῆρι, καὶ τὸ ἡδὺ τῷ λόγῳ περιγί-
ται. νέων γὰρ ἡρώων περιῶπα μὲν τῆς
οἰκείας δρεΐδης ἐκάπερον ἐπαγγέλλαν
ἐθέλων, ὅπως μὲν Φησί·

----- βίης ἐτεοκλήεις.

ὅπως δὲ,

----- ἱερὴ ἰς τηλεμάχοιο.

ἐφ' ἧς μὲν τὸ κτ' τ' ῥώμην ἐξοχον· ἐφ'
ἧς δὲ τὸ κτ' τ' σωφροσύνην θεοφίλης
ἐπισημαίνων. καὶ μὲν καὶ ἀλληγορίαι
πολλοῖς ὀνόμασιν ἐφεξῆς κεινοῖς τρε-
πασιν ἐφ' ἑτέραν ποιότητά τινα λα-
νοῖαν ὄρα γὰρ ὡς ἀπαθῶς καὶ ἀλύπως
εἰπεῖν περὶ τ' ἐν πολέμῳ πῆλιδι κέ-
των περιεργαζομένη, ὡς περὶ πυρῶν
συγκομιδὴν ποιεῖται τ' λόγον, λέγων·
αἰψά πε φιλόποδον πάλαια κέρος
ἀνδρῶπισιν,

Ἡς πε πλέσθη μὲν καλὰ μέλι χθονὶ
χαλκὸς ἐχάειν·

ἀμῆλὸς δὲ ἐλίγιστος.

Τέτων δὲ τ' ἐννοημάτων πλεοναζάντων
ἀλλήλοισι γίνοντι λόγοι καὶ λόγων εἶδη·
οἷον ἐκ ποικίλων χυλῶν τε καὶ χυμῶν
φάρμακά τε καὶ ἡδύσματα. τὰ μὲν ἔν
ἐς ἀνείσιν ἄγοντα καὶ φαιδρότητα, τὸν
ἀφελῆ τε καὶ ἡδυνῶ λόγον ἐφύνησε·
τὰ δὲ τὸ αἰώνιον κινεῖν τε καὶ τὸ ὀρμη-
κὸν, τὸν πολιτικὸν τε καὶ ἀγωνιστικὸν
ἐξέφηνε. τῶ μὲν ἔν πολιτικῷ κτ' τὸ
ἀρρεν τὰ εἶδη, σωτηρία καὶ βραχυ-
της, καὶ ἀξίωμα ἐμγαλοπρεπεία,

Inspice quoque ex circumlocutio-
num varietate, quomodo simul ef-
ficacia characteri, & dulcedo ora-
tioni adquiratur. Iuvenum enim
heroum personas, cum propria vir-
tute singulas describere volens, ali-
bi quidem dicit;

----- Vis Eteoclis.

alibi verò;

----- Vis Telemachi divina.

de illo præcellens robur; de hoc sa-
pientiam cum Dei amore conjun-
ctam significans. Quin & Allego-
riz vocabulis multis deinceps po-
sitis ad aliam quandam orationem
mentem convertunt. Vide enim
quomodo, cum sine animi com-
motione ac dolore de iis, qui ἐν
bello mortui fuerant, dicere pro-
posuisset, de frumenti collectione
sermonem faciat, dicens:

Atque homines saturare brevi so-
let horrida pugna,

Qua multam stipulam ferrum de-
jecerit atrum,

At messis minima est.

Porro cum hæ notiones inter se
connectuntur, fiunt orationes, at-
que orationum figuræ: ut ex mul-
tis materiis ac succis medicamenta
& bellaria. Quæ itaque in remissio-
nem deducunt & hilaritatem, sim-
plicem ac dulcem orationem ge-
nuere; quæ autem mentis atten-
tionem excitant, ejusque impetum,
orationem tam civilem quam cer-
tatoriam ostendunt. Civilis igitur;
ad marem spectantis, species sunt,
Compendia ac brevitates, & digni-
tas

tas ac magnificentia, & asperitas ac vehementia; magnitudo quoque ac media constitutio. quæ tam naturalem ostendunt maris magnanimitatem, quam magnitudinem corporis ac mentis robur, &, quæ ad maxima opera perficienda facit, celeritatem: Simplicis autem species, Laxitas, mollities, pulcritudo ac dulcedo multa. quorum illa remissam feminæ naturam; hæc circa venustatem ostendunt animi constellationem. Sed harum quoque connexionem aliqua species fieri possit; ut acrimonia, celeritatem tanquam mas; animi angustiam, ceu contrarium ostendens: tum quoque diligentia, tenacitatem habens, ceu femina; laboris intentum amorem, tanquam mas. His autem orationum speciebus ad quamvis animam utens, aut simplicibus, aut mixtis, interdum similitudine persuadebis, interdum dissimilitudine devinces. Porro de gestuum natura, quibus animi notiones adhibere oportet, haud multa dicenda esse arbitror. Abundè enim hos hypocrisis declarare potest. Et enim horum quisque aut contrahit aliquo modo mentem, ut Deprecationes; aut remittit, ut Concessionem. Et aut angusti animi reddit homines, ut Correctiones; aut magnificos, ut Gnomologiz & Enarrationes. Quorum cujusque efficaciam ex typis optime cognoverimus. quos singulos tempestive corporibus imponit hypocrisis; un-

ταχύτης τε καὶ σφοδρότης, καὶ μέ-
γεθος καὶ μεσότης. ἅπτερ τὴν τε
φυσικὴν ἐμφαίνῃ μεγαλονοίαν τῇ
ἀρρενῇ, μέγας τε σώματι καὶ
ἀδρότητι Διανοίας, καὶ τὸ ἐς τὰ μέ-
γιστα τῶν ἔργων ἀνυψὲν τάχους.
τῇ θὲ ἀφελῆς, δραστικῆς, αἰσθητικῆς,
κάλλει τε καὶ γλυκύτητι. ὣν τὰ μὲν
τὸ ἀνεκμῶρον τῇ θήλει. τὰ δὲ τὸ
ἐς ἀραισμένον διαδένκυσιν ἐπισημέ-
ρον. ὁμοίως δὲ ἂν π καὶ τῇ τέττων
παλοκῇ· οἷον ἡ δριμύτης, τὸ μὲν τὰ
χὺς ὡς ἀρρεν· τὸ δὲ μικροπρεπὲς,
ὡς ἐναντίον ὀπιφαίνεσθαι. ἡ τε ὀπι-
μέλεια, τὸ μὲν γλίσχρον ἔχουσα καὶ
τὸ θήλυ· τὸ δὲ τῆς φιλοπονίας πα-
ρεκπιεζόμενον, ὡς ἀρρεν. ταῖς δὲ
ταῖς εἰδеси τῶν λόγων πρὸς ψυχρὴν
ἐκαστὴν χρώμεν, ἡ ἀπολοῖς, ἡ
κατὰ μίξιν, ὅτε μὲν ἐμοιότητι πε-
σεις, ὅτε δὲ ἀνομοιότητι καταγω-
νῇ. πρὸ δὲ τῆς τῶν χρημάτων
φύσεως, οἷς προσάγειν καὶ τὰ νο-
ήματα, ἔ παλλα λέγειν δεῖν ἡγε-
μεν. ἰκανὴ γάρ ἡ ὑποκρίσεως ταῦτα
διηλώσκει. καὶ γάρ τεττων ἐκαστον
ἢ συστάει πρὸς, ὡς αἱ ὀψιμήσεις·
ἢ ἀνίστην, ὡς αἱ συγχωρήσεις, τὴν
Διανοίαν. καὶ ἡτοιμικροπρεπῆς, ὡς
αἱ διορθώσεις· ἡ μεγαλείας, ὡς αἱ
γνωμολογίαι καὶ ἀφηγήσεις ἀπεργά-
ζονται. ὣν ἐκαστὴ τὸ ἐνέργειαν ἐκ τῆς
τύπων ἀρετῆς ἂν διαγνωσθῇ, ὡν ἐκα-
στον καὶ τὸ ὑποκρίσεως καιρὸν τοῖς
σώμα-

σώμασιν ἐνέησι. παρὸ καὶ ἀχρήμασιν
αὐτοῖς πανέβη κληθῆναι. πῶς γὰρ μὴ τῷ
ὑποθέσων καὶ τῷ κεφαλαίῳ, αἷς πᾶσι
μιμήσεις καὶ ἀφηγήσεις περὶ γὰρ ὡς
ποιησάμεθα, ἐν τῷ πρὸ ποιητικῆς ἡμῶν
ἀκροβωῶς εἴρηται. ἥς μέρη μὲν μίμησις
καὶ διήγησις. τῶν δὲ ἑκατέρωθεν μόρια
ἡθοιοῖα τε καὶ διηγήματα. ἀπὸ πολλὰ καὶ
κατ' ἐαυτὰ μόρια γινόμενα, εἴδη τε καὶ
ποιήματα προσγρόσσει. ὅτι γὰρ καὶ ἡ
ἀπὸ τῶν ἐν μεσικῇ χρησιμότητι παύ-
δουσις, ὁμηρος ἡμῶν ἱκανὸς μάρτυς. ὁ
μὲν γὰρ ἀχιλλεύς ἐν ἱλιάδι, πρὶν κα-
θίστασθαι τῷ δὲ πῶν χρυσίδα πᾶν
βελόμην. ὅ, ἐδ' ὅτι ἐν ἱερῶν ἀδων
εἰσάγει. ἀλλ' ἐς τὸ ἀνδρὶ ζῆλον πῶν
ψυχῇ ἐκκαλεῖται, πᾶσι τῷ παλαιο-
τέρων ὁμοπαλίας πρὸς κίθαραν ἀνα-
πνεύσει. ὅ, τῷ ὅν ἔδυσσας ἀπὸ
μεσικῆς παιδιδόντων, ὁ μὲν ἀνα-
κρέων ὅ, μνηστῆρας, τῆς πρὸς τῷ πε-
νελοπίῳ ὕβρεως, καὶ τῷ ἐς τὸν ὀδυρσάς.
κηδεμόνα θεῶν ἀσπείρας, ἀπὸ πρὸς ἀπὸ
πῶν τῷ λοκρῷ πρὸς νομίαν ἀχαικά
δυσυχήματα.

--- ὁ δὲ ἀχαιῶν, φησι, νόσον ἀει-
διε

λυγρὸν, ἐν ἐκ τρώης ἐπιείλατο παλ-
λας ἀθήνη.

ὁ δὲ τῷ φαίειν τρυφῶν παιδιδόντων,
καὶ εἰς ἀπὸ τῶν ἐξάγειν κωλύων, δε-
σμῶς ἀπὸ ἀπὸ καὶ ἀφροδῆτης, αἷς ἐδὲ
τρυφῶν ἀπὸ, ἐφ' οἷς ἐπὶ ἡμετέ-
ρη, γὰρ ἡμῶν. αὐτοῖς γὰρ μετὰ

de & ipsis schemata adpellari con-
tigit. Cæterum de argumentis & enar-
rationes ordinate faciemus, in o-
pere De Poëtica accurate diximus.
cujus partes sunt Imitatio & Nar-
ratio. Atque harum utriusque par-
ticulæ rursus sunt, morum effictio-
nes & narrationes breves: quæ fre-
quenter ubi per se sola extiterint,
carmina & poemata adpellantur.
Nam &, quæ per hæc fit, institutio-
nem in Musica utilem esse, ido-
neus nobis testis est Homerus. Et-
enim Achilles in Iliade, cum pro-
cul ab animi perturbatione ob
Chryseidem remotus esse veller,
nihil quicquam amatorium canere
introducitur; sed ad viriliter agen-
dum animum evocat, veterum
clara facinora ad citharam rumi-
nans. Porro eorum, qui in Odyf-
sea per Musicam erudiunt, alter
procos retrahens tum à contume-
lia in Penelopen, tum ab impieta-
te erga Vlysiem, Deorum cognat-
um; canit Græcorum ob Locri
iniquitatem infortunia:

— Achivorum, inquit, redi-
tum ille canebat

Tristem, quo Pallas Trojana re-
linquere jussit.

alter Phæacum luxuriam castigans,
& ne in solita erumpat, prohibens,
vincula Martis canit ac Veneris.
quod nec illi delictorum suorum
impunitatem fuerint consecuti.
Iam verò & ipse Vlysses non prius
sc

se Phæacibus cognoscendum præbuit, quam Demodocus & virtutem viri docuisset, & persuasione modulata amorem cognoscendi Sapientem excitasset. Inquit igitur ipsum adiens :

Quin age nunc immanis equi canito decus omne.

additque ;

Quem statuit summa arce dolo divinus Vlysses.

Hæc enim quodammodo ad priorem scopum respiciunt. Illos enim, qui inique alienos toros violarint, pœnas luere describit. Videmus autem, quomodo Sapiens ex necessitate quadam, absque auditorum invidia, tanquam de alio quodam loquens, laudes suas à Musico recitari prius velit. Quare velut desiderantibus deinde ipsis eum cognoscere, & magis persuadet & dulcior evadit, inquit :

Sum Laërtiades Ithacus, mortalibus artes

Ob cunctas curæ, nomenque ad sidera fertur.

Iam orationem traducamus, ut Comicarum festivissimus ait, Musarum ora frænis moderantes, ad ea quæ de dictione sunt scienda. Vbi necessaria & prima de Literis trademus. Harum itaque proprietates ad prædictorum generum contrarietatem aptè sunt referendæ. Harum enim aliæ leniores ef-

ὁδυσαδὲς ἔπεσον αὐτὸν ἐξέφηνε
πῖς Φαίαιξιν, εἰ μὴ Διὸς μυσικῆς ὁ
δημόδοκος τῷ τε δρετῷ τ' ἀνδρὸς
ἐδίδαξε, καὶ Διὸς παρθένου μελωδικῆς
ἔρωτα τῆς γνώσεως ἔσπευσε περὶ ἐπιεί-
κειαν. Φησὶ γὰρ περὶ αὐτὸν·

ἀλλ' ἄγε δὴ μετ' ἔβηθι, καὶ ἴππευ
σμον αἴσω.

καὶ περὶ ἐλπίσιν·

ὅν ποτ' ἐς ἀκρόπολιν δόλοισιν ἤγαγε δῖος
ὁδυσαδὲς.

ταῦτά γάρ ἐχέει μὴ πως καὶ ἔπε-
πρεσκόπη. τὰς γὰρ ὡς ἀνέμους ἀλ-
λοτρίοις ὅππῃ κεχερηκέναι γάμοις δι-
αγρᾶφι δίκῃ ὑπέχοντες. ὁρῶμεν
ἡ ὅπως ὁ σφοδρὸς ἀναγκαίως μὴ ἐα-
λεῖται, πῶς ἡ ἀκύνει ἀνεπαχθῶς, ἐπα-
νελεῖται περὶ πόντον, ὡς περὶ ἄλλας τε
λέγων, ὑπὸ μυσικῆς βέλεια. ταῦτα γὰρ
ἐν ὧς περὶ ὅππῃ μὲν αὐτοῖς ὑπερ-
μαθεῖν, περὶ αὐτῶν τε καὶ ἡδίων γέ-
νεσθαι, φάσκων·

εἰμὶ ὁδυσαδὲς λαερτιάδης, ὃς πάνσι
δόλοισιν

ἀνθρώποισι μέλω, καὶ μὲν κλέει
ἐρετὸν ἤκη.

Μετὰ γὰρ μὴ δὴ τὸν λόγον, ὡς περὶ ὁ
Φαιδρόπαιος τῶν κωμικῶν φησὶ, με-
λετῶν σῶμα ἡνιοχῆδες, μετὰ γὰρ μὴ
εἰς τὰ περὶ λέξεως. ὡς τὰ ἀναγκαῖα
καὶ πρῶτα περὶ σοφιστῶν ῥητέων. καὶ τοί-
νυν τὰς τέτων ιδιότητας εἰς τὴν ἐναν-
τιότητα τῶν περὶ ἡρώων ἡρώων δι-
σέχως ἀνεκρίνον. τέτων δὲ τὰ μὲν λα-
οίερα

οἱ ἄλλοι δὲ πλεῖστον φθόγγους, ὡς πὰ
 φωνήεντα· πὰ ἡ τραχεῖς, ὡς πὰ ἄφω-
 να· τὰς ἡ μετὰ ξυ, ὡς πὰ ἡμίφωνα. καὶ
 τὴ φωνήεντων πὰ μὲν ἀκάλυτον προ-
 φερόμενα τὴ ἤχον, διὸ καὶ σεμνότερα
 πύφουκεν, ὡς πὰ μακρά· πὰ ἡ ὀξείας
 περιγράφοντα, ἡ πῖον, ὡς πὰ βραχεία·
 πὰ ἡ μετὰ ξυ, καὶ τὴ χρόνων ποιότη-
 τα καὶ τὴ ὀφωνίας μετέληφε. τὴ δὲ ἡμι-
 φωνων πὰ μὲν ἐξ ἄκρων τὴ χειλῶν συ-
 ριγμὸν περιέειναι πῖον, τραχύτερα,
 ὡς πὰ διπλά, καὶ τὸ ἰδιάζον· πὰ ἡ φλοι-
 πὰ ὀφωνότερα. καὶ τῶν πὰ μὲν, τὴ
 γλώττης τὸ, πὰ πύμα καὶ τὸ στόμα
 πλητίζουσιν ἰδίως τὸ λ καὶ τὸ ρ· πὰ δὲ
 ἀπεκλεισμένων τῶν πύμα καὶ πῶν πο-
 ρων, ἡ καὶ ἀφ' ἑνὸς προχωρῶντα μό-
 νης, εἰλαπῖον, ὡς τὸ μ καὶ τὸ ν· πάλιν
 τῶν ἄφωνων πὰ μὲν ἀφ' ἑνὸς χειλῶν
 ἡ καὶ πῶν μένων, τὰ πύμα καὶ τὸ ἔμ-
 φραξιν ἁπλῶν καὶ μέσων ἐκβιαζομέ-
 νων, ὡς τὸ β, καὶ πὰ τὰ τε περιεκτικά· πὰ
 ἡ τὴ μὲν παρὰ τὴν ὑποκαρτέως, τὴ
 πύμα καὶ τὴ ραγδαίως καὶ εἰς πλάτος
 περιεμύς, ὡς τὸ γ, καὶ πὰ ἐκατέρωσε
 ἄκρας· πὰ ἡ, τὴ μὲν ὀδόντων ἐπ' ὀλίγον
 ἀφ' ὀλίγων, τῆς ἡ γλώττης αἰονεῖ
 σφενδονώσης κατὰ μέσων ἀδρόως τὸ
 πύμα, ὡς τὸ τ καὶ θ, ἔ τὸ τῶν μέ-
 σων. τῶν πὰ μὲν ἡρεμαίως προάγον-
 τα τὴ αἶσα, καὶ τὴ πῶν ὀδόντας
 τῶν, κελήαι πὰ ψιλά, καὶ ἔσων ὀ-
 φωνότερα· πὰ ἡ ἐνδοθεν ἐκ φάρυγ-
 γος, ὠνόμαται δασεία, καὶ ἐστὶ λίαν τρα-

ficiunt sonos, ut vocales: aliae
 asperos, ut Mutæ: aliae medios,
 ut Semivocales. Rursus vocalium
 aliae minime impeditum proferunt
 sonum; unde & gravitatem ma-
 jorem habent, ut longæ: aliae, quæ
 sonum statim circumscribunt, gra-
 vitatem habent minorem, uti bre-
 ves: mediæ secundum temporum
 qualitatem etiam soni gravioris sunt
 participes. Porro Semivocalium il-
 læ, quæ ab extremis labris sibilum
 angustum emittunt, sunt asperio-
 res; ut duplices, & litera singula-
 ris: reliquæ autem soni gravioris.
 Atque harum aliae sunt, linguâ
 & spiritum & os percutiente, in
 primis L & R: aliae occlusis spi-
 rituum viis, aut etiam per nares
 solas provenientes, illud minus fa-
 ciunt, ut M & N. Rursus ex Mu-
 tis aliae per sola labia sonum emit-
 tunt, spiritu labrorum obstru-
 ctionem per medium vi recluden-
 te, ut B, quæque hanc circun-
 stant: aliae genis parum diductis,
 spiritu verò cum impetu in latitu-
 dinem prodeunte, ut G, & quæ
 utrinque sunt extremæ: aliae den-
 tibus paululum disjunctis, linguâ
 verò confertim per medium quasi
 è funda projiciente spiritum, ut
 T & TH, harumque media. At-
 que harum alias, quæ lentè aërem
 propellunt, & ex locis circa dentes,
 vocarunt Tenuēs, suntque soni
 gravioris: alias, ex interiore gut-
 ture profectas, adpellarunt Adspi-
 ratas, suntque admodum asperæ:

M

alias,

alias, ex medio vocis loco, Medias dixere, quæ ambarum naturam sunt fortitæ.

Ex harum autem qualitate syllabarum mixturæ constituuntur, abundantibus literis, quæ in pronunciationibus prævalent, quantum ad figuras, similes. Et quidem longæ vocibus magnificentiam; breves verò contrarium ingenerant. Atque ex harum compositione fiunt Pedes. quorum alii, qui longas aut antecedentes, aut nullo modo solvendas, aut continentes, aut abundantes habent, festiviores sunt magisque venerabiles: uti & ex his commata & cola, tum periodi ac metra: Alii, qui brevibus per aliquem dictorum modorum abundant, exiliores sunt ac humiliores. Atque hinc de Notionibus, Dictione ac Compositione oratio, pro facultate nostra pertexta, habet finem.

Age nunc de iis quæ Musices maxime sunt propria, de Cantibus, inquam, & Rhythmis & Instrumentis dicamus. quemadmodum aggressi sumus, Musices vim absque invidia enarrantes. Initium autem harmoniæ faciendum à minimis, quæ vocantur soni. Quam igitur in præcedentibus rhythmi ad harmoniam dicebamus esse rationem, uti maris ad feminam, hæc quoque nunc enodanda: quod scilicet horum extrema secundum contrarietatem certi alicujus soni spectentur; media amborum na-

χέα· πὲρ δὲ ἐν μέλει τῶ φωνητικῷ τῶν, μέσαι τε εἰρηλαί, καὶ τ' ἀμφολέων εἴληχε φύσεως.

Ἐκ δὲ τῆς τέτων ποιότητος αἱ τ' συλλαβῶν σωίστηλαι κρείσσεις, τοῖς πλεονάζουσιν τ' συχέων, ἀ κατὰ πρῶτον ἐν ταῖς ἐκ φωνήσεσι ὅν· χαρμηλῆρας ὁμοιόμυται. καὶ αἱ μὲν μακρὰ καὶ τὸ μεγαλοπεπῆς ἐν ταῖς λέξεσιν· αἱ δὲ βραχυαὶ τὴν αὐτὴν ἐμποῖσι. καὶ τῆς τέτων σωήσεως γινώσκαι πόδες. ὧν οἱ μὲν πᾶς μακρὰς ἤτοι καθηγεμύρας, ἢ λύσει ἀμηνχάνας, ἢ περὶ χέρας, ἢ πλεονάζουσας ἔχοντες, ἀσθενέτεροι τε καὶ σεμνότεροι. καὶ πᾶς ἐν τέτων κόμματι καὶ πάλαι, καὶ περὶ οἶδοι καὶ μέτρα· οἱ δὲ βραχυαῖς κατὰ πᾶσι τ' εἰρημύων τρέπων περὶ τὸν ὄντες, ἰσχυρότεροι τε καὶ πεπαισμένοι. ὁ μὲν ἐν περὶ π' ἐννοίων, λέξεώς τε καὶ σωήσεως λόγος, ὡς ἐν ἐφικτόν, εἴληφε τέλος.

Φέρε δὲ καὶ τῆς μουσικῆς ἰδιαιτέων, μελῶν τε καὶ ῥυθμῶν πέρα καὶ ὀργάνων εἰπωμύ. κατὰ μουσικῆς ἐπέβαλον ἀφθόνως τ' διύαμιν ἐξηγεμύροι. τ' δὲ δεχόμεν τῆς ἀρμονίας ποιητόν ὅτι τ' ἐλαχίστων, ἀ δὲ καλῶν φθόγγοι. ὅν περ' ἐν ἐλέγχω ἐν πῶς ἐμπροσθεν ῥυθμῷ πρὸς ἀρμονίαν εἶναι λόγον, οἷον ἀρρενὶ πρὸς θῆλυ, τανύν καὶ νύν ἐκκαλυπτόν· ὅτι ἀρα τέτων αἱ μὲν ἀκρότητες καὶ ἐναυχότητες τ' ποιῶνται· πᾶς δὲ μετὰ τὸ τ' ἀμφολέ-

Φοπέρων ἔξωτος μετέχῃ. καὶ γὰρ ἀρμονία πρὸς ἀρμονίαν, πάλιν ἐιδικώτερος, ῥυθμός πρὸς ῥυθμόν, ταυτὶ ἐλήχε Διαφοράν. ὡς γὰρ καὶ ἔστιαν ἐπὶ μετὰ ῥυθμῷ τε καὶ ἀρμονίας τὸ πρὸς ἀναρπώμενον ῥυθμοειδὲς μέλος, ἔτω καὶ τὸ ἐκάλειν πρὸς ῥυθμῷ, καὶ μετὰ ῥυθμῷ, ποικίλης ἐστὶν ἐλήχου κατὰ σέως, καὶ τὸ ἄκρων καὶ τὸ μέσων διόψασιν. καὶ ἡ τέλειον ἀφελῶτα, τὴν τὴν ἐναυσιότητι πρὸς ἀλλήλα κεκλήρωται φύσιν. ἐστὶν ἔν κατὰ τὴν φύσιν αὐτῇ πρὸς ἀλλήλους ἡ Διαφορά, ὡς ἐν ποίσι καὶ δὲ χάσας καὶ τὸ ἡδὺ ὁρμώμεται. οἱ μὲν γὰρ σπέρτοι τε εἰσι, καὶ ἄρρενες οἱ ἡ ἀναιμῶτοι ἔσθλητοι. καὶ τῶν ἑπείροι μετὰ ῥυθμῷ, μεμιγμένοι μὲν ἐξ ἀμφοῖν. ἡ δὲ τῶν γυναικῶν πλεον ἢ ἐλαττον μετὰ ῥυθμῷ. καὶ τῶν λειπὸν καὶ πρὸς τῶν Διὰ τῶν ματῶν λαμβάνεται, καὶ τὰ συστήματα πληροῦται. ὡς ἐν τῷ μεγίστῳ τῷ Διὰ πατρῶν, ὃ καὶ καλεῖται ἀρμονία, διδιδάγως ἡ φύσις. ἐν δὲ οὕτως καὶ ὁργάνων ἐπενοήθη Διὰ φθορῶν. καὶ γὰρ ταυτὶ ὡδὴς εἶδος ἐν τῇ κιθάρα καὶ αὐλῷ πέπν. ἐπὶ γὰρ τῷ, ἔτ' ἂν τὸ ποικιλίας ἐδέχοντο αὐτῶν. ἔτ' ἂν Διὰ φθορῶν οἱ ἀκρόντες ἐκλήθητο, ἀλλὰ πρὸς μὲν τῶν μικρὸν ὑπερῶν.

Τῆς ἡ μελωδίας ἐν τῇ ταῖς ὡδαῖς, καὶ πῶς καὶ οἱ ἐκ τῶν ὁμοιότητι πρὸς οὗτον ὁργανικὸς ἡχὸς λαμβανόμενος, καὶ τὸ στιχέων ἀρμολογία

turam participant. Etenim harmonia ad harmoniam, iterumque specialius, rhythmus ad rhythmum, eandem habent differentiam. Ut enim per essentiam inter rhythmum & harmoniam est cantus, qui rhythmoides adpellatur; sic & in utrorumque qualitibus, quæ intermedia sunt, variam consecuta sunt mixturam, secundum extremorum, mediorumque distantiam; quæ autem iusto spacio distant, contrarietatis inter se naturam sunt sortita. Quare & sonorum hæc inter ipsos est differentia, quam inter prima huius operis per morem definimus. Alii enim firmi sunt ac masculi; alii remissi & effeminatiore. Atque horum alii medii, ex utrisque mixti; sed qui alterutrus ex generibus plus aut minus sint participes. Et ex his deinde certa quædam sumuntur intervalla, & systemata complentur. quorum, ex maximo, ipso dia pason, quod & harmoniam adpellamus, natura facile dignoscitur. Hinc quoque instrumentorum excogitata est diversitas. Neque enim eadem cantus species citharæ & tibæ convenit. Id enim si esset, nec varietate illorum fuisset opus; nec diverso modo auditores cantu delinrentur. Sed de his post paulum dicemus.

Iam cum melodia, tum in odibus in colis, ex similitudine, quam ad instrumentales sonos habet, accipiat, congruentes literas ad

cantum pronuntiationem elegimus. Cum itaque septem sint vocales, tam in longis quàm in brevibus prædictas differentias cernimus. In universum enim, quæ in longitudinem os extendunt, sonos magis venerabiles, maremque decentes: quæ verò in latitudinem diducunt, pronuntiationes quoque debiliores & effeminatiores habent. Rursus specialius, in longis masculus est ipse sonus, rotundus existens & contortus: feminus autem ipse sonus. Diffunditur enim quodammodo in ipso spiritus & percolatur. Iam verò in brevibus marem denotat, & vocis instrumentum coarctans, & sonum, antequam proferatur, simul abripiens: femininam autem naturam obtinuit ipsum sonus, hiare aliquo modo cogens in pronuntiando. Ancipitium ad melodiam optimum est ipsum sonus. Est enim naturâ aptum, ob latior sonitum, ad longitudinem: reliquæ autem ob tenuitatem se ita non habent. Sed in his quoque aliquam videre est medietatem. Nam ipsum sonus & communionem habens & contrariam adfectionem ad sonum, si quidem in contrarium ipsi sonui usum adsumatur, existit masculinum; quod si similem facit notationem, femininam naturam consequitur. Atque hoc quoque declarant dialecti, contrario inter se modo adfectæ, ob gentium similem morum discrepantiam, Dorica scilicet & Io-

πρὸς τὴν τῶν μελῶν ἐκφωνήσιν ἐπελεξάμεθα. ἐπὶ γὰρ τῶν φωνηέντων ὄντων ἐν τε τοῖς μακροῖς, καὶ τοῖς βραχείοις τὰς περιηρημένας διαφορὰς ὁρῶμεν. καθόλου γὰρ τὰ μὲν ἐς μήκην βροντῶν τὸ σῆμα, σεμνολέγεις τὸ οὖν ἤχους καὶ ἀρρενοπρεπεῖς τὰ δὲ ἐς πλάτος διαμενῶντα, καὶ τὰς ἐκφωνήσεις ἤχους τὰ καὶ θηλυέας ἔχοντα. πάλιν δὲ ἰδικῶς, ἐν μὲν τοῖς μακροῖς ἀρρενῶν μὲν ὁ τῶν φθόγγος, σρογγύλον τὸ ὦν καὶ σωετραμμένον θῆλυς δὲ ὁ τῶν. Διαχεῖται γὰρ πῶς ἐν αὐτῇ τὸ πνῦμα καὶ διηθεῖται. ἐν μὲν τοῖς βραχείοις τὸ μὲν ὁ τὸν ἀρρενῶν δηλοῖ. τὸ τε φωνηέντων σωίλλον ἔργον, καὶ τὸν φθόγγον πρὸν ἐκφωνηθῆναι σωαρπύζον. τὴν θηλυτὴν δὲ τὸ ἐ, κεχηέναι πῶς ἀναγκάζον κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν. τῶν δὲ διχρέων ἐς μελωδίαν κρείττον τὸ α. Ὀφύεις γὰρ διὰ πλάτος τῆς ἡχέσεως ἐς μακρότητα. τὰ δὲ λοιπὰ διὰ λεπτότητα ἔχοντες ἔχοντες. ἐπὶ δὲ πῶς καὶ τῶν τοῖς ἰδεῖν μεσότητα. τὸ μὲν γὰρ α κρινώϊον τὸ ἔχον καὶ ἀντιπείθειαν πρὸς τὸ ἦ, εἰ μὲν ἐς ἀνίσροφον χρείαν ἐκείνῃ πρὸς λαμβάνειν, πεφυκεν ἀρρεν. εἰ δὲ τὴν ὁμοίαν ποιῶται σημασίαν, τὴν θηλυτὴν. δηλοῖ δὲ τῶν καὶ αἱ τῶν διαλέκτων ἀλλήλαις ἀντιπεπνυθῆναι, τῇ τῶν ἑθνῶν ἀναλόγως ἐναντιοστροφία, ἡ δωρεῖς τε καὶ ἰάας. ἡ μὲν γὰρ δωρεῖς,

δωρεῖς, πλὴν θηλύτητα φεύγουσα ξ η, τρέπειν αὐτῆς πλὴν χρηστὴν ὡς ἐς ἄρρεν, τὸ α, νερόμικεν· ἡ δὲ ἰαῖς, τὸ σπρεόν ὑποσπλομένη τῷ α, κατὰφέρειαι πρὸς τὸ η. τὸ δὲ θῆλυ μὲν ἐστὶ χ ξ τὸ παλαιοῖς, ὡς προείρηται· τὸ η δ' ὁμοιον ἦχον ὀπιφέροιεν, εἰ κατὰδείη τῇ αὐτῇ διφθόγγῳ, γὰρ φορμὴν διὰ ξ α, ἐπ' ἐλάττωσιν ἡρρένωται. ἀλλὰ καὶ τ' ἄρθρων, εἴ τ' κατὰλήξεων, καὶ καθ' ἀπάσαις πᾶς πλώσεις εἴη ἐξέταζεν ἐθέλεις, παρὼς δὲ ῥήσεις, ὡς τ' ἰσὺ ἄρρενικῶν ὀνομάτων ἄρρενικὰ σοιχεῖα καθηγεῖται, καὶ ὅτι πελομένης τίθειαι· τῶν η θηλυκῶν πᾶ ὅμοια, καὶ οἱ ὅμοιοι φθόγγοι· τ' δὲ ἐδέξερων τὸ μετὰξὺ.

Τέταρα μὲν ἐν τ' φωνηέντων, καὶ δύφῃ πρὸς ἐκτασιν διὰ τ' μελωδικῆς φωνῆς διαστήματα πρὸς ὅδ'· φθόγγος ἐρησιμύσειν. ἐπεὶ η ἐδξ καὶ συμφῶνα ὡς ἀγέσεως, ὅπως μὴ διὰ μόνων τ' φωνηέντων γινόμενος ὁ ἦχος κεχηνη, τ' συμφῶνων τὸ κάλλιπον παρὰ τίθειαι τὸ τ. πᾶτε γὰρ προτακτικὰ τ' ἄρθρων ἐδήλωσε. μόνον τ' ὀργάνων χορδαῖς ἐμφερώς ἦχε. πλὴν τ' φωνῶν ἐστὶ λειότατον. ἔπε γὰρ πνύματι τραχυώειαι περὶ ὧ, ὡς καὶ δασέα· ἔτ' ἀκίνητον ἐὰν τ' γλωττίαν, ὡς τ' λοιπῶν ψιλὸν ἐκάπερον· ἔπε συργμὸν ἀγρῇ προίησι καὶ ἀγροικον, ὡς καὶ διπλῶ, καὶ τὸ διὰζον. ἔπε λεπτὸν ἐστὶ καὶ ἀδυνές, ὡς καὶ ὑγρά. τῶν ἔτως ἐχόντων, οἱ μὲν διὰ ξ η γινόμενοι

nica. Dorica enim femininam naturam ipsius η fugiens, ipsius usum quasi in marem vertere, scilicet α , sancivit: contra Ionica ipsius α soliditatem devitans, defertur ad η . Porro η femininum est ut plurimum, sicut prædiximus; & similem sonitum protulerit: at si diphthongo α extendatur, per α scriptâ, paulum de masculina natura consequitur. Quin & articulorum & terminationum literas, quæ in omnibus casibus occurrunt, si examinare velis, evidenter invenies, in masculinis nominibus masculinas literas antecedere, & in fine poni: in femininis autem similes literas ac sonos: in neutris, medias.

Quatuor itaque vocales, quæ apta habent intervalla ad vocis modulatæ extensionem, ad sonos fucere utiles. Cum autem consonantis adpositione esset opus, ne per vocales solas factus sonitus hiaret; τ consonantium optima adponitur. Quippe præpositivos articulos ostendit, & solum instrumentorum chordis similem sonum edit. tum vocem habet omnino tenuem. Nec enim multo spiritu asperatur, ut adspiratæ; nec immobilem finit linguam, ut reliquarum tenuium utraque; nec sibilum emittit ignavum ac rusticum, ut duplices, & peculiaris; nec tenue est & infirmum, ut liquidæ. His ita se habentibus, qui per η fiunt soni, liquidi sunt, & pertur-

διὲ τῶτων αἱ ἀρμονίαι. αἷς κατὰ τὰς
 παρερημῖα χρῶμιν, ἢ καὶ
 ὁμοιοτήτα ἐκάστη ψυχῇ παροφείρων
 ἀρμονίαν, ἢ καὶ ἐναντιότητά τῃ, πε
 φαῦλον ὑποικισφῆν ἥτος ἐκκαλύ
 ψεις καὶ ἰάση, καὶ βέλιον ἐνθήσεις, καὶ
 παρθῶ ποιήσεις. εἰ μὲν ἀγνῆς ἡ σκλη
 ρὸν ὑπαίη, διὰ μεσότητι ἄγων εἰς
 τὸ ἐναντίον· εἰ δὲ ἄσπετον καὶ χρηστὸν, δι'
 ὁμοιοτήτι αὖξων εἰς σύμμετρον· καὶ
 εἰ μὲν εἴη σαφές, ἐνὸς χρεῖα ἔστω
 φόρος τρέψας καὶ μέλας· εἰ δὲ ἄδηλον καὶ
 δύσγνωστον, τὴν μὲν τυχεῖσαν μελω
 δίαν ἐν δόχῃ παραινέον. καὶ ψυχα
 γαμῖα μὲν ὅτι τῆς αὐτῆς διὰ τὴν
 πηλόν· μένοντι ἢ ἀκινήτα, μετὰ βο
 λῶν ἐμποιήεον. τὸν γὰρ δυαχεραίνον
 τὰ τὸ ποῖονδε μέλ, εἰδὲν ἀπεικὸς
 ἀγαπήσειν τὸ ἐναντίον. εἰκόασι γάρ,
 ὡς ἐφ' ἑλῶ, αἱ μὲν ἀρμονίαι ποῖς πλεο
 νάζουσι διαστήμασιν, ἢ ποῖς περὶ ἑχουσι
 φθόγγοις· ἔπειτα διὲ ποῖς τῆς ψυχῆς
 κινήμασι πε καὶ παθήμασιν. ὅτι γὰρ
 δι' ὁμοιοτήτι οἱ φθόγγοι, καὶ σωε
 χῆς μελωδίας παλάτῃσι πε σὺν ὃν
 ἦθ, ἐν τε παῖσι καὶ ποῖς ἤδη παρβε
 βηκόσι, καὶ ἐνδομυχῶν ἐξάγουσιν, ἐδή
 λαν καὶ οἱ περὶ δάμωνα. ἐν γὰρ ἔστω
 αὐτὰ ὡς ἀδεδομῖαις ἀρμονίαις τῶν
 φερομένων φθόγγων, ὅτι μὲν σὺν
 ἡλεις· ὅτι ἢ τὰς ἀρρενάς ἐστὶν εἶρεῖν
 ἥτοι πλεονάζουσι, ἢ ἐπ' ἐλαττον, ἢ
 οὐδ' ἔλως παρελημμένους, δηλον ὡς
 καὶ τὸ ἥτος ψυχῆς ἐκάστης καὶ ἀρμο

his harmoniæ. quibus, quemad
 modum prædiximus, utens; aut
 per similitudinem cuique animæ
 harmoniam adplicans, aut per
 contrarietatem; pravum & igna
 vum morem deteges & sanabis,
 ac meliorem immittes, & persua
 sione duces. si quidem ignobilis
 vel durus subsit, interveniente me
 dio ducens in contrarium: sin ur
 banus ac suavis, per similitudi
 nem aucturus, in constitutionem
 moderatam. Porro si certus fue
 rit, uno tantum opus est utili mo
 do & cantu; sin incertus, ac co
 gnitu difficilis, quamlibet melo
 diam primum adferemus. quod si
 animus ducitur, in eadem immo
 randum; sin immotus maneat, fa
 cienda est mutatio. Qui enim i
 stiufmodi cantu offenditur, veri
 simile est fore ut amet contrarium.
 Quippe, ut dictum, similes sunt
 harmoniæ sæpius recurrentibus in
 intervallis, aut sonis continentibus:
 hi verò animi motibus & affectio
 nibus. Sonos enim per similitudi
 nem, & assiduam melodiam non
 existentes mores fingere, cum in
 pueris tum in provectioribus, atque
 penitus latentes educere, Damon
 quoque manifestum reddidit. Quip
 pe in traditis ab ipso harmoniis mo
 bilium sonorum interdum femini
 nos, interdum masculinos inve
 nire est aut abundantes; aut mi
 nus frequenter, vel etiam plane
 non adsumtos. unde certum se
 cundum animæ cujusque morem
 harmo-

harmoniam quoque haberi utilem. Quare etiam ex melopœiæ partibus, quæ Pettia vocatur, est utilissima, quæ in sonorum quàm maxime necessariorum electione adfide spectatur. Præterea systematum alia graviora sunt, mari per naturam, & moribus, per institutionem utilia; multo ac vehementi ex inferioribus educto spiritu asperata, densiorisque aëris percussione, ob meatuum laxitatem, incitationem indicantia & truculentiam: acuta autem feminæ utilia, aëris circa labiorum summa existentis percussione, ob tenuitatem flebilis sunt, & ad clamorem adcommoda. Quorum illa quæ per sonos fiunt per æqualitatem ac facilitatem ita procedentes, sunt leviora; alia quæ per præposteros, asperiora, alioque modo turbata. &, ob subitam in contraria loca mutationem, vi mentem retrahentia. Hinc igitur Dorius modorum est gravissimus, ac marem decens ob morem. Hunc enim, seu illius principium, secundum cantus typum, primum terminum fecimus, in medio gravissimi diafason existentem: & terminum tum hypatoidis dia tessaron, in acumen; & dia pente mesoidis, in gravitatem, secundum Hypodoriam harmoniam. Qui hunc tono excedit, medius est per morem: quique in compositorum intervallo- rum maximo est acutior, scilicet ditono, effeminatior. medii ha-

νίας χρησιμότητος. διὸ ἔτι μερῶν τῆς μελοποιίας ἡ καλεσμένη πεττία τὸ χρησιμώτατον, ἐν ἐκλογῇ τῶν ἀναγκαιοτάτων φθόγγων ἐκαστοῖς θεωρημένη. ἐπὶ τῶν συστημάτων τὰ μὲν βαρύτερα τῷ πεττῇ ἀρρενὶ καὶ φύσιν, καὶ ἡτὰ κατὰ τὴν παιδείαν πρὸς φορεῖα, τῇ πολλῇ καὶ σφοδρᾷ κατὰ τὴν ἀναγωγὴν τῆς πιδύμας τραχυομέδρια, καὶ παλαιοῦ ἀέρος παληγῆς διὰ τὴν τῶν πύρων δριμύτητα, τὸ πεττῇ γόν δηλῶν καὶ ἐμβροχίς. τὰ δὲ ὀξεῖα τῷ θήλῃ, τῇ δὲ πρὸς τὴν χεῖλη καὶ ὅτι πολλὴς ἀέρος παληγῆς διὰ λεπτότητα, γορεῖα πὺν καὶ βοήκη. καὶ τὰ μὲν διὰ τῆς ἐξῆς φθόγγων ἔτι πεττῇ ρένων δι' ἐμαλότητος ἑρσυνήης. τὰ δὲ τῆς ὑπερβολῶν τραχύτητα, καὶ ἄλλως ὑπερκεκνημένα, καὶ διὰ τῆς ἐξαίφνης εἰς ὅσον ἐναυλῆς τόπος μετὰ βολῆς βία τὴν ἀνέναντον ἀνελκύνον. καὶ τῆς τρέπων τοῖνον ὁ μὲν δῶρα βαρύτερα, καὶ ἀρρενὶ πρέπων ἡττῇ. τῆτον γὰρ καὶ τὴν δριμύτητα αὐτῶν καὶ τὸν ὀδικὸν τύπον, πρῶτον ὅρον ἐποιήσαμεθα, τῇ βαρυτάτῃ διὰ παζὼν μετὰ τὴν πυγχανόντα. καὶ πέρας τῇ πεττῇ παλαιοειδῆς, καὶ διὰ τὸ ὅτι τὴν ὀξύτητα. καὶ δὲ διὰ τὴν μεσοειδῆς, ὅτι τὸ βάρος, καὶ τὴν ὑποδωρον ἀρμονίαν. ὁ δὲ τῆς τῶν παλαιονόων, μέσος καὶ τὸ ἥθος. ὁ δὲ τῶν μεγίστων ἀσυνήτων ἀφασμάτων ὀξύτητα, τῇ δριμύτι καὶ ἡλύπε. οἱ δὲ μέ-

οὗτοι λογιζέσθωσαν ὡς ἐπαμφοτέρωθεν ἰσότητες. πάλιν δὲ ὅτι τὸ ὀργάνων. αἱ γὰρ τέτων χορδαὶ πολυχρόστεραι. οἱ μὲν δὲ πρὸ προσλαμβανόμενα δωδεκά καὶ τὸ βάριον, καὶ ὀπίσθιοι καὶ ἡρένων μῦθοι· οἱ δ' ὅτι πλεονάζουσι, μέχρι τῆς διὰ τῶν, μέσοι. οἱ δὲ μὲν τέτταρες καὶ παραυξήσιν, ὀξύτοι καὶ θηλυτέροι. περὶ μὲν δὲ τῶν μελῶν ταῦτα. ὧν τὰ μὲν ἀνδρῶδες καὶ ἁρσένια πρὸς παιδύσιν· τὰ δὲ ἀλλοιότα πρὸς πῆλιν ἀναγκάει ψυχαραγωγίας.

Τῶν ἡ ῥυθμῶν ἡσυχαιότεροι μὲν οἱ δὲ πρὸ ἵεσων προκαταστάλλοις τῆς διὰ νοῖαν· οἱ δὲ δὲ πρὸ ἁρσεων τῇ φωνῇ πλεονάζουσιν ὅτι φέροντες, πτερογμοῖ. καὶ οἱ μὲν ὀλοκλήρης τὰς πόδας ἐν τῇ περὶ οἰσὶν ἔχοντες, ἀφύεστροι. καὶ οἱ μὲν βραχεῖς τὰς κενὰς ἔχοντες, ἀφελέστροι ἢ μικροπτεροῖ. οἱ δ' ὅτι μέγας, μεγαλοπτεροῖ. καὶ οἱ μὲν ἐν ἱσῶ λόγῳ πτερογμοῖ, δι' ὁμαλότητα χαλερότεροι· οἱ δ' ἐν ὁμομορφῇ, διὰ τὴν ναυλόν, κακινημοῖ. μέσοι δὲ, οἱ ἐν τῇ διπλασίονι, ἀνωμαλίας μὲν διὰ πλεονάζουσιν μετὰ φόντες ὁμαλότητι· καὶ δὲ διὰ τὸ τῶν ῥυθμῶν ἀκέραιον, καὶ τῶν λόγων τὸ ἀπὸ ἡμισυμῶν. τῶν δὲ ἐν ἱσῶ λόγῳ οἱ μὲν διὰ βραχεῶν γινόμενοι μόνων, πᾶσι καὶ θερμότεροι, καὶ κατεσκευασμένοι· οἱ δ' ἀναμῖξ, ὁμοιοῖ. εἰ δὲ διὰ μετὰ τῶν χρόνων συμβαίη γίνεσθαι τὰς πόδας, πλεονάζει καὶ ἡσυχία ἐμφανίῃ ὧν τῆς διανοίας.

beantur qui alternant. Rursus in instrumentis: horum enim chordæ plures sonos edunt: modi, qui à Dorii proslambanomeno sunt in gravitatem, admodum cavi existunt ac masculi; at qui in acumen, usque ad diatonum, medii; qui post hos, per incrementum, acutiores ac magis feminei. Atque hæc de cantibus, quorum qui viriles sunt ac decori, ad institutionem; qui ab his diversi, ad quasdam animorum oblectationes necessario recipiuntur.

Porro ex rhythmis sedatiores sunt, qui à positionibus mentem componere incipiunt: qui verò ab elationibus post vocem pulsus inferunt, turbati. Atque alii, integros pedes in periodis habentes, magis sunt ingeniosi. Rursus alii breves, vacua tempora habentes, simpliciores sunt & illiberales; longi autem, magnificentiores. Atque alii in æquali ratione positi, ob æqualitatem sunt gratiores; sed qui in superparticulari, ob causam contrariam, commotiores: Medii sunt, qui in dupla; anomaliz ob inæqualitatem participes; at æqualitatis, ob rhythmorum integritatem, & orationis perfectionem. Porro in ratione æquali existentium illi, qui per breves solos fiunt, celerrimi sunt ac calidissimi, & sedati: qui permixti, communes. Quod si per longissima tempora pedes fieri contingerit, major mentis tranquillitas ad-

N

pa-

paruerit. Idcirco brevia in armatis saltationibus adcommoda videmus: permixta, in mediis: longissima, in sacris hymnis, quibus quam maxime extentis utebantur. cum unicum circa hæc studium, ac retinendi diligentiam ostendentes; tum mentem suam æqualitate ac longitudine temporum ad moderationem adducentes. ut quæ animæ sit sanitas. Quare etiam in articularum pulsibus, qui per huiusmodi tempora contractiones dilatationibus reddunt, sunt saluberrimi: qui autem in fescupla ratione spectantur, illos, ut dixi, contingit esse concitiores. Atque ex his epibatus movetur magis, dupla quidem positione animam conturbans; elationis verò magnitudine ad summam mentem excitans. Rursus qui in dupla habitudine fiunt, simplices quidem trochæi atque iambi, celeritatem ostendunt, suntque calidi, & saltationibus apti: orthii verò & semanti, quod longissimis sonis abundant, ad dignitatem efferunt. Atque huiusmodi sunt rhythmici simplices. Compositi autem & animi affectiones magis concitant; quod ut plurimum rhythmici, ex quibus constant, in inæqualitate spectentur; & perturbationis multum indicant: quod nec rhythmico carens pes, ex quo constant, eosdem addidue ordines observet; sed interdum à longa incipiat, desinat verò in brevem; aut contra: atque interdum à positione, inter-

Διὰ τὸ τὰς μὲν βραχεῖς ἐν τῇ πυρρί-
χαις χρησίμους ὁρῶμεν. τὰς δὲ ἀνα-
μίξ, & μέσαις ὀρχήσεσι τὰς ἡμικί-
σας, ἐν τοῖς ἱεροῖς ὑμνοῖς, οἷς ἐχρῶν-
το παρεκτεταμένοις. τὴν τε περὶ πάντων
διατεταμένην καὶ φιλαχωρίαν ἐν-
δεικνύμενοι. τὴν τε αὐτῶν διάνοιαν
ἰσότητι καὶ μήκει τῶν χρόνων ἐς ἁρμοσίτη-
τα καθιστάμεν. ὥς πρὸς τὴν ἑσπερίαν
ψυχῆς. ποιηταὶ γὰρ καὶ τῶν σφυγμῶν
κινήσεις, οἱ δὲ ποιῶντων χρόνων τὰς
συλλὰς & διασυλλὰς ἀντιστοιχούν-
τες, ὑμνεῖν ὀφείλουσι. ὅταν δὲ ἐν ἡμιολίῳ
λόγῳ θεωρημένους, ἐν διπλασίονι
ἐπὶ τῆς ἀπλῆς περὶ κινήσεως μάλλον,
συντεταγμένων μὲν τῇ διπλασίᾳ ἡσὶ τὴν
ψυχῆς ἐς ὑψίον, ἢ τῶν μεγέθων τῶν ἁρ-
μονικῶν τῶν διασυντεταγμένων. τῶν δὲ ἐν
διπλασίονι γνωμένων ἁρμονικῶν, οἱ μὲν
ἀπλοὶ τροχαῖοι καὶ ἱαμβοὶ, περὶ τῶν
ἐπιφανῶν καὶ εἰς θερμῶν, καὶ ὀρχηστι-
κῶν οἱ δὲ, ὀρθοὶ & σηματοὶ, διὰ τὸ
πλεονάζειν τοῖς μακροτέροις ἡχοῖς,
περὶ ἁρμονικῶν ἐς ἀξίωμα. καὶ οἱ μὲν ἀ-
πλοὶ τῶν ῥυθμῶν τοιοῦτοι. οἷον μὲν σὺν-
θετοὶ, περὶ ἡμικίαν περὶ τῶν εἰσι, τῶν δὲ τὸ
πλεῖστον τὰς ἐξ αὐτῶν σύγκεινται ῥυθμοὺς
ἐν ἰσότητι θεωρεῖσθαι, καὶ πολὺ τὸ πε-
ρὶ ἁρμονικῶν ἐπιφανῶν. τὸ μὲν δὲ τῶν ἁρ-
μονικῶν, ἐξ ὧν συνεστῶν, τὰς αὐτὰς ἐκεί-
νῃς διακρίνειν περὶ αὐτῶν. ἀλλ' ὅτι μὲν ἀπὸ
μεγαλῶν ἁρμονικῶν, ἀπὸ τῶν δὲ ἐς βρα-
χυτέρων ἢ ἐν ἰσότητι. ὅτι μὲν ἀπὸ ἡ-

σεως

σεως· ὅτι ἢ ὡς ἐτέρως πλὴν ὁπποῦν
τῆς περὶ οὗτοι ποιῶνται. πάντες οὖν
μᾶλλον οἱ διὰ πολλῶν ἢ διὰ σιωπῶ-
ντος ῥυθμῶν. πολλῶν γὰρ ἐν αὐτοῖς ἡ
ἀνωμαλία. διὸ καὶ τὰς τῶν σώματι
κινήσεις ποικίλας ὁπποῦντες, οὐκ
ἐς ὀλίγην παραχρῆν πλὴν ἀφαινοῦνται
ἐξ ἁγασιν. πάλιν οἱ μὲν ἐφ' ἐνὸς γέ-
νους μένοντες, ἢ τὸν κινῶσιν· οἱ δὲ μετα-
βάλλοντες εἰς ἕτερα, βίαιως ἀντὶ
καὶ πλὴν ψυχῆς ἐκαστῇ διαφορά,
περὶ περὶ τῆς ὁμοιότητος τῇ ποικι-
λίᾳ κατὰ αναγκαζόντες. διὸ καὶ ταῖς
κινήσεσι τῶν ἀφαινοῦνται, αἱ τὸ μὲν εἰδὲ
πρὸς τὴν πρῶτον· περὶ δὲ ὅτι χρόνος
μικρὸν ποιεῖται διαφοράν, παρα-
χρῆν μὲν, ἐκ μὲν κινδυνώδεις· αἱ
δὲ ἢ τοι λίαν ὡς ἀλλὰ τῆς τῆς
χρόνους, ἢ καὶ τὰ γῆν μεταβάλλουσι,
φοβεράι τε εἰσι καὶ ὀλέθριοι. ἐν γὰρ
μὲν ταῖς περὶ αἵμα, ὅτι μὲν ὁμήκη
τὴ καὶ ἴση κατὰ τὸν ἀπονεῖον βαί-
νοντες, πρὸς τὴν τὴν ἢ τῶν, καὶ
ἀνδρείας ἢ πρὸς ὅτι· ὅτι δὲ ὁ-
μήκη μὲν, αἵμα δὲ, κατὰ ὅτι τρῶ-
χαίς, ἢ παλιν, θερμότερος τῶν
δύο· ὅτι δὲ ἴση, μικρὰ δὲ
λίαν, ὅτι τὸν πρὸς τὸν, περὶ αἵμα
ἀφαινοῦνται· τὰς ἢ βραχὺ καὶ αἵμα, καὶ
ἐγγὺς ἀλογίας ῥυθμῶν, πρὸς τὴν
ἐκλελυμένους. τὰς γὰρ μὲν τὰς αἵμα-
σιν αἵματιως χρῶμας, ἐπεὶ πλὴν δι-
αίματι κατὰ τῶν, ὡς ἀφαινοῦνται, κατὰ τῶν
περὶ αἵματι ποιῶνται τὰς ἀφαινοῦνται, θερμοί τε εἰσι καὶ ἀφαινοῦνται· οἱ δὲ

dum ab elatione, aut aliter perio-
dum absolvat. Ita autem magis sunt
adfecti, qui jam ex pluribus rhy-
thmis constant. quippe major in iis
est inæqualitas. Quare si corporis
quoque varios motus adferant, in
non parvam turbationem mentem
adducunt. Rursus qui in uno gene-
re manent, minus movent; at qui
in alia transeunt, singulis differen-
tiis violenter animam retrahunt,
coguntque ut varietatem subsequa-
tur, illique adsumitur. Quocirca
& in artiarum motibus, qui ean-
dem quidem speciem servant, at in
temporibus parvam faciunt diffe-
rentiam, licet turbati, nequaquam
tamen sunt periculosi; verum qui
aut valde temporibus variant, aut
genera mutant, & terribiles sunt &
exitiales. Ita quoque in incessibus, a-
lios, qui longiores & æquales gradus
secundum spondeum faciunt, mode-
stis moribus ac fortes quis invenerit:
alios, qui longiores quidem, sed in-
æquales, secundum trochæos, aut
pæonas, iusto calidiores: alios, qui
æquales, sed parvos valde, secundum
pyrrhichium, humiles & ignobiles:
alios, qui breves & inæquales, & rhy-
thmis ratione carentibus proximos,
omnino dissolutos. Illos autem, qui
his omnibus inordinate utuntur,
nec mentis compotes, sed vecor-
des animadvertes. Præterea rhythmi,
qui ductus faciunt celeriores, cali-

di sunt & alacres; qui breves ac cunctabundos, remissi & otiosi. Adhæc alii, qui rotundi ac volubiles, vehementes sunt ac contorti, & ad res agendas adhortantes: alii, qui abundantem sonorum compositionem habent, supini sunt & imbecilliores: medii, ex ambobus temperati, constitutione sunt moderatâ.

Iam de Hypocrisî id dicendum, ex corporis motibus, in quibus hæc subsistit, illos, qui modestum ac virilem conceptum, cum in verbis, tum in cantibus ac rhythmis existentem imitantur, & ad egregia facinora animum excitant; & spectandos esse pueris & imitandos: reliquorum, qui contrariam naturam obtinent, spectatores ac imitatores sint idiotæ. sed horum tamen nec omnium, nec omnes. Certe qui naturâ sunt generosâ, & honestis moribus, plane ab imitandis & spectandis iis recedant. De instrumentis nunc differendum, quorum usum vel ex ipso vocabulo facile est cognoscere. Cum enim instrumentum dicamus aut illud, per quod solum aliquid efficere possumus, uti oculis videre; aut per quod optime aliquid facimus, uti falce secare: in secunda significatione necessaria sunt, quæ in Musica habentur, instrumenta. Licet enim & voce possimus odam proferre & cantum, attamen & horum existit usus. Quemadmodum enim nec eadem vox & harmonia omnem audito-

βραδείας καὶ ἀναβεβλημένας, ἀνεμένοι πὶ καὶ ἡσυχαστικαί. ἐπὶ δὲ οἱ μὲν προγυλῶν καὶ ὀπίστροχοι, σφοδροὶ καὶ σπασσάμενοι, ἔς τις πρῶξις ὡς καὶ κλητικαί· οἱ δὲ περὶ πλεον τῶν φθόγγων τὴν συνήθειαν ἔχοντες, ὑπὸ τοῖς πᾶσι ἔσονται παλαδάρωτοι· οἱ δὲ μέσοι, κεκασμένοι πὲρ ἐξ ἀμφοῖν, καὶ σύμμετροι τῷ κατὰ φύσιν.

Περὶ γὰρ μὲν ὑποκρίσεως ἐκεῖνο ῥητέον, ὅτι τῶν σωματικῶν κινήσεων, ἐν αἷς ἔχῃ τὴν ὑπόθεσιν, τὰς μὲν τὸ σεμνὸν καὶ ἀρρενωπὸν νόημα, καὶ λέξεων, μελῶν τε καὶ ῥυθμῶν δοτομιμασμένας, καὶ εἰς τὸ ἀνδρίζεσθαι σπαιορμένας, πάντας μὲν καὶ ὁρατέον τοῖς παισὶ καὶ μιμητέον· τῷ δὲ τῆς ἐναντίας φύσεως, θαλαὶ μὲν ἔσονται μιμηταὶ θηέων οἱ ἀγαλαῖοι. καὶ τῶν ἑπὶ πικρῶν, ἑπὶ ἀπαισίων. οἱ γὰρ μὲν τῷ φύσιν θηναῖοι, καὶ κατὰ τὴν ἡσυχαστικὰν, πανηλεῶς τῆς τε μιμήσεως καὶ τῆς θείας ἀναχωρήτων. ἔφλω τὸ διαλέξεσθαι καὶ περὶ τῶν ὁρατέων, ὧν τὴν χρῆσιν καὶ τὴν προσήγοράς ῥαδίον γινώσκει. λεγόντων γὰρ ἡμῶν ὄργανον, ἥτοι δι' ἑμὸν διωαλὸν ἢ δράν, ὡς δι' ὁμμάτων ὁρᾶν· ἢ δι' ἑκατέρωθεν ποιῆν, ὡς κληῖμα δρεπάνῳ πεμπεῖν· καὶ γὰρ τὸ δαΐεραν σημασίαν ἀναγκαῖα πρὸς κατὰ μεσοκλήν ὄργανα. οἱ γὰρ καὶ Φωνῇ διωαλὸν ὡδὴν προσενέγκασθαι καὶ μέλῳ, ἀλλ' ὁμως ἐνὶ καὶ τῶν χρεῖα. ὡς περὶ γὰρ εὐδ' ἡ αὐτὴ Φωνὴ τε καὶ ἀρμονία τὸν ἀπαντὰ ἀκροατὴν

ατὴν πέρπειν πέφυκεν· ἀλλ' ἡ μὲν, ἐπεί-
 ρες· ἡ δ' ἄλλος οἶα τε ὠφραίνειν· ἔ-
 λωσι δὲ καὶ πὶ τ' ὀργάνων ἐχθ. οἷς γὰρ
 ἕκαστος φθόγγοις ὁμοίωται καὶ τὸ ἡ-
 ῥος, τέτρες καὶ πὰ πρὸς φορεῖ τ' ὀργά-
 νων ἀγαπᾷ τε καὶ πηθαύμασκειν. ἐν μὲν
 ἔν τοις ἐμπνέουσιν, ἀρρεν μὲν ἂν τις
 ἀποφύγειν αὐτὴν πάλπιγγα, ἀλλὰ τὸ
 σφοδρὲν. θήλυ δ' τὸν αὐλὸν τ' φρύ-
 γιον, γοερὸν τε ὄντα καὶ θρηνηώδη. τῶν
 δὲ μέζων αὐτὸν μὲν πυθικόν, πλέον
 ἀρρενότητι μετέχοντα, ἀλλὰ τὸ βά-
 ρος τὸν δὲ χορὸν, θηλυτῆτι, ἀλλὰ
 τὸ ἐς ὀξύτητα ὀχερές. πάλιν
 ἐν τοις κατὰλεινομένοις πάλιν μὲν λύ-
 ραν ἐστὶν ὄρεϊν πρὸς τὸ ἀρρεν ἀναλο-
 γῆσαι, ἀλλὰ πάλιν πολλὴν βαρύτητα
 καὶ τραχύτητα. πάλιν δὲ σαμβύκην,
 πρὸς θηλυτητα. ἀνδρῆ τε ἔσται, καὶ
 μετὰ πολλῆς ὀξύτητι, ἀλλὰ πάλιν μι-
 κρότητα τῶν χορδῶν, εἰς ἐκλυσιν πε-
 ραίεσται. τῶν δὲ μέζων τὸ μὲν
 πολυφθόγγον πλέον μετέχει θηλυ-
 τητι. τὸ δὲ τῆς κιθάρας καὶ πολὺ
 τῆς κατὰ πάλιν λύραν ἀπαίδον ἀρρε-
 νότητι. εἰ δὲ καὶ ἐπὶ ἅττα μετὰ τὴν
 τέτων ἐστὶν ὄρεϊν, ὅσην ἔστι δυσδιὰ-
 γνωστοῦ ὡπῶν ἢ φύσις. ἐχόντων ἡ-
 μῶν καθόλου χαρακτῆρας, οἷς πὰ
 κατ' ἕκαστον ὑποτάξομεν. ἔτω καὶ
 ἀρμενιῶν ἕκαστη κατὰ πάλιν οἰκίαν
 φύσιν, καὶ ῥυθμὸς ἕκαστος ὀργάνων
 πρὸς πρὸς φορεῖ. καὶ ὅσην ἂν ὁμοίως δι-
 ἀνοικεῖς κινήσῃ ἐν ἡλικίᾳ δὴ μερικῆς ἐνεργείας τε καὶ ἐννοια λαμβάνειν

rem delectare potest; sed alia hos,
 alia alios lætificat: ita quoque de
 instrumentis se res habet. Quibus
 enim quisque sonis per mores est
 adsimilis, hos secundum utilia in-
 strumenta amat & admiratur. Ita-
 que inter ea quæ inflantur, marem
 aliquis pronunciarit tubam, ob ve-
 hementiam: feminam autem, ti-
 biam Phrygiam, quæ flebilis est ac
 luctuosa. Deinde ex mediis Pythi-
 cam plus virilitatis habere quis di-
 xerit, ob gravitatem; Choricam,
 naturæ femineæ, ob propensionem
 in acutum. Rursus ex iis, quæ in-
 tenduntur, lyram invenire est ma-
 sculo proportionem respondentem, ob
 multam gravitatem & asperitatem:
 sambucam autem, naturæ femineæ;
 utpote quæ ignobilis sit, cumque
 multo acumine ob chordarum par-
 vitem in dissolutionem circumdu-
 cat. Ex mediis polyphthongum plus
 habet naturæ femineæ; at cithara
 non multum dissonat ab ea, quæ
 in lyra habetur, virilitate. Quod
 si quæ alia inter hæc reperiuntur,
 ipsorum natura haud difficulter co-
 gnoscitur. cum generales caracte-
 res habeamus, quibus singula si-
 mus subjecturi: Atque isto modo
 & harmoniarum quæque, secun-
 dum propriam naturam; ac quic-
 que rhythmus, instrumento alicui
 est adcommodus. nec per inconve-
 niens æque moverit. Porro in per-
 fecta Musica efficacia ac notio sumi-

tur utilis, & dictio decora. tum systema adsimile, & sonorum harmonia; ac certi quidam rhythmī, & instrumenti usus adprobatus. Quare perfecta in Musica operatione sunt adducenda, quando extremitas nullo modo est noxia. interdum verò mistio cum aliis adhibenda, id caventes, necubi ex ignorantia, ob extremitatem, in contrarium ducamus propositum morem. Etenim Asclepiadū sapientes non ubique intensa remedia adferunt, subjectæ naturæ infirmitatem metuentes. Iam vero mistio facienda est non per ruda contraria: indecorum enim id esset ac plane dissonum; sed mediis ad extrema apte adjunctis; ut masculo systemati non femineum adcommodabimus, sed potius rhythmum medium: aut rhythmum magis femineo systema medium; & instrumentum, non tantum contrarium. ac in reliquis eodem modo, ex masculina natura & media, aut feminina & media; uno ad reliqua adjuncto, aut duobus, aut etiam pluribus ad plura, missionem efficientes.

Iam autem cur hæc potius audiant, causam inquirendi cupido invadit, & discendi, quidnam illud sit, quod cogat, ut anima adeo facile eâ, quæ per instrumenta fit, melodiâ capiatur. Sermonem autem proferam, veterem quidem, sed sapientum virorum, nec fide carentem. Quamvis enim & per alia probabilis non esset, certe per

πρὸς φορὸν, καὶ λέξις πρέπεται. καὶ σύστημα ὀρθοπλήσιον, καὶ ἀρμονία φθόγγων. καὶ ῥυθμὸς ποιότηες. καὶ ὀργάνων χρησὶς ὁμολογικὴ. πλεῖστα μὲν ἐν πρὸς τὸ μέτρον πρὸς τὴν μεσοκρατίαν, ὅτι ἡ ἀκρότης ἐδαμῶς βλαβερά. ἐν ὧσι τὸ μίξιον καὶ τὸ ἐπερότητον, φυλαττομένων μὴ πη διὰ τὴν ἀκρότητα λαθιομένων εἰς τὴν ἀνάνητον ἀναγόντες τὸ ὑποκείμενον ἦθος. καὶ γὰρ οἱ σοφοὶ τὴν ἀσκληπιαδῶν ἐπὶ πάντῃ πρὸς ἐν ἑνὶ τῶν φαρμάκων πρὸς φέρουσιν, ἀδένειαν τὴν ὑποκειμένης φύσεως ὑποσπλάγνιστοι. τὴν δὲ μίξιν ποιήσας ἐπὶ διὰ ψιλλῶν τὴν ἀνάνητον. ἀπερὸς γὰρ καὶ ἀνέκτυπον. ἀλλὰ τὸ μέτρον πρὸς τὴν ἀκρότητα συμφωνομένων οἶον, ἄρρενι συστήματι μὴ τὸν θῆλυον, ἀλλὰ καὶ τὸν μέτρον ῥυθμόν. ἢ ῥυθμὸν θηλυτέρων, τὸ μέτρον σύστημα. καὶ ὀργάνον μὴ μόνον τὴν ἀνάνητον. καὶ ὅτι τὸ λοιπὸν ὡσπεύτως, ἐξ ἀρρενότητος καὶ μεσότητος, ἢ θηλυότητος καὶ μεσότητος. ἐνὸς πρὸς τὸ λοιπὸν, ἢ δυοῖν, καὶ πλεόντων πρὸς πλείων τὴν μίξιν ἀπεργαζόμενοι.

Ἄρ' ἐν ἐμῷ πολλὸν τέτατον ἐπακέρουσιν, ἐγγράφειαι πόθον τὴν τε αἰνίαν ὅτι ζήτῃσαι, καὶ μαθεῖν, τί ποτὶ τὴν ψυχὴν ἔτω προχέρως ἀλίσκεται τῇ διὰ τῶν ὀργάνων μελωδίᾳ καταναμάζον. λέξω δὲ λόγον περὶ λαϊὸν μὲν, σοφῶν δὲ ἀνδρῶν, καὶ ὅτι ἀπίσαν. εἰ γὰρ καὶ κατὰ ἄλλα ἀπίσαντες εἴη, κατὰ γὰρ τὸ φαινόμενον

νόμῳ ἀναμφιλέκτως ἀληθὲς. ὅτι μὲν γὰρ ψυχὴ κινεῖται φυσικῶς ὑπὸ τῆς δι' ὀργάνων μουσικῆς, ἅπαντες μὲν ἴσασιν. τάττε δ' ἔτιως ὑποκειμένη, εἰ μὲν ἄλλω αἰθίαν οἶον πεδρεῖν, καὶ εἰ βελτίω, τηνικαῦτα τὴν λεχθησομένην δοποδοκιμαστον· εἰ δ' ἀδυνάτον, πῶς οὐκ ἐκ τῶν ἐναργῶν καὶ τοῖς ἀπολεθροῖς ἐξ ἀνάγκης παταπισθυσμένη; ὁ μὲν ἐν λόγῳ ὡς ἀρμονία τις ἡ ψυχὴ καὶ ἀρμονία διὰ ρυθμῶν. καὶ μὲν τοι καὶ ἡ παταμουσικὴ ἀρμονία διὰ τῶν αὐτῶν ἀναλογιῶν σωρεσώσεται, κινεμένων δὲ τῶν ὁμοίων, καὶ τὰ ὁμοία πάθη συγκινεῖται. τῆτον μὲν ἐν ὑστεροντελέως ὀπισθεύμεθα. ἐπεὶ δὲ λόγῳ ποιόν δὲ τί φησι. τῇ γὰρ δι' ἡρώτερα τῆς ψυχῆς συστάσῃ, δι' ἧς συναφῶς πρὸς τὰ ἐκπεπνηγμένα τὸ ζῶμα, τὴν τῶν ὀργάνων ἀναλογίαν ὕλῃ πε καὶ φύσιν. ταύτῃ γὰρ, ἔως μὲν ἐν τῷ καθαρῷ ἰέρῳ τῷ πέντος ἰδρυταί, ἀμειγρῆς ἔσται ζώμασιν, ἀκρίβητόν τε εἶναι καὶ ἀχρεατὸν, καὶ τῷ πούτῃ πούτῃ πᾶσις ἡγεμόνι συμπεριπλοῦσται· ἐπὶ δὲ ἐκ τῆς ὅτι πούτῃ ἐκπέσας φαντασίας πινύσας ἐκ τῶν πρὸς τὸ γήινον ἀναλαμβάνει τόπων, τηνικαῦτα τῶν μὲν ἐκείθι καλῶν μικρὸν αὐτῷ λήθῃ πε ἴσχει καὶ ὑφίσταται· ὅτῳ δὲ τῶν ἄνω χωρεῖται, πούτῃ πᾶσις ὄντα δι' ἀρετῆς, πλείονος ἐμπήλα-

id quod apparet, veritatem habet indubitatam. Nam à Musica, quæ instrumentis fit, naturaliter moveri animam, omnes sane norunt. Quo ita supposito, si quidem alia inveniri causa possit, ac melior, tum ea, quam dicemus, est rejicienda: sin id impossibile, qua ratione non ex evidentibus etiam iis fidem adhibebimus, quæ necessariò inde sequuntur? Sermo itaque ille est, animam esse harmoniam quandam. & quidem harmoniam per rhythmos consistentem. Iam verò, cum, quæ in Musica est harmonia, per easdem proportionales consistat, motis similibus, etiam similes adfectiones una moventur. Atque hunc sermonem deinde perfectè sumus inspecturi. Est autem & alius sermo, qui hujusmodi quid ait: Priori animæ constitutioni, per quam cum hoc corpore conjunctionem fecit, instrumentorum materiam & naturam proportionale respondere. Hanc enim, quamdiu in universi puriore loco sedem habet, corporibus non permixta existens, puram esse ac intemeratam, cumque universi hujus moderatore circumvagari: ubi verò, ob inclinationem ad hæc inferiora, imagines quasdam ex iis, quæ circa terram existunt, locis suscipit, tum illorum, quæ ibi habentur, bonorum paulatim ipsam oblivione capi ac submitti; quanto autem à superioribus remouetur, tanto his inferioribus adpropinquantem, major

jore insania repleti, inque corporeas mutari tenebras, quod ob prioris dignitatis imminutionem haud amplius cum universo intelligenter extendi possit; sed propter oblivionem bonorum ibi existentium, & consternationem super illis factam, in solidiora & materię implicita deferatur. Quare, inquiunt, cum corpus adpetit, ab unoquoque superiorum locorum particulas aliquas corporeę commissionis sumit & adtrahit. Itaque per ætherios vadens circulos, quicquid lucidum est, & ad calefaciendum corpus ac naturaliter coartandum adcommo- dum, accipit, vincula quædam ex his sibi circulis, &, quæ in iis sunt, linearum mutuis motibus, inordinato motu, retis in modum, complicans: ubi autem per loea circa lunam fertur, quæ aëris, & spiritus deinde contrarii communionem habent, magnum strepitum ac vehementem ob naturalem faciens motum, subiecto spiritu impletur: atque extendens circulorum superficies ac lineas, partim à spiritu mole detracta; partim naturaliter pro iis, quæ supra sunt, decertans, rotundam amittit figuram, & in virilem transmutatur. Igitur superficies, circa lucidam existens & ætheriam materiam, in membrana- ceam formam commutat; lineas autem, igneę adpropinquans, ignis

ἐν ὀπριφανείας· καὶ τὸ αὐροειδῆ γινομένη καὶ αἰθέριον ὕλην, ἐς τὸ ὑδροειδῆ μορφῶν ἐναλλατίζ· πρὸς τὴν γεωμετρίαν, πρὸς τὸ ἐμπύρρον κατελήσασα, καὶ τῇ

δυνάμει τῆς ἀνοίας, ἑῷ τὸ σωματικὸν τρέπονται σκέτῃ, καὶ μὴ ἐλάττω- σιν τὴν περιεχόμεναι αἰθέρος οὐκ ἐν τῷ παν- τὶ νοητῶς συμπεριελείνεται διωαμέ- νη· ὑπὸ δὲ λήθης τῶν ἐκείθεν κα- λῶν, καὶ ἐκπλήξεως τῆς ἐπὶ ἐκεί- νοις, ἐς τὰ τερεώτερα, καὶ ὕλην σῶ- ματος καταφερομένη. διὸ δὴ σῶμα- τος ἐφειμένη φασίν, ἐφ' ἐκείνῃ τῶν ἀνωτέρων τύπων μοίρας πινὰς τῆς σω- ματικῆς συγκροσεως λαμβάνει τὴν καὶ ἐφέλκεται. καὶ μὴ ἐν τῶν αἰθερίων ἔχει κύκλων, πᾶν ὅσον αὐροειδὲς ἐστὶ, καὶ ἐς τὸ ἀλειφαίνεν τὸ σῶμα, καὶ φυ- σικῶς συνέχειν. ὁπρὶν δὲ, μετὰ λαμβάνῃ δεσμὴν πινὰς. ἐκ τῶν αὐτῇ τῶν κύκλων, καὶ τῶν ἐν αὐ- τοῖς γεωμετρῶν ταῖς ἀλλήλων φο- ραῖς, ἀπὸ τῆς φορᾶς, διπλῆς τρέ- πον, καὶ πλέκονται. καὶ δὲ τῶν πε- ρὶ σελήνης φερομένην τύπων, αἰρο- ειδῆ πιν, καὶ πινόμεναι λοιπὸν ἀν- τύπων κεραιωνησῶν, πολλὰ τὸν ῥοιζόν, καὶ σφοδρὸν καὶ πῶν φυσικῶν πινόμεναι κίνησιν, τῶν ὑποκει- μένων πινόμεναι· ὑποπινόμεναι. καὶ ὁπρὶν ἐκτεταμένη πρὸς τὸν κύκλων ὁπρὶν φαι- νείας πιν ἐκ γεωμετρίας, πιν μὲν, ὑπὸ τῆς πνεύματι· ὅγκον κατελεχμένη· πιν τὴν φυσικῶς τὴν ἐπέκεινα ἀντεχομένη, πιν σφαιροειδὲς ὁπρὶν πολλοὶ σχήμα. ἐς τὴν τὸ ἀνδρῶν μετὰ δόξαν· πιν μὲν

τῷ πρὸς ἐγχρωθεῖσαι ξανθότητι,
 ἐς τὴν τ' ὑδρῶν ἰδέαν τρέψῃ· πνέμα
 δὲ ὑγρὸν ἐκ τ' τῇ δε προσλαμβάνει
 λοιπὸν· ὡς εἶναι τῶν πρῶτων αὐτῇ σω-
 μά π φυσικὸν, ἐκ πνυν Ἰππφανειῶν,
 ὑδροειδῶν τε καὶ νδροειδῶν, καὶ γεαμ-
 μοειδῶν, καὶ πνέμα· συγκεκρο-
 μῶν. τῶν καὶ ῥίζαν εἶναι σώμα·
 τῶν καὶ ἀρμονίας ὠνόμασαι. τῶν καὶ
 τρέφει τὰς τὸ ὄσρεῶδες ὄργανον, καὶ
 συνέχει τὰς Φασί. δηλοῖ ἡ καὶ ἐπιηλῆς
 πῶνδε αὐτῇ τ' ὅσας. Φησὶ γὰρ·

καὶ γὰρ ἐν σάρκασι καὶ ὅσα ἴνες
 ἔχουσιν.

ἀλλὰ χόρδι ἡ τ' μὲν ψυχρὰ, ἀφροδι-
 τῶν τ' ἡ σωματικῶν φύσιν, διὰ τὸ πᾶν
 ὑπόκειται ἔχειν ἐν αἵματι, καλῶν
 ἄρεα, πῶς ποῖν αὐτῶν δεσμοῖς
 ὑπὸ τ' δημιουργοῦ συνέχεται· φησιν,
 ὅν ἡφαιστον ὀνομάζει. λέγει γὰρ ὧδε·

ἀμφὶ δὲ ἅρ' ἐρμῶσιν χεῖε δέσματ' αἰ-
 κνυκλῶ ἀπάντη.

πολλὰ δὲ καὶ καθύπερθε μελαθρό-
 φιν ἐξέκχυτο,

ἡ δὲ ἀράχνη λεπτὰ.

ὅν μὲν ἐν ἐρμῶσιν, ἐρμῶσιν λογί-
 τυγχάνοντες ἐπ' αὐτοῖς, τὰς λόγους
 εἶναι, καὶ τὰς ἀναλογίας, δι' ὧν ἐνδε-
 δέσται τῶν σώματι συμβέβηκεν αὐτῶν,
 ὅσα ἀν' αὐτῶν τρέψαι λέγουσιν· πρὸ δ' ἀ-
 ράχνη, τὰς Ἰππφανείας καὶ τὰς μορ-
 φὰς ἐς τὸ ἀνθρώπινον ἀρῶν· ἡ δὲ
 τὸ ἡ μέλαθρον, αὐτὸ δὲ τὸ πρὸ τῆς ψυ-
 χῆς δημιουργητὴν οἰκητήριον. ὅτι γὰρ

rubedine colorata, in nervorum
 formam vertit: spiritum humidum
 ex his inferioribus deinde adsumit.
 ut hoc primum ipsi sit corpus ali-
 quod naturale, ex quibusdam su-
 perficiebus membranaceis, nervo-
 rumque ac linearum speciem ha-
 bentibus, & spiritu compactum.
 Hoc enim radicem esse corporis:
 hoc & harmoniam adpellarunt. Hōc
 etiam nutriri istud ostreo adsimile
 instrumentum, & contineri, di-
 cunt. Sed & Poëta hujusmodi ipsius
 conjunctionem indicat, cum in-
 quit:

Non carnem nervi retinent, non
 amplius ossa.

Alibi autem animam vocans Vene-
 rem; corporalem verò naturam,
 quod substantiam in sanguine ha-
 beat, Martem; ejusmodi quibus-
 dam vinculis ipsam ab artifice, quem
 Vulcanum nominat, constrictam
 inquit. Ita enim dicit:

Vincula tum fulcris circumdedit
 undique lecti:

Multaque de tecto super hæc ef-
 fuderat arte,

Ceu tenuæ telas suspendit ara-
 nea.

Fulcra igitur lecti, à facundo Mer-
 curio denominata, rationes esse &
 proportiones, per quas ipsam cor-
 pori alligari contigit, non absurde
 dixerimus: araneorum autem te-
 las, superficies & formas, qui-
 bus humana figura terminatur.
 Porro domum, ipsum animæ fa-
 bricatum domicilium. Esse enim

ipſi de anima ſermonem, & ſequen-
tia indicant. Cum enim diſceſſum
ipſorum in propria loca recitat, illum
in cognatum irrationalitatis locum
mittit, ad Barbaros & Pæonas, ul-
terius nihil quicquam ſignificans;
hanc autem, in nativitatſis auto-
rem, & beatæ converſationis, in
Cyprum,

Ejus ubi templum fuit, ara que o-
dore repleta.

& tanquam ex pejoribus abeuntem
purgat & evanidam reddit. inquit
igitur:

Hæc Charitæ manibus lota eſt o-
leoque peruncta.

Quin & ſapiens Heraclitus quæ-
dam his non diſſona adfert. Ani-
mam enim bene adfectam in æthere
eſſe indicans: Anima, inquit, ſicca,
ſapientiſſima. Aliam verò, ab æ-
ria tempeſtate & exhalatione turba-
tam indicat, dicens: Animæ mor-
tem eſſe ab humoribus. Atque hoc
quoque notabunt medicorum filii.
Primæ quippe, & proportionem re-
ſpondentes naturalibus tumoribus,
maximeque corpus continentes, par-
tes, quibus vel minimum patienti-
bus totum animal periclitari ajunt,
meninges eſſe dicunt & arterias.
quæ nihil aliud ſunt, quam nervo-
ſæ aliquæ, & aranearum telis ſimi-
les membranæ, fiſtulares, inque
medio ſpiritum continentes: per
quas anima, non verò corpus, mo-
vetur: quæ ſi illæ creſcant, unâ
extendatur; ſi tabeſcant, una con-

αὐτὰ πρὸς ψυχῆς ὁ λόγος, δηλοῖ καὶ τὰς
ἐξῆς. Ἦ γὰρ χωρεῖσθαι αὐτὸν ἐς τοὺς οἰ-
κεῖα ἀπαγρέλλων, τὸν μὲν, ἐς τὸ σύμ-
φυλλον τῆς ἀλογίας διποσέλλει τὸ πόνον, ἐς
βαρβάρους καὶ παῖνας, περιέρω
μὴδ' ὅτι ἐν ὀπίσθημαίνον μὲν. τὴν δ',
ἐς τὸ τῆς γνῶσεως ἀρχηγόν, καὶ μακα-
ρίαν ἀγαγῶν, ἐς κύπρον.

--- ἐνθα δὲ οἱ τέμεν. βωμὸς πε-
ρὶ τῆς.

καὶ ὡς ἐκ φαυλοτέρων ἀναχωρεῖ-
σθαι καθαίρει τὴν καὶ ἀφανίζει. φη-
σὶ γὰρ.

ἐνθα δὲ μιν χεῖρες λῶσθαι καὶ χεῖ-
ρας ἐλαίῳ.

λέγει δὲ πρὸς τοὺς καὶ ὁ σοφὸς ἡρά-
κλειτος τοιαύτῃ ἀπαδὼν. τὴν μὲν
γὰρ οὕτως παθεῖσθαι ἐν αἰθέρι δηλῶν,
φησὶ αὐτὴν ξηρὴν σφωτάτην. ἡ δ' ὑπὸ
τῆς ἀερίης ζάλης τὴν ἀναθυμιάσεως
πολυμύλον ἐμφαίνει, λέγων. ψυχὴν
θανάτου ὑπερῆσι γενέσθαι. περὶ μέρους
δὲ τῆς καὶ ἰατρῶν παῖδες. τὰ γὰρ
περὶ αὐτῆς καὶ ἀναλογεῖν τοῖς φυσι-
κοῖς ὄγκοις, καὶ συνεκτικώτατα τὰ
σώματα μέρη, ὧν καὶ μικρὸν πε-
πνηγμένων, κινδυνεύειν φασὶ τὸ ζῶν,
μήνιγτας εἶναι λέγουσι καὶ ἀγγείας.
ἐδὲν ἄλλ' ἢ νευρώδεις πνῆες καὶ ἀρα-
χνοειδεῖς ὑμέναιες σωληνώδεις, καὶ
τῷ μέτρῳ πνέουσαι ὄντας περικλι-
νῆες, δι' ὧν ἡ ψυχὴ κινεῖται, τοῦ καὶ
τὸ σῶμα. αὐτομύλων μὲν συνεκτι-
νομένη. φθινόγων δὲ, σπινθῆρας.

σα. δηλαῶς ἢ τῆς καὶ τ' σφυγμῶν, ὧν τ' μὲν ὁ παλιν κίνησιν, ὕψισαν ἔξως παραγορεύσει. τὴν γὰρ μὲν ἀπαλιν ἔπαρξάδην, φθορὰς ἀπειλὴν κατὰ μανθόν. τ' δὲ γὰρ ἀπεκτενέτω ἀκίνησιαν παύσει τ' ψυχῆς ἀναχώρησιν ἰαχυρίζον. τί δὲ θαυμαστὸν, εἰ τοῖς κινῶσι πὰ ὄργανα νδραῖς τε καὶ πνεύμασι σῶμα ὁμοιον ἢ ψυχῇ φύσιν λαβῶσα συγκινεῖται κινεμύοις; καὶ πνεύματός τε ἐμμελῶς καὶ ἐνεργήτως ἡχῶν, τῷ παρ' αὐτῇ πνεύματι συμπαρῶν; καὶ πλεονεξίας νδραῖς ἐναρμονίως νδραῖς ἢ ἰδίαις σπηχεῖ τε καὶ σπιείνεια; ὅπως γὰρ καὶ τῇ κητέραι τὸ ποιόνδε συμβαῖνον θεωρεῖται; εἰ γὰρ τις δύο χορδῶν ὁμοφώνων, ἐς μὲν τ' ἐπὶ ῥαν σμικρὰν ἐνθάδε καὶ ἐφ' ἡ καλὰ μὲν θαύρα ἢ πόρρω τεταμένην πλεῖξεν, ὅψεται τ' καλαμὴ φόρον ἐναργίστατα συγκινεμύω. δεινὴ γὰρ ὡς εἰσικεν ἡ θεία τέχνη καὶ διὰ τ' αἰσχυρῶν δεῖσται τε καὶ ἐνεργῶσα. πόρρω δὲ πλεόν ὅτι τ' ψυχῇ κινεμύων τ' τ' ὁμοιότητος αἰτίαν ἐνεργῶν ἀνάγκη; τ' ὀργάνων πίνω, πὰ μὲν διὰ νδρῶν ἡρμολογία, τῷ τε αἰσθητῶ καὶ ἡρῶν, καὶ ἀπὸ παρόμοια, κόσμος τὸ πᾶν καὶ φύσις ψυχῆς μέρη. ἀπαγεσθαι πὺντα καὶ ἀμετέβουλα. καὶ ὑπερόπλη πλέμια, αἰρὸν νοῦν τῆς ὁπερῆς ἐστῆς μεθιστόμω. πὰ ἢ ἐμπνέσται, τῷ πνέματι καὶ ὑπερόπλη, καὶ ἀμετέβουλω, λίαν πὺν γηλυόντα πὺν ἀνελύ,

trahatur. Quod & planum faciunt ex pulsibus, quorum ordinatum motum, sanitatem animalis adpellant; inordinatum autem & turbulentum, corruptionis comminationem augurantur: certissimam item immobilitatem, perfectum animæ discessum adserunt. Quid jam mirum, si instrumenta moventibus cum nervis tum spiritibus, anima naturâ corpus simile consecuta, una cum motis movetur? & spiritu concinne ac ordinatim sonante, eo qui sibi adest spiritu compatitur? percussoque nervo concinne cum propriis nervis una sonat & extenditur? quando & in cithara tale quid contingere spectatur? Si quis enim in alteram ex duabus chordis, eundem sonum edentibus, parvam imponat ac levem stipulam; alteram autem longius inde tentam pulset, videbit chordam stipulâ onustam evidentiissime una moveri. Mirabilis enim, ut videtur, est ars illa divina, etiam per inanimata agendo aliquid & efficiendo. Quanto autem magis in iis, quæ in animâ moventur, similitudinis causam operari est necesse? Instrumentorum igitur alia nervis modulate intenta, ætherio & sicco ac simplici sunt adfinitia; mundi hujus typi ac naturæ animatæ partes: perturbationibus minus obnoxia ac immutabilia: humiditati inimica, & australi aëre decorum statum mutantia: Alia quæ inflantur, spirituali & humidiori, & facile mutabili; quæ audi-

auditum admodum effeminant, & ad mutandum statim sunt idonea. & humiditate constitutionem ac vires accipiunt. Melioraitaque sunt quæ melioribus similia: deteriora verò alia. Enimvero hæc & Marfyæ fabulam demonstrare inquirunt, quæ Apollinis instrumenta ac cantus aliis præferat. Phrygem enim super flumine suspensum in Celænis, utris in modum; ærium, flatibusque plenum ac caliginosum esse locum; qui quidem super aquam existat, sed ex æthere sit suspensus: Apollinem autem, ejusque instrumenta; puriorem essentiam & ætheriam: illumque hujus esse præsidem.

Porro in sermone de instrumentorum usu hæc nobis declarant veteres. Noxiam enim & fugiendam melodiam, ut in malitiam ac corruptelam subducentem, Sirenibus ferinâ formâ, ac mortalibus mulieribus adtribuere. quas & Musæ vincunt, fugitque citato cursu sapiens Vlysses. Cum autem duplex sit utilis Musices exercitatio, quarum altera ad honestorum utilitatem; altera ad idiotarum, & si qui his sunt humiliores, innoxiam remissionem, utilis existat; illam, quæ in citharra est, eruditivam ac virilem existentem, tribuere Apollini; hanc, quæ jucundum necessario persequitur, quia ad multos respiciat, ex

πρὸν ἀναγκαίως μετὰ δῶκεται,

καὶ ἐς τὸ μεταβάλλειν ἐξ ἀγέῃς ἡπιότηθα τυγχάνοντα. καὶ ὑγρότητι τὴν πρὸς αὐτοὺς τὴν δυνάμειν λαμβάνοντα. βελτίω μὲν ἐν τῇ τοῖς βελτίοισιν ὁμοίᾳ· ἐλάττω δὲ γένεσσι. ταῦτα γὰρ διὰ καὶ τὸν μῦθον ἐνδείκνυνται φασί, τὸν μαρσύα, τὰ δούπων ὄργανά τε καὶ μέλη περιεμήσαντα. τὸν μὲν γὰρ φρύγε τὸν κρεμασθέντα ὑπὲρ ποταμοῦ ἐν κελαιναῖς ἀσπίδι κίω, τὸν αἴετον καὶ πλήρη πνυμάτων καὶ ζοφώδη τυγχάνειν τόπον. ὑπεράνω μὲν ὕδατος ὄντα· τὰ δὲ αἰγέρῃ ἐξηρημαίον· τὸν ἢ δούπωνος, καὶ τὰ ὄργανα τέττα, τὴν καταρσίεσθαι εἶσαν καὶ αἰγέρων. καὶ τὸν, ταύτης εἶναι ποταμὸν.

Εἴ γε μὲν τῷ πρὸς τῆς χρήσεως τῶν ὀργάνων λόγῳ ταῦδε ἡμῖν δοτεφαίνεσιν οἱ παλαιοί. τὴν μὲν γὰρ βλαβεράν καὶ φθογὴν μελωδίαν, ὡς ἐς κακίαν καὶ διαφθοράν ὑπαγορεύω, θηριώδεις τὴν μορφὴν, καὶ θνηταῖς γυναιξί, ταῖς σειρήσι, περιέθηκαν. αἱ νικῶσι μὲν αἰμῶσι· φθίγει δὲ περιτροπιδίῳ οὐ σφίς οὐδ' αὖτις. διττῆς δὲ ἕως τῆς χρήσεως μεσσηρίας, καὶ τῆς μὲν πρὸς ὠφέλειαν τῶν σπουδαίων· τῆς ἢ πρὸς ἀνεσις ἀβλαβῆ τῶν ἀγελαίων, καὶ εἰ πνεύς τέτων πεπεινότεροι, χρήσιμος ἕως, τὴν μὲν ἐν κίθαρᾳ παιδολικῶν, ἀνδρώδην τυγχάνεσθαι, ἔχουσιν δούπωνι· τὴν δὲ τὸ πολλῶν σχαζέσθαι, θηλείας γεῶν,

θεῶν, μιᾷ τ' μελῶν πολυμνία πείθε-
 θήκασι. τῆς ἣ κτ' τὴν λύραν, τὴν
 μὲν πρὸς παιδείαν χρήσιμον, ὡς ἀν-
 δράσι πρὸς φορον, ἀφώρουν ἐρμῆ.
 τ' ἣ πρὸς Διόχυσιν ὀπιθήδειον, ὡς τὸ
 ψυχῆς θήλυ πλεονεξία καὶ ὀπιθυμη-
 τὴν ἐκμελιτομολύν, ἐρμῶι πείθε-
 ψαν. πάλιν ἣ ὀπιτ' αὐλῶν, τὴν μὲν
 τὸ τῆς ἡδονῆς ἐφιεμδμον παλῆθ' ἄν-
 δρῶν, καὶ μέρ' ὀψυχῆς ἐλακδύσαν
 μελωδίαν, τῇ μὲν ἔκαλε τὸ ἡδὺ πα-
 ραινεῖσθαι ζῆλ' ἄν, κτ' τὴν πρὸς ἡδονήαν,
 ἀπέρη πρὸς ἐνείμαν. τὴν δ' ὠφελὲν
 διωαμολύν παρὰ νῶς Διὸς πολλὴν ὀπι-
 στήμην καὶ σωφροσύνην, καὶ μὲν πλεον
 τ' φυσικῆς ἀποφοιῶσαν θηλυτῆθ',
 ἐκείνη ἀρρενι θεῶν, τῇ ἣ θηλεία μὲν
 κτ' ἡμῶν, σάφρονι ἣ καὶ πολεμικῇ
 κτ' τὸ ἡθ' ὀψυχῆς, ἀθηνᾶ νέμεσι. τοιγαρὲν
 βραχεῖαν εἶναι τ' δι' αὐτῆς ὠφελείαν
 ὀπιδεικνύμενοι, καὶ τοῖς σοφοῖς φέ-
 γειν κτ' τὸ πολὺ τὴν δι' αὐλητικῆς
 ῥασιάνην παραινέει, ἀπορρίψαι τ'
 θεὸν φασὶ ἐν αὐλῆς, ὡς ἔπρὸς-
 φορον ἡδονῇ ὀπιφέροντες τοῖς σο-
 φίας ἐφιεμδμοῖς τοῖς ἣ Διὸς πρὸς σω-
 εχεῖς δημιουργίας πὲρ καὶ ἐργασίας κα-
 μάηροῖς περὶ ὀπιπόνους τῶν ἀνθρώ-
 πων χρησιμώσαν. οἷον δὲ καὶ τ' μαρ-
 σύαν παρὲς ἡδονήαν, ἐν παρ' αὐτῆς σε-
 μνύναντα τὴν αὐτῆς μεσικλὴν δίκη με-
 ἤλθεν. οὐτὰρ ὅργανα τοσούτων ἐλέ-
 λειπτο τῶν ἀποκλῶν, ὅσον οἱ περὶ χει-
 ρωνάκας καὶ ἀμαθεῖς ἀνθρώποι τῶν

Diis feminae, Musarum uni, Poly-
 mniae adtribuerunt. Porro Mu-
 sicæ operationis, quæ per lyram
 fit, alteram ad erudiendum utilem,
 tanquam viris commodam, adsi-
 gnarunt Mercurio: alteram, quæ
 ad relaxandam mentem est idonea,
 ut quæ animæ partem femineam
 sæpe ac concupiscentem demulceat,
 Erato adtribuerunt. Rursus in ti-
 biis, alteram melodiam, quæ vi-
 rorum multitudinem voluptati de-
 servientem, animæque partem de-
 mulcet, ipsi Euterpe, quæ cum
 honesto jucundum, secundum no-
 men, persequi hortatur, adtribue-
 re: alteram, quæ juvare raro pot-
 est, ob multam scientiam & pudici-
 tiam; non tamen omnino ab in-
 genita recedat natura feminea, non
 amplius ex Diis mari, sed feminae
 quidem per genus, castæ verò ac
 bellicosæ per morem, Minervæ tri-
 buunt. Quocirca brevem, quæ per
 ipsam fit, utilitatem esse ostenden-
 tes, ac sapientibus plerumque fu-
 giendam, quæ per tibiae confer-
 tur, relaxationem adhortantes,
 Deam tibiae abjecisse inquirunt, ut
 minime convenientem voluptatem
 sapientiæ cupidis adferentes; ho-
 minibus autem ob continua opifi-
 cia ac opera languidis ac defessis
 adcommodam. Unde & Marsyam
 introduxerunt, quem præter meri-
 tum de Musica sua gloriantem pœ-
 na est infecuta. Cujus instrumenta
 tanto Apollinis instrumentis infe-
 riora erant, quanto laborarii & in-

docti homines à sapientibus absunt, ipseque Marfyas ab Apolline. Hæc quoque Pythagoram discipulis suasisse, ut cum tibia auditum tanquam flatu inquinari sentirent, eâ abstinerent; ad līram autem solemnibus cantilenis irrationales animæ impetus expurgarent. Illam enim, quia, quod peiori parti præest, sanet; hanc, quia rationalis partis curam gerat, acceptam esse ac gratam. Testes quoque mihi sunt in singulis nationibus viri eloquentes, Non tantum animas nostras, sed & universi animam, hujusmodi uti constitutione. Qui enim sublunarem colunt locum, flatibus ac humida constitutione plenum, ex ætheria autem vita efficaciam acquirentem, utrisque instrumentis, & iis quæ inflantur, & quæ nervis intenduntur, mansueti evadunt: at qui purum & ætherium, quicquid inflatur, tanquam animam inquinans, & ad hæc inferiora detrahens, removēre; citharæ autem & lyræ instrumentorum solis, ut purioribus, attendentes, Deum laudarunt ac honorarunt. Quod quoque sapientes imitantur ac æmulatione exprimunt, cum ab eorum quæ hic existunt perturbatione ac varietate, licet corpore adsint, mente tamen sunt remoti; bonorum autem ibi existentium perpetuam simplicitatem & inter se consonantiam eâ, quæ per virtutem est similitudine, retinent.

σοφῶν. καὶ αὐτὸς ὁ μαρσύας ἔδωκε πᾶσι
νῦν. ταῦτα δὲ πυθαγόρειον συμβεβη-
κεν τοῖς ὁμιληταῖς, ἀλλ' ἔτι μὴ αἰδο-
μενοις ἀκοῇ, ὡς πνύματι μισανθεῖται
δοτοπλύξειν. πρὸς δὲ τὸ λύρον ἐναι-
σίοις μέλεις πᾶς τὴ ψυχῆς ἀλόγως ὀρ-
μαῖς δότοκαθ' αἰρέειν. τὸ μὲν γὰρ τὸ
χεῖρας μοῖρας πρὸς ὧς θραπείην.
τὸ δὲ, τῷ τὴ λογικῆς ὀπιμελεσμένη φύ-
σιν. φίλιόν τι εἶναι καὶ κεχαρισμέ-
νον. μαρτυρεῖ δὲ μοι καὶ οἱ παρ' ἐκείνους
τὸ ἀνθρώπων λόγοι, μὴ πᾶς ἡμέτερας
ψυχᾶς μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ παντὸς τοῦ
αὐτοῦ κεχρησθέντος συστάσι. οἱ μὲν γὰρ τὸν
ἐπὶ σελήνῃ θραπέουσι τὸν
πνύματων πλήρη καὶ ὑγρᾶς ὄντα συ-
στάσεως, ὥς τὸ αἰθέριον ζωῆς τὸ ἐνέρ-
γειαν περιζόμενον, ἀμφοτέροις τοῖς
ὀργανοῖς, ἐμπνέουσι τε ἐν νευροθετοῖς
δοτομελίστησι. οἱ δὲ τὸ καθαρὸν καὶ αἰ-
θέριον πᾶν μὲν ἐμπνέουσι, ὡς ψυχὴν
μαῖνον, ἐπὶ τῇ κατέλκον ἀπείρ-
ξαι. κιθάρα δὲ λύρα, μόνοις ὀργά-
νων ὡς εὐαγετέροις προσέχοντες, ὑ-
μνησαν καὶ εὐμήσαν. ἔδῃκα καὶ οἱ σοφοὶ
μιμηταὶ εἰσι καὶ ζηλωταί. τῆς μὲν τὸ ἐν-
θάδε παραχῆς καὶ ποικιλίας, καὶ τῷ
σώματι παρῶσι, τῇ γὰρ παραιρέσει χω-
ρίζομενοι. τῆς δὲ τῶν ἐκείθεν καλῶν,
διηνεκῆς τε ἀπλότητος καὶ πρὸς ἄλ-
ληλα συμφωνίας, διὰ τῆς καὶ τῶν
δρῆσιν ὁμοιώσεως, ἀνελχομενοι.

Τὸ χρωματικὸν γένος διατονικόν
 ἐστὶν ἡυξημένον ἔπεπυκνωμένον ἡμι-
 τονίοις· τὸ δὲ ἐναρμόνιον διατονικόν
 ἐστὶ, τόνῳ μὲν διπλασιασθέν, τῷ δ' ἡ-
 μιτονίῳ δίχα διηρημένον. Διατόνον
 διὰ καλεῖται, διότι πεπύκνωται τοῖς
 τόνοις κατὰ διαστήματα. ἀρρενωπὸν δι'
 ἐστὶ καὶ αὐσηρότερον. χρωματικὸν δὲ κα-
 λεῖται ὡς τὸ χρωρῶν αὐτὸ πάλαι
 κατὰ διαστήματα, μὴ δέωται δὲ πινυ-
 σκένων. ἐστὶ δὲ ἡδιστὸν περὶ γοερόν. τὸ
 δι' ἐναρμόνιον, διὰ τὸ ἐν τῇ δὲ διηρ-
 μοσμένῃ πλεία διαστήσας λαμβάνε-
 σθαι. ἔστι γὰρ διπλὸν πλεόν, ἔπειθ' ἐπέσει
 ἔλαττον ἐδέχθη κατὰ αἰσθησιν λαβεῖν
 κατὰ διαστήματα. διηρημένον δι' ἐστὶ τῷ
 τοῦ καὶ ἡπτον.

Chromaticum genus est diato-
 nicum, auctum & condensatum
 hemitonii: Enarmonium autem
 diatonicum est, tono duplicatum,
 at hemitonio bifariam divisum. Cæ-
 terum diatonum vocatur, quia to-
 nis densatum sit secundum interval-
 la. virilius autem est & austerius.
 Chromaticum adpellatur, (à chro-
 zin) quia coloret reliqua interval-
 la, non tamen illorum quoquam
 indigeat. Suavissimum autem est
 & flebile. Porro Enarmonium; quia
 in modulatz seriei perfecta distan-
 tia sumatur. Nec enim ditono ma-
 jora, nec dieci minoralicebat secun-
 dum sensum sumere intervalla. Ex-
 citandi autem vim habet, & est
 mansuetum.

ΑΡΙΣΤΕΪΔΟΥ ΚΟΪΝΤΙΛΙΑΝΟΥ
ΠΕΡΙ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

βιβλίον τρίτον.

ARISTIDIS QVINTILIANI
DE MUSICA

LIBER TERTIVS.

QUÆ igitur de institutione atque usu, qui secundum Musicam est, dicenda erant, hunc nobis habeant finem.

Dehinc mihi sermo erit de iis, quæ naturaliter per hanc differi possunt, ubi prius per numeros intervallorum consonantias tradiderim. Primi enim ubi corporis naturam fluidam ac nullibi solidam, quæ per sensim factam in senectutem ex juventute mutationem spectatur, didicissent, atque ex hac maxime præter cætera sensuum conspexissent instabilitatem, certâ per numeros comprehensione singula, quæ in Musica sunt, intervalla exprimere sunt commenti. Acceptis igitur duabus chordis, ab unitatibus incipiendo, composuere numeros; ex altera quidem uno pondere adpenso, ex reliqua autem duobus, & percussis utrisque, dia pason consonantiam invenerunt. quam

TΑ μὲν δὲ παιδείας πεπε-
ρα καὶ χρησεως, τὴν καὶ με-
σικλήν, τὴν δὲ ἡμῶν ἐχέτω πέ-
λῳ. πάντες οὖν δέ μοι πε-
ρὶ τῆς φυσικῆς ἀνὰ τὴν πύλιν ῥήθησ-
μένων ὁ λόγος, πλεονέκον δὲ ἀριθμῶν
πᾶς τῆς ἀξιοματίας συμφωνίας πα-
ραδεδομένη. οἱ γὰρ δὴ πρῶτοι τῆς πε-
σώματι τὸ φύσει ῥυθμὸν, καὶ μηδαμῇ
στερεόν, ὅπερ διὰ τὴν ἐκ νεότητος ὁππὶ
γῆρας καὶ μικρὸν μεταβολῆς θεωρεῖ-
ται, κατὰ μαζόντες, καὶ τῆς μάλιστα
πρὸς τοῖς ἄλλοις τῆς αἰσθήσεως σω-
δόντες τὸ ἀβέβαιον, ἀντρεκεῖ κατὰ λή-
ψιν, τῇ δὲ ἀριθμῶν, ἐκαστον ἐν με-
σικῇ ἀξιοματίας σαφηνίζειν ἐπενό-
ησαν. λαβόντες ἂν δύο χορδὰς, διὰ
μονάδων ἀρξάμενοι, συνείησαν τὰς
ἀριθμῶν, ἐκ μὲν τῆς ἑτέρας μίαν ὁλ-
κλήν ἐξαριθμησάμενοι, ἐκ τῆς λοιπῆς, δύο·
καὶ πᾶς ἀμφότερας ἀληξάντες, τὴν
διὰ παζὼν συμφωνίαν ὄρον. καὶ πύ-
λιν

αὐτὸν ἐν διπλασίονι λόγῳ τυγχάνειν
 αἰπεφίναίτο. πάλιν δὲ ἐξ ἄλλης τρεῖς
 ὀλκίας ὑποδήσαντες, καὶ κατεψά-
 μθοι τῆς χορδῆς, πρὸς μὲν μὲν ὄρον
 αὐτῷ ἡχῶσαν τὸ διὰ πέντε· πρὸς δὲ
 πρῶτῳ, τὸ διὰ παζῶν καὶ διὰ
 πέντε. θάπερον μὲν ἔν τετραπλάσιονα
 λόγον ἔχον ὀρήκασιν· θάπερον δὲ
 τὸν ἡμιόλιον. πάλιν δὲ ἄλλῳ πρὸς-
 θέντες χορδῇ, καὶ πᾶσι τῶν ἐκ πε-
 σάρων ὀλκῶν κατεκλύσαντες, εὐρυ-
 σκον πρὸς μὲν πρῶτῳ ἡχῶσαν τὸ
 διὰ πεσάρων ἐν ὀκτώτεσσιν· πρὸς δὲ
 πρῶτῳ ὀκτώτεσσιν, τὸ διὰ παζῶν· πρὸς
 δὲ πρῶτῳ, τὸ δις διὰ παζῶν.
 τὸ μὲν ἔν διὰ πεσάρων ἐν ὀκτώτε-
 σσιν λόγῳ θεωρεῖται διωρισμένον· τὸ
 δὲ διὰ πέντε, ἐν ἡμιολίῳ· τὸ δὲ
 διὰ παζῶν, ἐν διπλασίονι, ὅς ἐξ
 ἀμφοῖν ἐπὶ σωτῆρι. ὁ μὲν γὰρ τετρά-
 πος πρὸς τὸ δύο, τὸν ἡμιόλιον δείκνυ-
 σιν· ὁ δὲ πέταρος πρὸς μὲν τὸ τετρά-
 πον ὀκτώτεσσιν, πρὸς δὲ τὸ δύο,
 τὸν διπλασίονα. τὸ δὲ μείζων δι-
 σήματα πάλιν ἐκ τῆς σωτέσεως τῶν
 θεωρημένων λόγων θεωρεῖται· βε-
 ληθέντες δὲ καὶ οὗτοι τῶν ἐλαττόνων
 τὰ διόντα λόγους καταμαθεῖν, τόν-
 τε καὶ ἡμιονίαν, καὶ διέσεως, ἕτως
 ἐποίησαν. εἰδότες γὰρ ὡς τὸ διὰ πέν-
 τε ἔστι διὰ πεσάρων ὑπερέχει τόνον,
 σωτέσθαι ἀριθμὸς κ'· τὸ ἐξ ἧς τρεῖς.

ὧν ὁ πρῶτος πρὸς μὲν τὸν δεύτερον, τὸν ὀκτώτεσσιν σωτῆρι λόγον, πρὸς
 δὲ τὸ τρίτον, τὸν ἡμιόλιον. εἰσὶ ὅτι ἔστι ἐξ, ὁκτώ, ἐννέα. ὁ μὲν ἔν ὁκτώ

in dupla ratione esse pronuncia-
 bant. Rursus ex alia tribus pon-
 deribus adpensis, tactâque chor-
 dâ, ad secundam eam sonare in-
 venerunt dia pente; ad primam ve-
 rò, dia pason & dia pente. Qua-
 re alterum triplam rationem ha-
 bere invenerunt; alterum, ses-
 quialteram. Aliâ iterum chordâ
 additâ, quam quatuor ponderi-
 bus tendebant, invenere illam ad
 tertiam quidem sonare dia tessar-
 on, in supertertîâ; ad secundam
 verò, dia pason; ad primam, bis
 dia pason. Quare dia tessaron in
 supertertîa ratione spectari defi-
 niebant; dia pente, in sesquial-
 tera; dia pason, in dupla, quæ ex
 ambabus est composita. Ternar-
 rius enim ad binarium rationem
 monstrat fescuplam: quaternarius
 ad ternarium quidem, superter-
 tiam; ad binarium verò, duplam.
 Majora rursus intervalla ex præ-
 dictarum rationum compositione
 spectantur. Cum autem & ditono
 minorum intervallo rationes
 addiscere vellent; toni & hemito-
 nii ac diesis; ita fecerunt. Cum
 scirent à dia pente superari tono
 ipsum dia tessaron, tres deinceps
 composuere numeros, quorum
 primus quidem ad secundum, su-
 pertertiam constituebat rationem;
 ad tertium verò, sesquialteram.
 Sunt autem hi: Sex, octo, no-

vem. Octonarius igitur ad senarium rationem habet supertertiam : novenarius, ad senarium quidem, sesquialteram ; ad octonarium verò, superoctavam. Atqui à dia pente tono superabatur dia tessaron. Superoctavam ergo rationem habere ipsius dia pente ad dia tessaron excessum, qui tonus est, conspiciabant. Voluere autem & hemitoniorum considerare rationem. Cæterum cum nullus inter octo & novem spectetur numerus, terminis ante positis duplicatis, fecere sexdecim & octodecim. inter quos invenerunt incidentem numerum septendecim. Atque hunc dixerunt dividere tonum in hemitonia. Verum hæc non in æqualia dividi inveniuntur ; sed in majus atque minus. Nam septemdecim numerus ad sedecim rationem habet supersextamdecimam : at octodecim ad septendecim, non æqualem, sed hac minorem, superseptimamdecimam. Quapropter etiam in descriptione per hemitonia duplex fit literarum expositio. ut, cum minus hemitonium sonare oportuerit, ad propinquius intensiorem aut remissionem faciamus ; cum autem majus, ad remotius. Vnde & limma hoc intervallum, ob difficilem æqualitatis observationem veteres adpellarunt. Prædictis rursus ob easdem causas duplicatis invenere quoque dieses, non secantes hemitonium bifa-

πρὸς τὸν ἐξ, τὸν ὀκτώηχον ἔχει· ὁ δὲ ὁκτώηχος πρὸς μὲν τὸν ἐξ, τὸν ἡμίολιον, πρὸς δὲ τὸν ὀκτώηχον, τὸν ἐπόγδοον. τὸ δὲ διὰ πέντε τὰ διὰ πέντε πασάρων ὑπερῆχε τόνω. ἐπόγδοον ἄρα λόγον ἔχεν τὴν τὰ διὰ πέντε πρὸς τὴν διὰ πέντε πασάρων ὑπεροχλήν, ὅπερ ἐστὶ τόνος, ἐθεώρουν. ἐδοκλήθησαν ὅ καὶ τῶν ἡμιολίων κατανόησαι λόγον. μετὰξὺ δὲ ὀκτώηχου καὶ ὁκτώηχου μηδενὸς ἀμετρήτως θεωρημένων, τὰς θεωρημένους ὄρας διαπλασιάσαντες ἐποίησαν μὲν ἑκατάδεκα ἐκτώηχαιδέκα· μετὰξὺ δὲ τῶν εὖρον ἐμπροσθέντα τὰ ἑπτακατάδεκα. τῶν δὲ εἰρήκασιν μερίζεσθαι τὸν τόνον εἰς ἡμιόλια. εὐλόγηται δὲ πῶς ὅσα εἰς ἴσιν διαμερέσθαι· ἀλλ' ἔστι μείζον καὶ ἑλάττω. ὁ μὲν γὰρ ἑπτακατάδεκα πρὸς τὸν ἑκατάδεκα, τὸ ἑκατάδεκα πρὸς τὸν ἑπτακατάδεκα ὅσα ἴσιν, ἀλλ' ἐλάττω τῶν τὸν ἐφεπτακατάδεκα. δι' αὐτὴν καὶ τῇ ἡμιόλιον διαγραφῇ διπλῇ γίνετο τὸ σολείων ἐκθεσις. ἵν' ὅτε μὲν ἑλάττω ἡμιόλιον ἡχῶν δέοι, πρὸς τὸ ἔγγιον τὴν ὀκτώηχον, ἢ τὴν ἄνεσιν ποιῶμεθα· ὅτε δὲ τὸ μείζον, πρὸς τὸ ἀπωτέρω. ὅθεν καὶ λείμμα τῶν τὸ διὰ πέντε, διὰ τὸ δυσέκμαρτον τῆς ἰσότητος, ἐκάλειον οἱ παλαιοί. πάλιν δὲ τὰς θεωρημένους διὰ πέντε αὐτὰς αἰτίας διαπλασιάσαντες, εὖρον καὶ πρὸς διέσεις, καὶ πεμνέσας διχῇ τὸ ἡμιόλιον. ἐποίη-

σιν

σαν γὰρ τεράκοντα δύο. τεράκοντα
 πένδε. τεράκοντα ἑξ. μετὰ δὲ τῶν
 τῶν πάλιν ἑπτοί. πένδε ἑπτοί. τὸ μὲν
 τεράκοντα δύο καὶ τεράκοντα πένδε
 πένδε, ὁ τεράκοντα τρία. τὸ δὲ τεράκοντα
 πένδε καὶ τεράκοντα ἑξ, ὁ τεράκοντα
 πένδε. ὡς τε μετὰ δὲ τεράκοντα δύο
 καὶ τεράκοντα πένδε γίνεται δύο δια-
 στήματα. τὸ μὲν ἔχον λόγον ὀκταεκά-
 κωσδεύτερον. τὸ δὲ ὀκταεκάκωσδεύτερον.
 ἔξ ἢ τεράκοντα πένδε καὶ τεράκοντα
 ἑξ ὁμοίως δύο, τὸ μὲν ὀκταεκάκωσδεύ-
 τερον. τὸ δὲ ὀκταεκάκωσδεύτερον. ὁ-
 ρῶμεν δὴ καὶ τὸ διέστων φύσιν εἰς ἁ-
 νισα διηρημένω. τέτταρ δὴ ἔττω ἔχον-
 70 τὸ χαλεπὸν σιωπεῖν, ὅτι τὸ διέ-
 σπάρων εἰς σιωπὴν ἀκρεβῶς ἐκ
 δύο τόνων καὶ ἡμιτονίῳ. εἰ γὰρ θέλο-
 μεν δύο λόγους κατὰ τὸ ἑξῆς ἐπορθεῖ-
 ναι λαβεῖν, κατὰ πρὸς θείῳ ὅρον
 τέτατον, ὃς ἔχει πρὸς τὸν πρῶτον
 ὅρον, λόγον τὸν ὀκταεκάκωσδεύτερον, ἔττω
 ἔχει πρὸς τὸν τετάρτον ἔπε εἰσεκ-
 καιδέκατον, οὕτως εἰσεπικαιδέκα-
 75 τον, ἀλλὰ σιωπῆς ἐπεννεακαιδέκα-
 τον, καὶ ὀκταεκάκωσδεύτερον.
 ἔκκειναι δὲ καὶ κατὰ τὸ ἑξῆς ἀρ-
 θμοὶ τέτταρες. ργβ. σγ. σμγ. σνς. ὧν
 διὰ καὶ ὁ θείων παλάτων ἐν πμαίῳ
 μνημονεύει. τὴν αἰσθητικὴν μουσικὴν
 τῆς νοητῆς ἀκρεβῆα πολὺ λείπεσθαι
 διελέγχων.

Τέττων ἡμῖν θεωρηθέντων, εἰ γε θέ-
 λοιμεν χορδῶν ὅτι πνὸς ὀκταεκά-

riam. Faciebant enim triginta duo,
 triginta quatuor, triginta sex. In-
 ter quos rursus alii cadunt termi-
 ni: inter triginta duo & triginta
 quatuor, numerus triginta tria:
 at inter triginta quatuor & trigin-
 ta sex, triginta quinque. Vt in-
 ter triginta duo & triginta qua-
 tuor duo sint intervalla: alterum
 habens rationem supertrigesimam-
 secundam; alterum, supertrige-
 simamtertiam: Inter trigintaqua-
 tuor & triginta sex similiter duo;
 illud habens rationem supertrige-
 simamquartam; hoc supertrigesimamquintam. Videmus itaque &
 diesium naturam in inæqualia di-
 visam. Quod cum ita se habeat,
 haud difficile est conspicerem, dia-
 tessaron non constare exacte ex
 duobus tonis & hemitonio. Si
 enim duas capiamus rationes de-
 inceps superoctavas, ac deinde ad-
 damus terminum quartum, qui
 ad primum terminum habebit ra-
 tionem supertertiam; hic ad ter-
 tium habebit nec supersextamdeci-
 mam, nec superseptimamdecimam,
 sed prope supernonamdecimam
 & superquingentesimamquartam.
 Exponuntur autem ordine numeri quatuor: cxxx. ccxvi.
 ccxliii. cclvi. quorum & di-
 vinus Plato meminit in Timæo,
 Musicam, quæ sensu percipitur ab
 ea, quæ intellectu, accuracione
 longe vinci convincens.

His à nobis ita spectatis, si ve-
 limus chordam, super plano ali-
 quo

quo mediocri tensam, quod nobis omnes numeros recipiat, per prædictas proportionales tangere, omnes nobis reperientur soni. alii quidem in numeris consonantiam habentes; alii verò, per consonantiam imminuti. Quare & Pythagoram ajunt, cum ex hac vita abiret, amicos adhortatum, ut monochordum pulsarent. quo ostendebat, extremitatem, quæ in Musica est, intellectu potius per numeros, quam sensibus per aures recipiendam. Terminos igitur facturi, ut hoc inspicere conemur, Proslambanomenon ponimus ΙΧΩΩ ΕΞΧVΙ. unde mese erit ΙVΩΩ ΒCIIIX. nete hyperbolæon ΙIΩΩ ΕCCEIV. Ex quibus numeris si prædictas rationes componamus, & secundum unitates in canone auferamus, quemadmodum punctos in linea; per minora intervalia, paucioribus chordæ partibus, paucioribus verberantes aëra, acutiora sonabimus: contraria autem ratione, graviora. Sed quoniam, ob numeri magnitudinem, hujusmodi expositio chordæ est difficilis, per linearem viam hoc est faciendum. Quare si chorda quædam super canone exponatur, quæ sonet proslambanomenon, intercepto ipsius semisse, mesen sonare faciemus; quadrante, neten hyperbolæon; tribus quadrantibus, hypaton diatonon. Quod si

συμμέτρεα τείναντες, ὅπερ ἡμῖν τὰς ἀπαντας ἀριθμὸς κατὰδέξεται, διὰ τῶν θεωρημένων ἀναλογιῶν ψαύειν, εὐρεθήσονται σύμπαυτες ἡμῖν οἱ φθόγγοι. οἱ μὲν τοῖς ἀριθμοῖς συμφωνίαν ἔχοντες· οἱ δὲ κατὰ συμφωνίαν ἐλαττέμενοι. διὸ καὶ πυθαγόραν φασί, τὴν ἐπεῖθεν ἀπαλλαγὴν ποιέμενον, μονοχορδίζειν τοῖς εὔταιροις ὡς φαίνεται. δηλὺν γὰρ ὡς τὴν ἀκρότητα, τὴν ἐν μεσοκτῇ, νοητῶς μᾶλλον δι' ἀριθμῶν, ἢ αἰσθητῶς δι' ἀκοῆς ἀναληπτέον. ἔρως πίνυν ποιησόμεθα τῆς θεωρεῖν περιώμενοι, προσλαμβανόμενον μὲν θ' σ'· μέση δὲ ἔσται δ' χη· νήτη δὲ ὑπερβολαίων β' τδ. καὶ τῶν τῶν ἀριθμῶν συντάξιόντες εἴναι θεωρημένους λόγους, καὶ κατὰ τὰς μονάδας διπλασιάζοντες ἐν τῷ κανόνι, κατὰπερ ὅτι γραμμῆς σημεία, διὰ τῶν μικρότερων διαστημάτων, ἐλάττωσι μέρεσι τῆς χορδῆς ἐλάττω πλεονήσεις αἶρα, καὶ ὅξυπερ ἡχώσμεν· τῷ δὲ ἐναντίῳ λόγῳ δηλαδὴ καὶ βαρύτερα. ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ τὸ πλεονῆς τῶν ἀριθμῶν, δυσχερὲς ἡ ποιότης τῆς χορδῆς ἐκτεσεῖται, διὰ γραμμικῆς ἐφόδος τῆς ποιήσεως. εἰ γὰρ ἐκτετεῖται γραμμὴ τις ὅτι κανὼν, αὕτη δὲ ἡχοίη προσλαμβανόμενον, τὸ μὲν ἡμῖν διαλαβόντες αὐτῆς, μέσην ἡχοῦν ποιήσμεν· τὴν δὲ τέταρτον, νήτην ὑπερβολαίων· καὶ δὲ τρία τέταρτα, ὑπὸ τῶν διατονῶν. εἰ δ' αὖτε πάντα δι-

χα διέλοιμην, ληψόμεθα νήτῳ σω-
 ημμένων. εἰ δ' ἡμισείας τὸ διμοιρον,
 ὅπερ ἐστὶ τ' ἕλης τρίτον, ἡχῆσαι ποιήσο-
 μην νήτῳ διεζυγμένων. εἰ δ' ἡ ἀπαί-
 σης τὸ διμοιρον, ὑπάτῳ μέζων. εἰ δ' ἡ
 διμοίρα τ' ἕλης ἀπολαβοίμην τριτη-
 μόρον, ἐκφωνηθήσεται ὡς ἔμεσθαι.
 εἰ δ' ἡ τῆς διμοίρας τὸ διμοιρον θήσομεν,
 ἡχῆσομεν ὑπάτῳ ὑπαίῳ. ἵνα δ' καὶ πᾶς
 ἐλάττω ληφθῇ διασέματα, ποιήσομεν
 ἕτως. τ' γὰρ ἕλης τὸ πέταρον εἰς ὀκτώ
 διελόντες ἴσαι, καὶ τέτων ἐνὶ τῷ ἴσῳ ἀπο-
 λαβόντες, εὐρήσομεν ἕξ τόνους τ' ὑπερο-
 χῶ. καὶ τῶν πάλιν εἰς ἑκτὼ διελόν-
 τες ὁμοίως ἴσαι, καὶ ὄγδοον αὐτῶν ἀπο-
 λαβόντες, εὐρήσομεν τρίτῳ ὑπερ-
 βολαίων. καὶ πῶς λοιπῶν δ' ὑπερβό-
 μοις παρ' ὁμοίᾳ μετὰ χειρὸς ἔμεσθαι. καὶ
 διαλαμβάνοντες κατ' ὅσον ὁμοίως λό-
 γους, ἡχῆσομεν τ' φθόγγων πᾶς δια-
 φορέας. ὡς ἄρ' ἔστι μὲν κανόνα ψαλ-
 λόν, καὶ αὐλόν μὲν προδιαρῶντες, ἀπὸ
 δ' τῶν ἐν αὐτῷ σημείων ὡς ἀλλήλους
 ἀρῶντες ὅτι τὸν ὑποκείμενον τῇ χορ-
 δῇ κανόνα. καὶ περὶ ἕτως τέττα μὲν
 τῶν κανόνων πᾶς μέρη σημειώμενοι. τ'
 δὲ χορδῶν κατ' ὅσον σημεία διαλαμ-
 βάνοντες. ἡ μὲν τῶν κανόνων λεγομέ-
 νη κατατομή ποιάδε.

Εἰσι δὲ οἱ καὶ διατεταμένον χορ-
 δῶν ὑπερβόμοις συμφωνίας. πῶς α-
 ρεῖς γὰρ ἐκτεταμένοι χορδαὶ ἰσότητος
 ὅτι πινθὸν ὀργάνον περὶ γῶνας, ὃ δὲ
 καλεῖται ἐλικῶνα. καὶ τῆς περὶ γῶνης τὸν

illa omnia bifariam diviserimus, capiemus neten synemmenon. Si semissis sumamus bessem, qui totius existit triens, sonare faciemus neten diezeugmenon: sin totius bessem, hypaten meson. Si a totius bessis auferamus trientem, exprimetur paramesos. Si bessis bessim bis ponamus, sonabimus hypaten hypaton. Vt autem minora quoque sumantur intervalla, ita faciemus: Totius lineæ quadrante in octo æquales partes diviso, si harum æqualium unam auferamus, inveniemus toni excessum. Atque hoc rursus in octo partes, similiter æquales, diviso, & octava illorum parte ablatâ, inveniemus Triten hyperbolæon. Et in reliquis quadrantibus similem operationem adhibebimus; iisque partibus secundum similes rationes ablati, sonabimus sonorum differentias. Si quidem canonem tenuem adponentes, eum prius dividamus; & à punctis, quæ in eo sunt, parallelis ad canonem chordæ subiectum ductis, & deinde canonis hujus partibus notatis, chordam secundum ista puncta partiamur. Ac talis est dicta canonis divisio.

Sunt autem qui per plures quoque chordas ostendant illas consonantias. Expositis enim quatuor chordis æque tensis super quadrato quodam instrumento, quod Heliconâ appellant, quartæque

chordæ subjecto canone bifariam notato, traducunt canonium, à vertice primæ chordæ ad sumtum in quarta punctum : & diagoniâ rursus ductâ à base primæ ad verticem quartæ, consonantiarum rationes omnes demonstrant. Chordæ enim ablatæ, juxta se positos sonos secundum numerorum ipsas dividendum rationes sonabunt. Atque instrumentum quidem tale exponitur, consonantias in quatuor chordis habens; omnes autem sonos resonans, si canon chordis æqualiter tensis condensetur. Quare illi sunt rejiciendi, qui numeros exempli loco sumtos inæquales dicunt, quoniam & excessus acuminum sunt inæquales. ob consonantias autem primi soni ad quartum & quintum; & quarti soni & quinti ad octavum, sumunt numeros; Sex. octo. novem. duodecim. quorum proportio est, ut primus ad secundum, tertius ad quartum; sic Proslambanomenos ad Hypaton diatonon, Hypate meson ad Mesen. Ac rursus, ut primus ad tertium, secundus ad quartum; sic & Proslambanomenos ad Hypatē meson, Hypaton diatonos ad Mesen. quorum secundus ad tertium exhibet superoctavum, quo dia pente excedit consonantiam dia tessaron. Atque hæc hæctenus.

πρὸς τέτταρον δηλοῖ τὸν ἐπὶ γδοον, ὃ τὸ διὰ πέντε τῷ διὰ πωάρων ὑπερέχει. πῶτα μὲν ὅτι το ζῆτον.

ὑποκείμενον κανόνα σημειώμενοι δι-
χα, διὰ γὰρ κανόνιον ἀπὸ τῆ κεφαλῆς
τῆ πρώτης χορδῆς πρὸς τὸ λεγόμενον ἐν
τῇ τετάρτῃ σημείον. καὶ διὰ γὰρ πέντε πάλ-
ιν ἀναγόμενοι ἀπὸ τῆ βάσεως τῆ πρώ-
της, ὅτι τῆ κεφαλῆς τῆ τετάρτης, τὰς τῶν
συμφωνιῶν πάντας ὑπερκεκνύσει λό-
γους. αἱ γὰρ χορδαὶ διὰ λαμβανόμε-
ναι τὰς κατὰ κλίμακας φθόγγους, ταῖς
λόγοις τῶν διακεκμημένων αὐτῶν ἀρ-
θμῶν ἡχῆσιν. τὸ δὲ ὅργανον μὴ
τοιοῦτον ἔκκειται, πρὸς συμφωνίας ἔχον
ἐν ταῖς τέσσασι χορδαῖς. πάντας δὲ
ὅσων φθόγγους ἡχῶν, εἰ ὁ κανὼν
διὰ χορδῶν ἰσότητων ἀναπληρωθείη.
ὡς ἀπὸ κλίμακας τίνων οἱ ὅσων ἀρθμοὶ
ὑποδειγματικῶς εἰληφθῶσι λέγοντες
ἀνίσταται. ἐπεὶ καὶ ὑπεροχαὶ τῶν ὅζων
τῶν ἀνιστοῦνται. διὰ δὲ πρὸς συμφω-
νίας πρώτης πρὸς τέταρτον φθόγγον
καὶ πέμπτον, καὶ τέταρτη φθόγγου
καὶ πέμπτης πρὸς ὀγδοὺν λαμβά-
νοντες ἀρθμοὺς, ἔξ. οὐκω. ἐννέα.
δώδεκα. ὧν ἐστὶν ἀναλογία, ὡς πρῶ-
τος πρὸς δεύτερον, τέταρτος πρὸς τέ-
ταρτον. ὅπως πρὸς λαμβανόμενον
πρὸς ὑπατῶν διὰ πέντε, ὑπάτη μέ-
ζων πρὸς μέσλιν. πάλιν δὲ, ὡς πρῶ-
τος πρὸς τέταρτον, δεύτερος πρὸς
τέταρτον, καὶ πρὸς λαμβανόμενον
πρὸς ὑπατῶν μέζων, ὑπατῶν διὰ πέντε
πρὸς μέσλιν. ὧν ὁ δεύτερος

Α' πρῶ-

Α' κέλευθον δ' ἂν εἴη λοιπὸν ὀππότε-
 ῖται, τί δὴ ποτε πολλῶν διαστημάτων
 ὁρισμοῦ, ταυτὶ μόνον θεωρεῖται
 σύμφωνα πρὸς τὸ πλεῖς συστήματι
 τὸ ὀπίπετον, τὸ ἡμιόλιον, τὸ διπλα-
 σιον. ἐπεὶ τοίνυν τὸ σύστημα τὸ τέλειον
 ἐν διπλασίονι θεωρεῖται λόγῳ· ἔτος
 δ' ἀναλύει) εἰς τε τὸ ἡμιόλιον καὶ ὀπί-
 πετον, λαμβάνομεν ἀριθμούς, ἡμιό-
 λιον μὲν πρῶτον τὸ τέλειον, καὶ τέλειον
 πρῶτον ἐν ἀριθμοῖς· ὀπίπετον δὲ
 πρῶτον τὸ πένταρχον, καὶ πρῶτον ὀπίπε-
 δον ἐν γεωμετρίας. τὰς τέτοις ἴσας δι-
 θείας, πεμνέσας ἀλλήλας πρὸς ὅρας,
 ἐκτεθέντων ἡμῶν πρὸς τὸ αὐτῆς μέ-
 ρον, τὸ ἡμιόλιον λόγον· ἢ τὸ ὀπίπε-
 πον· ἔξο· καὶ δὴ σημείων ἡμῶν ἐν αὐταῖς
 λεφθέντων καὶ τὰς ὑποκειμένων μο-
 ναδῶν, εἰς ὅρα ἀλλήλας ἀράγομεν, τὸ
 μὲν ὅλον ἡμῶν ἐμβαδὸν πᾶσι μὲν δώδε-
 κα γίνεσθαι μονάδων, καὶ γεωμετρίας
 ὅτου· λόγους ἐκτεθέντων πᾶσι δὲ κατὰ
 ἀριθμητικῶν, τετρακονταπέντε τετάρτων
 πᾶσι τῶν ἀριθμῶν σύμβολον κατὰ δε-
 χτήσεσιν. ἕκαστον δὲ τῶν ὑπὸ τῶν
 μερῶν τῶν διθαιῶν ἐναλλάξ καὶ ὑπὸ
 ὅλης καὶ μέρους περιεχομένων ὅτου ἀλ-
 λογογράμμων ὅτου περιγραφόμενης
 τῶν συμφώνων διαστημάτων ὀππότε-
 ξει λόγους. καὶ ἔτι πλείους τέτων, ἔτι
 ἐλάττωσιν ἀφηνείας ἢ ἐνεκεν ὑποκει-
 ῶν καὶ τὰ διαγράμματα.

Δύο δ' αὖθις ἀλήθεα, τὴν
 μὲν ἀριθμὸν πρῶτον τέλειον περιέχον-

Consequens deinde fuerit in-
 quirere, quidnam, cum multa in-
 veniantur intervalla, hæc solum
 consona spectentur ad systema per-
 fectum; supertertium, sesquialter-
 rum, duplum. Quoniam igitur
 systema perfectum in ratione du-
 pla spectatur; hæc autem resolvitur
 in sesquialteram & superter-
 tiam; sumimus numeros, sesqui-
 alterum quidem primum, ternar-
 ium, & primum in numeris per-
 fectum; supertertium autem pri-
 mum, quaternarium, primum-
 que in Geometria planum: & re-
 ctas his æquales, & ad angulos
 rectos se mutuo secantes exponi-
 mus. Quarum illa ad partem suam
 habebit rationem sescuplam; hæc,
 supertertiam. Et quidem si pun-
 cta in iis sumserimus secundum
 suppositas unitates, & duxerimus
 parallelas, tota nobis area alibi
 duodecim fit unitatum, secundum
 Geometriam rationes exponenti-
 bus; alibi, secundum Arithmeti-
 cam, trigintaquinque conficit,
 quo numerorum symbolum de-
 monstrabitur. Vnumquodque au-
 tem parallelogrammorum, à par-
 tibus illarum rectarum, permuta-
 te quoque sub tota & parte con-
 tentorum, prædictas consonorum
 intervallorum demonstrabit ratio-
 nes. & nec plures his, nec paucio-
 res. Perspicuitatis gratia jam sub-
 jiciantur diagrammata.

Porro duas rectas sumimus, al-
 teram, quæ primum perfectum nu-
 merum

merum continet. principium enim, & medium ac finem, contrarietatem quoque & medietatem primum ostendit ternarius; alteram, quæ plani naturam in Geometria primum monstrat. Quippe unitas in se ipsam ducta Geometricè, nullam multitudinem ostendere potest; sed bis binarius primum planum & quadratum numerum genuit, quaternarium. Dupliciter autem potestates, Arithmeticè & Geometricè, exposuimus; quod Harmonicam proportionem ex ambabus, Arithmetica & Geometrica, compositam, fieri contingat. Arithmetica enim terminos habet superantes æqualibus numeris, & superatos: Geometrica excessus æquales & in rationibus habet mutuis, quos in terminis quoque constituit. Harmonica autem, priorem quidem excessum sumens ex Arithmetica; posteriorem verò ex Geometrica, generatur. Cumque duplex sit quantitas, continuæ quidem magistra existens Geometria, secundum magnitudinem facit rationes, tota partibus eorundem comparans: intervallis verò discretam Arithmetica discernens, ac totum dividens, partium inter se comparationes instituit. Subiecti autem sunt unicuique proportioni numeri: Arithmetica; duo. tria. quatuor. Geometrica; duo. quatuor. octo: Musica; tria. quatuor. sex. Si enim velimus rationes, quæ tres

συν. ἀρχὴν γὰρ καὶ μέσον, καὶ τέλος, ἐναντιότητι καὶ μεσότητι πρῶτος ἐξέφηνεν ὁ τριῶν. τὸ δὲ ὀκτώτερος φύσιν ἐν γεωμετρικῇ δείξασαν πρῶτον. ὁ μὲν γὰρ εἰς ἐφ' ἑαυτὸν γινόμενος γεωμετρικῶς ἔδιν οἷός τε πλεονέκτης ἐμφάνει· ὁ δὲ δις δύο, πρῶτον ὀκτώτερον καὶ πλεονέκτερον ἐξήνησεν τὸ πένταρα. διττῶς διὰ τὰς διωάμεις, ἀριθμητικῶς τε καὶ γεωμετρικῶς, ἐξετέμεθα· ὅτι πλεονέκτως ἀναλογίαν ἐξ ἀμφοῖν, τῆς τε ἀριθμητικῆς καὶ γεωμετρικῆς παλινθεῖσαι γίνεσθαι συμβαίνει. ἡ μὲν γὰρ ἀριθμητικὴ ὅσῳ ὅρας ὑπερέχοντάς τε καὶ ὑπερχομένους τοῖς ἴσοις ἀριθμοῖς ἔχει· ἡ δὲ γεωμετρικὴ πᾶς ἴσας ὑπεροχὰς καὶ τοῖς λόγοις πρὸς ἀλλήλους, ἀπὸ καὶ τῶν ὅρων σωίστην· ἡ δὲ ἀρμονικὴ πλεονέκτης ὑπερχομένη ἐκ τῆς ἀριθμητικῆς λαμβάνεται· πλεονέκτης ἐκ τῆς γεωμετρικῆς, ἡμιόνη. διττῶς τε ὅλητος τῶν πέντε, τῶν μὲν συνεχῶς ὀκτώτερος ἔσται γεωμετρικῇ, καὶ μέγεθος ποιῆται τὰς λόγους, ὅλα μέρεσι τῶν αὐτῶν συγκρίνεται· τὸ δὲ διασημαίνον ἀριθμητικὴ γεωμετρικῇ, μερίζεται τὸ ὅλον, πᾶς τῶν μερῶν πρὸς ἀλλήλας ποιῆται συγκρίσεις. ὑποκείνεται ἡ ἐκάστη ἀναλογία, ἀριθμητικῇ· δύο, τρία, πένταρα. γεωμετρικῇ· δύο, πένταρα, ὀκτώ. μουσικῇ, τρία, πένταρα, ἕξ. βαλλόμενοι γὰρ ὅσῳ ὑπερέχοντάς λόγους πᾶς τρεῖς

συν-

συμφωνίας ὁπιδεικνύται κατὰ τὸ ἐξῆς, ἀναγκαίως τὸν μὲν κατὰ τὸν ἴσον ὁριζυμένον, ὑπερέχοντα τὸν δὲ κατὰ διπλασίῳ, πλεονάζοντα σωίσαμην. καθόλου δὲ εἰπεῖν, εἰ μετὰ ζυ γεωμετρικῆς ἀναλογίας, ὁριζμηλικὰς ὡραβάλοις μεσότηας, ἀρμονικῶς ἀναλογίαν, ἢ ὁπίπεδον, ἢ σρεῖαν ἀπεργάσθῃ. ἔσω γὰρ ἀναλογία γεωμετρικῇ διπλασίων· δύο, πένταρα, ὀκτώ. ταύτης εἰ τριέρω τῶν λόγων ὁριζμηλικῶς ποιήσεις ἀναλογίαν, καὶ ὁπίπεδα, οἷον· δύο. πένταρα. ἔξ. ὀκτώ. πάλιν δὲ ἔσω πῆς ἀναλογία κατὰ τετραπλασίον· τρία. ἑνέα. εἰκοσιπεντά. ταύτης τὸν λόγον εἰ ὡραβάλοις ἐκατέρων μεσότηας δύο, μετὰ ζυ μὲν τὰ τρία καὶ ἑνέα, καὶ εἰκοσιπεντὰ δώδεκα καὶ δεκαοκτώ, μεσικῶς σρεῖαν δαπτελεῖς ἀναλογίαν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁριζυμένων ἀναγκαίως ἐπεμνήσθημεν, ὅσα ἀσθεῖς πρὸς τῶν ὁπὶ πλεον εἰπεῖν. πικιλοῖρα γὰρ ἡ ἐξέτασις, καὶ ἅμα πλείη τοῖς κατὰ μεσικῶς ὁπιδεικνύσθαι συμφωνία. τὴν μὲν γὰρ μονάδισα ὡς ἀρχὴν τῆς τῶν ὅλων συμφωνίας, καὶ ποιητικῶς αἰτίαν ἐλογίζοντο οἱ παλαιοί. πάντα γὰρ γίνεσθαι διὰ τῆς εἰς ἓν ἀρμονίας συνεχόμενα. τὴν δὲ δυάδισα κατὰ τὴν ὕλην ἔπαλλον, ἐναντιότητι ὅσον πρὸς τὴν

illas consonantias contineant, deinceps positas, ostendere, necessario alteram per æqualem numerum, excedentem; alteram per duplum, abundantem constituimus. Generatim autem dicendo, si inter Geometricam proportionem, Arithmeticas adsumas medietates, Harmonicam proportionem, eamque aut planam aut solidam efficies. Sit enim proportio Geometrica dupla: duo. quatuor. octo. Hujus si alteri rationum unam adsumas medietatem, Arithmeticam efficies proportionem, & Harmonicam planam; ut, duo. tria. quatuor. octo. Rursus sit proportio quædam secundum rationem triplicam: tria. novem. vigintiseptem. Hujus si utrique rationum adsumas medietates duas, inter tria & novem, quatuor & sex; inter novem & vigintiseptem, duodecim & octodecim; Musicam solidam efficies proportionem.

Quoniam verò numerorum mentionem necessario iniecimus, non erit tædio de his aliquanto amplius differere. Diffusior enim esse discussio, simulque plurima habere cum iis, quæ in Musica sunt, convenientia demonstrabitur. Quippe unitatem, tanquam principium consonantiæ rerum omnium, & efficientem causam veteres arbitrabantur. omnia enim fieri, & per eam in unum compaginationem contineri. Binarium autem juxta materiam statuebant, ut qui pri-

Q

mus

mus contrarietatem ostendat. Ternarium universum hoc vocabant, contrarietate & medietate repletum. Quaternarium, solidum adpellarunt. A puncto enim incipientibus, & deinceps intervalla augmentibus, quartum reperitur ipsum solidum, ex numero trium intervallorum primum capaci adparens. Quinarium dixere sensum. Evidens verò est causa. Senarium, corporis perfectionem; compositum ex primo impari, & pari, & unitate, etiam secundum Geometriam. Quare & Nuptiæ ipsis adpellatus. Porro septenarium, castitatem. Solus enim eorum, quæ intra denarium sunt, nec Geometricè ab aliis generatur, nec alium generat. Octonarium, corpus materiâ constans. ex primo enim pari, cubicè multiplicato, constituitur. Novenarium, Musicam adpellabant; quod primus ex numeris tres consonas rationes exhibentibus componatur. Quippe duo, & tria, & quatuor, novenarium expleant. quinetiam, quod universi harmonia & conversio ad tantum numerum proveniat. ad septem quidem planetas, duas verò, quæ tum fixa sphaera, tum immobilis nominentur. Porro denarium primam vocabant consonantiam. Si quis enim primum in Musica systema consonum, quod est diatessaron, in minima dividat intervalla; dieses, inquam; decem has fieri inveniet. Quod si pro diesi

ἐμφανηκέν. τετραδά δὲ τὸ σὺμ-
παν ἐκάλουν, ἐναυλίτην καὶ μεσότη-
την πληρωμένον. πέντε δὲ στερεὸν
προεῖπον. ὀξείαυτοις γὰρ ἀπὸ ση-
μαίς, καὶ τὸ ἐξῆς αὖξοσι καὶ διὰ σή-
ματα, πέμπτον τὸ στερεὸν εὐρίσκειται,
ἐξ ὀξείας πρῶτον τετάρτης δεκάτης
διὰ σήματων ὅπτι φαινόμενον. τὴν δὲ
πεντάδα αὐδοῖσιν ἔφασκεν. φανερὰ
δὲ ἡ αἰτία. τὴν δὲ ἐξάδα, τελειότη-
τα σώματι, σωλήνιδρον ἐκ πρώ-
της πεντήτης καὶ τῆς ὀξείας, καὶ κατὰ
γεωμετρίαν. διὸ καὶ γὰρ αὐτοῖς
προσηγορεύθη. ἡ δὲ ἐπτάδα ἀγνοεῖται.
μόνη γὰρ τῶν ἐνὶ δεκάτῃ, ἔπει-
τη γνηστὰ γεωμετρικῶς ὑπὲρ ἑτέρων, ἔθ'
ἕτερον γνηστῶν. τὴν δὲ ὀκτάδα, σώμα
ἐνυλον. ἐκ γὰρ τῆς πρώτης πολυπλα-
σιαζομένης κυβικῶς σωίσταται. τὴν
δὲ ἐνεάδα, μεσικῶς ἐκάλουν. ὅτι
πρῶτον ἐξ ὀξείας καὶ τῆς τετάρτης
συνφωνίας παρασύνων λόγος σωλήνεται.
δύο γὰρ καὶ τρία καὶ τέσσαρα τὸν ἐνεά-
την πληροῖ. ἀλλὰ καὶ τὸ ἔκτον ἀρμονίαν
τὴν καὶ πεντηχορδον ἐς τοῦτον συμβαί-
νειν τὸν ὀξείας ἐπὶ μὲν τῶν τετραγώνων
δυοῖν δὲ τῆς πέντε τετραγώνων σφαίρας, καὶ
τῆς μετὰ ὀνομαζομένων. τὴν γε-
μὴν δεκάδα πρώτῃ ἐκάλουν συμ-
φωνίαν. εἰ γὰρ τις τὸ πρῶτον μὲν ἐν
μεσικῇ σύστημα συμφωνον, ὑπὲρ ἐστὶ τὸ
διὰ τεσσάρων, εἰς τὰ ἐλάττω διατετα-
κέναι, λέγω ἢ πᾶς διέσεις, δεκά-
ταυτας γνομένης εὐρήσεται. καὶ γέμει.

αὐτῇ

ἀντὶ διέστως μονάδα, καὶ πὰς λοιπὰς
 ἰσομεγέθως τῆς διεστήμασι σωθεῖς,
 καὶ τὰ τρία τῆς μελωδίας ἡγήσῃ τὸ αὐ-
 τὸν δεξιόμουν συμβαίνοντα θεωρήσει.
 ἀλλὰ καὶ πρῶτος ἐκ δυοῖν δεξιμῶν
 ἐστίν, ὧν μέσος εἰς ἀνάλογον πῖπῃ, τε-
 δε δύο καὶ ἐκβῶ. οἷον δύο μία ἐκβῶ
 μία. ὃ καὶ πρῶτη ὡς πῖσιν ἀρμονία
 κεκληται. πὰς γὰρ ὁππιδέας κατὰ γε-
 ωμετρίας ἀναλογίας ἔτως ἐκάλει
 οἱ παλαιότεροι. ἀλλὰ καὶ τῆς ἐννεά-
 θ^{ου} πλὴν τῶν ὅλων ἀρμονίαν σημεῖ-
 νῇ, μὲν τῆς εἰς τὸ πρῶτον ἀναφορᾷς,
 καὶ εἰς ἐν συγκεκριμέναις, ἢ με-
 ταχῆσαι συνδεδεταὶ λογιζομένοις ὁ
 δέκα συμβαίνῃ. ἐστὶ δὲ πς καὶ πρὸς
 πέντε ἑνδεκα λόγ^{ου}. ὁ γὰρ πένθ^{ου} πρὸς
 πλὴν πρῶτον διέσιν ἐὰν ὁπίπασιν τὸν
 πῶνυμον αὐτὸν λόγον ἀναφανέσειαι.
 ὅγε μὲν δώδεκα μεσηκώπ^{ου} δεξι-
 μῶν. τῶν γὰρ πρὸς αὐτὰς ἑδείς πρὸς
 ὅτ^{ου} πλείους τῶν περικειμένων πὰς
 ἀρμονικὰς ὁππιδέκνυσι συμφωνίας,
 εἰ καὶ ὅτι μάλιστα διακρίμενοι λόγους
 πινὰς πρὸς ἄλλα πλάτη μερῶν ὁπι-
 φαίνουσιν. ἀλλὰ γὰρ ἔποσι μόν^{ου}
 πρὸς μὲν πέντε ἐννεά, λόγον ἔχ^{ου} ὁπί-
 τερίον. πρὸς δὲ πέντε ἐκβῶ, πέντε ἡ-
 μιόλιον. πρὸς δὲ πέντε ἑξ, πέντε δι-
 πλασίω. καὶ ἔπ^{ου} πρὸς μὲν πέντε
 τετρα, πέντε τετραπλασίω πρὸς δὲ πέντε
 τρία, πέντε πεξαπλασίω. ὅτ^{ου} ἀπὸ μο-
 ναδ^{ου} ἐφεξῆς, πῶσι συμπληρωθεῖς
 ἔστι δεκάδ^{ου}, καὶ τριῶν διεστημάτων

posuerit unitatem, reliquasque u-
 nitates æquali magnitudine, qua
 sunt intervalla, composuerit, per
 tria melodix genera eundem nu-
 merum prodire contemplabitur.
 Quin & primus ex duobus nume-
 ris est, inter quos medius unus
 proportionaliter incidit, ex bina-
 rio scilicet & octonario: ut, duo.
 quatuor. octo. Quod & prima à
 quibusdam harmonia est vocatum.
 Planas enim in Geometria propor-
 tiones sic vocabant vetustiores. Sed
 & novenarii universonum harmo-
 niam denotat, cum relatione ad
 primum, & in unum summatim
 facta collectione. cujus cum par-
 ticeps fieret, denarium ratiocinan-
 tibus colligatum esse contigit. Ali-
 qua etiam circa undenarium est
 oratio. Tonus enim ad primam
 diesin, si intensiorem faciamus,
 eandem rationem ostendet. Cæ-
 terum duodenarius numerorum
 quam maxime est Musicus. An-
 te ipsum enim existentium nul-
 lus ad tam multos præcedentium,
 harmonicas ostendit consonantias.
 licet quam maxime, divisi rationes
 aliquas ad alias partium latitudines
 demonstrent. Verum hicce solus,
 ad novenarium rationem habet su-
 pertertiam: ad octonarium, ses-
 quialteram: ad senarium, duplam.
 Præterea ad quaternarium, triplam;
 ad ternarium, quadruplam. cum
 ab unitate deinceps numeros; qui
 completivi quidam existunt ipsius
 denarii; & trium intervallo-
 ratio-

rationes admiserit. Quare & ad hanc usque summam; duodecim, inquam, tonorum; natura nostra satis habebat proferre vocis acumen.

Fortasse igitur aliquis existimet, non constare nobis sermonem, ut qui discussionem eorum, quæ in Musica sunt, per numerum faciamus, hunc autem ipsum dicamus non perfecte intervallorum esse pacem. Hujus certe causam si dicturi simus, movendus nobis sermo divinus est & arcanus. Cum enim quæ hic sunt, secundum imitationem excellentiorum sint constituta, & ad illorum motum ac conversionem, originem capiant, & essentiam adquirant; differentia autem sit in ambobus locis: altero existente puro & incorrupto; altero, turbulento ac limoso: ibi quidem actus perfectus fit, & minime impeditus; hic verò imperfectus ac claudicans, & difficilis: non ob agentis causam; sed ob materiæ turbationem & impotentiam. Vti enim lapicidam in lapide inquirunt facile sculpturum quoscunque voluerit typos; in pumice nequaquam, aut difficulter; non ob suam imperitiam aut imbecillitatem, sed potius ob subjecti inhabilitatem; sic & eam, quæ ex universo est, efficaciam, ea quæ ultra sunt, ob naturam diviniorem, commode se habentia, contingere: hæc inferiora autem ob multam distantiam, & ob corpo-

τὰς λόγους ἐπιδεδεγμένῳ. διὸ καὶ μέγρι τῆςδε τῆς ποσότητος, λέγω δὴ τὴ δέκα τόνων, ἡ φύσις ἡμῶν ἤρκεσε παραγαγεῖν τὴν τὴ φωνῆς ὀξύτητα.

Τὰχ' ἂν ἂν τις ὑπολάβοι, μὴ συνεστῆναι τὸν λόγον ἡμῖν, τὸ μὲν ἐξέτασιν τὴ καὶ μετακλῆν ἐπὶ ἀριθμῷ ποιούμενοις, αὐτὸν δὲ τῶν φάσκων καὶ μὴ τελείως εἶναι δεκτικὰ τὰ ἀσκημάτων. τέττα δὴ τὴ αἰλίαν εἰ μέλλοιμεν ἐρεῖν, κινήσει ἡμῖν θεῖός τε καὶ ἀπορήσει λόγος. τὸ γὰρ ἐνταυτοῖς καὶ μίμησιν τὸ πρὸς τὰ πμωπέρα συνεσταμένων, καὶ πρὸς τὸ κένων φορέαν τε καὶ τροπῶν, τὴν τε ἡρῶσιν λαμβανόντων, καὶ τὸ εἶναι πορευομένων. ἀφ' οὗτος δὲ ἔσθις ἐν ἀμφότεροις τοῖς τόποις, καὶ ἔτι μὲν καθάρει τε ὅλη καὶ ἀδιαφθόρα. ἔτι δὲ ἡολερὲ καὶ ἰλυώδης, ἐκείθι μὲν ἡ ἐνέργεια πλεία καὶ ἀνεμπόδιτος γίνεσθαι ἐνταυτοῖς δὲ ἐλλειπῆς τε καὶ χωλίσσασθαι, καὶ δύσκολος. καὶ ἀφ' ἧς δρῶντες αἰλίαν. ἀφ' ἧς τὸ ὑλῆς παρακλῆν τε καὶ ἀδυναμίαν. ὡς γὰρ τὸ λιγροῦς ἐν μὲν τῷ λίθῳ φασὶν ὀχερῶς ἂν γήσεν ἔς ἂν προσέληται τύπος, ἐν κισσῷ δὲ ἐκπώπῃ, ἡ δύσκολως. καὶ καὶ ἀπὸ χνίαν ἡ ἀδένειαν τὴν αὐτὴν ἀφ' ἧς τὴν ἀνεπιτηδεότητα τῶν ὑποκειμένων. ἔτασι δὲ καὶ τὴν ἐκ τῆς παλῆς ἐνέργειαν, τὸ μὲν ἐπέκεινα ἀφ' ἧς τὸ θεϊότερον ὁπτιηδείως ἐχούτων καθικνεῖσθαι τῶν δὲ ἐνταυτοῖς ἀφ' ἧς τὴν πολλὴν δύναμιν, καὶ ἀφ' ἧς τὴν σωματικὴν ἀχλὺν τε καὶ ὑπο-

ὑποσάθμεν πολλωμύρων, αἰμαυρό-
 προν. οἷον γὰρ ἀκλῆς ἡλιακῆ, φασί,
 θεωρεῖται ἐν μὲν αἰέρα καθαρωτάτη·
 ἐν δὲ θαλαττίοις βάθεισιν, αἰμυδρὰ
 καὶ ἐξίτηλ^Θ, σὺν αὐτῇ ποικύτη τυγ-
 χάνουσι· τῆς δὲ ἡμετέρας αἰσθήσεως
 ὑπὸ τῷ περιέχοντι^Θ ὡς ἀποδιζομέ-
 νης· ἔτιωσι δὲ καὶ πᾶς ἀνωθεν διηκῶσας
 ἀπορροίας ἔχ' ὁμοίως καὶ πάντα ἐν-
 εργεῖν τόπον· κατ' ἀξίαν δὲ ἐκάστω
 τῶν ὑποκείμενων. διὸ καὶ αὐτὸς ἡ-
 μάς, ὅτε μὲν τῇ τῶν ἐνθεδίων παραχῇ
 τι καὶ ἀταξία πρὸς πεπνυμένον, ὀλί-
 γης πινὸς καὶ ἀναγκαίας ὑπὸ τῷ
 κρείττονι^Θ τυγχάνειν Ἰπτικυρίας,
 διὰ τὴν τῷ παντὸς ἐνωσίν τι καὶ κοι-
 νωνίαν· ἡνίκα δ' ἂν αὐτὸς τι γνόν-
 τις, καὶ ὅθεν ἡμῖν ἡ παραχῇ μαθόν-
 τις, ἵπτι τὰ τιμιώτερα τὴν ὀρμὴν καὶ
 τὸν βίον προτρέψωμεν· τῆνικαὶ
 τῆς ὅλης προνοίας δέχεσθαι τὸ ἀ-
 κραιφνὲς καὶ πλεώτατον, τῆς ἡμε-
 τέρας τότε φύσεως ἐς τὸ ἱππιδεῖον
 συμβαλλομένης, ὁμοίως τῆς πρὸς
 τὸ κάλλιπον. τῆς δὲ τῶν ἐνθεδίων πρὸς
 τὰ ἐκείθι συμπαθείας, πᾶς τι ὥρας
 ἀκριβῆ φέρεισι τεκμήρια. τροπὰς τι
 αἰέρον καὶ υδάτων φθοράς. θάλη τι
 καὶ ὠκεράσις, αἷς κατὰ τὴν τῶν
 ἐκείθι ποιὰν χεῖσιν γίνεσθαι συμβαί-
 νει. ἐπὶ δὲ τὰ κατ' ἐκαστον καιρὸν,
 ὡς εἶπεν, γινόμενα, φύων τι αὐ-
 ξήσεις καὶ φθίσεις, ζώων τι πλη-
 ρώσεις καὶ κενώσεις, ἀπὲρ αὐξομέ-

ralem caliginem & fæcem inquina-
 ta, obscurius. Quemadmodum
 enim radius, inquit, solaris, in
 aëre quidem cernitur purissimus;
 in marinis verò profunditatibus,
 obscurus & evanidus: non quod
 ipse huiusmodi existat; sed quod
 sensus noster à continente impe-
 diatur: Sic & desuper provenien-
 tes defluxiones non simili modo
 ubique agere; sed secundum cu-
 jusque ex subjectis dignitatem.
 Quare & nos ipsos, quando qui-
 dem horum inferiorum tumultu &
 inordinato motu una abripimur,
 paruum quoddam & necessarium à
 meliore consequi auxilium, ob u-
 niversi unionem & communica-
 tionem: ubi autem nos ipsos in-
 spiciendo, atque unde nobis illa
 sit perturbatio discendo, ad nobi-
 liora impetum ac vitam converte-
 rimus; tum universæ nos provi-
 dentia recipere sinceritatem ac
 summam perfectionem, nostrā
 tum naturā ad id commodè adju-
 vante, conformando se ad opti-
 mum. Porro horum inferiorum
 consensus cum iis quæ supra nos
 existunt, & anni tempora accura-
 ta esse dicunt indicia; aëris quo-
 que varias mutationes, & aquarum
 corruptiones; calores item & tem-
 peratas aëris constitutiones, quas
 per certam quandam isthic exi-
 stentium rerum habitudinem fieri
 contingit. Adhæc quæ singulis
 temporibus, ut ita dicam, fiunt,
 & plantarum incrementa & decre-
 menta;

menta; animantiumque impletiones & evacuationes, quæ una cum aucto & imminuto Lunari circulo patiuntur & mutantur. Quinetiam maris adfluxus & refluxus, qui cum ejusdem Deæ cursu & apparitionibus sæpius mutantur; uti quidem in enavigatione per Herculeas columnas frequenter fieri solet. In Ægypto autem Nili fluxus iisdem anni temporibus ingressus & recessus facit, Solaribus proportionaliter itineribus ac motibus. Musicam autem & ipsam principium quidem habere ex universis, quemadmodum & reliqua, dictu haud est absurdum; commistione verò cum corporali materia, accurationem illam & summam perfectionem, quam in numeris habet, amittere. quandoquidem in illis supra nos existentibus locis certa illa est & incorruptibilis. Atque sic quoque intervalla in æqua dividere est impossibile. systematumque consonantias imperfectas habemus, corporali crassitie impedimentum adferente.

Manifestum autem erit reliquas artes inspicienti, quantam ex numeris mutentur utilitatem. Graphicam enim si quis spectare velit, nihil ipsam sine numeris & proportionibus facere inveniet; sed & corporum commensus, colorumque temperaturas per numeros vestigare, atque ex his in picturas transferre pulcritudinem. Quin & hanc ipsam videre est per numeros

να πὲ καὶ μεταβάλλω τῷ σπλῆνιστικῷ κύκλῳ συμπάσῃ τὴ καὶ σωζέσθαι. καὶ μὲν καὶ θαλάσσης περιήροιας καὶ ὑποχωρήσεις, αἱ τῆς αὐτῆς. θεῶ τῷ δρόμῳ καὶ φάσσει κατέκασα συμμετάλλασιν, οἷον δὲ κατὰ μὲν τὸν ἑκπλεον, τὸν δὲ ἡρακλείων σπλῶν παρ' ἑκάστω γίνεσθαι φιλαῖ. κατὰ δὲ τὴν αἰγυπτον τὸ νελοῶν ῥόμμα ταῖς αὐταῖς ἐνιαυσίαις ὥραις ἀνόδους τὴ καὶ ὑποχωρήσεις, ταῖς ἡλιακαῖς ἀναλόγως περιήαις τὴ καὶ πνήσεις. μουσικῇ δὲ καὶ αὐτῇ δόχλῳ μὲν ἔχειν ἐκ τῶν ἔλων, ὡς περὶ καὶ τὰ ἄλλα, εἰπεῖν ὅσα ἀπίθανον. τῇ δὲ πρὸς τὴν σωματικῇ ὕλῃ μίξει, τῆς καὶ ὅτ' ἐξ ἑρμῆος ἀποπύπην ἀκρεβείας τὴ καὶ ἀκρότης. ἐπεὶ ἐν γὰρ τῆς ὑπὲρ ἡμᾶς τόποις ἀτρεκέως τὴ ἐστὶ καὶ ἀδιάφορῳ. ἔτω καὶ πᾶς εἰς ἴσιν τῶν ἀρεστημάτων διαίρεσεις ἀδιωαῖ μὲν. καὶ πᾶς τῶν συστημάτων συμφωνίας ἐλλειπτεῖς ἔχον μὲν, τῆς σωματικῆς παχύτητι παρεμποδίζου.

Δῆλον ὅτι ἐστὶ πᾶς ἄλλας ὀπιδόντε τέχνας, ὅσην ἐξ ἑρμῶν ἀνερανίζονται τὴν ὠφέλειαν. γραφικῇ τε γὰρ εἰ πᾶς ἐθέλοι θεωρεῖν, ὅθεν ἀνδρῶν ἀρεθῶν καὶ ἀναλογιστῶν δρῶσαν διήρησι. ἀλλὰ καὶ σωματῶν συμμετρίαις καὶ χρωμάτων κράσεις δι' ἑρμῶν θεωρούμεν, καὶ τῶν τῶν εἰς πᾶς γραφῆς ποιέμενον κάλλος. αὐτῇ ὅτι ταύτῃ ἐστὶν ἰδεῖν δι' ἀρεθῶν καὶ τὴ πρώτη φύ-

φύσεως ἔσται μιμητικὴ. οἷα γὰρ ἐν
 τοῖς φυσικοῖς σώμασιν ἀναλογία
 περιῆσται καὶ ἐπείησεν, ταύτῃ
 καὶ τοῖς μέλεσιν τῶν ζῴων,
 καὶ ταῖς τῶν χορδῶν συγκρίσεσι με-
 τὰ δὲ ὁμοίωσιν. εἰσὶν γὰρ καὶ παρ' αὐτοῖς
 μορφαὶ τε καὶ χοροὶ, καὶ ἁρμονίαι
 βίῳ καὶ ἡδονῇ δηλωτικαί. συνίσταται τε
 ἡ πᾶσα τέχνη καὶ ἀνέκροτον τῆς τῶν
 φυσιογνωμονέων. ὅπως μὲν γὰρ μορ-
 φῆς ὑποκαταστήσῃ συνορῶνται εἰς
 ὅπως δὲ ἡδονῇ θεωρητικῶς τυπῶνται
 μορφῇ. ἰατρικὴ δὲ καὶ αἰσθητικὴ
 μὲν δὲ ἀρετῶν, παλαιῶν τε καὶ
 νέων, καὶ περιδοτικῶν τύπων ἀνα-
 λογίας παρέχουσιν. ὡς οἱ μὲν τοῖς συμ-
 φωνοῖς ἀναλογεῖν λόγους, διαπλα-
 σίῳ τε, ὡς οἱ ἐφημερίῳ, ἡμιολίῳ τε,
 ὡς οἱ διὰ τρίτης, ὁπτιερίῳ τε, ὡς οἱ
 διὰ πέμπτης, ὁπτιμεσσηνίῳ, καὶ πέν-
 τω κινδυνῶς ὁπτιφέρουσιν. ἔδῃ χαλε-
 ποῖ μὲν, ἐχοντες δὲ πρὸς αὐτοὺς ὁμοι-
 οτήτες πιναι, ὡς τῶν ἡμιερίων. οἱ
 τέστις ὡς καὶ οἱ κινδυνῶν, κινδυνῶν μὲν
 ὁπτιφέρουσιν. σμικρὸν δὲ πρὸς τῆς χρηστῆς
 ἐλπίδος ἔχουσιν. οἱ δὲ παντελῶς ἀ-
 σύμφωνοι πυχάνοντες, ὡς οἱ συνε-
 χεῖς, φοβεροὶ τε εἰσι καὶ ὀλέθριοι. φαρ-
 μακῶν ὅτι ποίησιν καὶ διωκτικῶν ἔδα-
 μῶς ἄλλως ἢ διὰ συμμετρίων, καὶ κα-
 τὰ ποίησιν, ἐπεχρήσασθαι. καθόλου
 δὲ πάντων ἃ πρὸς ἀνιχνύειν, καὶ πρὸς
 δόξαντα ἀπιδύναμις ἀνέστηναι, καὶ
 ἀρετῶν ἀρήσει σύμφωνον. βίῳ

primæ naturæ esse imitatricem.
 Qualis igitur in naturalibus corpo-
 ribus proportio accedens pulcritu-
 dinem effecit, talem & in com-
 mensibus figurarum, & in colo-
 rum commixtionibus consecutan-
 tur. Quare & apud ipsos sunt for-
 mæ, & colores, & figuræ, quæ vi-
 tas ac mores demonstrent. Ac tota
 quidem ars consistit ex adverso illi,
 quæ ex corporis lineamentis præ-
 dicit. Hic enim formâ suppositâ
 vita conspicitur: ibi verò more in-
 specto exprimitur forma. Medici-
 na autem & ipsa omnia quidem per
 numeros, tum palpitationum cor-
 dis deprehensiones, tum periodi-
 corum typorum proportioncs ex-
 hibet: quorum alii consonis re-
 spondentes rationibus, & duplæ,
 ut quotidianus; & sesquialteræ, ut
 qui per diem tertiam indicationem
 faciunt; & supertertiam, ut qui per
 quartam, non omnino periculum
 adferunt: nec graves sunt admo-
 dum, sed ad illos habent quasdam
 similitudines, nimirum semiter-
 tiani. Qui his adjacent, pericu-
 lum adferunt, & parum bonæ spei
 habent. Qui autem omnino disso-
 ni existunt, ut continui, & terri-
 biles sunt & exitiales. Medicamen-
 torum autem qualitates & vires
 nullo alio modo quam comen-
 sibus, qui secundum qualitates
 fiunt, est commenta. Verum uni-
 verse omnia si quis investigarit, &
 quæ sine probabilitate dicta viden-
 tur, in numeris inveniet consona:
 vita-

vitarumque & morum propinquas similitudines, concordiam adferentes. fortunæque statum, ac prudentiæ participationem. actionum & studiorum consonantiam, reliquamque vitæ constitutionem: Atque in consonis rationibus amicitiam; in dissonis contrarium adferentes. Quorum sæpe vitiatam commissuram media quædam compegit proportio. quemadmodum dissona intervalla medio loco posita consonantia. Quod si in anima quoque sitas medietates spectare velis, invenies inter Rationem & Cupiditatem mediam eam, quæ in Ira consistit, proportionem. Sin & civiles constitutiones inspexeris, miraberis, quomodo inter Consularem ordinem & Popularem, medius collocetur Militaris. cujus nunquam ministerium in optimis Rebuspublicis abfuerit. Atque hujus ipsius extremitates sunt Armatus ordo & Equestris; medietas autem utriusque Velites, qui similitudinem ad extrema in pedestri levitate sunt consecuti. Rursus autem ipsa tota multitudo Consularis & Popularis medietatem habet Equestrem ordinem, dignitatis remissioris participatione extremis adsimilatum. Iam autem hæc ita accurate per numeros & medietates consistere, Musicam autem putare nequaquam; indocti omnino & natura inelegantis est ingenii.

Iam igitur & singula eorum, quæ

τὴ καὶ ἡθῶν τὰς συνέγγους ὁμοιοτήτας, ὁμοιοιαν ὀπιφereύσας. τύχης τὸ ὑπόστασιν, καὶ φρονήσεως μέτοχῳ. πράξεων καὶ ὀπιτηδωμάτων συμφωνίαν, καὶ τὴν λοιπὴν τῆ βίης κατέσταν. ἐν δὲ συμφωνοῖς λόγοις φιλίαν. ἐν δὲ ἀσυμφωνοῖς τέναντιον ὀπιφείροντα. ὧν πολλὰκις τὴν ἀναρμοσίαν μέση τις ἡρμossen ἀναλογία, ὥσπερ ἀσύμφωνα διαστήματα μέση μὲν τειθεῖται συμφωνία. εἰ δὲ καὶ τὰς ἐν ψυχῇ μεσότηας θεωρεῖν ἐθέλεις, ἀρήσεις λογισμὸν καὶ ὀπιθυμίας μέσῳ τὴν κατὰ τὸ θυμικὸν ἀμφοῖν ἀναλογίαν. εἰ δὲ καὶ πολιτικὰς διατάξεις θεωρήσεις, θεωμάσεις ὡς τῆ μὲν βελδλικῆ καὶ δημοτικῆ μέσση τάττειν τὸ πολεμικόν. ἔπειτα τῆς αὐτῆς λεισεργίας ἐν τῇ ἀρεταῖς πολλιείας ἀφιστάμερον. τέττα δὲ αὐτὰ τὸ μὲν ὀπλιτικὸν καὶ ἱππικόν, ἀκρότητες μεσότης δὲ ἀμφοῖν τὸ γυμνητικόν, ὁμοιοτήτα πρὸς τὰς ἀκρετας ἐν πειρῇ κεφότητι κεκληρωμένον. πάλιν δ' αὖτὸ πλήρωμα τὸ σύμπαν βελδλικῆ καὶ δημοτικῆ μεσότητα τὸ ἱππικὸν ἔχον, ἀξιώματι ὀφιεμένε μετοχῇ τῆς ἀκρετος ὁμοιωμένον. τὸ δὴ ταῦτα μὲν ἔτῳς ἐναργῶς δι' ἀρεθμῶν καὶ μεσοτήτων συνεστάναι. μεσικὴν δὲ μὴ ἂν ὑπονοεῖν, παλιν ὡς ἀμαθὺς καὶ ἀμέσος τὴν φύσιν εἶσιν.

Ἡ δὴ πίνυν καὶ τὰ κατέκαστα τῶν ἐν

ἐν μουσικῇ λεγομένων διεξίωμι, ἐκεί-
 ναι δὲ πρὸς τὸ σύμπαν ὁμοιοῦνται δια-
 σκευαί. ὥς γὰρ εἰς τῶν ἄλλων κα-
 λῶν ἕκαστον δίχα τῆς πρὸς ἐκείνο
 συνίσταται συμφωνίας· ἕτως εἰς μου-
 σικῶν, ἕτερον ἐστὶν συστήναι πᾶσι, οὐτε-
 ρὸν συστάσαι ἕτερον διωκτικῶς ἐνε-
 ργεῖν, εἰ μὴ διὰ τὴν πολλὴν πρὸς τὰ
 ἑαυτῶν ἡμᾶς ὁμοιοῦνται, βεβαίαν
 καὶ θείαν ὡς ἀληθῶς τὴν ἰσχυρὴν ἐπε-
 πέριστο. ἔστι δὲ τῶν λεχθησομένων
 μικρὰ μὲν καὶ ἄλλων κοινὰ πε-
 ραῖναι· τὰ δὲ παλαιὰ καὶ μέγιστα, μου-
 σικῆς ἰδίαι. ἰδιαιτέρον δὲ μάλιστα,
 ὅτι τὸ ἐξ ἐναντίων ἢ σύστασις αὐτῇ,
 τῇ φυσικῇ ὡρᾷ παλαιότητος, καὶ τῆς
 τῆς παλαιᾶς ἀρμονίας τὴν εἰκόνα φέ-
 ρειν. πάλιν τὸν αὐτὸν ἡμῖν θεὸν, ὃν καὶ
 κατὰρχας ὡρᾷ παλαιότητος, τὸν πάσης
 μὲν σωματικῆς συστάσεως· πάσης δὲ
 ψυχικῆς ἀρμονίας, ὁππότε τὴν καὶ δε-
 πέτον, εἰ μὲν πᾶσι τῶν λεχθησομένων δό-
 ξηται ὅτι ἡμετέροις, καὶ ὅστις πολλοῖς
 ἐκφαίνεται, σῶζεν τὸ εἶπαι τὸ λόγον,
 καὶ ἄξιον ἀκοῆς τε καὶ γνώσεως ὡρᾷ
 γαῖαν· εἰ δὲ πᾶσι τῶν ἡμετέρων τὴν τῶν
 ἐνίων αἰτίαν ἐκμελῶς ἔχει, ἢ εἰ
 πρὸς ἡμᾶς, ὥς ἐς τὴνδε τὴν γραφικὴν
 σιγᾶν δέον, κατὰ τὰ πάλαια, συγγνώ-
 μῳ μὲν ἡμῖν νέμειν τῆς περὶ τὴν
 φιλοπονίας, καὶ τῆς εἰς τὸ ὁμόφυλον
 φιλοφροσύνης· οὗτο δὲ λόγος ἡμε-
 τῶν κατὰ κράτος τελεον, ἢ εἰς αὐτὴν ὁππότε
 γον ὡρᾷ δέναι.

in Musica differuntur, percenséamus, cujusque ad hoc universum similitudinem declarantes. Vti enim nec reliquorum pulcrorum singula sine consonantia ad illud consistunt; sic nec Musicam aut consistere unquam contigisset, aut consistentem ita potenter operari, nisi ob multam ad ea, quæ supra nos sunt, similitudinem, firmam ac divinam revera virtutem acquisivisset. Erunt autem ex iis, quæ dicenda sunt, pauca quidem & aliis artibus communia; plurima autem & maxima Musicæ propria. imò verò magis propria, quod & ex contrariis sit ipsi constitutio; perinde ac naturalis scientiæ; & Univerſi harmoniæ ferat imaginem. Nunc rursus idem nobis Deus, quem & principio advocavimus, est adsumendus, qui omnis corporalis conjunctionis, omnisque animatæ harmoniæ est præfectus: atque ille rogandus, ut si differendorum aliquid ex opinione vera dicetur, quodque sanctum existens multis prodi possit, servare perpetuo velit illum sermonem, dignumque auribus & cognitione præstare. Sin horum aliquid aut præter rerum causam inconcinne se habet, aut non conveniens collocetur, quod in hoc scripto sileri debuerit, ut veniam quidem nobis concedat ob contentum laborandi amorem, & humanitatem erga idem genus; sermones autē aut plane occultet, aut non vituperandos posteris tradat.

. R

Pri-

Primum igitur de motu, qui in voce est, quis unquam dubitaverit, an Vniverſo conſonē fit conſtitutus. Cum enim hoc ex cauſa efficiente, & ex materia conſtet; materia autem ſimplex ſit & informis, omnique figura privata: aliarum quidem artium fundamentis ac principiis, quod ad ſuas artes attinet, materias eſſe contigit; quod verò ad naturam, multo prius formas exiſtere: Ita verò motus, qui in voce eſt, & ſine corporali differentia conſideratur, & eſt per eſſentiam, ut rerum principia, incorporeus. Verùm cum materia quoque infinitas dubitationes præbeat, utrum Muſica continua ſit, an diſiuncta, etiam in hoc materiæ contrarietatem monſtrat. Suam enim materiam, quæ eſt motus vocis, continuam & intervallis diſcretam oſtendit. Quemadmodum igitur Vniverſi provida viſ, tum nimis continuum in materiæ ſpecies dividit, tum diſcretum cogit moderatè: ſic & Muſica multam quidem continuitatem vocis, tantquam inutilem, contemſit; majorem autem diſcretionem, tantquam infinitam, rejecit, & in moderata diſtancia melodiam collocavit. Cæterum quod ſimplex illius motus ſonus ſit, nobis liquet. Hoc autem commune quoque eſt artibus reliquis: omnes enim ex quibuſdam per ſe partem non habentibus, ortum habent. Specialius verò illud eſt, quod

Πρῶτον μὲν ἐν κινήσεως πέρι, τὸ καὶ τὸ φωνικῷ, πῶς ἂν ἀμφισβητήσῃεν, ὡς ἐκ τῶ παντὶ συμφώνως ἔχῃ. τὰ τε γὰρ ἐκ τοῦ ποιητικῆς, καὶ τῆς ὕλης σωεσηκῆτος ὕλης ἢ ἔσσης ἀπώλης τε καὶ ἀμορφώτης, καὶ παντὶς εἰδὸς ἐσπερημένης, καὶ μὲν τῶ ἄλλων τεχνῶν ὑποβάθραις τε καὶ ἀρχαῖς, ὡς μὲν πρὸς τὰς σφείρας τεχνῶν ὕλαις εἶναι συμβέβηκεν, ὡς ἢ πρὸς τὸ φύσιν, πολὺ πλεονεξίαν εἶδεν τυγχάνειν. ἡ δὲ κίνησις, ἡ καὶ τὸ φωνικῷ, ὡς τε σωματικῆς διαφορῆς ὁπποῦται, καὶ ἔστι κατὰ ἐξοικίαν, ὡς τὰ πρῶτα, ἀξιώματι. ἀλλὰ καὶ τὸ ὕλης μυριάς ἀμφισβητήσας παρεχνηλώσης, πότρα συνεχῆς ἢ, ἢ διεχῆς ἡ μεσική, καὶ τὰ τε τῆς ὕλης ἐναπότηται δέκνυνσι. τὴν γὰρ αὐτῆς ὕλιν, ἥτις ἐστὶ κίνησις φωνῆς, συνεχῆ τε καὶ διαιρετηρικῶς ὁππιδέδειχεν. ὡς περ ἐν ἡ δὲ παντὶς προνομικῶς διώαμιν, τὸ, τε λίαν συνεχῆς εἰς εἶδη διαιρεῖ τὸ ὕλης, καὶ τὸ διεχῆς συνάγῃ συμμέτρως. ἔτωσι καὶ ἡ μεσική τὴν μὲν πολλὴν συνέχειαν τῆς φωνῆς, ὡς ἄρρησεν, πλεονεξίαν ὁππιδέδειχεν. τὴν ἢ μείζω διεχῆσαν, ὡς ἀπείρον δοποδοκίμασις, ἐν συμμέτρῳ διεισάσῃ τὴν μελωδίαν ὑπεστήσατο. καὶ μὴν ὅτι μὲν φθόγγος αὐτῆς ἡ ἀπώλη κίνησις, δῆλον ἡμῖν. τὸ τὸ δὲ κοινὸν μὲν καὶ ταῖς ἄλλαις τέχναις. πᾶσαι γὰρ ἐξ ἀμερῶν τῶν ὡς πρὸς ἐαυτῶν, τὴν διεχῆν ἔχουσιν. ἰδιαιτέρον δὲ τὸ τῶν ἐναντίων εἶναι δεκτικόν,

κλήρον, ὁμολόγως τῇ τᾷ παῖδος ὕλῃ.
 ὁξύτητι γὰρ ὁ αὐτὸς καὶ βαρύτη-
 τι μείειληφεν. ἀλλὰ καὶ τῶν οἰ-
 μῶν ἐξῆσιν· οἱ δὲ κινῆται. τὸ δὲ
 αὐτὸ καὶ τῇ σύμπαυλός ἐστι λέγειν.
 καὶ γὰρ τῶν ὄντων τὰ μὲν ἔστηκε· τὰ
 δὲ κινεῖται. καὶ δὲ τῶν ἐκάλειρα
 διττὰ διαφορά. τὰ μὲν γὰρ κατὰ
 πῶπον ἔστηκεν, ὡς ἡ γῆ, καὶ τὰ ἐν αὐ-
 τῇ. οἷς ὁμολογεῖσιν οἱ βαρύτεροι·
 φθόγγοι, διὰ τὴν τῇ σιχίᾳ βαρύ-
 τητά, καὶ σικαίφειαν πρὸς τὰ ἐφε-
 ξῆς· τὰ δὲ κατὰ δύναμιν, ὡς τὰ
 θεῖα, οἷς εἰκόασιν οἱ ἀπυκνοί, ἐκ
 σωματικῆς συζυγίας αὐτῶν ὑπόστα-
 σιν ἐνδεκνύμενοι. δεχά τε γὰρ εἰσι
 τῶν λοιπῶν φθόγγων, ὡς τῶν σω-
 μάτων ἐκείνα, περὶ ἐξῆς·
 ἀπυκνός, ἐν μὲν χορδαῖς, ταῖς τῶν
 χορδῶν ἐλαττώσει· ἐν δὲ αὐ-
 τοῖς, τῇ τῶν μεγάλων ἀφαιρέσει.
 ἔτω δὲ καὶ ὅτι τῶν ὅλων θεοὶ τε
 ἄνθρωποι καὶ σαρκοὶ διηράνησαν, ὑφέ-
 σι τὰ δόξα πάντα, καὶ ὑπεβάσιν·
 τὰ ἐγκατὰ τῶν πρώτων, ἀρετῇ τε
 καὶ ζῶν, καὶ κινήσει λαμπύμενα, ἀ-
 γασθῆ μὲν μειώσι, κακίαν δὲξαι·
 ζωῆς δὲ ἐλαττώσι, ποιῶσι φθαρῶν
 κινήσεως δὲ, πῶς κατὰ λόγον, βρα-
 χύτη καὶ ἐνδεία γίνεσθαι τῇ μεσαι-
 πάτῃ τῇ τελείᾳ ἀκινήσιαν. πάλιν
 ἐπεὶ φορεῖς εἶδη δύο. ἡ μὲν γὰρ γί-
 νεσθαι κατὰ ὁδοῦ· ἡ δὲ κατὰ κύ-
 κλον, τῇ μὲν κατὰ κύκλον χρηται

contrariorum sit capax, eadem ra-
 tione qua universi materia. Acu-
 men igitur idem & gravitatem
 participat. Quin & horum alii
 stant; alii moventur. Quod idem
 & de Univerſo dicere licet. Etenim
 ex iis quæ existunt, alia stant;
 alia moventur. Iam quoque ho-
 rum utriusque binæ sunt differen-
 tiæ. Alia enim secundum locum
 stant, ut Terra, quæque in ea
 existunt; quibus respondent soni
 barypycni; ob elementi istius gra-
 vitatem, & conjunctionem cum
 sequentibus: alia secundum po-
 tentiam, ut divina; quibus simi-
 les sunt apycni, ex corporali co-
 pulatione substantiam suam in-
 dicantes. Principia enim sunt re-
 liquorum sonorum, uti illa corpo-
 rum; continentque sequentes om-
 nes, in chordis quidem, nume-
 rorum deminutionibus; in ti-
 biis verò, ablatione magnitudi-
 num. Sic certe & de Univerſis di-
 vini viri & sapientes ista sunt ri-
 mati, remissione quæ hic sunt om-
 nia, & decremento ultima à pri-
 mis & virtute, & vita atque mo-
 tu vinci: boni quidem imminu-
 tione, malitiam ostendere; vitæ
 autem defectu, efficere corruptio-
 nem; motus autem, qui secun-
 dum rationem est, brevitate &
 inopia fieri maximè medii absolu-
 tam immobilitatem. Rursus quo-
 niam motionis species sunt duæ;
 altera enim fit secundum lineam
 rectam; altera secundum circum-

motione secundum circulum utitur ætherium corpus, quod quoque planum esse à quibusdam est dictum: quod simile fuerit sonis parypatæ speciem habentibus. Hi igitur duo monstrant intervalla, tum diesin, tum hemitonium: motione autem secundum rectam feruntur sublunaria, quæ & profunditatem sine dubio habent, & sunt tripliciter distantia; quibus respondent lichani speciem habentes soni, qui tria monstrant intervalla; diesin, & hemitonium atque tonum. Quin & horum ipsorum in raritate & densitate sunt differentia, quæ materialium corporum demonstrant proprietates, quomodo illorum alia ob raritatem levia sint & ascendentia; alia verò ob densitatem graviora, & terram potentia. Et verò illud, quod horum ipsorum naturam quidem in infinitum progrediatur acumen; arte autem circumscribatur, & opificis denotat potentiam, & materiale naturam: hanc quidem quod infinita existat, & irrationalis; illum autem, quod finis sit, ac ratio. Hac & corporum constant pulcritudines, & animæ virtutes; aërisque temperationes, nec in infinitum progrediendo, nec confestim in contrarium; sed minutis incrementis mutationes faciendo. quæ temperatas constitutiones universo; plantis, felicem proventum, animantibus sanitatem præbent.

Porro quod prima consona sy-

τὸ αἰθέριον σῶμα, ἐστὶ καὶ σφίσι περὶ
εἶναι πρὸς πῶν. ἔρηται. ὅπερ ὁ-
μοιον ἂν εἴη τοῖς περυπαιθεῖσι.
δύο ἔν τε δὴ λῆσι διαστήματα, τὴν
τε diesin καὶ τὸ hemitonion. τὴν δὲ
καὶ diesin καὶ τὸ hemitonion περὶ τὸ σε-
λήνιον, ἀεὶ αὐτὸς τὸ ὁμολογεῖσθαι
μετέχει, καὶ ἐστὶ τριπλὴ διαστά-
σις. οἷς ὁμοῖον οἱ λιχανοειδεῖς, πρὸς
τρεῖς δηλαῖες διαστάσεις, diesin τε
καὶ hemitonion, καὶ τόνον. τί δὲ ἔτι
καὶ τῶν αὐτῶν ἐν ἀραιότητι καὶ
πυκνότητι εἰσιν, αἱ διαφορὰς τῶν
ὕλικῶν σωμάτων σφίσι φαίνουσιν ἰδιό-
τητας, ἥ τε μὲν αὐτῶν ἀραιότητι καὶ
φα καὶ ἀνωφερῇ. τὴν δὲ πυκνότητι
βαρύτερα καὶ χαμαιπετῆ. καὶ μὲν τὸ
τὴν τῶν αὐτῶν φύσιν μὲν ἐς ἀπειρον
περιεῖναι τὴν ὁξύτητα. πῆχνη ἢ περὶ
εἰσάγειν, τὴν τε τῶν δημιουργῶν δηλαῖ
δυνάμιν, καὶ τὴν ὕλικῶν φύσιν. τὴν
μὲν, ἀπειρον ἔσθαι καὶ ἄλογον. τὸν δὲ,
πῆρας ὄντα καὶ λόγον. τῶν καὶ σωμά-
των συνίσταται κάλλη, καὶ ψυχῆς ἀρε-
ταί, καὶ αἰσθάνων συμμετρίαι, ἔτι εἰς
ἀπειρον περιβαίνουσιν, ἔτι ἀθρόως
σφίσι τῶν αὐτῶν δι' ἐλαχίστων δὲ σφί-
σι δόσεως πρὸς μεταστάσεις ποιούμεναι. δι-
κροσίας μὲν ἐν τῷ παντί. φυτοῖς δὲ
δὲ ἡμετέροις ζωοῖς δὲ ὑγίαιαν παρεχό-
μεναι.

Ἐπὶ γε μὴν τὸ τέλει τυγχάνειν
τὴν πρῶτην σύμφωναν συστήματα, τὴν
τελειαν.

τρεαδικῶν τῶ παλιν ὑποφαίνε φύ-
σιν. πάλιν γὰρ αὐτῶν φαίμεν αἰζώμα-
τα, καὶ τὸ διὰ παλιν πλείον· τὰ δὲ
σώματα, καὶ τὸ διὰ ποσάων· πάλιν
δὲ, πάλιν ἐν μέσῳ φύσιν κεκληρωμέ-
να, καὶ τὸ διὰ πέντε. πάλιν πάλιν
τῶν ὄντων θεῖα καὶ αἰεζώα· πάλιν δὲ
ψυχὰ διὰ παλιν· πάλιν δὲ μετὰ τῶν
τῶν, ὡς πάλιν θνητὰ ζῶα. διὰ δὲ διὰ καὶ
τῶν μελωδικῶν γῆν τρεῖς γένηται
ἢ ἀνωτάτω διὰ φασί. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ
τῶν ἐν πῶς σώμασι διὰσημάτων
τρεῖς πάλιν ἢ φύσις, ἢ μὲν δεχτηρί-
α ἐφ' ἐν πεταγμένῃ, καὶ χρῶμα· ἢ
διὰ πάλιν τῶν διὰ δυοῖν, καὶ διὰ πάλιν
δὲ, ὅπως καὶ ὡς πάλιν παλαιότεροις
πάλιν πάλιν διὰ πάλιν φύσιν, χρῶμα
κεκληρωτὶ σκέβαινε. χρῶμα
εἶναι θηλωτικῶν πάσης διὰφανίας
διεγνωσμένης. πάλιν διὰ αὐτῶν τῶν
μελωδικῶν εἰς εἶδη μεμέρισται πάλιν
να. καὶ πάλιν ἐπεὶ τὸ μὲν ἐναρμό-
νιον ἀδιαίρετον ἐστὶ· τὸ δὲ χρῶμα
εἰς τρία διαίρεται· τὸ δὲ διὰ πάλιν,
εἰς δύο· καὶ σύμπαντα πάλιν πάλιν
εἰς ἑξάδα, τὰ πλείον συστήματα πάλιν
πάλιν εἰς ἑξισκεμνῶν, ἐν μὲν τῶ πάλιν
ἐνθρώπου λόγῳ, τὸ μὲν ἐναρμό-
νιον ψυχικῶν ἐστὶν ἐμφαίνει, μο-
ναδικῶν πάλιν πάλιν καὶ ἀπλῶν· τὸ δὲ
χρῶμα, πάλιν μετὰ τῶν ψυχῆς καὶ
σώματι ὑποσέσιν, πάλιν καλεῖται
φύσιν. τρεῖς γὰρ ἀναλογεῖ διὰ
τὸ πάλιν. διό πάλιν πάλιν καλεῖται

stemata tria sint, id ternariam u-
niversi subindicat naturam. Alia
enim illorum dicimus incorporea,
secundum dia pason perfectum;
alia, corpora, secundum dia tes-
faron; alia, quæ mediam naturam
sunt consecuta, secundum dia pen-
te. Rursus ex universis alia divina
sunt & semper viventia; alia ina-
nima perpetuo; alia inter hæc me-
dia, ut mortalia animantia. Ob
quæ certè & melodicorum gene-
rum triplex evasit summa differen-
tia. imò verò, quod & interval-
lorum, quæ in corporibus sunt,
triplex quædam sit natura: prima
quidem ad unum, posita secun-
dum lineam; quæ post hanc est
per duo, secundum planum. unde
& apud Antiquiores omnem
planam naturam, colorem vocari
contigit, & coloris esse declarati-
vam in omni superficie discreta.
Rursus ipsorum melodicorum ge-
nerum quædam in species sunt di-
visa. Atque ideo, quoniam En-
armonium quidem est indivisibile;
Chroma autem in tres species dis-
tribuitur, & Diatonum in duas;
atque omnes complent senarium,
perfecti systematis tonos adæ-
quantem; in sermone de homine,
Enarmonium quidem genus ani-
mæ denotat essentiam, quæ & sin-
gularis est & simplex. Chroma au-
tem eam, quæ inter animam &
corpus est substantiam, quam Na-
turam adpellamus. Ternario enim
respondet ob perfectionem. Vnde

de aliqui, cum id, quod Anima vocatur, Mentem extrinsecus, cognominassent; quod verò à nobis Natura dicitur, Animam vocassent; à perfectione, quæ in ea spectatur, Entelechiam eam adpellarunt. Porro Diatonum denotat sensibile corpus. Hoc enim solidum est & resistens, uti & illud durum existit ac contumax. tum compositionem similem habet. Etenim corpus in universum & secundum partes constat ex duorum & semis firma compositione; uti illud duorum tonorum & hemitonii ordine est factum. Chroma autem ex omnibus hemitonis constat, naturalem similitudinem entelechiæ ad se ipsam; aut perfectionem triplicatione hemitonizæ distantiz ostendens. Deinde Enarmonium, secundum diesin & ditonum, diesiazis quidem intervallis animæ indicat constitutionem ex minimis compactam, & quasi sine tumore, & partibus carentem; ditono autem vehementem illius & repentinam ex seipso mobilitatem. Iam vero in hoc Univerſo. Enarmonium quidem, & simplex existens, & passione carens, adsimilatum est causæ efficienti: Chroma autem, quod tripliciter dividitur, in numerum perfectum, locum subnotat vitæ causam: Diatonum verò, quod in duo, materiæ denotat divisionis & passionis recipiendi aptitudinem.

Hæc autem non pugnaverint cum iis, quæ de intervallis prædixi-

νιν ψυχῶν, ὅν δὲ θύραθεν περσεύοντες· τὸ δὲ ὑφ' ἡμῶν λεγόμενον φύσιν, ψυχῶν ὀνομάσασθαι, ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῇ θεωρημένης τελειότητος, ἐλελέχειαν αὐτῶν περσεύειν κασι. τὸ δὲ διατονὸν δηλοῖ τὸ αἰσθητὸν σῶμα. τὰ γὰρ στερεὸν καὶ ἀντικυπῆς, ὡς καὶ κεῖνο σκληρόν τε καὶ ἀπειθές. τὴν τε αὐθῆσιν ὁμοίαν ἔχει. καὶ γὰρ τὸ σῶμα καθόλου τε καὶ κατὰ μέρη συνέστηκεν τῇ δυοῖν ἰσχυρᾷ καὶ ἡμίσει (Θ) συνθέσει. ὡς ἐκεῖνο δυοῖν καὶ ἡμιτονίας πέζει γυγνημῆρον. τὸ δὲ χρωμα ἐκ πάντων ἡμιτονίων σύγκειται, τὴν φυσικῶν ὁμοιότητά τῆς ἐλελέχειας πρὸς ἐαυτὴν ἢ τελειότητά τῷ τετραπλάσιασματι τῆς ἡμιτονιαίας διατάξεως ὁππιδεκνύον. τὸ δὲ ἐναρμόνιον, κατὰ δίσιν καὶ δίτονον, πῶς καὶ διεσπασίαις διαστήμασι τὸ τῆς ψυχῆς δι' ἐλαχίστων ἡμεροσμήρον, καὶ οἷον ἀογκῶν καὶ ἀμερὲς ὁππιδηλοῖ. τῷ δὲ δίσιν, τὴν σφοδρὰν αὐτῆς καὶ αἰθρὴν αὐτοκινήσιαν. ἐν γὰρ μὲν τῷ παντὶ τὸ μὲν ἐναρμόνιον, ἀπαλὴν τε ὄν καὶ ἀπειθές, ὁμοιωταί τῷ ποιητικῷ. τὸ δὲ χρωμα διχῇ διαιρέμερον, ἐς ἀεὶ θμὸν τέλειον, τὸν ζωῆς αἵτιον ὑποφαίνει τὸ πον. τὸ δὲ διατονὸν, ἐς δύο, τὸ τῆς ὕλης διαιρέσιον τε καὶ παθητικόν.

Ταῦτα δὲ σὺν ἂν μάχοισι τοῖς περὶ τῶν διαστημάτων περσευημένοις.

ὅπερ γὰρ πρὶ τὸ μέγεθος ἡ διὰ φθο-
 ρὰς, ὁ μὲν αἰθέριος διὰ δυάδων.
 ὅπερ δὲ διωάμεως ἐκτετατός, ὁ μὲν αἰ-
 θέριος, ὡς πλείον κατέλαβεν τὸν
 τρίτον· ὁ δὲ ὑλικός, ὡς ἀπλήρης καὶ πα-
 ρηλικός ἐστερξε τὴν δυάδα. ἀλλὰ καὶ
 τῆς ποιότητος ἐναλλαγῆς ὅση ἀναρμο-
 ς ἡ αἰτιολογία. ὡς γὰρ ἐκ τῶν
 τῶν ἀριθμῶν πέντε, πλείον ὄντα καὶ
 πρῶτον, τοῖς αὐτοῖς μέρεσι συμπληρέ-
 μωρον, διὸ καὶ γὰρ εἰρηαι, ἡμῶν
 ἀπαι συμβαίνει· ἔτασεν δὲ καὶ τῶν τῶν
 φύσεων συνιστῶν, αἰθέριος τε καὶ
 ὑλικῆς, ἀπαι κατὰ σῶμα ζωική
 συνιστῶν φύσις. ἀλλὰ καὶ τριῶν πέ-
 πων ἡμῶν ἀποδεικνύων, ἐὰν καὶ
 ὅσον λόγος ἐξ ἑαυτοῦ μὲν, ἔμμεν πρῶ-
 τος πρὸς τὸν δεύτερον καὶ τρίτον,
 ἡ τῆς ἐξάδος ἡμῶν ποσότης ἀναπλη-
 ρωθήσεται. τῶν δὲ δὴ κατὰ μηχανικὴν
 ἀριθμῶν ἀπαιτες ἱεροί τε καὶ τελε-
 σιχοί. ὁ μὲν ἐπὶ γδοῦ τὴν πάν-
 των δηλῶν ἀρμονίαν. ἐπὶ γὰρ ὄν-
 των τῶν πανηγῶν, ὅγδοος μὲν ὁ
 ζωδιακός ἐνάτη ἡ ἀναστῶν καλα-
 μὴ σφαῖρα. ὁ δὲ ἐφεπτακαίδεκα-
 ῖος τρεῖς ἐφεξῆς ἀσεισάτους ὡρα-
 πτεῖς ὅρας, ὁ μὲν ἐκκαίδεκα καὶ ὁκτώ-
 καιδέκα, μόνον πάντων ὅπτι πένδων
 ἀριθμῶν, πᾶς χώρας ὅσας ταῖς σφε-
 πέραις περιμέτροις ἔχουσιν, τὸ συμμε-
 τρῶν περιέχοντός τε καὶ περιεχομένης
 ψυχῆς καὶ σώματος δηλῶντες. ὁ
 δὲ ἐπτακαίδεκα, μέσος ὢν τῶν περιε-
 ρη-

mus. Vbi enim circa magnitudi-
 nem est differentia, ætherius lo-
 cus per binarium: ubi verò po-
 tentiæ expositio, ætherius qui-
 dem, tanquam perfectus, recepit
 ternarium; materialis autem, ut
 imperfectus & passivus, contentus
 fuit binario. Quin & hujusmodi
 permutationis non inconcinna est
 causa. Vt enim ex hisce numeris
 senarium, qui perfectus est, &
 primus suis partibus completur;
 unde & Nuptiarum nomen est
 consecutus; generari contingit:
 sic & hisce naturis congreganti-
 bus, ætheria scilicet & materiali,
 omnis secundum corpus viva con-
 stituitur natura. Sed & trium lo-
 corum à nobis demonstratorum si-
 rationes quoque exquiramus, pri-
 mi ad secundum & tertium, sena-
 ri nobis summa implebitur. Por-
 ro numerorum, qui in Musica
 sunt omnes sacri existunt & perfe-
 cti. Superoctavus quidem univer-
 sorum denotans harmoniam. Se-
 ptem enim existentibus planetis;
 octavus est Zodiacus; nona verò,
 quæ stellis carens sphaera adpella-
 tur. Superseptimusdecimus tres
 deinceps elegantissimos adponens
 terminos, quorum numerus sede-
 cim & octodecim, soli omnium
 planorum numerorum, areas suis
 perimetris æquales habent, com-
 mensum continentis & ejus quod
 continetur, animæ & corporis
 declarantes. Numerus septende-
 cim, medius existens prædictorum
 ter-

terminus, & amborum naturalem medietatem denotans, primam Lunæ naturalem terrenis factam communicationem, & in ista defluxionem edocet. Ita numerus triginta sex, exprimens diesin, humani animalis primam monstrat fabricam.

Præterea in Modorum, quos & Tonos vocavimus, expositione, unusquisque illorum, si secundum tria genera mistus scribatur, vigintiocto sonorum impleverit numerum, qui æqualis est Lunaribus adpartitionibus. Singulis enim mensibus toties ipsam videri contingit. Rursus si seorsim exponatur, & cantetur Synemmenon systema, æqua valens systemati diezeugmenon, omnes qui exprimentur sonos habent quindecim, & numero æquales Lunæ incremento. Etenim hæc ad quindecim usque adpartitiones aucta, rursus decrescere incipit: Sic & vox, postquam ad quindecim usque sonos intensionem fecit, revertit rursus in gravitatem. Et verò numerus in utrisque idem contingit. dum luna ad vigintinovem progreditur dies, interdum reliquam habens ultimam & novam: & soni, si per intensionem & remissionem cantati fuerint, finem autem intensionis, & principium remissionis existentem quintumdecimum semel sonuerint, æqualem numerum complent.

Quin etiam, quæ in singulis sunt

ῥῥών ἔρῳ, καὶ τὴν ἀμφοῖν φυσικῶν μεσότητά δηλών, τὴν πρῶτῳ τῷ σεληνῆς ἐς τὴν Ἰππίανα φυσικῶν μετέδοσιν καὶ δοτόρροιαν ἀναδιδοῦσα. ὁ δὲ τετρακονταῖς, σεληνίζων τὴν δέσιν, ἀνθρωπίνῃ ζῳῇ τὴν πρῶτῳ δέκνυσιν δημιουργία.

Ἐπὶ μὲν ἐν τῇ τῷ τῷ τῷ, ὅς καὶ πῦες ἀκαλῆσαι μὲν, ἀκρίως, ἕκαστος μὲν αὐτῶν εἰ καὶ τὰ τετὰ γῆρ μεμιγμένον γραφοῖτο, τῶν εἰρησποικίῳ πληρώσειεν ἀριθμὸν, ἴσων ὅντα τοῖς σεληνιακῶς φωσίν. ἕκαστος γὰρ μηνὸς ποσὺν αὐτῶν ἰσῶσαι συμβαίνει. πάλιν ὅ καὶ ἰδίαν ἀκρίτως καὶ μελωδῶν τῶν τῶν σωτημένων συστήματι, ἰσοδυναμῶν τῶν διεζυγμένων, ὅντα πάντας ἀκρίτως μεμειγμένους φθόγγους ἔχεισι πεντεκαίδεκα, καὶ ἰσῶν ἀριθμὸς τῇ τῷ σεληνῆς αὐξήσῃ. καὶ γὰρ αὕτη μέχρι πεντεκαίδεκα φωτῶν Ἰππιδεωκῆα, πάλιν ἀρχεῖται τῷ φθίνειν· ἔτω καὶ ἡ φωνή, μέχρι πεντεκαίδεκα φθόγγων Ἰππιδεωκῆα, πάλιν ὑπερεβίβειν εἰς βαρύτητα. καὶ ἀριθμὸς δὲ ἐπὶ ἀμφοῖν ὁ αὐτὸς συμβαίνει, ἀλλὰ ἕκαστος καὶ ἐνέα ποσὸν ἡμερῶν, ἐνίοτε τῷ λοιπῷ ἐνὶ καὶ νέαν ἔχει. καὶ οἱ φθόγγοι, καὶ Ἰππιδεωκῆα καὶ ἀνεσιν εἰ μελωδῶν τῶν τετὰ ὅ Ἰππιδεωκῆα δὲ καὶ ἀνεσῶν ὅντα τῷ πεντεκαίδεκαλον ἀπ᾽ αὐτῆς ἡχῆσαι τὸν ἴσον ἀριθμὸν πληροῦσιν.

Ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν ἕκαστῳ πεντεκαίδεκα, δων,

δων, ἴσων δὲ ἰσῶν παληρέτων, ἕκαστον αὐτῶν τοῖς ἡμέτεροις αἰσθητηρίοις ὁμοίον δεικνύσιναι. τὸ μὲν γὰρ βαρύτατον, ὅπερ ἐστὶν ὑποαὐτῶν, εἰσικεν αἶφῃ. περὶ τῆς γὰρ αὐτῆς καὶ τὰ δὲ ἡλικία τῶν βρεφῶν ἀνὴλτα μάλιστα εἶναι, ὑπὸ τῆς τῆς ἐξέχοντος ψύξεως ἐς ἐκτόντησιν παραγόμενα. καὶ ἡ βαρυτέρα πέφυκε, δι' ὅτι χωρεῖται σῶμα αἰσθητῶν. τὸ δὲ δόπερον, γόσφ. χρεῖα τὴν γὰρ αὐτῆς διὰ τὴν ζώοντες τὴν λοιπῶν, καὶ ὁμοιότητος πρὸς τὴν αἶφῃ. αἶφῃ γὰρ γλώττης ἡ γόσφ. τὸ γὰρ κρεῖττον, ὅ καλεῖται συνημερόν, ὅσφρησθαι σῶμα κέον. ἐπεὶ γὰρ τῇ γόσφ, καὶ ἀμφοτέρω ἐστὶ πρὸς ἀλλήλα χωρῶναι. πολλοὶ γὰρ καὶ τὸ ὁσμάς ἀνὴλτα πρὸς τῆς, ὡς ἱατρῶν παῖδες, λειποθυμῶντες ἐξέρχονται, τὸ δὲ πέταρον, ὅ φαμεν διεξέχοντα, ἀποτὴν ἐξέρχονται. πρῶτον γὰρ τῶν ἄλλων αἰσθησεων ἀποκρίσται. καὶ ἐπὶ κατὰ πάλιν μέρῳ, ὡς περὶ οἱ μυκῆρες, σύγκειται. ἀλλ' ἡ μὲν αὐτῶν ἐν δεξιᾷ. ἡ δὲ ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ χωρῶνται, καὶ σφῶν αὐτῶν διεξέχονται. τὸ γὰρ λοιπὸν, ὅπερ ἐστὶν ὑπερβολαίων, ὁρᾶται πρὸς ὁμοιωτέον. ὡς γὰρ ἐκείνο τῶν ἄλλων συστηματῶν ὁξυτάτον. ἐπὶ τῇ καὶ ἡ δὲ παρὰ τῶν αἰσθησεων, ἐπὶ τῆς τῶν σωματῶν δεξιότητι παληρότητι, ὡς περὶ αἱ λοιπαί. ἀλλ' αὐτὴ παρὰ αὐτῆς τοῖς ὑποκειμένοις ἐπιβάλλεται. ἀλλὰ γὰρ καὶ πᾶσι τῶν πρώτων στοιχείων πεντάδα, τέττις ἀνα-

Modis tetrachordorum, æqualem numerum complementum, singula nostris sensuum instrumentis similia monstrantur. Itaque gravissimum, quod est hypatōn, simile est Tactui. Primum quippe illum etiam recens nati infantes sentiunt, qui à circumstante frigore ad exclamationem impelluntur: etiam naturā est gravissimus, per totum corpus transiens. Alterum, quod est meson, simile est Gustui. Etenim illo opus est propter vitam, ante sensus reliquos; & ad Tactum habet similitudinem. Tertium autem, quod vocatur synemmenon, Olfactui est adponendum. Nam & comitatur Gustum, & utrisque est inter se communio. Multi certe etiam odoribus, cibi loco, ut Medicorum filii, animo deficientes sanitati restituerunt. Quartum, quod vocamus diezeugmenon, Auditui est comparandum. Longe enim ab aliis sensibus est remotus, & nec ad eandem partem, uti nares, est conjunctus; Sed una aurium in dextra parte sita est; altera in contrariam discessit, & ita à se invicem sunt disjunctæ. Reliquum tetrachordum, quod est hyperbolæon, Visui est adsimilandum. Vti enim illud cæterorum systematum est acutissimum: Ita & hic omnium sensuum solus, non corporum eget propinquitate, sicut reliqui; sed ipse per se in subiecta incidit. Quinetiam primorum elementorum quinonem his propor-

S tione

tione respondentem inueniemus. Hypaton tetrachordo, Terram, ut gravissimam: Meson, Aquam, ut Terræ maxime vicinam: Synemmenon, Aërem. pertransit enim hic, dum subsidit & detractus hæret in marinis profunditatibus, & cavernis terræ. hîc ob animantium respirationem, sine qua nullatenus vixerint, necessarius existens. Ignem autem ipsi Diezeugmenon. hujus enim præter naturam motio est ad inferiora, ac detentio violenta: naturalis autem via est ad superiora, & ad ea quæ ab his terrenis sunt se-juncta. Hyperbolæon, tanquam supremo, Æther est attribuendus. Etenim horum quodque elementorum invenire est nostris sensuum instrumentis proportionem respon-dens. Terram quidem, ut similem Tactui, qui durorum est & mollium perceptivus. Aquam verò Gustui. ob humiditatem enim hic qualitatibus est sensitivus. Aërem, Olfactui. hac enim, respirationis gratia, omnes suaves odores probantur. Ignem, Auditui. calore autem multo operatur hocce sensus organum; frigore verò cor-rumpitur & aboletur. Quare & aures objectæ sunt, ventum arcen-tes. Æthera denique Visui. nam per corpus perspicuum huic est effi-cacia.

Porro cum tria sint dia pente sy-stemata, rursus similia conjungen-do similibus, decentem de utrif-que orationem proferemus. Quod

λογίζαντο δὲ ῥήσιν. τῷ μὲν ὑπατῶν, γῆν, ὡς βαρυτάτην· τῷ δὲ μέσῳ, ὕδωρ, ὡς γῆ πηλοτάτην· τῷ δὲ συνημμένῳ, αἴερα. διήκει γὰρ ἔτι ὑφ' ἰσχυρῶν καὶ κατελκόμενον ἐν πηλασίῳ βάθει, καὶ φωλεῖς τῆς γῆς. ἐν αὐτῇ τῶν ζῶων ἀναπνοῆς χάριν, ἥς ἂν δὲ οὐκ ἂν σώζοιτο, ἐπιλήθει ὢν. πῦρ δὲ τῷ διεζυγμένῳ. τέτις γὰρ ὡς φύσιν ἢ ἐπὶ τὰ κάτω φορεῖ, καὶ ἡ καλοχὴ βίαι· φυσικὴ δὲ ἡ πρὸς τὰ ἀνω πορεία. καὶ τῶν τῆδε κεχωρισμένη. τῷ δὲ ὑπερβολαίῳ, ὡς ἀκρότητα πρηνεμήιον. καὶ γὰρ τέτων ἕκαστα τῶν στοιχείων τοῖς ἡμετέροις ἐστὶν ὁρεῖν ἀναλογεῖν αἰσθητέροις. γῆν μὲν ὡς ἀνέκλυτον ἀφ᾽ ἧς, σκληρῶν τε ἔσθῃ καὶ μαλακῶν ἀνέληπτικῇ. ὕδωρ δὲ γλυκύ. δι' ὑγρότητι γὰρ αὐτῇ τῶν ποιοτήτων αἰσθητικῇ. αἴερα δὲ ὁσφρήσι. τῇ δὲ ἀναπνοῆς χάριν δι-ωδία πᾶσαι δοκιμάζονται. πῦρ δὲ αἶσθ. θερμότητι δὲ ἐνεργεῖ πολλῇ τετὶ τὸ αἰσθητέρον· ψυχρότητι δὲ φθίρει αἶμα καὶ δόπαλυσαι. διὸ καὶ προέβληται τὸ τῶν ὠτῶν ἀλεξάνεμον. αἰθέρα δὲ ὁράσει. διὰ γὰρ ἀσροειδὲς πάντῃ σώματι ἡ ἐνέρ-γεια.

Τῶν δὲ διὰ πέντε τριῶν ὄντων, πάλιν τὰ ὅμοια συναρμότιον ὁμοί-οις, τὸν πρῆποντα πρὸ ἐκατέρων λό-γον ποιησόμεθα. τὸ μὲν γὰρ δι' ὑπα-

τῶν

τῶν καὶ μέζων, ἐν μὲν ἀνθρώπων φύσει γούσιν καὶ ἀφ' αὐτῶν ἅμα δηλοῦν, διὰ τὴν ἐν ἀντικύπτεισι αἰσθάνειαν ἐνέργειαν· ἐν δὲ τῷ παντὶ γῆν καὶ ὕδατι, διὰ τὴν ὅτι τὸ μέσον ὁπίσθης ῥοπῆν. τὸ δὲ καὶ σαυημελῶν, ὅπως μὲν ὁσφρήσθαι· ὅπως δὲ αἶμα, δι' αὐτὸ εἰρηκαμὲν αἰτίας. τὸ δὲ καὶ διεξυγμῶν, ὅπως μὲν ἀπορῇ τε καὶ ὀρεσθῇ. διὰ θερμοτήτων, καὶ χαλερὸς αὐγῆς οὐκ ἔστιν ἰδεῖν, ἀμφότερων ἡ κραιναία· ὅπως δὲ πυρὶ καὶ αἵθερι, τὸν αἶνα τόπον ἀμφότεροις κατεληφέναι. δυοῖν δὲ εἰδοῖν ἔστιν· διὰ παλιν, τὸ μὲν πρότερον ἐν μὲν ἀνθρώπῳ πέπαιρα δηλοῦν τῶν αἰσθητῶν ἅμα. οἷς δὲ τῶν αἰσθῶν πραγμάτων, καὶ δὲ τῶν ἡμετέρων δυναμειῶν ἡ ἐνέργεια. τὸ δὲ δόπερον ὀρεσθῇ, ὡς μειζονα. ἡ-πὶς ἐ δυοῖν σαυηληλυθότιν, ἀποτελεῖται ὁ ἔργον· ἀλλὰ καὶ τρέιτε πρὸς δεξιῶν, τὰ φῶς, εἰς ὁπίσθιν. ἐν δὲ τῷ παντὶ τὸ μὲν πρότερον σύστημα τὸν ὑλικόν, καὶ ἐπ' αὐτῆς κινεμῶν· ἡ δὲ πρότερον δὲ τὸν αἵθερον, καὶ κυκλοφορητικόν δηλώσας τόπον.

Ἐν γὰρ μέν τῷ πρὸ ψυχῆς τῆς ἀνθρώπου λόγῳ καὶ ταῖς δρεῖαῖς οὐκ αἰσθῶνς ἂν τις ὁρῶνται τοῖς συστήμασι. τὸ μὲν ἐν ὑπαιῶν καὶ μέζων σφροσύνη πρὸς νεμεῖον. δι' ὅλην γὰρ ταύτης ἡ ἐνέργεια. τῆς γὰρ ἡδονῆς ἡ μὲν ὁρῶνται εἶναι συμβέβηκεν.

enim ex hypaton & meson constituitur, in hominis quidem natura gustum & tactum simul denotat, propter operationem, quæ in ipso contrariis spectatur; in universo autem terram & aquam, propter æqualem ad medium propensionem. Quod secundum synemmenon procedit systema, quandoque Olfactui simile est, quandoque aëri, ob causas, quas diximus. Quod per diezeugmenon, alibi quidem auditui & visui. quorum per calorem, qui sine luce videri nequit, utrorumque est communio: alibi verò igni atque ætheri, qui utrique superiorem locum occuparunt. Cum autem duæ sint ipsius diapason species, Prima quidem in homine quatuor simul denotat sensuum instrumenta. quibus & ab externis rebus, & à nostris potentis est efficacia. Altera verò visum, ut perfectiorem; quæ non duobus congressis efficit opus; sed & tertio præterea in auxilium eget, scilicet lumine. In Universo autem primum systema materiale, & qui secundum lineam rectam; alterum, ætherium, quique secundum circulum movetur, denotabit locum.

Porro in sermone de humana anima, etiam virtutibus non absurde aliquis comparaverit systemata. Itaque hypaton & meson systema Temperantiæ est attribuendum. duplex quippe hujus est efficacia. Voluptatem enim aliam illegiti-

mam esse contigit; à qua cum plane abstinendum, eamque missam faciendam adhortemur, non absque ratione systematum gravissimo eam adsimilabimus: aliam, legitimam; cujus laus est circa moderationem. quam non absurdè tetrachordo meson subjiiciemus. Cæterum synemmenon Iustitiæ est attribuendum. Conjuncta enim est hujus substantia Temperantiæ, ac vim suam tum in civilibus usibus, tum privatis beneficentiæ demonstrationibus per communionem exerit, congregando genus humanum. Diezeugmenon systema fortitudini est adæquandum. Hæc enim quam maxime ab omni malitia separat, animam ab affectione erga corpus liberans. Hyperbolæon denique Prudentiæ naturâ suâ est æmulum. Illud enim acuminis est finis; hujus verò bonum versatur in summitate. Hæc rursus tribus dia pente systematis adsimilabimus. Primum quidem duabus primis, Iustitiam & Temperantiam simul collocantes, ut quæ Concupiscentis animæ partis decus existant. Secundum Fortitudini, Irafcentis partis denotans virtutem & substantiam, & ad utramque duarum naturarum ex parte inclinationem. Tertium Prudentiæ, rationalem essentiam declarans. Adhæc quoque ipsius dia pason binarius generali animæ binario est comparandus. primum quidem dia pason activæ & irrationali parti; alterum verò, rationali per similitudinem adponendo.

ἥς διπλὴν πατήλην καὶ ἡσυχίαν ἐπα-
νεῖτες, ὥς ἀλόγως τῷ βαρυτέτῳ τῷ
συσημάτων ὁμοιώσασθαι. τὸ ἥ ἐννομον,
ἥς πρὶ συμμετρέϊαν ὁ ἔπαινος, ὡς ἐκ
ἀτόπως τῶν μέτρων ὑπερτέτῳ. τὸ γὰρ
μὲν συσημαδίων δικαιοσύνη πρὸς νε-
μηλέον. συνηπία τε γὰρ ἡ ταύτης ὑπερ-
τασις εἰς σωφροσύνην, καὶ τὴν αὐτῆς
διώσκειν ἐν πολιτικαῖς τε χρεῖαις καὶ
ιδιωτικαῖς διαποίαις διὰ κοινωνίας
ποιεῖται, συναγεῖναι τὸ ἀνθρώπειον.
τὸ ἥ διεζευγμένων ἀνδρείαν περιζω-
τεόν. μάλιστα γὰρ αὐτῇ χωρίζεται πά-
σης κακίας, τῆς ἐς τὸ σῶμα πρὸς
παθείας τὴν ψυχῇ διπολύσσει.
τὸ δὲ ὑπερβολαίαν φρονήσιν πέ-
φυκεν ἐφάμιλλον. τὸ μὲν γὰρ ὀξύ-
τητος πένες. τῆς δὲ ἐν ἀκρότητι
παύσθον. πάλιν ταῦτα τοῖς διὰ πέν-
τε τρῶσιν ὡς παρομοιώσασθαι. δικαιο-
σύνην μὲν καὶ σωφροσύνην ἅμα
πάτησιν, ὡς τῇ τῆς ψυχῆς διπλῆς
μηλικῆς κόσμον ἔσσαν. τὸ δὲ διπ-
ρον ἀνδρείαν, τὴν τῇ θυμικῇ δηλῶ-
σαν ἀρετῇ τε καὶ ὑπόστασιν, καὶ
πρὸς ἐκείρεται τῶν δυοῖν φύσεων
ὡς καὶ μέρεος ῥοπλή. τὸ δὲ τρέπον
φρονήσιν, τὸ λογικῶς ἔσσαν δηλῶν. ἔτε
μὲν καὶ τὴν δυνάδα τῇ διὰ πᾶσιν τῇ
γυμνῇ τῇ ψυχῆς δυνάδι ὑπερβλήσθαι.
τὸ μὲν πρῶτον τῷ πρᾶκτικῷ καὶ ἀλό-
γῳ μέρει τὸ ἕτερον τῷ λογικῷ καθ'
ὁμοιότητά τῷ ἀρετικῷ.

Ὁρεῖ

Ὅρα δὴ ὅπως καὶ διττῆς καὶ τὴ βίον
 ζῆσις πράξεως. ἡ μὲν γὰρ πρὸς ἀρετὴν
 ἡ δὲ πρὸς κακίαν κατέβηκε. καὶ
 ταύτας πᾶς διαφορὰς τῶν βίων ὑπέ-
 δεξεν ἡ μουσική. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον
 τῶν τελείων συστημάτων τῇ νέᾳ παρῇ
 φασὶν ὅμοιον ἡλικίᾳ, καὶ ὡς ἅπαν-
 τες βιῶνται ὁμοίως, καὶ παλαιῶν ὁμοί-
 ος ἡλικίᾳ. τὸ δὲ ἀπὸ μέσης καὶ
 μετὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν διπλᾶ
 διαφορὰς βίων εἶδη. τὸ μὲν γὰρ καὶ
 σωτηριώδων τῶ μὲν βραχυτέρων εἶ-
 ναι, τὴν δὲ χεῖρα. τῶ δὲ καὶ τὴν
 ἡμιονοίαν συναφῶς ἔγγον εἶναι,
 καὶ ἴδιον κατὰ τὸν ἦχον, τὴν τῆς κα-
 κίας ὑπερῆ καὶ ἴδιαν διαφορὰς φύ-
 σιν. ἐν ἣ τῇ μὲν ἐν ἡλικίᾳ βίᾳ μηδα-
 μῶς πρὸς μετέβηκε. πονηρίας δὲ ἐπι-
 δοσὶν εἰληφερώνης. τὸ δὲ κατὰ διε-
 ζευγμένων, μᾶλλον μὲν ὅτι δυα-
 ρές. πονικῶς δὲ ποιέμενον μετέβο-
 λῶς, περιεμέμενον τῇ τῆς φωνῆς δυ-
 νάμει, καὶ σφοδρᾶν καὶ σωπικὴν εἰς
 τὸ βέλιον μετέσπειρον δηλοῖ, τὴν τε
 τῆς ἀρετῆς δύναμιν. ἐν ἀκρότητι γὰρ
 αὐτῆς ἡ ὑπόστασις. κακίας ἡ εἰς
 ἅπαν ἀπελθὺς τε φύσεως ἐλεγχῶς,
 καὶ πανελῆς ἀδυναμία. διὸ καὶ πνεις
 τῶν σφῶν, τὸ μὲν τέλειον τῆς ἀρε-
 τῆς, ὡς μέγιστον ἐκάστω κόσμον καὶ
 σωτήριον ἀποφαινόμενοι, θεοῦτα
 προσεῖρηκασιν τὸ δὲ τῆς κακίας με-
 τὰ τὴν τε καὶ φθαρτικὴν πάσης φύ-
 σιώς τε καὶ συστάσεως συνεδέσθαι, ὡς

Iam quoque inspicere quomodo
 cum duplex in vita sit actio : altera
 enim ad virtutem ; altera ad vitium
 deducit : & has vitarum differen-
 tias monstravit Musica. Prius enim
 perfectorum systematum omni ju-
 venili, inquirunt, simile est ætati, in
 qua omnes & eodem modo vivi-
 mus, & pariter ab animæ pertur-
 bationibus vincimur. Secundum,
 quod à mese ascendit, binas post
 puerilem ætatem declarat vivendi
 species. Alterum enim per synem-
 menon progrediens, quod quidem
 brevius sit, facilitatem ; quod ve-
 rò ob hemitoniam conjunctio-
 nem propinquius sit, ac proprium
 secundum sonum, id facilem vitii
 & propriam denotat naturam. in
 qua juvenilis vitæ mutationem nul-
 lo modo quis recepit ; sed malitiæ
 potius incrementum fuit consecu-
 tus. Alterum, per diezeugmenon,
 majorem quidem habens difficul-
 tatem, tonicam verò faciens mu-
 tationem, finitumque vocis po-
 tentiâ ; vehementem ac conten-
 tum in melius transitum indicat :
 adhuc virtutis vim. quippe in sum-
 mitate ipsius est substantia. Vitii
 autem species omnis & imperfec-
 tæ naturæ est argumentum, &
 absoluta impotentia. Quare etiam
 Sapientum aliqui, perfectionem
 quidem virtutis, ut summum cui-
 que decus ac salutare pronuncian-
 tes, divinitatem adpellarunt. Vitii
 autem vim deminutivam & corru-
 ptivam omnis naturæ ac constitu-

tionis scientes, ut rationale animal minime decentem, feritatem congnominarunt. Quin & Hesiodus alicubi de ambobus canit, adeo evidentibus vocibus de utrisque habitibus utens, quam Musicè aliquis de systematisesset dicturus.

Larga quidem semper vitiorum copia præsto est

Quam capias. brevis est via valde habitatque propinque.

Virtutem at posuere Dii sudore parandam

Æterni. via longa atque ardua ducit ad ipsam,

Aspera quæ primùm; sed ubi jam summa tenebis,

Est facilis tibi dein, quæ difficilis fuit ante.

Age verò reliquorum quoque animalium generationes, quomodo cum iis quæ in Musica sunt proportionibus convenientiam habeant, ostendamus. Illam igitur, quæ per septimestres perficitur conversiones, secundum harmonicas fieri rationes contemplabimur. Si enim accepto senario, qui primus existit generationis symbolum, deinceps componamus numeros, qui harmonicas ad ipsum proportionibus suscipiunt; supertertiū scilicet & fescupli, ac dupli; nobis ex ordine positi erunt hi numeri: sex, octo, novem, duodecim. Quibus deinde additis, effectoque numero trigintaquinque, secundum quem septi-

ἀπρεπὲς λογικῶ ζῶν, θελωδίασ
ἐπωνέμασιν. λέγει δὲ πρὸς ἡσίοδον
πρὸς ἀμφόιν ἕτως ἐναργῶς τοὺς ὁνό-
μασιν ἐπὶ τῶν ἔξεων ἐκατέρων, ὡς
μουσικῶς ἂν πρὸς τῶν συστημάτων
εἴπε χρῶμεν.

τὴν μὲν γὰρ κακότητα καὶ ἱλαδὸν ἐστὶν
ἐλέσθαι

ῥηϊδίως. ῥεῖν μὲν ὁδὸς, μάλα δ' ἐγ-
γύθι ναίει.

τῆς δ' ἁρετῆς ἰδρῶται θεοὶ προπά-
ροισιν ἔθηκαν

ἀθάνατοι. μακρὸς δὲ καὶ ὄρεσι οἰ-
μῶς ἐπ' αὐλῶ,

καὶ τευχὺς τὸ πρῶτον· ἐπὶ δ' εἰς
ἄκρον ἵκηται,

ῥηϊδίη δ' ἡπείτα πέλει χαλεπή περ
ἐξῆς.

φέρει δὲ καὶ πρὸς τῶν λογικῶν ζῶν γε-
νέσεις, ὅπως ταῖς καὶ μουσικῶς ἀνα-
λογίαις συμπεπόνθασιν, ὅπως δὲ ξω-
μεν. τὴν μὲν ἔν κατ' ἐπισημῆρας πε-
ρφορὰς πελεσιπρὸς μὲν, καὶ τὰς
ἀρμονικὰς θεωρήσμεν γινόμενῶν λό-
γους. εἰ γὰρ λαβόντες τὸν ἐξ, πρῶτον
ὄντα ἡμέτερος σύμβολον, ἐφεξῆς σω-
δείμεν ἀριθμὸν ἀριθμῶν, οὗ τῶν ἀρ-
μονικῶν ἀναλογικῶν πρὸς αὐτὸν ὅπως δὲ
κλινῶν, ὅπως δὲ καὶ ἡμιολίαι, καὶ
διπλασίαι, ἐσθλὴν μὲν ἡμῖν κείμεναι
κατὰ τὸ ἐξῆς ἀριθμοὶ οἶδε, ἐξ, ὁκτώ,
ἐννέα, δώδεκα. τέτταρες δὲ σωθῆν-
τες, καὶ ποιήσασθαι τὸν τετρακοντα-
πέντε, κατ' ὃν φασὶ πρὸς ἐπισημῶν

ἀφ-

διαπλασίωσθαι, εἰ κτ' ἔξ' ἐξ' ἀπὸ πλῆθος
 διαπλασίωσθαι αὐτὸν, ἰσάριθμον ταῖς τῶν
 ἐπιμήνων περιόδοις ἡμερησίαις. πάλιν ὅ, εἰ ποῖς αὐτοῖς ὅροις ὅσ' ῥυθμι-
 κὰς πρὸς γένετες λόγους, ἴσων τὴν καὶ δι-
 πλασίονα, καὶ ἡμιόλιον, καὶ ὀπίτερι-
 πον, ἀπὸ μονάδος Θ δεξόμεθα, συγκά-
 σον) μὲν δεξιόμοι οἶδε· εἰς, δύο, τρεῖς,
 πέντε. ὧν ὁ μὲν εἰς ἐξ ἑνὸς περι-
 ῥαγμὸν ἔχων ἀριθμὸν, ἔσων πρὸς
 ἑαυτὸν ἕξαι λόγον· ὁ δὲ δύο πρὸς τὸν
 ἕνα, τὸν διπλασίονα· ὁ ὅ τρία πρὸς
 τὸν δύο, τὸν ἡμιόλιον· ὁ δὲ πέντε πρὸς
 τὸν τετραπλῆ, τὸν ὀπίτεριον. οὗς
 ἀλλήλοις μὲν ὡς ἀριθμοὶ τὸν τῶν δέ-
 κα πληρῶν δεξιόμον. τῶν δὲ τῶ
 τετρακονταπέντε σωθέντες, ποιήσονται
 τὸν πεντακονταπέντε, καὶ ὅν φα-
 σι μορφῶσαι τὸ ἐνεαμήνην. τῶ δὲ
 ἕξ πάλιν, ὡς πέντε, τὸν πεντακον-
 ταπέντε πολυπλασιάσασιν, τὸν τῶν
 ἐνεαμήνων ἀριθμὸν ἕξομον, δια-
 κτάσας ἑξομήκοντα. ποσῶταίς γὰρ ἡ-
 μερῶν περιλήσεται ζωογονεῖσθαι συμ-
 βάλειν τὰς πεντακονταπέντε δ' ἐκτε-
 μηναίς ἰδεῖν ἐπὶ ἡνιωδύς μὲν τῶ
 μετέχον ἐλαχίστων λόγων· ὅτι δὲ μὴ
 πάντων, ἐξ αὐτῶν ζωογονεῖσθαι. ἀλλὰ
 γὰρ καὶ ὅσ' ἄλλοις λόγους τῶν διαστημάτων
 εἰ πεντακονταπέντε ποῖς πεντακονταπέντε
 συμμετρίας λεγομένοις, εὐρήσονται
 ὡς τοῖς μὲν συμφώνοις διαστήμασι τὰ
 κάλλος μετέχοντα ἀναλογεῖ· τοῖς
 δὲ ἀσυμφώνοις ἀμοιῶσαι τὰ ἐναν-

mestres foetus formari ajunt, si per
 sex ipsum multiplicaverimus, habe-
 bimus $\overline{\text{ccx}}$, æqualem septimestrium
 conversionibus diurnis. Rursus au-
 tem, si iisdem terminis rhythmicas
 addiderimus rationes; æqualem, &
 duplam, & sesquialteram, & super-
 tertiam, ab unitate incipiendo;
 componentur nobis hi numeri;
 unum, duo, tria, quatuor: quorum
 unitas, nullum præpositum habens
 numerum, æqualem ad seipsam
 habebit rationem: binarius autem
 ad unitatem, duplam: ternarius ad
 binarium, sesquialteram: quater-
 narius ad ternarium, supertertiam.
 quibus inter se additis numerum
 denarium complemus. Atque hunc
 ubi numero trigintaquinque adje-
 cerimus, faciemus quadraginta-
 quinque; secundum quem formari
 ajunt foetus novimestres. Quod si
 jam rursus senario, tanquam per-
 fecto, numerum triginta quinque
 multiplicaverimus, novimestrium
 habebimus numerum, ducenta se-
 ptuaginta. Tot enim revolutioni-
 bus dierum animari contingit præ-
 dictos: octimestres autem videre
 est generari quidem, quod partici-
 pent quam minimas rationes; quod
 verò non omnes, nullatenus vitam
 consequi. Quinetiam si rationes
 quoque intervalloꝝ adduxeri-
 mus ad ea, quæ de corporum com-
 mensu dicuntur, inveniemus qua
 ratione consonis intervallis ea re-
 spondeant quæ pulcritudinis sunt
 participantia; dissonis autem adsi-
 milata

milata sint contraria. Verum corporis pulcritudinem non id existimabimus, quod ignobilem ostendat naturam femininam; sed quod animæ declarat aptitudinem ad actiones viriles. quam qui habuerint, ad virtutem sunt cohortandi, & digni existunt qui ad amicitiam admittantur. Hoc enim potest illud quod à divino Platone est dictum; Musices scopum esse pulcri iugneret amores.

Inspice autem quomodo & huius universi corporum sic consonent rationes. Igni enim, quod pyramidi sit adsimilis, quaternarium tribuimus numerum, æqualem figuræ illius angulis: Terræ autem, tanquam cubo, senarium, æqualem ipsius planis: Aëri, ut octaëdro, propter plana, octonarium: Aquæ, tanquam vicenario, ob angulos, duodenarium. Summus enim binarii, tam ejus qui sursum fertur, quam qui deorsum, activorum quidem angulos, quibus agunt, ob acumen; passivorum verò plana, quibus secantur. Quippe aer ab igne; terra autem ab aqua congregatur ac diffunditur. Atque his ita se habentibus manifestum est, quomodo & anni tempestatum unaquæque adsimilis elementi numerum sit acceptura. Ver quidem aëris, simile ipsi ob terneritudinem, octonarium: Æstas autem ignis, ob calorem, quaternarium: Autumnus terræ, ob siccitatem, senarium: Hiems aquæ,

ἡ. καὶ ἡ δὲ σώματι ἔπ' τὴν αἰδοῦσαν ἑπὶ φαινον θηλυτῆρα νομισέον· ἀλλὰ τὸ ψυχῆς ἑπὶ τηδεότητε δὴ λῶν πρὸς ἀνδραγαθίαν. ἥς οἱ περὶ χηκός, ἐς δὲ ἐλὺν ὠρεα κληῖοι, καὶ ἐς φιλίαν ἀξίόκλητοι. τὰ τοιαῦτα καὶ τῷ θεῷ πλάτωνι ρηθέν· σκοπὸν εἶναι μεσικῆς τὰς ἑκατὸν καλὰ ἐρωτικά.

Ἀθροῖς δὲ ὡς καὶ τῶν τε παλαιῶν σωμάτων ὡς συμφανεῖσιν οἱ λόγοι. περὶ μὲν γὰρ, ἀλλὰ τὸ περαμίδι περαπλήσιον, τὸν πῶσαρρα νέμομεν ἀερίμω, ἰσμερίμω καὶ ταῖς τε χημάτι γωνίαις. γῆ δὲ, ὡς κύβω, τὸν ἐξ, ἰσάριον τῶν ἑπὶ πέδοις. αἰρὶ δὲ καὶ ὁκταέδρῳ, ἀλλὰ τὰ ἑπὶ πέδα, τὸν ὁκτώ. ὕδατι δὲ, ὡς εἰκοσιέδρῳ, ἀλλὰ τὰς γωνίας, τὸν δώδεκα. εἰλήφαμεν γὰρ τῆς περὶ ἀνωφερῆς καὶ κατωφερῆς δυάδι, τῶν μὲν ποιητικῶν τὰς γωνίας, αἷς δρῶσι, ἀλλὰ τὴν ὁξυτῆτα· τῶν δὲ ποιητικῶν, τὰ ἑπὶ πέδα, οἷς μένεαι. αἷρ μὲν γὰρ ὑπὸ πυρός· γῆ δὲ ὑπὸ ὕδατι· σωάγειαι καὶ ἀεχέται. τέτων ἕτως ἐχόντων διήλόν, ὡς καὶ τῶν ἐκ αὐσίων ὡρῶν ἐκάστη, τὸν τε ὠρεαπλησίαν στοιχείαν ἀερίμω λήψεται. ἔαρ τὸν μὲν αἰρα, εἰκὸς αὐτῷ δι' ἀπαλότητα, τὸν ὁκτώ· θερ δὲ πυρός, ἀλλὰ θερμότητα, τὸν πῶσαρρα· μετέπωρον δὲ γῆς, ἀλλὰ ξηρότητα, τὸν ἐξ· χειμῶν δὲ ὕδατι, δι' ὑγρότητα,

πῆξα, ἡ δώδεκα. ἔξῃ πίνυν πῆσαρ, καὶ καὶ πυθαγόρῳ ἔφασκε λέγειν, πρὸς μὲν μεσώτερον, τὸ διὰ πονάρων· πρὸς δὲ χαμῶνα, τὸ διὰ πέντε· πρὸς δὲ γέρου, τὸ διὰ παζών, ὡς ὑπογέγραπται. ὣν ἡ ἀναλογία μουσικῇ πικίλως ἐξ ἡμιτέρας καὶ ἡμιολίας, καὶ ἐναλλάξ, ἡ διπλασίως πληρῶσαι.

Ἔστιν ἔν καὶ τῷ ἔργῳ παλιὸς σῶματι ὁ δώδεκα γμα μουσικῆς ἐναργές. πάλιν γάρ τὸ μὲν διὰ πονάρων, τὴν ὑλικὴν ἐμφαίνειν τετρακτῶν· τὸ δὲ διὰ πέντε, καὶ τὸ αἰθέριον πρὸς σημαίνειν σῶμα. τὸ δὲ διὰ παζών, τὴν τῶν πλανητῶν ἐμμελῆ κίνησιν. περὶ ἧς μικρὰ διὰ λαβωμένων. ποιητὰς μὲν γὰρ τῶν πλῶν πρὸν ὀνομάζοντες· σοφοὶ δὲ ἄνδρες καὶ ἀληθεύει· ἰχνύτη, δι' ἀποδείξεων ποιῶν· δεῖν ἔφησαν. πᾶν φασὶ σῶμα, πᾶσαι πολλὰ φερόμενον καθ' ὁμοίαν καὶ ὑπεκκινῶν ἡμέρα, κυμαινόμενα πᾶσι τῶν πλῶν, δίκην τῶν ὑποψήφιδος ἐν ὑδαὶ κύκλων διαφερόντων, ἧχον ποιῶν ἀποβλεπῶν. ὡς περὶ διὰ τὸν αἶρα τένδε, ἀπλῶν πᾶσι ὄντα, καὶ τοῖς ἡμετέροις ὀργάνοις πρὸς φυῶς ἔχοντα, διαφύρας ἧχεῖν συμβαίνει. τὸ γὰρ ὁμοίαν πλῶν ὑπο πᾶσι ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ, παιδὶ πᾶσι καὶ πρεσβυτέρῳ γινόμενης, ἀνέμοιον ἀποδίδωται τὸν ἧχον· ἔτι δὲ καὶ κῆρι, τὸν μὲν αἶρα τυγχάνειν ἀπλῶν· πᾶσι δὲ ἐν αὐτῷ σῶματι, πᾶσι πᾶσι ὄντα καὶ πικίλα, ὡς δηλῶται, μεγέθη πᾶσι καὶ χροαῖς,

ob humiditatem, duodenarium. Habebit itaque Ver, quemadmodum & Pythagoram dixisse ferunt; ad Autumnum, dia tessaron: ad Hiemem, dia pente: ad Aestatem, dia pason, uti ex subjecto diagrammate apparet. Quam proportio Musica varie ex supertertia & sesquialtera, & permutatè, duplam rationem complet.

Quare etiam in hujus universi corpore evidens est Musices exemplum. Rursus enim dia tessaron quidem materialem ostendit quaternionem: dia pente verò, ætherium quoque adsignificat corpus: dia pason, planetarum concinnum motum. de quo pauca differamus. Poëtæ enim hunc nominant flatum; Sapientes autem viri, & veritatis vestigatores, per hujusmodi demonstrationes hunc sunt venati. Omne, inquit, corpus, quod celeritate multa fertur in simili corpore & sensim cedente, quodque fluctuat à pulsu, more circuloꝝ à lapillo in aqua discurrentium, certum aliquem sonitum efficere: Vt autem hunc aërem, qui simplex est, & cum nostris organis naturalem habet convenientiam, differenter sonare contingit; cum enim similis percussio fiat & à viro & muliere, puero ac sene, dissimilem reddi sonitum; sic & ibi, æthera quidem esse simplicem; cum autem quæ in eo sunt corpora multa sint ac varia, uti manifestum redditur, cum magnitudine ac coloribus,

loribus, tum effectibus & defluxionibus, ista percussere ipsum secundum propriam vim ac naturam. Nobis igitur sentiri non posse istos sonitus. quippe qui haud idoneum auditum habeamus, cum ob multam distantiam, tum ob inquinatorem cum corpore missionem: Quemadmodum qui aures pejus nostris constitutas habent, nec nostram exaudiunt vocem, nec, quod maximum, tonitrua ac huiusmodi fragores: Illorum autem, qui inter homines haud prave vixerunt, melioribus prope ad aures pertingere, eosque nullo modo non participes fieri talis ac tantæ beatitudinis. Vt enim (inquiunt) meliorum inspectores fieri, naturâ quidem nobis est difficile; iis autem, qui ad virtutis culmen pervenere ac scientiæ adcommode, possibile est & divinarum formarum sine noxa videre præsentiam: sic & universi huius sonitum audire, suo quidem instinctu etiam maxime indignos, fieri nullo modo potest; honestos autem ac scientes abunde huiusmodi honorem & felicitatem quamvis tarde, attamen percipere à melioribus. Iam verò hos sonitus à stellis proferri ajunt, secundum ordinem qui in sonis subjicitur. Porro cum sonorum alii masculini sint; alii feminini; alii communes; unicuique vim planetarum & efficaciam æquiparant.

ἐνεργείαις τὴν καὶ ἀπορροίαις, ἀλήθειαν αὐτὸν καὶ τὴν οἰκίαν διώκων καὶ φύσιν. ἡμῶν μὲν ἂν ἀνεπαίδητες γίνεσθαι οὐκ ἔχουσιν. ἔτι γὰρ ὁπληθείας πᾶς ἀκαὶς ἔχουσιν, ἐκ τῆς πολλῆς ἀποστασιως, καὶ τῆς πρὸς τὸ σῶμα κατὰστασιως, θολερῶς ἴδουσιν. κατὰπερ οἱ πᾶσι ὡς κακίον ἡμῶν ἀγαπῶσθαι, ἔτι τὸ ἡμετέρας ἐπαίεσι φωνῆς, ἔτι δὲ μέγιστον, βροντῶν καὶ τοιάντων κλύπων. τοῖς δὲ βελτίοσι τὴν μὴ φαύλως ἐν ἀνθρώποις βεβιωκότων ἐγγύς τε ἐλάσσει τῆς ἀκαίης, καὶ μηδαμῶς ἀμοίρους θνέσσει τῆς τοιᾶς δὲ καὶ τοιαύτης εὐδαιμονίας. ὡς περ γὰρ καὶ τῶν κρείττωνων ἐπὶ πᾶσι θνέσσει, φύσις μὲν ἡμῶν εἶναι δυσχερές. τοῖς δὲ ἀρετῆς ἐς ἄκρον ἐλάττωσι, καὶ ὁπληθείας τῆς ὁπληθείας, δυνατῶς ἔχουσιν καὶ θείων μορφῶν ἀβλαβῶς θεωρῶσθαι παρυσίαν. ἔτι δὲ καὶ τῆς τῆς παντὸς ἡχῆς ἀκούσας μὲν ἀποπαινομάτῃ καὶ μάλιστα οὐκ ἀναξίως ἀμνηστανόμεν. οὐκ δὲ ἀκαταίεως καὶ ὁπληθύνοντος ἀφρόνως τῆς τοιαύτης τιμῆς καὶ ἀμοιρείας, ἀπηνείκως μὲν, ὅμως δὲ μεταλαμβάνουσιν ὑπὸ τῶν κρείττωνων. τῆς δὲ τῆς ἡχῆς ὑπὸ τῶν ἀστέρων περὶ φέρεσθαι φασι καὶ πᾶσι ὑποκειμένης τοῖς φθόγγοις πᾶσιν. τῶν δὲ φθόγγων, ὧν μὲν ἀρρενικῶν ἐτέρων δὲ θηλυτέρων. ἄλλων δὲ ὁπληθύνοντων ὄντων, ἐκαστὸν δυναμὶν τῶν πλανητῶν καὶ ἐνεργειᾶν παρέσονται.

Πρό-

feminino mixtum sonum edit; magis tamen virilem, quod & ipse siccitati magis ac diurnis adsimilatus sit intervallis. Iam verò Veneris, cum & adspectu lætus sit ac jucundus, lætitiāque efficiat; adhæc humidus sæpius & nocte gaudens, femininum extreme obtinet sonum. Solis orbis, cum siccior sit & adurens, item calidus atque activus, sonat masculinum. Martis autem, qui calidus est ac cum impetu fertur, tum qui humidis & nocturnis gaudet figuris; alternantem sonum profert; magis tamen virilem. Rursus Iovis, cum & jucundus sit in omnibus effectis, ac per omnia pæne orbem Veneris æmuletur. & secundum remissionem ad eos, qui ab utraque parte sunt, respiciat: adhæc Martis calorem imminuat; Saturni autem frigori solatium adferens bene temperatam ex ambobus habeat mixtionem. atque eodem quo Veneris orbis modo, benignis quidem flatibus fœcundus existens; corporum verò conjunctionibus gemialis, & ad liberorum procreationem faciens; haud absurde sonuerit magis femineum. Ultimus, qui est Saturni, rigidus existens & squalidus ac laboriosus, masculinum. Cum autem relinquatur diatessaron consonantia, à Mese ad Synemmenon progrediendo, invenerimus quoque Zodiacum spectari in quatuor locis ac magnitudinibus. Quod si ergo horum pri-

ωλέον μὲν ἡρρένωτόν, τῷ καὶ αἰὼς τῇ ξηρότητι μάλλον, καὶ τοῖς ἡμέτεροις ὠκειῶσθαι διασημασιν. ὁ δὲ δὴ τῆς ἀφροδίτης, Φαιδρός τε ὦν καὶ τὸ θεῖον καὶ ἡδὺς, καὶ ἀφροσυνῆς ἀπεργαστικός, καὶ ὑγρός, τὸ ωλέον νυκτὶ τε χαίρων, τὸν θῆλυον ἄκρως ἐπέχθαι φθόγγον. ὁ δὲ τῆς ἡλίου ξηρότερον καὶ καυστικός, δίκλου τε θερμὸς καὶ δραστήσιος, ἔχει τὸν ἄρρενα. ὁ δὲ τῆς ἄρεως, θερμὸς τε ὦν καὶ ὀρμητικὸς, ὑγροῖς τε καὶ νυκτερινοῖς γαληθῶς χήμασι, τὸν ἐπαμφοτέρηζόντα ποιήσει. ωλέον μὲν ἡρρένωτόν. ὁ δὲ τῆς διὸς, ἡδὺς τε ἐν ἀπασιν ἐνεργήμασιν ὦν, καὶ πάντῃ ὀλίγῃ δὲ τῷ τῆς ἀφροδίτης ἐφάμιλλον. καὶ κατὰ ἀντιστοιχίαν παρ' ἐκάτερα θεωρέωμεν. καὶ τῆς μὲν ἄρεος τὸ θερμὸν ἐλαττωθῆναι, τῆς δὲ κρόνης τὸ ψυχρὸν ὡξομενίσθαι, ὅκρῳν τε ἐξ ἀμφοῖν ἔχων μίξιν. καὶ κατὰ ταῦτα τῷ τῆς ἀφροδίτης, ἐν μὲν ἡμετέροις πνέμασι γόνιμον ὦν. ἐν δὲ σωμάτων συναφαῖς πικνοπορόν τε καὶ γαμηλικόν, ὅκρῳ ἀπεικόντως ἡχοίῃ τὸν θηλύτερον. πελάσει δὲ, ὁ τῆς κρόνης, σκληρὸς τε ὦν καὶ αὐχμηρὸς, καὶ ὀπίσθιον, τὸν ἄρρενα. λεπτότης δὲ τῆς διατессάρων ἀπὸ μέσης κατὰ σωημενίων συμφωνίας, ὅροι μὲν αὖ καὶ τὸν ζωδιακὸν ἐν πέντε τοῖς καὶ μεγάλῃσι θεωρέωμεν. πύτων ἔν ἐς τὸ μὲν πρώτον ἀποδοί-

μην

αὐτῇ μέσῃ· τὸ δὲ δόπερον, τῇ με-
 αὐτῇ, καὶ τῇ λοιπῶν ὁμοίως, ὅσα
 αὖ ἀπορέουσιν λέγουσιν. καὶ γὰρ τέτων
 ἑκάστη φυσικῶς, ὥς τῆς πρὸς αὐ-
 τὴν παλαιωτέρας ὁμοιότητος, καὶ τῇ ἐνερ-
 γειῶν ὁμοίως μείλη φασιν. ἐν οἷς καὶ
 αὐτὴ ἐλάσσων τῇ μετὰ τὴν θεωρημε-
 νων, καὶ καὶ μείζων τὸν ἐκαστὴν κατέχον-
 τας, καὶ τῶν ἀξιοσημείων πρὸς ὑπερ-
 σχᾶς, καὶ ἐλλείψεως ἡχῶν, ὅσα ἀπεικάζει.
 ὡς συνεστάναι ὡς σφίσι καὶ τῇ
 ἐναρμόνιον μελωδίαν. ὧν τὰ πλεον-
 μένη σώματα, καὶ τὰ μικρότερα
 τῶν ἀξιοσημείων ἡχῶν διώσται. πάλιν
 πόντω ἐπὶ τῶν ἐπὶ τὰ λειπομένων
 φθόγγους, τοῖς μὲν τῇ ζωδιακῇ τό-
 πῳ διανεμόντες πεπαισμένα. ἀπὸ τῆς
 γὰρ τέτων καὶ ἐνέργειας. τῶν ὅσα πα-
 ναμένων διττῶν ἐχούσων διώσται. ἐπὶ
 πρὸς γὰρ ἀπὸ νυκτός· ἄλλως ὅσα δὲ ἡμέ-
 ρας διώσται. πάλιν αὖτοῖς ἕνα τῶν
 λοιπῶν καὶ ἐναρμόνιαν τῇ ἡμερῶν
 διώσται. ὅσα δὲ πόντω. τοῖς μὲν δρα-
 σινοῖς αὐτῶν καὶ ὑπὸ πόντω τὸ ἄρρεν, καὶ
 τὸ καὶ τῇ μίξιν ἄρρενότητά παλαιονό-
 ζον, ἀπνεύμονες· τοῖς δὲ ἀδρανε-
 στέροις, καὶ ὑπερότεροις τὸ θῆλυ πρὸς
 ἀρρενίαν, καὶ τὸ θηλυτῆς περὶ τὸν
 μένον δὲ τὸν πρὸς λαμβανόμενον
 ἐπὶ τῶν παλαιῶν, ἀπὸ τῆς ἐλεγχό-
 μων ἐστὶν εἶναι. τὸ γὰρ δὲ τῆς σιχῆτος
 τέτων, τῇ τῆς σελήνης ἀναλογεῖν φύ-
 σι, γινέσθαι εἶναι σύμβολον ἀνθρώ-
 πῳ δέσκει λέγων. ἐξ ἀρχῆς πρῶτα

mum tradiderimus ipsi Mese: se-
 cundum ei, quæ hanc sequitur.
 & de cæteris similiter; haud ab-
 surde dixerimus. Etenim horum
 singuli naturaliter, ob similitudi-
 nem cum planetis, etiam effectus
 similiter participant. Inter quos
 qui & minorem quam prædictæ
 magnitudines, aut etiam maio-
 rem locum, quam istarum quælibet,
 obtinent, etiam intervallo-
 rum excessus aut defectus sonare
 est verisimile; ut in iis quoque con-
 sistat congrua modulatio. quorum
 maxima corpora etiam intervallo-
 rum minutissima sonare possunt.
 Rursus igitur reliquarum septem
 chordarum sonos Zodiaci quidem
 locis distribuere supersedemus:
 Simplex enim horum est efficacia:
 cum autem planetæ duplicem vim
 obtineant; aliter enim noctu, ali-
 ter interdiu operantur; iterum ipsis
 unum reliquorum, secundum di-
 urnarum potestatum contrarieta-
 tem attribuemus. activis quidem
 illorum seu laboriosis masculinam
 aut quod secundum mitionem masculinam
 naturam abundat, assignantes:
 segnioribus vero seu humidioribus
 feminam adducentes, aut quod
 feminina natura abundat. Solum
 autem proslambanomenon in pla-
 netis, quod per E pronuncietur,
 invenire licet. Hoc quippe ele-
 mentum, Lunari naturæ propor-
 tione respondens, generationis
 esse symbolum, hominibus dice-
 re placet; ex primo pari & impa-

ri, secundum numerum, compositum.

Ex his adeo videri potest, quomodo & systemata & modos cuique Deorum, eorumque similibus attributuri simus, propriis sonis respondentia; Lunæ quidem ac proportionalibus potentiis harmoniam, quæ à Proslambanomeno incipit, tribuentes: Mercurio autem & similibus, systema secundum: Tertium deinde tertio, & adsimilibus: Quartum quarto, & adfinibus. ac de sequentibus simili modo. Zodiaco autem toti omnem speciem tribuemus; at particulatim ipsis magnitudinibus ea quæ sonis respondent, in gravitatem utentes consonantiâ. Rursus in reliquis sonis, quos nocturnis effectibus adtribuimus, ordine quidem, quemadmodum datus fuit, utemur; harmoniam verò ad gravitatem constituemus. Deinde haud ignotum est, qua ratione cuique rhythmo etiam instrumentorum naturam, systematis convenientem, assignaturi simus. ubi nimirum majore efficacia est opus, ex similitudine extremitatem advocantes; ubi verò remissione, ob inæqualium missionem, exuperantias permiscentes.

Horum porro in æthere existentium sonituum etiam inter se fiunt rationes. Zodiacum quippe dividi contigit in partes duodecim, numero æquales in Musica existentibus tonis; ac perimetro trianguli

καὶ περιττῆ καὶ ῥυθμὸν συνεθεμένον.

Ἐκ δὴ τῶν πωιδεῖν διωαλὸν, ὡς καὶ συστήματα καὶ τρόπους ἐκάστω τῶν θεῶν, καὶ τοῖς τῶν ὁμοίοις δοσιδωσμοῖς, τοῖς ἰδίοις φθόγγοις ἀναλογεῖται. σελήνη μὲν καὶ ταῖς ἀναλόγοις διωάμεσι τὴν ἀπὸ προσλαμβανομένης νέμοντες ἀρμονίαν· ἐρμῇ δὲ, καὶ τοῖς ὁμοίοις, τὸ δόπερον σύστημα· τρίτον δὲ τῶ τρίτῳ, καὶ τοῖς ὡρεῶσι τοῖς· τέταρτον τῶ τετάρτῳ, καὶ τοῖς ἐμφορέσι. καὶ ὅτι τῶν ἐξῆς ὁμοίως. τῶ δὲ ζωδιακῶ πάν μὲν εἰδὲ δοσιδωσμοῖς ἀπαντα· τοῖς δὲ ὡρεῶς μέρει αὐτῶ μεγέθεσι καὶ τοῖς φθόγγοις ἀναλογεῖται, ὅτι τὸ βάρει χρώματι τῇ συμφωνίᾳ. πάλιν ἢ ὅτι τῶ λοιπῶν φθόγγων, ἐς ταῖς κυκλικαῖς ἐνεργείαις ἀφωρεσμοῖς, τῇ μὲν πύξει, κατὰ περὶ ἐδόθη, χρυσόμεθα· ἢ ἀρμονίαν ὅτι τὸ βάρει συστήμεθα. λοιπὸν ἢ ὅτι ἀθῆλον, ὡς ἐκάστω καὶ ῥυθμῶ καὶ ἐργάνων φύσιν, τοῖς συστήμασι πρέπεσσω, δοσιδωσμοῖς. ὅπως μὲν παλαιοὶς ἐνεργείαις χρεῖα, δι' ὁμοιότητι τὴν ἀκρότητα προσκαλέμενοι. ὅπως δὲ ὑφαιμένης, διὰ τὸ τῶ ἀνομοίων μίξεως, τὰς ὑπερβολὰς ἀνακεραυνώπεις.

Τῶν γὰρ δὴ τῶ ἐναγερῶν ἤχων καὶ πρὸς ἀλλήλους γίνοντι λόγοι. τῶ γὰρ δὴ ζωδιακὸν μεμελῶνηναι μὲν συμβέβηκεν εἰς μέρη δώδεκα, ἰσμεθμῶς τοῖς ἐν μουσικῇ τόνοις, καὶ τῇ περιμέτρῳ
τῶ ὅρ-

τῷ ὀρθογωνίῳ τριγώνῳ. πρὸς γὰρ ὅτι
 παλῶν ῥητῶν συνίσταται πρῶτον. πρὸ
 γὰρ ἐξ ἐλαττωμένων αὐτῶν παλῶν ὀρ-
 θογωνία τεύχονα μίαν πάντως ἀρ-
 ῥητον ἔξει, ὅτι μάλιστα τὴν ὑποείν-
 ουσιν τὸ ἴσον διπλασίονα δεῖξαι ταῖς
 τῶν ὀρθῶν περιεχέσθαι. διὸ καὶ τὸν
 ἑκὼς πρῶτον φασὶ ῥητῶν ὑποδείξαι δι-
 μέτρον περὶ σπίνης. τῷ δὲ πᾶσι
 τριγώνῳ συνίσταται, ὡς ἐφάνη, ὅτι
 τριῶν, καὶ πρῶτων, καὶ πέντε, οἱ πᾶς
 παλῶν ἀριθμητικῶς συνδέσθαι,
 ἢ τῶν δώδεκα πληρῶται πόσῃ. ἐπὶ
 γὰρ μὲν τὴν πέντα πρὸς ἑκάστην
 τῶν λοιπῶν ἀριθμητικῶς συνδέσθαι,
 ὅτι μὲν τῶν ἐπιαμῶνων. ὅτι δὲ τὸν
 ὀκταμῶνων ἀριθμὸν δηλῶν. ὡν
 ἑκατέρω πελίσσεσθαι τὸ ἀνθρώπι-
 νον, ἐξ ἄρρεν καὶ γήλε τὴν σύν-
 στασιν ἔχον, ὡς ἡ τῶν συνίσταμένων ἀ-
 ριθμῶν δέκνυνσι φύσις. εἰ δὲ τὸν
 τετρά τῷ πέντε συνδέσθαι, ἀμφω
 τυγχάνοντες ἄρρενες, ἀνδροφον γονήν
 καὶ ἄλυν, τὴν τῶν ἐκταμῶνων δηλῶσιν.
 ἀλλ' εἰ καὶ τῶν παλῶν ἐκαστὴν καὶ
 βάθ' αὐξήσθαι. βάθ' γὰρ ἡ
 σώματι φύσις. ποιήσθαι αὖ τὸν
 διχόσσια δεκάξ, ἰσάριθμον ὄντα
 συνέγγυς τῷ τῶν ἐπιαμῶνων. πάλιν
 δὲ πᾶς τρεῖς ἐπ' ἀλλήλους κατὰ βά-
 θ' ποιήσας, καὶ τῷ περὶ ἡμέ-
 νω περὶ σπίνης, τὸν τῶν ὀκταμῶνων
 συνίσταται διχόσσια ἐξ ὀκταμῶν ἔξ.
 ἐν ἀμφοτέροις δὲ ὁ ἐξ περιττός,

rectanguli. Hoc enim ex rationa-
 libus omnibus primum constitui-
 mus. Quæ enim ex minoribus,
 quam istius sunt, lateribus constant
 rectangula triangula, unum utique
 irrationale habebunt, si quidem
 subtendentem ostensura sint æqua
 posse iis, quæ rectum comprehen-
 dunt. Quare etiam quinarium pri-
 mum esse inquirunt, qui rationa-
 lem ostendat diametrum. Talis au-
 tem trianguli, constantis, ut dixi,
 ex ternario, & quaternario, & qui-
 nario, si latera Arithmetice com-
 ponamus, duodenarii completur
 summa. Adhæc quaternario ad u-
 trumque reliquorum Arithmeti-
 cè addito, nunc Septimestrium,
 nunc Novimestrium numerum si-
 gnificamus. quorum utroque per-
 ficitur genus humanum, ex mare
 & femina constitutionem habens;
 uti numerorum qui componuntur
 natura monstrat. Si verò ternarium
 quinario addiderimus, ambo exi-
 stentes masculi foetum qui nec nu-
 tritur, nec vitalis est octimestrium
 designant. Quinetiam si latera quo-
 que singula secundum profundita-
 tem auxerimus. profunditas enim,
 corporis est natura. fecerimus nu-
 merum ducenta sedecim, qui pro-
 pe æqualis est numero Septime-
 strium. Rursus tribus illis inter se
 secundum profunditatem multi-
 plicatis, & prædicto additis, No-
 vimestrium numerum componi-
 mus, ducenta septuaginta sex. In
 utrisque autem senarius est super-
 fluus,

fluus, Nuptialis existens ob causam ante dictam. Quin & quatuor rhythmicarum rationum hæc figura est capax. Quippe ex ternario constans recta dividi possit in rationem duplam: ex quaternario, in æqualem: ex quinario, in fescuplam. quæ autem angulum rectum continent, denotant supertertiam. Hinc quoque Plato inquit, supertertium esse fundum quinario conjunctum. Ob hæc certe cum universi in duodenarium divisionem instituerimus, eo per primum quidem perfectum multiplicato, per ternarium duodenario, numerum trigintafex, quos & Horonomos cognominant, effeceramus: his vero secundum denarium vim obtinentibus, si rursus denario illos multiplicaverimus, alio perfecto, trecentorum sexaginta facimus terminum, qui æqualis est totius circuli particulis. Quatuor item circa centrum fiunt tantum anguli recti. Horum autem quisque à ductis diametris ex circumferentiæ punctis, quæ partem duodecimam discernunt, in tres acutos secari contingit. Quorum duo quidem sexangulam habent naturam, æqualem rationem significantes: tres vero quadranguli ad duos sexanguli, sesquialteram: quatuor autem trianguli ad ambos prædictos, hic quidem supertertiam, isthic vero duplam. At quinque cum nullam ex harmonicis ad priores habeant rationem, dissonam & incomposi-

γαμικὸς τυγχάνων δι' αἰτίαν. ἀλλὰ καὶ τὸ πασάρων ῥυθμικῶν λόγων ἐστὶ τὸ ἁπλῆμα δεκλικόν. ἡ μὲν γὰρ ἐκ τριῶν ὁδῶν διαίροῦτ' ἂν ἐς τὸν διπλασίον λόγον· ἡ δὲ ἐκ πασάρων, εἰς τὸ ἴσον· ἡ δὲ ἐκ πέντε, εἰς τὸ ἡμιόλιον. αἱ δὲ τὸ ἐρῆν περιέχουσαι, δηλαῶς τὸ ὑπέρτερον. τέτρα δὲ καὶ πλάτων φησὶν ὑπέρτερον πυθμένα πεντάδι συζυγῆτα. διὰ ταῦτα δὲ τὸ εἰς δώδεκα ἑπταπλὸς διαίρεσιν πεποιημένοι, πρῶτον μὲν πλείω πολυπλασιάσωτες, τὸν δώδεκα τῶν τετάρων, τὸν τὸ τετρακονταῖς, ἕς καὶ ὁμόνομους ἐπνομάζουσιν, ἀριθμὸν πεποιηκέμεν. τέτων δὲ καὶ δεκάτην διώκοντες ἐχόντων, πάλιν τῶν δέκα πολυπλασιάσωτες αὐτοὺς, ἐτέρω πλείω, τὸ τετρακοντῶν ἐξηκονταπεντάδι ἕρον, ἰσάριθμον ὄντα ταῖς ἑξὶ κύκλου συμπληροῦμεν μοίραις. πᾶσαι γὰρ μὲν ἐρῆν περὶ τὸ κέντρον γίνονται γωνίαί μόναι. τέτων δὲ ἑκάστη διπλὴ τὸ ἀγομέων ἀγομέων, ἐκ τὸ ὑπὲρ περιφρείας σημείων, τὸ δὲ δωδεκάδα ἀγομέων, εἰς τρεῖς ὁξείας πέννεσθαι συμβαίνει. ὧν αἱ μὲν δύο πᾶσι ἐξαγώνον ἔχουσι. φασὶ τὸν ἴσον δηλαῶς λόγον. αἱ δὲ τρεῖς ἑξὶ πηξαγώνους πρὸς ταῖς ἑξὶ ἀγώνους, τὸν ἡμιόλιον. αἱ δὲ τέτταρες τῶν τετραγώνων πρὸς ἅμω πᾶσι περιεργηθείας, πᾶσι μὲν τὸν ὑπέρτερον. πᾶσι δὲ τὸ διπλασίονα. αἱ δὲ πέντε ἐξ ὧν τῶν ἀρμονικῶν πρὸς ταῖς πεπτερας ἔχουσαι λόγον, ἀσύμφωνον καὶ ἀσυνῆτον

τῷ κύκλῳ ποιῶσιν δίθεϊν. αἱ δὲ ἐξ,
πρὸς τὰς παρειρημίας πάσας συμ-
φωνῶσιν ποσότηας, δηλαδὴ τὸ διόμμε-
τρον. λέγω ἢ ἀρμονικὸν μὲν λόγον πᾶν
καὶ δι' ἐνὸς ἀριθμοῦ μέζοντος, τὸ ἐλάτ-
τω διαμέτρῃ καὶ ἀδιαρέτως δηλαδὴ τῷ
κατὰ συμφωνίαν. καὶ γὰρ ἐν ὀξυτέρῃ
φωνῇ διαμέτρῃ περιέχεται συμμέτρη-
κε τὴν βαρύτεραν· ῥυθμικὸν ἢ, ἥνικα
διωρισμῶν εἰς ἀριθμὸς ὡς αὐλαμ-
βάνειαι, τὸ μὲν εἰς ἴσιν· τὸ δὲ εἰς ἄρ-
σιν μεμεζόμενον.

Ἐκ δὲ τῶν παρειρημένων συμ-
φωνιῶν, καὶ τῶν παρελημμένων κα-
τὰ οὗτον· Φθόγγας διαμέτρων, αἱ γὰρ
ἐθέλεις καὶ ἡμέσεων ἀνιχνύειν πρὸς-
τελείσεις, οὐκ ἄπο σκοπῆς βάλλοισι.
ἀλλὰ καὶ σῶμα καὶ πνεῦμα καὶ ψυ-
χῆς· καὶ ἥττοι, πρᾶξις τε καὶ βίω, καὶ
ζωὴ, τὸ, περὶ ἡλίου καὶ ἀρρεν, καὶ μικρὸν
ὀπισκοπῶν τῶν φθόγγων, καὶ τὸ τῶν
χημάτων σύμφωνον ἢ ἀσύμφωνον,
ἔτι ἄμεινον, ἔτι ἀληθείας πόρρω ποι-
ήσας τὴν κατὰ φύσιν. καὶ μὲν δὲ τὸ σῶ-
μα τῷ παντὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυ-
χὴν δι' ἀριθμῶν συμφωνιών συνεστῆ-
ναι καὶ θεωρεῖσθαι, παλαιοὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ
σοφοὶ δι' ἡγεμονίαν. λέγει γὰρ πῶς καὶ ὁ
θεὸς κατὰ τῶν ἐν πηγαίῳ παιδὶ ὡς τὸ
ἀμερές καὶ μεμερῆς ἐστὶς μέσην λα-
βάν, καὶ ὅτι τῆς ταύτης καὶ ἡμέρας, με-
μερῆς τε καὶ ἀμερές φύσεως τὰς
μεσότηας τῇ τῶν ἐσθῶν μεσότητι σω-
θεὶς, καὶ τῶν τῶν τραγῶν κερῶν

tam circuli rectam faciunt. Sex au-
tem, cum ad prædictas omnes con-
sonent summas, designant diame-
trum. Cæterum Harmonicam qui-
dem rationem dico, quæ etiam
per unum numerum majorem,
minorem potentia & indivisibiliter
designat secundum consonantiam.
etenim in acutiore voce potentiâ
contineri contigit gravitatem: Rhy-
thmicam verò, quando divisim
unus numerus adsumitur, hoc
in positionem, illud in elationem
partiens.

Iam verò ex prædictis consonan-
tiis, & adsumtis secundum sonos
potentiis, si quoque velis Gene-
sium investigare effectus, à scopo
non jeceris. Quinetiam in corpo-
ris temperie, & anima ac moribus,
actione quoque & vitæ instituto,
eiusque decursu, & femininam na-
turam & masculinam ac mixtam
qui inquirat sonorum, tum quo-
que figurarum consonantiam aut
dissonantiam, nec à Musis alie-
nam, nec à veritate, efficiet cogni-
tionem. At vero non tantum Vni-
versum Corpus, sed & Animam per
numeros consonos consistere ac
spectari, Veteres viri ac sapientes
confirmarunt. Dicit enim alicubi
& divinus Plato in Timæo hæcce:
Quod cum individua ac dividua
essentia mediam accepisset, atque
eas, quæ in eodem ac diverso, di-
vidua & individua natura sunt, me-
diætates essentiarum medietati ad-
posuisset, harumque trium tempe-
riam

riem effecisset Animæ Conditor, rursus secundum hocce numeros totam misturam diremerit, pares atque impares. ac demum pares auxerit usque ad octonarium, secundum rationem duplam; impares autem, usque ad vicenarium & septenarium, secundum triplam. Hæc autem alii, quod anima numeris operetur: singulorum quidem ea, quæ in artibus consistunt; universi verò, quæ in natura: sic dicta ajunt; accuratiores verò, tum potentia tum essentia ipsius exhibere inquit proprietatem. Et enim quæ in numeris fiunt expositiones, quorum natura est extra corpora, incorporeum ipsius principium monstrant: at quæ per rationes & proportiones fiunt augmenta, motionem ad profundum. Scilicet quæ per binarium: quippe cubus à binario est octonarius: corporalem profunditatem, quam naturalem vocamus. corruptioni enim hæc & divisioni est obnoxia: sed quæ per ternarium, id quod in ea incorporeale est & indivisibile, & activum. cubus enim à ternario, vigintiseptem. Nam & corporali ipsam uti profunditate, una cum illo demersam, & ei quæ ad animam spectat sæpe adversa pati. hæc quippe vehemensior. Atque interdu in meliora verti, quæ placuit esse apud imparem, eo quod dividi nequeat; cui adsimilia sunt incorporea: interdum in contraria, quorum par est natura, &, uti

ποιησάμεν ὁ ψυχῆς δημιουργός, πάλιν κατ' ὀρίθμους τὰς διε τὸ σύμπεπν κρᾶμα διείλεν, ὀρίθμους τὴν καὶ περὶ τὰς. καὶ δὴτα οὗτ' ἂν ὀρίθμους ἄλλοις ἐκείνῳ αὐξάνει, κατὰ τὸν διπλασίον λόγον. οὗτ' ὀρίθμους περὶ τὰς, ὡς ἐκκοσμοῦ καὶ ἐπὶ αὐτῷ, κατὰ τὸν τριπλασίον. ταῦτα δὲ οἱ μὲν, διὰ τὸ τὴν ψυχὴν ὀρίθμοις ἐνεργεῖν. τὴν μὲν καθεύκασαν, τὰ κατὰ τὰς τέχνας. τὴν δὲ τῆς παλῆς, τὰ κατὰ φύσιν, ἕτως εἰρηθεύει φασιν. οἱ ἀμελεῖστέροι τῆς πεινῶμεως καὶ ἐστίας αὐτῆς περιτρίβει φασὶ τὴν ἰδιότητα. αἱ μὲν γὰρ ἐκ' ἀρετῶν ἐκείναις, ὧν ἡ φύσις ἐξωσμάτων, τὴν αἰσώμαλον αὐτῆς ὀρίθμους δέκνυσιν. αἱ δὲ διὰ τῶν λόγων καὶ ἀναλογιῶν αὐξήσεις, τὴν δὲ πρὸ βάρους φορέαν. ἡ μὲν κατὰ δυάδα. κύβῳ γὰρ διὰ δυάδῳ ἐκείνῳ, τὸ σωματικὸν βάρος, ὁ καλεῖται φυσικόν. φθαρτὸν γὰρ τῆς καὶ διαμετρὸν. ἡ δὲ κατὰ τετράδα, τὴν κατὰ τὴν αἰσώμαλον, καὶ τὸ ἀδιαίρητον, καὶ τὸ ἐνεργητικόν. κύβῳ γὰρ διὰ τριᾶδῳ ἐπὶ αὐτῇ καὶ ἐκείνῳ. χρησάμεν γὰρ αὐτὴν καὶ τῇ σωματικῇ βαρὺ συμβαθνομεν αὐτῇ, καὶ ἐναυλοποιήσῃ πολλάκις τῷ ψυχικῷ. τῆς γὰρ ἰσχυρότερον. καὶ ὅτι μὴ εἰς τὴν βελτίω τρέπεται, ἀλλ' ἤρπεν εἶναι πρὸς πείνην, διὰ τὸ ἀμελεῖσθαι. ὃ πρὸς εὐνοίαν καὶ αἰσώματα. ὅτι δὲ πρὸς πᾶν αἰσώματον ἡ φύσις, καὶ ὡς σωμα-

των

των διαιρέσει. ἀλλὰ καὶ πρὸς μέγεθος
τῶν ἀγαθῶν αὐτοῖς πῶς ἐκκειμένοις
ὅροις παρόμοια περὶ εἰρηκασί. πρὸς γὰρ
πρὸς ἀρετῆς δὲ οὐκ ἄλλο τυγχάνει
ναι ἢ πρὸς ἀρετῆς ὁμοιότητος. πρὸς
μὲν γὰρ φρόνησιν ἀναλογον μονάδι.
μοναδική γὰρ ἡ ἐκάστη καὶ ἀπλὴ γνώ-
σις. δυάδι δὲ ἀνδρία, καὶ δούλι-
ρα χώρα πρὸς ἀπλήσιον ὁρμῶν ἀπὸ π-
ρὸς ἐπὶ ἐπὶ καὶ μετέβασιν ἐμφαί-
νεται. τριὰς δὲ σωφροσύνη, ἐνδεΐας
ἐν μέτρῳ καὶ ὑπερβολῆς συμμετρίαν
περὶ ἀρετῆς. πρὸς δὲ δικαιοσύνη.
πρῶτη γὰρ ἰσότης δέκνυσιν, ἐξ ἰσώ-
κους ἵκων πρῶτη συνεισῶσι. πρὸς δὲ
σωματικῆς ἀπορίας ἰσχυρὸν μὲν ἀ-
ναλογεῖν ἀνδρία. διὸ καὶ δυάδι.
καὶ δὲ πρὸς σωφροσύνη, ἀλλὰ πρὸς
τῶν μερῶν καὶ χρωμάτων συμμετρίας.
διὸ καὶ τετράδι. ὑγίαιαν δὲ δικαιο-
σύνη, ἀλλὰ πρὸς ἀλλήλα ὁμό-
νοιαν τέτων. φρονήσι δὲ ἐδεΐαν
ὁρῶντες ἐν σώμασιν ὁμοιότητος, ἀλό-
γως ἀλλὰ τῆς ἐπὶ ἀδύ. ὁρῶντες τὴν
φρόν διχῶς τὸν πρὸς ψυχῆς συνεισῶσι
λέγον. τὸ μὲν γὰρ καὶ πρὸς διπλασίους
καὶ δεσῖες χώρας, τὸ πρὸς τριπλασίον
καὶ πεντηκόν, τὸ λογικῶ καὶ ὡ-
μάτω. ἀμφω δὲ ἐκ μονάδων τῆς
αὐτῆς, ὡς μοῖας δεχῆς καὶ αἰτίας ἐξ-
ηρημένα. σφαιρικής καὶ τῆς πρὸς
ζεαμμα καὶ πρὸς διπλασίον πρὸς κλί-
πῶσις ἀναλογίας γεωμετρικῆς καὶ με-

corporum, divisibilis. Quin & ma-
xima bonorum ipsis illis expositis
terminis adsimilia dixerunt. qua-
tuor nimirum virtutes nihil aliud
esse quam ad numeros similitudi-
nes. Et quidem Prudentiam re-
spondere Unitati. Unica enim &
simplex cujusque est cognitio. Bi-
nario respondet Fortitudo, etiam
secundo loco adsimilem impetum
ab aliquo ad aliud, & transitum
commonstrans. Ternarius, Tem-
perantiae, inopiae in medio & ab-
undantiae temperationem adhi-
bens. Quaternarius, Iustitiae. quip-
pe prima aequalitatem monstrat, ex
aequaliter aequalibus prima con-
stans. Ex corporali autem felici-
tate Robur respondere Fortitudi-
ni; quare & binario: Pulchritu-
dinem, Temperantiae, ob partium
& colorum commensus, ideoque ter-
nario. Sanitatem, Iustitiae, ob mu-
tuum horum inter se consensum:
at Prudentiae nihil in corporibus
adsimile cernentes, merito per se-
ptenarium eam denotarunt. Cæte-
rum videmus sapientem bifariam
de Anima instituere sermonem.
Quod enim per duplas & pares re-
giones existit, passivo adtribuit
profundo; at quod per triplas &
impares, rationali & incorporeo.
utraq; autem ex unitate eadem,
tanquam uno principio, & causa
pendentia. Sed perspicuitatis gra-
tia & hoc diagramma subiciamus,
quod in duplici quaternione omnes
proportiones, Geometricas & Mu-
sicas

ficas recipit. & quidem impares numeros habet in directum; pares verò in circumferentia. Nam in corpore circulare est præstantius. quod hoc levissimum sit & purius: at quod rectius est, gravius & materiæ magis implicitum. Porro in anima quod rectum est & flecti nequit, id bonum. quippe ob æqualitatem & identitatem præstantius; alterum, quod paullum abscedit, variam naturam passivæ partis animæ per lineæ curvaturam innuit. quoniam hoc secundum idem & cavum simul denotat & convexum. Ideo quoque Græcorum facundissimos non immerito Pani adtribuere pèdum. Etenim universi animatæ naturæ cognominem non immerito uti & ornari instrumento, quod hanc ostendat. Cæterum ex propositi diagrammatis proportionibus Arithmeticæ, quæ in iisdem excessibus spectantur, partium animæ similitudinem inferunt: Geometricæ, magnitudinibus differentes, corporalem adquantant quantitatem: Harmonicæ, ex utrisque existentes, animalis ex anima & corpore demonstrant constitutionem. Porro quæ hîc sequitur contemplatio de ducentis quinquaginta sex ad ducenta quadragintatria, suprâ est expostita. Itaque partium animæ consonantiam per primum consonum, rationem scilicet supertertiam, constituit. At qui de ista sermo est, animæ extensionem. secundum longitudi-

σικαὺς ὀπιδεχόμενον. καὶ τὰς μὲν περιττὰς τ' ἀριθμῶν ἐπ' ὀρθείας ἔχον· οὗτ' ἢ ἀρίστες, καὶ περὶ φέρειαν. ἐν μὲν γὰρ τῷ σώματι τὸ κυκλικὸν τιμιώτερον. τὰτ' γὰρ κεφώτερόν τε καὶ καθαρώτερον. τὸ δ' ὀρθύτερον, βαρύτερον καὶ ὑλικώτερον. ἐν δὲ ψυχῇ, τὸ μὲν ὀρθὸν καὶ ἀκλινὲς, τιμιώτερον. ταῦτα γὰρ ἰσοτήρη καὶ ταυιότητι προσέδδον· ἡμέτερον δὲ ἰσοθεσσηκός, τὸ πολύτερον δ' ἡμελικὸν, ἀλλὰ τὰ σκολίως τῆς γεαμμῆς αἰνιτιόμενον. εἰ τὰτ' καὶ ταυιὸν περιλόγητός τε ὅμῃ καὶ κυρίότητος ἐμφανικόν. διὸ καὶ τὰς ἐλλήνων λογίους ἐκ ἀποτροπῆς τῷ πανὶ περὶ ἀπείν τ' καλαύρομαι. τὸν γὰρ τῆς δ' παλῆς ἐμφυχίας ἐπ' ἄνυμον ὅσα ἀπεικὸς ὀρθάνω ταύτης ἐνδεκτικῶς χρῆσθαι καὶ χρῆσθαι. τῶν δὲ δ' ἐκκειμένους ἀλλὰ γεαμμάτος ἀναλογιστῶν αἱ μὲν ἀριθμητικῇ, ταυιότητι τῶν ὑπεροχῶν θεωρεῖσθαι, τὸ τῆς ψυχῆς ὁμοιομερὲς ὀπιφέρεισιν· αἱ δὲ γεαμμερικῇ, μεγέθους ἀλλὰ φέρουσι, τὸ σωματικῶς ὀπιφέρεισιν περὶ κῆτος. αἱ δ' ἀρμονικῇ συμμετρίαι, δι' ἀρφοῖν τυγχάνουσι, τὸ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος ὀπιδείκνυται ζῶν σύστασιν. ἡγε μὲν ἔχομένη τέταρτη θεωρεῖται, περὶ τ' ἀλλοτρίων περὶ κῆτος πρὸς ἀλλοτρία πρὸς ἀρμονικῇ θεωρεῖται περὶ κῆτος. τὴν γὰρ συμφωνίαν τῶν μερῶν τῆς ψυχῆς ἀλλὰ τὰ πρῶτα συμφώνως, τὰ ὀπιτεῖται, συνίστησιν. ὁ δὲ δὴ περὶ τέταρτον λόγον τὴν καὶ μήκους καὶ πλάτους ἐμ-

ἐμφύχωσιν σημαίνε, ἥπερ ἐν τῇ πρὸς
πάν ὑποστάσι βάθους γίνεσθαι συμ-
πληρωτική. τῶν δὲ δύο κύκλων τὴν
πρὸς τὸ ἡμερονικὸν τῶν φωνημάτων
δηλῶσιν ἀνακύκλῃσιν, ἀναλόγως
ταῖς τῆς φωνῆς ὁπτιάζουσι καὶ ἀνέσε-
σιν. ὁ μὲν ἐκ τῆς δὲξιάνικης πηρακίους,
τὸ πρᾶκτικὸν τῆς τῆς παλῆς δηλοῖ
ψυχῆς, ὃ καὶ σωτηρίαν τῷ σώμα-
τι. ὁ δὲ ἐκ τῆς κατὰ ὅσον ὡς πρὸς
τὸ θεωρητικὸν καὶ θεοτόπιον, καὶ ἐκ-
τὸς ὅλων τῷ βελλίονι. ἔτω δὲ τὸν
μὲν παλῆσιν ὁπτιάζουσι, τῆς κα-
τὰ τὴν φρόνησιν ἔστις τὸ ἀμετέωλον
τον ἐμφανῶν. τὸν δὲ ὀνομάζει παλῆ-
ρα, τὸ δὲ παθητικῆς καὶ ἀλόγως φύ-
σεως ἀδέσποτον διορίζομενον. ταῦτα
μὲν ἐν ταύτῃ.

Μελωδίας ὅ ὁ λόγος δὲ ἔχων φυ-
σικῶς τὴν καὶ πρῶτην τὸν ἐνθεσια-
σμὸν δαίκνυσι. τὴν γὰρ δὴ ψυχὴν ὁπτι-
τάδε ῥέψασιν, ὑποβολῇ φρονήσεως
ἐδὲν ἀλλ' ἢ ἐν ἀγνωσίᾳ καὶ λήθῃ, διὰ τὴν
σωματικὸν γινόμενον κάρων, παρὰ τὴν
τὴν καὶ πρῶτην ἐμπιπταμένον, ὡς φ-
φορὸν πὺς ἐν αὐτῇ τὴν τῆς γνέ-
σεως κατὰ τὴν ἁρμόδιον. καὶ τῷ δὲ
ρο βίῳ, κατὰ πινὰς περὶ ὁδὸς πλέον
τὴν καὶ μείον ὡς ἀπλάειν. ταῦτα
δὲ, διὰ τὴν πολλὴν ἀγνωσίαν καὶ
λήθην ἐδὲν μανίας ὑποδέχουσι, κα-
τασταλῆσαν φασὶν εἶναι τῇ μελωδίᾳ.
ἡ καὶ αὐτὴς μιμήσθαι τὸ τῆς φύ-
σεως ἄλογον ὑποκειμένης, οἷον

nem & latitudinem significat: quæ
in distantia ad universum, profun-
di est completiva. Binorum au-
tem circularum, imaginum recur-
sum ad imperantem partem deno-
tantium, proportionaliter vocis
intensionibus & remissionibus; al-
ter ex parium quaternione, acti-
vam partem animæ universi deno-
tat, quæ corpore etiam est con-
clusa: alter, ex quaternione im-
parium, contemplativam designat
& divinissimam, quæque extrin-
secus conversatur cum meliore. Ita
hunc identitatis nuncupat, quod
ejus, quæ secundum prudentiam
est, essentia immutabilitatem os-
tendat: illum vocat alterius, quod
passivæ & irrationalis naturæ in-
stabilitatem definiat. Atque hæc
quidem hæc.

Iam de Melodia sermo princi-
pium naturalissimum & primum
enthusiasmum monstrat. Animam
enim ubi ad hæc inferiora repserit,
sapientia abjecta, non nisi in igno-
rantia & oblivione existentem, ob
corporalem soporem, terrore ac
consternatione impletam, stultum
quid ut in ipso nativitatæ tempore
existere, atque in hac vita secun-
dum quasdam periodos plus mi-
nusve prudentia frui. Hanc itaque
ob multam ignorantiam & obli-
vionem nihil ab insania distantem,
modulatione componendam esse
dicunt. dum aut ipsi imitatione
aliqua naturæ irrationalitatem de-
liniant, ut quicumque moribus

funt immanfuetiores, & ad animantium naturam propius accedunt: aut etiam per auditum & visum metum hujusmodi averruncant; ut quicunque eruditi & natura ornatiores. Ideoque Bacchica sacra, & quæ his adfimilia, ob rationem aliquam haberi dicunt; ut nimirum indoctorum consternatio, ob vitæ transactionem aut fortunam, ab iis quæ in his sunt melodiis & saltationibus ludendo expurgetur. Porro omnem animi perturbationem esse insaniam, Poëta quoque indicat, de consternata ob concupiscentiam inquiens;

Hunc Proeti conjunx furiosa libidine tentat.

at de quiritante ob filii cædem dicens;

O furibunde & mentis inops.

Sed hoc & Viri Sapientes significant, dum omnem animi perturbationem parvum morbum Comitialem nominarunt. At idem quoque à majori confirmabitur. Si enim omnis animi perturbationis extremitas est insania; manifestum quomodo & reliquæ magnitudines insanix quædam sunt parvæ; quod autem sapientiæ aliquid adfit, plus minusve, hoc infortunium istud obumbratur. Cæterum modulationis, tam ejus quæ est in systematum partibus, quam universæ, quæ in tota melopœia, alia progressionem recta, alia fit per mutationem literarum. Quarum prima, tanquam generationis symbolum, terræ est adtribuenda. Σε-
νεμηϊέον.

ὅσοι τὸ ἀρχαίοι τὸ ἦθος καὶ ζωοδέσποιοι, ἢ καὶ δι' αἰσθῆς ὀψέως φέρον τὸν ποιόνδε ἀποτρύχοντες, οἷον ὅσοι πε-
παίδευμένοι καὶ φύσιν κοσμιώτεροι. διὸ καὶ τὰς βακχικὰς τελετὰς, καὶ ὅσαι πάντας ὡς ἀπαλῆστοι, λόγῳ π-
νὸς ἐχεομένη φασιν. ὅπως αὖν ἡ τῶν αἰ-
μαθετέρων πάσις ἀξίβιον ἢ τύχην, ὑπὸ τῶν ἐν πανταίς μελωδιῶν τι καὶ ὀρχήσεων ἅμα παιδαίῃς ἐκκαθαί-
ρηται. ὅτι πᾶν παιδίον μανία, δηλοῖ
δὲ καὶ ὁ ποιητής, ὅτι μὲν τῆς δι' αἰσθη-
μίαν ἐπισημῆς, εἰπών·

τῷ δ' γυνὴ περίτου ἐπιμήνατο. --

ὅτι δὲ τῷ ἀξίβιον φόνον τῷ παιδὸς
χετλιάζοντι, λέγων·

μαινόμενε φρένας ἤλε.

δηλοῖ δὲ καὶ ἄνδρες σοφαί, πᾶν παι-
δίον μικρὸν ὀπιλησίαν ὀνομάσου-
τες. ἐρεῖ δὲ καὶ ὁ λόγος ἐκ τῶν ὑπερ-
βολῶν. εἰ γὰρ παινὸς πάρος ἀκρότης
μανία, δῆλον ὡς καὶ τὰ λοιπὰ με-
γέθη μανίαι μὲν εἰσι σμικραί. τὸ δὲ
περὶ αἰνῆαι τι φρονήσεως, ἢ μείζον ἢ
ἐλαττον, τὸ δυστόχημα ὀπισκιάζε-
ται. τῆς δὲ μελωδίας, τῆς τε κατὰ
μέρη συσημαϊκῆς, καὶ τῆς ἀπίσης
κατὰ πλὴν ὅλῳ μελοποιίαν, ἢ μὲν
ἐπ' αἰσθῆς. ἢ δὲ κατὰ μετὰβολὴν
γένεσθαι τῆς τῶν στοιχείων. τὸ μὲν πρῶ-
τον, ὡς ἡμέτερος σύμβολον, γὰρ περὶ-

νεμηλέον· τὸ δὲ δάπερον, ὡς καὶ
μετέχον ἀρρενότητος, ὕδατι, δι' ἧς
παῖς πρὶν τὴν γλῶττιν ἐνεργεῖ ἡμέσεις ἢ
φύσις. τὸ δὲ τρίτον, αἶρ, ἡ γὰρ τυγ-
χάνον. τὸ δὲ τέταρτον τῆς συχίας καὶ
παθητικώτατον ὁπιδεικνύον. τὸ δὲ πέ-
ταρον, πυρρὴ, πλέως ἀρρεν τυγχά-
νον, ἐνεργητικώτατον συχία. τὸ δὲ πέ-
ταρον σωφιστήριον, λέγω δὲ τὸ τῶν,
αἰθέρι. πλήρη γὰρ ἐστὶ τὸ αἶμα
ὡς ἀπλήσιον. ἱερὸν γὰρ ἐστὶ θεῶν, ὃν τῶν
πάντων εἶναι πλήρη τὸν ὁ τῶν σωφισ-
τῶν ἀποφαίνειν λόγος. διὸ πῶς ἂν
πασι σωφιστήρια φωνήεις κατὰ τὰς
φθόγγους ὥσπερ ὁ αἰθέρ πῶς λοιπῶς
ζωητικῶς διώκειν μετὰ διδύκας. διὸ καὶ
συμμετρὴ ὅλης ἡ ἐκείνων κινήσις κα-
συμμετρὴ δὲ ψυχῆς ἡ νῦν ὡς μελωδία.
καὶ μὴ καὶ τὸ ῥυθμῶν, ὃν ἐν ἀρσὶ καὶ
θρόνῳ τὴν ὑπόστασιν ἴσμεν, ἢ μὴ θέσις
ἡμέσιν τὴν τὴν καθ' ἑκάστην ἢ δὲ ἄρσις
τὴν φθορὰν δηλοῖ. ὥσπερ γὰρ τῶν
ἐξέτερον διὰ τὰ λοιπὰ ῥυθμῶν ἐρ-
γάζονται. ἔτι γὰρ ἡμέσιν ἐστὶν ὁρᾶν
ἂν φθορὰς. ἀλλὰ γὰρ πάντως ἢ μὴ
πινων φθορὰς, ἡμέσεως ἐτέροις ἀφορ-
μή· ἢ δὲ ἡμέσις ἀπὸ πινων ἐφθαρμέ-
νων λαμβάνει σύστασιν. καὶ τῶν δὲ
εἰ μὴ ἀμετάβολοι καθέστησαν· οἱ δὲ,
μετάβολοι γίνονται.

Περὶ δὲ τῆς μεταβολῆς βραχεία
ἐπιθήσει κατὰ πάυσιν τὴν λόγον. τῶν
γὰρ διὰ τῶν μελῶν τὰ μὴ ἀπο-
λεθῶς ἐχέει πρώταις ὁπιδεικνύταις.

cunda, ut quæ virilis quoque na-
turæ est particeps, aquæ, per
quam, quæ circa terram sunt, ge-
nerationes natura operatur. Ter-
tia, aëri, utpote feminina existens;
literæ in mutatione & passione re-
cipienda summam facilitatem in-
dicans. Quarta, igni; perfectè ma-
scula existens, elemento efficacis-
simo. Quæ autem his adjungitur,
litera τ inquam, ætheri. Plectro
enim figura est adfimilis, & Deo
sacra, quem universæ esse plectrum
Sapientiorum sermo confirmat.
Quocirca omnibus adposita est vo-
calibus in sonorum prolatione.
quemadmodum æther, reliquis vi-
talem vim communicans. Idcirco
materiæ quidem ornatus est illo-
rum motio; at animæ ornatus quæ
movetur, melodia. Quinetiam rhy-
thmorum, quos in elatione & po-
sitione consistere novimus, posi-
tio generationem singulorum; elati-
o corruptionem designat. Vti
enim neutrum horum sine reliquo
rhythmum efficit; sic nec genera-
tionem reperire est sine corruptio-
ne. Sed enim omnino quorundam
corruptio aliis est generationis cau-
sa: generatio autem à quibusdam
corruptis sumit existentiam. At-
que illorum alii immutabiles exi-
stunt; alii fiunt mutabiles.

Sed de Mutatione ubi pauca di-
xerimus, finem orationi impone-
mus. Perfectorum quippe cantuum
alii in consecutione se habent,
quemadmodum primum incepe-
rint;

rint; alii deinceps mutantur in aliam qualitatem. ut etiam videre est in universo, cum in longissimis periodis vivendi modorum mutationes, tum imperiorum conversiones; fecunditates & sterilitates animantium & plantarum: Iam verò in singulis quoque rebus alia ex primis generationis causis pendent, easque sequuntur; alia artificialibus aut fortuitis mutationibus alterantur, & in aliam figuram transeunt. Sic quoque vivendi rationum principia, & actionum impetus, studiorumque curæ, & locorum mutationes, nisi secundum primas causas fiant, universam generationis mutant proprietatem. Atqui hæc ita se habere testis quoque fide dignus est Homerus. Alibi enim dicit:

Quin nullum dico fatum effugisse virorum.

Rurfus alio loco;

Ne forte ante diem venias ad limina Ditis.

atque omnis ipsi poësis huiusmodi decantat. Etenim Iliadis principio inquit;

Ante diem fortes animas demiserat orco.

ac si fatalis Græcorum interitus ob Achillis iram recens fuisset designatus. In Odyssæa autem;

Stulti, quando vorare boves Hyperionis ausi

Instructis epulis.

τὰ δὲ ἐναλλάττει κατὰ τὸ ἐξῆς εἰς ἐπι-
ρήτηα. ὡς πῆρ' ἐστὶ καὶ τῷ παντὶ συν-
ιδεῖν, ἐν τε ταῖς μακροῦταις περιό-
δοις βίων τὴν ἀλλαγάν, καὶ πολιτειῶν
μετεβολάς. εὐφορίας τὴν καὶ ἀφο-
ρίας ζῶων τὴν καὶ φυτῶν. καὶ πῶς καθ'
ἑκάστον τὰ μὲν ταῖς τῆς πρώτης γένε-
σεως αἰτίαις ἤρτηται καὶ συνέπειται. τὰ
ἢ περὶ καὶ τὴν τυχεραῖς ἐναλλαγαῖς
μετέστη καὶ μετερχομένη. ἔτω δὲ
καὶ βίων δέχεται, καὶ πράξεων ὁρμήν,
καὶ ἐπιτηδεύματων μελέτην, καὶ τό-
πων μεταστάσεις, μὴ κατὰ τὰς πρώ-
τας αἰτίας γινόμεναι, τὴν σύμπαζαν
τῆς γένεσεως μετέβαλον ἰδιορροπίαν.
ὅτι γὰρ πάντ' ἔτῳς ἔχει, μάρτυς μὲν
ἀξιοχρεῶς καὶ ὁμηρος. ὅπως γὰρ
φησι.

μοῖραν δ' ἔπεινὰ Φημι πεφυγμένον
ἐμμελεσθῆναι ἀνδρῶν.

ὅπως δὲ,

μὴ καὶ ὑπὲρ μοῖραν δόμον αἵδος εἰ-
σαφίκεται.

ἢ τε πῶς αὐτὰ πᾶσαι θρυλλεῖται
ποιήσει. ἐν μὲν γὰρ ἰλιάδῃ δέχεται
φησι.

πολλὰς δὲ ἰφθίμους ψυχὰς αἶδη
περὶ αἶψαν.

ὡς τῆς μοιραίας τῆς ἀχαιῶν φθορᾶς
ἀλλὰ τὴν ὀργὴν τῆς ἀχιλλεύου κακινόμο-
μηθείας. ἐν δὲ ὀδυσσεείᾳ.

νήπιοι, οἱ κατὰ βῆς ὑπερίοντος
ἡελίοιο

ἡσθιον.

ὡς εἰ μὴ τῷ ἔδρασαν οὐκ ἂν τῆς οἰ-
καδὲ ἀνακαμιδῆς ἐστρημύων. ἀλλὰ
καὶ οἱ σοφοὶ διηλυγμένον ἐν αἰ-
φασὶ τὸ πῶς τῆς. τὴν μὲν γὰρ ἀναγ-
καίαν καὶ ἀτρεπτον, ὡς καλεῖσθαι ἡμη-
σόμενον· τὸ δ' ἀλλοιωτὴν καὶ ἐκείνως
ἀφωρισμένην, ὡς φασὶ μέλλον. τὴν
μὲν ἐν ἀναγκαίᾳ τὰ ὑπὲρ σελήνῃ
ἐπέχον καὶ κατεληφέναι· τὸ δ' ἀμφί-
βολον καὶ ἐνδεχομένην, τὰ δὲ πᾶσι
καὶ τὴν κατὰ τὴν συμβαίνοντα, ἀτρε-
πία τε εἶναι καὶ ἀναγκαῖα· τὰ δὲ δὴ
μέρες, ὡς μετὰ βλητὰ διὰ παντός. καὶ
μὲν ὅσα γινόμενα μὴ τῇ τῷ παντός
συνεργεῖ σωτηρία πᾶσι καὶ τῷ, μὴ γι-
νόμενα δ' ἐμποδίζει, πᾶσι τὴν γινόμενα
ἀναγκαῖα· ὅσα δ' ἐπὶ γινόμενα τῇ τῷ
ὅλων διοικήσει συμβαλλέει, ἐπὶ μὴ γι-
νόμενα βλάπτει τὸ σῶσαι, πᾶσι δὲ
ἐπαμφοτέρωθεν καὶ τὸ ἐκβαίνειν. μαρ-
τυρεῖ δὲ μοι παῖθ' ἕως ἔχον καὶ λόγον
παλαιόν, πυθικῶν τριπόδων ἐκφοιτή-
σαν, ὡς τῆς μῆδων πλαταιᾶσιν ὅτι
οὐκ ἔλθον ἐλθῆναι εὐαχέως. φησὶ γάρ·

τῇ πολλοὶ παρὸντα ὑπὲρ λάχεσιν

τε μέρος τε

ποξοφόρων μῆδων, ὅταν αἰσιμον ἔ-
μαρ ἐπέλθῃ.

δῆλον μὲν ἐν ὧς διὰ τῷ παρὸντα τῶν
ἐπὶ παρὸ μοῖρας ἀπολέσθαι φησὶ
οὐκ ἔλθον· ἐν δὲ τῷ δὲ δὲ ἑρῶ, εἰ μὴ
αἰσιμον ὡς τῷ ἐσθλῶν σημαίνειν
μοῖραν ἐκδεχόμενα, ὡς παρὸ φησὶ
καὶ ὁ ποιητής·

Planè ut si illud non fecissent, do-
mum suam quisque redire potuis-
set. Quinetiam sapientes duplicem
futuri dicunt esse qualitatem. alter-
am nimirum necessariam & im-
mutabilem, quæ vocatur, Id quod
fiet; alteram mutabilem, nec om-
nino definitam, quam vocant
Futurum. Porro necessariam ea
quæ ultra Lunam sunt occupasse &
tenere: dubiam & contingentem,
hæc inferiora. Ac quæ universali-
ter contingunt, immutabilia esse
& necessaria; quæ verò particula-
riter, facile mutabilia omni tem-
pore. Quinetiam quæ, cum fiunt,
universi salutem atque ordinem
multum adjuvant; cum autem non
fiunt, impediunt, hæc esse neces-
saria: at quæ nec si fiant, univer-
sorum administrationem adjuvant,
nec si non fiant, conjunctionem
lædunt, hæc verò alternare in ex-
itu. Ita autem se hæc habere testi-
monium mihi præbet vetus oracul-
um, ex Pythicis tripodibus egres-
sum, de Medorum Platæis adver-
sus Græcos expeditione. inquit

Ante diem fatumque cadent hîc
nobile Medi

Clade sagittiferi, fatalis ubi in-
gruet hora.

Manifestum sane per prius carmen
ipsum dicere, ante fatum perituros
Medos: in altero autem, si qui-
dem fatale acceperimus futurum
significare fatum, ut alicubi ait
Poëta:

X

Nam-

Namque erat in fatis urbem per-
ituram, ubi moles

Ingens ligni equi muris accepta
fuisset.

patet inde orationis dissonantia: sin
de convenienti capiamus, ut alibi
inquit;

Hector, quod dictis me es conve-
nienter adortus.

iis quæ significantur consonantia
secuti, ad idem deveniemus. Quod
enim divino calculo conveniens est
declaratum, id tanquam conse-
quens est sancitum. At consequens,
Diis sancientibus, est necessarium:
hoc autem cujusque existit fatum.
ut similiter rursus inventum sit
idem oraculum contra fatum, &
secundum fatum cladem Medis
prædicere. Ergone ita evidenter
temporis momento sermones sibi
contrarios universi exponit pro-
pheta? minime verò. sed enim sub-
indicare nobis videtur geminam
fati qualitatem. Nam illud, *ante
diem fatumque*, notat, præter pri-
mam ortus cujusque causam: hoc
autem, *fatalis ubi ingret hora*, secun-
dum fatum, quod propositæ rei
consequenter est constitutum. Cæ-
terum cum in hac sermonis parte
versarer, hujusmodi quid incidit:
Etiam ex his effugium quoddam
esse expeditum, si incommodam
naturæ seriem ad alias referamus
consequentias. Vti enim in Musi-
ca quoque ex parvo soni initio, to-
tam harmoniam immutari contin-
gēs δὲ χῆς τῆ φθόγγος, πῶς ἀπα-
σαν ἁρμονίαν συμβαίνει μετέσθαι·
ἐτῶσι

αἶσα γὰρ ἡ δόπολέσθαι, ἐπὶ τὴν πόλιν
ἀμφικαλύψῃ

δεχόμενον μέγαν ἵππον.

αὐτόθεν Φανερὸν τὸ τῶν λόγων Διό-
φανον· εἰ δ' ὅτι τῆ προσωπότητι τοῦ Λά-
βοι μὲν, ὡς ἀλλὰ χεῖ φησιν·

ἐκτορ, ἐπὶ μὲν καὶ αἰσῶν ἐν οὐρανῷ.

ταῖς τ' σημαينوμένων ἐπὶ μὲν οἱ συμ-
φωνίαις, ἐς πᾶν καὶ ἀνέστη μὲν. τὸ
μὲν γὰρ θεῖα ψήφῳ προσωπὸν δόπο-
φαιδὲν, ὡς ἀπολεθὸν νεομοδετήσας·
τὸ δ' ἀπολεθὸν, θεῶν ὁπικυρήτων,
ἀναγκαῖον. τῆ τ' ἀπαντὶ τοῦ εἰμαρ-
μόν. ὡς πὶ ὁμοίως πάλιν ἐν ῥήσιν
λόγον πᾶν τὸ καὶ τ' εἰμαρμόν, καὶ
καθ' εἰμαρμόν πᾶν τῶν μέθοις
προαγορεύσας. ἀρ' ἔν ἔτω περὶ φανῶς
ἐν ἀκαρῇ χεῖρ ἐν λόγῳ ἐναντίας αὐ-
τῶν ὁ τῆ πᾶν ἐξ ἡγεῖται προσωπότης;
πολλὰ γὰρ καὶ δεῖ. ἀλλὰ γὰρ εἰκοιεν ἡμῖν
ὑποδὲλθεν τὸ διδυμότης τῆς περὶ
μὲν. τὸ μὲν γὰρ, ὑπὲρ λάχεσιν πὶ
μόρον πὶ, καὶ τὸ πρῶτον ἐκάς φη-
σὶ τῆς ἡμέρας αἰτία· τὸ δ', ὅταν αἰ-
σιμον ἡμᾶρ ἐπέλθῃ, καὶ πῶς ἀπο-
λέθῃς τῇ προσωπότητι προσέξει συγ-
κυρήσας εἰμαρμόν. ἐν αὐτῇ δὲ
μοι τῆ λόγου γενημὸν, πῶς δὲ πὶ
καὶ φαίνεται, ὡς ἐστὶ μὲν καὶ τῆ
τῶν προσωπότης πὶ ἐμμέσθαι, τὸν
ἀσύμφορον τῆς φύσεως εἰρμὸν ἐπὶ
ραῖς ἀναλυσίῳ ἀπολεθῇς. ὡς
περὶ γὰρ καὶ καὶ μεσικῶς ἐκ μι-
κρῶς

ἐτωσὶ ἢ καὶ ἔ' παράξουσιν ἐκ μερίδας
 ὁππολῆς ὁ σὺμπας βίος μετὰ χαρμῶν
 ὦν. ἀλλ' ἔτι βεβαιώσας τὰς παλαιὰς
 δόξας, ἔτι ἐνδύξας δόξα φαντασάν.
 ἔτι γὰρ παλαιὰς τ' ἔ' ἡμέτερας πύργους
 φάγας, ῥασιώτης ἐνεκεν πῶς τ' ἀλ-
 γυνῶν δόξας μηχανώμεναι μένη
 δῆτα ἡ θεία διὰ φιλοσοφίας μετὰ
 στασις ἀτρεκέλης π' ἐβέβαιος ἐς μετὰ
 βολῶν· τὸ μὲν πρὸς τὰ σώματα πρὸς
 παθείας δόξας, τὸ ψυχῶν τῇ δὲ
 μετέξει τῆς ἀρετῆς ἄξιον πᾶν τ' ἡμῶν
 ὁπποσημονα τ' ὡς δὲ ἡ θεία καὶ ἐμοίς
 προνοίας ἀπεργαζομένη. αὐτὴ γὰρ
 διὰ τὴν φάσιν ὅπως ἡμεῖς, εἰ μὲν π' τ'
 ἀτόπων συμβαίνοι, φέρεται πρὸς
 καὶ μερίδας, καὶ τὸν ἢ ἀδὲν ἢ αἰσχρὸν
 πλεῖν πονηρίας καὶ ἔ' καὶ πᾶσι δαδύει
 διοριζομένη. πάντ' ἢ ἐν ἀρετῇ λέγουσιν
 π' ἐκ παλαιῶν ἐπισομένη. ὡς ἀδέσπο-
 τον εἶναι καὶ ὁ τ' ἡ θεία παλαιῶν ὅ· ἡμῶν
 κηρύττει προφήτης. πάντης ἐν, λέγουσιν
 δὲ φιλοσοφίας, ὡς μερίδας σπύνο-
 μον καὶ ὁ παδὸν, τὴν μεσικλῶν, ἀσκη-
 λείον π' ἐκ παιδείας πλεῖν πᾶσι. καὶ
 ὡς πρὸς μικρῶν πρὸς μετὰ μυστηρίων
 ἀμφοῖν λογιζομένους, ἐκατέρω τὴν
 προσήκουσαν ἀξίαν καὶ πλεῖν δόξ-
 νημῆτον. καὶ τὴν συζυγίαν, ὡς πρὸς
 πωδεσάτῃ καὶ γησιωτάτῃ, σπα-
 πῆτον. ἡ μὲν γὰρ γνώσεως ἀπάσης π-
 λεσιεργός· ἡ δὲ, προπαίδεια τυγ-
 χάνει. καὶ ἡ μὲν ἀρετῆς τῷ ὄντι π-
 λῶν, τὸ διὰ τ' ἐν ἡμέτερος συμφορᾶν

git; sic & in actionibus ex modica
 inceptione omne vitæ institutum
 transfiguratur. Sed nec firma hu-
 jusmodi esse effugia, nec gloriosa
 pronuntiandum. Neque enim per-
 fecte ortus turbationem fugiunt,
 quietis causa arumnarum effugia
 machinantes. Sola autem divina
 per Philosophiam transitio, vera
 est & certa ad mutationem facien-
 dam: quæ animam ab affectione
 erga corpora liberat; virtutis au-
 tem communicatione dignam effi-
 cit, quæ res præstantissimas cogno-
 scat, & à numine ac sibi simili pro-
 fectam providentiâ. Hæc enim
 revera effugerit ortus incommo-
 da, si, quæ adversa eveniunt, æ-
 quo animo & moderate ferat; ma-
 lum aut nihil vel turpe nisi pravi-
 tatem, & malis servire statuat: om-
 nia per virtutem dicere ac facere
 adsueta. quæ nulli domino sub-
 jectam esse divini quoque Platonis
 propheta nobis prædicat. Hujus
 igitur, Philosophiæ inquam, tan-
 quam maxima consors atque socia,
 Musica exercenda est ac perfectis-
 sime docenda: &, ut de minori-
 bus ad majora percipienda, cum
 mysteria ambo existant, cogitan-
 do, utrique conveniens honor ac
 dignitas adtribuenda; conjunctio-
 que tanquam maxime decora &
 sincera facienda. Illa enim cogni-
 tionem omnem perficit; hæc ad
 istam ducit. Atque illa certa plane
 finis est, quæ, quod ob calami-
 tatem in natiuitate factam ab ani-
 mabus

mabus est abjectum, per recordationes rursus supplet: hæc autem initiatio quædam & propitium primordium, parva quædam ex iis, quæ in Philosophia perficiuntur, proferens & prægustans. Denique Musica omnis disciplinæ principia; Philosophia summam scientiam tradit.

Atque hunc nobis finem sortiantur sermones de Musica. quos si perfecte elaboravimus, magna sit gratia Deo Musarum ductori, qui & animum ad hoc addidit, & ad finem perduxit conatum: sin quid eorum quæ dicenda fuissent, omiserimus, nec sic, ut inquit, malè. Satis enim via strata est, ut posterius perfectam uno tractatu Musicam exponant.

παῖς ψυχᾷς δόσοληθὲν, δι' ἀναμνήσεων ἀναπληρῆσαι· ἡ δὲ μουσικὴ γὰρ πὶς καὶ περιλείπειν δέμους, σμίκερ' αὐτὰ πρὸς φέρει καὶ πρὸς γένεσιν τ' ἐν φιλοσοφίᾳ τελεσιουργημένων. καὶ μουσικὴ μὲν πάσης μαθησεως πρὸς ἀρχάς· φιλοσοφία δὲ, πρὸς ἀκρότητας ὡς διδωσι.

Καὶ δὴ τέλει τέλει ἡμῖν οἱ περὶ μουσικῆς ἐχόντων λόγοι. ὥς εἰ μὲν τελέως ἐκπεπνήκαμεν, πολλὴ χάρις μουσικῇ θεῷ, τῷ περὶ ἐς τοῦτο τ' ἐρμῶν προεψαμένῳ, καὶ ἐς τέλει ἀγαθόν τ' ἐπιχειρήσιν· εἰ δὲ τι τῶν ῥηθῆναι πρὸς ἡκόντων ὡς λελοίπαμεν, εἰδὶ ἔγωγε, φασί, κακῶς. ὡδοποιήσαι γὰρ ἱκανῶς πρὸς ὑπερόν πρὸς διωρησμένοις ἐντελῇ κατὰ μουσικὴν μιᾷ κατὰ γένεσιν προεγμᾶσία.

F I N I S.

T E Λ Ο Σ.

M. A. R.

MARTIANI MINET FELICIS CAPELLÆ
AFRI CARTHAGINIENSIS

DE MUSICA

LIBER IX.

*L*AM facibus lassos spectans marcentibus ignes
 Instaurare iubet. tunc hymeneæ Venus;
 Quis modus, inquit, erit? quonam sollertia fine
 Impedient thalamos ludere gymnasia?
 Dirigit comis, blandisque assueta voluptas,
 Et noster pallens contrahit ora puer.
 Ipsa etiam fulcris redimicula necere sueta,
 Flora decens trina anxia cum Charite est.
 Nec melicum recinens modulatur tibia carmen,
 Nec dulcis temptat psallere Melpomene.
 Omnia quæ tenero moris fervescere ludo
 In cumulum docta vocis honore tacent.
 Nec Suada inlecebris sponsalia pectora mulcet,
 Nec stimula incensa allicit aculeo.
 Quinetiam interulos gaudens dissolvere nexus,
 Blandificaque libens stringere corda face.
 Nictantes oculos reprimat stupefacta vapore,
 Nec perferre valet Gorgonos ora trucis.
 Si erudita placent certè sponsalia divi,
 Saltem docta ferat carmina Calliope.
 Nam simul oblectans vocis modulamine mentes,
 Tadia dulcisonis auferet illa tonis.
 Quippe scruposis fateor lassata puellis,
 Insuetis lador mæstificata moris.
 Pronuba sic volupe est hac seria carpere Iuno,
 Nec cura astriferi te stimulat thalami.
 Ast ego succubui, lepidisque assueta choreis
 Non valeo tristes cernere Cecropidas.

X 3

Et

Et cum dicto resupina paululum, reclinisque pone consistentis sese permisit amplexibus voluptatis. Cujus verbis assertionique ruricolæ omnes, cunctique fluctigenæ, quam plures etiam astriluci assensere divi: præsertimque Lemnius mulciber fabrilium tantum operum sollers maritus promptiore adtestatione conlaudat. Tunc denique, quod decenter innixa, atque ipsa relabentem lassitudo decuerat, Mars eminus conspicatus tenebræ cum admirationis obtutu languidiore fractior voce laudavit, profundaque visus est traxisse suspiria. Nec Bromius in favoris gratia dispar fuit. Quinetiam ipsum Atlantiadem tam flammata cupiditatis cura concussit; ut omittere vellet quæ circa sponsalem cœtum ornatiora disposuit. Tanti quippe visum nunquam Veneri displicere. Verum Superum parer licet insinuatione Germanæ ut properaret admonitus, tamen ne quid nuptialibus derogaret ornatibus, aut tantæ eruditionis examen delitiosa festinatione convelleret, qui probandarum numerus superesset, nihil afferens festinationis exquirat. Cui Delius Medicinam suggerit, Architectonicamque in præparatis assistere. Sed quoniam his mortalium rerum cura, terrenorumque solertia est, nec cum æthere quicquam habent superisque confine; non incongrue, si fastidio respuuntur, in senatu cælico reticebunt. ab ipsa deinceps Virgine explorandæ discussius. Vna verò, quæ potissima cæli siderumque dilectio est, examinis hujus tam favore quam voluptate disquiratur, tuisque conspectibus non poterit sine scelere viduari. Sed illud præ cunctis intimare velim, quod dotis offerendæ cumulandæque reciproco, alias advexit Virginis mater puellas, quas opulenti collocatura muneribus examine isto explorare constituit. Hæ igitur non dispares numero, nec disgregæ venustate, eruditionis etiam dignitate paucis adstantium conferendæ, in penetralibus quoque virginis secretis & sanctioribus alumnatæ, quone odio, quibusque delitiis, ac prorsus enervi mollitudine fideralis curiæ transeuntur, Iovialis vigoris maiestate percensæ? Hic Tritonida, Atquin, ait, Virgines, quas Phronesis educavit, superum incessabiliter pecto-

pectorum arcana tenuerunt: nec fuit vestrum quisquam, qui non illis voluntatis abdite interpretamenta commiserit. Denique ex his quam plures antistitiam professæ divum, ac ni per illas nefas in terris sanctis libare numinibus, certe litare penitus abnegatum. Verum transactæ virgines eruditionis castæ præstiterunt miracula. Hæ familiaritatis vestræ præferunt documenta. Nam inter divina humanaque discidia solæ semper interjungere colloquia. Has igitur ingressas agnoscetis probabitque divi.

Quæ dum Delius Pallasque differerent, earum disquisita vocabula. Tunc Phœbus; Genethliace prior, inquit, astabit; Quæ rationis ætheriæ conscia pensâ Lachelis adoptatæ, atque instantium sæculorum gerenda denunciat. Deinde Symbolice, quæ varietatibus ominatis ventura componens, auspiciorum proventus pensat futurorum. Oeonistice tertia est; per quam tripos illa ventura denunciat, atque omnis eminuit nostra cortina. Denique in argumentum præscientiæ mihi corvus adludit. Cygnus etiam sociatur, ut diei noctisque proventus nos avibus præsentire concolor temporum pluma testetur. Ipsaque tripos trini cursus præfagia pollicetur, hoc est, exstantis, instantis, & rapti. Demum trigarium supplicantis semper germanitatis adveniet, quod vestra vulgo suffragia pollicendo incertos mortalium sensus primum in spem opis superæ proritavit, præsidii-que indigam incultum fecit procedere nationem. Hanc igitur sive trigeminam feminam, sive tres in unius nominis vocabulum conspirantes, quis in cælum venientes inexamintas adtemptet explodere, cum per eas in terras nos certum sit demerere? Post has verò adstabit decens illa sidereis fulguransque luminibus, quæ epistolaris tua & dicta est & probata. Huic semper pater tuas assereris credidisse manubias, ac trifurcæ lucis commississe fulgorem, quæ vias, vestigia, adventum, exitusque ignivagæ denunciationis agnoscit. Huic igitur femine colloquium denegamus, per quam edictorum tuorum admonitus mortalibus innotescunt? Cur igitur pater optime remoraris & intromittere eas alacer & probare?

Post-

Postquam hæc Latoius dixit, Iuppiter Harmonien venire, quam suggestum est Mercurialium solam superesse; præcepit, tuncque alias in ordinem continuari. Hic Luna jam gemina emensi diei portione commonita, ingressuram mox, inquit, feminam possum explorare vobiscum? Cæterum propinquantæ confinio noctis consequentibus tempora impertiri non possum. Quippe plaustrum mihi taurusque, ac mundanæ discurſionis itiner subeundum, nec cæterarum me auscultare commentis stelligeri raptus meta permittit. Et fateor, vellem, si quam examinationem Virginum prorogaret auctoritas, ipsa quoque tam præcluis eruditionis asserta cognoscere. præsertimque cum perendinatio rationabiliter expectatur, ne lassata cognoscentis curæ fatigatione fastidia omnem doctæ intimationis excursus gravatæ laboribus intensionis excludant. Et illa expectandæ cognitionis adprobandæque subtilitatis in odium noscendorum obtusa multiplici prolixitate vertatur. Æquius igitur duco ampliandam discurſionem tantum in ardentem sitim aurium vividarum. Quæ cum Luna differeret, omnes certatim adsensere divi. Deinde utrum repensatrix dato die conferendæ dotis prorogari jure publico posset, inquiritur. Quo dicto arcanus ille præsci juris adſertor magna nepotum obsecratione consulitur; responditque regulariter etiam matrimonio copulato dotem ducere feminam viro nullis legibus prohiberi. Ac tunc Iuppiter periti patris eruditione commonitus; Habeo, inquit, mea pignora gratulandum, quod fas asserit, quicquid vos velle cognovi. Neque enim fastuosa rigidus elatione defugiam aut vestrum crebrius adcelebrare consilium, aut doctarum Virginum examinare sollertiam desidis ignaviæ dissimulatione piguerit, præsertim cum terris indecenter expulsas solis oporteat adhærere sideribus. Nunc igitur præcellentissimam feminarum Harmoniam, quæ Mercurialium sola superest, audiamus. Hæc quippe est, quæ superum curas præ cunctis poterit permuicere, æthera cantibus numericisque lætificans, & nostra tantummodo cupit celebrare palatia, exosa terrigenæ stoliditatis ignaviam. quam melicorum indocilis

lis auget sine fine mortalitas. Denique jam pridem homines dirutaque gymnasia, abscedens orbe terrisque, dampnavit. Ac vix Cyllenidæ indagantis excursibus nunc comprehensa, post longæ occultationis oblivia de fuga revocatur, reduciturque latibulis. Hanc igitur repertam post sæcula numerosa, & tandem in usum melicum carmenque renovatam, tam volupe est, quam conducit audire. Cæteræ verò eruditionis doctissimæ, sacræque Germanæ, cum renovata lux fuerit intromissæ, intentionis curæ examine probabuntur.

His orsis Iovialibus Phœbus admonitus, Virginem sibi prorsus accommodam admissurus egreditur. Verum Paphie remeantis filiæ gratulatione concussa, annuit puero præcinere nuptiale carmen. Itaque Hymenæus alacri tandem vigore luminatus, nec ipsa iam renuente Tritonide, sic cœpit.

Aurea flammigerum cum Luna subegerit orbem,

Rosis jugabo lilia.

Virgo Deusque sacro sociabunt fœdera lecto,

Fulcris parate cinnama.

Hesperus intactam servet licet usque puellam,

Nuptam videbis Phosphore.

Nec matris lacryma, pressi nec viribus ungues

Nexus valebunt rumpere.

Ne thalamos metuas, eris hoc quod Iuno Tonanti est,

Qua nunc sorore dulcior.

Si placuit docti sollertia sacra mariti,

Magis placebunt oscula.

Aurora exoriens roseis spectabit ocellis

Flores resecti pramia.

Ipsè ego pallentem speculabor luce puellam,

Sese occultentem visibus.

Conscia jam Veneris nova ferta parate Napea,

Crocumque lecto spargite.

Inque thorum violas certatim fundite conchis,

Pulvinar alma comite.

Y

Crinale

Crimale spicum pharetris deprome Cupido,

Libens capillum solvere.

Flammica virgineum qua obnubere sucta pudorem,

Regina deme pronuba.

Te blandum, teneri qua conscia sola doloris,

Venus decens solabitur.

Qua nunc dura novo nesciens committere amori,

Parabit illa pectora.

Tu modo qua mando, oculos delecta decoros,

Reconde mentis intimo.

Doctiloquum chelis juvenem complexa lacertis

Facunda redde pignora.

His Hymenæo diutius, velut Fescennina quadam licentia, personante geminanteque crebrius, placuisse ratus, maxima circumstantium multitudo Tritoniden, Dionenque comitata digreditur, & ad nos reductæ tandem Virginis studio properanter concurritur. Verum tam puellarum, quæ deas dominæ consecutæ pone forte constiterant, quam Heroum populus, qui iussus advenerat, properabat. Illæ ut psallendi materiem discerent: hi ut sacri vultus memoriam recenserent. Nec mora, & ecce quædam suavitas intemptata, aulicæque dulcedinis cantus insonuit, ac melodiæ ultra cuncta rerum oblectamina recipientes, auditum mirantium complevere divûm. Non enim simplex quidam ex unius materiæ tinnitibus modulatus, sed omnium organicarum vocum consociata permixtio, quandam plenitudinem cuncticinæ voluptatis admisit. Quo canore diutius circumstantium pectora deorumque mulcente; illæ egressorum paulo ante turbæ, adventum Virginis præeuntes, ac tanti comitatus præambulare visuntur: sed non cassæ dulcedinis, nec sine aliquo sonori modulaminis argumento, aut opere revertuntur. Nam Erotime Cypridis filia, & Himeros cupidinis affecutor, itemque Terpsice, famulitio Dionæ concinentes, gratissime intravere primum. sed puer monauliter sonabat. Post hos psallentes Pitho, Voluptas & Gratiæ admixtis lyræ vocibus, atque ipsæ

ipsæ harmonicis dissultantes motibus advenere dextra lævaque. Interea præcedebat numerus Heroum, crinitorumque sapientum, qui omnes modulatione quidem leni, parvaque voce qualibet dulcedine murmurantes. Sed alii laudes deorum, hymnosque quam plurimi: alii musicos tonos, quos modo comperebant, retexebant. Verum per medium quidam agrestes canorique Semidei, quorum hircipodem Pandura; Sylvanum harundinis enodis fistula sibilatrix, rurestris Faunum tibia, decuerunt. Verum sequens Heroum præclue enituit admiratione conventus. Nam Orpheus, Amphion, Arionque doctissimi, aurata omnes testudine consonantes flexanimum pariter edidere concentum.

*Nam Thrax quo duri rumpere regna Erebi,
 Quoque suam meruit immemor Eurydicen,
 Quo cantu stupida tigridis ira ruit,
 Quo fertur rabidas perdomuisse feras,
 Quo vidit rigidas glandibus ire comas
 Istmaros, & silvas currere monte suas:
 Carmine quo Strymon continuit latices,
 Et Tanais versis saepe reflatus aquis:
 Quo impune accubuit rictibus agna lupi,
 Et lepus inmiti contulit ora cani:
 Hoc nunc permulsi insonuitque melo,
 Accumulansque magis carmina sacra Iovi.
 Quo Amphion rigido in corpore mentis iter,
 Quoque dedit montes sumere posse animas.
 Quo sensus duris cautibus inseruit,
 Et docuit rupes carmina velle sequi.
 Nam muros Thebis dulcisonis fidibus
 Presidiumque dedit carminis arbitrio.
 Sed nec Arionam marmora surda chelym
 Tempere, extremam cum flagigaret opem.
 Et licet indomiti dira procella Nothi,
 Spumea Cinei verberet ima maris;*

*Delphinas totis sollicitavit aquis,
 Et melicos cantus belua grata tulit.
 O vere antistans numina magna deum,
 Quæ istorum laudes protulit Harmonia:
 Quæ domitare Erebum, marmora, saxa, feras
 Et potuit rupes sensficare tonis.*

Post hos honoratior fontigenarum Virginum chorus pegaseæ vocis nectare difflebat, qui Phrygii cujusdam pubidæ cicuris geminatis interstinctus, omnes præcedentium suavitatum dulcedines anteibat. Tandem inter Phœbum Pallademque media Harmonia sublimis ingreditur, cujus sonorum caput auri coruscantis bracteis comebatur. Cæso etiam tenuatoque metallo rigens vestis, & omnibus ad motum gressumque rata congruentia temperatum, blandis leniter crepitaculis tinniebat. Cujus incessum mater Paphia, ut eam contingeret, sequebatur, licet pulchris rosea numeris ac libratis passibus moveretur, vix tamen poterat imitari. Dextra autem quoddam gyris multiplicibus circulatum, & miris ductibus intertextum velut clypeum gestabat, quod quidem suis invicem complexionibus modulatum ex illis fidibus circularis omnium modorum concinentiam personabat. Læva autem Virginis quamplures ex auro adsimulatæ, parvæque effigies theatralium voluptatum, religatæque pendebant. Verum ille orbis, non chelys, nec barbiton, nec tetrachordon apparebat; sed ignota rotunditas omnium melodias transcenderat organorum. Denique mox ut ingressa, atque ejusdem orbis sonuere concentus, cuncta illa quæ dissona suavitas commendarat, velut mutescencia tacuerunt: ipseque tunc Iuppiter, cælestesque divi superioris melodix agnita granditate, quæ in honorem cujusdam ignis arcani ac flammæ insopibilis fundebatur, reveriti intimum patrumque carmen paululum in venerationem extramundanæ omnes intelligentiæ surrexerunt. Tunc egerimon ineffabile Virgo concludens ad Iovem reversa, aliis modulis numerisque voce etiam adsociata sic cœpit.

Te

Te nunc astrisonum carmine Iuppiter ;
 Quo gemmata poli volvere sidera
 Suevit lege rata sacra recursio,
 Profandum veneror. quippe potissimus
 Nectis sceptrisfero sub diademate,
 Ommigenum genitor regna movens deum,
 Mundum perpetuo dum rotat ambitu
 Mens , quam sidereo sufficis impete.
 Te nam flammigeri semina fomitis
 Spargentem referunt astra micantia.
 Te foveant sacro munere lumina ,
 Terris purpureum dum renovant jubar,
 Testata ambrosium splendent diem :
 Sic tua noctis honos lampade menstrua
 Auratis crevit premia cornibus.
 Sub te plaustrilucas luminat ignibus
 Anguis Parnasias disjiciens feras.
 Sic solidi tenerum corporis ambitum
 Tellus non prohibens axibus inditur,
 Alternisque regit & regitur polis.
 Sic Nerea freti noscere limitem,
 Sicque ignem superum lambere pabula
 Vt nullis scateant dissona litibus ;
 Atque ita perpes ament disrita vinculum
 Vt semper metuant scindifragum chaos.
 Tu rector superum , tu pater optimus,
 Complexuque pio sidera colligans,
 Natos perpetuo corpore viridos
 Solve , nostra cui perficitur chelys,
 Bis plenum omnissona cui recinunt mela.
 Iam vos verenda quaso cali germina,
 Qua multiforme scitis cire barbiton.
 Assata nostris ferte corda cantibus,
 Miscilla sacra dum feruntur curia

*Mulcere vestrum qua vellet consortium,
Iam vos vicissim proque lege numinum
Posthac sonabit disgregato plasmate,
Suisque cunctos adlubescens tonis
Deducet, urget, atque debebit locis,
Stimulosque rursus lene permulset melos.*

*Nunc igitur alma qua Senatum lumina
Deum verendo culminatis vertice,
Biffena quamvis vos Hetrusci numina
Ritus frequentent, atque opiment victimis,
Tamen gemellis qua refulget cursibus
Natura honoro protulit fastigio.
Phæbea Cicero præferes vocabula,
Pallas corusca, ac decens Latoia.
Lunare quippe hac venit consortium,
Phætonios ardens scandet axem Delius.
Nunc vos pudici nostra fratres culmina
Precabor ipsa, ne verendos contrahant
Vultus jugulandisque ferenda carmina;
Hymenque nostrum invadat fastidium
Psallente plectro concinentur nuptia,
Fidibusque luxa Fescennina prodient.*

Iam nunc blanda melos carpe Dione:

*Durus quippe rigor cedit amori.
Novit nam tenerum probare carmen
Ipsam spumigena salum Cytheres
Nerinaque chely movet camæonam,
Dum conchis Galatea personante,
Nantes fluctigenas choramque Phorci
Flagrans cura trahit, nivalibusque
Inrestringit aquis triumphat ardor.*

Iam nunc blanda melos carpe Dione:

*Durus quippe rigor cedit amori.
Puer ipse verisiformis*

Faci-

Facibus studet Cupido :
Arcusque dulcinerues
Rosco ligans ramali
Feriato liquit arcu
Calamos parante Musa.
In carminis leporem
Curam negat sagittis,
Tenerumque arundinetum
Nostrum in melos reliquit.
Nunc ergo corda mulcent
Vapor & canor jugati.
Placet ac decet vicissim,
Cantemus atque amemus.

Iam nunc blanda melos carpe Dione :

Durus quippe rigor cedit amori.

Prudens puella pulchra
Mater fuit Lacana ;
Illecta sed canore
Nescit dolum cavere.
Nam candidus nivosus
Olor involutus alis
Argenteis minorem
Plumis videns decorem.
Nec posse purpuratis
Nimum placere ocellis :
Teneros ciere cantus,
Phæontiasque musas
Cæpit repente ficta
Fraudem parans senecta.
Sic admoventur ori ,
Rosæumque circumacta
Rapit osculum puella ,
Gremioque complicatus
Precium tulit pudoris.

Iam

Iam nunc blanda melos carpe Dione:

Durus quippe rigor cedit amori.

Carmen Ladmiadecum

Lucis diva secunda

Sacris pratulit astris.

Antrum quippe secuta

Linquens culmina cæli,

Pastoralibus ardens;

Palmam dedit cicutis:

Pulso & luminis auro

Pandit septa balantum,

Sordentique adoperta

Præis gaudet amictu.

Ac tunc conscia noctu

Pascit monte capellas

Spectans sidera mundi,

Mæge percrepat flagello.

Nec curare decorum

Pensa, aut ferre susurros

Illex carminis ampli

Ægram curam coëgit.

Tempnit noctis horrorem,

Præfert antra subulci

Rupe & dura quiescit:

Et post regna Tonantis

Stramen dulcius herba est.

Talibus Harmoniæ carminibus oblectati omnes permulsi-
que divi. nec minor quippe ex fidibus suavitas quam vocis modula-
mine resultabat. Denique quæ industria comparatum, quibusve
ad sequendum ediscendumque opibus vigil cura repromittat, ut
in tam dulcem, eblanditamque mollitem intima mentium li-
quescat affectio, Iove admirante disquiritur. Ac tunc Virgo, cum
artis præcepta à se expeti examinandæ eruditionis intentione
conspiceret, paululum melicis temperans, exhortante quoque
Delio Palladeque, sic cœpit. Iam

Iam pridem quidem exosa terrigenis, & fastidiosa mortali-
 um, cæli orbes stellantes incutio: in quibus artis præcepta
 ediffertare prohibitum, cum melodiam, omnisonis convenien-
 tem pulsibus modulorum, machinæ obeuntis ipsa rapiditas &
 concinat, & agnoscat. Sed quoniam emerfa terris Virgo nu-
 ptura vanescentia intercapedinatæ prolixitatis obliviam jam su-
 pero debet vigore discutere, iussa percurram. si prius ingratae
 mortalitatis commoda repedata recenseam. Dum me quippe,
 germanam gemellamque cælo, in illa incogitabili effigientia ge-
 nuisset immensitas, fidereæ revolutionis excursus, atque ipsa to-
 tius molis volumina comitata superos; incitosque fulgores, mo-
 dis associans numeros, non reliqui. Sed cum illa monas, intel-
 lectualisque lucis formatio prima animas fontibus emanantes in
 terrarum habitacula rigaret, moderatrix earum iussa sum de-
 meare. Denique numeros cogitabilium motionum, totiusque
 voluntatis impulsus, ipsa rerum congruentiam dispensans, tem-
 perabam. Quam rem debere mortalibus universis Theophra-
 stus laboravit. Pythagorei etiam docuerunt, ferociam animi ti-
 biis aut fidibus mollientes, cum corporibus adhærere nexum
 fœdus animarum. Membris quoque latentes interfêrere nume-
 ros non contempsit. Hoc etiam Aristoxenus, Pythagorasque te-
 stantur. Denique benignitate largissima sensim ipsa notionem
 meæ objectionis aperui. Nam fides apud Delphos per Delia-
 cam citharam demonstravi: tibiæ per Tritonidam nostri comi-
 tem, Marsyamque Lydium sonuerunt: calamos Mariandini &
 Aones in laudes inflavere cælestium: panduram Ægyptios at-
 temptare permisi; ipsisque me pastoralibus fistulis, vel cantus
 avium, vel arborum crepitus, vel susurros fluminum imitanti-
 bus non negavi. Peltas, chordacistas, sambucos, hydraulas per
 totum orbem ad commodum humanæ utilitatis inveni. Per me
 quippe vestrum homines inlexere succursum; irasque inferas
 per nenias sedavere. Quid, quod bella victoriæque undique
 meis cantibus conquestæ? Nam Cretes ad citharam dimica-
 bant: Lacedæmonii ad tibias. nec ante adgrediebantur fata

Z

prælio-

præliorum, priusquam illis contingeret litare Musis. Quid Amazones? nonne ad calamos arma tractabant? quarum una, quæ concipiendi studio venerat, cum Alexandrum salutaret, donata tibicine, ut magno munere, gratulata discessit. Lacedæmonios in Græcia, in Italia Sibaritas tibicines ad prælia præire quis nesciat? Tubas non solum sonipedes atque bella, sed agona acue-
re, certamenque membrorum, nunc quoque compertum. Quid pacis munia? nonne nostris cantibus celebrata? Græcarum quippe urbium multæ ad lyram leges, decretaque publica reci-
tabant. Perturbationibus animorum corporeisque morbis medicabile crebrius carmen insonui. Nam Phreneticos sympho-
nia refanavi. Quod Asclepiades quoque medicus imitatus, cum consulentibus urbium patribus plebis inconditæ vulgus infre-
meret, seditiones accensas crebrior cantus inhibuit. Ebrios ju-
venes, perindeque improbius petulantes, Damon unus è secta-
toribus meis modulorum gravitate perdomuit. quippe tibicini spon-
deum canere iubens, temulentæ dementiam perturbationis infregit. Quid afflictionibus corporeis, nonne assidua me-
dicatione succurri? Febrem curabant, vulneraque veteres can-
tione. Asclepiades item tuba surdissimis medebatur. Ad affec-
tiones animi tibias Theophrastus adhibebat. Schiadas quis ne-
sciat expelli aulica suavitate? Xenocrates organicis modulis lymphaticos liberabat. Thaletem Cretensem citharæ suavitate
compertum morbos ac pestilentiam fugavisse. Erophilus ægro-
rum venas rhythmorum collatione pensabat. Animalium vero
sensus meis cantibus incunctanter adduci saltem Thracius ci-
tharista perdocuit. in quo non fabula, sed veritas gloriam pro-
creavit. Vnde enim cervi fistulis capiuntur? pisces in stagno
Alexandriæ crepitu detinentur? cygnos Hyperboreos citharæ
cantus adducit? Elefantos Indicos organica permulsos deti-
neri voce compertum. Fistulis aves allici comprobatur. Infan-
tibus crepitacula vagitus abrumpere. Fides Delphinis amicit-
tiam hominum persuaferunt. Quid, canticis allici disrumpique
serpentes. In Thracia Orpheo canente glandem ferunt mes-
sesque

sesque transire, manes cieri, Lunamque laborare. Nonne ipsius vetustatis persuasione compertum in Lydia nympharum insulas dici: quas etiam recentior asserentium Varro se vidisse testatur: quæ in medium stagnum à continenti procedentes cantu tibiæ primo in circulum motæ, dehinc ad littora revertuntur. In Ætiaco littore mare citharam sonat. Megaris saxum ad ictum pulsus cujuscunque fidicinat. Possem innumera à me mortalibus collata percurrere, ut non me terras fugiendi studio reliquisset, sed ingrata humanitatis ignaviam viderer jure dampnasse. Sed jam ad artis præcepta desiliam, ut nupturæ virgini promissum munus impendam.

Et quoniam officium meum est bene modulandi sollertia, quæ rhythmicis & melicis astructionibus continetur; prius de melicis dissertabo. Dico quicquid recte sonuerit aut tonum esse, aut hemitonium, aut quartam partem toni, quæ diesis appellatur. Verum tonus est spatium cum legitima quantitate, qui ex duobus sonis, diversis inter se invicem, continetur. Hemitonium dicitur, quod toni medium tenet. Diesis verò distantia tres sunt. Nam prima brevior, quæ tetartemoria nominatur, ex eo quod quartam partem toni recipiat. Enarmonios quoque dicitur, propterea quod Enarmonion modulandi genus per hanc maxime dimetitur. Secunda ab illa major est. nam trimetoria nominatur; quoniam habet tertiam partem toni. Itemque Chromatice appellatur, quod Chromaticum modulandi genus per ipsam finditur. Tertia verò habet toni tertiam partem, ac dimidiam tertiam, & vocatur Hemiolia, & Harmoniæ divisio; quoniam Hemioliæ modum complectitur.

Tonus igitur idem plerumque appellatur & sonus. Verum *De Sonis.* soni sunt per singulos quosque ac per omnes tropos numero XVIII. Quorum primus dicitur apud Græcos ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΣ: apud Romanos verò; quia eadem voce nos uti summus Iuppiter statuit; idem dicitur adquisitus. Secundus ΤΡΑΤΗ ΤΡΑΤΩΝ, hoc est, principalis principalium. Tertius ΠΑΡΤΡΑΤΗ ΤΡΑΤΩΝ, id est, subprincipalis principa-

cipalium. Quartus ΤΠΑΤΩΝ ΔΙΑΤΟΝΟΣ, id est, principalium extenta. Quintus ΤΠΑΤΗ ΜΕΣΩΝ, id est, principalis mediarum. Sextus autem ΠΑΤΠΑΤΗ ΜΕΣΩΝ, quod est, subprincipalis mediarum. Septimus ΜΕΣΩΝ ΔΙΑΤΟΝΟΣ, id est, mediarum extenta. Octavus ΜΕΣΗ, hoc est, media. Nonus ΤΡΙΤΗ ΣΥΝΗΜΜΕΝΩΝ, id est, tertia conjunctarum. Decimus ΣΥΝΗΜΜΕΝΩΝ ΔΙΑΤΟΝΟΣ, hoc est, conjunctarum extenta. Undecimus ΝΗΤΗ ΣΥΝΗΜΜΕΝΩΝ, id est, ultima conjunctarum. Duodecimus ΠΑΡΑΜΕΣΗ, id est, propemedia. Tertiusdecimus ΤΡΙΤΗ ΔΙΕΖΕΥΓΜΕΝΩΝ, id est, tertia divisarum. Quartusdecimus ΔΙΕΖΕΥΓΜΕΝΩΝ ΔΙΑΤΟΝΟΣ, quod est, divisarum extenta. Quintusdecimus ΝΗΤΗ ΔΙΕΖΕΥΓΜΕΝΩΝ, id est, ultima divisarum. Sextusdecimus ΤΡΙΤΗ ΤΠΕΡΒΟΛΑΙΩΝ, id est, tertia excellentium. Septimusdecimus ΤΠΕΡΒΟΛΑΙΩΝ ΔΙΑΤΟΝΟΣ, hoc est, excellentium extenta. Octavusdecimus ΝΗΤΗ ΤΠΕΡΒΟΛΑΙΩΝ, id est, ultima excellentium. Hi sunt igitur soni, qui modulationem aptè & cum ratione componunt. Constat autem omnis modulatio ex gravitate soni, vel acumine. Gravitas dicitur, quæ modi quadam emissionem mollescit: Acumen verò, quod in aciem tenuatam gracilis & erectæ modulationis extenditur.

De Consonantiis.

Ex supra dictis itaque sonis, qui & singulis, & omnibus tropis rite conveniunt, symphonix tres: quarum prima est dia tēsaron, quæ Latine appellatur ex quattuor; & recipit sonos quattuor, spatia tria, productiones duas & dimidiam. Nam sonum, id est, tonum productionem vocavi. Est autem hemitoniorum quinque, quæ ad productiones plenas, & integras mediatenus valent; diefeon decem. Diesis verò interpretatio est, sicut supra dixi, quarta pars toni. Sed hæc symphonia est in epitriti ratione. Epitritus autem dicitur, qui & numerum ternarium habet, & trium tertiam, quod est unus, ut sunt quattuor ad tres. Alia symphonia quinarum est, & dicitur dia pente, atque constat sonis quinque, qui inter se quattuor spatiis dividuntur.

Pro-

Productiones habet III. mediamque præcidit, hoc est, tonos tres ac medium; hemitonia, septem diesisque quattuordecim. atque hemiolii possidet rationem. Quæ forma & eundem numerum circa conlata detinet, & ejus medium, ut sunt tres ad duo. Tertiæ dia pason, quæ ex omnibus dicitur, VIII sonos recipit, spatia septem, productiones sex, hemitonia XII. diesis XXI V. atque constat ex ratione diplasia, hoc est, duplici.

Tropi verò sunt XV. sed principales quinque, quibus bini *De Modis.* tropi cohærent. id est, Lydius, cui cohærent ΤΠΟΛΥΔΙΟΣ & ΤΠΕΡΑΤΔΙΟΣ. Secundus Iastius, cui sociatur ΤΠΟΙΑΣΤΙΟΣ & ΤΠΕΡΙΑΣΤΙΟΣ. Item Æolius, cum ΤΠΟΛΙΟΛΙΩ, & ΤΠΕΡΑΙΟΛΙΩ. Quartus Phrygius cum duobus ΤΠΟΦΡΥΓΙΩ, & ΤΠΕΡΦΡΥΓΙΩ. Quintus Dorius cum ΤΠΟΔΩΡΙΩ, & ΤΠΕΡΔΩΡΙΩ. Verum inter hos tropos est quædam amica concordia, qua sibi invicem germani sunt, ut inter ΤΠΟΔΩΡΙΟΝ & ΤΠΟΦΡΥΓΙΟΝ; & item inter ΤΠΟΙΑΣΤΙΟΝ & ΤΠΟΛΥΔΙΟΝ. Item conveniens aptaque responsio inter ΤΠΟΦΡΥΓΙΟΝ & ΤΠΟΛΙΟΛΙΟΝ, qui tantum duplices copulantur. Mediæ verò graviorum troporum his qui acutiores sunt ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΑΙ fiunt. Verum tropi singuli quoque tetrachorda faciunt quina. Tetrachordum autem est affectio quædam sonorum quattuor per ordinem compositorum, quorum extremi sibi debeant convenire. Sed hæc posterius. Nunc ad inchoamentorum ratum ordinem redeamus. Prædicta enim ideo primò dicta sunt, ut altius tenerentur.

Primo quippe cum Laffus ex Surse harmoniæ vim mortalibus divulgaret, tria tantum ei genera putabantur: ΙΔΙΚΟΝ, ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ, ΕΞΑΓΓΕΛΤΙΚΟΝ, quod etiam ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟΝ dicitur. Et ΙΔΙΚΟΝ est, quod ex perseverantibus & similibus consonabat; id est, sono, numeris, atque verbis. Sed quæ ex his ad melos pertinent, harmonica dicuntur: quæ ad numeros, rhythmica: quæ ad verba, metrica. ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ est quidam materiæ tractus efficiens exercitium

ejus: cujus tres itidem partes, id est, ΜΕΛΟΠΟΙΙΑ, ΛΕΞΙΣ, ΠΛΟΚΗ. ΕΞΑΓΓΕΛΤΙΚΟΝ autem ad expositionem pertinere videtur, & habet partes tres, ΟΡΓΑΝΙΚΟΝ, ΩΔΙΚΟΝ, ΤΠΟΚΡΙΤΙΚΟΝ, quæ inferius rerum ordo disponet. Nunc de prima voce velut de sonitus totius parente dicemus.

De Voce.

Omnis vox in duo genera dividitur: continuum atque divisum. Continuum est velut iuge colloquium: Divisum, quod in modulatione servamus. Est & medium, quod in utroque permixtum, ac neque alterius continuum modum servat, nec alterius frequenti divisione præciditur, ut pronunciandi modo carmina cuncta recitantur. Horum illa, quam in divisas partes certasque deducimus, diastematica nominantur, & ei parti, quæ Harmonica vocatur, aptanda est. Quæ quidem Harmonica habet partes disputationis septem: Primam de Sonis: secundam de Spatiis: tertiam de Systematis: quartam de Genere: quintam de Tonis: sextam de Commutationibus: septimam de Modulatione, quam Melopœiam vocamus. Ac prius de Sonis, ubi artis est elementum.

Harmonica partes septem.

De Sonis.

Sonus quippe tanti apud nos loci est, quanti in Geometricis signum; in Arithmeticis singulum. Phthongos Sonos dicimus. Verum phthongus dicitur vocis modulatae particula, una intentione producta. Est autem intentio, quam dicimus τασιν, qua vox consistit ac perseverat. Sonos phthongos vel speciatim, vel generaliter appellamus. Sed generale vocabulum specialia habent, quæ *ιδίωμα* Graja voce perhibentur. Vt si quemadmodum nobis scribendum sit cogitemus: ita hæc virtus phthongi docet, quid acuminis exeramus, vel lenius remittamus. Verum ex illis alia faciunt, alia patiuntur. Faciunt intentio vel remissio: patiuntur acumen vel gravitas. Productio autem est, hoc est, epitalis, vocis commotio à loco graviore in acutum locum: anesis verò contrà. nam ab acuminis culmine in grave quiddam feriumque descendit. Fit autem soni gravitas, cum ex intimo quidam spiritus trahitur: acumen verò, ex super-

superficie oris emittitur. Sunt igitur innumerabiles soni, sed specialiter per singulos tropos XXVIII. tantum poterunt convenire; quorum nomina superius memoravi. Quorum prior est Adquisitus, qui ideo tali nomine nuncupatur, quoniam eorum, quæ tetrachorda nominantur, nulli omnino consentit; sed extrinsecus velut adquisitus accedit, propter consortium mediæ, cui concinere consuevit. qui adquisitus uno tono à Principali principalium separatur. Quæ principalis principalium, quia prima in tetrachordo collocatur, quasi cujusdam rectoris nomen accepit. Subprincipalis denique dicitur, quæ principali subjecta conjungitur. Principalium verò ΕΝΑΡΜΟΝΙΟC & ΧΡΩΜΑΤΙΚΗ, quam nos vix forsân recte colorabilem memoramus; & ideo hoc nomen accepit, quia inter principales colores, album tetrumque, quicquid interjacens invenitur, colorabile Graja significatione perhibetur. Ergo Enarmonios, Chromatice, itemque Diatonos, quam Extentam dicimus, indicia sunt generum modulandi. Multiplex quippe tetrachordorum ratio sic firmatur. Principalis autem mediarum, quia prima est mediæ tetrachordi, ideo id nomen accepit. Cui subnexa Subprincipalis mediarum esse dicitur. Denique reliquæ tres sui similes obœdient. Dictum verò hoc tetrachordum Mediarum, quia in medio locatum est inter principalium tetrachordum, & tetrachordum conjunctarum. Post supradictas autem quæ sequitur, media nominatur. quæ ideo media dicitur, quia tam gravis modi finis est, quam in tropis omnibus futuri acuminis caput; atque ipsius quodammodo vinculo tam gravis modulatio, quam acuta connectitur. ut in Lydio modo, ubi rectum Iota mese est. Verum post mediam, extendentem hemitonium, conjunctarum erit tertia, quæ in eodem modo, id est, Lydio, lambda supinum pro nota habebit. Post hanc illæ chordæ, quæ à nobis superius expressæ sunt, tres sequentur ΕΝΑΡΜΟΝΙΟC, ΧΡΩΜΑΤΙΚΗ & ΔΙΑΤΟΝΟC, quæ & paranete dicitur, quam Latine penultimam perhibemus. Post quam ultima sociatur, quæ ideo dicta est conjunctarum ultima, quia

quia in hoc tetrachordo finem tenet. Omne autem tetrachordum conjunctarum ideo dictum, quia mediæ ipsi, quæ perfectam symphoniam prima complevit, adjungitur; ac producente media sequentem tonum, ille qui sequitur sonus ΠΑΡΑΜΕCOC nominatur, quod hunc satis proximum sonus adjunctæ modulationis offendat. Dehinc divisarum tertia, quæ plenum systema diapason finit. unde divisarum tertia perhibetur. Post hanc soni cæteri consequuntur. Sonus verò divisarum ideo hoc nomen accepit, quia uno & dimidio tono à mediæ fine divellitur. Post hoc, tetrachordum excellentium collocatur. quod ideo excellens nomen accepit, quia in singulis tropis in omne acumen erigitur; in singulis modulationibus fastigiatur.

Horum igitur sonorum, id est, phthongon sunt alii, quos consistere & perseverare necesse est: alii verò sunt vagi: denique alii ΒΑΡΥΠΥΚΝΟΙ: alii ΜΕCΟΠΥΚΝΟΙ: alii ΟΞΥΠΥΚΝΟΙ perhibentur. Spissum verò dicitur, trium sonorum compositiva quædam qualitas. ΒΑΡΥΠΥΚΝΟΙ autem sunt, qui velut regiones primas spissi retentant. ΜΕCΟΠΥΚΝΟΙ verò, qui media possident. ΟΞΥΠΥΚΝΟΙ, qui ultima tenent. ΑΠΥΚΝΟΙ, qui in positione sonorum trium, qui sunt spissi, nullo genere aut lege junguntur. Stantes autem perseverantesque dicuntur vel ΑΠΥΚΝΟΙ vel ΒΑΡΥΠΥΚΝΟΙ, qui veluti quandam speciem & formam sibi principalium vindicabunt. Ideo autem à quibusdam Statarii nominantur, quia diversas extensiones recipere non possunt. Alii autem vagi & errantes habentur, quia interdum longiora, interdum minora spatia receperunt. Sed horum alii ΠΑΡΥΠΑΤΟΕΙΔΕΙC, alii ΛΙΧΑΝΟΕΙΔΕΙC vocantur. Verum primi ideo sic dicuntur, quod statim prioribus subnectantur. ΛΙΧΑΝΟΕΙΔΕΙC dicuntur à digito, qui minister artis & cantus singulos movet. est autem primus à pollice. Horum verò alii sibi invicem congruunt; alii discrepant & resultant. Sed illi ΟΜΟΦΩΝΟΙ, quia sibi invicem conjunguntur. ΔΙΑΦΩΝΟΙ autem, id est, dissentientes sunt, qui cum percussi fuerint, invicem discrepant.

ΟΜΟ-

ΟΜΟΦΩΝΟΙ qui vocis quidem aliam significationem gerunt; eundem tamen impetum servant. Sunt autem & aliarum sonorum diversitates. Et prima quidem per intentionem; ut aut acumine, aut gravitate dissentiat. Secunda per spatiorum perceptionem; cum uni aut plurimis conjungitur spatiis. Tertia per conjunctionem Systematis, quod aut unum aut plura recipit. Et quod secundum morem dicitur, id est, ΚΑΤΑ ΗΘΟΣ. Alium quippe morem acuta significant; alium graviora. Nunc jam de Diastematis differendum.

Diastema est vocis spatium, quo acuta & gravior includitur. *De Diastematis.* Sed in diastematis alia breviora, illa quæ sunt in diebus Enarmonia: majora verò sunt, quæ per singulos tropos bis ex omnibus faciunt, quo nihil majus in tropis possumus invenire. Atque in spatiis alia sunt composita, alia disjuncta atque asyntheta. Et composita sunt, quæ per ordinem currunt: Incomposita autem, quæ ex diversis sibi invicem copulantur. Item alia logica; alia aloga memorantur. Ac rationabilia illa sunt, quorum consensus possumus præstare proportionem: Inrationabilia, quibus non subest ratio. Item alia conhibentia; alia discrepantia. Tuncque alia Enarmonia; alia Chromatica; alia Diatonica. Item alia arthia; alia perissa. sed prima æqualia; secunda excurrentia memorabo. Verum æqualia sunt, quæ in æquas partes poterunt separari; ut tonus in duo hemitonio: perissa autem, quæ in tria hemitonio discernuntur. Deinde alia diastemata spissa: alia rariora. Spissa sunt, quæ per diebus colliguntur: Rariora, quæ tonis. Et in his alia sibi congruunt, alia discrepant. Sed discrepantium nimia multitudo: Convenientia verò per singulos tropos sex sunt, id est, ΔΙΑ ΤΕΤΤΑΡΩΝ, quod de quattuor dicimus: ΔΙΑ ΠΕΝΤΕ, quod de quinque: dehinc ΔΙΑ ΠΑΣΩΝ, quod ex omnibus concinit. Illud etiam, quod ex omnibus & ex quattuor constat, vel ex omnibus & ex quinque, vel bis ex omnibus, quod bis ΔΙΑ ΠΑΣΩΝ dicitur. Sed illud, quod ΔΙΑ ΤΕΤΤΑΡΩΝ, hoc est, ex IV. dicitur, recipit sonos quattuor, spatia tria, tonos duo semis; he-

A a

mitonia

mitonia quinque, dieſis verò decem, & eſt in epitriti ratione, ut ſunt quattuor ad tres. ΔΙΑ ΠΕΝΤΕ, quod ex quinque eſt, ſonos recipit quinque, ſpatia quattuor, tonos tres ſemis, hemitonia ſeptem, dieſis bis ſeptem: & eſt in hemiolia ratione, quod ſunt III ad II. ΔΙΑ ΠΑCΩΝ autem ſonos habet VIII. ſpatia VII. tonos VI. hemitonia geminat, dieſis quadruplicat, atque in diplaſia ratione verſatur, quæ eſt unum ad duo. Quod verò ex omnibus & ex quattuor dicitur, ſonorum eſt XI. ſpatiorum X. tonos habet octo ſemis, hemitonia duplicat, dieſis prædicta ratione multiplicat, & eſt in diplaſi & diametri regula, ut ſunt octo ad tres. Quod verò ex omnibus & quinque conſtat, recipit ſonos XII. ſpatia XI. tonos IX. ſemis, hemitonia geminantur, dieſis tetraplantur. Et eſt in triplaſia ratione, ut IV ad XII. Quod ΔΙC ΔΙΑ ΠΑCΩΝ dicitur, habet ſonos quindecim, ſpatia bis ſeptena, tonos decem, ac duo hemitonia duplicata, dieſis XLVII. atque eſt in terraplaſia ratione, ut ſunt XII ad III. Eſt autem tonus in Epogdoi ratione. Vbique dieſin in Enarmonio debemus accipere, quæ eſt in quarta participatione. Nunc quid ſit Syſtema perhibendum.

De Syſtematis.

Syſtema eſt magnitudo vocis ex multis modis conſtans, quod licet multa diviſionum genera recipiat, tamen quia eadem & in diateſmatis memoravi, præteream. Sunt autem abſoluta & perfectæ Syſtemata numero octo. Et primum eſt, quod ab adquiſito, quem ΠΡΟCΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΝ dicimus, ad mediam, quam meſen diximus, omne conficitur. Secundum, quod à principali principalium in ΠΑΡΑΜΕCΟΝ uſque tenditur. Tertium, quod à ſubprincipali principalium in diviſarum tertiam jungitur. Quartum, quod ab extenta principalium uſque in diviſarum diatonum profertur. Quintum, quod à principali mediarum in neten diviſarum uſque progreditur. Sextum, quod à ſubprincipali mediarum in tertiam excellentium trahitur. Septimum, quod à mediarum extenta in excellentium diatonon exurgit. Octavum, quod à media, excellentium in ultimam ducitur.

Qui-

Quibus excursis genera tetrachordorum, modulandique disc^{De Generi-} curram. Tetrachordon est chordarum cum certa qualitate divisionis. Genera modulandi sunt tria, ENARMONION, ΧΡΩΜΑ, ΔΙΑΤΟΝΟΝ. Et Enarmonion quidem dicitur, quod pluribus spatiis, & angustioribus separatur: Diatonon verò, quod tonis copiosum: Chroma, quod de hemitoniiis componitur. Sicut enim quod inter album nigrumque est, color dicitur; ita hoc ochroma, quia inter utrumque est, nominatur. Et Enarmonion quidem, cum ab immutabilibus sonis cingitur, modulationi obœdient in acumen, per diesin, & diesin, & ditonon incompositum: In gravem verò sonum è contrario modulatio tota submittitur. Chroma autem hoc modo melos accipit; per hemitonium, & hemitonium, & tria hemitoniam, quæ incomposita proveniunt: In gravem verò ex diverso recurret. At verò Diatonum ipsis contentum sonis in acumen quidem ita accipiet modulationem, ut per hemitonium, & tonum, & tonum modum integrum compleat: At verò graviolem per contrarium ordinem persequetur. Sed nunc maxime diatono utimur. Sed horum alia modulamur per agogen; alia per plocen. Per agogen est, cum per ordinem sonus sequitur. Ploce autem dicitur, cum diversa sociamus. Exhinc in modulando alia euthia dicitur, quod est recta; alia anacamp^{anacamp-}ptos, quod est revertens; alia peripheres, hoc est, circumstans. Euthia est, quæ à gravi in acumen erigitur. Anacampptos, quæ è contrario deficit. Peripheres, quæ ad utramque aut commodatur aut servit. Sed cum tetrachordorum, quos quadrifidos appellamus, divisiones innumerabiles sint, sex sunt notæ. Enarmonii una: Chromatis tres; quarum prima, quæ mollis ac soluta: secunda, quæ hemiolia est: tertia, quæ est Toniza. Diatonicae duæ: una mollis; altera robusta. Et modos quidem accipit Enarmonion à tetartemoria diesi, id est, toni parte quarta. Illud verò quod mollius diximus, per tritemorian diesin copulatur. Ipsum verò Chroma hemiolion sit ab hemiolia diesi, ejus quæ sit enarmonii. Sed nunc de tonis.

De Tonis.

Tonus est spatii magnitudo. qui ideo tonus dictus est, quia per hoc spatium ante omnes prima vox quæ fuerit extenditur, hoc est, de nota qualibet in notam; ut à media in paramesem, ut est in Lydio, si à jota directo in sigma jacens signa concurrant. Verum quia hemitonia, diesisque quid vel quantæ qualesve sint docui; troporum etiam nomina numerumque monstravi; nunc de tetrachordis eloquemur.

De Tetrachordis.

Nam singuli quique tropi tetrachorda quina custodiunt, sicut superius quoque notavi. Verum horum extremos sibi aptandos esse non dubium est. Tetrachordum quippe est quatuor sonorum in ordine positorum congruens fidaque concordia. Sunt autem tetrachorda principalium, mediarum, conjunctarum, separatarum, excellentium. Et primum tetrachordum, quod est gravius, incipit à principalium principali, & desinit in principalem mediarum. Verum principalium & mediarum connexum, quod conjunctarum vocatur, erit tetrachordum à media in neten conjunctarum. Atque ab his divisum, longeque discretum, quod est quartum divisarum, à submedia in neten separatarum usque conjungitur. Quod autem ex diversis conjunctum est, in acutiorem sonum, & quintum excellentium profertur. Sed de tetrachordis satis dictum. Nunc de pentachordis videamus.

De Pentachordis.

Ac similiter hæc quoque quinque esse non dubium est. Primum igitur, quod & gravius, principalium esse dicimus, quod incipit ab adquisito, & in principalem mediarum terminatur. Sequens in acumen ejusmodi est; & constat à principalium extenta in mediarum illam, quæ in Lydio jota rectum habet. Tertium autem conjunctarum est, quod à mediarum extenta in ultimam conjunctarum ducitur. Quartum verò, quod per divisionem est, à media in ultimam divisarum connecti solet. Quintum in acumen erigitur, atque in nete excellentium terminatur. Hæc quæ dixi artis nostræ doctissimis adprobantur. Nam non sum nescia asserere, quædam tetrachorda ab hemitoniis initia posse fortiri, quod est in modulatione diatonica situm. de qua

qua superius multa dixi. Sane notum atque intimatum velim, adquisitionem in omnibus quidem aliis collocari: in his autem, quæ non per sonos fiant, in tetrachordis fieri non posse. In his enim semper ab hemitoniiis principia ducuntur. In aliis autem, quæ pentachorda nominantur, nec tamen modulationi subjiciuntur, ut per sonos constare videatur, apponitur. Secundum enim in his hemitonium possumus ponere. Nunc de transitu modulantium.

Transitus est alienatio vocis in figuram alteram soni. Fit autem transitus modis quattuor: Per genus, ut ab Enarmonio genere aut in Chroma, aut in Diatonon: vel per systema, ut à principali principalium si forte in subprincipalem, aut in aliud forte systematum; aut cum de conjunctis ad divisas transitum facimus: vel per tonum, cum à Lydio vel in Phrygium, vel in alium tropum cantilena transducitur: vel per modulationem, cum ex alia specie modulandi in aliam desilimus: vel cum à virili cantilena transitus in femineos modos fit. De genere modulandi consequenter edisseram.

Melopoëia est habitus modulationis effectus. Melos autem est actus acuti aut gravioris soni. Modulatio est soni multiplicis expressio. Melopoëiæ species sunt tres, hypatoides, mesoides, netoides. Et hypatoides est, quæ appellatur tragica, quæ per graves sonos constat: mesoides, quæ dithyrambica nominatur, quæ tonos æquales mediosque custodit: netoides, quæ & nomicos consuevit vocari, quæ plures sonos ex ultimis recipit. Sunt etiam aliæ distantæ, quæ & tropica mela dicuntur: aliæ homologica. Sed hæc aptius pro rebus subrogantur, nec suas magis poterunt divisiones asserre. Hæ autem species etiam tropi dicuntur. Dissentiunt autem melopoëiæ ipsæ modis pluribus inter se: & genere, ut alia sit Enarmonios, alia Chromatice, alia Diatonos. Specie quoque, quia alia est hypatoides, alia mesoides, alia netoides. Tropis, ut Dorio, Lydio vel cæteris. Omnis tamen qui melos inchoat, præ cunctis systema debet advertere: dehinc sonos miscere atque componere. Hæc de septem par-

tribus artis nostræ dixisse sufficiat. Nunc Rhythmos, hoc est, numeros perstringamus, quoniam ipsam quoque nostram portionem esse non dubium est.

De Rhythmo.

RHYTHMVS igitur est compositio quædam ex sensibilibus collata temporibus ad aliquem habitum ordinemque connexa. Rursum sic diffinitur: Numerus est diversorum modorum ordinata connexio, tempori pro ratione modulationis inserviens, per id quod aut efferenda vox fuerit, aut premenda; & qui nos à licentia modulationis ad artem disciplinamque constringat. Interest tamen inter rhythmum & rhythmicum. Quippe rhythmicum materia est numerorum: Numerus autem velut quidam artifex aut species modulationis apponitur. Omnis igitur numerus triplici ratione discernitur, visu, audituque vel tactu. Visu sicut sunt ea, quæ motu corporis colliguntur. Auditu, cum ad iudicium modulationis intendimus. Tactu, ut ex digitis venarum exploramus indicia. Verum nobis adtribuitur maxime in auditu, visuque. Sed Rhythmicæ est ars omnis in numeris, quæ numeros quosdam propriæ conversionis accipiat, flexusque legitimos sortiatur.

Est quoque distantia inter rhythmum metrumque non parva, sicut posterius memorabo. Sed quia visus auditusque numero dictus acciderent, hi quoque in tria itidem genera dividuntur: in corporis motum: in sonorum, modulandique rationem: atque in verba, quæ apta modis ratio colligant, quæ cuncta socia perfectam faciunt cantilenam. Dividitur sane numerus in oratione per syllabas; in modulatione per arsin ac thesin: in gestu figuris determinatis, schematicisque completur.

Verum numeri genera sunt septem. Primum de Temporibus. Secundum de enumeratione verborum, quæ in numerum cadere non possunt, quæ rhythmoides, id est, similia numeris iudicantur; quæque tribus vocabulis discernuntur, hoc est, en-rhythmon, rhythmon, rhythmoides. Tertium de Pedibus. Quartum de eorum Genere. Quintum est, quod agogen rhythmicam nominamus, id est, quo genere numerus modique ducantur.

• DE NVPTIIS PHILOLOG. LIB. IX. 191
cantur. Sextum, de Conversionibus. Vltimum rhythmopœia,
id est, quemadmodum procreatio numeri possit effingi.

Primum igitur tempus est, quod in morem atomi nec partes, nec momenta recisionis admittit, ut est in Geometricis punctum, in Arithmêticis monas, id est, singularis quædam, ac seipsa natura contenta. Sed numerus in verbis per syllabam; in modulatione per sonum, aut per spatium quod fuerit singulare; in gestu per incipientem corporis motum, quod schema diximus, invenitur. Atque hoc erit brevissimum tempus, quod insecabile memoravi. Compositum verò, quod potest dividi; & quod à primo aut duplum, aut triplum, aut quadruplum. Eatenus enim tempus omne numeri profertur, atque ei finis est, qui plenæ rationis est terminus. Atque in hoc numerus toni similis invenitur. Ut enim ille per quattuor species, hoc est, dissis dividitur; hic etiam quaternaria temporum modulatione concluditur. Sed eorum temporum, quæ ad numeros copulantur, alia sunt quæ enrhythmia tempora nominantur: alia quæ arhythmia: tertia quæ rhythmoides perhibentur. Et enrhythmia quidem sunt, quæ ratione certa ordinem servant, ut in duplici, vel hemiolio, vel in aliis, quæ alia ratione junguntur. Arhythmia sunt, quæ sibi nulla omnino lege consentiunt, ac sine certa ratione conjuncta sunt. Rhythmoides verò in aliis numerum servant, in aliisque despiciunt. Quorum temporum alia strongyla, hoc est, rotunda perhibentur: alia peripleo. Et rotunda sunt, quæ proclivius & facilius, quam gradus quidam, atque ordo legitimus expetit, præcipitantur: peripleo verò, quæ amplius quam decet moras compositæ modulationis innectunt, seque ipsa tardiore pronuntiatione suspendunt.

Sed temporum alia simplicia sunt, quæ podica etiam perhibentur. Pes verò est numeri prima progressio per legitimos & necessarios sonos juncta. Cujus partes duæ sunt, arsis & thesis. Arsis est elevatio; Thesis depositio vocis ac remissio. Sed pedum differentiarum sunt septem: Per magnitudinem, cum aliis simplicibus, alios multiplices pedes ponimus. Et simplices quidem,

alia multiplices

dem, ut est Pyrrhichius : Compositi verò , ut sunt pæones , vel eorum pares. Et simplices quidem dicuntur , qui temporibus dividuntur : Compositi autem , qui in pedes etiam resolvuntur. Alios verò alogos, hoc est, irrationabiles nominamus , quorumque ratio nulla præstatur ; sed incondita quædam compositio profertur. Alia deinde differentia est, quæ per divisionem quæritur qualis existit , hoc est, ΠΟΙΑ , cum varie & multipliciter ea quæ connexa fuerint dividuntur : atque illa qua simplices pedes esse multiplices. Alia est , quæ per divisionem fieri consuevit. Septima , quæ per oppositionem fit , id est , cum duobus pedibus acceptis unus habet prolixius tempus , quod præcedit ex ordine : illud autem tempus quod insequitur, angustius : vel cum per contrarium ordinem tempora prædicta vertuntur.

*De tribus
Rhythmici
genere-
bus.*

Rythmica verò genera sunt tria, quæ alias Dactylica , Iambica, Pæonica nominantur ; alias æqualia ; alias hemiolia , duplicia. denique etiam Epitritus sociatur. Etepm unus semper cum sibi fuerit apratus , ut æqualis convenit. Tria verò ad duo numerus hemiolius est. Duplex verò qui fuerit ad singularem, geminam rationem tam syllabarum quàm temporum servat. Quattuor verò ad tria epitriti modum facit. Sed quæ æqualia diximus , eadem Dactylica esse dicemus. Denique in dactylico genere signa æquali sibi jure nectuntur : Vñ ad alterum, vel ad numerum geminum duo, velut forte æqualitas numerosa decurret. Sequitur Iambicum genus , quod diplasion superius expressi , in quo pedum signa duplicem rationem ad invicem servant, sive unus ad duo, sive ad quattuor gemini, vel quicquid ad duplum currit. Hemiolium sane, quod Pæonicum memoratum , tunc est cum pedum signa hemiolii rationem jusque sectantur ; ut ad duo tres sunt. Accidit autem etiam in Epitriti ratione sæpe numerus , cum pes in eo accipitur , qui sit ad tres quattuor. Sed jam ad ordinem redeamus.

Æquale est igitur numeri genus , quod à disemo usque in secedim pedes procedit. Disemus autem appellatur pes , qui per arsin & thesin primus constare dicitur , ut est *leo*. Duplum verò inci-

incipit à trisemo: decem & octo autem syllabas in finem usque deducet. Hemiolium sane à pentasemo ducit exordium: impletur autem in $\overline{XV}$. numero. Epitritus ab heptasemo principium facit, quatuordecim similibus idem ponens, cujus difficilis est usus. Atque hos quidem omnes numerorum ordines id eo memoravimus, ut singulorum leges per universa servantur. Sed numerorum alii sunt compositi; alii incompositi, alii permixti. Et compositi è duobus generibus vel pluribus cohæserunt: Incompositi, qui uno pedum genere consistunt, ut sunt tetrasemi. Mixti verò, qui aliquando in pedes, aliquando in numeros resolvuntur; ut in hexasemo numero accipere debemus. At verò eorum qui compositi esse dicuntur, alii per copulas; alii verò per periodum colligantur. Etenim syzygia, id est, copula, duorum pedum in unum est ascripta connexio, qui in dissimiles sibi positi esse videntur. Periodos sane est pedum compositio plurimorum; quique dissimiles sibi impares sociantur. Dissimilitudinum sane differentiarum tres erunt: per magnitudinem; per genus; per oppositionem. Per magnitudinem, cum è disemo, vel tetrasemo componitur numerus. Per genus, cum diplasium, aut hemiolium simul jungimus, vel quod ex pluribus æqualiter copulatur. Per oppositionem, id est, per antithesin, cum aut primos disemos ponimus, insequentibus longe potioribus; aut tetrasemos disemis sequentibus applicamus. Verum notum esse conveniet, unum etiam pedem posse sufficere ad complendam periodon; si solus cæteris inæqualis inseritur.

Sed eorum quæ in pedem recidunt, Dactylicum genus primum est, in quo genere pedes incompositi vocabuntur: qui numero sunt sex, id est, proceleusmaticus, anapæstus, spondeus simplex, & spondeus major. Ac proceleusmaticus quidem est, qui & positionem brevem, & elationem brevem retinet. Utetur autem hic idem tetrasemo frequentius. Namque & disemus hujus, id est, qui duobus temporibus impletur, proceleusmaticus quidem, sed brevior nominatur: Ille verò major est, qui ex quattuor brevibus efficitur. At verò brevior,

B b

id

De Dactylico genere.

id est, disemus syneches vocatur, quia ipsa assiduitas & frequentia comprehendentis se invicem syllabæ, nec magnitudinem aliquam nec modum divisæ potestatis extendit, ideoque eo raro uti decet, ne assiduitas brevis syllabæ carmen ipsum, quod cum dignitate aliqua proferri oportet, incîdat. In permixtione verò aliorum pedum, qui longiores ponuntur, decenter aptatur, ut illorum prolixam moram interveniente sua celeritate compenset. Quare proceleusmaticus, qui ad numeros aptatur, quadrisemo exordium debet accipere. Anapæstus, qui vocatur minor, accipiet elationem pedis unius temporis; positionem verò duorum temporum faciet. Monochronon quippe dicitur tempus etiam cum longa ponitur, quæ longa duo tempora recipere consuevit: Vel cum tria tempora simul breviam collocantur: vel cum sunt quattuor numero: quæ omnia ad comparationem longæ syllabæ computantur. Igitur major Anapæstus elationem quidem suscipiet, quæ monochronos esse dicatur; positionem dichronon habere monstratur. Quare utriusque temporis, quod in positione fuerit æquali sibi posito, oportet elationis geminum tempus accipere. Ita tamen ut utroque insequenti tempore par priori esse videatur. Quare anapæstus apo mizonos, dactylicus à nobis esse dicitur; at verò anapæstus, qui ap elassonos nominatur, ex duabus brevibus, quæ in elatione sint; & ex una quæ in positione sit, copulatur. Simplex verò spondeus erit, qui ex producta tam arsi quam thesi jungitur: Major verò, qui quaternariam non solum elationem sed positionem etiam videtur admittere. Per copulam verò duplices accedunt numeri. Quoniam alter ex majore erit Ionico, alter ex minore. Atque ille, qui ex majore procedit, constabit ex spondeo simplici, vel proceleusmatico, quem disemum esse non dubium est. Qui verò ex minore est, contrarium facit. Atque hi quidem in dactylico genere ponuntur rhythmus incompositi ac compositi, qui septem numero omnes erunt. Dactylus igitur est dictus, quia ordinem syllabarum consimilem digito hominis informat. Anapæstus verò quia per ordinem redeat sur-

sursum. Pyrrhichius verò, id est, proceleusmaticus, quia hic assiduus, vel in certamine; vel in ludo quodam puerili. Spondæus, quia plerumque inservit. Ionicus sane propter numerorum inæqualem sonum: habet enim duas longas, duasque correptas: quo pedum carmine multū sæpe reprehensi sunt.

Ac de Dactylicis satis: nunc Iambica memoremus. in quo *De genere Iambico.* genere numeri incompositi errant quatuor: compositi per copulam duo: at verò per periodum sunt duodecim. Qui igitur incompositi errant hi sunt: Iambus ex dimidia elatione, & positione quæ gemina est. Trochæus ex duplici elatione, & positione, quæ brevis est. Orthius, qui ex tetrasemi elatione, id est, arsi, & octasemi positione constabit: ita ut duodecim tempora hic pes recepisse videatur. Atque habet propinquitatem aliquam cum Iambico pede. Quatuor enim primis temporibus ad Iambum consonat, reliquis octo temporibus adjunctis. Dehinc trochæus, qui semanticus dicitur, id est, qui è contrario octo primis positionibus constet: reliquis in elationem quatuor brevibus artetur. Compositi sane sunt, qui per copulam colliguntur. Sunt autem hi: Bacchius qui ex trochæo deducit auspicium, sine autem Iambici terminatur. Qui verò Bacchius est, ab Iambo principia sortitur, atque à contrario his, quos diximus, pedibus aptabitur. Per periodum verò est, quod velut per se certam viam provenit. In hoc genere cum sint duodecim numero, quatuor quidem per singulas periodos accipere docetur, unum iambum ac tres trochæos. Ac de hisdem quatuor, primum quidem quod iambum habere monstratur, trochæus ab iambo denominatur. Qui verò rhythmus secundum iambum recipiet, à bacchio trochæus vocabitur. Qui verò iambum tertium recipit, bacchius à trochæo poterit nominari. Ille verò, qui quartum admittit iambum, appellatur epitritus iambus. Eorum verò, qui ex uno trochæo fiunt, primus iambus à trochæo appellatur. Secundus iambus à bacchio dicitur; aut certe bacchius medius poterit nominari. Qui verò tertium recipit, bacchius ab iambo nominatur. Qui verò quartum recipit tro-

chæum, epitritus trochæus appellatur. Octo vero. quattuor de his, quos duodecim diximus, per periodum illi esse dicuntur, qui binos trochæos atque iambos per periodum servant. Atque ille qui primos trochæos recipit, duplex bacchius à trochæo esse dicitur: qui verò secundos trochæos habebit, duplex bacchius ab iambo nominatur. Cum autem trochæi medii collocantur, trochæus medius jure dīcetur. Cum autem in medio iambi, medius iambus vocatur. Omnes vel qui incompofiti per periodon, vel qui per copulam colligantur, rythmi decem & octo numerati funt. Sed iambus dictus est ab eo, quod iambizin Græci detrahere dixerunt. Et hoc carmine quibusque veteres detrahebant. Item hoc nomen est ab eo, quod venena maledicti aut livoris infundat. Trochæus verò ab eo dictus, quod celerem reversionem faciat veluti rota. Orthius propter honestatem positionis est nominatus. Semanticus sane, quia cum sit tardior tempore, significationem ipsam productæ & remanentis cessationis effingit. Bacchii verò sunt dicti, quod Bacchicis maxime sonis congruunt; isque Bacchius ludus est, qui illis carminibus aptatur.

*De genere
Paonico.*

In eo verò genere, quod Pæonicum nominatur, incompofiti duo rythmi esse dicuntur. quorum unus pæon ΔΙΑΤΤΙΟC appellatur ex longa positione, & longa elatione: alter verò epibatus, id est, in thesi duplici positione producta, & arsi longiore jungitur. Hi sunt Pæonici generis numeri, quos incompofitos esse prædiximus. Neque verò per conjunctionem, hoc est, syzygian, neque per periodum in isto genere rythmus accedet. Inde ΔΙΑΤΤΙΟC quidem dictus est, id est, quasi duplicia membra discernat: Epibatus autem, quia membris veluti utens quattuor, & duabus diversitatibus copulatur.

Verum hæc genera cum permixta fuerint in speciebus numerorum, primæ species erunt istæ, quæ Dochmiacæ nominantur. E quibus prius quod fuerit hac lege componitur, ut sit ex iambo, & pæone qui ΔΙΑΤΤΙΟC vocatur, hunc ΑΤΤΙΤΙΜ posteriores Græci cognominarunt. Secunda est species, quæ ex iambo Dactylico & Pæone constare monstratur.

Qui

Qui autem deducti numeri nominantur, propter assiduum & compositum sonum appellari videntur. Fiunt autem numeri, qui & prosodiaci vocantur: quorum alii per ternos pedes fiunt, pyrrhichio, iambo & trochæo; alii verò quattuor; ut his tribus pedibus iambus primus aptetur. Alii verò ex duabus syzygiis, id est, copulis, bacchio & Ionico apo mizonos constare consueverunt. Sunt sane qui etiam irrationabiles esse dicuntur, quos alios vocitamus, quos etiam chorios appellare consuevimus. Sunt autem numero duo: quorum alter diiambi figuram respicit, & constat ex elatione quæ longa est, & duabus positionibus: & numero quidem est ad dactylicum similis; partibus verò ad numerum ionicum jungitur, & iambicinum. Alius verò est numerus qui trochoides nominatur, id est, qui figuram quandam speciemque trochæi habere videtur, ex elationibus geminis & longa positione consistens; per contrarium prioris effectus.

Sunt autem mixti generis quinque, id est, Dactylus per iambum: dactylus in bacchio incidens, is qui veniat ex trochæo: dactylus per bacchium, qui ex iambo manaverit: dactylus per chorium, qui ex iambi similitudine exordium mueretur: dactylus per chorium, qui ex similitudine trochæi videatur expressus. Et creticus quidem consonans ex trochæi positione . . . . .

*De aliis
sex mixtis
Rhythmis.*

. . . . . & indicio numeri componendi, & omnium figurarum plena perceptio. Dividitur hæc in eas quas & Melopœia partes, quæ sunt istæ: $\Lambda \text{ H } \Psi \text{ I } \text{C}$, id est, perceptio, per quam scimus quo quantum numero utendum sit: $\chi \text{ P } \text{H } \text{C } \text{I } \text{C}$, id est, usus per quem positiones aut elationes decenter aptamus: $\text{M I } \text{E } \text{I } \text{C}$, id est, permixtio, per quam quod opportunum fuerit, ex arte miscemus. Tropi verò, ut in Melopœia, & in Rhythmopœia tres sunt, quos systalticos dicimus, & in Harmonicis eos superius memoravi. Numerum autem marem esse, melos feminam noverimus. Etenim melos materies est, quæ sine propria figura censetur: rhythmus autem opere quodam virilis actus tam formam sonis, quam varios præstat effectus.

B b 3

Quæ

Quæ cum Harmonia, intentis tam Divis quam Heroum populis augusta quadam suavitate percurreret, ad cantus, carminumque dulcedines decenter regressa conticuit. Tuncque Iove assurgente, divisque præambulis cymesin modulata, in thalamum quoque virginis magna cunctorum voluptate pervenit.

*Habes senilem Martiane fabulam ;
 Miscillo lusit quam lucernis flamine
 Satyra , Pelasgos dum docere nititur
 Artes creagris vix amicas Atticis ;
 Sic in novena decidit volumina.
 Hac quippe loquax docta indoctis aggerans
 Fandis tacenda farcinat , immiscuit
 Musas , deosque disciplinas cyclicas.
 Garrire agresti cruda finxit plasmate
 Hac ipsa nauci rupta conscientia ,
 Turgensque felle ac bile , multa chlamyde
 Prodire doctis approbanda cultibus ,
 Possemque comis , utque è Martis curia
 Felicis , inquit , sed Capella flamine ,
 Indocta rabidum quem videre secula
 Lurgis caninos blateratus pendere :
 Proconsulari vero dantem culmini ,
 Ipsoque dudum bombinatorem flosculo
 Decerptum falce jam canescenti rotâ ,
 Beata alumnium urbs Elise quem videt.
 Iugariorâ murcidâ viciniam
 Parvo obsidentem , vixque respersum lucro ,
 Nictante cura somnolentum lucibus ;
 Ob hoc creatum Pegaseum gurgitem.
 Decente quando possem haurire poculo.
 Testem ergo nostrum quem veternum prodidit
 Secute nugis nate ignosce lætitanis.*

MARTIANI MINEI FELICIS CAPELLÆ AFRI CARTHAGINENSIS DE HARMONIA LIBER IX EXPLICIT.

N O T Æ

I N

ARISTIDEM QVINTILIANVM.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΚΟΙΝ-
ΤΙΑΙΑΝ ΟΥΤ' *ἑλ' ἡμεσι-
κῆς αἴν.*] Ita Codex Sca-
ligeri, ex quo hunc au-
torem edimus. Regii Pa-
risienses, & bibliothecarum Ox-
oniensium, si recte hoc viri docti in-
spexere, habent: *Ἀριστίδης ὁ Κοινῆς*
ἡ. solæcismo non ferendo. Dici-
tur enim *Κλαύδιος Πτολεμαῖος*; non,
Κλαύδιος ὁ Πτολεμαῖος. Sic *Οὐδέτιος*
Ουάλης. *Μαννῆλ Βενένιος*. *Μιχαήλ*
Ψεῦδος. *Κλαύδιος Ἀπῆλ*. *Κορνῆλιος*
Λέβηλ. *Θέων Σμυρναῖος*. & sex-
centa alia. Diversa autem esse, *Ἀλέ-*
ξανδρος ὁ Φιλίππος. *Πτολεμαῖος ὁ Δά-*
γυς. cuius notum. In his tamen mul-
ti ex doctioribus quoque nostri tem-
poris errant, cum nomen suum
Græcis literis scribere volant. Et mi-
rum, interdum etiam in summi viri
Gulielmi Bûdæi epistolis inveniri:
γυλιέλμος ὁ βυδαῖος *ἰακώβω τῷ τε-*
σωνῷ ὁ περσίην.

V. 2. *ὡς πμωταίοι μοι ἐταῖροι, ὅτε*
εἰς καὶ φλωρένιε.] Huc pertinet lo-
cus Suidæ in voce *Εταῖρος*. Οἱ *πλάτων*,
ἢ οἱ ἄλλοι φιλόσοφοι, ὅτ' ἡγήσεις ἐρε-
στὰς τῶν λόγων ἐταῖρος ἐκάλειν. Ἐς ἐμι-
μεῖτο ἰσλιανός, ἐταῖρος πάντας καλῶν ἐν
ταῖς συνήθαις, ὅτε ἀπαιθετοζόμενος

τῇ βασιλείᾳ. Id est, interprete Por-
to: *Plato, caterique Philosophi, ger-*
manos eruditionis amatores sodales vo-
cabant, quos imitabatur Iulianus, in
congressibus omnes vocans sodales, non
elatus imperio.

Eusebius itaque & Florentius,
quod Musicis studiis impenſe dele-
ctarentur, hac familiari compellatio-
ne sunt cohonestati. Porro verti et-
iam posset: *præstantissimi familiares*
mei. Id tamen quod edidimus magis
arridet. at pag. 5. versu 4. *πμωταίον*
reddendum videtur, *præstantissimum*.
& hac pag. v. 13. *συνήθως* non male
verteris, *familiariter*.

V. 4. *Τιν' τῶν παλαιῶν*] φιλοσό-
φων addunt Oxonienses. admodum
commode. De Philosophis enim lo-
quitur, qui rebus inveniendis, ac
scripto ad posteritatem transmitten-
dis fuere intenti.

V. 5. *ἑλ' ἅπαν μάθησιν καὶ σω-*
δλω.] Optime Oxonienses, *ἑλ' ἅ-*
παν μάθημα σωδλω. Itaque in ver-
sione scribe: *veterum Philosophorum*
circa omnem doctrinam studium. Prior
certe lectio mihi, ut *σολοικίζουσι*,
jam ante suscepta erat; sed quomo-
do emendanda esset, tum non suc-
currit.

V. 6.

V.6. ὡς τὰ μὲν αὐτοὶ παρ' αὐτοῖς ἀνδρίσκοιτες] Hic erat veteribus usitatus disciplinas tractandi modus. quod vel maxime ex Musicis scriptoribus adparet, qui non tantum definitiones, sed integra folia alii ex aliis bona fide descripserunt. Quo certe nomine tantum abest ut reprehendendi sint, ut etiam quam maxime laudandos putem; quod cum bona quædam apud alios reperissent, sua pro illis, sæpius deteriora, vana ingenii ostentatione, substituire noluerint. Id quoque Hero Alexandrinus fecit, cujus verba ex initio πνδυμαλικῶν, quæ manu scripta Græcè habeo, hic adponam: Τῆς πνδυμαλικῆς πραγμαθείας ἀπαθῆς ἡξιωμένης πρὸς τῶν παλαιῶν φιλοσόφων τὴν καὶ μηχανικῶν τῶν μὲν λογικῶς πλὴν διώκων αὐτῆς ἀποδεδομένων τῶν δὲ καὶ δι' αὐτῆς τῆς τῶν αἰσθητῶν ἐνεργείας ἀναγκαῖον ὑπάρχειν νομιζομένη καὶ αὐτοὶ τὰ ἀποδοθέντα ὑπὸ τῶν ἀρχαίων εἰς τὰς ἀρχαίας καὶ ἡμεῖς δὲ προσδωρήκαμεν εἰσδέσθαι. ἔτω γὰρ σὺ μὲν ταῦτα ἐν τοῖς μαθήμασιν ἀνασρέψῃ βελονόμενος, ὠφελείῃσι συμβήσεται. Quæ Fed. Commandinus ita vertit: Cum Spiritalis tractatio maximo studio digna ab antiquis, tum Philosophis, tum Mechanicis, existimata sit: illis quidem ratione ejus vim, ac facultatem tractantibus; his vero etiam per ipsam sensilium actionem: necessarium fore judicavimus, quæ ab antiquis tradita sunt, in ordinem redigere; & quæ nos ipsi invenimus, exponere. Ita enim fiet, ut qui posthac in Mathematicis

versari volent, ex his maxime adjuvantur.

V. 15. Οὐ γὰρ τῶν ἐπιτυχόντων] Addunt Oxonienses Codices voculam λῶ, leguntque: εἰ γὰρ τῶν ἐπιτυχόντων ἦν ἡ σφίσι τὸ ἐπιτήδευμα. Hoc jam in versione restitueram.

V. 18. ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὴν ὑπῆρχε πμία] Ita emendavi Codicem meum, qui habebat, κατ' αὐτὴν ὑπῆρχε πμίαν. Sequitur enim χεῖ-σιν. & adfentiunt Oxonienses.

Pag. 2. v. 2. Oxonienses: καίνο τοῦ τέχνης, verborum ordine leviter transposito.

V. 5. πρὶν χρόνον ἀξίσημα μικρὸν χρησιμῶσαι] Legendum ἐπὶ. Quod si antecedentia cum consequentibus conferantur, videbitur non distinguendum esse post vocem ἀξίσημα. quod hic succurrere alicui posset.

V. 12. καὶ πᾶσιν δικάζουσι] C. Scaligeri, δικάζουσι. meam lectionem probarunt Oxonienses.

V. 17. τοῖς ἐκ μαθήσεως] Oxonienses, τοῖς δὲ ἐκ μαθήσεως ἀρχαῖοις. præcedit enim, πλὴν μὲν ὠφέλειαν. Quod ita restituendum jam in versione videram.

V. 20. ἀλεκλική δὲ, καὶ ἡ ταύτης ἀντίστροφος] Hoc Aristoteles Rhetoricorum initio: ἡ ῥητορική ἐστιν ἀντίστροφος τῇ ἀλεκλικῇ. Quod Cicero in Oratore optime vertit: Rhetorica quasi ex altera parte responder Dialectica. Æmil. Portus: Rhetorica est similis Dialectica. quod minus placet. Nam si vim vocabuli spectes, dicit, Rhetoricam ex adverso, seu ex alte-

ra parte occurrere Dialecticæ, cum ambæ ad unum finem, nimirum ad persuadendum, contendant. Paulo aliter Suidas in hac voce: Ἀνίστροφος, ἀνὶ τῷ ἰστροφῶς. καὶ ἀελοπύλης τῷ Διγλεγκίῳ ἀνίστροφον φησιν εἶναι τῇ ῥητορικῇ, ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτὴν πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις εἶναι, καὶ αὐτὰ ἐστὶ ποιᾶται. τὸ γὰρ ἀνίστροφον, ἀνὶ τῷ ἰστροφῶν, καὶ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις λέγει. Ex interpretatione Porti: Ἀνίστροφος, pro ἰστροφῶς. *Qui in rebus aliquibus pariter versantur: Vel, qui in rebus iisdem versantur. Similes. Aristoteles etiam Dialecticam τῇ ῥητορικῇ ἀνίστροφον esse dicit, i. Rhetorica similem, quia & ipsa in rebus probabilibus versatur, quæ quod sint probabiles, & ipsa sint huiusmodi, similes scil. Ἀνίστροφον enim, pro ἰστροφῶν dixit. Et in rebus iisdem versantem, & occupatam dicit & Rhetoricam, & Dialecticam.* In qua versione notio τῷ similis plane est aliena. Et in annotatione hic frustra difficultatem movet. Nam ἡ ῥητορικὴ ἐστὶν ἀνίστροφος τῇ Διγλεγκίῳ. & vicissim, ἡ Διγλεγκίῳ ἐστὶν ἀνίστροφος τῇ ῥητορικῇ. Vti eorum, qui sibi occurrunt, alter alteri est obvi-
vius. Porro omnino legendum, ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτὴν πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις εἶναι, vel καὶ γίνεσθαι.

V. 29. σῶμα καὶ ψυχὴ ῥυθμοῖς δι-
πρεπέσι.] Oxon. καὶ ψυχῶσι. utrumque bene. Ad hoc autem Musices elo-
gium pertinet totum cap. 1. Boëthii Lib. 1. de Musica. Musica non modo speculationi, verum etiam moralitati
conjuncta est. Nihil enim tam pro-

prium humanitati, quam remitti dul-
cibus modis, astringique contrariis.
Idque non modo sese in singulis vel
studiis vel ætatibus tenet, verum per
cuncta diffunditur studia, & infantes
ac juvenes, nec non etiam senes, ita
naturaliter affectu quodam sponta-
neo modis Musicis adjunguntur, ut
nulla omnino sit ætas, quæ à can-
tilenæ dulcis delectatione sejuncta
sit.

V. 31. καὶ τραχύνουσιν.] Oxon. τρα-
χύνουσιν. at Scalig. C. τραχύνουσιν. &
Bodl. τραχύνουσιν. uterque librarii,
puto, errore. Vti & sequenti versu
Scaligeri liber, ἐκ μέτρων λέξεως.

V. ult. τραγῶσι δὲ.] Oxonienfes,
τραγῶσι. quod etiam, τῷ α supra
in textu notato, habebat Cod. Scal.
at legendum τραγῶσι. Musicam enim
habere ait quæ singulis ætatibus con-
veniant. quippe pueros erudit; pro-
vectiores ornat, & adultos divina-
rum rerum scientia perficit.

Pag. 3. v. 9. πανάκειον.] Oxon.
πανάκειον, Panacæ. quod melius. à
πάν & ἄκρον. Omnibus remedium
adhibens. Femininum satis notum
est. Suidas: πανάκειον. θεραπεῖον. καὶ
ὄνομα θεῶς.

V. 11. Oxonienfes, μέρη μόνον σω-
15αίν.

V. 13. τῶν μὲν ἔν καὶ ὑστερον δόξῃ
eis ἐστὶ συμποῖόν τι τῷ λόγῳ. depravate.
Oxonienfes: ταῦτα μὲν ἔν καὶ ὑστερον
εἰπεῖν ἐστὶν, συμπεσόντι τῷ λόγῳ. Ne-
que hoc placet. melior nostra lectio
quam edimus. Vsitatius tamen fo-

ret: ταῦτα μὲν ἔν καὶ ὑπερον ὑπερδεδι-
χθήσεται.

V. 20. δι' ἀπμίας ἄγυσι.] Cod.
Scal. δι' πμίας. quod correximus.
Oxonienfes, δι' ἀπμίας. nimis aspe-
re. Ita & infra loquitur libro II
pag. 78. v. 25. δι' ἀρεσικίας ἀγῶ.

V. 30. καὶ ποιγῇ] Ita & Oxon. at
Scal. C. καὶ πῶ γε.

Pag. 4. v. 2. σὺκ ἐλάτῳ] Ita & O-
xonienfes. Scal. C. perperam habe-
bat, ὁ κελητῳ.

V. 3. πῶ θυμαθῖαν] Bodleianus
quoque ita; sed Magd. θυμίας. Ve-
rum hoc, cum sensum invertit, tum
nullibi apud autores reperitur.

V. 7. αἰπὰ μὲν καὶ δι' ἐκείνης] Sub-
audi ex pag. 3. v. 16. ἐπὶ ἐδῶ. non,
ἐμὲ ἐπῆρεν. Videtur sermo esse ἀνα-
χρόσθῳ.

V. 8. οἱ παρὰ μὲν πῶ τέχνῳ] Oxo-
nienfes, τέχνης. male. ἔρωτ' ἐπὶ πῶ
τέχνῳ dixit, ut suprā; ἐπὶ ἀπαν μῶ-
θῳ παρὰ δῶ.

V. 9. ἐξηγέσθῳ] Lege cum O-
xonienfibus ἐισπνέγασθῳ. quod & in
versione secuti sumus.

V. 13. δι' μουσικῆς] Scribe cum
Oxonienf. μουσικῶ, quod in versio-
ne habes.

V. 15. ἐπὶ λῶς ἢ τῆς] Oxonien-
fes πὶ καὶ bene omittunt.

V. 16. μᾶ κατὰ βαλάνθῳ παρὰ μα-
ταῖς αἰσὶ καὶ μέρῳ ἔπασσεν καὶ δι-
απαρμῆως] Ita & Oxonienfes. Sca-
ligeri Codex male, παρὰ ματαῖς, & δι-
απαρμῆας. quibus textum fædare
noluimus.

V. 20. αὐτῶν δέ πῃ] Hæc mea

emendatio in textum irrepsit. Ha-
bent omnes, αὐτῶν δέ πῃ. quod non
capio. Nisi malis αὐτῶν, quod nihilo
melius. Porro τεχνολογία ipsi voca-
tur, doctrina de tribus primariis Mu-
sicæ partibus; Harmonica, Rhy-
thmica & Metrica. Sed μελῶν χρε-
σις, usus cantuum in eo consistit, ut
omnis ætatis homines utilitatem
cum ingenua oblectatione conjun-
ctam ex Musicâ consequantur. At-
que hic traditur toto libro secundo,
quem idcirco παρὰ δῶκον vocat p. 43.
v. 10. & 59. v. 22. Huc pertinet lib.
III. princ. Quæ igitur de institutione
atque usu eorum quæ in Musica habent-
ur, dicenda erant, hæc nobis habeant fi-
nem.

V. 24. ἤδη δὲ καὶ ἡμῖν ἀρκέειον.]
Ita optime Bodleianus. & Cod. Reg.
in margine. at in textu, ἐκείον. Magd.
ἐκείον. Scalig. ἐκ πον. Porro omnes
habent, τὸ πρὸς τὸν θεόν, & distinguit
Cod. R. post πρὸς τὸν. Quorum neu-
trum placet. Quid enim, τὸ πρὸς τὸν
ἀρχεῖον? Si legas, τὸν πρὸς τὸν θεόν,
subaudiri possit ὅτι, qui ante nos
est, & in conspectu nostro. Verti ac
si scriptum esset, πρὸς τὸν θεόν.
Quid si legamus, ἤδη δὲ καὶ ἡμῖν ἀρ-
κείον τὸ παρὰ ματαῖς, θεὸν μουσικήτω:
Iam quoque nobis ad rem deveniendum
est.

V. 28. μικρῶ δέ πῃ ταύτης μορ-
γῶ] Scribe cum reliquis omnibus
μορῶ pro μοργῶ. quod in versione
observavimus.

V. 32. διηγησάμενοι] Sic quoque
Cod. R. at Oxon. male, διηγησάμενοι.

V. ult.

V. ult. *καὶ πῶσον ἦτορ μὴ ἐστὶν ἰδέαν αὐτῆς*] Recte Cod. R. & uterque Oxon. duabus voculis omissis, *καὶ πῶσον μὴ ἰδέαν αὐτῆς*. Inepte repetitæ videntur ex præcedente versu.

Pag. 5. v. 1. *πῶ ἐν τῇ φωνῇ*] Articulus τῇ omittitur in Oxoniensibus, & in R. C. infra obelisco notatur. Sed & omnes deinde bene legunt, *ἐν σώμασιν*, nisi quod ἐν desit in Cod. Scal.

V. 3. *πρὸς ἀειδμὸν ἁΐσεις*] Reliqui omnes, *ἀειδμὸς*. quod melius.

V. 6. *οἷα πῆ ἀνόδω*] Cæteri omnes, *οἷα πῆ ἀνόδω χρωμῶν* & *καὶ πῆ τῷ δέ π* (π, quod in MS. Scal. quoque erat, in textu male est omissum) *τῷ παντός*. Si τὸ οἷα retinendum censeas, leges & distingues: *οἷα πῆ, ἀνόδω χρωμῶν*, *καὶ πῆ τῷ δέ π τῷ παντός*. adhuc, *quenam, maiora orsus, de hoc quoque universo non inconcinne quis adtulerit*.

V. 9. *τίνα πρῶτον συλλήπορα*] Eadem ferme habet Bryennius Lib. 1. Harmonicorum, sect. 1. quæ, nullum mihi dubium, quin ex hoc nostro, ut multa alia, transcripserit; cum & ipse, bene & accurate ab aliis dictis, tanquam suis, se usurum ibidem profiteatur. Ita autem post initium: *ἐδοξεν ἡμῖν, καίπερ ὀλιγομαθεῖσι τυγχάνουσιν, ἐνδοξον εἶναι μεθ' ὑπομνηματικῶν ὀπλων, ὡς ἐφικτόν, εἰς δῆτικερίαν αὐτῆς χωρήσαι, συλλήπορα δῆτικερισμῶν εἰκότως εἰς τῷ, τὸν ἅπαν μὴ τὸ δέ (lege, τίδε) τὸ ὁρώμενον ἀορατοῖς τέχναις ἀρμολογῶν, πᾶσαν δὲ ψυχὴν ἀρμονίῳ* (ita duo Codices Oxonienses. at scriben-

dam ἀρμονίας, ut hic est in Aristide Quintil. nisi ἀρμονίῳ legendum putemus. quod certe minime est ineptum.) λόγοις πελειώτατ' ἐκρησσομένην. visum nobis est, quamvis non magna eruditione instructis, gloriosum fore commentariorum armis pro virili ad auxiliandum ipsi (Harmonicæ) adcurrere, adiutorem ad hoc rite invocaturus eum, qui omne hoc quod videmus invisibilibus artibus compegit, omnemque animam harmonicis rationibus perfectissime effinxit. Cæterum animam per harmonicis rationes consistere, præclare Timæus Locrus, Timæus Platonis, & in hunc Proclus fusc Lib. 111. commentariorum, docuerunt. Videatur & hic noster Lib. 111. p. 153. & sequentibus, ubi doctrinam illam ex Platone accurate exponit. Sunt autem harmonicæ rationes, quæ duplici hoc numerorum quaternione continentur 1. 2. 4. 8. & 1. 3. 9. 27. Hi enim numeri varie inter se collati omnes proportionales Musicas, quas multiplices & superparticulares tantum statuebant Pythagorici, exhibent.

V. 17. *τοῖς μὲν αὐτὸν ἀνθρώποις δυνάμεις σημαίνει τοῖς ὅσις*] Cod. Scal. ex quo hanc lectionem conformavi, sic habebat: *τοῖς μὲν αὐτὸν δυνάμεις αὐτοῖς σημαίνει τοῖς ὅσις*. Omnino corrupte. Meliorem lectionem suppeditare videntur uterque Oxon. & C. R. *τοῖς μὲν αὐτὸν δυνάμεις ἀνθρώποις σημαίνοντας*. ut illud σημαίνοντας sit positum ut θεμελίως, quod præcedit v. 15. & δηλώντας, quod est v. 22. ex

qua hominibus post se vires præbuit, significantes. Sequitur in C. Scaligeri: εἰ πῶς ὡς λόγον εἶθ' ἐν αὐτῷ ὡς ἀνδρες θεοὶ καὶ σοφοὶ λόγον ἐν αὐτῷ καὶ αὐτὸν ἐστὶν ἐπιλυγχανόντας. Reliqui legunt: εἶθ' ἐν λόγον, εἶθ' ἐνάδα. & , ἐν αὐτῷ καλεῖν. quod sequendum. Nec tamen omnis difficultas sic plane est sublata. Postquam incomprehensibilis illius mentis nomina plura recensuisset, etiam λόγον vocari posse ait, & ἐνάδα. ὡς ἀνδρες θεοὶ καὶ σοφοὶ λόγον ἐν αὐτῷ, hic distinguerem & subaudirem, καλεῖσθαι. deinde legerem, εἶθ' ἄλλως διῆκναι ἐστὶν ἐπιλυγχανόντας. sive in alia nomina, illi tributa, incidimus. Hic certe locus ex difficillimis unus est, qui in hoc Autori reperiuntur.

V. 21. τῷ μὲν, ὡς πάντας ἀρμόττειν] Ita perperam omnes. Legendum, ὡς πάντας ἀρμόττει καὶ καθύπερθε. ut interpretando indicavi, & sequentibus confirmatur, ubi est ὡς πᾶσι τὰ ὄντα, &c. συλλαβὴν ἔχει. non ἔχειν. Hanc quoque emendationem margini collati à se Codicis (quem cum ad hujus, Autoris ultimum folium pervenisset typographus, ad me misit vir summus, Ioannes Seldenus,) adjecerat vir eruditissimus, Gerardus Langbainius.

V. 24. πᾶσι] Bodl. perperam, πᾶσι. uti & C. R. in margine. Videtur hoc ex Poëta aliquo desumptum. Inserta enim particula μὲν vel simili, secundi versus pedi secundo, iambicum trimetrum effecerimus, ita ut præcedens fuerit seazon, hoc modo:

— πᾶσι
θεοῖς μὲν αἰλῶσις ἐν ἐνὶ συλλαβῇ
ἔχει.

Pag. 6. v. 1. ὁρίζονται δὲ αὐτῷ]. Erat hic, ut etiam minutissima adnotem, in utroque Oxoniensi rectius δ'. Sæpius autem in quibuslibet Autoribus una scriptura pro altera male posita reperitur. Cæterum hic in Bodleiani Codicis margine adscriptum erat, ὁρμῶς καὶ. cujusmodi lemmata, à Studiofis lectoribus, puto, adscripta, in his libris interdum reperiuntur.

V: 6. γνώσις τῷ πνεύματι ἐν σώματι καὶ κινήσει. Georgius Valla c. 1. de Musica, in fine: *Musica igitur, ut diffinit Aristides, est concinni in corporibus motus cognitio.* Nescio quomodo in tam claris verbis interpretandis errare potuerit. à librario; quod post mortem ipsius grande illud opus Expetendorum ac fugiendorum, à filio sit editum; hoc admissum putarem, nisi infinita hujusmodi in illo opere occurrerent. Neque verò ulla hic difficultas. Postquam diversas Musicæ definitiones attulisset, ultimam sibi maxime placere ostendit, si paulum ad propositum suum refingeretur. Enimvero non tantum quæ ad cantum plene cognoscendum spectarent, traditurus erat; sed omnia etiam illa, quæ de morum conformatione per Musicam instituenda, præterea de naturalibus universis, atque incorporeis quoque substantiis differi possent. Cum de his libro secundo & tertio agere

agere institueret, nec aliorum definitiones de Musica traditæ hoc comprehendere viderentur, optime aliam proposito convenientem effinxit.

V. 10. ἡ ὡς προβλημαίων, ἡ ὡς δοσιλογισμάτων] Hæc verba paulo sunt obscuriora. Vbi enim in hoc Autore problemata proponuntur, ubi memorantur apotelesmata? Dare tamen utraque sic possumus: Exempli gratia, problema est; Per consonantias capere intervalla. Sic omnia theoremata Lib. III. Aristoxeni tanquam problemata considerari possunt. ut etiam ipse adpellat pag. 68. v. 13. Apotelesmata, puto, vocat morum effectus, qui per cantilenas existunt. Huc pertinet Lib. II. & III.

V. 12. ὁπιδείξαιτο]. Legimus cum utroque Oxon. ὁπιδείξαιτο. uti ex versione patet.

Ibid. καὶ μὲν καὶ τέχνην] In Oxoniensibus multa hîc inserta leguntur hoc modo: καὶ μὲν τέχνην αὐτὴν καλεῖ δὲ τὸ χρεστικὸν αὐτὴ καὶ προκλήτικόν, ὃ ἐν ὕλῃ καὶ σωματικαῖς διαρρυθμίον κινήσειν. ἅτε δὴ μερικὸν τέχνην προσηγορεύθῃ. καὶ τέχνην αὐτὴν διλόγως, &c. In quibus verbis pro χρεστικὸν αὐτὴ recte χρε. αὐτῆς legendum putavit eruditiss. Langbainius. deinde lego τὸ ἐν φωνῇ pro ὃ ἐν ὕλῃ. nisi malis, τὸ ἐν ὕλῃ, τῆς φωνῆ καὶ σωματικῆς. Ita verti illa possunt: Etenim artem illam (Musicam) adpellat ob usum sui & praxin, quæ in voce ac corporalibus invenitur moribus. Artis adpellatio à parte ipsius

est petita. Hæc ego omnino censeo scholium esse marginale, quod ab imperito librario textui deinde est insertum. Nemo id negabit, qui hæc cum sequentibus accurate conferet. Duo tantum verba, καλεῖ quod in scholio est, & δοσιλογισμῶν, quod in textu sequitur, considerentur.

V. 31. ἡ τοῖς φαύλοις] Subaudirem γνομῆν. Oxon. uterque legit, ἡ τοῖς μὴ φαύλοις, inserta negatione, quam rursus ex conjectura irreplisse puto. Musicam definiverat cognitionem decori, quod spectatur in corporibus & motibus. Expositis priorum definitionum primis vocibus, ratio reddenda erat, cur ars, vel etiam cognitio decori dicatur. Illam hîc tradit. Omnes, qui natura non destituuntur, canere possunt; sed decorum in cantando observare, non æque norunt. Sic saltare quisvis potest, sed δρῦθμως hoc facere & decori, hîc labor, hîc exercitatio. Hoc ergo docet Musica. pravis & indecoris motibus decus & concinnitatem adfert.

V. 33. Codices Oxon. θεωρητικῶν δὲ αὐτῶν. & v. ultimo, δὲ ποιᾶς δε, quod probum. ob huiusmodi causas.

Pag. 7. v. 2. Oxon. ὁπισκοπεῖ. & v. 3. ἀγαγγεῖαι. pro quo adhuc mendosius in Cod. Scal. est ἀγαλέσειαι, quod non in ἀγαλέγηται, sed ἀγαγγήται mutandum statuebamus. Cæterum librariorum illa sunt errata. Recte enim Cod. Bodl. cum Codice Scalig. v. 5. legit ἐνεργῇ. ubi Magd. depravate ἐνεργήμελο ποιῶσι.

V. 5. μελοποιῖσα χρῆσίμως ἢ πρὸς πόνῳ,] Practicus ergo Musicus est, qui cuivis argumento utilem & decorum cantum aptare novit. Vulgo dicitur Contrapunctista, ex novo chordas notandi modo adpellatione adsumta. Cæterum non pauciores artis suæ effectus veteres Musici edidit, quam nostro seculo & superiore à recentioribus Practicis hac in parte est concertatum. Quin ita sæpe luxuriabant inprimis inepti, ut Poëtarum reprehensiones merito incurrerint. Cantores, quos vulgus imperite Practicos Musicos vocat, Græcis sunt μουσικοὶ & μελωδοί.

V. 7. ὅλη δὲ μουσικὴς φωνή-καὶ κίνησις σώματι.] Ad Harmonicam Musicæ partem spectat ἡ φωνή. at κίνησις σώματι, ad Rhythmicen.

V. 8. τὴν δὲ φωνὴν οἱ μὲν αἰετὰ πληγμύρον.] De voce copiosissime disputat Porphyrius commentario in Lib. I. Harmon. Ptolemæi. Præterea Bryennius fusè Lib. I. cap. 4. ubi etiam contra nostrum definitur ὁ ἦχος ἢ πᾶθος, ἀλλ' ἐνέργεια τῶν πληξάντων, ὁπολύντως τῷ διηχεῖ, ὅπῃ τῷ πᾶθι περιέσσει. Boëthius Lib. I. cap. 3. Sonus definitur æris percussio indissoluta usque ad auditum. ex Nicomacho pag. 7. v. 28.

V. 20. Δί' π τῶχ.] Ita habent omnes tres codices. Legendum tamen videtur vel, Δί' π τῶχες, vel, διὰ τὸ τῶχ, propter celeritatem. quod magis placet.

V. 24. μέση δὲ,] Hoc quoque tradidit Albinus, apud Boëth. Lib. I.

cap. 12. qui ex Aristide Quint. id desumpsisse videtur.

V. 26. ἡ καὶ τὰ] Optime uterque Oxon. ἡ καὶ αὐ. deinde v. 28. distingue, Διὰ τὴν καὶ τὴν μονάς. ἡ πρὸς αὐτὰς inter simplices voces aliquanta (certa quantitate prædita) facit intervalla & moras. quæ etiam melodica adpellantur. Imposuerat nobis corrupti codicis erronea distinctio; quæ plerisque in locis nulla est, in plurimis mala.

V. 30. τὸ μὲν π] Particulam π, quam Bodl. quoque habebat, cenfeo delendam.

V. 32. τὸν τεχνικὸν λόγον αὐτῆς] Pag. 4. v. 21. vocavit τεχνολογίαν. Orationem de ipsa arte, & capitibus, horumque partibus. Ita Musicæ artificialis (seu, ut ars consideratæ) tria sunt suprema capita: Harmonica, Rhythmica, Metrica. Harmonices rursus septem partes; & sic de cæteris.

Pag. 8. v. 1. τὰς ἀνωθεν ἀρχαίς] Prima illa principia, & naturales causas, ac ad cuncta concentus tradidit integro libro I I I. Optime autem hîc distinguuntur à tribus illis supremis Musicæ capitibus.

V. 5. παιδιδάσκον] Hoc vocabulum optime convenit proxime præcedenti, τὸ τὸν σοφὸν μετὰ δίδασκον. ut librum I I. denotet, qui ita vocatur pag. 43. v. 10. & pag. 59. v. 18. idem autem & σχολικός dici potest. Cæterum ut hanc Musicæ divisionem facilius comprehendas, sequenti tabellæ illam includemus.

Mu-

Musica	alia est pars Theoreti- ca : cujus rursus partes duz,	Physica; quæ dividitur in	Arithmetica. Physicam, generi cognominem.
		Artificialis; quæ dividitur in	Harmonicam. Rhythmicam. Metricam.
Musica	alia Practica: cujus item partes duz,	Vsualis; cujus par- tes	Melopœia. Rhythmopœia. Poësis.
		Enarrativa; cujus partes	Organica. Odica. Hypocritica.

V. 10. *ἐν τῶν ὄντων ἀλλελέσαι.*]
Hoc refer ad versum 2. In Cod. Scal.
mendose hic erat, *ἀλλελέσαι*, ut fue-
rat pag. 7. v. 3. at in utroque Oxon.
recte *ἀλλελέσαι*. & v. 14. *καὶ τὸ τέ-
των.*

V. 18. *σωμά π καὶ*] Hæc est scri-
ptura Cod. Scaligeri. at melior u-
triusque Oxon. *σωμαλικὴ κινήσεις*. In
quo (Hypocritico) deinde & corpora-
les motus, subjectis convenientes, adsu-
muntur. Exponit deinde v. 20. quid
hic sit motus: nimirum, *mutatio o-
mnium corporis gestuum, ad proposita
rei similitudinem*. Vox *ὁμογενῆ* respi-
cit ad versum 19. *ὁμόλογοι τοῖς ὑπο-
κειμένοις*. Obscurior quidem hæc est
definitio, inprimis ob vocem *ποιή-
των*. nullo tamen modo intelligenda
de vocis motu; ad quem explican-
dum revertitur v. 22.

V. 23. *πολυμέρες τε καὶ ἀμερές.*]
In eam quæ multas partes habet, &
quæ nullas. Has motus species vo-
carat pag. 7. v. 15. *multiplicem & sim-
plicem*. quæ vocabula, utpote com-

modiora hic retinui. Sed & infra
v. 25. *ἀμερές & ἀπλὸν* conjungit.

V. 24. *εἴρηται*] Pag. 7. v. 16. & se-
quentibus. quod nimirum alia sit
continua; alia, Intervallis discreta,
alia denique media.

V. 27. *ταύτης δὲ εἶδη δύο,*] Hoc
novum est. Tensionis duas esse
species, nemo dixit præter hunc Ari-
stid. Quintilianum. Præcedente ver-
su bene dixerat ex pag. 12. v. 3. Har-
monic. Aristoxeni, (qui quid Ten-
sio sit, item Remissio, Intensio, Acu-
men, Gravitās, accuratissime defini-
vit pag. 11. & 12.) tensionem esse
mansionem vocis ac stationem. Ab hac
notissima vocabuli significatione sta-
tim ad aliam delabitur, à se confi-
ctam, qua tensio accipitur pro omni
chordæ tractatione: quæ duplex tan-
tum esse potest; quod chordam vel
extendamus vel remittamus. Si acu-
men & gravitatem duas dixisset ten-
sionis species, facilius excusationis
colorem reperiremus. At dicendo
remissionem esse tensionem, item-
que

que intensionem esse tensionem; seu ut Logici loquuntur, tensionem esse genus tam intensionis quam remissionis; cum sua invertit, tum omnibus aliis Harmonicis adversatur.

Pag. 9. v. 1. *κάτωθεν ἀναφερομένης τῆς πέντης* [In versione scribe: si ex inferiore parte (gutturis) spiritus sursum feratur: acumen verò, si per summam partem prorumpat. Deinde cum Bar. Cod. scribe, Ἐπιπολῆς. Hesy chius; Ἐπιπολῆς, ἀνωλάτω, ἐπάνω, Ἐπιπλέον.

V. 5. *πεντή*] Sic probe Cod. Scal. at uterque Oxon. τὰ δὲ, quod saltem scribendum fuisset, τὰδε.

V. 14. *ἀδαγνώστους ὀνόμασι*] Sermonis elegantiam ac proprietatem hunc nostrum confectatum esse, hæc verba fidem fecerint.

V. 19. Uterque Oxon. *ἀπειροί μὲν ἔν εἰσι*, particulā ἔν insertā, quod non placet.

Pag. 10. v. 6. *πρὸς λαμβανόμενα μὲν ἔν εἰρηλα,*] Hæc & quæ sequuntur, usque ad ea, ἡ φωνῆς ἀνθρωπίνης διώαμις ἵσταται. pag. 11. v. 31. Euclidi in MSS. Bonav. Vulcani, & Possëvini, inserta leguntur ante hæc verba: τῶν δὲ ἐξ ημετέρων φθόγων, quæ sunt nostræ editionis paginā 6. v. 10. MS. Vulcani, qui in Illustri Leidensis Academicæ Bibliotheca adservatur, hanc habet inscriptionem: *Ἀωνύμης εισαγωγὴ ἀρμονικῇ.* Antonius Possëvinus in Bibliothecæ selectæ tomo secundo, pag. 260. dicit, se ex Vaticanæ Bibliothecæ, ac Fulvii Vrsini manuscriptis codicibus edere E v-

CLIDIS MUSICAM. at ibidem paulo post & pag. 257. opinatur hanc Introductionem Harmonicam potius tribuendam esse Pappo Alexandrino. Pagina 257. *Inter quos,* inquit, *Musicos quoniam consecuti jam sumus Euclidis, (sive forsan Pappi Alexandrini) rudimenta Musices, & ejusdem Auctoris sectionem regula Harmonica, &c.* Pagina 260. non intelligo, quid his verbis velit: *Ex iis quæ sunt Pappi sic legitur, &c.* Sed de hac controversia aliquid dicetur in præfatione Euclidi præfigenda. Cæterum in illis MSS. multa diversis locis Euclidi inserta legimus; quæ nulum dubium quin ex Aristide Quintil. tanquam vetusto Auctore, collector ille quisquis fuit, descripserit. Vtrumque ex alio quodam eadem decerpisse mihi quidem non fit verisimile. Ad hunc autem Aristidem Quintil. omnes discrepantes lectiones, quæ præcipue apud Possëvinum occurrunt; præterea illorum locorum versionem, examinabo.

V. 7. Pro ὅπ, quod est in Cod. Scal. utroque Oxon. & MS. Vulcani, perperam habet Possëvinus, ὁ.

V. 9. *Ἐπὶ μέσῳ*] Ita recte Cod. Scal. & Baroc. præterea MS. Vulc. at Cod. Magdalen. *Ἐπὶ μέσῳ.* quomodo & Possëv. legisse videtur: *Vertit enim admodum imperite; propter epimesen consonantiam.* Tantumne hîc obscuritatis, ut ita labi quis possit? Certe nisi lapsus Possëvinum hîc erigere humanitatis esset, hoc loco non consisterem. Antiquitus ita-

que,

que, ante Pythagoram, in usu tantum erat systema heptachordon, seu, septem chordarum; quod constabat ex duobus tetrachordis, conjunctis per communem chordam, quæ deinde vocata est hypate meson. Cum autem duo tetrachorda, id est, duæ dia tessaron consonantiæ: quæ supremâ chordâ, mese; & infimâ, hypate hypaton, continentur: dia pason consonantiam non complerent; integer enim tonus deest; ad inferiorem partem systematis chordam, complendæ dia pason consonantiæ, adsumserunt; quam ab hac ipsa adsumptione *πρεσλαμβανομένην*, scil. *φθόγον*, vel *πρεσλαμβανομένην*, scil. *χορδὴν*, ut fere semper est apud Bryennium, adpellarunt. Hæc portro chorda nullam habet cum alterutro illorum tetrachordorum communionem; seu, cum nulla eorundem tetrachordorum. chorda tetrachordon efficere consideratur; sed ad hypaten meson facit dia pente, & in primis ad mesen, ὅτι μέσῳ, dia pason consonantiam: toni (inepte Posssev. *tonica*) habens rationem seu proportionem ad hypaten hypaton, quam habet mese ad parameson. Idem docet ex hoc Aristidis loco Martianus pag. 183. v. 3. *Quorum prior est Adquisitus, qui ideo tali nomine nuncupatur, quoniam eorum, quæ tetrachorda nominantur, nulli omnino consentit; sed extrinsecus velut adquisitus accedit, propter consortium media, cui concinere consuevit. qui adquisitus uno tono à Principali principalium separatur. Cæ-*

terum quæ chordæ à quibus additæ sint, & quo ordine; de hoc videatur Nicomachus noster pag. 9. & copiose Boëthius Lib. 1. cap. 20. ubi in fine hisce consona ita profert: *Sed quoniam rursus mese non erat loco media, sed magis hypatis accedebat; idcirco super hypaten hypaton addita est una chorda, qua dicitur proslambanomenos. ab aliquibus autem prosmelodos dicitur, tono integro distans ab ea, quæ est hypate hypaton. Et ipsa quidem, id est, proslambanomenos à mese οκτανα est, resonans cum ea dia pason symphoniam, &c.* Operæpretium facturus videbor, si una Bryennium adducam de hac ipsa chorda loquentem Lib. 1. sect. 2. τὸν δὲ ὅτι τὸ βαρύτερον (τύπον, ἐκάλεισε) *πρεσλαμβανομένην*, διότι ἐ μόνον ὁ αἶψ' αὐτῆς φθόγῳ βαρύνται ὦν, πρῶτος εἰς ἐμμελείαν πρὸς λαμβάνεσθαι διωαίαι, αἰδὰ μέγχετ τὰδε τὰ τύπε ὁμοίως ἢ φωνῇ δι' ἐμμελείας καὶ ἐνωδῶς ὅτι τὸ βαρύτερον ἀνιερμῆν παύεται. ἢ ὡς αἱ τοὶ φασί, *πρεσλαμβανομένην* αὐτὴ καλεῖται, διότι τῶν ὀνομαζομένων τετραχόρδων ἐδενὶ κρινωνεῖ, αἰδ' ἐξωθεν πρεσλαμβάνεται ὅτι τὴν ὅτι μέσῳ συμφωνίαν, πονικὸν ἐπέχουσα λόγον πρὸς τὴν ὑπαίτιν ὑπαίων, ὃν ἐχρ' ἡ μέση πρὸς τὴν πρὸς μέσῳ. *at locum in graviolem partem vocavit proslambanomenon, quoniam non tantum sonus ab ea, gravissimus existens, primus ad cantum constituendum adsumi potest; sed usque ad hunc locum similiter vox concinne ac modulate ad graviolem partem remissa, filet: seu, ut alii inquirunt, proslambanomenone hac vocatur, quod cum tetrachordorum, quæ no-*

D d mi-

minatur, nullo communionem habet; sed extrinsecus &c.

V. 10. *πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν ὑπα-
λῶν,*] Hæc absunt ab omnibus codi-
cibus. necessario tamen restituenda
ex Bryennio & MS. Vulc. ut inter-
pretando quoque indicavit Capella.

V. 12. *ὑπερπυπῶν.*] Ita Cod. Scal.
& Oxonienfes. at Possévinus & MS.
Vulc. *ὑπερπύτων.* quod minus usi-
tatum.

V. 15. *ἡ παρ' αὐτῶν*] Notanda
Martiani interpretatio p. 183. v. 10.
*Subprincipalis denique dicitur, qua prin-
cipali subjecta coniungitur.*

V. 16. *ὑπαλῶν δὲ ἐναρμόνιου,*] Ita Cod. Scal. & uterque Oxon. at
qui hunc locum Euclidi inseruit, ge-
neri, quod præcipue in usu erat, pri-
marium quoque locum adtribuendum
statuit. Quare Possév. & MS.
Vulc. hoc ordine ista legunt: *ὑπα-
λῶν δὲ ὑπαλῶν, χρωματικῇ τε καὶ ἐν-
αρμόνιου.* Similiter pag. 11, v. 7.

V. 18. *τῶν γῶν τῆς μελωδίας*] *Martianus: indicia sunt generum mo-
dulandi. Multiplex quippe tetrachor-
dorum ratio (hoc αἰσφύσιον) sic fir-
matur.*

V. 19. *πινύλη*] Non tantum ab
ipsis primariis generibus, quæ essen-
tiam suam habent in diversâ quatuor
chordarum dispositione, magna va-
rietas modulationis provenit; verum
etiam à generum, Chromatici ni-
mirum & Diatoni, coloribus.

V. 21. *αὐτῶν ἡμικῶν ὑπερπυπῶν*] Sic legunt omnes præter Possév. qui
πυπῶν, & in versione, *pyrata.*

contra suos MSS. mihi id mutasse
videtur, quod istud vocabulum non
intelligeret. In Boëthio Lib. 1. de
Mus. cap. 201 ter recte scriptum le-
gitur hoc vocabulum, adjuncta ra-
tione: *quoniam super hypaten est addi-
ta, hyperhypate est nuncupata.* Bryen-
nius hic turbat, qui sæpius habet
ὑπερπυπῶν, addita ratione, Lib. 1.
sect. 1. *ὅτι τὸ ἐξ ἧς ὑπὲρ τὴν πυπῶν
καὶ οὖν.* quia deinceps super pyratem est
fita. Verum cum in tota chordarum
inventionis historia dissentiat à Boë-
thio, etiam vocabulum, sine ulla ta-
men necessitate, ac contra priscos, ut
videtur, autores, male mutavit.

V. 23. Articulum τῶν habent Cod.
Scal. & uterque Oxonienfis. omit-
tunt illum Possév. & MS. Vulc.

V. 26. *πυπῶν δὲ μέων,*] In
margine Cod. Scal. hic adscriptus
erat numerus ἦ. denotans hunc so-
num octavum esse à proslambano-
meno. Hucusque illa numeratio ibi
fuerat omissa; sed deinceps conti-
nuata cernebatur usque ad ultimum
sonum, qui est πῆ. Codex Oxon.
eandem numerationem sonorum ha-
bebat pag. 9. v. 22. hoc modo:
*πυπῶν, μελῶν, πινύλη, ὑπαλῶν, ὑπερ-
πυπῶν.* Vtroque loco profecta illa
videtur à studioso aliquo lectore, qui
eam Codici suo, vel ejusdem mar-
gini adscripsit. Eandem habes sono-
rum recensionem numeris adscriptis
in Nicomachi Enchiridio, pag. 40.
Hoc quamvis parvi sit momenti,
monendum tamen duximus.

V. 28.

V. 28. τὰς ὡαλοειδῶν.] chordis hypaton speciem habentibus. Posslev. inepte: qua sub hypates speciem cadunt. hypaton rectius vertisset. Martianus pag. 183. v. 21. vertit, sui similes. For- san, superioribus similes. v. 16. vel, soni similes. Hoc vult noster Autor: Reliquæ tres chordæ, nimirum meson diatonos, chromatice, & enarmonios, similes sunt iis, quas in hypaton tetrachordo recensuimus. Nam quemadmodum ibi voci hypaton addebantur vocabula, diatonos, chromatice, enarmonios: ita hîc voci meson eadem adjunguntur. Sic dicere possumus, tres chordas tetrachordi synemmenon similes esse tribus μεσοειδῶσι, vel ὡαλοειδῶσι.

Ibid. καὶ τῷ ἡρώδι λυκανοί] Posslev. imperite: & à suo genere. τῷ ἡρώδι hîc idem est quod ἡρωῶς; ut habet Bryennius, Lib. 1. sect. 2.

V. 31. τὴν ἡχῶσαν αὐταῖς φωνῶν] In margine idem Cod. Scal. pro φωνῶν melius vocabulum, χορδῶν, substituebat; quod pro isto textui inferuimus. Confirmant hanc lectionem reliqui omnes. licet in Vulc. MS. esset αὐτῶν, quod errore quodam in nostram editionem irrepsit: ubi in versione quoque scribes illas pro illam. quippe refertur ad lichanos. Bœthius lib. 1. cap. 20. Lichanos tertia (vocata est) idcirco, quoniam lichanos digitus dicitur, quem nos indicem vocamus. Græcus à lingendo lichanon appellat. Et quoniam in canendo ad eam chordam, qua erat tertia ab hypate, index digitus, qui est lichanos, inveniebatur,

idcirco ipsa quoque lichanos appellata est. Pro inveniebatur mallemplicabatur, vel simile verbum.

V. 32. μέση καλῶται.] Martianus pluribus hîc se diffundit. Notanda autem sunt ipsius hæc verba v. 27. ut in Lydio modo, ubi rectum jota mese est. Alypius & Gaudentius τὸ rectum non agnoscunt. Ferri tamen potest, quia iidem γ vocant γάρμα ὀρθόν. Cæterum MS. Capellæ Codex A. legit, ubi jota est. Alter B. ubi rectum jota moy est. & in marg. id est, ubi M. recte scribitur praefigno.

V. penult. τῶν γὰρ καὶ ἑκατὸν τέσπων] Posslev. Dispositi enim juxta sunt cuiusque modum soni media jacer. (τὸ καὶ τῶν in Græco illius textu, Typographi forsan errore, est omisum.) Non intellexit vocem τέσπων, quæ hîc significat πόνον, ut sunt, exempli gratia; Dorius, Lydius, de quibus infra pag. 22. In unoquoque Modorum sonus ille medio loco est situs. hinc ducta adpellatio. Porro pro μέση, quod est versu ultimo, reliqui omnes legunt μεταίτη. quod vertendo expressimus. quamquam prior lectio æque bene retineri possit. Cæterum medius ille situs hîc consideratur in systemate majori xv. chordarum. Vide Bryenn. Lib. 1. sect. 2.

Pag. 11. v. 1. μετὰ δὲ ταύτης ἡμῶν τόνον μετὰ πέντε ἐναντία.] Martianus: Verum post mediam, extendentem hemitonium. Ita omnes codices: at scribendum extendenti, quod pro intendentem posuit, cum librarii non intelli-

telligens, cum proxime præcedente id convenire debere male putarunt. Deinde in eodem sequitur, *lambda supinum pro nota habebit*. quæ est scriptura Codicis B. impressus, *literam pro nota hab.* Grotius in *Erratis*: *Δ inversum*. quod propius à vero abest. Sed quare non primam notam illius chordæ nominavit, scilicet theta, quemadmodum paulo ante jota, non vero lambda jacens? Dubio procul utraque litera; si modo hæc sint ipsius Martiani; ab ipso fuit scripta.

V. 3. *ὅτι τῆς τετραχώρας*] Id est, à nete. Vltima enim tetrachordi chorda est acutissima illis, qui graviore sono majorem numerum naturæ legē tribuunt. Vide v. 12. & pag. 12. v. 4. Hic rursus impegit Possevinus, qui vertit: *enumerantibus nobis à postrema, quæ post neten sunt tetrachordon*. Hoc autem ista Autoris nostri verba volunt: Quæ post mesen sunt tetrachordorum; nimirum synemmenon, diezeugmenon, hyperbolæon; chordæ nomina acceperē à numeratione, quæ ab ultima chorda incipit, scilicet nete, progrediendo in gravitatem. Itaque nete prima est; paranete, secunda: quæ hanc sequitur chorda, cum proprium nomen non habeat; ordine autem sit tertia; hoc nomen Tertiz, seu Tribes retinuit. Rationem, quam adtexit, cum obscurior sit, hic explicabimus. In utroq; octachordo systemate tam nomen quam numerationem chordæ acceperunt, meses respectu. Parypate enim adpel-

lata, quæ juxta seu infra hypaten sita est, mesen versus. unde Mart. Capella p. 183. v. 10: *Subprincipalis denique dicitur, quæ principalis subjecta conjungitur*. & p. 184. v. 28. *παρυπαλοειδής ideo sic dicuntur, quod statim prioribus subnestantur*. Ita & paramese, quæ juxta & infra mesen. Quippe hypate, gravissima, & ipso nomine principalis chorda, prima est; post hanc, parypate; tertia, lichanos. Similiter mese prima est; post hanc, paramesos, atque hic prior ordo desinit. In altero netæ hypatarum vicem obtinent. ideoque primæ sunt suorum tetrachordorum chordæ. Paranetæ respondent parypatis, atque adeo ordine sunt secundæ: Tritæ, ipso nomine tertiæ. Hic ordo quoque observatus est in digitorum nomenclaturis. Primus enim illorum est pollex, *ἀνίχτης, ἡ μέγας*. Alter, index; *λιχάνος*. Tertius, medius, *μέσος*. Post hunc quartus, annularis, *ἀνέμερος*. Quintus & ultimus, parvus, *μικρός*. Atque hinc vis particulæ *πα* in plurimis compositis egregie perspicitur. Sic enim *παρὰνυμφος* est, quæ juxta sponsam adsidet à sinistris, & quasi *ἐκ παλαίης*. Sic vocabulum *παρὰ γροφῆς* nihil aliud denotat, quam lineam in margine adscriptam. adeoque feminini generis est, quamvis aliter viri magni existiment. Bene quoque Hesychius: *παρὰ γροφῆς, τὸ παρὰ τὸ ἀνίχτην, οὗον παλάμη, τὸ παρὰ τὴν τετραμυρία τῆς διδύας ὀδῶς*.

V. 9. *αὐτὴ δὲ καὶ παρὰνυμφος καλεῖται*] Paranetæ generali vocabulo

hæ

hæ tres chordæ adpellantur. At p. 9. v. 31. & v. ult. ut & pag. 10. v. 4. generis Diatoni penultimæ chordæ specialiter paranetæ vocantur, quod eum maxime illud genus in usu esset, generali etiam vocabulo illas chordas insignire voluerint. Hinc Martianus pag. 183. v. 32. & *Ἀπὸν*, quæ & paranete dicitur, quam Latine penultimam perhibemus.

V. 10. *ᾠρὲ τῆς νῆτης*] Ita omnes præter MS. Vulcani, in quò malè est *ᾠρὲς*. Mallet, *ᾠρὰ τῶν νῆτων*. sicut est v. 17. & p. 10. v. 15. *περυπατή* vocata dicitur *ᾠρὰ τὸ ᾠρὰ τῶν ὑπὸ αὐτῶν κειοῦ*.

V. 12. *νέαιον γὰρ*] Sic & Bryen. Lib. 1. sect. 1. Vide quoque Nicom. pag. 6. v. ult. Porro uterque Oxon. parum immutato ordine sequentia legebat: *ἐκάλαν οἱ παλαιοὶ τὸ ἐξαίον*.

V. 15. *τῷ περικειμένῳ πελείῳ*] Priori perfectò *systemati*, quod ad mesen usque progreditur. Hanc autem perfecti *systematis* significationem peculiarem habet noster Aristides, quem vide p. 16. v. ult. Aliter Euclides, pag. 17. v. 26. & Gaudentius, pag. 8. v. 3. duo vocant perfectà *systemata*: quorum alterum, quod minus est, per conjunctionem progreditur à proslambanomeno ad neten synemmenon; alterum, quod majus, à proslambanomeno, per disjunctionem, ad neten hyperbolzon. Martianus hunc locum bene expressit pag. 184. v. 1. *Omne (ὅλον) autem tetrachordum conjunctarum ideo dictum, quia media ipsi, qua perfectam*

symphoniam prima complevit, adjungitur.

V. 17. *Ἐπὶ αὐτῇ τόνον*,] Capella: *ac producente media sequentem tonum, ille qui sequitur sonus paramesos nominatur. τὸ sequentem* puto expungendum, ut sic legamus: *ac producenti à media tonum*. Quæ hic in Martia addita leguntur, satis sunt obscura.

V. 18. *ᾠραμίση καλεῖται*.] Hic videri possit excidisse trite diezeugmenon, quod etiam v. 25. trite hyperbolzon memoretur. Martianus hic plane ineptit, quem juvare nequeo. Dehinc, inquit, *divisarum tertia, qua plenum systema dia pason finit, unde disparum tertia perhibetur*. Veram causam discas ex Bryen. lib. 1. sect. 2. *ἐπειδήπερ τὸ τῆς ὀξύτερας ὀκτώχορδου λύρας, ἥτοι τῆ καὶ ἀνὴφωνον ὁκτώπασιν ὀξύτερη συστήματι βαρύτερον τελεχορδον, πρὸς μὲν τὸ ὀξύτερον αὐτῆς αἰεὶ σωῆσθαι τελεχορδον πρὸς δὲ τὸ βαρύτερον, ὅπερ τῇ τῆς βαρυτέρας ὀκτώχορδου λύρας, ἥτοι τῆ καὶ ἀνὴφωνον ὁκτώπασιν ὀξύτερον ἐστὶ βαρυτέρη συστήματι, διέζυγναι. Ἄρα τοι τῷ οὐκ ἀπεικνῶς τὸ πῶτον τελεχορδον διέζυγμῶν ἐκλήθη. Quoniam acutioris octachorda lyra, seu per aequisonum dia pason acutioris systematis gravius tetrachordum, acutiori illius tetrachordo semper est conjunctum: à graviore autem, quod gravius octachorda lyra, seu per aequisonum dia pason acutius est graviore systemate, est disjunctum*. Sequitur in eodem Martiano alia hujus adpellationis causa non minus inficeta. Præterquam enim quod pro *Sonus sit le-*

gendum *Tetrachordam*, etiam reliqua
dissonant.

V. 20. $\tau\epsilon\tau\alpha\chi\alpha\rho\delta\alpha\mu$] Oxon. *perperam*
 $\tau\alpha\upsilon\tau\alpha$. & v. 27. $\tau\epsilon\tau\alpha\chi\alpha\rho\delta\alpha\mu$ $\delta\iota\sigma\tau\alpha\tau\alpha\upsilon\tau\alpha$.
ubi & Codex Scal. ita habebat. Cz-
terum $\delta\iota\sigma\tau\alpha\tau\alpha\upsilon\tau\alpha$ idem est quod v. 19.
dicitur, $\delta\iota\sigma\tau\alpha\tau\alpha\upsilon\tau\alpha\sigma\iota\varsigma\alpha\iota\lambda\iota\alpha\varsigma$.

V. 23. $\epsilon\phi'\epsilon\mu\epsilon\gamma\gamma\alpha\iota\varsigma\mu\epsilon\sigma\eta\eta$, $\chi\alpha\iota\sigma\alpha\kappa$
 $\epsilon\zeta\iota\sigma\alpha$] Hæc optime ceperis, si lineæ
rectæ definitionem Euclideam confi-
deres, quæ hæc est: $\delta\iota\theta\eta\tau\alpha\chi\epsilon\alpha\mu\mu\eta$
 $\epsilon\sigma\tau\iota$, $\eta\tau\iota\varsigma\epsilon\zeta\iota\sigma\alpha\tau\omega\varsigma\epsilon\phi'\epsilon\alpha\upsilon\lambda\eta\varsigma\sigma\eta\mu\iota\omega\iota\varsigma$
 $\kappa\epsilon\iota\tau\alpha\iota$. Recta linea est, qua ex æquo (in
directum) suis punctis est posita. Ita
plane tetrachorda hypaton & me-
son, quæ conjuncta sunt communi
chorda hypate meson; item tetra-
chorda meson & synemmenon, quæ
conjuncta sunt communi chorda me-
se; ex æquo & directe sibi respon-
dent. Hoc autem non fit si à mese
processeris ad parameson. Per tonum
enim, qui inter meson & parameson
intercedit, disjungitur atque inter-
rumpitur illa tetrachordorum dispo-
sitio, quæ primo loco habebat, ex-
gratia, hemitonium; secundo to-
num, & tertio iterum tonum. Por-
ro quod dicit diezeugmenon tetra-
chordum ad alias vergere partes, hoc
ex utriusque systematis diagramma-
te; cujusmodi in nostris ad Vitru-
vium notis pag. 260. habes; opti-
me perspicitur.

V. 28. $\tau\omega\varsigma\iota\delta\iota\kappa\alpha\iota\varsigma$] Codex Bodl.
 $\epsilon\iota\delta\iota\kappa\alpha\iota\varsigma$, *specialia vocabula*. non male.
Sequitur enim v. 29. $\sigma\phi\iota\kappa\eta$. Magda-
len. *perperam* legit $\epsilon\iota\delta\eta\kappa\alpha\iota\varsigma$.

V. 30. $\epsilon\pi\iota\pi\alpha\varsigma\epsilon\upsilon\tau\alpha\upsilon\tau\alpha\iota\varsigma$] Na-

turaliter enim si quis gravissima vo-
ce canat, & deinceps ascendendo ad
bis dia pason perveniat, videbit ple-
na voce, sine ullo sibilo, ulterius se
progredi non posse. Hinc est pro-
verbium, $\delta\iota\varsigma\delta\iota\sigma\tau\alpha\tau\alpha\upsilon\tau\alpha$, de iis quæ
maximo inter se spatio distant. Cz-
terum huc usque ex Aristide nostro
excerpta, Euclidi inserta leguntur.
Sequuntur in Euclide ea, quæ no-
stræ editionis pag. 6. v. 10. habes. $\tau\epsilon\tau\alpha\chi\alpha\rho\delta\alpha\mu\mu\epsilon\sigma\eta\eta\sigma\alpha\kappa$
 $\delta\iota\sigma\tau\alpha\tau\alpha\upsilon\tau\alpha$.

Pag. 12. v. 2. $\pi\alpha\upsilon\tau\omega\upsilon\sigma\iota\varsigma\mu\epsilon\sigma\eta\eta\epsilon\iota\sigma\tau\alpha$] *Ecce Africano acumine versa hæc
verba à Martiano: Spissum vero dici-
tur, trium sonorum compositiva qua-
dam qualitas. Ut si quis, quod dici
posset, In Martiani interpretatione
est Africana Latinitas; sic verteret,
in Mart. interpr. est Latina Africa-
nitas.*

V. 7. $\alpha\pi\alpha\upsilon\tau\omega\iota\varsigma\delta\iota\sigma\tau\alpha$] Nec hoc ita
clare vertit, ut perspicue id conce-
perat Aristides. Quam enim obscu-
ra sunt hæc verba: *nullo genere aut
lege junguntur?* Sed forsitan corrupta.
ut pro iis legi debeat: *nulla regione
aut loco junguntur.* quod optimum
reddidit sensum.

V. 8. $\tau\epsilon\tau\alpha\chi\alpha\rho\delta\alpha\mu\mu\epsilon\sigma\eta\eta\sigma\alpha\kappa$] *Qui soni tetrachordi, spisse dispositi,
communione nullam ullo loco, vel
primo, vel secundo, vel ultimo ha-
bent. Quod hic $\tau\omega\upsilon\tau\omega\upsilon\sigma\iota\varsigma$ vocat, versu 4.
dixit $\chi\alpha\iota\sigma\alpha\kappa$.*

V. 9. $\epsilon\iota\sigma\omega\tau\epsilon\varsigma\epsilon\iota\sigma\tau\alpha$] Vterque Oxon.
bene legit, $\epsilon\iota\sigma\omega\tau\epsilon\varsigma\mu\epsilon\sigma\eta\eta\epsilon\iota\sigma\tau\alpha$. sed male
omisso $\delta\iota\varsigma$, v. 12. & infercto versu 10.
 $\epsilon\iota\delta\eta\kappa\alpha\iota\varsigma\chi\alpha\iota\sigma\alpha\kappa$. In sequentibus ali-
quid

quid deesse puto, quod ratio quæ subjungitur, hypatoidei minus commode aptari possit. Itaque lego: οἱ καὶ ὑπατοειδῆς. ἐσῶτες μὲν δὲ καλῶνται, δὲ τὸ μὴ δέχεσθαι ποιίλας τῶν. Adstipulatur Mart. Capella, qui hunc locum sic interpretatur pag. 184. v. 21. *Stantes autem perseverantesque dicuntur vel ἄπυκνοι, vel βαρύπυκνοι, qui veluti quandam speciem & formam sibi principalem (bene sic reddit vocem ὑπατοειδῆς) vindicabunt. Ideo autem à quibusdam Stataris nominantur, quia diversas extensiones (ποιίλας τῶν) recipere non possunt. Vox autem hypatoideis ad proxime præcedens, barypycni, tantum est referenda. Tres enim sunt soni apycni, seu extra spissi communionem constituti: Proslambanomenos; nete synemmenon; nete hyperbolzon. Barypycni, seu hypatoideis, quinque: hypate hypaton, hypate meson, mese, paramese, nete diezeugmenon. Cæterum quod barypycni vocantur hypatoideis, id est, hypatarum speciem habentes, id ita percipies. Mese est sonus barypycnos, & hypatoideis. Hypatz enim vicem fungitur, si progrediaris ad neten synemmenon, seu gravissima est illius tetrachordi. Similiter hypate meson, paramesos, & nete diezeugmenon, sunt soni barypycni & hypatoideis. Hoc clarissime explicare visum fuit, quod hic turbet Manuel Bryennius, qui Lib. 1. sect. 4. apycnos adpellat hypatoideis, aut conjunctim, barypycnos & apycnos. Verba ejus sunt: τῶν*

δ' ἐσῶτων οἱ μὲν εἰσι βαρύπυκνοι· οἱ δὲ ἄπυκνοι. ὅτι καὶ ὑπατοειδῆς καλῶνται, δὲ τὸ μὴ δέχεσθαι ποιίλας τῶν. *Stantium alii sunt barypycni; alii apycni. Hi quoque hypatoideis vocantur, quod alias atque alias sensiones non recipiant. A librario illud esse propterea non crediderim, quod statim illos sonos recensens primo loco ponat barypycnos, secundo apycnos. Bryennii opinionem quoque refutant vocabula quæ hic sequuntur v. 17. παρυπατοειδῆς καὶ λιχανοειδῆς; eodem modo atque istud ὑπατοειδῆς formata. De sonis barypycnis & apycnis videatur quoque Euclides pag. 6. v. 30. & pag. 7. v. 3.*

V. 14. δηλὸν ἀπορήματα] Mart. *spatia receperunt.* Non male. Ex Aristoxeno de parypatz & lichani locis haud difficulter id intelliges.

V. 15. τῶν τετραχόρδων σωθῆσιν.] Ita Codices omnes, meo judicio minus commode. Aliis enim locis, & hac pag. v. 3. est vocabulum ἀπορήματα. quod internam tetrachordi constitutionem significat, quam certa consecutionis lege niti consideravit Aristoxenus; cum illud alterum de certis diversorum tetrachordorum conjunctionibus male accipi possit.

V. 17. οἱ μὲν παρυπατοειδῆς· οἱ δὲ λιχανοειδῆς καλῶνται.] Alii parypatarum speciem habentes vocantur; alii lichanorum. Parypatarum speciem referentes sunt hi quinque: parypate hypaton, parypate meson, trite synemmenon, trite diezeugmenon, trite hyperbolzon. Lichano-

rum

Musicis eruditissimi, verba hic adponi merentur. ἐναρργῶς γὰρ, inquit, ὕπνι, καὶ λίαν παρσφαιῶς πῶν ἀπαντῶν δεασότιν ὁρώντες ἢν ἐποίησι κλίσιν ἰδιαιόντων, καὶ πῶν ἐν ἑνὶ μῶ καὶ τάξει ἄγοντων καὶ φέροντων, καὶ πῶν ἀμονίαν ἐκάστω τῶν γινόμενων ἐμπέπεισαν, καὶ οὐ ὁμῶ καὶ χρεῖαν ἐν ἀπάσῃ φωνῇ τῇ κλίσι, καὶ ἐν ἐκάστω διὲ μορίῳ ταύτης ἀμφω ταῦτα ἀφελόμενον, ἐκθίνες τυφλώτησι, μάλλον δὲ ὁρώντες ἀναγκασίῃσι. Quæ tam rotunde atque explicate Latino sermone non facile quis reddiderit. Nec satisfecit doctiss. interpres Rod. Gualtherus, qui sic vertit: *Hi enim cum palam & luce clarius omnium rerum Dominum mundum, quem condidit, gubernare, & omnia convenienter & iusto ordine deducere & movere videant, simulque in omnibus quæ sunt convenientem proportionem, ac tum in tota hac mundi machina pulchritudinem usumque commodum, tam in singulis huius partibus utraque hac evidenter apparere cernant, volentes tamen cecutiunt, imo videntibus oculis impudentiam suam produnt. Pro, convenienter & iusto ordine deducere, malle; decenti ordine ducere. Deinde, ubi ἀμονίαν vertit proportionem: præterea (videntes) compagem singulis creatis congruentem. Plura in illo Scriptore loca inveniuntur, quæ emendationem versionem requirant.*

V. 24. male rursus Possevinus: *quibus cœuntibus, carminis proprietates alterius fit. nec Martianus ita explicate: qui cum percussi fuerint, invicem discrepant.* V. 25. φθόγους ὁμοφώνους in-

terpretatur *sonos ejusdem tenoris*. quos cum Boëthio una voce non male dixeris *unifonos*.

V. 26. οἵτινες διώκουν μὲν ἀλλοίαν φωνῆς.] *Qui aliam atque aliam vocis potestatem; tensionem vero aequalem obtinent.* Martian. Capella pag. 158. V. 1. vertit: *qui vocis quidem aliam significationem gerunt; eundem tamen impetum servant.* scilicet idem sonus alibi significat proslambanomenon, alibi hypaten meson, & sic deinceps. Hic autem locus explicatione indiget, quam ex nostris modorum tabulis haud difficulter adferemus. A gravissimo sono, quem clare proferre possis, progredere acumen versus ad sonum quatum, qui his notis signatur, — E & V. Hic sonus in Hypodorio modo διωκόμενος, potest & valet hypaten meson; seu vim ac potestatem habet; vel ut Vitruvius & Capella loquuntur, virtutem, hypates meson; in Hypophrygio, hypaton diatoni; in Hypolydio, parypates hypaton; in Dorio, hypates hypaton; in Phrygio, potestatem proslambanomeni. Omnes autem illæ chordæ sunt unifonæ, & tensionem æqualem obtinent. id est, ut Nicomachus loquitur. pag. 23. V. 14. sunt ὁμόφωνοι καὶ ὁμότροποι. *unifona ac æque tensa.* Itaque unifoni potestates alias atque alias obtinent; id est, in uno modo sunt proslambanomenos; in altero, hypate hypaton; in alio, hypate meson: seu vox eodem sono cantat proslambanomenon, exempli causa,

E c

in

in Hypermixolydio ; hypaten hypaton, in Mixolydio ; parypaten hypaton, in Lydio ; mesen, in Hypodorio. Hoc quoque verbis ex paginæ 18. v. 9. sumtis sic explicatur : Eadem nota, seu idem par notarum, alia atque alia soni potestate in diversis modis adpellatur. Exempli gratia, ΩΡ in Hypodorio denominatur potestate meses ; in Phrygio, potestate hypaton diatoni. Huc pertinent quæ egregie explicavit Gaudenzio pag. 22. & 23.

V. 27. Αἰσθηταὶ δὲ φθόγων πλεονεύουσιν.] Mart. pag. 185. v. 2. *Sunt autem & alia sonorum diversitates. Ibidem v. 4. differunt. sc. sonus à sono.*

V. 30. ἡ κατὰ Αἰσθητὰ μίλοχλή.] Perperam Cod. Bar. μίλοχῆ. & Posslevinus, qui æque male vertit : *qua cum intervallo est participatio. sic v. 32. Tertia, cum constitutione. Deinde pag. 13. v. 3. vertit : Quinta vero, qua moralis est. Alii namque mores acutiores, sive neteformes decens ; alii graviores, sive hypateformes. Et alii rursus parhypateformes, & alii lichanoformes. Quæ vix maiore barbarie atque incititia ab ignorantissimo quoque conspurcari possent.*

V. 31. ὅταν ὁ μὲν ἐνὶ κενωμένῳ.] Sic proslambanomenos cum mese tantum communionem habere spectatur, cuius gratia ; ut dia pason illi consonaret ; est adsumtus, sicut pag. 18. v. 9. à nostro est explicatum. Mese autem cum pluribus intervallis communionem habet ; nimirum cum proslambanomeno, cum hypate me-

son, cum nete synemmenon, cum nete diezeugmenon, cum nete hyperbolæon.

V. 32. in utroque Oxoni. est *ἡ τῆς συστάσεως*, ut & in Bryen. Lib. 1. sect. 4. In reliquis recte *ἡ συστάσις*. Ibidem, ἡ τῆς συστάσεως, repete δὲ τὸ τῷ κενῷ, ex v. 30. *μίλοχλή*. ideoque in versione scribe : *Tertia, per communionem systematis. Martianus : Tertia per conjunctionem (rescribo, communionem) systematis, quod aut unum, aut plura recipit. Vel corruptus est Martianus, vel Aristidis mentem non est adsecutus. Notandum præterea, articulum ἡ in omnibus Codicibus insigni consensu abesse ; quem tamen non male nos restituisse putamus. Vide adnotationem sequentem. v. 33. pro δὲ in Oxon. est δὲ. ut & pag. 13. v. 13. pag. 15. v. 30. Pro μίλοχῆ in iisdem est μίλοχ.*

V. 33. ὅταν ὁ μὲν ἐνὶ κενῷ.] Hæc sine exemplis transcribere omnes, cum tamen in illis reperiendis hallucinari quis possit. Præcedente versu dixerat, sonos differre secundum intervalli communionem, quod alius eum uno ; alius cum pluribus intervallis communionem habeat. Pergit ad tertiam sonorum differentiam, qua alius unius ; alius, non plurium, ut in intervallis, sed binorum duntaxat systematum est particeps. Itaque τὸ δὲ strictè hæc de duobus perfectis systematis accipimus. His enim utrique soni omnes, à proslambanomeno usque ad mesen, sunt com-

mu-

munes: at trite synemmenon, paranete synemmenon, & nete synemmenon, minoris systematis tantum sunt participes: à parameso omnes, usque ad neten hyperbolæon, cum solo majori systemate communionem habent.

Pag. 13. v. 1. ὅτιν οὐ μὲν μείζον.] Hoc nemo melius explicavit quam Aristoxenus, πᾶσιν ἀντιθέμενον ἀλλήλων. qui videatur nostræ editionis pag. 46. & 47. v. 2. Cod. Scal. τίς δὲ τίς. Codices Vulc. & Posssevini, τίς δὲ ὁ φωνῆς. Oxonienses plene, τίς δὲ ὁ φωνῆς.

V. 4. ἔπειτα γὰρ ἦν τῶς ὀξύτεροις.] Martianus minus bene: *Alium quippe morem acuta significant; (ὀξύτεροι.) alium graviora.* Hæc autem in Excerptis, quæ Euclidi inserta habent Codices Posssevini & Vulcanii, cum quadam explicatione ita leguntur: τῶς ὀξύτεροις, ἦτοι τῶς ὑψηλοῦς καὶ ἔπειτα τῶς βαρυτέροις, ἦτοι τῶς ὑποαυλοῦς ὀξύτεροις. Alii enim mores sonos acutiores, seu ultimarum similitudinem referentes; alii, graviores, seu primarum speciem habentes, subsequuntur. Hæc tamen explicatio à reliquis longe melius abest. Cæterum vertendo sententiam exprimere studui, quod Latinum verbum Græco respondens minus obsequeretur. Hic autem locus oppido notandus est contra recentiorum, de Tonorum effectibus, opiniones. Illorum enim varietates, sola acuminis atque gravitatis differentie, Veteres unanimi consensu definiunt. Vnde ad latiores affectus

commovendos, præter certi generis electionem, in quo cantum faciebant, adhibuere modos acutos; ad tristes, graves: ad animum sedandum mediis tonis utebantur. Prima itaque causa mirabilium illorum effectuum, quos suis cantilenis Veteres ediderunt, est à modulandi genere, vel Enarmonio, vel Chromatico, vel Diatono. Altera à systemate, vel gravi, vel medio vel etiam acuto: & ab acutorum graviumque tonorum differentia. Tertia à certorum sonorum ad certos affectus commovendos electione, quam Antiqui λῆψιν vocabant. Quæ melopœiæ pars etiam uno exemplo illustrata ad nostra tempora pervenisset! certe à vilissimorum hominum contentu subtilissima Veterum inventa, quæ suis ingeniis longe inferiora isti putant, vindicaremus. Cæterum hanc doctrinam breviter hîc proponit, cum alios quoque mores frequentiore parypatarum; alios lichanorum usu animis illabi dicit. seu, ut ab hodiernis cantoribus intelligar, alios affectus excitari, si crebro ad F devenias; alios, si ad G. & similiter de reliquis sonis. Quod ultimum recentiores quoque admittunt, dum omnem modorum vim ac differentiam in hemitonii collocatione sitam statuunt: Acumen autem ac gravitatem nihil varietatis cantilenæ adferre, contra omnem eruditam vetustatem, imo communem sensum, existimant.

V. 9. καὶ κρινῶς μὲν, πᾶν μέγας,]

Ec 2

Re-

Respondet prior hæc & latissima intervalli definitio sonis latissima significatione sumtis. Quemadmodum enim hi natura sunt infiniti, ut pag. 9. v. 19. à nostro bene dicitur; ita & intervalla natura atque tensione infinita existunt. Hinc quoque probe Mart. Capella pag. 187. v. 26. tetrachordorum innumerabiles divisiones esse dicit. Hujus doctrinæ ratio ex Geometricis est petenda. Intervallum quippe respondet lineæ, quæ ex infinitis minimis particulis constat, atque in illas secari posse mente concipitur. Vt autem harum sectionum termini sunt puncta, ita intervallorum illorum termini sunt soni. Vnde Capella pag. 182. v. 20. *Sonus quippe tanti apud nos loci est, quanti in Geometricis signum; in Arithmetico, singulum.* Atque hinc intelliges quod v. 21. diesis enarmonios intervallorum minimum dicitur ἐν μελωδίᾳ, quod nimirum modulari possimus. quippe in instrumentis in infinitum minora intervalla spectari possunt, quemadmodum linea in infinitas partes secari. Porro intervallum enarmonion duobus sonis, specialiter dictis; quorum octodecim in singulis generibus recensentur; circumscribitur. v. 13. in Oxon. perperam erat ἀειχραμμίων.

V. 15. ἀπαιθεῖα μὲν, τὰ ὑπὸ τῶν ἱξῆς.] Hic insigne mendum est in Capella, pag. 185. v. 15. Nam pro composita scribendum incomposita; & vice versa pro incomposita, composita. Plane enim Aristidis ordinem

secutus ita vertit: *Incomposita sunt, quæ per ordinem currunt: composita autem, quæ ex diversis sibi invicem consonantur.*

V. 19. τῶν δὲ τῶν ἀρρημάτων.] Nimirum quæ in differentia compositorum & incompositorum intervallorum spectantur. Alias quæ v. 26. sequuntur, essent ineptæ.

V. 21. ὡς ἐν μελωδίᾳ.] Particulam ὡς mallem omisissam, utpote quæ ex sequente versu huc irreplerit.

V. 22. ὡς παρ' ἄλλον εἰπεῖν.] Idem & alii dixere qui non minus Aristoxenum sequuntur, quam hic Aristides. Nec existimare quis debet, Aristoxenum in aliis de Musica tractatibus idem forsitan scripsisse. quippe fundamentis doctrinæ ipsius hoc plane adversatur. Iudicabant itaque illi veteres, quamvis tradendæ Harmonicæ valde adcommoda esset Aristoxeni doctrina, non tamen omnino sibi à Pythagoricis, qui Canonici erant, & numerorum rationibus intervalla definiebant, esse recedendam. Porro propterea hemitonium non est præcise duplum diesios enarmoniz, quod tonus, qui in super-octava ratione spectatur, bifariam dividi nequeat. atque ex eadem causa nec hemitonium. Vide Euclidis sectionem Canonis, theoremate 16. pag. 35.

V. 25. πάλιν τῶν αὐτῶν ἰσότητων.] Capella exemplis adductis hanc differentiam illustrat p. 185. v. 11.

V. 27. καὶ ὁ μὲν σύμφωνος, ὁ δὲ ἀσύμφωνος.] Huc refero Mart. Capellam,

lam, pag. 185. v. 19. *Item alia conhibentia; alia, discrepantia.* Editur conhibentia; alter, conhibentia. at legendum contendo; convenientia. ex ejusdem pag. v. 27. ubi hanc intervallo-
rum differentiam plene explicare instituit. Vide & pag. 181. v. 24.

V. 29. *καὶ ἂν μὴ ᾖ.*] Capella ibid. v. 16. *Item alia logica.* imperite. Græcorum nullus in Mathematicis τῷ ἀλόγῳ opposuit λογικόν, sed semper ῥητόν. An Capellæ hoc imputari debeat, viderit eruditus lector. Cæterum omnia intervalla, quæ ab Harmonicis recepta sunt, quorumque magnitudines numerorum rationibus sunt definitæ, vocantur rationalia. Exempli gratia, intervallum ab hypate hypaton & parypate, in Enarmonio genere comprehensum, est rationale: intermedia autem cuncta, irrationalia. Sic ab hypaton diatono & hypate meson circumscriptum intervallum est rationale, scilicet superoctavum: quæcunque autem alia inter istos sonos spectantur intervalla, in infinitum, in omnibus generibus sunt irrationalia. Similiter de cæteris. Hoc quoque Capella docet pag. 180. v. 18. his verbis: *Hi sunt igitur soni, qui modulationem apte & cum ratione (ῥητῶς) componunt.* Vide præterea pag. 19. v. 33. pag. 20. v. 2. & Gaudentium pag. 2. v. 30.

V. 31. *ἐστὶν εἰπὼν οἶον.*] Codex Scal. & uterque Oxoni. male distinguunt ante οἶον, hoc modo: *ἐστὶν εἰπὼν. οἶον λόγον δὲ φημι.* Quod qui

Græce sciverit, haud difficulter sic emendandum viderit.

V. 31. *λόγον δὲ φημι,*] Hic considera accuratam Græcorum eruditionem. Posset quis perverse, ubi rationis mentionem injectam legeret, recurrere ad generalem Euclidis definitionem, lineis æque atque numeris competentem, quæ Elementorum Libro 5. perscripta est his verbis: *λόγος ἐστὶ δὺο μεγεθῶν ὁμογενοῦν ἢ κατὰ πηλικύτητά τε πλεονάζειν ἢ ὑστερεῖν.* Ratio est duarum magnitudinum ejusdem generis mutua quædam, secundum quantitatem, habitudo. Huic errori occurrit, dum specialiter rationem hic definit eam, quæ in numeris solum spectatur. Hoc enim non definito omnia intervalla sunt rationalia, quod lineis exhiberi possint. ac tonus in duas æquales partes divideretur, & hemitonium rursus in duas alias.

Pag. 14. v. 1. *ἔ δ' ἄν πέντε,*] Recte uterque Oxon. *ἔ δ' ἄν πέντε.* particulâ δὲ insertâ. & v. 3. *τόν τε δὲ,* quod ita legendum, interpretando indicavimus.

V. 5. *ἐπὶ μὲν.*] Pagina 12. v. 19: Hoc autem pag. 13. v. 27. addere potuisset, ut hanc intervallo-
rum differentiam rursus recensere non fuisset opus. Sic quoque compositorum atque inecompositorum intervallo-
rum differentiam, quam hic v. 7. repetiit, semel integre explicare potuisset. Nec exau-lationem facile adferes, quod primum simpliciter differentias intervallo-
rum omnes enu-

meret, deinde singillatim illas explicet. Hoc quippe ex additis pag. 13. exemplis liquet esse falsum. Melius quis putarit ex diversis veterum scriptis Aristidem nostrum hæc descripsisse, atque in ordinem conguessisse, qui interdum; ut quandoque bonus dormitat Homerus; claudicet. Hunc nostrum feliciter imitatus est Capella, qui quæ pag. 185. v. 19. simpliciter proponit, deinde v. 26. repetit.

V. 6. ἐν καιρῷ λέξεσθαι.] In tractatu de Generibus, pag. 18.

V. 9. Oxon. πᾶσι καὶ συνήθεα, καὶ ἀσυνήθεα. rotundius.

V. 10. ἐπὶ δὲ αὐτῶν αὖ μὴ εἶναι ἀρῆα.] Capella v. 20. Item alia arthia; alia perissa. In editis male est aria. melius in utroque MS. arthia. pro quo litera h crasa scribendum artia. Vetustiores enim Latini Codices quam sæpissime, in Græcis præcipue vocibus, h omittendum infarciunt, & scribendum omittunt. Sic quoque y & i sæpissime inter se commutata invenimus. Error iste ex Græcarum litterarum ignorantia est natus.

V. 12. εἰς ἡμιτόνιον καὶ τόνον.] Mirum in tam manifeste falsa lectione omnes tres consonare Codices. Legendum plane uti vertimus, ὡς (vel οἶον) ἡμιτόνιον καὶ τόνον. Quippe hemitonium in duo æqua, binas nimirum dieses enarmonias, secundum Aristoxenum dividitur. Neque hoc adversatur illi, quod pag. 13. v. 22. dicitur. Norant enim Aristoxeni sectatores tonum in plures æquas partes dividi non posse; attamen quod

recepta divisio non multum à præcisa abesset, eam tanquam veram commodioris doctrinæ gratia memorabant.

V. 13. ὁμοῖα δὲ, τὰ εἰς ἀνίστα.] Oxonienses ὁμοῖα, & Capella v. 23. perissa autem, quæ in tria hemitonio discernuntur. Ita Scripti & editi. Non dubito quin hicaliquid sit omisissum. Legerim: quæ in inæqualia; ut, in tria hemitonio; discernuntur.

Ibid. ὡς αἱ διέσεις,] Diesis hîc ubique intelligitur enarmonios. Hoc autem intervallum est in molli Diatono, à parypate hypaton & lichano comprehensum. Similiter ibi lichanos hypaton & hypate meson continent intervallum quinque diesium. Porro septem diesium spatium est inter lichanon hemioliî chromatis & hypaten meson. Quæ omnia ex nostra Aristoxenia sex colorum tabula patent.

V. 14. γένεσθαι δὲ ἡ θέσις αὐτῆς] Vterque Oxon. melius, ἡ συνθέσις, compositio. Sed & Cod. Scaligerianus margine, quod non animadvertet. Deinde pro οὗκ ἐπ., quod ternis illis locis habet Cod. Scal. in Oxon. conjunctim scribitur οὗκ ἐπ. v. 15. in Cod. Scal. legebatur, δύο δὲ διέσεις, insertâ particulâ δὲ. quam vel in μέν mutandam, vel melius omittendam censui: quod posterius deinde vidi ab Oxon. comprobatur.

V. 18. δύο τόννοι πᾶσαι καὶ ἑναι.] Hîc mendum latere, vel ipsa Græca verba indicent. Quid enim est καὶ ἑναι? certe idem esse nequit quod

ἰφε-

ἰφεξῆς. Præterea falsam doctrinam ingerit. quippe in genere Diatono tres toni deinceps collocantur, à me-
son diatono usque ad parameson: ve-
runtamen non in uno tetrachordo.
Hinc adeo legendum putavi, καὶ ἐν
παραμέσῳ. ut interpretando indi-
catum.

V. 19. *ᾠδίσταται*] Sic legunt omnes tres codices; sed dubio procul male. Rescribo, *παρίσταται*. Adducitur in dissonantiam.

V. 21. Oxonienses. *μή εἰσιν*.

Ibid. *πυκναὶ μὴ τὰ ἐλάττωτα*] Hæc minus perspicue vertit Capella v. 25. *Spissa sunt, quæ per dies colliguntur: rariora, quæ tonis.*

V. 24. τὸ Ἀγρόν] Sic corrupte omnes tres codices; & insuper Codices Regiæ Biblioth. Paris. Restamen ipsa legendum esse clamat ἡ δὲ τόνος. ut vertendo indicatum.

V. 25. *πρώτη μὲν*] Hic in doctrina facili summa est confusio, non nisi à summa ignorance nata. Locum integrum, prout in Codice Scaligeri legitur, cum Regiis & Oxoniens. collatum adponam, ἃ μὲν, [ἡ εἰς π̄ δωδεκαήμερον. β' δὲ, ἡ εἰς διέσεις η'. γ' δὲ, ἡ εἰς τετταήμερον. δ' δὲ, ἡ εἰς ἡμιτόνιον. ε' δ.] ἡ (ἡ à Cod-Scal. aberat,) εἰς διέσεις, ἥτοι τὸν τεταρτημορειαίος (Regii & Oxon. Codices addunt, Ἀφασίος.) δδὲ δὲ, ἡ εἰς ἡμιτόνιον, τετταὶς ἡμισυ τόνος. τετταὶς δὲ, ἡ εἰς τετταήμερον ζ. (at omnes in margine recte, τετταήμερον ε.) τετταὶς δὲ, ἡ εἰς δ ἡμιτόνιον, τετταὶς, διέσεις ὀκτώ. Quæ his uncis [ ] inclusa sunt, u-

nus Regius Cod. & Bodl. in margine habebant: Codex autem Scaligeri, ipsi textui ex margine inserta, quod omissus articulus ἡ indicat. Minora menda non attingam, ut cum pro *πρώτη* in Scal. est *πρώτον*, in Oxon. *πρώτος*. & pro *δδὲ δὲ*, *δδὲ δὲ* vel *δδὲ δὲ*. Durior mihi videtur locutio, *τεταρτημορειαίος τόνος Ἀφασίος*. usitatus esset, ἥτοι τόνος *τεταρτημορειαίος*. Cæterum bis hic proponitur una atque eadem doctrina, quæ hæc est: Ditonum dividi in octo dieses quadrantales, seu enarmonias: in sex trientales, seu chromaticas: in quatuor hemitonia. Idem ostendere potuisset in uno tono; qui habet quatuor dieses quadrantales: tres trientales: bina hemitonia. v. pen. Cod. R. & Oxon. habebant *σμικρότατον* ut & pag. 18. v. 20.

Pag. 15. v. 1. τὸ δὲ μέγεθος *πρώτον*] Forfan melius τὸ *πρώτον* cum præcedente *μέγεθος* conjungitur. Ac si velis, spacia tono minorâ tantum esse quasdam vocis minutas dissolutiones; primam autem magnitudinem, tonum. Idque eo magis, quod tonus duarum primarum consonantiarum differentia, certa proportionē, nimirum superoctava, contineatur. v. 3. pro ἥτοι Cod. R. & Bodl. perperam *ἔσται*.

V. 4. τὸν ᾠδὴν πλήστον] Vide anon potius ἡμισυ τόνος, vel ἡμιτόνιον *πλήστον*. *hemitonio ad simile*.

V. 5. εἰς ἴσα τιμνεσθαι τόνον.] Codex Scal. & unus Reg. *τέτων*. Alius Regius, *ὡς περ τὸν ἴσως*. Oxonienses,

ὡς

ὡςπερ τῶν τῶ ἰζως. Porro vocula ἰζως hæc verba, ὡςπερ ἰζως καὶ τάλη-9ες ἐχθ, ex marginali scholio in tex-um irreplisse, indicare videtur. v.9. Magd.& unus Reg. ἰπρον, pro δ'ἰπρον.

Diagramma quod sequitur, depravatissimum erat in omnibus codicibus, quorum quinque saltem memorare possum. Præter enim Scaligeri Codicem duo Oxonienses, & duo Regii Parisienses ad restituendum illud sunt consulti. sed conatu irrito. Quippe ita inter se conveniunt, ut ab uno omnes manasse non difficulter perspiciatur. Totum itaque ex ingenio restituimus, secuti

authoris verba clara & perspicua. Confusio autem illa inde nata est, quod notas omnes imperiti librarii non binaria serie, ut ubique Aristides noster facit, sed ut singulari ac continuo ordine posita, descripserunt. quæ insuper temporum injuria sunt mutilatæ. Hujusmodi confusi ordinis, ex continua singularum notarum descriptione, evidens habemus exemplum in Alypio, pag. 68. & in hoc nostro, pag. 27. Cæterum ut quid à nobis mutatum sit perspicias, ex illis codicibus desumptum diagramma accuratissime hîc adponere volui.

I. β Γ θ ε ς ζ η θ ι ια ιβ ο γ δ ε ς ζ η θ ι ια ιβ	ὦν ἀλλὰ ὅτι αὐτὸς ἀρχαῖα. α .x. β Γ θ
II. ι Γ ο γ π ο ι γ δ ε ζ ι Γ ο γ π ο ι γ δ ε ζ	ο < 6 π 9 ι Γ ο γ π ο ι γ δ ε ζ
III. ι Γ ο γ π ο ι γ δ ε ζ ι Γ ο γ π ο ι γ δ ε ζ ι Γ ο γ π ο ι γ δ ε ζ	ὦν ἀλλὰ. ι Γ ο γ π ο ο ι Γ δ ε ζ
IV. β κς κη λ λβ λδ λς λη μ μβ μδ μς μη ν ς ε ε Ω C	
V. C < ο ε λ μ η F ε C < ο ε λ μ η F ε	

Numeros marginales addidi ut varios reliquorum codicum characteres denotare possent. Codices Regii cum initio ordinem habent illasque notas, quæ hîc in margine sunt adscriptæ, nisi quod pro 9 sit, etiam in uno Oxoniensis, φ. pro qua

alter Oxoni. in hac prima, & in secunda serie omnes illi quatuor habebant ρ. quam notam etiam Scaligeri Codex hîc habet in margine. Pro sequenti γ, reliqui quatuor L. quæ etiam in Scal. Cod. supra notata conspiciebatur. Serie secunda, pro duabus

duabus ΠΟ, reliqui, & Codex Scaligeri in margine, habent 3 σ. Illud initiale 1/ est in omnibus codicibus. In tertiæ seriei superiore ordine pro α, Regii 8. in inferiore, pro septima v, Regii μ. Pro octava 9, omnes quatuor ∞. Pro ultima λ, iidem omnes γ. In quarta serie β in Regiis est omissum. primam notam habent 4 quæ in Cod. Scal. erat supra posita. Cæterum in Regiis quarta & quinta series sunt uno continuo ordine exarata, ita ut undecim notæ sint superiores: item quæ undecim inferiores, quæ à 4 incipiunt. Pro superiorum ultima μ, Regii habent 4. in inferioribus pro T reliqui omnes 5.

V. 20. Αὐτὴ ἐστὶν ἡ ᾠδὴ] In omnibus codicibus bene post notas hæc verba subjiciuntur. Nimia enim sunt, quam ut tituli loco diagrammati præfigenda censerī debeant. & alibi hujusmodi repetitiones descriptionibus subjectas invenimus.

V. 24. σύστημα δὲ ἐστὶ] Hæc definitio depravata est, ut videbimus in Notis ad Euclidem. Ineptam tradit Mart. Capella pag. 186. v. 20. *Systema est magnitudo vocis ex multis modis constans*. Primum male systema ipsi definitur magnitudo vocis. hoc quippe diastemati competit. Si enim in tetrachordo, exempli gratia, hypaton ab hypate adscendamus ad parypaten, vox intervallum fecisse dicitur; rursus si à parypate ad lichanon, aliud intervallum. Hæc duo intervalla, quæ singula sunt magnitudo quæ-

dam vocis, systema dicuntur Aristoxeno, ejusque sectatoribus: cujus ratio ex ipso systematis vocabulo patet. Duo extremi soni, hypate & lichanos, considerari quidem possunt tanquam intervallum, sed tum parypates nulla debuit facta esse mentio. Si porro à lichano hypaton progrediari ad hypaten meson, habebis systema tetrachordum. cujus item extremi, seorsim considerati, intervallum, & quidem consonum, constituunt. Sed omnes illi quatuor soni, sunt systema consonum, & ut interdum illi Latini vertunt, complexio quædam plurium intervallorum. Deinde illam Martiani definitionem vocabulum *modus*; quod tam scripti quam excusi codices legunt; admodum obscuram reddit. Si rem ipsam, & Græcam definitionem consideres, non difficulter perspexeris, voluisse ipsum dicere, *ex multis diastematis constans*. Quod nescio an ab ipso scriptum fuisse contendere possimus; ut ex truncati vocabuli diastematis duabus ultimis syllabis id factum putemus. Videtur itaque vocabulum *modus* pro diastemate usurpasse, sed admodum inepte. Vide quoque annotationem ad pag. 179. v. 27. & pag. 180. v. 21. ubi *modus* pro *modulatio* ipsi usurpatum. Cæterum τὸ *multis* etiam de duobus intervallis accipies; ut sæpe monitum.

V. 26. τῶν δὲ συστημάτων] Locum hunc corruptum esse liquet. Nam quod sequitur, αἱ δὲ πλείους, ineptius est quam ut commodam explicatio-

F' f nem

nem admittat. Primum ista verba, αἰ μὲν ὁμοίαι ταῖς ὅπῃ τῶν διαφορημάτων εἰρημύχαις, cum Bodleiano omitterem: deinde legerem, τῶν δὲ συστημάτων διαφορῶν εἰς πλείους, ὡς αὐδὲ. Verum quidem est, quasdam differentiarum, quas hic in tractatu de systemate recenset, similes esse, imo easdem illis, quas in doctrina de intervallis memoravit; at non, iis ommissis pergit, ad dissimiles & systemati peculiare differentias tantum explicandas, quod ista verba, αἰ ὃ πλείους, innuere videntur. Cum itaque plerasque omnes, quæ systemati competere possunt differentias recenset, nescio quomodo hæc lectio retineri possit. Porro lectorem, qui primus scholium (quorum jam exempla habuimus pag. 6. v. 13. & pag. 14. v. 25. aliaque sequuntur) margini adjecit ex pag. 17. v. 3. Aristoxeni, ita scripsisse puto: ὡν πνευ ὁμοίαι &c. Quæ ubi textui inserta sunt, ut congruus esset sermo, isto modo sunt mutata. Huic sententiæ accedit, quod pag. 14. v. 25. scholium quoque in textum irrepsit.

Pag. 16. v. 2. καὶ τὰ μὲν ἀπλᾶ καὶ ἓνα] Hic non parva occurrit difficultas ex confuso ordine. Aristides hanc, tanquam novam differentiam, proponere videtur: Bryennius contra, præcedenti illam conjungere. Singula examinabimus, adductis primum Bryennii verbis ex Lib. 1. sect. 6. τῇ δὲ τῷ ἐξῆς καὶ ἀπερβαλὺς δι-
οισὶ συστήματα, τὰ δὲ τῶν ἐξῆς φθόγων
μελωδύμια τῶν καὶ ἀπερβαλόν, καὶ

τὰ μὲν ἀπλᾶ καὶ ἓνα τῶν ἐκείνων τὰ
δὲ ὕχ ἀπλᾶ, καὶ πλείονων τῶν ἀπο-
κλῶ γίνεσθαι. τῇ δὲ ὁ συνημμένον καὶ δι-
ζωγμένον διαφορᾶ. Continui atque in-
interrupti differentia inter se different sy-
stematica, illa quæ per deinceps positos so-
nos canuntur, ab iis quæ per non proxi-
mos. & quidem simplicia secundum nu-
mum modum exponuntur: non simplicia
autem per plurium modorum connexionem
fiunt. Conjuncti atque disjuncti
differentiæ &c. Hæc, ut pleraque il-
lius sectionis, ex Euclide, pag. 16.
v. ult. descripta esse patet: nisi quod
ista verba, καὶ τὰ μὲν ἀπλᾶ usque ad,
ἀποκλῶ γίνεσθαι. quæ explicationis
gratia ex hoc Aristide addidit Bryen-
nius, melius in illo sint ommissa. Ex-
posuerat Aristides noster primam
differentiam, qua systema aliud con-
tinuum est; aliud, præposterum.
(Exempla illius doctrinæ vulgaria da-
bo, ut ab omnibus intelligatur. Hi
quatuor soni, ut. re. mi. fa. con-
stituunt systema tetrachordum con-
tinuum: sequentes autem quinque,
ut. mi. fa. re. sol. faciunt systema
pentachordum, sed præposterum,
seu transiliens atque interruptum.)
Huic autem systematum differentiæ
nullo modo, quæ hic in Aristide &
Bryennio sequuntur, explicationis
gratia, connecti possunt; utpote
quæ novam differentiam proponunt.
quod sic videbimus. Euclides &
Bryennius ultimam systematum dif-
ferentiam ponunt mutabilis atque
immutabilis. Immutabilia sunt syste-
mata simplicia, quæ unam tantum
mesen

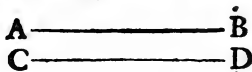
mesen habent : mutabilia, quæ duas pluresve. Hanc differentiam Aristides habet pag. 17. v. 12. sed eandem proponit aliis tantum verbis textam. Nam idem est, siue dicas; Systemata simplicia esse, quæ unam mesen habent; siue, quæ secundum unum modum vel tonum exponuntur. Hæc explicatio ex doctrina de Mutationibus, multisque Musicorum locis, inprimis autem ex Bryennii Lib. 3. sect. 4. est verissima; atque oppido notanda, utpote quæ hunc intricatum nodum sola solvit. Itaque primum vocem $\tau\acute{o}\pi\omicron$ necessario accipiendam dico de uno ex $\bar{x}\bar{v}$. modis. Deinde legendum contendo: $\kappa\alpha\iota\ \tau\acute{\alpha}\ \mu\acute{\epsilon}\nu\ \acute{\alpha}\pi\lambda\acute{\alpha}$, $\acute{\alpha}\ \kappa\alpha\delta'$ $\acute{\epsilon}\nu\alpha$. ut v. 4. recte in omnibus invenitur, & in interpretatione est observatum. Tertiò, novæ differentiæ initium constituendum esse versu 5. ubi prioris differentiæ explicationem adferre videbatur. Quare pro, $\eta\ \tau\acute{\omega}\ \tau\acute{\alpha}\ \mu\acute{\epsilon}\nu\ \acute{\epsilon}\nu\alpha$, Lego; $\acute{\epsilon}\pi\ \tau\acute{\alpha}\ \mu\acute{\epsilon}\nu\ \acute{\epsilon}\sigma\tau$. & in versione v. 6. scribo: *nexum sunt. Deinde alia conjuncta sunt.* Ultimo, pagina 17. v. 12. hæc verba, $\kappa\alpha\iota\ \tau\acute{\alpha}\ \mu\acute{\epsilon}\nu\ \acute{\alpha}\mu\epsilon\tau\epsilon\omicron\lambda\alpha$, &c. usque ad, $\delta'\ \acute{\upsilon}\pi\epsilon\rho\ \epsilon\lambda\acute{\omega}\nu\ \mu\epsilon\lambda\omega\delta\acute{\epsilon}\iota\tau\alpha\iota$. præter necessitatem esse repetita, utpote quæ eandem doctrinam contineant, quam primis duabus differentiis exposuit. Hic locus confirmat illud, quod ad pag. 12. v. 19. dixi: videri mihi ex variis hæc Harmonica ab Aristide esse collecta, quæ non nimis accurately ordine disposuerit. Bryennius fere ubique optimum ordinem ob-

servat, sed in vero sensu eruendo sæpius hæret. ut & hoc loco peccavit, dum continui atque interrupti differentiæ illa verba adtexuit, quæ peculiarem differentiam constituunt.

V. 8. $\acute{\alpha}\ \kappa\alpha\iota\ \tau\epsilon\tau\tau\alpha\lambda\lambda\alpha\ \lambda\acute{\epsilon}\gamma\epsilon\iota\alpha\iota$] In Scaligeri Cod. legebatur $\acute{\alpha}\ \tau\epsilon\tau\tau\alpha\lambda\lambda\alpha\ \lambda\acute{\epsilon}\gamma\epsilon\iota\alpha\iota$. sed subductâ lineâ notatæ erant binæ voces, $\tau\acute{\omega}\nu\ \sigma\omega\eta\eta\mu\acute{\epsilon}\nu\omega\upsilon\upsilon$, & in margine adscriptum habebatur, $\sigma\acute{\epsilon}\kappa\ \lambda\acute{\omega}\ \acute{\epsilon}\nu\ \acute{\alpha}\lambda\lambda\alpha$. Sic v. 15. rursus intrusa quædam erant verba cum ita legebatur, $\pi\epsilon\tau\tau\alpha\chi\omicron\rho\delta\alpha$, $\acute{\alpha}\ \delta\acute{\epsilon}\ \acute{\iota}\pi\tau\alpha\chi\omicron\rho\delta\alpha$. $\acute{\alpha}\ \acute{\upsilon}\pi\omicron\tau\omicron\ \pi\epsilon\sigma\acute{\alpha}\rho\omega\upsilon$. & v. 17. pro $\acute{\iota}\pi\tau\alpha\chi\omicron\rho\delta\alpha$ inveniebatur $\acute{\epsilon}\pi\iota\acute{\alpha}\chi\omicron\rho\delta\alpha$. Hæc omnia, uti à nobis expuncta sunt & correctæ, comprobavit deinde uterque Oxon. Porro vocum harum; $\kappa\alpha\iota\ \tau\epsilon\tau\tau\alpha\lambda\lambda\alpha$, $\pi\epsilon\tau\tau\alpha\lambda\lambda\alpha$, genuinam notionem hinc discere possumus. Vti enim tetrachorda hypaton & meson dicuntur conjuncta, & catallela; chordâ hypate meson, tanquam mutuo vicinitatis vinculo connexa: sic tetrachorda, meson & diezeugmenon, sunt tetrachorda parallela seu disjuncta. Etiam in lineis prioris vocabuli exemplum dari potest. Nam lineæ A B lineæ C D est $\kappa\alpha\iota\ \tau\epsilon\tau\tau\alpha\lambda\lambda\alpha$, seu, duæ lineæ, A B & C D, $\kappa\alpha\iota\ \acute{\alpha}\lambda\lambda\eta\lambda\alpha\iota\ \kappa\acute{\epsilon}\nu\tau\iota$. una secundum, vel juxta alteram jacet, hoc modo:

A	B C	D
Eadem lineæ A B, C D, paral-		
lelæ,		

lelæ, seu παρ' ἀλλήλας, hoc est, una
juxta alteram, jacent, hoc situ :

V. 10. Oxonienſes tranſpoſitis
vocibus legunt, ἐμπίπτεi μέσος.

V. 16. κατὰ φύσιν] Hæc verba
de Diatoni generis tetrachordis tan-
tum accipi debent. Nam Enarmonii
generis quatuor chordæ, tantum ab-
est ut ſecundum naturam humanæ
vocis ſint ordinatæ, ut vix alia chor-
darum diſpoſitio naturæ in-modu-
lando magis adverſa inveniri poſſit.
Vnde modulationem per diſſin en-
armoniam multi tanquam impoſſi-
bilem rejecerunt. Cæterum ſic illa
verba accipi nequeunt, ut dicamus,
tum quatuor chordas naturali ſerie
diſpoſitas videri, cum à minore in-
tervallo ad majus adſcendimus.
quippe hoc non ab omnibus Har-
monicis in trium generum colori-
bus eſt obſervatum. ut ad Ptole-
mæum aliquando videbimus. Quin
& in Syntono Ptolemæi, quod nunc
vulgo cani dicitur, ab hemitonio ad
tonum majorem, & inde ad mino-
rem fit progreſſio.

V. 20. τὰ δὲ διὰ συμφωνῶν.] Omnes
tres legebant, α. quod locum habe-
re nequit, niſi quoque præcedente
verſu legas, τέτων α' μὴ ἐν συμφωνῶν.
Cæterum tetrachordi diſſoni exem-
plum non tantum in Enarmonio &
Chromaticis dare poſſumus, ſed et-
iam in Diatono : ut, à parypate me-
ſon ad parameſon. v. 23. pro αὐτόμ-

φωνῶ uſitatus eſt διὰ συμφωνῶν. v. 27.
ſcribendum, διέσεως.

V. 25. περιερίκαμψιν.] Pagina 12.
v. 21.

V. 29. τὰ μὲν ἑαυτῶν] Lege vocula
addita: τὰ μὲν γὰρ ἑαυτῶν ἐσώτων. in ver-
ſione ſcribe : Namque alia à ſtanti-
bus. Fortaſſe melius ſic legerimus:
ἢ τὰ μὲν ἑαυτῶν. Eſt quoque ſyſtematum
ſecundum ſpeſiem differentia, quā alia
à ſtantibus; alia à mobilibus continen-
tur. Hinc in variis tetrachordorum,
pentachordorum & octachordorum
ſpeciebus denotandis dicunt, alia
contineri à barypycnis; qui ſunt ſo-
ni ſtantes : alia à meſopycnis; alia
ab oxypycnis; qui utrique ſunt va-
gantes. Tota autem hæc differentia
ponenda erat pag. 17. v. 17. ſaltem
eò eſt referenda.

V. ult. τέλειον δὲ, ὁκτάχορδον.]
Euclides & Gaudentius paulo aliter
perfecta ſyſtemata accipiunt; quos
conciliat Bryennius, Lib. 1. ſect. 6.

Ibid. ἐπεὶ πᾶς ὁ μὲν αὐτὸν φθόνος.]
Codex Scal. ὅτι πᾶς ὁ μὲν αὐτὸν. Inde
feci, ἐπεὶ πᾶς ὁ μὲν αὐτὸν, quod etiam
Oxonienſes habent. at pro αὐτὸν le-
gendum αὐτὸν ſcil. ὁκτάχορδον. omnis
poſt illud (octachordum) ſonus. Inde
eſt, quod vulgo cantorum dici ſolet :
De octavis idem eſt judicium.

Pag. 17. v. 4. Oxonienſes, συμ-
έσηκε δὲ ἐκ. & v. 7. σύγκειται δὲ ἐκ.

V. 9. διὰ τῶν αὐτῶν δὲ ἐκ τῶν αὐτῶν.] O-
xon. διὰ τῶν αὐτῶν δὲ ἐκ τῶν αὐτῶν. ubi di-
junctim ſcribendum, διὰ τῶν αὐτῶν. Pro
διὰ τῶν αὐτῶν legendum cenſeo, συμμέτρηται.]

V. 11. ἐπὶ τῶν ὅλων.] Spiſſi atque
rari

rari differentia genuina est systemati. In intervallis illam non adeo bene ab Aristide adferri puto.

V. 17. *χῆματ' αὐτῶν πικίλα,*] Has figuras tetrachordorum, pentachordorum & octachordorum, vide accurate expositas ab Euclide p. 14. à Gaud. pag. 18. à Bryennio Lib. 1. sect. 6.

V. 18. *ἡγεμονίας*] Præcedentia, si Latine ita loqui possem. Verti, ducatu. quod optimis scriptoribus usurpatum est, & hic ferri potest.

V. 19. *ἡ πῶτον*] Codex Scal. *ἡ ὠ.* Oxonienses, *ἡ γὰρ ἐν.* Legendum, *ἡ γὰρ αὖ.*

V. 22. *τῆ διαίρεσιν*] Non, *τῆ χῆματ'* ita enim non v. sed x v. tetrachorda habebimus, ut v. 28. innuit. Intelligit itaque *διαίρεσιν τῶ ὅλῃ συστήματι* δις διὰ πασίων.

V. 25. *πεντὰχορδα διὰ σύμφωνα τεύχῃ.*] Quænam illa sint non addit; cum tamen hic aliqua sit difficultas. Si enim in omnibus generibus hæc spectare velimus, legendum erit, *πασιῶν, μέζων, διεζυγμένων,* vel potius bina disjuncta habebimus. Ita primum esset à proslambanomeno ad hypaten meson: secundum, ab hypate meson ad parameson: tertium à mese ad neten diezeugmenon. Sed forsitan in solo Diatono genere hæc tria pentachorda capienda sunt, in quo Mart. Capella pag. 188. v. 23. numerat quinque. Hic itaque primum pentachordum, seu meson, constituemus ab hypaton diatono ad mesen: alterum, synemmenon, à

meson diatono ad neten synemmenon: tertium, diezeugmenon, à mese ad neten diezeugmenon.

V. 27. *συνημμένων τε καὶ διεζυγμένων.*] Synemmenon octachordum intelligit, quod est à proslambanomeno ad mesen: diezeugmenon, quod à mese ad neten hyperbolæon. Ita autem vocat prius, quia duo tetrachorda continuo ordine in eo spectantur: quod autem ille ordo interrumpatur à tono qui est inter mesen & parameson, hinc alteri octachordo diezeugmenon adpellatio quæsitæ.

V. 29. *ἐκάστῃ φθόγῃ παραώξισιν*] Hæc locutio videtur obscurior. nihil autem aliud vult, quam quod secundum naturalem sonorum seriem accipiantur illæ octachordorum diversæ figuræ. Nam ab hypate hypaton ad parameson, est prima octachordi species: à parypate hypaton ad triten diezeugmenon, altera: & sic ordine progrediendo ad septimam, adeoque ultimam, pervenies, quæ est à mese ad neten hyperbolæon.

V. 32. *συλλαβή.*] De hoc & sequentibus binis veterum vocabulis vide egregium locum Nicomachi pag. 16. v. 28.

V. ult. *ὀνομασίαν τελευτήσῃ.*] Prius vocabulum errore quodam in nostram edit. irrepsit. omnes legunt *ὀνομασιῶν.* uti etiam *τελευτήσῃ.* quod postremum Grammaticorum canonas turbare possit.

Pag. 18. v. 3. *ὡς τὸ ἀγέλιον*] Absque adjuncto *πασιῶν.* quia primo tetrachordi nervo adpositum esse suffic-

ficiebat. sic & v. 5. Porro uterque Oxon. recte scribunt v. 4. τὸ δὲ ὑπὸ παρυπάτης. & v. 5. τὸ δὲ ὑπὸ ἀγλόνος. ut est reliquis locis.

V. 8. ἀποθέρμῳς] Annon melius ἀποθέρμῳς? Hæc autem est illorum verborum sententia. Si in duobus, ex. gr. canticis eadem prima nota sit supposita, quæ in uno sit proslambanomenos; in altero, hypaton diatonos; videbit Harmonicus ex deinceps sequentibus notis, in quo modo cantus ille decantetur. Sunt tamen obscuriora hæc verba, nisi ex pag. 24. v. 20. noveris, cantici gravissimum sonum proslambanomenon esse ejus modi, in quo cantus est constitutus.

V. 11. τὴν τῆς ἀρμονίας ποιότητα] Id est, quæ sit species octachordi, seu quis tonus. Nam duobus modis usurpatur vox ἀρμονία. Vno, pro genere Enarmonio, ut hac pagina v. 19. altero, pro tonò, seu tropo & modo. quæ significatio est huic loco propria. Pro φανεράν v. 12. in Codice Scal. erat φανερόν αὐν. in Oxon. φανερόν.

V. 15. ἥτις δέ ἐστι πρὸς τετραχόρδου διαίρεσις.] Mart. Capella pag. 187. v. 2. vertit: *Tetrachordon est chordarum cum certa qualitate divisio*. Quid ineptius dici posset? Certe hic locus, si quisquam alius, est vitiosus. etiam inde quod legendum esset, *quatuor chordarum*. Rescribo: *Genus est quatuor chordarum* (vel si mavis) *tetrachordi*) *cum certa qualitate divisio*. Quippe nullum dubium quin

hunc Aristidis locum verterit Martianus. Tetrachordi definitionem satis accuratam jam ante tradiderat pag. 181. v. 22. *Tetrachordum autem est affectio quadam sonorum quatuor per ordinem compositorum, quorum extremi sibi debeant convenire*. Et deinde pag. 188. v. 10. *Tetrachordum quippe est quatuor sonorum in ordine positorum congruens fidaque concordia*. Bene vocem ποιός, seu ποιότης, interpretatus est, *certa qualitas*.

V. 19. ἀρμονία] Hæc, & quæ sequuntur, bene vertit Capella pag. 187. v. 4.

V. 22. Articulum τῆς quoque habet Bryen. lib. 1. sect. 7. abest ab Oxon.

V. 27. Cod. Scal. δὲ μέσον. Bryennius loco citato, ἔτος δὲ καὶ τὸ δὲ μέσον ἀμφότεν. v. 30. Scal. τὸ μὲν δὲ. unde feci δὲ. Oxoni. id omittunt.

V. 25. ὡς γὰρ τὸ μετὰ] Hunc locum expressit Martianus pag. 183. v. 13. *Ideo (chromatica) hoc nomen accepit, quia inter principales colores, album tetrumque, quicquid interjacens invenitur, colorabile (mallem simpliciter, color) Graja significatione perhibetur*.

Pag. 19. v. 7. τεχνικώτατον] Vterque Oxon. & Bryennius, τεχνικώτερον δὲ. *Artificiofius autem*. quod melius. quia etiam sequitur, ἀνεκρέτερον.

V. 8. μελωδεΐται] Lacunula hic erat in Scal. Codice, qui sic habet, μελωδεΐτῶν παλαιόθυμοις.

V. 14. αἰθέριαν καὶ] Pro his duabus vocibus Oxoni. habent, καὶ γὰρ καὶ γὰρ.

χρίαν. quod vocabulum hîc genuinum censere nequeo; potius ex glossa in textum pro illis irrepsisse putem. Nostram lectionem confirmat quoque Bryennius, qui Lib. 1. sect. 7. omîssa vocula *καί*, ita legit: *ὅλα ἢ ἐαυτῶν αὐθενείαν πανῆλως*.

V. 17. ἐν τε ἀγωγῇ.] Hæc eodem ordine persequitur Capella pag. 187. v. 19. Vide eadem accuratius tradita pag. 29. v. 11. Pro ποιῶμεθα v. 19. Oxon. recte ποιῶμεθα. Iidem particulam ὅτε male omittunt v. 20.

V. 21. ἐπὶ τῆς μελωδίας] Martianus v. 21. eodem modo: *Exhinc in modulando alia eusthia dicitur, quod est, recta*. Accuratis divisionibus ac definitionibus hæc exposita vide p. 29. & in Bryennio Lib. 3. sect. 10.

V. 27. ἀνείη] In omnibus scriptum erat ἀν εἴη. quod certe manifestissimum est mendum, quodætextum scædare nolui. Deinde articulum τῷ censeo delendum.

V. 29. ἃ μὲν ὡς ἰδικὰ διαίρειται.] Pro ὡς, quod omnes habent, rescribere eis.

Pag. 20. v. 1. pro ὅσα in Cod. Scal. perperam scriptum erat ἴσα.

V. 6. τὸ μὲν ἂν πρῶτον τὸ ἐναρμόνιον] Dele, τὸ ἐναρμόνιον, & lege, τὸ μὲν ἂν πρῶτον *χαρσκήριζέται*. alias enim inepta repetitio est v. 9. Superfluum est v. 8. τῷ τόνῳ. Martianus hîc ita vertit, pag. 187. v. 30. *Et modus quidem accipit Enarmonion à tetartemoria diefi, id est, terti parte quarta*. Vocabulum *modus* ad turbas dandas natum videtur. Pag. 179. v. 27. pu-

tavi id forsan pro intervallo positum. hîc aliam significationem Græcum verbum suggerit, nempe pro caractere & figura illud usurpatum esse à Martiano. Sic legendum esset hoc loco, Et modum quidem accipit. Alibi idem quod *modulatio* significat.

V. 12. ἐν δέσσειν ἡμιολίων τῆς ἐναρμονίᾳ δέσσεως] Satis intricate Mart. *ab hemiolia diefi, ejus quæ sit enarmonii*. Melius vertisset: à diefi hemiolia enarmonix diefis.

V. 14. ἡμιολίᾳ χρώματι.] Lego, ἡμιόλιον χρώμα, ut præcedit v. 11. μαλακὸν χρώμα. Neque enim vel χροῖα, vel διαίρεσις hîc subaudiri potest. Sic v. 17. ubi pro χρώματι in Cod. Scal. adhuc pejus erat χήματος, scribendum, *τονιαῖον χρώμα*. v. 20. *μαλακὸν χρώμα*. v. 22. *σώπτονον*. Διέπτονον.

V. 25. ἐναρμονίᾳ δέσις,] Huic loco, certe facillimo, rursus inofficiosam manum adcommoðavit ineptus scholiastes. Ex tribus ultimis coloribus, ubi explicationes illæ, *χρὶ δέσιν, καὶ δέσιν, &c.* ab omnibus codicibus absunt, Aristidem simpliciter ita scripsisse liquet: *ἐναρμονίᾳ διαίρεσις. εἰς μὲν μαλακῷ χρώματι, ἢ ἢ μὲν ἡμιολίᾳ χρώματος, ἢ δὲ μὲν &c.* Vide Euclidis Harmonica pag. 12. Cæterum, ut ubique factum, etiam minutissima hujus loci persequemur. Pro δέσις, Oxonienses hîc & v. 28. habent δέσεις. & v. 30. rursus ἡμιολίᾳ χρώματι δέσεις. Sed legendum iis locis censui, *διαίρεσις*, quia v. 24. dixerat,

xerat, ποιησάμεθα διαίρεσιν. v. 27. O xon. omittunt, καὶ δέσιν. v. 30. καὶ δέσιν. addendum fuerat, τελεσημορ- αίαν, propter v. 32. ubi quoque est, τελεσημίονιον καὶ δέσιν, nempe τελεσημορ- αίαν. adeo non satis circum- spectus fuit ille interpolator. v. 31. καὶ abest ab Oxon. ibidem vocem ἡμιόλιον ex Codicis Scal. margine, seu alia adnotata lectione, in textum recepi. v. 32. hæc verba, καὶ δέσιν ἡμιόλιον, Oxon. non habent. versu ultimo, & in binis sequentibus co- loribus, interpolatoris diligentia de- fecit. Huic loco illas explicationes addidi; cæteris tantum interpretan- do. Pag. 21. v. 3. post β. in Codice Scal. legebatur: ἄλλως, ἡ. πδ. κη. in Oxon. ἄλλως ἡ. πδ. πδ. δ. Quæ uti spuria, & nullius bonæ frugis, in tex- tum recipere nolui.

Pag. 21. v. 3. γίνονται δὲ καὶ ἄλλαι τελεχοχορδὲ καὶ] Codex Scal. deprave- rat, γίνονται δὲ ἐν αὐτῇ τελεχοχορδὲ καὶ. Oxon. γίνεσθαι. Hæc doctrina oppi- do est notanda, quam solus hic Ari- stides ex Antiquitate nobis conser- vavit.

V. 7. ἔσθ' ὅτε] Omnes, ἔσθ' ὅπη. atqui præcedit v. 6. ἐνίοτε. Hesychius: ἔσθ' ὅτε, ἐστὶν ὅτε. ἡ ἵσως. ἐνίοτε, πολλὰ- κως. Certe idem hic est ἔσθ' ὅτε, quod πολλὰκις.

V. 11. ὕπερον λέξεσιν.] Locum non reperio.

V. 12. Δόξημα] Ita perperam omnes. Rescribo, σύστημα. ex v. 15. v. 30. & inprimis ex pag. 22. v. 1.

V. 13. καὶ τόνυ, καὶ τόνυ,] Lego, καὶ

δίονυ καὶ τόνυ. ex notis quæ sequun- tur pag. 22. ubi male v erat pro v. ut multis aliis locis.

V. 14. καὶ τόνυ,] Rescribe rursus, καὶ δίονυ. quod omnium Codicum notæ, N Z postulant. Et quomo- do alias perfectum systema, quod sex tonos habet, complebitur, nisi bina ditona reposuerimus?

V. 18. καὶ τόνυ.] Codex Scal. in margine, καὶ δίονυ. quæ lectio veris- sima est, & ab Oxon. comprobata.

Ibid. ὡς δὲ καὶ τῶν τόνω τὸ] Oxon. voculam καὶ omittunt, & pro τὸ, rec- te habent τῶ.

V. 22. καὶ τόνυ.] Sic Oxon. recte, quod ex notis ΔΥ certum. Scrip- tus Scal. perperam: καὶ τῶν. quo textum commaculare nolui.

V. 29. καὶ διέσεως,] Bis scriben- dum, καὶ διέσεως, καὶ διέσεως. quod ex notis est indubitatum. Alias nec in- tegrum systema haberetur.

Pag. 22. v. 2. τέτων δὲ] Oxon. τέ- των δὲ.

V. 3. ἐν τῇ πολιείᾳ μνημονόει] Lib. III. de Republ. unde locum in- tegrum adponam. Τίνας ἔν θρηνώ- δεις ἀρμονίαι; λέγε μοι. σὺ γὰρ μουσικός. Μιξολυδισί, ἔφη, καὶ σωλιονολυδισί, καὶ ποιαῦται πνέες. σὺ γὰρ αὐταὶ, ὡς δὲ ἐγώ, ἀφαιρέσεις; ἀλλήλοισι γὰρ καὶ γυναιξίν, αἷς δὲ ὀπταίαις εἶναι, μὴ ὅτι ἀνδράσι. Πάνυ γε. Ἀλλὰ μὲν μένη γε φύλαξιν ἀπτεπέταλον, καὶ μαλακία καὶ ὄργια. Πῶς γὰρ ὅ; Τίνας ἔν μαλακαί τε καὶ συμπολὶ- καὶ τῶν ἀρμονιῶν; Γαστρίῳ, καὶ καὶ λυ- δισί, αἵ πνέες χαλαραὶ καλεῖσθαι. Ταῦ- τας ἔν, ὡ φίλε, ὅτι πολυμικρῶν ἀνθρώπων ἔσθ'.

ἔθ' ὅπ (ita male omnes editiones. scribendum ὅπ.) χεῖρη; Οὐδαμῶς, ἔφη. Ἀλλὰ κινδυνώεις σὺ δωρεὰς λείπεισθαι καὶ φεφυγῆς. Οὐκ οἶδ' αὖ, ἔφην ἐγὼ, ποῖς ἀρμονίας. *Quanam igitur sunt quærule harmonia?* Dic mihi, qui es musicus. Mixolydia, inquit, & Lydia contenta, & huiusmodi quadam. Illane igitur removenda? ut quæ plane sunt inutiles etiam ipsis mulieribus, quas mitiore natura esse decet, nedum viris. Omnino. At vero ebrietas, mollicies atque inertia custodes civitatis maxime dedecent. Quidni? *Quanam igitur sunt molles & inconvivis usitata harmonia?* Iastia & Lydia: quæ remissa vocantur. Hisne igitur, ὦ amice, apud milites aliquando uteris? Nullo modo, inquit. at videris Dorian & Phrygiam omittere. Haud equidem, inquam, novi harmonias. Porro in Cod. Scalig. v. 4. legebatur μεξολύδιον, sed supra scriptum erat μεξολυδίσι. Aristides articulum his adverbii præponit; Plato autem illum omittit, & Euclides pag. 16. v. 11. cum inquit, ἐκαλεῖται δὲ ποιὸν, καὶ λοκρεῖσι, καὶ ὑποδωρίον. ὑποδωρίον. in Platone forsan melius, πῶ ἀποδωρίον.

V. 8. Bodlei. Codex legit κινδυνώεις. Pro λελεῖσθαι, quod Bodl. quoque habet, & Codices Regii Paris. puto melius in Platone legi λείπεισθαι. Magd. perperam habebat λελεῖσθαι. In versione scribe: *Parum abest quin Doristi & Phrygisti omittas.* v. 9. pro ἀρμονιών Oxonienses male ἐναρμονιών. v. 12. in versione coag-

mentabant idem est quod, adcommodabant, aptabant.

V. 13. ὕπερον] Libro II. pro ἀκρεβῶς Oxon. non male legunt, ἀκρεβέσπερον. quod & Regii Paris. habebant in margine. Quæ sequuntur antiquarum harmoniarum notæ non adeo corruptæ in Scalig. Codice, & Regiis Paris. reperiuntur, ut illæ quas pag. 15. vidimus. Causa autem hæc est, quod ibi longiore ordine & continuo scribantur; hic vero vñ harmoniis, tanquam sectionibus sint determinatæ. Quamvis hoc nihil profuerit Codicibus Oxon. in quibus superiores notæ Lydii & Dorii continua serie erant scriptæ; iisque eodem continuo ordine inferiores eorundem modorum notæ adnexæ. Similiter in Phrygio & Iastio. Id quod inextricabili errori causam præbuit pag. 15. ut diximus. Cæterum quid in iis notis immutaverimus manifestum fiet, si quinque codicum scripturæ cum nostra editione conferantur.

Itaque in primæ harmoniæ superiori ordine pro γ omnes habent γ. pro Ε minoris formæ ξ, quod ξ, ἀμελητικὸν vocare possumus. Inferiori ordine pro duabus primis Λ & omnes perperam habent has duas γ 7. quarta K, quam restitueram, in folis adparebat Oxoniensibus. quod præter alia multa argumento est, aliorum codicum, quam ex quibus Regii & Scal. manarint, illos esse ἀνληγέστα. Tres ultimæ in Regiis & Scal. erant hæ, C D F. in Oxon. G H & cæteræ con-

continuo ordine, ut dixi, scriptæ. quæ ut in nostra editione vides, sunt emendandæ. quippe ex supra scripta c, & Oxoniensium 6 fieri debet x, & r suo loco restitui, qui est sub secundæ harmoniæ prima nota φ, ex quo pedem huc male tulerat. uti etiam ex tertiæ harmoniæ primo notarum pari adparet.

Secunda & tertia harmonia ultimis notarum paribus tantum differunt. Singulas tamen scripturas videbimus. In secundæ igitur harmoniæ superiori ordine pro septima E in omnibus erat ε. quæ notæ parvo discrimine inter se differunt. Cæteræ optime respondebant, nisi quod pro θ esset δ. ut fere omnibus locis ubi hæc nota θ reperitur. Inferiori serie primam notam ad Lydium commigrasse jam dictum. Pro tertia ο, quam soli Oxonienses recte habebant, in reliquis erat υ. non longe tamen hæ notæ inter se absunt. Quinta in Oxon. male erat ο. Pro sexta in omnibus perperam ζ, & pro ultima <.

In tertiæ harmoniæ superiore ordine pro ultima Regii & Scal. υ. at Oxon. υ. Inferiori ordine tres priores recte erant pictæ. quarta in omnibus omiſsa. Sexta hic probe formata. Octava rursus omiſsa, in cuius locum nona successerat. & pro nona prima inferior harmoniæ quartæ.

Quartæ harmoniæ initialis nota erat γ. tertia autem γ, pro qua in Oxon. male hæ duæ habentur γ γ. Inferiori ordine sex sequentes in o-

mnibus libris reperiebantur, v 7 c η E <. quæ, uti in nostra editione vides, sunt emendandæ.

In quintæ harmoniæ superiori serie, tres primæ eadem ubique sunt quæ harmoniæ quartæ. cæteræ recte formatæ. Inferiori ordine priores duæ sic pingebantur, Z L. at in margine Codicibus Reg. & Scal. adscriptum erat, *ἐν ἀλλῇ σὺν τῷ ταύτῃ τῷ δού.* nec habebant Oxonienses. Adesse tamen debent, sed uti à nobis sunt restitutæ. Tertia & quarta in omnibus perperam 7 c. reliquæ autem optimæ.

In sextæ harmoniæ superiori serie quatuor priores eadem sunt quæ harmoniæ quartæ. reliquæ probæ. Inferiori ordine pro secunda erat <. pro tertia, γ. sexta in omnibus exciderat. Hæc accuratissime adnotare volui, ut de Veterum harmoniis; quæ magni momenti doctrina est in Muscis; eo certius ex Codicum consonantia judicare possemus.

V. 23. *παντὶ δὲ πέντε τόνων λέγωμεν.*] Sic recte Regii Parisienses. Codex Scal. mutile, abrafis binis ultimis litteris, πέν. Oxonienses autem perperam disjunctim legunt, *παντὶ.* Deinde omnes. habent *λέγωμεν.* v. 26. Regii Paris. & Oxoni. perperam legunt *παιὶν* pro *παιόν.* Porro omnes, *πὸ δὲ τῷ τ.* inepte inserto articulo *τῷ.* v. 28, male *ἡ* pro *οἶον*, Oxonienses. Ibidem Codex Scal. *πένδν.* ex quo potius *δ* quam *ων* faciendum putavi, quod & Oxonienses approbarunt.

Pag. 23. v. 1. ὧν οἱ περιλαμβανόμενοι] Hoc ex trium generum Tabulis, quarum singulæ xv tonos habent, ad oculum patet. Toni enim; ordine vel in acumen, vel in gravitatem progrediendo; hemitonii spacio inter se distant, ex doctrina Aristoxeni. Cum itaque hic systema diapason in duodecim dividat hemitonina æqualia, quæ XIII tonis continentur, vides propositum numerum confici. Vide infra v. 22. v. 5. in Oxon. perperam deest καὶ.

V. 2. καὶ δὲ σὺν νεώτεροις,] Quo seculo collocandi sint illi juniores, ex Musicis Autoribus colligi nequit. Hic autem illud notet studiosus lector, hunc Aristidem, si post Ptolemaeum scripsisset, non prætermisurum fuisse occasionem recensendi VII tonos, quos ille duntaxat recipiendos statuebat. Quamvis ab omni antiquitate VII aut VIII modi in usum atque praxin musurgorum tantum venetint.

V. 6. ἐφαπτόμενοι.] Dubium videri possit, num subaudiendum περιλαμβανόμενοι, ex v. 3. an, νεώτεροι, ex v. 4. At vero hæc difficultas tollitur, ubi orationem compleveris hoc modo, καὶ καὶ πληροῦς ἐν συστήματι ἐφαπτόμενοι. Ita quoque loquitur pag. 11. v. 5. διὰ τὸ λοιπὸν ἡμᾶς ἐφ' ἡφθαι ὁξυτέρων συστημάτων.

V. 7. Oxon. transpositis vocibus legunt ἀεισίζεν. & τως. concinnius est quod ex Cod. Scal. edimus.

V. 10. ἐκαὶ παλαιότεροι.] Probe Oxon. ὅς, ut hic est reliquis locis.

subauditur enim καλεῖται ex v. 9.

V. 13. νῦν αἰόλι. Oxonienſes perperam, καὶ αἰόλι.

V. 15. περιδωλι. ὁ δὲ ὁξύς, ὅς νῦν περιείσται.] Pro his verbis Oxoni. legunt περιείσται. omnino inutile. Codicis Scaligeri optima est lectio.

V. 19. ὅπως γ' αὖν] Ita omnes. at legendum contendo, ὅπως γάρ. & v. 21. deleo αὖν, quod ibi ineptum.

V. 24. pro εἰλατον Oxon. bene εἰλάτων. at male ibidem εἴπε pro εἴγε. v. 28. rursus perperam in Oxon. omiſſa est particula καὶ.

V. 28. λαμβάνοντες] Eadem habet Bryennius Lib. 1. sectione 8. Est autem hæc doctrina de sumendis intervallis per consonantias illustre præstantissimæ Antiquæ Musicæ exemplum, quam à nullo recentiorum traditam legi. Hic illam breviter & accurate exponam. A quocunque autem sono, Diatoni aut Chromatis tonizari, incipere possumus. Data sit, exempli gratia, potestas soni hypates hypaton Hypodorii, à quo sumere placeat reliquos omnes tonos per consonantias. Propositus itaque sonus est proslambanomenos Phrygii. Intendo dia pente. capio Hyperlydium. Remitto dia pente, & habeo Hypodorium. Intendo dia tessaron. capio Dorium. Iterum intendo dia tessaron. capio Hyperdorium. Rursus à Phrygio intendo dia tessaron. capio Hyperphrygium. Itemque remitto dia tessaron. capio Hyperphrygium. Ab Hyperdorio

remitto dia pente. capio Hypozolium. Intendo dia tessaron. habeo Æolium. Iterum intendo dia tessaron. capio Hyperzolum. Reliqui sunt quinque toni, quos duobus modis sumere possumus: vel à proxime superiori tono hemitonium remittendo; vel à proxime inferiori hemitonium intendendo. Infra Phrygium sumam Iastianum. A Phrygio itaque intendo dia pente. remitto dia tessaron, & habeo Lydium. Ab hoc iterum intendo dia pente, & remitto dia tessaron, sic habeo Hyperiaastianum. Ab hoc remitto dia tessaron. capio Iastianum. iterumque remittens dia tessaron capio Hypoiaastianum. A Lydio denique remitto dia tessaron, & habeo Hypolydium. At placeat Iastianum sumere supra Dorium. Itaque intendo à Dorio diatessaron; iterumque intendo dia tessaron, remitto dia pente. Intendo rursus dia tessaron. remitto dia pente, & habeo Iastianum. Eodem modo ab Æolio incipiendo capies Lydium, & Hypolydium. Sic omnes xv. tonos sumimus per consonantias. Cæterum de Intervallorum sumtione vide Muscorum principem, Aristoxenum, Lib. 2. pag. 55. Boëthium Lib. 3. cap. 9. Plutarchus Dialogo de Musica; haud procul à fine: εἴτα καὶ τὸ μὴ διώασι ληφθῆναι διὰ συμφωνίας τὸ μέγεθος. Deinde quod nec per consonantiam sumi possit ista magnitudo. nempe diefis, de qua loquitur.

V. 29. *ᾠξάμενοι*] Codex Scal. *ᾠξάμενοι*, supra ultimam *ᾠξάμενοι*

scripto *ος*. ut denotetur legendum esse *ᾠξάμενοι*. Eodem modo deinde v. 30. *βυλόμενοι*, supra scripto *ος*. & v. 32. *εφαίσομαι*. Oxonienses solam hanc supra notatam lectionem habent. Concinnius tamen & loquendi modo convenientius cum tribus Scriptis Bryennii me editurum putabam, *ᾠξάμενοι*, *βυλόμενοι*, *εφαίσομαι*.

V. 30. Oxon. *ᾠπλεῖναι*. quod minus hic usitatum. Semper inveneris *ᾠπλεῖναι καὶ ἀνῆναι*. quod hic habent tres Codices Bryennii, & Cod. Scaligeri.

V. 32. Bodl. perperam *παντός* pro *πάντως*.

V. ult. Codex Scal. *δ' ὅλον*. unde feci *δ' ὅλα*. Oxon. & Bryen. bene *δόλα*. ut pleraque huiusmodi composita in Scriptis libris exarata inveniuntur. *καθόλα*, *καθόλας*.

Pag. 24. v. 1. *ὁ μὲν δὲ δῶκε σύμπαρ μελωδεῖται*,] Locus est *ἀμέζων* librariorum culpa difficilissimus. Cujus argumentum primum breviter exponemus, singula deinde visuri accuratius. Propositum ipsi est ab hoc v. 1. usque ad v. 8. ostendere, qui Modi quam integre cani possint. Cum autem Harmonices axioma decantatissimum sit, vocem humanam intendi ultra bis dia pason non posse; hinc firmissimè concluditur Hypodorium, cujus proslambanomenos est totius perfecti systematis gravissimus, cani posse integrum. Itaque Hypoiaastius, proximus modus, non cantabitur integer. adscendit enim ultra *xii* tonos, licet tantum hemi-

to-

tonio. Sic Phrygii modi melodia tantum progredietur ad dia pason & dia tessaron : Hypermixolydii autem, tantum ad dia pason. Quid clarius quis desiderabit? Hæc tamen Aristides noster, qui hinc inde sua ex vetustioribus Scriptoribus excerptis, nec bono ordine & suo loco singula disposuit, reddidit intricatissima. Cum in his explicandis animum huc illuc versassem, omniaque rationum momenta considerassem, concludebam non dubitandum esse, quin hic locus intelligendus esset de solis XIII. Modis Aristoxeni, omisiss duobus, quos alii deinde addiderunt. quamvis Aristides videretur de omnibus XV. hic loqui, uti patet ex pag. 23. v. 27. Iam codicum variantes lectiones videbimus. Tres scripti Bryennii, itemque tres Aristidis nostri magno consensu hic legunt δώρειο. & v. 6. δωρειο. Sic autem v. 3. Bryennius : καὶ δὲ τὸ πλὴν μέστω αὐτῆς περιλαμβανομένην εἶναι τὴν ὑποφρυγίαν, (lege cum Oxon. ὑπερφρυγίαν. quod etiam ex adjuncto, Hypermixolydio, patet.) ἥτοι τὴν ὑπερμυξολυδίαν. ἢ δὲ λοιπῶν οἱ μὲν βαρύτεροι τῷ δωρειῳ, μέχρι τῆς συμφωνίας τῆς φθόγῃς τῇ νήτῃ τῶν ὑπερβολαίων ἢτοι τῇ περιλαμβανομένη. Et quod ipsius mese sit proslambanomenæ Hyperphrygii seu Hypermixolydii. Reliquorum illi qui sunt graviores Dorio, canuntur usque ad sonum qui consonat ipsi nesci hyperbolaon, seu ipsi proslambanomenæ. Verumtamen quantocumque codicum consensu hæc ita scripta reperiuntur, male reperi

contendimus. Nam, quod primum adferri debet, quatuor sequentibus locis. v. 16. 18. 21. & 26. Bryennii Codices legunt ὑποδωρειο. Quæ lectio si vera est; ut sane est verissima; jam totum hunc locum restitutum habemus, ut consideranti erit perspicuum. Ideoque omnibus hujus paginæ locis pro δώρειο legemus ὑποδωρειο. Deinde falsum est, quod v. 15. dicitur, primum sonum qui clare audiri possit, definiri Dorii proslambanomeno, cum omnes de Hypodorii proslambanomeno istud adfirment, adeoque adfirmare debeant, nisi Modorum numerum atque ordinem immutatum velint. Quare, cum gravissimus sonus, quem quilibet proferre possit, statuatur Hypodorii proslambanomenos, vox autem humana naturaliter ad bis dia pason, seu XII tonos tantum intendi queat, videmus v. 1. scribendum esse ὑποδωρειο. Porro v. 3. ex Aristide nostro & Bryennio hanc lectionem concinnarem : καὶ δὲ τὸ πλὴν μέστω αὐτῆς περιλαμβανομένην εἶναι τὴν τῷ δὲ πατρὶ ὀξύτερον ὑπερφρυγίαν. Quæ verba hoc volunt : nisi Hypodorius totus caneretur, Hyperphrygius modus ; cujus proslambanomenos est Hypodorii mese ; ne quidem ad primam sui perfectionem, id est, dia pason pervenire posset. Vocabulum μέστω hic generali significato accipiendum de sono τῇ διωάμει medio, seu medio totius perfecti systematis bis dia pason. Nam si singulos tonos intra suum dia pason consistentes con-

sideremus, uti facit Bryennius, & omnes musurgorum filii, ille sonus mense dicitur, qui toni gravissimum consonantia dia pente excedit. Deinde v. 5. est certe aliqua difficultas, cum ex loquendi modo, οἱ μὲν, quod suum redditivum, οἱ δὲ, raro amittit; tum ex vocabulo βαρύτεροι. Si retineri posset τῶν θωρέων, nostra versione locum restituisse videri possemus. Verum ex iis quæ hîc clare explicavimus, omnino sequitur, legendum esse: τῶν δὲ λοιπῶν οἱ μὲν ὀξύτεροι τῶν ὑποθωρέων ἡμίονῳ ἢ τῶν, μέχρα. Reliquorum illi qui Hypodorio acutiores sunt, capiuntur usque ad sonum. Quod Bryennius v. 8. addit, ἥτοι τῇ πρὸς λαμβανομένη, est ineptissimum. quamvis ab ipso Bryennio hæc scriptura profecta videatur. Hunc enim locum jam Bryennii ætate sic corruptum fuisse nullus dubito. At alias quis ex his difficultatibus emergendi vias posset ingredi. Et primam quidem, si ex pag. 18. v. 6. Hypodorium, inverso cum quibusdam Veteribus ordine, à mense incipere statuat. vel etiam à nete hyperbolæon. Alteram, si pag. 24. v. 1. Dōrium gravissimum dicat, quatenus tres tantum à Veteribus Modi statuebantur, Dōrius, Phrygius, Lydius. Verum consideratis omnibus tantum abest ut ex iis emergeret, ut etiam majoribus se esset implicaturus. Sed priore modo Bryennium explicare tentemus. Incipiat enim, etiam secundum pag. 23. v. 25. (qui locus ita accipi posset) Hypodorius à nete hyperbolæon.

quare ejus mense eadem erit quæ totius systematis bis dia pason. & Hypermixolydius, à mense incipiens progredietur, tantum ad proslambanomenon, infra quem alius sonus non reperitur. Videt ingeniosus lector, hoc modo in Bryennio delenda esse hæc verba, τῇ νήτῃ τῶν ὑπερβολαίων. Quod si illa retinenda duxerimus, nimia mutabimus, nec satis congrue. τῶν δὲ λοιπῶν οἱ μὲν ὀξύτεροι πυγχαίνοντες ὑποθωρέων, μέχρα τῶν συμφωνῶν. Φθόγῃς τῇ νήτῃ τῶν ὑπερβολαίων. οἱ δὲ βαρύτεροι, μέχρα τῶν συμφωνῶν. Φθόγῃς τῇ πρὸς λαμβανομένη. Iam varias codicum scripturas adnotabo. v. 3. Cod. Scal. τῶν μέσων. Oxoni. autem τῶν μέσων. at nihilo minus præcedere deberet articulus τὸν. v. 6. Cod. Scal. βαρύνοι, supra scriptis duabus syllabis eroi. Oxon. simpliciter βαρύτεροι.

V. 8. ἥτοι τῇ πρὸς τὰς ὁδούς,] Hunc locum explicatum invenis in Notis ad pag. 18. v. 8.

V. 10. ποιόταλον] Bryennius suo more explicationis gratia addit, ἥτοι τὸν βαρύταλον. Idem v. 11. legit ὑποβάλοιμεν. Oxon. perperam ὑπερβάλοιμεν.

V. 12. καὶ τῶν] Sic Codicem Scal. emendavi, in quo erat καὶ. reliqui omnes, καὶ τῶν.

V. 13. ἔτι τὸ βάριον] Oxon. in Bryen. hîc legunt βαρύ pro βάριον. quod certe longe usitatus. Sequitur tamen v. 21. in omnibus, ἔτι τὸ βάριον. Ibidem μὲν melius abest à Bryennio.

V. 15. τὸν πρῶτον ἀνεστὸν φθόγον] Vide

Vide Gaudent. pag. 22. v. 8. fatebris sphalma ignorantissimi hominis esse quod v. seq. legitur *δωρεῖς*, pro *ὑποδωρεῖς*.

V. 22. *πῶς τω* male deest in Bryen.

V. 23. *τῇ* abest à Bryen. & v. 24. *μείζων*. Deinde pro *εἰς δ' ὁ βαρύνει* legit, *ὁ δ' ὁξύνει*. v. 26. *ὑπερπλήρη*. omnia perperam.

V. 26. *τὸν*] Cod. Scal. *τὸν*. quod dubio procul scribendum *τὸ* a. uti vertendo indicavi. male *τὸν* in nostrum textum irrepfit. Oxon. *τῷ* legunt. at Bryen. *τὸ* v. 27. pro *μὲν* Bryen. perperam *δν*.

V. 32. *μετέβολη δέ ἐστιν*] Hanc sextam Harmonices partem paucis attingit Aristides. Quatuor ejus species; quarum unam, quæ est *per tonum* attingere videtur Aristid. p. 25. v. 4. recensent Euclides pag. 20, 20. Bryennius Lib. 1. cap. ult. Cum autem easdem quoque enumeret Mart. Capella pag. 189. v. 9. in illam opinionem adducor, ut Aristidem hic minus integrum putem. Certe nec doctrinæ ipsius nec diligentiae hoc respondet, tam insignem doctrinam tamque necessariam omittere. Præterea parum coherens illa quæ sunt pag. 25. v. 20. ubi de Veterum tonis rursus agere incipit.

V. ult. *εἰ γὰρ*] Cod. Scal. *ἡ γὰρ*. Reliqui autem, etiam Bryennii, ut edimus. in Versione pro *quia* scribe, *scilicet*.

Pag. 25. v. 1. *τῆς φωνῆς πύπ*] Ita omnes, excepto uno Oxon. in quo male *πύπ*. Est autem idem quod *φωνῆς χαρμονῆς*, pag. 24. v. pen-

ult. Magnopere hic locus facit ad confirmandum illud quod in Adnotatione ad pag. 13. v. 4. diximus. Idem quoque clarissime pag. 18. v. 13. exponit, cum systemata Veteribus morum principia dicta adfirmat. Confer pag. 22. v. 10.

V. 5. *καθ' ἑαυτὸν τῶν ἀγαστημάτων*] Generaliter, ut etiam per diæsin transire ex uno tono in alium possimus. Ex. gr. Ex Lydii hypaton enarmonio *υε* in parypaten meson Dorii *ψ 2*. qui soni diesios spacio inter se distant. Sic per hemitonium transibimus à Dorii meson diatono *τ 1*, in Phrygii hypaten meson *φ 1*. Simili ratione quibusque aliis intervallis.

V. 8. *χαρμίστραι*]. In omnibus generibus, & ab omnibus sonis. Ut si ex hypaton enarmonio Dorii *η 3* mutem in meson enarmonion Phrygii *τ 1* per diapente. Etiam ab uno genere in aliud transeundo: ut, ex Hypophrygii diezeugmenon Chromatico *π 2*, ad diatoni Lydii hypaten hypaton.

V. 11. plene esset *τὸν μετέβαλλον*. & v. 13. *τὸν ἀνι*. ut intelligas quarto casu singulari hæc esse posita. v. 12. Oxon. inepte *καὶ ἅπαν*. Porro quæ paria, quæ imparia sint intervalla, vide pag. 14. v. 11.

V. 18. *ταῖς τῷ χαρμόλερι μέσους*] Ita omnes tres. Sed ut liquet, male. Vel enim legendum, *ταῖς τῶν χαρμόλερων*. & v. seq. *ὁξύνει*. Vel, *πλὴν τῷ ὁξύνει*. *μεσίω*, *ὑπὸ τῷ γίνεσθαι τῷ ὁξύνει*. Exempli habemus quina, quæ ex tabulis

bulis nostris facile colliguntur. Nam Hypodorii mese est hypate hypaton Hyperdorii. Sic mese Hypoiaftii, est hypate hypaton Hyperiaftii. & ita deinceps usque ad Hypolydium. Enimvero hypatæ vocabulum hic specialiter potius acceperim de hypatis hypaton, quam generaliter, ut & hypatas meson includat.

V. 20. *ἡ γὰρ τῆς ἐξῆς ὁμοίως.*] Oxon. bene, *τῆς ἐξῆς*. Hæc autem verba melius hîc abessent. Neque enim certum exemplum præcedit, cui generaliter subungi possint. ut si scriptum esset: *οἶον ἢ τῷ παρωδείῳ μέσῃ παύτῃ ἐστὶ τῷ παρωδείῳ. ἢ τῷ τῆς ἐξῆς.* ut Hypodorii mese hypate est Hyperdorii. & deinceps similiter.

Ibid. *εἰσὶ δὲ τῷ γέρει τρεῖς.*] Optime Oxon. *τῶν τρεῖς*. quamvis enim liqueat hoc vocabulum esse subaudiendum, melius tamen additur. Horum autem trium tonorum acutissimum, Lydium, à gravissimo, Dorio, omnis antiquitas ditoni spacio separavit. ita ut intermedii bini tono superoctavo inter se distarent.

V. 27. scribe *παυθεῖσιν*. Pro *ἐμῆναι* male Oxon. *ἐμῆναι*. Subaudiendum enim *ὄργανον*. quod implicite præcessit in voce *ὄργανικαῖς*. Ineptum enim esset, *ὄργανικῇ παυθεῖσιν ἐξείραται.* & ultimum scribendum esset, *ἐξείραται μὲν εἰσὶ.*

V. 31. *παρωδείῳ τόνον*] Sic Cod. Scal. & Regii Paris. Oxon. male *τόνον*. at omnes ibidem, *ἢ τὸ βάριον*. dubia erat Scal. Codicis scriptura. In versione scribe: *si ab omnium gravif-*

sim Hypodorio tonum in grave remittamus.

V. 32. *τὸ λαμβάνον δὲ ἀρχὴν*] Male Codices Regii & Oxon. *λαμβάνον δὲ ἀρχὴν*. Nota autem *τὸ πλεονόν*, *πλεονόν* καὶ *ἀπερεσμενόν*, in omnibus codic. pingitur ut β. quæ notæ aliquam certe inter se convenientiam habent. Illustris est hic locus ob duas causas. Primum enim hinc perspicitur, cur Guido Arctinus; qui, exceptis notis, nihil præter veterum auctoritatem immutavit; litteram Γ infra Α adsumserit. Recentiores omnes, ubi ad comparationem Antiquæ Musicæ & Novæ accesserint, etiam inde hujus præ illa perfectionem nos colligere adserunt, quod veteres tam inferiore quam superiore perfecti sui systematis loco infra sonorum numerum constituerint, quem hodierni tanta felicitate augmentum nunc modulari possint. Et enim Γ Arctini antiquos ignorasse, deinde dia tessaron in acumen esse additum. adeo ut Guidoniani adscendant ad bis dia pason & dia pente, cum veteres omnes in bis dia pason substituerint. Deinde clarissime videmus, veteres notarum ordinem ab ultima litera Ω incepisse, non autem à Φ, quæ quarta est à fine. quod alias satis absurdum videbatur.

Pag. 26. v. 2. *τόνον ἐπέχειν*] Ita Codices Regii & Scal. Melius Oxonienses, *τόνον*. integre enim esset *τόνον λόγον ἐπέχειν*. ex præced. paginæ versu ult.

V. 4. ποιησάμενοι] Sic Regii & Scal. at Magd. ποιησάμενοι. Bodl. adhuc pejus, ποιησάμεθα.

V. 5. τῷ μετ' αὐτὸν] Subaudi, τὸν. perperam Magd. τὸν pro τῷ.

V. 9. ὑποκείται δὲ ἡ καὶ ἡμιόλιον τῶν συγχείων θέσις] Pro θέσις Regii & Oxon. perperam σωθesis. verum haud dubie scribendum ἐκθesis. Unde in versione pro *positio* scribe, *expositio*. Ita enim est v. 12. & bis p. 27. Ex hoc autem loco, & naturali ordine, quo à minoribus ad majora progredimur, putem, diagramma literarum, secundum hemitonium expositarum, primo loco pag. 27. esse ponendum. Deinde, expositionem secundum tonum. Tertio loco diagramma Modorum seu tonorum x̄v. nec videtur ex v. 21. ordo, qui in omnibus codicibus conspicitur, defendi posse.

V. 11. Regii & Oxon. male λοιπὸν pro λοιπόν.

Ibid. διπλῇ δὲ ἡ ἐκθesis] Oxon. vocula καὶ auctius legunt, διπλῇ δὲ καὶ ἡ ἐκθesis. Hic locus habet insignem doctrinam de Antiquarum notarum usu: item cur duplices à veteribus sint adsumptæ: ubi superiores, ubi inferiores notæ usurpentur. Quæ omnia hæcenus non tantum obscurissima fuere summis viris, sed ferme deplorata. Singulorum codicum scripturas accurate hîc adferemus, alio loco rem ipsam clarissime explicaturi.

V. 12. γέρονεν ἡμῖν, ὅκ τῆς] Omnino legendum, γέρονεν ἡμῖν, ὅπως ὅκ

τῆς. ut eadem particula bis deinde repetita occurrit, v. 15. & v. 18.

V. 13. τῶν καὶ τῶν γραφομένων ὁμοιότητι] Ita omnes. attamen ἀσπερον. Scribe γραφομένων, nempe σημείων. Hinc autem evidens est Aristidem eo modo, ut à nobis hîc & in prioribus diagrammatis factum, exposuisse illas notas; nempe ut inferior quælibet suæ superiori esset subiecta: non autem, ut primum superiores ordine ponerentur, iisque continuo ordine deinde reliqui subjungerentur.

V. 14. θεωρῶμεν] Regii & Oxon. θεωρῶμεν. quod etiam Cod. Scal. habebat supra alteram scripturam notatum.

V. 15. καὶ ὅπως] Videri possit hic & v. 18. legendum esse, καὶ ὅπως. at certe inepte.

V. 16. μεσσωλικά] Subaudi φυσήματα, *flatus*. Quæ enim sunt ψαλά κρέματα in ἐντάτοις, instrumentis quæ intenduntur chordis, eadem in tibiis dicuntur φυσήματα μεσσωλικά, tanquam instrumentis ἐμπνευστῆς, quæ inflantur. In versione scribe: *cola*, & in canticis nudas tibiæ inflationes, aut nudos pulsus.

V. 19. πλὴν μεσσωλικά] Articulus πλὴν ab uno Regio & Oxon. non male abest.

V. 21. καὶ τὸ πονικλὸν ἐκθesis ὑπογεγραμμένα] Aliquid mendi hîc latere ferme putem: aut saltem per πονικλὸν ἐκθesis intelligendam esse x̄v. tonorum expositionem; quod ex proxime sequentibus etiam videtur colli-

gi posse; non autem illam, quæ hic primo loco posita est, per spacium superoctavum procedentem. Certum autem est ex v. 11. & v. 26. & pag. 27. v. 15. illa x̄v modorum diagrammata secundum tria genera, ab Aristide fuisse adposita. Porro ante καὶ ἄρ' uto restituendum articulum ζ̄.

V. 23. τῶν ἑσόντων] Sic & unus Regius. Cæteri, τῶν πῶτων.

V. 26. Oxon. minus bene, ἐνλίθηναι.

V. 27. συμφωνία] Hic locus revera obscurus est, & lectorem torquere posset, quare illum explicabimus. Vocabulum συμφωνία hic idem significat quod ὁμόφωνία. nec aliud vult Aristides, quam quod σημεία ὁμόφωνα, notæ ejusdem tenoris, id est, ejusdem acuminis & gravitatis, in Enarmonio genere comprehendant duo intervalla, cum illarum alterutra in genere Chromatico, aut Diatono, duo illa conjuncta denotet. Exemplo hanc doctrinam illustrabimus. In Enarmonii Lydio litera P comprehendit unum intervallum cum stabilis chordæ nota c: litera π continet alterum intervallum. Sunt igitur hic duæ literæ P & π, quæ duo continent intervalla; duas nempe dieses. Sed alterutra harum, vel P vel π in genere Chromatico, vel Diatono, bina illa intervalla conjuncta denotat, seu quatenus unum intervallum ex iis constituitur, nempe hemitonium. Itaque hæ duæ literæ P & π in genere Chromatico & Diatono sunt *consonantes*, σύμφωνα

καὶ ὁμόφωνα χάρματα. ἢ σημεία, quæ eandem tensionem, quod eodem versu in tabulis nostris conspiciantur, obtinent. Præter Aristidem nemo est qui hujusmodi notas vocarit συμφωνίας, quod nomen, substantivè hic usurpatum, videtur insolentius. Insignis autem ad hanc doctrinam explicandam locus est in Gaudentio, pag. 23. v. 14. quem Latine adscribam: *Ponebant etiam notas quæ homotona (æquitenſæ) dicantur, quibus indifferenter pro cæteris uti licebat. Perinde enim eris quacunque quis ex multis homotonis nota ad signandum cantum utatur.* Vt in proposito exemplo perinde est sive π, sive P nota chordam, aut sonum signet.

V. 28. τὸ ἐναρμόνιον] Scilicet ἡλύθη, ut deinde v. 30. ἐκάλω ἡλύθη. Reliqui omnes perperam, τὸ ἐναρμόνιον. nec δέσιν hic subaudire possumus.

Quæ sequuntur diagrammata, depravata reperiuntur, & mutila, in omnibus codicibus; quorum senos saltem memorare possum. Ex Scalligeri enim Musicorum volumine Aristidem edimus. Postea loca quædam corruptiora, & omnia notarum diagrammata ex duobus Reg. Parisiensibus descripta accepi. nec multo post eadem diagrammata, & alia quædam loca, ex Codice Barberino, exscripta à Leone Allatio. Cum autem ad finem prope hujus Auctoris pervenisset typographus, Codicem ex Anglia accepi, Ioanne Seldeno curante, ex Codice Oxoniensi descriptum, & cum eodem & altero

tero diligenter collatum à Gerardo Langbainio. Horum itaque codicum scripturas, parum admodum inter se discrepantes, proferimus, ut, quid à scriptis libris auxilii ad emendanda illa petere potuerimus, ingenuus lector conspiciere possit. Neque enim diffitebimur, nos plus laboris restituendis his, & quæ præcessere, diagrammatis insumsisse, quam toti Aristidi interpretando. quod illustran-

dæ antiquæ Musicæ maximopere illa inservitura viderentur. Hoc jam agendum restat, ut diagrammata illa, iis notis, eoque situ depicta, quò in Scal. libro reperiuntur, accuratissime adponamus; ac deinde reliquorum codicum variantes figuras, cujus gratia numeri in margine adscripti sunt, adnotemus. ut de emendationibus nostris eo certius judicari possit.

ἐκθεσις τῶν κατὰ τόνον.

I. 3 0 3 0 ω Ν γ ω Φ C O K H Γ T θ 0

II. η η Γ T. C O ξ H Π ε ρ N F C

III. K I 7. N Z η κ ι 7 N ζ:

IV. x 4 H H Π \ Π 7 x T Π N γ ζ λ x

V. x 4 M ω N E 4 Γ γ ρ 3 Π < C \ < K

VI. α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω.

VII. γ N Π U C > γ < 7 < η x M K 3. 0 C ρ

VIII. μ ρ γ η ω. ρ R 7 ∇ F Z H ^ \ Φ 4.

IX. γ γ λ η β μ ω ρ π b 3 J λ * 4 T

X. T L Γ 4 J 4 E ω E 4 4 η η 4 η ψ ω ζ γ

XI. 7 γ λ λ Z.

XII. τῶν δέκα τρώπων αἱ μετὰ πέντε καὶ πέντε πρὸς τὴν αὐτὴν ποσά-
ρων καὶ δὲ πέντε καὶ
δὲ πέντε μνησθῆ.

ταῦτα τὰ διαγεγμένα
ἐστὶ τῶν σονάων. ἐπὶ δὲ τῶν
γῶν ἐπερὶ ἐστὶ καὶ τῶν
πὼν ὁμοίως καὶ ἐξ ἀμφότε-
ρων ἐπερ.

XXIX. 7 N O = E H L O K.

τῶν δὲ φθόρων
οἱ ταῦτα.

XXX. T II λ ε H 3 O 3

XXXI. γ ε h N H ε =

XXXII. h u H ε

XXXIII. H

XXXIV. γ ε h ε H
η . η H
H H
H =ὑπερχον ὄντες ἡς συζυγίαν οἱ
φθόροι γεγραμμένοι : μὲ τὸν α
σίχον οἱ ἐξ ἡς σιχ :

His figuris, hoc positu, depictas habebat illas notas Codex Scaligeri, quem hic representamus. Iam cæterorum codicum variantes figuras videbimus.

Primi versus nota prima in solis Oxon. optime erat O. nisi quod quadratum id esse debebat. quemadmodum versu secundo nota quinta C, in iisdem, & Barberino. Septima in Oxon. Vltima, & sequentis versus tres primæ, jacente lineola supra notatæ erant in uno Regio & Barberino, hoc modo, $\overline{o} \overline{x} \overline{h} \overline{i}$.

Secundo versu prima optime in reliquis omnibus erat K. duodecima ad hanc P proxime accedebat in reliquis.

Tertio versu omnes codices inter se consentiunt.

Quarto versui in fine Regii & Barber. addunt θ. Oxon. tantum o.

Quinto, rursus omnes consen-

tiunt. nisi quod pro C, quartadecima, optime Oxon. habeant hanc =. quæ corruptela quam facillime fieri potuit, & facta cernitur in omnibus diagrammatis.

Sextus versus in omnibus hoc minore literarum caractere est exaratus.

Septimo, prima in Barberino & Oxon. γ. in his etiam septima. tertiadecima male in Barb. μ. inferius μ est expungendum.

Octavo versu prima in Oxon. est x, quæ à vera u non multum abest. tertiadecima in Barber. & Oxon. est T. Eandem corruptelam vidimus in Alypio. Vltima optime in Barberino est K.

Nono, quarta male in Barber. η. in Oxon. autem N. & in iisdem quinta ρ.

Decimus versus in primis notabilis est, qui emendationes nostras Alypianas maximopere confirmat. Hic

H h 3 autem

autem unus Regius & Barberinus post nonam male inferunt ζ. quæ est septima. Atque hic clare videmus octavam corruptam esse ex ω. lineis, quæ rectæ erant, curvatis. Decimam, undecimam, duodecimam, Codices Regii, Oxon. & Scal. insigni consensu rectissime sic pictas habent. Barberinus solam decimam habet, reliquis binis omisiss. quod equidem miror. Penultimam omnes habent supra scripto ε. Debet enim esse ξ. Pro ultima in Oxon. est υ. His eodem versu binas adnectunt Regii, quas Oxon. & Scal. habent versu xi.

Vndecimo, tertia in Regiis est M, duabus notis in unam coalitis, quæ veras quam proxime repræsentant, nempe has Λ λ. quod notabile.

Duodecimo, soli Oxonienses optime η pro δέκα. quomodo necessario legendum esse jam vertendo indicaram. Iidem vocem μικρὰ à sinistris optime transferunt ad dextram, legendo, ἑπεὶ μικρὰ. Itaque in versione v. 12. dele vocem, *mixta*. & v. 15. scribe, & alia ex utrisque *mixta*.

Tertiodecimo, prima est ∩ in Oxon. & in Barberino ∩ admodum ventrosus, ut ad ∩, quæ est versus xv prima nota in Regiis & Oxon. quam proxime accedat. Secunda rectius est π, figura stellæ jacentis, ut ita dicam; seu χ, confossi transversa linea, in Regiis. sed potius casu, quam certa scriptura. In omnibus autem codicibus stellæ figura, senis radiis

coruscantis, hæc nota τὸ χ, διεφθαρτό-
τε, παλγίς κ, ἀπετραμμένη, pin-
gitur.

xiv^{mo}, illis quatuor Oxon. quin-
que addunt, sic pictas κ η μ λ κ.
Regii easdem ita, Κ Η μ λ χ. Bar-
ber. addit septenas, Κ Ι Η λ μ λ χ.

xv^{mo}, omnes egregie conveniunt.

xvi^{mo}, quinis reliqui omnes has
quinas addunt, < ∇ ∪ ∟ Η.

xvii^{mo}, secunda in reliquis ∩ quæ
ad veram figuram, quæ ∩ est pro-
pius accedit. Tertia in Barber. &
Oxon. est γ.

xviii^{mo}, secunda in Barber. & O-
xon. est < male. debet enim esse ∩.

Tertia in reliquis omnibus Π.

xix^{mo}, quarta supra scriptum ha-
bet Π in Barber. & Scal. (debet au-
tem esse ∟.) at in Oxon. pro ∪ est
∪. in Regiis ∪.

xx^{mo} octava in Oxon. male erat Η.
nona γ. Deinde in fine reliqui omnes
addunt has quatuor, < Ν ∟ ζ.

xxi^{mo}, prima in Barber. Oxon.
&, ut videbatur, in Regiis quoque,
∩. quarta à Regiis & Oxoniensibus
abest.

xxii^{mo} Regii & Barberinus opti-
me ultimam sic pingunt /. debebat
autem virgulam quoque habere su-
pra scriptam, ut quatuor præceden-
tes. Reliquas quatuor vers. 23. & 24.
omnes absque varietate agnoscunt.

Quæ sequuntur v. 25. omnes eo-
dem modo habent. nisi quod in uno
Regio est, κατὰ τὴν τέρμα ῥήν. articulo
auctius. Alphabetum quod subjun-
gitur,

gitur, in omnibus exaratum cernitur literis minusculis.

Versu xxvi^{o} quinta in uno Oxon. (quod totus hic versus à Magdal. absit) ω . sexta in omnibus male ζ integrum. Scal. inferiorem ejus partem ita contortam habet, ut eâ mutilatam fuisse notam censuerim. Decima in Barber. bene est κ . Duodecima & quartadecima in omnibus eadem figura pinguntur; sed perperam.

xxvii^{mo} , sexta in Barber. male est ψ . Reliquæ inter se conveniunt. Nec quicquam discrepantiæ versu xxviii^{o} . Versu xxix . septima in Oxon. est ι . hic in fine Regii, $\sigma\iota\chi\epsilon\iota\alpha$, pro $\sigma\iota$.

Versu xxx . prima in Regii & Oxon. &, ut videbatur, etiam Barberino, ν . secunda in reliquis omnibus μ . septima in Oxon. π .

Versus xxxI . xxxII . xxxIII . non male absunt ab Oxoniensibus. quippe mox versu xxxIV . tanquam correctâ subjiciuntur. In reliquis nihil discrepantiæ. Verba illa in fine addita in antiquiori Regio, & Barberino sic legebantur: $\epsilon\pi\eta\rho\chi\omicron\nu\epsilon\tau\omega\varsigma$ (Barber. $\epsilon\tau\omega$) $\kappa\alpha\theta\epsilon\sigma\upsilon\chi\upsilon\gamma\iota\alpha\nu\omicron\iota\phi\theta\acute{\iota}\rho\omicron\iota\gamma\epsilon\gamma\epsilon\mu\mu\epsilon\iota\omicron\iota$, $\mu\epsilon\tau\epsilon\tau\omega\nu\alpha\iota\sigma\iota\chi\omicron\nu\omicron\iota\epsilon\chi\eta\varsigma\sigma\iota\chi\omicron\iota$. id est, *Sic scripta erant per copulam corrupta litera; post primum versum ceteri deinceps.*

Hic nunc breviter adnotabimus, quo ordine notæ illæ conspici deberent, quem in nostris diagrammatis secuti sumus. Itaque post primum versum recte sequuntur quatuor

priores notæ versus secundi: quinta autem sub primi versus prima nota est collocanda, & ultima ζ primæ seriei ultimæ, quæ est ψ . Quarto quintus quidem est suppositus; sed uterque fine mutilus, & notis depravatissimis. Sequuntur recte sextus, septimus, usque ad sextam octavi. & deinceps reliqui. Versum xiii excipit quartusdecimus, & hunc (quæ transpositio oppido notanda) nonusdecimus. Hinc sequuntur xv . xvi . xx . Post hos collocabimus versum xvii . xxi . Inde octavumdecimum, xxii . Reliquæ quatuor notæ sunt supernumerariæ, hic illic infarciendæ. In iis quæ sequuntur versu xxvi . & reliquis, nullum ordinem comminisci possum. Puto optime illas notas dispositas adparere in nostra editione, pagina xxviii .

Porro diagrammata omnia, & illa interposita verba, eodem ordine, ac positu, in nostra editione collocata sunt, quo in libris omnibus adparent. Is tamen non omnino placet. Sequendo naturalem ordinem, atque Aristidis verba, primo loco collocarem versum vi . & ceteros deinceps usque ad versum xi . cui subjungerem hæc verba, $\tau\alpha\upsilon\tau\alpha\tau\epsilon\alpha\lambda\epsilon\gamma\epsilon\mu\mu\epsilon\tau\epsilon$. in quibus nihil est difficultatis. Esse enim singulis generibus peculiare literas ex nostris Modorum Tabulis est perspicuum. quamvis generis Chromatici literæ ab Enarmoonii solis virgulis discrepent. Hinc ponerem hæc verba, $\tau\omega\nu\mu\tau\epsilon\tau\epsilon\pi\omega\nu\alpha\iota\mu\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon\iota\omega\varsigma$. quibus subjungerem pri-

primum versum $\overline{\text{xiii}}$. & reliquos, ordine à nobis restituto. deinde versum $\overline{\text{i}}$. & cæteros, usque ad quintum. Hæc exciperent verba juxta versum $\overline{\text{xxv}}$. posita, & sic ordini suo restituta: $\overline{\text{πάντα τὰ γράμματα ἢ τῶν ῥέπων, τῶν τῆς λέξεως ἢ τῆς κρείσεως, δι' ὧν ἡ πᾶσα μελωδία γράφεται. αὐτὴ γὰρ (scil. ἐκθεσις) τῆς τελεφρείας ἐστὶ κανόνιον. Quindecim modorum litteræ omnes, hoc est, tum dictionis tum percussioni, per quas omnis modulatio scribitur. Hac enim expositio parvus canon est trium generum. Ipsum diagramma excidit. nec puto sequentibus notis illa adplicari posse; vel iis, quæ sunt v. $\overline{\text{vii}}$. & cæteris, usque ad $\overline{\text{xi}}$. Cæterum post hæc collocarem $\overline{\text{xv}}$. modorum diagrammata, secundum tria genera, quemadmodum tribus tabulis illa restituimus. Adposita autem illa fuisse ab Aristide, indubitatum est ex paginæ $\overline{\text{xxvi}}$. versu $\overline{\text{xi}}$. & versu $\overline{\text{xxvi}}$. Inde sequerentur ista verba: $\overline{\text{πυθαγόρας τῶν στοιχείων ὄλων ἐκθέσεις τῶν (Oxon. τῆς) ἢ τῶν ῥέπων. & cæteri versus, qui aliud nihil docere volunt, quam quot figuris scribantur singulæ literæ, & quot modis sint corruptæ. quas accurate, & ut puto, optimo ordine exposui pagina $\overline{\text{xxviii}}$ }}$$

Pag. 28. v. 14. $\overline{\text{πρὸς ἐκλύσεως}}$] De Dissolutione & Projectione vide præterea Bacchium pag. 9. & 11. Oxon. hic & v. 20. male $\overline{\text{ἐκλύσεως}}$. & versu seq. $\overline{\text{ἐκβολῶν}}$.

V. 16. $\overline{\text{πρὸς τὰς ἀφορεῖς τῶν ἀρμονιῶν}}$] Vocabulum harmonia plu-

rali numero positum, semper intelligendum de veterum tonis seu modis; ut pag. 21. v. 5. ad quam doctrinam hæc verba sunt referenda.

V. 20. pro $\overline{\text{ταυτῇ Oxon. αὐτῇ}}$. quod melius, quoniam articulus præcedit.

V. 23. iidem $\overline{\text{περὶ γράβιλο}}$.

V. 24. $\overline{\text{μέλῳ δέ ἐστι, πλείον μὲν,}}$ Eadem hæc habet Bryennius lib. 3. cap. 10. qui hanc addit explicationem: $\overline{\text{ἢτοι ὀξύτητι καὶ βαρύτητι ταχύτητι καὶ βραδύτητι μακρότητι καὶ βραχύτητι. seu, ex acumine & gravitate: celeritate ac tarditate: longitudine ac brevitate. Vide quoque pag. 32. v. 17. Optime autem v. 25. usurpatur vocabulum ἀρμονία pro modulata nervorum intentione & humanæ vocis. vide pag. 67. v. 6. pag. 90. v. 27.}}$

V. 28. male Oxon. $\overline{\text{ὀξύτητι καὶ βαρύτητι}}$.

V. 29. $\overline{\text{μελοποιία δὲ διῶναις}}$] Restituto verbo $\overline{\text{ἐστὶ lege, μελοπ. δέ ἐστι.}}$ Hæc & quæ sequuntur usque ad pag. 30. v. 25. $\overline{\text{ἐθαιρεῖτό τε καὶ διωρθῆτο.}}$ Euclidi inserta leguntur in MSS. Possevini & Vulcani, pagina nostræ editionis 22. v. 14. post hæc verba, $\overline{\text{ἢ μίαν γνομῆν πεφορεῖν τῷ φωνῆς.}}$ principio tamen ex præcedentibus Aristidis verbis interpolato ad hunc modum. $\overline{\text{ἢ, μελοποιία ἐστὶ διῶναις κατὰ σπουδατικὴ μέλῳ. μέλῳ δὲ πλοκὴ φθόγων, ἀνομοίων ὀξύτητι καὶ βαρύτητι. ταύτης δὲ (supra scripto ἐν quod nemo alius agnoscit.) Sed eadem quoque habet Bryennius cita-}}$

to cap. 10. libri 3. Variantes itaque lectiones ex omnibus adnotabo. Cæterum Martianus superiorem definitionem male vertit p. 189. v. 19. *Melopœia est habitus modulationis effecta.* nisi corruptam hanc lectionem dicere velimus, quod Mart. scripserit *efficienda* pro *effecta*. Scribere certe ita debuit. Illo enim modo idem vocabulum recte vertit pag. 197. v. 23. *numeri componendi*, ex Aristidis pag. 42. v. 28. *ποιητικὴ ὁρμή*. Addit deinde: *Melos autem est actus acuti aut gravioris soni.* Pro aut absque dubio scribendum *ac*. Nec minus pro *actus* cenſeo reſcribendum *nexus*. Plane enim eodem ordine, quo hæc in Scriptis Poſſev. & Vulc. leguntur, vertit.

V. 31. hæc verba, *ἡ δὲ, μεσοειδής.* male omittit Poſſev. etiam in versione.

V. ult. *ἢ τὰς θεωρημάτων ἡμῶν*] Locum non invenio, ubi totidem verbis hoc dixerit. Videtur tamen reſpicere ad pag. 12. v. 29. pag. 13. v. 4. Sic pagina 13. v. 3. inquit, *deinde dicemus.* quem locum ſimiliter reperire hæcenus nequii. ut ferme ſtatuum; etiam noſtrum Ariſtidem, æque ac Bryennium, ex alio quodam excerpta hæc in ſuum opus congeſſiſſe, non attendens ad verba huiusmodi, quæ antecedentia reſpiciunt. Neque putare poſſum, iis locis mutilum ad noſtra tempora cum perveniſſe. Porro libri Poſſev. & Vulc. ſequentia ſic legunt, *τῆς φωνῆς ιδιότητος*. Reliqui omnes, *οὗτῃ φωνῆς ιδιότητος*. minus probe.

Pag. 29. v. 1. Libri Poſſev. Vulc. & Bryen. voce auſtius: *μέρη δὲ αὐτῆς τείας*. Deinde Poſſev. & Vulc. *ἡφας, μίξις, χρεῖσις. ἡφας μὲν, δι. Bryen. ἡφας. μίξις. καὶ χρεῖσις. ἡφας μὲν ἐς δι.* Hæc autem omnia à verſu primo uſque ad v. penult. in Martiano deſiderantur. Vertiſſe tamen illa, aut ſaltem pleraque illorum; quod pag. 187. v. 19. quædam attulerit; colligitur ex pag. 197. v. 24.

V. 4. Poſſev. Vulc. Bryen. *ὁπὸ ποιῶν τῶν φωνῆς*. at pro *σύστημα* male Bryen. *ἄσυσμα*. Oxon. ineptius adhuc verba tranſpoſita habent, *ὁπὸ ποιῶν* (pro *ποιῶν*) *τῆς φωνῆς τὸ σύστημα τῶν*.

V. 6. *ἢ τοῖς ὅτις φθόγους*] Sic omnes. at Excerpta illa mendose, *ἢ τοῖς τοῖς*. unde Poſſev. *aut huiusmodi ſonos*. v. 8. non minus inſcite vertit: *aut generum melodiarum*. pro *aut genera melodia*. v. 10. *est certa melodia exercitatio.* melius, *conſectio, effectio*.

V. 7. *ὁπὸ τῶν φωνῆς αἰσθημάτων*.] Ariſtoxeniz doctri-næ phraſis, de tonis ſeu modis explicanda, quomodo illi inter ſe permifceri debeant. Male hæc verba præcedens, *ὁπὸ φθόγους*, explicare videri poſſint. Eandem locutionem habemus v. 4. *ὁπὸ ποιῶν τῶν φωνῆς τῶν*, id eſt, à quo tono.

V. 11. *τείας*.] Sic omnes, etiam Vulc. At Poſſevinus ex Bryennio, *πρωαεγ* quas ſpecies deinde hoc ordine ponunt: *ἀγῶν, πλοκή, πετρίαια, πονή*. Laudanda equidem eſt Poſſevini diſſigentia, quod etiam Bryennium de his conſulere voluerit; at

In eo reprehendendus, quod Bryennii enumerationem textui inferferit, quam in margine adponere debuisset.

V. 12. ἀνακάμψουσ, περιφερής.] Martianus pag. 187. v. 22. 23. *revertens, circumstans*. male Posssev. *reflexa, circularis*.

Ibid. ἀγωγῆς μὲν ἐν εἰδῇ τελείᾳ.] Hic videri possit excidisse ἀγωγῆς definitio. Sed illam jam supra tradidit pag. 19. v. 18. Ex hoc autem loco melius ibi v. 21. pro, ἐπὶ τῆς μελωδίας, videtur lectum iri, ἐπὶ τῆς ἀγωγῆς. quamvis prius jam Martiani tempore Codices habuerint, qui eodem modo vertit pag. 187. v. 21. *Exhinc in modulando alia eutibia dicitur*. Pro in modulando scribendum esset, *modulatio*.

V. 17. περιφερής δέ.] Hæc Martianus concise vertit v. 25. *Peripheres, quæ ad utramque aut commodatur aut servit*. Pro aut commodatur puto scribendum, *accommodatur*. Syllabam ætiam Codex B. supra scriptam habebat. v. 19. pro κατὰ Codex Scal. perperam καί. Ibidem pro δὲ Bryen. & Vulc. δέ.

V. 22. ὑπερεβαίων ἀξσημάτων.] Oxon. & Codex Scal. in margine, pro ἀξσημάτων male legunt τόνων. Posssevinus imperite vertit; *per discretas moras*. Deinde v. 23. hæc verba, ἐνα περιεμμένη τόνων ἥτοι τὰ βαρέα τέτων, ἢ τὰ ὀξύτερα παρὰ τῆς αἰτίας, καὶ τὸ μέλῳ. quæ à Bodl. absunt, ita vertit; *unum emitit tonum, horumque gravia, sive acuta accommodat*. v. 24.

pro ἥτοι Magdal. ἢ. v. 25. pro ὀξύτερον Bryen. ὀξύτερον, male.

V. 26. περιεβαίων δέ.] Addit, suo more, Bryennius ex Euclide; ἢ ἐφ' ἑνὸς τόνου πολλαῖς ἡμομενίᾳ παρὰ τῆς, καὶ ἢ γινώσκει. quæ tamen nec Posssev. nec Vulc. habent.

V. 28. ἀφελόν.] Solum Bryen. male, ἀφελόν.

V. 30. καὶ δὲ τὸ πᾶν π.] Oxon. & Scal. omittunt καὶ. at Bryen. Posssev. & Vulc. π. utrique non male; melius tamen priores.

V. 32. γίνεσθαι παρὰ τῆς αἰτίας.] Verbum γίνεσθαι abest à Bryen. Vertit Posssev. *morum est declarativa*. Post hæc autem verba Posssevinus ex Bryennio addidit: τὴν δὲ εἶναι, ἢ ὅτι παρὰ τῶν χρόνων μόνῃ, καὶ μίαν ἡμομενίᾳ παρὰ τῶν, ἢ ὅταν ὅτι αἰτίας φθόνῳ παρὰ τῶν λέξεων μελωδῶν. Tenor est *diminutionis mora, quæ una eademque vocis prolatione conficitur. aut, cum eodem sono plura verba canuntur*. Vide quoque Euclidem pag. 22. v. 12.

V. penult. μελοποιίας μελωδίας.] Oxon. μελοποιίας μελωδία. quod eodem recidit.

V. ult. ἐπαγγελίας μέλῳ.] Vulc. male inserto articulo, τῷ μέλῳ. Deinde solum Bryen. perperam, ἀπαγγελίας. Martianus vertit, *expressio*. pag. 189. v. 20. *Modulatio est soni multiplicis expressio*. Ibid. pro καὶ male Oxoni. καὶ.

Pag. 30. v. 1. ἀνυρεμικός, νομικός,] Melius reliqui, νομικός, ἀνυρεμικός, τετραγώνος. Hoc enim ordine hi modi repetuntur v. 2. & v. 16. Vide autem quomodo hæc Marti-
nus

pus connectat iis quæ sunt pag. 28. v. 32. Cæterum in Mart. v. 24. pro *nomicas*, quod & bini scripti ita habebant, scribe *nomica*. ut v. 22. *τραγικά*. v. 23. *distyrambica*.

V. 5. εἶδη] Oxon. male εἶδη. Pro *ὡς* plane legendum cenſeo *ὡς*, ſcil. *πρόσως τῆς μελοποιίας*. quamvis omnes codices diſſentiant. v. 6. pro *πῶς ῥη- νῶς* Bryen. inepte, *τῆς ῥημῆς*. Poſſe- vinus hæc verba, *ὡς διωαλὸν ὑπεράλλ- λον*, inſcite vertit, *quantum licet ſup- ponere*. Martianus v. 26. illa verba, εἶδη δὲ *διερίονον* *πρῶτος*, obſcure & intricate vertit; *Sunt etiam alia diſ- ſtantia*, (mallem *differentia*) *qua & tropica mela dicuntur*: *alia homologi- ta*. (inepte pro *homologa*.) Hoc ulti- mum ex v. 6. *δι' ὁμοιότητε*, ſic eſt in- terpretatus. Iuvare illum poſſemus, ſcribendo; *differentia, qua & tropi- ca mela dicuntur, nempe homologa*. v. 27. pro his duabus vocibus *pro- rebus*, mallem *prioribus*, quorum ſunt ſpecies. quamvis commodè ex- plicari poſſint, *pro argumenti diver- ſitate*.

V. 7. γὰρ male abeſt à Bryennio.

V. 8. ὡς ἰδίω] Codex Scal. ἰδοι. mallem εἶδη. *quorum ſpecies ſunt nu- ptiales*.

V. 10. κατὰ τὰ μέλη τῆς *Διγνοίας*] Poſſev. *juxta mentis carmina*. Potuiſ- ſetne ineptius? non advertit hic eſſe verborum trajectionem.

V. 11. *Διγφείρουσι δ' αἰδήλων*] Mar- tianus v. 29. *Diſſentiunt autem melo- poia ipſa modis pluribus inter ſe*. Pro *δ'* Bryen. inconcinnius *δὲ*. ut & pag. 29. v. 19.

V. 14. συστήματα.] Martian. male v. 31. *Specie quoque*. Reſcribendum, *ſyſtemate quoque*. Cæterum Bryen. inverſo ordine præter neceſſitatem, *νῆλεσθης, μεσοσθης, ὑπερσθης*.

V. 15. *ὡς δώριον, φρύγιον, λυ- διον*.] Oxon. & Codex Scal. non habent vocem, *λύδιον*. Mart. *Tropia*, ut *Doria*, *Lydia*, vel *cæteris*. nec opus eſt ut reponamus *Phrygio*. at pro *tropi- a*, legendum hic *tonia*. ut recte Ari- ſtides. alia enim ratione tropis diſfe- runt, ut ſequitur v. 16. Quæ à Mar- tiano verſa fuiſſe, certiffimum eſt ex pag. 197. v. 30. his verbis: *& in Har- monicis eos ſuperius memoravi*. in ver- ſione ſcribe, *Doria*, *Phrygia*, *Lydia*. quippe *metapoia* ſubauditur.

V. 16. *νομικῶς*,] Oxon. male, *νο- μικός, διθυραμβικός*. Codex Scal. *νο- μικῶς, διθυραμβικῶς*. utrique omiſſo tertio, *τραγικῶς*. Si ad præcedentia reſpiciamus, hic quoque legendum fuerit, *ὡς νομικός, &c.*

• V. 18. *συπαλλήλω*,] Oxon. ma- le, *συπαλλῶ*. qui deinde perperam omittunt hæc verba, *δὲ ἥς πᾶσι λυπη- ρὴ κνέμεν*. τὴν δὲ, *Διγπαλλήλω*. Bry- ennus pro *Διγπαλλήλω* habet *Διγστη- μάλλῶ*. mendose. Poſſevinus *συπαλ- λῶ* vertit, *contractivam*; *Διγπαλλῶ*, *relaxativam*. Minus bene v. 20. *qua in iram incitamus*. verti genera- lius. V. 21. *εἰς ἡρεμίαν*, *in ſerenitatem*. ubi vocula *εἰς* aberat à Codice Scal.

V. 22. *ἤδη δὲ ταῦτα ἐναλεῖται*,] Bryen. perperam *ἤδη*. à quo etiam ſequenti verſu abeſt *ἔτι*. ubi Oxon. & Vulc. optime, *ἐπαδῆται ταῦτα*. Porro

pro ἐκκαλῆς Possiv. & Vulc. male
ἐπεκαλῆς.

V. 24. perperam Bryen. διὰ τῶν.
omissa quoque voce, πῶτον.

V. 25. αἰδ' οὐκ] Bryen. male. εἰ
μὴ καὶ μὴ. v. 26. ab Oxon. abest parti-
cula γάρ. & v. ult. διὰ. v. 29. iidem be-
ne, πρὸς τὸν.

Pag. 31. v. 1. Oxon. τὸ δ' ἐξ.

V. 2. ἐξ ἀπαιτίων ἢ μερῶν συμπλη-
ρωθὲν,] nempe μέλ- πλειον, *canthus*
perfectus, pag. 30. v. 28. pag. 28. v. 26.

V. 8. Oxon. ὅτι π τῶν. bene. Ii-
dem v. 11. ὅτως γάρ.

V. 14. ῥυθμός τίνων ἐστὶ] Martia-
nus pag. 190. v. 4. hanc definitionem
sic interpolatam habet: *Rhythmus*
igitur est compositio quadam ex sensibi-
libus collata temporibus, ad aliquem ha-
bitum ordinemque connexa. Hæc defi-
nitio generalis est, in qua pro *conne-*
xa, melius legeretur *connexis*. præ-
cessit enim *collata*; deinde rectius
responderet verbo *συγκειμένων*. Al-
tera ejusdem definitio specialis est,
ex priori Musicæ adcommodata: in
qua v. 6. vocabulum *modorum* posi-
tum est pro *modulationum*. quod &
sequitur v. 7. Cæterum vertit Mart.
σύστημα, *compositio*, v. 4. vel *connexio*,
v. 7. utrobique minus perspicue. Al-
ias rhythmici definitiones vide apud
Bacchium pag. 22. v. 29.

Hic in Bodl. Codicis margine scho-
lium aliquod additur ex Porphyrii
commentario in tertium caput libri
primi Harmonicorum Ptolemæi.
Quamvis autem non magnopere huc
pertinere videatur, ipsum tamen, ne

quid quod in Scriptis codicibus re-
peritur, omisisse videamur, hîc ad-
ponemus, ex Porphyrii codicibus
suppletum & emendatum. Ita autem
illud legitur. Ἐκ τῶν περὶ τοῦ εἰς τὴν
ἐξήγησιν τῆς ἀρμονικῆς. Ἡ ὀξύτης καὶ
ἡ βαρύτης οὐκ εἰσι οἷον ἐκθεσις καὶ
συσταλή, ἡ ταχύτης καὶ βραδύτης.
ιδιότης δὲ μόνον ἀλλοδαγή, καὶ
ὡς ἐν τῇ λογικῇ φωνῇ αἰσθαι μὴ (in
Porph. contextu bene, μὴ εἰσι)
αἰσθησις καὶ συσταλή τῶν συλλαβῶν
αἰτε, μακρότητες καὶ αἰ βραχυότητες.
(optime rursus in Porphyrio addi-
tum legitur, αἰσθαι δὲ αἰ ταχύητες
καὶ αἰ βραδυήτες) αἰσθαι δὲ, αἰ (in
Porph. articulus αἰ est omisus)
ὀξύητες καὶ βαρύητες. τελῶν ἐν τάξεων
θεωρημένων, ταῖς μὴ χρεῖται (Porphyr.
ἡ) ῥυθμική· ταῖς δὲ, ἡ μελέτης· ταῖς δὲ,
ἡ ἀναγνωστική, πρὸς τὴν πρὸς τὴν
τῆς λέξεως (Porphyr. τῶν λέξεων)
περγαμαθολογία. Pro illis verbis,
τελῶν ἐν τάξεων θεωρημένων, aptius in
Porphyrio invenitur vna vocula, διό.
Sic autem illa vertimus. Ex Porphy-
rii commentario in Harmonicam: *Acu-*
men atque gravitas non sunt quasi pro-
ductio & correptio; aut celeritas & tar-
ditas; sed tantum proprietatis commu-
tatio, secundum quam & in humana
voce alia sunt productiones & correption-
es syllabarum, nempe longitudines &
brevitates: alia, celeritates & tardi-
rates: alia, acumina & gravitates. Ex
ternis igitur, qui in illis spectantur, or-
dinibus, illis utitur Rhythmica; istis,
Mettrica; his, (ars) Lectoria, qua
circa certam dictionis prolationem ver-
satur.

fasus. Insigniorem locum ad illustrandam hanc de Rhythmis doctrinam ex Suida, in voce ῥυθμός, hic adponemus. ῥυθμός. τάξις ἑμμελῶς ἀκούσθαι ἀρμονίας. μέλῳ ὁφθωνον. σύγκρασις. πατήρ μέτρων ῥυθμός. καὶ ὅτι ἀρχαία ἡ τῶν μέτρων καὶ ῥυθμῶν διδασκαλία. ὁ δὲ τὰς αὐληγίδας κελύβη ῥυθμόν πνα βαρβαρικὸν ἐπαυλῆσαι οἱ. ἀλλὰ φέρεται ῥυθμός μέτρων, τῷ τὸν μὲν ἡμι-κωτερον εἶναι· τὸ δὲ μέτρον ὑπερχειν εἶδῃ τῷ ῥυθμῷ. θεωρεῖται γὰρ ὁ ῥυθμός καὶ ἐπὶ τῶν προλήτων καὶ χερσὶ καὶ ποσσὶ ὅταν γὰρ ἡ ταχέως καὶ βραδέως τῶν ποδῶν ἀρσις καὶ ῥέσις, λόγον ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας, ῥυθμός γίνεται. καὶ ἐν ὅσῳ ἀπὸ μετὰ φθορᾶς τῶν, ἡ ποιάδε τῶν συλλαβῶν συμπαύει, καὶ ὑπερλαμβάνοντο πρὸς τὴν τῶν μέτρων ἡμεσιν, πόδες ἐκλήθησαν. καὶ ἐπὶ αὐλῶν τε τῶν ἄλλων τῶν πρὸς τὸν ῥυθμόν λέγεται, συμμετρίαι ὡς τῷ χρόνῳ ἐν ᾧ ἡ κίνησις γίνεται. καὶ γὰρ τῶν τσημάτων τῶν αὐλῶν, τὰ μὲν ἐπὶ παλαιοῦ χρόνον ποῖς δακτύλοις ἐπιπαυμαίνεσσι. τὰ δὲ, ἐπ' ἐλάττω. καὶ ἔτι καὶ ἀπληχέσεων, τὴν μὲν μακροτέραν ποῖσι· τὴν δὲ, βραχυτέραν. καὶ ἐπὶ τῷ τσημάτων τὰ μὲν μέζονα εἰσὶ τὰ διὰ, ἐλάττω. καὶ τὰ μὲν ἐγὺντέρω τῆς ἐπιγλωττίδος· τὰ δὲ, πρὸς ῥωτέρω. καὶ τὰ μὲν σινώτερω, ὀξύτερω ἐστὶ τῶν ὑπὸ ῥωτέρω. διὸ καὶ αἱ τῶν παιδῶν φωναὶ, καὶ αἱ τῶν γυναικῶν, ὀξύτεραι. τὰ δὲ ὑπὸ ῥωτέρω, βαρύτεραι. ὁμοίως καὶ τὰ ἐγὺντέρω τῶν πρὸς ῥωτέρω, ὀξύτεραι. ὡς τῇ συμμετρίας, ἀρμονία τὸ μέλῳ γίνεται. ῥυθμός δὲ, τῇ τῷ ταχέως καὶ βραδέως. ὁ μὲν ἔν ἐπὶ τῶν ἄλλων ῥυθμός, κατὰ τὸ βραχυ καὶ βραδὺ χαρακτικῆς εἶναι· ὃ δὲ ἐπὶ τῷ πρὸς

φορὰς λόγος, κατὰ τὸ μακρὸν καὶ βραχυ. ὅς περ μόνον καὶ μέτρον λέγεται. οὕτως ἐπὶ τῶν ποιητικῶν διὰ ταῦτα μόνον θεωρεῖται, αἰσθῆσις καὶ ἐπὶ τῷ ῥητορικῶν.

Pro ἑμμελῶς legendum non ἑμμελῆς, sed ἑμμετῶς. Portus male vocat: *Rhythmus est consequentis harmonia concinnus ordo*. Deinde pro ἀκούσθαι scribo ἀκούσθους. &c., αὐλῶν τε καὶ τῶν ἄλλων. Ita autem illa verto.

Rhythmus. Ordo metri particeps. harmonia comes. cantus suavis. commixtio. Pater metri est rhythmus. atque antiqua est metrorum ac rhythmorum doctrina. Ille autem tibicinas jubet rhythmum (cantum) quendam Barbaricum sibi tibia decantare. Differt rhythmus à metro: quod ille sit generale quid; metrum autem rhythmus species. Spectatur enim rhythmus & in iis, qui manibus pedibusque plaudunt. Cum enim celer ac tarda pedum sublatio ac positio rationem inter se habent, rhythmus existit. Atque hinc, translatione facta, huiusmodi syllabarum complexio, quam ad metrorum generationem adsumimus, pedes sunt adpellati. Præterea de tibiis, aliisque huiusmodi, rhythmus dicitur, commensus existens temporis, in quo fit motus. Quippe tibiarum foramina alia maiore tempore digitis claudunt; alia, minore: atque ita sonitum alium longiorem faciunt; alium, breviorum. Insuper foraminum alia maiora sunt; alia minora. atque alia lingula propiora; alia, inde remotiora. Et quidem angustiora, acutiora sunt latioribus: quamobrem & puerorum voces & feminarum acutiores existunt: latiora autem sunt gra-

viora. Similiter & (lingulæ) propiora longius ab ea distantibus sunt acutiora: quorum commensu cantus fit harmonia; rhythmus verò proportionem celestis atque tardi. Rhythmus itaque in aliis secundum breve & tardum denotatur; qui vero est in sermone, secundum longum ac breve. qui solus & metrum dicitur. Porro non tantum in Poëticis hac spectantur, sed quoque in Rhetoricis.

V. 16. ἀρσιν καὶ θέσιν.] Mart. v. 8. per id quod aut efferenda vox fuerit, aut premeda.

V. 19. ἀνέμφαλον τὸ τῷ μέλῳ περιμῶν πολλῶν.] Minime evidentem ac penetrantem efficiant cantus connexionem. Huc respexit Martianus v. 9. qui nos à licentia modulationis ad artem disciplinamque constringat.

V. 22. Oxon. καθίστησιν. v. 26. ii. dem male, φορεῖ μέγας σωμαίῳ. inferō vocabulo μέγας ex seq. versu. Melius autem Aristides hic ἀρσιν καὶ θέσιν definivit, corporis lationem sursum versus ac deorsum; quam Martianus pag. 191. v. 32. *Arts est elevatio; Thesis depositio vocis ac remissio.* Pro *elevatio* scribendum, *elatio*. quod idem Mart. habet pag. 193. & sequentibus.

V. 29. ὁ πῶς μὲν ἐν ῥυθμῷ.] Male ab Oxon. abest vox πῶς. Nam & Martian. illam agnoscit dum interpretatur v. 13. *Omnis igitur numerus triplici ratione* (σαφέστερον Aristides, τελεσιαισθητικῶς) *discernitur.* In eodem v. 15. pro *judicium* mallet *indicium.* & v. 16. expungo ex. v. ult. Oxon. δυν.

V. ult. ὁ πῶς τε καὶ ἀριθμῶς. ῥυθμῶς.] Martianus: *Sed quia visus auditusque numero* (mallet, *numerus*, obsequens hi,) *dictus accidere, hi* (sc. numeri) *quoque in tria eisdem genera dividuntur: in corporis motum.* v. 24. in eodem Mart. vocabulum *modus* plane scripturæ compendio factum censeo ex *modulationis*. Scribendum itaque, *qua apta modulationis ratio.* Sic v. 7. pro *ratione modulationis.* & v. 23. *modulandi ratio.*

§ Pag. 32. v. 4. puto legendum, ἰδίᾳ τε μεθ' ἑκατέρου. Codex Scal. perperam, ἰδίᾳ τὶ ἐκείνου. Editam emendationem Oxon. deinde confirmarunt.

V. 7. lego, ῥυθμῷ μόνῳ, ut v. 9. & v. 13. λέξεως μόνῃς. V. 9. restituo particulam ὡς, scribendo, ὡς ὅτι τῶν. & v. 13. ὡς ὅτι τῶν ποιημάτων.

V. 6. πῶς ἀγγραμμάτων.] Plane hic diagrammata sunt descriptiones literarum notis factæ, quæ hodie barbare adpellant *Tabulaturæ*. Porro ἀγγραμμοὶ μελωδῶν, *incondita modulationes* sunt, quos vocamus cantus chorales, dictione destitutos. quemadmodum v. 9. κεχυμένη ἀσματῶν, *confusa*, seu, *incondita cantilena*, sunt cantus chorales cum dictione. Crumata sunt, quæ cithara, aliisque quæ pulsantur instrumentis fiunt; cum fidibus canimus, nulla voce adhibita. Colæ sunt membra versuum in comædiis, & tragædiis.

V. 11. Insulse Cod. Magdal. ψυχῆ pro ψαλῆς. & v. 14. uterque *συνεστῆς* pro *συνεστῆς*,

V. 12.

V. 12. μετα δὲ μέλεις,] Ut in illo Virgili ecloga 9. v. 45.

-- numeros memini sibi verba tenerem.

Numeri hic non tantum sunt rhythmi; quemadmodum Martianus, & alii, Græcum vocabulum interpretantur; sed una modi, seu modulatio. Omne quod audierat Lycidas, erat oda, constans ex melo, rhythmo & dictione. Priores duas partes, utpote sæpe recurrentes, memoria comprehenderat; sed non æque verba, quod magna varietate ac multitudine copulentur.

V. 14. οἶον τῶν σωτάδων,] Suidas: Σωτάδεα ποιήματα, τὰ τῶν σωτάδων. Sotadea poemata, qua sunt Sotada. Mox: Σωτάδης, ἀθηναῖος, κωμικός, τῆς μέσης κωμῆδος. Sotades, Atheniensis, Comicus media comædia. Ab hoc tamen Sotadea poemata non sunt dicta; sed ab alio, Cretensi, uti placet Isidoro, Originum libro 1. cap. 38. Sotadeorum quoque repertor est Sotades, genere Cretensis. Hujus quoque Suidas meminit: Σωτάδης. κῆς μαρωνίτης. δαιμονιοδός. ἰαμβογράφος. ἔγραψε φλύακας, ἦτοι νιναιίδας, Διφιλίην ἰωνικήν. καὶ γὰρ ἰωνικοὶ λόγοι ἐκαλεῖντο ἴωνι. ἐχρήσατο δὲ τῷ εἶδη τῶν καὶ αἰεξάνδρος ὁ αἰτωλός. καὶ πύρρον ὁ μολισίος. καὶ θεοδώρος. καὶ προχαρίδας. καὶ ξένωχος. εἰσὶ δὲ αὐτῶν εἶδη πλείστα. οἷον εἰς ἃς κατέβηται. περιήνους. εἰς βελεσγίλων. αἰμαζών. καὶ ἑτεροῦ. καὶ ἐγκλειόμενοι. καὶ περσάλι ἐξέμενοι, ὡς ἀθηναῖός φησιν ἐν δειπνοσοφισαῖς. Sotades. Cretensis, Maronita. à demonio vexatus. iamborum scriptor. Scripsit Philyacus, seu Cinados,

dialecto Ionica. Etenim Ionici logi hi vocabantur. Atque hac (carminis) specie utebatur etiam Alexander, Ætolus. Pyrrhus, Milesius. Theodoras. Timocharidas. & Xenarchus. Sunt autem ipsius plurima species: ut, Ad infernum descensus Priapus. in Belesischen. Amazon. & alia. Præterea, Inclusa. & Liberatus. ut Athenæus inquit in Dipsosophistis.

V. 16. ταῦτα δὲ σύμπαντα μνήματα τῶν ᾧδων ποιῶν.] Martia. v. 24. qua cuncta sociæ perfectam faciunt cantilenam. Vide quam multa præterierit, & quam egregia. neque enim hic mutilus facile censeri debet, nisi sua ipsius culpa.

V. 18. διαίρει] ὃ ὁ ῥυθμὸς] Sic plane Mart. v. 25. Dividitur sane numerus in oratione per syllabas. & cætera. v. 21. πῶς περ ἔχημασι, utcunque expressit.

V. 22. μέρη δὲ ῥυθμικῆς.] Insulse Martianus: Verum numeri genera sunt septem. Quomodo μέρη potuit interpretari genera? & pro Rhythmicis substituere, numeri? Scribere debuisset; doctrina de numeris partes sunt septem. De partium numero ferme Martiano acceperim, ut secunda pars incipiat pag. 33. v. 20. tertia, pag. 34. v. 5. quarta, eadem pag. v. ult. Possunt tamen duæ illæ partes satis commode ad primam referri, ut minutius tantum hæc partitus videatur Martianus.

V. 24. πρῶτων χρόνων.] In Martiano itaque rescribe; prima (pars) de primis temporibus. Sic enim & ipse pag. 191. v. 3. Primum igitur tempus est.

V. 27.

V. 27. ἀτομῶν.] Mart. in morem atomi. annon ineptè? Deinde, nec partes, nec momenta recisionis (divisionis) admittit. id est, nec in minutissimas partes dividi potest. v. 28. hæc verba, ὅς καὶ σημείον καλεῖται. ἐλάττωσιν δὲ καλῶ τὸν ὡς πρὸς ἡμᾶς, male aberant à Magdal. habebat autem Bodleianus. Deinde v. 32. iidem male transpositis verbis legebant, καὶ οἱ γεωμέτραι καθ' οὗ. v. pen. ὥστε σφίσι.

V. ult. μονάδων οἰονεὶ χῶρον ἕχον.] Martianus v. 5. in Arithmetici monas. Quæ ibi adduntur, id est, singularis quadam, ac seipsa natura contenta: inepti glossatoris esse puto, qui vocabulum monas explicare voluit; ut liquet ex feminini generis vocibus; adeoque expungenda censeo.

Pag. 33. v. 1. θεωρεῖται γὰρ ἐν λέξει,] Perperam hîc in Martino: Sed numerus in verbis per syllabam. Pro numerus rescribo, tempus. Nam ut aliter legerit aut scripserit Martianus, videre nequeo.

V. 4. ἐν δὲ κινήσει σώματος.] Martianus non male, in gestu, (Sic & pag. 190. v. 26.) per incipientem corporis motum, quod schema diximus, (nempe pag. 190. v. 27. ubi Aristidem interpretatur pag. 32. v. 21.) invenitur. Hæc autem probe sunt notanda.

V. 6. τῶν μελωδῶν.] Plane lego, μελωδουμένων. ad singulorum quæ modulantur motum.

V. 9. πρὸς τὴν ἐγκαλῶ.] Sic omnes. at procul dubio melius, πρὸς τὴν ἐγκαλῶ. v. 10. Oxon. δύν. v. 11. male conjunctim τῶν, pro τῶ τῶν.

V. 12. ὡς ἐφ' ἑαυτῶν,] Puto v. 7. καὶ ὡς πρὸς τῶν τῶν λοιπῶν φθόγων σύγκρισιν. respiciendo ad comparationem, quæ fit cum reliquis sonis.

V. 13. πῶς δὲ ἐκ τῶν χροῶν,] Martianus v. 10. Compositum verò, quod potest dividi; & quod à primo aut duplum, aut triplum, aut quadruplum. Pro à primo, quod Latinus sermo respuit, rescribo, est primi. v. 14. pro τῶν τῶν mallem τέτυ.

V. 16. μέγας γὰρ τέλος ἐστὶν πρὸς ἡλθεν.] Martianus: Eatenus enim tempus omne numeri profertur. Quæ addit satis sunt obscura: atque ei finis est, qui plena rationis est terminus. Hoc vult dicere; plena ratio & maxima, quæ in Musicis spectatur, est quadrupla; nempe ipsius bis dia pason consonantiæ, cujus gravissimus sonus, proslambanomenos, ad acutissimum, neten hyperbolæon, est ut 4. ad 1.

V. 20. pro διφυσῶς male Oxon. ἐκ φύσεως. Scal. ἐκ φύς quod isto modo emendavi.

Ibid. τῶν δὲ τῶν χροῶν,] Martianus hæc, & quæ sequuntur, bene vertit v. 16. Male omnes v. 22. & v. 27. ἀρῶμοι. ut & Martianus pag. 190. v. 32. pag. 91. v. 18. & v. 21.

V. 24. πρὸς ἀλλήλους σῶζοντες τὰ ξιν.] Hinc in Mart. v. 19. rescriberem: qua ratione certa inter se ordinem servant.

V. 25. Oxonienses bene, καὶ πρὸς τὰς τὰς. addita vocula καὶ.

V. 26. δύο μεγεθῶν ἀνομοίων.] Hoc plane falsum. scribendum, ὁμοίων, seu

seu μή ἀνομοίων, vel ut Euclidis habet definitio, quam pag. 221. adscripsimus, ὁμογενῶν. Tempus enim, exempli gratia, est simile temporis, & ejusdem generis. Hoc vertendo non animadverteram. itaque pro *dissimilium* scribe simpliciter, *similium*.

V. 27. ἀρρῦθμοι δὲ, οἱ παντελῶς] Bene hæc & quæ sequuntur usque ad pag. 34. v. 4. vertit Martianus.

Pag. 34. v. 5. ἐπὶ τῶν χρόνων οἱ μὲν ἀπλοῖ· οἱ δὲ πολλαπλοῖ, οἱ καὶ ποδιγενὶ καλεῖσθαι.] Planum itaque, rescribendum esse in Martiano v. 29. *Sed temporum alia simplicia sunt; alia multiplicia, quæ podica etiam perhibentur.*

V. 7. πρὸς μὲν ἑνὲς.] Paulo aliter Mart. v. 30. ubi illa verba; *per legitimos & necessarios sonos juncta.* abstrusi aliquid significare videntur, de quo aliquando dicemus ad Plutarchi dialogum de Musica.

V. 10. ἀλγεθοραὶ δὲ ποδῶν ζ.] Martianus quoque v. 32. *Sed pedum differentia sunt septem.* At in illarum differentiarum enumeratione omnes Martiani codices deficiunt. Primam enim cum tertia, insigni errore, coluisse videmus: & reliquas perpetram habere. quæ omnia ex ipso Aristide non difficulter restituentur.

Ibid. κατὰ μέγεθ·.] Rescribo, πρῶτη μὲν ἢ κατὰ μέγεθ·. Deinde v. 12. δὲ τριῶν, ἢ κατὰ ἄλγεθ·. & v. 14. τριῶν δὲ, ἢ κατὰ σωθῆσιν. Reliquis differentiis numerus recte additus legitur in omnibus codicibus.

V. 12. οἱ τριῶν] Hæc binæ voces, quas Oxon. non agnoscunt, ex

marginē Scal. in textum irreperunt. Legendum autem, ὡς ὁ ἴσθ·, (scil. πρὸς) ἀλγεθῆρσι ἡμοιῶς καὶ διπλασίον·. Posses quidem eodem sensu scribere, διχρον·, vel δισημ·, sed minus commode. vide pag. 35. v. 1.

V. 15. ὅτ' δὲ, σωθῆσιν,] Hinc in Martiano pag. 191. v. ult. pro *multiplices* rescribe, *compositi*. quæ emendatio etiam confirmatur ex pag. 192. v. 1. & v. 3. unde autem natum sit illud mendi facile perspicitur. Exemplum Martianus immutavit. pro δισημοῖς substituit, *pyrrhichius*: pro δωδεκάσημοι, *pæones*.

V. 17. ἀπλοῖ μὲν γὰρ εἰσιν,] Hæc bene Martianus v. 2. in cuius versione v. 3. probe legitur vocola *etiam*. Pyrrhichius enim tantum in bina tempora dividitur; sed pæon in quinque tempora, & præterea in duos pedes, trochæum & pyrrhichium; iambum & pyrrhichium. &c.

V. 20. ὡν μέγεθος] Pro μέγεθος rescribo ἔχονος, ex v. 22. Hæc autem prior pars quartæ differentię in omnibus Martiani codicibus desideratur. v. 22. Oxon. δόλε.

V. 25. ἢ καὶ διαίρεσιν ποιάν.] Martianus incommode v. 6. *Alia deinde differentia est, quæ per divisionem queritur qualis existit, hoc est, ποία.* Præterea legendum puto: *Alia deinde differentia est per divisionem, qua queritur.* ut pag. præcedente, *per magnitudinem.* nisi verbo addito legere velimus ut v. 9. & 10. *Alia deinde differentia est, quæ fit per divisionem, qua queritur.* v. 25. pro ὅτι potius legem

rim ὅταν, quod usitatissimum est; & quia sequitur συμβαίνει: quam ut eo retento, scribam cum Oxon. συμ-βαίνει.

Ibidem pro ποικίλως perperam Bodl. ποικίλιν.

V. 26. ποικίλως οὐτὶ ἀπλῶς γίνεσθαι συμβαίνει.] Exemplum dabimus Do-
chmum priorem ex pag. 39. v. 9. De
quo Fabius Quint. Instit. Orator.
lib. 9. cap. 4. Est & Dochmius, (lego,
Dochmius) qui fit ex bacchio & iam-
bo, vel iambo & cretico, stabilis in clau-
sulis & severus. hoc modo: υ -- | υ --
vel isto: υ - | - υ - Martianus perpe-
ram: atque illa qua simplices pedes esse
multiplices. Novam enim differen-
tiam hæc verba proponere videntur,
cum ad priorem pertinere debeant.
Deinde ποικίλως incommode hic ver-
tit multiplices. Expunctis binis voci-
bus, & una rescripta, sic legeremus:
atque simplices pedes contigerit esse mul-
tiplices. vel potius, varios.

V. 27. ἐκίη, ἢ τε τὸ γήμα,] Hanc
quoque mutilam in Martino legi-
mus v. 9. Restituo: Alia est per figu-
ram, qua per divisionem fieri consuevit.

V. 31. ὁ μὲν ἔχῃ τὸν μείζονα χρόνον] Martianus v. 11. unus habet prolixius
tempus. ἀνακαλῶν igitur subjungit
v. 12. vel cum per contrarium. Melius
scripsisset: alter autem per contrarium
ordinem habet tempora prædicta. Hujus
differentiæ perspicuum exemplum
sunt trochæus & iambus.

Pag. 35. v. 1. τὸ ἡμιόλιον. τὸ διπλά-
σιον.] Oxonienfes, καὶ τὸ διπλ. Mal-
lem, τὸ ἴσον. τὸ διπλάσιον. τὸ ἡμιόλιον.

qui ordo est v. 6. v. 9. v. 13. v. 17.
pag. 143. v. 5. Martianus tamen prio-
rem servat ordinem. v. 15. ut jam ve-
tustissima esse hæc lectio adpareat.

V. 4. εἰς πρὸς ἐαυτὸν] Liber Scal.
ὁ μὲν γὰρ εἰς ἐαυτὸν συγκραν. quod, ut
editum, emendavi ex sequentibus.
Minus bene Oxon. εἰς ἐαυτῷ συγκ.
Est autem inusitatio locutio, quam
tamen eodem modo vertit Martia-
nus v. 16. Etenim unus semper cum sibi
fuerit aptatus. Puto scripsisse Aristi-
dem, ὁ μὲν γὰρ ᾱ πρὸς. ut subaudia-
mus αἰεθμός. quasi ὁ μὲν μοναδικὸς ἀρι-
θμός, numerus singularis. quod com-
pendiosa scriptura per notas literales
signabant. Sic plane v. 6. ὁ δὲ β̄ πρὸς
τὸν ᾱ. nam, ὁ δὲ δδύπερ, Græcus
sermo respuit. & v. 7. ὁ δὲ γ̄ πρὸς τὸν
β̄. ubi Oxon. ὁ δὲ τελία πρὸς τὰ δύο.
& iidem v. 8. ὁ δὲ πέντα πρὸς τὸν
τελία. Cæterum absque ratione hunc
naturalem rationum ordinem trans-
positum in Martino legimus. Hæc
enim verba: Tria vero ad duo numerus
hemiolius est. vers. 20. recte sequuntur.
Idem Martianus v. 19. ἐν δὲ δύοιν ine-
pte eloquitur: tam syllabarum quam
temporum servat. scribere debuisset:
geminam rationem temporum in syllabis
servat. Quædam hic præterea explica-
tionis gratia adjungit, quæ minus e-
mendate leguntur. Versu 21. pro de-
nique mallet, deinde. v. 22. pro verum
plane scribendum unum. Vult enim,
unum ad unum; vel duo ad duo,
tanquam æqualis rationis numeros,
constituere genus Dactylicum. Con-
firmat quoque hanc emendationem
versus

versus 26. Porro v. 22. 25. 28. signa
vocat tempora brevissima, unde pe-
des *ἡμεραι, τελεῖηται*, &c. adpellan-
tur. V. 29. parum Latine dixit: *Acci-
dit autem numeros.*

V. 10. *ἔως ἐκαταεκαοῖμυς.*] Sic emendavi Codicem Scal. qui habebat *ἐδεκαοῖμυς*. Confirmant eam lectionem Oxonienses; & Martianus v. 32. *quod à disemo usque in sedecim pedes procedit.* Omnes autem codices hic male legunt *pedes* pro *syllabas*, quod recte pag. 193. v. 1. excusi habent & scriptus B. Male autem rursus scriptus A. *pedes*. Mallem tamen iis locis scribere *signa*. quo pag. 192. ter utitur. Versu ultimo scripsisse videtur: *primus aequaliter constare videtur.*

V. 14. *περὶ αὐτῶν*] Hoc tanquam
usitatus in margine adscripseram,
quod deinde in textum irrepfit. Omnes bene habent *περὶ αὐτῶν*. Hesychius: *Περὶ αὐτῶν ᾄδων, τελειῶν ᾄδων.*

V. 19. *ὡς πέντε καὶ εἰκοσστήμυς.*] Itaque pag. 193. v. 3. in Martiano, pro *xv.* rescribe *xxv.* Hephæstio ulterius progreditur pag. 43. *διώσω δὲ (τὸ πικρινὸν μέτρον) ἢ μέγελ τὴ ἐξαμέτρῃ πενήτην, ὅς τὸ τριωνδέσημον μὴ ὑπερβαίνειν.* Sed *Pæonicum metrum* etiam ad sex pedes progredi potest, quoniam triginta signorum numerum non excedit. Porro Cod. Scal. male, *ὡς πέντε καὶ εἰκοσστήμυς.* & v. 20. *perperam* Oxon. *αἰδηλήν.*

Ū. 23. ὥς ποταμῶν καὶ δεκασίμῳ]
Cod. Scal. rufus ὡς. Bene autem
Magdal. ποταμῶν καὶ δεκασίμῳ. Male

hic legitur in Martiano v.4. *quatuordecim similibus idem ponens*. Si quis enim ex hac scriptura putet quatuordecim epitritos uno rhythmī ductu poni posse, toto cœlo aberrarit. Haud dubie scribendum : *quatuordecim singulis eandem bis ponens*. Pro γίνεσθαι videri possit scribendum λήγεσθαι. v.27. pro πνευματικῶν in Oxon. est πνευμαίων, & v.29. πᾶσι τοῖς.

V. 32. οἱ δὲ ἀσυνήθιστοι. ἀσυνήθιστοι μὲν,] Oxonientes : οἱ δὲ ἀσυνήθιστοι συνήθιστοι μὲν, οἱ ἄνθρωποι ἡμῶν, ἡ καὶ παλαιῶν συνεσώφτες, ὡς οἱ διαδεκάστημοι. (supra scriptis his pedibus in omnibus codicibus, υ-|-υ-|-υ-|υ) ἀσυνήθιστοι δὲ, οἱ ἐν ἡμῶν ποδοκώρυξες μὲν, ὡς οἱ πελῆστημοι. (supra scripto hoc pede - υ υ) μὲν οὖν δέ. Hic ordo antiquior videtur, quod eundem quoque observavit Martianus v. 8. Addendum autem hic videtur, οἱ δὲ μὲν οἱ. quod in omnibus excidit : ut legamus, οἱ δὲ ἀσυνήθιστοι. οἱ δὲ μὲν οἱ. συνήθιστοι μὲν. Hæc quippe rhythmici differentia deinde explicatur pag. 36. v. 2. & à Martiano recte additur v. 7.

Pag. 36. v. 2. οἱ ποὶ ἐν μέν εἰς ἄρτους.] Hæc vera est lectio, ut hinc Marti-
nus sit emendandus v. 10. *qui ali-*
quando in pedes, aliquando in numeros
resolvantur. Pro *pedes* rescribo *tempo-*
ra. Per *rhythmos* seu *numeros* in-
telligere debemus non *syzygias*, sed
pedes; obstat enim verbum ἀναλυ-
όμενοι. Idem autem, quamvis alio
modo, docet Aristoxenus pag. 34.
v. 17. *Eadem magnitudo pedis est pote-*
stas & conjunctionis. Exempli gratia,

Pes hexafemus υ--υ, in tempora resolvitur, quando ut pes consideratur, qui adpellatur antispastus; at in rhythmos, seu pedes, iambum ac chorium, quando pro syzygia ac conjunctione accipitur.

V. 4. τῶν δὲ σωθῆτων] Scaligeri codex, σωθῆτων. quo, manifeste erroneo, textum fœdare nolui.

V. 5. καὶ συζυγίαν] Sic perperam omnes. scribendum simpliciter, συζυγία. ut sequitur ἐξείδοθι. Martianus hic probe. nisi quod vocula in ante dissimiles est expungenda. ut bene v. 16. Coniunctim autem legebant scripti *indissimiles*, cum glossa, *valde similes*. æque inepta. Deinde v. 16. in eodem scribo: *quique dissimiles sibi*que impares. & v. 12. *copulam*, pro *copulas*. Cæterum in omnibus codicibus exempla vocabulis rhythmicis erant supra scripta: pag. 36. v. 4. ἐξάσημοι, υ-| -υ. v. 7. ἀνομοίων, υ-| υυ. v. 8. πλειόνων, υ-| υυ| -υ. v. 11. Cod. Bodl. λέγειμι.

V. 12. ῥυθμοὶ ἕξ.] Martianus pag. 193. v. 28. *numero sunt sex*. Ita recte scriptus B. at alter cum editis perperam; *numeri sunt quinque*. Deinde scribendum: *proceleusmaticus simplex ac duplex*; (vel, *proceleusmaticus brevior, & maior*, ut loquitur v. ult.) *anapestus à maiore, & à minore*; *spondem*. ut ex sequentibus etiam est manifestum. In Mart. pag. 194. v. 9. pro Barbaro *quadrifemo* rescribe, *tetrafemo*. ut recte ter scribitur pag. 193.

V. 18. ἀνάπαις θ' ἀπὸ μείζονος,]

Corrigendus Martianus pag. 194. v. 9. *Anapestus, qui vocatur minor*. Nam ex v. 15. quoque liquet scribendum esse *major*. quamvis melius, Græcos sequendo, scriberetur à maiore, à minore, ut v. 21. & 22. Deinde scribendum: *accipiet elationem unius temporis*. expuncta voce *pedis*, ineptissime hic inserta. Præterea hic & v. 16. contra quam Aristides, primo ac longo temporis elationem tribuit; positionem vero duobus brevibus. Obscura autem sunt quæ v. 13. adjungit. Videtur autem vellem, si longæ syllabæ tres breves, aut etiam quatuor adjungantur; longa erit in elatione, & reliquæ in positione. Versu 18. vix video quomodo verba sint construenda. quæ huc tendunt: Cum duo tempora sint in positione, & quidem in genere dactylico, quod æqualitatis rationem observat, necessario etiam duo tempora erunt in elatione. Sed forsitan scribendum: *Quare utroque tempore, quod in positione fuerit, equali subposito*.

V. 21. καὶ μακροῦς θέσεως.] Hic magna est confusio. Codex Scal. ommissa vocula καὶ legebat: ἀνάπαις θ' ἀπ' ἐλάσσονος, ἐκ δύο βραχέων ἄρσεων, μακροῦς θέσεως, ἢ μακροῦς ἄρσεων. πονδείθι μείζον. Quæ ut manifeste corrupta, suæ integritati restitui. Probarunt deinde meam emendationem Oxoni. qui aliquanto integriorem lectionem suppeditabant: καὶ μακροῦς θέσεως, καὶ μακροῦς ἄρσεων πονδείθι ἀπλῶς. πονδείθι μείζον.

V. 24.

V. 24. ἐκ πλεονασμοῦ] Martianus v. 25. *quaternariam* interpretatur ἑξαφύετρον. v. 26. *duplices* positum pro *duo*. v. 27. pro *quoniam* mallet *quorum*. v. 29. pro *vel* plane scribendum &. v. 32. pro *septem* scribe *octo*. Ab illo hoc est mutatum, qui pag. 193. v. 28. pro *sex* substituit *quinque*.

V. 31. ἐναντίως. δακτύλῳ.] Sic quoque Oxon. Perperam codex Scal. ἐναντίῳ. δακτύλικός. Etiam Martianus recte, *Dactylus*.

V. penult. τοῖς μέρεσι τῶν δακτύλων] Minus perspicue Mart. *digito hominis*.

V. ult. ὅθεν τὸ ἀνάπαυιν] Inepte Mart. *quia per ordinem redeat sursum*. Hephæstionis Scholiastes pag. 82. τέταρτον ἀνάπαυιν, ὃ τέτρω ἀντικείμενον, ἐκ δύο βραχέων καὶ μακροῦς, ὃ χάλειν ἀνάπαυιν κέκληται, οἷον ἀναπεποτισμένον, τετρίων, ἀνίστροφον τῶν δακτύλων, ὃ καὶ ἀνιδάκτυλον. *Quartus, Anapaestus, qui huic (Dactylo) est oppositus, ex binis brevibus & longa, unde anapaestus est dictus, quasi retrogressus, hoc est, contrarius dactylo. Vocatur etiam Antidactylus.*

Pag. 37. v. 1. Oxon. ἢ τὸ πλὴν φωνῶν δισφαιρῶν μὴ τὰς. Particula ὅθεν etiam aberat à Scal.

V. 3. σπονδαῖος μαλὶς ὅ, ὃ καὶ πυρρίχῳ.] Hinc nullum mihi dubium, quin Martianus scripserit p. 195. v. 1. Proceleusmaticus, id est, pyrrhichius. Præcerea p. 193, & 194. semper hunc pedem vocat proceleusmaticum, quemadmodum & Aristides, quem interpretatur. Ibidem v. 2. illa verba; *vel in ludo quodam puerili*, ferme ex

glossa irrepsisse putem. Habet eadem Isidorus Originum lib. 1. c. 16. *Pyrrhichius dictus est, quia hic assidue vel in certamine, vel in ludo puerili sapius frequentabatur: sive ab igne appellatur, qui Græce πῦρ dicitur, quia veluti ignis celeriter labitur*. Hinc ludum puerilem glossæ B. interpretantur πυρρίχῳ. inscite. Hesychius in verbo Πυρρίχῳ. πλὴν ἐνόπλιον ὄρχησιν καὶ σπῳτονον πυρρίχῳ ἔλεγον, οἱ μὲν δὲ πῦρ πυρρίχῳ τῷ κρητός. οἱ δὲ δὲ πῦρ τῷ ἀρχαῖος. ἐφημένον γὰρ τῶν δρυπύλων φωνῶν, ὄρχησθαι φησιν ἀρχιλόχῳ, ὅθεν καὶ ὁ πυρρίχῳ πρὸς ἀνομομάθην. *Cum armis saltare. Armatam saltationem ac contentam pyrrhichen dixerunt, alii à Pyrrhicho, Cretensi: alii, quod sit calida: alii à Pyrrho Archibilli filio. Delectatum quippe Eurpyli vocibus, saltasse eum dicit Archilochus. unde & Pyrrhichius pes est nominatus.* Vide quoque Suidam. & Hephæstionis scholiasten pag. 81.

V. 7. ὅθεν τὸ ἐν τῷ σπονδαῖῳ] Pro ἐν Oxon. perperam ἐπὶ. Martianus: *quia plerumque inservit*. nullo sensu. Restitue: *quia plerumque sacrificiis inservit*. quam vocem etiam habebant Glossæ Cod. A. Grotius non male hic conjecturavit legendum: *σπονδαῖς plerumque inservit*. Nescio quam bene Isidorus lib. 1. cap. 16. *Spondeus dicitur, quia tractim sonat. Nam spondeus tractus quidam dicitur, id est, sonus, qui fundebatur circa aures sacrificantium*.

V. 8. Oxon. ἰωνική. v. 9. ὦν pro ὦ. utrumque perperam.

V. 9. οἱ ἰῶνες ἐκαμωδήθησαν.] Mar-

tianus v. 5. *quo pedum carmine multi saepe reprehensi sunt.* Alteruter male. non Aristides, ut scripserit οἱ ἀλείς, pro οἱ ἰώνες, sed Martianus, in quo pro multi rescribendum, *Ionēs*. Nata videri posset illa lectio ex pag. 196. v. 10.

V. 10. *ἔ δακτυλικῶς*] Sic & Martiani uterque codex Scriptus: *Ac de Dactylicis satis.* Male in edito: *Hec de Dactylis satis.* Quamvis vocula ac facta censeri possit ex *hac.* omisâ literâ h, quæ minio notanda fuerit, ut initialis & majuscula.

V. 13. *πίπλιν*] Martiani uterque scriptus v. 7. *errant.* ut & v. 9. ubi quoque codex B. legebat, *hi.* reliqui, *isti.*

V. 14. *ἡμισείας ἀρεῦς*] Sic & Martianus pag. 195. v. 9. *ex dimidia elatione.* v. 16. pro *ἡμισείας* est *βραχείας.* etiam apud Martianum.

V. 15. *ἐκ διπλωσίσ θεῶς*] Martiani uterque scriptus perperam v. 10. *ex duplici elatione.* recte autem editus: *Trocheus ex duplici positione, & elatione, quæ brevis est.*

V. 16. Oxon. addito articulo ὁ, legunt: *ὁρεθι*, ὁ ἐκ. ut est quoque v. 18. In præcedentibus tamen nullibi additus conspicitur. In Martiano v. 11. pro *tetrasemi*, & v. 12. pro *octosemi*, scribetur melius, *tetrasema*, *octasema.* quamvis à Martiano ipso illa profecta videantur. Bene autem hic elationem primo loco posuit, & deinde positionem, ut habet Aristides.

V. 18. Oxon. *σημαντικός.* sed pag. 38. v. 22. *σημανός,* quæ scriptura mi-

hi verior videtur: quamvis utroque loco Martianus, *Semanticus.* v. 16. in Mart. verba, *id est,* deletem.

V. 18. *ὁ ἐξ οὐκ ὁσέως θεῶς,*] Sic quoque recte Martiani cod. A. & editus: *octo primis positionibus.* Codex B. male primo loco, *elationibus,* & secundo, *in positione.* Pro *elationem* tamen melius sexto casu, *elatione.*

V. 20. *ἔ συζυγίαν*] Martiani codex B. v. 18. probe, *per copulam.* ut recte quoque est pag. 194. v. 26. pag. 195. v. 7. pag. 196. v. 9. Alter A, & Editus, male, *per copulas.* v. 19. pro *Bacchius*, codex B. & A. suprascriptum, habebant, *Antibacchius.* Quæ hic notavit Grotius, sunt erronea. Non vidit Bacchios hic adpellari choriambum & antispastum. ut etiam ex sequentibus rhythmis per periodum clarissime conspicitur.

V. 21. *πρῶτον ἐχθὸν ἰαμβον,*] Martianus absque ratione Bacchium à trochæo incipientem præponit. In illo v. 20. pro *iambici* lege *iambi.* & deinde, *Quæ vero alter Bacchius est.* Præterea v. 23. scribe, *per certam viam.* expuncta vocula *sc.* v. 24. pro *docetur*, quod omnes habent, lego, *docentur.* nisi prius stylo Martiano condonandum putemus.

V. 24. pro *τέρτι* bene Oxon. *τέρτων.* quod & vertendo observavi. In Martiano v. 26. lege, *primum quidem qui iambum.* ut est in sequentibus. Codex A. *primum quidem iambum quod habere.* construes: *qui* (sc. rhythmus) *primum quidem iambum habere monstratur.*

V. 25.

V. 25. *ποχαιῶν ἀπὸ ἰάμβων.*] Sic & codex B. Martiani. Male editus, *Trochæus iambo.* & v. 28. cum codice A. à *Bacchio, trochæo.* pro à *Bacchio trochæus.* quod utrumque etiam correxit Grotius.

V. 30. *τὸν δὲ λοιπὸν ἰάμβων ἔχοντες.*] Hinc v. 31. in Martiano restituendum videtur: *qui ex uno trochæo fiunt, & reliquis iambis, primus.* Editus: *trochæo fit, etiam iambus.* Pro *fit* codex B. *fiunt:* A. *fiant.* Pro *etiam* B. *primus.* quam vocem codex A. supra *iambus* scriptam habebat. Deinde scriptus A. v. 32. additis inepte duabus vocibus: *appellatur à doctis.* V. ult. verbum *nominatur,* ab utroque Codice additur. Porro pag. 196. v. 1. in Martiano verbis, *Ὁὐτοῦτο* vero, Codex A. supra scriptum habebat, *prædiximus.* admodum commode. Editus deinde legit: *& quatuor.* addita particula *&*, quam neuter Scriptorum agnoscit.

• Pag. 38. v. 3. *ἵσους δὲ ἰάμβων.*] Perperam Mart. editus pag. 196. v. 3. pro, *per periodum;* quomodo uterque Scriptus recte habebat; legit, *per pyrrhicium.* Rursus v. 4. Editus: *septimus qui trochæos primos.* pro quibus recte uterque scriptus: *qui primos trochæos.*

V. 6. *πρώτους τὸν ἰάμβων*] Martianus hic iterum à trochæo incipit.

V. 8. *αἰπλὸς βακχεῖον ἀπὸ ἰάμβων*] Mart. pag. 196. v. 5. duplex *Bacchius ab iambo nominatur.* Pro duplex plane legendum, *simplex,* hic & v. 4. ubi etiam pro *dicitur* Cod. A. habe-

bat, *dicitur.* Deinde pro, *nominatur,* quod codex B. habet, in edito est, *esse dicitur.* Cæterum, *secundos trochæos,* recte legebat codex B. pro eo quod in edito est, & codice A. *secundos iambo.* Grotius hic errat. Porro in Martiano v. 8. restituo: *incompositi, vel qui per periodon.* Meliori quoque ordine rhythmici per copulam præponerentur illis per periodum. v. 10. uterque Scriptus Latinis literis *iambizis,* ut editum. Melius tamen Græcis, ut in hoc Autore Græca vocabula ferme ubique scripta reperiuntur, illud exaratum esset.

V. 16. *ὅτι τὸν ἰὸν*] Videtur legendum, *ὅτι ὅτι.* ut & Martia. legisse videtur v. 12. Isidorus eodem modo hæc habet: *Iambus dictus est, quod ἰαμβίζεν* Græci detrabere dixerunt. Huiusmodi enim carmine omnes invectiones vel detractiones implere Poëta sunt soliti. *Dictum autem nomen ab eo quod velut venenum quodammodo maledicti aut livoris infundat.*

V. 22. *ὑποκρίσεως καὶ βάσεως.*] Mart. v. 14. *ἀσπαρέσεων,* & nimis nude: positionis.

Ibidem Oxon. legunt, *ποχαιῶν σημαῖος.* attamen Martianus simpliciter, *Semanticus.* & v. 23. *ὅτι τὰ χυλῆα σημασίαις χεῖται.* male divisim prius vocabulum. Martianus hoc vertit: *significationem ipsam producta & remanentis cessationis effingit.* minus plene. v. 25. Oxon. *ἐνεκα.* & v. 27. *μέλειον.* quod Mart. vertit, *sonus.* Pro *Bacchicus* male uterque Scriptus, *Bacchis.* & v. 18. Cod. B. *Bacchus Alter, Bachius.*

V. 32.

V. 32. παίων ἀγύγῳ,] Sic recte Oxon. Perperam Scal. ἀγύγρος. recte tamen pag. 39. v. 2. Martiani codices nihil sani habent: Editus legit: *alius* παον διπλάσι. Pro quibus codex B. unus παον ΔΥΔΙΟC. Proxime ad veram scripturam accedit alter A. qui habet ΔΥΓΙΟC.

Hunc autem pedem nemo alius isto nomine adpellavit. Causa est, quod Musici alia vocabula pedibus imponerent; alia Poëtæ. Illi enim ἄρσιν καὶ θέσιν in iis spectabant; hi longarum ac brevium syllabarum numerum ac situm. Itaque idem hic pes ab Aristide quoque vocatur amphimacrus, pag. 48. v. 12. ab Hephæstione etiam creticus, pag. 10. Hujus Scholiasten errare puto, cum pag. 82. eundem hunc pedem ionicum quoque adpellatum dicit. Ioni enim in dactylico genere confiderantur; amphimacri seu cretici, in hemiolio. Melius pro ἰωνικός legeretur παωνικός. & sequenti versu παωνικά. Sed idem quoque ἐνόπλιον vocatur à Scholiaste Aristophanis. certe uterque est generis Pæonici, adeoque hemiolii. Integrum ejus locum ad Nubes Aristophanis, hic emendatum adponam. Versus autem, ad quos illud scholium spectat, in Porti editione pag. 165. sunt hi:

Εἴτ' ἐπαίειν ὁποῖός ἐστι τῶν ῥυθμῶν,

Καὶ ἐνόπλιον, χ' ὠποῖον αὐτὰ δακίλον.

Καὶ ἐνόπλιον.] εἶδ' ῥυθμῶν, πρὸς ὃν ὡρχένιο σείοντες τὰ ὅπλα. ἔστι δὲ ὁ ἐν ἡμιολίῳ. ἢ γὰρ μακροὶ πρὸς τὰς δύο

βραχείας ἴσιν π' ἐχθ' ῥυθμὸν ἐν τριποδίας ἀναπαισικόν, ὃς δέχεται πάντα τὸν συλλαβῶν πόδας. οἱ δὲ ἐνόπλιον, τὸν αἰμφίμακρον, ὃς καὶ κρηλικὸς καλεῖται, ὅπ' τ' εἰς τὸν κρηλικὸν ἀναγομῆος μέγας. τέττα γὰρ τῷ μέτρῳ προσωρεχένιο σείοντες τὰ ὅπλα. καλεῖται δὲ ἐνόπλιον καὶ δακίλον, ὃ χρωῖται ζητήτινες. ἵζως δὲ λείπει τὸ, οἱ αὐληαί. Καὶ ἐνόπλιον ὁ μετὰ δύο δακίλους ἔχων σπονδαῖον καὶ τὸ πάλιν καὶ πάλιν. οἶον, ὧς φάτο δακρυχέων δ' ἐκλυε πότνια μήτηρ. λέγεται δ' ἂν ἵζως καὶ ἐνόπλιον, διὰ τὸ πεπενην ῥυθμὸν ποιῶν καὶ τοῖς ἀπλοῖς κινημένοις μετὰ σπυρίονας. Ἐπὶ πλεόν δὲ τοῖς μετ' ὅπων σπυρίῳσι πηδῶσι καὶ πυρίμαχοις. Quæ verba mutila sunt paulo post initium, sic restituenda: ἔστι δὲ ὁ μετὰ (καὶ δακίλον) ἐν ἵζω λόγω· ὁ δὲ (καὶ ἐνόπλιον) ἐν ἡμιολίῳ. deinde ἴσιν πινᾶ. Porro, ὅθεν καὶ καλεῖται καὶ ἐνόπλιον. καὶ δακίλον, ὃ χρωῖται (οἱ αὐληαί. Hæc verba, ζητήτινες. ἵζως δὲ λείπει τὸ. Græcus quidam in margine adscripserat, quod deesse aliquid videret. Recte autem idem ex sequenti scholio supplet, οἱ αὐληαί. Omnia hæc verba inepti homines in textum receperunt.) Pro καὶ ἐνόπλιον scribendum, καὶ ἐνόπλιον. Alterum scholium ibidem sequitur his verbis:

Κατὰ δακίλον.] αἰετρηλικόν ἔστι μέτρον. ἔστι δὲ ῥυθμὸς, κρημνιστὸν εἶδ' κατὰ δακίλον, ὃ χρωῖται οἱ αὐληαί. ὁ κατὰ δακίλον ῥυθμὸς ἔστι ὁ ἐν ἵζω λόγω. ὁ δὲ ἐνόπλιον καὶ προσωδιακὸς καλεῖται ἐπὶ πινῶν, σύγκειται ἐκ σπονδαῖων καὶ πυρίμαχων καὶ τροχαίων καὶ ἰάμ-

ἰάμβου. σωεμπήτην δὲ ἔτ' ἢ ποιτρὰ
 ποδὶς ἀναπαισικῇ, ἢ βώσσει δυσὶν, ἀνα-
 παισικῇ καὶ ἰωνικῇ. In quibus pro ἀνα-
 παισικὸν lego ἀναπαισικόν. Deinde,
 ὁ ἐν ἱσὶ λόγῳ. & πρὸς θεῶν. Atque
 ex hoc loco planum est in Bacchio
 pag. 25. circa finem recte enoplium
 pedem constare ex iambo, & hege-
 mone, (qui hic pyrrhichius) & cho-
 reo, & iambo. Quod enim Aristo-
 phanis Scholiastes primum pedem
 facit spondeum; Bacchius autem
 iambum, hoc ex generali regula, qua
 omnis metri principium indifferens
 statuitur, convenire diximus.

V. 33. ἐν μακροῖς θέσεως ἢ βρα-
 χείας,] Ita recte omnes. ideoque
 perperam Martianus v. 21. *ex longa
 positione, & longa elatione*. Rescribe:
*ex longa positione ac brevi, & longa
 elatione*.

V. ult. παίων Ἐπιβαλός,] Sic & O-
 xon. recte. Martianus editus: *Ac al-
 ter Paan Epibatis*. Codex A. *ac alter
 duplici*. Cod. B. *Alter vero epipatus*.
 Scal. perperam, Ἐπιβαλός. & deinde,
 ἐν μακροῖς θέσεως καὶ μακροῖς ἄρεσεως,
 (Hic signum aliquod positum erat,
 spectans ad marginalem lectionem:
 παίων Ἐπιβαλός, ἐν μακροῖς θέσεως καὶ
 μακροῖς ἄρεσεως. quæ verba inepte
 sunt ex præcedentibus repetita: nisi
 aliquid illis desit) καὶ δύο μακρῶν θέ-
 σεων, ἢ μακροῖς ἄρεσεως, ἢ δύο μακρῶν
 θέσεων. ultima tamen quatuor verba
 subducta linea notabantur, quæ o-
 mittenda censui. quod deinde com-
 probarunt Oxonienses. Sed ex ge-
 nerali quoque ratione hæc lectio ve-

ra esse conspicitur. Cum enim sit pes
 generis Pæonici, & quidem quasi
 duplex, decem tempora habere de-
 bet. Martianus obscure & mutile
 v. 22. *id est, in thesi duplici positione
 producta, & arsi longiore jungitur*. pro
jungitur, quod uterque Scriptus ha-
 bet, in Edito est *ducitur*. Verba, *id
 est, in thesi*, non male absunt à codi-
 ce B.

Pag. 39. v. 2. Ἀγύγῃ μὲν ἔν εἰρη-
 λαι,] Martianus v. 26. in Edito: *Inde
 διπλάσι, quidem distans est, id est, qua-
 si duplicia membra discernat*. In uno
 erat ΔΙΑΙΟC pro διπλάσι. in al-
 tero scriptura ΔΙΑΓΙΟC proxime
 ad veram accedebat.

V. 4. Ἐπιβαλός δὲ,] Editus rursus
 male, *Epibatis*. & pejus adhuc Codex
 B. ΕΠΙΠΑΤΟΙC. v. 5. μέρεσιν ver-
 tit membris.

V. 6. δυοῖν Ἀγρόφων,] Martianus
 v. 28. *duabus diversitatibus*. id est, dua-
 bus diversis elationibus & positioni-
 bus. Ita autem Cod. A. Codex B.
 ἱ. notis numeralibus. Hoc etiam
 Grotius in MS. ita legi adnotavit.
 Male Editus, *tria div*. Porro hic &
 v. 5. Oxon. δυῶν. ut ferme ubique.
 v. 29. addita particula in codex B. le-
 gebat *in speciebus*. à reliquis illa abest.

V. 8. δύο μὲν δοχμακά,] Perpe-
 ram Martiani codices v. 30. *Dochi-
 mina*. vel ut Cod. B. *Docimina*.

Ibid. δοχμακά,] Sic recte hic o-
 mnes Codices. Perperam autem in
 Hephæstione, Scholiaste Aristopha-
 nis, & Demetrio Triclinio de metris
 Sophoclis, semper scriptum reperi-

tur, *δογμαῖνός*. Vt enim ab ἡλιος est ἡλιανός, sic à δόγματι, *δογμαῖνός*.

V. 9. ὦν τὸ μὲν] Editus & Cod. A. Ex quibus *primus* quod fuerit. Quæ si vere esset Martiani scriptura, oscitantiam illius insignem in vertendo proderet, quod ad Græca respiciendo neutrum genus retinuerit, non sollicitus quomodo id Latinis responderet. Recte autem sequitur v. pen. *Secunda est species*. Cod. B. legit è pro ex. &, ut puto, *primus* qui pro *primus* quod. Id in meo libro annotaveram. nescio utrum ex codice B. an ex conjectura.

Cæterum hujus primi Dochmii exempla inveniuntur in Græcis tam Comicis quàm Tragicis. Sophocles in Ajace:

υ - | - υ -
θεῶν, ἢ ῥυῶν.

Vbi Demetrius: ἀνῆσπασθὲν νόμῳ ἐρον ὑπερκαταληκτον, (si ita dimetiaris, υ - - υ | -) ὁ καλεῖται *δογμαῖνός*. (scribe, *δογμαῖνός*.) In Eleætra:

ἄφουκοι κύνες.

Atque hujusmodi quoque exemplum est, quod habet Etymologicum M. in voce, *δογμαῖνός*, ex Euripidis Phœnissis:

υ - | - υ -
Ἐγὼ δὲ ἔτε σοι.

Hephæstio pag. 33. duo exempla ponit, quorum ultimæ sunt breves:

υ - - υ | υ
Κλύειν μαίετε,

υ - - υ | υ
τὸ ἐγχαίρειον.

Ex Latinis hujus pedis meminit Fabius Quintilianus lib. 9. Instit. Orat. cap. 4. Et quidem Ciceronem sequar: *nam is eminentissimos Græcorum est secutus, excepto quod pedes mihi trisyllabos non videtur excedere: quamquam ille Pæone, Dochmioque; (sic perperam omnes editiones hîc & binis locis sequentibus. scribendum, dochmioque.) quorum prior in quatuor, secundus in quinque excurret, utatur.* Et postea eodem capite: *Est & Dochmius, (scribe, Dochmius.) qui fit ex bacchio & iambo; vel iambo & cretico, (Notandum hîc, quod creticum vocet, quem Aristides, παίωνα ἀλγυρον.) stabilis in clausulis, & severum.* Exemplum paulo pōst adfert hujusmodi:

υ - | - υ -
In armis fui.

Posterioris dochmii exemplum dabimus ex Avibus Aristophanis. in quo tamen pro iambo est trochæus, & pro dactylo, anapæstus; quo posteriore pede convenit cum dochmio Bacchii, pag. 25.

- υ | υ υ | - - | υ υ υ
Μῦθος τὸς δῶρον δέχεται.

adeo ut veram eam esse in Bacchio lectionem, nullus dubitem. Quin & Fabii Quintil. locum, in eodem capite, de hoc dochmio accipio. *Tam spondens, inquit, & bacchius, (sciambo recte præponuntur.) Sic enim fiet ultimus dochmius; (scribe dochmius.)*

υ-|υ υ -| - υ-

lisdem in armis fui.

Fabius tamen per ecthlipfin ita dimensus videtur :

υ- - | - - υ-

lisdem in armis fui.

quomodo oratores pronunciaſſe non fit veriſimile : ut ferme hoc loco illum corruptum putem.

V.10. *ἡ παίων & Διόγης.*] Mart. editus v.32. *Ἐρρανε* qui διόγοι vocantur. hunc Διότομον poſteriores Graeci cognominarunt. mendose. Codex B. ΔΤΔΙΟC vocatur. & ΔΤCITM pro Διότομον. Idem hic in margine ſcholium habet : *Lidios quaſi luſios .i. ſolutus in membra duplicia. Duplicia autem membra dicuntur, aut quia de quatuor ſunt duo pedes: aut quia in iſtis duobus pedibus duplicantur membra, 1. pedes.* Hæc parum bonæ frugis habent. Pro Graeci v.pen. inſignis & veriſſima lectio eſt codicis A. *Creticum.* Itaque legendum putem : hunc λύσιον. poſteriores Creticum cognominarunt. vel potius voce λύσιον plane omiſſa. Grotii quidam Codex legit : vocatur, hunc λύκειον poſteriores Graeci cognominarunt.

V.11. *ἐξ ἰάμβου καὶ δακτύλου*] In Mart. v. ult. ſcribe & diſtingue : qua ex iambo, dactylo, & pæone conſtare monſtratur.

V.13. *δόχμοι δὲ ἐκαλῶντο,*] Mart. pag. 197. v. 1. *Qui autem deducti numeri nominantur.* Pro deducti plane reſcribo, *Dochmii.* Deinde, *το ποικίλον καὶ ἀνόμοιον*, obſcure vertit, *aſſiduum & compoſitum.*

V.17. *περσπολιανῶν.*] Hæc recte quoque leguntur in Martiano. V.21. Oxon. *περπολιᾶ* perperam pro *περπολιᾶ*. bene autem v.22. *οἱ δὲ ἐκ δύο συζυγῶν.* Mart. Alii vero ex duabus ſyzygiis, id eſt, copulis.

V.22. *βακχεὺς τὴν καὶ ἰωνεῦ*] Quoniam ſpecies Bacchii non exprimitur, puto utrumque hîc intelligi poſſe, ut ſit υ--υ|--υυ. vel -υυ-|υ-υυ. In Mart. v. 6. uterque Scriptus, conſueverunt. Editus, conſueverunt. qui perperam v.7. *analogos* habet, pro *alogos*. quomodo uterque Sc. recte legit, & emendandum cenſuit. Grotius. v.9. *π* numero abeſt à codice A.

V.24. *ἰαμβοειδῆς,*] Mart. v.9. perperam : quorum alter diambi figuram. Lego, quorum alter, qui iamboides nominatur, iambi figuram reſpicit. ex eodem Mart. v.13.

V.25. *συνέστηκεν ἐν μακροῦς ἄρστος,*] Sic quoque probe Mart. conſtat ex elatione qua longa eſt.

V.26. *καὶ τὸν μετὰ τὸν μὲν*] Editus Martianus : *Ἐ numero qui eſt ad dactylum ſimilis.* Uterque autem Scriptus : *Ἐ numero quidem eſt ad dactylicum ſimilis.* Particula *ad* ex ſequentibus irrepiſſe videtur. Legendum : *eſt dactylo ſimilis.*

V.27. *τὰς τῆς λέξεως μέρη*] Martia. corrupte : *partibus vero ad numerum ionicum jungitur, & iambicinum.* In quibus & deeſt aliquid, & abundat, & inſuper aliquid eſt corruptum. Vellem, *partibus vero diſtinctionis ad numerum iambicum jungitur*, omiſſis

reliquis. Ita autem hæc sunt explicanda : pedis temporibus iamboides respondet dactylo ; sed rhythmō, iambo. Quemadmodum enim hic incipit ab elatione, sic & iamboides.

V. 29. ἐκ δύο ἄρσεων] Sic & Martianus. Oppido autem notandum, quod uterque hic choriū ab elatione incipere dicatur. quippe & hac de causa sunt irrationales. Porro in his Martiani verbis v. 13. *qui figuram quandam*. vocula *qui* aberat à Codice B.

V. 31. Oxon. ἕτεροι ρυθμοὶ μικροί.

V. 32. τὸν ἀρσμον ἐξ.] Ita omnes. quamvis secundus, qui est dactylus per iambum, (quem etiam Mart. habet v. 16.) ex Scal. codice exciderit, relictis tribus ultimis ipsius verbis, καὶ ἰάμβος ἄρσεως. Ita autem Oxoni. illum restituunt v. pen. καὶ τροχαίος ἄρσεως. δάκτυλος καὶ ἰάμβος, ὅς σύγκλειται ἐξ ἰάμβος θέσεως, καὶ ἰάμβος ἄρσεως. δάκτυλος καὶ βακχεῖον, ὅς γίνεσθαι ἐκ τροχαίου. male hîc omisiss verbis, τὸν ἀπὸ τροχαίου. Sequitur enim pag. 40. v. 3. illius oppositum, τὸν ἀπὸ ἰάμβος. Sic itaque in versione scribes : *Creticus, qui constat ex trochai positione, & trochai elatione. Dactylus per iambum, qui constat ex iambi positione, & iambi elatione. Dactylus per bacchium, à trochæo incipientem, qui fit.* Cæterum omnes Martiani Codices perperam : *Sunt autem mixti generis quinque.* Error autem manifestus. Primus quippe Creticus excidit. qui deinde repetitur v. 21. vel potius ex suo loco primo in istum

est translatus. Quod fieri potuit, dum à librario suo loco omissus, in marginem fuit reiectus : ex quo deinde in textum rursus adsumtus, non verum locum obtinuit. Certum hoc est ex his verbis : *ex trochai positione.* quomodo recte codex A. reliqui, *trochæo.* ubi etiam pro *consonans* legendum *constans*. Alias enim si Cretici nomenclaturam explicare voluisset, verba quædam cum Aristidis pag. 40. v. 9. convenientia, ibi deprehenderemus. Porro editus Mart. v. 16. & sequentibus ubique inepte habet *dactylicus* pro *dactylus*. quod recte habent scripti, teste quoque Grotio, quamvis semel atque iterum variare videatur codex A. v. 17. pro, *in Bacchio* cod. A. *in antibacchium.* Lego, *in bacchium.* nec minus bene legeres : *per bacchium incedens.* voculam *is* ex codice B hic addidi. attamen non inconcinne à reliquis abest. v. 19. Editus & Cod. B. *dactylus per trochæum.* male. Solus codex A. notabilem hic lectionem ac veræ quam proximam habet, *per corium.* quod inserto h legendum, *chorium*, ut est manifestum.

Ibid. κρηλικός, ὅς σωέσηκεν] Hunc pedem pag. 48. v. 28. vocat διτρόχαιον. Sed & Hephæst. Scholiastæ idem vocatur διτρόχαιος, κρηλικός ἢ διχόρεος. ἡ τροχαϊκή ταυλοποδία.

Pag. 40. v. 6. αὐτὸν εἰς θέσιν.] Pro αὐτὸν bene Oxon. αὐτὰν.

Hactenus Martiani versionem, hiulcam & obscuram, Aristidis vestigia prementem, consequi potuimus.

mus. Cursum nostrum non parvus illius versionis hiatus sistit. quem primiprehendimus: adeoque ut quivis cavere sibi possit, punctis ac signis notavimus. Non facile tamen istius hiatus profunditatem edisseruero. Multa enim omittere Martianus solet, quod stricte omnia & carptim persequatur. Concedamus autem illa, quæ à pag. 40. v. 12. habentur usque ad pag. 42. v. 6. à Martiano fuisse præterita; certe de Ductu Rhythmico, sicut & de Mutatione Rhythmica, ut nihil dixerit, mihi persuadere nequeo. quandoquidem & pag. 190. v. penult. & pag. 191. v. 1. illas, tanquam secuturæ tractationis partes, recensuit; adeo ut illa hîc desiderari putem. Antequam autem in Aristide progrediar, hîc omnes pedes, tam compositos quam simplices, hætenus ab ipso enumeratos, tanquam in tabella proponam. Idque hac de causa potissimum, ut illorum Musica ratio, quæ in positione ac elatione consistit, quam utramque initialibus literis p & e notavimus, ab antiquæ Musicæ, cujus pars Poëtica est, studiosis facillime comprehendi possit. deinde ad Aristidem, uti & Martianum reversurus.

Generis Dactylici

pedes simplices sunt $\overline{\text{vi}}$.

$\begin{array}{c} p \\ \text{u} \end{array} \left| \begin{array}{c} e \\ \text{u} \end{array} \right.$ Proceleusmaticus simplex.
 $\begin{array}{c} p \\ \text{u} \end{array} \left| \begin{array}{c} e \\ \text{u} \end{array} \right.$ Procel. duplex.

$\begin{array}{c} p \\ - \end{array} \left| \begin{array}{c} e \\ \text{u} \end{array} \right.$ Anapaëstus à majore.
 $\begin{array}{c} e \\ \text{u} \end{array} \left| \begin{array}{c} p \\ - \end{array} \right.$ Anapaëstus à minore.
 $\begin{array}{c} p \\ - \end{array} \left| \begin{array}{c} e \\ - \end{array} \right.$ Spondeus simplex.
 $\begin{array}{c} p \\ -- \end{array} \left| \begin{array}{c} e \\ -- \end{array} \right.$ Spondeus duplex.

Compositi per copulam $\overline{\text{ii}}$.

-- $\left| \begin{array}{c} \text{u} \text{u} \end{array} \right.$ Ionicus à majore.
 $\text{u} \text{u} \left| \begin{array}{c} -- \end{array} \right.$ Ionicus à minore.

Iambici generis

simplices sunt $\overline{\text{iv}}$.

$\begin{array}{c} e \\ \text{u} \end{array} \left| \begin{array}{c} p \\ - \end{array} \right.$ Iambus.
 $\begin{array}{c} p \\ - \end{array} \left| \begin{array}{c} e \\ \text{u} \end{array} \right.$ Trochæus.
 $\begin{array}{c} e \\ -- \end{array} \left| \begin{array}{c} p \\ -- \end{array} \right.$ Orthius.
 $\begin{array}{c} p \\ ---- \end{array} \left| \begin{array}{c} e \\ ---- \end{array} \right.$ Trochæus Semantus.

Compositi per copulam $\overline{\text{ii}}$.

$\text{u} \text{u} \left| \begin{array}{c} - \text{u} \end{array} \right.$ Bacchius ab iambo.
 $- \text{u} \left| \begin{array}{c} \text{u} - \end{array} \right.$ Bacchius à trochæo.

Per periodum, $\overline{\text{xii}}$. quorum $\overline{\text{iv}}$ ex uno iambo, & tribus trochæis.

$\text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u}$ Trochæus ab iambo.
 $\text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u}$ Trochæus à Bacchio.
 $\text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u}$ Bacchius à trochæo.
 $\text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u}$ Iambus epitritus.

$\overline{\text{iv}}$. ex uno trochæo, reliquis iambis.

$\text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u}$ Iambus à trochæo.
 $\text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u} \text{u}$ Iambus à bacchio. seu,
 Medius bacchius.

L1 3

Bac-

υ-υ-υ-υ- Bacchius ab iambo.

υ-υ-υ-υ- Trochæus epitritus.

IV. ex binis iambis, & totidem trochæis.

υ-υ-υ-υ Simplex bacchius ab iambo.

υ-υ-υ-υ Simplex bacchius à trochæo.

υ-υ-υ-υ Medius iambus.

υ-υ-υ-υ Medius trochæus.

Pæonici generis

incompositi sunt pedes II.

υ-υ-υ-υ Pæon diagyus.

υ-υ-υ-υ Pæon epibatus.

His tribus generibus mistis rhythmī fiunt

Dochmiaci II.

υ-υ-υ-υ Dochmius prior.

υ-υ-υ-υ Dochmius posterior.

Prosediaci,

ex III. pedibus.

υ-υ-υ-υ-υ-υ

ex IV.

υ-υ-υ-υ-υ-υ

ex II. copulis.

υ-υ-υ-υ-υ-υ

υ-υ-υ-υ-υ-υ

Chorii irrationales I.

υ-υ-υ-υ Iamboides.

υ-υ-υ-υ Trochoides.

Alii misti rhythmī VI.

υ-υ-υ-υ Creticus.

υ-υ-υ-υ Dactylus per iambum.

υ-υ-υ-υ Dactylus per bacchium à trochæo.

υ-υ-υ-υ Dactylus per bacchium ab iambo.

υ-υ-υ-υ Dactylus per chorium iamboiden.

υ-υ-υ-υ Dactylus per chorium trochoidem.

V. 12. τῇ μέλει καὶ θαλασσίᾳ. In qua ista vocabula, Dactylicum, Iambicum, Pæonicum, &c. usurpantur v. 24. Oxon. σωλὴ θάλασσι. v. 25. lego, σὺ δ' ἀναμίξ.

V. 26. ἡ πλεονάζουσι μακρῶ βραχύν. Sic omnes, sed dubio procul corrupte. Verti ac si legeretur, πλεονάζουσιν ἡ μακρῶν ἡ βραχυῶν. quo nihil adhuc melius video. v. 27. & 28. pro δὲ perperam est δὲ in Oxon.

V. 31. περιήσταν. Sic Scal. at legendum περιήσταν. ut etiam hic Oxon. & omnes pag. 41. v. 2.

Pag. 41. v. 6. περιήσταν. Sic Scal. at omnino scribendum μερίζουσι. ut etiam recte Oxon. vide v. 19. v. 26.

V. 12. εἰς λόγους ἡ τῶν ῥυθμικῶν. Optime Oxon. εἰς λόγους ῥυθμικῶν ἡ τῶν ῥυθμικῶν διαίρεσις. donec in rationes rhythmicas

thmicas illa rhythmi divisio incurrit. Sequitur enim sapius, λόγος ῥυθμικός. v. 14. scribe, θεωρείσθω. ut etiam probe Oxon.

V. 19. μερίζων] Oxon. μερίζω. minus bene. Sic & v. 29. μερίζω. sed sequitur in iisdem v. 30. καὶ σώζειαι. quam particulam ab aliquo inferatam puto. Denique v. 32. ποιῶ pro ποιῶν.

V. 28. ἀρρῦθμων] Scal. ἀρρῦθμων. Oxon. ῥυθμων. utrique male.

Pag. 42. v. 2. καὶ ῥυθμικὸν] Particulam καὶ censeo expungendam. quæ etiam bene abest pag. 41. v. ult.

V. 4. κατὰ περιέπιν] pagina 41. v. 20. nempe subdividens quinarium in 3 & 2. qui numeri servant rationem rhythmicam sesquialteram.

V. 8. Ἀγωγή δὲ ἐστὶ ῥυθμική,] Alia est ἀγωγή ἀρμονική, de qua vide pag. 19. v. 18. pag. 29. v. 11. Porro Oxon. δὲ ἐστὶ. & v. 9. βραδύτης.

V. 12. αἰρίση δὲ] Particula δὲ abest ab Oxon. v. 14. μέζων perperam pro μέσων. deinde pro θέστων, καὶ τῶν ἀρστων Magdal. absurde, θεῶν καὶ αἰστων.

V. 19. δεκάτεσσαρες.] Oxon. δώδεκα. Novem tantum hic recenset : nec tamen aliquam omisam puto. ut censeam pro numero 5 scripturæ errore factum τβ vel δ. v. 23. pro ἀστωθέτω Magd. perperam, ἀστωθέτων.

V. 24. κελίχῃ] Oxon. κρηλικῇ. Legendum κηλῇ. ut vertendo indicavi. Exempla harum mutationum, cum res clara sit, hic adscribere superfedeo.

V. 28. διώμις ποιηλικὴ ῥυθμῷ.]

Huc referenda sunt Martiani verba pag. 197. v. 23. & indicio numeri componendi. Vnde tamen venerint verba, & indicio. nondum videre potui. forsan legendum, & elatione. ut Cretico pedi adhærere debeant. Vel ad perfectæ rhythmopœiæ definitionem sunt referenda ; ut scriptum fuerit : *facultas cum iudicio numeri componendi.* v. 30. articulus τὰ abest ab Oxon.

V. 31. εἰς ταυτὰ τῇ μελοποιίᾳ.] Vide paginam 29. v. 1. Pro ταυτὰ Magd. αὐτὰ. Bodl. ταῦτα, uterque perperam.

V. 32. λήψι,] Hinc in Mart. v. 25. hoc vocabulum reposui. Libri omnes inepte, ἐπλήψις. nec satis bene, perceptio. melius, acceptio. Deinde v. 26. pro quo quantum videri possit legendum, *quoniam.*

V. ult. ταῖς ἀρίσταις θέσεις] Insigne ac vetustum mendum, quod omnes codices insedit. Legendum, πρὸς ἀρσεις ταῖς θέσεις. ut vertendo indicavi. Mart. v. 27. *per quem positiones aut aut* (alterum aut recte omittit cod. B. nisi pro utroque sit scribendum atque.) *elationes decenter aptamus.*

Pag. 43. v. 2. εἴπερ δέοι.] Mart. v. 28. *quod oportunitum fuerit.* Sic editus & Cod. A. Melius alter B. pro *quod* habet *cum.*

V. 3. ὡς ἀρμονίας] Oxon. pro ὡς melius, ὡς περ. Præterea pro ἀρμονίας legendum, ἀρμονικῆς. nisi malimus, μελοποιίας. Sequitur enim non ῥυθμικῆς, sed ῥυθμοποιίας. & juvat Mar-

Martianus v. 29. *Tropi vero, ut in Melopœia, & in Rhythmorœia tres sunt.* Deinde v. 30. Mart. uterque codex scriptus vocalum quos non agnoscit. Codex B. tamen, tanquam glossam, suprascriptum habet; *ς. quos.*

V. 4. *συγκλητός,*] Mart. codex B. *Systalticus.* Aliquid hîc deest. Legimus: *Systalticos, Diastalticos, Hesycharisticos*, quos deinde in species dividimus. & in Harmoniciis eos superius memoravi. Ultima autem hæc Martiani verba, aliquid pag. 189. v. 32. deesse, plane evincunt.

V. 10. *ἐν τῷ παιδολικῷ λελέξε-
ται.*] Librum secundum intelligit, quo illud fuse est pertractatum. Sic pag. 59. v. 18. *ὁ παιδολικός τέστι.*

V. 12. *ἀρρὲν ἀπεκάλυν.*] Hæc satis clare vertit Martianus. Oxon. perperam, *ἐπεκάλυν.* v. 14. iidem τῆς. Ibidem pro *ἐπέχον* male Bodl. *ἀπέχον.*

V. 19. *συμπεπληρωμένῃ δὲ λοιπῷ*] Hîc de tertia & ultima Artificiali Musicæ parte agere incipit. Vocabulum λοιπὸν non suo loco hîc mihi positum videtur. cum sequentibus ad conjungerem legendo: *λοιπὸν δευτέρως αὖ.*

V. penult. Oxon. male ita distinguunt, *ἡχῶν τε πανόρπασιν, ἁφωνα προσπαροδείαι.* omittis etiam duabus vocibus, *οἷον ὀλιγόφωνα.* Eleganter Martianus libro 3. *Muta ideo hoc nomine nuncupantur, quoniam nisi illis vocales associata succurrerint, intra otis sonitum ante auspicia moriuntur.*

Pag. 44. v. 6. *δίχρονα.*] Vocantur

vocales duorum temporum, id est, ancipites, seu, communes.

V. 10. *συμπλοαίς,*] Oxon. *συμπλοκῶν*, ut v. 23. Deinde v. 13. recte Bodl. *ἑπιπλοῆς.* Magdal. hîc perperam, *ἑπιπλοῆς.* & v. 19. *ὑπέχουσιν.*

V. 23. *συμπλοκῶν, καὶ ἑπιπλοῆς*] Pro *συμπλοκῶν* Oxon. minus bene *πλοκῶν.* Verbum. *συμπλέκειν* videatur v. 28. & 30. deinde legendum censeo, *ἢ καὶ ἑπιπλοῆς.*

V. 27. *δίχρονον ἐκλεινόμενον,*] Ancipites vocales sunt tres, α. ι. υ. Hæc in quibusdam vocibus producuntur; in quibusdam corripuntur. Vocum, in quibus producuntur, syllogem habemus apud Hephæstionem in Enchiridio. Sic α medium in *ἀκρότης*. Corripuntur eadem in innumeris aliis; ut in *ἀγλαός, ἄγιος, ὀχύρος.* Cæterum pro *σχιχείον.* hic & v. 28. mallet *φωνῆεν.* ut v. 31. sequitur, *βραχὺ φωνῆεν.* Sæpius tamen *σχιχείον* pro *φωνῆεν* hîc positum reperitur.

V. 28. *βραχὺ σχιχείον δίχρονον συμπλοκῶν,*] Vt syllaba ei in *εἶδος*. syllaba oi in *οἷος.* Sic *δρῶ, ἔρῶ.* Sequentis versus exempla sunt, α. αυ. υ. in nominibus, *αἶμα, αἰλαξ, ἀρπυια.* Hos duos versus uno vocabulo comprehendere potuisset, scribendo, *ἢ δίφθουλον.*

V. 30. *συμπλοκῶν,*] Hoc verbi male abest ab Oxon. qui & deinde perperam habent, *μακροί.*

V. 31. *ἢ δίχρονον συσεκλεινόμενον,*] Hephæstio, *ἢ βραχυνόμενον.* subaudio,

dio, διχρονον. Et sic in longæ syllabæ descriptione, μηκυνόμενον, intelligo διχρονον. Illa vocabula perperam his in locis abesse videri possunt. Alias enim διχρονον μηκυνόμενον, aut simpliciter, φωνήεν βραχυνόμενον, dicere solet. Impegit hic illius Scholiastes ipso Enchiridii initio, nec intellexit quid vellet verbum βραχυνόμενον. Ita autem scribit: πὸ βραχυνόμενον εἴρηκεν, ὡς μὴ εἶναι μετὰ τῶν φωνηέντων ἢ σύμφωνα, ἢ διπλῶν. v. 32. καθ' αὐτὸ, per se, id est, simpliciter.

Pag. 45. v. 4. εἰς δύο σύμφωνα λήγουσα. Vt in vocabulis, Τίριος. μάκρος.

V. 16. ἡμίσεια ἢ βραχυῖα. Codex Scaligeri perperam, ἡμισείας βραχυῖα. & in margine, ἡμίσεια καὶ βραχυῖα. quem isto modo emendavi. Oxon. nihilo melius suggerunt, ἡμίσεια καὶ εἰς βραχυῖα. Iidem v. 19. male, πλεονάζοντες.

V. 29. μέσαι Oxon. μέσαι μὴ εἶναι καὶ κριναι, sed alteram lectionem meliorem censeo, ut subaudiamus vocem συλλαβαί. v. 31. iidem legunt, χρεῖαν.

V. penult. ὅταν εἰς φωνήεν μακρὸν λήγῃ συλλαβή. Exemplo sit syllaba ῥη verbi παλάγχθῃ in hoc versu:

Παλάγχθῃ. ἐπὶ τοῖς ἐρὸν πολίεθρον ἔπεροι.

Hic autem modus, quo syllaba communis redditur, primus quoque est apud Hephæstionem.

Pag. 46. v. 5. πῶ δόλιον διπλασεῖν, δξ. Oxon. πῶ ἐπέειν διπλασεῖν συλλαβῶν, δξ. bene addunt συλ-

λαβῶν. v. 7. omnes περσενύκαδαι. melius tamen puto, περσεν.

V. 9. αἱ δ' ἀπὸ τῶν φύσι βραχυῶν, Hic est tertius communis syllabæ modus apud Hephæstionem pag. 7. ut syllaba π in hoc versu:

Ἀντὶρ ἐπὶ δαναῶν ῥέλο ιαχὴ π
δρότε.

V. 11. Oxon. πῆς π δ' ἐπὶ πέρυ. v. 12. minus bene ἐτέρυ pro δόλιρυ. ut & v. 18.

V. 13. πῆς συλλαβῆς] Melius Oxon. τῇ συλλαβῇ. Iidem v. seq. δουῖν.

Ibid. αἱ δ' ἀπὸ τῶν ῥέσι μακρῶν] Hunc modum secundo loco ponit Hephæstio. Exempla illius sunt, ὅπλον, ἄκρον. Homerus,

Πάτροκλε μοι δειλὴν πεχαρσμένην. —

V. 18. ὁ τῷ δόλιρυ, λεπτότερον ὢν, Videtur subaudiendum ἦχον, licet non præcesserit. alias bene foret, πὸ δ' δόλιρυ λεπτότερον ὢν.

V. 24. φθόγων] Scribendum censeo, φωνηέντων. certe per sonos intelligere debemus vocales. Sunt autem φωνήεντες καὶ συμπλοκῶν, vocales per connexionem, ex quibus diphthongus fieri potest, ut α ι. α υ. ε ι. ο υ.

Ibid. γίνεσθαι τῶν] Oxon. γίνεσθαι (bene) πᾶ (male.)

V. 25. δι' αὐτῶν] Sic Oxon. & Codex Scal. in margine. in textu autem perperam δξ. τε. Ibidem pro ἀπὸ πέρυ legendum, ἀφ' αὐτῶν. ut consideranti fiet planum.

V. 26. ἕως] Dubia hic erat codicis Scal. scriptura. Legendum tamen esse αὐτῶν, quod & Oxon. ha-

M m bent,

bent, vertendo indicavi. Subaudio, male, τέτς. ut & v. 18. ἐκείνο. pro συλλαβαί.

V. 28. ὥτ' ὃ βραχέων,] Mallem, ut v. 20. addita voce, φύσι βραχέων. Deinde ex v. 21. repeto, ἥτιον κριναί γίνονται. Ibidem Oxon. bene, ὅταν μὴ εἰς.

V. 32. τὸ δὲ κλικόν] Oxon. optime vocula εἰ addita: εἰ τὸ δὲ κλ. Ideoque in versione scribe: *cum in orationis partem definens syllaba vocalium*. postea: *si initialem &c. contingat*.

Pag. 47. v. 1. καθηρησάμενος καὶ ἑπιφορεὶν ἀφώνως] Idem sensit Heliodorus apud Hephæstionem pag. 6. Φησὶ δὲ ὁ Ἡλίουδωρ, τὸ μὲν ἑπιφερόμενον ἀφώνως ἥτιον τῶν ἀλλων ὕδατων κριναὶς ποιεῖν ἐν τοῖς ἔπεσι συλλαβάς. Immerito illum reprehendit Hephæstio.

V. 5. ἡμῶν ὅτ' ὅτι πέρης,] Quid si χειλῶν ὅτ' ὅτι πέρης, *labiorum vias*? v. 6. pro γυν Oxon. perperam δὲ.

V. 8. καλῶν] Oxon. minus bene, κωλύει.

V. 9. ποιησὲν καὶ ἀμέγεστον] Per ἀμέγεστον intelligitur ἡμίφωνον. Idem docet Hephæstio pag. 5. ὅταν δὲ προηγμένον ἡμίφωνον ἦ, σπένει κρινὴ ἐστὶν ἡ προκειμένη, ἀλλὰ τελείως μακροῦ. προέσσειται δὲ ἡμίφωνον ὕδατος, τὸ μὴ μὲν ὅτ' ὅτι οἶον, ἀμύνος. τὸ δὲ σ ὅτ' ὅτι οἶον, ἐσμός. *Cum vero antecedens litera fuerit semivocalis, non amplius communis est praecedens syllaba, sed plane longa. Ex semivocalibus autem liquida praepomitur, in ipsi n; ut, amnis: s ipsi m; ut, cosinus.* Pro καὶ perperam hinc Oxon. καὶ. & v. 10. συμπλέξομεν.

V. 15. τάτ'] scilicet μ. Oxon.

V. 19. κινεῖν] Puto legendum ἰδεῖν, vel καλεῖν.

V. 30. παρὸ] Oxon. παρ' ὁ. ut & pag. 49. v. 25.

V. 31. εἶρησαι] Mallem, εἰρηναί scil. εἰ πόδες. Ibidem omnes codices, σωλιδεῖται. pro quo omnino legendum, σωλιδεῖται. ut pag. 48. v. 3. v. 13.

V. ult. παρίαμβος] Omnes perperam, πείαμβος. quod quoque πείαμβος scribingendum fuisset. Hephæstionis Scholiastes: Πυρρίχ' ἢ παρίαμβος καλεῖται, δὲ τὸ ἐν τέλει ἰάμβος αἰεὶ ὀρίσκειται. *Pyrrhichius etiam pariambus vocatur, quod in iamborum fine semper reperitur.* Et alibi: καλεῖται δὲ ὁ πυρρίχ' ὡς ποιητὴς παρίαμβος, ἐπεὶ πρὸς τὰ τέλη τῶν ἰαμβέων μέτρων ὀρίσκειται. *Pyrrhichius à quibusdam quoque pariambus adpellatur, quoniam circa fines iambicorum metrorum reperitur.* Ita & Fab. Quintilianus Instit. Orator. lib. 9. cap. 4. Pag. 48. v. 4. βραχέας ἐχθ',] Aliquid deesse videtur: vel oratio est ἀνακύβητος. Quo enim respicit verbum ἐχθ' ? Restituerem non ὁ πῶς, sed ἡ λέξις.

V. 5. χορεῖον] Hunc pedem alias vocant τεῖεραχων. Hephæstio: τεσσάραχοι δὲ, οἱ τέτων διπλασιόνοες, ἢ τεῖραχον εἰς, ἐκ τετῶν βραχέων, τεῖεραχως, ὁ καὶ χορεῖον οὐο. Ejus Scholiastes alibi: Τῶν δὲ τεσσάραχων πεῶτος μὴ ὁ χορεῖον, ὁ καὶ τεῖεραχως, ἐκ τετῶν βραχέων. ἐκλήθη δὲ χορεῖον, ὅτι

οι οὐκ ἐπὶ τῶν χορδόνων αἰδομένοι ἐν τῇ χορείᾳ ὕμνοι, ὡς ὅτι τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν συνιστάσιν αὐτῶν μέτρων ὁ καὶ τριχῶν καὶ βραχυσύλλαβος. Trisyllaborum primus est chorius, qui & tribrachys, ex tribus brevibus. Vocatus autem est chorius, quod qui à saltantibus canebantur hymni in tripudiis, ut plurimum ex huiusmodi metris constarent. Vocatur quoque trocheus & brachysyllabus. Alios chorios vide pag. 39. v. 24.

V. 9. bene Oxon. καὶ ποιεῖ δακτύλον. quam voculam & vertendo restitueram.

Idem v. 14. δεκαεῖς.

V. 21. ἐξημισμῶν,] Sic quoque Oxon. Perperam codex Scal. ἐξημισμῶν. v. 27. Oxon. male, ὀκταεῖς.

V. penult. Oxon. probe, τὸν μὲν ἐν πρώτῳ. Deinde, καὶ οὗ ἐξ ἧς. scil. παύσας.

Pag. 49. v. 5. ἡμῶν] Oxon. corrupte, ἡμῶν.

V. 11. πεντάσυλλαβοι ἄρ.] Cum enim quatuor sint pedes disyllabi, & octo trisyllabi, iis inter se multiplicatis, 32. pedes quinum syllabarum confurgunt. Atque hoc liquebit, si singulis disyllaborum octo trisyllabi addantur. Eodem modo singulis trisyllaborum ad octo trisyllabos additis, habebuntur hexasyllabi pedes 64.

V. 16. pro μέτρα melius Oxon. μέτρον. & v. 17. recte πρὸ pro τῷ.

V. 18. οὗ τῆς συμφωνίας λόγος.] Hoc de numero consonantiarum intelligendum. quarum sex cum Ari-

stoxeno plerique omnes Harmonici statuebant; recepta in illarum numerum, contra Pythagoricorum sententiam, dia pason & dia tessaron consonantiâ.

V. 20. μέτρον μὲν ἐν ἐστ.] Quid metrum sit, & quot modis dicatur, de illo vide egregium locum Scholiastæ Hephæsti. pag. 76.

V. 29. ἡνωμένων.] Codex Scal. ἡνωμένων. Oxon. ἡνωμένων. Melius scriberetur ἡρόμενον.

Pag. 50. v. 1. ἐχόντων μηδεπώποτε.] Bene Codex Magd. ἐχόντων ποδῶν μηδὲ πώποτε. sed ultimum melius conjunctim. v. 9. pro ὅτε male Oxon. ὅτι.

V. 10. τὸ μὲν.] Scribo, τὰ μὲν. sequitur enim v. 13. τὰ δὲ. v. 13. male Oxon. σὺ pro ἐν.

V. 14. διποδῶν ἢ βαινόντων.] Hunc locum corruptum esse facile adparebat: quomodo autem restituendus esset, cogitandq̃ adsequi non poteram. Docent illud codices Oxon. in quibus ita legitur: διποδῶν ἢ συζυγίαν καὶ περὶ χώρων χρόνων, ἢ ὀλίγα πλειόνων. ὅθεν πνὲς τὰ ἐπερβαίνοντων πρὸ περιερημένων. Doctissimus Langbainius hic in margine: περὶ χωρῶν μέχρι . . . . . ὡν χρόνων. Aliquid enim deesse nemo non videt. Scribo: μέχρι τῶν αὐτῶν χρόνων, ἢ. & in versione: Alia per dipodiam seu copulam, & procedunt ad eadem usque tempora, aut paullo plura. Vnde quidam metra, quæ prædictam temporum multitudinem excedunt, bisariam.

V. 17. ἀκατάληκτα.] Oxon. in margine, ἀκατάληκτα. imperite.

M m 2

V. 26.

V. 26. τῷ βραχυνκᾷ ᾠδῇ.] Hæc est vera lectio. Oxon. inepte, τῷ κα-
βραχυνκᾷ ᾠδῇ. Idem seq. versu,
ἀ μὲν ἐστὶν αὐτῶν διμείρεται.

V. 30. τὰ δὲ, δὲ πλεονάζοντων]
Perperam Oxon. & codex Scal. in
margine, τὰ δὲ καὶ διπλασιαζόντων.

V. 32. τῷ αὐτῶν] Minus bene
Oxon. τῷ αὐτῷ.

Pag. 51. v. 4. τὰ λογαοιδικά.] Qua-
si dicas, *Profacantativa*. quod aliquid
ex profa habeant, & aliquid ex ora-
tione ligata. Oxon. male, λορεϊδικά.
hîc & binis locis sequentibus. Codex
Scal. λορεϊδική. Quid sint λογαοιδικά
μέτρα docet Hephæstio. Ἔστι δὲ πνα
καὶ λογαοιδικά καλῶμεθα δακτύλικα,
ἀπερ. ἐν μὲν ταῖς ἀπαις χώραις δακτύ-
λος ἐχρ. πλῆθυσιν δὲ τροχαϊκῶ συ-
ζυρίαν. ἐστὶ δὲ αὐτῶν ὀπσημοτατά, τὸ τε
πρὸς δύο δακτύλοις ἔχον τροχαϊκῶ συ-
ζυρίαν, καλῶμενον δὲ ἀλκαϊκὸν δεκα-
σύλλαβον. Sunt & dactylica quedam vo-
cata Logædica, qua in aliis quidem re-
gionibus habent dactylos; ultimarum vero
trochaicam copulam. Principia autem
illorum sunt, tum quod post duos dacty-
los habet trochaicam copulam, vocatur-
que Alcaicum decasyllabum.

- υ υ - υ υ - υ - -

Καὶ τις ἐπ' | ἐραλῇ | αἰσιν | οἰκείς.
καὶ τὸ πρὸς τρεῖς, καλῶμενον προξίλ-
λειον, τὴν quod post tres; & vocatur
Praxiellum,

- υ υ - υ υ - υ υ - υ

Ω δὲ | τῶν θυρῶν | δῶν καλὸν | ἐμβλέ |

- υ

πιστω,

- υ υ - υ υ - υ υ -
Παρθένη | τὴν περὰ | λὰν, τὰ δ' | νε-
υ - -
θε | νύμφα.

Addit ibi Scholiastes: Λογαοιδικά
ταῦτα καλεῖται, ὅτι ὁ μὲν δακτύλος
αἰοιδοῖς μᾶλλον ὀπιήθει· ὁ δὲ τροχαῖος
λογογράφοις. λογαοιδικὸν δὲ καλεῖται
τὸ μέτρον ὡς ἐν δακτύλῳ καὶ τροχαῖς συ-
κείμενον. αἰοδικὸν μὲν, δὲ τὸν δακτύλον,
ἐπειδὴ ὀρθομετρεῖ λογικὸν δὲ, δὲ τὸν
τροχαῖον. διὸ καὶ οἱ παλαιοὶ κέχρηται
αὐτῶν, ὅτι (scribe, ὅτε) θέλῃσι τέχεον
λόγον. ποιῶντι δὲ ἡ ῥητορικὴ κατὰ λογά-
δων ἔσται. Hæc certe verba clarissime
rem totam explicant. *Logædica*, in-
quit, hæc vocantur, quod dactylus poë-
tis magis conveniat; trocheus autem,
oratoribus. *Logædicum* itaque appel-
latur hoc metrum, tanquam ex dactylo
& trocheo constans. Poëticum quidem
propter dactylum, quod hic rhythmo ad-
modum conveniat. Oratorium autem, ob
trocheum. Ideo enim & veteres illo sunt
usî, quando sermonem decurrere vole-
bant. Hoc autem vult Rhetorica, qua in
profa consistit. Egrege quoque de his
Pindari Scholiastes; quamvis sermo-
ne minus casto; in 4. odam Olymp.
ad hoc colon septimum,

- - | - - | - - | υ - | υ
ξείνων θ' | ὅς περ ἀσόντων, | ἔσαν.

τὸ ζ', λογαοιδικὸν, ἐξ ἀναπαύσεως καὶ
ιαύσεως, καὶ συλλαβῆς. τὸ δὲ λογαοιδικόν,
ὀρήσῃ καὶ ἐν δακτύλοις. ἤγειν, ῥυθμὸς ἐν
λογογράφοις οἰκειῶς καὶ αἰοδοῖς συγκεί-
μενον. ὁ δακτύλος αἰοδῶ· ὁ τροχαῖος
λογογράφῳ. ὅτε γὰρ εἰσὶ δακτύλοι, καὶ
ὁ ὕπερ τροχαῖος, τότε λογαοιδικὸν λέ-
γεται.

ῥαίαι· ὡς περ καὶ ἐν ἰαμβοῖς, οἱ ἀνάπαιστοι, αἰοῖ δ' ὁ ἰαμβός, λογογράφος. εἰ δ' ἐπὶ ἀπονδεῖοι εἰσὶ, μὴ ξενίσῃ. οἱ γὰρ ἀπονδεῖοι σύμπυλοι (scribe, σύμπυλοι) ἀνάπαιστοι λέγονται. ὡς καὶ τὰ εἰς σπλῆρες χρεῖσιν τὸν ὠραιολυσιώτῳ, ὅπῃ τῷ μαρμαίρῳ ὄνω τῶν ἔξωθεν πυλῶν, ὅπῃ ἐξ ὠρχήφῃαι Ἰεσνιανός, ἢ ὁ μέγας Κωνσταντίνος. Quæ ita verti possunt. Septimum colon est logædicum, ex anapesto, & iambo ac syllaba. Invenitur logædicum & ex dactylis constans: atque rhythmus est tam prosa quàm ligata orationis scriptoribus convenienter contextus. Dactylus quippe est pœta; trocheus, oratoris. Cum igitur dactyli ponantur, & ultimus trocheus, tunc logædicum dicitur: uti etiam hic anapesti sunt pœta; iambus, oratoris. Nec novum videatur, quod hic sint spondei. hi quippe complicari anapesti vocantur. Quemadmodum & illa, quæ in Salvatorem Christum herodopylioten in marmore, supra externas columnas, ubi pictus est Iustinianus, & Constantinus Magnus, sunt composita.

V. 5. pro ἐνεκεν Oxon. ἐνεκα.

V. 6. συνεκφώνησις] De hac figura videri quoque potest Hephæstio. Primum autem illius modum; qui est, cum duæ longæ pro una longa adsumuntur; non habet Aristides. potest tamen, secundum Hephæstionis exempla, ad illum referri, quo brevem & longam pro longa adsumimus.

V. 15. εἴπωμεν] Haud dubie scribendum, εἴπωμεν, quod & Oxon. habebant.

V. 19. Oxon. δὲ pro δῆ.

V. 24. ὁ πὲρ μὴ ἀκατέληκτον· quomodo in fine dactylum habebit aut creticum.

V. 26. ἡρώων] Bene Oxon. addita voce legunt, ἰδίως ἡρώων. proprie Heronem vocatur.

Pag. 52. v. 3. πρὸ τῶν] Plane legendum πρὸ τῶν, ut vertendo indicavi.

V. 5. ἐξ αἰμοφῶν συγκεισθαι δακτύλων.] Vide Hephæstionis Scholiam pag. 58.

V. 6. ἡ μετὰ δύο πόδας.] Plane addendum, εἰς δυσίλλαβον. in dissyllabum. Iuvat ratio v. 10. adducta; & Scholiastes Hephæst. pag. 83. ὑπερεκατέληκτον (δακτυλικόν) εἰς δυσίλλαβον μὴ ὅταν μετὰ συζυγίαν δύο συλλαβαὶ κατέληξωσιν.

V. 9. τέταρτος τετραχῆς.] Hoc est dactylicum tetrametrum, in dissyllabum desinens, quo primus usus est in Epodis Archilochus: ut scribit Hephæstio. qui etiam hoc adfert exemplum.

φαινόμενον κακὸν οἶκαδ' ἄγεσθαι.

V. 12. ἐν αὐτῷ λόγον] Oxon. αὐτῶν. omnes, λόγους. quod non capio.

V. 15. οἱ μετὰ ταῦτα εἶδη] Oxon. melius, ταῦτα. Post has enumeratas dactylici generis species, hexametrum, & pentametrum, alii quoque fecere. v. 16. iidem bene ὁmittunt, πενταμετρον. Hoc enim paulo ante erat positum. at v. 17. pro πρὸς βαίνεσι male habent, βαίνεσι. v. 21. addito articulo τῶν recte legunt, αὐτῶν δ' δυσίλλων.

V. ult. περιερίκαμεν.] Pagina 36. v. 6.

M m 3

Pag.

Pag. 53. v. 1. ἄδῃ] Scal. perperam hic & v. 25. ἦδῃ.

V. 2. ἥ λογαοιδικῶν] Sic quoque Hephæstio: Ὡς περ δὲ ἐν τῷ δακτυλικῷ ἢ π λογαοιδικῶν, ἔτω καὶ τοῖς ἀναπαισιγῆς, τὸ εἰς βακχεῖον περαισμήμων· ὡς ἐστὶν ὀπσημότροπον τὸ μὴ τέτταρας πόδας ἄντων ἔχον τὸν βακχεῖον, ὡς ὁ πεῶτος γίνεται καὶ ἀπονδείῃ καὶ ἰαμβῷ. *Quemadmodum enim in dactylico erat quoddam logædicum; sic & in anapaestico, quod in bacchium terminatur. cuius præcipua species est, qua post quatuor pedes ipsum habet bacchium: primus autem etiam spondeus fit & iambus. Iambus solum, & prima regione, βραχυσημότερον ponit Hephæstio. Aristides hæc plurativo numero ponit. Si vel maxime iambi ἰσάχρονον admittamus tribrachyn, alterum tamen non respondet.*

V. 10. Omnes ἑδόλως. male. v. 11. bene Oxon. omittunt δέ.

V. 16. τῷ ἀπονδείῳ] Perperam Oxon. ἥ ἀπονδείων. optime autem legunt, ἥ τὰς πελτῆας ὥρα λαμβάνει. Itaque in vers. raro admodum imparibus locis adsumit.

V. 19. κῶλον] Sic perperam omnes. Legendum χῶλον, ut vertendo monstratum. Hephæstio: Ἐστὶν ὀπσημόν ἐν τοῖς ἀναπαισιγῆς ἢ τὸ χῶλον καλέμενον.

V. 20. ἀμφίβραχυ ἢ βακχεῖον] Ita & Hephæstio, quem hic vide pag. 15.

V. 21. Ἀφ' οὗ πᾶς ἀφ' ὅρου.] Ita & hic omnes. Scribo, ὅτι τὴν ἀδιάφορον (sc. πελτῆαν.) In versione: ob ultimam indifferentem.

V. 25. ἥ] Probe Oxon. καὶ τὰ ἥ. ut & v. 27. πενθημιμερῆς, & v. 28. ἐφθημιμερῆς.

V. penult. ὅπῃ ἡ ἰαμβῆ] Sic perperam omnes. Scribo, ἰαμβικῇ.

Pag. 54. v. 2. Oxon. male, ἐπ' ἀλλήλοις. v. 4. pro εἴη Codex Scal. perperam. ἢ. v. 12. omittunt, ἐστ.

V. 7. ἐν τῇ πελτῆᾳ ἥ πελτῶν] *ultima imparium regione.* nescio an alius ita sit locutus. Hephæstio melius: Τῇ δὲ τὸ μέτρον (τροχαῖκόν) γίνεσθαι καὶ χῶλον, ὃ ὥρα ἐλδῶν ποδὸς ἀπονδείῃς ἡμομενῆς. *Hoc metrum etiam claudum fit, cum penultimus pes spondeus existit.* Vbi & Scholiastes: εἰ παρελήγη ὁ ἀπονδείῃς τοῖς ἀναπαισιγῆς, χῶλον ἀποτίλλει τὸ μέτρον. ἢ γὰρ περὶ τῆς ἀναπαισιγῆς συλλαβῆς ὥρα πελτῆῃ ἐστὶν. ἐβδόμη γάρ. Exemplum Hephæstio ponit hoc:

- υ | - - | - υ | - - | - υ | -
Μηροῖ μω δὲ π' ἐ με χῆ τ' ὁ σκότω
υ | - - | -
δικάζεσθαι.

V. 14. καὶ τὴν ἐπίσσημον] Quoniam iambicum recipit dactylum, anapaestum, spondeum. De hoc tamen nihil Hephæstio. Sequentia Oxon. male distinguunt, ἀνάνως. καὶ συζυγίαν, καὶ τὴν. Legendum, ἀνάνως συζυγίαν. καὶ τὴν. priori καὶ ex- truso.

V. 22. εἰς τὴν ἄλλαν δισπλάγην] Hephæstio: *Antispastici prima syzygia in primo pede mutatur in quatuor dissyllabi figuræ.*

V. 28. Omnes ὥρα λαμβάναν. quod correxi ex pag. 53. v. 6. Sic pag.

pag. 55. v. 16. & 29. male Codex Scal. *συνάγων*.

V. 30. male omnes *καταληκτικά* pro *καταληκτικόν*. Deinde γ. 32. & ult. *οπε*.

Pag. 55. v. 11. Oxon. bene, *καταλήξων*. Sic quoque legendum puto v. 27. *καταλήξων*. quod plurali numero ter praecessit.

V. ult. *πνές δὲ καὶ πενταμέτρῳ* ut Theopompus Comicus. Sed & hexametra: quoniam triginta tempora non excedunt. Hephæstio: *διώων* δὲ *καὶ μέγρι* ἔξαμέτρῳ *πενταμέτρῳ* (παιωνικόν) μέτρῳ. δὲ τὸ τετραμετροσημον μὴ ὑπερβαίνειν.

Pag. 56. v. 1. *ἔτετρας παιώνας καὶ θάρσ*,] Vltimum Hephæstio facit creticum. ut in hoc versu:

υ υ υ - | υ υ υ - | υ υ υ - | -

Θυμελικὰν ἱστὶ μάκαρ φιλοφρόνως εἰς

υ -

ἔειν.

V. 3. omnes perperam *συνάγων* ας.

v. 4. Codex Scal. perperam *καθαρὴν* pro *καθαρῶ*, ut recte quoque Oxon. Ibidem scribe *βακχειακόν*.

V. 6. *δι' ὅλων βραχειῶν*] Sic quoque Hephæstio: *πῶλον τῆς πελδάλιας*, ἐφ' ἧς τὸν πεταρῖον *καταλαμβάνει παιών*. ut in hoc exemplo:

υ υ υ υ υ | υ υ υ υ υ | υ υ υ υ υ | υ

Σέ ποτε διὸς ἀνὰ πύματ' νεαρὲ κόρη νε-

υ υ -

εραχίτων.

Pro ταυλό Oxon. αὐτό.

V. 7. *τὴν κατακλείδα*] Hephæstionis Scholiastes: *κατακλείδα* φησι τὸν περὶ τῆς καταληκτικῆς συλλαβῆς πόδα μὲν

καὶ αὐτὴς τῆς συλλαβῆς. Cataclida (clausulam) *vocat Hephæstio pedem, qui est ante catalecticam syllabam una cum ipsa syllaba.* ut in hoc iambico dimetro,

υ - | υ - | υ - | -

Ὁ μὲν θέλων μάχεσθαι.

Verbum *μάχεσθαι* est *κατακλείς*. Aristides hic simpliciter finalem pedem ita vocat.

V. 12. *καὶ αὐτὸν μὲν*] Ita & Oxon. Codex Scal. habebat δὲ, superscripto *μὲν*.

V. 14. *ἀσυναρτητῶν*.] De his ita Hephæstio: *γίνεσθαι δὲ ἀσυναρτητῶν, ὅποταν δύο κῶλα μὴ διωαίμεθα ἀλλήλοις συναρτηθῶναι, μηδὲ ἑνωσιν ἔχουν, ἀντὶ ἐνὸς μόνου καταλαμβάνωνται στίχῳ. Fiunt, asynarteta, cum duo cola, quae inter se conjungi non possunt, nec unionem admittere, pro uno solo versu adsumuntur.*

V. 15. *ὅτι δύοιν μέτρων ἐν ἀποτελει κῶλον*.] Quid colon sit, docet egregie Hephæstio. *στίχῳ ἐστὶ πόσον μέγεθος μέτρῳ ὅπερ ἔτε ἐλαττόν ἐστι τριῶν συζυγῶν, ἔτε μείζον τεσσάρων· τὸ δὲ ἐλαττόν ὃν δύο συζυγῶν, εἰαν μὲν πληρεῖς ἔχη τὰς συζυγίας, ἀκατακλήκτον ἐστὶ, καλεῖται κῶλον· εἰαν ᾗ ἐλείπη, κόμμα. Versus est certa quadam metri magnitudo, quando nec tribus commissuris minus est, nec quatuor majus. Cum autem minus est duarum conjugationum existens, si quidem plenas illas habeat, acatalecticum est, vocaturque colon: sin deficiat, comma. Præterea cola diversum metrum habent, ex pedibus constans, ut inquit Scholiastes Pindari. Quod itaque colon ex duobus metris constare dicit Aristides, id maximum est, etiam*

etiam secundum Hephæstionem : quem, cum comma dicit esse, quod duabus conjugationibus sit minus, ab aliis dissentire videmus.

V. 18. μέτεξ καὶ μέτερον.] Sic & Oxon. Puto legendum, μέτεξ, ἡ πομῶν καὶ μέτεξ. Namque colon duo metra non excedit.

V. 22. καὶ ἀνὴρ ἀνδρείων.] Sic & Hephæstio peculiari capite agit, καὶ τῆς καὶ ἀνὴρ ἀνδρείων μίξεως, ubi duas has species explicat.

V. 23. Ὀμπιονικόν.] Scholiastes Pindari ad hoc Olympiorum primæ odæ colon :

υ - - υ | - υ υ

ἐρήμας δὲ αἰθέρ.

ἀνὴρ ἀνδρείων, Ὀμπιονικόν, δίμετρον κατὰ ληλικόν. ἐλέγμαι δὲ ἰωνικόν, αἰτὶ Ὀμπιονικόν. ὁ γὰρ ἀνὴρ ἀνδρείων πρὸς τὰς ἰαμβικὰς τὴν κρινανίαν ἔχῃ· οἱ δὲ ἰωνικοί, πρὸς τὰς τροχαϊκὰς. ὅθεν αὐτόφωνοι εἰσιν οἱ ἀνὴρ ἀνδρείων μὲ τῶν ἰωνικῶν, καὶ τροχαϊκῶν. καὶ δὲ τὸ Ὀμπιονικόν. Antisphaesticum, epionicum, dimetrum catalecticum. Caterum non ionicum dicitur, sed epionicum. antisphaesticum enim cum iambicis affinitatem habet; at ionicum cum trochaicis. Unde discrepantes sunt antisphaesticum cum ionicis & trochaicis. atque hinc epionicum. Idem ad epodi hoc colon :

υ - - υ | - - υ υ | - υ -

δεδαυδαλμένοι ψάδεσι ποικίλοις Ὀμπιονικόν δὲ τὸν πρῶτον ἀνὴρ ἀνδρείων, σὺν εἰκοσὶν ὄντα τοῖς ἰωνικοῖς καὶ τοῖς τροχαϊκοῖς, αἰτὰ τοῖς ἰαμβικοῖς. δὲ τὸ γὰρ καὶ σὺν ἰωνικόν, αἰτὰ Ὀμπιονικόν λέγεται. εἰ δὲ καὶ τροχαϊκῶν τὴν κατὰ κλείδα ἔχῃ,

ἐξέον. οἱ γὰρ τροχαῖοι, οἰκῆται τῶ ἰωνικῶ. Caterum duæ sunt epionicorum species; à majore, & à minore, quas videre est apud Hephæstionem.

V. 26. ὡς ἐπεδείξαμεν.] pagina 55. v. 12.

V. 30. χορολαβική,] Exemplum adponam :

- υ - υ | - υ υ - | υ - -

Ποικιλῶθρον Ἀθάναι Ἀφροδίτη.

V. 31. πρὸ τροχαῖας recte Oxon. τροχαῖα. nisi malimus, τῆς τροχαῖας.

Pag. 57. v. 1. pro αὐτὸν recte Oxon. αὐτῶν. & v. 3. ταῦτα pro ταῦτά.

V. 2. τῇ ἀνὰ σπασίῃ.] Quomodo sit Pindaricum hendecasyllabum, ut in hoc colo :

υ - - υ | - υ υ - | υ - -

Ὁ μισαίτης με καλῶ χορῶσαι.

V. 11. μέσον πέ(η)] Perperam Oxon. μέση πέσι.

V. 14. τετράμετρον ἀναπαιστικόν.] Tetrametrum hic vocatur eo modo, quo heroicis hexametrum.

V. 16. ταῦτο] Oxon. ταῦτόν.

Ibid. συγκεχυμένα] Hæc metra, & quæ versu 31. sequuntur, ἀπεμφανόντα, referri utcumque possunt ad Hephæstionis πολυῶχημαίσι. Hunc autem culpat ejus Scholiastes, quod horum metrorum mentionem nullam fecerit. Locum ejus integrum, quod ad hæc illustranda maximo opere faciat, hic adscribam. Πολυῶχημαίσι δὲ καλεῖται, ὅταν πρὸς τὴν ὡρεσμήνους τόπους τίθῃται οἱ πόδες· οἷον αἰ (forf. εἰ) ἀρῆται 8 ἰαμβοὶ δέχοντα σπονδεῖον, ἢ δακτύλον. ὅταν ἔν τις 7 κωμῶν

κῶν δέη δακτύλον ἢ σπονδεῖον, ἐν ταῖς
 ῥήμασι δ' ἰαμβικῶς, εἴταν ἐν τῇ περὶ ταῖς
 ῥήμασι, τὸ ποιεῖτον λέγειται πολυχη-
 μαῖον. ἐδὲ δὲ πάλιν μὲν τὰ ἀσυνάρτητα
 περὶ συγκεχυμένων εἰπεῖν, καὶ ἐξῆς, περὶ
 ἀπεμφαινόντων. συγκεχυμένων δὲ εἰσιν,
 ὅταν συζυγία πνὶ ἐπερὰ συζυγία ἐναυλῶ
 ῥηφίρηται· ἀπεμφαινόντα δὲ, ὅταν ἐν
 πνὶ μέτρῳ κακῶς, τῆς, περὶ τὸν
 κῆτον πῶς· ὅον εἰ ἐν ἰαμβῷ ὀρεδείη ἐν
 ῥήματι βῶσι σπονδεῖον, ἢ ἐν τροχαίῳ, ἐν
 περὶ τῇ. τότε γὰρ δ' ὅλα μονοειδῆς ὄντα,
 μίας μόνῃ χωρῇ εἰσιν ἀνάμικτα. Multi-
 formia (metra) vocantur, cum extra
 definita loca ponuntur pedes: ut, cum
 paria loca iambici recipiunt spondeum
 aut dactylum. Quod si igitur Comico-
 rum aliquis ponat dactylum aut spon-
 deum locis paribus iambici, sive impari-
 bus trochaici; huiusmodi metrum voca-
 tur multiforme. Caterum post asynar-
 teta dicendum fuerat de Confusis; &
 deinde de Dissimilibus. Confusum autem
 est, cum conjugationem aliquam alia
 conjugatio contraria sequitur: Dissimi-
 lia autem, cum in aliquo metro male,
 hoc est, extra locum pes est positus; ut,
 si in iambico inveniatur loco pari spon-
 deus; aut impari, introchaico. Sic enim,
 toto unius speciei existente, una solum
 regio est dissimilis.

V. 28. ἐν τῇ ἐμφάνων κώλων,] Vt
 in tragædiis & comædiis, ubi eorundem
 metrorum cola plura conjun-
 ctim ponuntur.

V. 29. τῇ ἀνθρώποις] in quibus
 singula metra & cola, cum singulis
 stropharum conveniunt.

V. ult. τῇ ὀνομάτων ἀνάγκῃ.] in

primis propriorum, quæ metro in-
 cludere voluerunt. v. 32. pro ποσὶν
 ferme legerim ὀνόμασιν. ut illud ex
 Simonidæ epigrammatis, quod pag.
 14. habet Hephæstio, genuinum hic
 sit exemplum.

Ἡ μέγ' ἀθηναίοισι φόως ῥήε ἦν· Ἀρεσ-
 γείων Ἰππάρχων κείνη καὶ Ἀερμόδιος.

Pag. 58. v. 3. καὶ σίχον,] Magd. σο-
 χῖα. Bodl. σοῖχον. uterque perperam.
 Hephæstio de Poëmate: καὶ σίχον ἐστὶ
 ποιήματα, ὅσα ὑπὸ τῇ αὐτῇ μέτρῳ κατ-
 μετροῦνται, ὡς τὰ ὁμήρου, καὶ τὰ ἐποποιῶν
 ἐπη. Secundum versum sunt poemata;
 quæ ab eodem metro mensurantur; ut
 Homeri, & Heroica carmina.

V. 9. αἱς περὶ τοῖς κωμικοῖς αἱ πα-
 ραβάσεις.] Vt, quid παρὰβάσεις sit,
 intelligatur, insignem Hephæstionis
 locum hic adscribam. ἐστὶ δὲ τις ἐν τῇ
 κωμικῇ καὶ ἡ καλῶν παρὰβάσεις,
 ἥ τις, ἐὰν τελεία γραφῇται, ἐστὶ αὐτῇ εἶδη
 ἐπὶ αἱ καλεῖται δὲ παρὰβάσεις, ἐπεὶ δὲ
 εἰσελθόντες εἰς τὸ θέατρον, καὶ ἀνὰ πρῶ-
 πον ἀκτῆλοι πάντες οἱ χοροὶ αἱ παρέβαι-
 νον· καὶ εἰς τὸ θέατρον ἀποβλέποντες, ἐλε-
 γόν πνα. τὰ δὲ εἶδη τῆς παρὰβάσεως εἰσι
 ταῦτα· κωμικά, ὅτι καὶ περὶ τοῖς πα-
 λαιοῖς ποιηταῖς ὀνομάσθη. Φησὶ γὰρ ὁ
 Εὐπολις, Εἰωθὸς τὸ κωμικὸν τῷ ῥή-
 καλῶν παρὰβάσεις· καὶ τῶν, τὸ μα-
 κρόν παραγομένον, ὃ καὶ φαμὲν εἶ-
 ναι ῥημικέτερον· ἢ μὲν ἄλλα καὶ ὅλα τὸ
 ἀπὸ τοῦ λέγειν, ἐδόκει εἶναι μακρότερον.
 ταῦτα μὲν ἐν εἰς ἀπολελυμένα· ἐπερὰ
 δὲ εἰς τὰ καὶ ῥήσι γεγενημένα, πῶς
 μέλτα, καὶ τὸ ῥημικόν, ὅπερ αἱ ῥη-
 τὰ εἰσιν ἢ ὡς σίχων, καὶ τὰ μέλα ἀν-
 ῥηρο-

Na

ῥηρο-

ἡσροφον· καὶ τὸ καλὸν μὲν ἀντιπρὶνμα, ὅπερ ὡς ἴζων κώλων τῷ ὀπρὶνματι. Est etiam in comædiis aliquod poëmatium, quod vocatur Transitus; qui, si integer scribatur, habet species septem. Transitus autem adpellatur, quoniam in theatrum ingredientibus, & ex adverso sibi invicem consistentes actores, transibant; & ad theatrum conversi quadam proloquebantur. Species transitus sunt hæ: Commatium, quod etiam à veteribus poetis est memoratum. Eupolis enim: Adfuetus, inquit, hoc commatium. Altera species est, quæ eodem quo genus nomine vocatur transitus. Tertia, quæ longa cognominatur, quam etiam longissimam dicimus. Quin etiam quod sine respiratione diceretur, videbatur longior. Atque hæ species sunt soluta: reliquæ vero secundum relationem scripta, tum cantus, tum adverbium, quod ut plurimum XVI erat versuum. Deinde id quod cantui contrarium; & quod antepirrhema (q. contradverbium) vocatur, quod ipsi adverbio equalibus colis constabat. Quas hic species transitus dicit, postea vocat μέρη, partes, p. 75. Hisdem quoque vocabulis ita utitur Scholiastes Aristophanis, ad hujus Nubes, qui vel in primis videndus. ut & Suidas in voce ὀπρὶνματις.

V. 10. καὶ ἔστιν δὲ,] Hæc verba quoque videri possint pertinere ad ὀπρὶνματις. Nam & hujus quædam species relationem ad alias habent, ut ex adducto Hephæstionis loco vidimus. Præterea quidam illis transitus speciebus secundum relationem

addunt ὀδῶν ἢ ἀντιῶδῶν, ut docet Scholiastes Aristophanis. ut simpliciter inter poëmata soluta, uti hic facit Aristides, recenseri nequeat. Attamen hæc recte intelligentur de strophis & antistrophis, quæ & epodum interdum habebant. De quibus videndus Scholiastes Hephæstionis pag. 94. Scholiastes Pindari; aliique.

V. 12. πῶς ἐπαδὸν] Perperam Oxon. τὸν.

V. 18. ἐναντίας δὲ,] Huc pertinent Hephæstionis verba pag. 64. ἀνιηλικὰ δὲ, ὅσα καὶ θέσιν (plane scribendum, καὶ ἔστιν) μὴ γέγραπται, ἢ μὴ τοι καὶ πῶς αὐτῶν τὰς ἐν ὀπρὶνματι ἀπὸ τοῦ ἀνιηρέφοντος· αἰδὰ τὸ πρῶτον δὸτὸ ἔτελες, τῷ πρῶτῳ ὀπρὶνματι τῷ δὸτὸ ἔδραχης· ἢ τὸ δὸτὸ περὶ δὸτὸ τελες, τῷ δὸτὸ περὶ τῷ ἀπὸ δραχῆς· τὸ δὲ τελετον δὸτὸ τελες, τῷ τελετῶν καὶ ὅτι τὸ λοιπὸν ἔτω. ταύτης δὲ τὸ ἰδίᾳ ἐστὶ τὸ αὐτὸν δὲ Συμμία, καὶ αἰδὰ παίγνια. Opposita poëmata sunt, quæ quidem secundum relationem sunt scripta; verum non eodem ordine inter se posita habent revertentia: sed primum à fine respondet primo quod est ab initio, & secundum à fine, secundo ab initio; tertium à fine, tertio, & sic de reliquis. Hujus forma est Oyum Simmia, aliaque ludicra.

V. 20. ὀπρὶνματις] Scribo, παρὰ ὀπρὶνματις. quo Metrici Scriptores frequenter utuntur. Oxon. ὀπρὶνματις. Ibidem v. 22. καὶ τὸ μέτρον, addito articulo τ. qui concinnius abest. vult. perperam παρὰ ὀπρὶνματις.

NOTÆ IN ARISTIDIS
QVINTILIANI
LIBRVM SECVNDVM.

V Erf. 7. τόδε] Codex Barberinus, ex quo hujus libri principium descriptum habeo à Leone Alatio, perperam τὸ δὲ. Codex Scal. ὁ δὲ. sed initialis litera, utpote minio notanda, frequentissime à supinis librariis plane omissa in MSS. cernitur. Sic quoque libri tertii initio, α μὴ δὴ, pro τὰ μὴ δὴ.

V. 11. χρήσιμα, ἢ ἔδαμῳς.] Codex Scal. & Barber. χρήσιμα ἔδαμῳς. Putavi particulam ἢ, ut in præcedentibus & sequentibus, ita hîc quoque esse legendam. Oxon. minus bene, χρήσιμον ἔδαμῳς.

V. 14. ἔδεμία.] Codex Scal. & Barber. ἔδεμία. Sed summa est scriptorum codicum in hujusmodi compositorum scriptione inconstantia, dum conjunctim scribenda disjungunt, & contra disjungenda conjunctim exarant. quod, quamvis leve sit, monendum tamen duxi.

V. 18. ὁ παιδῶλικὸς σοπδέχεται τῶπῳ.] Oxon. Ἐπιδέχεται, quod & Codex Scal. habebat superscriptum. Porro hunc secundum librum quoque ita nominavit libro 1. pag. 43. v. 10. Plutarchus, dialogo de Musica, queritur; suo tempore παιδῶλικῳ τῶπῳ, Eruditivi Musicæ modi, nec memoriam, nec studium superesse; quin omnes, qui Musicam at-

tingerent, ad theatricam Musam, lascivam & vitiorum nutricem, studium & industriam conferre. Insignis eodem dialogo locus est de Musicæ utilitate, quem si non totum, certe ex parte hîc adscribam, utpote qui totum hunc secundum librum sit illustraturus. Ejus initium est haud procul à fine dialogi, pag. 2098. edit. Steph. χρῆσιν δὲ μουσικῆς προσήκει (αὐτῷ) ἀνδρὶ ὁ καλὸς Ὀμηρῳ εἰδῶκε. Musica usum viro convenientem praeclarus docuit Homerus. &c. Deinde pag. 2099. circa medium. εἴ τι τις τὸν παιδῶλικόν τ' μουσικῆς τῶπον ἐκπυήσας, τύχοι Ἐπιμελείας τ' προσηκῶσης ἐν τῇ ἔ παιδὸς ἡλικίᾳ, τὸ μὴ καλὸν ἐπαινεῖν τὴ καὶ σοπδέχεται, ψέξει δὲ τὸ ἐναντίον, ἐν τε τοῖς ἄλλοις καὶ ἐν τοῖς τῷ μουσικῶν, καὶ ἐστὶ ὁ τοῖστος καθῆρος πύσης ἀγῶνὺς περὶ ἑξῆς μουσικῆς τε τὴν μεγίστην ὠφέλειαν καρπώσασθαι, ὅφελ' ἂν μέγα γήραιο αὐτῷ τε καὶ πόλιν, μηθὲν μὴτε ἐργῶ, μὴτε λόγῳ χρώμεσθαι ἀναρμόσῳ, σώζων αἰεὶ καὶ παντὶ καὶ τὸ πέπον καὶ σωφρον καὶ κόσμον. Si quis igitur in Eruditivo Musica modo elaboraturus, in puerili aetate consecutus fuerit convenientem curam; ille quod honestum est, laudabit & amplectetur; vituperabit autem quod illi est contrarium, cum in aliis rebus, tum in ipsa Musica. Atque hujusmodi purus erit ab omni inhonestâ

N n 2

actio-

actione. Cumque ex Musica maxima utilitatis fructus decerpserit, & sibi & civitati magno emolumento erit, nullo nec facto, nec sermone inconvenienti utrens, sed omni loco ac tempore decentem temperantiam & honestatem observans.

V. 28. *συνέστηκεν*,] Sic perperam Codex Scal. Bene Oxon. *συνέστηκεν*, scil. ἡ ψυχὴ. ex quibus (partibus) constet.

Pag. 40. v. 7. *τάξεσθαι*] Sic perperam Scal. pro quo deinde vidi legendum, *τάξεσθαι*, quod & recte habebant Oxon. iidem v. 8. pro *ἔδρε* rectius, *ἔπε*. quomodo sequitur v. 13.

V. 11. *ὅπερ ἐστὶ*] Non video quomodo hæc lectio retineri possit, nisi verbum *ἐστὶ* deleatur.

V. 12. *καταπαύει*] Oxon. *καταπαύει*. non male. v. 15. Magdal. minus bene *ὑπολείπει*.

V. 16. *ἐκείθε*] Oxon. *ἐκείθεν*. Scribe, *ἐκείθε*, ut est v. 28.

V. 19. *οἰκιστήν τε*] Male Oxon. *οἰκιστήν*. Nam *τὰ* τῇδε sunt construenda. ut v. 25. & v. 28.

V. 21. *ἑπίσταθμον*] Egregie hic usurpatum vocabulum. Glossæ: *ἑπίσταθμος*, ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς, Stacionarius, Manceps.

V. 23. *ἐνεδύσασθαι*,] Male Oxon. *ἐνεδύσασθαι*.

V. 24. *ταῖνθαδε*] Aliquid deesse videtur. Legerem, ἢ *ταῖνθαδε*.

V. 29. *πρὸς δὲ τὰ*] Oxon. melius, *τῇ δὲ πρὸς τὰ*. Sed Codex Scal. quoque in margine: *τῇ δὲ* (ἢ scribe.) *πρὸς*. v. seq. Scal. *πρὸς παλαιὰ ἀπεδοθείη*. Hujusmodi mendis totus ille

codex scatet: quæ cum ex Oxon. corrigantur, adnotare superfedeo.

Pag. 61. v. 9. & 10. pro ἢ minus bene Oxon. ἢ. v. 11. pro *δὲ* habent *δέ*.

V. 24. *ἰὼν αἱ τε*] Particula *τε* minus concinne abest ab Oxon.

Pag. 62. v. 2. *παιδῶν*] Sic omnes. Scribo, *παιδῶν*.

V. 3. *ἐκκενομένων*] Oxon. *ἐκείνα* *μένων*. quam emendationem licet ipsæ syllabæ monstrent, probare tamen nequeo. Legerem, ἢ *μήν τε* (vel simpl. ἢ *τε*) *τὸ λογιζόμενον ἐκείνων ἄωρον*, *μένων*. quæ rationalem illorum partem immaturam, in quiete. v. 5. Oxon. *ωφελεῖ*.

V. 11. Oxon. male *παραγόμεθα*. Ibidem *ἐς αὐτῶν* pro *δι' αὐτῶν*. Codex Scal. *δὲ αὐτῶν*. quem eo modo correxi.

V. 13. *πῶς τε ὡδὺν αἰεὶ πρὸς χειρὸν*,] Eleganter Plato & vere De Leg. 11. *εἰ πομπὴ οἱ μεμνήμεθα καταρχαὶς τῶν λόγων*, *ὡς ἡ φύσις ἀπείλυνεν τῶν νέων ἀφ' ἑσθ' ὥστε, ἡσυχίαν ἐχούσας αἰεὶ ἄγειν*, *ἔπε καὶ τὸ σῶμα, ἔπε καὶ τὸ φωνὴν εἶη, φθέρηται δὲ αἰεὶ αἰτάκιος ἢ πηδῶν*. Dictum, si bene meminimus, horum librorum initio, igneam esse omnium puerorum naturam, adeo ut nec corpore, nec voce quiescere possint; sed semper inordinate cantillens ac saltans. & cætera, quæ ibi sequuntur, & illius libri initio præcesserunt, ex quibus hic secundus liber illustrari potest. Aristoteles quoque Politicorum VIII. capite VI. eadem de his pronunciat.

V. 15. *φέρων*] Langbain. conjicit,

cit, φρονῶν. Putavi legendum, ἐφ' ὅ-
ρων. quo nihil adhuc melius video.
Respicere enim videtur ad Ephoros
Lacedæmoniorum, qui severo Sena-
tusconsulto, lascivioris Musicæ do-
ctorem Timotheum, urbe pellen-
dum statuebant.

V. 21. ἦδ' ἐο] Oxon. αἰδοίσο. &
deinde Codex Bodl. τὸ τερεώτερον. u-
trumque male.

V. 23. πηδᾶ] Oxon. ἐκπηδᾶ.
v. 24. bene δὴ pro δὲ.

V. 28. ὡς φύσσι] Sic perperam o-
mnes. Scribo ἔς.

V. 31. αἶρη] Oxon. ἄρη. v. 32.
εἰ πηδῶ γε χροῖω. concinne.

Pag. 63. v. 2. περιγμάτων] Sub-
ducta linea in Codice Scal. notata e-
rat prima syllaba. Oxon. τραυμάτων,
vulnerum. arguta lectione, quæ ta-
men minus placet. mallet *σωμάτων*.

V. 5. ἰάσσο] Scribo ἰάσσο. præ-
cessit enim, ἐνεργήσσει.

V. 16. ἀνείλεν] Disjunctim scri-
bendum, ἀνείλεν.

V. 20. δὲ μελωδίας,] Ita omnes.
quod non capio. Pro δὲ hîc & v. seq.
legendum censeo, ἀνδ. ob versum
25. in vers. *absque rhythmis*. & *subje-*
ctis rebus. Si poëta tarditatem expri-
mere velit, & vehementiam fabri-
lium operarum, hoc melius facere
nequit quam rhythmi tarditate.

Olli inter sese magna vi brachia tol-
lunt.

V. 25. Oxon. πύπτον περιγίγναι.

V. 26. λόγων καὶ πράξεων εἰκός]
Oxon. λόγῳ pro λόγων, perperam.
Veram lectionem interpretando in-

dicavi. quippe addita literula pro εἰ-
κός scribendum, εἰκός.

V. 28. εἰδ' ἐφ' ἐνός] Codex Bodl.
εἰδ' ἀφ' ἐνός. Magdal. adhuc pejus, par-
ticulam illam plane omittendo.

V. 29. τὰ καθ'] Omnes male, αὖ
καθ' ἑκάστων. Deinde Oxon. ἀπαγείλ-
λομένων, (quod & Scal. supra scri-
ptum habebat) εἰς τὸ.

Pag. 64. v. 6. ὑπερέβληται.] Co-
dex Scal. ὑπερέβληται, suprascripto
prioribus duabus syllabis ὑπὲρ. Hoc
istò modo à me correctum adproba-
runt deinde Oxon.

V. 10. ὑπὲρ ἐλεῖσθαι] Ita & v. 13.
Oxon. minus bene, πελεῖσθαι. In Scal.
margine hîc mendose adscriptum
erat, βερὴ. λῶ: περᾶ. quod legen-
dum, βελή. λόγῳ. περᾶ. v. 13.
pro ταυτὰ iidem recte, ταῦτα.

V. 15. ἀρμονίας καὶ φωνᾶς πηλᾶσ-
σι] Omnes, ἀρμονίας καὶ φωνῆς. O-
xon. etiam, πηλᾶσι. quæ optima est
lectio. *harmonia & vocis fictione*.

V. 18. Oxon. bene, μελεδολία.
deinde ὅπως pro, ἥ πως. male. & v. 22.
συμβαίνοι.

V. 30. Omnes legunt, περιώμνοι
ταῖς δὲ (scribe, τὰ δὲ) αὖξεν περὶ μα-
γνολόμοι. τὰ δὲ εἰς. *alia augere studen-*
tes. Scaligeri codex illa in margine
adscripta habebat, unde in textum
erant recipienda.

V. penult. καὶ καὶ] Oxon. bene,
καὶ τὰ καὶ.

Pag. 65. v. 2. Oxon. recte, στωα-
ναρεῖν. v. 6. pro ἔκκεν disjunctim scri-
bendum ἔκκεν.

V. 9. ἐορταί τε ἰδαι.] Singularum
N n 3 urbium

urbium ac locorum. Majora festa plurium urbium ac regionum, quin & totius Græciæ, conventu celebrabant. Vide pag. 67. v. 11.

V. 14. Oxon. χειρωνακικῶν.

V. 17. καὶν πῶς κήδεσσι] Etiam ab ipsis Iudæis, Salvatoris nostri tempore, contra Dei mandatum, adhibita in funeribus fuere tibia. ut legitur Matthæi cap. 9. v. 23.

V. 19. ὡς θραυσσοῦσα.] Ita omnes. quod tamen non placet. Vellem, τὰς καὶ τὸ παῖθ' αἰκρότητος ὡς θραυσσοῦσα. Simplex θραυσθῆναι sæpe ita occurrit. Philo: τὸ ἐν ἡμῖν ἀρρυθμον δὲ φυσικῆς ὥσεως θραυσθῆναι. Quicquid inconcinnum in nobis est, urbanâ Musicâ corrigens. v. 21. particulam ἐν, quæ male aberat à Codice Scal. restitui. sequitur enim, ἐν ἀρχῇ δ. & adfuerunt Oxon.

V. 24. Oxon. recte distinguunt, ἐπιπνοίας καὶ ἐχομῆδες, ὑπὸ. alios divino impetu ac adflatu defixos, ab enthusiasmo.

V. 27. hæc verba, τὰ καὶ περὶ αἰσείας, ἥτοι παιδων δὲ πλὴν ἡλικίαν. male abfuerunt ab Oxon. Iidem v. 30. perperam, ἐπαγομῆδω, quod & Codex Scal. supra scriptum habebat. v. 31. Codex Scal. πάντως. posito α supra ω. Sed recte quoque πάντως legunt Oxon.

V. penult. ὡς τὰ ἀκροῦτα.] Extremus nempe dolor, atque intemperatum gaudium. Videatur pag. 66. v. 28.

Pag. 66. v. 2. ἐν καιρῷ παρδῆς] Hæc est omnium codicum lectio, quæ &

sic explicari potest. *utilis effecturi cives eo tempore, quo studio ac industria fuerit opus.* nempe cum vehementi quadam perturbatione detinentur. tam enim est καιρὸς παρδῆς. Videri quidem possit legendum, ἐν καιρῷ καὶ παρδῆς σὺν. sed nihil muto.

V. 6. ἰαγυρόν] Oxon. ἰαγυρότατον. Codex Scal. supra ultimam syllabam scriptum habebat, τειον.

V. 10. Oxon. εἰς pro ἐς. at hi contra v. 24. ἐς pro εἰς. v. 16. concinnius, ταῦτα δὲ ἐκ.

V. 18. αὐτῆς] Omnes perperam, αὐτῇ.

V. 19. θυμικόν] Sic & recte Oxon. Codex Scal. ἐπιθυμικόν. mendose.

V. 22. pro δὲ Oxon. δὲ.

V. 23. πόπ'] Sic perperam omnes. Scribendum τέπ' .

V. 27. ἐνεχομῆδω] Oxon. perperam hic & v. ult. deinde pag. 67. v. 20. ἀνεχ. v. 29. concinnius, οἷον τ' ἄλλως. Pro ἄλλως mallet, ἄλλοις. sequitur enim, οἷς.

Pag. 67. v. 1. εἰσὶ γέ πσι] Oxon. εἰσὶ γέ πῶσι. male. Veram lectionem censeo, εἰσὶ δέ πνεσ. Porro per γῆν intelliges, utrumque sexum. Sequitur enim v. 4. γυναικῶν.

V. 14. ἃ καὶ νόμους παροσηγορεύον.] Hæc videtur vera ratio, cur cantus quidam sint adpellati nomi. De hoc vocabulo alibi dicemus.

V. 18. ἐπεφήμεσαν] Codex Scal. ἐπεφήμεσαν. Oxon. ἐπεφήμεσαν. Illos isto modo emendandos putavi.

V. 21. Oxon. non male distinguunt, καὶ ἐπὶ τὸν αἶμα γέ πῶς ἐς. sedare

sedare conabantur , ac sensim traducere .

V. 24. Oxon. probe, ἢ ἐν ἐλωδε-
σι. sed male v. 29. ἐν μέλεσιν αὐτῆς,
ἔτ' ἐν τῇ ποιήσει. Prius tamen, αὐτῆς
scil. μουσικῆς, ob verbum μελεγχήτας,
probum videri possit. Cæterum ψα-
λλῶ ποιῆσιν vocat, quæ solis verbis
absque cantus circumpositione con-
stat.

V. 32. pro ἔχῳ disjunctim scri-
bendum ἔχ ὥς. quomodo & Oxon.
v. ult. Bodl. αἶψ' ἐν ὑπὸ, mendose.

Pag. 68. v. 2. φιλοχωρίας,] Ra-
rum aliàs hoc vocabulum, quo ter
hoc libro est usus. nimirum hîc &
pag. 75. v. 31. pag. 98. v. 6. In vers.
pro saltatione scribe, inclinatione.

V. 8. τῇ δὲ μέγας πείραξ] Quo-
modo servorum experimentum fie-
bat apud Lacedæmonios.

V. 16. ἀμφοτέρως] Emendandum
putavi, ἀμφοτέρως. at Oxon. melius,
ἀμφοτέροις. utrisque Musica vincit.

V. 21. μέγας ἑκατὸν ἡμερῶν] Fe-
sti Græcorum dies, quibus Eruditi-
va Musica exercebatur, ad centum
usque excrecebant; at quibus re-
missior concedebatur; ut & in Sa-
turnalibus Romanorum; ad triginta
numerabantur.

V. 29. ὡς ὅτε τῷ σφῷ πλάττειν,]
nempe quos in sua Politia format.
v. 31. pro μόνον Oxon. perperam,
μόνων.

V. penult. ἐν τῷ λοιπῷ πύλεσι,]
non Platonici.

V. ult. Codex Scal. perperam
ἐκείνης.

Pag. 69. v. 3. recte Oxon. σπι-
έντες.

V. 12. τῷ σφῷ] Intelligo Ho-
merum. locum tamen ipsum non in-
veni. Hæc est sententia: Humanum
animum, perinde atque arcum, si
semper intensus fuerit, flaccessere &
tandem frangi: ideoque illum esse
remittendum.

V. 8. ὡς εἰ καὶ παιδεία μόνη] Ita
omnes perperam. Scribo, ὅσον καὶ
παιδεία μόνη. quantum vel solo eo
melopœiæ modo, qui παιδολιχὸς
vocatur, quemque hoc libro per-
tractat, multis aliis scientiis utilior sit
Musica.

V. 13. τὸ ὅτι] Particula τὸ male
abest ab Oxon. ut & v. seq. δὲ &
v. 32. τὸ.

V. 19. ἀφαιρῖν] Sic quoque pro-
be Oxon. Codex Scal. perperam,
ἀφαιρῖν.

V. 28. βελίω παραμέσσεως ἡδονῇ]
Hæc verba sunt obscuriora. expli-
cari possunt: cantus, qui majorem
quàm voluimus voluptatem adfert,
est fugiendus. vel, qui voluptatem
majorem quàm virtutem adfert.

Pag. 70. v. 2. ῥηθέντε.] Non video
quomodo hæc lectio retineri possit.
Scriberem, εἰρηθέντε. nisi addere veli-
mus, ῥηθέντε, παρμεβεβληθέντε.

V. 3. ἐκείνῳ τὰ ποιῶντα εἰρηδοῦν.]
Locus revera notabilis, quod jam ab
omni seculo, optimorum auctorum
scripta, à sciolis & improbis homini-
bus, interpolari consueverint.

V. 7. ὅσας τε κακίας] Hæc est
omnium codicum lectio, haud dubie
men-

mendosa. Scribo, ἀρετὰς π καὶ κα-
κίας. v. 8. pro γε male Oxon. π.

V. 12. αὐτὸν προνοίᾳ] In Cicero-
ne nequicquam hoc Roscii elogium
quæsi veris. quippe in cujus oratione
pro Q. Roscio. quæ mutila ad no-
stra tempora pervenit, hoc scriptum
fuisse autumamus. Quam præstans
autem histrio fuerit hic Roscius, ex
aliis Ciceronis locis discere possu-
mus. Lib. I. de Oratore; Roscius in-
quit, hoc jamdiu est consecutus, ut, in
quo quisque artificio excelleret, is in suo
genere Roscius diceretur.

V. 8. ἀνδρα ὅς γε τινικαὐτῷ] Cer-
te Aristidi nostro, qui illum Cicero-
nis locum suppositum opinatur, lu-
bentissime adsenferim. Quippe &
alia ipsius habemus loca, & insignem
in iis ipsis libris de Republica, qui-
bus Musicæ divinum decus ac præ-
stantiam præclare adserit. Ita autem
lib. VI. de Republ. in Somnio Sci-
pionis: *Quod docti homines nervis imi-
tati atque cantibus, aperuere sibi redi-
tum ad hunc locum. Sicut alii, qui præ-
stantibus ingenii in vita humana, divi-
na studia coluerunt.* Lib. IV. de Re-
publ. *Græci scenicos actores fabulatum
non parvo civitatis suæ honore dignos ex-
istimarunt. &c.*

V. 14. συλλέγεσθαι πολλοίᾳ,] Et-
iam hoc præstantissimum opus tem-
porum injuria periit, exceptis qui-
busdam fragmentis, quæ aliorum o-
peribus inserta, salva ad nos perve-
nerunt.

V. 16. ἡ προκειμένη] Oxon. per-
peram ἦ. Expungendam potius hanc

voculam censerem, tanquam quæ ex
præcedentis versus verbis, ἐν ἡ συλλέ-
γεσθαι, irrepsit; quam ut πῶς ex
ea formarem. Idem v. 18. ἔταος.

V. 20. ὅσον] Oxon. inepte, ἴσων.

V. 23. ἦ καὶ αὐτῶν,] Qui foren-
sibus negotiis inservit, non semper
de rebus quibuscunque verum judi-
cium ferre potest, quod multa rei
defendendi gratia minus vere sint ad-
miscenda; sed nec ille, qui de gravi
quodam argumento tractare insti-
tuit, ut Cicero de Republica, verita-
tem ubique tanquam cynosuram se-
quitur, quod aliorum quoque in-
signium virorum, qui eodem tempo-
re, ac loco vivunt, sententias de qui-
busdam rebus erroneas refutare no-
lit, ne ipsorum gratia & amicitia ex-
cidat. Illud nostro sæculo quàm ma-
xime obtinet, quo alteri errores suos
scriptis monstrare sine ulla acerbita-
te, atque ita publice de litteris bene
mereri velle, idem est ac hostem il-
lius se profiteri.

Ibid. τῶ αὐτῶν] Oxon. αὐτῶν. Co-
dex Scal. αὐτῶν. quod rectius scribe-
retur αὐτῆς sc. αὐλῆς. Prior tamen
emendatio magis placet.

V. 25. pro ἔδλ. Oxon. male ὅδε.
v. 29. iidem, αἰχμῶν.

V. 31. νομά] Insulse Oxon. νο-
μῆς. Proprium nomen hîc denota-
tur clarissimi Romanorum Regis
Numæ Pompili. Suidas: Νομάς. ὀνο-
μα κύριον. ὁ νόμος αὐτοῦ νομοθέτης. Nu-
μα. nomen proprium. Romanorum Le-
gislator. Idem est, qui ὁ τῶν σαλίων, ἢ
ὁ ἐχρησιν ἀσπὴς αὐλίας, Salios, saltationem

EXCET-

exercituros, constituit. ut in Νημᾶς πομπίλῳ, idem Suidas memorat. aliique tam Græci, quàm Romani historiarum conditores. Cæterum illius nominis scriptura per x est ex antiquo Græcorum usu, qui x pro o exarabant, ut etiam clarum est ex A-lyp-*io*. Sic Suidas : Νομανλία. ἡ καὶ νεμανλία, πόλις ἱερῆας τοῦ ἰόεα.

V. 32. pro αὐτὸν Oxon. male αὐτῶν.

Pag. 71. v. 1. ἰδὲα τὲ ἐν δὴω γῆαις,] Neque hæc Ciceronis verba reperi-mus, quæ dubio procul illi orationi pro Roscio fuere inserta.

V. 5. καὶ πυρρίχῳ καὶ τακλίκῳ με-λέτῳ,] Oxon. hic in margine : καὶ πυρρίχῳ ἢ καὶ τακλίκῳ μελέτῃ τοῦ ῥω-μαίου ἐγίνετο. *Tacticorum exercitium secundum pyrrhichen apud Romanos sus-cipiebatur.*

V. 13. οὗ μωσικῆς δὲ ποιήτου. τὰ σύμβολα.] Est egregius hic locus, qui ex Æliano, aliisque Tacticis & Strategicis scriptoribus illustrari pos-set. Ælianum vide cap. 34. Onosan-dri Strategicum, cap. 25. & 26.

V. 20. ἐξελίξεων] Scal. ἐξελίξεων. Oxon. ἐξελίξεων. Omnes perperam. Vide Ælianum, capitibus 26. 27. & 51. Aliquid tamen hic deesse videri possit. Nam κλίσεις θπὶ δόρυ καὶ ἐπ' αἰσίδα, dicuntur; ἐξελίξεις autem, seu, ἐξελεγμοί, καὶ λόχους, καὶ ζυγός.

V. 20. ἀνακλήκην] Egregium strategema, quod ad hunc locum pertinet, memorat Polyænus lib. v. Iusserat Pammenes suos milites, ut, cum receptui caneretur, im-pressionem facerent; cum vero ad

pugnam vocarentur, discederent. Sic magna clade hostes affecit.

V. 30. τὸ περὶ αὐτῶν τὸ πολιτείας πεπερασμένη] Verbum πεπερασμένη longe fatius abesset. Exemplum au-tem hujus loci præbere possit Ter-pander, qui Lacedæmoniorum sedi-tionem Musica sedavit.

V. 32. pro λόγων, quod male à Magd. abest, Bodl. λόγῳ.

V. ult. ἀγοραῖς] Sic emendavi co-dicem Scal. ubi ἀγοραῖς. Bodl. ἀρχαῖς. Magd. ἀγοραῖς. Non male quo-que hinc scriberes, ἀγοραῖς, vicis.

Ibidem pro πολλῶν male Oxon. πο-λίτικῶν.

Pag. 72. v. 2. ἰαχυρότατόν τε] Pro τε scribendum censeo π.

V. 13. pro τοῦ recte Oxon. τοῦ.

V. 24. τοῦ τὴν ὀπκίαν καὶ λυκα-νίαν.] Et nostro tempore illæ gentes ob libidinem summam sunt famosæ. Scylax in periplo, ὀπκίς memorat inter θαυμάσιους. Verti Opiciam. ne-que enim Ofciam ab Olcis reperiri puto, ut à Lucanis Lucania.

V. 27. γαργαμάνιδα] Magd. per-peram, γαργαμάνιδα. Hesych. γαρ-μαίνιας (scrib. γαργαμάνιας) σὺν βαρ-βάρους. οἱ δὲ, ἔθνη τοῦ λιευκόν. Quin hic certæ regionis gentem denotet, nul-lum dubium. Dionysius Alex. de si-tu orbis, pag. 37. edit. Rob. Steph. τὸν δὲ νασσαμῶνα, ὃ τὸ ἔθνη ἐπ' ὠνυμον, γαργαμάνιος πιντο ἡμετερογῶσι, ὃ καὶ ἀμφιθέμιδο λεγομένη, ἀφ' ἧς τὸ λι-ευκὸν ἔθνη οἱ γαργαμάνιες ἐκλήθησαν. *Nasamonis autem, unde gens nomen traxit, profapia à Gargamante quodam*

arcessunt, qui & Amphibemis fuerit dictus: à quo etiam gens Libya Garamantes adpellati. Pag. 38. Οἱ οἱ γαργαμάνες ἐπώνυμοι εἰσιν, ὡς περὶ ἡλίου, γαργαμάνος. πινθ. εἴποι πάντεσσι ἀνθρώποις, καὶ πάντος ὁμιλίαν φέροντες λέγονται. καὶ εἴτε ὅπλα ἔχουσιν πολεμικά, καὶ τὸν ἥρόδοτον, εἴτε ἀμυνόμενοι οἰδασιν. οἰκῶσι δὲ ἐν τῇ θηρασίᾳ, καὶ τὰς ναυμαχίας, πρὸς νότον ἀνεμὸν. Garamantes nomen habent à quodam Garamante, ut ante diximus. Hi omnes homines, illorumque consortium fugere dicuntur. Præterea nec arma habent bellica, si Herodoto fides, nec se defendere norunt. Habitant autem in regione feris plena, post Nasionas, ad austrum.

Pag. 73. v. 3. καὶ τὸν καιρὸν] Omnes, περὶ δὲ καιρῶ. Sane optime. ultra tempus, vel potius, præter modum in armis libenter saltent. Scal. codex in textu, καὶ τὸν καιρῶ. in margine obscure scriptam habebat lectionem alteram.

V. 5. ἀρειμαίνιοι.] bellicosi. Suid. Ἀρειμαίνιοι, ὅ ἐν τῷ ἀρει μαρινόμην.

V. 8. πλὴν ὁπίσθιν] Probe Oxon. ὁπίσθιν. quod etiam interpretando videram.

V. 9. λέγω δὲ τὸ ἐλληνικόν,] Græcum fuisse hunc Aristidem, ex hoc loco adparet.

Ibid. καὶ εἴ πῃ τῷ ἐξήλωκεν,] Romanos inprimis innuere videtur. vocula π male aberat ab Oxon.

V. 18. συστῆσαν] Sic etiam recte Oxon. Codex Scal. perperam, συστῆσαν.

V. 23. bene quoque distinguere-
tur post μαθήματα. Omnes enim di-

sciplina prima tum ordine tum potentia existit. Porro verbum ἐστὶ hic abesse videtur, quod sic restituerem: καὶ διωάμενοι ἐστὶ πάντες.

Ibid. πρώτης] Inepte Oxon. πρώτης. V. 30. ὡδὴς μὴ] Scribendum censeo μὴ pro μῆ.

V. 31. σινηθεία πς] Insignis hic est locus, communis vitæ testimonio comprobatus.

V. 32. ἐξῆς] Oxon. ἐξ ἧς. minus bene. Pag. 74. v. 10. παγίως] Perperam Bodl. παλγίως. v. 13. articulus τὰς abest ab Oxon. Ibidem v. 14. ἐπαιστο.

V. 22. Oxon. infulse, τὸ τε παιδίον, pro τὸ παιδίον. male quoque v. 29. περὶ αἰσίων. &c, εἰ τῶ.

V. 31. ὑγείας] Codex Scal. male ὑγίας. Oxon. ὑγείας.

V. ult. τοῖς ἐξ δὲ χῆς] Non puto supplendum νόσις, vel κακῆς, sed illud subaudiendum.

Pag. 75. v. 2. ἐνέσαν] Oxon. in marg. γε. ἐνέσαν. Sic pag. 69. v. 26. ἐνέσης. quod ut manifeste erroneum monere ibi neglexi.

V. 8. μοναχίως. καὶ εἰ] Oxon. τὸ εἰ. quæ videtur melior lectio, posito τὸ pro τῷ. ut in illo Homeri, -- τὸ μὲν εἰ πῶς φύλλα καὶ ὄχθης φύσθ.

particulam τὸ etiam codex Scal. supra καὶ scriptam habebat.

V. 10. κρινῇ καθ' ἑκάστην] Ita depravate omnes. Lego, κρινῇ καὶ καθ' ἑκάστην.

V. 15. pro αὐτῆς male Oxon. αὐτῆς. Ibidem pro περὶ αἰσίων Codex Scal. περὶ αἰσίων.

V. seq.

V. seq. Oxon. *perperam ὅτι παρήκει.*

V. 19. καὶ ἐλύνουσι] Bodl. minus bene, καὶ ἐλύνουσι. v. 21. Oxon. δὲ pro δὴ. v. 24. δὴ non habent.

V. 25. μουσικῇ] Forſan : *qui per Musicam Philoſophi perfecti extiterunt.* v. 32. νῦν pro νῦν.

V. ult. ἐστὶ πῶς] Codex Bodl. ἐστὶ πῶς. Magdal. ἐστὶ γὰρ πῶς. uterque male. Hoc autem vult. Veteres cum summam Musicæ curam haberent, difficiliora tantum & prima præcepta scriptis exponebant; Eruditivum Musicæ modum & Naturalem, tanquam abstrusiores ejus partes, familiaribus congressibus reservantes. Quod cum ubique fieret, illas partes scriptis comprehendere non erat necesse. Verum cum tot seculis optima illa consuetudo neglecta sit, & ad paucorum tantum notitiam pervenerit, gratum officium præstabo Musicæ, cujus jam studium refluere incipit, amatoribus, si vel rudi Minerva illa hîc tradere instituam.

Pag. 76. v. 1. Lego, εἰ καὶ βίβλω.

V. 3. τῶν ἐκείνοι σχασίων] Magd. τῶν ἐκείνοι σχ. alter, ἐκείν. quæ non intelligo. nec facile scripserim ἐστὶ σχ. Langbainius conjicit, ἐκείνός.

V. 7. ἡ ἐννοία] Scal. καὶ ἐν. Oxon. melius γὰρ.

V. 9. καὶ πρὸς] Sic omnes, at particulam καὶ vel delendam censeo, vel pro ea scribendum ἦ.

V. 13. συγκεχυμένῳ μὲν ἐρῶν ἡσυχίαν.] Pagina 32. v. 9. κεχυμένα ἄσμα. Cæterum ex hoc loco colligi posse videtur, ἡσυχίαν idem si-

gnificare quod μελαδία. Certe hoc pro isto hîc scriptum mallem : adeoque minus accurate hîc locutum Aristidem censeo. .

V. 14. λόγος] Ita Scal. sed supra scripto, οἱ. id est, λόγοις, quod & uterque habebat Oxon. Deinde solus Magd. *perperam, περὶ γυμνάσιον.* Possis, λόγος (scil. περιλαβῶσα ἡ λέξις) τ. σ. περὶ γυμνάσιον (ἐρῶν ἡσυχίαν) ῥυθμόν. sed minus Musicæ. Melius quidem, λόγων & περὶ γυμνάσιον (ἐρῶν ἡσυχίαν) ῥυθμός. nisi oratio futura esset ἀνακόλουθος. cujus exempla tamen in hoc autore non desunt. Nec ita male, λόγοι δὲ τ. σ. περὶ γυμνάσιον (ἐρῶν ἡσυχίαν) ῥυθμόν.

V. 22. male Oxon. distinguunt, τῶνδε, ἡνίκά ἐστιν ὁμιλία.

V. 23. ὁ μέγας] Hæc est proba lectio. Oxon. male, ὁ μέγας. v. 27. pro αὐτῆς scribo, αὐτῆς. Ibidem Oxon. σώματός τε ἐγώ.

Pag. 77. v. 8. Oxon. ἀνδρώπινον. v. 10. iidem bene, τῶν τε καὶ.

V. 16. δειλῶ] Scal. Codex, δεικνύ. Oxon. δεινῶ. quod sequendum. Glossæ: Δεινὴ, Dita. δεινός, Maliciosus, Iniquus, Sævus, Trux, Acerbus, Acer, Atrox. Ibid. Scal. codex male, ἐχων. Cæterum non tam de hermaproditis, hæc verba acciperem, quàm de variis ingeniorum misturis, quæ in Amazonibus aliisque hujusmodi perspicitur.

V. 18. Oxon. φύσις ἔστιν.

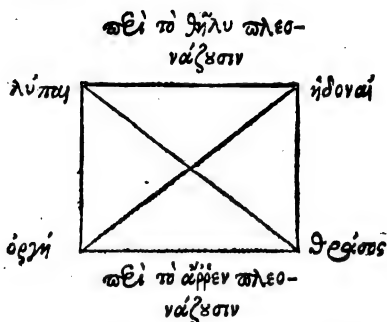
V. 19. αὐτῶν] Scal. absque accentu, αὐτῶν. Oxon. αὐτῶν. *perperam*, ut & ibidem, τροπαῖς καὶ μετέρῳ μίμνῃ. Ultimum scribendum est,

μετερῶν θμιζαν. nec tamen alterum per η, malum. v. 21. idem μετέαησαν. inepte, ut liquet.

V. 26. ημιαίσκισι] Sic & Magdal. alter perperam, ημιαίσι.

Pag. 78. v. 1. ω] Sic quoque probe Oxon. Codex Scal. perperam ως.

V. 4. πλεονάζουσι λύπαι τε καὶ ἡδοναί] Codices Oxonienses hīc in margine habent diagramma, quod omnes illas adfectuum relationes ac conjugationes monstrat. Illud, ut clariora omnia evadant, hic adponemus.

V. 9. καὶ λύπαις, καὶ] Omnes λύπαις, & distinctione sublata. perperam, ut consideranti erit planum. v. 11. Oxon. μίξεις.

V. 17. καὶ τῷ] Perperam Codex Scal. τ̄ pro τῷ.

V. 25. pro ἐστὶ Oxon. ἐστι.

V. 29. διαρῆντα] est quarti casus singularis, τὸν διαρῆντα. & sic v. penult. τὸν ἀρμότιοντα. ubi male Oxon. ἀρμότιοντας.

V. 31. ἀνθαῖς] Plane legendum, ἀνθαῖς. Præcessit enim, ὀρεῖοις.

V. penult. Oxon. ἐς. v. ult. κατέκαυσαν.

Pag. 79. v. 12. ἐκ πετ] Scribendum censeo, ἐκ δὲ τ̄. ob verbum præcedentem.

V. 27. αἱ γὰρ] Oxon. αἱ δὲ. & sequente versu αἱ, pro ἡ. perperam. Primo loco vellem, ἡ γὰρ.

V. penult. καὶ τὰ] Articulum τὰ expunctum mallem, quàm ut legem, καὶ τα.

Pag. 80. v. 3. εἶδη δύο] Atqui tria recenset, θεογονίαν, ὠφελήκων & περὶ θελίκων. numerus ex v. 5. mutatus videtur. Tertium tamen ad secundum utcunque referri posset.

V. 10. Oxon. recte ἀγωνίαν.

V. 21. μετῶδοις ἀνιχνύσμεν] Codex Bodl. μετῶδοις ἀνιχνύσων. alter, μετῶδης ἀνιχνύσων. Scal. μετῶδης ἀνιχνύσων. quem isto modo emendandum censui. v. 27. Oxon. βεβδεῖαν εἰπεῖν ἡλίε.

V. 28. Oxon. melius ita distinguunt, λεχθισμῶν τοῖς πρὸς τὸ ἐν τῷ λυκάφω (male Oxon. λυκάφωλον) τῷ ἡρώων ταφῆς, βεβδεῖαν τὴν δηλ. quæ dicenda erant de heroum sepultura sub dilaculum, tarditatem declarantibus epithetis utatur.

V. 32. ἄσρων] Ita omnes. Scribendum, ἀστέρων. ob adjunctum τὸ λαχῆς. nisi per ἐλάχῆς ἢ ἄσρων intelligere velimus Lunam, quæ matutinis horis luxerit. Bene alias ἄσρων, de Sole, Luna, aliisque planetis dicitur.

V. penult. τὸν μὲν] Oxon. πομόν, ut & Codex Scal. in margine. Forfan, πορόν.

Pag. 81. v. 1. ἡέλιος] Iliadis Ἠ. v. 421.

v. 421. Codex Scal. male, *περὶ ἐ-
βαλεν*.

V. 4. *πειῶται*] Probe quoque O-
xon. *πειῶται*.

V. 15. *ὅφ' ἂν τὸ*] Oxon. *αὐτὸ* (sc.
βάθος) Vix video melius. nec rescri-
bere audeo, *ὅφ' ἂν καὶ ἰλιότης*.

V. 20. *τῷ ἄσπρῳ*] Optime Oxon.
τῷ ἄσπρῳ, nempe, *ἡλίῳ*, *vivam stellam, ac
cum impetu factam adtribuit emersio-
nem*.

V. 23. *ἡέλιος*] *Odyssæ* γ. v. 1.

V. 25. *ἡδίων*] Omnino scriben-
dum, *ἡδιών*.

V. 27. *γεγεφών*] probe Oxon.
Δεγεγεφών. v. 31. iidem *πειῶται* pro
πεπώηκεν.

V. penul. *ἡώς*] *Iliadis* θ. v. 1.

Pag. 82. v. 2. *ἡμῶς*] *Iliadis* α. v. 477. In versione pro *Apparuit* scribe, Exorta est. Vnum pro altero ex margine irrepsit. Possit tamen excu-
sari per *συνίζησιν*.

V. 6. *κυάνεαι*] *Iliadis* Δ. v. 282. Codex Scal. *σκεύεαι*, quod uno σ
scribendum. nec opus est ut v adda-
tur, quoniam ex tertio communis
syllabæ modo apud Hephæstionem
simpliciter poni potest. ut in hoc
versu:

*Ἀλλὰ τί γ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα
φύονται.*

V. 9. *μετὰφορεῶν*] Videtur me-
lius, *μετὰφορεῶς*.

V. 11. *ὅλως*] Scal. *ὅλ'*. Oxon.
ὅλως. quod non intelligo. Ibidem
quoque omnes, *ἀκρόμελον ὡς περὶ ἢ ὀρώ-
μελον*. Rescribendum censeo, *ἀκρόμε-
ρον ὡς περὶ καὶ ὀρώμελον*.

V. 15. *ἐνεργείας*] Codex Bodl.

ἐναγείας. alter *ἐνερργείας*. quod pro-
bum, & huic loco convenientius
quam alterum *ἐνεργείας*. Pro *effica-
ciam* scribe, *evidentiam*. Hesychius:
*Εναργής, δῆλα, φανερός, βέβαιος, ἀ-
σφαλής*.

V. 16. *πάντες*] *Iliadis* γ. v. 59.

V. 24. *τερχέων*] Male Oxon.
τερχέων. Bene autem deinde, verbo
addito, legunt, *ὀνομάτων ἀφηγεῖται*.

V. 25. *ὡν τὸ μὲν, τὸν δ'*] Pro his
verbis Oxon. solum habent articu-
lum, τὸ. omnino bene. quippe ista
verba ex v. 27. huc transiisse videntur.

Ibid. *ἐμίζησαν*] Vel *μίζησαν*. ex
Odyssæ θ. v. 269.

V. penult. *ἐν δίκη*] Perperam. O-
xon. *ἐνδιχῇ*. ἐν δίκη βιωσάσθαι apud
Platonem, *iuste vivere*.

Pag. 83. v. 1. *αἰσάσσοι*] *Odyssæ*
γ. v. 296.

V. 2. *ἔπε*] Male Oxon. *ἐδὲ*.

V. 4. *ὀμιλίας συμπλοκής*] Lego,
ὀμ. καὶ συμπλ. consuetudine ac con-
gressu.

V. 7. *μή ποτε*] *Iliadis* γ. v. 133.

V. 11. *τεσπαῖς*] Puto scrib. *τεσ-
πῶν*. ubi *significationum mutationibus
uti nequimus*. Possis quoque, *τεσπαῖς*,
sed minus hîc bene. sequente versu
Oxon. *ὁμοιώσεσιν χρώμεθα*.

V. 13. *ἡμῶν*] Male hæc vox ab-
est ab Oxon. Vide pag. 82. v. 4.

V. 15. *ὡς δ'*] *Iliadis* Δ. v. 275.

V. 17. *Δερχεῖ*] Perperam Oxon.
δηχεῖ.

V. 18. *γαίλακῃ*] *Odyssæ* κ. v.
304.

V. 19. Codex Scal. χαίεραν. Oxon. bene χεῖτερων. at v. 20. minus probe ποιησάμενον. v. 21. τῷ pro τῶν.

V. 24. νεφέλλω] Iliadis ε. v. 23.

V. 31. χάρισι] Iliadis ρ. v. 51.

Pag. 84. v. 1. ῥοαί] In ora Codicum Oxon. ineptus emendator, ῥοισαί.

V. 6. οἱ δ' ἴθις] Iliadis μ. v. 137. pro ἔκκον male Scal. Codex, ἐκίεν.

V. 12. ἀνδρότηα] Oxon. videntur melius legere, ἀδρότηα. Constructio hic est intricatior, & si quid video, lectio mendosa. Vellem, ὀνόμααα, ὡς καὶ ἀδρότηα συνεμφανίζεν, πὸ μέγαα.

V. 14. τέτω] Scal. ε. τῷ. Oxon. bene, τέτω τῷ. v. 16. articulus τίω abest ab Oxon. v. 20. Codex Scal. perperam, φασιν.

V. 21. ἀμφι] Iliadis φ. v. 388. Editiones Homeri, ἀμφι δὲ σάλπγιξεν. priorem scripturam, quæ & codicis Scal. meliorem censeo.

V. 23. pro τῷ scribendum τέτω, ut vertendo indicavi, & probant Oxon. v. 24. Scal. corrupte, ἀπεπῶς. v. 25. male Oxon. distinguunt, ἔρενα, χεῖρμαα μεθόδοις μεαα.

V. 30. Bodl. φανεραίν. & deinde uterque Oxon. ἐμπειῖ. Coniicit Langb. φανεραίν μὲν τι. Sed melior lectio Codicis Scal.

V. penult. διφορον] Odyssæa τ. v. 259. Male Codex Scal. ὀλίγω πὲρ θεοὶς τρέπεζαν. repetito verbo πῶρθεοις.

Pag. 85. v. 2. πὲρ ἀναργες] Magdal. τῷ pro πὲ. ut etiam v. 3. τῷ ἡδύ. Bodl.

τῷ ἀναργες. uterque male. Deinde, ἀερίγινεαι. v. 5. ἀπαγέλλειν. ut pag. 83. v. 28.

V. 7. βίης] Iliadis δ. v. 386.

V. 9. ἱερῇ] Odyssæa π. v. 476. aliisque locis.

V. 13. κρινοῖς] Ferme scripserim, κερμύοις. vel, κρινῶς κερμύοις, communi significatione positis.

V. 16. Oxon. addito articulo, ἐν τῷ πλέμω. v. 17. probe, περηρημένω. ut & v. 18. συγκρομίδης. quæ jam ante ita emendaram. Præterea ὡς v. 17. melius abfore puto.

V. 19. αἰψα] Iliadis τ. v. 221.

V. 25. ἀλήλοισ] Omnes perperam, ἀλλήλων. Emendatio in textum irrepsit.

V. 26. χυλῶν] Infulte pessimus Codex Magdal. χολῶν. Sic idem v. 30. σὺν νῶ. &, ὠρμηλικόν. aliaque infinita, quibus bonas chartas commaculare nolo.

V. 32. ἐξέφηνε] Addit Codex Scal. λόγον. sed punctis infra notatum. Omittendam eam vocem censui. quod deinde ab Oxon. comprobatum.

V. penult. Oxon. σπυλομαίαι τὲ καὶ βεραχ.

Pag. 86. v. 1. τραχύτης] Bodl. male, παχυλής.

V. 17. Oxon. δὴ pro δέ.

V. 23. νοήμαα] Pag. 85. v. 24. est, ἐνοημάτων. v. 24. Oxon. transpositis verbis, δεῖν ἡγεῖσθαι λέγεσθαι.

V. 30. διορθώσεις.] Oxon. διορθώσεις. perperam.

Pag. 87. v. 1. χήμασιν] Vide p. 32.

v. 21.

v. 21. Martianum, pag. 190. v. 27.

V. 3. αἵς] Probe Oxon. οἷς. Ver-
ti ac si scriptum esset, ἐν οἷς.

V. 10. Oxon. περιγεγραφέαι.

V. 12. ικανός] Minus bene Oxon.
ικανός.

V. 13. ὁ μὲν γὰρ ἀρχαῖος] Plutar-
chum vide dialogo de Musica, circa
finem. ubi etiam insignes hos Ho-
meri versus ex Iliadis I. adfert.

Τὸν δ' ὄρον φρένα περιπόμφον φόρμυγι
λιγείη,

Καλῇ, θαυδαλέῃ, ὅππ' δ' ἄργυρε
ζυγὸς ἦεν.

Τὼ ἀρεῇ ἐξ ἐναύων, πτόλιν ἡλίων
όλέσας.

Τῇ ὅ γε θυμὸν ἔτερεν, αἶδε δ' ἄρα
κλέα ἀνδρῶν.

Quos ita reddidit doctissimus vir,
Carolus Valgulius.

Hunc invenerunt mulcentem pectora
dulci,

Formosaeque lyra, multo quae vincita ni-
tebat

Argento, spoliū eversa Eetionis ab
urbe.

Hac se oblectabat, clarorum facta vi-
rorum

Prisca canens, usus juvenis Chirone
magistro.

V. 25. ὅς τ' ἢ τὼ δ' ἰοκρῶ ὡς ἀνομίαν]
Locus est Odysseæ A, v. 327. Quæ
autem illa fuerit impietas Ajacis, Lo-
cri, quærunt interpretes. Eustathius
hic ita commentatur. Ὅπ' τὼ αἰήαν
ἐν τῷ νόσῳ δυσυχῆσαι σὺν ἀχαιῶς, ἡ-
πὲς τῷ ἢ ἰοκρῶ αἰανίῳ ἀσέλγεια ἐνό-
μιον ἢ τ' παλαιὰ ἀγάλλεσθαι, σιωπᾶ
ὁ ποιητὴς ἐχόλῳ μὲν αἰθνητὴς λέγων κα-

πὼς ἀπαπαδαίει σὺν ἑλλῶας ἐν τῷ ἢ νό-
σῳ κακῶ, τὼ δὲ αἰήαν ἢ ἀξιόπρεμτος.
Φησὶ γάρ. ἀχαιῶν νόσον λυγρόν, ὃν ἐκ
τρώης ἐπετείλατο πάλλας αἰήνη. ἐρεῖ δὲ
ἀλλὰ χεῖ, ὅπ' πολλοὶ αἰθνητὴς μῆνιδι, κακὸν
οἶτον ἐπέσπον. ἐθα καὶ αἰήαν μὲν πῖνα
ἐρεῖ, ἢ πάντῳ δὲ σαφῶς. σημειώλεον ἔν, ὅπ'
ἢ βεβέλει ὁ ποιητὴς ἢ ἢ ἰσχυρῶν ἀσέμνοις
ἐμπλάττωσθαι. Notandum, quod cau-
sam cur in reditu infelices fuerint Achi-
vi; quæ erat Locri Ajacis libido, coram
Palladis simulacro; taceat Poëta: irā
quidem Minerva dicens infelicitate di-
scississe Gracos tempore reditus; causam
vero non exprimens. Inquit enim: A-
chivorum reditum (canebat) molestum,

quem ex Troja indixit Pallas Minerva.
Atque alibi dicit; multos Minerva ira
malum fatum consecutos esse. ubi &
causam aliquam proferet, at non satis
evidentem. Notandum itaque, nolle
Poëtam inhonestis historiis narrandis
immorari. Alter ille locus, cujus hic
mentionem facit Eustathius, est O-
dyssææ Γ. v. 133.

Καὶ τότε δὴ ζῶς λυγρόν ἐνὶ φρεσὶ μὴ-
δεο νόσον

Ἀργείοις, ἐπεὶ ἔπ' νοήμονες, ἔδδ' δίκαιοι
Πάντες ἔσαν.

Ὅπ' λυγρός, inquit Eustathius, ἀρτίοις
ἐχέμενο νόσον ἢ μὲν αἰθνητὴς, ἐπεὶ ἔπ'
νοήμονες φησιν, ἔδδ' δίκαιοι πάντες ἔσαν.
τὼ δὲ μὲν αἰθνητὴς, ὅπ' μὴ ἐκλά-
σθαι κρινῶς ὁ λοκρὸς αἶας, ἐνυβρίσας τῇ
κασπίνδρα ἢ περὶ σπον τ' αἰθνητὴς, καὶ
ὅρα ὡς ὁ γέρον σὺν ἐνυβρίσας δι' αἰχμορῆ-
μοσπῆς πεθνεῶπ' τῷ λοκρῷ ἡρωί, ἀλλ' ἐν
τῷ κατὰ τὴν διέβαλεν, εἰπὼν. ἐπεὶ ἢ πάν-
τες νοήμονες. ἢ μὲν, ἐπεὶ ἢ νοήμων ὁ λο-
κρός.

κρός. ἵ[ως δὲ μὴ νόημονας εἶναι φησὶ καὶ
 σὺ μὴ καλᾶ[αὐ]τας τὸν Λοκρὸν. *Calamitosus fuit reditus Achivis ob iram Minerva, quoniam nec prudentes, nec iusti omnes erant. Ira autem Minerva inde erat, quod publice non esset punitus Locrus Ajax, qui vitium obtulerat Cassandra, in Minerva conspectu. Vide vero, quomodo Senex (Homerus) non profusis verbis invehctus fuerit in mortuum Locrum Heroem, sed generalibus illud crimen reprehenderit, dicens; quoniam non omnes prudentes; non autem, quoniam non prudens Locrus. Sed fortasse & illos minime prudentes fuisse dicit, qui Locrum non puniverant.* Breviter Scholiastes Homeri ad sequentia huius loci verba, μῆνι[ς] ἐξ ὀλοῆς γλαυκώ-
 πιδ[ος] ἐπεί αἶαν[τα] τὸν Λοκρὸν σὺν ἐκά-
 λε[αν], βιασάμενον ἐν τῷ ἱερῷ αὐτῆς κα-
 σάνδραν. Mendo hæc verba sunt infessa. pro ἐκάλεσαν rescribo, ἐνόλα-
 σον. Quoniam Ajacem Locrum non puniverant, qui vim, in ipsius fano, Cas-
 sandra attulerat. Hos locos integros adscribere volui, cum quod egregias quasdam commonefactiones continerent, tum imprimis, quod curioso lectori planum facerent, ad quid Aristides, illo vocabulo παρνομία, repexerit.

V. 31. πεφύκει] Ita hîc omnes codices. quomodo & pag. 17. v. ult. τεύχε[α].

Ibid. καλῶν] Ita Codex Scal. Oxon. autem, καλέων. quod esset melius. Hic æque bene scriberemus καλύων. Nam καλέειν plerumque est, μνῆν, ἐλαττῆν.

V. 32. δεσμός[ος] ἄρε[ος] ἄδ[ος]] *Odyssæz* Ὡ. v. 266.

Pag. 88. v. 1. Oxon. addito articulo, ὀδυσσός[ος].

V. 6. πρῶσις] Ita emendaram codicem Scaligeri, qui, πρὸς εἰς αὐ-
 τὸν, mendose scriptum habebat. Oxon. simpliciter, πρὸς αὐτόν. quod probum.

V. 7. ἀπ' ἄγε] *Odyssæz* Ὡ. v. 492.

V. 10. δόλω] Sic probe Codex Scal. corrigunt Oxon. δόλον. Sed loca Homeri, quæ ab Aristide adducuntur, omnia, in MS. Seldeni, ex editis Homeri exemplaribus descripta videbantur. Cæterum & in prima Homeri editione Florentina, & in reliquis omnibus, perperam ita legitur. Interpretationem huius versus æque ineptam addunt; *Quem quondam in arcem dolum duxit divinus Ulysses.*

V. 18. ἄλλ' τε] Sic recte Codex Scal. male Oxon. ἄλλ' ἔ.

V. 19. Oxon. addito articulo, ὑπὸ ἔ[ξ] μεσικῆ[ς].

V. 23. Εἰμι ὀδυσσός[ος]] Sic male Scal. cum editis scribendum, εἰμ' ὀ-
 δυσσός[ος]. Altero versu pro ἦκε[α] edi-
 ti, ἴκε[α].

V. 28. με[ν] ὧν σόμαθ' ἠνιοχῶν[τες],]
 Omnes σόμα[τα] ἠνιοχ[οι]. Ita autem Aristophanes ἐν σφηξί.

Οὐκ ἀποτερίων, ἀλλ' οἰκείων με[ν] ὧν σό-
 μαθ' ἠνιοχῆ[ς].

*Non alienarum, sed suarum musarum
 ora franis regens.*

V. penult. περιερημεύων ἔρω[ν]] Pa-
 gina 78.

Pag.

Pag. 89. v. 3. *ὅτι δὲ μετέξω, ὡς*
Si vera hæc esset lectio, particula *ὡς*
melius abesset. Videri possit legen-
dum esse, *τὸ δὲ ὅτι μετέξω*.

V. 9. Oxon. vocula *δὲ* male o-
missa, *ἢ ἡμῶν*. v. 10. & 19. *χειλέων*
pro *χειλῶν*. quod huic nostro, tan-
quam Attico scriptori, inusitatum.
Semper enim *μελῶν* inveneris, & sic
de alijs.

V. 12. *διπλᾶ, καὶ τὸ ἰδιόζον· τὸ δὲ*
Sic emendavi hunc depravatum lo-
cum. Omnes, *διπλᾶ, καὶ τὸ ἰδιόζον-
τα δὲ*. Nam *ἰδιόζον* *σχιχείον* vocatur
litera σ.

V. 13. *καὶ τέτων τὸ μὲν*] Adderem
potius *γίνεσθαι* quàm *εἶναι*. aliquid deesse
liquet.

V. 21. *καὶ αὖ μέσον ἐκβιαζομένης,*
Martianus lib. III. *B labris per spiri-
tus impetum reclusis edicimus.*

V. 22. *καὶ τὰ τέττα ὡς ἐκλεκτά.*] In-
tellige, π & φ. Sic v. 25. *τὰ ἐκατέρω-*
σε ἀκρᾶ sunt κ & χ. Cum enim mu-
tæ sint novem, tres existunt mediæ,
β. γ. δ. reliquæ circumstant, tres
quidem tenues, π. κ. τ. & item tres
asperatæ, φ. χ. θ.

V. 24. *παυδαίως*] Magdal. *παδίως*.
alter, *παχυδίως*. uterque perperam.
Martianus: *ἢ spiritus cum palato*. Il-
lius autem vocabuli vim explicat He-
sychius: *παυδαῖον, τὸ ὅζω, ὁρμηῆς με-*
σόν, ἢ ἄθρον, σφοδρὸν, ἰχυρὸν, φοβερὸν,
σηληρόν.

V. 28. *σφενδαυνώσης*] Significan-
ter admodum hîc usurpatum ver-
bum. Oxon. male, *σφενδαυνώσης*. Ii-
dem bene v. 30. *τέτων δὲ τὸ μὲν*.

Pag. 90. v. 6. *αἶ*] Scal. *οἶ*. quem ita
correxî. Oxon. *ἦ*.

V. 25. *μουσικῆς ἐπέβαλον*] Oxon.
μουσικῆς ἐπιέβαλον. Omnes male. Pu-
to scriptum fuisse, *μουσικῆς ἐπεβάλο-*
μεν ut pag. 80. v. 22. Scal. *ἀνιχνύ-*
σιν, pro *ἀνιχνύσμεν*.

V. 29. *ἐν τοῖς ἐμπροσθεν*] Pagina 43.
v. 12.

V. 30. *ῥυθμῶς πρὸς ἀρμονίαν*] Vo-
cabulum *ἀρμονία* hîc & v. 27. non
suò significato mihi positum vide-
tur. v. 31. pro *ἄρρην* scribendum cen-
seo, *ἄρρην*.

V. ult. *ἢ ποῖς*] id est, vel harmo-
niæ, vel rhythmî. pag. 91. v. 7. &
v. 10. 11.

Pag. 91. v. 1. *μετέχω*] Addito ver-
bo scriberem, *μετέχω, φανερόν*.

V. 2. *εἰδικθέρως*] Hæc emendatio
mea in textum irrepsit. Codex Scal.
εἰδι καὶ. Oxon. *εἰ δικαίως*. quod non
capio. Nec tamen prior emendatio
omnino satisfacit. melius puto, *εἰδι-*
κῶς. quemadmodum specialiter harmo-
nia ad harmoniam; sic iterum speciali-
ter rhythmus ad rhythmum, eandem ha-
bet differentiam.

Ibid. *ταυτίω*] Sic & Oxon. Male
Scal. *ταύτιω*.

V. 14. *καὶ ἄρχαῖς*] Pagina 13.
v. 4. Oxon. hîc *καὶ αρχαῖς*.

V. 15. *ὁρίζομεθα*] Melius Oxon.
ὁρίζεσθαι. Iidem v. 27. *τῶν*
pro *τῶ*.

V. 31. *ἐν πᾶσι τοῖς καὶ*
λοις] Vide pag. 26. v. 15. v. 17.

Pag. 92. v. 6. *βροντᾶ*] Ita omnes
pro quo quid rescribendum sit, non

fatis liquet. Vellem, βέλθοντε. Hefychius : βέλθοντε, βαρύντε. βέλθ, βαρύνει, αἰζει, ἡ δὲ βύν, ἀφαιρεί. Doctiff. Langbain. αἰροντε.

V. 10. ἰδιωῶς,] Ita Oxon. Scal. quoque in margine. in textu enim, ἰδιωλκῶς, inepte.

V. 12. σρογύλαθ.] Sic in ipsis literis Geometrica axiomata spectantur, quæ adferunt, figuram rotundam capaciorem esse, ac propterea magnificentiorem. Hinc certissime sequitur, eò plus defatigationis in pronunciando adlaturam linguam, vel orationem, quo frequentius hac vocali utatur.

V. 13. ἀφ' ἑῶται γὰρ πως ἐν αὐτῇ] Ex hoc verbo, & quod sequitur, δηθῆται, verus sonus vocalis ἡ non obscure colligitur. Est autem idem fere qui in prima syllaba Gallicæ vocis, Chair; ut & in prima Germanicæ, Leben; ac Belgarum, Leben. Porro pro αὐτῇ scribendum, αὐτῇ, quod etiam recte habebant Oxon.

V. 16. στωίλον] Oxon. στωῖλον. quod probum est, pro στωειλῶν positum. Sic apud Hefychium: Στωείλας, στωειλή(ας. & στωειλόμυα, συσρεφόμυα.

V. 18. ἐκφωνηθῆναι] Perperam Oxon. ἐκφῆναι. qui & seq. v. omittunt articulum τὸ. & v. 21. transponunt, τὸ α κεαῖσον.

V. 23. τὰ δὲ λοιπὰ] 1 & u.

V. 27. & 29. εἰ] Emendatio in textum irrepsit. Codex Scal. ἡ utroque loco. Oxon. ἡ, male.

V. 30. τὴν ὁμοίαν ποιῆται σημα-

σίαν,] Hæc verba mysteria continere videntur. Sant autem hæc. Si eodem modo usurpetur, quo ἡ, æque femininam naturam habet, atque istud. Exempligratia : ἀλήθειᾳ æque femina est atque δικαιοσύνη. Quare terminationes α & η eodem modo hîc femininam naturam obtinent. Verum diversam naturam habent in vocabulis μέσῃ & μέσῃ. quippe quæ diversis dialectis sint propria.

Pag. 93. v. 2. αὐτῆς] Recte Oxon. αὐτῇ. sed male omittunt, εἰς.

V. 5. τὸ δὲ θῆλυ] Oxon. τὸ δὲ θῆλυ. quod malum pronunciare non vereor. Neque enim ε femininum est καὶ τὸ πλείστον, sed semper. ex pag. 92. v. 18. ut meam restitutionem adhuc veram putem, qua ipsi α hæc verba convenire existimavi, ex eadem pag. 92. v. 26. Porro v. 6. restituendum ἰ. ut legamus, τὸ δὲ ἰ τὸν. Oxon. male, τὸ δὲ τὸν. & v. 7. θηφαίνει pro θηφείροιεν. quomodo Scal. codicem emendavi, qui habebat, θηφείρειν, supra ἐρεῖν scripto, αἶρον. Eodem versu lego, εἰ δὲ ἐκτεθείη. Possis quoque ita hunc locum legere : τῷ δὲ (pro τὸ δὲ. subaudiendum autem, τὸ ἡ, quod immediate præcessit.) θῆλυ μὲν ἐστὶ καὶ τὸ πλείστον, ὡς περ ἐείρηται. τὸ δὲ ἰ τὸν ὁμοιον ἦχον θηφείροιεν, εἰ ἐκτεθείη. Verum ita v. 5. abesse deberent hæc verba, κατὰ τὸ πλείστον. & v. 8. ἐπὶ ἐλάχιστον ἠρμένωται. ubi Oxoni. θῆπὶ pro ἐπὶ.

V. 10. τὰ κατὰ λήξεων τὰ] Adde-rem συρτῆα. vel, φωνήεντα. v. 11. Oxon. ἐξέλοις.

V. 12.

V. 12. τ $\mu\eta\iota\ \alpha\pi\pi\epsilon\nu\iota\kappa\omega\nu\ \delta\nu\omicron\mu\alpha\iota\tau\omega\nu$] Hic latissimus campus philologis aperitur, ad contemplandam literarum vim ac naturam in infinitis vocabulis; nec tantum in articulis, nominibus, eorumque inflexionibus; sed etiam in verbis, & reliquis orationis partibus. Quæ deinde contemplatio ad alias quoque linguas transferri potest.

V. 15. $\omicron\iota\ \delta\mu\omicron\iota\omicron\iota$] Bodl. simpliciter, $\delta\mu\omicron\iota\omicron\iota$. Hæc autem verba, $\chi\alpha\iota\ \omicron\iota\ \delta\mu\omicron\iota\omicron\iota\ \phi\theta\eta\gamma\iota\omicron\iota$, infercta videri possunt, quod absque sensus detrimento tolli queant.

V. 16. $\pi\omega\ \mu\epsilon\tau\epsilon\acute{\xi}\nu$.] Pro $\pi\omega$ scribendum $\pi\alpha$, ut est manifestum. Hæc verba male absunt à Bodl.

V. 17. $\phi\omega\nu\eta\acute{\epsilon}\lambda\omega\nu$, $\tau\alpha\ \delta\iota\phi\upsilon\eta$] Corruptum esse hunc locum non difficulter adparet. Verti ac si scriptum esset, $\phi\omega\nu\eta\acute{\epsilon}\lambda\omega\nu$, $\epsilon\chi\omicron\nu\tau\epsilon\ \delta\iota\phi\upsilon\eta$. Sic cum Oxon. distingeremus post $\epsilon\chi\omicron\nu\tau\epsilon\nu$, ita hæc vertenda essent: *Quatuor igitur vocales, quæ aptæ sunt ad extensionem, ob modulata vocis intervalla, ad sonos fuere utiles.* Sed durior mihi illa lectio videtur. Optimam censeo, si pro $\lambda\epsilon\gamma\acute{\epsilon}\mu\alpha\tau\epsilon$ scribamus $\lambda\epsilon\gamma\eta\mu\alpha\tau\omega\nu$. *quæ aptæ sunt ad extensionem per modulata vocis intervalla.*

V. 23. $\kappa\epsilon\chi\eta\eta$, $\tau\epsilon\ \sigma\upsilon\mu\phi\omega\nu\iota\omega\nu$] Perperam Oxon. $\kappa\epsilon\chi\eta\eta\epsilon\iota$ $\tau\epsilon\ \sigma\upsilon\mu\phi\omega\nu\iota\omega\nu$. Bodl. ultima, $\chi\alpha\iota\ \sigma\upsilon\phi\omega\nu\iota\omega\nu$. cui μ inferendum. v. 24. pro $\pi\omega\ \tau$. Magd. $\pi\omega\ \tau\omega\nu$, insulse. Idem v. 25. $\mu\acute{\omicron}\nu\omicron\varsigma$ pro $\mu\acute{\omicron}\nu\omicron\nu$, quod reliqui duo habent. Ibi dem uterque Oxon. bene, $\tau\epsilon\ \tau\epsilon\ \delta\epsilon\gamma\acute{\alpha}\nu\omega\nu$. v. 26. Magd. male $\epsilon\mu\phi\omicron\rho\omega\nu$. at

uterque perperam, $\eta\chi\epsilon\iota\nu$. Cæterum $\pi\alpha\ \pi\epsilon\gamma\epsilon\tau\iota\kappa\alpha\ \tau\epsilon\ \alpha\epsilon\theta\omicron\rho\omega\nu$ v. 24. sunt, $\pi\omega\ \xi\ \tau\epsilon\ \tau\omega\ \tau\omicron\nu\ \tau\iota\omega\ \tau\alpha\ \delta\epsilon\varsigma$. quem admodum $\delta\eta\tau\iota\kappa\alpha$, $\delta\varsigma$, η , δ . Quod deinde v. 26. ait, literam T sonum edere, instrumentorum chordis similem, hoc non difficulter percipitur. Ibi in vers. pro *solum* scribe, *sola*.

V. 27. Oxon. $\pi\nu\delta\mu\alpha\ \pi\epsilon\tau\epsilon\chi\upsilon\ \nu\epsilon\lambda\alpha\ \pi\omega\zeta\omega\varsigma$. perperam. Pro $\pi\omega\zeta\omega$ mallem, $\pi\omega\lambda\omega$. v. 30. bene Oxon. $\psi\iota\lambda\omega\nu$. & v. 31. $\alpha\gamma\mu\eta$.

V. ult. $\eta\ \xi\ \eta$] Litera η aberat à Codice Scal. quam, sicut restitui, etiam habent Oxon.

Pag. 94. v. 9. $\alpha\kappa\epsilon\tau\epsilon$] Oxon. $\alpha\kappa\epsilon\tau\epsilon$. quæ lectio insignis videri possit; ego futilem censeo. Quid enim, $\alpha\kappa\epsilon\tau\epsilon\ \sigma\upsilon\sigma\eta\mu\alpha\tau\epsilon$? quis auctor ita locutus? præterea obstat sequens, $\mu\acute{\iota}\sigma\alpha$. Explicanda hæc sunt de cantibus & systematis, quæ ex ejusdem generis, vel masculinis, vel femininis sonis constant. Sin utriusque generis sonorum communionem habent, media vocantur.

V. 12. $\xi\ \sigma\upsilon\sigma\eta\mu\alpha\iota\ \alpha\gamma\omega\gamma\iota\omega$] Cum per sonos ordine sequentes modulationem facimus. Vide pag. 19. v. 17. & v. 19.

V. 14. $\tau\iota\omega\ \epsilon\pi\epsilon\gamma\epsilon\alpha\lambda\omicron\nu\ \mu\epsilon\lambda\omicron\pi\omicron\iota\alpha\nu$] Vide pag. 17. v. 16. pag. 19. v. 20. Pro $\mu\epsilon\lambda\omicron\pi\omicron\iota\alpha\nu$ melius legeretur, $\mu\epsilon\lambda\omega\delta\iota\alpha\nu$.

V. 15. Oxon. minus bene, $\epsilon\chi\omicron\mu\omicron\iota\epsilon\iota$.

V. 16. $\delta\ \epsilon\pi\epsilon\iota$] Oxon. $\delta\ \epsilon\pi\epsilon\iota$. Cæterum quodnam primum hic sit systema, satis est obscurum. Veruntamen ob v. 26. illud constituere videtur

ἀ προσλαμβανόμενο ad hypaton diatonon; quod προσλαμβανόμενος & mese vocalem ε habeant. De προσλαμβανόμενο nos dubitare faciunt fragmenta quædam Musica inedita, in quibus ita legitur: τῶν δεκαπέντε τράπων οἱ προσλαμβανόμενοι λέγουσι τῶν. αἱ ὑπ᾿ αὐτῶν, τᾶ. αἱ παρυπ᾿ αὐτῶν, τῆ. αἱ διὰ τὸν τοῦ τᾶ. αἱ μέσῃ. τῆ. αἱ ὑπὸ μέσῃ, τᾶ. αἱ τῶν τῶν, τῆ. αἱ νῆτῶν, τᾶ. Clara tamen sunt hic Aristidis verba v. 27.

V. 23. *ὅλα μεσότη* [Θ.] Hæc est omnium codicum lectio. certe minus proba. Scribo, δ' αἱ μεσότη [Θ.] quemadmodum pag. 3. v. 20. Codex Scal. *ὅλα πμίας*, pro δ' αἱ πμίας.

V. 25. *ἡ συμφωνίαν λαμβάνοντα*] Strictè intelliges consonantiam dia tessaron. Exempli gratia: Hypate hypaton habet syllabam τᾶ. parypate hypaton, τῆ. hypaton diatonos, τῶ. Iam sume reliquos, ordine sequentes, secundum consonantiam dia tessaron; nempe, hypaten meson, τᾶ. parypaten meson, τῆ. meson diatonon, τῶ.

V. 28. *ἡ πλὴν*] Has binas voces ex verbis præcedentis versus, *ἡ πλὴν ἀρχῶν*, hic inferctas censeo, adeoque expungendas.

V. 29. *Διόξι*] Sic codices Scalig. & Bodleianus. Magdal. adhuc longius à veræ scripturæ vestigiis aberravit, legendo, *Διόξις*. Certe hic locus non parum me torisit. corruptum enim esse liquebat. Succurrit postea emendatio verissima, scribendo, *δείξει. monstrabit.* Sic itaque hic locus constituendus: *καὶ ἡ δαίμων*,

ὁ μέφων (quia eadem syllaba τῶ in cantu pronunciantur) τῶ προσλαμβανόμενῳ πλὴν μέσῳ δείξει.

V. pen. *τὴν κυρίαν ἐχόντων*,] *propriam ac naturalem potestatem habentibus.* Optime hoc vocabulum explicat Helychius: Κυρίως. τὸ φῶσιν ὑπαρχούσης δυνάμεως.

Pag. 95. v. 5. *π,πε φαῦλον ὑπεκέρυν*] Sic Codex Scal. at Oxon. *ὑπεκέρυν*. omnes perperam. Voculam καὶ hic deesse ob præcedens π,πε est certum. Legerem, π,πε φαῦλον καὶ ὑπεκέρυν. vel ὑποκέρυνος.

V. 7. bene Oxon. *ἀρχνές*. & v. 14. *ψυχὰ γαγγυμῆς*.

V. 19. *εἰκόασι γὰρ, ὡς ἐφθω, αἱ μὴ ἀρμονίαι*] Hæc verba oppidò sunt notanda melopœis. quippe quæ præcipuam scientiæ illorum ac industriæ partem constituent. Pertinent autem ad illam melopœiæ partem, quæ pettia à Græcis Musicis dicitur. cuius & seq. pagina v. 2. mentionem facit.

V. 24. *οἱ φθόγγοι, καὶ πωτεχῆς*] Oxon. non male particulam καὶ omitunt. *per adfida melodia similitudini.*

V. 28. *οἱ ἐν δαίμονα.*] Male Oxon. *δαμόν* [Θ], ut & plerisque in locis Platonis, Basileæ 1556. editi. Damonis frequens mentio est apud Platonem, & quidem ejusdem, quem hic nominat Aristides, & Galenus lib. IX. de Decretis Hippocratis & Platonis, cap. 5. Periclis amicum ac præceptorem facit Plato in Alcibiade I. *Δείξει αἱ γε, ὡς οἱ καὶ οἱ, ὅτι οἱ*

ταυτομάτῃ σφοδρὸς γενόμεναι, ἀλλὰ πολλοὺς καὶ σφοδρὸς συλγεμέναι, καὶ Πυθοκλείδῃ, καὶ Ἀναξαγόρῃ. καὶ νῦν ἔπι τηλικύτως ὦν, Δάμῳνι ξυμένῃσιν αὐτῇ τέτῃ ἔνεκα. Dicitur sane, ὁ Socrates, non per seipsum sapiens esse factus; sed quod cum multis & sapientibus fuerit conversatus; & cum Pythoclide, & Anaxagora. Et nunc quoque, tam provecta aetate, Damonem operam navat hac ipsa de causa. In Lachete: Τῷ μὲν σοι καὶ ἐγὼ ἐχθαίμεν εἰπείν ἔχθρον Δάμῳνι. καὶ γὰρ αὐτὸς μοι ἐναγχάζει ἀνδρὰ περὶ ξένῃσιν τῷ ἡεὶ διδάσκων μουσικῆς, Ἀγαθοκλῆος μαθητὴν Δάμῳνα, ἀνδρῶν χαλεπέτατον ἔμῳνον τὴν μουσικὴν, ἀλλὰ καὶ τὰλλα ὁπόσα βέλτ' αἰεὶον σπουδασεῖσθαι τηλικύτοις νεωσίοις. Hæc ita vertit Serranus: Hoc quidem ego non minus dicere possum quàm Laches. Nam & nuper mihi ipsi conciliavit hominem, qui filio meo præceptor musices esset, Damonem nimirum Agathocli discipulum, omnium hominum non in musica modo, sed in cæteris etiam facultatibus elegantissimum atque excultissimum, quæ quidem exoptari possunt, ut juventuti erudienda ejus consuetudo commoda atque utilis esse censeatur. Eodem Dialogo amicum suum vocat Socrates. Polit. lib. III. Damon præclare de rhythmis commentatus dicitur. qui locus vel in primis huc pertinet. Inter alia ita scribit: ἄρ' ἔν, καὶ δὲ ἐγὼ, ὦ Γλαῦκων, τέτων ἔνεκα κυρωθεῖται ἐν μουσικῇ τροφή, ὅπ' μάλιστ' ἀποδύσθαι εἰς τὸ ἐνὸς τῆ ψυχῆς ὅ, τε ρυθμὸς καὶ ἀρμονία, καὶ ἑρμηνεύεσθαι ἀπὸ τῆς αὐτῆς, φέροντα τὴν διδασκαλίαν. καὶ ποιεῖ διαρχήμονα, εἰάν τις

ὁρῶς τροφῇ· εἰ δὲ μὴ, τὴν αὐτίαν. Annon igitur, inquam ego, ὁ Glaucus, his de causis precipua educatio in Musica consistit, quoniam maxime in anima interiora penetrant cum rhythmus tum harmonia, & vehementissime eam tangunt. Præterea adferunt decus, & decorum faciunt, si quis recte educetur; si minus, contrarium. Rursus Polit. 4. insignis locus est, qui ad illustranda ea, quæ pag. 73. v. 12. & sequentibus habentur, vel maxime facit: εἰδὲ γὰρ καὶνὸν μουσικῆς μετέλαμβάνειν διλαβητέον, ὡς ἐν ὅλῳ κινδυνεύοντα. εἰδὲ γὰρ καὶνὴν μουσικῆς τροπὴν ἀνδρὶ πολιτικῶν νόμων τῇ μεγίστων, ὡς φησὶ τε Δάμων, καὶ ἐγὼ περὶ τροφῆς. Quippe ne quis novum musica genus recipiat, quàm maxime ipsi cavendum, ut qui in toto sit periclitaturus. Nusquam enim mutantur musices modi, absque mutatione præcipuarum legum Reipublicæ; uti dicit Damon, atque ego adfentior. Plutarchus dialogo de Musica remissam Lydisti harmoniam à Damone Atheniensis inventam memorat. His omnibus adjungemus locum Galeni, huic libro illustrando proprium, ex libro IX. καὶ τῇ καθ' ἰπποκράτην καὶ Πλάτωνα δογματῶν. cap. 5. Καὶ ὅτ' ἐν τῷ περὶ δέ φησι τῇ αἰσθητικῇ καὶ τῇ παθῶν αἰσθητικῇ γνωριμότητι διακρίσθαι. ὅτ' μὴ γὰρ ἐν τοιούτοις δε ρυθμοῖς αἶμα καὶ ἀρμονίας, καὶ ὁπληθύνονται. ὅτ' δὲ ἐν τοιούτοις δε διακρίσθαι καὶ δόσιμην, ὡς περὶ ὁ Πλάτων ἡμᾶς ἐδίδαξε. ὅτ' μὴ ἀμελεῖς, καὶ νοθεύς, καὶ ἀήνους, ἐν τε τοῖς ὁρδοῖς ρυθμοῖς, καὶ ὅτ' (lege, τῇ) κινέσθαι ἰσχυρῶς τὴν ψυχὴν ἀρμονίας, καὶ τοῖς τοιούτοις

ταῖς ὁρμηδύμασι τρέφονται· οὗτο δὲ θυ-
μικώτερος καὶ μανικώτερος αἵτις, ἐν
τῇ ἐναλλείᾳ. ἐπεὶ δὲ τί πρὸς θεῶν ἐρω-
τῆται γὰρ ἐπὶ τῷ οὐτῷ ἀπὸ τῆς Χρυσίππου
δαίμων ὁ μέσος, αὐληεῖδι ὡραῖον
μὲν αὐλῆς τὸ φρύγον νεανίας ποτὶ
οἰνωμένους, καὶ μανικὰ αἵτια διὰ πρᾶξι-
σιν αὐτοῖς, ἐκείνου αὐλῆσαι τὸ δάμον· οἱ
δὲ αὖτις ἐπαύσαντο τὴν ἐμπλήνῃ φρεσὶ.
ὁ γὰρ δὴ πᾶσι τοῖς δόξας τῆς λογιστικῆς μετὰ
διδασκονταί πρὸς τὴν αὐλημάτων, αἵτια
τὸ παθητικὸν τὸ ψυχῆς, ἀλογον ὑπάρχον,
ἐπεγείρονταί τε καὶ πρᾶνόντα δὲ κινή-
σεων ἀλόγων. τῷ μὲν γὰρ ἀλόγῳ δὲ τῇ
ἀλόγων ἢ τε ὠφέλεια, καὶ ἢ βλάβη· τῷ
λογικῷ δὲ δι' ὁρμηδύμας τε καὶ δόμας.
καὶ ταῦτ' ἐν ἐκ τῇ παθῶν αἰτίας γνω-
θείσας ὠφελεῖσθαι φησιν ἡμᾶς ὁ Ποσει-
δώνιος. Hæc ita vertit Felicianus :
Modos quoque exercitationis reperta per-
turbationum causa nobis præscripsit.
Hac enim cognita curabimus ex Platonis
disciplina, ut alii certis quibusdam in
rhythmis, concentibusque & studiis, alii
in aliis degant : obtusos, & segnes, de-
missique atque infracti animi homines in
orthis numeris, vehementerque animum
moventibus harmoniis, hujusmodique stu-
diis ; in contrariis animosiores, ferocius-
que exultantes educabimus. Nam qua
de causa effectum est, obsecro ; ita enim
Chrysippeos percontabor, ut simulac Da-
mon musicus tibicina, qua adolescenti-
bus quibusdam temulentis, insanaque
agentibus Phrygium canebat, mutare
modum in Dorium jussit, continuo illi à
temerario illo impetu destiterint ? Non
enim rationalis facultatis opiniones de-
docere ac mutare cæsilem valemus ;

sed affectibus obnoxia anima pars, cum
sit irrationalis, ipsa sane motibus qui-
busdam irrationalibus & excitari, &
sedari potest. Ita enim natura compa-
ratum est, ut irrationale ab irrationa-
libus ; rationale à scientia, & inscitia,
& utilitatem & detrimentum adipi-
scatur. Atque hoc ex agnita perturba-
tionum causa emolumentum esse ait Po-
sidonius.

V. 28. τῇ αὐτῇ ὡραῖον μελῶν
ἀρμονίας] Hic locus, si quisquam
alius in hoc Aristide, est illustris.
Nam, quod maximum in Musicis
est, docet, qui cantus componen-
di modus ab antiquis observatus fue-
rit, ut adfectus quosque moverent.
Qua de re quid non recentioribus
scriptum est ac fictum ; vel potius
somniautum ? Deinde hinc discimus,
inde ab antiquissimis temporibus u-
satum fuisse apud Græcos, ut can-
tus suos, musicis notis designatos,
ad posteritatem transmittere stude-
rent. Præterea & hoc notandum,
vocabulum ἀρμονία hic significare
idem quod μελῶδες. Latini reddunt,
modos. Galli sua lingua vocant, airs.
Illam autem significationem ab eru-
dita antiquitate non receptam fuisse,
multis doceri posset ; adeo ut non
minus invitis Musis introductam
censeamus, quam non lubenti ani-
mo illam hic legimus.

V. 30. τῇ φερμένῳ φθόνῳ,] Hæc
sunt artis Musicæ vocabula. de qui-
bus vide pag. 12. v. 12.

V. penult. omnes, ἐδῶλες. quod
tamen melius disjunctim exaratur.

Pag.

Pag. 96. v.1. *μερῶν*] Omnes perperam, *μέτρων*. Emendatio non male in textum irrepsit. Vide pag. 29. v.1. v.11. v.26.

V.13. *τῷ θήλει*] Ita quoque Oxon. Codex Scal. *τῷ παλῇ*, altero suprascripto. ibidem scribes, *θη-παλῆς*.

V.15. *βοηκῶν*] Bodl. *ἐκβοηκῶν*. Magdal. hic erat mutilus.

V.17. *ραϊώνης*] Hic locus mutilus est. Restitui, *λειότερα*. ut in versione apparet: ubi etiam, addito verbo, scribendum: *per consequentes sonos*.

V.18. *τερχύπερα*] Perperam non pessimus aliàs Codex Bodl. *βαρχύπερα*.

V.19. *καὶ ἄλλως περικεινημῆα*] Hæc reliquis minus coherere videntur. nihil tamen deesse puto. Vide illius verbi usum pag.97. v.24.

Ibid. *ὅς τ' ἐξαίφνης*] Locus revera notabilis. Hoc ego artificium vel inter primas causas retulero mirabilium illorum effectuum, quos antiquis seculis, & superiore, Musici instrumentis edidisse narrantur. Saxo- nis historia legatur de Rege Daniæ. & alia æque mirabilis, quam descripsit vir summus, Pontus Tyardæus, pag. 103. operis, cujus inscriptio: *Les discours Philosophiques de Pontus de Tyard, &c. à Paris, 1587*.

V.22. *ὁ μὲν δώριον, βαρύτατον*] Non simpliciter gravissimus modorum est Dorius, sed reliquorum *μη παλίων*. respectu. & in primis vocis humanæ. Ideo enim addit, *secundum*

cantus tyrum. ut v. 27. bene explicat.

V.28. *παλαιοδῶς, καὶ ὅς δ'*] Omissio *καὶ* optime Oxon. *παλαιοδῶς ὅς δ'*. Quomodo hunc locum legendum esse vertendo observari.

V.31. *ὁ δὲ τέττε πόνω πλεονάζων*] nempe, Phrygius.

V. ult. distingue post *διόνω*. Ibidem per medios tonos intellige tum Iastianum, qui medius est inter Dorium & Phrygium; tum Æolium, qui medius inter Phrygium & Lydium.

Pag. 97. v.3. Optime Oxon. *πελυχέστραι. magis varia*.

V.5. *κρίλοτατοι*] Oxon. perperam, *κρίλοτῆλοι*. Idem hoc vocabulum, de instrumentis *ἐμπνδυσῶς* usurpatum, significat quod *βαρύτατον*, de *ἐλαπίς*, & voce humana. v.6. perperam Oxon. *ξ* pro *τ*.

V.8. Oxon. *ὀξύτατοι πε καὶ θηλύπροι*. Deinde v.11. recte *ἀλλοιότερα*, pro inepto *ἀλλοιώτα*, quod ex scripturæ compendio natum. Idem male v.12. *ἀναγκαίαι*.

V.14. *οἱ ἀπὸ γέσεων*] Ex hoc loco perspicitur, non perinde esse nunt à positione trochærum, exempli gratia, incipere dicamus, an à sublatione. in quo non semel peccavit Martianus; quem vide pag.195. v.10. pag.194. v.16.

V.18. *ἀφυνέπερον καὶ οἰμῶν*] Hic locus mutilus est. Restituendum videtur, *οἱ δὲ, παλαιολιχῆς, τὴν αὐλόν*. *alii vero, decurtatos, contra*. Porro pro, *καὶ οἰμῶν*, Scal. in margine, & Oxon. *οἱ δὲ*,

οὐ δὲ, perperam. Nova enim hîc differentia incipit.

V. 19. βραχὺς σὺν κενός] Quid sit vacuum tempus, vide pag. 40. v. 31. Recentiores *pausam* barbare vocant. In versione scribe: *Rursus alii* (sc. rhythmî) *brevia habentes vacua tempora*: deinde, *longa*. Pro κενός Magd. ἐγερνός. corrupte.

V. 27. ἑρμῶν ἀκέραιον] Oxon. αἰετῶν. male.

Pag. 98. v. 1. δὲ πῶ,] Ita omnes pro, δὲ τῷ. v. 3. restituenda particula ἐν, ex v. 1. & v. 4. scribendo, ἐν ἡμίς. abest autem ab omnibus codicibus.

V. 4. ἐν τοῖς ἱεροῖς ὕμνοις,] Vide pag. 37. v. 7. pag. 38. v. 21. Notandum hic, hymnos ac sacras cantilenas omnem antiquitatem judicasse tarda gravitate esse decantandas.

V. 6. recte Oxon. φιλοχωρίαν.

V. 13. Omnes recte; quamvis obscurius Codex Scal. τοῖς δὲ ἐν ἡμιολίῳ λόγῳ θωρημένοις, ἐνδυομένοις καὶ ἐννομι συμβέβηκεν. nec tamen male alterum.

V. 16. ὁ ὁπτιβῆλος κενήσῃ] Mallem, κενήσῃ. Pedem ipsum vide pag. 38. v. ult.

V. 19. ἐξεγείρων.] Oxon. ἀνεξεγείρων. male repetitâ præcedentis vocis ultimâ syllabâ.

V. 26. οἴ γε] Scal. οἴ γη. Oxon. adhuc pejus, εἴ γε. lidem v. 27. non habent τε. sed recte v. 30. τῷ pro τῷ.

Pag. 99. v. 1. ὅτι δὲ αἰς ἐτέρως] Hunc locum mutilum censeo, restituendum ut vertendo indicavi: ὅτι δὲ αἰς

ἀεστῶς, ἢ ἐτέρως. vel potius omisissis ultimis, ἢ ἐτέρως. v. 6. Scal. male, ποιήσης. & v. 14. αἰ pro αἰ. v. 18. παρὰ τῆς. v. 19. μετὰ τῶν. quæ omnia, ut emendaram, recte habebant Oxon. v. 19. mallet, ἢ τὰ γῆ.

V. 20. ἐν γε μὴν ἡ περιείας] Hæc est nova contemplatio. quam ποδομανηκῶν dicere possemus. qua fortasse certius iudicium de hominum moribus feretur, quam Chiro-mantica.

V. 24. ἀνδρείους] Hoc Scal. Codex in margine; cum male in textu haberet, δόλους.

V. 27. mallet, σὺν δὲ ἵσπ μὲν, μὴ. v. 30. ἀλόγως Magdal. ἀνωμαλίας pro ἀλογίας.

V. ult. ταχυτέρας ποιήμενοι τοῖς ἀγωγῆς,] Recentiores dicerent: *qui celeriore tactu seu mensura progrediuntur. ἀγωγή, ἀκτῶν*, est mensura positionis & sublationis.

Pag. 100. v. 1. pro breves scribe, τὰτος.

V. 5. οἱ δὲ πλείους] alii *abundantes, qui sonorum*. Vide pag. 34. v. 2.

V. 12. ἐν αἰς] Sic quoque Oxon. Codex Scal. mendose, ἐν αἰ. quem isto modo emendandum censui. quamvis videri possit scribendum esse, ἐν αἰ.

V. 13. ἀρρενωπὸν] Perperam Bodl. ἀρρενωπὸν.

V. 20. Optime Oxon. τίμ' τε φύσιν γυναικοῖς, καὶ τὰ ἡθῆ ἀνδράσιν.

V. 23. ἀφλέξασθαι καὶ πλεῖ] Ita Codex Scal. in textu; at in margine δελεάζεσθαι καὶ πλεῖ, quomodo & Oxon. Corruptum esse hunc locum liquet.

liquet. quem vertendo restituere sume conatus. Succurrit jam alia, & concinnior emendatio; si ita scribamus: ἀναχωρήτων, ἐφ' ἣν τὸ δειλεάζεσθαι. λεκτέον δὲ καὶ πρὶ. nisi ὅτι ἔκρινε, ex v. 10. verbum ῥητέον hinc repetere velimus. Ita autem hæc essent vertenda: *recedant, qua voluptatis illecebris delinunt. Præterea de instrumentis differendum.*

V. 31. φωνὴ δ' ὡσαύτων ὡδῶν πρενεύκασθαι καὶ μέλῳ,] Hæc verba oppido sunt notanda, utpote ex quibus clarissime perspicitur, diversa esse, ὡδῶν, *odam*, & μέλῳ, *cantum*. Vide pag. 32. v. 5. & v. 17.

Pag. 101. v. 5. τέτρε] Codex Scal. & Magdal. τέτρεις. ab altero male aberrant hæc verba: φθίγγοις ὡμοιώσαι καὶ τὸ ἦθος, τέτρε καὶ τὰ πρεσφορεα. v. 19. Oxon. bene, ἀλφονῆ. v. 20. perperam Magdal. μακρότητε pro μικρότητε. v. 23. male Oxon. πλέονα.

• V. 26. καὶ ἐπερ' αἴτια] Scal. corrupte, καὶ οἵπερ αἴτια. Oxon. melius, καὶ περ αἴτια. scribe, καὶ περ' αἴτια. v. 27. pro σὺν ἔστ, Oxon. σὺν ἔλ. quod etiam Codex Scal. superscriptum habebat.

V. ult. κινήσῃ ἐντελείᾳ δὲ μουσικῆς ἐνεργείας (posito α supra ultimam syllabam.) πε καὶ ἔννοια. Oxon. melius: κινήσειεν. τελεία δὲ μουσικῆς ἐνεργεία, καὶ ἔννοια, cum lemme in margine: πὺς τελεία μουσικῆς ἐνεργεία. Quomodo hunc locum legendum censuerim, vertendo indicavi. Succurrit emendatio concinnior: κινήσειεν. ἐν τελείᾳ δὲ μουσικῆς ἐνεργείᾳ καὶ ἔννοια, Porro in *perfecta Musices efficacia & notio.* Oxon.

nienſium lectionem ſequendo, verteris: Porro perfecta Musices efficacia, ac notio.

Pag. 102. v. 5. πρενεύκασθαι καὶ τῆς μουσεργίας] Oxon. μουσικῆς. quod etiam Codex Scal. supra μουσεργίας scriptum habet.

V. 7. μελέων καὶ τ' ἐπερότη,] Corrupta hæc lectio videtur. Scribendum, καὶ τῶν ἐπερότηας. Minus placeret, μελέων πὶ καὶ τ' ἐτ. v. 11. male Oxon. σπονά. & v. 13. Bodl. σπονδολόμοι.

V. 26. ἀρ' εἴν' ἢ μαῶλλον] Sic codex Scal. & Oxon. ἀρ' εἴν, ἢ μαῶλλον. Est locus difficilis. Melius tamen lectum iri puto, ἀρ' εἴν' ἢ μαῶλλον τέτων (scil. ὁργάνων) ἐπακύνειν (οἱ ἄνθρωποι.) Quodnam vero ex instrumentis libentius homines audiant.

V. 31. κατὰναμάζον.] Ita Codex Scal. Legendum autem esse κατὰναγκάζον. quomodo & recte habent Oxon. vertendo indicavi. Ibidem Oxon. δὲ pro δὴ.

Pag. 103. v. 6. καὶ εἰ] Pro his duabus oculis male Codex Bodl. εἰς.

V. 8. ἐναργῶν] Sic recte Codex Scal. Perperam Bodl. ἐνεργῶν. & insulse Magd. ὁργάνων.

V. 10. ὁ μὲν] Ita Oxon. & Codex Scal. in margine; at in textu, ὅς μὲν. Scribendum, εἰς μὲν οὐκ ὁ λόγος. sequitur enim v. 17. ἐπερ. Vnus itaque sermo est.

V. 12. δὲ ῥυθμῶν.] Melius Oxon. δὲ ἀριθμῶν. per numeros.

V. 16. πῦτον] Sic & Magdal. aliter minus bene πῦτον. De hac veterum

rum opinione aget lib. III. pag. 153.

V. 17. male Oxon. *ἔπι σκεψώμε-
θα.* & v. 18. *τῇ τὸ γὰρ δὴ.* Idem v. 20.
articulum π non habent. v. 23. male
Codex Scal. *ἔως* pro *ἔως*. v. 25. per-
peram abest ab Oxon. *εἶναι*.

V. 28. *ἔπὶ ταῖς ἐνδοξασιν*] Ita &
Oxon. corrupte Codex Scal. *ἔπὶ τῶ-
δε νοσσεως*. v. 28. Oxon. omittunt π-
νάς.

V. 29. *τὸ γήινον*] Codex Bodl. πόν.
Magdal. τῶν. uterque perperam. ut
& v. seq. *τόπον*. at bene, *ἀναλαμβάνη.*
& v. 31. *ἢ μικρόν*. quam particulam
excidisse videram.

V. 32. *ὑφιάζειν*] Mendose. Scri-
bendum *ὑφίζειν*, vel *ὑφίζειν*. Hesy-
chius: *ὑφίζειν, ἐλαττύνει, ὑποκά-
θηναι, ὑφίειν*. Non male quoque le-
geremus, *ὑφιάζειν*. ut conjicit do-
ctissimus Langbainius.

V. ult. *περὶ ἀγνοῖαν*] Plane scri-
bendum, *περὶ ἀγνοῖαν*. quemadmo-
dum Oxon. recte pag. 104. v. 4. ha-
bent *διωαμύλιν*. & v. 8. *καὶ φερο-
μύλιν*.

Pag. 104. v. 10. *ἀνώγειν τῶν*] Sic
bene Codex Scal. Vide Notas ad A-
ristoxenum pag. 75. Oxon. *ἀνώγειν*.

V. 13. Oxon. bene, *αἰγῶνι δὲς τῷ
ἑστ*.

V. 17. *αὐτῇ*] Hoc nescio quomo-
do irrepsit. Omnes bene, *αὐτῇ*. Vide
pag. 105. v. 4. Male Oxon. v. seq.
αὐταῖς (quod etiam habebat Codex
Scal. sed superscripto *οἰς*.) *χευμῶν*.

V. 28. *ὑπὸ πόν*] Recte Oxon. *ὑπὸ
τῷ πόντι* *δύκων*. quod etiam
vertendo indicavi.

Pag. 105. v. 1. *ἐγχεωθεῖσιν*] Oxon.
non male, *ἐπὶ χρωθεῖσιν*. Idem v. 4.
σώματι.

V. 7. *συγκεκροδημένων*. v. 9. *τῷ
pro τῷ*. omnia perperam.

V. 13. *ἢ γὰρ*] Odyssæ λ. v. 218.

V. 18. Oxon. *ποὶ δεσμοῖς αὐτῶν*.

V. 21. *ἀμφί*] Odyssæ θ. v. 278.

V. 30. *ὅτε ἀν' αὐτοῦ τρέπε*] Sic opti-
me Codex Scal. perperam Oxon.
ὅτε τρέπε.

V. 32. *ἐς τὸ ἀνθρώπινον*] Hic men-
di aliquid latere puto. Scriberem,
μορφῆς, αἷς τὸ ἀνθ. Porro Oxon. *ἀν-
θρώπειον*. à Bodl. male abest *χῆμα*.

Pag. 106. v. 2. *αὐτὸν*] Ita omnes.
Mallem, *αὐτῶν*.

V. 5. *παίονας*] Omnes bene, *παίον-
ας*. Sunt autem Pannonii. Eusta-
thius in Dionysii *περὶ ἡγεσιν* pag. 50.
*ἵστ' ὁ σὺν παίονας περὶ μετῶν, ἐκ τῶ
ἐκκωίων ὁρῶν ναυσίπορος ἐκ πηγῆς αἰ-
ρεῖται καὶ χιζόμενος, τῇ μὲν εἰς τὸν πόν-
τον ῥέει, τῇ δὲ εἰς τὸν αἰθριαν. Ister, quæ
Pannonios praterlabitur, ex Hercyniis
montibus, navigabilis ex fonte oritur: ac
divisus, partim in Pontum; partim in Si-
num Hadriaticum se exonerat.*

V. 6. male Oxon. *μὴ δ' ὅπ' ἔν*.
Deinde legunt, *ἐπισημναμένους*.

V. 9. *ἐνθα*] Odyssæ θ. v. 363.
Cæterum omnes codices scripti, *ἐν-
θά τε οἱ*.

V. 16. *λέγει δὲ περὶ*] Sic Codex
Scal. Oxon. *δὲ περὶ*.

V. 19. *αὐτὴ ξηρὴ*] Codex Scal. *αὐτὴ*.
quod facile emendavi. Hæc autem
minus vera est illius sapientissimi
effati lectio. Stobæus sermone 37.
ἐξ

ἐπὶ σωφροσύνης, in egregia quadam sententia optimam lectionem habet:

Ἀνὴρ οὐκ ἔστιν μεθύσας, ἀλλ' αἰεὶ ἐκ παλαιῶν ἀνδρῶν ἀνέκτα σφαλόμενος, οὐκ ἐπαίων οὐκ βαίνει, ὑπερῶ + ψυχρῶ ἔχων. αὐτὴ ψυχὴ σφωαίνεται, καὶ ἀείρει. Vir inebriatus vacillat, & ab impubere puero ducitur, animam habens humidam, ignarus quorsum eat. Est autem anima sicca, sapientissima & optima. Hic in margine editionis Wechel. additur, αὐτὴ ξηρή. quod ego, tanquam glossam, legendum puto: αὐτὴ, ξηρή. Vt & Plutarchus eodem modo mihi corruptus videatur; priore libello ἐπὶ περὶ σφαλόμενης, circa finem, ubi inquit: καὶ ὁ Πίνδαρος, γυναικὶ ἐπεισθε, αὐτὴ ξηρὴ ψυχὴ σφωαίνεται, καὶ τὸν Ἡράκλειον ἰοικεν. legerem: ἐπεισθε, αὐτὴ (in ora libri glossâ adscriptâ, ξηρή.) ψυχὴ, σφωαίνεται. Videtur quoque ὅτι reponendum ante αὐτὴ. De hoc Heracliti dicto vide quoque Henr. Stephani Poësin Philosophicam pag. 139.

V. 21. ψυχρῶ θανάτου] Hæc lectio mendosa est. melius Oxon. ψυχρῶ θανάτον ὑπερῶσι γινώσκουσι. Legendum putavi, ψυχρῶ θανάτον. ut vertendo indicavi. Locus est difficilis, qui lucem accipere potest ex lib. vi. Strom. Clem. Alexan. ubi ita legitur: ὁ ἄνθρωπος δὲ ποιήσας, ἔστιν ὑδαρ ψυχὴ, θάνατος δὲ ὑδάτιον ἐν αἰμοσίνῃ. Ἐκ δὲ ὑδατὸς γαίης, τὸ δ' ἐκ γαίης πάλιν ὑδαρ, Ἐκ δὲ τῆς ψυχῆς ὅλον αἰθέρα ἀλλοιοῦσιν. Ἡράκλειος δὲ ἐκ τῶν στοιχείων ὅλον αἰθέρα ἀλλοιοῦσιν.

Ἐκ δὲ τῆς ψυχῆς ὅλον αἰθέρα ἀλλοιοῦσιν. Ἡράκλειος δὲ ἐκ τῶν στοιχείων ὅλον αἰθέρα ἀλλοιοῦσιν.

Ἐκ δὲ τῆς ψυχῆς ὅλον αἰθέρα ἀλλοιοῦσιν. Ἡράκλειος δὲ ἐκ τῶν στοιχείων ὅλον αἰθέρα ἀλλοιοῦσιν.

Ἡράκλειος δὲ ἐκ τῶν στοιχείων ὅλον αἰθέρα ἀλλοιοῦσιν.

λόγους, ἀδὲ πᾶσι χάρις. ψυχῆσι θάνατος, ὑδαρ γινώσκουσι. ὑδαρ δὲ θάνατος, γινώσκουσι. ἐκ γαίης δὲ ὑδαρ γινώσκουσι, ἐκ ὑδατὸς δὲ ψυχὴ. Cum autem fecisset Orpheus,

Lympha anima est, sed mors est commutatio lymphi:

Ex lympha tellus, lympha ex tellure creatur.

Ex illo autem anima est, integrum quæ aëra mutat.

Heraclitus ex his ea, quæ ab ipso dicta sunt componens, scribit: Animabus mors est, aquam fieri: aquæ autem mors est, fieri terram: ex terra autem fit aqua, ex aqua vero anima. Cum uterque Heracliti verba proferat, veriore lectionem Clementis censeo quàm Aristidis; quamvis hic excusari possit, quod paulo aliter illa verba usurpasse videatur.

V. 22. περὶ μελέτης] notant. est præsentis temporis verbum, ut pag. 107. v. 1. δηλῶσι. v. 25. Magdal. perperam, συνεκτικῶς.

V. 32. καὶ ἔτι] Oxon. καὶ ἔτι. & v. ult. male, φθινόντι.

Pag. 107. v. 3. περὶ παραβολῆς.] Male Oxon. παραβολῆς.

V. 9. πνέουσιν] Oxon. πνέουσιν. quod & Codex Scal. supra scriptum habebat.

V. 11. Oxon. recte, ἐπὶ ὕμῳ. Iidem v. 12. παρ' αὐτῇ.

V. 27. ξηρῶ] Sic quoque recte Oxon. Perperam Codex Scal. ξυρῶ. quod est, ξηρῶ, ἰσχυρῶ, ὀξεί.

V. 28. καὶ πᾶσι πᾶσι] Ita omnes. quod non intelligo. Locus dubio

dubio procul corruptus est, quem vertendo restitui. quippe scribendum, *ὅσους τὲ τύποι*. Mundi hujus typi sunt instrumenta nervis intenta, quod orbes, quibus planetæ deferuntur, nervis respondeant, quorum contactu & collisione suavissimus in cœlo sonus efficitur, ut Pythagorici omnes statuebant.

Pag. 108. v. 7. male Oxon. *ἡ μαρσύα*. v. 10. iidem minus bene, *ὑπερποταμόν*. Hanc autem fabulam vide apud Fulgentium, Mytholog. libro III. Ejusdem non semel mentionem facit Plato.

V. 19. *ὑποφαίνουσιν*] Oxon. *ὑποφ.* quod & Scal. suprascriptum habebat.

Pag. 109. v. 12. *ζηλῶν*,] Perperam Oxon. *δηλῶν*.

V. 17. *θεῶν*] Oxon. minus bene, *θεῶν*. vide v. 1.

V. 31. *δίκη μετήλθεν*] Male Codex Scal. *μετήθεν*. Hanc fabulam narrat quoque Nonnus in Collectione histor. pag. 164. *τέτρεσσαν ῥιφθέντας* (scil. *ὑποτ' Ἀθηναίς*) *αὐλὰς λέγεται Μαρσύας ὠρῆκέναι, καὶ εἰσὶν τῷ Ἀπόλλωνι, καὶ ἡττηθῆναι, καὶ ἐκδαρῆναι τοῦ ποταμοῦ. ἐξ ὧν Μαρσύας ὁ ποταμὸς λέγεται*. Hæc à Minerva abjectas tibiis dicitur invenisse *Marfyas*, & cum Apolline contendisse; deinde autem victus & excoriatus apud fluvium: unde *Marfyas* ille fluvius vocatur.

Pag. 110. v. 5. *ὑποκλύεσθαι*] Ita omnes. quod tamen minus rectum videtur. Vellem, *αἰδομηνόις, αἰκλῶ, οἷς πνέματι μιανθεῖσιν, ὑποκλείεσθαι*. v. 6. ab Oxon. male abest, *μέλει*.

Iidem v. 7. *τὸν μὲν γὰρ* (sc. *αὐτὸν*, probe) *τὸ δ' χεῖρον* *μολέας* *περεσῶς* (Sic omnes. scribendum, *περεσῶς*.) In versione leges: *Illam enim, quod peiori parti præest, sanare; hanc rationalis partis curam gerenti, acceptam esse ac gratam.*

V. 21. *πάν μὲν ἐμπνέουσιν*] Oxon. perperam, *αἰθέριον. πάν γὰρ τὸ ἐμπν.*

V. 22. *ἀπέρξαν*] Codex Scal. *ἀπέρξαν*. Optime Oxon. *ἀπέπερξαν*. Vide hoc verbi pag. 60. v. 20.

V. 24. *περεσῶς*] Hoc verbum male abest ab Oxon. at bene postea, *ὑμνησάν τε καὶ ἐπῆμνσαν*.

V. 25. *ἡ δὴ πᾶς*] Oxon. *ἡ δὴ πᾶς*. Sed & Codex Scal. in margine, *γρ. ἡ δὴ πᾶς*. Durior tamen locutio videtur: *Cujus loci & Sapientes imitatores sunt ac æmuli.*

V. 26. Oxon. bene, *μιμηταί τε εἰσι. & ἐνθαδὶ τυχούχῃς τε καὶ πικυλίας, καὶ*.

V. ult. *ὁμοιώσεως*] Ita Oxon. & Codices Reg. Paris. Male autem Scal. *ὁμοί.* & Barberinus, *ὁμοίως*. In vers. pro *resinent* scribe, *consecrantur*.

Hic lacuna quædam conspicitur in omnibus codicibus. an tamen aliquid desit, & quantum, non facile dixerò. Quod enim sequitur fragmentum nec Aristidis esse arbitror, & præcedentibus minus bene connecti potuit. Sex autem codices eodem modo hæc exarata habent, quorum variantes lectiones adscribam.

V. 1. *τὸ χρωματικὸν γένος*] Impingit hîc scholiastes in ipso limine, cum per Chromaticum genus intelligit Chro-

Chroma tonizum. Dicendum enim aliàs fuisset, πεπυκνωμένον ἡμισιονίς ἢ διέσει.

V. 3. Oxon. & Reg. τὸ δὲ ἐναρμ. v. 6. τοῖς male abest à Reg. v. 7. Oxon. & Reg. καὶ τὰ ἀλγεσμάτω. Ibidem Reg. δὲ ἐστ. v. 9. male Oxon. αὐτὸν.

V. 10. μὴ δεῖται δὲ πινθ. ἐκείνων.] Hæc sunt inepta. Veram illius vocabuli rationem vide pag. 18. v. 25.

V. 12. δημοσομύς] Ita omnes. Nemo tamen sic locutus invenitur.

Scribendum esset simpliciter, ἡμοσομύς. Vt vel hinc adpareat, ineptum hominem libri secundi sine hoc scholium adjecisse suo codici; ex quo deinde reliqui omnes manarunt. Porro nec quod sequitur, πελεία ἀλγεσμάτω, concinne ac musice est dictum.

V. 14. εἰ γὰρ δίονες] Omnes sex codices insulsi, ἀλγεσόνες. Deinde reliqui quinque bene, εἰ pro ε.

V. 15. ἐδέχαιο] Etiam hæc est omnium codicum scriptura. Lego, ἐνεδέχαιο. v. 16. Reg. & Barbar. δὲ ἐστ.

NOTÆ IN ARISTIDIS

QVINTILIANI

LIBRVM TERTIVM.

V Erf. 8. καὶ καὶ μεσικύ,] Sic quoque Regii. Oxon. τῶν pro τῆς. quod minus probum. Ibidem v. 10. δὴ pro δὲ.

V. 12. δι' ἀεθμῶν] Ita recte quoque Oxon. Perperam Codex Scal. & unus Reg. δι' ἑνθμῶν.

V. 14. πρῶτοι] Legendum puto, πικαιοί.

V. 18. καὶ τῆς] Ita & recte Oxon. Male Cod. Scal. καὶ κλειμάλισα. Emendatio non male in textum irrepsit.

V. 24. μονάδων] Codex Scal. μοναδ' ὧν. quem isto modo correxi. Rectius Oxon. μονάδων, unitate. Ibidem v. 25. legunt, ἀεθμῶν. ἐκ μὲν ἂν τῆς ἐπέσεως.

Pag. 113. v. 2. male Oxon. ἐπεφῆναντο.

V. 4. πρὸς ἡμῖν] Minus emen-

date hoc legi puto. Scriberem, πρὸς τῶν μὲν δδίδεον δδρον. Ita enim sequitur, πρὸς δὲ τῶν πρώτων. & v. 12. πρὸς μὲν τῶν τελέτων.

V. 20. τερία πρὸς τὰ δύο,] Oxon. hic fere ubique notis numeralibus, ἑπὶ πρὸς τὰ β.

Sic v. 22. ὁ δὲ δ (male Scal. τὰ τέτταρα) πρὸς μὲν πν. bene. at rursus v. 23. τὰ β.

V. 28. λόγους κατὰ μαθεῖν.] Sic Codex Scal. posito β supra λόγους. & α supra κατὰ μαθεῖν. quæ, ut deinde vidi, transposita hæc verba esse, notant. Oxon. enim, εἰ δίονες κατὰ μαθεῖν λόγους. v. 30. male Codex Scal. ὡς ὁ δὲ π.

V. 33. συνίστη] Ita probe mihi legere videtur Cod. Scal. ut & p. 114. v. 4. συνέρχεται. Oxon. tamen, συνίστησι.

Pag. 114. v. 6. *προς τὴν δὲ*] Sic mendose omnes. Scribo *προς τὸ δὲ πωσάρων*. v. 8. pro πὸν male Oxon. πὸ.

V. 12. *ἐπὶ ἡμῶν*] Ita quoque probe Oxon. Codex Scal. male, *ἐπι-ἡσκημῶν*. quem isto modo emendaram. v. 13. in Oxon. male omissa sunt hæc verba. *μετὰ δὲ τῶν ἑκκτον ἐμπεσύνθη τὸν ἐπὶ καὶ δέκα*.

V. 15. *τῶν δὲ*] Oxon. *δὴ*. ut & in una scriptura Codicis Scal. qui hæc, & quædam ex seq. male repetita habebat.

V. 22. *ἐλάτω τῶν*] Oxon. *ἐλάττω τῶν*. in cujusmodi scripturis sæpissime hos codices variare vidimus.

3 2 1 0 (1) 3 b
 2 1 0 (1) 3 b

Exempla hujus doctrinæ in Prolegomenis sum adducturus.

V. 26. Oxon. male πὸν pro πὸ. v. 30. Codex Scal. perperam *πὸς τεκμαρίον*. quod, sicut correxi, habebant Oxon.

Pag. 115. v. 1. *τελῶν δὲ*] Ita integris verbis Codex Scal. at Oxon. melius, ut hîc fere ubique, notis numeralibus : *λβ. λδ. λς*.

V. 3. *τῶν μὲν*] Codex Scal. hîc ita legit : *τῶν μὲν τελῶν δὲ δύο καὶ τελῶν πωσάρων καὶ τελῶν ἐξ, ὁ τελῶν τελα καὶ ὁ τελῶν πεν-τὴ*. Sed in margine adscripta erat concinnior lectio, hoc modo : *ἐν ἄλλῃ ἑστώς. ὁ μὲν τελῶν δὲ δύο καὶ λδ, ὁ λγ δὲ τελῶν πωσάρων καὶ λς, ὁ λδ*. Hanc ut meliorem in textum recepi, quam quoque solam, ut postea vidi, habebant Oxon. At pro τῶ me-

V. 24. *διπλὴ γένεσις* ἢ *συναίεσις* ἢ *θεσις*.] Hic locus revera insignis est, cujus nomine, ut & aliorum plurimorum, maximas Aristidi gratias debemus, quod solus nobis in Musicæ antiquitatis tenebris facem adluserit. Inspicienda autem est pagina 27. ubi ultimus notarum ordo, est secunda expositio per hemitonium, & propinquius illud denotat. Brevior autem illa expositio est ; & hinc obscurior ; quod intermediæ notæ, quæ per tonum progrediuntur, in illa sint omissæ ; cum aliàs hoc ordine fuissent describendæ :

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0
 H H H H H H H H &c.

lius putavi scriptum iri ἢ. illud tamen omnes codices habent, etiam v. 11.

V. 7. pro *ὡς τε* male Oxon. *ἴως*. v. 9. Oxon. *διπλῶς*. quod absque accentu scribendum, *διπλῶς*.

V. 12. *τὸ μὲν*] Supple *ὅτι* ἢ *καὶ* ex v. 9. *ἔχον λόγον*. v. 16. articulus *τὸ* male aberat à Codice Scal.

V. 18. *εἰ γὰρ θέλωμεν*] Ita omnes codices. at scribendum, *θέλωμεν*. Sequitur enim, *πρὸς θεῖον*. v. 17. Oxon. melius collocata habent verba : *δύο καὶ τὸ ἐξ ἑξ λόγους ἐπὶ δύο*. v. 24. male ab ipsis aberant verba, *ἢ τε ἐφεπικαὶ δέκα*. v. 25. male, *διπενν*.

V. 26. *καὶ διπεννῶν σποσπέντων*.] Hæc verba, tanquam intrusa ab imperito emendatore, expungenda censeo. quippe voce *συνεγνῶν* jam sunt com-

comprehensa. Quomodo autem calculus positus sit, ut hæc excessiva ratio colligeretur, videre nequeo. Omissa voce *συνέγυς* scribere debuisset: *ἀλλὰ ἐπεννεακαίδέκα δὲ καὶ δυν, καὶ ὅτι χλίοσθιαν θοσος πεντεκαίδέκα δὲ καὶ δυν*. quod sic videbimus. Vt 20 ad 19, ita 256 ad 243½. Superat itaque ratio 256 ad 243, rationem 20 ad 19, ratione 243½ ad 243. id est, in integris numeris, ratione 1216 ad 1215. De limmatis ratione accuratius definientem vide Gaudentium pag. 16. & nostras ibi notas.

V. 27. *καὶ τὰ ἐξῆς*] Ita omnes. usitatus tamen, *καὶ τὸ ἐξῆς*. v. 29. Codex Scal. perperam, *πμαίων*. v. 30. pro *αἰδοηκλή* recte Oxon. *αἰδοητλή*. quod tamen & Codex Scaligeri scriptum habebat. Perperam Oxon. v. 31. *ἀκρεβείας*.

Pag. 116. v. 3. *περὶ κειμένων*. Oxon. *περὶ κειμένων*. quod & Codex Scal. in ora sic adscriptum habebat: *28. περὶ κειμένων*.

Ibid. *ψάειν*] Codex Scal. *ψάειν*. at recte Oxon. *ψάειν*. Hesychius: *ψάειν, ἄδειν ἄσματι, πῖλαιν, κινεῖν*.

V. 6. *καὶ συμφωνίαν ἐλαττέμενοι*.] Oxon. *καὶ ἀσυμφωνίαν*. quod concin-
niam scribetur, *καὶ ἀσυμφ.* per dissonantiam. Est tamen hæc locutio ἀσφ-
φεστερα. qua idem enunciare vult, quod Plato in Timæo dixerat: *τὸ δὲ ἐπιγδοῦς ἀγαστήματι τὸ ὅτι τελεῖται πάντα ξωπεληρότερον, &c.* Vbi enim nume-

ros consonorum intervallorum, in primis autem ipsius dia tessaron, sum-
ferimus, minoribus intervallis; tono superoctavo, & limmate; majores illas distantias complere debemus. Vide quoque pag. seq. v. 10.

V. 11. *τὴν ἀκρότητα*] id est, *summam Musica perfectionem intellectum*.

V. 15. *μέση δὲ ἔστι*] Hæc præcedenti verbo non respondent; nec tamen quidquam muto. Plura enim in hoc Aristide *ἀναγκασθε* orationis exempla occurrunt. Vide pag. 155. v. 11.

V. 26. *ὅτι τὸ πλεονεξεῖν ἔστι ἀεὶ μὲν δυαδ-
ρης*] Insignis est hæc doctrina de Geometrica canonis divisione, quam, ut necessariam, breviter ac nervose Aristides noster tradidit. Cum enim numeri admodum grandes exponi debeant, ut particulæ illorum evitentur, mentem iis conturbari videmus, quod ad accuratam illorum inspectionem penetrare nequeat. Præterea difficillimum foret, canonem, binarum forsan ulnarum, in 9216 partes æquales dividere, ex quibus singula deinde intervalla justos suos numeros reciperent. Optime igitur Euclides Canonis sectionem Geometricam primus, quod sciam, scripto tradidit; quem Aristides deinde, Boëthius, aliique sunt secuti. Ipsum diagramma Aristidis, quod ex omnibus codicibus excidit, accurate hinc restitutum dabimus.

Nete

ARISTIDIS
CANONIS SECTIO
RESTITUTA.

In canonis partitione primùm ponuntur soni stantes ; deinde mobiles. Stantes sonos litteris majusculis signavimus ; quibus accedit mobilis, hypatòn diatonos : reliquos, minusculis. Sumuntur autem hoc ordine.

Nete hyperbolæon.	D. 2304
Hyperbol. diatonos.	I. 2592
Trite hyperbolæon.	m. 2916
Nete diezeugmenon.	G. 3072
Nete synemmenon.	F. 3456
&, diezeugm. diatonos.	n. 3888
Trite diez. &, Syn. diat.	I. 4096
Paramesos.	o. 4374
Trite synemmenon.	C. 4608
Mese.	
Meson diatonos.	p. 5184
Parypate meson.	q. 5832
Hypate meson.	H. 6144
Hypaton diatonos.	E. 6912
Parypate hypaton.	r. 7776
Hypate hypaton.	K. 8192
Proslambanomenos.	A. 9216

- i. Proslambanomenos, A B ; quæ est tota linea, pag. 116. v. 30.
 ii. Mese, C B ; illius dimidium.
 iii. Nete hyperbolæon, D B ; totius lineæ quadrans.
 iv. Hypaton diatonos, E B ; tres quadrantes.
 v. Nete synemmenon, F B ; tribus illis quadrantibus bifariam divisus, pag. 117. v. 1.
 vi. Nete diezeugmenon, G B ; dimidiæ chordæ bessis, qui totius est triens. v. 3. Hoc autem perspicitur, multiplicato semisse per besssem, hoc modo : $\frac{1}{2} \frac{2}{3} | \frac{1}{3}$.
 vii. Hypate meson, H B ; bes totius chordæ. v. 5. seu, $\tau\epsilon\delta\iota\mu\sigma\epsilon\iota\alpha\varsigma\ \tau\omicron\ \delta\iota\mu\sigma\iota\omicron\nu\ \delta\iota\varsigma\ \tau\epsilon\theta\epsilon\nu$. quam chordam propterea eadem circini apertura capiemus, qua dimidiæ chordæ besssem. eandem nempe distantiam bis ponendo.
 viii. Paramesos, I B ; demto triente ex totius chordæ bessse. v. 6. Est bessis bes, $\xi\ \delta\iota\mu\sigma\iota\omicron\varsigma\ \delta\iota\mu\sigma\iota\omicron\nu$.
 ix. Hypate hypaton, K B ; bessis bes, bis positus. $\xi\ \delta\iota\mu\sigma\iota\omicron\varsigma\ \tau\omicron\ \delta\iota\mu\sigma\iota\omicron\nu\ \delta\iota\varsigma\ \tau\epsilon\theta\epsilon\nu$. v. 8.
 Vt minora sumantur intervalla sequenti methodo est insistendum.
 i. Totius chordæ quadrante D B, in octo æquales partes diviso, uni

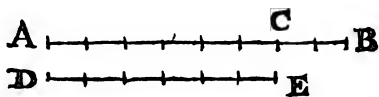
parti æqualem D I, aufero ex lineâ D A, ut habeatur toni excessus. τέτων (ὀκτώϊζων μερῶν) ἐν (exempli gratia, D x.) τὸ ἴσον (D I) διπολαμεῖν (nempe ex dividenda D A.) Est itaque I B, paranete hyperbolzon.

II. Trite hyperbolzon m B, eodem modo sumitur. divisâ videlicet I B lineâ in octo æquales partes, si illarum uni æqualem l m auferamus ex I A.

III. Trite diezeugmenon, & sequentes mobiles eadem plane methodo sumuntur.

Hic autem egregium theorema, & ad facilitandam canonis sectionem utilissimum, adponemus.

Duarum linearum, supertertia ratione inter se distantium, excessus, bifariam sectus, partem octavam majoris lineæ exhibet.

AB est supertertia ipsius DE. CB est excessus ipsius AB supra DE. CB bifariam sectus exhibet partem octavam ipsius AB.

Idem in canonis nostri sectione videbimus. Sit lineâ G B in octo æquales partes dividenda. Dico segmentum illius G D habere duas partes octavas. ut hoc solum sit bifariam secandum. Cujus hæc est demonstratio. Cum enim G B sit supertertia ipsius D B, id est, ut 4 ad 3. si G B divisa sit in bis quaternas

partes, id est, octonas, D B habebit earundem partium bis senas: Ergo D G, bis octonas; cujus semissis est pars octava. Sic, si F B in octo æquales partes sit partienda, illius segmentum F I bifariam duntaxat est secandum, ut habeatur pars octava; quam ab F in n pono, ut habeatur toni excessus supra F B. Eadem methodo utemur in sequentibus.

Porro meson diatonon, & binos reliquos mobiles, etiam sequenti methodo accipere possumus: nempe meson diatonon, bis posito segmento I B: parypaten meson, bis posito segmento m B: parypaten hypaton, bis posito segmento n B.

Quæcunque autem hic in lineis monstrata sunt, ingeniosus lector facile numeris suo Marte adcommo- dabit.

Illud quoque monendum videtur, Aristidem minus quidem bene segmenta I B, m B, n B, &c. vocare *παραρτήματα*, pag. 117. v. 17. retento hoc vocabulo ex v. 11. ubi proprie est usurpatum; attamen satis commode, ad propositum demonstrandum.

V. 29. *ἐκλεθεὶν γεγραμμῇ πς*] Pro *γεγραμμῇ* scribendum censeo, *χορδῇ*, ob sequens verbum *ἡχοῖν*. Præterea ita loquitur pag. seq. v. 32. *ἐκλεθεῖν χορδαίς*. Iuvat quoque Boëthius, qui de hac monochordi divisione, lib. IV. cap. 4. Nos vero, inquit, nunc dividimus ita, quasi ipsam chordam, & non regulam partiamur. Porro pro *ἡχοῖν*, quod sic recte habent Oxon.

R r

Codex

Codex Scal. perperam in textu $\lambda\chi\upsilon\eta$. in ora autem, $\lambda\epsilon\cdot\eta\chi\omicron\iota\eta$. quod pro isto reposui.

V. 32. $\eta\chi\epsilon\upsilon\eta$] Libri omnes, $\epsilon\chi\epsilon\upsilon\eta$. quod miror. nec minus veram illam emendationem censco. Vide pag. seq. v. 3. v. ult. pro $\pi\acute{\alpha}\nu\lambda\alpha$ melius Oxon. $\tau\acute{\alpha}\upsilon\tau\alpha$.

Pag. 117. v. 8. $\epsilon\iota\delta\epsilon\ \xi\ \delta\iota\mu\omicron\iota\sigma\tau\epsilon\ \tau\omicron\ \delta\iota\mu\omicron\iota\sigma\tau\epsilon\ \theta\eta\sigma\iota\mu\epsilon\lambda\upsilon$.] Hæc lectio, quam omnes codices invariate agnoscunt, non parum me torfit. vitiosam enim esse fueram odoratus. Spero non minus veram, quàm concinnam, emendationem me adlaturum, restituendo voculam $\delta\iota\varsigma$ ante $\theta\eta\sigma\iota\mu\epsilon\lambda\upsilon$.

V. 9. $\kappa\epsilon\lambda\ \tau\acute{\alpha}$] Male Oxon. $\kappa\epsilon\lambda\ \kappa\epsilon$. & v. 10. $\pi\omicron\iota\eta\ \omega\mu\epsilon\lambda\upsilon$.

V. 12. $\kappa\alpha\upsilon\omicron\lambda\alpha\ \psi\iota\lambda\omicron\upsilon\eta$] *Canonem nudum*, non divisum. Non male; canonem rasum; ut rasa tabula dicitur. Ad hunc autem locum illustrandum pertinent Boëthii verba libro IV. cap. 4. *Sit chorda AB. huic aqua sit regula, qua propositis partitionibus dividatur, ut ea regula chorda (scribo, chorda) apposita, eadem divisiones in nervi longitudine signentur, quas ante assignaveramus in regula.*

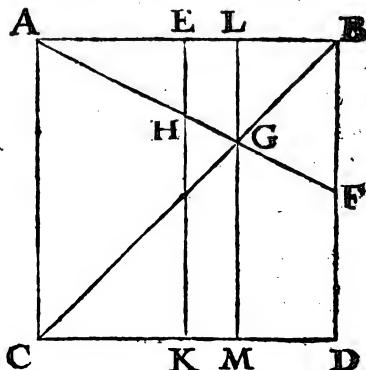
V. 22. $\mu\epsilon\theta\delta\iota\alpha\mu\epsilon\tau\epsilon\iota\lambda\epsilon\varsigma$] Sic quoque recte Bodl. alter perperam, $\delta\iota\alpha\mu\epsilon\tau\epsilon\iota\lambda\epsilon\varsigma$.

V. 23. $\tau\epsilon\ \epsilon\sigma\ \alpha\iota\tau\omega\delta$] Hanc lectionem, quam & Bodl. habet, ex margine Codicis Scal. in textum recepi pro mendosa altera, $\tau\epsilon\ \alpha\iota\tau\omega\delta$. Magd. adhuc pejus, $\tau\epsilon\ \epsilon\alpha\upsilon\omega\delta$.

V. 31. articulo addito legerem, $\tau\omicron\varsigma\ \alpha\iota\mu\phi\omega\upsilon\lambda\alpha\varsigma$.

V. ult. $\omicron\ \delta\eta\ \kappa\alpha\lambda\epsilon\sigma\iota\eta\ \iota\lambda\iota\delta\alpha\tau\alpha$] Ne-

que hujus instrumenti typus in ullo codice reperitur. Accurate illud exposuit Ptolemæus lib. II. Harmonicorum, cap. 2. Vt autem subtilissimi inventi usum Musicæ studiosus perspiciat, atque Aristidem nostrum hic intelligat, ipsum diagramma, Ptolemæi explicatione Latine adscripta, adponemus.

Exponunt Mathematici quadratum, quale est ABCD. & bisariam sectio lateribus AB & BD, in punctis E & F, conjungunt puncta AF, & BGC. Deinde per E ducunt lineam EHK, parallelam ipsi AC: per G vero, lineam LGM. Hinc igitur AC utriusque; tam BF, quam FD, existit dupla. porro harum utraque ipsius EH; quoniam & AB dupla est ipsius AE. adeo ut & AC ipsius EH sit quadrupla; at reliqua HK, supertertia. Porro ostenditur quoque MG ipsius LG esse dupla: quoniam est, ut DC ad CM, sic DB ad GM. ut autem BA ad AL, hoc est, iterum ut DC ad GM, sic BF ad LG. & propterea, ut BD ad GM, sic & BF

BF ad LG. & permutando, ut BD ad BF, sic MG ad LG. Quare AC fit sesquialtera ipsius GM; tripla vero ipsius GL. Ideoque extensis quatuor chordis unisonis, eodem positu quo recta AC, EK, LM, BD. & subducta iis parva regulâ, secundum posicum recta AHGF: deinde numeris accommodatis, ipsi AC, XII. HK, IX. GM, VIII. utrique tam BF quam FD, VI. ac rursus ipsi LG, IV. EH. III. omnes consonantia efficiuntur, & insuper tonus. Quippe dia tessarum consonantia, in ratione supertercia, constituitur ab AC & HK; & à GM & FD; & ab LG & EH: dia pente, in ratione sesquialtera, ab AC & GM; & ab HK & FD; & à BF & LG: dia pason, in ratione dupla, ab AC & FD; & à GM & LG; & à BF & EH: dia pason & dia tessarum, in ratione VIII ad III. à GM & EH: dia pason & dia pente, in ratione tripla, ab AC & LG: bis dia pason, in ratione quadrupla, ab AC & EH: insuper tonus, in superoctava ratione ab HK & GM.

Pag. 118. v. 1. σημειώμενοι δίχα] Prima Heliconis chorda est AC. quarta, BD, quæ bifariam secatur in F. Oxon. male ita distinguebant: σημειώμενοι, δίχα διζήνσι καν.

V. 6. σὺν τῇ συμφωνίῳ] Hic locus mutilus videtur, quod non docuerit, quomodo ducendæ sint lineæ EHK, & LGM. quæ ad hæc demonstranda plane sunt necessariæ. Ipse quoque quatuor chordas hinc no-

minat v. 13. & præced. pag. v. 31. inter quas AB & CD non puto numerandas.

V. 8. αἱ γὰρ χορδαὶ] Omnes Cordices, χορδαῖς. quod non intelligo. Obscuriora sunt hæc verba, quæ hoc volunt: Chordæ sic transversis aliis divisæ, sonos, qui alii atque alii dici possunt, prout comparisonem instituerimus, sonabunt, secundum numerorum ipsas dividendium rationes. Cæterum egregie καὶ ἀλλήλως φθόγους vocat LG, GM; EH, HK, quos male dixisset καὶ ἀλλήλως. Vide illud vocabulum pag. 16. v. 8.

V. 11. pro μὲν Oxon. perperam ἦ. quod ex male intellecto scripturæ compendio natum.

V. 13. πάντες δὲ τῶν φθόγους] Hoc certe non parva industria indigebit, siquidem Geometrice sit expediendum. Modum, quod operosiore linearum καὶ ἀποδοῖ ἦ sit opus, alibi trademus.

V. 14. εἰ ὁ κανὼν] Ita Oxon. Codex Scal. corrupte in textu, εἰκωνεῖ. at in ora, γ. εἰ ὁ κανὼν. quam lectionem interpretando sum secutus. male, ut postea perpexi. Scribendum, literas sequendo, εἰ ὁ ἐλικίων. in vers. si helicon. κανὼν in Musicis semper ut una chorda consideratur; unde canonis sectio. quod notandum.

V. 16. παραλητέον] Sic quoque Bodl. at Magdal. παραλήτεον non adeo male. Difficilior autem est hic locus, quem explicabo. Putabant aliqui hos numeros, XII. IX. VIII. VI. ea gratia adsumptos esse, quod inæ-

quales sonorum, in acumen aut gravitatem procedentium, excessus commode monstrarent. Illos hic merito reprehendit Aristides. Ostendit enim Geometrice, adeoque generaliter in omnibus numeris (quavis in quibusdam ob partium multitudinem melius) hos sonos inveniri posse.

V. 18. bene Oxon. addito articulo, καὶ αἱ ὑπεροχαί.

V. 20. πρὸς τέταρτον φθόγον] Ex sequentibus patet hæc accipienda esse de proslambanomeno, tanquam primo sono; & hypaton diatono, quarto. ne quis ad heliconem hæc referenda putet.

V. 26. ὅτως περσλ.] Omnes, ὡς περσλ. quod erroneum. quippe ὡς præcessit v. 24. Rursus v. 30. Oxon. ὡς περσλ. pro καὶ περσλ. Rescribendum puto, ὅτως καὶ περσλ.

Pag. 119. v. 4. πρὸς τὸ πλείον συστήματι.] in perfectō systemate, quod est octachordum, v. 7. pag. 16. v. ult. Pro πρὸς male Oxon. πρὸ.

V. 10. καὶ πλείον] Vide pag. seq. v. 1.

V. 11. ἐν ἀεραθμοῖς.] Melius legeretur, ἐν ἀεραθμητικῇ, ut sequitur v. 13. ἐν γεωμετρίας. Porro vocula ἐν male aberat ab Oxon.

V. 12. καὶ περσλ. ἑπτάπενον] Vide pag. seq. v. 3.

V. 15. πρὸς τὸ αὐτὸς μέρι.] Ternarius ad partem suam, binarium,

habet rationem fescuplam. Unitas ternarii respectu, non μέρι, sed μόριον, Græcis dicitur. Hinc in Geometricis vocabula, ἑπταμερής, ἑπταμόριον, superpers, superparticularis.

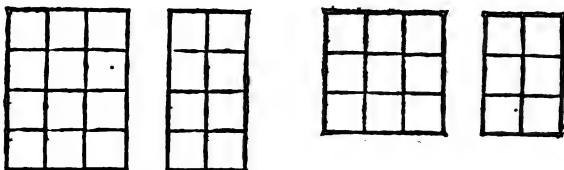
V. 20. πῇ μὴ δώδεκα γίνεσθαι μονάδων] In majore horum quatuor parallelogrammorum, quod à primis illis numeris, sesquialtero & supertertio, continetur. Postea v. 25. reliqua parallelogramma à partibus, vel tota & parte, & vicissim contenta, recenset.

V. 23. cum Oxon. scribendum, ἐν ἑκατομείοις. præcessit quoque, ἡμῖν. v. 20.

Ibid. τετακονταπέντε] nempe in unam summam collectis his quatuor numeris, XII. IX. VIII. VI.

V. 24. τὰ τὴν ἀεραθμῶν σύμβολον] Pro τὰ recte Oxon. τὸ. Symbolum autem numerorum vocatur numerus XXXV. quod primus omnes in octachordo consonantias, & in super-tonum, in numeris ex ordine positus exhibeat.

V. 26. ἐναλλαξ καὶ ὑπὸ ὅλης] A partibus comprehenditur parallelogrammum, cujus area est VI unitatum. à toto sesquialtero & parte supertertii; ut à III & III; parallelogrammum IX. unitatum. & sic vicissim à toto & parte, quod aream habet VIII unitatum. Diagrammata adponenda duxi, quod illorum mentionem ipse fecerit Aristides.

Pag. 120. v. 1. $\delta\epsilon\chi\lambda\omega\ \gamma\alpha\rho\ ,\ \kappa\alpha\iota\ \mu\epsilon\tau\epsilon\sigma\tau\epsilon\iota\lambda\omega\ ]$ Ita quoque Plutarchus Sympos. lib. ix. quæst. 3. Aristoteles de Cælo, lib. i. c. i. Martianus Capella, lib. vii. aliique. Theo Smyrnæus addit: $\delta\iota\omicron\ \kappa\alpha\iota\ \pi\epsilon\rho\iota\tau\eta\ \lambda\acute{\epsilon}\gamma\epsilon\tau\alpha\iota\ \pi\acute{\alpha}\nu\tau\epsilon\varsigma\ \epsilon\iota\upsilon\alpha\iota\ .$ quare & prima dicitur esse omnia.

V. 3. $\tau\omega\ \delta\epsilon\ \theta\eta\alpha\tau\iota\delta\iota\ \phi\acute{\upsilon}\sigma\iota\varsigma\ ]$ Theo hanc proprietatem tribuit terminario. nec inconcinna est ratio, quam addit; quod nempe prima illius subsistentia sit in triangulo.

V. 16. insulse Oxon. $\alpha\epsilon\lambda\theta\mu\eta\lambda\iota\sigma\tau\epsilon\varsigma$ pro $\alpha\epsilon\lambda\theta\mu\omega\tau\epsilon\varsigma$. Nihil melius quod ibidem omnes habent, $\gamma\omega\mu\epsilon\tau\epsilon\lambda\epsilon\iota\alpha$ pro $\gamma\omega\mu\epsilon\tau\epsilon\lambda\alpha\chi\eta$. vide v. 14. v. 19.

V. 18. $\alpha\pi\epsilon\rho\ \kappa\alpha\iota\ \tau\iota\ ]$ Omnino legendum, $\alpha\pi\epsilon\rho$. scil. $\epsilon\pi\epsilon\rho\chi\alpha\iota\varsigma$. Hæc autem Geometricæ analogiæ definitio uti solius est Aristidis; ita nova est, & Mathematicæ $\alpha\kappa\epsilon\lambda\epsilon\iota\alpha$ vix respondens. Exemplum hic adposui. Vera quidem est simpliciter ita accepta, sed nimis generalis, atque indeterminata: quia in omni trium numerorum dispositione, etiam quâ nulla analogia constituitur, idem evenit. At vero dum non simpliciter excessuum sit men-

tio, sed quatenus sunt in iisdem rationibus, omnis scrupulus videtur sublatus.

V. 20. $\eta\ \mu\epsilon\lambda\iota\ \pi\epsilon\rho\iota\lambda\epsilon\gamma\epsilon\iota\ \epsilon\pi\epsilon\rho\chi\lambda\omega\ ]$ Nec facile hanc locutionem apud alium reperiis. Ideo autem primum excessum ex Arithmetica Aristidi habere dicitur, quod ibi unitas esse possit; nunquam autem in Geometrica.

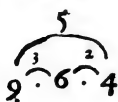
V. 24. $\theta\eta\alpha\tau\iota\delta\iota\ ]$ Oxon. recte, $\theta\eta\alpha\tau\iota\lambda\iota\upsilon$. Idem mendum in Scal. codice erat pag. 74. v. 32.

V. 26. $\tau\epsilon\ \alpha\iota\mu\epsilon\tau\epsilon\ ]$ Id est, $\acute{\omicron}\mu\omicron\sigma\mu\epsilon\tau\epsilon\varsigma$. Ita Codex Scal. Male Oxon. $\tau\omega\varsigma\ \alpha\iota\mu\epsilon\tau\epsilon\varsigma$. forsan $\gamma\epsilon\gamma\mu\mu\epsilon\tau\epsilon\varsigma$. Prior lectio universaliter de lineis, superficiebus, & corporibus, accipi potest, & debet.

V. 31. $\tau\epsilon\lambda\epsilon\alpha\ \pi\acute{\alpha}\sigma\alpha\pi\epsilon\varsigma\ .]$ Omnes, $\tau\epsilon\lambda\epsilon\alpha\varsigma$, $\pi\acute{\alpha}\sigma\alpha\pi\epsilon\varsigma$. ut & deinde v. 32. & 33. quod non male correxi. Imperitus aliquis librarius pro his notis numeralibus, $\overline{\text{f}}\overline{\text{d}}$ integra verba posuit, male in masculino genere. Quamvis autem idem mendum & alios scriptores invaserit, frequentius tamen neutro genere in probis codicibus illa exarata inveniuntur. Sic recte pag. seq. v. 11. 14. 18. Vide Adnot. ad pag. 35. v. 4.

Rr 3

Pag.

Pag. 121. v. 3. ἴσον ἀριθμὸν] Hæc est omnium codicum lectio, quam me non intelligere fateor. Rescribendum esse, ὁπίπεδον. pro ἴσον, ipsa ratio dictat. quod & seq. διπλασίω confirmatur. v. 4. Oxon. perperam, τὰ διπλ. Scribendum, τὸν διπ.

V. 7. ᾠδαλαῖς] Codex Scal. ᾠδαλαῖς, quem isto modo correxi. Oxon. ᾠδαλαῖς. at scribendum, ᾠδαλαῖς. quomodo recte in Cod. Scal. erat exaratum v. 17. quamvis ibidem rursus male Oxon. ᾠδαλαῖς.

V. 8. ἡ ὁπίπεδον, ἡ στερεάν] Planam in his numeris: 3. 4. 6. Solidam in istis: 9. 12. 18.

V. 11. ταύτης εἰς ἑκάτερον] Hic locus est inquinatissimus. Primum pro ἑκάτερον scribendum ἐκάτερον. quod certum ex ipsa doctrina, & v. 6. 7. Deinde addendum, μεσότητι μίαν ᾠδαλαῖς (non placet, παρεμβάλοις.) ἀριθμητικῶν. Possemus quoque scribere: ταύτης ἐξ ἐκάτερου τὸ λόγων. Præterea pro ἀριθμητικῶν mallet ἀρμονικῶν. ut totus locus ita esset constituendus: ταύτης εἰς ἐκάτερον τὸ λόγων μεσότητι μίαν ᾠδαλαῖς, ἀρμονικῶν πηλίκαις ἀναλογίαις ὁπίπεδον. Hæc si utriusque rationum.

V. 13. Oxon. recte, ὁπίπεδον.

Ibid. δύο] Oxon. β. δ. ε. δ. ε. ἡ. ut duas hic esse Arithmeticas analogias adpareat. at nullam eo modo habebimus Harmonicam. Sicigitur hi numeri sunt constituendi: β. γ. δ. ε. ἡ. Nam & Arithmeticas hic habemus analogias: β. γ. δ.

& δ. ε. ἡ. & præterea, mediam Harmonicam, γ. δ. ε. Quin hæc vera sit lectio, nullus dubito. considera verba v. 6. 7. In vers. v. 17. adde: sex.

V. 15. Oxon. addito articulo, καὶ τὸ τετραλάσιον. Ibidem rursus omnes, καὶ οὗτοι.

V. 16. ταύτης τὸν λόγον] Depravatus est hic locus. Bene tamen habet vocem, ἐκάτερον, quamvis non vero casu, qui tertius est, ut v. 11. ἑκάτερον. Ita autem restituendum censeo: ταύτης εἰς ἐκάτερον τὸ λόγων ᾠδαλαῖς μεσότητις δύο.

V. 27. τὸν μὲν γε μονάδα] De horum numerorum proprietatibus cum alios vide, tum in primis Theonem Smyrnum. Meursius quoque in libro, quem Denarium Pythagoricum inscripsit, multa ex autoribus, de his numeris, collegit.

Pag. 122. v. 3. περιεῖδα] Sic etiam recte Oxon. Codex Scal. πηλίκαις. quem isto modo emendavi.

V. 5. bene Oxon. καὶ καὶ τὸ ἐξ ἑαυτῶν. quod & interpretando observavi.

V. 7. πρώτων] Sic etiam Magdal. Minus bene Bodl. πρώτης. v. 11. male Oxon. συνθεσμεν.

V. 9. αἰσθησιν ἰφθαλμοῖς.] Hoc nominis non facile apud alium repereris. Inde autem est, quod quinque sensus homini largitus sit, sapientissimus rerum omnium conditor, Deus.

V. 12. καὶ δὲ ὁφείλει.] Hæc verba à Magdal. aberant; sed restituitur ex Bodl. καὶ ὁφείλει. articulo non male omisso,

misso, nisi pro eo legendum sit, *πρώ-
τα*. Præterea restituendum vocabu-
lum, *μονάδ*⊙, ob verbum *συνήθεμε-
νον*. Quid illa verba, *ἢ γεωμετρίαν*,
velint, vix intelligo. Si enim hic de-
signari putemus, senarium fieri ex
ductu ternarii in binarium, verbum
γινόμενον, non autem *συνήθεμενον*,
fuisset usurpandum. Certe si verba,
τελειότης σώμα⊙, consideremus,
de Geometria ipsum loqui, fatebi-
mur. ut hæc accipienda putem de
Geometricarum magnitudinum di-
mensionibus. Quippe unam habet
linea; duas, superficies; tres, cor-
pus: quæ additæ senarium confi-
ciunt. Ideoque & Arithmeticam, &
Geometricam, proprietatem, hic
conjunctim ab Aristide considerari
adfirmare possumus. Theo Smyr-
næus, alique, in Arithmetica illam
proprietaem considerant. Sic au-
tem Theo: *ὁ δὲ ἐκ τῆς τελείας, ἐπει-
δή τοῖς ἐαυτῶν μέρεσιν ἐστὶν ἴσος, ὡς δὲ
δείκναι. διὸ καὶ γάμον αὐτὸν ἐκαλεῖται. ἐπει-
γόμενος ἔργον ὁμοίαν ποιεῖ τὰ ἐκγονα τοῖς γο-
νοῦσι. Senarius perfectus est, quoniam
partibus suis est æqualis, ut ostendimus.
Ideo & Nuptias ipsum adpellant: quia
conjugii opus parentibus similes facit li-
beros.*

V. 15. Oxon. voce addita, *μόν*⊙
καὶ ἑξ ὅτων. v. 18. perperam Bodl.
ἄνυλον, pro *ἐνυλον*.

V. 4. *ἀγνείαν*.] Alii ea ipsa de
caussa vocant *ἀγνῶν*. quod tamen
hic pro illo non puto substituendum.

V. 18. *καὶ καὶ ἑξ πρώτων*] Non du-
bito, quin addendum sit, *ἑξ*. ut

vertendo indicavi. ἄλλω autem vo-
cavit binarium, pag. præced. v. pen-
ult. v. 20. Oxon. *ἐννεάδα*. Sæpe al-
terum v in MSS. omissum cernitur.

V. 22. male Oxon. *παρισάντας*. li-
dem v. 25. pro *ποσῶν* habent *τῶν*.
v. 30. *μὲν* bene ab iisdem abest.

V. 33. *δέκα ταύτας*.] Sic quoque
bene Oxon. Codex Scal. perperam,
δὲ καὶ αὐτὰς. quem ita emendam.

Pag. 123. v. 1. *καὶ τὰς λοιπὰς*] Ob-
scurum quid hic subaudire debea-
mus. Melius tamen puto, *δέσεις*.
quas hic intelliges minimas, seu
quadrantales. Si dieses componamus
secundum intervallorum, in quoque
genere & colore, magnitudinem,
ubique decem illas inveniemus, hoc
modo:

1	1 1/3	1 2/3	2	2	2
1	1 1/3	1 2/3	2	3	4
8	7 1/3	7	6	5	4
—	—	—	—	—	—
10	10	10	10	10	10

V. 5. *πρώτος*] Ac si præcessisset,
ὁ δέκα. unde & v. 8. pro *ὁ* videri pos-
sit scribendum, *ὅς*. nihil tamen
muto.

V. 6. *πίπτει*] Ita omnes. Scriben-
dum cenfeo, *ἐμπίπτει*. vel, *μετὰ ἑξ ὧν*.

V. 7. *δύο μία*] Bodl. *β. α. ἡμία*.
Magdal. autem, *α. β. ἡμία*. Miran-
dum in re facili tam crasse errari po-
tuisse. Scribendum, *β. δ. γ.* Porro
v. 9. Oxon. perperam, *κέκλιται*.

V. 11. *ἐννεάδ*⊙] Oxon. *ἐννεά-
δ*⊙, ἢ *πλῆ*. quod non intelligo. Vi-
de præcedente pag. v. 24. Hic in ora
codicum Oxoniensium adpositi e-

rant

rant præcedentes numeri cum suis cognominibus, hoc modo: μονάς. δυάς. τετράς. πέντας. ἑξάς. ἑπτάς. ὀκτάς. ἐννεάς. δεκάς. ποιῶν. ὕλη. πᾶν. περὶον. αἰσθησις. τέλειον σῶμα. ἀγρεία. σῶμα ἐνυλον. μουσική. πρῶτη συμφωνία. Quæ è regione suorum numerorum sic scripta fuisse puto: μονάς, ποιῶν. δυάς, ὕλη. &c.

V. 15. *συνδεδέσθαι*,] Scribendum puto, *συνδεδέσθαι*. v. 16. πῶς abest ab Oxon.

V. 17. Videtur melius, *ἑλ τῷ ἑνδεκά λόγῳ*. *de undenario oratio*.

V. 18. *ἐὰν ἐπιτάσιν πῶν ὠνυμον*] Hic locus non parum difficultatis habuit. Legendum autem cenſeo, *ἐὰν ἐπιτάσιν πῶν ὠνυμον*. Nec male ita: *ἐὰν ἐπιτάσῳσιν, πῶν ἐπῶνυμον αἰπε λόγον*. Vt hæc intelligantur schema adponemus.

Toni rationem continent 9 & 8. id est, $\frac{9}{18} \quad \frac{8}{16}$ 18 & 16. vel 36. & 32. Diesis maximam $\frac{36}{36 \cdot 35 \cdot 34 \cdot 33} \quad \frac{32}{32}$ rationem 33 & 32. Vtriusque rationis numerum primum, 36 & 33 inter se comparat, qui rationem 12 ad 11, seu, superundecimam faciunt. Hæc ratio cognominis est undenario, ut patet. Cæterum *ἐπῶνυμον* recte habebant Oxon.

V. 21. Oxon. voce addita legunt, *ἥ γὰρ πρὸ αἰπε πάντων ἐδείς. omnium nullus*.

V. 25. *πρὸς ἄλλα πλάτη μερῶν*] Inconcinna hæc est lectio ob vocem ἄλλα. Nec audeo, ob exempla quæ sequuntur, *πρὸς ἄλλα πλάτη με-*

ρῶν. rationes aliquas inter se partium latitudines demonſtrent. Nec ita, *πρὸς ἄλλῃς πλάτη μερῶν, partium multitudine*. Optimum videtur vocem illam ἄλλα, tanquam ex sequenti versu inferendam, ejicere. ut & in versione, *alias*. Cæterum in Arithmeticis partes, in primis quæ integro numero alium aliquem metiuntur, Græcis adpellantur *πλάτη*.

V. 32. Oxon. *πλεγκάσιον*. cum altera terminatio bis præcessisset. Cæterum rationem duodenarii ad binarium omisit Aristides, quod consonantiam, secundum veteres, non continet.

Ibid. *σὺν*] Omnes perperam, *πῶς*. v. seq. pro *πῶς* Oxon. *τετράς*. deinde pag. seq. v. 1. Magd. *ἐπιδεδεγµένους*, Bodl. *ἐπιδεδεµµένους*. omnia male. Ita autem hæc sunt intelligenda: *ἐπιδεδεγµένους* (*ἐπὶ τοῖς δώδεκα*) *σὺν* *δὸς* *μονάδους* *ἐφεξῆς* (*ἀεθµένους*) &c. hic duodenarius complexus numeros ab unitate deinceps progredientes, (nempe, 1. 2. 3. 4.) qui complent ipsum denarium, (si in unam summam hi quatuor numeri colligantur) & rationes trium intervallorum, nimirum 2 ad 1, dia pason; 3 ad 2, dia pente; 4 ad 3, dia tessaron.

Pag. 124. v. 2. Oxon. δὲ pro *δη*. Optime autem v. 3. *δώδεκα* pro *δέκα*. quomodo legendum esse vertendo indicaui. Iidem *ἐπὶ ἑκαεστὶ* pro *ἑκαεστὶ*.

V. 7. *ποιµένους, αὐτὸν δὲ τῶν φάσκει*] Codex Scal. *ποιµένους αὐτὸν δὲ τῶν φάσκοντ* *χρῆ*. Oxon. *ποιµένους*,
ους,

νῆς, αὐτὸν δὲ τῶν φάσκεισι. ultimum facile emendaram ex præcedente ἡμῖν, v. 6. ut & πωμῆις. alterum majoris est difficultatis. Hunc autem locum sic emendandum censui: αὐτὸν δὲ τῶν φάσκεισι καὶ μὴ τελείως εἶναι δεληχὲν τῷ Διόσημαῦν. quod vertendo expressi. Quemadmodum intervalla nobis justa esse videntur, numerus illa recipere ac complecti nequit. Neque enim numeri inveniri possunt, qui hemitonium, id est, dimidium tonum, præcise contineant, nec consequenter, qui ullam diesin. Hæc explicatio solida est, & nititur illa doctrina, quam pag. 114. v. 15. & seq. usque ad pag. 115. v. 26. clare proposuit. Huic tamen lectioni & explicationi, tam codices, quam alius locus adversari videntur. Concludit enim post insignem illam dissertationem, à v. 12. pag. 124. usque ad v. 17. pag. 126. sicut inferiora omnia à superiorum perfectione, quæ in numeris consistit, desciscunt; sic & intervalla Musica à summa numerorum perfectione recedere ob commissionem cum corporali materia. id est, intervalla Musica, quemadmodum à nobis percipiuntur, esse imperfecta. Itaque ex rei veritate numeri, qui immutabilem naturam sortiti sunt, ubique, tam in superioribus, quàm inferioribus, definitas ac justas leges obtinent; intervalla autem, quæ illis nituntur, variant. prout nimirum à superioribus propius, aut longius absunt. Quippe in supremis orbibus justa sunt ac nu-

meris respondent; nobis autem, qui
terrena facie inquinatas aures habemus,
numeris minime respondere percipiuntur.
Vtraque igitur explicatio vera est, sed posterior Aristidis
menti, hoc loco, consentanea. adeo
ut Oxoniensium codicum lectio sit
verissima, quam ita vertimus: *horum autem ipsorum dicamus non perfectæ capacia esse intervalla.* Porro illud
φάσις, respicit ad pag. 114. & 115.
uti dictum. Cum enim hoc tertio
libro de Musicæ numeris agere suscepisset,
longa digressionem, de canonis ac Heliconis
divisione, absolutâ, ad illam imperfectionis
causam explicandam revertitur.

V. 10. ἡρεῖν] Oxon. non male, ἀ-
ρεῖν. perperam autem v. 18. ἀδιαφόρη.
Iidem v. 21. ἐλπίτης.

V. 22. *ḥpāwī* ④] Bodl. *ḥpāwī* ④.
Magdal. *āwḥpāwī* ④. perperam. v. 24.
articulus *ṭā* abest ab Oxon.

V. 25. *ἀν θήσεν*] Recte Oxon.
ἐρθήσεν. v. 26. *πιστῆροθι*.

V. 32. Oxon. voce addita, ἐχόντων, μάλλον καθηνύουσι. magis consistere. Ibidem male ab ipsis abest particula ὁ. v. ult. perperam scriptum habent, ἀχλὺς.

Pag. 125. v. 3. particula & male
abest ab Oxon.

V. 18. *παραχρή*] Oxon. *ἀρχή*.
quam meliorem lectionem censeo.
unde nobis sit origo. v. 19. *ἴδεν, τῷ*
π ὁρῶντι ἔχῃ τὸν βίον τετέλεσται. sane
optime.

V. 27. φέρεσι] Legendum puto, φασί.

V. 28. φθoρᾶς] Optime Oxon. φoρᾶς, *aquarum motus*. id est, accessus & recessus reciprocatio, ut seq. pagina explicat. v. 30. Codex Scal. συμφαίνει pro συμβαίνει. v. ult. Oxon. αὐξανομῶν.

Pag. 126. v. 3. Oxon. θαλάττης παλιρροίας τε καί.

V. 9. Oxon. αἰγυπτον πρὸς τὸ νε-
λῶν. quod non intelligo. sermo hic
est ἀνακλέσθ. Deinde Magdal. ma-
le, ἥ ἐν αὐταῖς. v. seq. bene omnes,
ἐνιαυσίοις.

V. 19. ἀδιάφορθ.] Bodl. ἀδιά-
φορθ. minus bene, ut pag. 124.
v. 18.

V. 22. συσημάτων συμφωνίας ἐπι-
πῆς] Quia nempe ratio limmatis, in
numeris 256 ad 243. est minor di-
midia ratione superoctavæ. Pro συ-
σημάτων corrupte Oxon. συση(ω-
μάτων.

V. 26. ἀνεραγνίζονται] Oxon. pro-
be, ἐραγνίζονται. colligunt.

V. 31. κρᾶσεις] Sic quoque recte
Oxon. Codex Scal. male, κρύσεις.
v. 34. Oxon. probe, πιμυλῶν.

Pag. 127. v. 4. τοῖς μετέλοις] Ita o-
mnes. Scribendum cenfeo, ἥ συμ-
μετέλοις.

V. 7. παρ' αὐτοῖς] nempe γεγεφῆσι.
quod implicate præcessit.

V. 9. minus bene Oxon. κατ' αἰν-
ηροφίῳ. v. 12. male codex Scal.
ἦθος pro ἦθους.

V. 18. ἐφημερανός] Codex Scal.
& Bodl. ἀφημ. Magdal. ἀμφιμ. o-
mnes perperam.

V. 21. εἰδὲ] Optime Oxon. εἰ δὲ.

*alii graves quidam sunt, sed ad illos ha-
bent quasdam similitudines, ut semiser-
tiani.* v. 25. articulum τῆς iidem non
agnoscunt.

V. ult. pro ἀεθμῶν Oxon. ἀε-
θμόν. Scal. ἀεθμαίν.

Pag. 128. v. 6. ἐν δὲ] Oxon. bene,
ἐν μὲν συμφώνως. Iidem quoque re-
cte μὲν omittunt v. 11.

V. 8. ἑπιδέρονθ.] Scribendum
censui, ἑπιδέροντας. sc. ἀεθμάς. Pot-
est tamen neutro genere videri po-
situm, ὅρα quæ adferunt.

V. 13. Oxon. ἐφέλοις. v. 15. αἰ-
φοῖν ἀναλογία, insolentior locutio, ut
& v. 19. τῆς αὐτῆς λείβεργίας.

V. 21. ὀπλίτην] Pedestris & e-
questris ordo.

V. 25. αὐτό] Bene Oxon. αὐτό.

Pag. 129. v. 6. Oxon. ἔπε συσημα
συνέδω πόλε.

V. 12. καὶ ἄλλων] Ita & Oxon.
Male Codex Scal. καὶν pro καί.

V. 15. ἰδιαίτερον δὲ μάλιστ'] Sic
omnes codices. Est locutio inusita-
tior pro, ἰδια μάλιστ.

V. 16. τῇ φυσικῇ] Supplendum
putavi, θητικῇ. at bene Oxon. θη-
τικῇ. *naturali generationi.*

V. 17. εἰκόνα] Omnes perperam,
εἰκά. at bene Oxon. φέρι. In sequen-
tibus aliquid deesse puto. vocula νυῶ
id restituerem, scribendo, νυῶ πάλιν.

V. 19. πρὸς ἀλλήλων] Non videtur
legendum, πρὸς ἀλλήλων. quia sequi-
tur, ἀλλήλων.

V. 22. εἰ μὴ π] Ita & Oxon. ma-
le Codex Scal. εἰ μὴ π. quem isto mo-
do emendavi.

V. 23.

V. 23. πολλοῖς] Perperam Oxon.
πολλά.

V. 33. ἡ εἰς ἀν' ὁμιλίαν] Legendum puto, ἡ γὰρ ἀν' ὁμίλ. Oxon. male, οἷς ἀνεπιφύγον.

Pag. 130. v. 11. ἡ δὲ κίνησις] Difficilis est hic locus, nec parum molestia in vertendo præbuit. Ita autem ratiocinatur: Hoc universum constat ex causa efficiente, & materia. Causa efficiens est Deus: materia, chaos; rudis indigestaque moles. Ita vox causam habet efficientem eum qui movet: materiam, motum. Porro motus est, uti principia, incorporeus. Occurreret aliquis; ergo nec materia. quod omnis materia sit corporea. Respondet; ea quæ fundamenta sunt ac principia aliquarum artium, sunt illarum materiarum; cum tamen fieri possit, ut sua essentia sint formæ.

V. 14. Oxon. addita καὶ legunt, καὶ ἀζώματ'. Melius id abesse puto. vel legi, ὡς καὶ τὰ πῶτα.

V. 16. distinguendum, ἡ διεχὴς, ἡ μεσικὴ καὶν. utrum continua sit, an distincta; Musica etiam.

V. 24. Oxon. bene particula δὲ addita, ἔτιωσι ἢ καὶ. v. seq. pro συνέχειας, Codex Scal. male, συνέχῃ αὐτῆς.

V. 27. ἀποδοκιμασίας,] Ita perperam omnes. Scribendum, ἀποδοκιμασία.

V. 32. αἰμερῶν, ἢ ὡς] Puto legendum, αἰμερῶν πνῶν ὡς. non videtur τῶν positum pro πνῶν.

Pag. 131. v. 14. οἱ ἀπνυνοί, ἐν σωμαίνῃς.] Optime Oxon. οἱ ἀπνυνοί, τῶν

ἐνὶ σωμαίνῃς. ἀργυρί, substantiam suam nulla corporali copulatione implicatam indicantes.

V. 29. βραχυτήν] Optime Oxon. βραδυτήν, tarditate.

V. 30. ἔμε(αὐ)τῆς] nempe, terræ.

V. 32. ἐπὶ φερεῖς] Male Oxon. ἐπὶ τῆς φερεῖς.

Pag. 132. v. 4. Oxon. δύο γὰρ ἐπι.

V. 5. τῶν περὶ εἰσιν, καὶ τὸ ἡμίονιον.] Diesin, in Enarmonio & Chromatico; hemitonium, in Chromatico & Diatono. Deinde legendum cenfeo, τῇ δὲ καὶ διδῶσαν φέρεται.

V. 7. ἀβάδης] Oxon. recte, ἀβάδης. quomodo legendum esse vertendo jam indicaram.

V. 10. ἀλαπίσεις] Idem quod ἀλαπήματα, v. 4. Ibidem pro εἰσιν absurde Oxon. εἰσινον.

V. 13. αἱ ἀλαφύρες] Codex Scal. mendose, αἱ ἀλαφύρες, superscriptâ abbreviaturâ, quæ ἐν referret. Oxon. αἱ ἀλαφοραὶ. Interpretando ita hunc locum restitui: πυκνότητι εἰσιν αἱ ἀλαφοραὶ, ἢ ὑλικῶν σωματίων ἐπιφαίνουσαι. quod videtur optimum. Minus bene legeremus: τί δ' ἐχ' καὶ τῶν αὐτῶν πῶς ἐν ἀραιότητι καὶ πυκνότητι εἰσιν, (vel, εἰσιν) αἱ ἀλαφύρες. Cur vero non & horum ipsorum quedam in raritate & densitate existunt, qua diversas? vel absque interrogatione, uti editum.

V. 17. τὸ τῶν] Codex Scal. τὸ τ'. Oxon. recte, τῶν. ut & v. 19. τῶν οὐρανῶν πύλην δὲ περιελάττει. progrediuntur acumina; arte autem sint circumscripta.

V. 30. *Διήρησαν*] Sic restituendum putavi, quod inutile habebat Codex Scal. *Δι.* Oxon. *Διέσωσιν.* quod nullibi reperitur. Scribendum, *Διέσω.* Hesychius: *Εὐέσω*, (scribe, *Διέσω*) *διήρησία*, *δοτὸ δ' εἰέναι.* καὶ *διδαιμονία*, *ἐπὶ δ' εἰέναι τ' οἶκον*, ἢ *δοτὸ δ' δαΐδαλιν τὰ πρὸς τὸ ἐοδῆν.* *Διήρησία.* Vide quoque Suidam in voce *Διέσω.*

Pag. 133 v. 3. *τὸ δὲ περὶ τὸν τέλειον*] scil. *σύστημα*, *systema*.

V. 14. *ἐφ' ἐν περὶ γλῆν*] Distinguendum post *ἐν*. Porro quas vulgo Geometrarum vocant tres dimensiones, illas Aristides hic vocat augmenta. Ita linea unum habet augmentum; nempe, longitudinem: superficies, binas; longitudinem & latitudinem: ternas, corpus; longitudinem, latitudinem & profunditatem.

V. 15. *καὶ ὅτι πεδον ὅπε*] Hic locus non parum me torisit. mutilum enim esse videram. Optimi hic sunt Codices Oxon. qui ita legunt. *καὶ ὅτι πεδον.* ἢ *δὲ τέλει δὲ τριῶν αὐξήσεων*, *ἐπὶ βάρθ* τὸ μὲν *ἐναρμόνιον πέταλαι καὶ γεωμετρίῳ*, *ἀπλὴν πυγῶνον καὶ ἀδιάφορον* τὸ δὲ *ἀγρόνουν*, *ὡς στερεόν ὑπάρχον*, καὶ *βάρθ* *μεσοληφός.* τὸ δὲ *χρωματικὸν περὶ δὲ* καὶ *ὅτι πεδον*, ὅπε καὶ. Verbis καὶ ὅτι πεδον, deceptus supinus librarius hæc omisit. Cæterum mendis non carent. Pro *ἐπὶ βάρθ*, scribendum fuerat, καὶ *βάρθ*, si hoc pro *στερεόν* usurpatum putemus: vel, καὶ *στερεόν.* ut præcessit, καὶ *γεωμετρίῳ.* καὶ *ὅτι πεδον.* Sin hæc verba omissa censuamus, in præcedentibus rescribendum: *τὸ ἐν, ὅτι*

μῆκος, (vel potius, *δὲ μῆκος*, sc. *αὐξήσεως*; ut reliquis hoc respondeat; *ἐπὶ μῆκος*) *περὶ γλῆν καὶ γεωμετρίῳ* ἢ *δὲ ἐπὶ ταύτῃ δὲ δυοῖν*, *ἐπὶ μῆκος καὶ πλάτους* (vel simpliciter, *ἐπὶ πλάτους.*) καὶ *ὅτι πεδον* ἢ *δὲ τέλει δὲ τριῶν αὐξήσεων*, *ἐπὶ βάρθ*, καὶ *στερεόν*. Porro pro καὶ *βάρθ* *μεσοληφός*, scribendum puto, καὶ *βάρθ* *μεσοληφός.* vel, καὶ *βάρθ* *μεσοληφός.* Ita autem hæc interpretor: *prima quidem per unum; posita in linea: altera, per duo; in plano: tertia, per tria augmenta, in solido: Enarmonium posita est juxta lineam, quod simplex illud sit, & indifferens: Diatonum, tanquam solidum existens, etiam profunditatem participat: Chromaticum verò ponetur juxta planum. unde & apud anti.*

V. 19. recte Oxon. *ἐπιφανείας.* Ferme ibi legerem, *πῶς ἐπὶ ἐπιφανείας διερωτημένην.* nisi φορὴν repetitionis videretur.

V. 21. *μελωδικῶν*] nempe, *ἡμῶν.* v. 10.

Pag. 134. v. 1. *τὸν δὲ γενέσθαι*] Sic Aristoteles libro 11 de Generatione Animal. cap. 3. *λείπειται δὲ τὸν νῦν μόνον δὲ γενέσθαι ἐπειστέναι, καὶ θεῖον εἶναι μόνον.* εἰ δὲ γὰρ αὐτὴ τῇ ἐνεργείᾳ κινῶνται σωματικῇ ἐνέργειᾳ. Relinquitur itaque, *mentem solam extrinsecus advenire, ac solam esse divinam. quippe cum ejus actione nullam communionem habet a corpore.*

V. 2. *φύσιν, ψυχῶν ὀνομαστέες,*] Est locus hic insignis, sed qui Physicorum de anima, & entelechia, disputationes accendere possit.

V. 7. *στερεόν καὶ ἀνικητὸς,*] Oxon. *βάρθ, στερεόν τ' ἐπὶ καὶ ἀνικητὸς.*

V. 10.

V. 10. Omnes legunt, *συνέστηκεν* *ἄτως τῇ. ita constat.*

V. 11. *δυοῖν ἰχθυῶν καὶ*] Codex Scal. mutile *δυ ἰχ. καὶ.* quod illo modo restitui. Oxon. vocem *ἰχθυῶν* non habent.

V. 13. *ἐκ πάντων ἡμιονίων*] Vide v. 16. & 17. constat enim ex hemitonio, & hemitonio, & triemitonio.

V. 17. *Ἡπιδεικνύον*] Oxon. *δεικνύον.*

V. 18. *καὶ δέσιν καὶ δίπνον,*] Subaudi, *συγκείμενον,* ex v. 14. Non male hic auctior est Codex Magdal. legendo, *καὶ δέσιν καὶ δέσιν καὶ δίπνον. secundam diesin, & diesin, & ditonum.*

v. 19. male Oxon. *δισαίος* pro *δισαίαιος.*

V. 27. *διχῇ*] Optime Oxon. *τερχῇ.* quod vertendo emendaram. Ibidem omnes pro *ἀελαδρῶν* perperam, *ἀελαδρῶ.*

V. 28. *αἰπὸν ἀποφαίνει*] Oxon. bene, *αἰπὸν τοῖς σώμασιν ἀποφαίνει.* corporibus vita causam.

Pag. 135. v. 7. *ἐναλλαγῆς*] Perperam Oxon. *ἀναλλαγῆς.*

V. 17. *στὺ λόγος ἐξεζέροιμυ*] Hic locus mutilus est, quem ita restituant Oxon. *στὺ λόγος αἰπῶν, ἔς ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους, ἐξεζέροιμυ. τῷ μὲν πρώτῳ πρὸς τὸν δεύτερον καὶ τὸν τρίτον, ἔς δὲ δολίερον πρὸς τρίτον, ἢ τῆς ἐξάδου.* si quoque rationes, quas inter se habent, exquiramus: primi nimirum ad secundum & tertium; & secundi ad tertium; senarii. Posteriorum lacunulam videram, quod μὲν suum ἀντιστοίχον,

δὲ, non haberet. Verum quod locus facilis videretur, illam interpretando explere neglexi.

V. 26. *ἐφ' ἡλικαδέκα*] Vt v. 22. *ἐπὶ γδο.* Oxon. ita recte legebant. at corrupte Codex Scal. *ἐφ' ἡλικαδέκα.* v. 28. lego, *ὧν ὁ μὲν.*

V. 30. *τὰς χώρας ἵσας τῇ σφαιρίαις ἐξιμέτρους*] Non ramen si cujuslibet magnitudinis latera adsumantur. Nam si parallelogrammi latera sint 8 & 2. facile perspicitur, perimetrum majorem esse area. sic quoque, si 9. & 2. Limitate itaque hoc accipiendum. Numeri sexdecim latera omnia debent esse æqualia, ut fiat quadratum ex 4. quippe quater quaternaria conficiunt 16. & quaternarius quater additus eandem summam exhibet. Similiter numeri 18. latera debent esse 6 & 3.

V. 32. Oxon. perperam, *ἐλαίχονίας τε καὶ ἐλεχομήλους.* v. 33. pro *δηλῶντες* corrupte Codex Scal. *δηλῶντες.*

Pag. 136. v. 5. *ὁ δὲ τετρακονταεξ, σφηνίζων πλὴν δέσιν,*] Hoc videri possit adversari iis, quæ ad pag. 123. v. 18. diximus. at notandum, ibi primam diesin, id est, maximam intelligi, quæ numeris 33. 32 comprehenditur; hic autem minimam, in numeris 36 ad 35. Vide pag. 115. v. 6.

V. 10. Oxon. *καὶ τὰ τετρία. & μεμυγμένως,* pro quo Codex Scal. male, *μεμυγμένον.* Deinde rursus, articulo addito, bene Oxon. *τὸν τ' εἰκοσιωνῶ,* scil. φθόνων. quod addendum esse videri possit.

V. 15. Oxon. perperam, ἐκλήθη-
μενοι.

V. 17. omnes, τῶ διεξδυγμένων.
Melius putavi, διεξδυγμένων, quia præ-
cedit σπυρημένων. Vtrumque recte
dicitur. usitatus tamen plurativo
numero. Vide pag. seq. v. 4. 13.
19. 26.

V. 27. ἄχρει.] Aliquid deesse vi-
detur. Forſan ſcribendum, ἡ σελήνη
ἄχρει.

Pag. 137. v. 1. ἴσον ἀρεθμὸν πλη-
ρύνων,] Oxon. πέντε πυγχανόνων.
quod glosſema videri poſſit. Dicit
in ſingulis modis æqualem eſſe te-
trachordorum numerum. nempe;
quina.

V. 6. Oxon. ἀνὴλαμβάνειαι. v. 10.
legendum cenſeo: τὸ δὲ δόπερον, ὃ
ἐστὶ μέζων. quod vertendo ſum ſecu-
tus. Vide v. 4. 13. 19. 26. v. 13.
pro κρεῖττον recte Oxon. τρίπον. v. 14.
iidem, ἐπειαὶ πε γάρ.

V. 17. Oxon. ὡς περ pro ὡς. at
v. 18. male, λειποθυμῶντες.

V. 19. Oxon. διεξδυγμένων. uti
& ſequitur v. 26. in omnibus, ὑπερ-
βολαίων. & præceſſit v. 4. ὑπαίων.
Sic v. 13. mallet, σπυρημένων.

V. 20. Oxon. πύρρι πε γάρ. v. ſeq.
male Bodl. ἀπύκυσται. v. 24. bene O-
xon. χωρήσκουσιν. at v. 26. male, τὸ δὲ
δῆ. v. 32. pro αὐτῆς perperam Mag-
dal. αὐτοῖς.

Pag. 138. v. 3. Oxon. recte, πλη-
σιαιτάιον.

V. 7. τῆς γῆς. ἐνλαῶθα] Oxon. γῆς,
τῆς ἐνλαῶθα. tranſpoſitis, puto, ver-
bis. v. ſeq. σώζοιτο. ſcil. τὰ ζῶα.

V. 12. male omnes, πρὸς τὸ ἀνω.
v. præc. melius, ὅτι τὰ κάτω.

V. 14. ὡς ἀκρότη[?] Optime O-
xon. τὸν αἰθέρα, ὡς ἀκρότη[?]. quod
vocabulum reſtituendum videram.
at non eodem loco. Non male ta-
men verteris: *ather tanquam ſummi-
tas* (vel *ſupremus*, ἀκρότατον.)

V. 22. τῇ δὲ ἀναπνοῇ χάραν] Pro-
be Oxon. δι' ἀναπνοῆς γὰρ διαδίδαι. *re-
ſpiratione enim omnes*. v. 24. Oxon.
γὰρ pro δὲ. *calore quippe multo*.

V. 29. αἰροειδὲς ταύτη] Forſan
concinnius legeretur, αἰροειδὲς σῶ-
ματι[?] ταύτης (ſcil. ὁρασίσεως) ἢ ἐνέρ-
γεια.

V. 31. ἤ δὲ δὴ πέντε τεταῶν] Vide
pag. 17. v. 25.

V. 33. Oxon. melius, ἐκάστων, *de
ſingulis dicemus*.

V. ult. δι' ὑπαίων] Hæc videtur
proba lectio. quamvis ſequentibus
locis ſit καὶ αὖ. Verborum quippe co-
piam, & in huiusmodi locis variatio-
nem, non paucis locis in Ariſtide ob-
ſervavimus. Male hic Oxon. δ' pro δι'.

Pag. 139. v. 2. γόστιν καὶ ἀφ' αὐτῶν]
Vocula καὶ male abeſt ab Oxon.

V. 3. ἐν ἀνὴτύποις αἰσθάν ἐνέργειαν.]
Pag. 137. v. 11. & 12. αἴφῃ γὰρ γλαύ-
της ἢ γόστις. ἀνὴτυπον ipſi eſt ſubje-
ctum, in quo aliquid operatur. vide
pag. 138. v. 18.

V. 7. δι' αὖς εἰρήκαμεν αἰσῆας.] Pag.
137. v. 14. pag. 138. v. 4.

V. 18. διωάμεων] Oxon. bene,
διωάμεων, μόνον ἢ ἐνέργεια. *ſolum eſt
efficacia*. Quatuor autem illi ſenſus
ſunt; auditus, guſtus, olfactus, ta-
ctus.

etus. Hi enim quatuor operantur objecto presente, & nostrâ potentia.

V. 21. pro τὸ ἔργον Oxon. τῆρον. quod scribendum, τῆρον. uti in ora habebat Codex Scal.

V. ult. ἡ μὲν ᾠδὴν νομίζω] Cum Oxon. scribendum, τὴν μὲν ᾠδὴν νομίζω. nisi ἀναγκάσθην sermonem statuere velimus. Sequitur enim, τὴν δὲ ἐννομον.

Pag. 140. v. 3. ὁμοιωσμεν.] Omnes perperam, ὁμοιωσμεν, quamvis obscuriore scriptura Codex Scal. v. 5. pro τ̄ bene Oxon. τῶ. male autem, ὑποτάξωμεν. ut & v. 11. συνάγασται.

V. 12. ἀνδρεία] Minus bene hic, & v. 24. Oxon. ἀνδρία.

V. 20. ὡς περὶ ὁμοιωσμεν.] Oxon. ὡς. ex sequentis versus particula ὡς illud hic intrusum censeo, adeoque expungendum; nisi ὡς αὐτῶς quis scribendum contendat. Quæ sequuntur parum cohærent. Interpretando ita hunc locum restitui: περὶ ὁμοιωσμεν. τὸ μὲν πρῶτον τῶν δυοῖν πρῶτας, διχοκοσμήσω καὶ: v. 23. pro εἰς (an scribendum puto, εἰς).

V. 24. δηλῶ (an] Ita perperam omnes. quod certe inter ἀναγκάσθαι sermonis exempla numerari nolim. Scribendum, δηλῶσι, denotanti. ut & v. 28. pro δηλῶν.

Pag. 141. v. 1. Oxon. perperam infercto καὶ legunt: ὅρα δὴ καὶ ὅπως καὶ διττῆς.

V. 7. φασίν] Omnes, φησίν. an ἡ μουσική subaudiemus? id sane videtur ineptum.

V. 15. ἰδίον καὶ τὸν ἦχον] Quia nempe, ut priora duo tetrachorda, ab hemitonio progreditur ad tonum. v. 18. Oxon. μετεβάλλει.

V. 20. ὀνό] Magdal. ὃν τὸ. Scribendum, ἔχον τὸ. ut vertendo indicavi. Male hic à Bodl. aberant hæc verba: μετὸν μὲν ὀνό δυαχέρης· τονικὴν δὲ ποιούμενον μετέβολω, περὶ δὲ μῆνον. Pro τῇ, quod sequitur, Magdal. infulse, τὸ.

V. 24. τὸ βέλιον μετέπεισιν] Oxon. τὸν βέλιον (scribendum esset, βελίω) βίον μετέπεισιν. in meliorem vitam transitum indicat. Videtur hæc lectio melior ob v. 17.

Pag. 142. v. 5. μουσικῶς] Minus bene Oxon. μουσικῶς. v. 9. pro βείη Oxon. λείη. v. 15. ἐπὶ τὸν. v. 17. omnes male, ἐπειτα.

V. 19. τῶν λοιπῶν ζώων] Quomodo λοιπῶν, cum nihil præcesserit? Forasan scribendum, φέρε δὲ καὶ λοιπὸν τὰς τῶν ζώων θηρίους. Age vero πῶς quoque animalium. v. 23. male Oxon. πελεσιεργημύλιν.

V. ult. τὰ ἐπὶ αἵματα ἀσπλάγχεσθαι,] Vide Censorinum de Die Nat. cap. 11. Macrobius lib. 1. in Somn. Scip. cap. 5.

Pag. 143. v. 2. αὐτὸν, ἰσάμενον] Hic locus mutilus est, quem sic restitui: αὐτὸν, ἔξορην ἀχρόσια δέκα, ἰσάμενον. Vide v. 22.

V. 3. ἡμερησίαις.] Ita & Oxon. Corrupte Codex Scal. ἡμερ σίας.

V. 8. pro μὲν scribendum puto, ἡμῖν.

Ibid. αἶς, δύο,] Oxon. α. β. γ. δ. sic

sic notis numeralibus, v. 12. 13. 14. v. 9. perperam Oxon. *πρὸς τὴν*.

Pag. 144. v. 1. *ὅτι* Perperam Oxon. *αὐτῷ*. Idem bene v. 3. *τὸ τῆς ψυχῆς*. & v. 6. *ἀξιόμητοι*. v. 7. *καὶ τὸ τῷ θεῷ*.

V. 8. *τὰς καλὰ ἑρωικά.*] Sic Plauto lib. III. de Repub. *θεῖ δὲ πρὸς πλάτωνα τὴν μουσικὴν εἰς τὰς καλὰ ἑρωικά.* Oportet enim ut Musica finiant in pulchri ac honesti amore.

V. 15. pro γῆ male Codex Scal. *τῆς*. v. 16. mallet, *αἶετα* δὲ, *ὡς οἶκ.* ut v. præc. & 18.

V. 20. Oxon. *καὶ τὸ κατωφερὲς*. Est autem *άνωφερὲς* *δύαεις*, ignis & aer: at *κατωφερὲς*, terra & aqua.

V. 29. pro *συχεῖς* Oxon. *τῶν συχίων*.

V. 30. *ἔαρ τὸν μὲν αἶετα,*] Optime Oxon. *ἔαρ μὲν, τὸν αἶετα*, scil. *αἰεθμόν*. quod vertendo jam emendatam ex sequentibus.

V. 31. *ἀπαλότῃα, τὸν οἰκίω θέρει*] Sic correxi codicem Scal. qui legit, *ἀπαλότῃα τῶν θέρει*. Syllaba τῶν corrupta ex, τὸν *η*.

Pag. 145. v. 3. Oxon. *πρὸς μὲν τὸ μείω*. Abest tamen articulus in seq.

V. 6. iidem, *ὡς καὶ ἡ ἀναλ.* & recte v. 8. *ἠπλεῖται* pro corrupto, *ἡμιτελεῖται*. v. 9. male ab Oxon. abest articulus τῷ. Idem quoque perperam v. 12. *τελεσκητῷ*.

V. 13. *πρὸς ὁμαίνῃ*] Omnes perperam, *πρὸς ὁμαίνει*.

V. 16. *ταύτην πνοὴν ὀνομάζοντες.*] Hunc locum mutilum Oxon. ita restituant: *ταύτην, πνοὴν κινέμενοι μωσι-*

κῆ, Διχαπνίος ἄδουσιν, ἄσρων χορὸν ἐπὶ νομαζόντες Poeta enim hunc, *μοτι ad flatu musico, perpetuo canunt, ἀστράταις chorum cognominantes.*

V. 22. *ὑπὸ ψηφίδῃ*] Hac comparatione Vitruvius egregie de voce utitur, lib. V. cap. 3.

V. 29. Oxon. melius, *πρὸς βύτῃ*.

Pag. 146. v. 7. *τὸ ἔτα κάκιον ἡμῶν Διχαπνίῃαι.*] Sic etiam probe Oxon. at Codex Scal. *τὸ ἔτα κάκιον* (adscripto in ora. *ἀλλως, κάκιον*.) *ἡμῶν Διχαπνίῃαι*. (posito ε supra ι. & ε supra ε.)

V. 9. Codex Scal. *ὁ μέγιστον ἐστ.* at punctis notato verbo *ἐστ.* quod concinnius abfore putavi. nec habebant Oxon. Omnes deinde legunt, *βροντῶν τε καὶ*. quod male in edito omisimus.

V. 13. Oxon. *ἀμοίροις*. v. 14. non habent ista verba, *ποιῶς δὲ καὶ*. Idem v. 21. disjunctim, *ὅτι ταυτομάτως*. v. 25. *πῶς τε καὶ*. v. 26. *ὁμῶς δ' ἐν μετέλ.* v. 28. *πρὸς φέρεδμ.*

Pag. 147. v. 5. *διεμῆλον*] *permeans, pertransiens*. Sic Codex Scal. & in ora, *διμῆλον*. Oxon. *διτμῆλον*, hic & v. 10. Verti ac si scriptum esset, *ὕπερ ἢ ἀνιμῆλον*. vel, *ὑφεμῆλον*. v. 6. Oxon. *δὴ* pro *δέ*.

V. 13. *ἐπὶ μικρὸν ἡρῶν μῆλον.*] Hoc non satis video, quomodo vocalium naturæ conveniat. Vide pag. 92. v. 18. pag. 93. v. 5. & ibi annotat. pag. 94. v. 5. Cæterum ut, quæ de planetarum proprietatibus differit eo melius intelligantur, schema, quod omnia illa comprehendat, hic adponam.

οἰμίση

α	μέση.		
α	λιχ. μέζων.	Η	ημέρα
α	παρ. μέζων.	Υ	νυκτὶ
α	ὑπὸ αὐτῇ μέζων.	δ	νυκτὶ
α	λιχανὸς ὑπὸ αὐτῇ.	Θ	ἡμέρα
α	παρ. ὑπὸ αὐτῇ.	♀	νυκτὶ
α	ὑπὸ αὐτῇ ὑπὸ αὐτῇ.	♀	ἡμέρα
α	πρεσλαμβ.	α	νυκτὶ

V. 14. αὐτῇ] Oxon. melius, αὐτῇ.

V. 17. παρ' αὐτῆς εἰς τὴν ταῖς] Legendum censui, δι' αὐτῆς εἰς γλῶττας. quod vertendo expressi. Oxon. posteriolem emendationem tantum habent, legendo: παρ' αὐτῆς εἰς τὴν γλῶτταν ἡμνησιας τε καὶ. cum per se quodque in terram desertas gignendi ac nutriendi corporum potentias.

V. 20. recte Oxon. μυσιπύλοι. v. 24. male Magdal. αὐτῆς pro αὐτῇ. Deinde uterque, τῷ π μίμω.

V. ult. ἡχέων.] Sic male omnes. scribendum, ἡχέων.

Pag. 148. v. 1. Legendum censco, πλεον μίμω ἡρῶν αὐτῶν. ut v. 14. Oxon.

V. 2. Oxon. τῇ τε ξηρ.

V. 3. εἰκονισμὸν ἀφ' ἡμῶν] Sic omnes. mallet, ἀφ' ἡμῶν. quod est v. 12. Ibid. Oxon. οὐδὲ τῆς.

V. 5. scribe, ἀφ' ἑ. alterum ab operis peccatum. v. 7. articulus πὺν abest ab Oxon. v. 10. ἀρεσ. v. 14. ἡρῶν αὐτῶν. Sed perperam v. 19. εἰλάττων. & v. 22. καὶ ταύτων. v. 30. δι' pro δι'.

Pag. 149. v. 1. τῇ μὲν αὐτῶν] Sic Codex Scal. in textu. at in ora, καὶ τῇ μὲν ταύτων. quod posterius etiam recte habent Oxon.

V. 3. αὐτῶν ἀπὸ τῶν] Sic semper in probis codicibus, tam scriptis, quam editis. ut etiam hic, & pag. 105. v. 30. in mendosissimo alias codice Scaligeri. Oxon. utroque loco, ἀπὸ τῶν. v. 4. iidem Oxon. male φυσικῆς pro, φυσικῶς.

V. 15. λειπομύων] Vertendo supplevi, χορδῶν. Oxon. male, λειπομύων φθόγων. Sunt autem illæ septem chordæ à parameso ad neten hyperbolæon.

V. 20. Oxon. perperam, δι' ἡμέραν. & v. 23. πῶς μὴ γὰρ δράς. v. 25. ἀρῶνότης, bene; πλεονάζειν, quod etiam Codex Scal. habebat, male.

Pag. 150. v. 1. male Oxon. ἐξελτὲ καὶ. & v. 5. ὁμοίως pro ὁμοίους.

V. 8. τὴν ἀπὸ πρεσλαμβανομένην νέμοντες ἀρμονίαν.] quæ est Hypodoria. & sic reliquæ harmoniz fumentur, ordine per inferioris octachordi sonos adscendendo; ut ex nostris modorum tabulis est perspicuum.

V. 14. Oxon. perperam, ὑπὸ αὐτῶν.

V. 17. ὅτι τὸ βαρύν.] Magdal. male, βάρος. Hoc autem ista verba hîc & v. 21. volunt: Quoniam ultra primum octachordum sonus magnitudinis alicujus in zodiaco, aut planetæ, in nocturna actione considerati, adscendit, ipsius diapason in gravitatem est fumendum, ut harmoniam, seu modum ejus cognoscamus. idque secundum generalem doctrinam, quæ traditur pag. 24. v. 28. Cæterum de sonis, qui magnitudini alicui in Zodiaco tribuuntur,

T t

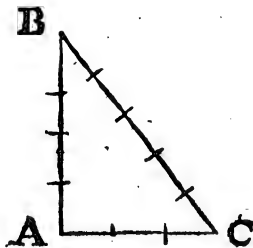
tur,

tur, vide pagina 148. v. 30. & frequentibus. De illis autem, qui planetarum nocturnis effectibus respondent, pagina 149. v. 22. Excipitur hic luna, quæ proslambanomeno perpetuo adhæret, ob rationem, v. 33. ibi adductam.

V. 23. *ὡς ἐκείσῳ ἢ ῥυθμῷ ἢ ὀργάνῳ*] Est intricatus hic locus. Oxon. habent, *ὀργάνῳ*. quod minime placet. Plane rescribendum censeo, *ὡς ἐκείσῳ* (scil. ἤ θρονῶν, v. 4.) καὶ ῥυθμῷ (vel, ῥυθμῶν, quod à priori scriptura adhuc minus abest.) καὶ ὀργάνῳ. *quaratione cuique* (Deo, eorumque similibus; nempe Zodiaci magnitudinibus.) *cum rhythmorum, tum instrumentorum naturam, systematis* (eorundem) *convenientem, adtributuri sumus*.

V. ult. Oxon. *τοῖς πενδεκάτῃ τόνοις.*] qui sunt duodecim. Tonus hic intelligitur, qui est in ratione super-octava.

Pag. 151. v. 1. *τῇ πενδεκάτῃ ὀργάνῳ τεταγμένῳ.*] Hoc ex adjuncto

triangulo ABC clare perspicitur; quippe in quo perimetris AB, BC, CA est partium duodecim.

Ibid. *πὸ, τε γὰρ ἐκ παλαιῶν ῥητῶν*]

Triangulum secundum numeros 3. 4. 5, constructum, omnia latera habet rationalia. id est, quæ numeris præcise respondent. Hoc clarius perspicietur, si exemplum proferam, in quo sit subtendens ἀπὸ ἡ, seu irrationalis. Sit itaque tam AC quam AB partium 5. erit BC irrationalis, id est, quæ in numeris præcise exhiberi nequeat. quippe quæ paulo major sit 7. cum sit latus ex 50. Eodem modo catheti fieri possunt irrationales. Sit enim BC partium 8. AC autem, 6. erit AB, latus ex 28. paulo majus quam partium 5. Hæc omnia ex 47. propositione I. Element. Euclidis clara evadunt. Cæterum primum hoc recte vocat Aristides triangulum, cujus omnia latera sint rationalia, quod ex horum numerorum 3. 4. 5 multiplicatione per quemcunque numerum, infinita alia rectangula triangula, sed in majoribus numeris, producantur. Methodos inveniendi hujusmodi triangula, binas, quarum una Platoni adtribuitur, altera Pythagoræ, tradidit Proclus pag. 111. commentariorum in 1. Elem. Euclidis. Primus autem in his numeris 3. 4. 5. triangulum rectangulum deprehendit Pythagoras, qui *ἔτι τῇ ἀνέσσει βουβλίειν λέγεται*, ob inventionem illam bovem immolasse dicitur. Vide quoque in Vita Pythagoræ Iamblichum.

V. 4. pro πάντως male Oxon. *πάντων.* & v. 5. *μέδων.*

V. 5. *πλὴν ἀπολείπειν τὸ ἴσον διωμύλιν*] In ἀγωμετετήτων gratiam addendum

dendum videtur, *διώμεν* lineæ rectæ Geometris vocari ejus quadratum: ut in superiore triangulo, *διώμεν*, seu potestas lineæ AB, existentis 4 partium, est quadratum ab AB descriptum, partium 16. Hypotenu- sa igitur, seu subtendens linea BC æquum posse dicitur lateribus BA, AC, angulum rectum BAC comprehendentibus. Id est, si omnium linearum sumas quadrata, in numeris 9. 16. 25. quadrata ab AB & AC, quæ conjuncta faciunt 25, sunt æqualia quadrato à BC, seu 25. ut est perspicuum.

V. 8. *Διόμετρον περιεπέντες.*] Hic non parva rursus lacuna ab Oxon. expletur, qui ita legunt. *Διόμετρον, πτωξὶ ποτὶ ἀλλογενήματα Διωνύσιον τοῖς ὁρθοῖς γωνίαις ἐπιλείπει* *περιεπέντες*, *ἔδῃ ποιῆται*. Mendo tamen illa verba non carent. lego, *Διωνύσιον, ἢ τοῖς ὁρθοῖς*. ac verito: *Quare etiam quinarium, primum ajunt rationalem ostendere diametrum, dum parallelogrammi diagonium, quæ rectos angulos supertertia ratione continet, rationalem diametrum adpellarunt.*

V. 14. Oxon. bene, *τὸν μὲν πέντα* *εξ.* & v. 16. *τὸν ἑπτάμ.* v. 18. *ἀνδρώπειον.* v. 19. *ἡλυθ.*

V. 21. *ἀριθμῶν δεικνυσὶ φύσις.*] quorum duo, 3 & 5, sunt masculi; 4, femina. ut etiam versu seguente indicat. Vide quoque pag. 122. v. 12. pag. 149. v. ult.

V. 22. *τῷ πέντε*] Sic & Oxon. Codex Scal. illud in textu habebat; at

in margine, *τὸν*. forsan scribendum, *πεν*, ut est v. 14.

V. 25. *ἡ πλὴθύνει ἐκάστην τῆς βάθους αὐτῆς (αὐτῆς).*] Notanda hic est phras̄is Mathematica, *κατὰ βάθος αὐξέν*. quod vulgo dicunt, multiplicare cubice. Calculum, ne quid lector in Mathematicis minus exercitatus desiderare possit, hic adponam.

Cæterum hos numeros non esse justos, ipse hic monet vocabulo *συνέγχευς*, v. 29. & expresse versu ultimo. Vide supra pag. 143. v. 2. & v. 22.

3	4	5	3
$\frac{3}{9}$	$\frac{4}{16}$	$\frac{5}{25}$	$\frac{4}{12}$
$\frac{3}{27}$	$\frac{4}{64}$	$\frac{5}{125}$	$\frac{5}{60}$
	$\frac{27}{125}$		$\frac{216}{276}$

V. 30. *ἐπ' ἀλλήλους*] Oxon. *ἐπὶ ἀλλήλους*.

Pag. 152. v. 1. *δι' αἰλίαν.*] Addendum videtur, *περιεπέντες*. nempe pag. 122. v. 12.

V. 3. *ἡ μὲν γὰρ ἐν τριῶν δ' ἑτα]* in superiore triangulo basis AC. & sic de cæteris.

V. 8. *πλάτων φησὶν*] Libro VIII de Republica. qui locus, si quisquam in Platone, obscurus est & intricatus. In illo explicando frustra laborarunt doctissimi viri; Hieron. Cardanus, lib. V de Proportionibus, propos. 205. Ism. Bullialdus, sine Notarum in Theon. Smyrnæum, quod alibi monstrabimus, ne longior hic facienda sit digressio. Cæterum Platonis editiones, & Aristotelis; qui lib. V Politic. cap. 12. ex Platone hunc locum adducit; pro *πεντά*; quod omnes tres codices recte

scriptum habent; legunt *πεμπαδι*.
sequiturque in Platone rursus, *πεμ-*
παδων.

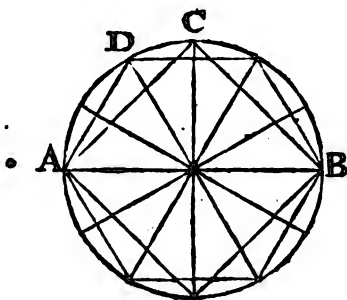
V. 12. distingue, *πολυπλασιαζαν-*
τες τὸν δώδεκα, τὰ τετρία, τὸν. si per tri-
plum perfectum multiplicaverimus duo-
denarium, nempe per ternarium. Dein-
de, effecerimus.

V. 13. *ὁμονόμους*] Oxon. quoque,
ὠρονόμους. quod tamen vocabulum
non inveni pro *ὠροσκόπῳ* vel *δε-*
κανὸς. Frequens apud Astrologos
mentio est xxxvi. decanorum.
Firmicus lib. iv. Astronomicorum,
c. 16. *Triginta sex itaque decani, o-*
mnem Zodiaci possident circulum, ac
per xii signorum numerum deorum,
seu decanorum, hac multitudo divi-
ditur.

V. 14. rectius Oxon. *πεπιήκα-*
μεν.

V. 19. *ἥ ἑκὼς κύκλος σύμπαντος μοί-*
ραις.] Circuli divisio in 360 partes;
quæ gradus vulgo adpellantur, Ara-
bum adpellatione introductâ; maxi-
mi usus est in Mathematicis. Hinc to-
tius circuli triens habet partes 120.
quadrans, 90. sextans, 60. pars de-
cima, 36. duodecima, 30. trigesima-
sexta, 10.

V. 20. *πάσαρες μὲν δὲν ὀρθῶν*] Sche-
ma, quod hic sequitur, adpositum
habebant codices Oxon. absque ullis
tamen adjunctis literis. Centrum
autem litera O denotabimus, quæ
commode sculpi nequit. Itaque
A O B est circuli diameter, cujus-

modi sex totum circulum in 12 æ-
quales partes hic dividunt. v. 10. Ha-
rum singulas, ut D C, si in tres
partes rursus partiamur, habebimus
36 horonomos. v. 13. atque harum
singulas in 10 partes subdividendo, fa-
ciemus 360 totius circuli partes. Por-
ro B O D angulus est obliquus, *γωνία*
ἀμβλεία. angulus autem A O C, re-
ctus, *ὀρθή*. (quæ verba Græca Oxon.
libri diagrammati inscripta habe-
bant.) cujusmodi quatuor solum
circa centrum fieri possunt. v. 20.
hujus igitur subtendens A C est la-
tus quadrati circulo inscripti. Cæte-
rum angulus rectus, ut A O C, in
tres æquales angulos divisus est per
duas dimidias diametros. Horum
duo, ut A O D, faciunt hexagoni,
seu sexanguli, angulum, quem sub-
tendit latus A D; quod etiam est
dimidia diameter. quæ si sexies in
peripheria circumponatur, circulus
in 6 æquales partes secabitur. Illi au-
tem duo hexagoni anguli rationem
æqualem denotant: at tres, ut A O C,
ad duos illos, A O D, rationem
sesqui-

sesquialteram. Deinde quatuor, ut BOD, ad tres, BOC, supertertiam; ad duos, AOD, duplam. Sex autem, quæ ad prædictas omnes quantitates consonant: nimirum ad binos angulos, per dia pason & dia pente, in ratione tripla; ad tres, per dia pason, in dupla; ad quatuor, per dia pente, in fescupla: denotant diametrum.

V. 21. Oxon. γίνονται μόναι γωνίαι.

V. 27. ἔχουσιν φασί] Hunc locum censeo depravatam. pro φασί legi φύσιν interpretando. Fortasse ita scriptum fuit, τῶν ἐξαγώνων ἔχουσιν φύσιν, πὺν ἴσων δηλοῦσι λόγον, ut pag. 153. v. 3. Quorum duo, sexangulam habentes naturam, aequalem rationem significant.

V. 28. rescriberem, πρὸς τὰς δύο τῷ.

V. ult. ἀσώδηλον] Optime Oxon. ἀσώδηλον. quod vocabulum est Astrologis unitatum. & circuli hujus explicatio est considerationis Astrologicæ. Anonymus in Ptolemæi Tetrabiblum pag. 155. Καὶ τὰ ἀσώδηλα, καὶ ἀσύμφωνα ἀγέλονται. scil. φῶτα lumina qua non sunt conjuncta & consonantia, dissolvunt matrimonium.

Pag. 153. v. 5. δι' ἐνὸς ἀριθμοῦ μείζοντος,] Vt per senarium, octonarium, novenarium, &c. Sic quinarium non denotat rationem harmonicam; at bene rhythmicam, quia in tria & duo dividitur, quæ positionem & sublationem comprehendunt. Sic quoque septenarius, ex pag. 35. v. 2. & 22.

V. 6. δηλῶν] Male Codex Scal.

δηλῶν τῷ. Hic autem sesquiquaternio excusus est post acceptos Codices Oxon. ideoque emendationes meas, illorum auctoritate confirmatas; ut & lectiones eorum meliores, in textum recepi. quod in toto Aristide facturus fuisset, si citius illi haberi potuissent.

V. 14. male Codex Scal. περιληρῶς.

V. 22. τὸ ἔχρημάτων σύμφωνον] Figuras hic intellige Astrologicas. de quibus pagina præcedente est locutus.

V. 23. Oxon. ποιήση pro ποιήσι.

V. 24. καὶ μὲν τὸ] Sic bene Bodl. at Magd. τὸ perperam pro τῷ. Codex Scal. μὲν pro μὲν.

V. 27. πηλαιοὶ τε ἄνδρες καὶ σοφοί] nempe Pythagoras: quem cum multi alii secuti sunt, tum in primis Timæus Locrus, in divino illo Dialogo περὶ ψυχῆς ἰσχύος. Hunc Plato latius explicavit, suisque contemplationibus non parum auxit, adeo ut solus ferme ex antiquis habeatur, qui hanc opinionem clare exposuerit.

V. 28. λέγει γὰρ πῶς] aliquo modo. Neque enim ipsa Platonis verba adducit. quæ Cicero interpretatus est in De Universitate. Vide Lexicon Ciceronianum Henr. Stephani pag. 22.

V. 30. μέστω λαβών,] scil. ἑστάν. quod immediate præcessit. Oxon. illam vocem textui insertam habent legendo, μέστω ἑστάν λαβών.

V. 33. σωθεῖς] Ita Oxon. at Co-

dex Scal. *συνήθεις*. minus bene, quoniam sequitur *ποιησάμεθα*.

Pag. 154. v. 5: *διπλασίω*] Sic Oxon. Codex Scal. hanc terminationem alteri suprascriptam habebat.

V. 6. *ὡς εἰησάμεθα*] Ita perperam omnes. scribendum, *ὡς εἴη*.

V. 12. *φασίν· οἱ ἀκρεβέστεροι*] Sic legunt & distinguunt Oxon. Codex Scal. absque ulla distinctione eadem habet. Rescribo. *φασίν· οἱ δὲ ἀκρεβέστεροι*. præessit enim, *οἱ μὲν*, v. 8.

V. 14. *ἐπ' ἀριθμῶν*] Sic quoque recte Oxon. male Codex Scal. *ἀπ'.* v. 15. perperam Bodl. *ἐξ* pro *ἐξω*. v. 17. perperam omnes, *δείκνυσιν*. scribendum, *δεικνύσιν*.

V. 19. *βάθος*] Ita emendaram Codicem Scal. qui male, *βάθυς*. Adsentiant Oxon.

V. 23. *τὸ καὶ αὐτὸν αἰώμαλον*. quod vertendo sum secutus.

V. 31. *πρὸς ὧσιν, ὅθεν τὸ αἰετίζον.*] Clare hoc explicat Anonymus in Ptolemæi Tetrabiblum, edit. Basil. pag. 29. *ὅσα μὲν γὰρ φασιν ὑπὸ ὧσιν αἰετίζεσθαι πέφυκε, ἢ μετετέθηται μετέπειτα, (legerem extrusis duabus vocibus, πέφυκε μετετέθηται) ἐκείνα δὲ σενικά ἐσιν· ὅσα δὲ ὑπὸ δρόνις, θηλυκά. καὶ γὰρ εἰώθησαν οἱ πυθαγόρειοι λόγον πινάκειν ποιῆσθαι· ὅτι ὁ ἀριθμὸς ἀριθμὸς τὸ τμηλικὸν ἔχει καὶ παθηλικόν· ὁ δὲ περελτικός, τὸ ἀτμηλὸν καὶ ἀπαθές, καὶ δεξιότρονον. διὸ ὁ μὲν ἡγεῖται ὀνομαζέσθαι· ὁ δὲ ἀριθμὸς. Quæ enim, ajunt, ab impari numero mensurari possunt, ea sunt mascula; quæ à pari, feminea. Etenim hujus-*

modi aliquam rationem proferre solent Pythagoræi: parum numerum divisioni & passioni esse obnoxium; imparum minime, sed esse activum. Quare ille femina; hic mas adpellatur.

Pag. 155. v. 2. *αὐτοῖς*] Oxon. *αὐτῆς*. scil. *ψυχῆς*. maxima bonorum ipsius (animæ) illi expostitis. Hæc lectio videtur melior.

V. 6. *ἀνάλογον*] Ita omnes. Vellem, *ἀναλογεῖν*. quod est v. 17.

V. 8. *δυσὶ δὲ ἀνδρεία*,] scil. *ἀναλογεῖ*. sermo hic est *ἀνακλόγητος*.

V. 20. Oxon. *ὕγειαν*.

V. 24. *ὅθεν τῆς ἐπιστάσεως*.] Verbum excidisse videtur. rescriberem, *ἐσημύων*.

Ibid. *ὁρᾷ μὲν τοι σφόν*] nempe Platonem. Idem forsan pag. 69. v. 12.

V. 27. *καὶ δρόνις χωρὸς*,] Oxon. *δρόνις*.

Ibid. *παθηλικῶς περιτρέμεθα βάθος*] Sic recte Oxon. Depravate Codex Scal. *καθηλικῶς περιτρέμεθα βάθος*.

V. 32. *σφωλνείας καὶ τῶν*] Hic aliquid deesse facile perspicitur. Oxon. inepte legunt, *σφωλνίζεαις*. & versu ultimo non habent *πάσας*. Scribo: *σφωλνείας δὲ ἕνεκεν ὑποκείσθαι καὶ τῶν*. Vide pag. 119. v. 31. Diagramma ipsum, quod in nullo codice adparet, ex mente Aristidis sic re-

		4		
	2		8	
1	3	9	27	

stituo. Alias ejusdem diagrammatis expositiones vide apud Proclum, in Platonis Timæum lib. III. paginis 192. 193. 198.

Pag.

Pag. 156. v. 4. articulus τῷ abest ab Oxon.

V. 12. εἰ τῷ] Sic Codex Scal. & Bodl. at Magdal. adhuc pejus, εἴ τῷ. Legendum, ἐπὶ τῷ.

V. 13. Codex Scal. ἐμφαίνον. Hefychius: Εμφανικώτερον, δηλωτικώτερον.

V. 15. καλαύροπα.] Sic Codex Scal. at Magdal. καλάβροπα. & Bodl. καλῶροπα. Hefychius: Καλαυρόπα, (scribe, καλαύροπα) ποιμνικῶς ῥάβδον ἢ βουκολικῶς. &c, Καλαύροπον, ξύλον ᾧ σὺν βόας βάλλουσιν. Καλάβρωψ, ποιμνική. Scribe, καλάβρωψ, ut in hac voce habet Suidas, quem vide.

V. 18. κερμείδῃ.] Perperam Codex Scal. κερμείδῃ. v. 20. male Bodl. ἀεθμηλικῇ, καὶ ταυλότῃ. quam voculam ex præcedentis syllabæ repetitione natam liquet. pro illa scriberem, ἐν.

V. 25. συμμείλειαι.] Hanc vocem delendam potius censerem, quam ut pro ea scriberetur, ἀναλογίαι. Ibidem pro δι' perperam Codex Scal. δι'. à quo etiam sequente versu aberat articulus τῷ.

V. 30. πρερείηται.] Locum non invenio. nisi respicere videatur ad pag. 115. v. 25.

Pag. 157. v. 9. τῷ σώματι.] Pro his perperam Codex Scal. τώματι. v. 14. articulus τῷ abest ab Oxon.

V. 15. ἐμφαίνον.] Scribendum censeo, ἐμφαίνον.

V. 20. πὺν ἐνθυσιασμόν.] Ita omnes. quod non capio. Scribendum procul dubio, τῷ ἐνθυσιασμῷ.

V. 24. male Oxon. κρομῆν.

V. 25. ποιήσεως.] Codex Scal. male, ποιήσεως. Oxon. ποιήσεως. quod vix alibi invenietur, quamvis verbum, unde hoc formatum videri possit, habeat Hefychius, qui, ποιᾶσθαι, inquit, λέγει τὸ παρορμασθαι πρὸς τὰ ἀφροδίσια. Cæterum Aristoteles lib. 1v de Animal. generatione, cap. 5. recte quoque, ποιήσεως. Verbum enim, unde hoc nominis descendit, invenitur hic sequente pagina; v. 13. Locum Aristotelis, quod illa, quæ sequuntur, illustrare possit, hic adscribam. Ἔστι γὰρ τὰ κατὰ μὲν τὰ σπέρμα ἅπτεται, ὥσπερ πρῶτον εἰρήται. διὰ καὶ τῶν γυναικῶν ὅσῃ πρὸς τὴν ἐμῆν αἰσθησὶν τὴν πιαύτην, ὅταν πολυπύκνωσι, παύονται τῆς ποιήσεως. ἐκ κεκρυμμένη γὰρ ἡ σπέρματικὴ πρὸς τὴν ἐκ ἐπὶ ποιῇ τῆς ὁμιλίας ταύτης ἐπιθυμίαν.

V. 27. perperam Oxon. καὶ pro καὶν.

V. 29. πρὸς πολαίνει.] Hic aliquid deesse est certissimum. Restituo: φρονήσεως πρὸς πολαίνειν. ut interpretando indicavi.

Pag. 158. v. 2. δι' αἰσθῆς ὄψεως.] Scribendum puto, δι' αἰσθῆς καὶ ὄψεως.

V. 8. ποιήσις.] Ita perperam omnes. Scribendum, ποιήσις, vel, ἡ ποιήσις.

V. 15. τῷ δὲ γυνῇ.] Iliadis ὤ. v. 160.

V. 18. μαινόμεν.] Iliadis ὤ. v. 128.

Φρένας ἤλῃ est, αἰσθῆς καὶ μάταιε τῆς Φρένας. Perperam Codex Scal. ἡλῃ. &c, ἀελιάζον. &c, ἰπών.

V. 24. τὸ δι'] Melius Oxon. τῷ δι'.

V. 25.

V. 25. *Φρονήσεως*] Perperam Codex Scal. *φροσύσεως*.

V. 31. *τὸ μὲν πρῶτον*] Legendum puto, *ὅν τὸ μὲν πρῶτον*. Est autem ἰ. v. seq. γῆ male aberat à Codice Scal.

Pag. 159. v. 1. *τὸ δὲ δότιον*,] nempe α. Tertia est η. quarta, α.

V. 2. *pro μέτεχον* Oxon. *μέτεχον*.

V. 9. *τὸ τῶν*] Oxon. *τὸ τ*. v. 10. Male Magdal. *πλησίω*.

V. 14. *φωνήεσι*] Oxon. *φωνήεσι*. Codex Scal. *φωνήεσι*. supra σ scripto s. corrupte omnes.

V. 18. *ἡ νῦν αἰς*] Ita Oxon. at Codex Scal. *ἡ νῦν αἰς*. Est hic locus revera obscurus. Scribendum puto, *ἡ χυσις*. possis quoque *κινύσις*, vel *κινυμένης*.

V. 29. *καθίστησιν*] Sic omnes. scribendum, *καθίστασιν*. v. 31. *pro δὲ* Oxon. *δὴ*. v. 33. iidem, *τῶν δὴ γὰρ* τε λ.

Pag. 160. v. 4. *βίαν τε*] Pro his verbis Oxon. *καὶ τὰς*. perperam.

V. 9. *πυχνικαῖς*] Omnes male, *πυχνικῆς ἢ πυχνηραῖς ἐναλλαζήσ*. cuius emendatio in textum irrepsit. v. 10. *pro ἔτω δὲ* Oxon. *ἔτως δὴ*.

V. 12. *καὶ τόπων*] Sic quoque recte Bodl. alter male, *καὶ τέτων*. v. 15. perperam Oxon. *τῆς τῷ ἡμέσεως*.

V. 19. *μοῖραν*] Iliadis ζ. v. 488.

V. 22. *μη καὶ*] Iliadis γ. v. 336.

V. 29. *ἀχαίων*] Insulse Codex Scal. *ἀρχαίων*. v. 30. *καὶ νοομηθείσης*.

V. ult. *ἡθιον*.] Oxon. recte integrum verbum habent.

ἡθιον αὐτὰρ ὁ ποῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἡμᾶρ.

quippe in primis hæc posteriora verba Aristides respicit.

Pag. 161. v. 1. *pro αὖ τῆς perperam* Codex Scal. *αὐτῆς*. Deinde Oxon. *οἱ καὶ αὐτὸν ἀναστροφῆς*.

V. 8. male Oxon. *ὑπὲρ σιλλωῆς* lidem *ἐπέχων*. pro quo Codex Scal. *ἔχων*.

V. 12. particula *τε* aberat à Codice Scal.

V. 15. *συναργαὶ σωτηρία τε καὶ τάξις*,] Hæc est optima codicum Oxon. lectio. Codex Scal. male, *συναργαὶ τε καὶ τάξις*. in quo emendando me frustra torseram.

V. 21. *λόγιον παλαιόν*,] Quod recitat Herodotus Calliope. Locum integrum adscribam, ut de horum verbum vero sensu eo rectius judicari possit. *τῶν δὲ ἔγωγε τὸν χρησμένον, τὸν Μαρδόνιον οἶπα ἐς Πέρσας ἔχειν, ἐς Ἰλυνέας τε καὶ τὸν ἐγγέλειον στρατὸν οἶδα πεπαιχημένον, ἀλλ' οὐκ ἐς Πέρσας. ἀλλὰ τὰ μὲν βασιλεῖ ἐστὶ ἐς ταῦτῳ τῷ μάχῳ πεπαιχημένα,*

τῷ δὲ δὴν Θερμυδονί καὶ Ἀγρωπῷ λεχεποῖν

Εἰλήνων σωῶδον, καὶ βαρβαρόφωνον ἰούλῳ,

τῇ πολλοὶ πιστεύουσι, ὑπὲρ λάχεσιν τε μόρον τε,

τοξοφόρων Μήδων ὅταν αἰσμον ἡμᾶρ ἐπέλθῃ.

Hæc ita interpretatus est Laurentius Valla: *Oraculum autem, quod ad Persas aiebat spectare Marдонius, id ego scio non Persis redditum esse, sed Illyriis & Encbelerum copiis. Quod autem de hoc*

hoc pralio redditum est à Bacide, id vero hoc fuisse,

*Gramineis ripis Asopi ac Thermodontis
Barbarica Grajū acies clamore coi-
bunt.* (vita,

*Hic multi occumbent defuncti munere
Quando sagittiferis aderit lux ultima
Medis.*

Ista verba, ὑπὲρ Λαχέσιον τε μόνον τε, male vertit, *defuncti munere vita.* cum significant, *ante diem fatumque.* quomodo & ipse Aristides illa explicat v. 30. *πρὸ μοίρας.* Sic quoque in illo Homeri versu, Iliadis 7.

Οὐ γὰρ πῆ μ' ὑπὲρ αἴσαν αἰνὴρ αἰδὶ
πρωϊάψα.

Scholiaſtes, ὑπὲρ αἴσαν, explicat, *πρὸ πλὴν εἰμαρμύλων.* ante fatum. & Iliadis A. *πρωϊάψα, πρὸ τῆς εἰμαρμένης ἔπεμψε.*

Porro omnes codices v. 25. *πείσονται.* v. 33. pro *ὡς πῶς* perperam Codex Scal. *ὅπως.*

Pag. 162. v. 1. *αἴσω γὰρ ὡς*] Odyſſea ̄. v. 511.

V. 7. *ἐκτορ,*] Iliadis ̄. v. 59. ubi Scholiaſtes eodem modo ut Aristides explicat, *καὶ αἴσω, ἧς τὸ πρῶτον ἦγον.*

V. 13. *ἀναγκαῖον.*] Optima hæc est Oxoniensium librorum lectio. perperam Scaligeri, *ἐναντίον.* Ibidem Oxon. *τῶ δ' ἐξ ἀπαντί.* Forſan ſcribendum, *τῶ δ' ἐστὶν ἀπαντί.*

V. 15. *ὡς πλὴν εἰμαρμύλων,*] Sic bene Oxon. Codex Scal. perperam *ὡς* pro *ὡς πλ.* & v. 17. *πρῶτος ἀγορεύων.* v. 22. omnes manifesto errore, *ὑπὸ λαχ.*

V. 20. *ἀποφυγῆς πῆς ἐμμέθοδος,*]

Consideret lector, quomodo in imperſcrutabili illa humanis mentibus doctrina de fato, etiam ſapientes in Ethnica Theologia viri ſibi non ſatiſfecerint.

Pag. 163. v. 2. Oxon. addita v. cula *καὶ* legunt, *ἐπιβολῆς καὶ ὁ σύμ-
πας.*

V. 12. *ἀξιον τὸν τῶν πμίων*] Legendum cenſeo *αὐτῶν* pro τὸν. Male autem Oxon. *πμίων* pro *πμίων.*

V. 13. addita particula *καὶ* legem, *ἐπισημόνα, καὶ τῆς.*

V. 15. *εἰ μὴ π*] Male Oxon. *παι* pro *π.* Ibidem v. 17. *ἀνδρείως* pro, *με-
λέως.*

V. 18. *κακίαι*] Sic perperam libri omnes. Scribendum cenſeo *κακίαι,* vel *κακῶς.* ut vertendo indicavi.

V. 20. *ὡς ἀδέσποτον εἶναι*] Plato lib. x de Republ. in inſigni illa narratione eorum, quæ in tartaro viderat Ardizus. Verba, ex quibus hæc deſumta ſunt, adſcribam. *σφᾶς ἔν, ἐπειδὴ αἰφικέσθαι, δὴτὸς δὲν ἰέναι πρὸς πλὴν Λαχέσιον. πρῶτον ἔν τινα σφᾶς πρῶτον μὴ ἐν ταῖς ἀφῆσιν. ἐπειδὴ λαβόντα ἐκ τῶν τῆς Λαχέσεως γονάτων κλήρας τε καὶ βίον ὡς ἀδείματτα, ἀναβάντα δὴ πῆ βῆμα ὑψηλόν, εἰπεῖν. Ἀνάγκης θυγατρὸς κῆρης Λαχέσεως λόγῳ. Ψυχὰς ἐφήμεροι, δὲ καὶ ἀλλης περὶ οὐδὲ θνήτῃς ἡβῆς θανάτι φόβος ἐχὺ μᾶς δαίμων λήξειαι, ἀλλ' ὑμεῖς δαίμονα αἰρήσεσθε. πρῶτον δ' ὁ λαχὼν, πρῶτον αἰρήσεται βίον, ὃ σπένεται ἐξ ἀνάγκης. ἀρετὴ δ' ἐξ ἀδέσποτον, ὡς πμίων καὶ ἀπμάζων, πλεον καὶ ἐλαττον αὐτῆς*

V u

ἐκα-

ἐκάς & ἕξ. αἰτία ἐλομήν. θεὸς ἀναι-
 ῆ. Vertit Serranus : Ergo *ajebat*
animas, ubi primum illo venissent, con-
tinuo oportere ad Lachefin accedere. tum
prophetam quendam eas animas suo
quamque ordine collocare : postea, quam
ex Lachefis genibus sortes & visatum
exempla suscepisset, & in sublime quod-
dam tribunal conscendisset, ita fari :
 PUELLA LACHESES, *Necessita-*
tis filia, hæc ait : Anima diurna, adest
primordium alterius circuitus, mortali
& vere lethifero hominum generi desti-
natum. non vos Damon excipiet, sed
vos Damonem eligetis. qui primus forti-
tus fuerit, primus vitam eligito, cum
qua necessario permanebit. Virtus autem
sola, extra omnem servitutis noxam est
libera plane, & servire nescia : quam
prout quis vel honorabit vel negliget,
ita plus vel minus ex ea possidebit. culpa
omnis est penes eligentem : Deus est ex-
tra omnem culpam. Porro Codex Scal.
hic legebat, ἀδέσποτον τ' εἶναι.

V. 26. Oxon. addita particula

ὥς legunt, *μυσηρίων, ὥς ἀμφοῖν.*
 Satius illam abesse puto. Iidem v. 27.
 male, ἐκάπερα.

V. 30. καὶ γνησιωτάτῳ,] Hæ bi-
 næ voces aberant à Codice Scaligeri.

Pag. 164. v. 1. δι' ἀναμνήσεων] Vt
 ex plurimis aliis, ita etiam ex hoc
 loco adparet, Platonicum fuisse no-
 strum Aristidem.

V. 4. περὶ φέρου καὶ περὶ γένου] *Scribo,*
περ. καὶ περ. Sæpissime
ita peccatum est in hoc auctore. for-
tassean ex male intellecto scripturæ
compendio.

V. 10. ἐχόντων] Etiam in hac le-
 ctione omnes consentiunt. Scribe-
 rem, ἐχέτωσαν.

V. 12. τῷ τε ἐς τοῦτε τῷ ὀρίμῳ] *La-*
udabilis certe pietas in viro Eth-
nico.

V. 15. ἀβελειόπαμψ,] Ita O-
 xon. Codex Scal. ἀβελειόπαμψ.

V. 16. φασὶ, κακῶς] Omnino
 male Bodl. φασὶ κακῶς. & Magd. φα-
 σὶν κακῶς.

FINIS NOTARVM IN ARISTIDEM
 QVINTILIANVM.

N O.

N O T Æ

I N

MARTIANI CAPELLÆ

LIBRVM IX DE MVSICA.

Illæ quæ ad Aristidem adduci non potuere ; pauculæ
etiam, quæ ibi sunt omiffæ.

Cum duabus partibus constet hic liber nonus : quarum prima continet Historiam Musices & laudem ; altera, ipsa artis præcepta ; posterior quidem sola instituto nostro sufficiebat : attamen postquam conferendi laborem cum binis Scriptis Academiæ Leidensis suscepissem , totum librum perlegere , & variantes lectiones adnotare placuit. Prior autem illorum codicum in folio , ut loquuntur , exaratus, Leidensi bibliothecæ donatus est à Clar. viro, Petro Scriverio ; quem litera A , ob scripturæ compendium, denotamus : alter in quarto, forma oblonga ; litera B signatur. Vterque membranaceus, & non contemnendæ vetustatis. Cum his contuli editionem Hugonis Grotii , quæ omnium est postrema. Cæterum Historica, seu Philologica Musices pars, finit pagina 179. v. 11. Inde usque ad finem, Artificialem pertractat. In hac autem lemmata, seu capitum inscriptiones , ex textu in marginem

rejeci : quarum duæ insigniter vitiosæ viris doctis imposuerant. Vna, *De Tropis*, pag. 315. edit. Grot. altera, *De septem partibus Harmonia*. p. 318. Pro priore in nostra editione p. 179. margini adscriptum , *De Sonis*. Posterioriorem ne quidem , tanquam novæ tractationis initium , notandum censui. In margine tamen adponenda duxi hæc verba : *Harmonica partes septem*. pag. 182. In his autem notis etiam minutissima quæque lectori examinanda proponere volui.

Pag. 165. v. 6. *hymeneæ*] Sic mendose uterque MS. ut in plerisque omnibus vocabulis Græcis. scribendum diphthongo, hymenæus : ut iidem recte pag. 169. v. 13. Quid hymenæus sit, explicat Hefychius: Ὑμέναιος. γάμος, ἡ ὥδῃ Πηγάμιος. *Hymenæus. nuptiæ, aut cæmen nuptiale*. Idem mox. Ὑμέναιος, Πήπιλος, καὶ τὸ Διγαφὰς, καὶ τὸ πῶς γαμῶσιν ἐπὶ ὑμέναιον. ὑμέναιος, ὁπὸς ὁ οὐκ ἔστιν.

V. 7. *sollertia*] Glossæ B. *studiosa*.

V. 10. *puer.*] Gl. B. *Cupido*.

V. 11. *fulcris*] Gl. B. *thoris*.

Vu 2

V. 13.

V. 13. *melicum*] Gl. B. *mellitum & dulce*. Lepidior quam verior glossa. Melicum carmen dixit hymenæum, quod ille non simpliciter recitaretur, sed caneretur ad tibiam. ut & supra ex Hesychio vidimus. Porro *reticens* habebat Scr. A. pro recinens. sed inepte.

V. 14. *temptas*] Ita semper uterque codex. Et in aliis, quos habeo, antiquis MSS. ita hoc verbum exaratum invenitur.

V. 15. *moris*] Codex uterque.

V. 16. *In cumulum*] A & B. Glossæ B. *simul*.

V. 17. *inlecebris*] Uterque. in uno tamen litera l erat supra scripta.

Ibid. *sponsalia*] Uterque.

V. 18. *stimula*] Gl. B. *Dea*. & uterque, *incensa*. pro quo tamen melius videtur *incenso*; nisi abstrusior hic lateat expositio.

V. 21. *vapore*,] Sic B. addita glossa: *fervore artium*. nimis acute. Codex A. *vapores*, at litera s punctis duobus, superiore & inferiore, erat notata; utpote delenda. In ejusdem margine erat, *pavore*.

V. 23. *divi*] Gl. B. *Mercurii*.

V. 26. *tonis*.] Id est, cantibus, qui in diversis tonis seu modis sunt facti.

V. 27. *Quippe scruposis*] Ita uterque. In edito male insertum *ne est*. Scruposis glossæ B. explicant, *salubrosi & difficilibus*.

V. 28. *moris*.] Cod. uterque. & editus in margine; sed in textu, *modis*. verius.

V. ult. *Cecropidas*] Gl. B. *artes*.

Pag. 166. v. 1. *pone consistentis*] Sic uterque probe. Editus, *consistens*. Eandem phrasin vide pag. 170. v. 18.

V. 2. *cujus*] Voluptatis seu Veneris. vide pag. 165. v. 6.

V. 10. *gratia*] Cod. B. alter cum edito, gratiam.

Ibid. *Atlantiadem*] Editus, Athlantiden. Codex A. inserto a, Athlantiden. at B Adlantiadem, id est, Mercurium.

V. 18. *Architectonicamque*] Gl. B. *principatum edificiorum*. Ecce Græcam glossatoris eruditionem.

V. 21. *non incongrue, si fastidio respuuntur*] Sic uterque bene. Editus: non incongrue, ac si fastidio respuantur.

V. 22. *Vna*] Gl. B. *Musica*. male. Rectius, *Harmonie*, ex pag. 168. v. 1. ubi Harmonien Gl. male explicant per, *Muscam*.

V. 23. *dilectio*] Ita optime B. Harmonia est potissima cœli siderumque dilectio, & delectatio. rato quippe ordine inter se distantes, in primis planetæ, suavissimum sonum edunt, ex totius antiquitatis sententia. Vide pag. 168. v. 31. Editus, *dilectior*.

V. 25. *intimare*] Cod. B. cæteri, *intimatum*.

V. 27. *Virginis*] Gl. *Philologia mater*] *Phronesis*. vide versu ult.

Ibid. *conlocatura*] B. & A in margine. Alias, *conlocatas*.

V. 28. *non dispares*] Sic uterque. Male edit. *modo dispares*.

V. 31. *secretis & sanctioribus*] Hæc egregia lectio est utriusque codicis. nisi quod B. *que* omittit, nec & reponit ejus loco. Glossa B. *sanctioribus. honestioribus. & alumna-
tæ, nutrita.*

Ibid. *quone*] Codex uterque editus, *quove.*

V. 32. *transcuntur*] Vterque editus, *transcantur.*

Pag. 167. v. 1. *nec fuit vestrum quisquam,*] Sic uterque editus, *nec quisquam fuit vestrum.*

V. 3. *antistitiam*] Gl. B. *principatum.*

V. 4. *nefas*] Hoc solus habet Codex B. nam in A ista; *ac ni* usque ad *abnegatum*, desiderantur.

V. 5. *casta*] Cod. A. *causa. Vel casta.* Gl. B. *quia nihil reprehensionis habent, ideo dixit casta eruditionis.*

V. 7. *discidia*] Sic uterque. Gl. B. *divortia.* editus, *diffidia.*

V. 8. *colloquia*] Gl. B. *amicitias.*

V. 10. *prior, inquit,*] Codex uterque, & editus in margine, sed in textu: *inquit, propior.*

V. 11. *adoperta*] Bene uterque. Gl. B. *occulta.* editus, *adoperte.*

V. 14. *Oenistice*] Male uterque scriptus, *Oenistice.* Gl. *auguratrix.*

Ibid. *tripos*] Vterque. ut & v. 18. Melius tamen editus, *tripus.* Glossæ: *mensa mea.*

V. 17. *proventus*] Gl. *futuras res.*

V. 18. *concolor*] Gl. *concordans in colore cum tempore.*

V. 19. *exstantis*] Vterque scriptus, *extansis.*

V. 21. *adveniet*] Vterque. editus, *adveniat.*

Ibid. *vestra*] Sic uterque. Melius tamen editus videtur habere, *nostra.*

V. 23. *incultum*] Codex uterque. sed divisim legendum, *in cultum* sc. meum Apollinis. editus inepte, *incultam.*

Pag. 168. v. 1. *Harmonien*] Ex Ionico, *ἀρμονίην* pro *ἀρμονίαν*. Inferius v. 30. est, *Harmoniam.*

V. 3. *alias*] Gl. *mechanicas.* quod nescio unde habeant.

Ibid. *Hic Luna jam gemina*] Gl. B. *gemina portio est totius temporis, quia Sol potestatem diei habet; Luna noctis.* Verius putem per geminam diei portionem intelligi tempus antemeridianum & pomeridianum. Idque adeo, quod Sol geminum laborem singulis diebus exantlet; ascendendi nempe ad medium cœli punctum, ubi meridiem facit; & rursus descendendi.

V. 4. *ingressuram mox*] Sic uterque. editus, *ingressuram, inquit, mox.*

V. 5. *propinquantē confinio noctis*] Hæc optima est lectio. Male editus: *propinquantē vespere, confinisque noctis.* Considera quæ ad v. 3. dixi.

V. 6. *consequentibus*] Gl. *septem mechanicis.*

Ibid. *impertiri*] Vterque. editus, *impertire.*

V. 7. *discursionis*] Gl. B. *revolutionis.* Cod. A. *decurfionis.* Prius tamen planetæ convenientius.

V. 10. *præclaus*] Gl. B. *valde nobilis.*

V. 18. *Deinde*] Editus, *Dehincque*.

V. 19. *dato die*] Editus *repensatrix data, diesque*. Gl. *repensatrix phronesis*.

V. 20. *posset*] Vterque. editus, *possit*.

V. 22. *ducere*] Sic uterque scriptus, & editus in margine. qui in textu male habet, *dicere*.

V. 23. *Ac*] Cod. uterque. editus, *at*.

V. 24. *commonitus*] Sic scripti, & editus in margine. in textu inepte, *commotus*.

Pag. 169. v. 6. *renovatam*] Sic uterque scriptus. Editus tamen melius videtur legere, *revocatam*.

V. 7. *conducit*] Vterque scriptus.

V. 8. *intentioris*] Male uterque scriptus, *intentionis*.

V. 11. *Paphie*] Sic uterque. ut supra, *Harmonien*. Editus, *Paphia*.

V. 12. *pracinere*] Codex A. ut *pracineret*.

V. 21. *lacryma*] Vterque scriptus, *lacrima*. Ita sæpe i pro y, & vicissim, in his aliisque antiquis codicibus scriptum reperitur.

V. 23. *eris*] Gl. B. *Mercurio*. Nuptias enim Philologiae & Mercurii inscripsit hos libros Martianus.

V. 28. *flores*] Sic uterque scriptus bene. Præmia, qui sunt flores refecti. Editus, *floris*.

V. 29. *pallentem*] Optime uterque scriptus. Ineptissime editur, *psallentem*. Quomodo enim, ut nihil aliud dicam, speculaturus est puel-

lam psallentem, quæ aliorum oculis se subtrahit? Grotius quoque in notis præfert, pallentem.

V. 31. *Napea*] Vterque scriptus. editus, *Napææ*. Gl. B. *Napea, nympha aquarum*.

V. ult. *comite*] Vterque scr. *cometis*. quod non intelligo.

Pag. 170. v. 1. *crinale spicum*] Sic uterque. ut pag. 165. v. 27. *Quippe scruposiss*. Grotius in Erratis quoque ita correxit. & in Notis bene ex Scaligeri observatione addit, spicum antiquis idem fuisse quod spica. Cicero enim in Aratzis:

Spicum illustre tenens splendenti corpore virgo.

V. 7. *noscens*] Sic uterque scriptus. Editus, *nescis*.

V. 8. *parabit*] Ita Cod. B. Alter & editus, *paravit*.

V. 11. *chelis*] Vterque scriptus. *charis* editur, quod ineptum.

V. 14. *geminanteque*] Codex B. *geminanteque crebriusque placuisse*. Ita & Codex A. legere videbatur. Editus distinguit ante *crebrius*.

V. 15. *Tritoniden*] Vterque scriptus. Editur, *Tritonidem*.

V. 21. *intemptata*] Vterque scr. Ibid. *aulidaque*] Sic Codex uterque. Gl. B. *fistularis*. Melius tamen puto quod editur, *aulicaque*.

V. 22. *melodia recincentes*] Cantum cum echo denotare videtur. Vix alias video quomodo illa lectio proba censeretur possit.

V. 24. *ex unius*] Sic Codex B. Reliqui male, &.

V. 25.

V. 25. *omnium organicarum vocum consociata permixtio*] Hæc videri possint de plurium vocum concentu, non unisono, sed paraphono & antiphono, seu ut pag. 178. v. 11. loquitur, symphonia, esse accipienda. Verum cum certi nihil hac de re ex antiquis hæcenus cognoscere potuerim, & alias commodam hæc explanationem recipiant de unisono & antiphono plurium vocum & instrumentorum concentu, melius id ita explicaverimus.

V. 26. *cuncticina*] Vocabulum *πανάρμονις*, puto, exprimere voluit.

V. 30. *revertuntur*] Codex B. *reverterunt*. quod & Grotius adnotavit.

V. 31. *Erotime*] Sic uterque scriptus. Editur, *Eratime*.

V. 32. *itemque Terpsice*] Sic uterque. At editus, *item Terpsis* ē. puto perperam.

Ibid. *Diona*] Editus male, *Dione*.

V. 33. *monauliter*] Hoc & Grotius ex scripto sic correxit. Editus male, *monaliter*. Glossæ A. *cum una fistula*.

Pag. 171. v. 9. *praelue*] Sic uterque. editus, *praelui*.

V. 17. *glandibus*] Vterque scriptus, *cladibus*. quod non intelligo.

V. 20. *Et Tanais*] Codex B. *It Tanais*. v. 21. Codex B. *inpune*. & v. 22. *inmiti*.

V. 25. *Quo Amphion*] Codex B. reliqui *quo* non habent.

V. 31. *Arionam*] Codex uterque. editus, *Arioniam*.

V. pen. *Nothi*] Ita male Codex A. *noth* est eradendum.

V. ult. *Cinei*] Codex B. at A. *scinei*. editus, *scyllai*.

Pag. 172. v. 2. *belua*] Vterque scriptus. editur, *bellua*.

V. 5. *domitare*] Sic uterque. Male editus, *domitat*. Deinde v. 6. uterque *Et*. pro quo editus, *Hæc*. Ita quoque Grotius ex MS. hæc duo adnotavit.

V. 7. *pegasæ*] Vterque scr. Editus, *pegasæ*. Gl. B. *Musica*. v. 9. uterque, *suavitatum*.

V. 14. *temperatum*] Ita omnes. Autumo tamen legendum esse, *temperatis*. *πάντων περὶ κίνησιν καὶ βάσιν ἑρμῶν ἡρμωσμένων, ἢ κατέσκηδασμένων*.

V. 15. *contingeret*] Sic Codex B. cæteri male, *consigne*.

V. 19. *gestabat*] Codex B. reliqui, *gestitabat*.

Ibid. *complexionibus*] Plane Harmonicum vocabulum. Ita enim reddidit Græcum *συσήμασι*.

V. 22. *adsimulata*] Sic Cod. A. alter, *assimulata*. editus, *assimilata*.

V. 25. *Denique mox ut*] *ut* male in edito ommissum.

V. penult. *aliis modulū numerisque, voce etiam adsociata*] Hæc tria uno vocabulo ὡδὴ Græci significant. Egregie hoc explicatur ab Aristide pag. 32. ubi vide v. 17. Moduli sunt μέλας. numeri, ῥυθμός. vox adsociata, λέξις.

Pag. 173. v. 4. *potissimus*] Vterque script. qui & v. 7. *rotat*. & v. 8. *sufficit*.
V. 15.

V. 15. *crevit*] Codex B male, *decurit*. Forſan pro gloſſa ſupraſcriptum fuit *decrevit*, quod deinde male & corrupte in textum irrepiſit.

V. 16. *plauſtrilucas*] Vterque ſcriptus.

V. 17. *Parnafias*] Vterque. editus, *Parrhaſias*. v. 18. Codex B. *abditum*.

V. 23. *nullis*] Sic uterque. excuſus, *nulli*. quod puto ſphalma typogr.

V. 25. *chaos*] Codex B. male, *chau*. v. 26. Codex A. *optumus*.

V. 28. *Natas*. ſed male Cod. B. *vividus*. v. 29. uterque, *Solve*.

V. 32. *cire*] Sic Codex B. cum circumflexo. alter, *ciere*.

Pag. 174. v. 1. *vellent*] Sic Codex A. at B. *velent*. editus, *velim*.

V. 3. *Poſthac*] uterque MS. excuſus, *Poſt has*.

V. 5. *Deducet*] Vterque. excuſus, *deducit*.

V. 13. *Cicero*] Scriptus uterque. Deinde A. *praferes*. alter, *praſers*. Excusſus, *vero praſerens*.

V. 16. *Phaetontos*] Vterque, *Faetontos*. Sic pag. 175. v. 27. *Faetontiaſque*. Editus, *Phaetontos*. Gloſſæ B. *Solus*.

V. 19. *Vulſus jugandiſque*] Ita Cod. A. alter melius, *jugandis qua ferenda*. Editus, *jugandis, ferendos*. In noſtra editione ſphalma typogr. eſt, *jugulandiſque*.

V. 22. *luxa*] Vterque ſcriptus. & Grotius in Erratis atque Notis. Iidem ſcripti, *prodiens*. Editus, *proderit*. & in margine, *prodeant*.

V. 27. *chely*] Vterque ſcriptus, *chelis*. quod per y ſcribendum, *chelys*. Ibidem corrige, *camænam*.

V. 28. *Galatea perſonante*] Sic uterque. Grotius in Erratis & Notis male, *perſonantes*.

V. 31. *Interſinctus*] Vterque MS. quod certe optimum. Excusſus inapte, *Interſinctus*. Ante ultimum verſum inferendi ſunt ſequentes novem verſus, male omiſſi.

Carmen Menalia tulere pinus

Percuſſaque modis ſonat Lyceis

Sollers Arcadia nemus cicutæ

Pernix ſemiferi puella Panos.

Nam verſa in calamos ſonat loquaces:

Quam dum forte Deus premit labellis,

Suſpirat velut oſculis canorem.

Iam nunc blanda melos carpe Dione;

Durus quippe rigor cedit amori.

Menalia] Vterque ſcriptus. editus, *Ménalia*.

Lyceis] Codex B. *liceis*. alter, *licheis*. editus, *Lycæis*. v. ſeq. bene Cod. B. *Arcadia*.

Pag. 175. v. 4. *liquit*] Vterque MS. v. 8. Codex B & editus, *arundinetum*. Cod. A. *harundinetum*. v. 17. male uterque, *Lacena*.

Pag. 176. v. 10. *luminis*] Vterque Scriptus. & v. 21. *Ægram curam*. male editus, *Ægrum cura*.

V. 22. *horrorem*] Iidem. quod tamen verſus reſpuit. Scriberem, *pavorem*. Grotius, *honorem*. quod non placet.

V. 30. ſcribe conjunctim, *adſequendum*. Ibidem, *vigil cura* uterque ſcr.

V. pen.

V. pen. *paululum*] Codex B. reli-
qui, *paulum*.

Pag. 177. v. 1. *terrigenis*] Sic B.
cæteri, *terrigenas*, quod non placet.

V. 3. *ediffertare*] Vterque scr.

V. 8. *repedata*] Codex B. Alias
male, *repediata*.

V. 9. *in illa incogitabili effigientia*] Sic uterque. Minus placet quod ex-
cusuf habet, *illa incogitabilis effi-
gientia*.

V. 13. *formatio prima*] Cod. B.
transpositis vocibus. Idem *manantes*
pro *emanantes*.

V. 16. *congruentiam dispensans*] Sic rursus transpositis vocibus con-
cinnius Codex B.

V. 19. *adherere*] Cod. B. male,
adhereret.

V. 21. *Aristoxenus*] Lepidam hu-
jus nominis etymologiam adferunt
Glossæ Codicis B. unde quam reli-
quarum vocum Græcarum explica-
tiones eruditæ sint, colligi potest.
*Aristoxenus aut virtus acuta; aut virtus
peregrina. Aris enim virtus. oxenos au-
tem aut ab eo, quod est oxos, id est, acu-
tus: aut ab eo quod est xenos, id est,
peregrinus.*

V. 22. *ipsa*] Vterque bene. Ex-
cusuf, *ipsam*.

V. 23. *objectionis*] Codex B. re-
liqui, *objectationis*. Sic pag. 178.
v. 18. pro *afflictionibus*, quod Codex
B habet, reliqui, *afflictationibus*.

V. 29. *Peltras*] Codex B. alter,
Spaltas. editus, *Psaltas*.

V. 32. *per nenias*] Sic uterque.
nescio tamen an satis bene. *Nenia*

enim est *Ἐνθῆσι*, seu lauda-
tio, quæ inferas iras non sedatura
videtur. Ad Orpheum hæc verba
respicere puto; qui modulorum
suauitate id effecit. Editus, *per me
etiam*.

V. ult. *nec ante*] Vterque Scri-
ptus. Sed ita vocula *prius*, quæ se-
quitur, melius expungeretur. Edi-
tus *nante* non agnoscit.

Pag. 178. v. 1. *contingeret*] Sic Co-
dex B & editus. alter non male, *con-
tigerat*.

V. 3. *donata tibicine*,] Hanc hi-
storiam apud nullum alium ita repe-
riri puto. Forfan illorum Auctorum
aliquis, qui à Plutarcho in Alexandri
vita memorantur, hoc perscripserat,
unde Martianus id desumferit.

V. 5. *Sibaritas*] Vterque scriptus.
Editus rectè, *Sybaritas*.

V. 16. *modulorum gravitate*] Can-
tu, qui in severo modo esset factus.
Historiam illam de Damone, ex Ga-
leno desumtam, vide in Notis ad A-
ristidem, pag. 301.

Ibid. *tibicini spondeum*] Sic uter-
que MS. editus, *tibicinem spondaum*.

V. 17. *temulenta dementia per-
turbationis*] Hoc verborum ordine
uterque MS. Codex A. male, *temu-
lentia*.

V. 18. *medicatione*] Vtriusque
codicis optima lectio, quam & Gro-
tius habet in Notis. Male editur,
meditatione.

V. 21. *Schiadas*] Sic Codex B.
alter, *Ischiadas*. editus rectè, *Ischiadas*.
Glossa hic: *Sciada est passio subitanea*

in caliginem oculos inferens. scia enim umbra dicitur. nugæ.

V. 24. *compertum morbos*] Sic uterque scriptus. Editus, *compertum est morbos*. Iidem, *Erophilus*.

V. 25. *collatione*] Vterque MS. & seq. v. *incunctanter*.

V. 29. *crepitu*] Id est, crepitaculi fonitu.

V. 33. *persuaserunt*] Vterque. Ibidem Codex B. *canticis*. reliqui, *cantibus*.

V. ult. *In Thracia Orpheo canente*] Hæc habebat Codex B. in margine.

Pag. 179. v. 2. *nympharum*] Vterque MS. editus, *lymptharum*.

V. 6. *Actiaco*] Vterque scriptus. editur *Attico*.

V. 7. *à me mortalibus*] Sic scripti. editus, *mortalibus à me*.

V. 12. *Et quoniam officium meum est*] Hic initium facit tractandi de ipsa arte Musica. cujus interior finis est, bene modulari. Huc omnis institutio tendit. Ita intelligendi omnes, qui Musicam bene modulandi scientiam definiunt: ut Augustinus quoque libro 1. de Musica.

V. 13. *rhythmicis & melicis astru-
tionibus*] Id est, Harmonica & Rhythmica. Melica ipsi sunt τὰ μελικά. nemo alius ita locutus. Cæterum duas tantum illas partes ad bene modulandi artem facere dicit, exclusâ Metricâ: quæ tamen ad perfectum cantum, in qua etiam verba considerantur, vel maxime est necessaria. Vide Aristidem pag. 28. v. 26.

V. 14. *Dico quicquid recte*] Ita Co-

dex B. editus, *rite*. Est hæc locutio insolentior. Hoc autem vult: Quodcunque intervallum modulamur, (incompositum, & intra quod aliud cadere nequeat,) dico aut tonum esse, aut hemitonium, aut quartam partem toni. Codex B. π partem habebat superscriptum. Quod hîc Grotius notat, id ex Musices ignorantia est natum. Vti & quod sequente nota dicit; *hemiolice proportio appellatur harmonica, ut sesquitercia Arithmetica*. plane est erroneum.

V. 16. *cum legitima quantitate*] Hæc est ratio superoctava. Glossæ: *ratio epogdoi*. Scribendum, *epogdoa*.

V. 17. *qui ex duobus sonis*] Mallem, *quod*. sc. spatium. v. 19. uterque, *Tres sunt*. editus, *sunt tres*. Sic v. 23. *tertiam partem toni*. editus autem, *partem tertiam toni*.

V. 24. *Chromaticæ appellatur*,] Scribe, *Chromatica*. Subauditur enim diesis. Illa autem scriptura inde est, quod Græca vocabula, Græcorum more inflexa, eorumque literis ab autore scripta fuisse videantur.

V. 25. *toni tertiam partem ac dimidiam tertiam*,] Hoc plane falsum. quamvis scripti codices æque ac editi hanc lectionem ingerant. Restituo veterem ac germanam; neque enim tam crassam ignorantiam Capellæ imputabo; *Tertia vero habet toni quartam partem, ac dimidiam quartam*. Hemiolia quippe diesis habet quatuorsemis dodecatemoria, seu duodecimas toni partes; id est, quartam partem toni, & quartæ dimidiam.

Ideo

Ideoque & sic idem enunciare potuisset: *Tertia vero habet tetartemoriam diesin, ejusque dimidiam.*

V. 26. *& harmonia divisio, quoniam hemiolii modum complectitur.*] Hæc barbara sunt, adeoque expungenda. Etenim ratio, cur diesis illa hemiolia vocetur, ex Aristoxeno aliisque est clarissima, quod videlicet hæc diesis sit hemiolia dieſeos enarmonizæ. ut numerus quatuorſemis est hemiolius numeri ternarii. Si retinenda sint, hanc explicationem adferemus. Vocabulum *modus* hic idem significat quod *modulatio*. ut & pag. 180. v. 21. pag. 183. v. 25. Deinde pro, *& harmonia divisio* legendum, *ab harmonia divisione.* & *hemiolium* pro inepto, *hemiolii*. (quemadmodum etiam Glossæ interdum superoctavam rationem imperite vocant rationem epogdoi, pro, epogdoam.) ut hic sensus bonus ac verus ex ineptis verbis colligatur: *& vocatur* (sc. illa diesis) *hemiolia*, *ab harmonia divisione*; *quoniam hemioliam modulationem complectitur.* Quod si vocabulum *modus* pro *diastema* accipiamus, ut idem usurpatur pag. 186. v. 20. ultima eodem sensu legemus: *hemiolium diastema complectitur.* Cæterum *complectitur* legebat Codex B. reliqui minus bene, *complet*.

V. 28. *Tonus igitur idem*] Hoc certum est ex Aristide nostro, pag. 22. v. 28. Euclide, pag. 19. v. 6. Inde ἐπὶ τῶν λυγρῶν dicebatur, quæ septem diversos sonos habebat. Inepte autem pag. 180. v. 26. inquit: *Nam*

sonum, id est, tonum productionem vocavi. Neque enim tonus ibi appellari potest productio, quatenus sonus est, sed quatenus spatium cum legitima quantitate, quod duobus sonis continetur, ex pag. 179. v. 16.

V. 31. *quia eadem voce nos uti summus Iuppiter statuit*;] Sic uterque scriptus. ab edito vocola *nos* male abest. Hæc autem verba vix video quomodo commode explicari possint. Ingeniosa est Grotii conjectura, qui post vocem *principalium*. v. pen. illa rejicienda putat. ut ad Iovis epitheton adludere videatur.

Pag. 180. v. 1. Τ Π Α Τ Ω Ν Δ Ι Α Τ Ο Ν Ο C] Vterque scriptus Græca vocabula quadratis literis exarata habebat. quorum scripturam accurate ubique exprimendam curavimus. Imperite autem in edito ubique ἰσάτων pro ἰσάων, quamvis Grammaticorum canones posterius minus probent. Deinde inepta est, & erronea, tota illa adnotatio, quam ad vocem Διῶτων addidit Grotius.

V. 6. C T N H M M E N Ω N,] Sic optime uterque Scriptus, nisi quod pro η omnibus tribus locis male est ε. Editus ubique συζευκμένων. in margine tamen adpositum, αλ. συνημμένων. Miror doctissimos viros hoc emendare non potuisse. cum ne quidem Græcum sit. Scribendum enim fuerat συνεζευκμένων.

V. 8. *conjunctarum extenta.*] Sic recte uterque scriptus. etiam, ut Grotius adnotavit, Codex Veicetinus.

V. 10. *propemedia.*] Codex B male, *propemedia*.

V. 14. ΤΡΙΤΗ ΤΠΕΡΒΟΛΑΙΩΝ,] Codex B hîc ubique male, ΤΠΕΡΒΟΛΕΩΝ. & aliæ editiones, ut Grotius notavit.

V. 15. *Septimusdecimus. οὐδ' αὖς δεκάς.* recte uterque MS.

V. 19. *cum ratione*] ἡσῶς. Vide Notas ad Aristid. pag. 13. v. 29.

V. 21. *modi quadam emissione*] Pro *emissione* lego, *remissione*. quod & Grotium notasse, deinde vidi. Vocabulum *modi* utriusque codicis Glossæ explicant, *soni*: minus commode. malim, *modulationis*, quæ explicatio generalior est, & aliis quoque hujus auctoris locis adplicari potest. Sed & sequente versu confirmatur. Cæterum quid gravitas sit, quid acumen, clarius habemus pag. 182. v. pen. Versa autem illa sunt ex Aristide, pag. 8. v. ult.

V. 22. uterque scriptus, *erecta*.

V. 24. *prima est dia tessaron*] Sic uterque, Latinis quoque literis. Interdum mendose, *dia tesseron*. ut & infra sæpe Codex B. *Eolius*. Præterea in omnibus codicibus binæ illæ voces conjunctim, tanquam una, perperam scribuntur. quod mendi & in Grotii editione Græcis vocabulis διὰ τεσσάρων, διὰ τεσσάρων obtigisse cernitur.

V. 25. *ex quattuor*] Sic uterque scriptus ubique.

V. 26. *productiones duas & dimidiam*] Hoc barbare vertit & inepte. Latine potuisset, ut pag. 185. v. ult. *tenos duo semis*.

V. 28. *qua ad productiones plenas, & integras mediatenus valent*;] Hæc barbara sunt, & superiorum seculorum inficitias redolent. Ideoque male inserta delenda censeo.

V. 32. *quod est unus*,] Et hæc dederem. nec pag. 181. v. 4. adparent. Scribendum fuisset; *quæ* (tertia pars) *est unitas*, vel, *unus*. ut Aristides quoque pag. 35. v. 4.

Ibid. *quattuor ad tres*.] Sic integris literis Codex A. & omnes sæpe in sequentibus. Etiam Græci codices frequenter hoc mendo laborant. ut ex dicto Aristidis loco perspicitur. Scribendum tamen, *tria*. Erroris ansam imperitis librariis notæ numerales præbuerunt. quas integris vocum literis signare sunt conati.

Pag. 281. v. 2. *hemitonia septem, diefisque*] Vterque hic, ΔΙΕΤΙΤΩΝ. Atque in hoc vocabulo fere semper quartus casus pluralis finit.

V. 4. *tres ad duo*] Vterque scriptus.

V. 7. *duplici*.] Sic bene Codex B. reliqui perperam, *dupli*.

V. 9. *tropi*] Codex B. à reliquis id abest.

Ibid. *cui coherent*] Sic scriptus B. reliqui, *adherent*. Deinde omnes perperam; *κολλημένοι* & *προσδεδεμένοι*. Verum alter ordo, ex Alypio desumptus, etiam in sequentibus adparet.

V. 10. *Secundus Iastius*,] Hoc plane falsum. Auctorum nullus, vel Græcorum vel Latinorum, primum tonum dixit Lydium, & secundum, Iastium. Itaque ordini suo hunc locum

cum sic restituo: *Primus Lydius, cui coherent* Ἀπλὺδι & Ἀερελὺδι. *Secundus Aëlius, cum* Ἀποαιολίω & Ἀερααιολίω. *Tertius Phrygius, cum duobus* Ἀποφρυγίω & Ἀερεφρυγίω. *Quartus Iasius, cui sociatur* Ἀπιδιάσι & Ἀερειδιάσι. *Quintus Dorius, cum* Ἀποδωρίω & Ἀερεδωρίω. Cæterum ordo Alypii hic observatus cernitur. Primum enim dicit Lydium, tanquam acutissimum; & ultimum, Dorium. idque secundum omnium veterum melopœorum sententiam, qui ab acuto tonorum numerationem incipiebant. Sed & posteriores Græci suos ἤχους ab acutioribus incipiendo numerarunt. Glareanus, & cetera Musurgorum turba, Boëthii vitiosum diagramma secuti, à gravioribus ordinem arcessunt.

V. 14. *Verum inter hos tropos*] Quænam hæc sit doctrina satis est obscurum. Si v. 16. legeretur: *ut inter Dorium & Hypodorium, & inter Phrygium & Hypophrygium*, & sic de cæteris, omnia statim paterent. Succurrit tandem, illud velle Martianum, alternos modos, Hypodorium & Hypophrygium, eo inter se convenire, quod binas dia tessaron consonantias, deinceps positas in dia pason, communes habeant, quæ etiam iisdem notis signantur. Quippe Hypodorii dia tessaron ab hypate hypaton ad hypaten meson, idem est, quod diâ tessaron Hypophrygii ab ejus proslambanomeno & hypaton diatono comprehensum. Sic dia tessaron Hypodorii ab hypate meson &

meson comprehensum, idem est, iisdemque notis signatur, quibus dia tessaron Hypophrygii, hypaton ac meson diatonis ejusdem toni contentum. Similiter Hypoiaustum & Hypolydium, dia tessaron & dia pente consonantias, non quidem deinceps positas, sed tamen intra dia pason, communes habere, ex notis est manifestum. Hæc explicatio verissima est, adeo ut v. 18. pro, *Hypophrygium & Hypoæolium*, legendum censeam, vel, *Hypophrygium & Hypolydium*; vel, *Hypoiaustum & Hypoæolium*. Atque hæc troporum concordia ex ipsis notis Diagrammatis x v. modorum facile colligitur. Sed nova hic difficultas oritur ex illis verbis v. 19. *qui tantum duplices copulantur*. quæ si v. 18. legeretur, Hypoæolium & Hyperlydium, sic optime explicarentur; nempe Hypoæolium & Aëolium; item, Hypolydium & Lydium, duplices tantum copulari secundum Aristoxenum, qui xiii. duntaxat modos facit; non autem triplices, ut reliqui; quod, ut dixi, Hyperæolius & Hyperlydius ex Aristoxeni sententia non numerentur, sed juniorum quorundam. de quibus Aristides pag. 23. v. 18. Hæc tamen explicatio non adeo placet; nec præcedentibus convenire videtur: ut simpliciter dicendum putem, superiorem illam modorum concordiam inter binos tantum considerari, cum etiam inter ternos possit & quaternos, ac plures. Ex gratia, concordia quædam amica est inter Hypodorium

Hypophrygium, Dorium, Phrygium; quia hi quatuor toni unam dia tessaron consonantiam, notis — Ω signatam, communem habeant.

V. 19. *Media verò graviorum troporum*] Hæc binas explicationes admittere possunt, prout vocabulum Mediæ vel de integri systematis bis dia pason media chorda accipitur; vel de unius dia pason systematis media, quæ est hypate meson. Priori tamen modo usitatus. Sic Hypodorii media est proslambanomenos Hyperphrygii. & in binis superioribus eodem modo. Cæterum v. 21. omnes codices legunt *πρεσλαμβανόμεναι*. non quidem male; usitatus tamen esset, *πρεσλαμβανόμενοι*. Nec huic scripturæ adversatur vocabulum Mediæ, quod præcedit. Quippe inter chordas ab omnibus μέση numeratur feminino genere, & *πρεσλαμβανόμεναι*, masculino. Solus Bryennius, Musicorum Scriptorum ultimus, frequenter feminino genere scribit, *πρεσλαμβανομένη*.

V. 26. *tenerentur.*] Codex A. *teneretur* res. minus concinne.

V. 27. *cum Lassus ex surse harmonia vim*] Corruptissimi hîc sunt codices omnes. Vnus; *lassus ex surse armonia* vir. Alter; *lassius ex surse ermionea* vir. Optima est emendatio: *Lassus ex urbe Hermionia harmonia vim*. Scaliger: *Lassus ex urbe Ermionea, harmoniacam vim*. Non male Grotius: *cum Lassus exorsus Harmonia vim*.

V. 28. *tria tantum ei genera*] Vterque scriptus argute; *tria tantum*

mei genera. mei, nempe, *Harmonia*. quæ pag. 179. v. 12. inquit: *Et quoniam officium meum est.*

Ibid. ΙΔΙΚΟΝ,] Codex B. ΙΔΙΚΟΝ. ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ. ΕΞΑΝΓΕΛΤΙΚΟΝ. quod. Alter, ΤΔΙΚΟΝ. ΑΠΑΡΓΑΣΤΙΚΟΝ. ΕΞΑΝΓΕΛΤΙΚΟΝ. Excusus pessime, *είδικον, έργασικον, υπερεργασικον*. Illarum optima est lectio Codicis B. quam edimus. Per *είδικον* autem seu *είδικον*, intelligo Musices partem contemplativam. nisi pro eo *θεωρητικον*, legendum statuamus. Nam & hæc ex Aristide desumpta esse, arguunt binæ reliquæ partes, & in primis paginæ 182. v. 3. tres τῶ *έξαγγελικῶ* partes, ex Aristidis pag. 8. v. 17.

V. ult. ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ est *quidam materia tractus*] pro *tractatus*. Practica Musica in tractatione materiæ Musicæ, quæ sunt sonus, rhythmus ac verba, versatur, ut in cantu decore ac suaviter componendo exercitati evadamus. Cæterum pro *πρακτικον* Cod. A. ΑΠΑΡΓΑΣΤΙΚΟΝ. quod scrib. *άπεργασικον*. Editus male, *υπερεργασικον*.

Pag. 182. v. 1. ΜΕΛΟΠΟΙΙΑ,] Quin hæc corrupta sint nullum dubium. Legendum censeo: *μελοποιία, ρυθμοποιία, ποιησις*. *Melopoia autem partes sunt tres: λήψις*, (pro quo hic inepte *λέξις*;) *μίξις καὶ χεῖρις*. quarum partium subdivisiones rursus adferendo perveniremus tandem ad *ποικιλύ*. Quod enim Melopoiam tres illas partes habere censuerit, hoc clarissime patet ex pag. 197. v. 25. Vide

Vide Aristidem, pag. 8. v. 15. pag. 29. v. 1.

V. 2. Vterque scriptus, ΕΞΑΝΤΕΑΤΙΚΟΝ. Editus perperam, ἐκ-
 9ελύκον. v. 3. optime tres illæ partes
 in omnibus codicibus leguntur. Vi-
 de Aristidem pag. 8. v. 17.

V. 4. *inferius*] Codex A. *interius*.

V. 7. *Omnis vox*] Hæc vertit,
 quamvis liberius, ex Aristidis pag. 7.
 v. 16.

V. 8. *Divisum*] Minus perspicue
 vertit Græcum, διαιρεμαλύνον. Me-
 lius Vitruvius.

V. 11. *ut pronunciandi modo*] Sic
 perperam omnes. pro *ut lege quo*.
 Aristides pag. 7. v. 25. ἡ τὰς τ' ποιη-
 μάτων ἀναγνώσεις ποιέμεθα. v. 13. cor-
 rige, *nominatur*.

V. 14. *Harmonica*] Sic optime u-
 terque scriptus. Infulse editus, *Har-*
monia.

V. 16. *tertiā de Systematis*] Sic
 recte scripti. Male editus in textu,
Diaſtematis; in marginem rejecta ve-
 ra lectione, quæ est, *Systematis*.

V. 18. *de Modulatione, quam Melo-*
pæiam vocamus.] Si vel ex nullo alio
 loco inscitæ, vel negligentæ, con-
 vinci Martianus posset, ex hoc certe
 non video quomodo non possit. Ver-
 ba clariora sunt quam ut interpolata
 ea censeamus. Latino *modulatio* re-
 spondet Græcum μελωδία, non au-
 tem μελοποιία.

V. 21. *Phthongos*] Codex A. *Prog-*
gos. & v. 24. *proggos*. Quas scripturas
 ex Græcis φθῆγγις, φθῆγγος, manasse
 est evidens.

V. 22. *Verum phthongus dicitur*]
 Aristides videatur pag. 9. v. 17.

V. 23. *intentio, quam dicimus ta-*
ſin,] Sic uterque scriptus hic & v. 30.
 Editus, *intensio. taſin*. Deinde uter-
 que, *qua vox consistit*. ut & pag. 184.
 v. 14. Editus male, *in qua vox persi-*
ſtit. Hæc autem verba sunt ex Ari-
 stide, pag. 8. v. 26.

V. 24. *Sonos phthongos vel specia-*
tim, vel generaliter appellamus.] Sic
 codex B. Alter ut editus; nisi quod
 pro *generatim* quoque habet *genera-*
liter. Hæc autem & sequentia, cum
 obscura sint & corrupta, breviter ex-
 plicabimus. *Phthongos sonos vel specia-*
tim, (τῇ δυνάμει, *potestate*, quomodo
 octodecim in singulis sunt generi-
 bus) *vel generaliter* (τῇ τάδι, *intentione*,
 quomodo infiniti soni existunt)
appellamus. *Sed generale vocabulum*
 (sonus, quod infinitis æque compe-
 tit. ut & ipse Martianus docet p. 183.
 v. 1.) *speciales* (illi octodecim in quo-
 que genere solum) *habent*. (adeo ut
 ex reliquis innumerabilibus nulli id
 tribui soleat.) *qui* (soni) *δυνάμει*
Graja voce perhibentur. Sic legendum
 censeo. sic explicandum. Codex B.
 legit: *specialia habent, qua idiotera*.
 Reliqui: *habent & specialia, qua idio-*
τη. Vocabulum *ιδιότης* hic plane est
 ineptum. Videri tamen possit ex A-
 ristide conformatum, qui pagina 9.
 v. 3. ἡ δὲ, inquit, τῆς μελωδικῆς,
 φθῆγγος *ιδιως καλεῖται*. Sed an pro-
 pterea sonus *ιδιότης*, ut illi octodecim
 soni *ιδιότητες* adpellentur? Nullum
 sane hujus adpellationis vestigium
 apud

apud ullum Auctorem. Præterea scribi debuisset: *speciales habent, qui idiomætes*. Pro illo autem reposui genuinum vocabulum Musicum, *δυναμεις*, ab omnibus antiquis, & vel in primis Aristoxeno, usurpatum. Hanc meam emendationem confirmant sequentia.

V. 26. *Vt si quemadmodum*] Ita uterque scriptus. Editus perperam; *Vt si is punctus*. Corruptus hic locus est, & difficillimus. quem explicabo. *Vt si*, (audito vel lecto vocabulo) *quemadmodum nobis scribendum sit*, (quas literarum potestates, τὰ στοιχεῖα δυναμεις, quos ductus adhibere debeamus in illo exarando) *cogitemus*. Plane enim vocabulum *δυναμεις*, quod præcesserat, explicare voluit: ut etiam ex his adjunctis est evidens. *Ita hac virtus phthongi docet*, (exempli gratia, mese, nete diezeugmenon, proslambanomenos) *quid acuminis exercere debeamus, vel quid lenius remittere*.

V. 29. *Verum ex illis alia faciunt*,] Codex B. *illis*. alter, *istis*. editus, *his*. Hæc autem male cum præcedentibus cohærent. ut locum hunc mutilum censeam. Neque etiam transpositione juvari potest. Porro cum hoc Aristides non habeat; quem tamen etiam hoc loco vertisse deprehenditur; sed Aristoxenus; illum pagina 8. v. 28. mutilum censeo. Ita autem Aristoxenus pag. 11. v. 25. *Atque ex his*, inquit, *quæ diximus, planum est, & remissionem esse diversum quid à gravitate, ut faciens ab eo quod*

fit: intentionem quoque ab acumine, eodem modo.

V. 30. *vel gravitas*,] Ita Codex B. & præcessit, *vel remissio*. Reliqui, *& gravitas*.

Ibid. *Productio*] Male sic vertit Græcum, *ὑπέρβασις*. nisi quis perperam pro *Intentio* id irreptisse putet; quod hic recte præcedit. Versa autem hæc sunt ex Aristide, pag. 8. v. 31. *Epitasis, anesis*, Latinis literis exarata erant in utroque scripto.

V. 33. *seriumque*] Codex B. male, *serumque*. & utriusque glossæ, *tardum*.

Ibid. *Fit autem soni gravitas*,] Hæc ad verbum vertit ex Aristidis pag. 8. v. ult.

Pag. 183. v. 2. *per singulos tropos XXVIII.*] Sic omnes codices. Scribendum tamen videtur, *XVIII.* quamvis Aristidem secutus videri possit, qui pag. 9. v. 21. vigintiocto recenset. Alias enim addendum fuisset, *trium generum conjunctim*. Confirmant quoque hanc emendationem verba sequentia: *quorum nomina superius memoravi*. videlicet pag. 179. v. 29. ubi vide.

V. 6. *extrinsecus velut acquisitus*] Ita ambo scripti. Excusus male, *extrinseco*. Ibidem pro *media* malletm Græcum chordæ nomen, *meses*. quod sensum evidentiorē reddit.

V. 12. *χρωματικῆς*,] Omnes perperam *ΧΡΩΜΑΤΙΚΟC*. Sic v. 15. 16. & 32. Scriptos & excusum emendavi, qui legunt; *Enarmonius, Chromaticus, itemque Diatonus* (Scriptus

ptus uterque hoc ultimum recte, *Diatonos*.) Quippe vocabula, Enarmonios, Diatonos, sunt feminini generis. v. 11. verbum est restituendum videtur. *Principium vero est εναρμονία*. Quod Grotii MS. addit, *Ἀναρμονία*, nescio ubi ponere debeam. Longe melius à reliquis id abest; quia etiam v. 16. sequitur.

V. 21. *sui similes*] Codex B. *sui simili usu*. alter: *suis similes*. cum glossa: *vel, simili usu*. Nullo sensu. Vide Notas in Aristidem pag. 211. Porro hic & seq. versu perperam editus, *trachordorum*. quod & Grotius ex aliis libris corrigit.

V. 25. *gravis modi finis est*,] Vocabulum *modus* hic pro *modulatio* usurpari certum est ex v. seq. ubi idem dicitur, *gravis modulatio*. Nec sequentia permittunt, ut per gravem modum intelligatur Hypodorius. Errat itaque hic cum patre suo Grotius. Cæterum mese ultima est respectu proslambanomeni, ut nete, respectu menses. Est itaque post mesen hic ordo: ultima, penultima, tertia ab ultima, suprema. quæ mese. Vide notas ad Aristid. pag. 212.

V. 28. *mese est*.] Editus, *mesen notat*. Scriptorum lectiones corruptas vide in Notis ad Aristidem, pag. 211. præterea Martianum, pag. 188. v. 27.

V. 30. *illa chorda*] Sic Codex B. *chorda* à reliquis abest.

V. 32. *Ἐναρμονία*,] *ἢ* *Ἐ* abest à Codice B.

Pag. 184. v. 3. *adjungitur*;] Sic &

recte scripti. Male in margine Grot. edit. *producitur*. Porro pro, *prima complevit*, Grotius laudat MS. sui lectionem: *cum prima complevit*. Ego *ἢ* cum melius à cæteris abesse censeo.

V. 5. *satis proximum sonus*] Sic probe uterque scriptus. Editus, *sonum*.

V. 7. *unde divisarum*] Sic Codex A. quia etiam præcedit, *divisarum tertia*. Codex B. *dijunctarum*. Perperam editus; *conjunctarum*.

V. 8. *Sonus vero divisarum*] Satis inepte.

V. 9. *à media fine*] Sic recte uterque scriptus. Editus perperam, *medii*.

V. 12. *fastigiatur*.] Sic Codex A. & editus. Codex B. *fastigatur*.

V. 13. *phthongon*] Sic bene Codex B. alter, *proggon*. quomodo in illis duobus scriptis ferme semper legi, supra est notatum.

V. 15. *alii βαρύνοντες*.] Addunt Codex A & editus, *nominantur*. alter id verbi rectius omittit. Sequitur enim, *perhibentur*. Sed idem B. optime addit: *alii ΟΚΟΠΥΚΝΟΙ*. quod ut editum, corrigendum. Sic & Grotii MS.

V. 20. *inpositione*] Sic recte Codex B. Reliqui male, *impositionem*. ut & Grotius notavit.

V. 26. *longiora*,] Sic Codex B. & editus in margine. Reliqui, *largiora*.

V. 27. *horum alii*] Sic probe Codex B. alter, *his alii*. scribendum, *ex his*. Editus male, *hi alii*.

Y y

V. 28.

V. 28. *Verum primi*] id est, *παρὰ τοὺς προτέρους*. prioribus, id est, *ὑποτάκταις*. Subnectantur.] Sic uterque. Editus, subnectuntur.

V. 31. *Horum*] Sic Codex B. alter & editus perperam: *Hi vero alii*.

Pag. 185. v. 5. *plurimus*] Sic uterque scriptus. Vilitatis tamen cum edito legetur, *pluribus*; quod etiam Aristidis *ἀλέοσι* respondet.

V. 6. *per conjunctionem*] Legendum, *per communionem*. Codex B. hic in margine: id est, *quantitatis vel magnitudinis vocum: sed hoc interest inter systema & spatium, quod spatium inter duos sonos vel III. vel IIII. invenitur stium plus; systema autem non minus quam in dia pason*. Sed nihil bonæ frugis hæc habent. Non tantum Martianum; qui vel ipse hæc ignoravit, vel saltem est corruptus; non explicant; sed & per se plane sunt erronea.

V. 7. *secundum morem*] Pro secundum mallet per. ut alias ubique particulam *ἔ* interpretatur, & hic quoque præcessit.

Ibid. id est, *ἔ ἦδ' ὅ*.] Sic uterque MS. Editus nude, *καὶ ἦδ' ὅ*.

V. 11. *in diastematis*] Sic probe scripti. etiam Grotii. Editum, in *diastemate*.

V. 18. *proportionem*] Vterque scriptus; & editus in margine: in textu autem, *rationem*. v. 19. *pro conhibentia* legendum esse *convenientia*, etiam vidit Grotius.

V. 28. *de quattuor*] Lego, *per*, vel *ex quattuor*. ut etiam est v. penult.

V. 30. *concinis*.] Sic Codex B. alter, *concinet*. Editus, *continetur*, minus bene.

V. ult. *tonos duo semis*.] Probe uterque Scriptus. male editus, *tonos 2. & semis*. Sic pag. 186. v. 3. *tonos tres semis*: ubi editas rursus & infarcit. Ita & v. 9. v. 12.

Pag. 186. v. 2. *quattuor ad tres*.] Sic Codex A. v. 11. *octo ad tres*.

V. 4. *diefis bis septem*.] Vterque scriptus; *diefis XIIII*. v. 5. *τὸ sunt* ex Codice B. addidi.

V. 6. *geminat*.] Sic scripti. editus, *duplicat*. quod etiam scripti illi habent v. 9. V. 7. *unum ad duo*, Codex A. v. 8. editus, *& spatorum*. τὸ & scripti omittunt. v. 9. editus, *diefisque*.

V. 10. *in diplasi & diametri regula*.] Hæc lectio, si ulla, depravata est & insulsa. Rescribo: *in diplasi epiditrita ratione*. Posses quoque; *in diplasi epidimoira ratione*: sed minus usitate. Scholium hîc rursus addit æque ineptum Codex B. *Habet enim octonarius tertionarius bis & ejus duas tertias partes, quas diametrum appellat, vel diametri regulam*. Nam ubicunque binarius fuerit, *diametrum dicitur*. quia per binarium omne *diametrum .i. medium dividitur*.

V. 13. *tetraplantur*.] Sic omnes; minus tamen bene. mallet, *quadruplicantur*. quod verbi est v. 6.

V. 16. *tetraplasia*] Omnes, *tetraplasi ratione*. Id formatum putarunt barbari homines, ut v. 10. *diplasi*. & v. 17. *epogdoi*.

V. 18.

V. 18. *Vbiq̃ue* (in omni hac computatione) *diesin in enarmonio*] Delectâ vocolâ *in*, quæ est præcedentium duarum literarum repetitio, lego: *diesin Enarmonion*.

V. 20. *ex multis modis constans*,] Grotius ex MS. *magnitudo vocis constans*. deletis tribus vocolis. Sed ita majoribus difficultatibus implicabimur. De hac locutione vide Notas ad Aristidem pag. 225.

Ibid. *quod*] Codex B. Reliqui, *que*. *perperam*.

V. 22. *& in diastematis memoravi*,] Certe non omnia. Inspice Aristidem. Particulam *&* addidi ex Codice B. Idem *praterream*. pro quo reliqui, *praterreo*.

V. 24. *quem* *οεσαλ*.] Sic uterque scriptus. Editus voce auctius; *quem* *Grace* *οεσαλ*. quam inferctam puto.

V. 25. *omne conficitur*.] Ita omnes inepte. Lego, *ex omnibus* (*δὲ πασῶν*) *conficitur*. vide v. 8. v. 11. & pag. præcedente v. 30.

V. 26. *tenditur*.] Vterque scriptus. Editus, *distenditur*.

V. 28. *tertiam*] Omnes *perperam*, *tertium*. Mirum in scriptura adco manifesta errari potuisse.

V. 29. *diatonum*] Mallem, *diatonon*. ne quis neutrius generis id putet.

V. 30. *in neten*] Sic recte Codex A. alter male, *in tertiam*. Editus, *in nete*.

V. pen. *exurgit*.] Codex A. *excurrit*. non male.

Ibid. *à media, excellentium*] Sic

quoque recte distinctus erat Codex B. at male editus.

Pag. 187. v. 2. *Tetrachordon*] Omnes *perperam*, *Tetrachordos*, Grotius legit; *Tetrachordos est* *ἰν. chordarum*. Non vidit ineptum esse illorum verborum sensum. Consule Notas nostras in Aristidem pag. 230.

V. 4. *Et enarmonion*] Ita Codex B. & v. 8. uterque. reliqui *π* & hîc non agnoscunt.

V. 5. *pluribus spatiis*,] *Perperam* Grotius *π* *pluribus* hîc putat valere, *majoribus*. Respexit Martianus ad vocem *πικρόν*.

V. 6. *de hemisoniis*] Vterque scriptus. *de* abest male ab edito.

V. 9. *ab immutabilibus*] Vterque. Editus *ab* non habet.

V. 10. *obœdier*] Ita uterque hîc & pag. 183. v. 21. Editus, *obedier*.

Ibid. *per diesin, & diesin, & diatonon*] Editus mutile & depravate: *per diesin & diatonon*. Codex A. *diatonos*. Quæ restituenda sunt ut editum.

V. 12. *submittitur*.] Vterque scriptus; ut etiam in suo reperit Grotius. Editus *perperam*, *sumitur*.

V. 14. *In gravem*] Legendum censeo: *in gravitatem*. vel, *in grave*.

V. 15. *ipsis*] Rescriberem, *iis ipsis*; scilicet, immutabilibus sonis, v. 9.

V. 17. *modum integrum compleat*:] id est, modulationem integram, seu totam, ut loquitur v. 11. ut indubitatum sit, vocabulum *modus* à Martino usurpari pro *modulatio*. quod notent quoque Lexicographi. Male

hic modum integrum explicaremus,
 ὅλον τέλειον ἢ τόνον.

V. 22. *recta*] Sic Codex A. & editus. Codex B. perperam, *erecta*.

V. 23. *Euthia*. & v. 24. *Anacamptos*. *Peripheres*.] Hæc vocabula uterque scriptus uncialibus literis Græcis exarata habebat.

V. 26. *quadrifidos*] à quatuor & fides minus scite compositum vocabulum.

V. 27. *sex*] Perperam Codex B. VII. sed recte, *Enarmonii*. pro quo reliqui male, *Enarmonia*.

V. 28. *quarum prima*,] Male Codex B. *quarum una prima*.

V. 29. *toniaa*.] Sic emendavi utriusque scripti lectionem, *tonia*. quæ etiam in margine editi habetur. Pessime in textu, *diatonia*.

V. 30. *modos*] Sic uterque scriptus. Editus perperam, *modus*. Etiam hic pro *modulatio* accipitur. ut consideranti liquebit.

Ibid. *Enarmonion*] Scripti, literis Græcis. ut & sequentes voces, *tetartermoriam diesi*. Editus, *Enarmonia*. quod ferri potest, subaudito, divisio.

V. 31. *Illud verò*] Sic probe uterque scriptus. Editus, *In illud verò*.

V. 32. *tritremorian diesin*] Sic scripti Græcis literis. v. seq. *chroma* abest à Codice B.

V. pen. *enarmonii*] Sic probe uterque scriptus.

Pag. 188. *Tonus est spatii magnitudo*.] Dubium de quo tono hæc verba sint accipienda. quippe de utro-

que intelligi possunt, tam tono superoctavo, quam eo, qui & *τετον* & adpellatur: potius tamen de prior, si sequentia verba considerentur. Sin tractationis ordinem inspiciamus pag. 182. v. 17. hic agendum esset de Tonis seu Modis. Tanta hic confusio. cujus ipsum Martianum merito postulamus. Nam si vel maxime dicatur, breviter eum toni notionem explicando, & duplicem ejus significationem ostendendo, ad præcedentia lectorem remittere voluisse, quid attinebat agere de tetrachordis & pentachordis; quæ utraque, cum systemata sint, in tractatu de systemate pertractari debuissent?

Ibid. *dictum est*,] *τὸ ἐστ* non habet Codex A.

V. 3. *hoc est, de nota qualibet in notam*;] Hæc verba ferme ejicerem. Nisi enim largissime toni vocabulum accipias, errorem pariunt. quippe ab hypate meson ad parypaten in Diatono, non toni sed hemitonii intercedit intervallum: nempe, ut recentiores loquuntur, à *mi* ad *fa*.

V. 4. *si à jota directo in sigma jacens sigma*] Sic Codex B. & in erratis correxit Grotius, cum pro *sigma* editum esset, *summa*. Sed & hæc erronea. Si hæc verba; à *jota directo*, retinere velimus, scribendum: *si à jota directo in zeta signa*: Sin verbum *jacens*, hoc modo: *si à jota directo & lambda jacente, in zeta & pi jacens signa*.

V. 5. *quanta qualesve*] nempe, magnitudines.

V. 7.

V. 7. *eloquemur.*] Sic uterque scriptus. editus, *eloquamur.*

V. 8. *singuli quique*] Sic bene Codex B. reliqui perperam, *quinque.* Pro quo saltem scribendum esset, *quindecim*, si hanc locutionem pro, *singuli ex quindecim* retinere possimus.

V. 14. *principalium principali.*] Sic uterque scriptus. editus, *principalis principalium.*

V. 15. *Verum principalium.*] Hic integrum tetrachordum excidit, quod à neutro codicum restitui miror. Grotius, seu potius ipsius adiutores, viri summi, Scaliger, Vulcanius, nec tantillum emendare potuerunt. Rescribo: *Secundum à mediarum principali ad mediam extenditur. Verum principalium & mediarum* (sc. tetrachordis) *connexum.*

V. 17. *in neten conjunctarum.*] Sic probe uterque scriptus. editus in *nete conj.* & rursus v. 18. *in nete separatarum.* Ibidem nota, quod vocabulum *ἑξήμερο* vertat *submedia.*

V. 20. *& quintum excellentium*] Rescribo: *& quintum est, & à nete separatarum in neten excellentium profertur.* Parum hîc vidit parens Grotii.

V. 23. *quoque quinque*] Sic uterque. editus & inferfit. & *quinque.*

V. 24. *quod & gravius.*] Ita Codex B. reliqui, *quod est gravius.* Sic pro *dicimus*, Codex B. *dicemus.*

V. 27. *in mediarum illam*] Hoc ineptum videri possit, ut simpliciter sit scribendum, *in mediam.* attamen

commodam hîc explicationem adferre possumus. Quatuor enim sunt mediarum chordæ; nimirum, suprema mediarum, penesuprema mediarum, mediarum extenta, ultima mediarum; quæ uno nomine, & καὶ ἑξήλω, media adpellatur. Dicit itaque in mediarum illam, quæ in Lydio (exempli gratia) jota rectum habet; id est, in ipsam mediam; extendi illud pentachordum; non autem in mediarum extentam, &c.

V. 29. *per divisionem*] *ἡ διαιρέσις* melius, *per disjunctionem.*

V. 30. *in ultimam divisarum*] Ita correxi omnes codices tam scriptos quam editos, qui mendose legunt; *in tertiam divisarum.* neque hoc videre potuit Grotius.

V. 31. *atque in nete*] Voculam in addidi ex utroque codice. Ita autem hîc legendum: *atque à divisarum extenta in neten excel.* ut v. 25.

V. penult. *asserere, quadam*] Sic probe uterque scriptus. editus, *asserere quosdam.* Pro *tetrachorda* plane legendum, *pentachorda.*

Pag. 189. v. 2. *adquisitum in omnibus quidem aliis collocari;*] Hæc & quæ sequuntur revera obscura sunt, quibus an lucem aliquam adferre possim, videbo. Dubitatio proposita hæc est: Tetrachorda ab hemitonii incipiunt. cur non æque pentachorda? Mediocriter in Musicis exercitatus responderet: quia illo modo pentachordum quidem erit, seu quinque chordarum systema: sed illud non conficiet dia pente; uti tetra-

chordum, dia tessarōn. Si enim pentachordum incipiat ab hemitonio, in acumen progrediendo, bina in illo hemitonia ponentur. Hoc docere vult Martianus. Verba illius ita explicarem: Adquisitum in omnibus quidem aliis consonis intervallis, nempe, in pentachordo, octachordo, hendecachordo, dodecachordo, pentecædecachordo, collocari; at in tetrachordis collocari non posse, quod soni hujusmodi consequenter sumti, tetrachorda (ut ex enarmonio genere & chromatico est evidens) non conficiant, quæ dia tessarōn consonent.

V. 4. *semper ab hemitonio*] nempe in genere Diatono, & Chromatico tonizō. quæ limitatio est addenda. Porro v. 3. Codex A. *fiant*. reliqui, *sunt*. v. 4. Probe Codex B. *ducuntur*. male alii, *dicuntur*.

V. 5. *nec tamen*] Vterque scriptus *tam*. quod legendum, *tamen*. editus male, *tam*.

V. 6. *videatur*,] Sic uterque scriptus. attamen melius excusus, *videantur*.

Ibid. *apponitur*.] Glossæ A. *adquisitus*. non male.

V. 10. *ut ab Enarmonio genere aut in Chroma, aut in Diatonon*:] Sic optime Codex B. & ex MS. Grotius. reliqui perperam: in (Codex A. *ab*) *Enarmonio*, *aut in Chromate*, *aut in Diatono*.

V. 11. *vel per systema, ut*] Sic probe Codex B. reliqui male, *aut*. Quæ sequuntur; à principali principalium

si forte in subprincipalem, aut in aliud forte systematum; aut, tanquam inepta, expuncta mallet. Harmonicorum nullus ita loquitur. Euclides & Bryennius simpliciter: *Transitus per systema est, cum ex conjunctione in disjunctionem, aut vice versa, fit mutatio*.

V. 14. *in alium tropum*] Sic quoque recte uterque scriptus. Grotius perperam MS^u. lectionem laudat; *in alium locum*. Quamvis enim tonus vocis locus definiatur, illud tamen vocabulum hic plane est alienum.

V. 15. *vel per modulationem*,] Sic insigni errore omnes Codices, quem tamen non male ipsi Martino tribuimus, qui Græcum *μελωποιία* illo Latino vertit, ut supra pag. 182. v. 18. Legendum; *vel per melopœiam*. quod ex sequentibus est certum. Vide Euclidem pag. 21. v. 16. Bryennium lib. 1. cap. ultimo.

V. 17. *De genere modulandi*.] Partium Harmonices, quas pag. 182. proposuit, ordo requirit, ut agat de Melopœia. quod vocabulum etiam recte sequitur. Sed modulandi genus hic vocat quod Græci, *ῥυθμιολοποιίας*. Sic Aristides pag. 29. v. ult. Modos melopœiæ genere facit tres, Nomicum, Dithyrambicum, Tragicum. Vel etiam illas melopœiæ species ita vocat, quas Aristides tradit pag. 28. v. 32. & ipse hic v. 21.

V. 19. *effectæ*.] Codex B. male, *effectæ*: cum glossa, *aptata*.

V. 22. *Et hypatoides*] Sic uterque scriptus. ab edito abest vocula &.

Ibid.

Ibid. *per graviores sonos*] Melius Codex B. *gravioribus sonis*.

V. 23. *dithyrambica*] Codex B. alias optimus, ΑΙΠΑΡΑΙΑΜΒΙΚΑ. Pinguis ac crassa plane hæc lectio; quam æque pingui glossa, à rustico tantum stomacho concoquenda, efferlit. Ita autem in margine: *Pinguis iambica, qua non sunt graves sicut ypatoides, nec sunt acuta, sicut netoides*. quæ verba, si pro *pinguis iambica*, substitutas *dithyrambica*, sana sunt, & tenui Muscorum stomacho convenientia.

V. 27. *homologica*.] Codex A. *comiologica*. alter, *comiologica*. cum glossa æque inepta, *comædiis convenientia*. & idem in margine: *vel omologica, i. similem habentia rationem secundum quod est res*. quæ aliquanto est melior.

Pag. 190. v. 6. *modorum*] id est, modulationum. Glossæ B. *tonorum vel specierum in pedibus*. male. Idem v. 10. & 11. *perperam, rhythzomenon*.

V. 11. *materia est*] Vterque scriptus. editus, *est materia*.

V. 12. *aut species*] Sic probe scripti. editus, *ad*. Species hic idem quod, *forma*. quæ formam dat cantui, cum modi sint materia. Vide pag. 197. v. 31. Aristidem pag. 43. v. 12.

V. 14. *sicut*] Codex A. *sicuti*.

V. 16. *Tactu, ut*] Sic scripti. editus, *Tactu vero, ut*.

Ibid. *nobis*] An Harmonicæ narranti, ut v. 2. *nostri*?

V. 17. *Rhythmice*] Codex B. in-

fulsc, *ritmizete*. supra scripto, *numeri inquisicio*.

V. 22. *dictus accidere*] Sic uterque. Glossæ B. supra *dictus* scriptum habebat, *sc. est à me*. Editus, *dicti sunt accedere*.

V. 24. *socia*] Sic uterque. Editus, *sociata*.

V. 26. *arsin ac thesin*] Vterque scriptus. Editus, *arsin & thesim*. minus bene.

Pag. 191. v. 1. *Sextum*.] Codex B. *Sextum est*.

Ibid. *de conversionibus*.] *ὑπερ-ᾠδῶν*. Sunt enim plures. ut videre est apud Aristidem pag. 42. v. 19. Idem vocabulum pag. 182. v. 17. vertit, *Commutatio*. & pag. 189. v. 9. *Transitus*.

Pag. 191. v. 7. *aut per spatium*] Sic Codex B. à reliquis vocula *per* abest.

V. 8. *per incipientem*] Sic probe Codex B. reliqui male, *incipiente*.

V. 11. *aut duplum*] Hæc est lectio Codicis B. reliqui vocula auctius, *aut duplum est*.

V. 12. *profertur*] Codex A. *proferetur*.

V. 15. *dividitur; hic etiam*] Sic uterque scriptus. Vocula auctius editur: *dividitur: ita hic etiam*.

V. 17. *enrhythmia*] Ita Codex B. Male editus, *enrythmica*, hic & v. 19. Sic uterque seq. versu recte, *arhythmata*. ubi item editus, *arhythmata*, ut & v. 21. V. 18. male Codex B. *rhythmioide*.

V. 20. *vel in aliis*.] Codex A male, *& in aliis*.

V. 24.

V. 24. *strongyla*,] Codex B. *stringila*. A *stringilla*. uterque male. Editus bene Græcis literis, *στρογγύλα*.

Ibid. *peripleo*.] Hanc lectionem restitui ex pag. 34. v. 2. Aristidis. Uterque scriptus veræ proximam habet, legendo, ΠΕΡΙΠΛΕΟ. Pessime editur hic & v. 26. *πεπλεόμυα*. at in margine aliquanto melius habetur, *πεπλέα*.

V. 32. *elevatio*.] Sic male hic omnes. Scribendum, *elatio*. quod recte ubique sequitur. Quamvis Latinus sit, *sublatio*. quod aliis auctoribus pro isto usurpatum.

Pag. 192. v. 1. *Compositi*] Male Codex B. *compositos*.

V. 2. *pares*.] Uterque Codex cum glossa, *epiriti*. bene.

V. 8. *atque illa, qua*] Sic Codex A. & editus. at B. *atque alia, quia*. Idem, *esse* sc. *possunt*. expuncto verbo, *nominamus*.

V. 10. *oppositionem*] Sic uterque scriptus recte versum habet vocabulum *ἀντίθεσιν*, ex Aristidis pag. 34. v. 30. Sed & omnes recte pag. 193. v. 21. Editus hîc, *oppositum*.

V. 14. *quæ alias Dactylica*,] Ita hîc & sequentibus binis locis pro *alia* scribendum esse videram. comprobant eam scripturam deinde uterque scriptus. v. 15. Codex A vocula auctius legit, *alias duplicia*. Idem v. 20. *tres* pro *tria*.

V. 20. *modum facit*.] Hanc lectionem, quam uterque scriptus habet, genuinam cenleo. Græcam enim loquendi rationem, ὁ δὲ δ. *ᾧ*

τὸν 7, expressit. Editus, *modum faciunt*. τὸ *modum* glossæ B explicant per *mensuram*.

V. 21. *Dicemus*.] Uterque scriptus. Editus, *dicimus*.

V. 22. *aquali*] Sic optime scripti. Editus, *equalia*.

V. 23. *geminum*] Male Codex A. *generum*.

V. 24. *diplasion*] Sic scripti. Editus, *diplasionum*.

V. 26. *sive unus ad duo*,] Sic probe Codex B. reliqui male, *unius*. Idem seq. v. *memoratum*, ubi male reliqui, *memoratur*.

V. 29. *tres sunt*.] Ita Codex A. alter, *tres erunt*. Editus, *tria sunt*.

V. 30. *ratione*] Ita recte scripti. Editus, *rationem*.

Ibid. *qui sit ad tres quattuor*.] Sic uterque scriptus. Editus, *tria*. Hic voculâ additâ legerem, *qui sit ut ad tria quattuor*. sicut præcedit v. 29.

V. 31. *redeamus*.] Sic Codex B. reliqui, *recurramus*.

V. ult. *arsin & thesin*] Sic scripti. Excusus minus bene, *arsim & thesim*.

Pag. 193. v. 2. *à pentasemo*. Ita uterque scriptus. Editus, *ab pent*.

V. 3. *numero*.] Sic scripti. male Editus, *numerus*.

V. 6. *memoravimus*,] Hæc proba est utriusque Codicis lectio. male Editus, *numeravimus*.

V. 10. *aliquando in numeros*] Hunc locum ita optime restituit uterque scr. Codex B. *exasemo*. A. *exemo*. quod facile correctum. Editus mutilum, *aliquando in numero accipere debemus*.

V. 12.

V. 12. *At vero*] Male Codex B, *aut vero*.

V. 15. *Periodos*] Sic scripti. Editus, *Periodus*. v. 16. pro quique Codex A. *quinque*. & *pares*, quod etiam editus in margine habet, pro *impares*.

V. 21. *per antisthesin*,] Sic recte uterque scriptus.

V. 22. *in sequentibus longe potioribus*;] Sic probe Codex B. Editus, *aut in sequentibus longe prioribus*. Codex A non habet particulam *aut*. *potioribus* explicandum est, *majoribus*. v. 23. Editus, *in sequentibus*. ubi vocula *in* rursus abest à Codice B.

V. 24. *sufficere*] Addit Codex B. *quod vocatur monocolon*. Ex glossa id irrepsisse puto. Idem v. 25. *compleendum*.

V. 32. *disemus huius*,] Male Codex A, *huic*.

V. 33. *brevior*] Græce, ἀπλῆς. ut major, διπλῆς.

Pag. 194. v. 1. *quia ipsa assidue*] Quis hæc Martiani esse negabit? & quis non dicet esse inepta?

V. 4. *deceat, ne*] Sic scripti. Editus male, *nec*. v. 5. *oportet* male abest à Codice A.

V. 7. *aptatur*,] sc. *pyrrichius*. Sic Gl. B. male Codex A. *aptantur*. & v. 8. *compensent*.

V. 9. *quadrisemo*] Gl. B, supra-scriptum habebant, sc. ἀ. v. 10. *minor* aberat à Codice A.

V. 19. *ut utroque*] Male Codex B. *ut in utroque*.

V. 21. *apo mizonos*] Sic uterque

scriptus. & seq. v. *appellafonos*. Editus Græcis literis hæc exarata habet, ut & pag. 196. v. 10. *iambizjn*.

V. 23. *copulatur*.] Codex B: *componatur*. v. 25. Codex A. *subjungitur*.

V. 25. *Major verò, qui*] Sic probe scripti. Editus infercto verbo, *Major verò dicitur*.

Pag. 195. v. 11. *Ortbius*] Codex A vocula auctius legit, *Ortbius verò, qui*.

V. 14. *aliquam*] Ita Codex B. reliqui, *quandam*. v. 15. pro reliquis male Codex A, *reliqua*.

V. 23. *provenit*.] Glossæ B. *percurrit*. v. 25. *unum* male ab eodem abest.

V. 25. *hisdem*] Sic scripti. editus, *iisdem*.

V. 28. *recipiet*,] Ita excusus. Codex B. *recipit*. alter, *recipiat*.

V. ult. *ab iambo*] Particula *ab* à Codice B male abest.

Pag. 196. v. 12. *venena*] Sic Codex B. alter, *venena*. Excusus, *venenum*.

Pag. 198. v. 3. *conticuit*.] Perperam Codex A, *continuit*.

V. 4. *Cymefin*] Gl. A. *species est carminis*. At omnino legendum, καίμῃσιν. seu Latinis literis, *cæmesin*. ut observavit Meurfius. Scholiastes Theocriti: τῶν ἐπιθλαμίων πινὰ μὲν ἀδείαι ἐπείρου, ἀλέγειαι καὶ κοιμητικὰ, ἀπὸν εἰς μέσης νυκτὸς ἀδουσι· πινὰ δὲ ὀρεθρα, ἀ καὶ παραγορεύειαι διαχεύειν.

V. 6. *Habes*] Sic uterque scriptus;

ptus; & editus in margine. qui in textu, *Tanquam*.

V. 7. *Miscillo*] Gl. B. *vario*. For-
san scrib. *miscilla*.

V. 10. *Sic*] Codex B. reliqui, *Sit*.

V. 13. *deosque*] Vt Mercurium,
Iovem. Hæc est utriusque scripti
proba lectio. Editus, *deasque*.

V. 16. *bile*,] Codex A male,
vili.

V. 18. *comis*,] Sic scripti, cum
glossa, *pulchra*. Editur, *comes*.

V. 21. *Lurgis*] Ita scripti. Gl. B.
improbis, *gulosis*. Gl. A. *gluttonibus*.
Editus, *Iurgis*. quod Grotius pro *Iur-*
gis, id est, *Iurgis* positum censet.

V. 23. *ipsoque*] Male Codex B.
ipso. Ibidem, *bombinatorem* legit u-
terque scriptus. Editus, *bombinator*.

V. 25. *videt*.] Codex A male,
vidit.

V. 27. *Parvo obsidentem*,] Sic re-
cte Scripti. quomodo & Scaliger
scribendum viderat pro *obsidem*, quod
editur.

V. 28. *Nictante*] Sic bene Co-
dex A. alter, *Nictantem*. Editus,
Nictanti. Deinde Codex B. *somno-*
lentam.

V. 30. Codex A. *Decentem*. &
posset. Hunc versum transposita vo-
ce sic restituo:

Decente quando haurire possem poculo.

V. 31. *quem*] Sic Codex B. edi-
tus, *que*. v. 32. male Codex A, *Se-*
cute.

V. ult. *de Harmonia*] Sic male
Scripti. Legendum, *de Musica*. ut
recte est pag. 165. non autem, *de*

Harmonica. quippe duas primarias
Musicæ partes, *Harmonicam* &
Rhythmicam, pertractavit.

ADDE ad Aristidem. p. 68. v. 8.
καθὲν ἢ ὁ θεὸς παλαιὸν σὺν ἐν πολίῃαις
νέεσ ἡδοναῖς ποι δοκιμάζει.] Locus est
lib. III. de Republ. haud procul à fine,
quem, quod illustrem eruditivæ Mu-
sicæ usum monstret, hic adscribam.
σὺν ἐν (ὡς δὲ ἐγὼ) καὶ τελεῖται εἶδους τῆ
τῆς γοητείας ἀμύδιαν ποιηλέον; καὶ θα-
λέον, ὥς περ σὺν παλαιῇ θῆτι σὺν ψόφῳ
τε καὶ θορύβῳ ἀγνοῖες σκοπεῖσιν εἰ φοβε-
ροί· ἔτω νέεσ ὄντες εἰς δέμαϊ ἀτῆα χε-
μιστόν. καὶ εἰς ἡδοναῖς αὐ μετῴδῃσι.
βωστανίζοντες πολὺ μᾶλλον ἢ χρυσὸν ἐν
πυρὶ, εἰ δυσγοητέλιον καὶ διαγῆμων ἐν
πᾶσι φαίνεσθαι. φύλαξ αὐτῶν ἀγαθός,
ἢ μεσιτικὸς ἢ ἐμάνθανεν, ὀρυζμόν τε
ἢ διαγῆμοσιν ἐαυτὸν ἐν πᾶσι τέτοις παρέ-
χων. οἱ δὲ ἂν ὦν, καὶ ἐαυτῶν ἢ πόλει
χρησιμώτατον εἶν. ἢ τὸν αἰετὸν τε πα-
σι ἢ νεανίσκοις ἢ ἐν ἀνδράσι βωστανίζ-
όντων, ἢ ἀκήροισιν ἐκβαίνοντα, κατὰ
σαλίων ἀρχόντα τῆς πόλεως ἢ φύλακα.
& πᾶσι δολέον ἢ ζῶντι ἢ τελευτήσαντι,
ταύτων τε ἢ τῶν ἀπὸ μνημείων μέγα-
σα γέρεα λαγχάνοντα· τὸν δὲ μὴ τοιῦτον
δοκιμάσειον. Vertit Serranus: Nonne
& secunda illius speciei, quam in eo er-
rore versari diximus, qui quasi sit pra-
stigiis, certamen constituendum erit?
& quemadmodum ii qui periculum fa-
cere volunt an pulli sint pavidī, ad stre-
pitum & tumultum adducunt: ita & ju-
niores per formidines quasdam & re-
rum terribilium objecta traducendi, & volu-

voluptates quadam offerenda, quibus melius quàm aurum in igne explorentur: ut periculum fiat an aliquis illorum exeret, qui ad solidam quandam modestiam compositus, errorum incantationibus minime irretiatur: ac proinde suipfius sit bonus custos, & ad ejus mufices, quam didicit, modulos seipsum opportunè componat atque conformet. quò si hujusmodi fuerit, & sibi & reipubl. utilissimus fuerit. Atque is qui per singularum atatum gradus, pueritia, adolescentia, & virili atatis, exploratus est, & integer atque purus ex illo examine evasit, constituendus est princeps & custos civitatis: eique & viventi discernendi bonores, & mortuo sepulchrorum, aliorumque monumentorum maxima ornamenta tribuenda: is autem qui hujusmodi minime fuerit, repellendus erit ab imperio.

Cum sæpius codices Oxon. in particularum *eis*, *es*, & *de*, *de* scriptu-

ra variarent, nec res tanti videretur, ut illud ubique indicarem; visum deinde fuit, in unum quasi acervum collectas illas scripturas hinc adponere.

Oxon. *eis* habent ubi Scal. *es*. pag. 80. v. 7. pag. 88. v. 32. pag. 104. v. 7. pag. 107. v. 17. pag. 164. v. 12.

Oxon. *es* habent ubi Scal. *eis*. pag. 80. v. 15. pag. 95. v. 8. pag. 123. v. 13. pag. 132. v. 25.

Oxon. *de* ubi Scal. *de*. pag. 80. v. 16. pag. 84. v. 11. pag. 86. v. 14. pag. 97. v. 31. pag. 98. v. 16. pag. 106. v. 19. pag. 119. v. 33.

Oxon. *de* ubi Scal. *de*. pag. 89. v. 33. pag. 90. v. 1. pag. 97. v. 15. pag. 98. v. 19. pag. 99. v. 24. pag. 107. v. 32. pag. 125. v. 6. pag. 140. v. 32. pag. 150. v. 21.

MONΩ ΤΩ ΘΕΩ ΔΟΞΑ.

F I N I S.

